

Kallelse/Ärendelista

**Sammanträde med Kommunfullmäktige,
onsdag 22 april 2026**

Tid: Kl 18:00

Plats: Bojorten, kommunhuset, Vänerns kommun

Annalena Levin
Ordförande

Johan Högmark
Sekreterare

Förhinder att delta anmäls i sammanträdesappen.

Ledamöter

Socialdemokraterna

Benny Augustsson
Madelaine Karlsson
Dan Nyberg
Anneli Guilotte
Joakim Sjöling
Ann-Marie Jonasson
Anders Gunn
Christin Slättmyr
Kenneth Borgmalm
Ann-Sofie Olsson
Reidar Eriksson
Maria Abrahamsson
Benny Jonasson
Angelica König Cassel
Malin Tell

Sverigedemokraterna

Mathias Olsson
Anders Strand
Göran Nilsson
Torbjörn Moqvist
Kalle Lundgren

Moderaterna

Ersättare

Hans-Peter Norén
Sandra Stegeröd
Zdenko Petrusic
Andreé Storm
Roland Stegeröd
Annika Larsson Lindlöf
Jörgen Zander
Leif Höglund

2026-04-22

Henrik Harlitz
Lena Eckerbom Wendel
Robin Danielsson
Ann-Helen Selander
Henrik Josten
Dan Åberg
Tor Wendel
Kristina Edvinsson
Robin Skenhede

Margareta Olsson
Sofia Jakobsson
Johan Bengtsson
Filip Milén
Piotr Gabrys

Vänsterpartiet

Stefan Kärvling
Gunilla Cederbom
Ida Hildingsson
Lutz Rininsland

Peter Lenberg
James Bucci

Centerpartiet

Mats Andersson
Annalena Levin
Bo Carlsson
Åsa Edvardsson

Daniel Tesfay
Birgit Lindquist

Kristdemokraterna

Magnus Ekström
Elisabeth Johansson
Anette Taimory

Hans-Peter Nielsen
Helge Kneese

Medborgarpartiet

Göran Svensson
Thomas Larsson
Bengt Rydholm

Birgitta Lindahl
Eva Bodén Johansson

Liberalerna

Cecilia Prins
Gunnar Henriksson

Bibbi Henriksson
Daniel Peltola

Miljöpartiet

Jonas Sjöblom

Anna-Karin Sandberg
Annika Repo Wallman

Övriga närvarande

Anna Johannesson, personalchef och Lisa Guppy, HR-controller
Representanter från revisionen

2026-04-22

Inledande formalia

- Mötets öppnande
- Upprop
- Val av justerare- Förslag Benny Augustsson (S) och Henrik Harlitz (M)

	Ärendelista	Dnr	Sida
1	Fastställande av dagordning	2026/47	5 - 6
2	Information om resultatet från demokrati- och jämställdhetsberedningens enkät - Elisabeth Johansson (KD)		7 - 99
3	Information från revisionen om granskningar av systematiskt arbetsmiljöarbete och sjukfrånvaro, lokalförsörjningsprocessen, överförmyndarnämnden och kontinuitetshantering		100 - 191
4	Årsrapport 2025 - personal, arbetsmiljö & kompetens - Föredragare Anna Johannesson och Lisa Guppy	2026/181	192 - 225
5	Nämndernas verksamhetsberättelser 2025	2026/8	226 - 424
6	Bokslut och årsredovisning 2025	2026/3	425 - 535
7	Revisionsberättelse och fråga om ansvarsfrihet för nämnder, styrelser och enskilda förtroendevalda för 2025 års verksamhet	2026/52	536 - 582
8	Uppföljning av de globala målen 2025	2026/158	583 - 596
9	Utökad investeringsbudget 2026 till samhällsbyggnadsnämnden för underhåll av Arena Vänersborg	2026/159	597 - 605
10	Beslut om tilläggsbudget 2026 för planskildhet Skaven Öxnered	2023/516	606 - 623
11	Antagande av detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet (Direktjusteras)	2021/221	624 - 796
12	Nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen	2024/658	797 - 895
13	Översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens uppdrag och arbetsformer	2025/531	896 - 903
14	Revidering av policy för digitalisering	2025/395	904 - 978
15	Lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)	2026/153	979 - 1024
16	Svar på motion om att utveckla området kring Nygårdsäng	2025/278	1025 - 1034

2026-04-22

17	Svar på motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna	2025/274	1035 - 1043
18	Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram	2026/67	1044 - 1093
19	Utökat investeringsanslag 2026 för köp och verksamhetsanpassning av fastigheten Krickan 1	2024/603	1094 - 1134
20	Uppföljning av givna uppdrag	2026/58	1135 - 1161
21	Medborgarförslagsredovisning	2026/16	
22	Motionsredovisning	2026/29	
23	Avsägelse från uppdraget som ledamot i Vänersborgs riksteaterförenings styrelse	2026/201	1162
24	Avsägelse/fyllnadsval för uppdragen som ledamot i kommunstyrelsens arbetsutskott, krisledningsnämnden och budgetberedningen	2025/534	1163 - 1165
25	Avsägelse av uppdraget som ledamot i samhällsbyggnadsnämnden	2026/218	1166
26	Meddelandelista	2026/26	1167

Tänk på allergiker och använd inte produkter som ger upphov till stark doft, t.ex. parfym eller rakvatten.

Gällande övriga ärenden såsom meddelanden, motioner, interpellationer, frågor, avsägelser m.m.: Handlingar i dessa ärenden som inkommit efter att kallelsen publicerats, publiceras på Netpublicator.

Kommunfullmäktiges sammanträden är offentliga. Handlingar i de ärenden som ska behandlas finns tillgängliga på kommunkansliet, Sundsgatan 29, Vänersborg, samt på kommunens hemsida www.vanersborg.se. Kommunfullmäktige sänds via webb-tv, länk till sändningen finns via Vänersborgs kommuns hemsida, under fliken "Kommunfullmäktiges sammanträden". <https://vanersborg.kommun.tv/> Kommunfullmäktiges sammanträde sänds även via Trollhättans Närradio på 90,6 Mhz.

2026-04-22

Inledande formalia

- Mötets öppnande
- Upprop
- Val av justerare- Förslag Benny Augustsson (S) och Henrik Harlitz (M)

	Ärendelista	Dnr	Sida
1	Fastställande av dagordning	2026/47	
2	Information om resultatet från demokrati- och jämställdhetsberedningens enkät - Elisabeth Johansson (KD)		5 - 97
3	Information från revisionen om granskningar av systematiskt arbetsmiljöarbete och sjukfrånvaro, lokalförsörjningsprocessen, överförmyndarnämnden och kontinuitetshantering		98 - 189
4	Årsrapport 2025 - personal, arbetsmiljö & kompetens - Föredragare Anna Johannesson och Lisa Guppy	2026/181	190 - 223
5	Nämndernas verksamhetsberättelser 2025	2026/8	224 - 422
6	Bokslut och årsredovisning 2025	2026/3	423 - 533
7	Revisionsberättelse och fråga om ansvarsfrihet för nämnder, styrelser och enskilda förtroendevalda för 2025 års verksamhet	2026/52	534 - 580
8	Uppföljning av de globala målen 2025	2026/158	581 - 594
9	Utökad investeringsbudget 2026 till samhällsbyggnadsnämnden för underhåll av Arena Vänersborg	2026/159	595 - 603
10	Beslut om tilläggsbudget 2026 för planskildhet Skaven Öxnered	2023/516	604 - 621
11	Antagande av detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet (Direktjusteras)	2021/221	622 - 794
12	Nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen	2024/658	795 - 893
13	Översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens uppdrag och arbetsformer	2025/531	894 - 901
14	Revidering av policy för digitalisering	2025/395	902 - 976
15	Lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)	2026/153	977 - 1022
16	Svar på motion om att utveckla området kring Nygårdsäng	2025/278	1023 - 1032

2026-04-22

17	Svar på motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna	2025/274	1033 - 1041
18	Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram	2026/67	1042 - 1091
19	Utökad investeringsanslag 2026 för köp och verksamhetsanpassning av fastigheten Krickan 1	2024/603	1092 - 1132
20	Uppföljning av givna uppdrag	2026/58	1133 - 1159
21	Medborgarförslagsredovisning	2026/16	1160 - 1173
22	Motionsredovisning	2026/29	1174 - 1188
23	Avsägelse från uppdraget som ledamot i Vänersborgs riksteaterförenings styrelse	2026/201	1189
24	Avsägelse/fyllnadsväl för uppdragen som ledamot i kommunstyrelsens arbetsutskott, krisledningsnämnden och budgetberedningen	2025/534	1190 - 1192
25	Avsägelse av uppdraget som ledamot i samhällsbyggnadsnämnden	2026/218	1193
26	Meddelandelista	2026/26	1194

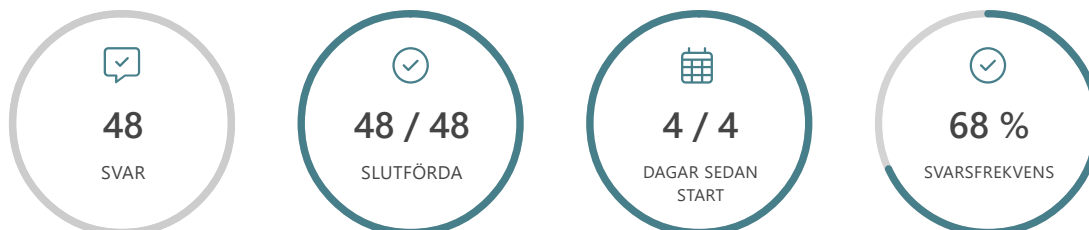
Tänk på allergiker och använd inte produkter som ger upphov till stark doft, t.ex. parfym eller rakvatten.

Gällande övriga ärenden såsom meddelanden, motioner, interpellationer, frågor, avsägelser m.m.: Handlingar i dessa ärenden som inkommit efter att kallelsen publicerats, publiceras på Netpublicator.

Kommunfullmäktiges sammanträden är offentliga. Handlingar i de ärenden som ska behandlas finns tillgängliga på kommunkansliet, Sundsgatan 29, Vänersborg, samt på kommunens hemsida www.vanersborg.se. Kommunfullmäktige sänds via webb-tv, länk till sändningen finns via Vänersborgs kommuns hemsida, under fliken ”Kommunfullmäktiges sammanträden”. <https://vanersborg.kommun.tv/> Kommunfullmäktiges sammanträde sänds även via Trollhättans Närradio på 90,6 Mhz.

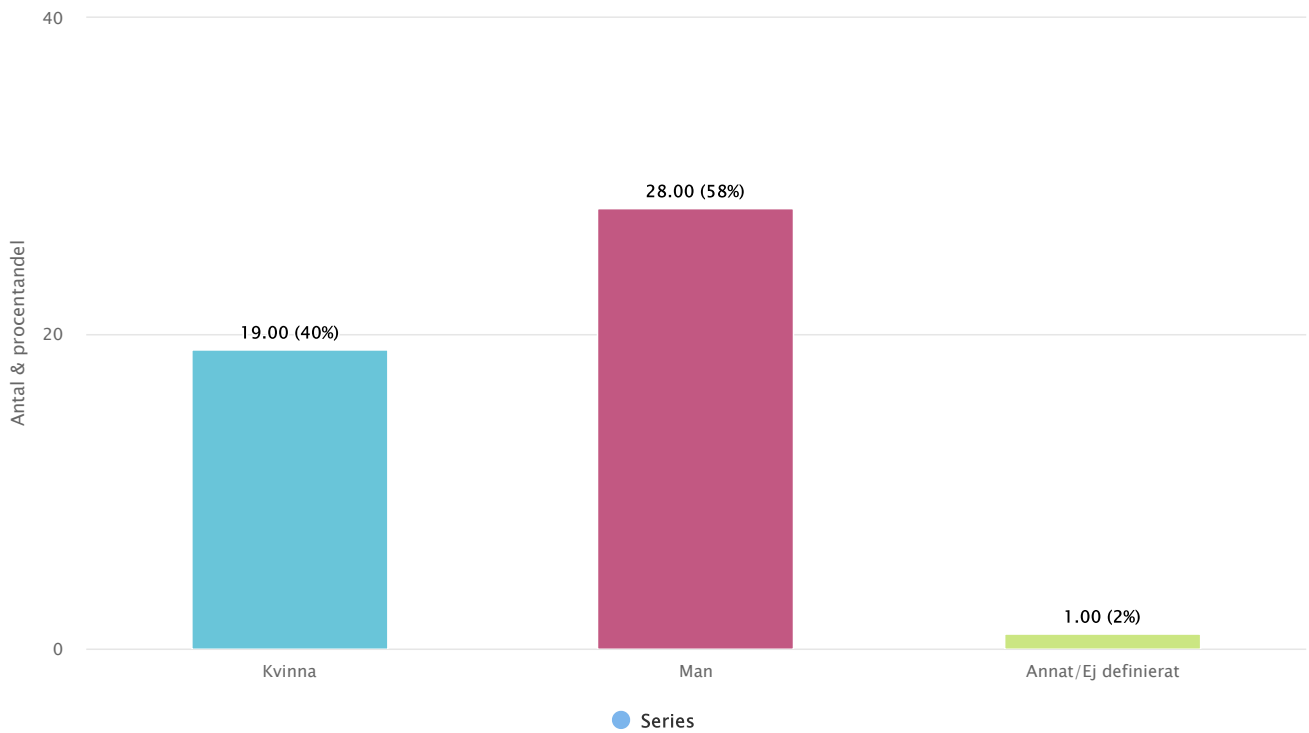
Total sammanställning av enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige 2026 (Arbetsmiljö, arbetsformer)

Undersökningsinformation

Könstillhörighet

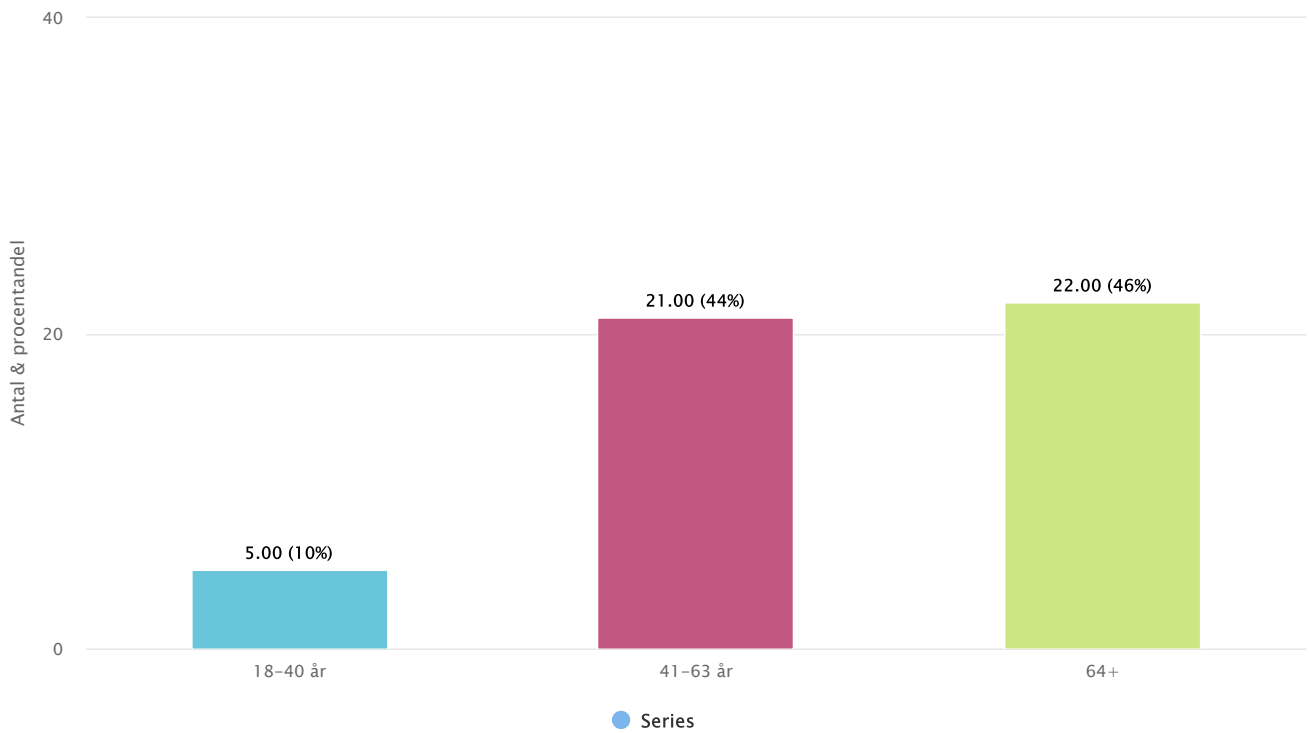
Sida 1 - Fråga 1 | Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige

1 Kvinna	19 (40%)
2 Man	28 (58%)
3 Annat/Ej definierat	1 (2%)
Svar	48

Ålder

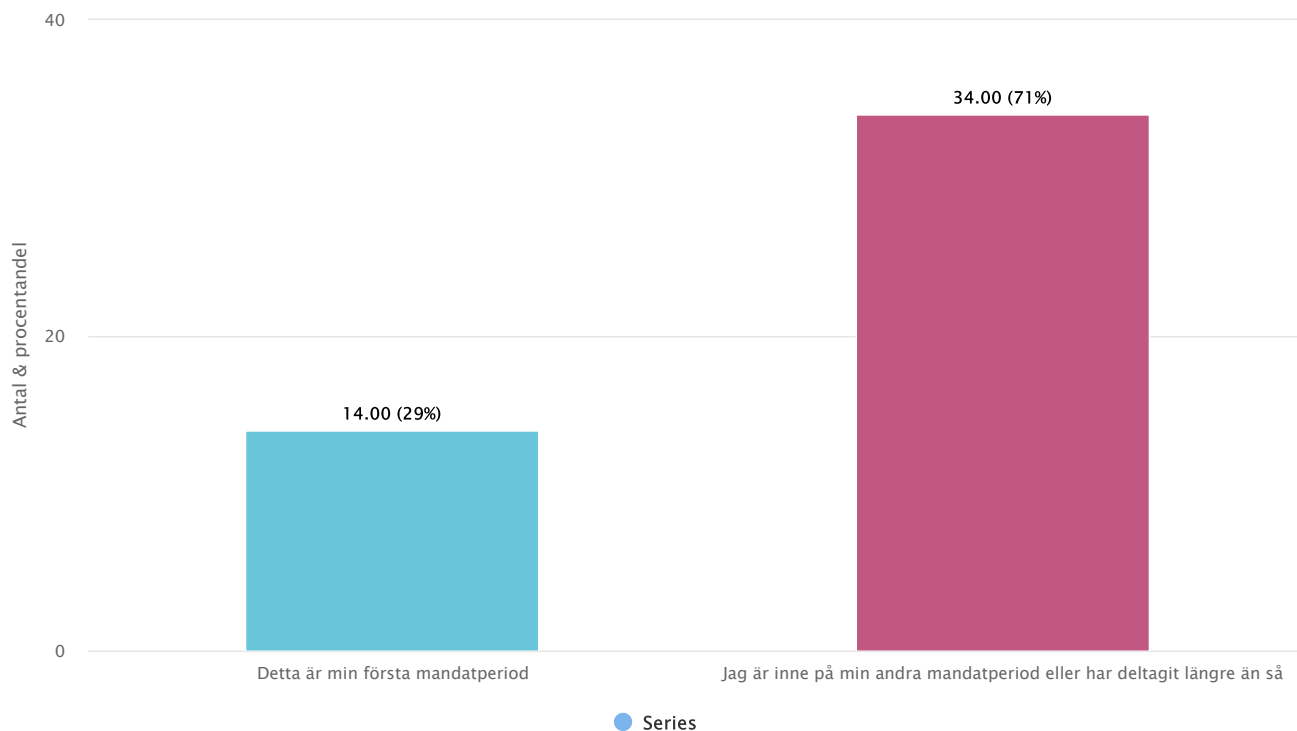
Sida 1 - Fråga 2 | Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige

1 18-40 år	5 (10%)
2 41-63 år	21 (44%)
3 64+	22 (46%)
Svar	48

Antal mandatperioder i kommunfullmäktige

Sida 1 - Fråga 3 | Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige

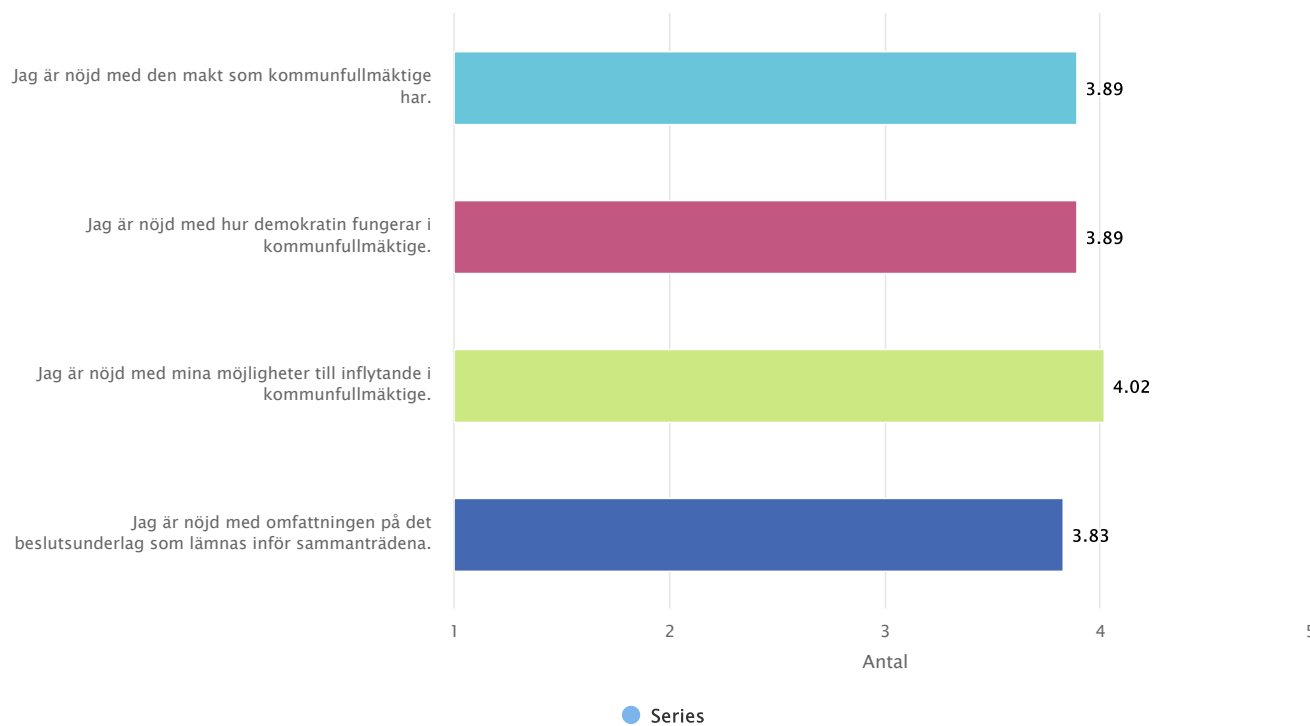

1 Detta är min första mandatperiod	14 (29%)
2 Jag är inne på min andra mandatperiod eller har deltagit längre än så	34 (71%)
Svar	48

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Sida 1 - Fråga 4 | Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige

SVAR
Drygt 1
Engagerade o lärorikt att få vara en del av kommuns ledamöter
3 dje mandatperiod
Har varit politiskt aktiv i mer än 10 år
Jag är en 34-årig man i KF.

	Instämmer inte alls				Instämmer helt
	1	2	3	4	5
Jag är nöjd med den makt som kommunfullmäktige har.	2 (4%)	2 (4%)	10 (21%)	18 (38%)	15 (31%)
Jag är nöjd med hur demokratin fungerar i kommunfullmäktige.	1 (2%)	4 (8%)	5 (10%)	26 (54%)	11 (23%)
Jag är nöjd med mina möjligheter till inflytande i kommunfullmäktige.	0 (0%)	3 (6%)	5 (10%)	25 (52%)	12 (25%)
Jag är nöjd med omfattningen på det beslutsunderlag som lämnas inför sammanträdena.	1 (2%)	4 (8%)	9 (19%)	21 (44%)	12 (25%)
	Ingen åsikt	Medelvärde	Standardavvikelse	Svar	
Jag är nöjd med den makt som kommunfullmäktige har.	1 (2%)	3.89	1.04	48	
Jag är nöjd med hur demokratin fungerar i kommunfullmäktige.	1 (2%)	3.89	0.93	48	
Jag är nöjd med mina möjligheter till inflytande i kommunfullmäktige.	3 (6%)	4.02	0.80	48	
Jag är nöjd med omfattningen på det beslutsunderlag som lämnas inför sammanträdena.	1 (2%)	3.83	0.97	48	
Sammanfattning		3.91			

SVAR

Kommunstyrelsen ska säkra att fullmäktiges beslut verkställs, där brister det.

Mycket av besluten är redan klara när de kommer till fullmäktige. Hade varit bra om vi fått mer information om olika ärenden i fullmäktige ex kunde ekonomikontoret redovisa budgetförutsättningar för alla som sitter i fullmäktige. Vidare tycker jag att det är väldigt många dokument som ibland är svåra att läsa.

Bättre underlag för att ge rätt beslut för kommunens bästa

Problematiskt att vissa motioner som är beslutade av KF inte blir genomförda.

ibland saknar jag underlag som fanns vid nämnderna. Kanske kan man skapa hyperlänkar till diariet, så att man kan öka försåelsen utan att bli formellt underlag?

Det är svårt att hinna läsa igenom allt, och ibland upplevs det som att dokumenten är väldigt likvärdiga vilket gör det svårt att sälla ut vad som behöver läsas.

Oftast bara ett perspektiv. Bristande underlag. Tendentiösa underlag. Ej objektivt.

Uppfattar att det inte är sakligt eller objektiva tjänsteutlåtande utan ofta vinklade till en viss favör av beslut

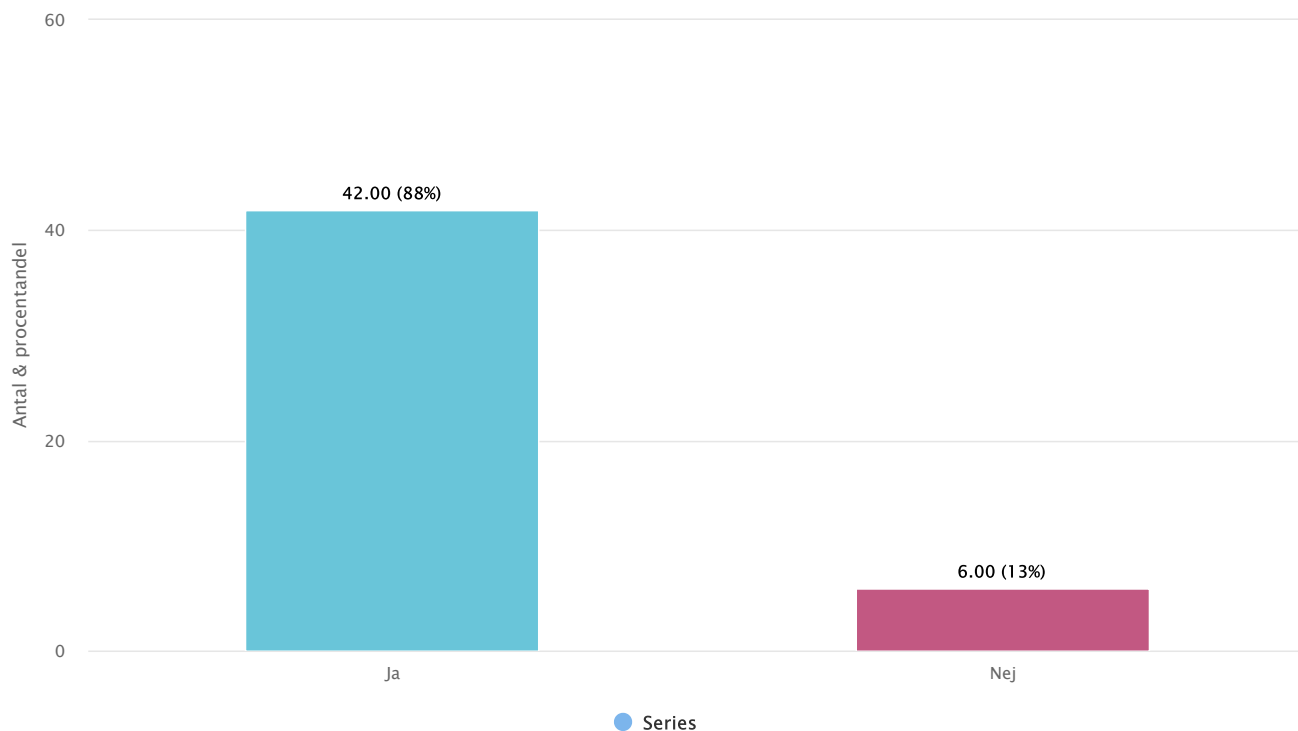
KS måste bli bättre på att förse kommunfullmäktige med rätt mängd handlingar särskilt när vissa politiker formaliserar på ett överdrivet sätt.

Föredömliga oftast

Generellt är det svårt att ha en uppfattning om många punkter om man inte själv råkar sitta i nämnden. Underlagen känns inte alltid neutrala utan är vinklade. Ibland väldigt tydligt. Tjänsteorganisationen känns ofta som en politisk part i målet.

Har du blivit erbjuden introduktionsutbildning för förtroendevalda?

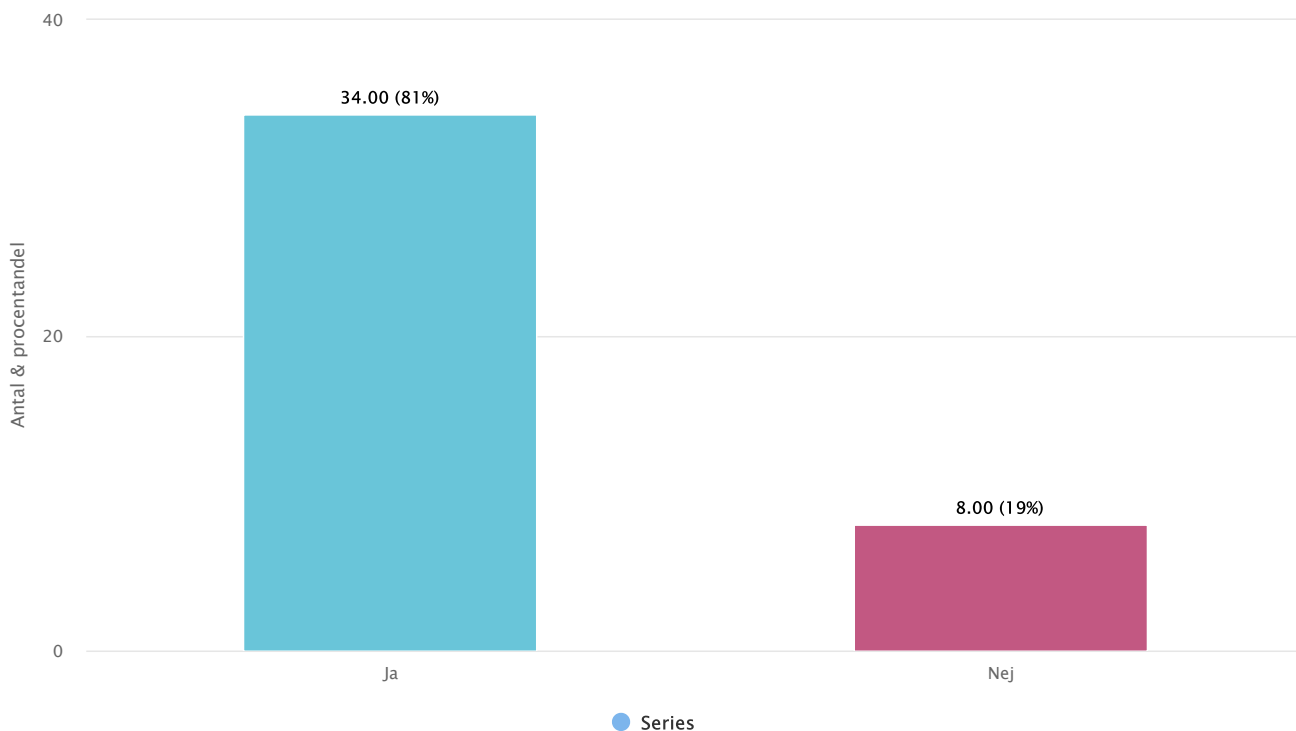
Sida 3 - Fråga 1 | Utbildning

1 Ja	42 (88%)
2 Nej	6 (13%)
Svar	48

Deltog du i utbildningen

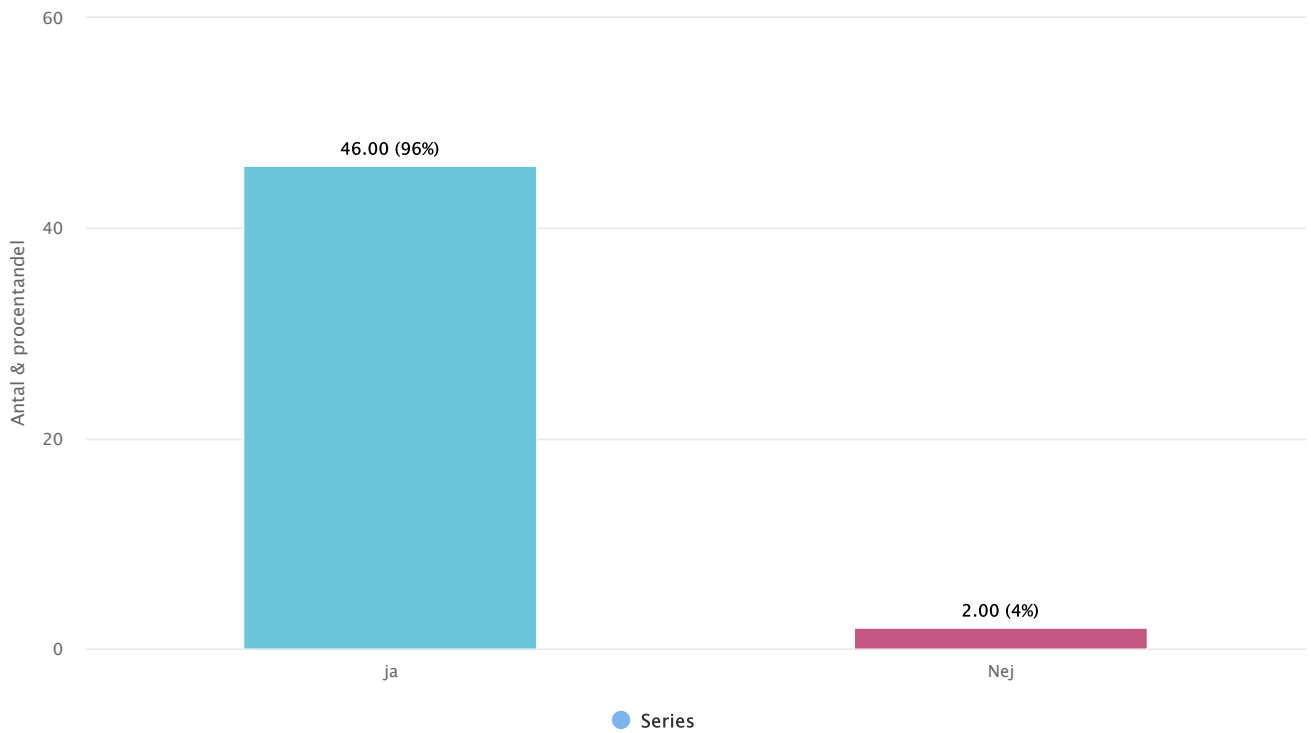
Sida 4 - Fråga 1 | Utbildning

1 Ja	34 (81%)
2 Nej	8 (19%)
Svar	42

Jag känner till kommunens vision.

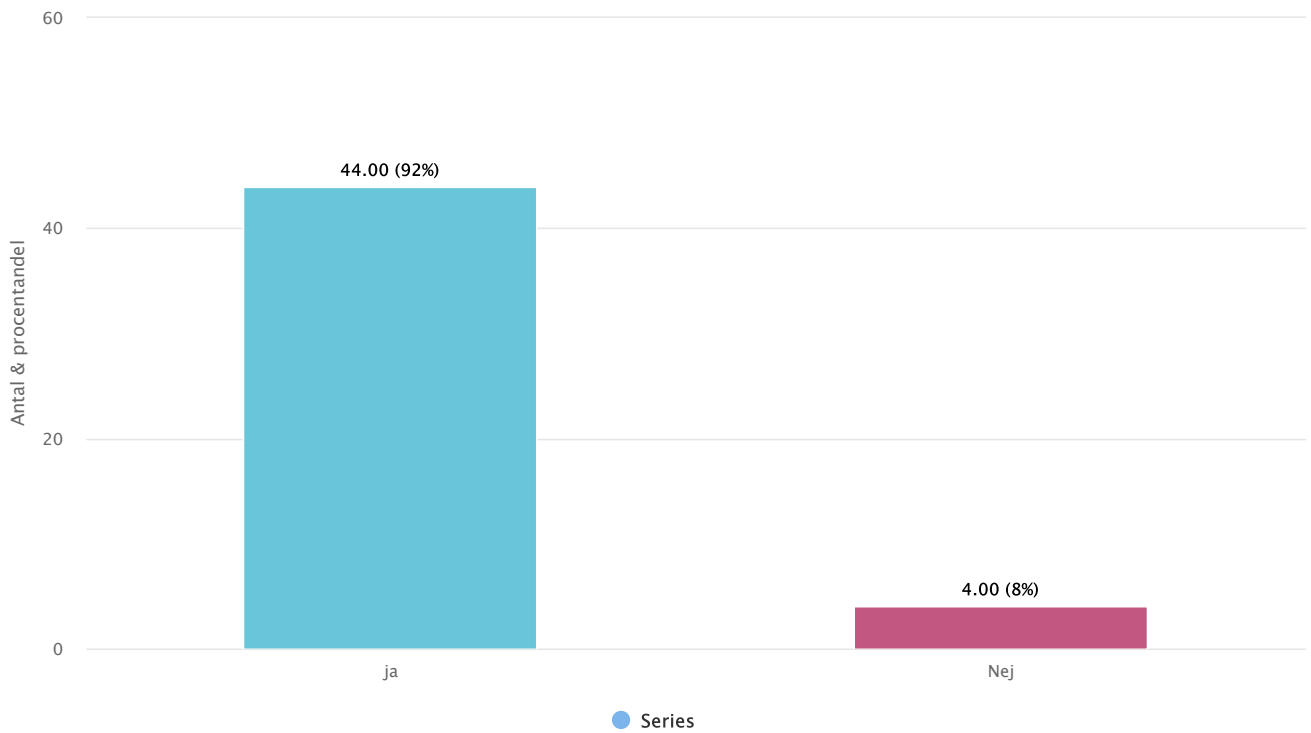
Sida 5 - Fråga 1 | Utbildning

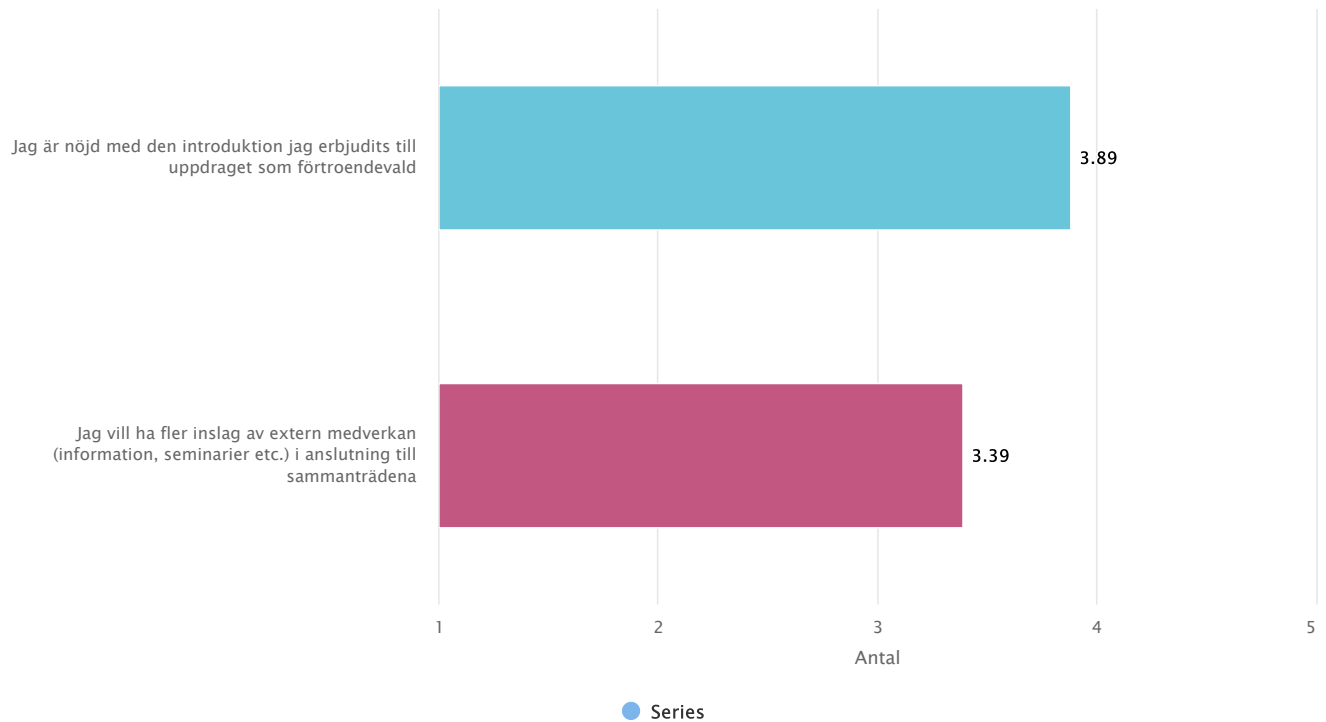
1 ja	46 (96%)
2 Nej	2 (4%)
Svar	48

Jag känner till kommunens strategiska inriktningsmål

Sida 5 - Fråga 2 | Utbildning

1 ja	44 (92%)
2 Nej	4 (8%)
Svar	48

	Instämmer inte alls 1	2	3	4	Instämmer helt 5
Jag är nöjd med den introduktion jag erbjudits till uppdraget som förtroendevald	1 (2%)	0 (0%)	15 (31%)	15 (31%)	13 (27%)
Jag vill ha fler inslag av extern medverkan (information, seminarier etc.) i anslutning till sammanträdena	5 (10%)	7 (15%)	11 (23%)	11 (23%)	12 (25%)

	Ingen åsikt	Medelvärde	Standardavvikelse	Svar
Jag är nöjd med den introduktion jag erbjudits till uppdraget som förtroendevald	4 (8%)	3.89	0.91	48
Jag vill ha fler inslag av extern medverkan (information, seminarier etc.) i anslutning till sammanträdena	2 (4%)	3.39	1.31	48
Sammanfattning		3.63		

SVAR

Vissa noga valda, som bolag och kommunalförbund

Eftersom jag kom in mitt i mandatperioden har jag aldrig fått någon utbildning. Hade varit bra om man erbjöd utbildning löpande under mandatet på samma sätt som man gör på ex Tingsrätten

fullmäktigemötena är ofta långa ändå. hellre andra seminarier? Varför inte "arvodera" olika workshops? tex i samband med föresledag? Hållbarhetsveckan? Kvinnodagen?

Det låter intressant, men inte på kvällstid.

Introduktionen för nya i KF skulle behöva vara bredare. Mötesteknik, Kommunallagen osv

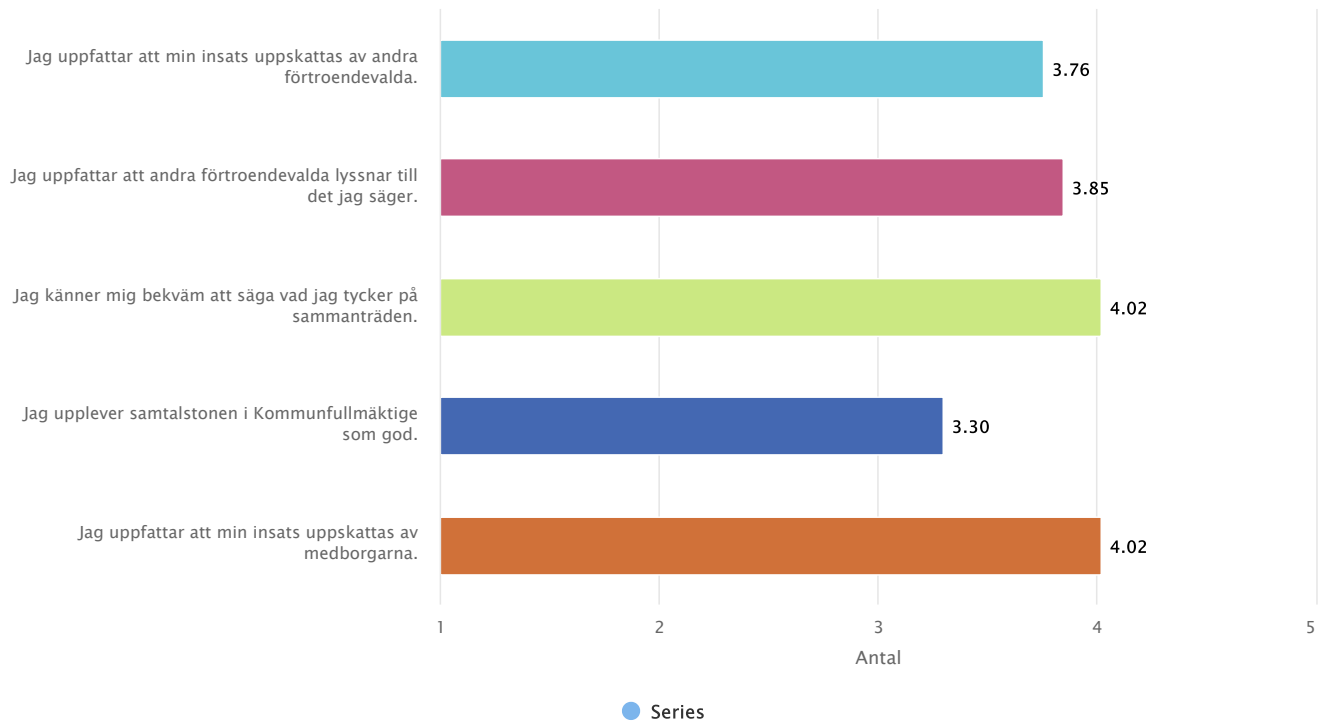
Kan tycka att mötena blir längre, kan jag tycka.

I kontroversiella frågor hade jag gärna sett mer av neutral extern medverkan.

Ja gärna utbildning, kunskapshöjande insatser eller andra aktiviteter som stärker demokratin.

Samtalsklimat

Sida 6 - Fråga 1 | Samtalsklimat

	Instämmer inte alls				Instämmer helt
	1	2	3	4	5
Jag uppfattar att min insats uppskattas av andra förtroendevalda.	1 (2%)	2 (4%)	12 (25%)	22 (46%)	8 (17%)
Jag uppfattar att andra förtroendevalda lyssnar till det jag säger.	1 (2%)	2 (4%)	12 (25%)	19 (40%)	12 (25%)
Jag känner mig bekväm att säga vad jag tycker på sammanträden.	0 (0%)	3 (6%)	10 (21%)	17 (35%)	17 (35%)
Jag upplever samtalstonen i Kommunfullmäktige som god.	4 (8%)	7 (15%)	14 (29%)	15 (31%)	7 (15%)
Jag uppfattar att min insats uppskattas av medborgarna.	0 (0%)	1 (2%)	11 (23%)	17 (35%)	14 (29%)

	Ingen åsikt	Medelvärde	Standardavvikelse	Svar
Jag uppfattar att min insats uppskattas av andra förtroendevalda.	3 (6%)	3.76	0.87	48
Jag uppfattar att andra förtroendevalda lyssnar till det jag säger.	2 (4%)	3.85	0.93	48
Jag känner mig bekväm att säga vad jag tycker på sammanträden.	1 (2%)	4.02	0.91	48
Jag upplever samtalstonen i Kommunfullmäktige som god.	1 (2%)	3.30	1.15	48
Jag uppfattar att min insats uppskattas av medborgarna.	5 (10%)	4.02	0.82	48
Sammanfattning		3.79		

SVAR

Jag upplever att samtalstonen vid vissa kommunfullmäktige har varit mycket tråkiga med påhopp, ironi och överhuvudtaget en samtalston som inte hör hemma på möten/sammanträden. Tyvärr har det blivit mer den sista tiden.

svårt att veta var invånarna tycket. Kollar dom ens? läser dom ens?

Nej, i regel tycker folk inte om politiker. De vill bara ha någon att skylla på.

Ja samtalstonen är god men kommentarer och gliringar kan komma i andra forum tex i bloggar eller på sociala medier före eller efter sammanträdena

Tonen på kommunfullmäktige är god men lägger man till vissa bloggar är tonen inte alls god.

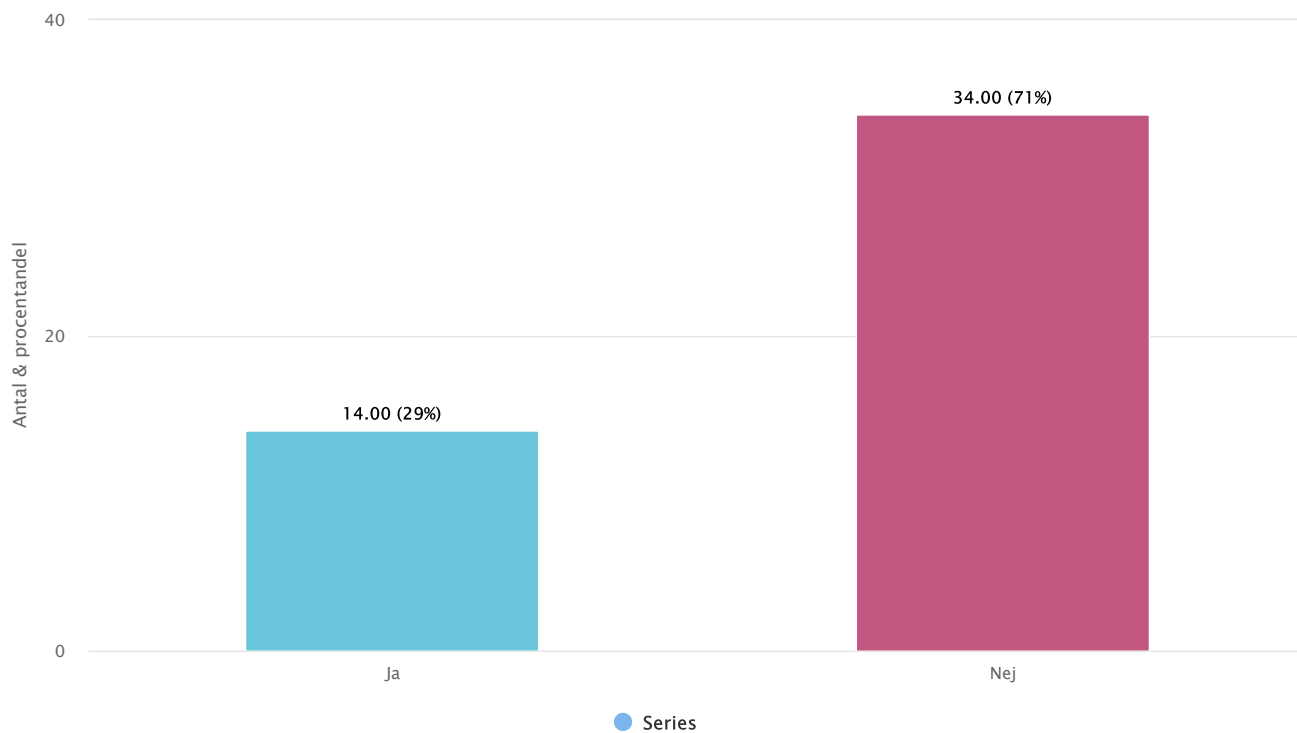
Tonen balnd politiker varierar. En del lever inte upp till de umgängesregler man förväntar sig av en politiker och som även är överenskommet. Många gör det, dock inte alla.

Det kan kännas lite jobbigt att gå fram och prata på KF men tycker själv att det är väldigt givande att lyssna på olika synpunkter och perspektiv från andra. Viktigt att vi uppmuntrar varandra att våga.

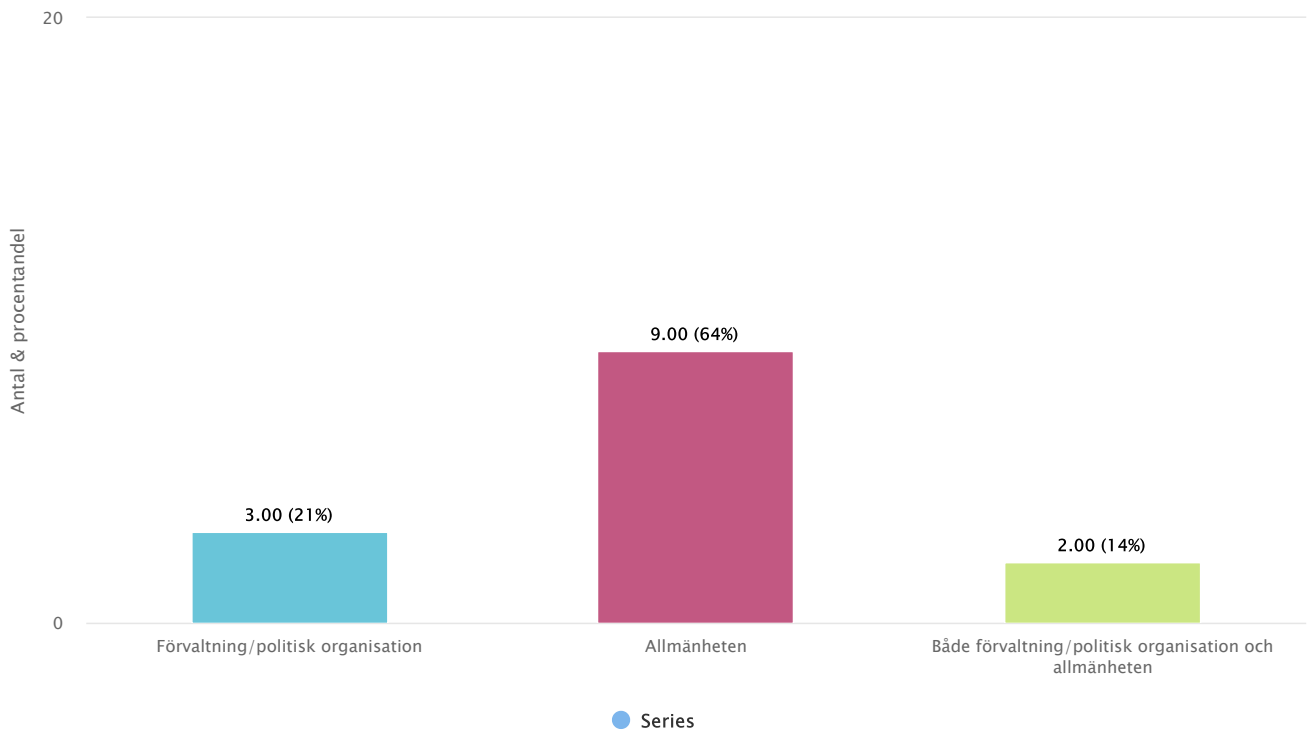
Samtalstonen har förändrats till det sämre under den sista tiden. Det är även sämre ordning i fullmäktige. Taltiderna hålls inte alltid. Och tonen är ibland nedlåtande.

Har du känt dig utsatt p.g.a ditt uppdrag som förtroendevald?

Sida 7 - Fråga 1 | Samtalsklimat

1 Ja	14 (29%)
2 Nej	34 (71%)
Svar	48

1	Förvaltning/politisk organisation	3 (21%)
2	Allmänheten	9 (64%)
3	Både förvaltning/politisk organisation och allmänheten	2 (14%)
Svar		14

SVAR

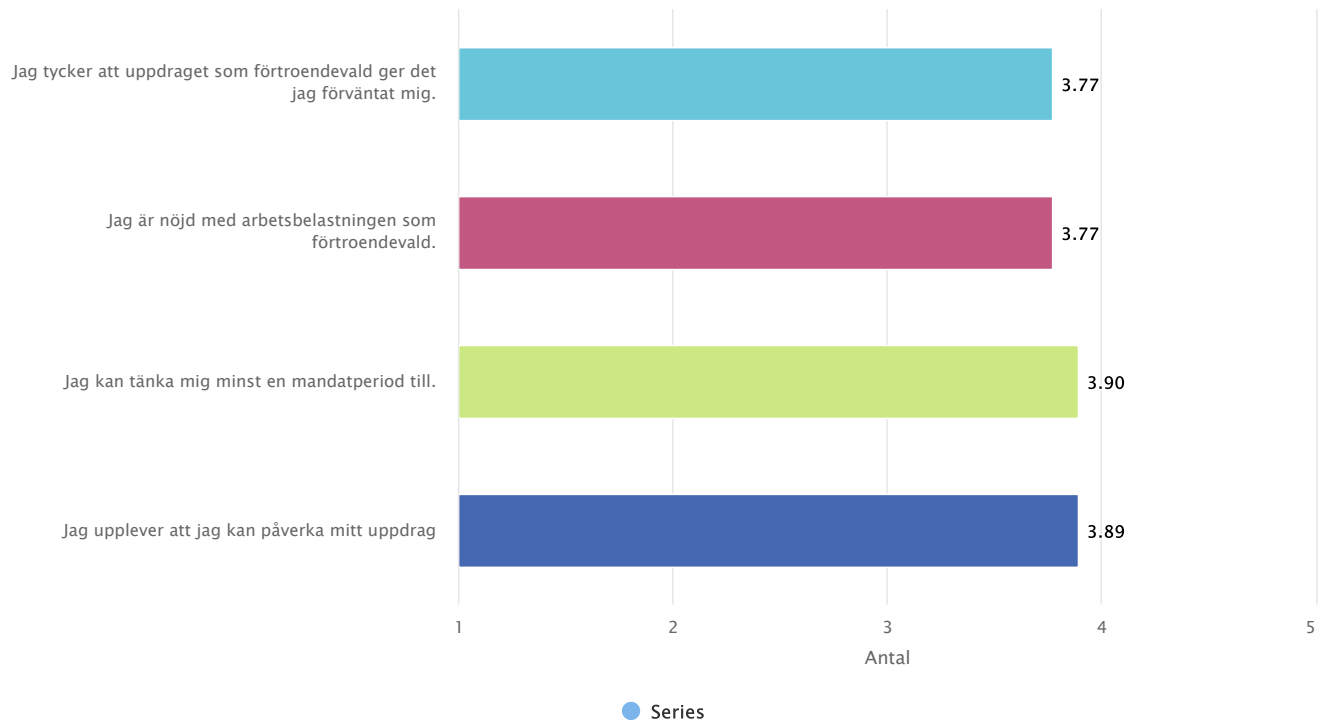
Avstår denna fråga

Sociala medier och bloggar

Tonen i bloggar och i sociala medier väcker ondskefulla inlägg.

Härskartekniker har förekommit på ett vis jag anser har passerat gränsen för vad som är skäligt. Hur mycket varierar över tiden. Som tur är finns det även förvaltningar som sköter det mycket bra. De sämre är i minoritet. Hoppas det förblir så.

Inte utsatt från förvaltningen men från andra politiker och från allmänheten. Jag funderar flera gånger innan jag går upp i talarstolen eller talar i nämnden då jag har råkat ut för sarkastiska och även elaka kommentarer. Och man vet inte vad som sprids i loggar, Facebook mm Det är lätt att bli uthängd och det kan få konsekvenser.

	Instämmer inte alls				Instämmer helt
	1	2	3	4	5
Jag tycker att uppdraget som förtroendevald ger det jag förväntat mig.	0 (0%)	4 (8%)	13 (27%)	21 (44%)	10 (21%)
Jag är nöjd med arbetsbelastningen som förtroendevald.	4 (8%)	3 (6%)	8 (17%)	18 (38%)	15 (31%)
Jag kan tänka mig minst en mandatperiod till.	8 (17%)	1 (2%)	4 (8%)	10 (21%)	25 (52%)
Jag upplever att jag kan påverka mitt uppdrag	0 (0%)	1 (2%)	18 (38%)	13 (27%)	15 (31%)
	Ingen åsikt	Medelvärde	Standardavvikelse	Svar	
Jag tycker att uppdraget som förtroendevald ger det jag förväntat mig.	0 (0%)	3.77	0.87	48	
Jag är nöjd med arbetsbelastningen som förtroendevald.	0 (0%)	3.77	1.19	48	
Jag kan tänka mig minst en mandatperiod till.	0 (0%)	3.90	1.48	48	
Jag upplever att jag kan påverka mitt uppdrag	1 (2%)	3.89	0.88	48	
Sammanfattning		3.83			

SVAR

Lite ny o okunnig men lär mig

små partier har för lite "pengar" och för lite "muskler". Å andra sidan är detta som demokrati går ut på?...

oftast

Väldigt mycket görs upp innan nämndmöten. Mycket prestige ligger i att hålla fast vid tagna beslut innan mötet. Vissa partier är såpass toppstyrda att all diskussion i stort sett är meningslös med "underhuggare", oavsett hur sakligt korrekta argumenten är.

Jag tycker att det är mycket att läsa in sig på. Sedan har jag några uppdrag och kommer att dra ner på antalet nästa mandatperiod.

Det är möjligt att påverka i nämnden. Mycket lyhörd förvaltning.

Här kommer mina ytterligare kommentarer eller konkreta förslag till förbättringar om kommunfullmäktiges arbetsformer

Sida 10 - Fråga 1 | Förbättringar

SVAR
Återkommer om ngt år
Samtalstonen i Fullmäktige kan ibland varit mer respektfull mot varandra.
Det bör nog ibland påpekas, att även om vi har olika åsikter då bör "personangrepp" undvikas.
Jag vill att fullmäktige skall få mer information av tjänstemän och föreläsare.
Längre förberedelsestid
fler workshops!
Bättre underlag!!
kommunpolitik går inte ut på att "trigga i gång" motståndarna utan att se till kommunens bästa. De flesta tänker så men inte alla tyvärr.
Önskar utbildning och samtal kring säkerhet, hat hot och våld. Saknar regelbundna gruppledarträffar.
KF-s presidie bör ingripa när språket inte är hövligt och vara bestämd vad gäller taltider. Utbildning av ledamöterna med gruppdiskussioner om hur man bör uppträda mot varandra kanske hjälper.

SVAR

Se ovan

Jag tycker det skulle vara intressant om Ni kunde lobba för att fler får tillgång till material via teams eller indra inspelningar ex budgetberedningen där nämnderna presenterar sina bokslut och förslag till budgetar. Dessa ärenden är redan beslutade i respektive nämnd och är då en allmän handling. Fler skulle då ha möjlighet att få en bättre insyn i olika nämnders verksamheter med deras problem och möjligheter.

Fortsätta att stärka och utveckla det lokala demokratiska arbetet samt främja jämställdhet och delaktighet för alla invånare.

Genomföra insatser för att motverka segregation och öka integrationen.

Se till att ett jämställdhetsperspektiv genomsyrar hela kommunens verksamhet, från budget till service.

mer kring samsyn i svåra frågor?
för övrigt: bra jobbat!!!

Förtroendet mellan politiker och tjänstemän. Även politiker som betar sig ill och far med osanning

En beredning som fortfarande slår vakt om demokratin på uppdrag av Vänersborgs kommunfullmäktige och att KF delegerar demokratifrågor till beredningen

Att säkerställa en mer öppen saklig diskussion i nämnder och med förvaltningarna. Det finns mycket vilja och erfarenheter som kommunen skulle må bra av om det togs tillvara.

Fortsätt arbetet med att öka förtroendet och engagemanget!

Ovanstående!

Sammanställning av enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige 2026 , jämför på kön(Arbetsmiljö, arbetsformer)

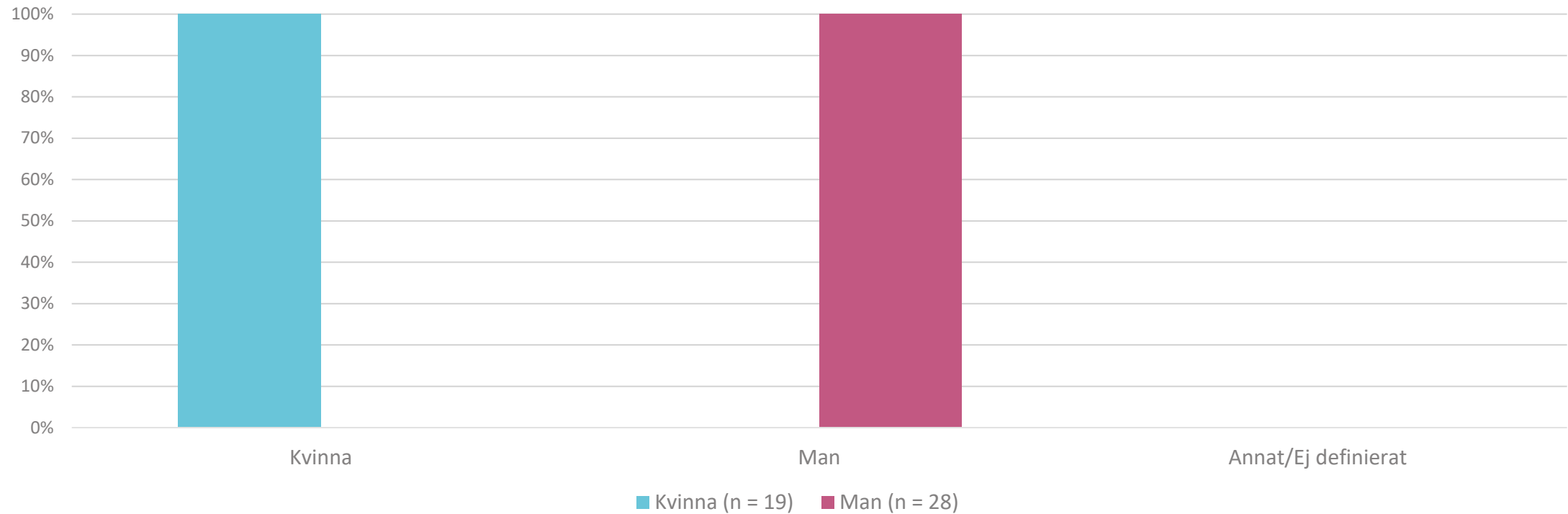
♥ Kvinna: 19, Man: 28

Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige

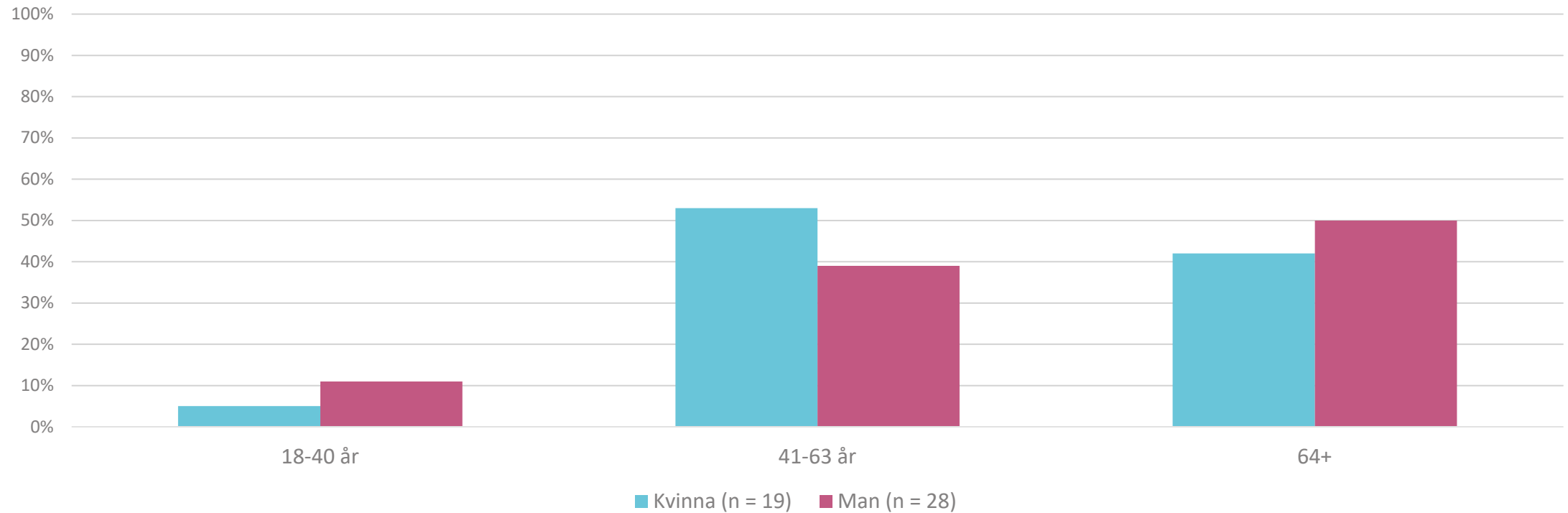
Könstillhörighet

Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige

Ålder

Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige

Antal mandatperioder i kommunfullmäktige

Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Engagerade o lärorikt att få vara en del av kommuns ledamöter

3 dje mandatperiod

Kvinna (n = 2)

Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Drygt 1

Jag är en 34-årig man i KF.

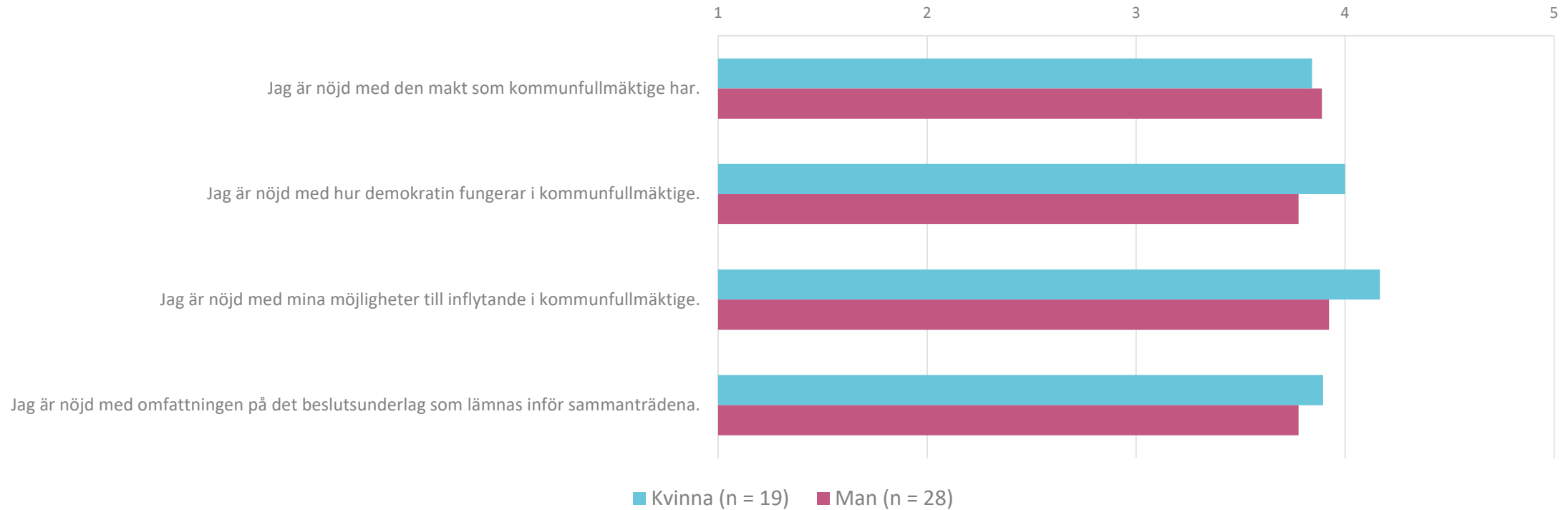
Har varit politiskt aktiv i mer än 10 år

Man (n = 3)

Demokrati

Demokrati

Medel: 3.97

Medel: 3.84

Demokrati

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Bättre underlag för att ge rätt beslut för kommunens bästa

Mycket av besluten är redan klara när de kommer till fullmäktige. Hade varit bra om vi fått mer information om olika ärenden i fullmäktige ex kunde ekonomikontoret redovisa budgetförutsättningar för alla som sitter i fullmäktige. Vidare tycker jag att det är väldigt många dokument som ibland är svåra att läsa.

Uppfattar att det inte är sakligt eller objektiva tjänsteutlåtande utan ofta vinklade till en viss favör av beslut

Det är svårt att hinna läsa igenom allt, och ibland upplevs det som att dokumenten är väldigt likvärdiga vilket gör det svårt att sälla ut vad som behöver läsas.

Föredömliga oftast

Kvinna (n = 5)

Demokrati

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

ibland saknar jag underlag som fanns vid nämnderna. Kanske kan man skapa hyperlänkar till diariet, så att man kan öka försåelsen utan att bli formellt underlag?

Oftast bara ett perspektiv. Bristande underlag. Tendentiösa underlag. Ej objektivt.

Kommunstyrelsen ska säkra att fullmäktiges beslut verkställs, där brister det.

Problematiskt att vissa motioner som är beslutade av KF inte blir genomförda.

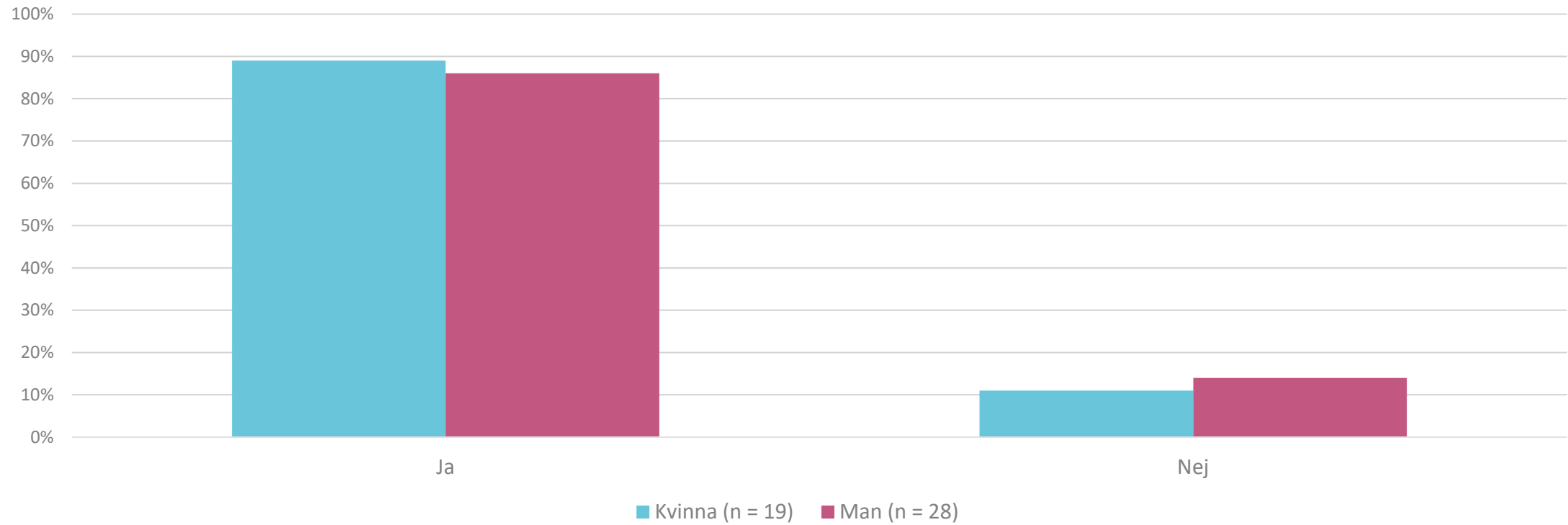
KS måste bli bättre på att förse kommunfullmäktige med rätt mängd handlingar särskilt när vissa politiker formaliserar på ett överdrivet sätt.

Generellt är det svårt att ha en uppfattning om många punkter om man inte själv råkar sitta i nämnden. Underlagen känns inte alltid neutrala utan är vinklade. Ibland väldigt tydligt. Tjänsteorganisationen känns ofta som en politisk part i målet.

Utbildning

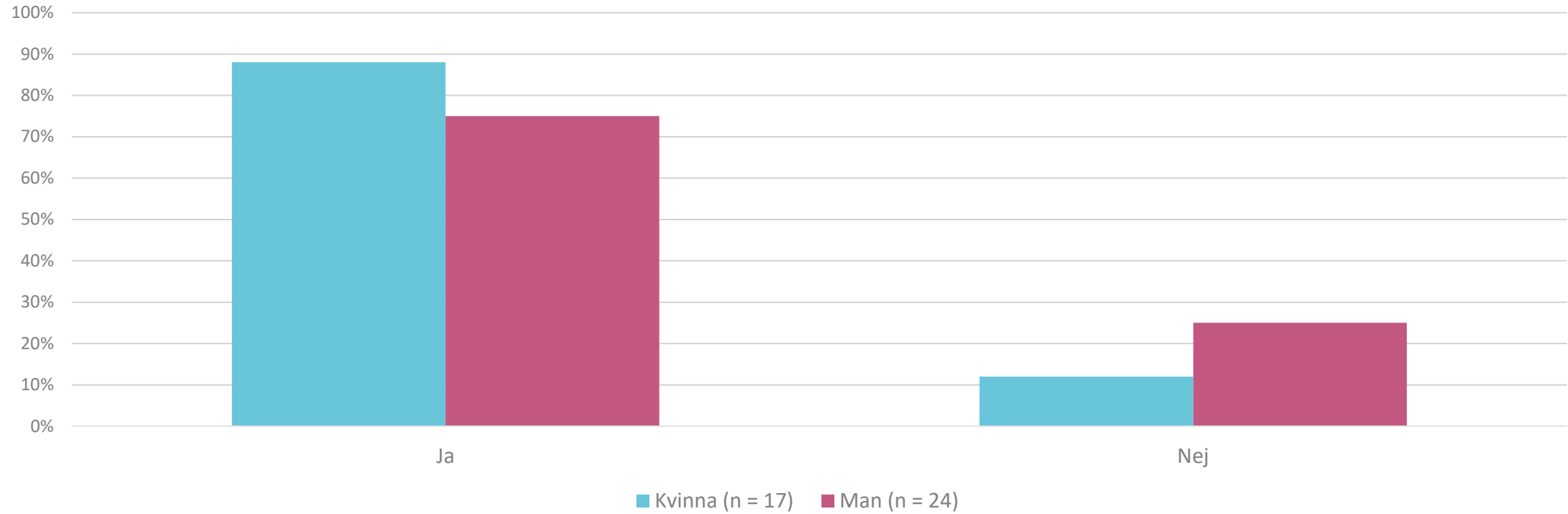
Har du blivit erbjuden introduktionsutbildning för förtroendevalda?

Utbildning

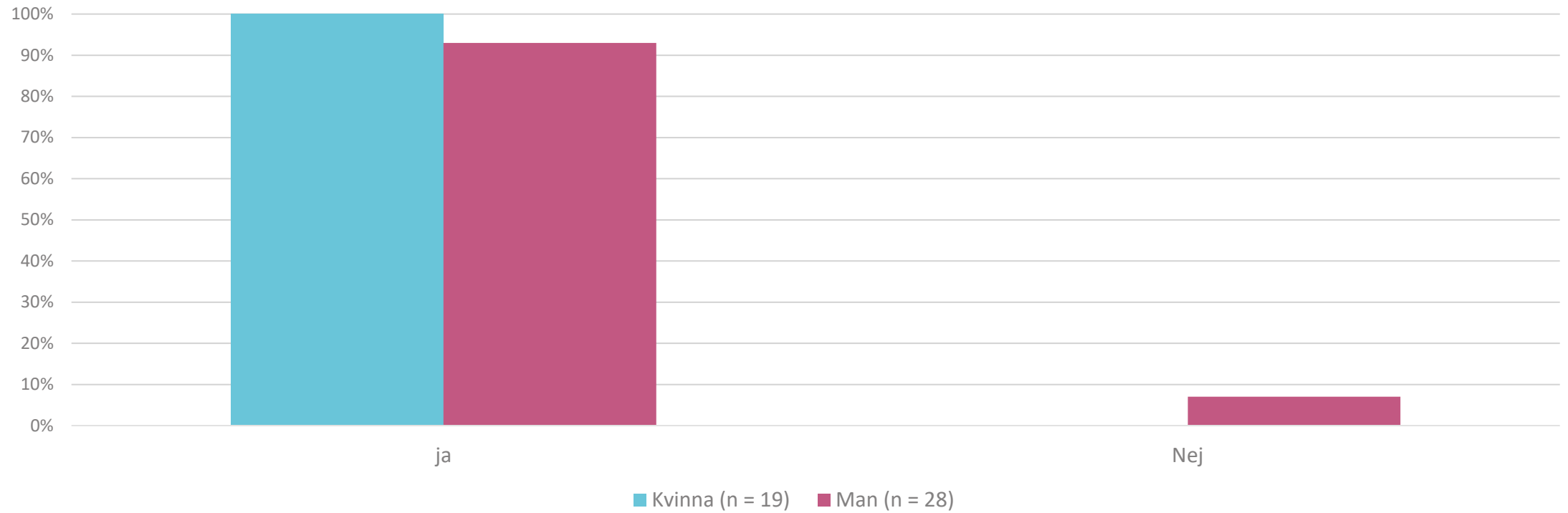
Deltog du i utbildningen

Utbildning

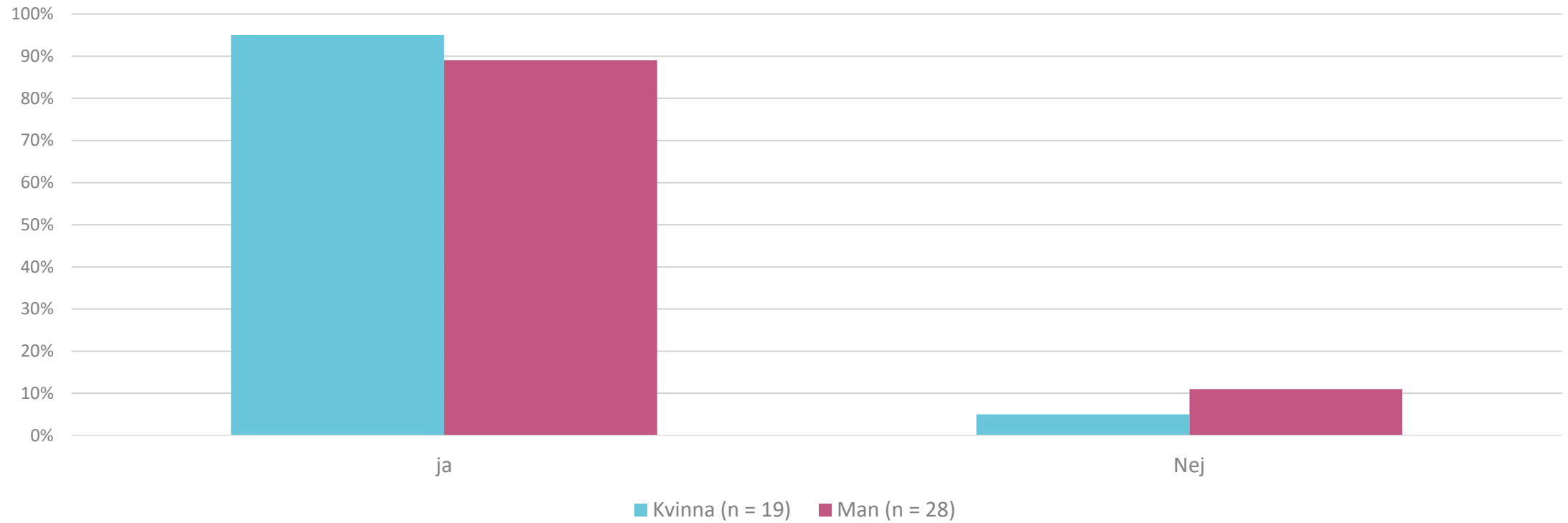
Jag känner till kommunens vision.

Utbildning

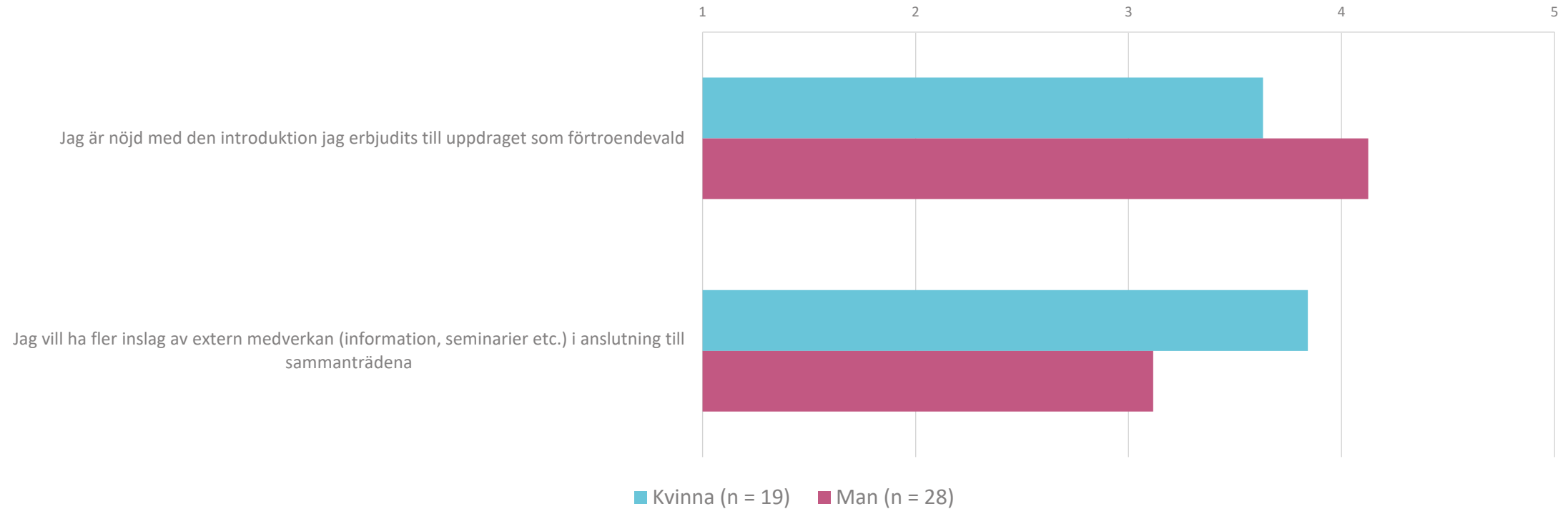
Jag känner till kommunens strategiska inriktningsmål

Utbildning

Utbildning

Medel: 3.74

Medel: 3.60

Utbildning

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Eftersom jag kom in mitt i mandatperioden har jag aldrig fått någon utbildning. Hade varit bra om man erbjöd utbildning löpande under mandatet på samma sätt som man gör på ex Tingsrätten

Introduktionen för nya i KF skulle behöva vara bredare. Mötesteknik, Kommunallagen osv

Det låter intressant, men inte på kvällstid.

Ja gärna utbildning, kunskapshöjande insatser eller andra aktiviteter som stärker demokratin.

Kvinna (n = 4)

Utbildning

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

fullmäktigemötena är ofta långa ändå. hellre andra seminarier? Varför inte "arvodera" olika workshops? tex i samband med föresledag? Hållbarhetsveckan? Kvinnodagen?

Vissa noga valda, som bolag och kommunalförbund

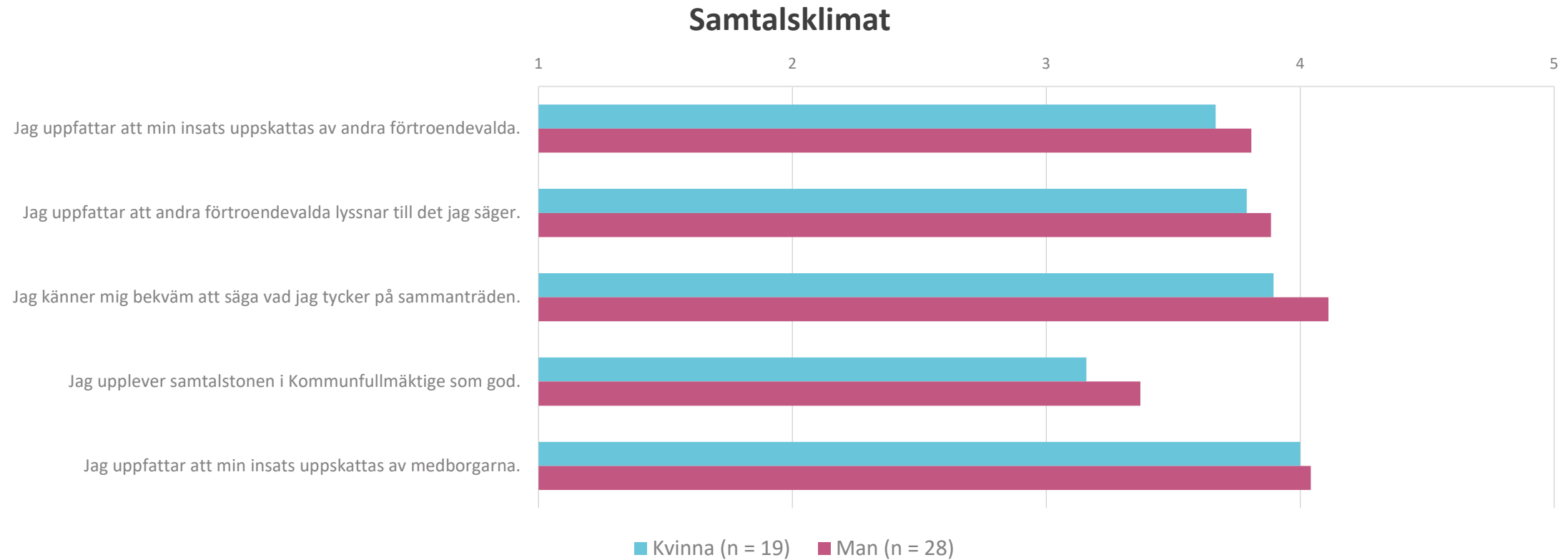
I kontroversiella frågor hade jag gärna sett mer av neutral extern medverkan.

Kan tycka att mötena blir längre, kan jag tycka.

Man (n = 4)

Samtalsklimat

Medel: 3.70

Medel: 3.84

Samtalsklimat

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Samtalstonen har förändrats till det sämre under den sista tiden. Det är även sämre ordning i fullmäktige. Taltiderna hålls inte alltid. Och tonen är ibland nedlåtande.

Jag upplever att samtalstonen vid vissa kommunfullmäktige har varit mycket tråkiga med påhopp, ironi och överhuvudtaget en samtalston som inte hör hemma på möten/sammanträden. Tyvärr har det blivit mer den sista tiden.

Ja samtalstonen är god men kommentarer och gliringar kan komma i andra forum tex i bloggar eller på sociala medier före eller efter sammanträdena

Nej, i regel tycker folk inte om politiker. De vill bara ha någon att skylla på.

Det kan kännas lite jobbigt att gå fram och prata på KF men tycker själv att det är väldigt givande att lyssna på olika synpunkter och perspektiv från andra. Viktigt att vi uppmuntrar varandra att våga.

Samtalsklimat

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

svårt att veta var invånarna tycket. Kollar dom ens? läser dom ens?

Tonen på kommunfullmäktige är god men lägger man till vissa bloggar är tonen inte alls god.

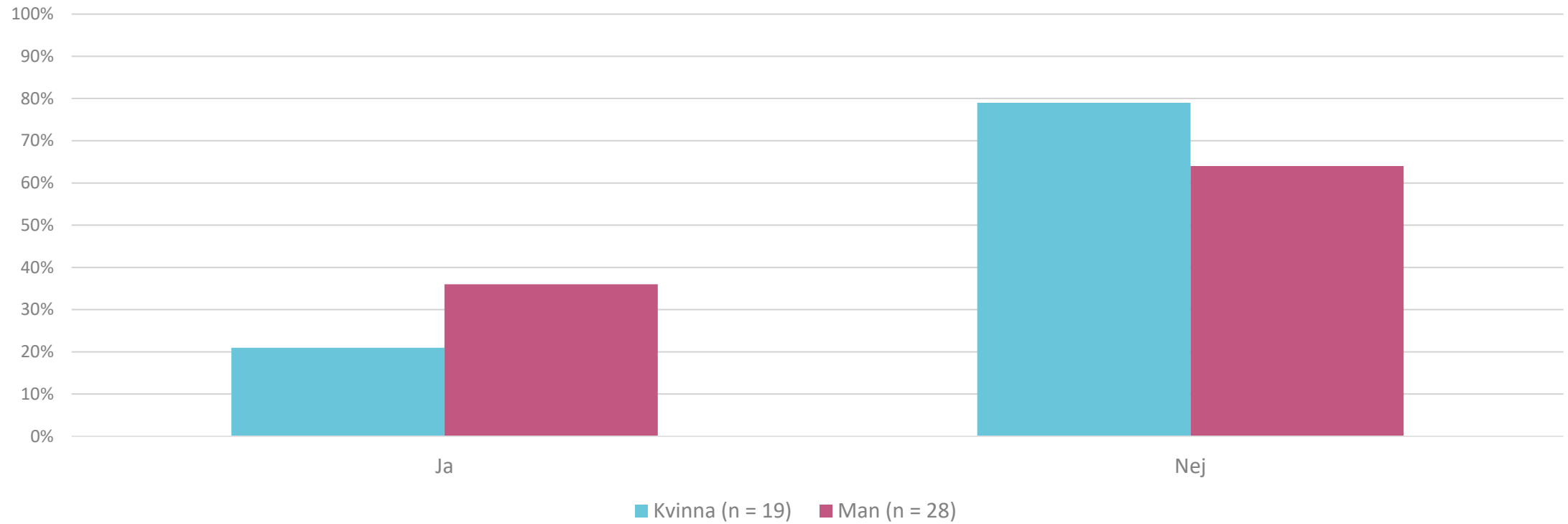
Tonen balnd politiker varierar. En del lever inte upp till de umgängesregler man förväntar sig av en politiker och som även är överenskommet. Många gör det, dock inte alla.

Man (n = 3)

Samtalsklimat

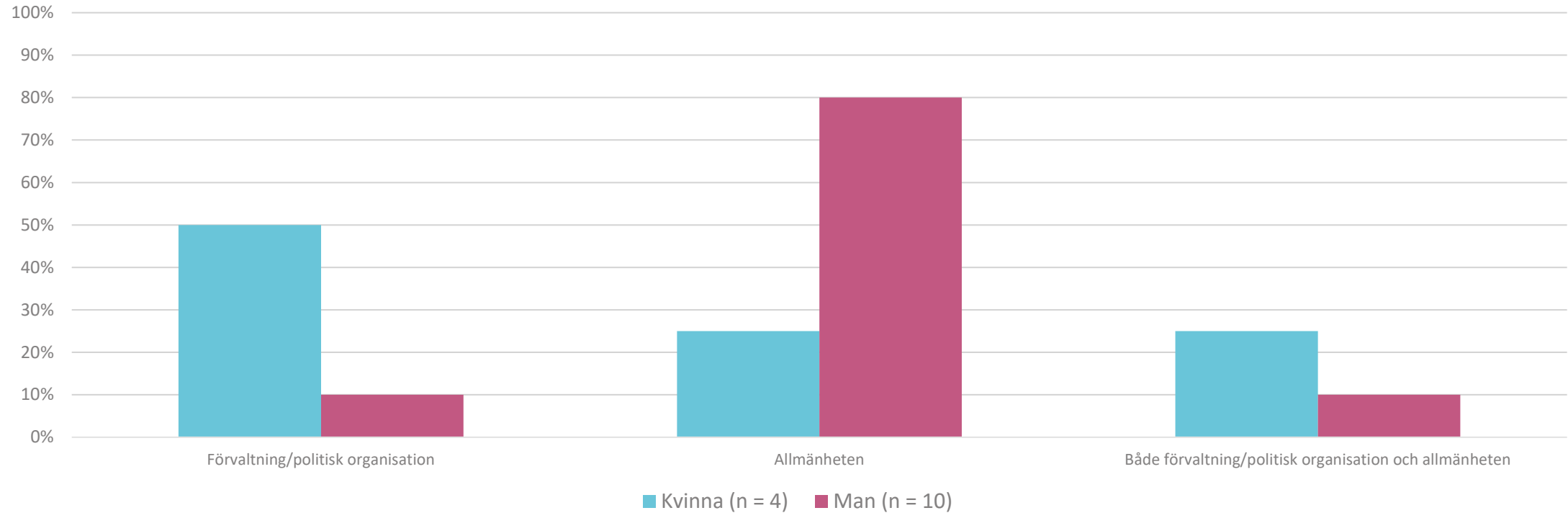
Har du känt dig utsatt p.g.a ditt uppdrag som förtroendevald?

Samtalsklimat

Jag har känt mig utsatt från

Samtalsklimat

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Inte utsatt från förvaltningen men från andra politiker och från allmänheten. Jag funderar flera gånger innan jag går upp i talarstolen eller talar i nämnden då jag har råkat ut för sarkastiska och även elaka kommentarer. Och man vet inte vad som sprids i loggar, Facebook mm Det är lätt att bli uthängd och det kan få konsekvenser.

Avstår denna fråga

Sociala medier och bloggar

Kvinna (n = 3)

Samtalsklimat

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Tonen i bloggar och i sociala medier väcker ondskefulla inlägg.

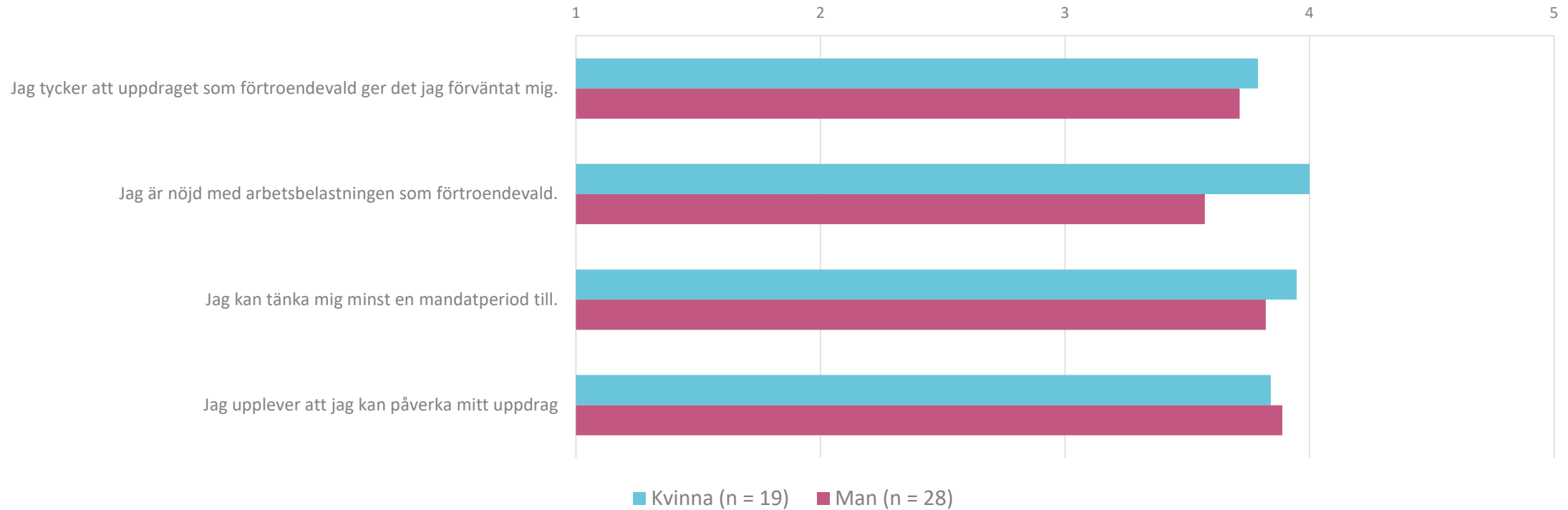
Härskartekniker har förekommit på ett vis jag anser har passerat gränsen för vad som är skäligt. Hur mycket varierar över tiden. Som tur är finns det även förvaltningar som sköter det mycket bra. De sämre är i minoritet. Hoppas det förblir så.

Man (n = 2)

Ditt uppdrag

Ditt uppdrag

Medel: 3.89

Medel: 3.75

Ditt uppdrag

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Det är möjligt att påverka i nämnden. Mycket lyhörd förvaltning.

Lite ny o okunnig men lär mig

Jag tycker att det är mycket att läsa in sig på. Sedan har jag några uppdrag och kommer att dra ner på antalet nästa mandatperiod.
oftast

Kvinna (n = 4)

Ditt uppdrag

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

små partier har för lite "pengar" och för lite "muskler". Å andra sidan är detta som demokrati går ut på?...

Väldigt mycket görs upp innan nämndmöten. Mycket prestige ligger i att hålla fast vid tagna beslut innan mötet. Vissa partier är såpass toppstyrda att all diskussion i stort sett är meningslös med "underhuggare", oavsett hur sakligt korrekta argumenten är.

Förbättringar

Här kommer mina ytterligare kommentarer eller konkreta förslag till förbättringar om kommunfullmäktiges arbetsformer

KF-s presidie bör ingripa när språket inte är hövligt och vara bestämd vad gäller taltider.

Utbildning av ledamöterna med gruppdiskussioner om hur man bör uppträda mot varandra kanske hjälper.

Jag vill att fullmäktige skall få mer information av tjänstemän och föreläsare.

Återkommer om ngt år

Längre förberedelsetid

Önskar utbildning och samtal kring säkerhet, hat hot och våld. Saknar regelbundna gruppledarträffar.

kommunpolitik går inte ut på att "trigga i gång" motståndarna utan att se till kommunens bästa. De flesta tänker så men inte alla tyvärr.

Förbättringar

Här kommer mina ytterligare kommentarer eller konkreta förslag till förbättringar om kommunfullmäktiges arbetsformer

fler workshops!

Bättre underlag!!

Samtalstonen i Fullmäktige kan ibland varit mer respektfull mot varandra.

Det bör nog ibland påpekas, att även om vi har olika åsikter då bör "personangrepp" undvikas.

Förbättringar

Vad anser du vara angeläget att Demokrati- och jämställdhetsberedningen arbetar med framöver utifrån sitt verksamhetsområde?

Ovanstående!

Fortsätta att stärka och utveckla det lokala demokratiska arbetet samt främja jämställdhet och delaktighet för alla invånare.

Genomföra insatser för att motverka segregation och öka integrationen.

Se till att ett jämställdhetsperspektiv genomsyrar hela kommunens verksamhet, från budget till service.

Jag tycker det skulle vara intressant om Ni kunde lobba för att fler får tillgång till material via teams eller indra inspelningar ex budgetberedningen där nämnderna presenterar sina bokslut och förslag till budgetar. Dessa ärenden är redan beslutade i respektive nämnd och är då en allmän handling. Fler skulle då ha möjlighet att få en bättre insyn i olika nämnders verksamheter med deras problem och möjligheter.

Se ovan

Kvinna (n = 6)

Förtroendet mellan politiker och tjänstemän. Även politiker som betar sig ill och far med osanning

Förbättringar

Vad anser du vara angeläget att Demokrati- och jämställdhetsberedningen arbetar med framöver utifrån sitt verksamhetsområde?

Fortsätt arbetet med att öka förtroendet och engagemanget!

Kvinna (n = 6)

Förbättringar

Vad anser du vara angeläget att Demokrati- och jämställdhetsberedningen arbetar med framöver utifrån sitt verksamhetsområde?

mer kring samsyn i svåra frågor?

för övrigt: bra jobbat!!!

En beredning som fortfarande slår vakt om demokratin på uppdrag av Vänersborgs kommunfullmäktige och att KF delegerar demokratifrågor till beredningen

Att säkerställa en mer öppen saklig diskussion i nämnder och med förvaltningarna. Det finns mycket vilja och erfarenheter som kommunen skulle må bra av om det togs tillvara.

Man (n = 3)

Total sammanställning av enkät till ledamöter och ersättare KF jämför år 2025/2026

♥ Total 2025: 58, Total 2026: 48

Slå samman

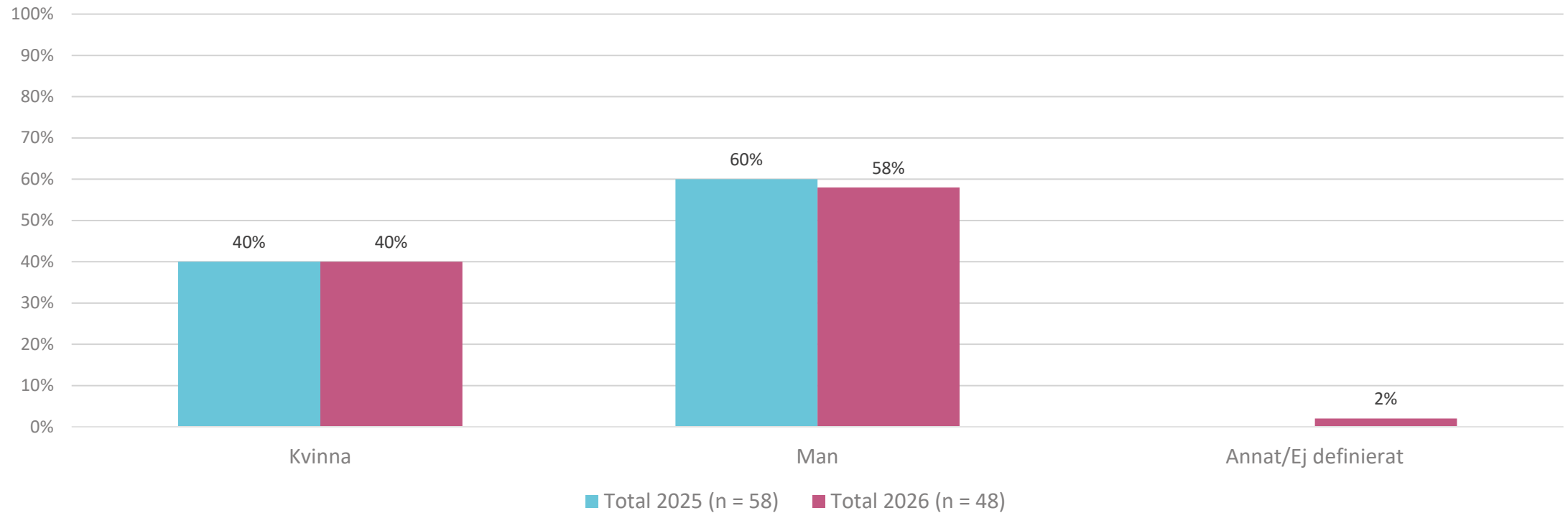
Undersökningar

Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige

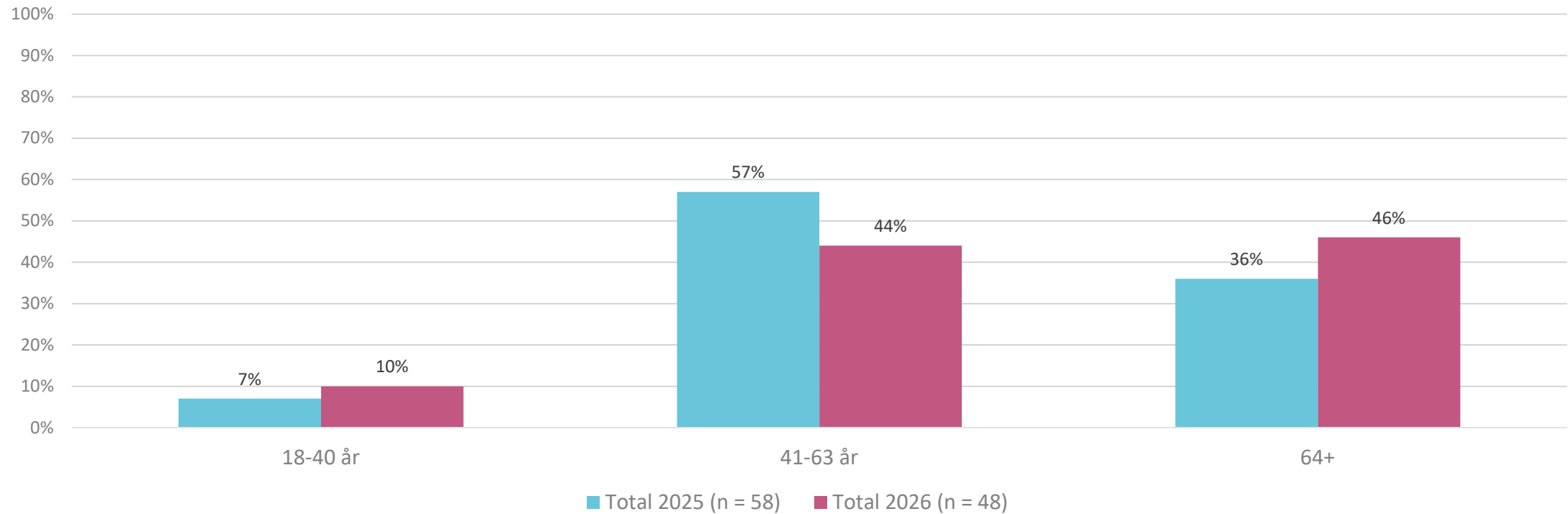
Könstillhörighet

Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige

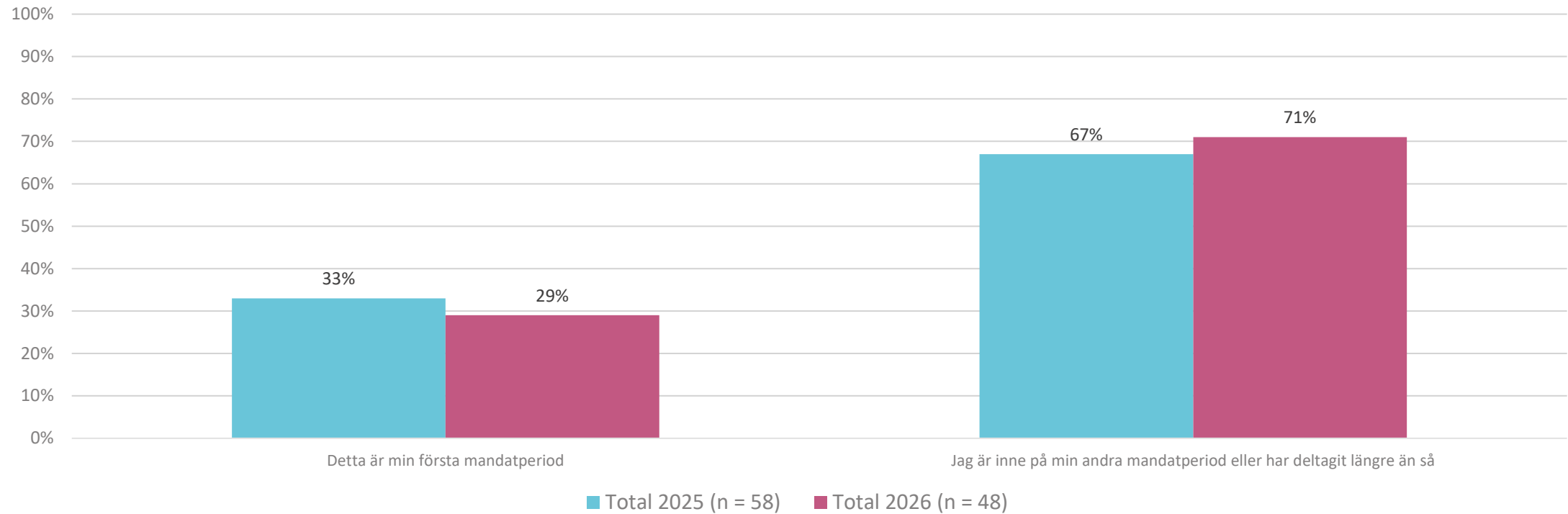
Ålder

Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige

Antal mandatperioder i kommunfullmäktige

Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Bättre sent än aldrig

Period 3

I fullmäktige sedan 1982, nu min sista mandatperiod

Vad ska jag utveckla? Min könstillhörighet?

Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Engagerade o lärorikt att få vara en del av kommuns ledamöter

3 dje mandatperiod

Drygt 1

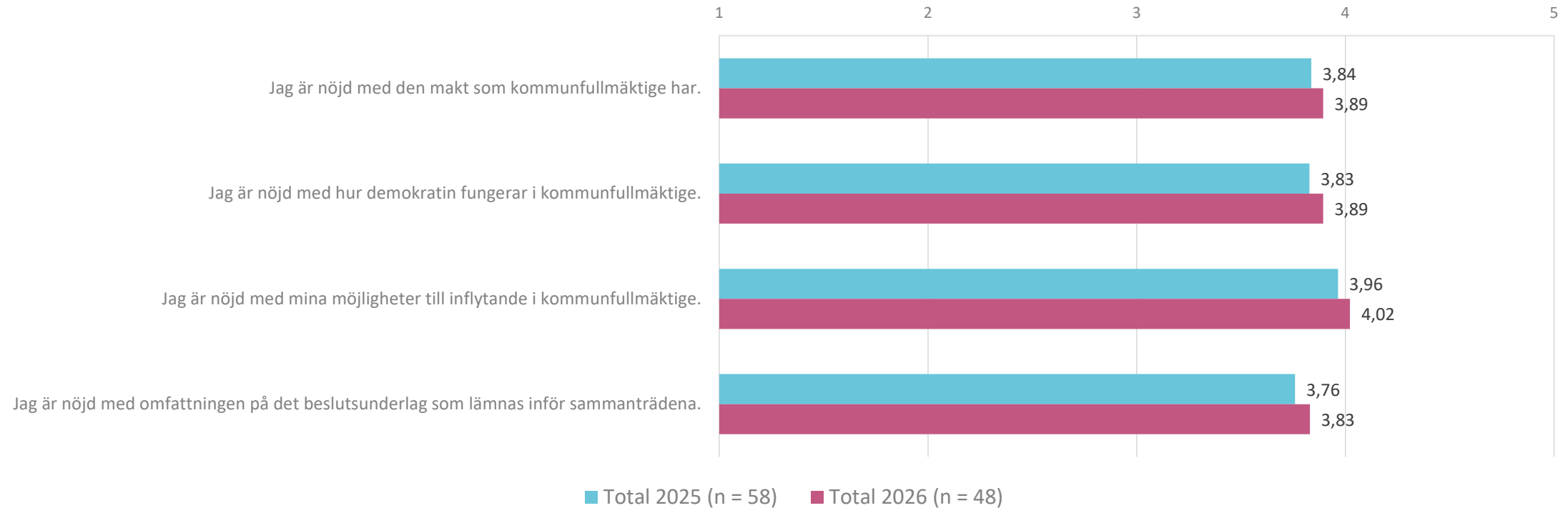
Jag är en 34-årig man i KF.

Har varit politiskt aktiv i mer än 10 år

Demokrati

Demokrati

Medel: 3.85

Medel: 3.91

Demokrati

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Ett flertal dubbleringar av samma underlag på vägen upp borde vara möjligt att gallra bort från utskicket.

krångligt att hitta bland alla dokument. Texterna i "fördjupad information" är väldigt lik mellan nämnder (ibland samma) men det blir man van vid?

Alla får möjlighet att säga sitt

Det är många i fullmäktige som inte går upp i talarstolen. Kan i bland känna ett motstånd för att man är osäker på om man klarar en debatt....

I vissa nämnder är det mycket dåliga underlag.

Ibland saknas underlag från behandling i respektive nämnd.

Total 2025 (n = 15)

Demokrati

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Jag tycker att det är viktigt att Kommunfullmäktige som kommunens högsta beslutande organ har den ställning som den faktiskt har. Jag kan emellanåt höra lite nedlåtande kommenterar, vilket jag tycker är tråkigt. Det känns ofta som att det redan är "klart" hur man bestämt att man ska rösta i KS, det är redan avgjort.

Ibland kan jag tycka att beslutsunderlagen kan vara lite "tunna" och att man inte gått på djupet, oftast är det bra.

Ibland lite dåligt underlag pga att det gått genom ks och inte hela bilden/underlaget finns förde som inte är med i KS

Mer än nog eftersom jag återfinns i fler nämnder

Fullmäktige har flera gånger fått en ofullständigt, vinklat eller till och med felaktigt underlag. Tyvärr händer det allt oftare.

Bättre sammanfattningar av ärende för att underlätta förståelse

Exemplet med ärendet om de "ruttna" elstolpar som KF tilldelade pengar till för att ersätta, men viktig information inför detta saknades och bortsågs ifrån.

Mycket av besluten fattas på annan nivå och kf är bara en transportsträcka

Total 2025 (n = 15)

Demokrati

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Det går inte att kompensera för brister i ärendebeskrivning genom att skicka med många sidor.

Volymen är ofta för stor, utan att innehållet är tillräckligt för att vi ska kunna fatta bra beslut.

-

Demokrati

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Bättre underlag för att ge rätt beslut för kommunens bästa

ibland saknar jag underlag som fanns vid nämnderna. Kanske kan man skapa hyperlänkar till diariet, så att man kan öka försåelsen utan att bli formellt underlag?

Mycket av besluten är redan klara när de kommer till fullmäktige. Hade varit bra om vi fått mer information om olika ärenden i fullmäktige ex kunde ekonomikontoret redovisa budgetförutsättningar för alla som sitter i fullmäktige. Vidare tycker jag att det är väldigt många dokument som ibland är svåra att läsa.

Oftast bara ett perspektiv. Bristande underlag. Tendentiösa underlag. Ej objektivt.

Uppfattar att det inte är sakligt eller objektiva tjänsteutlåtande utan ofta vinklade till en viss favör av beslut

Kommunstyrelsen ska säkra att fullmäktiges beslut verkställs, där brister det.

Det är svårt att hinna läsa igenom allt, och ibland upplevs det som att dokumenten är väldigt likvärdiga vilket gör det svårt att sålla ut vad som behöver läsas.

Problematiskt att vissa motioner som är beslutade av KF inte blir genomförda.

KS måste bli bättre på att förse kommunfullmäktige med rätt mängd handlingar särskilt när vissa politiker formaliserar på ett överdrivet sätt.

Total 2026 (n = 11)

Demokrati

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

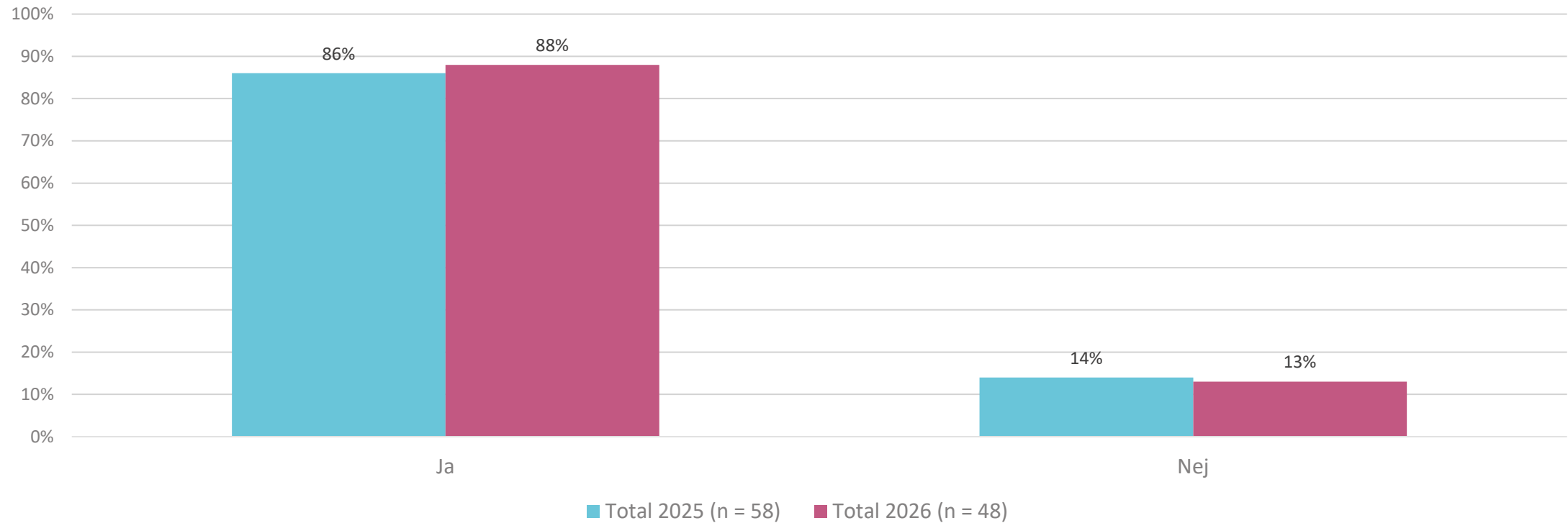
Generellt är det svårt att ha en uppfattning om många punkter om man inte själv råkar sitta i nämnden. Underlagen känns inte alltid neutrala utan är vinklade. Ibland väldigt tydligt. Tjänsteorganisationen känns ofta som en politisk part i målet.

Föredömliga oftast

Utbildning

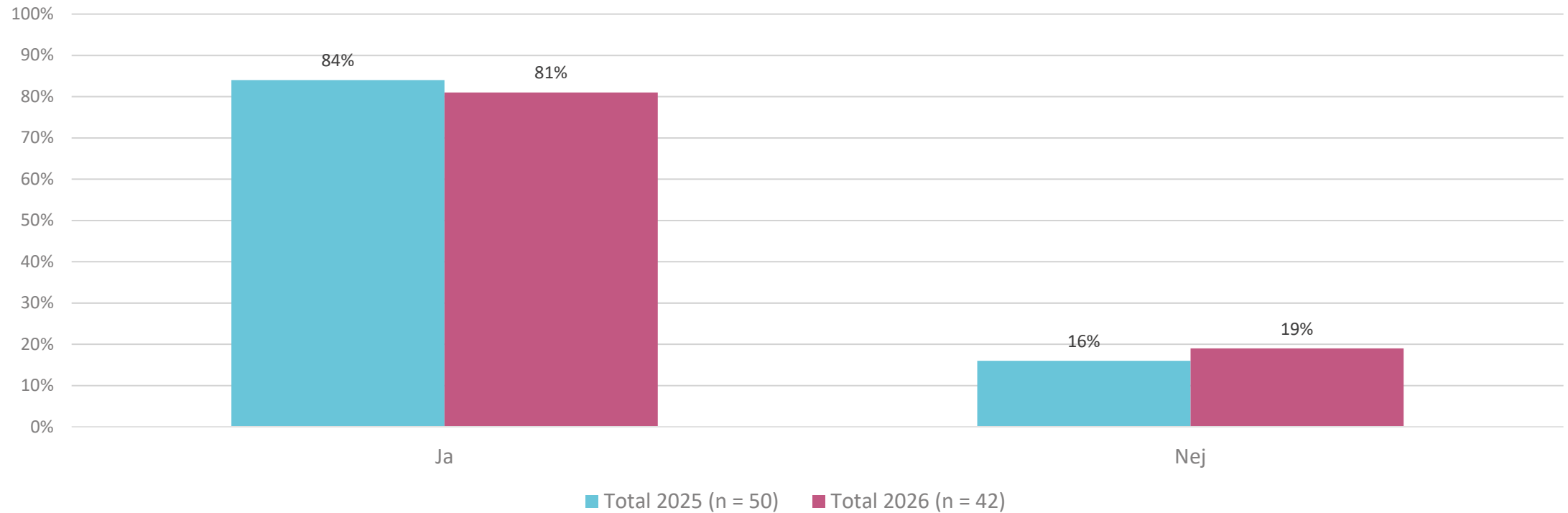
Har du blivit erbjuden introduktionsutbildning för förtroendevalda?

Utbildning

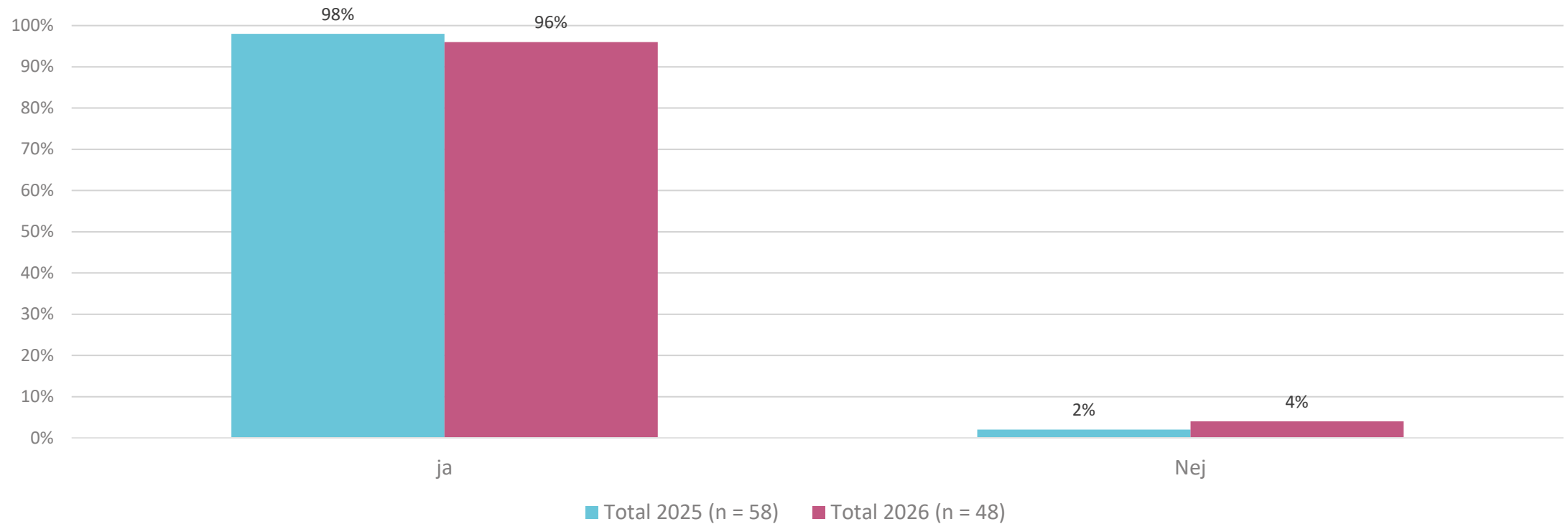
Deltog du i utbildningen

Utbildning

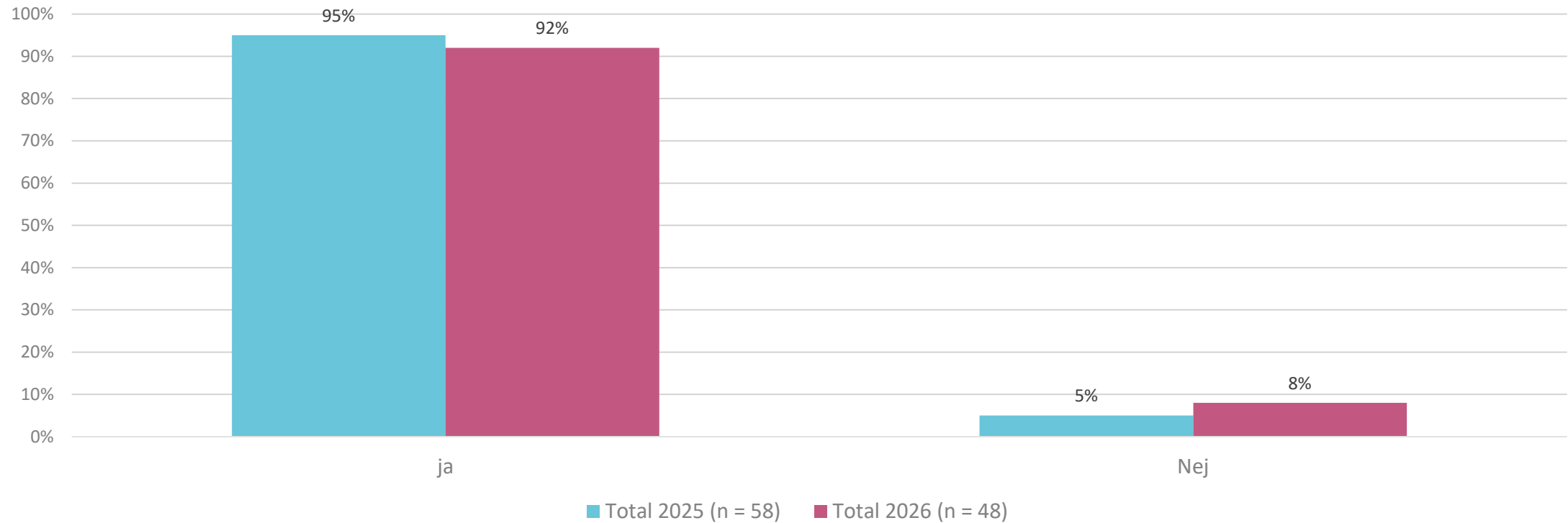
Jag känner till kommunens vision.

Utbildning

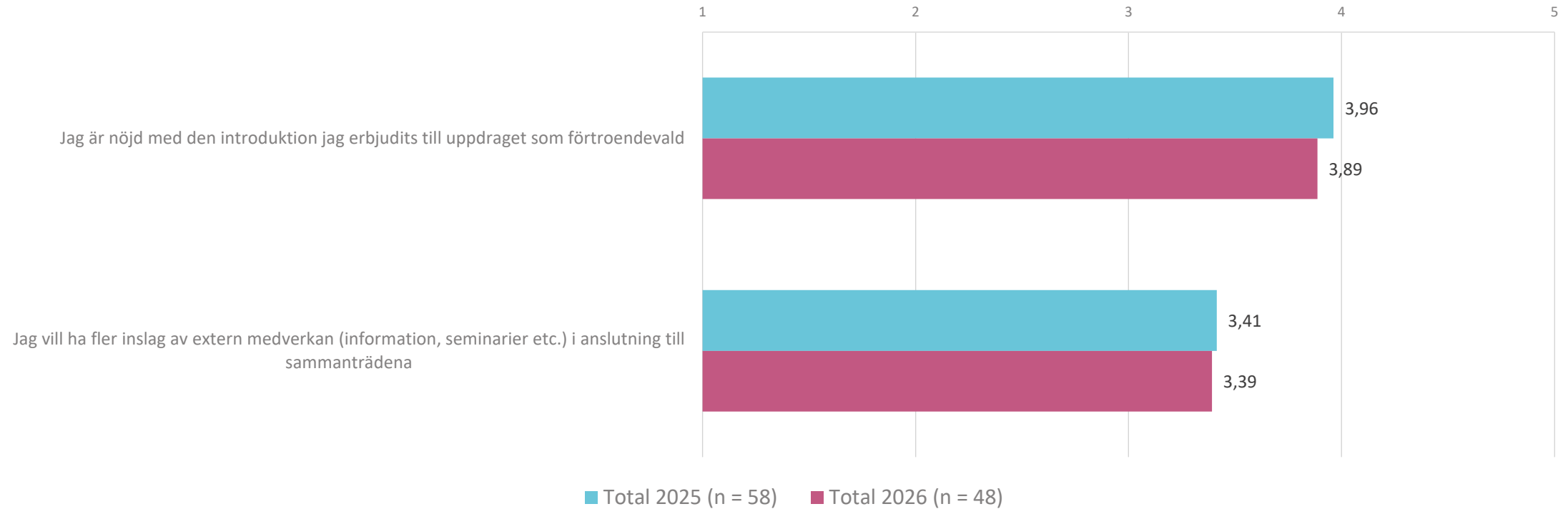
Jag känner till kommunens strategiska inriktningsmål

Utbildning

Utbildning

Medel: 3.68

Medel: 3.63

Utbildning

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Finns ärenden där enigheten till synes är stor, ingen som går upp till talarstolen, ändå känner man på sig sakfrågan är omstridd och skulle behöva klargöras . då kanske "väcks" representerar för gruppen som avviker och känner sig uppmanad att säga ifrån.

om det är "event" så vore det även bra med en "beslutpunkt" i närtid?

För att få ökad förståelse från olika verksamheter

Skippa powerpoints som stjälar värdeful tid.

Jag skulle gärna vilja ha lite mer inslag om det är något särskilt viktigt, te x en komplex samhällsfråga. Om man inte sitter med i KS eller nämnd, eller som invånare som lyssnar kan det annars vara svårt att förstå helheten.

Ja, i mån av tid.

Allt är i mån av tid.

Mer invånardialog

Istället för allsköns medborgarförslag borde gruppleddare i varje parti vara tillgängliga timmarna innan KF i form av inflytande-café

Helst bör partierna själva stå för seminarier och utbildning. Partierna har partistöd till detta.

Även ersättarna borde bli inbjudna när externa föreläsare är inbjudna till kommunen typ Gunnar Wetterberg

Total 2025 (n = 11)

Utbildning

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

fullmäktigemötena är ofta långa ändå. hellre andra seminarier? Varför inte "arvodera" olika workshops? tex i samband med föresledag? Hållbarhetsveckan? Kvinnodagen?

Eftersom jag kom in mitt i mandatperioden hat jag aldrig fått någon utbildning. Hade varit bra om man erbjöd utbildning löpande under mandatet på samma sätt som man gör på ex Tingsrätten

Introduktionen för nya i KF skulle behöva vara bredare. Mötesteknik, Kommunallagen osv

Vissa noga valda, som bolag och kommunalförbund

Det låter intressant, men inte på kvällstid.

Ja gärna utbildning, kunskapshöjande insatser eller andra aktivitet er som stärker demokratin.

I kontroversiella frågor hade jag gärna sett mer av neutral extern medverkan.

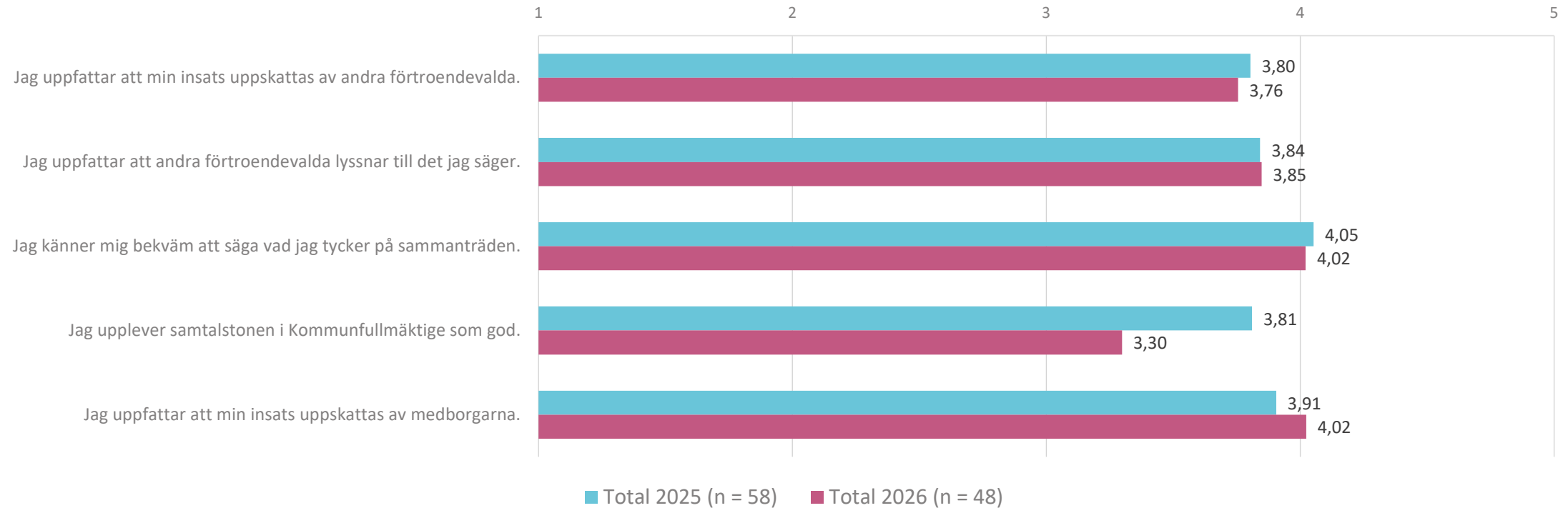
Kan tycka att mötena blir längre, kan jag tycka.

Total 2026 (n = 8)

Samtalsklimat

Samtalsklimat

Medel: 3.88

Medel: 3.79

Samtalsklimat

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

jag känner mig osynlig

Mina insatser är mycket begränsade

Mer en generell uppfattning samt det människor i min omgivning i bland säger, att det är ett viktigt uppdrag jag har som politiker och att det är bra att jag engagerar mig och påverkar i olika frågor....

Jag tycker att samtalstonen i stort är god. Det är viktigt att vi håller en god samtalston även om våra perspektiv och viljeriktningar skiljer sig åt. I den tid där hat och hot ökar är det viktigt att vi inte bidrar till ökad hotbild. Det är viktigt att vi har ett gott klimat så att nya ska våga sig på att bli förtroendevald.

Ordförande låter vissa personer passera gränsen till vad som är ok att säga till andra ledamöter. Det är t ex inte ok att kalla andra för lögnare.

Vet inte om den uppskattas av medborgarna

Har inte fått till mig något negativt direkt

Det finns risk att man blir uthängd i bloggar och andra sociala medier - där det är omöjligt att bemöta. Det innebär att jag är mycket försiktig i ,i mina inlägg. Det är vissa i kommunfullmäktige som agerar på detta sätt. Men med övriga känner jag mig trygg och bekväm med att dänga mina åsikter.

Total 2025 (n = 8)

Samtalsklimat

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Samtalstonen har förändrats till det sämre under den sista tiden. Det är även sämre ordning i fullmäktige. Taltiderna hålls inte alltid. Och tonen är ibland nedlåtande. Svårt att veta var invånarna tycker. Kollar dom ens? läser dom ens?

Jag upplever att samtalstonen vid vissa kommunfullmäktige har varit mycket tråkiga med påhopp, ironi och överhuvudtaget en samtalston som inte hör hemma på möten/sammanträden. Tyvärr har det blivit mer den sista tiden.

Ja samtalstonen är god men kommentarer och gliringar kan komma i andra forum tex i bloggar eller på sociala medier före eller efter sammanträdena

Nej, i regel tycker folk inte om politiker. De vill bara ha någon att skylla på.

Det kan kännas lite jobbigt att gå fram och prata på KF men tycker själv att det är väldigt givande att lyssna på olika synpunkter och perspektiv från andra. Viktigt att vi uppmuntrar varandra att våga.

Tonen på kommunfullmäktige är god men lägger man till vissa bloggar är tonen inte alls god.

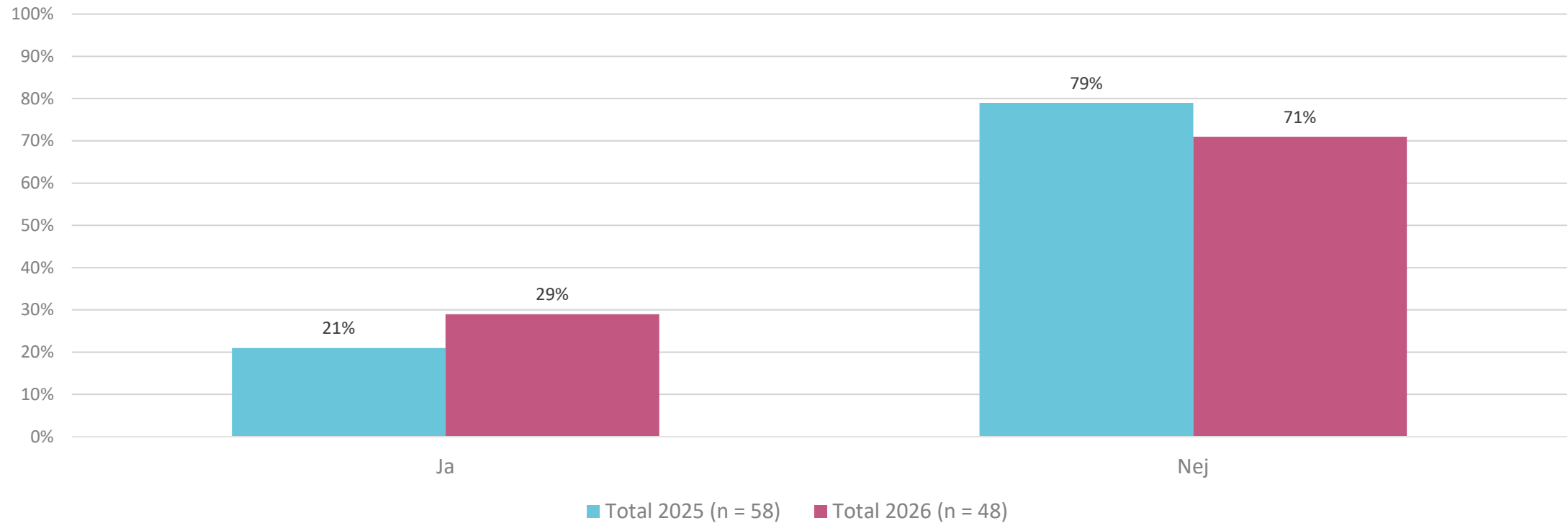
Tonen balnd politiker varierar. En del lever inte upp till de umgängesregler man förväntar sig av en politiker och som även är överenskommet. Många gör det, dock inte alla.

Total 2026 (n = 8)

Samtalsklimat

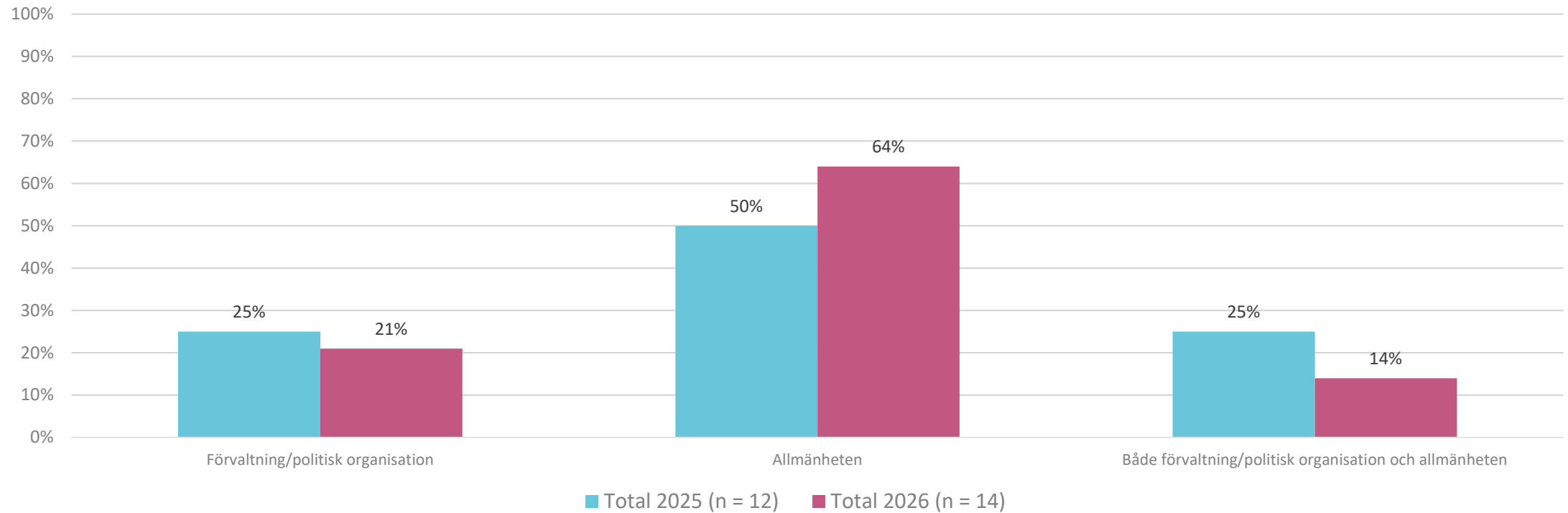
Har du känt dig utsatt p.g.a ditt uppdrag som förtroendevald?

Samtalsklimat

Jag har känt mig utsatt från

Samtalsklimat

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Hotfull stämning och störd av vänsteraktivister vid eget parti offentligt partimöte.

Mordhotad

Vid beslut som inte alla tyckt om

Genom bloggare i sociala medier

Från några politiker.

Samtalsklimat

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Inte utsatt från förvaltningen men från andra politiker och från allmänheten. Jag funderar flera gånger innan jag går upp i talarstolen eller talar i nämnden då jag har råkat ut för sarkastiska och även elaka kommentarer. Och man vet inte vad som sprids i loggar, Facebook mm Det är lätt att bli uthängd och det kan få konsekvenser.

Avstår denna fråga

Sociala medier och bloggar

Tonen i bloggar och i sociala medier väcker ondskefulla inlägg.

Härskartekniker har förekommit på ett vis jag anser har passerat gränsen för vad som är skäligt. Hur mycket varierar över tiden. Som tur är finns det även förvaltningar som sköter det mycket bra. De sämre är i minoritet. Hoppas det förblir så.

Ditt uppdrag

Ditt uppdrag

Medel: 3.95

Medel: 3.83

Ditt uppdrag

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

beror på vad som avses...

Se tidigare svar

Hög arbetsbelastning men det är på grund av flera uppdrag. Har en arbetsgivare som tycker det är bra att jag är politiskt engagerad och att jag har stora möjligheter att påverka min arbetssituation underlättar hela min situation.

Jag tänker att det är ganska mycket att läsa in och har man flera uppdrag så kan det bli mastigt.

Finns många regelverk som styr oss hela tiden

Man kan alltid påverka

Ny idéer är svåra att få gehör för.

Ditt uppdrag

Utveckla gärna ditt svar i kommentarsfältet

Det är möjligt att påverka i nämnden. Mycket lyhörd förvaltning.

små partier har för lite "pengar" och för lite "muskler". Å andra sidan är detta som demokrati går ut på?...

Lite ny o okunnig men lär mig

Jag tycker att det är mycket att läsa in sig på. Sedan har jag några uppdrag och kommer att dra ner på antalet nästa mandatperiod.

Väldigt mycket görs upp innan nämndmöten. Mycket prestige ligger i att hålla fast vid tagna beslut innan mötet. Vissa partier är såpass toppstyrda att all diskussion i stort sett är meningslös med "underhuggare", oavsett hur sakligt korrekta argumenten är.

oftast

Förbättringar

Här kommer mina ytterligare kommentarer eller konkreta förslag till förbättringar om kommunfullmäktiges arbetsformer

Upplövde tidigare att ordföranden valde att avbryta vissa ledamöter nästintill regelbundet, men det har blivit bättre de senaste sammanträden.

Jag önskar fler reflekterande övningar, gärna i grupp. Det stärker samarbetet och förståelsen för de andra ledamöterna

För lite kunskap och erfarenhet för att ge förslag

Seminarier och samtal om demokrati, uppdraget som förtroendevald under mandatperioden

Fullmäktige på dagtid, dvs från kl 13-14

Vi skulle kunna ha tillfällen med samtalsgrupper i KF där vi arbetar tvärpolitiskt med frågeställningar om samtalsklimatet i politiken där vi får träna oss på att se hur vi påverkar varandra och vilken möjlighet vi alla har att verka för att utveckla vår demokrati. Vi behöver ha större respekt för olika åsikter och att det inte enbart är ord utan också kroppsspråk och gester som påverkar. Detta är ett sätt att verka för att fler ska bli uppmuntrade och vilja gå upp i talarstolen.

Det är viktigt att vitalisera kommunfullmäktige då det lätt kan uppfattas som tråkigt. Tänker att det är viktigt och intressant att så många som möjligt deltar i debatten och kommer med inspel. Inte i tid och otid men ett sätt att vitalisera är att fler röster får höras. Ofta vet man vem som kommer att gå fram och vad personen kommer att säga.

Förbättringar

Här kommer mina ytterligare kommentarer eller konkreta förslag till förbättringar om kommunfullmäktiges arbetsformer

Hantering av motioner.

uppföljning av att beslut genomförs av Kommunstyrelsen

Ärendehantering

ungdoms variant av KF vore kul om det gick att genomföra , workshops på dagordnings befriade möten - inga beslut bara diskussioner .

Uppfattar ibland förvaltningars inflytande över hur beslutsformuleringar utformas som lite för stort.

Mer diskussionsforum/workshops för ökad delaktighet

Samtalsklimatet i fullmäktige kan inte bara räknas hur det är på sammanträdena. Där är det oftast positivt. Man behöver även väga in kommentarer av ledamöter i sociala medier och i bloggar för det påverkar starkt det allmänna intrycket av debattklimatet.

Ibland många, långa och tidskrävande handlingar att läsa in. Tiden från det att vi får tillgång till dessa och sammanträdena kunde vara lite längre.

De livesändningar i radio/webb uppfattas som tråkiga, svåra att begripa och oengagerade för den externa publiken och väljarna.

Förslagsvis skulle en duktig kommentator, likt de som refererar sportevenemang, lyfta det demokratiska tillställningen till en nivå som både skulle öka intresse för demokrati bland kommuninvånarna samt medvetandet bland politikerna att uttrycka sig sakligt och tydligt. Har inte kommunen ett antal kommunikatörer på lönelistan? Är det ingen av de som har kompetensen att klara av ett sådant uppdrag? Det borde finnas någon med en extrovärt ådra?

Total 2025 (n = 15)

Förbättringar

Här kommer mina ytterligare kommentarer eller konkreta förslag till förbättringar om kommunfullmäktiges arbetsformer

KF-s presidie bör ingripa när språket inte är hövligt och vara bestämd vad gäller taltider.

Utbildning av ledamöterna med gruppdiskussioner om hur man bör uppträda mot varandra kanske hjälper.

fler workshops!

Jag vill att fullmäktige skall få mer information av tjänstemän och föreläsare.

Bättre underlag!!

Återkommer om ngt år

Samtalstonen i Fullmäktige kan ibland varit mer respektfull mot varandra.

Längre förberedelsetid

Önskar utbildning och samtal kring säkerhet, hat hot och våld. Saknar regelbundna gruppledarträffar.

Det bör nog ibland påpekas, att även om vi har olika åsikter då bör "personangrepp" undvikas.

kommunpolitik går inte ut på att "trigga i gång" motståndarna utan att se till kommunens bästa. De flesta tänker så men inte alla tyvärr.

Total 2026 (n = 10)

Förbättringar

Vad anser du vara angeläget att Demokrati- och jämställdhetsberedningen arbetar med framöver utifrån sitt verksamhetsområde?

- .
- Det tycks mig vara omöjligt att beredningen hittar sin egen roll och att vi kan förvänta oss ett större bidrag från beredningen för alla, Flera år av skuggtillvaron är svårt att komma ifrån.
- hur man kan få fler invånare att engagera sig i politiken. Jag upplever ett "politikerförakt" ibland, och det är mycket farligt för demokratin
- Utrikesfödda o unga . Ut i skolorna o informera
- Stärka rollen som förtroendevald.
- Att komma med förslag och utbildningar för ett mer demokratiskt och jämställt kommunfullmäktige där fler utvecklas och är aktiva.
- Jag tycker att det anbelangar Demokrati- och jämställdhetsberedningen att få fler människor att kunna tänka sig att engagera sig inom kommunpolitiken, framförallt yngre och människor i arbetsför ålder. Här tror jag det är viktigt att göra en översyn om möjligheterna att kombinera karriär med just att vara fritidspolitiker. Tror även när det kommer till ersättningar och arvoden så är det viktigt att de är marknadsmässiga och att man som fritidspolitiker har en skälig ersättning utifrån det arbetet/uppoffringar man gör.
- Var konkreta, var tydliga med orsaker när ni presenterar statistik. Sätt mål som kan uppnås hellre än att fokusera på ideal.
- Fortsätta arbeta för att utveckla dialogen med invånarna för ökad delaktighet. Komma med förslag på metoder och verktyg som vi inte använder i nuläget.
- Att inte åka iväg så mycket. Se till att synas i lokala frågor och kunna peka ut det som ni har åstadkommit

Total 2025 (n = 14)

Förbättringar

Vad anser du vara angeläget att Demokrati- och jämställdhetsberedningen arbetar med framöver utifrån sitt verksamhetsområde?

Ni har gjort ett lyft av beredningen ,Gött jobbat

Demokrati är mycket viktigt och kommuninnevånare bör känna att politiker lyssnar på dem.

E-förslag

Att skapa bättre förståelse för hur ärenden behöver beredas för att bli tydliga beslutsunderlag för politiker, lokalmedia och våra väljare.

Förbättringar

Vad anser du vara angeläget att Demokrati- och jämställdhetsberedningen arbetar med framöver utifrån sitt verksamhetsområde?

Ovanstående!

mer kring samsyn i svåra frågor?

för övrigt: bra jobbat!!!

Fortsätta att stärka och utveckla det lokala demokratiska arbetet samt främja jämställdhet och delaktighet för alla invånare.

Genomföra insatser för att motverka segregation och öka integrationen.

Se till att ett jämställdhetsperspektiv genomsyrar hela kommunens verksamhet, från budget till service.

Total 2026 (n = 9)

Förbättringar

Vad anser du vara angeläget att Demokrati- och jämställdhetsberedningen arbetar med framöver utifrån sitt verksamhetsområde?

Jag tycker det skulle vara intressant om Ni kunde lobba för att fler får tillgång till material via teams eller indra inspelningar ex budgetberedningen där nämnderna presenterar sina bokslut och förslag till budgetar. Dessa ärenden är redan beslutade i respektive nämnd och är då en allmän handling. Fler skulle då ha möjlighet att få en bättre insyn i olika nämnders verksamheter med deras problem och möjligheter.

Se ovan

Förtroendet mellan politiker och tjänstemän. Även politiker som betar sig ill och far med osanning

Fortsätt arbetet med att öka förtroendet och engagemanget!

En beredning som fortfarande slår vakt om demokratin på uppdrag av Vänersborgs kommunfullmäktige och att KF delegerar demokratifrågor till beredningen

Att säkerställa en mer öppen saklig diskussion i nämnder och med förvaltningarna. Det finns mycket vilja och erfarenheter som kommunen skulle må bra av om det togs tillvara.

Revisorerna
2026-02-19

För kännedom till:

Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Socialnämnden
Barn- och utbildningsnämnden

Förstudie av kommunens kontinuitetshantering – en del av beredskapsarbetet

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vänerns kommun har EY genomfört en förstudie av kommunens arbete med kontinuitetshantering. Syftet med förstudien har varit att översiktligt kartlägga kommunens arbete med kontinuitetshantering.

Ett antal risker identifierades i förstudien.

Rapporten överlämnas för kännedom och beaktande i enlighet med de av kommunfullmäktige antagna rutinerna för rapportering.

Inget svar på rapporten krävs, men revisionen önskar att kommunstyrelsen särskilt beaktar förstudiens slutsatser i det fortsatta arbetet med att samordna kommunens kontinuitetshantering.

För kommunens revisorer:

Magnus Cassel, ordförande

Missivet är digitalt undertecknat och saknar därför namnunderskrifter

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: MAGNUS CASSEL

Date: 2026-03-16 11:42:54

BankID refno: 019cf63d-b2c6-79bc-b8f5-a785f1b58a46

Magnus Cassel

Signed by: Lars-Göran Bertil Salevik

Date: 2026-03-19 14:38:43

BankID refno: 019d0651-c24f-7e47-a736-8cf098696135

Lars-Göran Salevik

Granskning av systematiskt arbetsmiljöarbete och sjukfrånvaro

VÄNERSBORGS KOMMUN

Building a better
working world

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1. Samlad bedömning och rekommendationer.....	5
1.1. Samlad bedömning.....	5
1.2. Slutsats och rekommendationer.....	7
2. Inledning.....	9
2.1. Bakgrund	9
2.2. Syfte och revisionsfrågor	9
2.3. Revisionskriterier	9
2.4. Avgränsningar och ansvarig nämnd.....	10
2.5. Metod	10
3. Övergripande styrning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och sjukfrånvaro	11
3.1. Strukturer för det systematiska arbetsmiljöarbetet beskrivs i olika dokument.....	11
3.2. Övergripande styrning.....	17
3.3. Kommunen arbetar utifrån Sunt arbetslivs friskfaktorer.....	18
4. Kommunstyrelsen	19
4.1. Styrning och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.....	19
4.2. Styrning och uppföljning av arbetet för att minska sjukfrånvaron.....	20
4.3. Vår bedömning	22
5. Barn- och utbildningsnämnden	25
5.1. Styrning och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.....	25
5.2. Styrning och uppföljning av arbetet för att minska sjukfrånvaron.....	28
5.3. Vår bedömning	30
6. Socialnämnden	32
6.1. Styrning och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.....	32
6.2. Styrning och uppföljning av arbetet med att minska sjukfrånvaron	35
6.3. Vår bedömning	37
Bilaga 1. Bakgrund.....	39
Bilaga 2. Revisionskriterier.....	40
Bilaga 3. Källförteckning.....	42
Bilaga 4. Beskrivning av dokumentation	43

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vänersborgs kommun har EY genomfört en granskning med syftet att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete. Vidare var syftet att bedöma om socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning för att minska sjukfrånvaron inom sina respektive verksamheter.

Granskningen visar att kommunen har flera dokument som reglerar det systematiska arbetsmiljöarbetet, såsom riktlinjer, delegeringsordning och anvisningar för uppgiftsfördelning. Dock skapar mängden dokument en viss otydlighet kring ansvarsfördelningen. Rutiner och manualer finns som stöd för verksamheterna. Det finns utvecklingspotential i kommunstyrelsens styrning av arbetet, främst i att besluta om tydliga krav på ambitionsnivåer för arbetsmiljöarbetet.

Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet sker genom delårsrapporter, verksamhetsberättelser och personalekonomisk redovisning. Uppföljningen innehåller främst beskrivningar av genomförda aktiviteter och inte någon uppföljning eller utvärdering av arbetssätt eller strukturer för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Genomförda stickprovskontroller från barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden visar på en variation i hur riskanalyser och handlingsplaner upprättas. Stickprovskontrollen visar vidare att nämndernas riskanalyser främst fokuserar på fysiska arbetsmiljörisker, medan organisatoriska och sociala arbetsmiljörisker behandlas i en annan process genom kommunens medarbetarundersökningar. Inom socialnämnden noteras därtill att det finns en variation i hur enheter upprättar riskanalyser och handlingsplaner för att omhänderta arbetsmiljörisker.

Avseende arbetet för att minska sjukfrånvaron har kommunstyrelsen och nämnderna inte beslutat om nämndspecifika målsättningar för sjukfrånvaron. Granskningen visar att åtgärder för att minska sjukfrånvaron främst initieras av förvaltningarna. Uppföljning av sjukfrånvaron sker i delårsrapporter, verksamhetsberättelser samt den personalekonomiska redovisningen. Däremot saknar uppföljningen analys av bakomliggande orsaker för sjukfrånvaron. Granskningen visar att sjukfrånvaron fortsatt ligger högt i jämförelse med riket.

Utifrån granskningens syfte och grunderna för ansvarsprövning är vår sammanfattande bedömning att kommunstyrelsen delvis har säkerställt ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Vi bedömer vidare att kommunstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden delvis har säkerställt en ändamålsenlig kontroll och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Socialnämnden bedöms inte ha säkerställt detta. Slutligen bedömer vi att kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden inte har säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning för att minska sjukfrånvaron.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- ▶ Tydliggöra ambitionsnivåer för det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- ▶ Genomföra en årlig analys/uppföljning av strukturer och arbetssätt för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

- ▶ Säkerställa att riskanalyser och handlingsplaner upprättas och dokumenteras på ett likartat sätt i hela kommunen.
- ▶ Stärka styrningen i arbetet med att minska sjukfrånvaron i form av att besluta om aktiviteter utifrån kommunfullmäktiges målsättningar.
- ▶ Analysera bakomliggande orsaker till sjukfrånvaron. Det i syfte att kunna besluta om adekvata åtgärder.

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden att:

- ▶ Säkerställa att riskanalyser och handlingsplaner upprättas och dokumenteras på ett likartat sätt inom nämndens verksamhetsområde.
- ▶ Tillse att risker kopplat till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön identifieras, dokumenteras och behandlas på ett systematiskt sätt.
- ▶ Genomföra en årlig analys/uppföljning av strukturer och arbetssätt för det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- ▶ Stärka styrningen i arbetet med att minska sjukfrånvaron. Exempelvis genom att besluta om aktiviteter utifrån kommunfullmäktiges målsättningar.

1. Samlad bedömning och rekommendationer

1.1. Samlad bedömning

Fråga	Svar
<p>Har kommunstyrelsen säkerställt att arbetsmiljöarbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sker arbete i enlighet med beslutade mål och styrdokument? • Finns en uppgiftsfördelning för det systematiska arbetsmiljöarbetet? 	<p>Delvis.</p> <p>Strukturer för det systematiska arbetsmiljöarbetet beskrivs i olika dokument. Personal- och förhandlingsutskottet har antagit en riktlinje för arbetsmiljö, där mål och övergripande arbetssätt beskrivs. Kommunens delegeringsordning för personal- och organisationsfrågor tillsammans med anvisning för uppgiftsfördelningen för systematisk arbetsmiljö beskriver roller och ansvar i arbetsmiljöarbetet. Antalet dokument som beskriver ansvar och fördelning av uppgifter skapar enligt vår mening risk för otydlighet för hur arbetsmiljöuppgifter fördelas och returneras.</p> <p>Det finns därtill ett flertal rutiner och manualer för hur arbetsmiljöarbetet ska bedrivas, vilka fungerar som ett stöd för verksamheterna.</p> <p>Granskningen visar dock att det finns utvecklingspotential i kommunstyrelsens styrning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Vår mening är att kommunstyrelsen kan bli mer aktiva i sin styrning i form av att tydliggöra krav om ambitionsnivåer för det systematiska arbetsmiljöarbetet.</p>
<p>Har kommunstyrelsen, socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden säkerställt en ändamålsenlig kontroll och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Genomförs riskanalyser och handlingsplaner systematiskt i verksamheten? • Följs det systematiska arbetsmiljöarbetet upp och ligger till grund för förbättringsåtgärder? 	<p><u>Kommunstyrelsen:</u></p> <p>Delvis.</p> <p>Kommunstyrelsen följer upp det systematiska arbetsmiljöarbetet i samband med delårsrapporter, verksamhetsberättelser och den kommunövergripande personalekonomiska redovisningen.</p> <p>Det är positivt att arbetsmiljöarbetet följs upp på ett samlat sätt i den personalekonomiska redovisningen. Dock innehåller den inte någon uppföljning av strukturer eller arbetssätt för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Vår mening är</p>

	<p>att en årlig analys av strukturer och arbets sätt kan stärka kontrollen av arbetet och efterlevnaden av Arbetsmiljöverkets föreskrifter.</p> <p>Genomförd stickprovskontroll av barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden visar sammantaget att det finns en variation avseende hur riskanalyser och handlingsplaner upprättas och dokumenteras. Vår mening är därför att kommunstyrelsen bör stärka sin styrning för att säkerställa att samtliga verksamheter identifierar och behandlar risker på ett likartat sätt.</p> <p><u>Barn- och utbildningsnämnden:</u></p> <p>Delvis.</p> <p><u>Socialnämnden</u></p> <p>Nej.</p> <p>Nämnderna följer upp det systematiska arbetsmiljöarbetet i samband med delårsrapporter och verksamhetsberättelser. Uppföljningen innehåller dock ingen analys av hur strukturer och arbets sätt fungerar i verksamheterna.</p> <p>Granskningen visar att upprättade riskanalyser och handlingsplaner inom de båda nämnderna främst berör risker kopplat till den fysiska arbetsmiljön. Risker kopplade till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön behandlas främst genom medarbetarundersökningen. Vi menar att det ställer krav på att upprätta handlingsplaner utifrån medarbetarundersökningens resultat. Det finns en variation i hur stickprovade enheter hanterar resultatet från medarbetarundersökningen. Merparten av enheterna har inte upprättat handlingsplaner. Vi bedömer därför att det finns förbättringspotential i att säkerställa att handlingsplaner upprättas. Det i syfte att omhänderta och följa upp risker kopplat till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.</p> <p>Därtill visar granskningen att det inom socialnämnden finns en variation i hur stickprovade enheter upprättar riskanalyser och</p>
--	---

	<p>handlingsplaner. Vi menar att nämnden bör stärka sin styrning för att säkerställa att riskanalyser och handlingsplaner genomförs på ett likartat sätt.</p>
<p>Har kommunstyrelsen, socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning för att minska sjukfrånvaron?</p>	<p>Nej.</p> <p>Kommunstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden har inte brutit ned eller beslutat om aktiviteter för hur fullmäktiges målsättning om sjukfrånvaro ska uppnås. Därtill har kommunstyrelsen och nämnderna inte beslutat om nämndspecifika mål för sjukfrånvaron.</p> <p>Granskningen visar att det genomförs åtgärder för att minska sjukfrånvaron. Åtgärderna initieras främst av förvaltningarna i kommunen.</p> <p>Kommunstyrelsen och nämnderna följer upp sjukfrånvaron i samband med delårsrapporter och verksamhetsberättelser. Uppföljningarna innehåller dock ingen analys av bakomliggande orsaker till sjukfrånvaron. Av protokoll framgår inte att styrelsen eller nämnderna har efterfrågan en sådan analys.</p> <p>Av granskningen framgår därtill att barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden inte följer upp sjukfrånvaron på enhetsnivå.</p>

1.2. Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte och grunderna för ansvarsprövning är att kommunstyrelsen delvis har säkerställt ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Vi bedömer vidare att kommunstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden delvis har säkerställt en ändamålsenlig kontroll och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Socialnämnden bedöms inte ha säkerställt detta. Slutligen bedömer vi att kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden inte har säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning för att minska sjukfrånvaron.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- ▶ Tydliggöra ambitionsnivåer för det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- ▶ Genomföra en årlig analys/uppföljning av strukturer och arbetssätt för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

- ▶ Säkerställa att riskanalyser och handlingsplaner upprättas och dokumenteras på ett likartat sätt i hela kommunen.
- ▶ Stärka styrningen i arbetet med att minska sjukfrånvaron i form av att besluta om aktiviteter utifrån kommunfullmäktiges målsättningar.
- ▶ Analysera bakomliggande orsaker till sjukfrånvaron. Det i syfte att kunna besluta om adekvata åtgärder.

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden att:

- ▶ Säkerställa att riskanalyser och handlingsplaner upprättas och dokumenteras på ett likartat sätt inom nämndens verksamhetsområde.
- ▶ Tillse att risker kopplat till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön identifieras, dokumenteras och behandlas på ett systematiskt sätt.
- ▶ Genomföra en årlig analys/uppföljning av strukturer och arbetssätt för det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- ▶ Stärka styrningen i arbetet med att minska sjukfrånvaron. Exempelvis genom att besluta om aktiviteter utifrån kommunfullmäktiges målsättningar.

Göteborg den 21 augusti 2025

Albin Oskarsson
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Elin Forså
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB

Rebecka Rask
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Kvalitetssäkrare
Ernst & Young AB

2. Inledning

2.1. Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna i Vänersborgs kommun har i sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt det som väsentligt att granska om kommunstyrelsen, socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden säkerställt ett ändamålsenligt arbete med systematisk arbetsmiljö och sjukfrånvaro. Mer information om bakgrunden till granskningen framgår av bilaga 1.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete. Vidare är syftet att bedöma om socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning för att minska sjukfrånvaron inom sina respektive verksamheter.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Har kommunstyrelsen säkerställt att arbetsmiljöarbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt?
 - Sker arbete i enlighet med beslutade mål och styrdokument?
 - Finns en uppgiftsfördelning för det systematiska arbetsmiljöarbetet?
- ▶ Har kommunstyrelsen, socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden säkerställt en ändamålsenlig kontroll och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet?
 - Genomförs riskanalyser och handlingsplaner systematiskt i verksamheten?
 - Följs det systematiska arbetsmiljöarbetet upp och ligger till grund för förbättringsåtgärder?
- ▶ Har kommunstyrelsen, socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning för att minska sjukfrånvaro?

2.3. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna i denna granskning utgörs av:

- ▶ Kommunallag (2017:725) 6 kap. 6 § som reglerar nämnders ansvar.
- ▶ Arbetsmiljölagen (1977:1160) 3 kap. som reglerar arbetsgivares ansvar för arbetsmiljö.
- ▶ Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2023:1, AFS 2023:2).
- ▶ Kommunens riktlinjer för arbetsmiljö.

Revisionskriterierna beskrivs närmare i bilaga 2.

2.4. Avgränsningar och ansvarig nämnd

Granskningen avgränsas i enlighet med ställda revisionsfrågor. Granskningen avser kommunstyrelsen, socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

2.5. Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, intervjuer och stickprov. Dokument- och intervjuförteckning framgår av bilaga 3. Samtliga intervjuade har beretts tillfälle att sakfelsesgranska rapporten.

Syftet med stickproven är att granska om arbetet med riskanalyser och handlingsplaner genomförts på ett sätt som motsvarar kraven i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2023:1). Totalt har 20 stickprov genomförts, varav hälften avser socialnämndens och hälften barn- och utbildningsnämndens verksamhet. De enheter som valts ut för stickprov är de tio enheter med högst sjukfrånvaro inom respektive verksamhet. I stickprovet har vi efterfrågat riskanalyser och handlingsplaner från 2025. Med anledning av att stickprovet genomfördes i början av 2025 efterfrågades även riskanalyser och handlingsplaner från 2024 för enheter som inte hunnit upprätta riskanalyser för 2025.

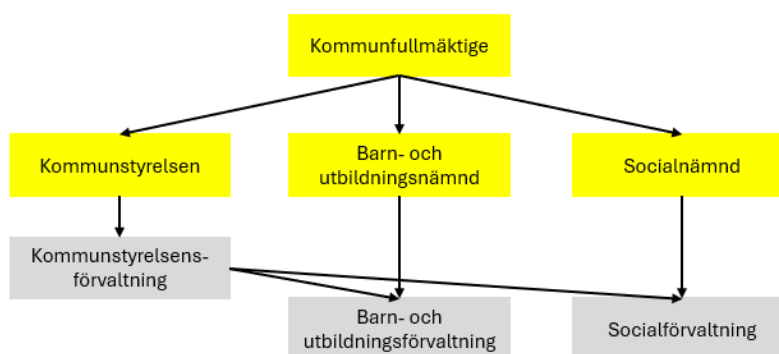
3. Övergripande styrning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och sjukfrånvaro

3.1. Strukturer för det systematiska arbetsmiljöarbetet beskrivs i olika dokument

Kommunens riktlinje för arbetsmiljö¹ beskriver kommunens målbild och övergripande arbetssätt för arbetsmiljöarbetet samt ansvar för arbetsmiljön. Av riktlinjen för arbetsmiljö framgår att kommunfullmäktige har det yttersta arbetsgivaransvaret för arbetsmiljön och fördelar arbetsmiljöuppgifter till respektive nämnd. Det är kommunstyrelsens som är anställningsmyndighet för all personal i kommunen.

Kommunstyrelsen ansvarar enligt reglemente för frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare. Av delegeringsordning för personal- och organisationsfrågor² framgår att kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret att leda och samordna arbetet rörande kommunens arbetsmiljö. Delegeringsordningen anger att personal- och förhandlingsutskottet ansvarar för övergripande utvecklingsfrågor inom det personalpolitiska området. Utskottet är därtill utsett av kommunstyrelsen att ansvara för de frågor som åligger kommunstyrelsen i sin roll som personalorgan och pensionsmyndighet.

Enligt riktlinjen för arbetsmiljö ansvarar övriga nämnder för arbetsmiljön att fördela vidare arbetsmiljöuppgifter till tjänsteorganisationen. Däremot framgår i anvisning uppgiftsfördelning av arbetsmiljöarbetet att kommundirektören har arbetsmiljöansvar för Kommunstyrelseförvaltningen och för förvaltningschefernas personliga arbetsmiljö enligt nedan figur.

Figur 1: Illustration av uppgiftsfördelning från förtroendevald till verksamhetsnivå för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden och dess förvaltningar.

Under 2024 hade kommunen totalt cirka 3 650 anställda (tillsvidareanställda och visstidsanställda). Verksamheten är organiserad i sex förvaltningar. Kommunens personalavdelning tillhör kommunstyrelsens förvaltning. Personalavdelningen består av en personalchef och ett antal HR-specialister. Personalavdelningen ansvarar för

¹ Riktlinjen för arbetsmiljö aktualiserades av kommunens personal- och förhandlingsutskott 2023.

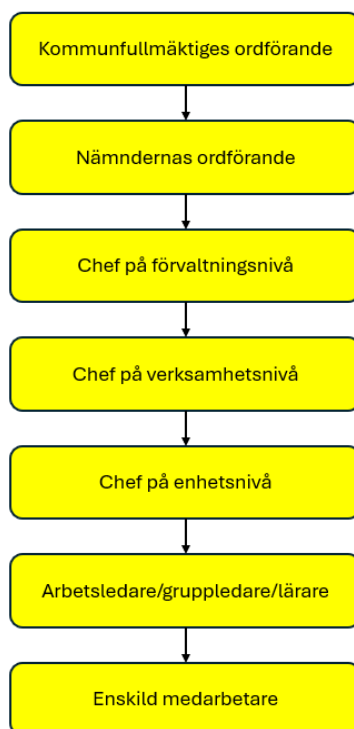
² Delegeringsordningen för personal- och organisationsfrågor antogs av kommunstyrelsen 2024.

kommungemensamma personalfrågor och att konkretisera kommunens personalpolitik. Utöver personalavdelning har respektive förvaltning i kommunen ett antal HR-partners till sitt förfogande. HR-partners ansvarar enligt uppgift för att vara ett nära stöd till verksamhets- och enhetschefer i personalrelaterade frågor.

Av samtliga intervjuer framgår att det upplevs finnas välfungerande grundstrukturer för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

3.1.1. Roll- och ansvarsfördelningen samt fördelning av arbetsmiljöuppgifter är dokumenterat

Roller och ansvarsfördelning inom arbetsmiljöområdet framgår av dokumentet "Anvisning – Uppgiftsfördelning av arbetsmiljöarbetet" som personalavdelningen upprättade år 2023³. I uppgiftsfördelningen redogörs för ansvarsfördelning avseende dels fördelningen av arbetsmiljöuppgifter, dels det kommunövergripande arbetsmiljöarbetet. I figuren nedan redogörs för strukturen för fördelningen av arbetsmiljöuppgifter.

Figur 2: Illustration av kommunens struktur för fördelning av arbetsmiljöuppgifter.

I figuren framgår att fördelning av arbetsmiljöuppgifter sker i en rak linje. Av anvisning för uppgiftsfördelning av arbetsmiljöarbetet framgår dock att kommundirektören har arbetsmiljöansvar för kommunstyrelseförvaltningens och förvaltningschefernas personliga arbetsmiljö.

För det kommunövergripande arbetsmiljöarbetet framgår att kommundirektören är samordningsansvarig för kommunens arbetsmiljöuppgifter. Personalchefen är enligt uppgiftsfördelningen ansvarig för att förmedla förändringar i lagar och avtal samt styrdokument

³ Uppgiftsfördelningen aktualiserades i januari 2025.

inom arbetsmiljöområdet till förvaltningschefer och att fortlöpande ge utbildning i arbetsmiljöfrågor.

I intervjuer beskrivs att roller och ansvar i det systematiska arbetsmiljöarbetet är kända och tydliga. Intervjuade beskriver därtill att det finns en röd tråd från kommunfullmäktiges fördelning av arbetsmiljöuppgifter ned till verksamheterna.

Kommunens personalpolicy⁴ och riktlinjen för arbetsmiljö innehåller ytterligare beskrivningar för hur arbetsmiljöarbetet ska bedrivas, se bilaga 4.

3.1.2. Det finns mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön

Av riktlinjen för arbetsmiljön framgår att kommunens övergripande arbetsmiljömål är att minska ohälsan samt skapa förutsättningar för både hållbart engagemang och en god hälsa för alla anställda. Därtill har kommunfullmäktige beslutat om fem strategiska och övergripande inriktningsmål för mandatperioden. Ett av inriktningsmålen är "Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv", vilken berör det systematiska arbetsmiljöarbetet. Inriktningsmålet konkretiseras med ett antal ställningstaganden:

- ▶ Vi ska ha en arbetsmiljö som ger förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv.
- ▶ I Vänersborgs kommun ska medarbetarna vara delaktiga och ha förståelse för sina uppdrag och sina roller.
- ▶ För att få en engagerad personal krävs ett tryggt och stabilt ledarskap som når ut till samtliga medarbetare i vår kommun.
- ▶ Personalpolicyn och samverkansavtalet med de fackliga organisationerna ska vara grunden i arbetet.

Till inriktningsmålen kopplas även två mått för resultatuppföljning. I figuren nedan framgår måtten samt kommunens ambitionsnivå.

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2025	Ambitionsnivå 2027
Hållbart medarbetarengagemang (HME)	79 (2023)	80	82
Sjukfrånvaro	9,3 (2024)	8,7	8,1

Av styrmodellen framgår att det är nämndernas ansvar att styra sin verksamhet mot inriktningsmålen med tillhörande målvärden.

Kommunfullmäktige antog en kompetensförsörjningsstrategi i november 2024. Av strategin framgår att ett målområde är att skapa en hälsofrämjande arbetsmiljö. Enligt strategin ska nämnderna tillse att varje förvaltning har en aktuell kompetensförsörjningsplan som årligen ska följas upp inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning.

⁴ Personalpolicyn antogs av kommunfullmäktige 2016.

3.1.3. Personalavdelningen har upprättat rutiner för arbetsmiljöarbetet

Det finns två årshjul för hur processen för det systematiska arbetsmiljöarbetet ska bedrivas inom ramen för förvaltningarnas samverkansgrupp samt den centrala samverkansgruppen⁵. Årshjulet för förvaltningarnas samverkansgrupp redogör för när i tid olika arbetsmiljöområden ska förberedas till den centrala samverkansgruppen. Av årshjulet för den centrala samverkansgruppen beskrivs övergripande vad som ska genomföras respektive månad under arbetsmiljöåret.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet dokumenteras i verksamhetssystemstödet Stratsys⁶. Via Stratsys får verksamheterna stöd i att:

- ▶ Utforma arbetsmiljömål.
- ▶ Undersöka och identifiera risker i arbetsmiljön med hjälp av ett antal checklistor.
- ▶ Riskbedöma identifierade risker.
- ▶ Åtgärda risker som har identifierats samt upprätta handlingsplaner för risker som inte kan åtgärdas direkt.
- ▶ Följa upp åtgärder och risker.

Därutöver kan verksamheterna även dokumentera friskfaktorer. Friskfaktorer är faktorer som verksamheterna vill stärka och utveckla för att förbättra arbetsmiljön.

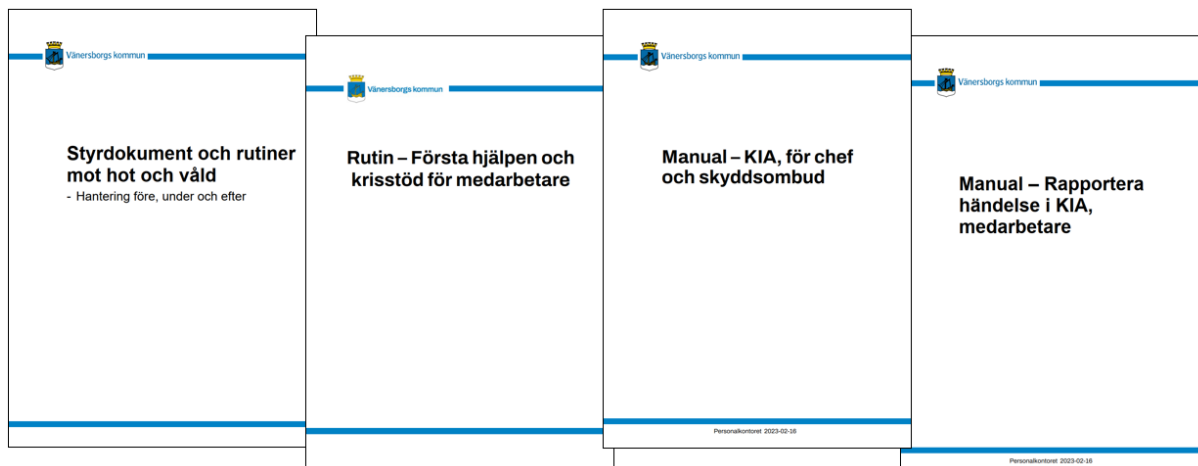
Personalavdelningen har upprättat en manual för hur verksamheterna ska dokumentera det systematiska arbetsmiljöarbetet i Stratsys.

I intervjuer framkommer att Stratsys har underlättat det systematiska arbetsmiljöarbetet. Intervjuade uppger att det systematiska arbetsmiljöarbetet har blivit mer enhetligt och tydligare, då chefer har samma vägledning och checklistor att utgå från. Stratsys påminner ansvariga chefer om olika arbetsmoment som ska genomföras inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Personalavdelningen har upprättat ett flertal rutiner och mallar för hur det systematiska arbetsmiljöarbetet ska bedrivas. I bilden nedan illustreras ett urval av styrdokument som reglerar olika områden med bäring på arbetsmiljön.

⁵ Samverkansgrupperna består av representanter för arbetsgivaren och de fackliga organisationerna. Samverkansgrupperna är tillika skyddskommittéer och svarar för planering, övervakning, uppföljning samt utvärdering av skyddsarbetet på en övergripande nivå.

⁶ Stratsys lanserades i oktober 2024 och då beslutades att hela kommunen skulle använda det med start från januari 2025.

Figur 3: Rutiner och manualer för olika områden inom arbetsmiljön. Från vänster: Styrdokument och rutiner mot hot och våld, Rutin vid första hjälpen och krisstöd för medarbetare, manual för KIA och manual för rapportering av händelse i KIA.

3.1.4. Det finns manualer för hur riskanalyser och handlingsplaner ska genomföras

Av personalavdelningens manual för att dokumentera det systematiska arbetsmiljöarbetet framgår att arbetsplatsernas arbetsmiljö ska undersökas utifrån arbetsmiljöområdena fysisk, social och organisatorisk arbetsmiljö. Arbetsmiljöronder ska genomföras årligen i samverkan med skyddsombud⁷ och ronderna ska behandla fysiska, organisatoriska och sociala faktorer i arbetsmiljön. För att undersöka arbetsmiljön och identifiera arbetsmiljörisiker finns det ett antal checklistor som stöd i Stratsys. Checklistorna syftar till att vara en vägledning och hjälp i att undersöka områden där det kan finnas arbetsmiljörisiker. Varje checklista motsvarar ett arbetsmiljöområde som är identifierat av Arbetsmiljöverket, vilka är fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö samt hot och våld.

Manualen redogör för hur identifierade risker ska riskvärderas utifrån sannolikhet och konsekvens. Genom Stratsys kan verksamheterna formulera åtgärder i handlingsplaner för risker som inte kan åtgärdas direkt. Vid förändring av verksamheten finns särskilda frågor i Stratsys som verksamheterna ska besvara. I manualen beskrivs att ansvarig chef ska beskriva verksamhetsförändringen, vilka som berörs av den och hur förändringen ska genomföras på bästa sätt.

I intervjuer beskrivs att rutinerna kopplat till att identifiera och analysera risker är kända.

3.1.5. Det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp i en samlad personalekonomisk uppföljning

Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöåret framgår av den centrala samverkansgruppens årshjul för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Uppföljningen genomförs och dokumenteras i Stratsys. Som stöd till chefer på samtliga verksamhetsnivåer har personalavdelningen

⁷ Av manualen för att dokumentera det systematiska arbetsmiljöarbetet beskrivs att skyddsombud har läsbehörigheter i Stratsys.

upprättat en manual för den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Av uppgiftsfördelning för arbetsmiljöarbetet framgår att nämndernas ordförande ansvarar för att säkerställa att förvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete följs upp minst en gång per år.

Den senaste uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet presenterades i kommunens personalekonomiska redovisning för 2024. Kommunstyrelsen ansvarar för att en personalekonomisk redovisning upprättas. Samtliga förvaltningar i kommunen har ett eget avsnitt i redovisningen. Av uppföljningen framgår att samtliga förvaltningar har:

- ▶ Beskrivit vad verksamheten lyckats bra med inom arbetsmiljöområdet.
- ▶ Sammanfattat arbetsmiljöutmaningar.
- ▶ Beskrivit hur arbetsmiljöutmaningarna ska åtgärdas.
- ▶ Uppmärksammat om något behöver lyftas till överställd nivå.
- ▶ Beskrivit prioriteringar som verksamheten kommer arbeta med under kommande år.

I den personalekonomiska redovisningen görs ingen samlad analys eller bedömning avseende hur det systematiska arbetsmiljöarbetet har fungerat på en kommunövergripande nivå. Uppföljningen innehåller ingen analys över om strukturerna för det systematiska arbetsmiljöarbetet är fungerande eller inte.

3.1.6. Kommunen genomför årligen en medarbetarundersökning.

Den årliga medarbetarundersökningen består av två delar. Den ena delen innehåller nio frågor om hållbart medarbetarengagemang (HME) och en fråga avseende om den anställda rekommenderar sin arbetsplats. Den andra delen består av 19 frågor för kartläggning av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, se bilaga 4 för vilka områden frågorna fördelar sig på.

I intervjuer framförs att medarbetarundersökningen används för att identifiera och analysera risker kopplat till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Risker kopplat till den fysiska arbetsmiljön omhändertas i samband med arbetsmiljöronder.

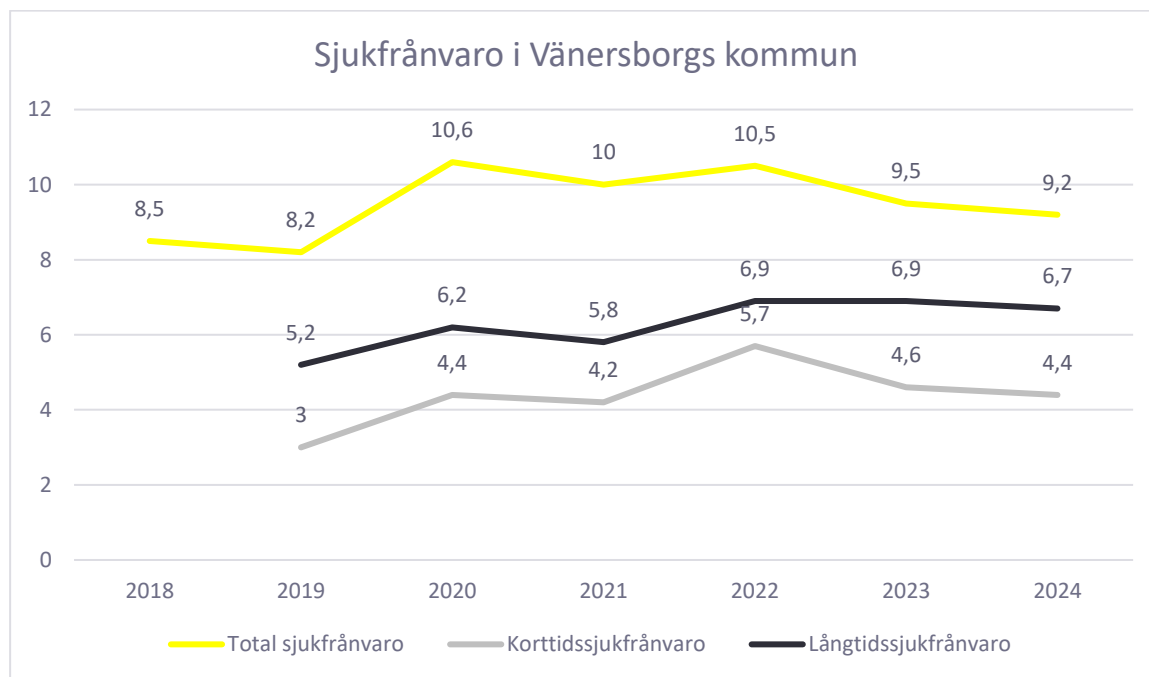
Utifrån resultatet av 2024 års medarbetarundersökning gav kommundirektörens ledningsgrupp samt den centrala samverkansgruppen förvaltningen i uppdrag att arbeta för en ökad svarsfrekvens samt att öka området motivation inom HME i kommande medarbetarundersökning. Under 2024 var svarsfrekvensen i medarbetarundersökningen 77 procent. Sammanställningen av medarbetarundersökningen 2024 visar att kommunen fick lägre resultat kopplat till sociala- och organisatoriska arbetsmiljöområden, så som att medarbetare inte kan släppa tankarna på arbetet när de är lediga och att de upplever att de saknar möjlighet till återhämtning i sitt arbete. Däremot hade ovanstående frågeområdena ett värde mellan 3–4 på en femgradig skala.

Utifrån protokollsgranskning framgår att kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden har blivit informerade om medarbetarundersökningen.

3.2. Övergripande styrning

Kommunfullmäktige har i mål- och resursplan för 2025–2027 satt som mål att kommunens sjukfrånvaro under 2025 ska understiga 8,7 procent⁸. Under 2024 var motsvarande målsättning 9 procent.

I figuren nedan presenteras hur sjukfrånvaron har utvecklats sedan 2018.

Figur 4: Diagram över Vänersborgs totala sjukfrånvaro, korttid- och långtidssjukfrånvaro mellan 2022–2024. Det saknas statistik över kort- och långtidssjukfrånvaro för 2018.

Kommunens totala sjukfrånvaro 2024 var på en lägre nivå jämfört med sjukfrånvaron under covid-19 pandemin. Dock är den totala sjukfrånvaron på 9,2 procent år 2024 högre än nivån som var innan pandemiåren. Av diagrammet framgår att långtidssjukfrånvaron successivt ökade mellan 2019–2022 för att sedan stabiliseras. Korttidssjukfrånvaron har minskat sedan 2022.

Den personalekonomiska redovisningen innehåller en sammanställning av statistik över antalet registrerade sjukdomstyper mellan 2022–2024. De vanligaste sjukdomstyperna är infektion/förkylning samt övriga fysiska sjukdomar⁹.

⁸ Sjukfrånvaro är ett av måtten kopplade till målet "Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv".

⁹ Av den personalekonomiska redovisningen beskrivs exempel på övrig fysisk sjukdom kan vara korttidsfrånvaro med olika orsaker, psykisk ohälsa som först visat sig i diffusa fysiska symtom eller samsjuklighet.

Den personalekonomiska redovisningen innehåller ingen samlad analys över bakomliggande orsaker till sjukfrånvaron i kommunen¹⁰. I intervjuer beskrivs att kommunens sjukfrånvaro till största del beror på yttre faktorer, så som fysiska skador eller sjukdomar som kommunen inte har möjlighet att påverka. Intervjuade förklarar därtill att sjukfrånvaron i kommunen som geografisk yta har en högre sjukfrånvaro jämfört med andra kommuner och att de höga nivåerna av sjukfrånvaro inte är unika hos kommunen som arbetsgivare.

Enligt uppgift har personalavdelningen genomfört analyser av kopplingen mellan kommunens demografi och hur den skiljer sig från andra närliggande kommuner. Intervjuade framför att analysen visade att kommuner som har lägre sjukfrånvaro hade bättre resultat avseende målen i Agenda 2030. Därtill framkommer av intervjuer att genomförda analyser kring orsakerna bakom sjukfrånvaron inte har gett tydliga svar. Vi har inte tagit del av något dokumenterat underlag avseende analyserna.

3.3. Kommunen arbetar utifrån Sunt arbetslivs friskfaktorer

Kommunen har ett samarbete med Sunt arbetsliv¹¹ vad gäller det systematiska arbetsmiljöarbetet och i arbetet för att minska sjukfrånvaron. Utifrån forskning har Sunt arbetsliv etablerat åtta friskfaktorer som kommuner och regioner kan arbeta med för att främja en god arbetsmiljö och minska sjukfrånvaro, se bilaga 4 för beskrivning av friskfaktorerna.

Kommunstyrelsen har inte beslutat att kommunen ska arbeta med Sunt arbetslivs friskfaktorer. Däremot beslutade kommunstyrelsen i budgeten för 2024 att kommunen utifrån ett friskorienterat perspektiv ska genomföra kompetenshöjande insatser. Kommundirektörens ledningsgrupp har vidare beslutat att friskfaktorerna ska vara en central del i arbetsmiljöarbetet på samtliga nivåer. Den centrala samverkansgruppens årshjul för det systematiska arbetsmiljöarbetet anger att arbetet med friskfaktorerna årligen ska följas upp i juni. Av protokoll från gruppens sammanträde i juni 2025 framgår att respektive förvaltning redogjorde för deras arbete med friskfaktorerna.

I intervjuer beskrivs att Sunt arbetslivs friskfaktorer är vägledande i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Intervjuade uppger att personalavdelningen har uppmanat samtliga verksamheter att arbeta utifrån friskfaktorerna. Personalchefen har enligt uppgift beslutat att arbetet med friskfaktorerna ska vara en naturlig del i samtliga verksamheter. Däremot upplever intervjuade att det inte finns tydliga krav på att arbeta med faktorerna. Det finns information om friskfaktorer för enhetschefer att hämta på kommunens intranät samt via Sunt arbetslivs hemsida.

¹⁰ Enligt uppgift har personal- och förhandlingsutskottet under våren 2025 beslutat om att den personalekonomiska redovisningen framgent kommer fokusera mer på analys av orsaker bakom sjukfrånvaron. Av protokoll från maj 2025 framgår att utskottet diskuterade den personal ekonomiska redovisningen.

¹¹ Sunt arbetsliv är en ideell förening som drivs femensamt av fackliga organisationer, SKR och Sobona. Sunt arbetslivs uppdrag är att samla in kunskaper om förebyggande, hälsofrämjande och rehabiliterande insatser inom arbetsmiljöområdet.

4. Kommunstyrelsen

4.1. Styrning och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

4.1.1. Kommunstyrelsen har konkretiserat fullmäktiges målsättningar

I kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2025 framgår en beskrivning av fullmäktiges fastställda inriktningsmål med tillhörande målvärden. Kommunstyrelsen beskriver därtill tre aktiviteter kopplat till inriktningsmålet "Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv", vilka är:

- ▶ Utredda att införa "Breddad rekrytering för grupper i utanförskap som ett arbetssätt i Vänersborgs kommuns verksamheter.
- ▶ Arbeta med gemensamma prioriteringar enligt överenskommelse förhållningssätt mellan förtroendevalda och tjänstepersoner.
- ▶ Framtagande av beslutsstöd för chefer som syftar till att möjliggöra analys av relevant statistik mellan enheter. Enligt uppgift kommer beslutsstöd med fokus på sjukfrånvaro att prioriteras.

I verksamhetsplanen framgår ingen ytterligare beskrivning av aktiviteterna eller när de förväntas vara genomförda, förutom att samtliga aktiviteter förväntas starta 2025 samt att det är personalavdelningen som ansvarar för aktiviteterna.

Kommunfullmäktige har i mål- och resursplan 2025–2027 lämnat ett riktat uppdrag till kommunstyrelsen. Uppdraget är att upprätta ett kompetensutvecklingsprogram. Kompetensutvecklingsprogrammet ska bidra till att stärka kompetensförsörjningen och kommunen som attraktiv arbetsgivare med hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen. Av det riktade uppdraget framgår att ett fortsatt arbete med friskfaktorer och möjliggörande med ökad flexibilitet i arbetet ska tas tillvara, så att fler klarar av ett helt arbetsliv. Det framgår inte när uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige. Enligt uppgift rapporteras samtliga politiska uppdrag tertialvis. Arbetet med kompetensutvecklingsprogrammet följs upp i kommunens delårsrapport per april 2025. Vidare framgår inte om kompetensutvecklingsprogrammet ska kopplas samman med kompetensförsörjningsplanen. Enligt uppgift från förvaltningen ska kompetensutvecklingsprogrammet inte kopplas samman med kompetensförsörjningsplanerna. Det med anledning av att kompetensutvecklingsprogrammet är en kommunövergripande insats medan kompetensförsörjningsplanerna är respektive förvaltnings analys av kommande behov av kompetensförsörjning.

4.1.2. Kommunstyrelsen vidtar inga åtgärder utifrån uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Kommunstyrelsen tog del av den personalekonomiska redovisningen för 2024 i april 2025.

I delårsrapporter och verksamhetsberättelse för 2024 följer kommunstyrelsen upp kommunens samlade resultat för indexet för hållbart medarbetarengagemang. Av verksamhetsberättelsen framgår att kommunens totala HME har mellan åren 2023–2024 ökat från 79 till 80. Kopplat till

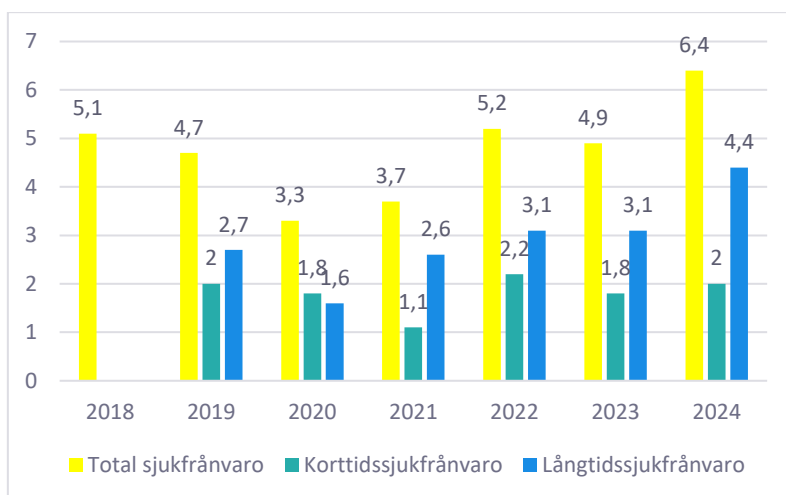
uppföljningen av målet "Sjukfrånvaron ska minska"¹² framgår av verksamhetsberättelsen att det under 2024 har genomförts ett arbete med att införa Stratsys i arbetsmiljöarbetet. Därtill framkommer att det har bedrivits ett arbete med friskfaktorer i hela kommunen. Av uppföljningen framgår att friskfaktorer har varit respektive samverkansgrupps fokusområde under 2024.

Av den personalekonomiska redovisningen framgår inte att kommunstyrelsen följer upp strukturen eller arbetssättet för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Den dokumenterade uppföljningen är främst en beskrivning av genomförda aktiviteter inom arbetsmiljöområdet. Enligt uppgift från förvaltningen får personal- och förhandlingsutskottet samt kommunstyrelsen utöver den personalekonomiska redovisningen muntlig uppföljning av arbetssätt och strukturerna för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

4.2. Styrning och uppföljning av arbetet för att minska sjukfrånvaron

I kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2025 återges kommunfullmäktiges beslutade mål om att sjukfrånvaron ska understiga 8,7 procent. Kommunstyrelsen har inte beslutat om en för kommunstyrelsen egen målsättning för sjukfrånvaron. I verksamhetsplanen framgår det inte tydligt att det finns aktiviteter kopplat till målet. Enligt uppgift gäller aktiviteterna för inriktningsmålet "Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv" även för målsättningen om att minska sjukfrånvaron. Kommunstyrelsen har inte beslutat om några kortsiktiga aktiviteter för hur sjukfrånvaron ska minska.

Kommunstyrelsen följer upp sjukfrånvaron i delårsrapporter per april och augusti samt i verksamhetsberättelse och den personalekonomiska redovisningen för 2024. I diagrammet nedan framgår kommunstyrelsens förvaltnings totala sjukfrånvaro mellan 2018–2024.

Figur 5: Diagram över den totala sjukfrånvaron i kommunstyrelsens förvaltning mellan 2022–2024. Statistik över kort- och långtidssjukfrånvaro saknas för 2018.

¹² Målet "Sjukfrånvaron ska minska" var under 2024 ett uppdrag som kommunfullmäktige lämnade i mål- och resursplan för 2024–2026 till samtliga nämnder.

Diagrammet visar att kommunstyrelsens förvaltning hade en sjukfrånvaro på 6,4 procent år 2024, vilket är den högsta sjukfrånvaron mellan året 2018–2024.

4.2.1. Rehabiliteringsprocessen har förtydligats

Under 2024 har personalavdelningen genomfört ett arbete med att tydliggöra kommunens rehabiliteringsprocess. Personalavdelningen har tagit fram en processkarta för rehabiliteringsprocessen som finns publicerad på kommunens intranät. Processkartan innehåller vägledningar för respektive moment i rehabiliteringsprocessen. I intervjuer framförs att rehabiliteringsprocessen har blivit tydligare och utgör ett stöd för chefer som har att hantera rehabiliteringsärenden. Därtill beskrivs att förvaltningarnas HR-partners fungerar som ett bra stöd i rehabiliteringsärenden. Det uppmärksammas dock i intervjuer att det finns utvecklingspotential i att snabbare komma till avslut av anställning i långtgående sjukskrivningsärenden, där möjligheterna till arbetsanpassningar eller byte av tjänst inte är möjliga.

Under 2024 antogs en anvisning för rehabiliteringsprocessen¹³. Anvisningen tydliggör bland annat att arbetsgivaren får kräva läkarintyg från första sjukdag vid upprepad korttidsfrånvaro. Enligt intervjuade har anvisningen bidragit till att minska korttidsfrånvaron.

Kommunstyrelsen beslutade under 2024 om att genomföra kompetenshöjande insatser inom rehabiliteringsprocessen. Det i syfte att ge chefer en ökad förståelse och trygghet i sina roller. I maj 2024 genomfördes en utbildning i rehabiliteringsprocessen.

4.2.2. Sunt arbetslivs friskfaktorer arbetas med för att minska sjukfrånvaron

Av den personalekonomiska redovisningen för 2024 framgår vidare att kommunen har arbetat med friskfaktorer för att minska sjukfrånvaron. Under kommunens Arbetsmiljödagar för chefer och skyddsombud deltog representanter från Sunt arbetsliv och gav kommunen en utbildning i vad friskfaktorer är och hur de kan arbetas med.

4.2.3. Kommunen har upphandlat två företagshälsovårdsbolag

Av den personalekonomiska redovisningen för 2024 framgår att kommunen har upphandlat två företagshälsovårdsbolag. En för utredande tjänster så som arbetsmiljökartläggningar och arbetsförmågeutredningar och en annan för mer traditionella tjänster som hälsoundersökningar och stödsamtal. I intervjuer framförs att anledningen till att kommunen upphandlat ytterligare en företagshälsovård var för att den ena hälsovården hade bristande utredningskapacitet. I intervjuer framförs delade meningar avseende om det blivit bättre efter att kommunen upphandlat två olika företagshälsovårdsbolag. Vissa intervjuade upplever att ingen av de upphandlade bolagen har tillräcklig kompetens att hantera svårare sjukdomstyper. Andra intervjuade upplever å andra sidan att det har blivit bättre med en uppdelad företagshälsovård, där verksamheterna nu kan få bra stöd i att genomföra arbetsmiljökartläggningar och arbetsförmågeutredningar.

¹³ Anvisning – Rehabiliteringsprocessen antogs av personalchef i maj 2024 och reviderades i maj 2025

4.3. Vår bedömning

Bedömningar kopplade till det systematiska arbetsmiljöarbetet:

Vi bedömer att kommunstyrelsen delvis har säkerställt att arbetsmiljöarbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2023:1) ska uppgifter inom det systematiska arbetsmiljöarbetet fördelas. Detta så att en eller flera chefer, arbetsledare eller andra arbetstagare får i uppgift att verka för att risker i arbetet förebyggs och en tillfredställande arbetsmiljö uppnås. Föreskrifterna anger också att det ska finnas en arbetsmiljöpolicy som beskriver hur arbetsmiljöförhållandena ska vara i arbetsgivarens verksamhet, det för att förebygga ohälsa och olycksfall samt uppnå en tillfredställande arbetsmiljö. I Arbetsmiljöverkets föreskrifter (2023:2) framkommer därtill att arbetsgivaren ska ha mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Målen ska syfta till att främja hälsa och öka organisationens förmåga att motverka ohälsa.

Granskningen visar att det finns dokumenterade strukturer för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Kommunens personal- och förhandlingsutskott har antagit en riktlinje för arbetsmiljöarbetet där kommunens målbild och övergripande arbetssätt för arbetsmiljön framgår. Kommunstyrelsen har därtill beslutat om en delegeringsordning för personal- och organisationsfrågor. Delegeringsordningen och personalavdelningens uppgiftsfördelning för det systematiska arbetsmiljöarbetet beskriver roller och ansvar i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Vi menar att roll- och ansvarsfördelningen riskerar bli otydlig, dels för att uppgiftsfördelningen beskrivs i olika dokument med olika begrepp, dels för att arbetsmiljöuppgifter kan fördelas från flera parter. Exempelvis framgår av uppgiftsfördelningen att arbetsmiljöuppgifter ska fördelas i en rak linje från kommunfullmäktiges ordförande ned till enskilda medarbetare. Samtidigt anges att kommundirektören har arbetsmiljöansvar för förvaltningschefernas arbetsmiljö. Enligt vår mening riskerar det skapa en otydlighet kring vem som ska fördela arbetsmiljöuppgifter och hur de ska returneras. Vi menar vidare att det är viktigt att åtskilja begreppen arbetsmiljöansvar och fördelning av arbetsmiljöuppgifter samt att det är viktigt att ha en tydlig fördelning av arbetsmiljöuppgifterna.

Därtill finns det mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön i enlighet med arbetsmiljöverkets föreskrifter. Personalavdelningen har också upprättat ett flertal rutiner och manualer för hur arbetsmiljöarbetet ska bedrivas.

Trots att det finns tydliga strukturer och rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet menar vi att det finns utvecklingspotential i att säkerställa att arbetsmiljöarbetet bedrivs ändamålsenligt. Granskningen visar att personalavdelningen bedriver ett aktivt arbete kopplat till den systematiska arbetsmiljön och att de utgör ett stöd till kommunernas verksamheter. Däremot är vår mening att kommunstyrelsen kan bli mer aktiva i sin styrning i form av att tydliggöra krav om ambitionsnivåer för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Exempelvis har kommunstyrelsen inte beslutat om att samtliga nämnder ska arbeta utifrån Sunt arbetslivs friskfaktorer och i vilken omfattningen det arbetet ska ske på.

Vidare bedömer vi att kommunstyrelsen delvis har säkerställt en ändamålsenlig kontroll och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2023:1 14§) ska arbetsgivaren varje år göra en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och skriftligen dokumentera uppföljningen. Om arbetet inte fungerat bra ska det förbättras. Därtill anger föreskrifterna att arbetsgivaren regelbundet ska undersöka arbetsförhållandena och bedöma risker för ohälsa och olycksfall i arbetet. När ändringar i verksamheten planeras ska arbetsgivaren undersöka om ändringarna medför risker för ohälsa eller olycksfall och bedöma dessa.

Granskningen visar att kommunstyrelsen följer upp det systematiska arbetsmiljöarbetet i samband med delårsrapporter, verksamhetsberättelser och den kommunövergripande personalekonomiska redovisningen.

Vidare har personalavdelningen upprättat en manual för hur det systematiska arbetsmiljöarbetet ska följas upp och dokumenteras. Manualen utgör ett stöd till kommunens verksamheter i uppföljningen av arbetet.

Vi ser positivt på att det systematiska arbetsmiljöarbetet samlat följs upp i den kommunövergripande personalekonomiska redovisningen. Däremot innehåller den ingen uppföljning eller analys över hur strukturer och arbetssätt för det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar. I uppföljningen beskrivs specifika aktiviteter och arbetsmiljöutmaningar. En årlig analys av strukturer och arbetssätt för det systematiska arbetsmiljöarbetet kan stärka kontrollen av arbetet samt efterlevnaden av arbetsmiljöverkets föreskrifter.

Risker kopplat till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön identifieras och behandlas främst genom kommunens årliga medarbetarundersökning. Att identifiera och behandla risker kring den organisatoriska och sociala arbetsmiljön i samband med medarbetarundersökningen ställer krav på att verksamheterna upprättar handlingsplaner för att omhänderta riskerna. Granskningen visar att det finns en variation i hur verksamheterna behandlar resultatet från medarbetarundersökningen. En del enheter har upprättat handlingsplaner utifrån resultatet från medarbetarundersökningen medan merparten inte har gjort det. Vår mening är därför att kommunstyrelsen bör stärka sin styrning och säkerställa att samtliga verksamheter identifierar och behandlar risker kopplat till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Bedömning kopplat till arbetet för att minska sjukfrånvaron:

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte har säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning för att minska sjukfrånvaron.

Granskningen visar att kommunstyrelsen inte har brutit ned eller beslutat om aktiviteter specifikt för hur kommunfullmäktiges målsättning om sjukfrånvaron ska uppnås. Kommunstyrelsen har inte heller beslutat om en målsättning för sjukfrånvaro inom den egna verksamheten. Arbetet för att minska sjukfrånvaron initieras och drivs av främst kommunstyrelsens förvaltning.

Personalavdelningen har genomfört ett antal åtgärder för att minska sjukfrånvaro. Vi noterar dock att kommunstyrelsen enbart fattat beslut om kompetenshöjande insatser kopplat till rehabiliteringsprocessen. I övrigt har styrelsen beslutat om aktiviteter kopplat till inriktningsmålet "Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv" som har en indirekt effekt på att minska sjukfrånvaron. Kommunstyrelsen har inte beslutat om några aktiviteter för hur sjukfrånvaron kortsiktigt kan sänkas.

Vad gäller uppföljning tar kommunstyrelsen del av statistik kring sjukfrånvaro i samband med delårsrapporter, verksamhetsberättelser och den personalekonomiska redovisningen. Uppföljningarna innehåller dock inte någon analys av bakomliggande orsaker till sjukfrånvaron. Kommunstyrelsen har inte heller efterfrågat en sådan analys.

5. Barn- och utbildningsnämnden

5.1. Styrning och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Barn- och utbildningsnämnden har i sin verksamhetsplan för 2025 inte beslutat om några aktiviteter kopplat till inriktningsmålet "Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv".

Av barn- och utbildningsnämndens verksamhetsberättelse för 2024 framgår ingen samlad uppföljning kring strukturerna för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Av uppföljningen framgår en beskrivning av genomförda aktiviteter inom det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Barn- och utbildningsnämnden följer upp förvaltningens mätning av hållbart medarbetarengagemang i delårsrapporter och i verksamhetsberättelser för 2024. Av nämndens verksamhetsberättelse framgår att förvaltningen fick ett högre resultat i mätningen av hållbart medarbetarengagemang 2024 jämfört med 2023. Resultatet ökade från 79 till 81 mellan år 2023–2024. Av verksamhetsberättelsen framgår att områdena *återhämtning i sitt arbete* och *upplevelsen att ha de resurser som behövs för att utföra sina arbetsuppgifter* är områden med lägst värden.

I nämndens verksamhetsberättelse 2024 görs en uppföljning av genomförd medarbetarenkät, arbetsmiljöincidenter och vilket arbete som har genomförts för att ge rektorer stöd i deras uppdrag. I den personalekonomiska redovisningen för 2024 beskriver barn- och utbildningsförvaltningen sina främsta arbetsmiljöutmaningar, vilka är:

- ▶ Att personalen upplever en högre arbetsbelastning.
- ▶ Upplevelse av obalans mellan krav och resurser samt att arbetsuppgifterna inte rymms inom arbetstiden.
- ▶ Utmaningar kopplat till brister i förskole- och skollokaler.

5.1.1. Resultat från stickprov

För att kontrollera om arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2023:1) avseende riskanalyser och handlingsplaner efterlevs har en stickprovskontroll genomförts. Stickprovskontrollen har omfattat totalt tio enheter inom barn- och utbildningsförvaltningen. I tabellen nedan presenteras resultatet av genomfört stickprov.

1. Har risker identifierats kopplat till den fysiska arbetsmiljön?
2. Har risker identifierats kopplat till den organisatoriska arbetsmiljön?
3. Har risker identifierats kopplat till den sociala arbetsmiljön?
4. Har riskerna värderats?
5. Om inte risker har åtgärdats direkt, har handlingsplaner upprättats?
6. Har åtgärderna följts upp?

Enhet	Sjukfrånvaro 2024	1	2	3	4	5	6
Tengrenstorp (1627)	26,1%	■	■	■	■	■	■
Frändefors (178)	16,5%	■	■	■	■	■	■
Marierovägen (1532)	11%	■	■	■	■	■	■
Granåsskolan F-3 (1180)	14,8%	■	■	■	■	■	■
Granåsskolan 4-6 (1746) ¹⁴	11,4%	■	■	■	■	■	■
Brålanda/Skerrud 4-6 (1177)	11,9%	■	■	■	■	■	■
Dalboskolan (441)	10,4%	■	■	■	■	■	■
Torpaskolan Söder (415)	6,3%	■	■	■	■	■	■
Torpaskolan Norr (411) ¹⁵	4,9%	■	■	■	■	■	■
Barn- och elevhälsan (405)	10,3%	■	■	■	■	■	■

- = Ja, kontrollen visar att föreskrifterna efterlevs
- = Kontrollen visar att föreskrifterna delvis efterlevs
- = Nej, kontrollen visar att föreskrifterna inte efterlevs
- = Kontrollen bedöms inte som tillämplig då underlag saknas

- ▶ Nio av tio enheter bedöms ha upprättat riskanalyser inom något av de tre områdena som ska riskanalyseras. En enhet bedöms delvis ha upprättat en riskanalys på grund av att enhetens risker inte har dokumenterats i Stratsys enligt anvisningar. Berörd enhets riskanalyser har inte dokumenterats i Stratsys. Dessa har dokumenterats lokalt.
- ▶ Sex enheter har identifierat risker kopplat till den fysiska arbetsmiljön. En enhet har i samband med skyddsronder identifierat risker kring den fysiska arbetsmiljön, men inte dokumenterat dessa i Stratsys varför enheten bedöms delvis uppnå kriteriet.
- ▶ Merparten av enheterna har inte identifierat risker kring den organisatoriska och sociala arbetsmiljön i riskanalyserna. Dessa risker behandlas i stället genom medarbetarundersökningar och/eller HÖK-överenskommelserna¹⁶.
- ▶ Nio enheter har i sina respektive riskanalyser värderat identifierade risker utifrån sannolikhet och konsekvens. En enhet har dock inte dokumenterat sin riskvärdering i Stratsys.

¹⁴ Granåsskolan 4-6 (1746) och Granåsskolan F-3 (1180) har en gemensam riskanalys, handlingsplan och HÖK-uppstart.

¹⁵ Torpaskolan Söder (415) och Torpaskolan Norr (411) har en gemensam riskanalys, handlingsplan samt HÖK-uppstart och uppföljning.

¹⁶ Huvudöverenskommelse (HÖK) är ett centralt kollektivavtal som reglerar löner och anställningsvillkor för arbetstagare inom kommuner och regioner.

- ▶ Nio av tio enheter har upprättat handlingsplaner för risker som inte har åtgärdats direkt. Stickprovet visar att finns det en variation avseende hur åtgärderna beskrivs i riskanalyserna samt handlingsplanerna¹⁷.
- ▶ Fyra av tio enheter har följt upp genomförda och/eller pågående åtgärder med en statuskommentar. Enheterna har angett om åtgärderna haft, delvis haft eller inte haft effekt. Enheterna som delvis bedöms ha följt upp åtgärderna har i sina respektive uppföljningar skrivit en statuskommentar för pågående och/eller avslutade åtgärder, däremot har dessa enheter inte angett om åtgärderna haft någon effekt.

Att det finns en variation över hur riskanalyser och handlingsplaner upprättas förklaras bero på att Stratsys är relativt nytt och att förvaltningen är i en övergångsperiod där skyddsronder i viss mån dokumenteras via pappersblanketter och inte i Stratsys.

Risker kopplat till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön främst identifieras och behandlas utifrån resultatet från medarbetarundersökningar. Av medarbetarundersökningen framgår att medarbetarna är minst nöjda med faktorer kopplade till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Utifrån resultaten i medarbetarundersökningen har två av de tio enheter i stickprovet upprättat handlingsplaner. Handlingsplanerna innehåller en sammanställning av friskfaktorer och åtgärder för hur faktorerna ska behållas och förstärkas. Handlingsplanen innehåller också en riskanalys där risker kopplat till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön beskrivs och värderas utifrån sannolikhet och konsekvens. I handlingsplanen beskrivs åtgärder för hur riskerna ska omhändertas. Enligt uppgift arbetar enheterna olika utifrån resultatet från medarbetarundersökningen. Merparten av enheterna behandlar resultatet i samband med arbetsplatsmöten. Det beskrivs i intervjuer att resultatet av medarbetarundersökningarna inkluderas i arbetet kopplat till både huvudöverenskommelsen och det löpande arbetsmiljöarbetet.

¹⁷ Frändefors (178) har exempelvis i sin riskanalys och handlingsplan beskrivit ett antal åtgärder men ingen beskrivning av vad åtgärderna är. Exempelvis är "Mögel" och "IT" två åtgärder som anges utan någon ytterligare beskrivning.

5.2. Styrning och uppföljning av arbetet för att minska sjukfrånvaron

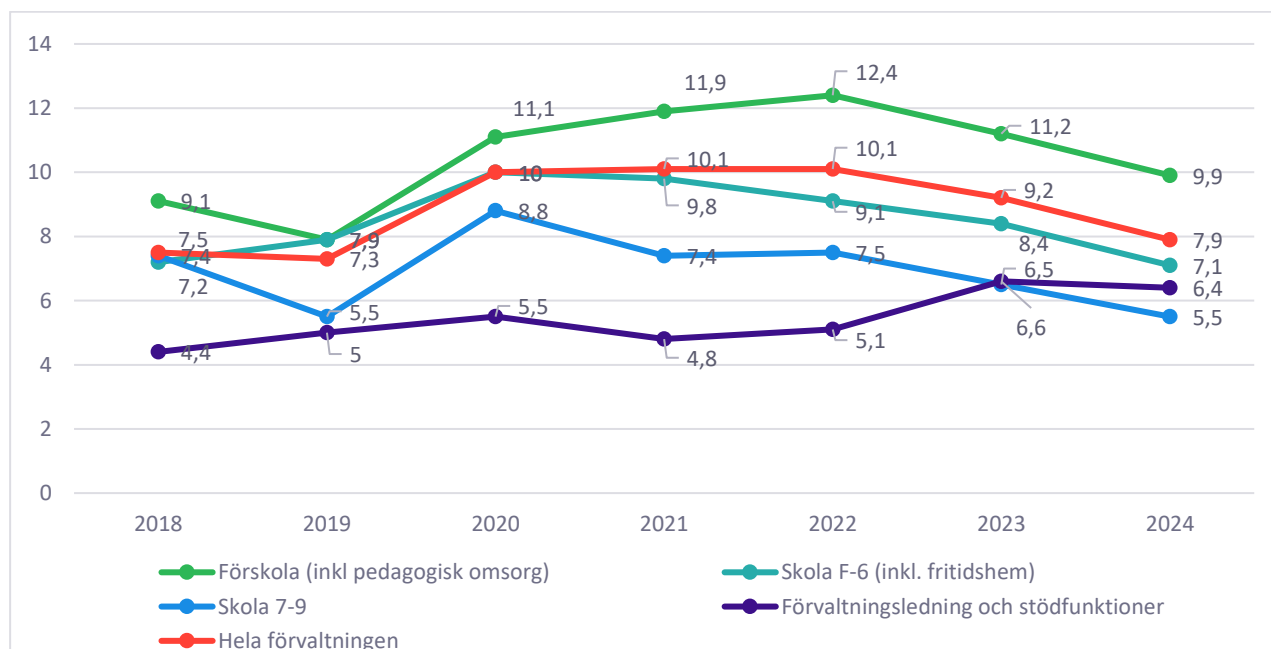
I barn- och utbildningsnämndens verksamhetsplan för 2025 återges kommunfullmäktiges målsättning om att sjukfrånvaron ska understiga 8,7 procent under 2025. Det framgår inga aktiviteter eller planer för hur nämnden avser att uppnå målsättningen.

Nämnden följer upp sjukfrånvaron i delårsrapporter per april och augusti samt i verksamhetsberättelsen. Nämnden delges statistik av total sjukfrånvaro, kort- och långtidssjukfrånvaro samt hur sjukfrånvaron är uppdelad mellan män och kvinnor samt ålder. Nämnden följer upp sjukfrånvaron på förvaltningsnivå. Protokollsgranskning visar att nämnden i samband med uppföljningen av sjukfrånvaron under 2024 inte beslutat om åtgärder för att minska sjukfrånvaron. Den uppföljning nämnden tagit del av innehåller ingen analys av bakomliggande orsaker till sjukfrånvaron.

Enhetscheferna inom förvaltningen får månadsvis uppföljning av sina enheters totala sjukfrånvaro samt kort- och långtidsfrånvaro. Verksamhetscheferna, vilka har ett ansvar över enhetscheferna, tar även del av den månadsvisa uppföljningen. Därtill har enhetscheferna via verksamhetssystemet Adato möjlighet att följa specifika sjukskrivningsärenden.

Förvaltningsledningsgrupp följer enligt uppgift löpande upp sjukfrånvaron på verksamhetsnivå. I samband med den uppföljningen genomförs analyser av huruvida sjukfrånvaron är högre inom vissa åldersgrupper eller yrkesgrupper.

I diagrammet nedan presenteras statistik över den totala sjukfrånvaron inom barn- och utbildningsförvaltningen mellan 2018–2024.

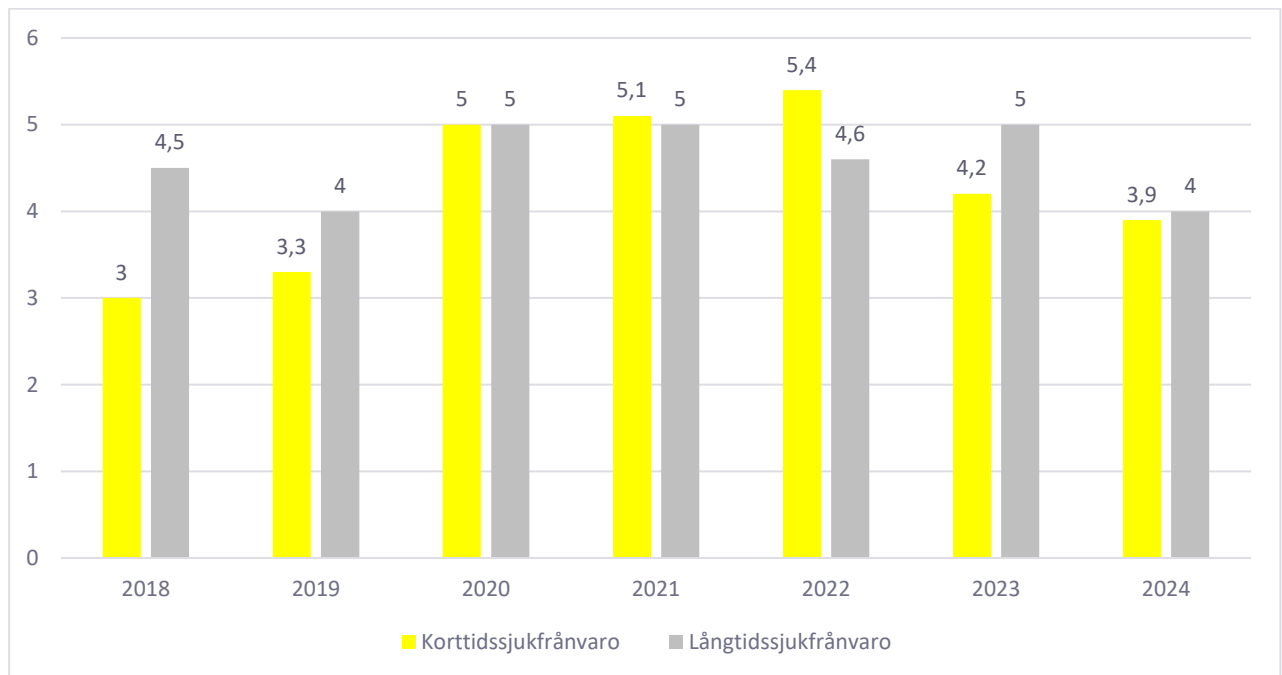

Figur 6: Diagram över den totala sjukfrånvaron inom barn- och utbildningsförvaltningens verksamhetsområden mellan åren 2018–2024.

Av verksamhetsberättelsen för 2024 framgår att den totala sjukfrånvaron inom barn- och utbildningsförvaltningen minskade från 9,2 procent år 2023 till 7,9 procent år 2024. Det beskrivs att både korttids- och långtidsfrånvaron under 2024 minskade. Trots minskningen av

sjukfrånvaro framgår att det finns stora skillnader mellan enheter avseende sjukfrånvaron. Enligt verksamhetsberättelsen kan det skilja upp till 20 procentenheter i sjukfrånvaron mellan olika enheter.

I figuren nedan presenteras barn- och utbildningsförvaltningens korttids- och långtidssjukfrånvaro mellan 2018—2024.

Figur 7: Diagram över kort- och långtidssjukfrånvaro inom barn- och utbildningsförvaltningen mellan 2018—2024.

I verksamhetsberättelsen framgår att barn- och utbildningsförvaltningen under 2024 har arbetat med att stötta rektorerna genom HR-partners i rehabiliteringsprocessen olika moment, så som initiera rehabiliteringsmöten med Försäkringskassan och sjukvården. Därtill har förvaltningen arbetat med Sunt arbetslivs friskfaktorer och huvudöverenskommelsen (HÖK) 2024 för att främja hälsa i förvaltningen.

Barn- och utbildningsförvaltningen har därtill upprättat en kompetensförsörjningsplan¹⁸ som gäller för perioden 2023—2027. Planen utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR) nio strategier för kompetensförsörjning, Sunt arbetslivs friskfaktorer och huvudöverenskommelsen 2024. Kompetensförsörjningsplanen redogör för barn- och utbildningsförvaltningens målbild över hur arbetet med att minska sjukfrånvaron ska gå till. Uppföljning av kompetensförsörjningsplanen ska följas upp en gång per mandatperiod. Planen innehåller inga anvisningar om hur den ska följas upp.

I intervjuer beskrivs att Sunt arbetsliv har bra material för att arbeta med friskfaktorerna. Intervjuade framför att det finns en variation över i vilken utsträckning kommunens verksamheter arbetar med friskfaktorerna. Det beskrivs att vissa enheter inte har påbörjat ett

¹⁸ Kompetensförsörjningsplanen upprättades 2023 och reviderades i augusti 2024.

arbete med faktorerna medan andra enheter har integrerat faktorerna i samband med arbetsplatsmöten och fackliga möten.

Av nämndens internkontrollplan för 2025 framgår att nämnden avser att följa upp kontrollpunkten "sjukskrivningsprocessen" som var en del av 2023 årsinternkontrollplan. Risken som identifierades 2023 var att det fanns risk för sen återgång i arbete för att arbetsgivarens rehabiliteringsansvar inte uppfylldes. Uppföljningen av kontrollpunkten planeras ske under hösten 2025.

5.3. Vår bedömning

Bedömning kopplad till det systematiska arbetsmiljöarbetet:

Vi bedömer att barn- och utbildningsnämnden delvis har säkerställt en ändamålsenlig kontroll och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Enligt kommunallagen 6 kap, § 6 ska nämnderna inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt. Nämnderna ska också se till att den interna kontrollen är tillräckligt och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Granskningen visar att nämnden följer upp det systematiska arbetsmiljöarbetet i delårsrapporter och verksamhetsberättelse. Uppföljningen innehåller dock ingen analys över hur strukturer och arbetssätt kopplade till det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar i verksamheterna. Uppföljningen består främst av genomförda aktiviteter och arbetsmiljöutmaningar. Avsaknaden av en årlig uppföljning av strukturer och arbetssätt bidrar enligt vår mening till en ökad risk för bristande efterlevnad av Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

Genomförd stickprovskontroll visar att stickprovade enheter har upprättat riskanalyser och handlingsplaner kopplat till arbetsmiljörisker. Det noteras dock att stickprovade enheter främst identifierar risker kopplade till den fysiska arbetsmiljön. Risker kopplade till organisatorisk och socialarbetsmiljö uppges behandlas främst genom den årliga medarbetarundersökningen. Vi ser det som positivt att medarbetarundersökningen används för att identifiera och omhänderta arbetsmiljörisker. Dock ställer det krav på att handlingsplaner upprättas utifrån resultatet. Merparten av stickprovade enheter har inte upprättat handlingsplaner utifrån resultatet från medarbetarundersökningen. Med anledning av att risker kopplat till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön främst hanteras genom medarbetarundersökningarna bedömer vi att det finns förbättringspotential i att säkerställa att handlingsplaner upprättas. Det i syfte att omhänderta och följa upp risker kopplat till dessa arbetsmiljöområden.

Bedömning kopplad till arbetet för att minska sjukfrånvaron:

Vi bedömer att barn- och utbildningsnämnden inte har säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning för att minska sjukfrånvaron.

Granskningen visar att nämnden inte har brutit ned eller beslutat om aktiviteter för hur kommunfullmäktiges målsättning om sjukfrånvaro ska uppnås. Arbetet för att minska sjukfrånvaron initieras och drivs främst av barn- och utbildningsförvaltningen. Av dokument och intervjuer framgår att barn- och utbildningsförvaltningen genomför åtgärder för att minska sjukfrånvaron. Däremot konstateras, utifrån protokoll och styrande dokument, att nämnden

kan bli mer aktiv in sin styrning av arbetet för att minska sjukfrånvaron. Nämnden har inte beslutat om aktiviteter för hur fullmäktiges målsättning kan uppnås eller särskilda åtgärder för att minska sjukfrånvaron inom enskilda enheter med hög sjukfrånvaro. Vi menar att det finns utvecklingspotential i att tydliggöra förväntningar och besluta om åtgärder för att minska sjukfrånvaron.

Vidare följer nämnden upp statistik kopplat till sjukfrånvaron i delårsrapporter och verksamhetsberättelsen på förvaltningsnivå. Dock innehåller uppföljningen ingen analys över bakomliggande orsaker till sjukfrånvaron. Nämnden har vid uppföljningstillfällena inte heller beslutat om åtgärder för att minska sjukfrånvaron. Nämnden kan enligt vår mening bli mer aktiv i sin uppföljning av sjukfrånvaron. Det i syfte att löpande kontrollera sjukfrånvaron och utifrån uppföljningen besluta om adekvata åtgärder.

6. Socialnämnden

6.1. Styrning och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Socialnämnden har i sin verksamhetsplan för 2025 inte beslutat om några aktiviteter kopplade till inriktningsmålet "Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv". Socialnämnden anger i sin verksamhetsplan att fullmäktiges målvärden avseende HME är orealistiska att uppnå utifrån nämndens nuläge.

Socialnämnden följer upp hållbart medarbetarengagemang i delårsrapporter och i verksamhetsberättelse för 2024. I socialnämndens verksamhetsberättelse framgår att socialförvaltningen har ökat sitt resultat från 78 år 2023 till 79 år 2024. Av verksamhetsberättelsen framgår att resultatet kommer analyseras och processas inom respektive verksamhetsnivå och i den fackliga samverkan för att skapa aktiviteter kring de delar som behöver stärkas. I verksamhetsberättelsen framgår inte när analyserna ska vara klara. Det anges därtill att förvaltningen utifrån föregående års medarbetarundersökningar har genomfört åtgärder för att bibehålla eller förbättra resultatet. En sådan åtgärd beskrivs vara att förvaltningen har genomfört en arbetsmiljökartläggning på två enheter under 2024. Kartläggningen resulterade enligt verksamhetsberättelsen i åtgärder som syftade till att stabilisera enheternas arbetsgrupper och att förebygga kränkningar och diskrimineringar. Det framgår inte huruvida vidtagna åtgärder haft någon effekt i enheterna.

Därutöver följer socialnämnden upp antalet rapporterade arbetsmiljöavvikelser i verksamhetsberättelsen. Socialnämnden har inte gjort någon samlad uppföljning kring strukturerna eller arbetssättet avseende det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Utifrån uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet bedömer förvaltningen att socialförvaltningens chefer ha kunskap av arbetsmiljöarbetet och att de följer upp verksamheten utifrån satta rutiner. Socialförvaltningen beskriver att följande är arbetsmiljöutmaningar som förvaltningen arbetar vidare med:

- ▶ Sänka sjukfrånvaron.
- ▶ Stärka friskfaktorarbetet, med fokus på engagerat chefskap.
- ▶ Förbättra kommunikation och återhämtning.
- ▶ Hantera arbetsmiljöpåverkan från volymökningar.

För att omhänderta arbetsmiljöutmaningarna beskrivs att förvaltningen ska arbeta med aktivitetslistan för personal och kompetensförsörjningsplanen, att minska sjukfrånvaron och stärka chefers förutsättningar och utveckla metoder för digital välfärdsteknik.

Av protokoll framgår att nämnden i oktober 2024 beslutade att äska medel från kommunstyrelsens förfogandeanslag för att genomföra projektet "Rätt roll gör rätt uppgift". Projektet syftar till att skapa bättre förutsättningar för befintlig personal att utföra sina grunduppdrag. Av verksamhetsberättelsen för 2024 framgår att projektet kommer pågå i två års tid. I verksamhetsberättelsen beskrivs att en ny roll i form av serviceassistent har införts i syfte att undersöka om rollen kan införas inom förvaltningen. Serviceassistenterna har som huvuduppgift att hantera tvätt av arbetskläder och andra uppgifter för att avlasta undersköterskor och vårdbiträden. Det framgår inte om projektet ska följas upp och utvärderas.

6.1.1. Resultat av stickprov

För att kontrollera om arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2023:1) avseende riskanalyser och handlingsplaner efterlevs har en stickprovskontroll genomförts. Stickprovskontrollen har omfattat totalt tio enheter inom socialförvaltningen. I tabellen nedan presenteras resultatet av genomfört stickprov.

1. Har risker identifierats kopplat till den fysiska arbetsmiljön?
2. Har risker identifierats kopplat till den organisatoriska arbetsmiljön?
3. Har risker identifierats kopplat till den sociala arbetsmiljön?
4. Har riskerna värderats?
5. Om inte risker har åtgärdats direkt, har handlingsplaner upprättats?
6. Har åtgärderna följts upp?

Enhet	Sjukfrånvaro 2024	1	2	3	4	5	6
319 (hemtjänst)	21,3%	■	■	■	■	■	■
322 (hemtjänst)	24,9%	■	■	■	■	■	■
326 (SÄBO)	17,1%	■	■	■	■	■	■
329 (hemtjänst)	20,3%	■	■	■	■	■	■
343 (SÄBO)	18,5%	■	■	■	■	■	■
345 (hemtjänst)	17,6%	■	■	■	■	■	■
348 (SÄBO)	17%	■	■	■	■	■	■
349 (hemtjänst)	21,8%	■	■	■	■	■	■
375 (PSO)	22,1%	■	■	■	■	■	■
394 (IFO)	27,5%	■	■	■	■	■	■

- = Ja, kontrollen visar att föreskrifterna efterlevs
- = Kontrollen visar att föreskrifterna delvis efterlevs
- = Nej, kontrollen visar att föreskrifterna inte efterlevs
- = Kontrollen bedöms inte som tillämplig då underlag saknas

- ▶ Samtliga stickprovskontrollerade enheter har upprättat dokument för sina riskanalyser inom ett eller flera av de områden som ska riskanalyseras. Däremot är det bara tre enheters riskanalyser som innehåller beskrivna risker. Resterande sju enheter har i sina riskanalyser enbart beskrivit ett antal åtgärder kopplat till den fysiska, organisatoriska och/eller sociala arbetsmiljön.
- ▶ Två av tio enheter har identifierat risker kopplat till den fysiska arbetsmiljön. Åtta enheter har enbart listat åtgärder kopplat till den fysiska arbetsmiljön varför de bedöms delvis efterleva kriteriet.

- ▶ Merparten av enheterna har inte identifierat risker kring den organisatoriska eller sociala arbetsmiljön. Enheter som delvis bedöms uppnå kriteriet har enbart listat åtgärder kopplat till arbetsmiljöområdena. Risker kopplat till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön behandlas i viss utsträckning genom medarbetarundersökningar.
- ▶ En av tio enheter har värderat identifierade risker utifrån sannolikhet och konsekvens. En enhet bedöms delvis efterleva föreskrifterna då en av två risker enbart värderats utifrån sannolikhet och konsekvens.
- ▶ Samtliga enheter har upprättat en handlingsplan för risker som inte har åtgärdats direkt. En enhets handlingsplan innehåller bara en åtgärd, trots att enhetens riskanalyser innehöll flera åtgärder som inte var påbörjade. Därav bedöms enheten delvis uppnå kriteriet.
- ▶ Stickprovskontrollen visar att ingen enhet har fyllt i en fullständig handlingsplan. Enheterna som delvis bedöms ha följt upp åtgärderna har i sina respektive uppföljningar skrivit en statuskommentar för pågående och/eller avslutade åtgärder, däremot har enheterna inte angett om åtgärderna haft någon effekt. Enheterna som inte bedöms ha följt upp åtgärderna i sina handlingsplaner inte lämnat en statuskommentar.

Utöver riskanalyser och handlingsplaner har vi tagit del av två enheters riskanalyser inför en förändring av verksamheterna. Av riskanalyserna framgår identifierade risker, riskvärdering och åtgärder för att omhänderta riskerna.

Sammantaget visar stickprovskontrollen att enheterna identifierar och dokumenterar risker och åtgärder på olika sätt. Detsamma gäller uppföljningen av åtgärderna. Stickprovskontrollen indikerar att det saknas ett enhetligt arbete med att identifiera och omhänderta risker kring arbetsmiljön. Enligt uppgift finns det en vana bland enheterna att enbart dokumentera uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet i Stratsys och inte genomförda skyddsronder. Det uppges att Stratsys fortfarande inte är fullt ut implementerat och att det finns behov av ett mer enhetligt arbetssätt kopplat till hur arbetsmiljöronder ska dokumenteras i Stratsys.

Av intervjuer framgår att det främst identifieras risker och åtgärder kopplat till den fysiska arbetsmiljön kan vara en effekt av att den organisatoriska och sociala arbetsmiljön behandlas genom medarbetarundersökningen. Av medarbetarundersökningen framgår att det som medarbetarna är minst nöjda med är faktorer kopplat till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Utifrån medarbetarundersökningen 2024 har en av tio enheter upprättat en handlingsplan. Handlingsplanen innehåller en sammanställning av friskfaktorer och åtgärder för hur faktorerna ska behållas och förstärkas. Handlingsplanen innehåller också en riskanalys där risker kopplat till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön beskrivs och värderas utifrån sannolikhet och konsekvens. I handlingsplanen beskrivs åtgärder för hur riskerna ska omhändertas. Vidare har två enheter inom ramen för granskningen inkommit med motsvarande handlingsplaner utifrån resultatet av 2023 års medarbetarundersökning.

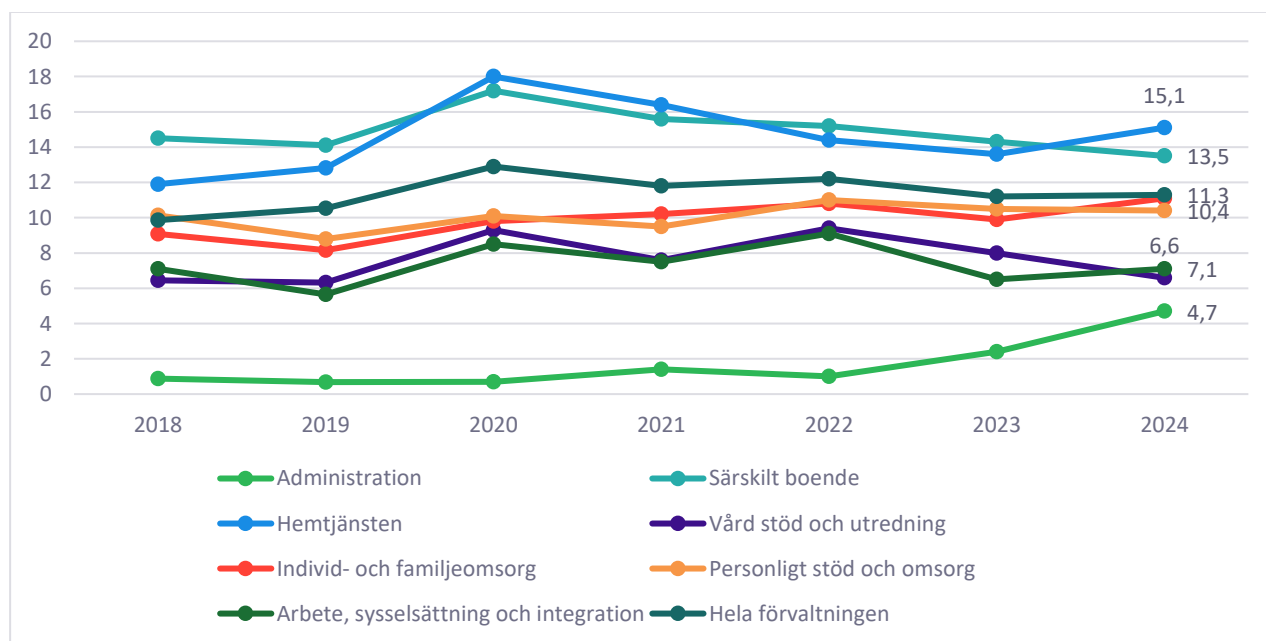
6.2. Styrning och uppföljning av arbetet med att minska sjukfrånvaron

I socialnämndens verksamhetsplan för 2025 återges kommunfullmäktiges målsättning om att sjukfrånvaron ska understiga 8,7 procent under 2025. Det framgår inga aktiviteter eller planer för hur nämnden avser att uppnå fullmäktiges målsättning i verksamhetsplanen trots att nämndens totala sjukfrånvaro är över 8,7 procent. Av verksamhetsplanen framgår att nämnden bedömer att målvärdet på 8,7 procent är orealistiskt att nå. Nämnden har inte beslutat om ett nämndspecifikt målvärde för sjukfrånvaron.

Av socialförvaltningens verksamhetsplan för 2025 framgår att arbetet med att sänka sjukfrånvaron kommer ha ett stort fokus under året. Det framgår inte vad fokuset på att sänka sjukfrånvaron innebär i praktiken. För att sänka sjukfrånvaron beskrivs att ett fortsatt arbete med att stärka och implementera Sunt arbetslivs friskfaktorer kommer att genomföras.

Socialnämnden följer upp sjukfrånvaron i delårsrapporter per april och augusti samt i verksamhetsberättelsen för 2024. Protokollsgranskning visar att nämnden vid sitt sammanträde i juni och augusti 2024 samt mars 2025 fick information om sjukfrånvaron. Nämnden delges statistik över total sjukfrånvaro, kort- och långtidssjukfrånvaro per verksamhetsområde. Den dokumenterade uppföljningen innehåller ingen analys över bakomliggande orsaker till sjukfrånvaron. Nämnden har inte beslutat om några åtgärder utifrån uppföljningstillfällena, trots att uppföljningen visar att nämnden inte når fullmäktiges mål avseende sjukfrånvaron. Intervjuade uppger att nämnden löpande diskuterar frågan om sjukfrånvaron.

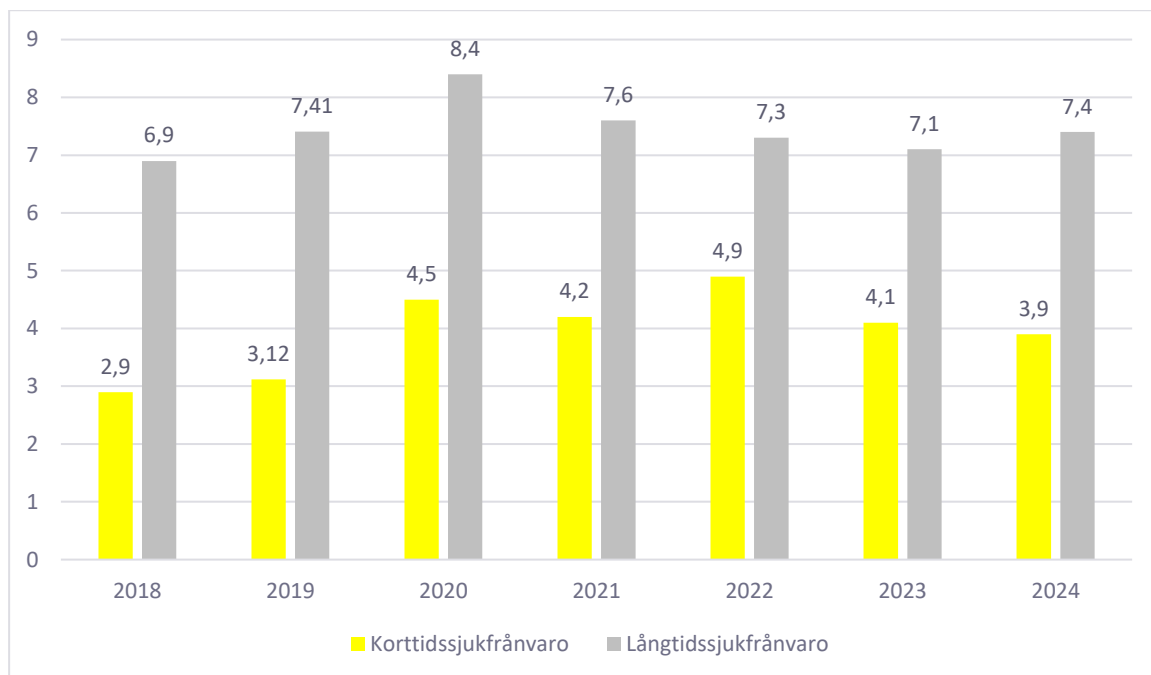
Av verksamhetsberättelsen för 2024 framgår att socialförvaltningens totala sjukfrånvaro ökade från 11,2 procent år 2023 till 11,3 procent år 2024. Det beskrivs att korttidssjukfrånvaron har minskat medan långtidssjukfrånvaron har ökat. I diagrammet nedan presenteras den totala sjukfrånvaron inom socialförvaltningen mellan 2018–2024.

Figur 8: Diagram över den totala sjukfrånvaron inom socialförvaltningens verksamhetsområden mellan 2022–2024

Enhetschefer inom socialförvaltningen får månadsvis uppföljning av sina enheters totala sjukfrånvaro respektive kort- och långtidssjukfrånvaro. Enhetscheferna följer därtill via Adato löpande upp pågående sjukskrivningsärenden. Socialförvaltningens HR-partners följer upp och analyserar sjukfrånvaron tertialvis både på enhets- och verksamhetsnivå.

I diagrammet nedan presenteras statistik över socialförvaltningens kort- och långtidssjukfrånvaro mellan 2018–2024.

Figur 9: Diagram över kort- och långtidssjukfrånvaron inom socialförvaltningen mellan 2018–2024.

I verksamhetsberättelsen framkommer att socialförvaltningen har haft en projektanställd HR-partner som arbetat med att öka kunskapen och ge stöd till ledningsorganisationen avseende arbetsmiljö och rehabilitering. Inom ramen för projektanställningen genomfördes en kartläggning över verksamheternas behov av stöd inom arbetsmiljö och rehabilitering. Utifrån kartläggningen har socialförvaltningen påbörjat att arbeta fram en plan för att sänka sjukfrånvaron. Av utkastet på socialförvaltningens plan för att sänka sjukfrånvaron framgår att socialchefen har beslutat att under föreliggande år ska fokus riktas på att minska sjukfrånvaron inom följande områden:

- ▶ Enheter med en sjukfrånvaro över 10 procent.
- ▶ Långa sjukskrivningar, det vill säga ärenden som har en sammantagen sjukfrånvaro på ett år eller längre.
- ▶ Att minska omfattningen av den upprepade korttidsfrånvaron så att dessa inte leder vidare till långa sjukskrivningar.

Utkastet till socialförvaltningens plan för att sänka sjukfrånvaron innehåller därtill aktiviteter som enheterna ska genomföra och plan för uppföljning.

6.3. Vår bedömning

Bedömning kopplad till det systematiska arbetsmiljöarbetet:

Vi bedömer att socialnämnden inte har säkerställt en ändamålsenlig kontroll och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Enligt kommunallagen 6 kap, § 6 ska nämnderna inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt. Nämnderna ska också se till att den interna kontrollen är tillräckligt och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Granskningen visar att nämnden följer upp det systematiska arbetsmiljöarbetet i delårsrapporter och verksamhetsberättelse. Uppföljningen innehåller dock ingen analys över hur strukturer och rutiner kopplade till det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar i verksamheterna. Uppföljningen består främst av genomförda aktiviteter och arbetsmiljöutmaningar. Avsaknaden av en årlig uppföljning av strukturer och rutiner bidrar enligt vår mening till en ökad risk för bristande efterlevnad av Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

Genomförd stickprovskontroll visar att merparten av stickprovade enheter enbart har listat åtgärder i sina riskanalyser. Samtliga enheter, utom en, har inte heller värderat eller bedömt identifierade risker. Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrift 2023:1 ska arbetsgivaren regelbundet undersöka arbetsförhållanden och bedöma risker för ohälsa och olycksfall. Resultatet av stickprovskontrollen indikerar på en bristande efterlevnad gällande detta.

Vidare visar stickprovskontrollen att enheterna främst identifierar risker kopplade till den fysiska arbetsmiljön. Risker kopplade till organisatorisk och socialarbetsmiljö behandlas främst genom den årliga medarbetarundersökningen. Vi ser det som positivt att medarbetarundersökningen används för att identifiera och omhänderta arbetsmiljörisiker. Dock ställer det krav på att handlingsplaner upprättas utifrån resultatet. Inom ramen för granskningen har tre enheter inkommit med handlingsplaner utifrån resultatet av medarbetarundersökningen. Det framgår därtill att det finns en variation över hur enheterna arbetar vidare utifrån resultatet från medarbetarundersökningen. Eftersom fysiska arbetsmiljörisiker främst behandlas i samband med riskanalyser och att merparten av stickprovade enheter inte har upprättat handlingsplaner utifrån medarbetarundersökningen menar vi att nämnden bör ställa tydligare krav på verksamheterna att identifiera och bedöma risker kopplade till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Bedömning kopplad till arbetet för att minska sjukfrånvaron:

Vi bedömer att socialnämnden inte har säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning för att minska sjukfrånvaron.

Granskningen visar att nämnden inte har brutit ned eller beslutat om aktiviteter för hur kommunfullmäktiges målsättning om sjukfrånvaro ska uppnås. Arbetet för att minska sjukfrånvaron initieras och drivs främst på förvaltningsnivå. Socialförvaltningen har i sin verksamhetsplan för 2025 beskrivit aktiviteter för att sänka sjukfrånvaron. Av dokument och

intervjuer framgår att socialförvaltningen genomför åtgärder för att minska sjukfrånvaron. Däremot konstateras, utifrån protokoll och styrande dokument, att nämnden kan bli mer aktiv in sin styrning av arbetet för att minska sjukfrånvaron. Vi menar att det finns utvecklingspotential i att tydliggöra förväntningar och besluta om åtgärder för att minska sjukfrånvaron.

Vidare följer nämnden upp statistik kopplat till sjukfrånvaron i delårsrapporter och verksamhetsberättelsen per verksamhetsområde. Dock innehåller uppföljningen ingen analys över bakomliggande orsaker till sjukfrånvaron. Nämnden har vid uppföljningstillfällena inte heller beslutat om åtgärder för att minska sjukfrånvaron. Nämnden kan enligt vår mening bli mer aktiv i sin uppföljning av sjukfrånvaron. Det i syfte att löpande kontrollera sjukfrånvaron och utifrån uppföljningen besluta om adekvata åtgärder.

Bilaga 1. Bakgrund

Enligt Sveriges kommuner och regioner (SKR) är hög sjukfrånvaro ett problem på både samhälls-, organisations- och individnivå. Sjukfrånvaron i kommuner, landsting och regioner är högst på den svenska arbetsmarknaden.

Av 3 kap. 2 § arbetsmiljölagen framgår att arbetsgivare systematiskt ska planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kraven på en god arbetsmiljö uppfylls. Arbetsgivaren ska bland annat fortlöpande undersöka riskerna i verksamheten och vidta de åtgärder som behövs. Utöver de skyldigheter som finns angivna i arbetsmiljölagen har Arbetsmiljöverket gett ut ett antal föreskrifter som mer detaljerat anger de krav och skyldigheter som ställs på arbetsgivaren. Nya föreskrifter från Arbetsmiljöverket gäller från och med 1 januari 2025. Bland annat finns en ny arbetsmiljöföreskrift gällande systematiskt arbetsmiljöarbete respektive planering och organisering av arbetsmiljöarbetet (AFS 2023:1 och AFS 2023:2).

Under 2023 uppgick den totala sjukfrånvaron i Vänersborgs kommun till 10,5 procent, vilket är högre än den genomsnittliga sjukfrånvaron i Sverige på 7,5 procent. Den högsta sjukfrånvaron fanns inom socialnämnden (11,2 procent) samt Barn- och utbildningsnämnden (9,2 procent).

Kommunstyrelsen är kommunens sammanhållna personalorgan och ska enligt reglemente hantera frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare. I kommunstyrelsens ledningsfunktion ligger att leda och samordna frågor om arbetsmiljö. I mål- och resursplan 2025-2027 har kommunfullmäktige beslutat om ett inriktningsmål om att kommunens medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv. Nämnderna ansvarar för att styra verksamheten mot inriktningsmålen och förhålla sig till dem under planperioden.

Kommunrevisionen har mot bakgrund av ovanstående i samband med sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt att det är väsentligt att granska om kommunstyrelsen, socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden säkerställt ett ändamålsenligt arbete med systematiskt arbetsmiljö och sjukfrånvaro. I god revisionssed framkommer de grunder som revisorerna använder när de bedömer ansvarstagande i styrelser och nämnder. Det finns flera ansvarsgrunder som är aktuella i denna granskning med risk för bland annat bristande ledning, styrning, uppföljning och kontroll.

Bilaga 2. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Nedan beskrivs de revisionskriterier som är aktuella i denna granskning.

Kommunallag (2017:725) 6 kap. 6 § som reglerar nämnders ansvar

Enligt kommunallagen 6 kap 6§ ska nämnderna/styrelsen inom sitt område tillse att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Arbetsmiljölagen (1977:1160) 3 kap. som reglerar arbetsgivares ansvar för arbetsmiljö.

Arbetsmiljölagen reglerar de skyldigheter som varje arbetsgivare har om att förebygga ohälsa och olycksfall på arbetsplatsen. Lagen anger också de krav som finns på samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare. Det gäller till exempel regler som rör skyddsombuds och skyddskommittéers verksamhet. Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska omfatta alla anställda, inklusive inhyrd personal.

I arbetsmiljölagens 3 kap. återfinns allmänna bestämmelser kring arbetsgivarens skyldigheter. Där framgår att arbetsgivaren systematiskt ska planera, leda och kontrollera verksamheten så att de krav som finns på en god arbetsmiljö motsvaras. Det innebär till exempel att arbetsgivaren ska undanröja risker för ohälsa och olycksfall genom att kontinuerligt undersöka vilka risker som finns på arbetsplatsen och förändra sådant som kan leda till ohälsa eller olycksfall. Arbetsgivaren ska också säkerställa att arbetstagaren har god kännedom om de risker som kan vara förbundna med arbetet och att arbetstagaren har den utbildning som krävs för att undgå risker i arbetet.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter

Utöver de regler som anges i arbetsmiljölagen har Arbetsmiljöverket tagit fram ett antal föreskrifter som rör arbetsmiljö. Föreskrifterna innehåller mer detaljerade beskrivningar av de krav som finns på arbetsmiljöområdet.

Arbetsmiljöverkets föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1)

Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete ska uppgifterna inom det systematiska arbetsmiljöarbetet fördelas på ett sådant sätt att en eller flera chefer, arbetsledare eller andra arbetstagare får i uppgift att verka för att risker i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås. Vidare ska det finnas en arbetsmiljöpolicy som beskriver hur arbetsförhållandena i arbetsgivarens verksamhet ska vara för att ohälsa och olycksfall i arbetet ska förebyggas. Vidare anger föreskriften att arbetsgivaren regelbundet ska undersöka arbetsförhållandena och bedöma riskerna för att någon kan komma att drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbetet. Föreskriften anger också att arbetsgivaren ska omedelbart eller så snart det är praktiskt möjligt genomföra de åtgärder som behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet. Arbetsgivaren ska också vidta de åtgärder som i övrigt behövs för att uppnå en tillfredsställande arbetsmiljö.

Arbetsmiljöverkets föreskrift om organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4)

Arbetsmiljöverkets föreskrift om organisatorisk och social arbetsmiljö ska arbetsgivaren ha mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Målens syfte ska vara att främja hälsa och öka organisationens förmåga att motverka ohälsa. Målen ska vara kända hos arbetstagarna och de ska ha möjlighet att medverka i arbetet med att ta fram målen.

Bilaga 3. Källförteckning

Intervju

- ▶ Gruppintervju personalchef, HR-specialister för arbetsmiljö och rehabilitering, 2025-05-08
- ▶ Gruppintervju förvaltningschefer för barn- och utbildnings- och socialförvaltningen, HR partner för barn- och utbildnings- och socialförvaltningen, 2025-05-08
- ▶ Gruppintervju urval av enhetschefer socialförvaltningen, 2025-05-08
- ▶ Gruppintervju fackliga företrädare, 2025-05-08
- ▶ Gruppintervju urval av rektorer, 2025-05-09
- ▶ Intervju socialnämndens presidium, 2025-05-09
- ▶ Intervju barn- och utbildningsnämndens presidium, 2025-05-09
- ▶ Intervju med presidierna för kommunstyrelsen och personal- och förhandlingsutskottet, 2025-06-09

Dokumentförteckning

- ▶ Anvisning- uppgiftsfördelning av arbetsmiljö
- ▶ Anvisning rehabiliteringsprocess
- ▶ Delårsrapporter per april, augusti 2024–2025
- ▶ Handlingsplaner utifrån resultatet från medarbetarundersökningar
- ▶ Internkontrollplaner 2024 - 2025
- ▶ Manualer för att dokumentera och följa upp det systematiska arbetsmiljöarbetet i Stratsys
- ▶ Mål- och resursplan 2025–2027
- ▶ Personal- och organisationsfrågor delegeringsordning
- ▶ Personalpolicy
- ▶ Personalekonomisk redovisning 2024
- ▶ Protokoll från kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden
- ▶ Rutiner kopplat till det systematiska arbetsmiljöarbetet
- ▶ Resultat från medarbetarenkäter 2022–2024
- ▶ Riktlinje arbetsmiljö
- ▶ Riskanalyser och handlingsplaner från 2024 och 2025
- ▶ Statistik sjukfrånvaro 2018–2024
- ▶ Verksamhetsplaner 2024, 2025
- ▶ Verksamhetsberättelser 2024
- ▶ Årshjul för det systematiska arbetsmiljöarbetet för CSG samt FSG

Bilaga 4. Beskrivning av dokumentation

Personalpolicyn och riktlinje för arbetsmiljö beskrivning av arbetssätt

Kommunens personalpolicy tydliggör vad som förväntas av både medarbetare och av arbetsgivaren. Av policyn framgår att varje medarbetare har ett ansvar att tillsammans med sina kollegor att skapa god trivsel och gemenskap.

Av riktlinjen för arbetsmiljön, vilken motsvarar en arbetsmiljöpolicy, framgår att det systematiska arbetsmiljöarbetet ska genomföras genom samverkan mellan chefer, medarbetare och fackliga företrädare samt skyddsombud. Den fysiska, organisatoriska och sociala arbetsmiljön ska undersökas och riskbedömas regelbundet och vid förändringar för att åtgärder ska kunna vidtas.

Frågeområden i medarbetarundersökningen

Frågorna kopplat till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön fördelar sig på följande områden:

- ▶ Kränkande särbehandling
- ▶ Arbetstider
- ▶ Arbetsbelastning
- ▶ Kommunikation och samarbete
- ▶ Ledarskap och lärande
- ▶ Delaktighet och påverkan

Sunt arbetslivs åtta friskfaktorer

Sunt arbetslivs friskfaktorerna beskrivs vara tillstånd som gör att medarbetare mår bra och som kan bidra till att skapa en god arbetsmiljö och låg sjukfrånvaro. Friskfaktorerna är följande:

- ▶ En rättvis och transparent organisation
- ▶ Ett närvarande, tillitsfullt och engagerat ledarskap
- ▶ Delaktighet och inflytande
- ▶ En välutvecklad kommunikation och återkoppling
- ▶ Prioritering av arbetsuppgifter
- ▶ Kompetensutveckling hela arbetslivet
- ▶ Systematiskt arbetsmiljöarbete i vardagen
- ▶ Tidiga insatser och arbetsanpassning

Revisorerna
2025-08-21

Till:

Kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden

För kännedom till:

Kommunfullmäktige

Granskning av systematiskt arbetsmiljöarbete och sjukfrånvaro

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vänersborgs kommun har EY genomfört en granskning med syftet att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete. Syftet var även att bedöma om socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning för att minska sjukfrånvaron inom sina respektive verksamheter.

Den sammanfattande bedömningen utifrån granskningens syfte och grunderna för ansvarsprövning är att:

- Kommunstyrelsen delvis har säkerställt ett ändamålsenligt övergripande systematiskt arbetsmiljöarbete. Bedömningen grundar sig på att det finns strukturer för arbetet, samtidigt som ansvarsfördelningen delvis är otydlig. Kommunstyrelsen bedöms också kunna vara mer aktiva i sin styrning genom att tydliggöra krav och ambitionsnivåer för det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- Kommunstyrelsen delvis har säkerställt en ändamålsenlig kontroll och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Bedömningen grundar sig på att kommunstyrelsen följer upp vissa aspekter av arbetsmiljön, bland annat i den personalekonomiska redovisningen, men att det saknas uppföljning av strukturer och arbetssätt för det systematiska arbetsmiljöarbetet i sig. Kommunstyrelsen kan också stärka styrningen av hur verksamheterna utövar det systematiska arbetsmiljöarbetet, exempelvis vad avser riskanalys och åtgärder. Det arbetet sker i nuläget på olika sätt i olika verksamheter.
- Barn- och utbildningsnämnden delvis har säkerställt en ändamålsenlig kontroll och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, medan socialnämnden inte har säkerställt detta. Inom båda nämnder finns utvecklingspotential vad gäller arbetet med riskanalyser och åtgärder. Detta gäller särskilt inom socialnämnden, där det finns behov av att stärka styrningen för att säkerställa att riskanalyser och handlingsplaner genomförs på ett ändamålsenligt sätt.
- Kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden inte har säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning för att minska sjukfrånvaron. Bedömningen grundar sig på att det saknas tydligt beslutade målsättningar och aktiviteter för att nå fullmäktiges mål om minskad sjukfrånvaro. Det saknas också analys av orsaker till sjukfrånvaro. Granskningen visar att det kan skilja upp till 20 procentenheter i sjukfrånvaro mellan olika enheter. Det finns föredömen bland enheterna avseende arbetet för att minska sjukfrånvaron.

Inom barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden saknas också uppföljning av sjukfrånvaro på enhetsnivå.

Utifrån granskningens resultat lämnas ett antal rekommendationer till kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden.

Granskningsrapporten översänds med önskemål om att **senast den 25 november 2025** erhålla ett svar på vilka åtgärder som kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden ämnar vidta med anledning av de rekommendationer som lämnas i rapporten.

För kommunens revisorer:

Magnus Cassel, ordförande

Sven Erik Larsson, vice ordförande

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: MAGNUS CASSEL

Date: 2025-09-13 10:49:14

BankID refno: 01994243-7853-7ad6-8ff5-50798e92569c

Ordförande: Magnus Cassel

Signed by: PER ARNE FOLKE KINDBERG

Date: 2025-09-12 08:14:45

BankID refno: 01993c8f-7e91-7e85-85cb-79c0c317e691

Justerare: Arne Kindberg

Revisorerna
2025-12-18

Till:
Överförmyndarnämnden

För kännedom till:
Kommunfullmäktige

Granskning av överförmyndarnämnden

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vänersborgs kommun har EY genomfört en uppföljning en granskning av överförmyndarnämnden. Syftet med granskningen har varit att bedöma om överförmyndarnämnden har säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Granskningen har även syftat till att bedöma om överförmyndarnämnden har omhändertagit de rekommendationer som lämnades vid den fördjupade granskning av nämnden som genomfördes år 2022 samt grundläggande granskning 2024.

Den sammanfattande bedömningen är att överförmyndarnämnden delvis har säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundar vi på uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer och granskning av överförmyndarens åtgärdsarbete utifrån Länsstyrelsens tillsyn. Utifrån granskningens resultat bedöms följande rekommendationer till överförmyndarnämnden kvarstå:

- Pröva att ta del av förteckningen över upprättade mallar och rutinbeskrivningar som ett led i sitt internkontrollarbete, i syfte att medvetandegöra nämndens ledamöter om verksamhetens rutiner och arbetssätt.
- Pröva om stickprovsmässiga kontroller av akter bör införas som ett led i nämndens interna kontrollarbete, alternativt systematisk återrapportering av resultatet utifrån genomförda djupgranskningar.
- Säkerställ att förväntade resultat preciseras utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål.
- Säkerställ att samtliga förväntade resultat följs upp konsekvent under året i enlighet med styrmodellen.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi även överförmyndarnämnden att:

- Utarbeta en åtgärdsplan utifrån Länsstyrelsens synpunkter och säkerställa att denna plan beslutas av nämnden.

Granskningsrapporten översänds med önskemål om att **senast den 10 mars 2026** erhålla ett svar på vilka åtgärder som nämnden ämnar vidta med anledning av de rekommendationer som lämnas i rapporten.

För kommunens revisorer:

Magnus Cassel, ordförande

Sven Erik Larsson, vice ordförande

Missivet är digitalt undertecknat och saknar därför namnunderskrifter

Vänersborgs kommun

Granskning av överförmyndarnämnden

Shape the future
with confidence

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	Syfte och revisionsfrågor	3
1.3	Metod	3
1.4	Avgränsning	3
1.5	Revisionskriterier	3
1.6	Centrala begrepp	4
2	Överförmyndarnämndens förvaltning	5
3	Uppföljning av granskning överförmyndarnämnden (2022).....	6
3.1	Resultatet av 2022 års granskning	6
3.2	Nämndens svar på granskningen, januari 2023.....	6
3.3	Uppföljning av rekommendationer i 2022 års granskning.....	7
4	Uppföljning av grundläggande granskning (2024).....	9
5	Säkerställs ett tydligt åtgärdsarbete?.....	10
5.1	Länsstyrelsens tillsyn	10
5.2	Överförmyndarnämndens åtgärdsarbete	11
5.3	Bedömning.....	11
6	Samlad bedömning	12
6.1	Svar på granskningens frågeställning	12
6.2	Slutsatser	13
	Bilaga 1. Bakgrund	15
	Bilaga 2. Källförteckning	17

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Kommunrevisionen har utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt det som väsentligt att genomföra en granskning av överförmyndarnämnden samt följa upp tidigare lämnade rekommendationer. Mer information om granskningens bakgrund finns i bilaga 1.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om överförmyndarnämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt, det vill säga i enlighet med kommunfullmäktiges mål och riktlinjer samt rekommendationer från aktuell tillsynsmyndighet. Granskningen syftar även till att bedöma om överförmyndarnämnden har åtgärdat de rekommendationer som lämnades vid granskningen 2022 och grundläggande granskning 2024.

Granskningen inriktas på följande revisionsfrågor:

- ▶ Vilka åtgärder har överförmyndarnämnden vidtagit utifrån de rekommendationer som lämnades 2022?
- ▶ Har de vidtagna åtgärderna resulterat i att avhjälpa de synpunkter som lämnades i rekommendationerna?
- ▶ Har överförmyndarnämnden säkerställt ett tydligt åtgärdsarbete utifrån Länsstyrelsens noteringar?
- ▶ Har överförmyndarnämnden åtgärdat de rekommendationer som riktades i den grundläggande granskningen 2024?

1.3 Metod

Uppföljningen har genomförts genom dokumentstudier och skriftliga frågor till överförmyndarenheten samt två intervjuer. De skriftliga frågorna har ställts till enheten utifrån de rekommendationer som lämnades i granskningsrapporten 2022 samt i den grundläggande granskningen 2024. Intervjuer har genomförts med nämndens presidium samt ansvarig chef för överförmyndarverksamheten. Käll- och intervjuförteckning återfinns i bilaga 2.

1.4 Avgränsning

Granskningen avgränsas till överförmyndarnämnden och till revisionsfrågorna.

1.5 Revisionskriterier

- ▶ Styr- och ledningssystem Vänersborgs kommun
- ▶ Kommunfullmäktiges budget 2025

- ▶ Kommunallag (2017:725)
- ▶ Föräldrabalk (1949:381)

1.6 Centrala begrepp

Begrepp	Förklaring
Huvudman	Huvudmannen är den person som behöver hjälp och har en god man eller förvaltare.
Godmanskap	Godmanskap är ett uppdrag där en god man hjälper en person att bevaka sina juridiska, ekonomiska och personliga intressen. Godmanskap är en frivillig insats och huvudmannen behåller sin rättshandlingsförmåga. Det innebär att personen fortfarande har rätt att till exempel ta ut pengar från sina bankkonton, ingå avtal och säga nej till olika insatser.
Förvaltarskap och förvaltare	Förvaltarskap, till skillnad från godmanskap, är en tvångsåtgärd som kan beslutas av tingsrätten för en person som på grund av sjukdom eller liknande inte kan vårda sig själv eller sin egendom. Huvudmannen förlorar sin rättshandlingsförmåga inom de områden som förvaltarskapet täcker, men behåller vissa personliga rättigheter.
Ställföreträdare	Ställföreträdare är ett samlingsnamn för förvaltare och gode män.

2 Överförmyndarnämndens förvaltning

Överförmyndarnämnden ansvarar enligt reglemente för att överförmyndarverksamheten i kommunen bedrivs i enlighet föräldrabalken samt andra författningar som reglerar frågor knutna till överförmyndarverksamhet.

Inom verksamheten arbetar fyra heltidsanställda överförmyndarhandläggare samt en timanställd extra resurs och en konsult som endast arbetar med granskning av årsräkningar. Handläggarna är organisatoriskt placerade inom kommunstyrelsens förvaltning. I intervju med nämnden uppges att den nuvarande chefstjänsten på 20 procent inte anses vara tillräcklig för att kunna leda verksamheten och samtidigt arbeta med styrning, internkontroll och verksamhetsutveckling.

I intervju med nämnden uppges vidare att överförmyndarverksamhetens organisering under kommunstyrelsen är en utmaning, i synnerhet när nämnden vill äska mer resurser. budgetsammanhang. I mål- och resursplan 2026 har nämnden påtalat behovet av ytterligare en årsarbetare för att nå antagna och uppsatta mål för verksamheten. Nämnden har dock inte erhållit någon utökad budget.

3 Uppföljning av granskning överförmyndarnämnden (2022)

3.1 Resultatet av 2022 års granskning

Utifrån granskningens syfte bedömdes att överförmyndarnämndens verksamhet bedrevs med tillräcklig styrning, ledning, uppföljning och intern kontroll. Utifrån granskningen rekommenderades överförmyndarnämnden att:

- ▶ Skapa en tydligare utbildningsplan för ställföreträdare i syfte att säkerställa kompetensen och attraktiviteten, bland annat för att underlätta rekrytering.
- ▶ Fortsätta arbetet med att stärka kontinuiteten vid personalbortfall inom organisationen bland annat att genom dialog med kommunstyrelsen för att uppmärksamma risken.
- ▶ Pröva om stickprovsmässiga kontroller av akter bör införas som ett led i nämndens interna kontrollarbete alternativt systematisk återrapportering av resultatet utifrån genomförda djupgranskningar.
- ▶ Pröva att ta del av förteckning över upprättade mallar och rutinbeskrivningar som ett led i sitt internkontrollarbete i syfte att medvetandegöra nämndens ledamöter om verksamhetens rutiner och arbetssätt.

3.2 Nämndens svar på granskningen, januari 2023

Nämnden adresserade rekommendationerna i ett svar på granskningsrapporten i januari 2023¹. Av yttrandet framkom att överförmyndarnämnden avsåg att beakta de rekommendationer som granskningsrapporten presenterat.

Av yttrandet framkom även att det bedrivs ett aktivt arbete med att rekrytera ställföreträdare samt insatser kring kompetensutveckling genom utbildningstillfällen. Trots att ställföreträdare erbjuds utbildning konstaterades dock att vissa avstår från dessa tillfällen. Nämnden och verksamheten planerade för att möta utmaningen kring kompetensutveckling, bland annat genom en utbildningsplan.

Mot bakgrund av att ny mandatperiod inleddes vid tiden då rekommendationerna beaktades uppgavs att en naturlig översyn av styrande dokument skulle genomföras. Av svaret framkom även att nämnden inför mandatperioden hade bokat utbildningstillfälle, i extern regi. Detta ska enligt svar ha genomförts under februari 2023. Vid detta tillfälle ska även tjänstepersoner vid överförmyndarverksamheten ha deltagit.

¹ Överförmyndarnämndens protokoll, 2023-01-10 § 5

3.3 Uppföljning av rekommendationer i 2022 års granskning

1. **Rekommendation:** *Skapa en tydligare utbildningsplan för ställföreträdare i syfte att säkerställa kompetensen och attraktiviteten, bland annat för att underlätta rekrytering.*

Iakttagelse: Enligt skriftliga uppgifter har förvaltningen tagit fram en utbildningsplan för granskning av årsräkningar. EY har fått ta del av denna plan, som utarbetades under augusti 2025. Utbildningsplanen anger att utbildning i upprättande av årsräkning erbjuds webbaserat genom en extern leverantör. Den skriftliga redogörelsen uppger att utbildningen gavs vid två tillfällen under hösten 2024 samt att ytterligare två tillfällen är planerade under 2025.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen är åtgärdad. Bedömningen baseras på att en utbildningsplan har presenterats. Vi noterar dock att utbildningsplanen upprättades först i augusti 2025.

2. **Rekommendation:** *Fortsätt arbetet med att stärka kontinuiteten vid personalbortfall inom organisationen, bland annat genom dialog med kommunstyrelsen för att uppmärksamma risken.*

Iakttagelse: Av skriftliga svar framgår att tre nya medarbetare rekryterades under 2022 och att det sedan dess inte har varit någon personalomsättning inom verksamheten. Totalt finns fyra handläggare inom verksamheten. Det finns en kommungemensam rutin för introduktion av nya medarbetare. Risken för att medarbetare slutar på grund av hög arbetsbelastning ingår i nämndens riskanalys för 2024. Denna risk bedöms som medelhög (9 av 15), men har inte inkluderats i nämndens internkontrollplan. Enligt den kommungemensamma mallen för riskanalys bör risker med ett värde över 9 ingå i nämndens internkontrollplan.

Vår bedömning: Vår bedömning är att rekommendationen är åtgärd. Bedömningen grundar vi på att tre nya medarbetare har rekryterats och att arbetsgruppen bedöms som stabil.

3. **Rekommendation:** *Pröva om stickprovsmässiga kontroller av akter bör införas som ett led i nämndens interna kontrollarbete, alternativt systematisk återrapportering av resultatet utifrån genomförda djupgranskningar.*

Iakttagelse: Verksamheten genomför årligen djupgranskningar av årsräkningar från ställföreträdare. Dessa djupgranskningar återrapporteras dock inte till nämnden. Däremot får nämnden regelbundet del av resultatet från Länsstyrelsens tillsyn där djupgranskning av akter ingår. Det saknas dock en handlingsplan för att säkerställa att Länsstyrelsens noteringar omhändertas.

Vår bedömning: Vår bedömning är att rekommendationen är delvis åtgärdad. Nämnden genomför ingen egen djupgranskning av akter, men får däremot del av Länsstyrelsens tillsynsrapporter där djupgranskning av akter ingår. Vi konstaterar dock att det saknas att en handlingsplan för att säkerställa att resultatet av aktgranskningen omhändertas.

4. **Rekommendation:** *Pröva att ta del av förteckningen över upprättade mallar och rutinbeskrivningar som ett led i sitt internkontrollarbete, i syfte att medvetandegöra nämndens ledamöter om verksamhetens rutiner och arbetssätt.*

Iakttagelse: Av skriftliga svar framgår att en förteckning över upprättade mallar och rutinbeskrivningar har tagits fram. EY har fått ta del av detta dokument, som upprättades i augusti 2025. Dokumentet beskriver vilka rutiner som finns inom nämndens verksamhetsområde. Genomgång av protokoll fram till 21 oktober 2025 visar att förteckningen inte har presenterats för nämnden.

Vår bedömning: Vår bedömning är att rekommendationen är delvis åtgärdad. Bedömningen grundar vi på att en förteckning har tagits fram men ännu inte presenterats för nämnden.

4 Uppföljning av grundläggande granskning (2024)

1. **Rekommendation:** *Säkerställ att förväntade resultat preciseras utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål.*

Uppföljning 2025: Kommunfullmäktige i Vänersborg har fastställt en ny styrmodell inför 2025. Enligt Vänersborgs styr- och ledningssystem ska nämnderna fastställa förväntade resultat i sin verksamhetsplan utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål. De förväntade resultaten ska vara konkreta och mätbara. I överförmyndarnämndens verksamhetsplan finns en rubrik med förväntade resultat, men det framgår inte hur dessa resultat är kopplade till inriktningsmålen eller hur resultaten ska mätas.

Vår bedömning: Vår bedömning är att rekommendationen kvarstår. Det finns förväntade resultat, men det framgår inte hur dessa resultat är kopplade till inriktningsmålen eller hur de ska mätas.

2. **Rekommendation:** *Säkerställ att samtliga förväntade resultat följs upp konsekvent under året i enlighet med styrmodellen.*

Uppföljning 2025: I delårsrapporten per augusti finns en rubrik för resultatavstämning. Innehållet motsvarar dock inte de förväntade resultaten i verksamhetsplanen, och det är för oss inte tydligt vad uppföljningen avser eller vad bedömningen grundas på.

Vår bedömning: Vår bedömning är att rekommendationen kvarstår. I delårsrapporten per augusti finns en uppföljning med titeln "resultatavstämning", men innehållet motsvarar inte det förväntade resultat som beskrivs i verksamhetsplanen, och det är för oss inte tydligt vad bedömningen grundas på.

5 Säkerställs ett tydligt åtgärdsarbete?

5.1 Länsstyrelsens tillsyn

Länsstyrelsen utövar tillsyn över överförmyndarverksamheten. I Länsstyrelsens tillsynsrapport för 2024 riktades kritik mot överförmyndarnämnden på följande punkter:

Lång handläggningstid för granskning av årsräkningar

Förordnade förmyndare, gode män och förvaltare, samt i vissa fall också föräldrar, är skyldiga att före den 1 mars varje år lämna in en årsräkning till överförmyndarnämnden. Granskningen av årsräkningar är en central del av överförmyndarens tillsyn över ställföreträdare, eftersom den säkerställer att huvudmannens tillgångar används på ett sätt som är till huvudmannens fördel. Det är därför viktigt att årsräkningarna granskas inom rimlig tid. Vid tillsynen har det framkommit att 47 procent av årsräkningarna inte har granskats inom vad som anses vara en rimlig tid.

Motiveringsskyldighet

Under Länsstyrelsens granskning framkom det att flera beslut om arvoden till ställföreträdare saknade en klargörande motivering. Det saknades även motivering vid ändring av beslut. Enligt förvaltningslagen ska ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt innehålla en klargörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande.

Omprövning av förvaltarskap

Förvaltarskap är en tvångsåtgärd som kan beslutas av tingsrätten för en person som på grund av sjukdom eller liknande inte kan vårda sig själv eller sin egendom. Huvudmannen förlorar sin rättshandlingsförmåga inom de områden som förvaltarskapet täcker, men behåller vissa personliga rättigheter.

I föräldrabalken anges att om förvaltare inte längre behövs ska förvaltarskapet upphöra. Enligt förmyndarskapsförordningen ska överförmyndarnämnden ansöka om upphörande av förvaltarskapet hos tingsrätten om nämnden får reda på att förvaltarskapet inte längre behövs. Överförmyndarnämnden ska årligen granska samtliga förvaltarskap och pröva om det finns skäl att ansöka om upphörande av förvaltarskapet. I två ärenden hade ingen omprövning av förvaltarskap gjorts under på grund av personalbrist.

Bristande tillsyn över ställföreträdare i samband med arv

Enligt föräldrabalken är det ställföreträdarens ansvar att bevaka huvudmannens intresse vid arvskifte och, i förekommande fall, ansöka om överförmyndarnämndens samtycke till arvets fördelning. Överförmyndarnämndens uppdrag är att utöva tillsyn över hur ställföreträdaren fullgör sina skyldigheter. I en av de granskade akterna har

överförmyndarnämnden förhållit sig passiv trots att huvudmannen erhållit ett arv, och Länsstyrelsen riktade därför kritik mot nämnden för att den brustit i sitt tillsynsansvar.

5.2 Överförmyndarnämndens åtgärdsarbete

Genomgång av protokoll visar att verksamheten har informerat nämnden om Länsstyrelsens granskning av verksamheten. Det framgår dock inte huruvida nämnden har fattat beslut om vilka åtgärder som behöver vidtas utifrån Länsstyrelsens synpunkter. I intervju uppges att det har hållits digitala möten med Länsstyrelsen utifrån tillsynsrapporterna och att nämnden har deltagit vid dessa. Det beskrivs att verksamheten ser över rutiner efter Länsstyrelsens granskning, men att det i vissa fall kan vara svårt att åtgärda kritiken i efterhand, då fel kan härledas till handhavandefel hos handläggarna. Det beskrivs vidare att verksamheten inte har tagit fram en åtgärdsplan utifrån Länsstyrelsens synpunkter.

5.3 Bedömning

Vi bedömer att överförmyndarnämnden endast delvis har säkerställt ett tydligt åtgärdsarbete utifrån Länsstyrelsens synpunkter. Vi konstaterar att det finns ett arbete med att hantera den kritik som Länsstyrelsen riktar mot nämnden, men att en dokumenterad åtgärdsplan saknas. För att säkerställa att åtgärder vidtas och möjliggöra ansvarsutkrävande bör åtgärdsarbetet, i vår mening, dokumenteras i en åtgärdsplan som beslutas av nämnden.

6 Samlad bedömning

6.1 Svar på granskningens frågeställning

Fråga	Svar
<p>▶ Vilka åtgärder har överförmyndarnämnden vidtagit utifrån de rekommendationer som lämnades 2022?</p> <ul style="list-style-type: none">○ Har de vidtagna åtgärderna resulterat i att avhjälpa de synpunkter som lämnades i rekommendationerna?	<p>Nämnden rekommenderades att ta fram en utbildningsplan för ställföreträdare. Nämnden har tagit fram en utbildningsplan för ställföreträdare i augusti 2025. Vi bedömer rekommendationen som åtgärdad.</p> <p>Nämnden rekommenderades att stärka kontinuiteten inom verksamheten. Personalsituationen bland handläggare är i nuläget stabil och tre nya medarbetare har rekryterats.</p> <p>Nämnden rekommenderades att genomföra stickprov på akter. Nämnden genomför ingen egen stickprovsgranskning men får däremot regelbundet del av Länsstyrelsens tillsynsrapporter där djupgranskning av akter ingår. Det saknas dock en handlingsplan för att säkerställa att resultatet av aktgranskningen omhändertas. Vi bedömer att rekommendationen är delvis åtgärdad.</p> <p>Nämndens rekommenderades att ta del av en förteckning över upprättade mallar och rutinbeskrivningar. En förteckning har utarbetats, denna förteckning har vid granskningens genomförande ännu inte presenterats för nämnden och vi bedömer därför att rekommendationen endast är delvis åtgärdad.</p>
<p>▶ Har överförmyndarnämnden säkerställt ett tydligt åtgärdsarbete utifrån Länsstyrelsens noteringar?</p>	<p>Vi bedömer att överförmyndarnämnden endast delvis har säkerställt ett tydligt åtgärdsarbete utifrån Länsstyrelsens noteringar. Vi konstaterar att det finns ett arbete med att hantera Länsstyrelsens synpunkter, men att en dokumenterad åtgärdsplan saknas. För att säkerställa att åtgärder vidtas och möjliggöra ansvarsutkrävande bör åtgärdsarbetet, i vår mening, dokumenteras i en åtgärdsplan som beslutas av nämnden.</p>
<p>▶ Har överförmyndarnämnden åtgärdat de rekommendationer som riktades i den</p>	<p>Vi bedömer att samtliga rekommendationer som riktades i 2024 års granskning kvarstår.</p>

6.2 Slutsatser

Syftet med granskningen har varit att bedöma om överförmyndarnämnden har säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt, det vill säga i enlighet med kommunfullmäktiges mål och riktlinjer samt rekommendationer från aktuell tillsynsmyndighet. Granskningen har även syftat till att bedöma om överförmyndarnämnden har omhändertagit de rekommendationer som lämnades vid den fördjupade granskning av nämnden som genomfördes år 2022 samt grundläggande granskning 2024.

Vår sammanfattande bedömning är att överförmyndarnämnden **delvis** har säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundar vi på uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer och granskning av överförmyndarens åtgärdsarbete utifrån Länsstyrelsens tillsyn. Den uppföljande granskningen av 2022 års granskning visar att två av rekommendationerna är helt åtgärdad men att två rekommendationer delvis kvarstår. Uppföljningen av 2024 års grundläggande granskning visar att samtliga rekommendationer kvarstår.

Vidare konstaterar vi att det finns ett praktiskt arbete med att hantera synpunkter från Länsstyrelsens tillsyner, men att en tydlig åtgärdsplan saknas. Avslutningsvis noterar vi att nämnden begärt ytterligare chefsresurser för att säkerställa ett ändamålsenligt arbete med styrning, internkontroll och verksamhetsutveckling men att nämnden inte erhållit detta.

Följande rekommendationer till nämnden bedöms kvarstå utifrån 2022 års granskning av överförmyndarnämnden:

- ▶ Pröva att ta del av förteckningen över upprättade mallar och rutinbeskrivningar som ett led i sitt internkontrollarbete, i syfte att medvetandegöra nämndens ledamöter om verksamhetens rutiner och arbetssätt.
- ▶ Pröva om stickprovsmässiga kontroller av akter bör införas som ett led i nämndens interna kontrollarbete, alternativt systematisk återrapportering av resultatet utifrån genomförda djupgranskningar.

Följande rekommendationer bedöms kvarstå utifrån 2024 års grundläggande granskning:

- ▶ Säkerställ att förväntade resultat preciseras utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål.
- ▶ Säkerställ att samtliga förväntade resultat följs upp konsekvent under året i enlighet med styrmodellen.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi även överförmyndarnämnden att:

- ▶ Utarbeta en åtgärdsplan utifrån Länsstyrelsens synpunkter och säkerställa att denna plan beslutas av nämnden.

Göteborg den 18 december 2025

Johan Palmgren
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Rebecka Rask
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Kvalitetssäkrare

Bilaga 1. Bakgrund

Under revisionsåret 2022 genomförde kommunrevisionen en granskning av överförmyndarnämnden. Granskningen visade att nämndens verksamhet bedrevs med adekvat styrning, ledning, uppföljning och intern kontroll. Den begränsade organisationen bedömdes dock påtagligt påverka den naturliga personalomsättningen och nämndens förmåga att fullfölja sitt uppdrag. Nämnden uppmanades att särskilt beakta detta som en inneboende sårbarhet i sin struktur. Vidare framkom det att nämnden, inom ramen för sitt interna kontrollarbete, inte genomförde stickprovskontroller av akter, utan i stället förlitade sig på befintliga rutiner och kontroller från Länsstyrelsen. Dessutom återkopplades resultaten från djupgranskningar av ärenden normalt sett inte till nämnden i den ordinarie rapporteringen.

Utifrån granskningen rekommenderades överförmyndarnämnden att:

- Skapa en tydligare utbildningsplan för ställföreträdare i syfte att säkerställa kompetensen och attraktiviteten bland annat för att underlätta rekrytering.
- Fortsätta arbetet med att stärka kontinuiteten vid personalbortfall inom organisationen bland annat att genom dialog med kommunstyrelsen uppmärksamma risken.
- Pröva om stickprovsmässiga kontroller av akter bör införas som ett led i nämndens interna kontrollarbete alternativt systematisk återrapportering av resultatet utifrån genomförda djupgranskningar.
- Pröva att ta del av förteckning över upprättade mallar och rutinbeskrivningar som ett led i sitt internkontrollarbete i syfte att medvetengöra nämndens ledamöter om verksamhetens rutiner och arbetssätt.

De stickprov som genomfördes i granskningen 2022 samt Länsstyrelsens kontroller samma år påvisade inga avvikelser. Länsstyrelsen har dock vid senare inspektion funnit anledning att rikta kritik mot överförmyndarnämnden i Vänersborgs kommun avseende följande:

- Lång handläggningstid för granskning av årsräkningar (2023 och 2024)
- Motiveringsskyldighet² (2024)
- Omprövning av förvaltarskap (2024)
- Bristande tillsyn över ställföreträdare i samband med arv (2024)
- Bristande diarieföring (2023)
- Brister gällande hantering av personuppgifter (2023)
- Bristande tillsyn över ställföreträdare (2023)

Kommunrevisionen bedömde i sin grundläggande granskning 2024 att överförmyndarnämnden inte hade säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Nämnden bedömdes inte heller ha säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.

² Av Förvaltningslagen 32 § framgår att ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande. Om en myndighet ändrar ett tidigare fattat beslut med stöd av Förvaltningslagen 37-39 §§ ska det vidare vara tydligt enligt vilken bestämmelse detta görs. Även ett sådant beslut måste motiveras.

Kommunrevisionen har mot bakgrund av ovanstående samt sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt det som väsentligt att följa upp vilka åtgärder som vidtagits efter granskningen 2022 samt översiktligt granska huruvida överförmyndarnämnden säkerställt en ändamålsenlig verksamhet i enlighet med de mål som kommunfullmäktige beslutat.

Bilaga 2. Källförteckning

Skriftliga svar

- ▶ Svar på skriftliga frågor (2025-08-21)

Dokument

- ▶ Beslut och yttrande över granskningsrapport, 2023-01-10 § 5, (fördjupad granskning av överförmyndarnämnden 2022)
- ▶ Protokoll från Överförmyndarnämndens sammanträden 2023, 2024 och 2025
- ▶ Utbildningsplan Överförmyndarnämnden
- ▶ Risk- och väsentlighetsanalys 2024
- ▶ Internkontrollplan 2024
- ▶ Internkontrollplan 2025
- ▶ Checklista - avslutande av anställning
- ▶ Checklista - introduktion ny medarbetare
- ▶ Uppföljningsrapport internkontroll 2024
- ▶ Förteckning över upprättade rutiner
- ▶ Verksamhetsrapport 2025
- ▶ Verksamhetsplan 2025
- ▶ Delårsrapport april 2025
- ▶ Svar till Länsstyrelsen 2024-02-29
- ▶ Inspektionsprotokoll Länsstyrelsen Västra Götaland, 2024-05-16
- ▶ Frågor inför Länsstyrelsen tillsyn 2024
- ▶ Frågor inför Länsstyrelsen tillsyn 2025

Intervjuer

- ▶ Chef för överförmyndarverksamheten, 17 oktober 2025
- ▶ Nämndens presidium, 17 oktober 2025

Revisorerna
2025-09-11

Till:
Kommunstyrelsen

För kännedom till:
Kommunfullmäktige

Granskning av lokalförsörjningsprocessen

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vänerns kommun har EY genomfört en granskning med syftet att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess.

Den sammanfattande bedömningen utifrån granskningens syfte och grunderna för ansvarsprövning är att:

- Kommunstyrelsen har i huvudsak fastställt en tydlig roll- och ansvarsfördelning för kommunens lokalförsörjning som inkluderar hela koncernen. Bedömningen grundas på att det finns styrdokument som beskriver lokalförsörjningsprocessen. Dessa beskriver vilka tjänstepersoner som är delaktiga i processen samt roll- och ansvarsfördelning för respektive grupp. Det är dock i reglemente för kommunstyrelsen inte tydligt att kommunstyrelsen ansvarar för kommunens lokalförsörjning.
- Kommunstyrelsen har säkerställt att det finns tillräckliga underlag för att bedöma verksamheternas lokalbehov på kort och lång sikt. Bedömningen grundas på att det finns ett systematiskt arbete med lokalplanering som utgår från verksamheternas behov på kort och lång sikt. Det finns en dokumenterad arbetsprocess för hur nämndernas behov sammanställs genom behovsinventeringar som resulterar i ett lokalförsörjningsunderlag.
- Kommunstyrelsen har säkerställt att lokalförsörjningsplaneringen beaktas i drift- och investeringsprocessen. Bedömningen grundas på att det finns en dokumenterad arbetsprocess för hur nämndernas förslag till investeringar lyfts till kommunfullmäktiges mål- och resursplan
- Kommunstyrelsen har delvis säkerställt ett ändamålsenligt arbete med att följa upp om lokaler och anläggningar är kostnadseffektiva och ändamålsenliga. Bedömningen grundas på att kommunstyrelsen inom ramen för lokalförsörjningsarbetet årligen tar del av nämndernas behovsinventering inklusive nulägesanalys för lokaler samt det samlade lokalförsörjningsunderlaget. Avseende arbetet med kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet finns utvecklingsområden. Det är enbart barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden som i viss mån gör en uppföljning av kostnadseffektiviteten i lokalförsörjningsunderlaget redovisas uppföljning av nyckeltal för dessa nämnder. Nyckeltal saknas för övriga nämnder. Uppföljningen är på en övergripande nivå och innefattar endast delvis en uppföljning av kostnadseffektiviteten och ändamålsenligheten med lokalanvändningen. Nämnderna presenterar i nulägesanalyserna en bedömning av huruvida lokalen bedöms ändamålsenlig, det går dock inte av underlaget att följa på vilket sätt eller utifrån vilka kriterier den slutsatsen dras.

Utifrån granskningens resultat lämnas två rekommendationer till kommunstyrelsen.

Granskningsrapporten översänds med önskemål om att **senast den 11 december 2025** erhålla ett svar på vilka åtgärder som kommunstyrelsen ämnar vidta med anledning av de rekommendationer som lämnas i rapporten.

För kommunens revisorer:

Magnus Cassel, ordförande

Sven Erik Larsson, vice ordförande

Granskning av lokalförsörjningsprocessen

VÄNERSBORGS KOMMUN

Building a better
working world

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1. Inledning.....	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Syfte och revisionsfrågor	4
1.3. Revisionskriterier	4
1.4. Avgränsningar och ansvarig nämnd.....	4
1.5. Metod	4
2. Roller, ansvarsvarsfördelning och lokalförsörjningsprocess	5
2.1. Politiskt ansvar för lokalförsörjning.....	5
2.2. Roller och ansvar i förvaltningarna.....	6
2.3. Styrning och principer för lokalförsörjningsprocessen	8
2.4. Lokalförsörjningsunderlaget.....	8
2.5. Vår bedömning	11
3. Budgetering och uppföljning av effektivitet inom lokalförsörjningsprocessen ..	12
3.1. Lokalförsörjningsplaneringen beaktas i driftsbudget.....	12
3.2. Lokalförsörjningsplaneringen beaktas i investeringsprocessen	13
3.3. Kommunstyrelsens uppföljning av ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler.....	14
3.4. Vår bedömning	16
4. Samlad bedömning och rekommendationer.....	18
4.1. Samlad bedömning.....	18
4.2. Slutsats och rekommendationer.....	19
Bilaga 1. Bakgrund	21
Bilaga 2. Revisionskriterier.....	22
Bilaga 3. Källförteckning.....	24

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vänersborgs kommun har EY genomfört en granskning med syftet att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess.

Det finns styrdokument som beskriver lokalförsörjningsprocessen, vilka tjänstepersoner som är delaktiga i processen samt roll- och ansvarsfördelning för respektive grupp. Vi noterar att det av kommunstyrelsens reglemente inte framgår att kommunstyrelsen ansvarar för kommunens lokalförsörjning. Av lokalförsörjningspolicy framgår dock att kommunstyrelsen har det yttersta ansvaret för lokalförsörjningen.

Det finns ett systematiskt arbete med lokalplanering som utgår från verksamheternas behov på kort och lång sikt. Det finns en dokumenterad arbetsprocess för hur nämndernas behov av lokaler sammanställs genom behovsinventeringar. Dessa behov resulterar i ett lokalförsörjningsunderlag som nämnderna använder i budgetarbetet. Underlaget utgör grunden för sammanställningen av behovet av fastighetsinvesteringar, vilka sedan går till kommunfullmäktige som en del av investeringsbudgeten.

Kommunstyrelsen har i anvisningar gett nämnderna direktiv att beskriva vilka konsekvenser fastighetsinvesteringar får på driftbudgeten samt hur dessa ryms inom befintlig budgetram. Nämnderna utgår från de tilldelade budgetramarna vid framtagande av investeringsbudget för fastigheter. Nämnderna ska inom ramen för budgetarbetet ta höjd för de ökade driftkostnaderna som uppstår med anledning av föreslagna investeringar i nämndens förslag till investeringsbudget. Det finns en dokumenterad arbetsprocess för hur nämndernas förslag till investeringar lyfts till kommunfullmäktiges mål- och resursplan.

Kommunstyrelsen tar inom ramen för lokalförsörjningsarbetet årligen del av nämndernas behovsinventering för lokaler inklusive nämndernas nulägesanalyser samt det samlade lokalförsörjningsunderlaget. Av underlaget framgår att barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden följer upp nyckeltal avseende lokalanvändning och kostnader i förhållande till likande kommuner. Nyckeltal saknas för kommunstyrelsen, samhällsbyggnaden och kultur- och fritidsnämnden avseende lokaler. Lokalkostnadsanalysen i lokalförsörjningsunderlaget är på en övergripande nivå och infattar delvis uppföljning av lokalanvändningens kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet. Vi noterar att nämnderna i nulägesanalysen presenterar en bedömning av huruvida lokalen bedöms ändamålsenligt, men vi kan inte av underlaget följa på vilket sätt eller utifrån vilka kriterier den slutsatsen dras.

Utifrån granskningens syfte och grunderna för ansvarsprövning är vår sammanfattande bedömning att kommunstyrelsen i huvudsak har säkerställt en ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess, även om det finns några utvecklingsområden.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- ▶ Till fullmäktige bereda en förändring av sitt reglemente som tydliggör kommunstyrelsens ansvar för kommunens lokalförsörjning.
- ▶ Säkerställa en styrning med kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet i användningen av lokaler samt en systematisk underbyggd uppföljning av detta för samtliga nämnders verksamheter.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna i Vänersborgs kommun har i sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt det som väsentligt att granska om kommunstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess. Mer information om bakgrunden till granskningen framgår av bilaga 1.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Har kommunstyrelsen fastställt en tydlig roll- och ansvarsfördelning för kommunens lokalförsörjning som inkluderar hela koncernen?
- ▶ Har kommunstyrelsen säkerställt att det finns tillräckliga underlag för att bedöma verksamheternas lokalbehov på kort och lång sikt?
- ▶ Har kommunstyrelsen säkerställt att lokalförsörjningsplaneringen beaktas i drifts- och investeringsplaneringen?
- ▶ Har kommunstyrelsen säkerställt ett ändamålsenligt arbete med att följa upp om lokaler och anläggningar är kostnadseffektiva och ändamålsenliga?

1.3. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna i denna granskning utgörs av:

- ▶ Kommunallag (2017:725) 6 kap. 6 § som reglerar nämnders ansvar.
- ▶ Reglemente för kommunstyrelsen
- ▶ Lokalförsörjningspolicy
- ▶ Riktlinjer för lokalförsörjning
- ▶ Fastighetspolicy

Revisionskriterierna beskrivs närmare i bilaga 2.

1.4. Avgränsningar och ansvarig nämnd

Granskningen avgränsas i enlighet med dess syfte och revisionsfrågor. Granskningen avser kommunstyrelsen.

1.5. Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer. Källförteckning framgår av bilaga 3. Samtliga intervjuade har beretts tillfälle att sakfelsgranska rapporten.

2. Roller, ansvarsvarsfördelning och lokalförsörjningsprocess

2.1. Politiskt ansvar för lokalförsörjning

Nedan beskrivs politiskt ansvar i lokalförsörjningsprocessen utifrån reglementen och styrdokument.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige ansvarar för att bevilja nämnderna ekonomiska ramar innefattande medel för lokalkostnader. Kommunfullmäktige beviljar även investeringsmedel för kommunens ny-, om- och tillbyggnader.

Kommunstyrelsen

Av reglemente för kommunstyrelsen framgår inte att kommunstyrelsen är ansvarig för kommunens lokalförsörjning. En genomgång av nämndernas reglementen visar att ansvaret för kommunens lokalförsörjning inte uttryckligen anges i någon nämnds reglemente. Reglemente för kommunstyrelsen anger dock att styrelsen ansvarar för de uppgifter som inte lagts på annan nämnd.

I den av fullmäktige antagna lokalförsörjningspolicyn beskrivs dock att kommunstyrelsen har det yttersta ansvaret för lokalförsörjningen samt för att effektivisera kommunens lokalutnyttjande. Kommunstyrelsen ska enligt policyn leda och samordna lokalplaneringen samt säkerställa att styrdokument och arbetssätt etableras och efterföljs. Kommunstyrelsen äger rätt att avgöra avsteg från lokalförsörjningspolicyn vid oförutsedda händelser vilka nämnderna inte kan råda över.

Samhällsbyggnadsnämnden

Enligt reglemente för samhällsbyggnadsnämnden ansvarar nämnden för att vårda och förvalta kommunens fastigheter och byggnader samt för extern förhyrning av lokaler som behövs för nämndens verksamhet¹. Samhällsbyggnadsnämnden äger, förvaltar och vårdar kommunens lokaler. Kostnaderna för detta finansieras genom interndebitering. Samhällsbyggnadsnämnden har också ansvar för den ekonomiska förvaltningen av kommunens fasta egendom, i enlighet med de direktiv som kommunstyrelsen fastställer. Dessutom ansvarar samhällsbyggnadsnämnden för köp, försäljning och byte av fastigheter eller fastighetsdelar.

Övriga nämnder

Nämnderna är enligt lokalförsörjningspolicyn ansvariga för att beskriva och framföra sina lokalbehov i enlighet med riktlinjer för lokalförsörjningen. Behoven ska hanteras inom de av kommunfullmäktige beviljade ekonomiska ramarna. Nämnderna är också ansvariga för att säkerställa ett effektivt och flexibelt lokalutnyttjande med bibehållen ändamålsenlighet för verksamheten.

¹ Avser lokaler med en hyrestid om maximalt fem år och en årlig hyreskostnad på maximalt 25 prisbasbelopp. Beslut över dessa gränser ska fattas av kommunfullmäktige.

Vänersborgsbostäder

AB Vänersborgsbostäder, det kommunala bostadsbolaget, ska enligt ägardirektiv samverka med kommunen för att erbjuda boende för personer med särskilda behov. Bolaget hyr ut fastigheter till socialförvaltningen för användning som särskilda boenden.

2.2. Roller och ansvar i förvaltningarna

I styrdokumentet *Anvisningar för lokalförsörjning* framgår att lokalförsörjningsärenden som ska behandlas av kommunstyrelsen ska beredas av tre förvaltningsövergripande grupper. Figur 1 illustrerar i gult förvaltningarnas grupperingar som behandlar lokalbehov.

Figur 1: Illustration över organisation för lokalförsörjningsplanering: Källa: *Anvisningar för lokalförsörjning*

Lokalstyrgrupp

- ▶ Gruppen utgörs av kommundirektörens ledningsgrupp som består av förvaltningschefer och avdelningschefer.
- ▶ Ansvarar för att arbeta strategiskt med lokalförsörjningen på lång sikt och i nära samverkan med övriga processer såsom investeringsprocessen, exploateringsprocessen, planprocessen, budgetprocessen, utbyggnadsprocessen och prognosarbetet.
- ▶ Gruppen är ett beredningsorgan inför beslut i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i strategiska lokalfrågor².
- ▶ Gruppen ska prioritera mellan olika lokalbehov och lösningar som beror flera förvaltningar eller har stor ekonomisk betydelse.
- ▶ Gruppen ansvarar för att lokalförsörjningspolicyn med tillhörande riktlinjer efterlevs.

Lokalförsörjningsgrupp

- ▶ Gruppen består av representanter från förvaltningarna samt AB Vänersborgsbostäder.
- ▶ Gruppen har det övergripande ansvaret för lokalförsörjningen och samordnar planeringen av kommunens lokaler och anläggningar.
- ▶ Syftet med gruppen är att:
 - Samordna lokalfrågor över verksamhetsgränserna.
 - Ha kontroll all ägd yta och all extern inhyrning samt lediga lokaler.

² Strategiska lokalfrågor definieras i *Anvisningar för lokalförsörjning* som långsiktiga och/eller kräver strategiskt ställningstagande och analys.

- Vara stöd till verksamheterna i lokalfrågor samt initiera lokalbyten.
- Öka nyttjandet av kommunala byggnader
- Samordna behovsinventeringar från samtliga förvaltningar och ta fram förslag till lokalförsörjningsunderlag.
- ▶ Gruppen sammanställer årligen den övergripande lokalförsörjningsplanen.
- ▶ Samtliga frågor som berör förändringar i lokalutnyttjandet ska gå igenom lokalförsörjningsgruppen.

Lokalsamordningsgrupp

- ▶ Representanter i gruppen är förvaltare vid fastighet och service samt förvaltningarnas lokalsamordnare.
- ▶ Denna grupp är ett forum för avstämningar för operativa lokalfrågor. Med operativa lokalfrågor avses frågor som inte omfattas av lokalanskaffningsprocessen exempelvis underhållsprojekt, nybyggnadsprojekt samt om- och vissa tillbyggnadsprojekt.

Övrigt ansvar inom förvaltningarna

På förvaltningsnivå ansvarar lokalutredare på kommunstyrelseförvaltningen för att samordna kommunens lokalplanering. Lokalutredaren bevakar att kommunens verksamheter erbjuds ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler.

Övriga förvaltningarnas lokalsamordnare ansvarar för att analysera respektive nämnds lokalbehov och lokaleffektivitet samt är förvaltningens kontaktperson i lokalfrågor. Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för operativa lokalfrågor, förvaltning och utyrning av kommunens fastighetsbestånd samt för att förhandla externa hyresavtal för kommunens räkning.

Vid intervju uppges att externa aktörer som exempelvis idrottsföreningar inte har någon formell representant i lokalförsörjningsgruppen. Detta beskrivs som en utmaning då frågor avseende de externa aktörernas behov behöver drivas av någon med formell plats i gruppen.

2.3. Styrning och principer för lokalförsörjningsprocessen

I lokalförsörjningspolicy anges att syftet med lokalförsörjningsarbetet är att möta verksamheternas behov av ändamålsenliga lokaler. Lokalförsörjningsarbetet syftar också till att använda kommunens resurser på ett hållbart och effektivt sätt för att uppnå en god ekonomisk hushållning. Av policyn framgår ett antal principer för lokalförsörjningen i kommunen, vilka framgår nedan.

- ▶ Kommunen ska i första hand äga lokaler där det bedrivs kommunal verksamhet. Avyttring av kommunens lokaler bör efter en konsekvensbedömning ske om det inte finns ett långsiktigt behov av lokalerna för kommunens verksamheter.
- ▶ God ekonomisk hushållning förutsätter att fastigheter vårdas och underhålls för att säkerställa lokalernas tekniska och ekonomiska livslängd.
- ▶ All kommunal verksamhet ska i första hand nyttja kommunens eller de kommunala fastighetsbolagens idag befintliga egna lokaler.
- ▶ Nyinvesteringar ska endast genomföras om verksamheten har ett långsiktigt behov som efter en behovsutredning visar sig inte kunna lösas inom befintligt fastighetsbestånd.
- ▶ Inhyrning av lokaler ska ske om det finns ett kortsiktigt behov som inte kan lösas på annat sätt och/eller om det är det mest ekonomiskt fördelaktiga alternativet.
- ▶ Lokaleffektivitet och flexibilitet ska prioriteras. Lokaler ska, så långt det är möjligt, samnyttjas av flera verksamheter.
- ▶ Då behovet av lokaler varierar över tid, ska incitament finnas så att det blir "lönsamt" för verksamheterna att effektivisera sin lokalyta. Endast en sammanhållen yta som går att hyra ut får lämnas.

Dessa principer utgör grunden för hur lokaler ska hanteras och användas, vilket framgår i de riktlinjer som fastställs i policyn.

Enligt lokalförsörjningspolicy ska nämndernas behov av lokaler rymmas inom de av kommunfullmäktige beviljade ekonomiska ramarna. Nämnderna är ansvariga för att säkerställa ett effektivt och flexibelt lokalutnyttjande med bibehållen ändamålsenlighet för verksamheten.

2.4. Lokalförsörjningsunderlaget

Nämndernas behovsinventering

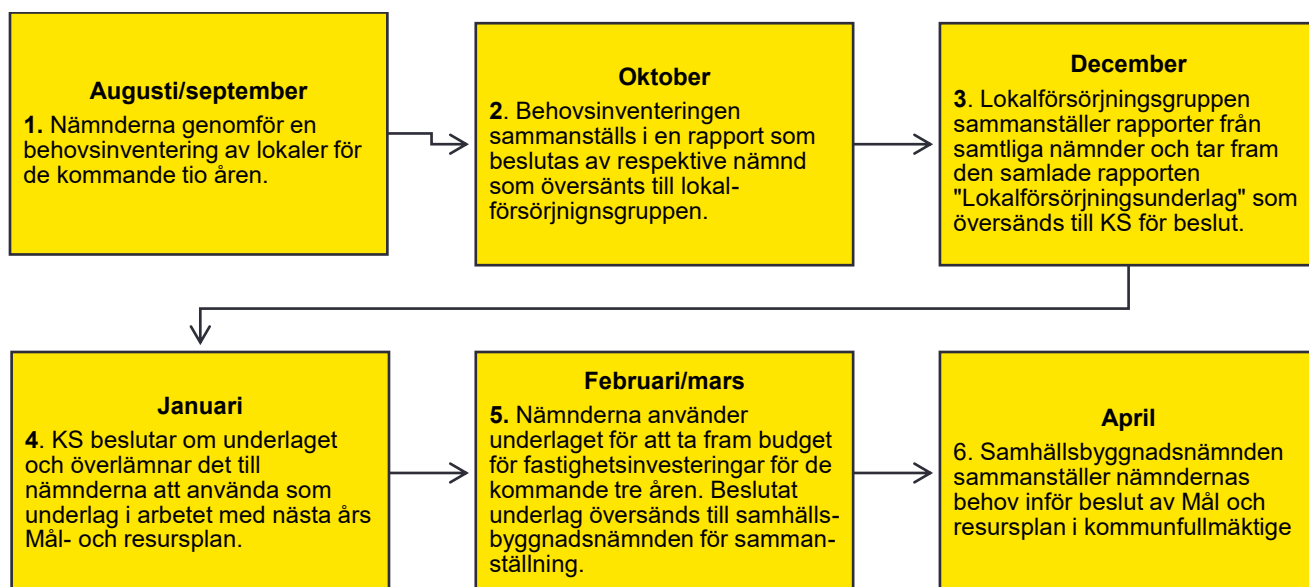
Samtliga nämnder ska årligen upprätta en behovsinventering som underlag till kommunens lokalförsörjningsunderlag enligt riktlinjer för lokalförsörjning. Behovsinventeringen fastställs av respektive nämnd. Syftet med behovsinventeringen är att visa vilka lokalbehov nämnden har för de kommande tio åren. I lokalförsörjningsunderlaget framgår även förslag till investerings- och inhyrningsplaner för fastigheter under de kommande tio åren. Som underlag för behoven finns befolkningsprognoser.

Lokalförsörjningsunderlag

Nämndernas behovsinventeringar utgör underlag för lokalförsörjningsunderlaget, som upprättas årligen som underlag till kommunfullmäktigs Mål- och resursplan. Därtill kan fördjupade behovsbedömningar göras i förstudier.

Lokalförsörjningsunderlaget beskriver kommunens samlade behov av fastighetsinvesteringar och inhyrningar för kommunens verksamheter under åren 2026 – 2035. I lokalförsörjningsunderlaget redovisas den förväntade kostnadsutvecklingen för verksamhetslokaler, boenden och anläggningar. Denna fungerar också som grund för kommunens budget- och investeringsprocess. Lokalbehovet specificeras sedan i lokalplaneringen.

I figur 2 nedan beskrivs processen för lokalförsörjningsunderlaget.

Figur 2: EY:s illustration av processen för framtagande av lokalförsörjningsunderlag. Källa: Riktlinjer för lokalförsörjning och intervjuuppgift.

I lokalförsörjningsunderlaget framgår att lokalbehovet är indelat i tre delar som tillsammans utgör det totala lokalbehovet för åren 2026-2035, vilka beskrivs nedan.

1. *Investerings- och inhyrningsplan* redogör för de lokalbehov där lösningsalternativ och tidplaner är färdiga.
2. *Lokalbehov för vidare utredning* redogör för de behov som framgår av nämndernas behovsinventeringar där lösningsalternativ och tidplaner inte är kända.
3. *Pågående projekt och underhållsåtgärder* redovisar pågående lokalförsörjningsprojekt samt behov av underhållsinvesteringar.

Lokalanskaffning

Processen för lokalanskaffning beskrivs i *Anvisningar för lokalförsörjning* och omfattar nybyggnadsprojekt samt om- och tillbyggnadsprojekt som överstiger 25 prisbasbelopp, förutsatt att lokalerna ägs av kommunen.

Underhållsprojekt, oavsett storlek, omfattas inte av denna process. Underhållsprojekt hanteras i stället av nämnderna enligt gällande reglementen och delegeringsordningar. I figur 3 nedan beskrivs processen för lokalanskaffning i Vänersborgs kommun.

Figur 3: Lokalanskaffningsprocessen i Vänersborgs kommun. Källa: *Anvisningar för lokalförsörjning*

Avlämning av lokaler

När lokaler eller del av en lokal avlämnas så måste det vara en sammanhållen yta som går att hyra ut till annan verksamhet.

Enligt riktlinjerna för lokalförsörjning ska en konsekvensbedömning genomföras när det inte längre finns ett långsiktigt behov av en lokal för kommunens verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar för att genomföra denna bedömning. Kommunstyrelsen ska även beskriva de potentiella konsekvenserna av avyttringen för framtida lokalförsörjning samt de ekonomiska

effekterna om lokalerna inte säljs. Ärendet ska behandlas av lokalstyrgruppen innan politiska beslut fattas. Eventuell avyttring sker i enlighet med reglementen och delegeringsordningar.

Vid intervju framkommer att det finns politiska beslut om att lokaler som inte passar kommunens behov eller som står tomma ska avyttras. Det har även beslutats att verksamheterna ska vara verksamma i kommunens egna lokaler. Av lokalförsörjningsunderlaget framgår att det finns tomställda lokaler. Intervjuade uppger att det förekommer att kommunen hyr lokaler av externa aktörer då de tomställda lokalerna inte motsvarar verksamheternas behov.

2.5. Vår bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen i huvudsak har fastställt en tydlig roll- och ansvarsfördelning för kommunens lokalförsörjning som inkluderar hela koncernen. Vi grundar vår bedömning på att det finns styrdokument som beskriver lokalförsörjningsprocess, vilka tjänstepersongrupper som är delaktiga i processen samt roll- och ansvarsfördelning för respektive grupp.

Vi bedömer vidare att kommunstyrelsen har säkerställt att det finns tillräckliga underlag för att bedöma verksamheternas lokalbehov på kort och lång sikt. Vi grundar vår bedömning på att det finns ett systematiskt arbete med lokalplanering som utgår från verksamheternas behov på kort och lång sikt. Det finns en dokumenterad arbetsprocess för hur nämndernas behov sammanställs genom behovsinventeringar. Dessa behov resulterar i ett lokalförsörjningsunderlag som nämnderna använder i budgetarbetet. Underlaget utgör grunden för sammanställningen av behovet av fastighetsinvesteringar, vilka sedan går till kommunfullmäktige som en del av investeringsbudgeten.

Vi noterar dock att det i reglemente för kommunstyrelsen inte är tydligt att kommunstyrelsen ansvarar för kommunens lokalförsörjning. Ansvaret för lokalförsörjningsfrågor återfinns inte i något av nämndernas reglementen. Eftersom lokalförsörjning är en väsentlig del för kommunens verksamheter är vår bedömning att detta ansvar tydligare bör framgå i reglementet för kommunstyrelsen. Av lokalförsörjningspolicy framgår dock att kommunstyrelsen har det yttersta ansvaret för lokalförsörjningen.

3. Budgetering och uppföljning av effektivitet inom lokalförsörjningsprocessen

3.1. Lokalförsörjningsplaneringen beaktas i driftsbudget

Kommunstyrelsen gav i anvisningar inför budgetarbetet 2025 nämnderna i direktiv att beskriva konsekvenserna som investeringar får på driftbudgeten och hur de ryms inom befintlig ram. Enligt anvisningarna ska nämnder som hyr fastigheter beskriva hur eventuellt ökade hyreskostnader som följer av fastighetsinvesteringar påverkar nämndens driftbudget. Nämnderna skulle därtill beskriva hur den ökade hyran ryms inom befintlig budgetram.

Av kommunstyrelsens anvisningar framgår de budgetramar som nämnderna har att förhålla sig till. Flertalet nämnder beviljades ökad ramtilldelning med anledning av ökade hyreskostnader. Nämnderna utgår sedan från de tilldelade budgetramarna vid framtagande av investeringsbudget för fastigheter i mål- och resursplan samt nämndens budget inom ramen för mål och resursplan. Nämnderna ska inom ramen för budgetarbetet ta höjd för de ökade driftkostnaderna som uppstår med anledning av föreslagna investeringar i nämndens förslag till investeringsbudget.

Vid intervju beskrivs att kommunstyrelsen för en dialog med nämnderna angående hur nämnderna avser finansiera driften av sina föreslagna fastighetsinvesteringar. En nämnd som inte kan hantera ökade driftkostnader inom befintlig ram behöver äska ytterligare medel från kommunfullmäktige. Av kommunfullmäktiges budget framgår att medel omfördelas från samhällsbyggnadsnämnden till övriga förhyrande nämnder för att täckning av höjd hyra.

Kommunfullmäktige har Mål- och resursplan för 2025 gett alla nämnder i uppdrag att öka samnyttjandet av kommunens lokaler och anläggningar samt tillgängliggöra lokaler för andra verksamheter när dessa inte nyttjas. Inom ramen för uppdraget ska nämnderna inventera sina lokaler för att identifiera möjligheter till uthyrning. Uppdraget ska följas upp i årsredovisning för 2025 och vara klart 2026.

Utökat lokalbehov

Om lokalförsörjningsgruppen gör bedömningen att inga lämpliga lokaler finns inom det egna fastighetsbeståndet kan en extern förhyrning, köp av fastighet eller investering genomföras. Respektive nämnd ansvarar för att planerade lokalförändringar ryms inom driftbudget, eller att medel äskas i kommande budget.

Nyinvesteringar ska enligt kommunens *lokalförsörjningspolicy* endast genomföras om nämnden har ett långsiktigt behov som inte kan hanteras inom befintligt fastighetsbestånd. Intervjuade uppger att behov av nya lokaler alltid ska prövas mot listan över tomställda lokaler innan förstudie avseende ny- om- eller tillbyggnad blir aktuellt. För ny- om- eller tillbyggnad i kommunens egna lokaler krävs att investeringsmedel för projektet beviljats av kommunfullmäktige.

3.2. Lokalförsörjningsplaneringen beaktas i investeringsprocessen

Lokalförsörjningsunderlag används som ett referensunderlag i nämndernas förslag till investeringsbudget för de kommande tre åren. Nämndernas investeringsbudgetar översänds till samhällsbyggnadsnämnden i egenskap av fastighetsägare. Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för att sammanställa kommunens behov av fastighetsinvesteringar. Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar sedan för att översända det samlade förslaget till drift-, investerings- och exploateringsbudget för de kommande tre åren till budgetberedningen.

Av kommunstyrelsens anvisningar för arbetet med kommunfullmäktiges budget 2025 framgår att samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för att ramen för fastighetsinvesteringar hålls och att det samlade förslaget inte överskrider kommunens finansiella mål om fastighetsinvesteringar. Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar därtill för att förslagen är realistiskt kalkylerade i pengar och tid. Av kommunfullmäktiges budget för 2025 framgår att investerings- och exploateringsplan fördelat per nämnd. Av den totala investerings- och exploateringsplanen på 507,3 mnkr avser 26 procent (134,4 mnkr) fastighetsinvesteringar.

Långsiktiga lokalbehov 2026-2035

Av lokalförsörjningsunderlaget framgår att kommunens samtliga behov av fastighetsinvesteringar och inhyrningar för kommunens verksamheter under åren 2026-2035 beräknas kunna tillgodoses. Flertalet projekt är dock fortfarande under utredning och har därmed inte lyfts in i underlaget.

I underlaget framgår att kommunens lokalkostnader kommer att öka. De ökade lokalkostnaderna beräknas inte kunna rymmas inom nämndernas befintliga ramar. Den totala hyreskostnaden för kommunen uppgick under 2023 till 331 mnkr, vilket motsvarar 12 procent av kommunens totala kostnader.

I lokalförsörjningsunderlaget framgår föreslagna anpassningar av fastighetsbeståndet genom *investerings- och inhyrningsplan*, vilka är de lokalbehov där lösningsalternativ och tidplaner är färdiga. I den här kategorin ingår endast de projekt där en förstudie är genomförd alternativt bedöms kunna genomföras utan en förstudie.

I lokalförsörjningsunderlaget redovisas även *pågående* lokalförsörjningsprojekt samt behov av underhållsinvesteringar. Uppgifter om kostnader för underhållsåtgärder lämnas från ansvarig nämnd.

I tabell 1 på nästa sida redovisas det samlade kostnaderna för investerings- och inhyrningsplan samt pågående projekt och underhållsåtgärder för åren 2026-2035.

	2026	2027	2028	2029	2030	2031-2035	Totalt behov
Investerings- och inhyrningsplan	111	73	114	76	56	15	445
Pågående projekt och underhållsåtgärder	55	68	44	38	38	200	443
Summa	166	141	158	114	94	215	888

Tabell1: Fastighetsinvesteringar 2026-2035 i mnkr. Källa: Lokalförsörjningsunderlag 2026-2035 Vänersborgs kommun.

De planerade investeringarna bryts ner per nämnd och projekt över åren 2026-2035. I underlaget presenteras även lokalbehov per nämnd där lösningsalternativ och tidplaner behöver utredas vidare. Även tomställda lokaler i kommunens fastighetsbestånd redovisas.

Socialnämndens behovsinventering för boenden och lokaler 2026-2035 visar att nämnden utifrån befolkningsprognos har ett behov av att tillskapa 40 platser på särskilt boende. Vid intervju uppges att investeringen för särskilda boenden finansieras av det kommunala bostadsbolaget AB Vänersborgsbostäder och ingår därför inte i kommunens investeringsbudget. Socialnämndens behov av särskilda boenden framgår såväl av nämndens behovsinventering av boenden och lokaler samt det kommunövergripande lokalförsörjningsunderlaget för 2026-2035.

3.3. Kommunstyrelsens uppföljning av ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler

I lokalförsörjningsunderlaget redovisas nulägesanalys och lokalkostnadsanalys fördelat per nämnd. Nämndernas behovsanalyser innefattar analys en nulägesanalys för lokaler. Behovsanalyserna biläggs lokalförsörjningsunderlaget.

Kommunstyrelsen

Av styrelsens nulägesanalys, som bilagts lokalförsörjningsunderlaget, framgår total hyreskostnad för respektive lokal, om lokalen bedöms ändamålsenlig samt dess tekniska status. Lokalens kapacitet och faktiskt antal brukare redovisas för ett fåtal lokaler.

Av styrelsens nulägesanalys framgår vilka lokaler kommunstyrelseförvaltningen nyttjar för den egna verksamheten. Styrelsen bedömer att de som förhyrs i Kulturhuset är dåligt verksamhetsanpassade. Vidare uppges att Räddningstjänstens lokaler i Vänersborg och Brålanda inte är anpassade för dagens verksamhet. Medel finns avsatta i investeringsbudgeten år 2025 för att köpa in mark i Vänersborg där en ny brandstation kan uppföras.

Av styrelsens lokalkostnadsanalys framgår att jämförelsetal med andra kommuner saknas för kommunstyrelsens lokaler. Styrelsen konstaterar dock att kostnader för kontorslokaler per kvadratmeter inom kommunen inte avviker mot andra objekt.

Barn- och utbildningsnämnden

Av nämndens nulägesanalys, som bilagts lokalförsörjningsunderlaget, framgår vilka lokaler som nämnden nyttjar. Redovisningen inkluderar lokalens kapacitet, om fastighetsägaren är intern eller extern, antal barn/elever som i nuläget nyttjar lokalen, bruksarea, total hyreskostnad för lokalen, om lokalen bedöms ändamålsenlig samt dess tekniska status.

Nämnden strävar efter en lokalyta om 10-12 kvm per barn inomhus för förskolan och 7-12 kvm inomhus för grundskolan. För förskolan uppgår ytan till 11,5 kvm per barn, medan den för grundskolan är 19,2 kvm per barn. Nämndens analys visar att många lokaler är otillräckliga och dåligt anpassade, vilket påverkar lär- och arbetsmiljön negativt. Nulägesanalysen inkluderar även en genomgång av befolkningsprognos för åren 2026-2035. Prognosen visar en minskning av barn i åldrarna 6-15 år medan antalet barn i åldern 1-5 år förväntas sjunka först för att sedan öka mot slutet av perioden. Nämnden anser att organiseringen av grundskolorna bör omprövas med hänsyn till befolkningsprognosen och de tillfälliga moduler som används. Det minskande barnantalet utgör enligt nämnden ett trendbrott jämfört med tidigare prognoser.

Nämnden redovisar nyckeltal för såväl förskola som grundskola. Nämndens analys visar att kostnaden för lokaler i kommunal förskola per inskrivet barn är lägre i kommunen jämfört med såväl liknande kommuner som riket. Även kostnaden för lokaler i kommunal grundskola per elev är lägre i kommunen jämfört med liknande kommuner och riket.

Kultur- och fritidsnämnden

Av nämndens behovsinventering för 2026-2035 framgår ingen nulägesanalys för de lokaler som nämnden använder. Däremot finns en nulägesanalys som rapporteras in till lokalförsörjningsgruppen.

Nämnden bedömer att förändrade befolkningsprognoser inte påverkar verksamheterna förrän det sker betydande och snabba förändringar i gruppen unga. Cirka 45 procent av nämndens budget är bundet i lokalkostnader, vilket överstiger andelen för övriga nämnder. Nämnden har inget överskott på lokaler och hyr externa lokaler för musik- och kulturskolan, huvudbiblioteket, biblioteksfilialen i Brålanda samt Lyckans fritidsgård.

Nämnden uppger att en lokalkostnadsanalys är svår att göra för kultur- och fritidsområdet då det uppges saknas jämförbara uppgifter med liknande kommuner.

Samhällsbyggnadsnämnden

Av nämndens nulägesanalys, som bilagts lokalförsörjningsunderlaget, framgår vilka lokaler som nämnden nyttjar. Redovisningen inkluderar lokalens kapacitet, om fastighetsägaren är intern eller extern, lokalens kapacitet, bruksarea, total hyreskostnad, om lokalen bedöms ändamålsenlig samt dess tekniska status.

Nämnden konstaterar att det finns en varierande grad av behov i befintliga lokaler, särskilt inom kostenhetens verksamhet, där många kök är trånga och dåligt disponerade, vilket påverkar arbetsmiljön negativt. Den tekniska statusen varierar från väl underhållna till de som kräver omfattande åtgärder, och åtgärder för köken genomförs ofta i samband med förbättringar i skol- och förskolelokalerna. Nämnden bedömer att det i dagsläget är svårt att förändra lokaleffektiviteten. Nämnden uppger att den i egenskap av fastighetsägare har ett antal lokaler som är helt eller delvis outhyrda.

Nämndens bedömer i lokalkostnadsanalysen att kostnaden per kvadratmeter för de lokaler som förvaltningen hyr avspeglar standarden på respektive lokal. Det framgår dock inte av lokalkostnadsanalysen på vilka grunder nämnden gör denna bedömning.

Socialnämnden

Av nämndens nulägesanalys framgår vilka lokaler som nämnden nyttjar. Redovisningen inkluderar om fastighetsägaren är intern eller extern, bruksarea, total hyreskostnad för lokalen, om lokalen bedöms ändamålsenlig samt dess tekniska status.

Nämnden presenterar information om antalet boendeplatser inom äldreomsorgen, funktionshinderområdet, individ- och familjeomsorg.

Nämnden redovisar nyckeltal kopplat till lokaler för äldreomsorg och lokaler för LSS-verksamhet. Analysen visar att kommunen har en högre bruttokostnad per invånare över 65 år för lokaler för äldreomsorg jämfört med liknande kommuner. Vidare visar analysen att bruttokostnaden per invånare för lokaler inom LSS är högre i Vänersborg i jämförelse med liknande kommuner. Nämnden presenterar dock ingen analys av varför kostnaderna är högre i Vänersborg än i liknande kommuner.

Socialnämnden uppger i underlaget till lokalförsörjningsplan att del av vissa tomställda lokaler skulle kunna vara aktuella för att samlokalisera daglig verksamhet. För att nyttja lokalerna uppges ett större underhållsarbete inklusive investeringar för verksamhetsanpassningar att behöva genomföras.

3.4. Vår bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen har säkerställt att lokalförsörjningsplaneringen beaktas i drifts- och investeringsplaneringen. Vi grundar vår bedömning på att kommunstyrelsen i anvisningar inför budgetarbetet 2025 gett nämnderna i direktiv att beskriva vilka konsekvenser som investeringar får på driftbudgeten. Nämnderna ska även beskriva hur investeringarna ryms inom befintlig budgetram. Kommunfullmäktige beslutar om nämndernas ramtilldelning för kommande år. Nämnderna utgår sedan från de tilldelade budgetramarna vid framtagande av investeringsbudget för fastigheter. Nämnderna ska inom ramen för budgetarbetet ta höjd för de ökade driftkostnaderna som uppstår med anledning av föreslagna investeringar i nämndens förslag till investeringsbudget.

Vidare bedöms det finnas ett systematiskt arbete för lokalförsörjning i investeringsprocessen. Det finns en dokumenterad arbetsprocess för hur nämndernas förslag till investeringar lyfts till kommunfullmäktiges mål- och resursplan.

Vi bedömer att kommunstyrelsen delvis säkerställt ett ändamålsenligt arbete med att följa upp om lokaler och anläggningar är kostnadseffektiva och ändamålsenliga. Vad gäller arbetet med att följa upp ändamålsenlighet tar kommunstyrelsen inom ramen för lokalförsörjningsarbetet årligen del av nämndernas behovsinventering för lokaler inklusive nämndernas nulägesanalyser samt det samlade lokalförsörjningsunderlaget. Underlaget innehåller en lista över lediga lokaler i kommunen. Av underlaget framgår att barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden följer upp nyckeltal avseende lokalanvändning och kostnader i förhållande till likande kommuner. Nyckeltal saknas för kommunstyrelsen, samhällsbyggnaden och kultur- och fritidsnämnden avseende lokaler.

I kommunstyrelsens, barn- och utbildningsnämndens, samhällsbyggnadsnämndens och socialnämndens behovsanalyser presenteras nulägesanalyser för de lokaler som nämnden nyttjar. Kommunstyrelsens nulägesanalys saknar för flertalet lokaler redovisning av lokalernas kapacitet och faktiska antal brukare. Nulägesanalys för kultur- och fritidsnämnden framgår inte.

Lokalkostnadsanalysen i lokalförsörjningsunderlaget är på en övergripande nivå och infattar delvis uppföljning av lokalanvändningens kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet. Eftersom lokalpolicyn slår fast att lokaleffektivitet och flexibilitet ska prioriteras är det särskilt angeläget att det finns en ändamålsenlig uppföljning av nämndernas lokaler i detta hänseende. Kommunstyrelsen bör i vår mening säkerställa att underlagen från nämnderna innehåller tillräckligt djupgående analyser av presenterade nyckeltal kopplade till kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet. Exempelvis visar granskningen att samhällsbyggnaden bedömer att kostnaden för lokaler som förvaltningen hyr avspeglar standarden, men nämnden redovisar inte grunderna för sin bedömning. Vidare uppges socialnämnden ha högre kostnader för LSS-lokaler per invånare jämfört med liknande kommuner, utan att någon analys presenteras. Vi noterar att nämnderna i nulägesanalysen presenterar en bedömning av huruvida lokalen bedöms ändamålsenligt, men vi kan inte av underlaget följa på vilket sätt eller utifrån vilka kriterier den slutsatsen dras.

4. Samlad bedömning och rekommendationer

4.1. Samlad bedömning

Fråga	Svar
<p>Har kommunstyrelsen fastställt en tydlig roll- och ansvarsfördelning för kommunens lokalförskörning som inkluderar hela koncernen?</p>	<p>Ja, i huvudsak. Styrdokument som beskriver lokalförskörningsprocessen finns. Dessa beskriver vilka tjänstepersoner som är delaktiga i processen samt roll- och ansvarsfördelning för respektive grupp.</p> <p>Vi noterar att det i reglemente för kommunstyrelsen inte är tydligt att kommunstyrelsen ansvarar för kommunens lokalförskörning. Av lokalförskörningspolicy framgår dock att kommunstyrelsen har det yttersta ansvaret för lokalförskörningen.</p>
<p>Har kommunstyrelsen säkerställt att det finns tillräckliga underlag för att bedöma verksamheternas lokalbehov på kort och lång sikt?</p>	<p>Ja. Det finns ett systematiskt arbete med lokalplanering som utgår från verksamheternas behov på kort och lång sikt. Det finns en dokumenterad arbetsprocess för hur nämndernas behov sammanställs genom behovsinventeringar. Dessa behov resulterar i ett lokalförskörningsunderlag som nämnderna använder i budgetarbetet. Underlaget utgör grunden för sammanställningen av behovet av fastighetsinvesteringar, vilka sedan går till kommunfullmäktige som en del av investeringsbudgeten.</p>
<p>Har kommunstyrelsen säkerställt att lokalförskörningsplaneringen beaktas i drifts- och investeringsplanering/process?</p>	<p>Ja. Kommunstyrelsen har i anvisningar inför budgetarbetet 2025 gett nämnderna direktiv att beskriva vilka konsekvenser fastighetsinvesteringar får på driftbudgeten samt hur dessa rymms inom befintlig budgetram. Kommunfullmäktige beslutar om nämndernas ramtilldelning för kommande år. Nämnderna utgår sedan från de tilldelade budgetramarna vid framtagande av investeringsbudget för fastigheter. Nämnderna ska inom ramen för budgetarbetet ta höjd för de ökade driftkostnaderna som uppstår med anledning av föreslagna investeringar i nämndens förslag till investeringsbudget.</p> <p>Det finns en dokumenterad arbetsprocess för hur nämndernas förslag till investeringar lyfts till kommunfullmäktiges mål- och resursplan.</p>

<p>Har kommunstyrelsen säkerställt ett ändamålsenligt arbete med att följa upp om lokaler och anläggningar är kostnadseffektiva och ändamålsenliga?</p>	<p>Delvis. Vad gäller arbetet med att följa upp ändamålsenlighet tar kommunstyrelsen inom ramen för lokalförsörjningsarbetet årligen del av nämndernas behovsinventering inklusive nulägesanalys för lokaler samt det samlade lokalförsörjningsunderlaget.</p> <p>Vad gäller arbetet med kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet finns utvecklingsområden. Enligt vår bedömning är det enbart barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden som i viss mån gör en uppföljning av kostnadseffektiviteten i underlaget redovisas uppföljning av nyckeltal för dessa nämnder. Nyckeltal saknas för övriga nämnder. Uppföljningen är på en övergripande nivå och innefattar endast delvis en uppföljning av kostnadseffektiviteten och ändamålsenligheten med lokalanvändningen. Eftersom lokalpolicyn slår fast att lokaleffektivitet och flexibilitet ska prioriteras är det särskilt angeläget att det finns en ändamålsenlig uppföljning av nämndernas lokaler i detta hänseende. Kommunstyrelsen bör i vår mening säkerställa att underlagen från nämnderna innehåller tillräckligt djupgående analyser av presenterade nyckeltal kopplade till kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet. Vi noterar att nämnderna i nulägesanalysen presenterar en bedömning av huruvida lokalen bedöms ändamålsenlig, men vi kan inte av underlaget följa på vilket sätt eller utifrån vilka kriterier den slutsatsen dras.</p>
---	---

4.2. Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte och grunderna för ansvarsprövning är att kommunstyrelsen i huvudsak har säkerställt en ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess, även om det finns några utvecklingsområden.

Utifrån granskningen rekommenderas kommunstyrelsen att:

- ▶ Till fullmäktige bereda en förändring av sitt reglemente som tydliggör kommunstyrelsens ansvar för kommunens lokalförsörjning.
- ▶ Säkerställa en styrning med kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet i användningen av lokaler samt en systematisk underbyggd uppföljning och analys av detta för samtliga nämnders verksamheter.

Göteborg den 11 september 2025

Hannes Lönnqvist
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Karin Knutsson Friberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB

Mikaela Gretzer
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Kvalitetssäkrare
Ernst & Young AB

Bilaga 1. Bakgrund

Vänersborgs kommun har i likhet med flera av landets kommuner utmaningar att möta den förändrade befolkningsutvecklingen. En del i detta är att säkerställa att kommunens befintliga verksamhetslokaler förändras och nybyggnation sker i takt med att behoven ändras. Kostnaden för lokaler utgör en ansevärd del av kommunens årliga kostnader. För att möta tillväxten och behovet av kommunal service krävs en tydlig strategi och ett arbetssätt för hantering av lokalförsörjningen. Detta för att samordna det verksamhetsmässiga och byggnadstekniska utvecklingsbehovet så att kommunen har tillräckligt med ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler.

Enligt kommunens lokalförsörjningspolicy är det kommunstyrelsen som har det yttersta ansvaret för lokalförsörjningen och för att effektivisera kommunens lokalutnyttjande. Av lokalförsörjningspolicyn framgår vidare att kommunstyrelsen har att leda och samordna lokalplaneringen samt säkerställa att styrdokument och arbetssätt etableras och efterföljs.

Tidigare granskningar som genomförts av kommunens lokalförsörjningsprocess har bland annat visat på utvecklingsområden avseende implementeringen av beslutad policy och riktlinjer.

Revisionen har i sin risk- och väsentlighetsanalys uppmärksammat risk för felinvesteringar till följd av bland annat otydligheter kring hur lokalförsörjningsunderlaget hanterats i relation till investeringsprocessen. En väsentlig del i att motverka felinvesteringar och onödiga kostnadsökningar är att ha en fungerande struktur som tar hänsyn till samtliga aspekter med bäring på lokalförsörjningsprocessen, inkluderande såväl investering som drift.

Kommunrevisionen har mot bakgrund av ovanstående i samband med sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt att det är väsentligt att granska om kommunstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess.

Bilaga 2. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Nedan beskrivs de revisionskriterier som är aktuella i denna granskning.

Kommunallag (2017:725) 6 kap. 6 § som reglerar nämnders ansvar

Enligt kommunallagen 6 kap 6§ ska nämnderna/styrelsen inom sitt område tillse att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Reglemente för kommunstyrelsen (KF 2023-09-13)

Av reglemente för kommunstyrelsen framgår inte att kommunstyrelsen är ansvarig för kommunens lokalförsörjning. Av reglementet framgår dock att kommunstyrelsen ansvarar för de uppgifter som inte lagts på annan nämnd. Översiktlig översyn av nämndernas reglementen visar att ingen annan nämnd ansvarar för lokalförsörjningen i kommunen.

Lokalförsörjningspolicy (KF 2020-04-15)

Lokalförsörjningspolicyn anger syfte, ansvarsfördelning och principer för kommunens lokalförsörjning. Av policyn framgår att kommunfullmäktige beviljar nämnderna ekonomiska ramar för att uppnå gällande mål.

Ramarna innehåller medel för lokalkostnader. Kommunfullmäktige beviljar även investeringsmedel för kommunens ny-, om och tillbyggnader.

Enligt policyn har kommunstyrelsen det yttersta ansvaret för lokalförsörjningen och för att effektivisera kommunens lokalutnyttjande. Kommunstyrelsen ska leda och samordna lokalplaneringen samt säkerställa att styrdokument och arbetssätt etableras och efterföljs.

Av policyn framgår principer för lokalförsörjningen:

- ▶ All kommunal verksamhet ska i första hand nyttja kommunens eller de kommunala fastighetsbolagens idag befintliga egna lokaler.
- ▶ Nyinvesteringar ska endast genomföras om verksamheten har ett långsiktigt behov som efter en behovsutredning visar sig inte kunna lösas inom befintligt fastighetsbestånd.
- ▶ Inhyrning av lokaler ska ske om det finns ett kortsiktigt behov som inte kan lösas på annat sätt och/eller om det är det mest ekonomiskt fördelaktiga alternativet.
- ▶ Lokaleffektivitet och flexibilitet ska prioriteras. Lokaler ska, så långt det är möjligt, samnyttjas av flera verksamheter.
- ▶ Då behovet av lokaler varierar över tid, ska incitament finnas så att det blir "lönsamt" för verksamheterna att effektivisera sin lokalyta. Endast en sammanhållen yta som går att hyra ut får lämnas.

Riktlinjer för lokalförsörjning (KS 2020-03-25)

Riktlinjen syftar till att beskriva hur Vänersborgs kommuns arbete med lokalförsörjning ska bedrivas utifrån lokalförsörjningspolicyn. I riktlinjen beskrivs processen för lokalförsörjningsplanering, processen för lokalanskaffning samt processen för avyttring.

Fastighetspolicy (KF 2024-06-19)

Dokumentet klargör kommunens övergripande policy för fastighetsinnehav. Av policyn framgår bland annat att:

- ▶ Kommunen bör i huvudsak äga de fastigheter som behövs för den egna verksamheten.
- ▶ Kommunen bör äga fastigheter som bedöms som strategiska för den långsiktiga samhällsplaneringen, exempelvis för att möjliggöra framtida förändringar i den egna verksamheten.
- ▶ Kommunen kan äga fastigheter som upplåts till verksamhet utanför den kommunala organisationen där nyttjandet sammanfaller med ett kommunalt intresse och ligger inom ramen för den kommunala kompetensen.
- ▶ Vid bedömningen att en fastighet inte är ekonomiskt hållbar, och efter övervägande av vad som anges i denna policy ska fastigheten försäljas till marknadsvärde.
- ▶ Kommunen kan överväga att behålla vissa fastigheter som inte är ekonomiskt hållbara och undanta dem från kriterierna ovan på grund av verksamhetsrelaterade inriktningsbeslut som är överordnat den ekonomiska redovisningen av fastigheten.
- ▶ Kommunen bör, vid avyttring av fastigheter, i första hand erbjuda köpmöjlighet till de kommunala fastighetsbolagen.

Bilaga 3. Källförteckning

Intervjuer

- ▶ Gruppintervju med verksamhetschef fastighet och underhåll, barn- och utbildningsförvaltningens representant i lokalförsörjningsfrågor, utvecklingsledare socialförvaltningen, budgetekonom kommunstyrelseförvaltningen och ekonom socialförvaltningen, 2025-05-16
- ▶ Kommundirektör, ekonomichef och utredare, 2025-05-27
- ▶ Kommunstyrelsens presidium, 2025-05-28
- ▶ VD AB Vänersborgsbostäder, 2025-05-27

Dokumentförteckning

- ▶ Anvisningar för lokalförsörjning
- ▶ Barn- och utbildningsnämndens förskole- och grundskoleplan 2026-2035
- ▶ Fastighetspolicy
- ▶ Investeringsbudget avseende fastighetsinvesteringar för barn- och utbildningsnämnden, kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och socialnämnden 2025-2027
- ▶ Kommunstyrelsens anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2025-2027
- ▶ Kommunstyrelsens behovsinventering 2026-2035
- ▶ Kultur- och fritidsnämndens behovsinventering 2026-2035
- ▶ Lokalförsörjningspolicy
- ▶ Lokalförsörjningsunderlag 2026-2023
- ▶ Mål och resursplan 2025-2027
- ▶ Protokoll för kommunstyrelsen 2025
- ▶ Reglemente för kommunstyrelsen
- ▶ Reglemente för samhällsbyggnadsnämnden
- ▶ Riktlinjer för internhyressystem
- ▶ Riktlinjer för lokalförsörjning
- ▶ Samhällsbyggnadsnämndens behovsinventering 2026-2035
- ▶ Socialnämndens behovsinventering gällande boenden och lokaler 2026-2035
- ▶ Verksamhetsplaner för kommunstyrelsen och nämnderna 2024-2026 och 2025-2027

§ 88

Årsrapport 2025 - personal, arbetsmiljö & kompetens

KS 2026/181

Beslut

Kommunfullmäktige fastställer årsrapporten 2025 – personal, arbetsmiljö & kompetens.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen tar årligen fram en årsrapport över nyckeltal inom personalområdet, utifrån områdena: personal, arbetsmiljö och kompetens. Den totala sjukfrånvaron har minskat för tredje året i följd, främst på grund av minskad långtidssjukfrånvaro. Jämfört med 2024, har den totala sjukfrånvaron minskat till 8,8% från 9,2%. Medarbetarundersökningen genomfördes i oktober 2025. Resultatet visade att det totala indexvärdet för Hållbart medarbetarengagemang (HME) samt att rekommendera sin arbetsplats (eNPS) ökade jämfört med föregående år.

Beslutsunderlag

- Beslut PERSFOR 2026-03-25 Årsrapport 2025 - personal, arbetsmiljö & kompetens
- Årsrapport 2025 - personal, arbetsmiljö & kompetens
- Årsrapport 2025 - personal, arbetsmiljö & kompetens

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

§ 6

Årsrapport 2025 - personal, arbetsmiljö & kompetens

KS 2026/181

Beslut

Kommunfullmäktige fastställer årsrapporten 2025 – personal, arbetsmiljö & kompetens.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen tar årligen fram en årsrapport över nyckeltal inom personalområdet, utifrån områdena: personal, arbetsmiljö och kompetens. Den totala sjukfrånvaron har minskat för tredje året i följd, främst på grund av minskad långtidssjukfrånvaro. Jämfört med 2024, har den totala sjukfrånvaron minskat till 8,8% från 9,2%. Medarbetarundersökningen genomfördes i oktober 2025. Resultatet visade att det totala indexvärdet för Hållbart medarbetarengagemang (HME) samt att rekommendera sin arbetsplats (eNPS) ökade jämfört med föregående år.

Beslutsunderlag

- Årsrapport 2025 - personal, arbetsmiljö & kompetens
- Årsrapport 2025 - personal, arbetsmiljö & kompetens

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2026-03-18

Dnr: KS 2026/181

Handläggare

Lisa Guppy
lisa.guppy@vanersborg.se
0521-72 26 58

Mottagare

Kommunfullmäktige

Årsrapport 2025 – personal, arbetsmiljö & kompetens

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige fastställer årsrapporten 2025 – personal, arbetsmiljö & kompetens.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen tar årligen fram en årsrapport över nyckeltal inom personalområdet, utifrån områdena: personal, arbetsmiljö och kompetens. Den totala sjukfrånvaron har minskat för tredje året i följd, främst på grund av minskad långtidssjukfrånvaro. Jämfört med 2024, har den totala sjukfrånvaron minskat till 8,8% från 9,2%. Medarbetarundersökningen genomfördes i oktober 2025. Resultatet visade att det totala indexvärdet för Hållbart medarbetarengagemang (HME) samt att rekommendera sin arbetsplats (eNPS) ökade jämfört med föregående år.

Beredning

Ärendet har beretts av personalavdelningen på kommunstyrelseförvaltningen. Avdelningen har tagit in siffror och analys av respektive förvaltning.

Anna Johannesson

Personalchef

Bilagor

Årsrapport 2025 – personal, arbetsmiljö & kompetens

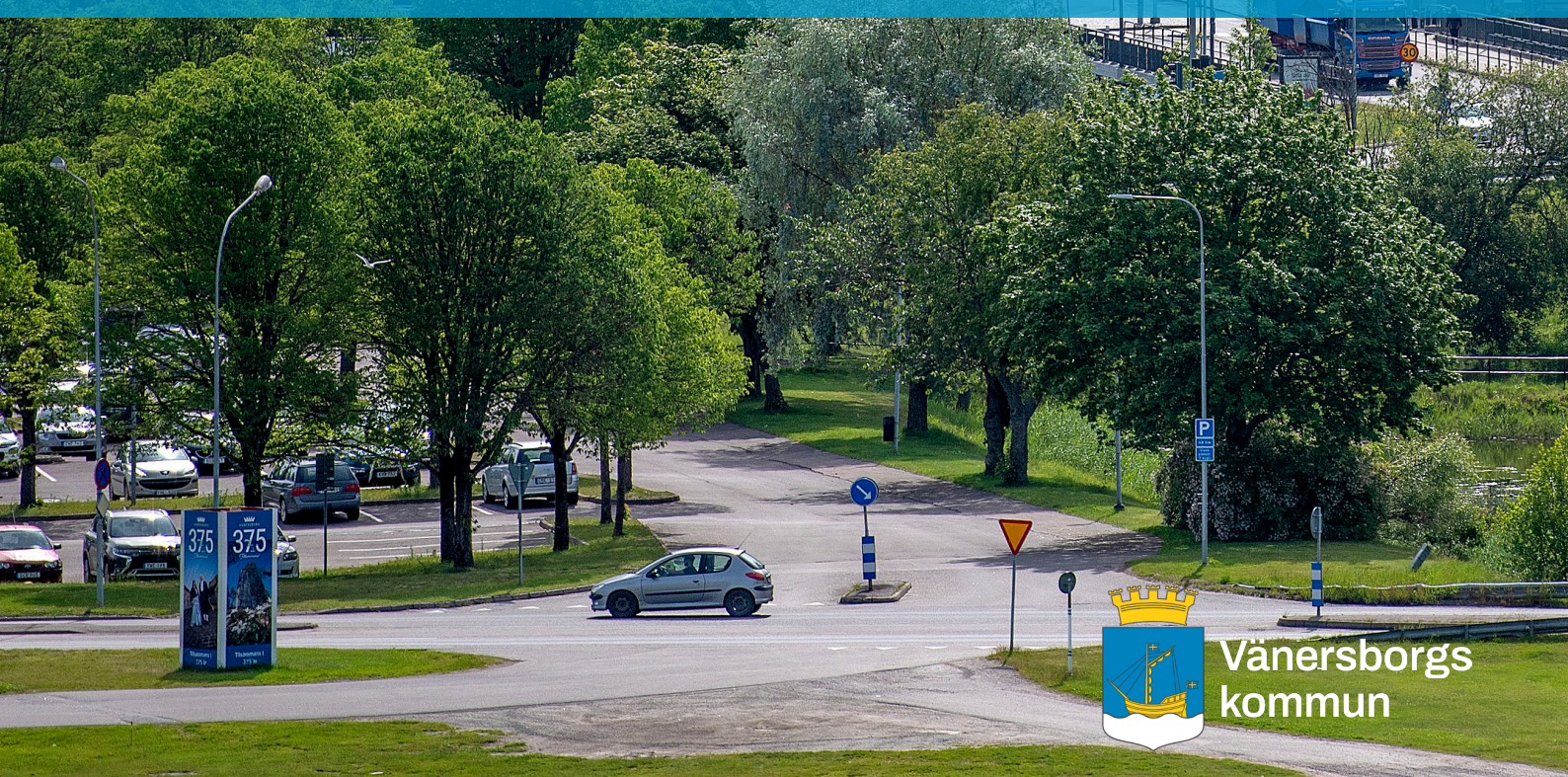
Sändlista

Samtliga nämnder och förvaltningar

ÅRSRAPPORT 2025

PERSONAL | ARBETSMILJÖ | KOMPETENS

Förord	3	Pensionsavgångar	21
Om redovisningen	4	Kommande pensionsavgångar	21
Sammanfattning	5	Kompetensförsörjningsplaner	22
Personalstruktur	6	Arbete inom kompetensförsörjning	22
Anställda	6	Ekonomirelaterat	23
Andel tillsvidareanställda	6	Fördjupande statistik - personalstruktur	24
Anställda enligt bestämmelser för arbetsmarknadspolitiska insatser	7	Fördjupande statistik - arbetsmiljö	26
Andel heltidsanställda	7	Fördjupande statistik - kompetensförsörjning	29
Genomsnittlig sysselsättningsgrad	8		
Medelålder	8	Bilaga: Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet	30
Årsarbetare	8		
Timavlönade	9		
Resursanvändning	9		
Lön	10		
Arbetsmiljö	11		
Medarbetarundersökningen	11		
Orsaker bakom resultatet i medarbetarundersökningen	12		
Sjukfrånvaro	12		
Rehabilitering.....	14		
Orsaker bakom sjukfrånvaro	14		
Frisktal	15		
Övertid och fyllnadstid	16		
Arbets-skador och tillbud	16		
Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet	17		
Inspektioner från Arbetsmiljöverket	18		
Bakgrund till inspektionerna	18		
Resultat från inspektionerna i Vänersborgs kommun.....	18		
Antal medarbetare per chef	18		
Övrigt inom arbetsmiljöarbetet	19		
Kartläggning från antagande till fakta.....	19		
Kompetensförsörjning	20		
Lika chefskarriär	20		
Avgångsenkät	21		
Organisationserfarenhet	21		

Förord

Vi lever i en tid som präglas av förändring och osäkerhet i omvärlden. Samtidigt visar utvecklingen i Vänersborgs kommun på en stabilitet och en fortsatt positiv riktning när det gäller våra medarbetare och arbetsmiljön. I redovisningen sammanställs nyckeltal, resultat från medarbetarundersökningen samt genomförda insatser inom personal- och arbetsmiljöområdet under året.

Kommunen står fortsatt inför betydande utmaningar, där sjukfrånvaro och kompetensförsörjning är två centrala områden. Även om den totala sjukfrånvaron minskar över tid och utvecklingen går i rätt riktning, kvarstår behovet av långsiktigt och strukturerat arbete, särskilt kopplat till arbetsbelastning, rehabilitering och förebyggande arbetsmiljöinsatser. Samtidigt innebär demografiska förändringar och ökade kompetenskrav ett växande behov av strategisk planering för att säkra framtidens kompetens.

Under året har kommunen fortsatt att arbeta brett och systematiskt för att stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv. Arbetet har omfattat utveckling av

rehabiliteringsprocesser, ett förstärkt fokus på friskfaktorer samt insatser för att utveckla ledarskap och delaktighet. Resultaten från årets medarbetarundersökning visar att Hållbart medarbetarengagemang ligger kvar på en god nivå och når kommunens ambitionsvärde. Undersökningen visar även på en positiv utveckling inom flera delar av arbetsmiljön samt en fortsatt hög andel medarbetare som kan rekommendera Vänersborgs kommun som arbetsplats.

Sammantaget visar årets resultat att kommunen har en stabil grund inom personal- och arbetsmiljöområdet, med minskad sjukfrånvaro, goda resultat i medarbetarundersökningen och en ökad tillförlitlighet genom högre svarsfrekvens. Samtidigt kvarstår viktiga utvecklingsområden. För att långsiktigt säkerställa ett hållbart arbetsliv krävs fortsatt dialog, systematisk uppföljning och riktade förebyggande och främjande insatser på alla nivåer i organisationen.

Vänersborg, mars 2026

Kenneth Borgmalm
Ordförande Personal- och förhandlingsutskottet

Anna Johannesson
Personalchef

Om redovisningen

Redovisningen är uppbyggd i flera delar. Den inleds med en sammanfattande del som ger en övergripande bild av redovisningens innehåll och årets viktigaste resultat. Därefter följer tre tematiska områden: personalstruktur, arbetsmiljö och kompetensförsörjning. I dessa avsnitt presenteras nyckeltal i form av tabeller och diagram på kommunnivå, och där det är relevant även uppdelat efter kön. I den efterföljande delen presenteras en fördjupande statistikdel, där samma tre områden återkommer i samma ordning (personalstruktur, arbetsmiljö och kompetensförsörjning), men med statistik som är mer detaljerad och nedbruten, exempelvis per förvaltning och i andra relevanta indelningar.

Förklaringar finns i inledning av respektive kapitel och vid diagrammen, för att på bästa sätt kunna ta till sig informationen som presenteras i tabell eller diagram. Där det finns jämförelsedata med grannkommuner eller omvärlden att tillgå, är dessa inkluderade.

Redovisningen kompletterar kommunens årsredovisning med en fördjupad beskrivning om delarna inom personalstruktur, arbetsmiljö och kompetensförsörjning. Redovisningen ska ses som ett

övergripande dokument utan anspråk på att ge en heltäckande beskrivning. Målet med själva redovisningen är att kunna vara en utgångspunkt i dialog om personalpolitik och organisationskultur samt vara ett bidrag åt förvaltningarna i frågor som arbetsmiljö och jämställdhet.

Ett medarbetarperspektiv genomsyrar innehållet, vilket innebär att medarbetarna lyfts som en central del i kommunens värdeskapande. De är en förutsättning för att organisationen ska kunna leverera de värden som kommuninvånarna förväntar sig. En viktig del i personalpolitiken är därför att säkerställa en hållbar arbetsmiljö som vårdar och utvecklar denna resurs.

Förvaltningarnas förkortningar som används i redovisningen är:

- Barn- och utbildningsförvaltningen = BUF
- Kommunstyrelseförvaltningen = KSF
- Kultur- och fritidsförvaltningen = KFF
- Miljö- och byggnadsförvaltningen = MBF
- Samhällsbyggnadsförvaltningen = SBF
- Socialförvaltningen = SF

Sammanfattning

År 2025 präglas av en sammantaget stabil utveckling när det gäller personalstruktur, arbetsmiljö och kompetensförsörjning. Trots fortsatt omvärldsosäkerhet och långsiktiga strukturella utmaningar visar årets redovisning på en organisation med god grund, där flera nyckeltal utvecklas i positiv riktning.

Personalstrukturen kännetecknas av en fortsatt hög andel tillsvidareanställda och en stabil total personalstyrka. Könsfördelningen är i stort sett oförändrad. Andelen heltidsanställningar och den genomsnittliga sysselsättningsgraden ligger på en hög och stabil nivå, vilket bidrar till god kontinuitet och effektiv resursanvändning. Medelåldern i organisationen är oförändrad, vilket ger förutsägbarhet men samtidigt tydliggör behovet av långsiktig planering inför kommande pensionsavgångar.

Inom arbetsmiljöområdet visar resultaten på en fortsatt positiv utveckling. Den totala sjukfrånvaron minskar för tredje året i rad, främst till följd av minskad långtidssjukfrånvaro, även om nivåerna fortsatt är höga i vissa verksamheter. Variationerna mellan förvaltningarna speglar skillnader i uppdrag, arbetsmiljörisker och organisatoriska förutsättningar, vilket understryker behovet av verksamhetsnära analyser och riktade insatser. Resultaten från medarbetarundersökningen visar att hållbart medarbetarengagemang når kommunens

ambitionsvärde och att svarsfrekvensen ökar, vilket stärker tillförlitligheten i resultaten. Sammantaget indikerar detta ett stabilt engagemang och ett stärkt förtroende för det systematiska arbetsmiljöarbetet, även om utmaningar kvarstår kring arbetsbelastning och prioritering av arbetsuppgifter.

Kompetensförsörjningen är fortsatt ett strategiskt prioriterat område. Omfattande pensionsavgångar under kommande år, i kombination med ett ansträngt rekryteringsläge inom flera yrkesgrupper, ställer ökade krav på långsiktig planering, kompetensutveckling och nya arbetssätt. Förvaltningarna arbetar utifrån framtagna kompetensförsörjningsplaner som omfattar både rekrytering, introduktion och kompetensöverföring. Samtidigt lyfts behovet av stärkt attraktivitet som arbetsgivare, tydligare strukturer för introduktion samt fortsatt utveckling av arbetsmiljö och ledarskap för att behålla och utveckla befintlig kompetens.

Sammantaget visar 2025 års resultat på en stabil grund inom personal- och arbetsmiljöområdet, med positiva trender inom flera centrala nyckeltal. Samtidigt kvarstår långsiktiga utmaningar kopplade till arbetsbelastning, sjukfrånvaro och kompetensförsörjning. För att säkerställa ett hållbart arbetsliv och möta framtidens behov krävs fortsatt systematiskt arbete, fördjupad analys och riktade förebyggande och främjande insatser på alla nivåer i organisationen.

Personalstruktur

Att ha en hållbar arbetskraft i alla åldersgrupper är avgörande för att möta kommunens framtida behov av kompetens. Den demografiska utvecklingen gör att organisationen måste hitta nya lösningar. Ett sätt kan vara genom att uppmuntra medarbetare att arbeta heltid och stanna i arbetslivet längre. För att lyckas behöver kommunen skapa rätt förutsättningar för ett långt och hälsosamt arbetsliv.

Detta avsnitt innehåller frågor kring personalstruktur och avslutas med tabeller som ger mer statistik för den som vill fördjupa sig. Med personalstruktur menas en översikt över hur medarbetarna inom en organisation är sammansatt. Exempelvis ålder, kön, anställningsformer och sysselsättningsgrad.

Anställda

En tillsvidareanställning gäller utan slutdatum och fortsätter löpande tills den avslutas och en visstidsanställning är tidsbegränsad och gäller under en bestämd period eller för ett särskilt behov, exempelvis vid ett vikariat eller ett tillfälligt uppdrag. Tillsvidareanställda och visstidsanställda tillsammans utgör månadsavlönade.

Genom att följa utvecklingen bland månadsavlönade är det möjligt att tidigt upptäcka förändringar som kan påverka bemanning, kompetensförsörjning och den långsiktiga planeringen av personalresurser.

		2023	2024	2025	Diff fg år
Tillsvidareanställda	Kvinnor	2 642	2 663	2 643	-20
	Män	708	733	737	4
	Totalt	3 350	3 396	3 380	-16
Visstidsanställda	Kvinnor	196	167	177	10
	Män	113	99	90	-9
	Totalt	309	266	267	1
Totalt månadsavlönade	Kvinnor	2 838	2 830	2 820	-10
	Män	821	832	827	-5
	Totalt	3 659	3 662	3 647	-15

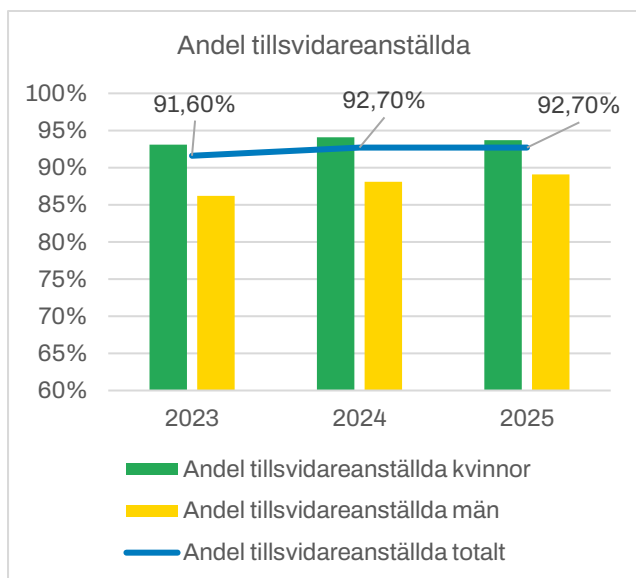
Andel tillsvidareanställda

Andelen tillsvidareanställda har under perioden legat på en fortsatt hög nivå, utan några större förändringar. Skillnaden mellan kvinnor och män har minskat något, samtidigt ligger båda grupperna kvar på en hög andel tillsvidareanställningar. Sammantaget innebär det en stabil anställningsstruktur, där könsskillnaderna gradvis minskar.

	2024	2025	Diff fg år
Trollhättan	92,70%	94,93%	2,23%
Uddevalla	92,60%	93,63%	1,03%
Vänernborg	92,70%	92,70%	oför

Könsfördelningen bland tillsvidareanställda har under perioden varit stabil och fortsätter att vara tydligt kvinnodominerad, med cirka 78 % kvinnor och 22 % män. Andelen män ökar något över tid, men ökningen är så liten att könsskillnaderna bara minskar svagt.

Det innebär att det finns en tydlig kvinnodominans bland tillsvidareanställda. Liknande mönster återfinns även i andra kommuner, vilket indikerar att det återspeglar den typiska könsfördelningen bland tillsvidareanställda inom den kommunala sektorn.

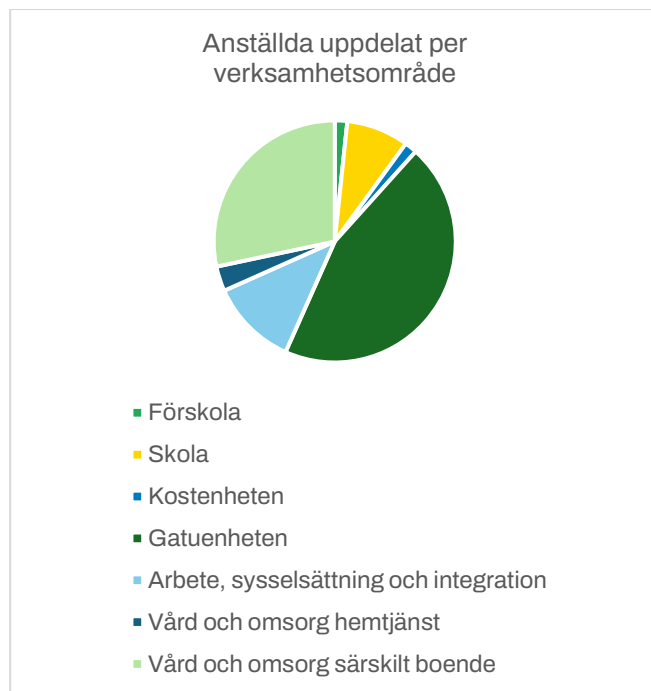

*Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik

Anställda enligt bestämmelser för arbetsmarknadspolitiska insatser

Kommunens visstidsanställda inkluderar medarbetare anställda enligt kollektivavtalet Bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser (BEA). Antalet BEA-anställningar följs för att belysa kommunens användning av arbetsmarknadspolitiska insatser i relation till kompetensförsörjningen.

Antalet BEA-anställda i kommunen har varit relativt stabilt under de senaste åren, med mindre förändringar från år till år. År 2023 fanns det 60 BEA-anställda, 2024 var antalet 56 och under 2025 ökade det till 65 personer. Dessa siffror visar att kommunen konsekvent använder BEA-anställningar, utan några större svängningar. Diagrammet nedan illustrerar hur dessa anställningar är fördelade mellan olika verksamhetsområden.

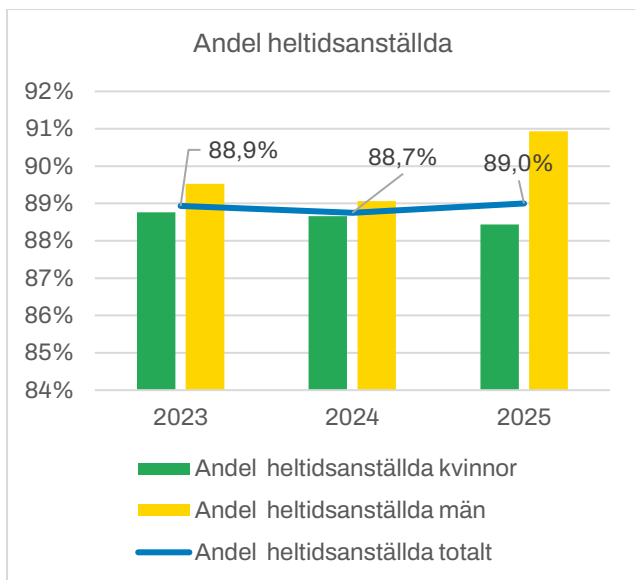

*Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik

Andel heltidsanställda

En ökad andel heltidsanställda inom kommunen gör det möjligt att använda den kompetens som finns mer effektivt och minskar samtidigt behovet av nyrekryteringar. Heltidsanställningar stärker kontinuiteten i verksamheten, vilket bidrar till högre kvalitet samt en stabilare och mer produktiv arbetsmiljö. Det ger personalen bättre förutsättningar för långsiktig kompetensutveckling och ökat ansvarstagande.

Den totala andelen heltidsanställningar är relativt stabil, men det finns tydliga skillnader mellan könen. Deltidsarbete är vanligare inom yrken där kvinnor utgör majoriteten, vilket återspeglas i könsskillnaderna på kommunnivå.

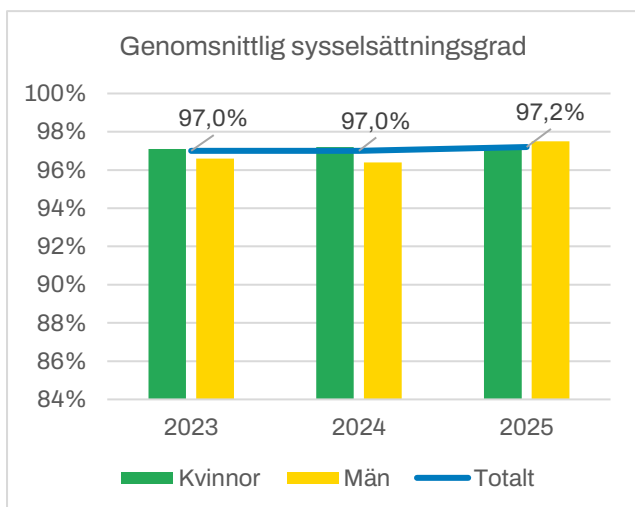
*Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik

Genomsnittlig sysselsättningsgrad

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden baseras på den tjänstgöringsgrad som står angiven i anställningsavtalet, det vill säga den omfattning som är överenskommen mellan arbetsgivare och medarbetare.

En hög sysselsättningsgrad är fördelaktig eftersom det innebär att kommunen erbjuder mer omfattande och hållbara tjänster. Det bidrar till stabilitet i verksamheterna och skapar bättre förutsättningar att använda resurserna på ett effektivt sätt.

Genomsnittlig sysselsättningsgrad ligger på en stabil nivå omkring 97 % totalt. Kvinnor är oförändrat på 97,2 %, medan män ökar 2025 till 97,5 %, vilket gör att könsgapet vänder till mäns fördel. Den höga nivån visar att kommunen i grunden erbjuder tjänster med högre sysselsättningsgrad, vilket stärker bemanning och kontinuitet.

*Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik

Medelålder

Medelålder är ett nyckeltal som visar den genomsnittliga åldern bland de tillsvidareanställda i kommunen. Det ger en bild av hur personalen är sammansatt ur ett åldersperspektiv.

Medelåldern visar hur nära organisationen är kommande pensionsavgångar och behov av rekrytering. Den visar också om personalstrukturen är balanserad. En jämn medelålder är även relevant ur ett arbetsmiljöperspektiv, då olika åldersgrupper kan ha olika behov och förutsättningar för att orka och vilja arbeta över tid. Genom att följa utvecklingen över tid kan organisationen planera sin bemanning och kompetensförsörjning mer strategiskt och säkerställa ett långsiktigt hållbart arbetsliv.

Medelåldern ligger stabilt på 45 år totalt 2023–2025, vilket tyder på en jämn och förutsägbar åldersstruktur men med en bestående könsskillnad på 3–4 år.

	2023	2024	2025	Diff fg år
Kvinnor	46	46	46	oför
Män	42	43	42	-1
Totalt	45	45	45	oför

Årsarbetare

Årsarbetare är ett mått som visar hur många heltidsanställda organisationens arbetade tid motsvarar under ett år. Måttet tar hänsyn till både heltid och deltid. Om flera personer arbetar deltid kan deras arbetstid tillsammans motsvara en årsarbetare.

Genom att följa antal årsarbetare ges en tydlig bild av den verkliga arbetsinsatsen, oavsett hur många personer som är anställda. Till skillnad från statistik över anställda – där faktorer som deltidarbete, tidsbegränsade tjänster och olika typer av frånvaro spelar in – ger siffran för årsarbetare en mer rättvisande bild av bemanningen under året. Årsarbetare gör det enklare att utvärdera balansen mellan resurser och behov, följa upp bemanningens utveckling, granska hur frånvaro och timanställningar påverkar verksamheten samt säkra tillräcklig kapacitet för hög kvalitet och kontinuitet.

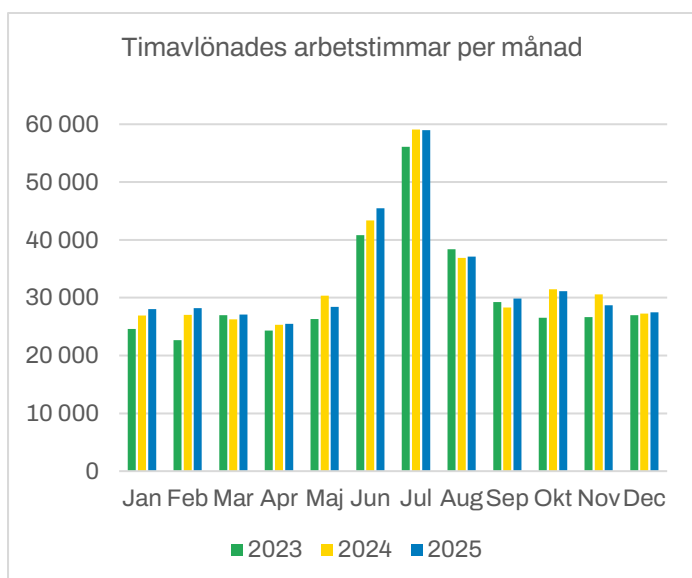
	2023	2024	2025	Diff fg år
Kvinnor	2 303	2 286	2 285	-1
Män	755	753	769	16
Totalt	3 048	3 039	3 054	15

*Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik

Timavlönade

En hög andel arbetade timmar från timavlönade kan signalera bemanningsbrist, hög frånvaro eller återkommande korttidsbehov. Det kan påverka kontinuitet, kostnader och arbetsmiljö. Genom att följa utvecklingen över tid får organisationen en bild av stabiliteten i grundbemanningen och om verksamheterna behöver stärkas med fler tillsvidareanställningar eller förändrade arbetssätt.

En tydlig säsongsvariation syns i de timavlönades arbetade timmar, med toppar under sommarmånaderna och lägre nivåer under vinterperioden. Det är ett naturligt mönster eftersom verksamheterna har större behov av timanställda vid semestrar. Sett över de senaste tre åren har det totala antalet arbetade timmar för timavlönade varit stabilt, med endast små förändringar över tid.

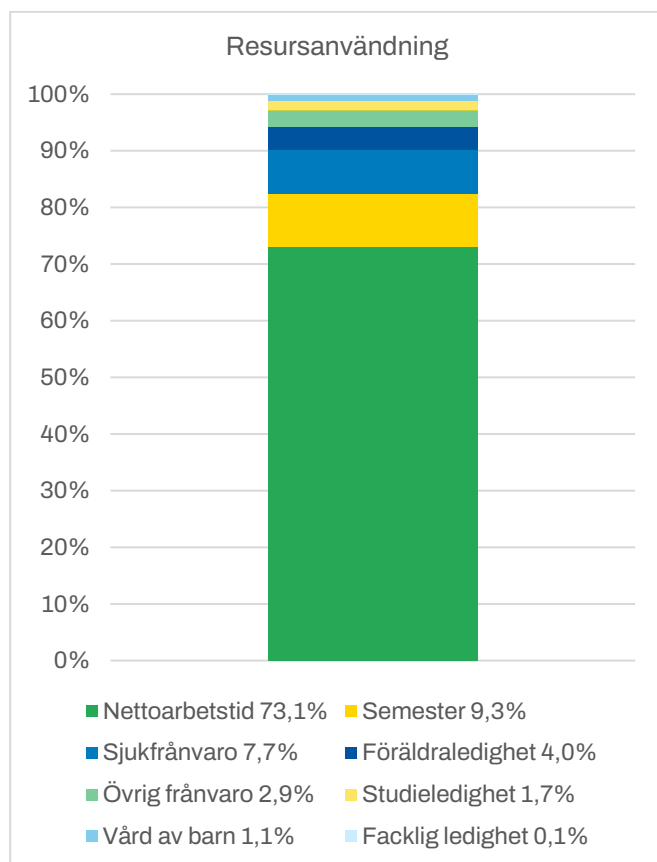

Under perioden 2023 till 2025 har de timavlönade motsvarat mellan 187 och 200 årsarbetare, med en viss ökning varje år. Det innebär att behovet av timanställda varit relativt stabilt, men har ökat något över tid. Utvecklingen speglar verksamheternas återkommande behov av extra bemanning under vissa perioder.

Resursanvändning

Att följa kommunens resursanvändning gör det möjligt att se hur den totala arbetstiden faktiskt fördelas mellan arbetad tid och olika former av frånvaro. Det ger en tydlig bild av hur mycket tid som används i verksamheten och hur mycket som går till semester, sjukfrånvaro, föräldraledighet, studieledighet, vård av barn, facklig ledighet och övrig frånvaro. Tillsammans utgör dessa delar personalens totala arbetstid.

Genom att analysera fördelningen över tid kan kommunen planera bemanning mer träffsäkert, identifiera mönster i frånvaro, förstå var det finns risk för resursbrist och säkerställa att verksamheterna har rätt förutsättningar att upprätthålla kvalitet över tid.

Lön

Medianlön är ett robust mått som ger en rättvisande bild av den typiska lönenivån, eftersom det inte påverkas av enskilda extremvärden. Det gör medianlönen särskilt lämplig för att följa löneutvecklingen över tid och analysera förändringar i den samlade lönestrukturen. Siffrorna i tabellerna nedan utgår från tillsvidareanställda.

Genom att följa medianlönens utveckling över tid fångas förändringar i den samlade lönestrukturen och ger ett stabilt underlag för att analysera löneutveckling, lönenivåer och eventuella strukturella förändringar.

	2023	2024	2025	Diff fg år
Kvinnor	32 731	33 630	34 910	1 280
Män	30 768	31 640	32 700	1 060
Totalt	32 150	33 192	34 318	1 126

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

Kvinnors medianlön som andel av mäns visar skillnaden i lön mellan könen över tid. Måttet tar inte hänsyn till yrke eller befattning, utan fungerar mest som indikator. Det beräknas genom att dividera kvinnors medianlön med mäns och multiplicera med 100.

Kvinnors medianlön har under perioden 2023–2025 legat på cirka 106 procent av mäns medianlön. Nivån är relativt stabil över tid, vilket indikerar små förändringar i den övergripande lönestrukturen mellan könen.

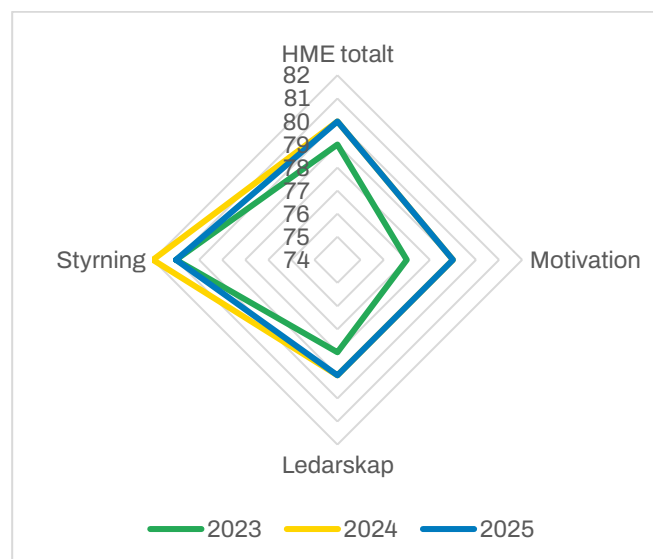
Arbetsmiljö

En välfungerande arbetsmiljö är en grundförutsättning för att kunna leverera god service, skapa kvalitet i verksamheterna och vara en attraktiv arbetsgivare. Arbetsmiljön påverkar både medarbetarnas hälsa, trivsel och utvecklingsmöjligheter samt kommunens förmåga att nå sina verksamhetsmål, säkra kompetensförsörjningen och upprätthålla en hållbar ekonomi.

En god arbetsmiljö bidrar till att attrahera, utveckla och behålla kompetens i en tid när konkurrensen om arbetskraft är betydande. Den minskar personalomsättning och sjukfrånvaro, stärker produktiviteten och skapar stabilitet i verksamheterna. Brister i arbetsmiljön kan däremot leda till ökade kostnader, minskad kvalitet och risker för att kommunens uppdrag inte fullt ut kan genomföras.

Medarbetarundersökningen

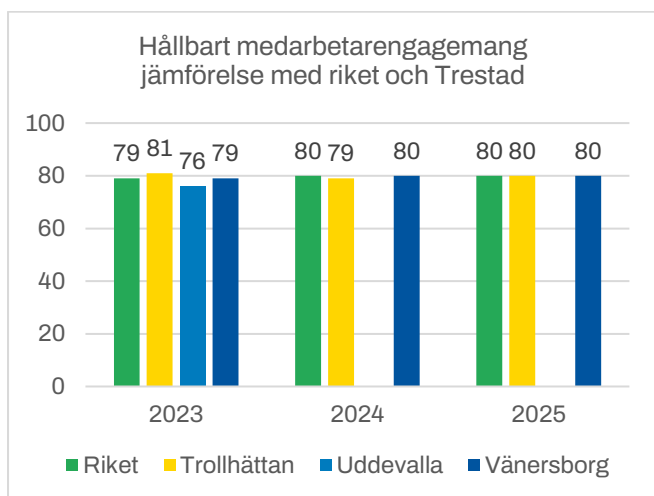
Varje höst genomförs en medarbetarundersökning som består av två delar. Den första delen innehåller nio frågor om hållbart medarbetarengagemang (HME) och en fråga om att rekommendera sin arbetsplats (eNPS, employee Net Promoter Score). Den andra delen består av 24 frågor om friskfaktorer. Inför årets undersökning har frågorna om den organisatoriska och sociala arbetsmiljön (OSA) tagits bort och ersatts med frågor om friskfaktorer.

Årets resultat visar att svarsfrekvensen har ökat från 77 till 80, vilket innebär att fler medarbetare har bidragit med sina upplevelser. Indexvärdet för hållbart medarbetarengagemang uppgår till 80, vilket var målvärdet för 2025. I Inom HME ligger både motivation och ledarskap kvar på samma nivå som förra året, med indexvärdet 79. Delområdet styrning har däremot minskat till 81. Resultatet för eNPS, att rekommendera sin arbetsplats, är 34. Index för friskfaktorer uppgår till 73. Eftersom friskfaktorerna mäts på detta sätt för första gången finns inga resultat att jämföra med.

Prioriterade områden inför kommande undersökning 2026 är: att öka svarsfrekvensen, att fokusera på delområdet motivation inom hållbart medarbetarengagemang och på friskfaktorfrågan "Vi satsar på främjande och förebyggande aktiviteter som får oss att bibehålla och stärka hälsa".

Resultaten ligger i nivå med andra kommuner och branschen när det gäller HME med index 80, och har ett högre eNPS-värde än både Trestad och branschen. Detta tyder på att insatser för arbetsmiljö och engagemang ger goda resultat, även om fortsatt arbete behövs för att behålla och förbättra värdena framåt.

*Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik

	2023	2024	2025
Jämförelse bransch	-5	-12	-5
Trollhättan		8	9
Uddevalla	-29		-22
Vänersborg	27	36	34

*Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik

Orsaker bakom resultatet i medarbetarundersökningen

Förvaltningarna har under en längre tid bedrivit ett strukturerat och målinriktat arbete för att stärka det hållbara medarbetarengagemanget. Arbetet har omfattat både ledarskapsutveckling, ökad delaktighet och ett mer systematiskt arbetsmiljöarbete. Resultaten från medarbetarundersökningen har använts aktivt i dialog och analys på olika nivåer i organisationen och utgjort grund för lokalt anpassade handlings- och aktivitetsplaner. Särskilt fokus har lagts på att stärka medarbetarnas delaktighet genom exempelvis arbetsplatsträffar, APM, gemensamma utvecklingsdagar och tematiska förvaltningsdagar.

Chefernas roll har varit central i detta arbete, med ökat fokus på närvarande, engagerande och tydligt ledarskap samt mer systematisk uppföljning av verksamhet och arbetsmiljö. Genom att tydliggöra mål, förväntningar och ansvar har flera förvaltningar skapat bättre förutsättningar för att medarbetare ska uppleva meningsfullhet, trygghet och förtroende i sitt

arbete. Parallellt har arbetet med friskfaktorer stärkts, med både förebyggande och främjande insatser som en integrerad del av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Sammantaget visar resultaten att kommunen har en stabil grund när det gäller medarbetarengagemang. Den ökade svarsfrekvensen i årets undersökning indikerar ett ökat engagemang och stärker tillförlitligheten i resultaten. Samtidigt kvarstår gemensamma utmaningar, främst kopplade till arbetsbelastning och prioritering av arbetsuppgifter. För att långsiktigt säkerställa ett hållbart arbetsliv krävs fortsatt dialog, fördjupad analys samt förstärkta förebyggande och främjande arbetsmiljöinsatser på samtliga nivåer i organisationen.

Sjukfrånvaro

En hög eller ökande sjukfrånvaro kan tyda på brister i arbetsmiljön och leda till ökade kostnader, kompetensbrist och minskad kontinuitet i verksamheterna. Genom att följa sjukfrånvaron får verksamheterna ett underlag för det förebyggande arbetsmiljöarbetet och för tidiga insatser som kan stärka medarbetarnas hälsa och långsiktiga hållbarhet.

Sjukfrånvaron följs upp utifrån olika perioder:

- **Dag 1–14:** Kort sjukfrånvaro som ofta beror på tillfälliga sjukdomar, men som också kan ge tidiga signaler om arbetsbelastning och arbetsmiljö.
- **Dag 15–59:** Varaktig frånvaro som ofta kräver samordning kring rehabilitering, tidiga anpassningar för att stödja återgång i arbete.
- **Dag 60+:** Långvarig sjukfrånvaro som ofta är kopplad till mer komplexa hälsoskäl och har större påverkan på verksamhetens kontinuitet, kompetensförsörjning och kostnader.
- **Total sjukfrånvaro:** En samlad bild av frånvarons omfattning som används för att följa utvecklingen över tid, jämföra verksamheter och bedöma effekten av arbetsmiljö- och hälsoinsatser.

Tillsammans ger dessa mätperioder ett nyanserat underlag för att arbeta både förebyggande och rehabiliterande samt för att fatta välgrundade beslut på organisatorisk nivå.

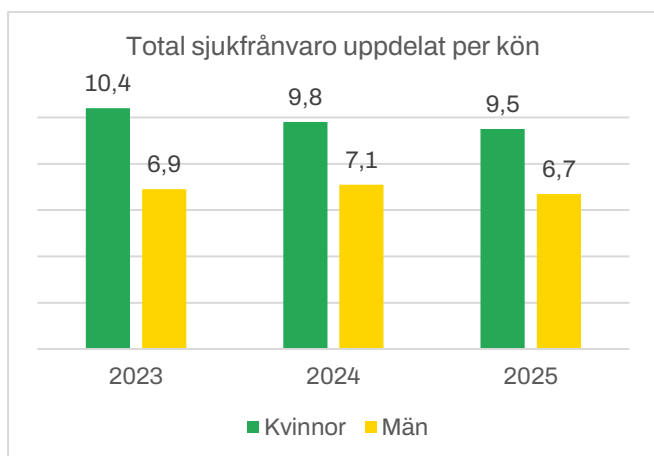
Sjukfrånvaron minskar stadigt över perioden. Nedgången det senaste året beror på färre andelar långtidssjukfrånvaro (dag 60+), medan övriga perioder ligger stabilt. Långtidssjukfrånvaro utgör fortsatt omkring hälften av den totala frånvaron, vilket gör att minskningen där får störst effekt på totalnivån.

	2023	2024	2025
Dag 1–14	3,8	3,6	3,6
Dag 15–59	0,9	0,8	0,8
Dag 60+	4,8	4,8	4,4
Total	9,5	9,2	8,8

Sjukfrånvaron minskar totalt sett och skillnaden mellan könen blir mindre, även om det fortfarande finns en nivåskillnad. Det är viktigt att fortsätta prioritera förebyggande insatser och tidiga åtgärder, särskilt i de områden som bidrar mest till långtidssjukfrånvaro.

	2023	2024	2025
Medel för kommuner	7,5	7,5	7,2
Trollhättan	9,0	9,1	8,8
Uddevalla	9,8	10,4	9,4
Vänersborg	9,5	9,2	8,8

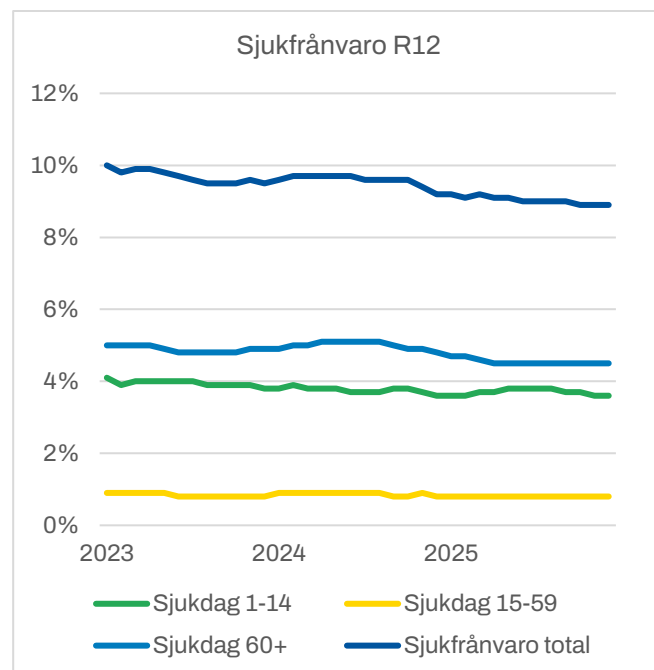
*Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik

Genom att följa utvecklingen av sjukfrånvaro utifrån R12 får vi en tydligare och mer långsiktig bild av trender och förändringar. R12-sjukfrånvaro är sjukfrånvaro beräknad som ett rullande tolv månadersvärde, där varje ny månad ersätter den äldsta. Det ger en mer stabil bild av utvecklingen över tid och minskar effekten av tillfälliga variationer.

R12-sjukfrånvaron visar en successiv nedgång över perioden, vilket indikerar att minskningen är strukturell snarare än ett resultat av tillfälliga

variationer. Den rullande tolv månadersberäkningen tydliggör hur förändringar i sjukfrånvaron slår igenom över tid och visar att utvecklingen sker gradvis. Detta tyder på att åtgärder och arbetssätt haft en långsiktig påverkan snarare än kortvariga effekter.

Genom att följa sjukfrånvaro per åldersgrupp ges en fördjupad förståelse av hur arbetsmiljö, hälsa och belastning påverkar olika delar av kommunens verksamheter. Olika åldersgrupper har ofta skilda förutsättningar, både när det gäller typ av arbetsuppgifter, återhämtningsförmåga och förekomst av långvariga diagnoser. Genom att följa utvecklingen per ålder blir det möjligt att identifiera specifika mönster, exempelvis om yngre medarbetare har hög korttidsfrånvaro eller om långtidssjukfrånvaron ökar i äldre grupper.

	2023	2024	2025	Diff fg år
29 år och yngre	8,6	8,4	8,1	-0,3
30–49 år	9,4	8,6	8,3	-0,3
60 år och äldre	9,8	10,0	9,7	-0,3

*Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik

Att följa sjukfrånvaron per yrke gör det möjligt att identifiera specifika arbetsmiljörisker och rikta insatser mer träffsäkert. I tabellen med sjukfrånvaro per yrke inkluderas endast yrkesgrupper med fler än 20 medarbetare.

	Antal	% 2023	% 2024	% 2025	Diff fg år
Undersköterska	610	16,9	17,4	16,0	-1,4
Resurspedagog	21	13,9	14,5	13,5	-1,0
Leg Fritidspedagog	22	10,0	11,6	13,4	1,8
Måltidsbiträde	54	9,2	10,1	12,1	2,0
Stödassistent	239	11,2	11,5	11,4	-0,1
Stödpedagog	23	11,3	12,2	11,3	-0,9
Barnskötare	185	11,0	10,7	9,8	-0,9
Verksamhetsledare	37	7,9	9,3	9,5	0,2
Leg förskollärare	255	11,5	10,5	9,4	-1,1
Vårdbiträde	123	10,0	9,6	9,0	-0,6
Boendestödjare	50	7,9	7,6	8,8	1,2
Resursperson	143	8,8	6,7	8,3	1,6
Kock	62	10,1	10,8	8,0	-2,8
Lokalvårdare	64	8,4	7,2	7,4	0,2
Socialsekreterare	74	7,6	10,7	7,1	-3,6
Specialpedagog	22	14,9	10,2	7,0	-3,2
Personlig assistent	27	14,0	13,5	6,5	-7,0
Leg lärare	291	8,2	6,6	6,3	-0,3
Sjuksköterska	70	7,6	7,0	6,1	-0,9
Vaktmästare	26	7,3	4,1	5,1	1,0
Enhetschef	83	2,4	2,6	5,1	2,5
Utvecklingsledare	24	0,9	7,1	4,7	-2,4
Administratör	44	5,8	5,7	4,1	-1,6
Rektor	42	1,9	2,1	3,9	1,8
Gruppledare	43	4,3	3,3	3,7	0,4
Förstelärare	47	8,3	4,3	3,1	-1,2
Modersmåslärare	32	2,9	2,9	2,1	-0,8

Rehabilitering

Ett tidigt agerande i rehabiliteringsprocessen kan förebygga längre sjukskrivning. Detta bidrar till att minska det fortsatta behovet av rehabiliteringsinsatser och begränsar de effekter frånvaro har på individen, arbetsgruppen samt verksamheten. Enligt riktlinjerna ska ett rehabiliteringsärende initieras om medarbetaren:

- har varit sjukfrånvarande vid fler än fyra tillfällen under en sex månaders period
- är sjukskriven mer än 14 dagar
- själv efterfrågar det

När ett rehabiliteringsärende startas i systemet registreras sjukdomstypen utifrån den information som finns tillgänglig då. Även om diagnosen kan justeras under sjukperioden, brukar det första registrerade tillståndet oftast stå kvar trots eventuell ny information.

Tabellen visar att infektioner/förkylningar och psykisk ohälsa är de mest rapporterade sjukdomstyperna i Adato (kommunens system för rehabilitering), men båda minskar under 2025 jämfört med 2024. Belastningssjukdomar däremot ökar, vilket antyder fortsatt eller ökad fysisk belastning inom vissa verksamheter. Sammantaget syns en tydlig minskning av totala antalet registrerade sjukdomstyper mellan 2024 och 2025, vilket återspeglar en generell nedgång i sjukfrånvaro.

Sjukdomstyp reg. i Adato	2023	2024	2025	Diff fg år
Belastningssjukdomar	34	28	46	18
Drogrelaterat	4	0	1	1
Hjärt-/kärlsjukdomar	10	10	11	1
Infektion/förkylning	350	405	306	-99
Kroniska sjukdomar	27	43	26	-17
Mag-/och tarmsjukdomar	32	37	27	-10
Psykisk ohälsa	161	166	152	-14
Sjukskrivning vid graviditet	27	16	21	5
Tumörsjukdomar	15	11	13	2
Övriga fysiska sjukdomar*	325	325	286	-39
Totalt antal sjukdomstyper	985	1 041	889	-152

*Exempel på registrerade ärenden: Korttidsfrånvaro med olika orsaker, psykisk ohälsa som först visat sig i diffusa fysiska symtom, samsjuklighet – flera olika sjukdomstillstånd

Variationerna i sjukfrånvaro mellan förvaltningarna speglar både skillnader i verksamheternas uppdrag och i deras arbetsmiljörisiker. Samtidigt visar utvecklingen över tid att flera förvaltningar haft en positiv utveckling med minskad sjukfrånvaro. Skillnaderna tydliggör behovet av verksamhetsnära analyser där sjukfrånvaron sätts i relation till arbetsorganisation, bemanning och identifierade riskområden. Detta är en viktig förutsättning för att kunna prioritera och rikta förebyggande och rehabiliterande insatser på ett träffsäkert sätt.

Orsaker bakom sjukfrånvaro

Under senare år har orsakerna till sjukskrivning förändrats. Andelen sjukskrivningar på grund av stressrelaterad psykisk ohälsa har ökat, medan fysiska besvär tidigare dominerade. Stressrelaterad psykisk ohälsa är nu den vanligaste orsaken bland pågående sjukfall. Denna utveckling kan delvis förklaras av att psykiska diagnoser ofta leder till längre sjukskrivningsperioder, medan sjukskrivningar med fysisk orsak vanligtvis avslutas snabbare. För både kvinnor och män utgör fysiska diagnoser fortfarande

hälften av de sjukskrivningar som ger rätt till ersättning från Försäkringskassan. Majoriteten av fysiska åkommor möjliggör en relativt snabb återgång i arbete, med undantag för exempelvis tumörer och hjärt-kärlsjukdomar där rehabiliteringen vanligtvis tar längre tid. Vid stressrelaterad psykisk ohälsa ses generellt kortare sjukskrivningsperioder, men diagnosen utmattningssyndrom innebär ofta sjukfrånvaro som varar i upp till ett halvår. Denna diagnos blir allt vanligare, särskilt bland kvinnor.

Förvaltningarna har under en längre tid bedrivit ett strukturerat och målinriktat arbete för att minska sjukfrånvaron och stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv. Arbetet har omfattat både förebyggande och rehabiliterande insatser, med särskilt fokus på långtidssjukfrånvaro.

Sjukfrånvarostatistik har följts upp löpande och använts som underlag för dialog och analys på olika nivåer i organisationen, vilket har möjliggjort tidiga och lokalt anpassade insatser. Samarbete mellan chefer, HR, företagshälsovård och andra externa aktörer har varit en viktig del i arbetet med rehabilitering och återgång i arbete.

Chefernas roll har varit central i detta arbete, med ökat fokus på närvaro, tidig uppföljning och tydlighet i rehabiliteringsprocesser. Genom att arbeta mer strukturerat med upprepade korttidsfrånvaro, arbetsanpassningar och dialog vid sjukskrivning har flera förvaltningar skapat bättre förutsättningar för att förebygga ohälsa och minska risken för längre sjukfrånvaro. Parallellt har det systematiska arbetsmiljöarbetet stärkts, där arbete med friskfaktorer, arbetsbelastning, samtalsklimat och delaktighet varit en integrerad del.

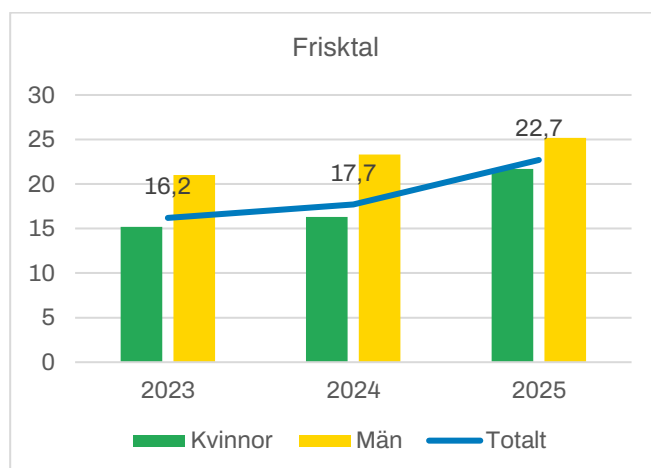
Sammantaget visar resultaten att förvaltningarnas långsiktiga och samordnade arbete har bidragit till en förbättrad total sjukfrånvaro under 2025, särskilt genom minskad långtidssjukfrånvaro. Samtidigt kvarstår gemensamma utmaningar, främst kopplade till arbetsbelastning, förändringstryck och prioritering av arbetsuppgifter i vissa verksamheter. För att långsiktigt säkerställa en fortsatt positiv utveckling krävs fortsatt dialog, systematisk uppföljning och förstärkta förebyggande och främjande arbetsmiljöinsatser på samtliga nivåer i organisationen.

Frisktal

Frisktalet visar hur stor andel av medarbetarna som haft högst fem sjukdagar under året. Ett frisktal på 22,7 % innebär att drygt var femte medarbetare har varit sjuk högst fem dagar under hela året, vilket ger en bild av hur stor del av organisationen som har låg eller ingen sjukfrånvaro.

En uppgång i frisktalet kan därför tolkas som att fler medarbetare har en stabil närvaro, vilket ofta hänger ihop med fungerande arbetsmiljö, återhämtning och tidiga insatser. Samtidigt säger måttet inget om omfattningen i den grupp som ligger över gränsen: den kan bestå av både medarbetare med marginellt fler än fem sjukdagar och medarbetare med betydligt längre frånvaro.

Genom att följa frisktalet över tid synliggörs därmed främst förändringar i "bredden" av låg frånvaro, medan utvecklingen av längre sjukperioder behöver förstås tillsammans med kompletterande mått, exempelvis total sjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro.

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

Uppdelningen på medarbetare och chefer gör det möjligt att se om förändringen i frisktalet är bred i organisationen eller koncentrerad till en rollkategori. En stabil skillnad över tid talar för mer varaktiga rollvillkor, medan ett växande gap kan signalera förändrade organisatoriska förutsättningar som bör följas upp med fördjupad analys.

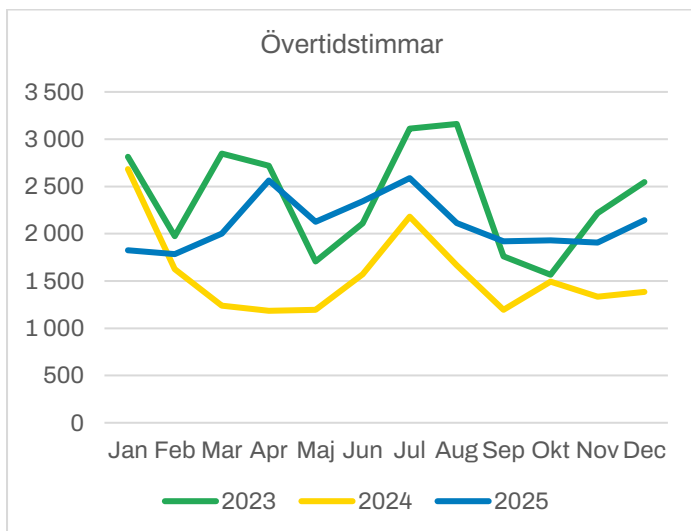
Övertid och fyllnadstid

Övertid och fyllnadstid är båda nyckeltal för att följa arbetsbelastning, bemanning och resursutnyttjande. Hög övertid kan tyda på obalans mellan resurser och uppdrag, medan låg övertid kan indikera en hållbar arbetsorganisation. Fyllnadstid visar hur mycket deltidsanställda arbetar utöver sin tjänst, vilket kan signalera behov av att se över bemanning och schemaläggning.

Från april 2025 får deltidsanställda övertidsersättning i stället för mertidsersättning, vilket påverkar jämförbarheten mellan åren.

	2024	2025	Diff fg år
Trollhättan	0,36%	0,51%	0,15%
Uddevalla	0,67%	0,77%	0,10%
Vänersborg	0,36%	0,49%	0,13%

Diagrammet visar övertid per månad och år för att följa arbetsbelastning och bemanning. Om övertiden är långvarig kan den belasta medarbetarna och försämrade arbetsmiljön om inte rätt åtgärder vidtas. Övertid är därför ett nyckeltal vid analys av sjukfrånvaro, eftersom hög arbetsbelastning kan leda till ohälsa och sjukskrivning.

*Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik

Arbetsskador och tillbud

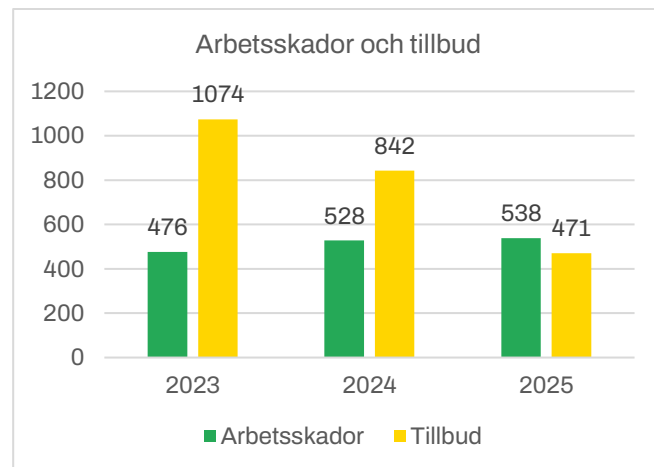
Genom att följa utvecklingen av arbetsskador och tillbud över tid möjliggörs att identifiera mönster och riskområden. Det ger ett bättre underlag för att sätta

in förebyggande åtgärder och förbättra arbetsmiljön så att antalet skador och incidenter minskar. En arbetsskada är en skada eller sjukdom som uppstår på grund av arbetet eller förhållanden i arbetsmiljön.

Exempelvis olycksfall, arbetssjukdom eller färdolycksfall. Ett tillbud är en händelse som hade kunnat leda till en skada eller ett olycksfall, men som slutade väl. Även om ingen skada uppstår är det viktigt att ta tillbud på allvar.

Det kan vara svårt att dra slutsatser för kommunen i stort utifrån rapporterade arbetsskador och tillbud. Vissa händelser kan vara felkategoriserade, och variationer i antal rapporteringar kan lika gärna bero på ändrad rapporteringsbenägenhet som på faktiska förändringar i arbetsmiljön.

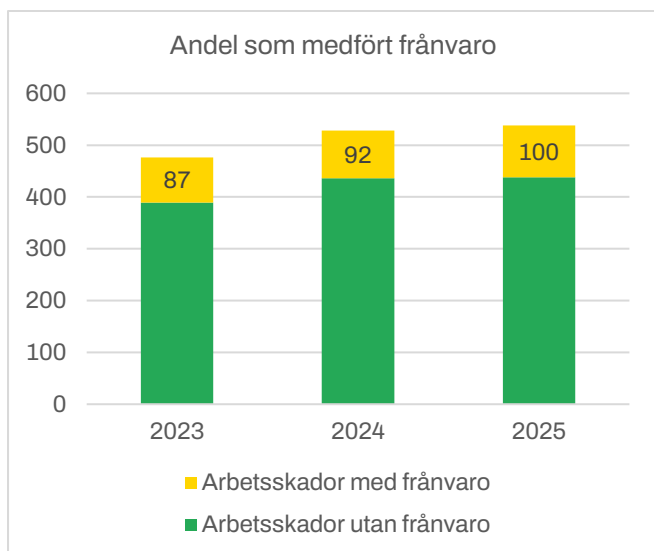
Diagrammen visar att antalet arbetsskador har ökat något över tid samtidigt som tillbuden minskar kraftigt. Det kan tyda på att färre riskhändelser rapporteras eller upptäcks i tid. Samtidigt framgår att andelen arbetsskador som leder till frånvaro ökar, vilket understryker vikten av ett aktivt förebyggande arbete som det systematiska arbetsmiljöarbetet leder till.

*Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik

De vanligaste arbetsskadorna orsakas av annan person, fallskador samt akut överansträngning. När det gäller tillbud handlar det ofta om hot och våld, ohälsosam arbetsbelastning (till exempel stress) eller risk att skadas av annan person. Arbetsskador inträffar

främst i samband med arbete hos brukare, både i enskilt hem och i särskilt boende, samt på allmän plats. Tillbudet förekommer däremot oftast i klassrum, vid arbete hos brukare i enskilt hem och på allmän plats.

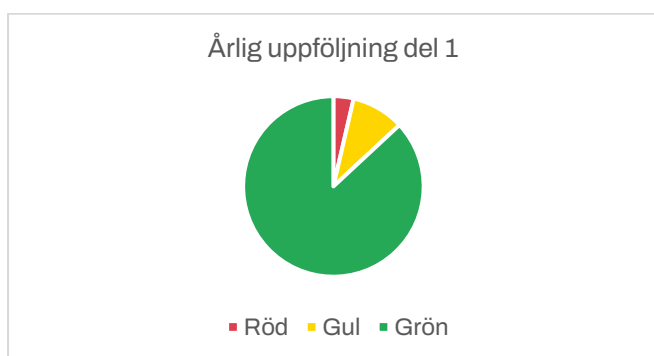

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Varje år genomförs en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). Syftet är att säkerställa att rutiner fungerar och att det är en god arbetsmiljö.

Uppföljningen består av två delar, den första består av frågor som säkerställer att alla delar i det systematiska arbetsmiljöarbetet finns på plats och fungerar enligt krav. Fokus ligger på rutiner, ansvar och processer. Den andra delen belyser vilka arbetsmiljöfrågor som är aktuella inom verksamhetsområdet, vilka friskfaktorer som finns och vilka områden som behöver prioriteras. Förvaltningarnas uppföljning finns i sin helhet som bilaga.

Sammanfattningen av den första delen visar att stora delar av det systematiska arbetsmiljöarbetet är på plats. Nedan visas en fördelning av svaren.

Andelen av det som markerats i rött handlar om områden som behöver stärkas:

1. *Avsaknad av skyddsombud.* Framför allt på enheter inom samhällsbyggnadsförvaltningen och socialförvaltningen.
2. *Skriftlig uppgiftsfördelning behöver utvecklas.* Framför allt gäller det när ordinarie chef är frånvarande och blir ersatt av en annan person. Svaren är jämnt fördelade över samtliga förvaltningar.
3. *Oklarhet kring fråga om diskriminering.* En av frågorna rörande diskriminering verkar ha misstolkats. I det systematiska arbetsmiljöarbetet undersöks detta område inom social arbetsmiljö, vilket kan ha gjort att frågan uppfattats otydligt och därför besvarats med "nej" trots att området faktiskt hanteras. Svaren är jämnt fördelade över samtliga förvaltningar.

Sammanställningen av den andra delen är uppdelad utifrån de tre områdena: vilka friskfaktorer som förvaltningarnas verksamheter har lyckats bra med, prioriteringar för arbete framåt samt identifierade behov att lyfta till överställd nivå:

Friskfaktorer:

- *Delaktighet, inflytande och god dialog.* Regelbundna möten, öppna samtal och möjlighet att påverka uppdraget lyfts i nästan alla förvaltningar.
- *Stödjande och närvarande ledarskap.* Medarbetarna upplever generellt att cheferna är tillgängliga, engagerade och återkopplar på ett bra sätt.
- *Goda kollegiala relationer och samarbete.* Ett starkt socialt klimat, hjälpsamhet och bra samarbete mellan kollegor betonas tydligt.
- *Kompetensutveckling och trygghet i arbetet.* Flera förvaltningar beskriver att utbildningsinsatser har stärkt både kunskap, säkerhet och arbetsglädje.

Prioriteringar:

- *Arbetsbelastning och prioritering:* Fortsatt analys och dialog kring arbetsbelastning, fokus på strukturerade forum.

- *Fysisk arbetsmiljö*: Samverkan med tekniska delar, åtgärdsplaner och kontinuerlig uppföljning av lokaler och säkerhet.
- *Social arbetsmiljö*: Implementering av riktlinjer för hot/våld, kartläggningar för diskriminering, kompetensutveckling i bemötande.

Behov till överställd nivå:

- Ökat stöd kring digitala system och tydligare ansvarsfördelning.
- Stärkt arbete kring hot/våld, både förebyggande och vid akuta händelser.
- Tydlighet, resurser, tid för chefskap, samsyn kring budget och kompetensutveckling.

Inspektioner från Arbetsmiljöverket

Bakgrund till inspektionerna

Under 2025 genomför Arbetsmiljöverket två större nationella tillsynsinsatser som berör kommunal verksamhet.

Den första insatsen riktas mot hemtjänsten, där cirka 700 arbetsplatser inspekteras mellan maj 2025 och maj 2026. Bakgrunden är att hemtjänstpersonal anmäler arbetsolyckor och arbetssjukdomar dubbelt så ofta som andra yrkesgrupper. Inspektionerna fokuserar därför på risker kopplade till arbetsbelastning, belastningsergonomi, hot och våld samt hur verksamheterna arbetar med ett systematiskt och förebyggande arbetsmiljöarbete.

Den andra insatsen gäller hot, våld och otillåten påverkan riktat mot offentligt anställda. Den startade i maj 2025 och granskar hur kommuner arbetar för att förebygga och hantera dessa risker. Granskningen omfattar aktuella riskbedömningar, tydliga rutiner, rapporteringsvägar och stöd till medarbetare. Arbetsmiljöverket beskriver ökningen av hot och påtryckningar som både ett arbetsmiljöproblem och ett hot mot demokratin.

Tillsammans innebär dessa två inspektionsområden att Arbetsmiljöverket under 2025 riktar särskild uppmärksamhet mot områden där riskerna är höga och där arbetsmiljöarbetet behöver stärkas för att

skapa ett tryggt, säkert och långsiktigt hållbart arbetsliv i kommunal sektor.

Resultat från inspektionerna i Vänersborgs kommun

Inspektionerna visar att det finns återkommande och övergripande brister i arbetsmiljöarbetet.

Både inom hemtjänsten och individ- och familjeomsorgen (IFO) framkommer att verksamheterna inte i tillräcklig grad har undersökt vilka arbetsförhållanden och arbetssituationer som innebär risk för våld eller hot om våld. Det saknas övergripande riskbedömningar för hemtjänstens geografiska områden, och de risker som identifieras dokumenteras inte alltid skriftligt eller med tydlig bedömning av allvarlighetsgrad. För att åtgärda detta behöver verksamheterna säkerställa att riskbedömningar genomförs regelbundet, att arbetet organiseras så att risker förebyggs så långt som möjligt samt att säkerhetsrutiner är aktuella, kända och följs upp.

Inspektionen av hemtjänsten omfattade fler områden än hot och våld, men det var endast inom området hot och våld som Arbetsmiljöverket ställde konkreta krav på åtgärder.

Inom IFO identifieras dessutom ett särskilt utvecklingsområde kopplat till otillåten påverkan. Här finns behov av tydligare arbetssätt, bättre struktur och en mer definierad ansvarsfördelning, både på enhetsnivå och centralt i organisationen.

Bygglovsenheten uppvisar inga brister och har inga formulerade krav efter inspektionen. Informationen kan användas i det fortsatta arbetet med att analysera och utveckla arbetsmiljöprocesser inom organisationen.

Antal medarbetare per chef

Antal medarbetare per chef visar hur många medarbetare en chef i genomsnitt ansvarar för och används för att bedöma chefers organisatoriska förutsättningar. Ett högre tal kan innebära större arbetsbelastning och begränsade möjligheter till närvarande ledarskap, medan ett lägre tal ofta ger bättre förutsättningar för stöd, uppföljning och arbetsmiljöarbete.

	2023	2024	2025	Diff fg år
Kvinnor	22,0	22,2	21,8	-0,4
Män	16,9	16,4	16,3	-0,1
Totalt	19,9	20,4	20,3	-0,1

*Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik

Tabellen visar att antalet medarbetare per chef är stabilt under perioden 2023–2025, med små förändringar mellan åren. Kvinnliga chefer har fortfarande ett högre chefsspann än manliga chefer, och båda grupperna minskar något under 2025. Sammantaget pekar detta på att den organisatoriska strukturen och chefers arbetsbelastning är i stort sett oförändrad.

	2024	2025	Diff fg år
Trollhättan	21,3	26,9	5,6
Uddevalla	23,7	29,1	5,4
Vänersborg	20,4	20,3	-0,1

Chefers förutsättningar varierar, något som blir tydligt när antalet medarbetare per chef redovisas i olika intervall (chefsspann). Genomsnittet säger bara en del, men genom att visa intervallen ges en rättvisare bild av hur fördelningen faktiskt ser ut. Därför redovisas både det genomsnittliga antalet medarbetare per chef och hur chefsspannen fördelar sig i intervall för 2025. Syftet är att synliggöra skillnader som inte framgår av ett enda medelvärde.

Antal medarbetare per intervall (%)	2025
≤15	36%
16–25	30%
26–35	27%
>35	7%

Övrigt inom arbetsmiljöarbetet

Under 2025 har ett särskilt fokus lagts på att utveckla gemensamma metoder för verksamheterna utifrån aktuell forskning. Arbetet har utgått från en helhetssyn i stället för enskilda detaljlösningar och att

insatser ska leda till verkliga förändringar. Omfattar både vidareutveckling av arbetsmiljöprocessen och en översyn av befintliga stödprocesser. Det inkluderar bland annat frågor i medarbetarundersökningen, årliga uppföljningar, aktiva åtgärder, trygg och säker arbetsplats samt riktlinjer kring hot och våld.

Under året genomfördes en revision av arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet och sjukfrånvaron.

Revisionen resulterade i att de processer och stödstrukturer som nyligen tagits fram nu får tid att implementeras och fungera som ett stöd för styrning och genomförande. Parallellt pågår en kartläggning under namnet "Från antagande till fakta", där kommunen samlar in information som kan användas för att stärka arbetsmiljöarbetet och förebygga sjukskrivningar.

Kartläggning från antagande till fakta

Personalavdelningen har tagit initiativ till och leder projektet "Från antaganden till fakta" – en kartläggning av förutsättningar för ett hållbart arbetsliv och hållbara arbetsplatser. Arbetet görs tillsammans med socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Kartläggningen omfattar fyra yrkesgrupper och syftar till att identifiera organisatoriska förutsättningar, individuella sociala faktorer och hälsfaktorer. De fyra yrkesgrupperna är måltidsbiträde, barnskötare och undersköterska inom hemtjänst och särskilt boende.

De resultat som tas fram ska användas för att ge stöd till organisationen och verksamheterna i att ta fram mer träffsäkra åtgärder som bidrar till en hållbar arbetsmiljö, ett hållbart arbetsliv och som stärker kompetensförsörjningen.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är avgörande för kommunens möjlighet att bedriva en hållbar och effektiv verksamhet. Förändrade krav, demografiska förändringar och ökad konkurrens om arbetskraft gör det nödvändigt att ständigt utveckla och säkra rätt kompetens. Det krävs ett gemensamt och målmedvetet arbete, där både rekrytering och kompetensutveckling ingår.

Lika chefskarriär

För att bedöma om kvinnor och män har proportionerliga möjligheter att nå chefspositioner jämförs könsfördelningen bland chefer med könsfördelningen bland medarbetarna.

Nyckeltalet lika chefskarriär visar om kvinnor och män är proportionellt representerade bland chefer jämfört med övriga medarbetare. Ett kvotvärde på 1 innebär balans, under 1 visar att gruppen är underrepresenterad och över 1 att den är överrepresenterad.

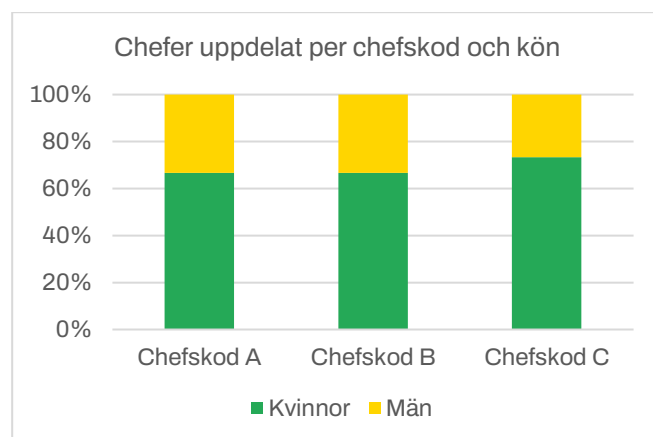
Kvinnor utgör 72 procent av cheferna, medan deras andel bland medarbetarna är 88 procent. Det ger ett kvotvärde på 0,82, vilket innebär att kvinnor är underrepresenterade i chefsgruppen i förhållande till sin andel i personalstyrkan. Män motsvarar 28 procent av cheferna och 22 procent av medarbetarna, vilket ger ett kvotvärde på 1,23, och visar att män är överrepresenterade.

	2024	2025	Diff fg år
Trollhättan	0,92	0,91	-0,01
Uddevalla	1	1,13	0,13
Vänersborg	0,91	0,82	-0,09

Genom att följa könsfördelningen inom olika chefskoder synliggörs hur representationen ser ut i chefsleden och därmed visar om det finns obalanser mellan kvinnor och män i organisationens chefsnivåer. Informationen kan användas för att rikta insatser där de bäst behövs, till exempel om något chefsled uppvisar särskilt skev fördelning.

Genom att regelbundet analysera könsfördelningen på olika chefsnivåer skapas bättre förutsättningar för en jämställd chefskarriär och för att tidigt upptäcka strukturer som kan påverka möjligheterna till utveckling.

Diagrammet visar att kvinnor är fler än män i alla chefskoder, med främst i chefskod C där majoriteten av cheferna finns.

Chefskoderna innebär följande:

- A = chef direkt underställd alternativt ansvarig inför politisk styrelse eller nämnd
- B = mellanchef som har både över- och underställda chefer och kan vara ansvarig inför politisk nämnd
- C = första linjens chef och bär det direkta personalansvaret gentemot medarbetare.

Avgångsenkät

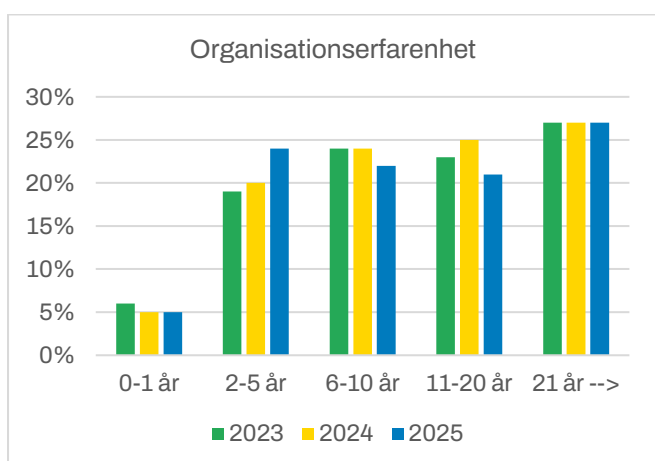
Enkäten erbjuds i samband med avgångssamtalet, men svarsfrekvensen varierar. Resultaten ska därför tolkas med viss försiktighet, då de baseras på ett urval av avgångna medarbetare.

Resultaten visar att de flesta avgångar sker på egen begäran, huvudsakligen på grund av nytt arbete eller pension. De faktorer som oftast lyfts fram som möjliga skäl att stanna kvar är lön, utvecklingsmöjligheter, ledarskap, arbetsbelastning samt tydlighet i styrning och roller. Samtidigt anger många att de uppskattar anställningens arbetsklimat, arbetstider, geografiska närhet och trygghet.

Organisationserfarenhet

Organisationserfarenhet visar hur länge medarbetarna har varit anställda och ger en översikt över balansen mellan kontinuitet och förnyelse i organisationen. Nyckeltalet speglar förmågan att behålla erfaren kompetens samt inflödet av nya medarbetare. En hög andel med lång organisationserfarenhet indikerar stabilitet och verksamhetskunskap, men kan också kräva kompetensutveckling inför framtida avgångar. En högre andel med kortare erfarenhet signalerar tillväxt, generationsväxling eller ökad personalomsättning.

Genom att följa organisationserfarenheten över tid kan kommunen dra slutsatser om rekryteringsbehov, risk för kunskapsförlust samt behov av introduktionsinsatser och långsiktig kompetensplanering.

Pensionsavgångar

Tabellen över pensionsavgångar visar hur många medarbetare som avslutar sin anställning på grund av pension under respektive år. Nyckeltalet ger en konkret bild av det faktiska personalbortfallet utifrån pension och visar hur stort rekryterings- och kompetensöverföringsbehovet är från år till år.

	2023	2024	2025	Diff fg år
Kvinnor	51	60	52	-8
Män	8	5	12	7
Totalt	59	65	64	-1

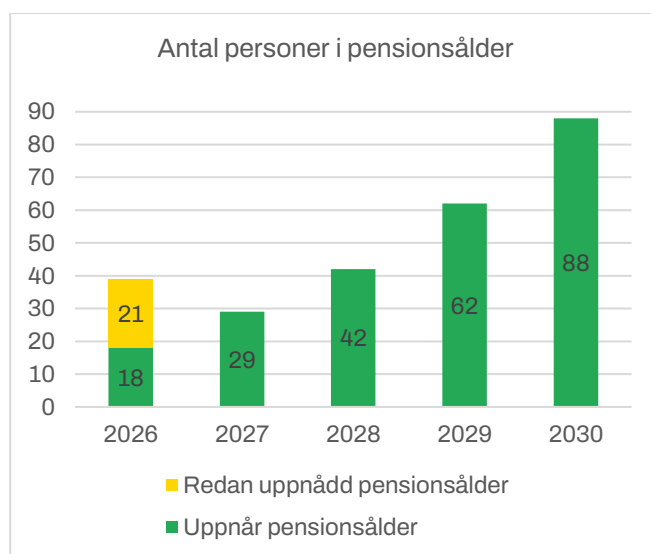
*Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik

Kommande pensionsavgångar

Flera medarbetare når pensionsålder under en relativt kort period de kommande åren, vilket ökar behovet av ersättningsrekryteringar och överföring av kompetens. Dessa pensionsavgångar förväntas därmed påverka både bemanning och kompetensförsörjning inom verksamheten.

För åren 2026–2031 är riktåldern 67 år. Det innebär att möjligheten att ta ut pension och få garantipension utgår från denna riktålder. Diagrammet nedan baseras därför på denna ålder.

Eftersom pensionsavgångarna ökar markant under de kommande åren, behövs tidig planering kring bemanning och överföring av kompetens. Dessutom har 21 medarbetare redan nått pensionsålder, vilket gör frågan om ersättningsrekryteringar och kunskapsöverföring särskilt aktuell.

*Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik

Kompetensförsörjningsplaner

Kommuner i Sverige står inför betydande utmaningar när det gäller den långsiktiga kompetensförsörjningen. Omfattande pensionsavgångar och demografiska förändringar ställer ökade krav på ett strategiskt och systematiskt arbete för att säkerställa rätt kompetens i verksamheterna.

Arbetet med kompetensförsörjning utgår från en kommunövergripande strategi, som bygger på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) nio strategier för kompetensförsörjning. Utifrån detta arbete har förvaltningarna tagit fram egna kompetensförsörjningsplaner, vilka syftar till att kartlägga nuvarande och framtida kompetensbehov samt skapa gemensamma och hållbara lösningar över förvaltningsgränserna.

Rekryteringssituationen präglas av flera utmaningar. Trots ett relativt stort antal sökande motsvarar många inte de kompetenskrav som ställs, gäller såväl specialisttjänster som bredare yrkesroller. Samtidigt är arbetslösheten hög, men en stor del av den tillgängliga arbetskraften saknar den kompetens som krävs för arbetet. En särskilt påtaglig utmaning är bristande språkkunskaper, vilket påverkar möjligheterna till anställning inom flera verksamhetsområden.

Omvärldsförändringar och ökade krav på digitalisering, informationssäkerhet och trygghet medför även ett växande behov av kompetens inom IT- och säkerhetsområdet. Dessa tjänster är generellt svåra att rekrytera till och konkurrensen om kompetensen är stor.

För att möta dessa utmaningar pågår ett långsiktigt arbete med att attrahera, rekrytera och behålla rätt kompetens. En tydlig och kvalitetssäkrad rekryteringsprocess används. Introduktionen av nya

medarbetare ser i dag olika ut inom organisationen, men kommunen arbetar aktivt med att utveckla och successivt införa mer strukturerade och likvärdiga introduktionsinsatser. Parallellt bedrivs ett kontinuerligt arbetsmiljöarbete för att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv och för att medarbetare ska vilja och kunna stanna kvar längre i organisationen.

Därutöver är kompetensutveckling och kompetensöverföring viktiga delar i arbetet, särskilt inom specialistområden. Sammantaget syftar arbetet med kompetensförsörjning till att säkerställa att kommunen även framöver har rätt kompetens för att möta verksamheternas behov och fullgöra sitt uppdrag.

Arbete inom kompetensförsörjning

Förvaltningarna har under året arbetat långsiktigt och strukturerat med kompetensförsörjning för att möta ett utmanande rekryteringsläge och framtida kompetensbehov. Arbetet har fokuserat på att tillsätta vakanta tjänster, hantera svårrekryterade befattningar samt uppmärksamma kommande generationsskiften och behov av successionsplanering.

Med utgångspunkt i framtagna kompetensförsörjningsplaner har insatser genomförts för att stärka förvaltningarnas attraktivitet som arbetsgivare och förbättra förutsättningarna för att rekrytera, introducera och behålla kompetens. Sammantaget har kompetensförsörjningen hanterats ur ett helhetsperspektiv där rekrytering, introduktion och långsiktig kompetensutveckling samverkar för att säkerställa verksamheternas kontinuitet.

Ekonomirelaterat

Personalkostnaderna utgör en betydande del av verksamhetens totala ekonomi och speglar både organisationens bemanningsnivåer och resursanvändning. I detta avsnitt redovisas utvecklingen av intäkter, löner, arvoden, pensionskostnader och övriga personalrelaterade poster.

Genom att följa förändringarna över tid går det att analysera hur olika faktorer, såsom bemanning, frånvaro, arbetad tid och ersättningsnivåer, påverkar den ekonomiska helheten. Syftet är att ge en sammanhållen bild av kostnadsutvecklingen och skapa underlag för styrning, planering och uppföljning av personalresurserna.

Intäkter och kostnader	2023	2024	2025	Diff fg år
Försäkringskassan (LSS)	15,9	16,6	16,6	oför
Driftsbidrag från Arbetsförmedlingen	23	16,4	15,2	-1,2
Summa intäkter	38,9	33	31,8	-1,2
Löner, arvoden, inkl. PO	1875,8	1918,6	2006,5	87,9
Pensionskostnader inkl. PO	233,2	282,7	199,8	-82,9
Summa kostnader	2109	2201,3	2206,3	5
Nettokostnader	2070,1	2168,3	2174,5	6,2

Tabellen indikerar att kostnadsökningen för löner och arvoden i första hand är strukturell och därmed svårare att bromsa med kortsiktiga åtgärder.

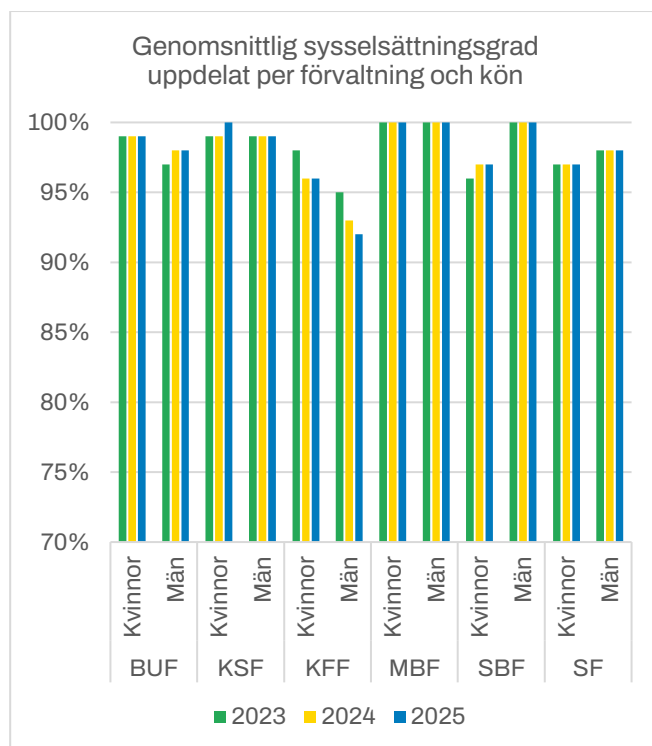
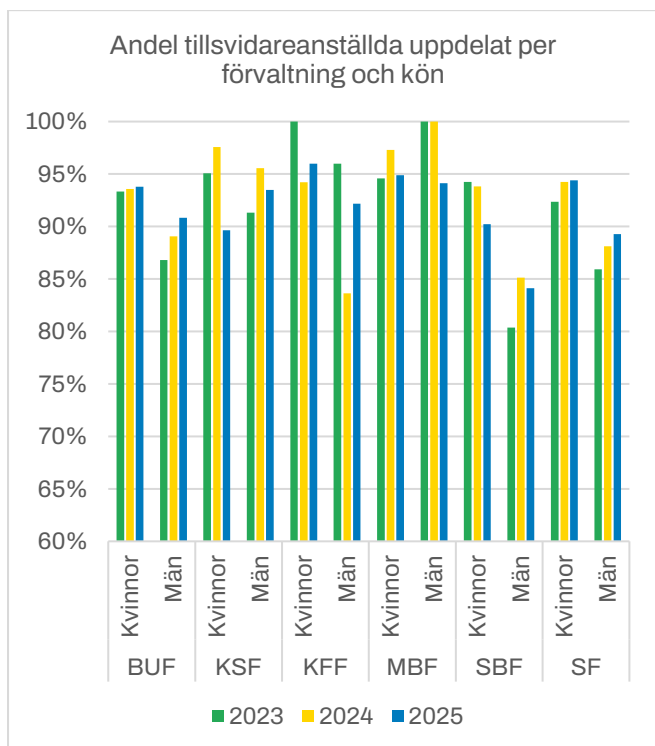
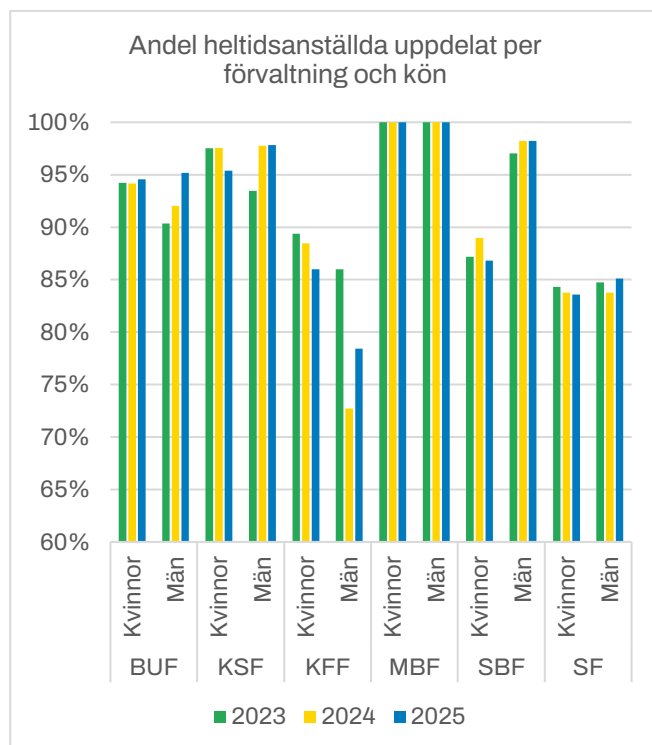
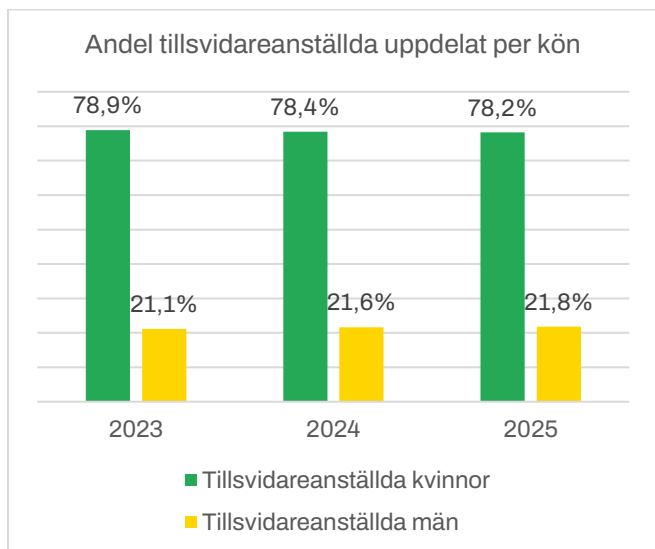
Specificerat om löner och arvoden enligt nedan	2023	2024	2025	Diff fg år
Personal, löner inkl. semesterersättning	1280	1318,3	1383,1	64,8
Sjuklön	34,3	34	35	1
Övertid och fyllnadstid	16,2	11,5	11,2	-0,3
Ob, jour och beredskap	53,2	53,7	58,3	4,6
Arbetsmarknadspolitiska åtgärder	15,1	11,1	11,1	0
Förtroendevalda	8,4	8,3	8,3	0
Uppdragstagare, arvoden och anhörigvård	19,5	23,3	26,3	3
Personalomkostnadspålägget (PO)	449,1	458,4	473,2	14,8
Summa	1875,8	1918,6	2006,5	87,9

Personalmåtten i redovisningen pekar samtidigt på en relativt stabil grundbemanning, vilket talar för att kostnadsökningen främst drivs av nivåeffekter (lönenivåer/pålägg) och ersättningsmönster snarare än av en tydlig volymökning i antal anställda. Att sjukfrånvaron minskar, särskilt i längre sjukfall, utan att sjuklön förändras i motsvarande grad talar för att förbättringen främst ligger i långtidssjukfrånvaron, medan korttidsfrånvaron är mer stabil och fortsatt behöver följas.

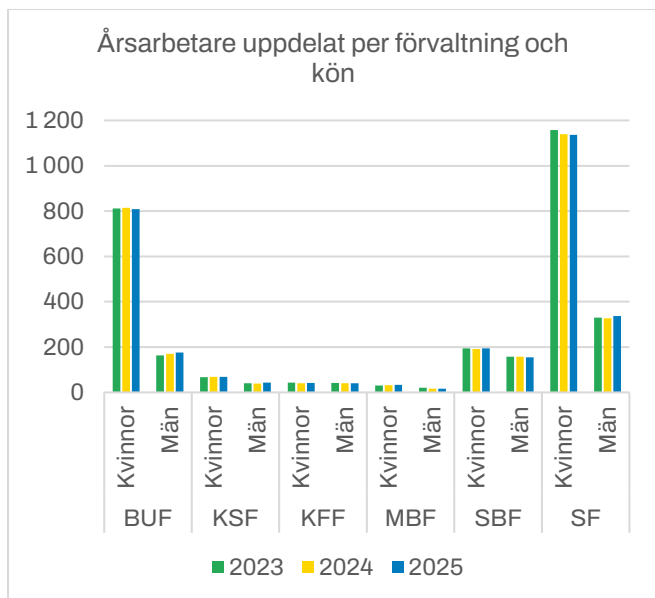
Sammanfattningsvis behöver jämförelser över tid göras med försiktighet eftersom förändrade ersättningsregler under 2025 påverkar hur vissa kostnadsposter ska tolkas.

Fördjupande statistik - personalstruktur

Nedan visas nyckeltal uppdelade efter kön och förvaltning. Det ska ses som ett komplement till den tidigare redovisningen och ger möjlighet att se nyckeltalen i en mer detaljerad fördelning.

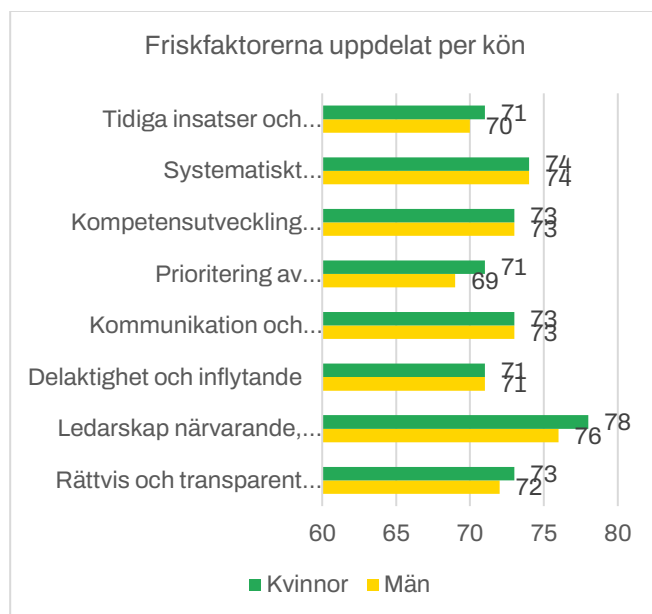
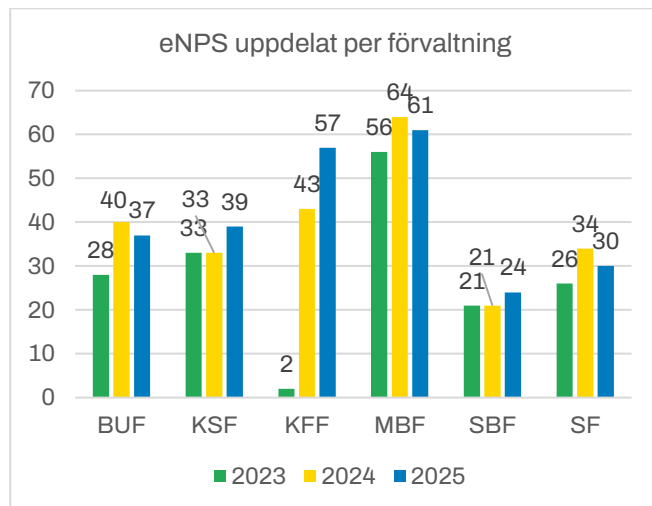
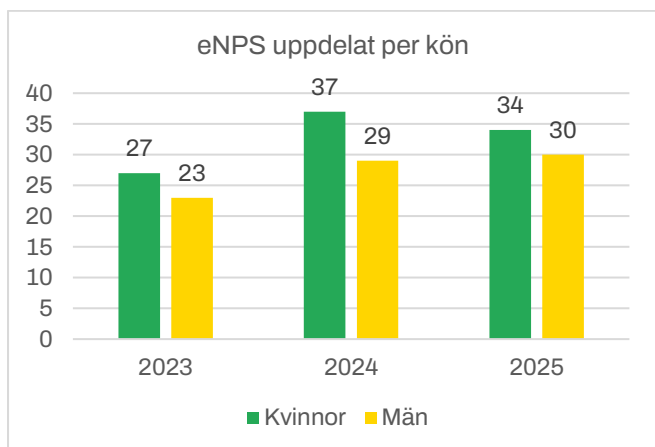
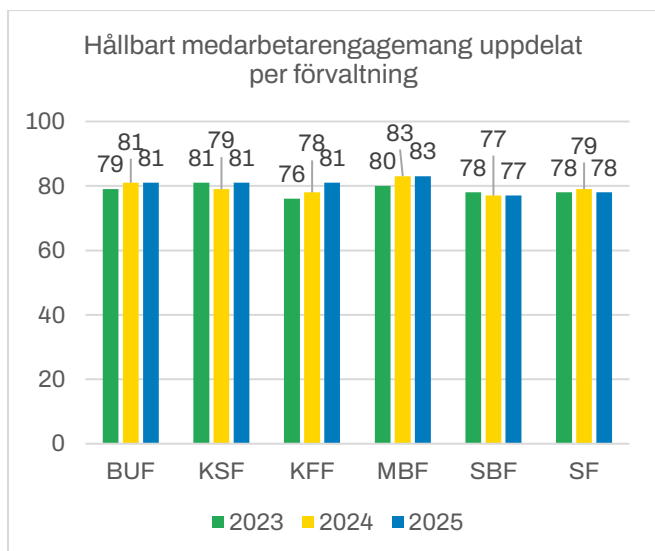
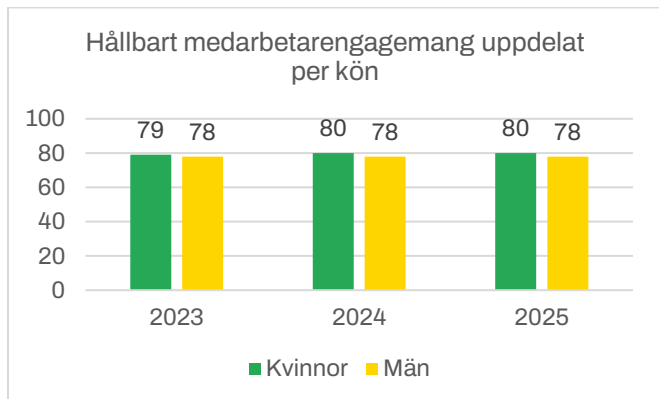
BEA-anställda	2023	2024	2025	Diff fg år
BUF	3	4	6	2
KSF	0	0	0	oför
KFF	0	1	0	-1
MBF	0	0	0	oför
SBF	25	22	28	6
SF	32	29	31	2

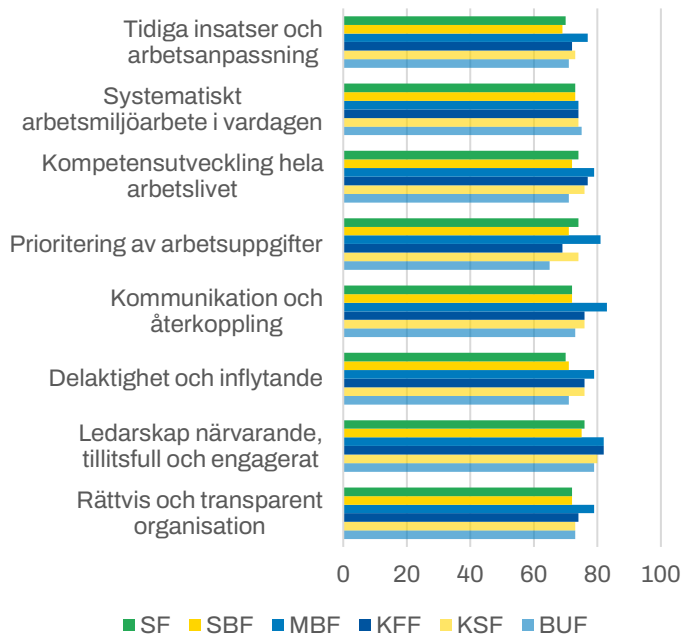
Medianlön	2023	2024	2025	Diff fg år
BUF	36 375	37 688	39 000	1 312
KSF	41 500	42 900	44 500	1 600
KFF	35 250	36 000	38 000	2 000
MBF	40 800	42 450	44 150	1 700
SBF	29 909	30 841	31 600	759
SF	29 835	30 800	31 700	900

Fördjupande statistik - arbetsmiljö

Nedan visas nyckeltal uppdelade efter kön och förvaltning. Det ska ses som ett komplement till den tidigare redovisningen och ger möjlighet att se nyckeltalen i en mer detaljerad fördelning.

Friskfaktorerna uppdelat per förvaltning

Frisktal	2023	2024	2025	Diff fg år
BUF	16,3	18	24,1	6,1
KSF	24,4	22,8	24	1,2
KFF	25,3	26,3	30,5	4,2
MBF	20,4	20,4	26,4	6
SBF	20,7	20,2	23,9	3,7
SF	14,3	16	20,8	4,8

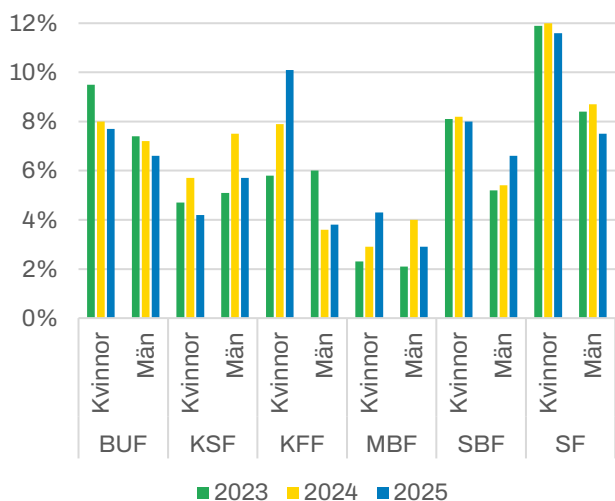
Övertidstimmar	2023	2024	2025	Diff fg år
BUF	707	782	1 868	1 086
KSF	213	413	374	-39
KFF	479	399	866	467
MBF	136	65	86	21
SBF	4 839	4 085	4 215	130
SF	22 123	13 438	18 450	5 012

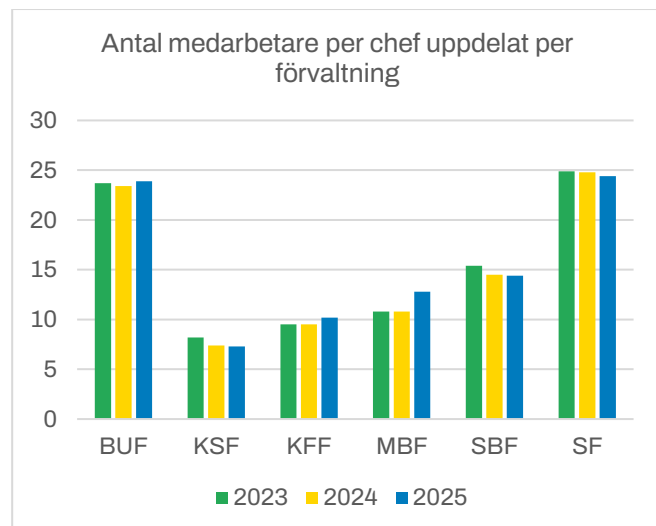
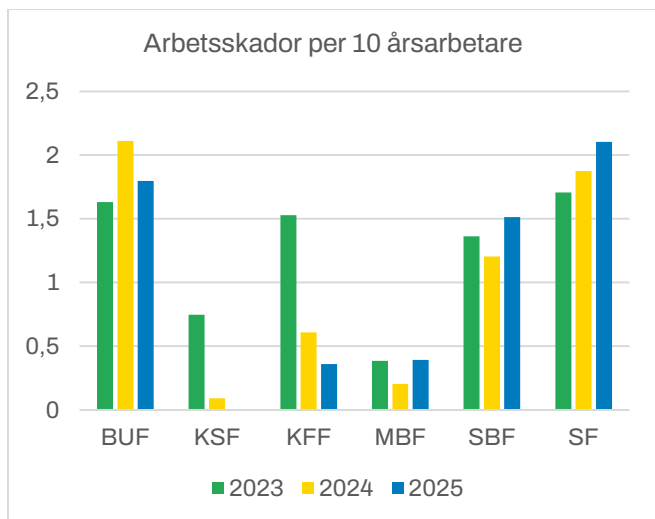
Fyllnadstimmar	2023	2024	2025	Diff fg år
BUF	4 046	3 436	638	-2 798
KSF	162	167	7	-160
KFF	340	507	162	-345
MBF	0	0	0	oför
SBF	1 447	1 706	285	-1 421
SF	22 339	16 420	4 882	-11 538

Sjukfrånvaro	2023	2024	2025	Diff fg år
29 år och yngre				
Kvinnor	9,5	8,6	8,4	-0,2
Män	7,1	8,0	7,5	-0,5
30-49 år				
Kvinnor	10,3	9,5	9,2	-0,3
Män	6,0	5,5	5,2	-0,3
60 år och äldre				
Kvinnor	10,3	10,4	10,1	-0,3
Män	8,0	8,6	8,0	-0,6

Total sjukfrånvaro uppdelat per förvaltning och kön

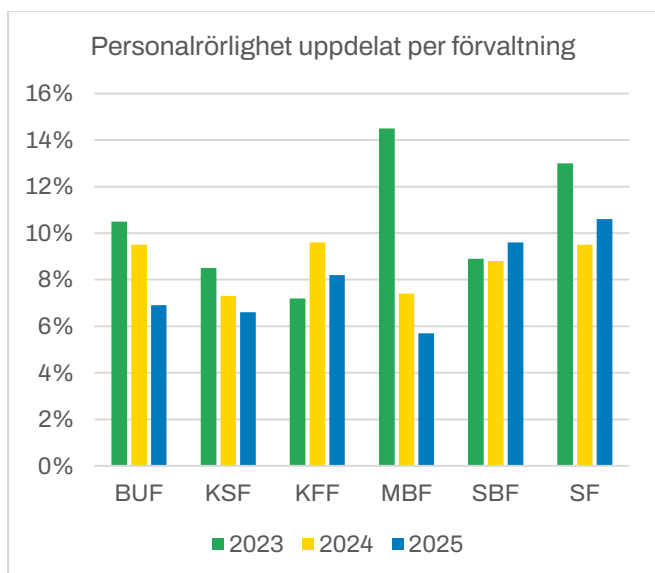
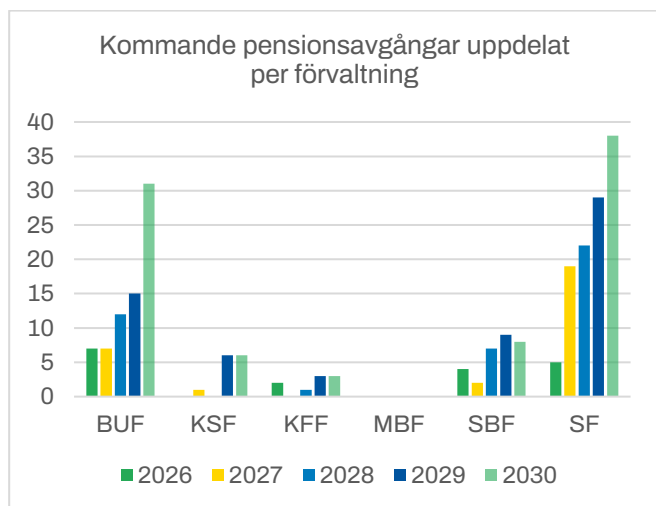
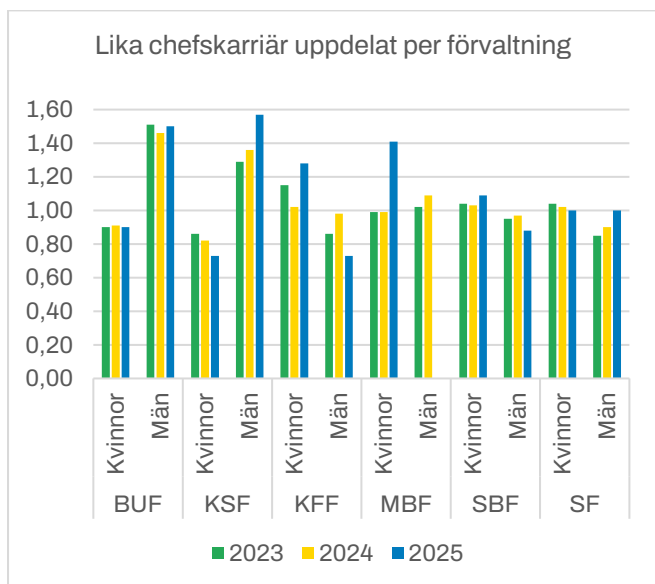

Fördjupande statistik - kompetensförsörjning

Nedan visas nyckeltal uppdelade efter kön och förvaltning. Det ska ses som ett komplement till den tidigare redovisningen och ger möjlighet att se nyckeltalen i en mer detaljerad fördelning.

Lika chefskarriär	2023	2024	2025	Diff fg år
Kvinnor	0,94	0,93	0,82	-0,11
Män	1,22	1,25	1,23	-0,02

Pensionsavgångar	2023	2024	2025	Diff fg år
BUF	29	24	19	-5
KSF	2	3	1	-2
KFF	0	3	3	oför
MBF	2	0	0	oför
SBF	6	10	6	-4
SF	15	25	35	10

Bilaga:

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Beskriv vilka friskfaktorer som ni lyckats bra med inom arbetsmiljöområdet

- *Barn- och utbildningsförvaltningen:* Verksamheterna beskriver att de haft extra fokus på prioritering av arbetsuppgifter, rättvis och transparent organisation och delaktighet och inflytande. Genom kontinuerlig dialog, regelbunden uppföljning och helhetsperspektiv har arbetet gett effekt även om det fortsatt finns utmaningar inom dessa områden som barn- och utbildningsförvaltningen behöver arbeta vidare med. Under året har man på samtliga nivåer arbetat för att bibehålla och stärka förtroendefulla relationer mellan chefer och medarbetare och medarbetare emellan. Detta har bidragit till en ökad sammanhållning samt en fördjupad förståelse och drivkraft för det gemensamma uppdraget.
- *Kommunstyrelseförvaltningen:* Den årliga uppföljningen av arbetsmiljöarbetet visar sammantaget på flera starka friskfaktorer inom organisationen. Framför allt framträder delaktighet och inflytande, kommunikation och återkoppling samt ett närvarande och tillitsfullt ledarskap som gemensamma styrkor.
- *Kultur- och fritidsförvaltningen:* Förvaltningsövergripande så känner medarbetarna en hög grad av motivation, är mycket nöjda med sin närmaste chef och känner ett stort stöd av varandra kollegialt. Det bedömer förvaltningen som några av de mest grundläggande faktorerna för en god arbetsmiljö.
- *Miljö- och byggnadsförvaltningen:* Vi har jobbat med bland annat kompetensutveckling hela arbetslivet, kommunikation och återkoppling och ledarskap närvarande tillitsfullt och engagerat. Svårt att säga vilken eller vilka friskfaktorer vi lyckats bäst med men en positiv sak med att jobba med arbetsmiljöfrågor i denna form är att intresset för frågorna har ökat något vilket märks i större engagemang i FSG och att vi numera har 2 st skyddsombud på förvaltningen.
- *Samhällsbyggnadsförvaltningen:* Sammanfattningsvis framgår att flera enheter/verksamheter upplever att de lyckats bra med friskfaktorer kopplade till dialog, samarbete och delaktighet. Regelbundna APM med öppna samtal, möjlighet att lyfta frågor och att bidra i utveckling av rutiner beskriver många som en tydlig styrka. Många enheter betonar också ett gott socialt klimat med hjälpsamma kollegor och bra samarbete både inom och mellan grupper. Kompetensutveckling har varit en annan återkommande friskfaktor, särskilt inom de tekniska verksamheterna där utbildningar i säkerhet, maskinhantering och kommunikation har stärkt tryggheten. Vissa enheter framhåller dessutom lagom arbetsbelastning och möjlighet till återhämtning som betydelsefullt även om det finns önskemål om mer flexibla friskvårdslösningar. Sammantaget präglas verksamheterna av ett gott engagemang, en positiv kultur och en vilja att hjälpas åt.
- *Socialförvaltningen:* Förvaltningens övergripande stöd, till chefer och organisation, kvalitet, stöd och utveckling har under året fortsatt utveckla stödet till chefer kopplat till arbetet i det systematiska arbetsmiljöarbetet med fokus på friskfaktorer, rehabprocesser, riskanalyser, handlingsplaner och sjukfrånvaro. Det förvaltningen i sin uppföljning av 2025 års systematiska arbetsmiljöarbete ser att vi som helhet lyckats bra med kopplat till friskfaktorerna är att ha stärkt: Kommunikation och återkoppling, delaktighet och inflytande, ett närvarande, engagerat och tillitsfullt ledarskap samt kompetensutveckling.

Ange tre prioriteringar (utifrån dokumenterade risker i Stratsys) och beskriv hur ni övergripande kommer att arbeta med prioriteringarna

- *Barn- och utbildningsförvaltningen:*
 1. Upplevd arbetsbelastning och prioritering av arbetsuppgifter - Inom FSG har det beslutats att det ska upprättas en partsgemensam arbetsgrupp för att djupare kunna analysera rotorsaker och därmed kunna sätta in effektfulla åtgärder på rätt nivå.
 2. Hälsosam fysisk arbetsmiljö - Tillse att dialog och samarbete mellan barn- och utbildningsförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen gällande ohälsosamma lokaler fortgår och fungerar. Säkerställa att det finns tydliga planer för både åtgärder och evakueringslokaler i de fall det behövs.
 3. Välfungerande underlag och arbetsprocesser - Säkerställa att förvaltningens chefer har förutsättningar att göra rätt saker i rätt tid och på rätt sätt genom årshjul, tydliga och relevanta analysunderlag samt tydlighet gällande hur it-stödssystem t.ex. Stratsys ska användas på ett effektivt sätt. På förvaltningsnivå ska det säkerställas att det finns förutsättningar för ett nära samarbete mellan verksamhetschefer och administrativ chef samt mellan samtliga chefer inom förvaltningen och de olika stödfunktionerna på administrativa avdelningen.

- *Kommunstyrelseförvaltningen:* Samtidigt har ett antal gemensamma utvecklingsområden identifierats. Återkommande teman är behov av tydligare styrning, bättre prioritering av arbetsuppgifter samt en mer rättvis och transparent organisation. Flera avdelningar pekar på bristande struktur, otydliga roller och behov av mer förutsebara processer och årshjul, vilket påverkar både arbetsbelastning och upplevd rättvisa.
 - Skapa tydligare struktur och systematik i arbetsmiljöarbetet, bland annat genom årshjul och tydliga processer.
 - Fortsatt arbete med gruppsammanhållning, dialog och organisatorisk/social arbetsmiljö, främst via APM, OSA-timmar och verksamhetsmöten.
 - Tydliggörande av roller, ansvar och prioriteringar, inklusive kompetensutveckling och gränsdragning mellan olika nivåer och funktioner.
- *Kultur- och fritidsförvaltningen:* Förvaltningen kommer att ha fokus på arbetet med styrning samt analys och uppföljning av mål.
- *Miljö- och byggnadsförvaltningen:*
 - Undersöka risker för diskriminering genom enkät.
 - Formulera övergripande mål för arbetsmiljöarbetet
 - Utifrån ny central riktlinje för hot och våld, arbeta vidare med frågan och revidera riktlinjen vi har på förvaltningen.
- *Samhällsbyggnadsförvaltningen:*
 - Säkerställa tydliga och uppdaterade rutiner, instruktioner och introduktionsmaterial.
 - Genomföra regelbundna genomgångar av befintliga arbetssätt och säkerställa enhetlighet mellan enheter.
 - Förenkla och tydliggöra användningen av digitala system genom utbildning och återkommande stöd.
- *Socialförvaltningen:* Det förvaltningen på gemensam övergripande nivå kommer arbeta vidare med kopplat till dokumenterade risker är;
 - Digital arbetsmiljö
 - Hot och våld
 Fortsätta arbetet med att stärka friskfaktorerna.

Förvaltningen kommer göra det genom ex. vis att vi kartlägger och utifrån vad kartläggningen visar, arbetar med stärkande insatser för enhetschefernas arbetsmiljö under 2026. Vi kommer fokusera på arbetet avseende hot och våld genom samverkan med fackliga, inom verksamhetsinriktningarna utifrån de planer och rutiner vi har, men arbetet behöver också ske gemensamt inom kommunorganisationen utifrån framtagande av den övergripande riktlinjen och dess implementering. När det gäller stress utifrån omställning till en mer digital arbetsmiljö med flertalet system och metoder följer förvaltningen den plan som är lagd avseende digital utveckling och välfärdsteknik och behöver här fortsatt samverka nära chef och medarbetare i förändringsarbetet samt tillsammans med fackliga parter kopplat till risk och friskanalys utifrån det förvaltningen själva kan påverka och arbeta med.

Finns det något som behöver lyftas till överställd nivå

- *Kommunstyrelseförvaltningen:* Behovet av stöd från överställd nivå varierar, men flera avdelningar lyfter vikten av tydlighet, förutsebarhet, resurser, tid att vara chef och tillit, samt samsyn kring budgetering av till exempel kompetensutveckling, licenser, konferenser och lokalfrågor. För vissa delar av organisationen är detta fortfarande under analys inom pågående process.
- *Miljö- och byggnadsförvaltningen:* Genomgång av Stratsys och de kommungemensamma strukturerna/rutinerna.
- *Samhällsbyggnadsförvaltningen:* Verksamheterna efterfrågar ett mer aktivt och vägledande stöd från centrala funktioner samt tydligare struktur för dokumenthantering och SAM-arbetet. Det finns också behov av ökad tydlighet kring mål, roller och förväntningar, tillsammans med mer praktisk vägledning. Stratsys upplevs som svårt att arbeta i och flera enheter efterfrågar utbildning.
- *Socialförvaltningen:* Utifrån uppföljningen av arbetsmiljön för 2025 bedömer sig förvaltningen behöva tydligare information kring förändringar i våra gemensamma digitala system, då det påverkar arbetsmiljön negativt när information om förändringar inte sker i god tid inför införandet. Förvaltningen ser också att ett förtydligande av kommunens olika strategiska rollers ansvar, och mer stöd i arbetet kring hot och våld både ur ett förebyggande perspektiv, men också vid akuta händelser hade underlättat arbetsmiljön, även om vi tar steg i rätt riktning här så är det ett område som fortsatt behöver stärkas gemensamt.

Övriga förvaltningar har inget att lyfta till överställd nivå.

§ 63

Nämndernas verksamhetsberättelser 2025

KS 2026/8

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna upprättad verksamhetsberättelse för styrelsens egen verksamhet.

Kommunfullmäktige beslutar att notera informationen i kommunstyrelsens och nämndernas verksamhetsberättelser.

Bilaga

Bilaga 1: Kommunstyrelsens verksamhetsberättelse 2025 lång version

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat förslag till verksamhetsberättelse för kommunstyrelsens egen verksamhet.

Nämnderna har inkommit med verksamhetsberättelser för 2025.

Beslutsunderlag

- Beslut KSAU 2026-03-16 Nämndernas verksamhetsberättelser 2025
- Nämndernas verksamhetsberättelser 2025
- Beslut, tjänsteskrivelse och lång verksamhetsberättelse om samhällsbyggnadsnämndens årsredovisning 2025
- Beslut, tjänsteskrivelse, statistik till verksamhetsberättelse och lång verksamhetsberättelse om socialnämndens årsredovisning 2025
- Beslut, tjänsteskrivelse och lång verksamhetsberättelse om kultur- och fritidsnämndens årsredovisning 2025
- Beslut, tjänsteskrivelse och lång verksamhetsberättelse om barn- och utbildningsnämndens årsredovisning 2025
- Beslut om bokslut 2025 och kort verksamhetsberättelse från miljö- och hälsoskyddsnämnden
- Beslut om bokslut 2025 och kort verksamhetsberättelse från byggnadsnämnden
- Beslut om bokslut 2025 och kort verksamhetsberättelse från överförmyndarnämnden

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2026-04-01

Sändlista

Handläggare av ärendet
Ekonomiavdelningen
Samtliga nämnder

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

§ 43

Nämndernas verksamhetsberättelser 2025

KS 2026/8

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna upprättad verksamhetsberättelse för styrelsens egen verksamhet.

Kommunfullmäktige beslutar att notera informationen i kommunstyrelsens och nämndernas verksamhetsberättelser.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat förslag till verksamhetsberättelse för kommunstyrelsens egen verksamhet.

Nämnderna har inkommit med verksamhetsberättelser för 2025.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-11
- Kommunstyrelsens verksamhetsberättelse 2025 lång version
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2026-02-26 § 16 med underlag
- Socialnämndens beslut 2026-02-26 § 17 med underlag
- Kultur- och fritidsnämndens beslut 2026-02-24 § 14 med underlag
- Barn- och utbildningsnämndens beslut 2026-02-13 § 12 med underlag
- Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut 2026-01-26 § 1 med underlag
- Byggnadsnämndens beslut 2026-01-20 § 1 med underlag
- Överförmyndarnämndens beslut 2026-02-17 § 6 med underlag

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2026-03-11

Dnr: KS 2026/8

Handläggare

Ola Runfors

ola.runfors@vanersborg.se

Mottagare

Ärendets kontakt

Nämndernas verksamhetsberättelser 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna upprättad verksamhetsberättelse för styrelsens egen verksamhet.

Kommunfullmäktige beslutar att notera informationen i kommunstyrelsen och nämndernas verksamhetsberättelser.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat förslag till verksamhetsberättelse för kommunstyrelsens egen verksamhet.

Nämnderna har inkommit med verksamhetsberättelser för 2025.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsens verksamhetsberättelse beskriver hur kommunstyrelsen bidragit till måluppfyllelsen genom samordning av kommunövergripande insatser, fortsatt digital utveckling och stöd till förvaltningarnas effektiviseringsarbete, med fokus på styrning och ekonomi i balans. Viktiga händelser under året omfattar hanteringen av den akuta stängningen av Dalbobron, flertalet samverkans- och effektiviseringsprocesser och inte minst fokus på beredskap och försvar samt IT-säkerhet. En majoritet av de förväntade resultaten har uppnåtts och samtliga riktade uppdrag från kommunfullmäktige fortskrider enligt plan. Året har präglats av en stabil personalförsörjning och en ekonomi i balans, samtidigt som långsiktiga utmaningar inom kompetensförsörjning hanteras genom planerade utvecklingsinsatser.

Verksamhetsberättelserna från nämnderna beskriver året som gått och tar sin utgångspunkt i respektive nämnds verksamhetsplan. Berättelserna är en fördjupning av nämndernas bidrag till bokslutet och innehåller särskilda händelser under året, resultatavstämning kopplat till ekonomi, mål och personal samt en sammanfattande analys.

Anna Holmqvist

Ekonomichef

Underlag

Beslut, tjänsteskrivelse och lång verksamhetsberättelse om samhällsbyggnadsnämndens årsredovisning 2025

Kommunstyrelsens verksamhetsberättelse 2025 lång version

Beslut, tjänsteskrivelse, statistik till verksamhetsberättelse och lång verksamhetsberättelse om socialnämndens årsredovisning 2025

Beslut, tjänsteskrivelse och lång verksamhetsberättelse om kultur- och fritidsnämndens årsredovisning 2025

Beslut, tjänsteskrivelse och lång verksamhetsberättelse om barn- och utbildningsnämndens årsredovisning 2025

Beslut om bokslut 2025 och kort verksamhetsberättelse från överförmyndarnämnden

Beslut om bokslut 2025 och kort verksamhetsberättelse från miljö- och hälsoskyddsnämnden

Beslut om bokslut 2025 och kort verksamhetsberättelse från byggnadsnämnden

Sändlista

Handläggare av ärendet

Ekonomiavdelningen

Samtliga nämnder

Verksamhetsberättelse 2025

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Årets viktigaste händelser	4
Sammanfattande analys	8
Resultatredovisning - mål, ekonomi och personal	9
1 Tilldelade Målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige	9
1.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv.....	9
1.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	10
1.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	11
1.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	12
1.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	14
2 Nämndens förväntade resultat.....	16
2.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv.....	16
2.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	20
2.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	20
2.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	21
2.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	25
3 Ekonomi	27
4 Personal	29
4.1 Personalstatistik	29
4.2 Kompetensförsörjning	30
Kommunala råd och samordningsgrupper	31
Avtal	33

Sammanfattning

Under 2025 har kommunstyrelsen bidragit till måluppfyllelsen genom samordning av kommunövergripande insatser, fortsatt digital utveckling och stöd till förvaltningarnas effektiviseringsarbete, med fokus på styrning och ekonomi i balans.

Viktiga händelser under året omfattar hanteringen av den akuta stängningen av Dalbobron, flertalet samverkans- och effektiviseringsprocesser och inte minst fokus på beredskap och försvar samt IT-säkerhet.

Flertalet förväntade resultat uppnås, ett fåtal ambitionsnivåer nås inte, främst inom ungdomsarbetslöshet, nystartade företag samt service och bemötande. Samtliga riktade uppdrag från kommunfullmäktige fortskrider enligt plan. Året präglas av en stabil personalförsörjning och en ekonomi i balans, samtidigt som långsiktiga utmaningar inom kompetensförsörjning hanteras genom planerade utvecklingsinsatser.

Årets viktigaste händelser

Linea

Dalbobrons akuta stängning påverkade hela kommunorganisationen, näringslivet och invånarna. En oförutsedd händelse, som krävde mod, handlingskraft och ödmjukhet. Med många myndigheter inblandade i samverkan så möjliggjordes en övergång med hjälp av färjan Linea. Verksamheternas omställningsarbete fungerade mycket väl och politiska beslut togs för att stärka drabbat näringsliv. Kommunikation inåt, utåt och på tvärs har varit en framgångsfaktor. Samtidigt kan konstateras att händelser av den här karaktären tar oerhört mycket resurser i anspråk och att när sådant sker, sätts annat arbete på paus.

Informationshanteringsplan

Under 2025 genomfördes en revision av kommunens dokumenthanteringsplan och beslut fattades om ny Informationshanteringsplan som gäller från 2026. Beslutet innefattar även en ny klassificeringsstruktur, Styrdokumentet innehåller en inledande beskrivning över informationshanteringsplanens roll i våra verksamheter, en beskrivning över informationshantering, versionshantering och information om bevarande och gallring. Den kan användas som ett "uppslagsverk" för att se var en informationstyp ska sparas och diarieföras samt informationstypens gallringstid eller bevarande.

E-arkivet

Kommunen är en del i samverkan med e-arkiv Väst och efter upphandling har ett nytt system för e-arkivering köpts in, C-Archive. Vänersborgs kommun är pilot för införandeprojektet, och vi har under 2025 påbörjat tester av systemet. Testperioden är i gång och kommer att pågå under större delen av 2026.

Vårt fokus ligger på att säkerställa att C-Archive uppfyller våra krav och förväntningar för en trygg och långsiktig digital arkivering. Vi kommer även att uppdatera vårt verksamhetsinventeringssystem och filstruktur för att ha full kontroll över alla system och ytor som ska skickas till slutlig e-arkivering.

Samverkansavtal Överförmyndarverksamheten

Trollhättan Stad och Vänersborg kommun har under 2025 påbörjat arbeta med utredning tillsammans för möjlighet till samverkansavtal utifrån bland annat effektivitet, minskad sårbarhet, stärkt rättssäkerhet utifrån att nå en minskad sårbarhet och effektivitetsvinster.

Förändrad lagstiftning under juli 2026 ger utmaningar och möjligheter för våra överförmyndarverksamheter genom nya uppdrag.

Tydligare och mer fokuserad målrapportering i aprilrapporten

I årets första kommunövergripande uppföljning genomfördes i enlighet med den nya styrmodellen en uppföljning av inriktningsmålen med fokus på målvärden. Detta bland annat mot bakgrund av svårt för nämnderna att göra kvalitativa prognoser av måluppfyllelse så tidigt på året. Den förenklade processen har även frigjort tid i organisationen att rikta till grunduppdraget och verksamhetsutveckling.

Övergång till Sitevision Cloud

Intranät och extern webbplats har gått över till Sitevision Cloud. Detta minskar sårbarheten och driftsäkerhet ökar rejält. Avbrott i intranät som gör att medarbetare inte kommer åt viktiga arbetsverktyg och avbrott i den externa webbplatsen som gör att våra invånare inte kommer åt angelägen information och tjänster har i stort sett eliminerats. Sammantaget har detta lett till ökad effektivitet och driftsäkerhet samt en bättre service.

Avveckling av tryckeriet samt internt "köp och sälj"

Genom avveckling av det interna tryckeriet har arbetet med trycksaksproduktion effektiviserats. Ett externt tryckeri har upphandlats för att omhänderta organisationens behov av tryckeritjänster, vilket gör att kostnaden totalt sett blivit lägre.

Denna förändring har också gjort att vi nu bättre utnyttjar kompetens och arbetstid och i stället kan fokusera på viktigt kommunikationsarbete som bidrar till att verksamhetens mål uppnås.

Att vissa kommunikatörssysslor (foto, film, formgivning) inte längre ska intern debiteras gör att vi jobbar effektivare och mer målinriktat. Vi kan skapa kommunikationsinsatser som bidrar till verksamhetens mål och inte endast där det finns en betalande motpart. Dessutom behöver inte arbetstid läggas på interndebitering och administration, vilket effektiviserar arbetet.

Kommungemensam rekryteringsprocess

En kkommungemensam rekryteringsprocess har tagits fram för att ge chefer stöd i hela rekryteringskedjan, från att attrahera och rekrytera till att introducera rätt kompetens. Syftet är att vi ska kunna möta dagens kompetensförsörjningsutmaningar och säkerställa ett likvärdigt, kvalitetssäkrat arbetssätt som vilar på forskning. Genom att rekrytera rätt kompetens till Vänersborgs kommun skapas bättre förutsättningar för hög kvalitet i våra verksamheter, en god arbetsmiljö samt minskad personalomsättning genom rätt matchning och en god introduktion.

Fordonshanteringen i kommunen

Under 2025 har en gemensam anvisning för fordonshantering tagits fram för att skapa en enhetlig och ansvarsfull grund för hur organisationen ska hantera sina transporter. Genom att samla information om val av fordon, körsätt, service och planering kan kommunen minska onödiga utsläpp och samtidigt minska kostnaderna. När alla följer samma principer blir det lättare att optimera bränsleförbrukning, förlänga fordonens livslängd och undvika onödiga inköp. På så sätt blir anvisningen ett konkret verktyg för att ta ansvar både för miljön och för en hållbar ekonomi.

Överenskommelse med migrationsverket

Migrationsverket ansvarar för mottagandet av asylsökande i form av boende och ekonomiskt bistånd till sökande. Ett mottagande med kvalité förutsätter dock samhällsinsatser från flera olika myndigheter och aktörer. Därför arbetade Migrationsverket och Vänersborgs kommun fram en avsiktsförklaring gällande samverkan, tillsammans med Västra Götalandsregionen och länsstyrelsen i Västra Götaland. Den ska utgöra grunden för samverkan mellan parterna utifrån respektive parts uppdrag och ska tydliggöra ansvarsfördelning, roller, rutiner och gemensamma insatser och processer mellan berörda parter.

Brandstationer

Ekonomiavdelningen har under året färdigställt förstudie avseende räddningstjänstens lokaler i Brålanda. Kommunstyrelsen kommer att behandla ärendet under januari 2026. Arbeta med en reviderad förstudie avseende räddningstjänstens lokaler i Vänersborg har påbörjats och planeras färdigställas första kvartalet 2026. Arbetet sker i nära samverkan med Räddningstjänsten Fyrbodalen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Översyn av kommunens hyresavtal och finansiell leasing

Ekonomiavdelningen har under året i dialog med kommunens revisorer och AB Vänersborgsbostäder arbetat med att ta fram en modell för att anpassa kommunens redovisning till gällande regelverk avseende finansiell leasing.

Det Goda livet i Dalsland

Det framgångsrika samverkansarbetet mellan regional och kommunal nivå har under året bland annat resulterat i att en gemensam bredbandsstrategi ska tas fram, ett inflyttarprojekt genomförs och att unga företagare uppmärksammas. I slutet av året slöts mellan Dalslandskommunerna, Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen ett nytt tre-årsavtal för åren 2026-2028. Detta samverkansprogram har rönt uppmärksamhet på nationell nivå och står nu förebild för flera likande runt om i landet.

Löneöversyn och gemensamma bedömningskriterier

Under året har utvecklingen inom löneområdet fortsatt. Nya kommungemensamma kriterier för bedömning av prestation har tagits fram. De har ett tydligare fokus på medarbetarnas bidrag till verksamhetens utveckling och de vi finns till för. I takt med detta arbete har även arbetsstättet kring lönesättning i löneöversyn utvecklats och tar än mer sikte på att den nya lönen som helhet ska motsvara medarbetarnas prestationsnivå.

Ny nämndsorganisation

Kommunfullmäktige fattade i december beslut om en ny nämndsorganisation för nästa mandatperiod. I huvudsak innebär den ett utökat ansvar för Kommunstyrelsen vad gäller samhällsbyggnadsfrågor.

Förslag på nationell plan för transportinfrastruktur 2026-2037

Under året som gått har arbetat med infrastrukturfrågorna, och utbyggnation av E45 intensifierats. Efter en tematiserat frukostmöte på ämnet och efterföljande dialogmöte med inbjudna parter, växlades arbetet upp och blev till "Kraftsamling E45". När Trafikverket i september presenterar sitt förslag till plan stod det klart att sträckan E45 Vänersborg–Mellerud, deletapp Liden–Frändefors prioriteras. Kommunrepresentanter längs E45 i Dalsland och Värmland har tillsammans arbetat för ett gemensamt svar på remissen och formulerat en skrivelse för att betona vikten av att sträckan bibehålls i planen och på sikt även byggs ut fullskaligt. Bakom skrivelsen står, utöver kommunerna, även ett 100-tal privata företag och 20-tal branschorganisationer.

Upphandling av ny telefonlösning

Under 2025 upphandlades en gemensam telefonlösning baserad på Teams-telefoni i samverkan med 5SAM-kommunerna. Lösningen införs under första kvartalet 2026 med Vänersborg. Den nya plattformen ger ökad flexibilitet för medarbetare, uppfyller höga krav på informationssäkerhet och stärker kommunens digitala arbetsmiljö på ett kostnadseffektivt sätt.

Arbete med NIS2 och Cybersäkerhetslagen

Kommunen har under 2025 byggt upp grunden för att möta kraven i NIS2 och den kommande Cybersäkerhetslagen. Arbetet har omfattat analyser, kartläggning av kritiska tjänster, struktur för styrning samt ökad kompetens hos medarbetare.

Under 2026 fortsätter arbetet med att anpassa verksamheten till lagkraven och stärka det systematiska informationssäkerhetsarbetet, inklusive säkerhet i leverantörskedjan.

Förändrad hotbild

Den globala säkerhetspolitiska situationen har lett till ett ökat och mer avancerat cyberhot även mot kommuner. Angrepp riktas i allt större grad mot offentlig sektor, bland annat med hjälp av AI-drivna metoder. Under 2025 genomfördes viktiga satsningar som stärkt övervakning, identitetssäkerhet, incidentberedskap och leverantörskrav. Arbetet fortsätter och behöver successivt förstärkas för att skydda samhällsviktig verksamhet och upprätthålla invånarnas förtroende.

Uppgradering till Windows 11

Alla kommunens datorer uppgraderades under 2025 till Windows 11, då stödet för Windows 10 upphörde i oktober. Uppgraderingen genomfördes för att säkerställa fortsatt säker och stabil drift. Åtgärden har moderniserat kommunens IT-miljö och skapat bättre förutsättningar för framtida digitalisering.

Övergripande arbete med Power BI

Utifrån kommunledningsgruppens beslut har IT-avdelningen under 2025 samordnat arbetet med kommunens satsning på ett gemensamt beslutsstöd baserat på Power BI. Arbetet har fokuserat på styrning, struktur och enhetlighet mellan förvaltningar.

En förstudie runt grundläggande organisationsstruktur har tagits fram inför vidare beslut och fortsatt utveckling under 2026.

Enklare direktupphandlingar med stöd av AI

Upphandlingsenheten har i samarbete med upphandlad systemleverantör utvecklat ett AI-stöd som ger stora fördelar i arbetet med att ta fram upphandlingsunderlag. Den inbyggda AI-assistenten innebär ett kraftfullt verktyg som kan frigöra tid och bidra till att höja kvaliteten i upphandlingarna och skapa smartare affärer.

Sammanfattande analys

Kommunstyrelsen bidrar till den övergripande måluppfyllelsen under året framför allt genom samordning av kommunövergripande insatser inom hållbarhet och säkerhet samt nödvändiga kompetens- och kulturförflyttningar. Genom att driva på digitaliseringsarbetet och stötta förvaltningarna i sina arbeten med utveckling och effektiv förvaltning ges hela kommunorganisationen bättre förutsättningar att nå sina mål.

År 2025 har haft ett starkt fokus på styrning, effektivisering inom förvaltningen, digital utveckling och strategiskt arbete samt på att bibehålla en stabil finansiell struktur med budget i balans som grund.

Sammanfattningsvis konstaterar nämnden att 10 förväntade resultat uppnås under året och att 13 pågår enligt plan. Ett fåtal resultat uppnås inte. De ambitionsnivåer som inte uppnås berör arbetslöshet bland ungdomar, antal nystartade företag och mätningar av service och bemötande.

Samtliga riktade uppdrag från kommunfullmäktige pågår och förväntas genomföras enligt plan.

Avdelningarna har, både enskilt och gemensamt, hittat lösningar för att inom tilldelad ram inte bara nå de uppsatta målen utan även förstärka vissa resultat. Exempel är att inom egen ram visstidsanställa personal för att periodvis klara av högre arbetsbelastning, låna ut resurser till projekt under året samt att vakans hålla för att möta ökade kostnader inom exempelvis systemlicenser.

Ledningsgruppen har stärkt sitt tillsammansarbete runt ekonomin för att bryta stuprören. De tidiga ekonomiska prognoserna spelade och fortsätter att spela en central roll i detta arbete.

Året visar på en stabil personalförsörjningssituation med minskad sjukfrånvaro, god sysselsättningsgrad och förbättrat medarbetarengagemang. Flera lyckade rekryteringar har gjorts under året, varav några tjänster har varit vakanta en tid, vilket också bidragit till bättre förutsättningar för måluppfyllelsen. Samtidigt kvarstår betydande strategiska utmaningar inom rekrytering, kompetensförsörjning och successionsplanering. En kompetensförsörjningsplan med konkreta aktiviteter har tagits fram. Prioriterade utvecklingsområden är bland annat framtagandet av ett förvaltningsspecifikt introduktionsmaterial som ska bidra till en mer enhetlig och kvalitetssäkrad introduktionsprocess. Insatser för att stärka arbetsmiljö samt kompetens inom AI. Beslutstödet som för chef möjliggör djupare analys av sjukfrånvaro implementerades under hösten.

Resultatredovisning - mål, ekonomi och personal

1 Tilldelade Målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige

I Mål- och resursplanen som beslutas av kommunfullmäktige kan riktade uppdrag och målvärden tilldelas alla nämnder. Dessa redovisas nedan, fördelat per inriktningsmål.

1.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

1.1.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	33,3 (2022)	32,6 (2024)	31 %
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	68,3 (2022)	69,8 (2024)	70 %
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	1,50 (2022)	1,32 (2024)	1,3 %

Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)

Ingen medborgarundersökning genomfördes under 2025.

Har legat på en "stabil" nivå fram till 2018. Vid mätningen 2020 hade tilliten minskat kraftigt. Det skedde en förbättring mellan 2022 och 2024, men andelen med avsaknad av tillit är fortfarande högre än riket. Män har lägre tillit till andra i jämförelse med kvinnor. Samtidigt visar en jämförelse mellan 2022 och 2024 tilliten ökar bland män samtidigt som den sjunker för kvinnor, men fortsatt lägre tillit till andra bland män. Samma trend finns i riket och vid mätningen 2024 så var graden av avsaknad av tillit lika hög bland män och kvinnor (29,6%), efter att den ökat bland män och sjunkit bland kvinnor i jämförelse med 2022. Vänersborg är den kommun i Fyrbodals kommun som har invånarna med lägst tillit till andra. I jämförelse; 32,6 % i Vänersborg, 29% i Trollhättan och 24,5 % i Uddevalla. I två tredjedelar av kommunerna i Fyrbodals kommun är tilliten lägre bland män än bland kvinnor.

Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)

Ingen medborgarundersökning genomfördes under 2025.

Positiv trend sedan 2021. Samtidigt som det uppskattade hälsotillståndet ökat generellt, så är det en markant höjning hos männen, men mer marginell hos kvinnor. Vilket vittnar om mindre jämställd hälsa bland kvinnor och män.

Av Fyrbodals 14 kommuner har 4 kommuner en högre självskattat hälsotillstånd. Högst finns i Trollhättan 72,5%. Samtidigt är det den kommun där skillnaden mellan könen är som störst.

Uppgifter från Folkhälsomyndigheten visar på stora skillnader mellan könen. Orsaker till

detta, enligt myndigheten, är att kvinnor i högre grad upplever psykisk ohälsa, är dubbeltarbetade och tenderar rapportera/söka vård för ohälsa. Medan män tenderar att underskatta sina hälsoproblem.

Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen

Antalet hushåll med långvarigt bistånd har ökat något de senaste månaderna, enligt intern statistik från socialnämnden. Detta i kombination med att utvecklingen från den senaste mätningen inte är i positiv riktning gör att ambitionsnivån inte uppnås under 2025.

1.1.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga	2025
	2026
	2027

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Pågår under perioden 2025–2027, med genomförande under 2026–2027. Utifrån omvärldsbevakning, intern och extern behovsanalys och inventering av pågående arbete har en detaljerad processbeskrivning tagits fram. Uppdraget följer tidplanen och har delrapporterats till uppdragsgivaren under september.

1.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

1.2.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter gymnasieexamen, hemkommun, andel (%)	82,6 (2021)	88,1 (2023)	83,1 %
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	75,1 (2023)	74,2 (2025)	75,5 %

Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter gymnasieexamen, hemkommun, andel (%)

Det har varit positiv trend under åren 2020–2023. 2020 var 75,7% av ungdomarna etablerade på arbetsmarknaden eller i studier 2 år efter examen och Vänersborg var bland de 25 % kommunerna i landet med lägst resultat, vilket kan jämföras med 2023 då motsvarande utfall var 88,1%, då kommunen i stället tillhörde de 25 % som hade bäst resultat i landet. Ambitionsnivån uppnås.

Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)

Resultaten försämrades mellan 2023 och 2024. Efter en uppåtgående trend, där utfallet 2023 var 75,11% så blev utfallet 2024 69,2 procent. Utvecklingen har sedan gått i positiv riktning till 2025, men ambitionsnivån uppnås inte. Kunskapsförbundet noterar en marginell ökning i resultaten för Birger Sjöbergsgymnasiet mellan åren. Uppdelat på män och kvinnor noteras att kvinnornas resultat ökat och männens minskat.

1.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

1.3.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Utfall på mätbara indikatorer, Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	12 av 20 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2024)	11 av 18 indikatorer uppvisar bättre värden än utgångsläget 10 av 18 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2024)	Minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med utgångsläge
Klimatlöften för kommunen	24 klimatlöften antagna (2023)	23 av 24 klimatlöften påbörjade eller uppfyllda	Samtliga antagna klimatlöften är påbörjade eller uppfyllda

Utfall på mätbara indikatorer, Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030

2 av 20 indikatorer i strategin har inte bedömts mätbara, varför det totala antalet korrigerats från 20 till 18. En lägre andel indikatorer uppnår uppföljningsårets målvärde i strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030 jämfört med vid utgångsläget 2022, men ambitionsnivån om att minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med 2022 uppnås. Värdena som inte längre når upp till målvärdet är användningen av fossilfritt drivmedel och andel fossilberoendefordon i kommunens flotta. Fördjupad information om indikatorer och klimatlöften finns i strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030 och i den sammanställande rapporten Uppföljning 2024 av strategi för ett fossilfritt Vänersborg. Nästa uppföljning av strategin görs 2026.

Klimatlöften för kommunen

Kommunens klimatarbete konkretiseras i de antagna klimatlöftena. Av de 24 löftena som antagits har 23 påbörjats eller uppfyllts under 2025. Det löfte som ännu inte infriats handlar om att involvera medborgare i alla åldrar i klimatarbetet. Ett medborgarråd planerades att införas, men detta arbete har försenats och kommer inte uppfyllas under 2025.

1.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

1.4.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Företagsklimat enl. (Insikt) - Totalt, Index, %	75 (2022)	73 (2024)	79
Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)	3,58 (2023)	3,43 (2025)	3,6

Företagsklimat Insikt - Totalt, Index

Årets resultat i Insiktsmätningen visar fortsatt gott betyg men insatser för att stärka resultatet ytterligare pågår. 2025 års NKI (mätår 2024) hamnade på 72, vilket innebär en smärre tillbakagång från året innan. Ett NKI mellan 70-79 räknas som högt betyg. Förändringar i mätningen har gjorts till detta år och två områden där Vänersborg tidigare visat mycket goda resultat har tagits bort, och kan därmed förklara tillbakagången. Ambitionsnivån för 2025 uppnås inte.

Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)

Resultatet från Lokalt företagsklimat presenterades under maj månad. Vänersborgs kommun ökar sitt omdöme från 3,36 till 3,43. Ökningen är generell över alla områden. De områden där Vänersborg får bäst betyg är upphandling där Vänersborg ligger långt över Sverigesnittet och Service och bemötande som också är bättre än Sverigesnittet.

Klättrat 47 platser i kommunrankningen. Nu på plats 162. Ambitionsnivån på 3,60 uppnås dock inte.

1.4.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar	2025 2026
Digitaliseringspott	2025 2026 2027
Landsbygdsprogram	2025 2026 2027

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar

Pågår under perioden 2025–2026. Förutsättningarna för samnyttjande av lokaler skiljer sig åt mellan förvaltningarna. En nulägesbeskrivning har tagits fram för att kunna följa upp kommunens samnyttjade lokaler och presenteras i lokalförsörjningsunderlaget i januari. Kommunstyrelsen har fortsatt ansvar för samordning av lokalförsörjningsarbetet och följer upp progressionen av samutnyttjandet av lokaler även efter att det riktade uppdraget avslutas under år 2026.

Digitaliseringspott

Pågår under perioden 2025–2027. Uppdraget genomförs enligt plan. Inom digitaliseringspotten ingick initiativ kring att utveckla beslutsstöd utifrån data från de kommundemensamma verksamhetssystemen för ekonomi och personal. Arbetet är inlett och pågående, det satte ljuset på behov av en gemensam struktur för vårt data. En inledande förstudie belyste våra olika uppbyggda trädstrukturer för organisation i respektive system och ett arbete genomförs för att ta fram styrande principer för hur det ska kunna fungera på ett enhetligt sätt som i sin tur gör att data blir jämförbar och användbar.

Landsbygdsprogram

Pågår under perioden 2025–2027.

En kartläggning har gjorts av andra kommuners landsbygdsprogram eller liknande, inventering av kommunens stöd till landsbygdsdelarna i kommunen och behovsanalys för innehåll i programmet. Struktur och tidplan är framtagen och programmet förväntas färdigställas under första kvartalet år 2026.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

1.4.3 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex	75 (2022)	80 (2025)	80
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	9,3% (2023)	8,8 % (2025)	8,7 %

Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex

Det förväntade resultatet har uppnåtts. Ambitionsnivån för 2025 var att nå hållbart medarbetarengagemang total 80, vilket har uppnåtts och är samma nivå som föregående år. Delområdena motivation och ledarskap, är båda kvar på 79, och delområde styrning har minskat från 82 till 81.

Orsaken till resultaten är ett gemensamt fokus på ett antal förbättringsområden som tydligt kommunicerats ut i organisationen. Inför undersökningen 2025 var det hållbart medarbetarengagemang totalt samt delområde motivation som var fokusområdena. En ökad svarsfrekvens från 77 % till 80 %, tyder på ett ökat engagemang i att delta i undersökningen, vilket i sin tur bidragit till resultaten.

Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)

Sjukfrånvaron visar på en positiv utveckling i jämförelse med föregående år. De insatser som genomförts i syfte att minska sjukfrånvaron visar på positiv effekt, och ambitionsnivån är nära att nås, men uppnås inte för 2025.

Den totala sjukfrånvaron för kommunen har minskat jämfört med föregående år, från 9,2% till 8,8%.

Under året har Vänersborgs kommun haft ett prioriterat fokus på att sänka sjukfrånvaron. Arbetet har skett både genom riktade insatser utifrån behov inom förvaltningarna och genom kommungemensamma satsningar. Arbetet har fokuserat på att vidareutveckla arbetssätt som gör det möjligt att identifiera och agera på tidiga signaler. Genom dessa skapas bättre förutsättningar för ett förebyggande och hållbart arbetsmiljöarbete, vilket är avgörande för att långsiktigt minska sjukfrånvaron.

Kommunen har genomfört grundutbildningar i arbetsmiljö för nya chefer och skyddsombud, utbildning i sociala hälsorisker samt i rehabilitering. Hälsoinspiratörsträffar och utbildningar inom arbetsmiljö både stärker kunskap och är ett förebyggande arbete, men kräver tid för att ge effekt.

Resultaten visar att insatserna har bidragit till ökad medvetenhet, förbättrad arbetsmiljökompetens och i vissa fall konkret minskad sjukfrånvaro. Arbetet fortsätter med att utveckla uppföljningsmetoder och stärka friskfaktorer i vardagen.

1.4.4 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Kompetensutvecklingsprogram	2025
	2026
	2027

Kompetensutvecklingsprogram

Pågår under år 2025–2027 och genomförs enligt plan.

Programmet utgår från kommunens styr- och ledningsmodell med särskilt fokus på de kulturbärande delarna. Programmet pågår under en tvåårsperiod, med stöd av konsult, där cheferna är först ut följt av medarbetarna.

2 Nämndens förväntade resultat

Nämndens verksamhetsplan visar hur nämnden bidrar till att kommunen uppfyller inriktningsmålen. Nämnden har tagit beslut om vilka resultat som förväntas uppnås eller genomföras under året och dessa redovisas här.

Följande symboler används för att ange status för de förväntade resultaten:

- Uppnås under året
- Pågår enligt plan, uppdraget fortsätter under nästkommande år
- Uppnås inte

2.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

2.1.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Invånare 16–84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	31,7%	31,6 %	30 %	—
Invånare 16–84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	84,1%	84,9 %	86 %	—
Långtidsarbetslöshet 25–64 år, årsmedelvärde, andel (%) av befolkningen	3,9%	3,8 % (2024)	3,8 %	
Invånare 16–24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	6,2%	6,5 % (2023)	6,0 %	
Invånare, 0–19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	23%	22 % (2024)	20 %	

Invånare 16–84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)

Vänersborg följer trenden i riket, men ligger på en högre nivå. Likaså i jämförelse med Fyrbodals kommun. Det är i de större tätorterna i Fyrbodals kommun som man i högst grad avstår från att gå ut ensam. Fler kvinnor än män avstår från att gå ut ensam. Trenden visar utveckling i positiv riktning. Inget resultat finns dock för 2025, så måluppfyllelse kan inte bedömas.

Invånare 16–84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)

En förbättring mellan 2022 och 2024, men alltså lägre än rikssnittet. Mäns psykiska välbefinnande ökar, medan kvinnors psykiska välbefinnande sjunker. Trenden från utgångsläget (84,1) till den senaste tillgängliga statistiken (84,9) visar att utvecklingen rör sig i rätt riktning. Inget resultat finns dock för 2025, så måluppfyllelse kan inte bedömas.

Långtidsarbetslöshet 25–64 år, årsmedelvärde, andel (%) av befolkningen

Statistik saknas ännu för 2025. Totalt var antalet arbetslösa mer än tolv månader 532, av dessa var 282 arbetslösa mer än 24 månader. De sistnämnda har minskat i antal i jämförelse med föregående år. Det är fler långtidsarbetslösa män än kvinnor. Tydlig trend sedan 2021 att långtidsarbetslösheten minskar och förflyttningen från utgångsläget har varit i positiv riktning. Den senaste tillgängliga statistiken visar 3,8 % och ambitionsnivån på uppnås.

Invånare 16–24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)

En positiv trend med start 2021 bryts 2023.

Ungdomsarbetslösheten (16–24 år) var i juli (Vänersborg) 8,6% vilket den även var i juli 2024. Arbetslösheten är högre bland unga män. Arbetslöshet 6 mån eller kortare minskar i jämförelse med föregående, men långtidsarbetslösheten bland unga i Vänersborg ökar i jämförelse med föregående år.

Antalet unga hushåll (18–24 år) med ekonomiskt bistånd var tom juli i snitt 45 st per månad, vilket är samma nivå som 2023 och 2024.

Utvecklingen som skett från utgångsläget 2022 har varit i negativ riktning och uppgick vid den senaste mätningen till 6,5 %. Ambitionsnivån uppnås inte.

Invånare, 0–19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)

Det finns en positiv trend i tillgänglig statistik från 2021 och framåt.

Till och med juli så fanns det 404 barn i Vänersborg som bodde i hushåll som var beroende av försörjningsstöd helt eller delvis. Under 2024 fanns totalt 456 barn som levde i ett hushåll under samma förutsättningar.

Utvecklingen från utgångsläget (2022) har varit positiv och utifrån de preliminära data som finns tillgängliga uppnås ambitionsnivån för 2025.

Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Utreda trygghetsboende som boendeform. Uppdraget pågår under 2025.	
Framtaget medborgarlöfte (löfte om trygghetsskapande arbete för invånare)	
Framtagande av samverkansöverenskommelser mellan parter i Brottsförebyggandearbete	
Yrkesinspiration och rekryteringsmessa	
Samordna och följa upp insatser inom jämställdhet utifrån SKR konceptkommun	

Utreda trygghetsboende som boendeform. Uppdraget pågår under 2025.

Utredningen är klar och har varit på remiss i berörda nämnder. KS har tagit del av utredningen. Ingen ytterligare åtgärd.

Framtaget medborgarlöfte (löfte om trygghetsskapande arbete för invånare)

Medborgarlöfte är framtaget och undertecknat av Vänersborgs kommun (KSO) samt Närpolisområde Östra Fyrbodalen, den 17 mars 2025.

Medborgarlöftet har ett tydligt fokus på social prevention och barn och ungdomar i Vänersborg.

Inom Medborgarlöftet finns 3 fokusområden samt resterande åtagande från föregående ”Medborgarlöfte Torpa 23–24”

1. Rikta åtgärder mot normbrytande beteende bland ungdomar och unga vuxna med normbrytande beteende i riskzon för att bli brottsaktiva.
2. Rikta åtgärder mot brottsaktiva ungdomar och unga vuxna.
3. Utveckla samarbetet med föreningsliv och civilsamhället.

Framtagande av samverkansöverenskommelser mellan parter i Brottsförebyggandearbete

Samverkansöverenskommelse är upprättad mellan Vänersborgs kommun och Närpolisområde Östra Fyrbodalen, detta i anslutning till antagandet av Medborgarlöftet. I medborgarlöftet, som gäller för perioden 2025 till 2026 har tre gemensamma prioriteringar, där gemensamma insatser gjorts under året:

- Rikta åtgärder mot normbrytande beteende bland ungdomar och unga vuxna i riskzon för att bli brottsaktiva.

Samverkansformen SSPF, (skola, socialtjänst, polis och fritid) är central för Vänersborgs brottsförebyggande arbete. Inför 2025 tillsattes en koordinator för SSPF på heltid och målet för SSPF på grupp nivå har under 2025 bland annat varit att dela viktig information om händelser, otrygga platser och trender. Brukarenkäter visar att både ungdomar och vårdnadshavare upplever tydliga förbättringar och minskad oro efter deltagande. Arbetet på grupp nivå har fokuserat på informationsdelning, handlingsplaner och uppföljning. Samverkan har stärkts, särskilt genom ökat deltagande från polisen och utveckling av rutiner för nätverksmöten och förmöten. Vidare förs dialog med Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) för framtagande av rutiner och samtyckesblankett för BUP:s medverkan i SSPF-nätverksmöten kring individer som behöver stöd av sjukvården.

- Rikta åtgärder mot brottsaktiva ungdomar och unga vuxna

Beredningsgruppen för BRÅ kommer tillskapa en arbetsgrupp för den riktade

feriepraktiken inom vilken deltagare från SSPF kommer beredas plats genom ordinarie feriepraktik anordnande men med de nödvändiga anpassningar målgruppen behöver. Vidare kan nya praktikplatser, riktad handledning och längd på praktik behöva justeras genom arbetsgruppens försorg. I samband med avslutad feriepraktik sker uppföljning av aktiviteten och planering av fortsatta insatser utifrån handlingsplanen.

- Utveckla samarbetet med föreningsliv och civilsamhälle

Under 2025 har Träffpunkt/Föräldracafé genomförts en förmiddag i veckan av Familjens hus i samverkan med ASI, i Barnens Kastanjs lokaler. Syftet har varit att skapa tillitsfulla relationer, ge samhällsinformation samt erbjuda föräldrastöd och arbetsmarknadsstöd, inklusive språkträning och information om körkort. Biblioteket har besökt verksamheten månadsvis med böcker och material för svenskaträning. Under våren informerade samtliga IFO-enheter om sina verksamheter, och några deltagare medverkade i nattvandring under Aqua Blå tillsammans med familjebehandlare.

Yrkesinspiration och rekryteringsmessa

Yrkesinspiration- och rekryteringsmässan arrangerades under namnet "Kompetensforum" under vecka 41. Över 1 400 personer besökte mässan. Närmare 500 gymnasieelever och resterande arbetssökande från AME och arbetsförmedlingen. Utställarna var mycket nöjda med mässan och upplägget, däremot var matchningen med besökarna kompetens inte enligt förväntan.

Utvärdering har gjorts och till nästa år kommer mässan delas upp, ett tillfälle för rekrytering och ett annat tillfälle för yrkesinspiration. Det är olika typer av utställare som är målgrupper för tillfällena, och för att kunna erbjuda bästa matchning delas den upp.

Samordna och följa upp insatser inom jämställdhet utifrån SKR konceptkommun

Ett arbete har påbörjats under det sista av två år i SKR:s modellkoncept. Berörd förvaltning har varit Kultur- och fritidsförvaltningen, som under året har fått stöd från Hållbar utveckling. Stödet har dock varit något begränsat på grund av bristande personella resurser (föräldraledighet).

2.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Kommunstyrelsen antog inga förväntade resultat för genomförande under 2025 kopplat till detta inriktningsmål.

2.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

2.3.1 Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Framtagande av ny energiplan	◆
Sjösätta klimatväxling - rutiner och uppföljning.	◆

Framtagande av ny energiplan

Arbetet med att ta fram energiplan har påbörjats under hösten 2025, då Vänersborgs kommun ingår i projekt med Dalslandskommunerna för att få stöd i processen för att ta fram en ny energiplan.

Under året har också arbetet för att ta fram delregionalt inriktningsdokument för energi gjorts, något som också har bäring på den kommunala energiplanen. Arbetet med framtagande av energiplan sträcker sig till 2026.

Sjösätta klimatväxling - rutiner och uppföljning.

Rutiner för genomförande är framtagna och projektet inväntar sjösättning under februari 2026.

2.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

2.4.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Nystartade arbetsställen, antal/1000 inv. 16-64 år	10,72%	11,33 % (2024)	11,7%	■
Nystartade företag, antal/1 000 inv, 16-64 år	7,61	8,69 (2024)	9	■
Servicemätning, bemötande via telefon	87,5%	78,9 % (2025)	90 %	■

Nystartade arbetsställen, antal/1000 inv. 16-64 år

Bedömningen görs på det senaste tillgängliga resultatet, vilket är 2024, då resultatet uppgick till 11,3. Under 2025 så långt finns flera aktiva ärenden för nya etableringar i gång. Utvecklingen från utgångsläget (2022) har gått i positiv riktning.

Nystartade företag, antal/1 000 inv. 16-64 år

Bedömningen görs på det senaste tillgängliga resultatet, vilket är 2024.

En ny direktupphandling för tjänsten "rådgivning vid start av näringslivsverksamhet" för perioden maj – dec 2025 är genomförd. Kontakt och dialog med Trollhättan stad är tagen angående gemensam upphandling för 2026. Vi lyfter nyföretagande och i maj månad var vi med och uppvaktade Årets nyföretagare "En dag AB", ett tidigare UF-företag i Vänersborg som lyckosamt startat upp ett aktiebolag. Trenden från utgångsläget (2022) är positiv.

Servicemätning, bemötande via telefon

Undersökningen genomfördes under september 2025. Enkäterna fokuserar på bemötande och enkelhet och består av frågor som bedöms på en femgradig skala, vilken sammanställs och presenteras som ett index. För telefonsamtal ställs särskilda frågor om nöjdhet med bemötande, upplevd enkelhet samt ärendekategori. Totalt inkom 389 svar (288 svar 2025).

Resultatet för 2025 innebär en minskning jämfört med den senaste mätningen, 2023. Detta samtidigt som jämförelsetalen (riket) har ökat.

De flesta ärendena rör vatten och avfall, vilket sannolikt speglar att hemsortering infördes under perioden då undersökningen genomfördes. Den lägsta nöjdheten återfinns i kontakten med kommunen i frågor som rör gata, park och trafik samt socialtjänsten.

Medarbetare i telefonväxeln har dialog med enheter där det finns brister i tillgängligheten, med syfte att höja kompetensen så att tillgängligheten och servicegraden ökar, men insatserna har inte räckt för att nå ambitionsnivån för 2025.

2.4.2 Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Utred kommunalägt energibolag. Uppdraget genomförs 2025.	
Se över ägardirektiv för ABVB och gränsdragning SBN	
Totalförsvaret - robust och motståndskraftig kommun	
Tillväxt Tvåstad	
Införande av identitets- och behörighetshandtering - SKR Handslaget	
Utred införandet av en befolkningsbaserad resursfördelningsmodell för budgetarbetet, kopplad till kostnadsutjämnningen i statsbidragssystemet. Uppdraget gäller 2027.	
Införande av Digital post - SKR Handslaget	
Omhänderta SKRs ekonomiska analys med åtgärder	
Utred E-förslag som alternativ till Medborgarförslag.	
Leaderprojekt - att bli den myndighet vi själva vill möta	
Fördjupa arbetet med stadskärnan för ökad attraktivitet samt inkluderande och hållbara urbana miljöer.	
Utvecklingsprogram Svenskt näringsliv. Uppdraget pågår under 2025	

Utred kommunalägt energibolag. Uppdraget genomförs 2025.

Utredningen är genomförd och går in i den politiska beslutsprocessen nästa år. En orsak till att utredningen har blivit försenad är att berörd utredare har varit utlånad till annan förvaltning.

Se över ägardirektiv för ABVB och gränsdragning SBN

Uppdraget följer plan och pågår in i 2026.

Totalförsvaret - robust och motståndskraftig kommun

Under september kommunicerade Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap "Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030". För initiativkraft och gemensam kraftsamling för att bygga ett starkt totalförsvaret vill man förmedla vikten av förberedelse genom planering och genom att vidta nödvändiga åtgärder, för det gör skillnad. Utifrån gemensamma och enskilda analyser ska verksamhet - kommunen - utifrån ansvarsområde, geografiska förutsättningar, kompetens och förmågor identifiera vad verksamheten behöver göra, ta initiativ till samt genomföra åtgärder. Det övergripande målet för totalförsvaret utgörs av målet för det militära respektive civila försvaret.

Det säkerhetspolitiska läget har omsatts i sju typsituationer; hybrida hot, värdlandsstöd, begränsat anfall mot norra Sverige, anfall mot Gotland, fjärrangrepp, förstärkning av alliansens norra flank samt förstärkning av alliansen i Baltikumområdet.

Alla aktörer ska – enskilt och i samverkan – kunna upprätthålla viktiga samhällsfunktionerna under mycket ansträngda förhållanden i minst två veckor med främst egna resurser, till exempel under den inledande fasen av ett krig. Det innebär att kunna fortsätta sin verksamhet på en tillräcklig nivå trots svåra förhållanden med bristfällig information och kraftigt ansträngda försörjningskedjor.

Kommunen har under året arbetat med olika frågor kopplat till totalförsvaret i förberedande syfte, upprätthållande syfte, utbildning och övning av förmåga. Revidering

och framtagning av nya styrdokument är ett ständigt pågående arbete liksom hantering av information och handlingar utifrån gällande lagstiftning och ökad förståelse i organisationen.

Tillväxt Tvåstad

Efter samarbetskommitténs beslut om att samla Vänersborgs kommun och Trollhättan stads kommunstyrelser, så genomfördes detta den 20 mars 2025. En workshop med dialog om strategiska områden som är angränsande våra kommuner genomfördes vid tillfället med mycket goda resultat.

I maj beslutade kommunstyrelserna i Vänersborg och i Trollhättan att godkänna uppdraget "Tillväxt Tvåstad" som är en samverkan för att nå tillväxt i några av kommunens angränsande områden, främst rörande översiktsplan-, näringsliv- och infrastrukturfrågor.

En fältdag har genomförts för tjänstepersonerna inom Vänersborgs kommun och Trollhättans stad. Det är också framtaget ett förslag på områden att börja samverka kring, främst kopplat till översiktsplanering. Det finns ett bra grundat samarbete, och en vilja att se möjligheter/potentialen kring gemensam markanvändning över våra kommungränser.

Införande av identitets- och behörighetshantering - SKR Handslaget

Initiativet pågår tills vidare och syftar till att förbättra datasäkerhet, effektivitet och samarbete inom kommunal verksamhet. Under året har representanter från beredningsgruppen träffat återförsäljare av produkter inom området för att matcha kommunens egna behov och tankar.

Införandet är dock inte påbörjat och uppdraget kommer inte uppnås enligt plan, detta på grund av att en nationell lösning inte tagits fram ännu från SKR.

Utred införandet av en befolkningsbaserad resursfördelningsmodell för budgetarbetet, kopplat till kostnadsutjämnningen i statsbidragssystemet.

Uppdraget är avslutat och avrapporterat till KS i december.

Införande av Digital post - SKR Handslaget

Inom ramen för SKR:s satsning Handslag för digitalisering har upphandling och införande skett av verktyg för digital post. Inventering och information är genomförda i organisationen om hur kommunen skickar viktig information till invånare och företag digitalt i stället för via papper. Det är snabbt, tryggt och miljövänligt – och gör vardagen enklare för både kommunens interna organisation och mottagarna. Aktiviteter fortsätter under 2026.

Omhändertaga SKR:s ekonomiska analys med åtgärder

Arbetet med uppdraget pågår. SKR:s ekonomiska analys omhändertogs i samband med arbetet med Mål- och resursplan 2026–2028 samt i uppdraget om att utreda en befolkningsbaserad resursfördelning.

Utred E-förslag som alternativ till Medborgarförslag.

Utredning kring e-förslag är genomförd och rapporterad.

Leaderprojekt - att bli den myndighet vi själva vill möta

Två träffar har genomförts med föreningen Tillväxt och Tillsyn, där ett 70-tal deltagare från Vänersborgs kommun, både tjänstepersoner och förtroendevalda, deltog. Tillfällena innebar diskussioner i storgrupp kring uppdraget som myndighetsutövare, tolkning av lagar och regler, och koppling till våra ledningsprinciper.

Fördjupa arbetet med stadskärnan för ökad attraktivitet samt inkluderande och hållbara urbana miljöer.

I beslutet om budget för 2026 tillfördes medel för en ny tjänst, stadskärneutvecklare, som kommer bli en nyckelfunktion i utvecklingen av stadskärnan, där många parter internt och extern samverkar. Under slutet av året blev rekryteringen stadskärneutvecklare klar.

Under sommaren har ett koncept testats, under paraplynamnet Sommartid. Kostnadsfria aktiviteter och ytor för mötesplatser har skapats i syfte att öka flödet av människor till centrum.

Flera nya etableringar i stadskärnan har skett och vi arbetar nära de övriga förvaltningarna för att fortsätta detaljplanearbete i Köpmansgränd som möjliggör uteserveringar och en mer attraktiv plats.

Flera evenemang i centrala Vänersborgs har genomförts under sommarmånaderna; Lilla Paris Open, Aqua Blå, Subkult, Diggiloo samt Antikrundan.

Arbetet med Norra Sanden fortskrider och befinner sig i planskede och som börjar gå in i genomförande. Likaså detaljplanearbetet för Hamngatan och nya bron, där arbetet överlämnats till genomförande.

Under året har arbetet med att stärka flödet in till stadskärnan intensifierats. Under årets sista tredjedel har konceptet Vintertid utvecklats ytterligare. Som en följd av Dalbobrons avstängning har extrainsatta åtgärder gjorts för att samla näringsliv och organisationer för att uppmana till att handla med hjärtat och stötta lokalt. Socialt och trygghetsskapande insatser har skett för att stärka flödet av människor, för att undvika tomma utrymmen som skapar otrygga platser.

Utvecklingsprogram Svenskt näringsliv.

I maj skedde den avslutande träffen inom Svenskt Näringslivs utvecklingsprogram, där Vänersborg som en av 8 kommuner deltagit i under ett års tid (2024-2025).

Under programmets gång fick varje kommun skapa ett utvecklingsprojekt, där det för Vänersborgs kommun utmynnade i ett fokuserat arbete kring "After care". Arbetet innebär att identifiera och proaktivt arbeta för att bibehålla och stärka de befintliga företagen inom kommunen. Utformningen av arbetssätt har pågått under hösten, där identifiering av företag, checklistor för uppföljning och bevakning av aktuella företag tagits fram. Implementeringen av det nya arbetssättet sker 2026.

Vidare arbetar BRV med att följa upp den initiala utbildningen i "After Care" för att säkerställa stöd i arbetssättet till kommunerna i Fyrbodalen.

2.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

2.5.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
HME medarbetarundersökningen, totalindex för Kommunstyrelseförvaltningen	79 (2024)	81 (2025)	81	

HME medarbetarundersökningen, totalindex för Kommunstyrelseförvaltningen

Det förväntade resultatet har uppnåtts. Kommunstyrelseförvaltningen nådde ett hållbart medarbetarengagemang (HME) total på 81, vilket är en förbättring från föregående års resultat på 79. Förbättringen syns i delområdena motivation och styrning, medan delområdet ledarskap ligger kvar på samma nivå som föregående år.

Förbättringen kan kopplas till insatser som genomförts under året, såsom fokus på delaktighet vid APM och material till chefer för uppföljning inför höstens medarbetarundersökning. Temat för en av årets förvaltningsdagar var "Effektivare möten och högre delaktighet på APM".

2.5.2 Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Utreda och införa "Breddad Rekrytering för grupper i utanförskap" som ett arbetssätt i Vänersborgs kommuns verksamheter.	
Framtagande av beslutsstöd för chefer	

Utreda och införa "Breddad Rekrytering för grupper i utanförskap" som ett arbetssätt i Vänersborgs kommuns verksamheter.

Det förväntade resultatet har uppnåtts. Metoden har utvecklats och en ny omgång inom socialförvaltningen har genomförts, vilket visar på framsteg i arbetet. Återrapportering till Arbetsmarknadsrådet har skett. Däremot är det för tidigt att bedöma full effekt på långsiktiga mål.

Under året har följande resultat uppnåtts:

- Metoden har utvecklats.
- En ny omgång har genomförts inom socialförvaltningen.
- Återrapportering har skett till Arbetsmarknadsrådet.

Resultaten beror på flera faktorer:

- Tidigare erfarenheter har möjliggjort metodutveckling.
- Socialförvaltningens engagemang och prioritering har lett till en ny omgång.
- Strukturerad uppföljning har säkerställt återrapportering till Arbetsmarknadsrådet.

Framtagande av beslutsstöd för chefer

Arbetet med att implementera rapporter för personalstruktur och sjukfrånvaro är klart, datavalidering för övrig frånvaro är färdigställd, och stödmaterial för chefer att analysera

sjukfrånvaro i beslutsstödet HR har tagits fram. Dessutom har datavalidering av arbetad tid och övertid genomförts, och intern organisering av beslutsstödsorganisationen inom Kommunstyrelseförvaltningen har påbörjats. Detta visar att projektet fortlöper enligt plan och har levererat centrala delar.

- Implementering av rapporter för personalstruktur och sjukfrånvaro.
- Färdig datavalidering för övrig frånvaro.
- Framtagande av stödmaterial för chefer att analysera sjukfrånvaro i HR-beslutsstöd.
- Datavalidering av arbetad tid och övertid.
- Intern organisering av beslutsstödsorganisationen (KSF) påbörjad, med IT avdelningen som driver frågan.
- Workshop för chefer.

Resultaten kan förklaras av en tydlig prioritering av datakvalitet och en välstrukturerad rapportering, i kombination med en effektiv samverkan mellan HR och beslutsstödsorganisationen samt ett systematiskt arbete med validering och framtagande av stödmaterial.

3 Ekonomi

3.1.1 Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	8,7	8,6	9,8
Övriga intäkter	70,2	68,8	61,3
Summa intäkter	78,9	77,4	71,1
Personal	91,5	88,6	85,7
Omkostnader	442,9	430,1	412,2
Avskrivningar & internränta	5,9	2,5	2,1
Summa kostnader	540,3	521,2	500,0
Nettokostnad	461,4	443,8	428,9
Nettobudget	480,0	461,2	441,2
Budgetdiff	18,6	17,4	12,3

3.1.1.1 Utfall 2025-12-31

Det redovisade resultatet per december visar ett överskott på +18,6 mnkr, vilket är högre än motsvarande period förra året. Intäkterna är högre än budget och avser främst projekt intäkter. Omkostnaderna visar ett överskott och avser kommunstyrelsens anslag för oförutsett, konsult- och materialinköp samt att bidrag till Kunskapsförbundet Väst och Räddningstjänsten Fyrbodal varit lägre än budgeterat.

Kommunstyrelsen, politisk verksamhet

Kommunstyrelsens politiska verksamhet redovisar ett resultat på totalt +5,6 mnkr. Avvikelsen är främst övriga omkostnader och bidrag samt att all budget inte förbrukats avseende kommunstyrelsens anslag för oförutsett samt medel för socialt förebyggande arbete.

Kommunstyrelseförvaltningen

Kommunstyrelseförvaltningen redovisar ett överskott på +3,2 mnkr. Avvikelsen består av överskott på personalkostnader på grund av vakanser samt visst överskott på projekt och bidrag.

Gymnasiet och vuxenutbildningen

Gymnasieverksamheten redovisar ett överskott på +4,8 mnkr, kopplat till sänkta pensionskostnader. Dock är Vänersborgs andel av elevunderlaget något högre än budgeterat. För vuxenutbildningen redovisas ett överskott på +0,7 mnkr, som avser lägre volymer i beslutat uppdragsavtal än budgeterat.

Räddningstjänst

Räddningstjänsten redovisar ett överskott på + 3,7 mnkr. Detta beror på lägre pensionskostnader än budgeterat, utifrån uppdaterade pensions prognoser.

Övrig extern verksamhet

Avtalsbundna köp av verksamhet och bidrag redovisar ett sammanlagt överskott på +0,6 mnkr, som främst gäller bidrag till externa parter.

Totalt redovisar kommunstyrelsen ett positivt resultat och har budget i balans.

3.1.2 Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Kommunstyrelsen	0,0	11,8	11,8	5,6
Kommunstyrelseförvaltningen	59,8	162,9	103,1	3,2
Räddningstjänst	0,5	43,4	42,9	3,7
Gymnasium	0,0	225,0	4,8	4,8
Vuxenutbildning	0,6	40,9	40,3	0,7
Övrig extern verksamhet	18,0	56,3	38,3	0,6
Netto	78,8	540,3	461,4	18,6

3.1.3 Investeringsredovisning

Investeringsredovisning

Mnkr	Investeringsbudget	Utfall 2025	Budget-diff
Inventarier	1,1	0,0	0
IT datorer	14,6	17,07	0
IT investering öv.	8,6	7,2	0
Summa	24,3	24,3	0

Utfallet gällande investeringar är i balans med planen inom förvaltningen. Ett ökat behov av datainvesteringar har uppkommit under året. Detta har balanserats upp internt inom förvaltningen.

4 Personal

4.1 Personalstatistik

Personalstatistik	Period	Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2024
Totalt antal månadsavlönade	1 nov	88	48	136	10
Varav tillsvidareanställningar	1 nov	78	43	121	-2
Varav visstidsanställningar	1 nov	10	5	15	12
Antal årsarbeten totalt, utifrån anställning	1 nov	87	48	135	11
Antal årsarbeten totalt, utifrån arbetad tid	Helår	68	43	111	3
Timavlönad tid omräknat till årsarbeten	Helår	0,5	0,5	1	-1
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanst. (%)	1 nov	100	99	99	oför
Andel heltid, anställning, tillsvidareanst. (%)	1 nov	99	98	98	oför
Medelålder, tillsvidareanst.	1 nov	48	45	47	oför
Övertidstimmar	Helår	121	253	374	-39
Fyllnadstimmar	Helår	0	7	7	-160
Personalerörlighet, extern och intern (%), tillsvidareanst.	Helår	3,9	11,6	6,6	-0,7
Pensionsavgångar antal	Helår	0	1	1	-2
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, total	Helår	4,2	5,7	4,8	-1,6
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 1-14	Helår	1,7	2,1	1,8	-0,2
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 15-59	Helår	0,6	0,2	0,4	-0,1
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 60+	Helår	2,0	3,4	2,5	-1,4

Antalet tillsvidareanställningar har minskat något jämfört med 2024, medan antalet visstidsanställningar har ökat. Ökningen är främst kopplad till tidsbegränsade behov till följd av föräldraledigheter, tjänstledigheter samt projektanställningar inom IT-avdelningen. Antalet årsarbetare utifrån anställning uppgår till 135, medan årsarbetare baserat på faktiskt arbetad tid uppgår till 111. Skillnaden speglar omfattningen av ledigheter och frånvaro under året.

Förvaltningen har fortsatt en hög sysselsättningsgrad bland tillsvidareanställda, i nivå med kommunens genomsnitt. Medelåldern är oförändrad på 47 år, vilket är högre än det kommunövergripande genomsnittet på 45 år.

Personalerörligheten, både intern och extern, uppgår till 6,6 procent, vilket innebär en mindre minskning jämfört med föregående år. Under året har även en pensionsavgång genomförts.

Medarbetarundersökning

Efter föregående års medarbetarundersökning har förvaltningen arbetat vidare med en handlingsplan på flera nivåer. Insatserna har främst fokuserat på att stärka motivationen, öka delaktigheten vid arbetsplatsträffar och skapa mer effektiva möten. Därutöver har ett riktat utvecklingsarbete genomförts inom området styrning. Som stöd i detta arbete har ett pedagogiskt material tagits fram till cheferna, som tillsammans med sina arbetsgrupper arbetat för att förtydliga mål, styrning och uppföljning.

Under året genomfördes två förvaltningsdagar: en med fokus på att förbättra mötesstrukturen och en med teman kring klarspråk, kommunikation och artificiell intelligens (AI).

Årets resultat i medarbetarundersökningen visar en positiv utveckling jämfört med föregående år. Indexet för hållbart medarbetarengagemang (HME) har ökat från 79 till 81. Förbättringen återfinns särskilt inom motivation och styrning – områden där riktade utvecklingsinsatser genomförts. Svarsfrekvensen har minskat något men är fortsatt hög, 86 procent, jämfört med kommunens genomsnitt på 80 procent.

Andelen ambassadörer har ökat från 51 procent 2024 till 53 procent 2025. Ambassadörer definieras som de medarbetare som ger betyget 9 eller 10 på en tiogradig skala avseende i vilken grad de kan rekommendera sin arbetsplats.

Arbets skador och tillbud

Inga arbets skador eller tillbud har rapporterats under 2025.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron uppgår till 4,8 procent, vilket innebär en minskning jämfört med 2024. Minskningen återfinns huvudsakligen inom den längre sjukfrånvaron (60 dagar eller mer), medan korttidsfrånvaron ligger kvar på en stabil nivå. Utvecklingen förklarar främst av att medarbetare som tidigare varit helt sjukskrivna under året antingen delvis återgått i tjänst eller avslutat sin anställning. Förvaltningen har fortsatt en lägre sjukfrånvaro än kommunen totalt, även om en liknande minskning noteras på kommunövergripande nivå.

Sammanfattningsvis indikerar utvecklingen en stabil personalsituation med hög sysselsättningsgrad, låg personalomsättning och minskad sjukfrånvaro.

4.2 Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning

Kommunstyrelseförvaltningen står inför flera särskilt utmärkande utmaningar inom kompetensförsörjning och rekrytering. Förvaltningens uppdrag kräver i regel både bred och djup kompetens samt omfattande erfarenhet, vilket bidrar till att flera befattningar är svårrekryterade.

Under 2025 har förvaltningen annonserat fjorton tillsvidareanställningar. Ett par av dessa tjänster har tidigare varit vakanta på grund av ett utmanande rekryteringsläge, men har nu kunnat tillsättas. Övriga annonseringar har främst sin grund i externa avgångar. Rekryteringssvårigheterna är särskilt påtagliga inom områdena IT, arkiv samt informationssäkerhet, där vissa tjänster har behövt annonseras vid upprepade tillfällen.

I vissa delar av organisationen närmar man sig dessutom ett generationsskifte, vilket den stigande medelåldern indikerar. Detta medför behov av successionsplanering och kommer sannolikt att innebära ökade kostnader för dubbelbemanning för att minimera risken för kompetenstapp.

I den kompetensförsörjningsplan som förvaltningen har arbetat fram under året har ett antal aktiviteter identifierats och konkretiserats. Syftet med dessa aktiviteter är att stärka förvaltningens attraktionskraft som arbetsgivare samt att säkerställa förmågan att rekrytera, utveckla och behålla kompetens inom organisationen.

Bland de planerade aktiviteterna ingår framtagandet av ett förvaltningsspecifikt introduktionsmaterial som ska fungera som ett komplement till den kommunövergripande

introduktionen. Detta för att säkerställa en enhetlig, strukturerad och kvalitetssäkrad introduktionsprocess för nya medarbetare.

Ett annat exempel är arbetet med att tydliggöra och sprida de goda insatser som förvaltningens hälsoinspiratörer bidrar med, i syfte att fler medarbetare ska kunna ta del av och dra nytta av dessa goda exempel.

Kommunala råd och samordningsgrupper

Rådet för arbetsmarknadsfrågor

Rådet följde kontinuerligt utvecklingen av arbetsmarknaden, såväl lokalt som regionalt och nationellt. Fokus har varit på så kallade "särskilt utsatta grupper" möjligheter och svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden och på vilket sätt den kommunala arbetsmarknads- och utbildningsverksamheten kan påskynda en etablering. Ett tema under året har varit hur kommunala arbetsmarknadsanställningar kan användas på ett mest effektivt och effektivt sätt, så att fler kan träda in i ett arbetsliv, behovet av ekonomiskt bistånd kan minska och bidra till att säkra en framtida kompetensförsörjning. Dialog har även förts utifrån förändringar inom arbetsförmedlingens organisation och uppdrag, och vilken påverkan dessa får på kommunens verksamheter och invånare. Kunskapsförbundet har informerat om gjorda och kommande förändringar inom utbildningsområdet. Uppdrag såsom inspirations- och rekryteringsmässan samt breddad rekrytering har rapporterats.

Rådet för hälsa och social hållbarhet

Under 2025 prövades ett nytt sätt att genomföra folkhälsodialoger. Vid ett tillfälle genomfördes en "stordialog", där civilsamhället, kommunala bolag, kommunens nämnds presidier, Kunskapsförbundet väst och vårdaktörer deltog. Kommunala ledningsgrupper, bolagsstyrelser och Kunskapsförbundet Väst rapporterade digitalt vilka förändrade behov och utmaningar de såg utifrån ett folkhälsoperspektiv.

Det lokala folkhälsoforum som anordnades stod för återrapportering av genomförda aktiviteter under året. Temat för årets folkhälsoforum var det kommande handlingsprogrammet för främjande och förebyggande insatser för barn och unga. Det var ett tillfälle där berörda aktörer träffades i dialog kring barn och ungas situation och behov.

Vänersborgs kommun var 2025, liksom 2024, en av kommunerna i SKR:s modellkoncept för jämställdhet. Rådet för hälsa och social hållbarhet var referensgrupp för arbetet med modellkonceptet.

Rådet har tilldelat medel inom en rad utvecklingsområden inom folkhälsans område till aktiviteter och insatser som inte ryms inom befintlig driftsram.

Rådet för funktionshinderfrågor

KRF är kommunens referensorgan och har ett tydligt syfte att synliggöra funktionshinderperspektivet i kommunens angelägenheter, samt bidra med kunskap och medvetenhet om universell utformning och aktiv involvering. Under 2025 har rådet sammanträtt fyra gånger. Vid dessa tillfällen har mycket fokus legat på kunskapsutbyte och dialog, dels för att funktionsrättsorganisationerna ska få tillgång till adekvat information som berör dem, dels för att skickliggöra kommunens förtroendevalda och tjänstepersoner inom funktionshinderområdet. Under 2025 har kunskapshöjande dialog förts med bland annat kommunikationsavdelning, gatuenhet och äldreomsorg, samtidigt som rådet fortsatt bistå arbetet med inventeringen i Tillgänglighetsdatabasen i egenskap av referensorgan. Rådet har även inhämtat kunskap utifrån, bland annat gällande ett utvecklingsprojekt om äldre döva vid Högskolan i Jönköping, samt yttrat sig i flera interna ärenden där funktionshinderperspektivet efterfrågats.

Samordningsgrupp miljö och klimat

Under året har arbetet fortsatt med att genomföra prioriterade delar av Naturvårdsstrategin, bland annat avseende invasiva arter, grön infrastruktur och skyddad natur. Gruppen har löpande tagit del av uppföljningar av pågående projekt och haft möjlighet att bidra med synpunkter inför det fortsatta arbetet och kommande aktiviteter. Arbetet har även präglats av ett ökat fokus på cirkularitet inom flera områden, både genom projekt som initierats under 2025 och genom nya samverkansarenor som vuxit fram utifrån gemensamma utmaningar, bland annat i dialog med andra kommuner. Därtill gavs regelbundet information och uppföljning kring övriga initiativ och uppdrag som på olika sätt knyter an till Miljöstrategi 2030.

Brottsförebyggande rådet

Vänerns borgs kommun har sedan många år arbetat genom ett lokalt brottsförebyggande råd, som leds av kommunen med representation från polis och relevanta aktörer. Arbeta med ett tvåårigt medborgarlöfte (2025–2026). Det förnyade Medborgarlöftet 2025 har inneburit ett skifte i det brottsförebyggandearbetets inriktning, från situationell prevention på Torpaområdet till social prevention riktat till kommunens ungdomar och unga vuxna. Vid analys av Trygghetsmätning 2024/2025 och av Brottsstatistik 2024/2025. Trygghetsmätningen 2025 visar på en signifikant positiv utveckling från 2024 och det så kallade problemindexet har sjunkit. Vid en initial överblick av Brottsstatistik 2025 går det att konstatera att brottsligheten inte ökar i Vänerns borg. En fördjupad analys kommer ligga till grund för Lägesbild 2026 som blir ett beslutsunderlag för ett nytt medborgarlöfte för åren 2027–2028. Åtgärdsplanen för det nya Medborgarlöftet effektuerades under hösten 2025.

Näringslivsrådet

Näringslivsrådet är en positivt samlande kraft, och för kommunen ett rådgivande organ med representation från organisationer som verkar inom näringslivet. Syftet med rådet är att genom en bred sammansättning av människor, engagera näringslivet i aktuella samhällsfrågor, men också att skapa ömsesidiga kontaktvägar mellan näringsliv och kommun. Näringslivsrådet har under 2025 träffats vid 5 tillfällen för att diskutera gemensam målsättning för ett stärkt företagsklimat, infrastruktuursatsningar, pågående projekt såsom Svenskt Näringslivs utvecklingsprogram, parkeringsutredning och introduktion i nya plan- och bygglovslagen. Rådet består av 10 externa representanter från Arbetsförmedlingen, Brålanda företagareförening, Fastighetsägarna GFR, Forum Vänerns borg, Företagarna Vänerns borg, Kunskapsförbundet Väst, LRF Vänerns borg, Trestad Center Företagareförening, Visit Trollhättan/Vänerns borg och Vänerns borgsföretagen. Från Vänerns borgs kommun deltar kommunstyrelsens presidium, kommundirektören, förvaltningschefer för samhällsbyggnadsförvaltningen och miljö- och byggnadsförvaltningen samt tjänstepersoner från avdelningen för näringsliv och strategisk samhällsplanering.

Samordningsgrupp för strategisk samhällsplanering

Samordningsgruppen har under 2025 diskuterat strategiska frågor rörande centrumutveckling, pågående detaljplaner, FÖP Frändefors, Målbild 2050 och Tillväxt Tvåstad. Samordningsgruppens syfte med gruppen är att kraftsamla arbete och öka genomförbarheten kring viktiga politiska mål och fokusområden under mandatperioden, som rör strategisk samhällsplanering. I samordningsgruppen deltar kommunstyrelsens presidium, presidierna från miljö- och hälsoskyddsnämnden, byggnadsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden, samt kommundirektören, berörda förvaltningschefer och berörda tjänstepersoner.

Avtal

De externa avtalen och samarbetspartners har rapporterat in sina största händelser under 2025. Ett axplock är:

Dalslands Kanal AB, Bolaget fortsatte stärka regionens attraktionskraft genom trygg och tillgänglig kanaldrift, satsningar på hållbara besöksflöden samt långsiktig planering för drift och klimatanpassning. Detta gynnar näringslivsutveckling och ägarkommunerna.

Film i Väst AB, där Vänersborgs medfinansiering fortsätter att bidra starkt till filmproduktionen i regionen. Studio Fares har varit i stort sett fullbokad under 2025 och hela 2026.

Gröna Klustret Nuntorp, Arbetet omfattar nya projekt och fortsatt utveckling av det nationella centrumet för landbaserad fiskuppfödning, med uppstart av anläggningen under 2026. Projektet "Ökad förädling för attraktivare bygd", har genomfört flera aktiviteter: webinarium, nätverks träffar, kurser och studiebesök. Stor vikt har lagts vid coachande arbete med företagare och entreprenörer för att utveckla idéer och produkter inom lokal förädling.

Leader Framtidsbygder, Vänersborg är en aktiv medlemskommun och en viktig part i det lokala utvecklingsarbetet inom området Dalsland – Årjäng – Munkedal. Samarbetet stödjer initiativ som stärker landsbygdsutvecklingen.

Leader Göta Älv & Säveån, Under 2025 en 9 årig programperiod avslutats, samtidigt som den pågående perioden, med start 2023, fortsätter fram till 2029. Leader Längs Göta Älv har under programperioden 2014–2022 arbetat för att stärka utvecklingen mellan stad och landsbygd – från Vänersborg i norr till Göteborg i söder. Genom Leadermetoden – där invånare, föreningar, företag och kommuner samarbetar – har över 100 större leaderprojekt och mikrostöd genomförts. Tillsammans har de skapat nya arbetstillfällen, företag, mötesplatser och aktiviteter som gjort området mer attraktivt, inkluderande och hållbart.

Luftvårdsförbundet för Västra Sverige - Luft i Väst, Beslut om fler mätstationer under 2026 samt slutpresentation av det nya EU-direktivet för luftkvalité och hur det kommer påverka förbundet och dess medlemmar.

Platåbergens UNESCO Globala GEOpark, 2025 var ett omfattande verksamhetsår. GEOparken fick rekommendation om "grönt kort" – fyra nya år som global GEOpark. Flera kulturarrangemang genomfördes, inklusive Det stora körslaget och Konstnatten.

Visit Dalsland AB, Fokus har legat på hållbar turism, säsongs förlängning och bred samverkan, vilket bidragit till fler besökare och en långsiktig destinationsutveckling.

Visit Trollhättan Vänersborg, Gästnätterna har fortsatt öka och ligger över rikssnittet, särskilt inom camping men även hotell. Internationella gäster ökar, framför allt från Norge och Tyskland. Destinationen har syns i internationella medier och medverkat i mässor och projekt, samt driver en året-runt-öppen turistbyrå i Vänersborg.

Wargön Innovation AB, Under 2025 har det varit ett nära samarbete med Vänersborgs kommun och i synnerhet Renhållningen, kring införandet av kommunalt insamlingsansvar för textil. Inom SorTex-projektet testar Vänersborgs kommun nya insamlingsmetoder av textil för att bygga bra kunskapsunderlag inför förväntade kommande investeringar i en mer ändamålsenlig insamlingsstruktur för textil.

Wargön Innovation har bidragit till uppstarten av ett företagsnätverk i Vänersborg med fokus på de företagare som arbetar med cirkulära affärsmodeller. Många av företagen har fått stöd i sin utveckling av Wargön Innovation.

§ 16

Verksamhetsberättelse 2025

SBN 2025/8

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden godkänner verksamhetsberättelse 2025 och överlämnar redovisningen till kommunstyrelsen.

Bilaga

Bilaga 2: Verksamhetsberättelse 2025

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsberättelse är en fördjupning av årsbokslutet med en mer omfattande målanalys. Verksamheten som bedrivits under året beskrivs mer i detalj och särskilt viktiga händelser lyfts. Verksamhetsberättelsen innehåller även nyckeltal för de olika verksamhetsområdena, samt nyckeltal och en kortfattad redogörelse för personalområdet.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-04

Sändlista

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsförvaltningens ledningsteam
Utvecklingsledare
Förvaltningsekonom
HR-partner

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2026-02-04

Dnr: SBN 2025/8

Handläggare

Frida Bang
Frida.bang@vanersborg.se
0521-721199

Mottagare

Samhällsbyggnadsnämnden

Verksamhetsberättelse 2025

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden godkänner verksamhetsberättelse 2025 och överlämnar redovisningen till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsberättelse är en fördjupning av årsbokslutet med en mer omfattande målanalys. Verksamheten som bedrivits under året beskrivs mer i detalj och särskilt viktiga händelser lyfts. Verksamhetsberättelsen innehåller även nyckeltal för de olika verksamhetsområdena, samt nyckeltal och en kortfattad redogörelse för personalområdet.

Beredning

Sammanställt av utvecklingsledare tillsammans med förvaltningsekonom och förvaltningens HR partner.

Alexandra Walker

Tf administrativ chef

Bilagor

Verksamhetsberättelse 2025

Sändlista

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsförvaltningens ledningsteam
Utvecklingsledare
Förvaltningsekonom
HR-partner

Verksamhetsberättelse 2025

Samhällsbyggnadsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Årets viktigaste händelser	4
Sammanfattande analys	5
Resultatredovisning - mål, ekonomi och personal	5
1.1 Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige	5
1.2 Nämndens förväntade resultat.....	12
1.3 Ekonomi.....	18
1.4 Personal	23
Verksamhetsuppföljning	25

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden redovisade ett överskott mot budget om 14,9 mnkr, varav den skattefinansierade verksamheten redovisade 7,5 mnkr i överskott och den taxefinansierade verksamheten 7,4 mnkr i överskott.

Samhällsbyggnadsnämnden uppnår sex av tolv förväntade resultat för 2025. Nämndens måluppfyllelse och bidrag till inriktningsmålen visas i tabellen nedan.

Inriktningsmål	Förväntade resultat
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv	
 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	 Fler högstadie- och gymnasieelever besöker skolrestaurangerna
 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	 Minska energiförbrukningen i kommunens lokaler
	 Energioptimera gatubelysningsbeståndet
	 Kostenheten är en klimatsmart verksamhet som levererar/producerar måltider med låg klimatpåverkan
	 Minska andel tomställda lokaler mätt ur befintligt bestånd
	 Debiterad volym avloppsvatten ska öka
	 Icke debiterad volym dricksvatten ska minska
	 Utred kostnad och pay-off tid för utbyte på kort tid av samtlig återstående gatubelysning till LED/smart belysning, som underlag för inspel i kommande MRP
 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	 Effektivisera handlägningsprocessen av felanmälningar gatuenheten
	 Bra genomförande av införandet av hushållsnära avfallsinsamling
	 Indexera upp resultatet av nivåerna från tidigare utredning av gatuunderhåll (11 respektive 17 MKR) till 2025 års kostnadsnivåer som underlag för inspel till nästa MRP
 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	 Index för hållbart medarbetarengagemang ska uppgå i nivå med rikssnitt

Personalåret har varit utmanande med hög omsättning, särskilt inom lednings- och stödfunktioner, vilket bedöms påverkat arbetsbelastningen och HME-resultatet. Sjukfrånvaron har ökat något men ligger fortsatt under kommunens snitt. Trots detta finns flera förbättringar inom arbetsmiljöarbetet och enheter som haft en positiv utveckling avseende hållbart medarbetarengagemang.

Årets viktigaste händelser

År 2025 präglades samhällsbyggnadsförvaltningen av flera omfattande händelser och stora operativa insatser.

Dalbobron stängdes akut den 17 september efter att allvarliga skador upptäckts i brostöden. Efter påbörjat reparationsarbete och nya beräkningar kunde trafikförbudet successivt lättas, och bron öppnades igen för gång- och cykeltrafik den 23 december samt för fordonstrafik den 26 januari 2026, med vissa begränsningar. Avstängningen fick stora konsekvenser för både invånare och förvaltning och krävde snabba alternativa lösningar, bland annat införandet av en vägfärja för att underlätta in- och utflödet av trafik till och från Vänersborg. Detta medförde betydande extrakostnader, högre belastning på verksamheterna och omfattande kommunikation med allmänhet och aktörer. Erfarenheterna tas med i det fortsatta arbetet med framtida infrastrukturella omställningar.

Under 2025 avslutades även tvisten mellan Vänersborgs kommun och Sjöfartsverket gällande underhållet av Gropbron och Dalbobron. Parterna nådde en överenskommelse i hovrätten där Sjöfartsverket betalade cirka 7,48 miljoner kronor till kommunen. Därefter inleddes förhandlingar om ett nytt avtal som tydligt ska reglera ansvarsfördelningen framåt.

Arbetet med förändrad avfallshantering har fortsatt, bland annat genom införandet av hushållsnära insamling av förpackningar. Under hösten infördes systemet för villor i Vänersborgs tätort, samtidigt som införandet fortsatte för lägenheter. Under 2026 kommer det även att införas för villaägare på landsbygden. Förändringen innebär en stor omställning både för renhållningens verksamhet och för hushållen. Kunder har i huvudsak varit positiva, inte minst tack vare förbättrad service, tydlig information och ökad miljönytta.

Under året togs också en underhållsplan för kommunens fastighetsbestånd fram på uppdrag av kommunfullmäktige, vilken presenterades för samhällsbyggnadsnämnden under hösten. Rapporten "Underhållsanalys – Samlad rapport för hela fastighetsbeståndet 2025–2034" ger en helhetsbild av underhållsbehoven och visar hur underhållsskulden utvecklas givet nuvarande budgetnivåer. Arbetet har även identifierat risker, konsekvenser och möjliga åtgärder för att bromsa ökningen av skulden.

VA-verksamheten har under året intensifierat arbetet med sanering av vatten-, avlopps- och dagvattenledningar. Budgeten ökade till 40 miljoner kronor vilket möjliggjort fler åtgärder och sannolikt bidragit till att akuta behov kunnat avhjälpas i samband med saneringarna. Det fortsätter vara viktigt att minska mängden odebiterat vatten för att säkerställa en långsiktigt hållbar vattenförsörjning.

Utbyggnaden av kommunens vattenverk har fortsatt under året. Skräcklans vattenverk är i fas 2 och följer tidsplan med beräknad färdigställning 2027. Rörviks vattenverk är i stort sett klart och producerar dricksvatten, samtidigt som renoveringen av reservoarerna har fortsatt. Arbetet med en ny vattentjänstplan har också slutförts och planen antogs av kommunfullmäktige den 17 december 2025 i enlighet med den uppdaterade

vattentjänstlagens krav.

Förvaltningen har dessutom präglats av en hög personalomsättning inom förvaltningsledning och stödfunktioner. Detta har påverkat verksamheterna genom minskad kontinuitet, begränsade möjligheter till långsiktig styrning och utvecklingsarbete, samt ökad belastning på kvarvarande medarbetare.

Sammanfattande analys

Verksamhetsåret 2025 präglades av många förändringar och flera oförutsedda händelser. I likhet med 2024, inleddes 2025 med stor osäkerhet och flera ekonomiska utmaningar, varför flera besparingsåtgärder fortsatt också under det här året. Fleråriga besparingar har haft som följd att påverka verksamheterna utifrån ökad belastning hos personal, fördröjda underhållsplaner samt utmaningar att upprätthålla kvalitet i tjänsteleveransen. För flera och större investeringsprojekt som fördröjts, förskjutits eller inte kunnat påbörjas under året, har flera av anledningarna varit svåra att påverka för verksamheterna, såsom utdragna upphandlingar eller entreprenadkonkurser.

Tydliga rutiner och systematiska arbetsätt har betydelse för måluppfyllelse. Det visar sig i minskad energianvändning i kommunens lokaler och effektivare handläggning av felanmälningar, tack vare införda strukturer och ansvarsfördelning. En framgångsfaktor har bland annat varit förstärkta resurser till VA-saneringar, vilket har haft en positiv påverkan på måluppfyllelsen.

Samtidigt påverkades resultatet negativt av flera betydande utmaningar. Den höga personalomsättningen inom ledning och stödfunktioner minskade kontinuiteten och försämrade HME-resultatet. Strukturella utmaningar i fastighetsbeståndet, bland annat ökande underhållsskuld och fler tomställda lokaler, försvårade lokalförsörjningen. Krisen kring Dalbobron innebar extrakostnader, ökad arbetsbelastning och behov av snabb omställning och kommunikation.

Flera mål påverkades också av beteenderelaterade faktorer, exempelvis ökande matsvinn inom Kostenheten. Även kundnöjdheten vid införandet av hushållsnära insamling blev lägre än förväntat, trots ett i övrigt väl genomfört projekt.

En del resultat, som energibesparing inom gatubelysningen eller andelen tomställda lokaler påverkas också av att målvärdena redan från början inte varit möjliga att uppnå. Ett utvecklingsarbete behövs för att bättre anpassa mål och mätmetoder efter de förutsättningar som finns.

Samlat visar 2025 att långsiktig måluppfyllelse kräver ökad stabilitet i lednings- och stödfunktioner, fortsatt strategiskt arbete med fastigheter och infrastruktur samt förstärkt kommunikation och förändringsledning vid större omställningar.

Resultatredovisning - mål, ekonomi och personal

1.1 Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige

I Mål- och resursplanen som beslutas av kommunfullmäktige kan riktade uppdrag och målvärden tilldelas alla nämnder. Dessa redovisas nedan, fördelat per inriktningsmål.

1.1.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

1.1.1.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	33,3 % (2022)	32,6 % (2024)	31 %

Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)

Förvaltningen har arbetat aktivt för att stärka tilliten genom att säkerställa trygga och säkra måltider enligt måltidspolicyn. Detta har bland annat skett genom dialoger om säker mat, så att personer med specialkost känner trygghet i att få rätt mat. För att möjliggöra detta säkerställs att personalen har nödvändig kompetens inom livsmedelssäkerhet.

Kostverksamheten har även arbetat med att informera på kommunens hemsida om säker mat inom äldreomsorgen. Syftet är att synliggöra den kompetens som finns i organisationen och beskriva hur man arbetar med bland annat livsmedelssäkerhet, näringsanpassning och specialkost.

Utöver detta bedrivs ett aktivt arbete för att skapa tillit i lokalfrågor, exempelvis genom ett gott bemötande och snabb återkoppling i ärenden som rör lokaler och felanmälan, för att stärka relationerna mellan förvaltare och förhyrande part.

1.1.1.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga	2025
	2026
	2027

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Utvecklingsledare på kommunstyrelseförvaltningen samordnar och leder det förvaltningsövergripande arbetet. Samhällsbyggnadsförvaltningen deltar i arbetet med att ta fram handlingsprogrammet. Utvecklingsledaren har besökt förvaltningens ledningsgrupp där diskussioner fördes kring förvaltningens befintliga arbete som berör barn och unga. Det förvaltningsövergripande arbetet fortsätter under 2026 och 2027.

1.1.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Kommunfullmäktige har inte fastställt några målvärden eller gett några riktade uppdrag för inriktningsmålet ”Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier” som faller under samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde.

1.1.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

1.1.3.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Utfall på mätbara indikatorer, Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	12 av 20 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2022)	11 av 18 indikatorer uppvisar bättre värden än utgångsläget 10 av 18 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2024)	Minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med utgångsläge
Klimatlöften för kommunen	24 är antagna år 2023	23 av 24 klimatlöften påbörjade eller uppfyllda	Samtliga antagna klimatlöften är påbörjade eller uppfyllda

Utfall på mätbara indikatorer, Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030

Nedan listas förvaltningens bidrag till Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030 med utgångspunkt i den åtgärdslista som återfinns i Vägledning för ett fossilfritt Vänersborg 2030.

5. Planlägg för ett område med hållbarhetsprofil (samarbete)

Åtgärden är en förvaltningsövergripande aktivitet. Arbetet är inte uppstartat under 2025, ett uppdrag behöver finnas där kommunstyrelsen är samordnande.

8. Nya riktlinjer för möten och resor (samarbete)

Förvaltningen har deltagit i framtagandet av ”Riktlinjer för klimatstyrande möten och tjänsteresor” som antogs av kommunstyrelsen i januari 2025.

9. Revidering av Fordonsriktlinjer (samarbete)

Revidering av fordonsanvisningen genomfördes och antogs under 2025. Förvaltningen har haft en drivande representant som i nära samarbete med miljöstrateg tagit fram ny anvisning tillsammans med en arbetsgrupp.

12. Nya rutiner för upphandling av transporttjänster (samarbete)

Åtgärden är en förvaltningsövergripande aktivitet och beaktas i det löpande arbetet, men det finns i nuläget ingen formaliserad rutin för hur den ska utföras.

13. Laddinfrastruktur på kommunala arbetsplatser (SBF)

Anvisningsavtal med leverantör tecknade.

14. Nya riktlinjer för parkering (samarbete)

Trafikingenjör deltar i arbetsgrupp om ny riktlinje för parkering.

17. Ta fram en trafikstrategi med klimatet i fokus (samarbete)

Åtgärden är en förvaltningsövergripande aktivitet. Flera delar av Trafikstrategin är redan genomförda eller pågår, vilket gör att det tidigare formulerade behovet av en separat strategi inte längre kvarstår. Området kommer i stället att hanteras inom ramen för planeringsstrategin och prioriteras utifrån en övergripande behovsbedömning.

18. Levande centrummiljö (samarbete)

Förvaltningen bidrar på olika sätt till en levande centrummiljö genom exempelvis kontrakt med foodtrucks, upplåtelse av allmän platsmark, trygghetsvandring, "sommartid", trädvårdsplan och "vintertid". Utsmyckning i form av belysning och blommor.

19. Krav och uppföljning av energiprestanda vid nybyggnation (SBF)

Tillbyggnaden av Öxnereds förskola utfördes med 100% trästomme.

Det planeras även för att nybyggnationen av mötesplatsen utförs med trästomme.

Arbetet med att ta fram rutiner för energi- och klimatfrågor i upphandling pågår.

Kommunen deltar som case-kommun tillsammans med Västra Götalandsregionen, där ett utvecklingsarbete pågår kring dessa frågor. Syftet är att undersöka hur vi kan implementera detta i våra framtida upphandlingar

20. Fortsatt arbete med energieffektivisering (SBF)

Förvaltningen har en utsedd arbetsgrupp, Energigruppen, som jobbar med energi och uppvärmning.

Projektet Hallebergs Förskola med totalmetodik från Belok.

Energieffektiviseringen är alltid en prioriterad fråga vid planering och projektering i renoverings- och nybyggnadsprojekt.

21. Utbildning för brukare i kommunens fastigheter (SBF)

Utbildningsinsatsen avseende energieffektivisering är pausad. Fastighet och service inväntar revidering av riktlinjen för internhyressystemet.

22. Öka den egna solelsproduktionen (SBF)

Del av pågående arbete i projekt.

23. Ta fram rutiner för att främja energieffektivt byggande vid markanvisning (SBF)

Förvaltningen har inte arbetat vidare med åtgärden under 2025. Skälet är att energieffektivt byggande inom ramen för en markanvisning förutsätter byggherrens frivilliga medverkan och gällande lagstiftning ger inte kommunen att ställa tekniska särkrav.

24. Andelspark för solceller (SBF)

Kommunen investerar inte i en egen solcellspark utan bistår endast med markfrågor vid företagsetablering. Förvaltningen har fått några förfrågningar under året, men de marklägen som finns att erbjuda har inte bedömts som tillräckligt attraktiva utifrån de krav och förväntningar som ställs.

25. Dialog kring fler fjärrvärmeanslutningar (SBF)

Som en del i projekt som påbörjas, utvärderas löpande.

Klimatlöften för kommunen

Nedan beskrivs förvaltningens bidrag till antagna klimatlöften.

Klimatlöfte 13: Vi utvecklar gaturum för ökad tillgång och attraktivitet

Trafik och planering har bland annat gjort nya tillgänglighetsanpassade busshållplatser på Östra vägen och nya cykelvägar vid Östra vägen och Almgatan under 2025.

Verksamheten har bytt till ny trafikljusstyrning på Residensbron och Dalbobron som känner av om bussar kommer och gör att kollektivtrafiken får förtur. Man har också bytt

Ljus på Edsgatan till LED som ger bättre ljus och minskad energianvändning. Verkstadsgränd och Bojortskajen har fått ny belysning som ger bättre ljus.

Det arbetas aktivt med säker trafikmiljö vid tillfälliga evenemang som Aqua blå och Våruset. Man har upphandlat trädinventering för att strategiskt arbeta med trädstrukturer i gatumiljö samt dagvattenhantering.

Enheten har skapat trevliga sittplatser på Hamngatan, Landerivägen har fått ny belysning och återbrukade parkbänkar, och två nya cykelbarometrar har placerats ut.

Under hösten har man även arbetat med att få till en vägfärja som förbinder centrum med Blåsut till följd av avstängning av Dalbobron.

Klimatlöfte 14: Vi arbetar med klimatstyrande parkering

Korttidsparkering återfinns närmast centrum vilket innebär att ärendeparkering prioriteras. Arbetsparkering prioriteras inte utan man hoppas på att arbetstagare promenerar, cyklar eller åker kollektivt till sitt arbete när det blir svårare att hitta parkering.

Klimatlöfte 18: Våra arbetsmaskiner är fossilfria och upphandlingskrav ställs på entreprenader

Nyligen antagen anvisning för fordonshantering tydliggör vilka fordon som ska upphandlas inom Vänersborgs kommun gällande miljökrav. Verksamhetschef/förvaltningschef behöver godkänna och motivera undantag till att upphandla icke fossilfria fordon i formuläret för upphandling.

Vad gäller Gatuenheten och Tekniska används mestadels dieselfordon som går att tanka med HVO100 som är en godkänd lösning då många större fordon inte går att upphandla helt fossilfritt.

I den mån det är möjligt att uppnå den funktion som krävs för att utföra arbetet, finns klimatmålet alltid i åtanke och idén om att ställa om till fossilfritt provas kontinuerligt.

Skog och natur och Gatuenheten står precis i begrepp att köpa in ett arbetsfordon till en naturvårdsarbetare och denna kommer att vara helt eldriven.

Inom parkområdet fortsätter man att byta ut fossila maskiner mot eldrift, samtliga inköpta maskiner har eldrift.

Klimatlöfte 21: Vi minskar matsvinnet i offentliga måltider och når mål

Verksamheten arbetar aktivt för att försöka hålla nere matsvinnet och ta hand om den mat som går att använda en annan dag samt att göra nya maträtter. Det finns avsedd plats där livsmedel med kort datum kan ställas och annat som behöver omsättas, detta gör att kockarna själva kan vara fria att skapa en maträtt utav det som finns.

Klimatlöfte 22: Vi minskar klimatavtrycket från offentliga måltider och når mål

Förvaltningen jobbar med att minska klimatavtrycket i offentliga måltider genom att anpassa livsmedelsinköpen, bland annat genom att byta ut animaliska produkter mot vegetariska.

Klimatlöfte 26: Vi erbjuder fastighetsnära insamling för återanvändning

Renhållningen har under 2025 arbetat med fastighetsnära insamling av återbruk på flera sätt. Ett projekt har genomförts tillsammans med SorTex med fokus på återbruk av textilier, där syftet är att utveckla och testa metoder för insamling och sortering av textilavfall i Sverige och Danmark. Textilier samlas in via återbruksboxar i kommunen och transporteras

sedan till Wargön Innovation för sortering.

Kretsloppsparken har en tydlig inriktning mot återbruk och samarbetar bland annat med Röda Korset för att ta hand om material som bedöms kunna återanvändas.

Under året har förvaltningen inlett ett förvaltningsövergripande samarbete med arbetsmarknadsenheten på socialförvaltningen kring sortering av textilier. Arbetet planeras att fortsätta under 2026.

Klimatlöfte 28: Vi energieffektiviserar vårt fastighetsbestånd

Arbete pågår tillsammans med Energigruppen. Förvaltare är ansvariga för att planera in detta vid underhållsarbeten. Projektavdelningen verkställer när förvaltarna beställer.

Klimatlöfte 29: Vi bygger i trä

Trä utgör merparten av det byggmaterial som används till stomme. Exempelvis är tillbyggnationen på Skördegatans förskola byggd i trä.

Klimatlöfte 30. Vi arbetar med återbruk av byggmaterial

Projektavdelningen deltar som case-kommun i projektet Cirkulär Upphandling Väst i syfte att stärka kompetensen i den egna organisationen.

Cirkulär Upphandling Väst startades tidig vår 2025 genom finansiering av Västra Götalandsregionens organisation och med mål att tillhandahålla expertstöd, utbildningsinsatser och forum för erfarenhetsutbyte och gemensamt lärande. Ambitionen är att insatserna ska resultera i att bygga kompetens och kapacitet att implementera cirkulära lösningar i upphandlingsprocesser, vilket i förlängningen kan bidra till att uppfylla klimatlöften inom kraftsamlingen "Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om".

Sportcentrum Vänersborg projekten är ett av nio utvalda projekt som är med i Göteborgs Regionen. För projekt Sportcentrum Vänersborg innebär detta att en dialog ska ingå i Fas 0 kring cirkulära mål och hållbarhetsmål inkluderande återbruksinventering för att på mest effektivt sätt kunna bedöma möjligheterna till återbruk i hela projektet.

1.1.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

1.1.4.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Företagsklimat Insikt - Totalt, Index	75 (2022)	73 (2024)	79
Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)	3,58 (2023)	3,43 (2025)	3,6

Företagsklimat Insikt - Totalt, Index

Förvaltningens verksamhetsområde ingår inte i detta mätetal längre. Se förvaltningens bidrag till företagsklimatet under målvärdet mätning av företagsklimatet (Svenskt Näringsliv).

Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)

Förvaltningen överväger vid behov att använda RFI (Request for Information) som ett förberedande steg inför upphandlingar, men har hittills inte sett något behov. I övrigt arbetar förvaltningen löpande med att säkerställa en god dialog med leverantörer både vid upphandling och under avtalstiden.

En RFI är en strukturerad skriftlig dialog med leverantörer som används för att samla in information innan en upphandling påbörjas.

1.1.4.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Underhållsplan för fastighetsbeståndet	2025
Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar	2025 2026

Underhållsplan för fastighetsbeståndet

I samband med beslut om Mål- och resursplan 2026–2028 (KF 2025-06-18 § 90) presenterades rapporten "Underhållsöversikt 2025 - 2034 för Vänersborgs kommuns fastigheter ". Av den framgår vilket underhållsbehov som finns i kommunens fastigheter i tre olika prioriteringsordningar utifrån hur akut underhållet är och vilka konsekvenser som blir om underhållet uteblir. Tillsammans med rapporten presenterades också en 10-årig underhållsplan, vilken är ett utdrag från kommunens fastighetssystem. Revideringar har därefter gjorts och i november 2025 tog samhällsbyggnadsnämnden beslut om att överlämna reviderade dokument till kommunfullmäktige som återrapportering på det riktade uppdraget 2025. Underhållsplanen kommer därefter uppdateras löpande och är således ett levande dokument.

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar

Det är inte alltid lämpligt att samnyttja ur säkerhetssynpunkt i flertalet av samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter som bedriver en samhällsviktig verksamhet samt ansvarar för samhällets infrastruktur. Omvärldsanalyser visar på förhöjt säkerhetsläge generellt i samhället och omvärlden ställer på så sätt högre krav på säkerhet. Uppdraget kommer därmed i stark konflikt med säkerheten. Vi genomför säkerhetsåtgärder i kommunen där vi stänger in oss mer och mer för att försvåra någon form av angrepp. Tanken är god att tillgängliggöra men säkerhetsperspektivet behöver prioriteras. Även i övriga lokaler såsom kontorslokaler har förtätning redan skett och ytterligare förtätning bedöms inte vara aktuellt eller passande. Också i sådana lokaler kan säkerhetsaspekten behöva beaktas dock. Möteslokaler hyrs ut till organisationer där det är lämpligt ur säkerhetssynpunkt.

1.1.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

1.1.5.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex	79 (2023)	79,56 (2025)	80
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	9,3 %	8,8 % (2025)	8,7 %

Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex

Samhällsbyggnadsförvaltningens totala HME 2025 är 77, vilket innebär att ambitionsnivån på 80 inte uppnås. Resultatet är oförändrat jämfört med 2024, men måttet för motivation har ökat från 75 till 77 medan ledarskap och styrning minskat något.

Se fördjupad beskrivning av måluppföljningen i kapitel 1.2.5.1, under samhällsbyggnadsnämndens förväntade resultat avseende HME.

Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)

Den totala andelen sjukfrånvaron för samhällsbyggnadsförvaltningen 2025 var 7,4 %, den kommunövergripande ambitionsnivån om 8,7 % uppnås därmed.

Sjukfrånvaro och medarbetarengagemang tros vara starkt korrelerat varför insatser för ökat engagemang tros ge positiva effekter även på sjukfrånvaron.

Förvaltningen fokuserar på systematiskt arbetsmiljöarbete, ett positivt arbetsklimat och olika aktiviteter för att skapa trivsel och samhörighet. Resultatet från medarbetarundersökningen följs upp och handlingsplaner tas fram.

1.2 Nämndens förväntade resultat

Nämndens verksamhetsplan visar hur nämnden bidrar till att kommunen uppfyller inriktningsmålen. Nämnden har tagit beslut om vilka resultat som förväntas uppnås eller genomföras under året av förvaltningen och dessa redovisas här.

1.2.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Samhällsbyggnadsnämnden har inte fastställt några förväntade resultat för inriktningsmålet ”Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv”.

1.2.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

1.2.2.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Fler högstadie- och gymnasieelever besöker skolrestaurangerna, andel %	83 % (2023)	82 %	84 %	

Fler högstadie- och gymnasieelever besöker skolrestaurangerna, andel %

Under 2025 har 82 % av närvarande elever besökt skolrestaurangerna på högstadieskolorna, vilket betyder att ambitionsnivån för året på 84 % inte uppnås.

Resultatet visar att det finns en stor variation mellan de olika skolorna. Vänerparkens skola har lägst värde på 72 % och högst andel besökare är det på Dalboskolan där 92 % av eleverna besöker skolrestaurangen. Måltidsmiljön påverkar upplevelsen i hög grad. På Vänerparkens skola är matsalen ett kombinerat uppehållsrum, vilket har betydande påverkan på måltidssituationen. Närheten till butiker i centrum bedöms också bidra till att vissa elever väljer bort skolmaten.

En kontinuerlig dialog förs mellan köksansvariga och ansvariga inom skolan för att skapa trygghet vid måltiden och trivsamma restauranger. Gemensamt kommer man fram till åtgärder som skapar trygg och trivsam miljö såsom närvaro av vuxna, både kockar och pedagoger. Trygghet är också att veta vad man äter och att alla får rätt mat. Kockar och måltidsbiträden arbetar därtill aktivt för att marknadsföra maten och locka eleverna till matsalarna för att äta.

Sedan måluppföljningen i tertiäl 2 har verksamheten upptäckt ett dokumentationsfel som påverkar beräkningen av andelen elever som besökt skolrestaurangerna. Det anges också som en förklaring till att andelen sjunkit med flera procentenheter sedan uppföljningen i höstas.

Förvaltningen har inte tillgång till närvarostatistik över gymnasieskolan då den ingår under Kunskapsförbundet Väst. Därför mäts inte gymnasieelevernas restaurangbesök.

Det förväntade resultatet kommer följas upp även 2026, med en ambitionsnivå på 90 %.

1.2.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

1.2.3.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Minska energiförbrukningen i kommunens lokaler, antal kWh/kvm	139 kWh (2023)	126 kWh	134	

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Energioptimera gatubelysningsbeståndet, 1. antal kWh/år 2. andel LED/SMART på befintligt bestånd	1. 2 131 232 (2023) 2. Andel av befintligt bestånd året innan	1. Ökning med 13 % kWh 2. Ökning med 2,42 %	1. 2 % mindre kWh/år 2. Öka med 2 %/år	
Kostenheten är en klimatsmart verksamhet som levererar/producerar måltider med låg klimatpåverkan, 1. kg CO2-ekv/kg inköpta livsmedel 2. Måltidssvinn g/serverad portion	1. 1,6 kg CO2-ekv/kg inköpta livsmedel (jan-nov 2024) 2. 38 g/serverad portion (jan-nov 2024)	1. 1,6 kg CO2-ekv/kg inköpta livsmedel 2. 43 g/serverad portion	1. 1,6 kg CO2-ekv/kg inköpta livsmedel 2. 35 g/serverad portion	
Minska andel tomställda lokaler mätt ur befintligt bestånd, andel (%)	3 % (2023)	8,41 %	2 %	
Debiterad volym avloppsvatten ska öka, andel (%)	37 % (2022)	38,5 %	37 %	
Icke debiterad volym dricksvatten ska minska, andel (%)	25 % (2022)	14,3 %	24 %	

Minska energiförbrukningen i kommunens lokaler, antal kWh/kvm

Utfallet för 2025 landar på 126 kWh/kvm. Vilket innebär att ambitionsnivån för 2025 på 134 kWh/kvm uppnås.

Förvaltningen arbetar med att använda energieffektiva alternativ vid ny- och ombyggnation. Projekt enhet och förvaltarenhet arbetar tillsammans i frågan vid behov. I dagsläget uppfylles de lagkrav som finns och förvaltningen försöker vara snäppet bättre när budget finns. Energioptimering utförs löpande.

Energioptimera gatubelysningsbeståndet, antal kWh/år och andel LED/SMART

Energiförbrukningen har ökat med 13 % kWh från 2024 till 2025. Ambitionsnivån att sänka förbrukningen med 2 % kWh/år uppnås därmed inte.

Förklaringen till resultatet är att man under 2022 gick ut med besparingskrav. En besparingsåtgärd var att tända gatubelysningen en timme senare och släcka en timme tidigare varje dag. Denna åtgärd upplöstes under 2024 och återgick till normala tänd- och släckningstider med anledning av trygghetsaspekten. En annan förklaring är också att belysningsbeståndet utökas genom nya projekt.

Det andra delmålet, att öka andelen LED/smart belysning i kommunens belysningsbestånd med 2 %/år uppnås. Under 2025 har 214 armaturer bytts ut från NaH/Metallhalogen/kvicksilver till LED, vilket motsvarar en ökning på 2,42 %.

Eftersom det förväntade resultatet består av två mätvärden och ett av dem inte uppfylls, bedöms resultatet som inte uppnått.

Kostenheten är en klimatsmart verksamhet som levererar/producerar måltider med låg klimatpåverkan, kg CO2-ekv/kg inköpta livsmedel och gram matsvinn/serverad portion

Utfallet för klimatpåverkan (kg CO2-ekv/kg inköpta livsmedel) 2025 är 1,6, vilket innebär att ambitionsnivån är uppnådd. Däremot uppfyller måltidssvinn per serverad portion inte 2025 års ambitionsnivå på 35 g utan landar på 43 g.

Den ökade mängden matsvinn bedöms delvis bero på att elever tar mer mat än de äter, exempelvis för att undvika att köa igen. En annan försvårande omständighet är att mottagningsköken behöver säkerställa att tillräckliga mängder mat finns tillgängliga vid leverans från produktionsköken. Arbetet med att minska matsvinn fortsätter 2026.

Eftersom det förväntade resultatet består av två mätvärden och ett av dem inte uppfylls, bedöms resultatet som inte uppnått. Måltidssvinn kommer att följas upp som ett förväntat resultat även 2026 med en ambitionsnivå på 33 gram per serverad portion.

Minska andel tomställda lokaler mätt ur befintligt bestånd, andel (%)

Andelen tomställda lokaler mätt ur befintligt bestånd är 8,41% 2025. Andelen har ökat och ambitionsnivån om 2 % uppnås inte.

Andelen tomställda lokaler per sista december 2024 var 6,9 % och därefter har Norra skolan tillkommit som outhyrt objekt. Identifiering av vilka lokaler som kan läggas fram för politiskt beslut om försäljning pågår. Enhetschef för projekt och enhetschef för förvaltning och drift har från och med 2025 blivit en del av kommunens lokalförsörjningsgrupp i ambition att fördjupa kommunens gemensamma arbete med ändamålsenlig lokalförsörjning. Förvaltningen planerar att ta fram en process för hur försäljning av lokaler ska gå till, en upphandlare är anställd under året vilken behöver vara med i processen.

Det förväntade resultatet följs upp även 2026 med en ny ambitionsnivå på 5 % och där det tydliggjorts att det gäller ofinansierade tomställda lokaler, för att möta utgångsläget bättre.

Debiterad volym avloppsvatten ska öka, andel (%)

Utfallet för 2025 landar på 38,5 %. Ambitionsnivån för 2025 på 37 % är därmed uppnådd. Anledningen till ökningen är att kommunen har ökat saneringstakten (vatten och avlopp) till 40 miljoner kr per år, fler utredningar har gjorts och därtill har det varit ett torrt år med lite regn.

Ökad saneringsinsats verkar ha haft en positiv inverkan på driften av ledningsnätet, då vissa akuta behov sannolikt har kunnat avhjälpas i samband med saneringsarbetet, färre vattenläckor har uppstått 2025. Det är viktigt att fortsätta arbeta med att minska odebiterat vatten för att säkerställa en hållbar vattenförsörjning och hantering. VA-driften på ledningsnätet har lagat 21 vattenläckor under 2025 vilket är fem färre än föregående år.

Det förväntade resultatet kommer följas upp även 2026 med en ambitionsnivå på 40 %.

Icke debiterad volym dricksvatten ska minska, andel (%)

Den icke debiterade volymen uppgick till 14,3 %, vilket är betydligt lägre än ambitionsnivån på 24 %.

Anledningen till minskningen är att kommunen har ökat saneringstakten (vatten och avlopp) till 40 miljoner kr per år, fler utredningar har gjorts och man har införskaffat digitala vattenmätare med läckagefunktion.

Det förväntade resultatet kommer följas upp även 2026 med en ambitionsnivå på 16 %.

1.2.3.2 Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Utred kostnad och pay-off tid för utbyte på kort tid av samtlig återstående gatubelysning till LED/smart belysning, som underlag för inspel i kommande MRP	

Utred kostnad och pay-off tid för utbyte på kort tid av samtlig återstående gatubelysning till LED/smart belysning, som underlag för inspel i kommande MRP

Uppdraget är genomfört och presenterat i konsekvensanalys, en bilaga i förslag till MRP.

Att byta ut alla återstående armaturer beräknas kosta 17,7 mnkr. Besparingar från minskad energiförbrukning bedöms kunna täcka kapitalkostnaderna. Gatuenheten har anlitat en extern projektledare, som även ska utreda behovet av att byta kablage, fundament och stolpar samt ta fram faktiska kostnadsberäkningar.

Enligt verksamhetsplanen ska en pay off-tid beräknas. Med en ränta på 2,75 % uppskattas återbetalningstiden till 12,6 år om utbytet genomförs på tre år. Pay off-metoden visar dock endast återbetalningstakten och tar inte hänsyn till ekonomisk livslängd eller de kapitalkostnader som Gatuenheten kommer att ha.

1.2.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

1.2.4.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Effektivisera handläggningsprocessen av felanmälningar gatuenheten, andel avslutade/handlagda inom 30 dagar (%)	61 % (jan-jun 2024)	84 %	80 %	
Bra genomförande av införandet av hushållsnära avfallsinsamling, kundnöjdhet andel (%)	93 %	76,8 %	93 %	

Effektivisera handläggningsprocessen av felanmälningar gatuenheten, andel avslutade/handlagda inom 30 dagar (%)

Utfallet för 2025 är 84 %, vilket innebär att ambitionsnivån på 80 % har uppnåtts.

Effektiviseringen av handläggningsprocessen vid hantering av felanmälningsärenden beror dels på att tydliga rutiner har utarbetats, kommunicerats och implementerats i verksamheten. Rutinerna omfattar bland annat ansvarsfördelning och prioritering.

Det förväntade resultatet kommer följas upp även 2026 med en ambitionsnivå på 92 %.

Bra genomförande av införandet av hushållsnära avfallsinsamling, kundnöjdhet andel (%)

Ambitionsnivån för 2025, 93 % kundnöjdhet, uppnåddes inte. Den interna enkätundersökningen från hösten 2025 visar ett resultat på 76,8 %.

SCB:s medborgarundersökning publiceras endast vartannat år och mäter inte fullt ut rätt aspekter, vilket motiverade en egen mätning efter införandet av fyrfackssystemet. Det är svårt att jämföra resultaten mellan undersökningarna eftersom de skiljer sig åt i målgrupp, frågekonstruktion, metod och tidpunkt. Nästa mätning 2026 blir viktig för att dra tydligare slutsatser.

Verksamheten rapporterar trots ett lägre utfall än önskat avseende kundnöjdhet att införandet fungerat väl med få klagomål. Projektet har genomförts med stöd av kommunikationsplan, regelbundna avstämningar och fokus på gott kundbemötande i alla led.

Det förväntade resultatet följs upp även 2026 med en ambitionsnivå på 90 %. Den högre ambitionsnivån fastställdes innan resultaten från enkätundersökningen presenterades.

1.2.4.2 Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Indexera upp resultatet av nivåerna från tidigare utredning av gatuunderhåll (11 respektive 17 MKR) till 2025 års kostnadsnivåer som underlag för inspel till nästa MRP	

Indexera upp resultatet av nivåerna från tidigare utredning av gatuunderhåll (11 respektive 17 MKR) till 2025 års kostnadsnivåer som underlag för inspel till nästa MRP

Uppdraget är genomfört och presenterat i konsekvensanalys, en bilaga i förslag till MRP.

En inventering 2021 visade att kommunen behövde 11 mnkr per år för att bibehålla vägkapitalet och 17 mnkr för att öka det. Gatuenheten fick 11 mnkr, men på grund av lågkonjunktur, inflation och omvärldshändelser räcker detta inte längre.

Minskande vägkapital leder till ökade skador, större olycksrisker och högre kostnader för akuta reparationer, vilket tränger undan långsiktiga investeringar och skapar en kostsam ond cirkel.

För att åter bibehålla vägkapitalet krävs nu 14,3 mnkr per år, alltså +3,3 mnkr samt framtida kapitalkostnader. För att i stället öka vägkapitalet behövs +11,1 mnkr per år. Beloppen har räknats upp från inventeringen 2021 med entreprenadindex fram till januari 2025.

1.2.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

1.2.5.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Index för hållbart medarbetarengagemang ska uppgå i nivå med rikssnitt, index medarbetarengagemang	78 (2023)	77	80 (utifrån 2023)	

Index för hållbart medarbetarengagemang ska uppgå i nivå med rikssnitt, index medarbetarengagemang

Samhällsbyggnadsförvaltningens totala HME 2025 är 77, vilket innebär att ambitionsnivån på 80 inte uppnås. Resultatet är oförändrat jämfört med 2024, men måttet för motivation har ökat från 75 till 77 medan ledarskap och styrning minskat något.

Undersökningen visar stor spridning mellan verksamheterna (69–82). Administrativa enheten har haft störst negativ förflyttning, vilket förklaras av hög personalomsättning, osäkra chefsbefattningar och hög arbetsbelastning. Kostenheten sticker ut positivt med högsta HME (82) och störst ökning, kopplat till lättnader efter besparingar och fler hälsofrämjande aktiviteter.

Övergripande bedöms resultatet fortfarande påverkas av tidigare ekonomisk återhållsamhet samt den höga personalomsättningen i ledning och stödfunktioner.

Att motivationen ökat kan dels bero på att verksamheterna arbetat aktivt med olika aktiviteter i syfte att öka bland annat delaktighet och engagemang. Under våren genomfördes en inspirationsföreläsning som en insats för att öka motivationen.

Förvaltningen har också fokuserat på systematiskt arbetsmiljöarbete, ett positivt arbetsklimat och olika aktiviteter för att skapa trivsel och samhörighet. Resultatet från medarbetarundersökningen följs upp och handlingsplaner tas fram.

Nämndens förväntade resultatet kommer följas upp även 2026 med en sänkt ambitionsnivå om 78, för att möta samhällsbyggnadsförvaltningens utgångsläge bättre. Däremot kvarstår även kommunfullmäktiges målvärde avseende HME där ambitionsnivån för hela kommunen 2026 är 81.

1.3 Ekonomi

1.3.1 Resultaträkning

Resultaträkning för skattefinansierad verksamhet

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	6,6	7,3	16,2
Övriga intäkter	524,0	484,3	453,3
Summa intäkter	530,5	491,6	469,6
Personal	181,3	182,6	176,2
Omkostnader	311,0	262,0	244,7
Avskrivningar & internränta	154,6	144,7	128,3
Summa kostnader	646,9	589,3	549,2
Nettokostnad	116,4	97,7	79,6
Nettobudget	123,9	105,9	93,9
Budgetdiff	+7,5	+8,2	+14,3

Samhällsbyggnadsnämnden redovisade ett överskott mot budget om 14,9 mnkr, varav den skattefinansierade verksamheten redovisade 7,5 mnkr i överskott och den taxefinansierade verksamheten 7,4 mnkr i överskott. Överskottet kan främst förklaras av försenade projekt inom Gatuenheten som ledde till uteblivna kapitalkostnader och outnyttjade driftanslag. Även centrala förfogandeanslag samt tjänstevakaner inom nämnd och administration bidrog positivt till resultatet. Därtill stärktes ekonomin av engångshändelser såsom förlikningsersättning från Sjöfartsverket och fler fastighetsavyttringar än planerat.

I delårsrapporten per augusti prognostiserades ett budgetöverskott om 5,3 mnkr för nämnden. Förklaringar till avvikelser beskrivs i följande avsnitt.

Resultaträkning för taxefinansierad verksamhet, va-verksamhet

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Verksamhetens intäkter	109,9	93,6	80,4
Verksamhetens kostnader	57,6	55,2	52,8
Avskrivningar	25,1	20,9	18,4
Kostnader	82,7	76,1	71,2
Ränta	23,0	19,6	13,2
Årets resultat	+4,2	-2,1	-4,0
Nettobudget	0,0	0,0	0,0
Budgetdiff	+4,2	-2,1	-4,0

VA-verksamheten redovisade budgetöverskott, 4,2 mnkr, för helåret. Inför 2025 höjdes VA-taxan med 20 procent för att bidra till att täcka delar av den ackumulerade skulden till de skattefinansierade verksamheterna om 5,2 mnkr. Inför 2025 fanns därför ett planerat överskott.

Med bakgrund av utökade arbeten med bassänger på anläggningen, försenades aktivering av projekt Rörviks vattenverk, vilket genererade ett överskott, ca 1,4 mnkr, för årets avskrivningar. Tidigare beslutad punktskatt för produktion av biogas slopades av Europeiska kommissionen, vilket innebar ett överskott, 1,4 mnkr, då avsatta budgetmedel därför inte förbrukades.

Överskottet jämkades dock av lägre intäkter än beräknat, högre räntekostnader än budgeterat samt utbetalda skadestånd till följd av försäkringsregresser för ledningsproblematik vid tidigare års skyfall.

Investeringsvolymen har under året varit fortsatt hög och påverkat storleken på VA-taxan, främst genom ökade kapitaltjänstkostnader i takt med att avskrivningar aktualiseras och ränteläget stigit. För 2025 ökade dessa kostnader med 7,2 mnkr, jämfört med 2024.

Resultaträkning för taxefinansierad verksamhet, renhållningsverksamhet

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Verksamhetens intäkter	48,9	44,8	36,1
Verksamhetens kostnader	38,5	37,8	32,5
Avskrivningar	5,4	4,1	4,5
Kostnader	44,0	41,8	36,9
Ränta	1,7	1,5	1,2
Årets resultat	+3,2	+1,5	-2,0
Nettobudget	0,0	0,0	0
Budgetdiff	+3,2	+1,5	-2,0

Avfallstaxan höjdes delvis inför 2025. Höjningen genererade ca 1 mnkr i ytterligare intäkter, i syfte att täcka planerade och ökade driftkostnader, främst kopplade till projektet för fastighetsnära insamling av förpackningar.

Under året konstaterades höjda intäkter för sålt material, framför allt för trä/ris och grot. Materialintäkterna, högre konsumtionsintäkter från renhållningstaxan, lägre tippavgifter för hushållsavfall samt ersättningen från Naturvårdsverket, bidrog gemensamt till årets överskott. Kärl och renhållningsfordon, hänförligt projektet fastighetsnära insamling av förpackningar, aktiverades först efter sommaren efter fördröjning från leverantören, vilket bidrog med ett överskott på avskrivningar, 1,5 mnkr. Dessa överskott har mötts upp av ökade kostnader för bränsle, fordonsreparationer, informationsinsatser och fastighetsunderhåll. Ersättningen från Naturvårdsverket för fastighetsnärainsamling steg dessutom för perioden juli – december, då insamling skett även för villor i kommunens tätorter.

1.3.1.1 Utfall 2025-12-31

Nämnd och administration redovisade ett budgetöverskott om 4,2 mnkr. Överskottet beror främst på centralt förfogandeanslag som inte har förbrukats, 3,8 mnkr, samt under året flera tjänstevakanser i förvaltningsledning och Administrativa enheten.

Gatuenheten redovisade ett överskott om 8 mnkr. Överskottet beror bland annat på budgeterade kapitalkostnader med helårseffekt, där projekt försenats och kapitalkostnaden uteblivit, totalt 1,3 mnkr. Gatuenheten har under året fått ett driftsanslag på 3,0 mnkr, avseende rivning av belysningsstolpar utmed statliga vägar. Projektet försenades, och redovisade utfall 0,6 mnkr, innebärande ett överskott på 2,4 mnkr.

Renovering av Dalbobron inleddes under året, och i samband med besiktningar upptäcktes allvarliga skador i nedre del av bropelarna. Upptäckterna föranledde akut stängning. Bron ersattes under hösten med en trafikfärja. För att täcka kostnaderna för trafikfärjan tilldelades ett tillfälligt driftanslag om 12,0 mnkr. Totala avstängningskostnader redovisade 11,3 mnkr, motsvarande ett överskott på 0,7 mnkr. Mycket av det övriga planerade underhåll har därmed fått stå tillbaka, till förmån för broavstängningen, vilket även det bidragit till verksamhetens överskott.

Vänersborgs kommun nådde under 2025 förlikning i tvist med Sjöfartsverket gällande kostnader för tidigare renovering av Gropbron. Inbetalning till kommunen gjordes på 7,5 mnkr och tillföll Gatuenheten. Kostnaden för investeringen uppgick till 6,0 mnkr och uttrangerades till Gatuenheten, vilket innebär ett överskott till verksamheten på 1,5 mnkr.

Fastighetsverksamheten redovisade ett underskott om 5,6 mnkr. Främst drivande till underskottet är drift och förvaltning, totalt 10,1 mnkr, varav 5,4 mnkr motsvarade bokförd avskrivningsskuld. Resterande underskott förklaras främst i ökade kostnader för el, värme, yttre skötsel samt akut reparation och underhåll. Budgetunderskottet balanseras ut av under året fler fastighetsavyttringar än prognostiserat, genererande ett överskott om 3,8 mnkr.

Kostenheten redovisade ett resultat i balans med budget. En ny prismodell introducerades 2024, där implementering och utvärdering av modellen fortsatte under 2025. Modellen innebär bland annat att redovisat över- eller underskott regleras mot kundförvaltningarna om det överstiger 0,5 mnkr. Årets resultat, innan reglering, redovisade 1,4 mnkr. Överskott beror främst på intäkter utöver avtal.

Serviceenheten redovisade ett överskott om 0,7 mnkr. Överskott hämtas från försäljning av städutrustning samt att man budgeterat för utvidgning av arbetsledare och att en enhetschef har gått över till förvaltning och service.

1.3.2 Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Nämnd/adm.	2,6	12,5	9,9	+4,2
Gatuenh/teknisk	96,0	183,4	87,5	+8,1
Fastighetsenhet	250,4	268,5	18,2	-5,6
Kost/Serviceenh.	181,6	182,5	0,9	+0,7
VA-verksamhet	109,9	105,6	-4,2	+4,2
Renhållning	48,9	45,7	-3,2	+3,2
Summa	689,4	798,2	108,9	+14,9

1.3.3 Investeringsredovisning

Investeringsredovisning

Mnkr	Investeringsbudget	Utfall 2025	Budget-diff
Nämnd/adm	-	-	-
Gatuenhet/teknisk	71,1	46,6	24,5
Fastighet/Hamn	189,3	98,1	91,2
Service/kostenhet	1,4	1,2	0,2
Va-verksamhet	193,7	178,6	14,7
Renhållning	62,5	44,7	17,8
Exploatering	54,5	22,2	32,3
Netto	572,5	391,7	180,8

Nämndens investeringar redovisade 391,7 mnkr för helåret, vilket är lägre än helårsprognosen från augusti, 403,2 mnkr. Överskottet, 180,8 mnkr, beror främst på fördröjningar i flera pågående projekt, samt projekt som planerats under året, men som ännu inte kunnat påbörjats.

Gatuenheten redovisade överskott mot budget, 24,5 mnkr. Avvikelsen beror till stor del på Dalbobron, med budget 25 mnkr för 2025 samt med utfall om 7,2 mnkr för helåret. Renoveringen är inte färdigställd och projektet fortsätter under 2026.

Flera andra projekt har dessutom färdigställts under året, men till ett lägre utfall än budgeterat, däribland GC-väg Almgatan och GC-väg Fabriksgatan till Repslagarvägen, vilka samtliga bidragit till överskottet.

Projekt Bergagården budgeterade initialt 10 mnkr. Utmanande tidplan och komplicerad terräng, medförde att projektets kostnader ökade till 13 mnkr. Projektet är i stort färdigställt, med undantag för permanent elanslutning som beräknas ske i början av 2026. En omfördelning av budgetmedel beslutades under 2025 för att täcka kostnadsökningen, 3 mnkr.

Fastighetsinvesteringarna uppgick till totalt 54,4 mnkr, innebärande ett överskott om 128,9 mnkr. Takbyte Arena Vänersborg budgeterades för året 20,9 mnkr, med redovisad avvikelse om 17 mnkr. Projektproduktionen har flyttats fram för att kunna göra takbytet under 2026. Under året har belysning bytts ut i Arenan. Projekt Boende för personer med sammansatta behov budgeterades med 22 mnkr för 2025, men valdes under året att pausas efter beslut i socialnämnden. Projekt B-hus Sportcentrum har försenats då förvaltningen valt paketera flera projekt i ny upphandling med strategisk partnering.

Skredsäkring av Vargöns hamn redovisade ett utfall på 43,7 mnkr för 2025. Projektet är något försenat och förväntas slutföras våren 2026. Projektet finansieras i sin helhet med bidrag från SGI (Sveriges Geologiska Institut).

Underhållsinvesteringar budgeterades 30 mnkr för 2025, och redovisade utfall på 18,2 mnkr. Överskottet beror främst på fördröjning för projektet Skördegatans förskola, som försenast 6 månader följande entreprenadkonkursen, men där ny entreprenör nu upphandlats. Öxnereds förskola tilldelades tilläggsbudget under 2025, 18 mnkr, i planerad underhållsinvestering. Politiskt beslut togs senare under året för byggnation av ny förskola, med ny total budget gällande från 2026, motsvarande 65 mnkr.

VA-investeringarna redovisade 178,9 mnkr för 2025, med överskott om 14,7 mnkr. Skräcklans vattenverk pågår med byggnation enligt tidsplan. Projektbudgeten har gått från 255 mnkr till 272 mnkr, inklusive byggherrekostnader och bidrag från myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Projektet beräknas färdigställt till 2027. Rörvik vattenverk stod till störst del klart 2024, men där arbetet fortsatte även under 2025, med renovering reservoarer. Slutkostnad för projektet prognostiseras till 98,8 mnkr, vilket är en fördyring gentemot ursprunglig budget, 91 mnkr.

Projektet förändrad avfallshantering för renhållningsverksamheten fortlöpte under 2025, med redovisat utfall om 43,7 mnkr. Utmaningar har funnits beträffande logistik och behov av alternativa lösningar, vilka hanterats genom god planering och dialog.

Exploateringsprojekten redovisade 22,2 mnkr, vilket innebär ett överskott om 32,3 mnkr. Projektet Sanden Södra har inte kunnat fortlöpa i den takt som var planerat, och tilldelades dessutom tilläggsbudget under 2025 i samband med fastighetsförvärv, 15 mnkr, vilket medfört redovisat överskott om 6 mnkr. Strategiskt markinköp lämnade för året ett överskott om 9 mnkr. Exploatering av bostadsområdet i Källeberg, Brålanda, färdigställdes under året, med redovisat utfall 2,3 mnkr.

1.4 Personal

Rekryteringar och avgångar

Under 2025 har 50 månadsavlönade, varav 31 tillsvidareanställda medarbetare avslutat sin anställning på samhällsbyggnadsförvaltningen på egen begäran. Sex av dessa har gått i ålderspension, pensionsåldern varierade mellan 64–69 år.

Tre personer har konverterats enligt LAS, två kockar och en arbetsledare. Under 2025 har 64 rekryteringsannonser publicerats. Totalt 79 tjänster är tillsatta där kockar, anläggningsarbetare, säsongsarbetare inom park och sommarvikarier inom renhållning anställts mer än en tjänst per annons.

Sjukfrånvaro

2025 landar sjukfrånvaron på 7,4 % vilket är en ökning med 0,5 procentenheter från 2024. Nämnden ligger fortsatt lägre än kommunens totala sjukfrånvaro som är 8,8 % 2025. Sjukfrånvaron är högre bland kvinnor, 8 % respektive 6,6 % för män.

Generellt ökar sjukfrånvaron och längden medarbetaren är sjukskriven i högre åldersgrupper. Det finns också en högre andel sjukfrånvaro bland tidsbegränsade anställningar än tillsvidareanställda, samt bland heltidsanställda jämfört med deltidsanställda.

Under 2025 har förvaltningen haft företagshälsovården inkopplade för bland annat hälsoundersökningar, vaccinationer, stödsamtal och ergonomiska utredningar.

Övertid

Övertidstimmarna har ökat med ca 3,2 % jämfört med 2024. På samhällsbyggnadsförvaltningen är det beredskapsavtalet som står för det största uttaget av övertid. Beredskap finns inom Fastighet och service, Gatuenheten, Kretslopp & vatten samt Tekniska.

Arbetsskada och tillbud

För att skapa och förebygga ett hållbart arbetsliv arbetar verksamheterna i samverkansdialogen med friskfaktorer i det systematiska arbetsmiljöarbetet och med inkomna KIA-rapporter. Under 2025 kom det 73 rapporter, varav 21 riskobservationer, 10 tillbud, 35 olycksfall, 4 färdolycksfall och 3 gällde arbetssjukdom.

Medarbetarundersökning

Samhällsbyggnadsförvaltningens totala HME 2025 är 77, resultatet är oförändrat jämfört med 2024. Måttet för motivationen har ökat medan ledarskap och styrning minskat något. Undersökningen visar en stor spridning mellan verksamheterna, från 69 till 82. Övergripande bedöms resultatet fortfarande påverkas av tidigare ekonomisk återhållsamhet samt den höga personalomsättningen i ledning och stödfunktioner.

1.4.1 Personalstatistik

Personalstatistik

Personalstatistik	Period	Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2024
-------------------	--------	---------	-----	--------	----------

Totalt antal månadsavlönade	1 nov	234	169	403	9
Varav tillsvidareanställningar	1 nov	212	142	354	oför
Varav visstidsanställningar	1 nov	22	27	49	9
Antal årsarbeten totalt, utifrån anställning	1 nov	224	168	392	43
Antal årsarbeten totalt, utifrån arbetad tid	Helår	195	155	350	1
Timavlönad tid omräknat till årsarbeten	Helår	6	5	11	3
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanst. (%)	1 nov	97	100	98	oför
Andel heltid, anställning, tillsvidareanst. (%)	1 nov	88	99	93	-1
Medelålder, tillsvidareanst.	1 nov	47	47	47	oför
Övertidstimmar	Helår	835	3 380	4 215	130
Fyllnadstimmar	Helår	216	69	285	-1 421
Personalrörlighet, extern och intern (%), tillsvidareanst.	Helår	8,1	11,9	9,6	0,8
Pensionsavgångar antal	Helår	2	4	6	-4
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, total	Helår	8,0	6,6	7,4	0,5
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 1-14	Helår	3,5	2,8	3,2	0,2
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 15-59	Helår	1,0	0,6	0,9	0,3
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 60+	Helår	3,5	3,1	3,3	oför

Under 2025 har antalet månadsavlönade visstidsanställda ökat jämfört med 2024. Denna utveckling förklaras främst av att en större andel medarbetare varit tjänstlediga, vilket i sin tur skapat ett ökat behov av att rekrytera vikarier. Samtidigt syns en tydlig förändring i arbetade timmar, där antalet fyllnadstimmar minskat markant till följd av att Vänersborgs kommun sedan april 2025 inte längre använder denna ersättningsform. Fyllnadstimmarna har i stället ersatts av övertidstimmar, vilket innebär mer enhetliga ersättningsregler mellan heltids- och deltidsanställda. Även om övertidstimmarna har ökat under 2025, motsvarar ökningen inte den omfattning som fyllnadstimmarna tidigare stod för. Detta kan bero på att övertid är en dyrare ersättningsform än fyllnadstid, vilket kan ha lett till att verksamheten i större utsträckning planerar bemanningen mer strategiskt och använder andra lösningar än övertid för att täcka kortsiktiga behov.

I jämförelse med föregående år har vissa personalnyckeltal upphört att följas upp, bland annat medellön för tillsvidareanställda, medelålder för visstidsanställda och antal mertimmar. Samtidigt har nya nyckeltal tillkommit, såsom antalet pensionsavgångar och en mer detaljerad redovisning av sjukfrånvaron, där frånvaron nu delas upp efter sjukskrivningens längd. Från och med 2025 redovisas även personalstatistiken uppdelad efter kön, vilket möjliggör mer nyanserade analyser av skillnader mellan kvinnor och män.

Den könsuppdelade statistiken visar att sjukfrånvaron fortsatt är högre bland kvinnor än män, men att utvecklingen under året visar en viss förskjutning, kvinnors sjukfrånvaro har minskat medan männens har ökat. Det är dock för tidigt att dra några slutsatser om huruvida detta representerar ett bestående trendskifte. Vidare framgår att män har utfört betydligt fler övertidstimmar än kvinnor, vilket framför allt bedöms bero på att de

yrkesgrupper inom förvaltningen som har störst behov av övertidsarbete är mansdominerade.

Sammantaget ger dessa förändringar och nyckeltal en fördjupad bild av personalutvecklingen under 2025 och skapar bättre förutsättningar för fortsatt analys och uppföljning.

1.4.2 Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning

Utifrån det strategiska kompetensförsörjningsarbetet kan konstateras att samhällsbyggnadsförvaltningen står inför betydande utmaningar när det gäller att rekrytera medarbetare med rätt specialkompetenser inom flera verksamhetsområden. Kockar är ett av de nationella bristyrkena, vilket gör dem svåra att rekrytera, och dagens ökade krav på kunskap inom specialkost försvårar bemanningen ytterligare. Förvaltningen står också inför kommande pensionsavgångar, särskilt inom Kostenheten samt inom Fastighet och service. Hos Kostenheten är 15 procent av medarbetarna över 60 år, och inom Fastighet och service är motsvarande andel 12 procent, vilket innebär att rekryteringsbehovet kommer att öka under de kommande åren.

En ytterligare utmaning är variationen i digital kompetens inom förvaltningen. Samtidigt som den digitala utvecklingen går snabbt och verksamheterna behöver ställa om för att arbeta mer kostnadseffektivt samt möta framtida kompetens- och resursbehov, saknas grundläggande datorkunskaper i vissa delar av organisationen. Detta påverkar både genomförandet av digitaliseringsinitiativ och förmågan att dra nytta av nya arbetsätt och tekniska stöd.

Verksamhetsuppföljning

Administration och nämnd

Uppdrag

Den Administrativa enheten är organiserad för att stödja samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter och förvaltningschef i såväl strategiska som operativa frågor. Huvudsakligen inom områdena personal, ekonomi, administrationsutredning, utveckling och webbkommunikation. Inom verksamheten handläggs och kvalitetssäkras förvaltningens nämnds- och ledningsadministration.

Året som gått

Under året har Administrativa enheten arbetat vidare med sitt grunduppdrag att ge stöd och service till politik, verksamhet och invånare. Samtidigt har året präglats av en hög personalomsättning och flera tillfälliga lösningar i chefs- och specialistfunktioner. Ordinarie administrativ chef gick på föräldraledighet under hösten 2024 och återvände först i november 2025. Under frånvaron fanns en vikarierande administrativ chef, men då denne avslutade sin anställning i september var tjänsten vakant en period. Förvaltningschefen trädde in som tillfällig ersättare, men även denna funktion hade nyligen bytts ut då

ordinarie förvaltningschef avslutade sin tjänst i maj och en ny tillförordnad tillträdde i september. Den ordinarie Administrativa chefen avslutar sin tjänst i december 2025, och inför det kommande året har en vikarierande förvaltningsekonom utsetts till tillförordnad chef under årets första halvår.

Hösten 2024 genomfördes en omorganisation där två ekonomer, tidigare placerade ute i verksamheterna, flyttades till Administrativa enheten för att skapa synergieffekter och minska sårbarheten inom ekonomiområdet. Parallellt skedde en hög personalomsättning, då de tre verksamhetsekonomena nyrekryterades i skiftet 2024/2025. I maj gick även förvaltningsekonomerna på föräldraledighet och en vikarie tillträdde efter sommaren. Ekonomteamet har således varit komplett under 2025, men eftersom hela gruppen varit ny har året inneburit stora utmaningar. Brist på gemensam historik, varierande arbetsätt och hög arbetsbelastning har påverkat teamets förutsättningar och arbetsmiljö. Även tidigare HR-partner avslutade sin tjänst i augusti, och en ny HR-partner började under sensommaren.

Medarbetarundersökningen speglar de utmaningar som präglat enheten. HME-resultatet minskade från 88 till 69, vilket i dialog med medarbetarna kopplats till den omfattande personalomsättningen, osäkerhet kring förändringar i nämndstrukturen samt den höga arbetsbelastningen under året. Trots detta visar undersökningen att arbetsgruppen har lyckats hålla ett gott klimat och en stark vilja att arbeta ihop sig och bevara den kultur som funnits sedan tidigare. Inför 2026 ligger fokus på att skapa stabilitet, stärka arbetsgruppens gemensamma arbetsätt och anpassa ambitionsnivån så att uppdraget kan utföras på ett hållbart sätt.

Fastighet och service

Uppdrag

Fastighet och service ansvarar för att vårda och förvalta kommunens fastigheter och byggnader. Verksamheten utarrenderar eller hyr ut fastigheter och byggnader, samt planerar, upphandlar och projekterar för ny- och ombyggnationer. Enheten ansvarar även för bygg- och projektledning samt hantering av både köpt och egentillverkad energi.

Inom Fastighet och service finns även kommunens mark- och exploateringsingenjörer samt skogsförvaltare. De ansvarar bland annat för framtagande av kommunala detaljplaner, bygg- och projektledning av kommunens exploateringsprojekt, hantering av samtliga arrenden samt köp och försäljning av fastigheter. Verksamheten ansvarar dessutom för jakt, skötsel av kommunägda skogar, jordbruksmark, naturvård och naturanknutet friluftsliv.

Serviceenheten omfattar vaktmästeri, lokalvård, reception och bilpool.

Året som gått

Under året har verksamheten genomgått flera förändringar och ett omfattande arbete har lagts på att säkerställa en stabil och ändamålsenlig bemanning. Bland annat genom rekrytering av upphandlare, ny enhetschef inom fastighetsförvaltning och drift samt en översyn av lokalvårdens organisation. Ett omfattande arbete har lagts på implementeringen

av ett nytt fastighetssystem och analys av underhållsskulden, liksom förberedelser inför ett förändrat internhyressystem.

Flera större fastighetsaffärer har genomförts, medan ekonomiska slutregleringar kommer först 2026. Verksamheten har också haft en central roll i etableringen av vägfärjan Linea.

Markförvaltning och exploatering har präglats av låg marknadstakt men stort fokus på arrenden, markförvaltning och långdragna ärenden som Vargön, Grunnebo samt projekten Norra och Södra Sanden. Flera av Trafikverkets större infrastrukturprojekt påverkar arbetet och kommer göra så under flera år framåt. Arbetet med laddinfrastruktur och flera strategiska detaljplaneprojekt har också varit betydande.

Fastighetsförvaltningen har fortsatt arbetet med avyttringar, minskning av tomställda lokaler och hantering av konsekvensanalyser. Onsjöskolan har krävt akuta renoveringsinsatser på grund av fuktproblem, vilket påverkat ekonomin negativt.

Projekt- och BAB-verksamheten har präglats av organisationsöversyn och nyanställningar, arbetet efter Sernekes konkurs, upphandling av nya samarbetspartner samt omprojektering av Öxnereds förskola.

Skogsförvaltningen har haft ett uppbyggnadsår med uppdaterade skogsbruksplaner, naturvårdsinsatser och byggnation av skogsvägar.

Reception och möteslokaler har haft stort fokus på att utveckla tekniken kring möten i Bojorten, som fått ökad bokningsfrekvens. Vaktmästeriet har haft ett stabilt år utan större förändringar. Lokalvården har haft många uppdrag och genomgått en organisationsöversyn efter att en av enhetscheferna slutade i början av året.

Nyckeltal

Fastighet och service	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckling 25/24
Totalt fastighetsbestånd, yta kvm	248 212	247 932*	280
Skol- och förskolelokaler, antal	42	42	0
Skol- och förskolelokaler, yta kvm	122 831	113 628	9 203
Omsorgslokaler, antal	19	19	0
Omsorgslokaler, yta kvm	11 644	11 398	246
Kontorslokaler, antal	6	6	0
Kontorslokaler, yta kvm	33 600	31 746	1 854
Fritidslokaler, yta kvm	47 254	61 678	-14 424
Fritidslokaler, antal	25	25	0
Övriga lokalobjekt, yta kvm	28 198	28 198	0
Övriga lokalobjekt, antal	81	81	0
Antal outhyrda kvadratmeter	20 408	11 074	9 334
Outhyrda kvm, andel (%)	8,4	6,9**	1,5
Kvm som hyrs av extern part, andel (%)	30	30	0
Genomsnittlig hyra/kvm för interna lokaler, kr	1 009	955	54
Underhåll			
Fastighetsunderhåll, kr/kvm	149	172	-23
Lokaler i behov av underhåll, andel (%)	23%	23	n/a

Lokaler i behov av underhåll, andel kvm (%)	15%	15	n/a
Energi			
Fastigheternas energiförbrukning/kvm (kWh/m2)	126	137	-11
Utvunnen energimängd från solceller, antal kWh/år	520 110	436 172	83 938
Mark och exploatering			
Jordbruksmark, yta ha	633	633	0
Skogsmark, yta ha	1482	1487	-5
Tomtlager industritomter, antal***	1	1	0
Tomtlager bostadstomter, antal	90	91	-1
Personer i kommunens tomtkö, antal	177	229	-52
Service			
Städya, antal 1 000 kvm/dag	187	185	2
Vaktmästarservice, antal timmar/år	22 750	36 400****	-13 650

*Värdet för bokslutet 2024 har justerats från 248 226 till 247 932.

**Värdet för bokslutet 2024 har justerats från 4,5 till 6,9

***Industritomter är inte uppdelade i tomter. Ytan som återstår är 650 000 kvm fördelat på flera olika verksamhetsområden och har ett totalt markvärde på ca 159,5 mnkr.

****Vaktmästartjänster har samma bemanning som föregående år. Uppgifterna på arbetade timmar för 2024 har inte kunnat verifieras.

Det totala fastighetsbeståndet har under året ökat något, framför allt genom köpet av en fastighet på Sanden som ska möjliggöra ett framtida parkeringshus. Samtidigt har andelen outhyrda kvadratmeter vuxit, bland annat på grund av att Norra skolan fortsatt står tom sedan 2025.

Kostnaderna för fastighetsunderhåll har ökat, vilket beror både på ett större behov av åtgärder och på ökade kostnader. Den budgeterade nivån för underhåll har inte kunnat uppnås under året, främst eftersom projektet med Skördegatans förskola och Öxnereds förskola blivit försenat till följd av Sernekes konkurs.

Produktionen av solel har fortsatt att öka under 2025, framför allt efter att solcellsanläggningen på Holmängenskolan tagits i drift. Den produktiva skogsmarken har minskat med cirka 5 hektar.

Städya har vuxit under 2025. Det beror huvudsakligen på att verksamheter med lokalvårdsavtal har flyttat till nya lokaler under året.

Gatuenheten

Uppdrag

Gatuenheten ansvarar för drift, underhåll och investeringar av detaljplanelagda ytor och områden som i planen benämns som allmän platsmark, i form av gatu-, park- och naturmark, samt behandlar trafik- och parkeringsfrågor. Hos Gatuenhetens stab finns specifikt verksamhetsstöd i form av administratörer, planeringsingenjörer och trafikingenjörer. Till verksamheten hör också ett internförråd och en verkstad. Vidare hanteras kommunens övergripande biladministration av verksamheten.

Året som gått

Under 2025 har Gatuenheten haft ett intensivt år präglat av renoveringen av Dalbobron. Efter att allvarliga skador upptäckts i betongen under bropelarna tvingades bron stängas akut under hösten. Renoveringen genomförs etappvis inom ramen för ett partneringskontrakt och möjliggjorde öppning för gång- och cykeltrafik i december. Begränsad biltrafik planeras kunna släppas på i januari 2026, medan full belastning och fyra öppna körfält beräknas vara klara i juni 2026.

Gatuunderhållet har präglats av ett år med få snöfall och därmed mindre vinterväghållning än vanligt. Löpande asfalteringsarbeten har genomförts i bland annat Botered, Öxnered och längs Östra vägen. Arbetet med övergång till LED-belysning och åtgärder av kabelfel har fortsatt, liksom ett utvecklingsarbete i ett AI-projekt där kameror på sopbilar filmar vägstatus för att skapa framtida underhållsplaner. Under året har även upphandlingar av belysning och spolningstjänster påbörjats.

Parkenheten har ansvarat för skötseln av cirka 407 hektar park- och naturmark, inklusive lekplatser, båtplatser, badstränder och 22 skolgårdar. Under året har ett utegym byggts på Fredriksberg, ett nytt vindskydd och en streetbasketplan påbörjats vid Sjövallen, samt en större ängsyta anlagts som kompensation efter omfattande almdöd. Trädresurserna har dock minskat då verksamheten inte haft möjlighet att fullt ut ersätta de döda almarna. Skötseln av skolgårdar har förbättrats avsevärt och lett till kraftigt reducerade felanmälningar. Arbetet med arbetsmiljön har gett resultat och HME har ökat från 68 till 81 på parkenheten.

Skog och natur har under året haft 16 anställda utöver arbetsledningen och har fortsatt sitt arbete med att utveckla medarbetare mot reguljär arbetsmarknad, vilket resulterat i två säsongsanställningar. Enheten har utfört ett brett spektrum av uppdrag, från sikt- och trygghetsröjning, naturvård i naturreservaten Dalbobergen och Nygårdsängen, slyröjning och grusningsarbeten till bekämpning av invasiva arter och viltvård. De har även skött fornminnesplatser på uppdrag av Miljö och hälsa, samt inlett ett nytt samarbete kring grönyteskötsel vid Kungajaktsmuséet och Bergagården. Utöver naturvårdsuppdrag har de stöttat andra verksamheter genom bland annat möbelflytt, materialtransporter och förbättringar av offentliga miljöer som sittplatser på Hamngatan, målning av Paviljongen i Plantaget och nya grillplatser vid Lillån och Holmängen. Enheten har också varit delaktig i etablering och avveckling inför stora evenemang som Aqua Blå, Sommartid och Vintertid.

Trafik och planering har under året reviderat kommunens anvisningar för fordonshantering, vilket resulterade i en ny riktlinje och tillsättning av en fordonssamordnare från september. Enheten har arbetat vidare med utveckling av offentliga miljöer genom nya sittplatser och ljusslingor vid Hamngatan, ny belysning vid Boulebanan på Sjövallen samt längs det nya promenadstråket vid gamla järnvägen. Två cykelbarometrar har satts upp vid infarterna från Vargön och Onsjö, och en busshållplats längs Östra vägen har tillgänglighetsanpassats. Arbetet med Dalbobron har krävt stora resurser även från denna enhet, framför allt kring avstängningar och etablering av färjetrafik för att upprätthålla förbindelsen mellan centrum och Blåsut. Under året har även en trädvårdsplan för Plantaget tagits fram, tillsammans med en trädinventering och en ny rutin för felanmälningar. En administratör har anställts på 50 procent för att avlasta trafikingenjörerna. HME-resultatet har sjunkit något på enheten för trafik och planering,

från 86 till 82, vilket bland annat kopplas till hög arbetsbelastning mot årets slut på grund av bron.

Nyckeltal

Gatuenheten	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckling 25/24
Kommunala gator, antal km	209,5	191,7	17,8
Gång- och cykelvägar, antal km	134,5	134,2	0,3
Underhåll och drift			
Gatuunderhåll kr/m	84,55	93,22	8,67
Driftkostnad vinterväghållning kommunala bil- och cykelvägar, kr/meter	18,98	33,15	14,17
Beläggningsunderhåll, kostnad mnkr	11,7	11,07	0,63
Beläggningsunderhåll av kommunala bilvägar, andel kvm (%)	5,2	3,14	2,06
Beläggningsunderhåll av kommunala cykelvägar, andel kvm (%)	0,1	1,43	-1,42
Snödjup, cm	53	95	42
Energi			
Energianvändning per gatubelysning, kWh/ljuspunkt/år	300,3	307,4	7,1
Belysningsarmaturer som består av ledarmaturer, andel (%)	33,2	30,2	3,0
Park och natur			
Parker och naturmark, antal ha	407,5	407,5	0

Utökningen av kommunala gator under året består främst av nya bostadsgator på Skaven och Källeberg i Brålanda. Kommunens gång- och cykelvägnät har också utökats, bland annat vid Maskrosvägen och Almgatan.

Kostnaden per meter för gatuunderhåll är lägre 2025 än 2024. Detta beror framför allt på lägre kostnader för vinterväghållning till följd av färre snöfall. Den snö- och halkbekämpning som krävdes har kunnat hanteras inom ramen för det nya snöröjningsavtalet, och den totala snömängden har legat under medelvärdet.

Utfallet för beläggningsunderhåll uppgår till 11,7 mnkr, vilket innebär ett budgetöverskridande på 0,7 mnkr. Nyckeltalet för beläggningsunderhåll av bilvägar är högre än föregående år eftersom fokus legat på just bilvägar. Motsvarande nyckeltal för cykelvägar är lägre, då resurserna i större utsträckning prioriterats till bilvägsunderhåll.

Energiförbrukningen för gatubelysning har minskat jämfört med föregående år, främst på grund av ett fortsatt utbyte till LED-armaturer och införandet av smart belysning. Andelen LED-armaturer har ökat med 3 procentenheter och därmed överträffat verksamhetens mål.

För parker och naturmark är den totala ytan oförändrad. De tillkommande och avgående ytor som följer av årets beslutade detaljplaner tar ut varandra, vilket ger ett netto på noll.

Kostenheten

Uppdrag

Kostenheten ansvarar för produktion och distribution av måltider samt råvaror till kommunens förskolor, grundskolor, fritidshem, daglig verksamhet, vård och omsorg, Kunskapsförbundet Väst samt Vänersnäs skola. Verksamheten finansieras genom intäkter från internkunder, där avtal upprättas mellan Kostenheten och respektive kundförvaltning.

Varje år producerar Kostenheten cirka 1,8 miljoner måltider och distribuerar råvaror till mer än 50 enheter inom kommunen. Detta arbete är en central del i att säkerställa att kommunens verksamheter får näringsriktiga måltider och att livsmedelsförsörjningen fungerar effektivt.

Året som gått

Under 2024 infördes en ny prismodell för interna köp mellan Barn- och utbildningsförvaltningen, Socialförvaltningen och Kostenheten inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Modellen, som tagits fram av en extern konsult efter en genomlysning av Kostenheten, har under 2025 vidareutvecklats och följts upp. Den är nu etablerad och accepterad av samtliga berörda verksamheter.

Under året har den rörliga delen av portionspriserna, som motsvarar livsmedelskostnader, justerats ned för måltidsavtalen för särskilda boenden och eget boende. För bättre ekonomiska prognoser och en enklare hantering av portionsavräkningar har en gemensam prognosmodell tagits fram.

Kostenheten har också arbetat aktivt med livsmedelsberedskap och genomfört flera workshops, bland annat en praktisk utomhusmatlagningsworkshop tillsammans med Civildövsförbundet. Digitaliseringsarbetet har fortsatt, där 2025 var det första året med Power BI som analysverktyg och med en Power Apps-applikation för dokumentation av levererade måltider till förskolor, skolor och fritidshem. I samma applikation registreras även matsvinn.

Under året har även kostplaneringssystemet Mateo implementerats. Systemet används för menyplanering, interna beställningar av måltider och varor, samt andra funktioner som effektiviserar det dagliga arbetet inom Kostenheten.

Nyckeltal

Kostenheten	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckling 25/24 (%)
Måltider skolor och fritids, antal 1 000 portioner/år	1 103	1 130	-2,4
Måltider förskolor, antal 1 000 portioner/år	364	373	-2,4
Måltider äldreomsorg + ASI, antal 1 000 portioner/år*	365	174	Ej jämförbart
Måltider, antal 1 000 portioner/år*	1 832	1 677	Ej jämförbart
Inköpta ekologiska livsmedel Kostenheten, andel (%)	24,7	23,6	+4,7
Lokala producenter livsmedel, antal	3	3	+0
Närproducenter livsmedel, antal	29	28	+3,5
Högstadi- och gymnasieelever som besöker skolrestaurangerna, andel (%)	82	89	-7,9

Måltidssvinn, gram per serverad portion	43	38	+13,1
CO2e/kg inköpta livsmedel	1,6	1,6	+0

*Antal serverade portioner inom social omsorg beräknades 2024 i dygnsportioner. From 2025 ny prismodell där dygnsportioner delats upp i beställning av separata portioner för lunch och middag.

Utfallet för Barn- och utbildningsförvaltningen blev totalt 1,1 procent lägre än den ursprungliga beställningen för 2025. Den största minskningen återfinns bland elever i årskurs 7–9, där antalet portioner sjönk med 10,1 procent. För elever i förskoleklass till årskurs 6 minskade antalet portioner med 4 procent. Samtidigt ökade de pedagogiska portionerna inom skolan kraftigt, med hela 35,8 procent.

Inom förskolorna minskade antalet heltidsinskrivna barn, medan både antalet deltidinskrivna barn och pedagogiska portioner ökade. Sammantaget blev förändringen för förskolornas totala antal portioner marginell.

I augustiprognosen beräknades en minskning på cirka 31 000 portioner jämfört med beställningen från Barn- och utbildningsförvaltningen samt Kunskapsförbundet Väst. Det faktiska utfallet blev dock bättre än förväntat, med en minskning på 19 400 portioner.

För Socialförvaltningen blev utfallet 1,9 procent lägre än beställningen, vilket motsvarar 6 879 färre levererade portioner. Avvikelsen kommer främst från hemtjänsten och korttidsboenden. Även här var utfallet bättre än prognosen i augusti, som pekade på 10 212 färre portioner.

Nyckeltalet för andelen högstadie- och gymnasieelever som besöker skolrestaurangerna visar en nedgång jämfört med föregående år. Den troliga förklaringen är dock inte minskad elevnärvaro, utan ett dokumentationsfel i redovisningen för 2024.

Kretslopp & vatten

Uppdrag

Kretslopp & vatten, KoV, utgörs av de två balansräkningsenheterna VA-verket och Renhållningsverket. KoV producerar och distribuerar dricksvatten och sköter avledning och rening av avloppsvatten inom kommunens tätorter. Ca 34,000 personer är anslutna till den kommunala VA-anläggningen. KoV ombesörjer också drift, underhåll och förnyelse av VA-anläggningar och VA-ledningar. Ledningsnätet utgörs av ca 92 mil ledningar.

Renhållningsverket ansvarar för insamling av hushållsavfall, förpackningar samt slamsugning av avloppsbrunnar. Renhållningsverket ansvarar även för Torpa Kretsloppspark som utgör en central del med kommunens arbete med hållbar resurshantering. Utöver detta sköter renhållningsverket även drift och underhåll av 23 mindre återvinningsstationer som finns utplacerade inom kommunen.

Året som gått

Ytterligare ett händelserikt år har passerat, präglad av ett starkt fokus på säkerhet och beredskap inom Kretslopp & vattens verksamheter, särskilt inom VA-verksamheten. Detta är en utmaning som Vänersborgs Kretslopp & vatten delar med många andra VA- och renhållningsorganisationer i landet.

De större pågående VA-projekten har fortlöpt enligt plan, och vattenverket i Rörvik är åter i drift med en helt ny anläggning som nu producerar dricksvatten. Inom renhållningsverksamheten har året präglats av ett omfattande arbete med att utöka det ordinarie uppdraget kring avfallshantering till att även omfatta fastighetsnära insamling av förpackningar. Denna förändring har inneburit en stor omställning, både för kommunens hushåll och för den egna verksamheten. Hittills har införandet fungerat väl i kommunens tätorter.

Nyckeltal

Kretslopp & vatten	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckling 25/24
Vatten och avlopp			
Producerad kvantitet renvatten, 1000 kbm	2856	3095	-7,7%
Debiterad kvantitet renvatten, 1000 kbm	2306	2350	-1,9%
Odebiterad renvatten, andel (%)	14,3	18,8	-23,9%
Verkligen renad kvantitet spillvatten, 1000 kbm	5261	7466	-29,5%
Debiterad kvantitet spillvatten, 1000 kbm	2026	2072	-2,2%
Debiterad kvantitet spillvatten, andel (%)	38,5	27,8	+10,7
Läckor va-nätet, antal/år	21 st	26	-19,2%
Förnysetakt va-nätet, dagvatten, antal år (om 5 år)	*	157	(2020-2024)
Förnysetakt va-nätet, spillvatten, antal år (om 5 år)	*	100	(2020-2024)
Förnysetakt va-nätet, dricksvatten, antal år	*	373	(2020-2024)
Va-taxan för en normalvilla, kr/år (typhus A)	9876	8230	+20%
Avfall			
Insamlat hushållsavfall, antal ton	6336	6927	-8,5%
Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare	158	173	-8,7%
Felsorterat hushållsavfall som hade kunnat återvinnas, andel (%) (Villor)	**	20	
Besök kretsloppsparken, antal/år	40 176	36 497	+10,0%
Renhållningstaxan för en normalvilla, kr/år	2064	2004	+3,0%

*Statistik för 2025 kan tidigast hämtas ut från Svenskt Vatten i juni 2025 vad gäller nyckeltalen för VA. Förnysetakten avser huvudledningar.

**Renhållningen saknar underlag då ingen plockanalys av felsorterat avfall skett under 2025.

2025 präglades av en tydlig förbättring i arbetet med att minska odebiterat vatten och läckor i VA-nätet, vilket är avgörande för en hållbar vattenförsörjning. Samtidigt har avfallshanteringen utvecklats positivt med minskade mängder hushållsavfall och fler besök i Kretsloppsparken. De ökade taxorna speglar satsningar på långsiktig hållbarhet och förbättrad infrastruktur.

Odebiterat renvatten för 2025 uppgår till 14,3% till följd av svinn i ledningsnätet och är en minskning med 23,9%. Arbetet att sanera vatten-, avlopp- och dagvattenledningar har intensifierats under 2025 och årets budget har ökat till 40 mnkr. Denna ökade insats verkar ha haft en positiv inverkan på driften av ledningsnätet, då vissa akuta behov sannolikt har kunnat avhjälpas i samband med saneringsarbetet, och färre vattenläckor har uppstått 2025. Det är viktigt att fortsätta arbeta med att minska odebiterat vatten för att säkerställa en hållbar vattenförsörjning och hantering. VA-driften på ledningsnätet har lagat totalt 21 vattenläckor under 2025, vilket är fem färre än föregående år.

Under 2025 har den totala mängden insamlat hushållsavfall minskat med 8,5%.

En trolig förklaring är att fler textilier lämnas direkt till Kretsloppsparken samt att införandet av fyrfackssystemet och tillhörande informationskampanj har förbättrat sorteringsbeteendet hos hushållen. Besöken i Kretsloppsparken har ökat med 10 procent, vilket tyder på ett ökat engagemang för återbruk och återvinning. Renhållningstaxan har stigit marginellt (+3 %), vilket är en relativt liten ökning jämfört med VA-taxan.

Tekniska

Uppdrag

Tekniska ansvarar för utredning, projektering och kostnadsberäkning av kommunens anläggningsprojekt. Verksamheten genomför en betydande del av nyanläggningsarbetena inom gatu-, väg- och ledningsinfrastrukturen i egen regi och har även driftansvar för kommunens VA-ledningsnät. Utöver detta omfattar uppdraget upphandling, byggledning och kontroll av anläggningsarbeten samt medverkan i planprocesser och vid genomförande av beslutade åtgärder.

Året som gått

Under året har verksamheten haft ett starkt fokus på VA-saneringar. Budgetramen för detta arbete har fördubblats jämfört med föregående år, och trots den omfattande utökningen har Tekniska genomfört saneringarna helt enligt både rambudget och tidsplan. Det visar på en stabil och effektiv leveransförmåga.

Året har även präglats av flera chefsbyten inom verksamheten. Trots dessa organisatoriska förändringar har uppdragen kunnat upprätthållas utan avbrott. Detta är ett resultat av en stark laganda, engagerade medarbetare och ett gott samarbete mellan enheterna.

Sammantaget har Tekniska fortsatt att leverera sina uppdrag med hög kvalitet, även under ett år som präglats av ökade krav, större arbetsvolymmer och organisatoriska förändringar.

§ 17

Verksamhetsberättelse socialnämnden 2025

SOC 2025/296

Beslut

Socialnämnden godkänner verksamhetsberättelse 2025 för socialnämnden med verksamhetsstatistik och överlämnar redovisningen till kommunstyrelsen.

Bilagor

Bilaga 1: Verksamhetsberättelse socialnämnden 2025

Bilaga 2: Statistikbilaga till verksamhetsberättelse socialnämnden 2025

Sammanfattning av ärendet

Varje nämnd ska enligt ekonomikontorets anvisningar sammanställa en verksamhetsberättelse för varje verksamhetsår.

Verksamhetsberättelsen är en betydligt mer omfattande redovisning jämfört med bokslut och årsredovisning. Verksamhetsberättelsen för 2025 redovisar större händelser under året, resultatavstämning, övergripande ekonomisk analys, personal, kvalitetsanalys samt verksamhetsuppföljning och framtidsutsikter. Till verksamhetsberättelsen följer även en bilaga med verksamhetsstatistik över förvaltningens olika verksamhetsområden.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2026-02-11

Sändlista

Kommunstyrelsen

Utdragsbestyrkande

2026-02-11

Dnr: SOC 2025/296

Handläggare

Anders Lundberg
anders.lundberg@vanersborg.se
0521-72 16 54

Mottagare

Socialnämnden

Verksamhetsberättelse socialnämnden 2025

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner verksamhetsberättelse 2025 för socialnämnden med verksamhetsstatistik och överlämnar redovisningen till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Varje nämnd ska enligt ekonomikontorets anvisningar sammanställa en verksamhetsberättelse för varje verksamhetsår.

Verksamhetsberättelsen är en betydligt mer omfattande redovisning jämfört med bokslut och årsredovisning. Verksamhetsberättelsen för 2025 redovisar större händelser under året, resultatavstämning, övergripande ekonomisk analys, personal, kvalitetsanalys samt verksamhetsuppföljning och framtidsutsikter. Till verksamhetsberättelsen följer även en bilaga med verksamhetsstatistik över förvaltningens olika verksamhetsområden.

Karin Hallberg

Förvaltningschef

Bilagor

Verksamhetsberättelse 2025

Verksamhetsstatistik 2025

Sändlista

Kommunstyrelsen

Verksamhetsberättelse

Socialnämnden 2025

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	3
2. Årets viktigaste händelser	6
3. Sammanfattande analys	10
4. Resultatredovisning – tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige	11
4.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv	12
4.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	14
4.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	15
4.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	16
4.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	17
5. Resultatredovisning - nämndens förväntade resultat	18
5.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv	18
5.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	22
5.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	22
5.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	23
5.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	25
6. Ekonomi	25
7. Personal	31

1. Sammanfattning

Förvaltningschef ledde tillsammans med sju verksamhetschefer och 57 enhetschefer förvaltningen under året.

Vi har anpassat verksamheten så långt möjligt, efter budgetram och arbetat i grunduppdraget utifrån lagstiftning, övergripande vision, inriktningsmål, riktade uppdrag, socialnämndens förväntade resultat uppnå och genomföra, samt förvaltningsledningens styrning- och ledningsdokument med värdegrund, fokusområden och principer för chefsroll, stödroll, och medarbetarroll.

Vi har samarbetat med övriga förvaltningar kring de områden där samverkan behövs för att lösa uppdraget, liksom med externa parter.

Förvaltningen har tillsammans med övriga förvaltningar påbörjat kompetensutvecklingsprogrammet i syfte att stärka vår gemensamma kultur utifrån kommunens styrprincip gällande helhet före delar, och vi finns för dig – det börjar med oss. Programmet fortsätter under 2026 och 2027.

Vänersborgs roll som värd för Nordens största flyktingförläggning innebär fortsatt hög belastning, och kommande lagförslag kan ytterligare påverka detta.

Förvaltningen har satt sig in i förändrad lagstiftning som beslutats och som förväntas beslutas.

I förvaltningens verksamhetsplan för 2025 återfanns nedanstående övergripande aktiviteter som förvaltningsledning tillsammans med organisation särskilt fokuserat på.

- **Medverka i utredning gällande trygghetsboende i samarbete med Kommunstyrelseförvaltningen, Samhällsbyggnadsförvaltningen och Vänersborgsbostäder. Se över möjlighet att genomföra gemensam invånardialog i samråd med politiken**

Aktiviteten är genomförd och avslutad under 2025 där nämnden har lämnat ifrån sig sitt yttrande, med bas av förvaltningens tjänsteskrivelse till Kommunstyrelseförvaltningen för vidare hantering.

- **Strategiskt och operativt arbeta med omställningen gällande ny socialtjänstlag, samt omställning till en god och nära vård**

Aktivt arbete kring båda processerna har pågått inom förvaltningen, mellan förvaltningar samt tillsammans med externa samarbetspartners, vilket går att läsa om i verksamhetsberättelsen. Den bas och inriktning som är lagd där vi ställer om till en mer lätt tillgänglig, kunskapsbaserad och tidigt förebyggande socialtjänst - med ett tydligt mål att ställa om från myndighetstung verksamhet till att möta kommuninvånarna i ett tidigare skede fortsätter kommande år.

- **Aktiviteter kopplade till förvaltningens plan för digitalisering och välfärdsteknik samt utifrån nyttoanalyser i samarbete med SKR**

Förändringsarbete och implementering har pågått under hela året inom förvaltningen. Arbetet sker i ett nära samarbete inom förvaltningen, med kommunstyrelsen, med externa samarbetspartners samt med fackliga parter. Förändringsarbetet omställningen till digitala metoder innebär, fortsätter under 2026 och kommande år.

- **Framtagande av strategisk äldreomsorgsplan**

Arbetet är påbörjat i samarbete mellan de tre verksamhetschefer som tillsammans leder äldreomsorgen och fortsätter under 2026 för färdigställande och implementering.

- **Fortsatt arbete med att stärka och implementera Sunt arbetslivs friskfaktorer inom förvaltningen som helhet och dess enheter, i syfte att minska sjukfrånvaron och stärka känslan av psykologisk trygghet på arbetsplatserna.**

Samtliga verksamhetsinriktningar och enheter arbetar med friskfaktorer utifrån det som är beslutat och arbetet fortgår kommande år. Förvaltningens övergripande samverkansorgan, FSG har tillsammans gått igenom samtliga områden bland friskfaktorerna och genom det som skyddskommitté fått gemensam kunskap om hur arbetet genomförs samt fått möjlighet att lyssna in erfarenheter som de fackliga har från arbetet på enheterna.

- **Kartlägga chefers arbetsmiljö i syfte att stärka friskfaktorer och psykologisk trygghet**

Förvaltningsledningen arbetade under slutet av året fram en plan för hur kartläggning av första linjens chefers arbetsmiljö ska gå till och det påbörjades vid gemensamt möte i december månad. Samtliga chefer kommer under 2026 arbeta vidare med det resultat som kartläggningen visar och tillsammans utforska vilka delar som behöver säkras för en hållbar arbetsmiljö för enhetscheferna, vilket i sin tur gynnar samtliga medarbetare positivt.

- **Fortsatt arbete utifrån förvaltningens personal- och kompetensförsörjningsplan och dess aktiviteter**

Revidering av planen har genomförts under 2025 och planen har presenterats socialnämnden för kännedom.

- **Genomföra projekt "Rätt roll gör rätt uppgifter" under 2025–2026 inom vård och omsorgs hemtjänst, särskilt boende samt vård, stöd och utrednings korttids- och växelvård**

Projektet har fortlöpt under 2025 och en del utvärdering genomfördes där det blev tydligt vilka delar som behövde stärkas för att säkra progression i projektet än mer. Arbetsgrupp och styrgrupp har träffats regelbundet under året och andra gruppens deltagare är påbörjad. Erfarenhet från första gruppen samt från del utvärderingen gav att ett kluster inom hemtjänsten, hela särskilt boende samt korttids-växelvård kvarstannar i projektet. Detta utifrån att de praktiska arbetsuppgifter som ses som möjliga för serviceassistenterna återfanns inom de enheter som beskrivs. Projektet löper under 2026 och kommer utvärderas under hösten för återkoppling till socialnämnden.

- **Säkra arbetet gällande förvaltningens krisberedskap genom att färdigställa den övergripande planen och implementera dess olika delar inom förvaltningen under planperioden**

Krisberedskapsplan är framtagen av medarbetare inom förvaltningen, och beslutad av förvaltningschef. Implementering är påbörjad utifrån det, och fortsatt arbete sker för att säkra de delar som behöver säkras utifrån förvaltningen som utförare av insatser inom socialtjänst, LSS och hälso- och sjukvård.

- **Fortsatt samarbete med förening i idéburet offentligt partnerskap, IOP, gällande akutlogi för hemlösa**

Samarbetet inom vårt överenskomna IOP har löpt på under året och regelbundna möten har skett mellan arbetsgrupp, styrgrupp samt med förvaltningschef/ verksamhetschef och ansvariga för föreningen SonRise. Föreningen återkopplar sin verksamhetsberättelse till socialnämnden under vinter/vår 2026, och förvaltningen kommer granska bokslutet för föreningen och återkoppla detta till socialnämnden.

- **Implementering av metoden ”Bostad först”**

Introduktionen av ny bostadssamverkande socialsekreterare med särskilt uppdrag gällande bostadssociala frågor samt att utveckla det vräkningsförebyggande arbetet har skett. Rollen är organiserad inom individ- och familjeomsorgens vuxenenhet och samarbetar nära Vänersborgsbostädernas medarbetare, samt med övriga verksamhetsinriktningar inom förvaltningen kring de personer som är aktuella för stöd.

- **Implementera nytt schema- och bemanningsplaneringssystem**

Förvaltningen slutförde under 2025 upphandling gällande nytt schema och bemanningsplaneringssystem utifrån socialnämndens uppdrag. Förvaltningen tecknade efter upphandlingen avtal med företaget Bemlo som levererar ett schema- och bemanningsplaneringssystem baserat på AI teknik. Under 2025 har ett intensivt planering- och implementeringsarbete pågått med ambitionen att berörda enheter ska in i systemet under första halvan av 2026. Detta sker i projektform och leds av utvecklingsledare på KSU. Parallellt med upphandling av systemet har revidering av förvaltningens riktlinje kopplat till schema- och bemanningsfrågor skett och framtagande av och beslut om en gemensam bemanningshandbok tagits fram. Äldreomsorgen har sedan 2016 central planering av medarbetarnas schema där samarbete mellan Bemanningenheten schemaläggare och enheternas enhetschefer och gruppleddare sker. Utifrån förvaltningsledningens beslut att samtliga schemalagda verksamheter ska inlemmas i central planering har också parallellt förberedelsearbete skett mellan Bemanningenheten och personligt stöd och omsorg i syfte att lägga grund för förändringen. Förvaltningsledningen har tagit fram mål och delmål avseende vad förvaltningen vill uppnå med projekt likvärdigt, effektivt och centralt schema och bemanningsplanering, och detta har samverkats med fackliga parter inom FSG samt på LSG. Under 2026 kommer också daglig verksamhets olika enheter och den kommunala primärvården inkluderas i det gemensamma schemasystemet Bemlo.

- **Fortsatt samarbete med övriga förvaltningar och polis genom aktiviteter i arbetet rörande BRÅ**

Förvaltningen har aktivt deltagit i det övergripande brottsförebyggande arbetet, BRÅ genom arbetsgrupp och styrgrupp. Gemensam åtgärdsplan är framtagen där förvaltningen till stor del är verksam med aktiviteter och metoder genom ex vis den gemensamma brottsförebyggande metoden SSPF tillsammans med skola, kultur och fritid samt polis. Förvaltningen arbetar också med flertalet brottsförebyggande aktiviteter genom ansvaret i grunduppdraget.

2. Årets viktigaste händelser

Förvaltningen har upplevt ett fortsatt år med starkt fokus på nödvändigt förändrings-, omställnings- och utvecklingsarbete kopplat till grunduppdraget och politiska ambitioner.

Utifrån volymökningar, samt större komplexitet i behoven, kopplade till kommuninvånare i behov av förvaltningens insatser, såväl frivilliga som tvingande, har förvaltningen haft svårigheter att klara verksamheten inom tilldelad budgetram. Utifrån detta har ett stort fokus under året varit arbete med flertalet åtgärder för budget i balans, vilket har påverkat hela året inom förvaltningen/nämnden och till del tagit fokus från andra processer. Arbetet fortsätter under 2026 och framåt.

Den 1 juli 2025 trädde den nya socialtjänstlagen i kraft. Detta har under 2025 inneburit ett intensivt arbete med fortsatta förberedelser, kartläggningar och dialoger tillsammans med de olika verksamhetsinriktningarna inom förvaltningen samt med socialnämnden. Socialnämnden har fattat de erforderliga beslut kopplat till lagens ikraftträdande som krävs. Förvaltningen har också tillsammans med andra förvaltningar i den kommunala organisationen genom processledda workshops som utvecklingsledare inom KSU förberett, lett och sammanställt resultat ifrån. Dessa har bl.a lett fram till förslag på vilka insatser som fortsatt kan ges utan behovsprövning, vilka socialnämnden ställt sig bakom. Processledarna har också medverkat till att ge barn- och utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden information om den nya lagen, samt lett gemensam workshop mellan förvaltningens ledningsgrupp, socialnämndens presidie samt kommundirektör och kommunstyrelsens ordförande. Processledarna har också haft workshop med kommunala pensionärsrådet respektive rådet för funktionshinderfrågor för att lyssna in deras beskrivningar. Processerna har också inkluderat deltagande i arbetet kring framtagande av det kommungemensamma handlingsprogrammet för barn och unga.

Aktiv medverkan i vårdsamverkans samtliga steg har skett under året, där omställning till en god och nära vård fortsatt tillsammans med regionens olika delar.

Förvaltningen har haft fokus på det brottsförebyggande arbetet utifrån såväl förändringar inom grunduppdraget, som i det gemensamma arbetet i BRÅ.

Särskilt boende inom förvaltningen har haft starkt fokus på balansen mellan ekonomi och kvalitet. Ett viktigt mål under året har varit att öka svarsfrekvensen och nöjdheten i brukarundersökningen *"Vad tycker de äldre om äldreomsorgen"*, som används som grund för verksamhetsutveckling. Samtidigt har verksamheten arbetat långsiktigt med frågor kring bemanning, schema och arbetsförutsättningar för att säkra både kvalitet, ekonomi och hållbarhet för medarbetarna. En period av längre väntetider till särskilt boende ledde till ett samordnat arbete med hemtjänst och VSU (vård, stöd och utredning), vilket reducerade kön.

I maj fick verksamheten, från nämnden, ett uppdrag att vakans hålla 24 platser på ett av våra äldreboende utifrån det kraftiga underskott som förvaltningen prognosticerade, samt utifrån MRP-process 2026. I månadsskiftet augusti/september startade arbetet med vakanshållningen upp genom information till personal, anhöriga och boende. Senare under september ändrades beslutet genom att vakanshållningen skulle pausas/upphöra, vilket skedde.

Under året har ett så kallat Idéburet offentligt partnerskap (IOP) genomförts tillsammans med studieförbundet ABF. Samarbetet går ut på att skapa minnesvandringar, kulturaktiviteter och musikunderhållning för att på så sätt bidra till social stimulans.

Trygghetslarm på våra särskilda boenden har varit en fråga under året, och då utifrån att möjliggöra en större säkerhet och likvärdigt arbete. En översyn av trygghetslarmen har påbörjats med bas av det.

Verksamheten har varit delaktiga i projektering för nytt äldreboende tillsammans med Vänersborgs bostäder AB samt byggtreprenör. Projekteringen bedömdes landa i ett äldreboende på två våningar, 48 boendeplatser fördelat på fyra avdelningar baserat på ytterligare behov utöver redan befintliga boendeplatser, beskrivna sedan tidigare i förvaltningens behovsinventering, utifrån den demografiska utvecklingen. Byggnation kommer påbörjas så snart de politiska besluten medger detta, och detta boende är det verksamheten samt förvaltning bedömer behov av inom den kommande tio års perioden.

Under 2025 har hemtjänsten präglats av både arbetsmiljöförbättringar och effektiviseringsarbete. Ett tydligt lyft avseende arbetsmiljön har skett i Vargöns hemtjänst, där tidigare arbetsmiljöproblem nu ersatts av ett stabilt och positivt arbetsklimat. Åtgärder och närvarande ledarskap efter Pe3-analysen har varit avgörande.

Under året har det samtidigt varit stort fokus på ekonomiska besparingar utifrån prognosticerat underskott och där till politiska beslut. Enhetschefer tillsammans med verksamhetschef och ekonom har arbetat för ökad effektivitet, genom en större förändringsprocess som resulterade i beslut om effektiviseringar.

Brukarundersökningen visar fortsatt höga resultat: 88 procent är nöjda med hemtjänsten som helhet, vilket överträffar rikssnittet och kommunfullmäktiges mål.

Hemtagningar från sjukhus fortsätter vara ett komplext område, där samverkan behöver stärkas mellan parterna.

Dalbobrons avstängning blev en betydande extern påverkan under året. Den resulterade i ökade restider och behov av extra personal för att säkerställa kvaliteten i insatserna.

Målet om 150 läkemedelsautomater har nåtts genom bred samverkan inom förvaltningen och tillsammans med SKR. Omställningsarbetet pågår nu inom hemtjänsten där automaterna ska leda till minskat antal besök och upplevelse av större självständighet hos brukaren. Studiebesök i andra kommuner har gett viktiga insikter till hur vårt omställningsarbete fortsatt ska ske.

Ledningsgruppen inom hemtjänsten har arbetat aktivt med omvärldsbevakning för att få inspiration om konkreta åtgärder för att nå ökad kvalitet och effektivitet. Ett nytt nätverk med verksamhetschefer i Trollhättan och Uddevalla har etablerats för erfarenhetsutbyte. Studiebesök i Lidköping gav ökad kunskap och förståelse för hur statistik redovisas och varför kostnader skiljer sig mellan kommuner.

En omfattande utbildningsinsats – ”Rättssäker och effektiv hemtjänst” – genomfördes för cirka 100 medarbetare med planerad uppföljning 2026.

Upphandling av serviceinsatser har påbörjats inom förvaltningen och kommer nu även inkludera städ.

Inom hemtjänstens nattorganisation infördes ensamarbete i en enhet, dvs medarbetarna åker i var sin bil, och planeras efter brukarnas behov på olika rader, på liknande sätt som mellan 7–22. Detta bedöms ge effektivare resursanvändning genom minskning av en bil. Trygghetslarmen centraliserades till en enhet (Centrum 7) och antalet larmbilar minskades. Satsningen ska öka arbetet med förebyggande arbete. Med dessa förändringar görs en besparing på ca 2,5 Mkr, och förändringen är samverkad med fackliga parter.

Det tidigare vårdförebyggande arbetet i Senior Alert ersätts av den nya processen Förebyggande vård, som startade i december och ska utvärderas våren 2026.

Inom vård, stöd och utredning har arbetet fortsatt utgå från personcentrerad vård och omsorg, med individens behov i centrum, där målet varit att stärka självständighet och delaktighet. Under 2025 har verksamhetsområdet fortsatt fokusera på kvalitet genom att planera, leda och följa upp arbetet systematiskt, kopplat till nära vård-omställningen, ny socialtjänst och kompetensförsörjning.

Samordningsteamerna har arbetat för en effektiv samverkan mellan hemtjänst, kommunal primärvård och biståndsenheten. Antalet utskrivna patienter från sjukhus har ökat något, betaldagarna har minskat kraftigt under 2025 jmf med 2024. Lokal vårdssamverkan i Vänersborg har arbetat vidare utifrån framtagna handlingsplaner och närområdesplan. Förvaltningen var med och tog fram en rutin kring asylärende med NU-sjukvården för att underlätta samverkan vid utskrivning från slutenvården. Genom samverkan med Trollhättan, Uddevalla och NU-sjukvården har vi arbetat fram ett projekt gällande välfärdsrådgivare på akuten som kommer att implementeras under 2026. Vänersborg har även haft en aktiv roll i Vård- och omsorgscollege Fyrbodal, bland annat genom arbete med handledarstöd, yrkeskarta, språkombud och PRAO-insatser.

Under året fattades totalt 4 083 biståndsbeslut, fler än året innan, vilket bland annat beror på fler omprövningar och ökat behov. Samtidigt minskade beslut om korttidsboende, som en följd av ökad följsamhet av planering för kvarboende. Förvaltningsrättens domar visade att behovsprövningarna håller hög kvalitet och följer praxis.

Under året har VSU utvecklat arbetet med beslutstöd och förbättrade registreringsrutiner i verksamhetssystemen. Arbetet med riskbedömningar har stärkts, både i ordinärt boende och särskilt boende och hundratals riskbedömningar har genomförts. Samverkan i Fyrbodals nätverk kring korttidsvård har fortsatt.

Fokus inom personligt stöd och omsorg har varit att arbeta utifrån grunduppdraget samt verksamhetsplan, och då med starkt fokus på genomförda analysmöte kring avvikelser, sjukfrånvaro, egenkontroller och ekonomi. Verksamhetschef har strukturerat följt upp samtliga enhetschefernas arbete under året och särskilt vid tillfälle som tertial 1, tertial 2 samt nu vid bokslut. Med bas av uppföljningarna har planer lagts för effektivisering och fortsatt utvecklingsarbete inom verksamhetsområdet.

Ett centralt arbete under året har varit implementering av det nya centrala schema- och bemanningssystemet samt bemanningshandbok. Utbildningar och informationsinsatser har genomförts för alla medarbetare och på LSG-möten under året.

Arbetet med den nya socialtjänstlagen har varit aktivt och där är det i huvudsak verksamhetens enheter inom socialpsykiatri som har varit involverade i det direkta arbetet att ta fram vilka insatser som kan ges utan föregående behovsprövning. Utifrån socialnämndens beslut kommer dessa nu implementeras under 2026 och vidare utvecklingsarbete ske.

Arbetsmiljöarbetet har bedrivits utifrån friskfaktorperspektivet i alla verksamheter. Verksamheten har erfarit att våld och hot-situationer har ökat inom flera delar av området under 2025, vilket tagits på stort arbete och ett nära samarbete med kommunens säkerhetssamordnare har skett, vilket har varit ett bra stöd för verksamheten i hantering kopplat till de olika händelserna. Utöver ovanstående har personligt stöd och omsorg fortsatt sin digitala utveckling enligt förvaltningens framtagna plan. Verksamheterna har

stegvis anpassat arbetssätt och processer för att möta framtida krav på digital hantering, dokumentation och stöd till enskilda.

Stort fokus har under året varit på ekonomiska åtgärder, där ett gediget arbete har skett gällande externa placeringar, vilket resulterat i att flera har avslutats genom att utsluss för enskild möjliggjorts alternativt fortsatt verkställighet på hemmaplan i Vänersborg.

Inom individ- och familjeomsorgen (IFO) har 2025 präglats av omfattande förändrings- och utvecklingsarbete. Stort fokus har legat på implementeringen av nya socialtjänstlagen, förberedelser inför nya lagkrav samt kompetenshöjning kopplat till sekretessbestämmelser och aktivitetskrav inom försörjningsstöd. Arbetet med att utveckla förebyggande och uppsökande insatser har intensifierats, liksom samverkan med andra förvaltningar och myndigheter. Implementering av modellen Bostad först har pågått under hela året, liksom fortsatt samarbete inom IOP med föreningen SonRise kring akutlogi för hemlösa. Digitalisering och säker informationshantering har varit ett högt prioriterat område med många olika processer i gång under året, däribland säker digital kommunikation (SDK), säker e-post och digital post. Under hösten har det genomförts två större tillsyner i verksamheten, en från Arbetsmiljöverket med fokus på arbetsmiljöarbetet kring hot och våld, respektive tillsyn från IVO med fokus på planerade barn och unga.

Antalet orosanmälningar och utredningar har fortsatt att öka jämfört med föregående år, vilket periodvis skapat en hög arbetsbelastning. Den vanligaste orsaken till orosanmälan är bristande omsorg om barn och unga. Antalet anmälningar som rör våld har ökat betydligt de senaste åren. De placeringar av barn och ungdomar som varit nödvändiga har i första hand skett i familjehem, HVB och stödboende. Placeringar på SiS och skyddat boende har skett i vissa fall. Det har även skett en ökning av arbetet med kriminella ungdomar som dömts till sluten ungdomsvård. Det pågår ett intensivt arbete inom IFO, och inom förvaltningen, som syftar till att i minsta möjliga mån behöva placera barn och ungdomar utanför hemmet. IFO samarbetar också här nära barn och utbildningsförvaltningen genom bl.a samverkande socialsekreterares uppdrag.

Verksamhetsområdet Arbete, sysselsättning och integration (ASI) har under 2025 haft god måluppfyllelse i sitt övergripande uppdrag. Året präglades av stora externa förändringar: införandet av ny socialtjänstlag (SoL) och nya reformer inom arbetsmarknad, migration och integration. Särskilt betydelsefull är aktivitetskravsreformen (planeras träda i kraft under 2026), som gör arbetsmarknadsinsatser obligatoriska och kommunerna ansvariga för att tillhandahålla heltidsnära aktiviteter samt sanktionera utebliven medverkan. ASI har deltagit aktivt i förberedelserna genom analyser, kartläggningar och dialog med berörda verksamheter.

Daglig verksamhet har samtidigt genomgått omfattande analys- och utredningsarbete för att möta ökade volymer och förändrade behov så långt möjligt inom befintlig budgetram. En kompetensdag för hela ASI genomfördes i maj för att stärka medarbetarnas verktyg för trygga möten.

Kvalitet, stöd och utveckling organiserades under 2025 utifrån att verksamhetschefen för administrativa avdelningen slutade, och beslut fattades av förvaltningschefen att inte rekrytera ny verksamhetschef, utifrån ekonomisk besparing, utan i stället slå samman administrativa avdelningen med avdelning kvalitet och utveckling. Den nya gemensamma avdelningen Kvalitet, stöd och utveckling, KSU, leds nu av en kvalitetschef.

3. Sammanfattande analys

Socialförvaltningens verksamhet har under 2025 präglats av omfattande omställningar, hög arbetsbelastning och ökade behov från kommuninvånare i flera verksamhetsområden. Den nya socialtjänstlagen, omställningen till god och nära vård, samt ökade volymer inom både äldreomsorg, individ- och familjeomsorg, försörjningsstöd och daglig verksamhet påverkade arbetet genom hela året.

Ekonomiskt redovisade förvaltningen ett underskott på -19,8 mnkr, främst till följd av fler och mer komplexa ärenden, höga placeringskostnader samt större svårigheter att avsluta placeringarna av barn och unga, vilket resulterat i längre placeringar än tidigare år. Samtidigt genomfördes effektiviseringar, bland annat genom införandet av läkemedelsautomater och förbättrad planering i ordinärt boende hemtjänst/kommunal primärvård, vilket gav positiva effekter, men inte fullt ut mötte volymökningen. Externa placeringar av vuxna hade också en positiv utveckling då flera kunde avslutas för utsluss till eget boende, alternativt möjliggjordes att verkställas i Vänersborg. Förvaltningens analys gällande de ekonomiska utfallet är således att områdena försörjningsstöd, orosanmälningar, utredningar och externa placeringar av barn och unga, samt insatser inom ordinärt boende hemtjänst och delegerad HSL är de störst ekonomiskt utmanande områdena inom förvaltningen. Förvaltningen ser också att volymökningen inom daglig verksamhet fortsatt utmanar ekonomiskt och planeringsmässigt, då verksamheten har svårt att verkställa beviljade beslut inom befintliga enheter, trots intern förstärkning i budget. Förvaltningen har under perioden 2020–2025 stärkt individ- och familjeomsorgens budget avseende barn och unga med sammantaget 38 Mnkr, 20 Mnkr genom omfördelning internt inom förvaltningen mellan verksamhetsområden, och 18 Mnkr genom budgetförstärkning från Kommunfullmäktige till socialnämnden. Trots detta kvarstår utmaningen med budget i balans avseende placeringar orsakad av ovanstående beskrivningar.

När det gäller personal och arbetsmiljö minskade sjukfrånvaron något, men låg fortsatt på en hög nivå, särskilt inom vård- och omsorgsverksamheterna hemtjänst respektive särskilt boende. HME resultatet i medarbetarundersökningen nådde inte upp till den politiskt satta målnivån, även om flera verksamheter förbättrade sina resultat. Förvaltningen har arbetat brett med friskfaktorer, språkstöd och kompetensutveckling, samtidigt som förvaltningen ser att omställningsarbetet avseende digitala arbetssätt och ekonomiska besparingar inneburit utmaningar för upplevelsen av hållbart medarbetarindex och en god arbetsmiljö. Förvaltningens analys av orsaker bakom sjukfrånvaron är olika former av virusinfektioner, svårare sjukdomar med längre sjukfrånvaro som följd, upplevelse av psykisk ohälsa som påverkar på olika sätt, samt utmanande livssituation som påverkar. Förvaltningen och dess olika verksamhetsinriktningar har planer för att förbättra såväl HME som för att fortsatt minska sjukfrånvaron. Förvaltningens analys avseende personalförsörjning och kompetensutveckling är att förvaltningen har en bra planering avseende hur vi arbetar för att kompetensutveckla våra medarbetare samt hur vi arbetar för att motivera personer till att börja arbeta i förvaltningen, men att den stora utmaningen är att kommuninvånare i arbetsför ålder minskar varför förvaltningen fortsatt i planering av verksamheter också har med detta perspektiv.

Förvaltningens resultat avseende kvalitet var över lag goda till mycket goda. Brukarundersökningar visade förbättrade resultat inom både hemtjänst, särskilt boende, socialpsykiatri, personlig assistans, flera delar inom LSS-verksamheten samt att individ och familjeomsorgen fortsatte att ha mycket höga nöjdhetsstal. Utmaningar kvarstod inom

områden som självupplevd hälsa på särskilt boende, väntetider till särskilt boende och kommunikation inom delar av LSS-verksamheten. Bemötande från våra medarbetare till brukarna, nya digitala metoder, förbättrade processer och ökad systematik i kvalitetsarbetet bidrog till att nöjdheten hos förvaltningens brukare utvecklades i positiv riktning. Förvaltningen kommer återkomma till socialnämnden med en kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse med djupare beskrivningar kring de olika områdena förvaltning har ansvar för att följa upp kommer vara beskrivna.

Året innebar även betydande strategiskt utvecklingsarbete. Förvaltningen arbetade aktivt med implementeringen av den nya socialtjänstlagen, utvecklade insatser utan behovsprövning och stärkte samverkan både internt och externt. Digitaliseringen intensifierades genom bl.a nytt schema- och bemanningssystem, läkemedelsautomater och utveckling av analysstöd. De demografiska förändringarna utifrån befolkningsprognos har varit i fokus i förvaltningens analys och planering gällande behovet av lokaler och boende som har legat till grund för förstudier, lokalplaneringar och projekteringar.

Sammantaget var 2025 ett utmanande men utvecklingsdrivet år. Trots ekonomiskt underskott och genom det belastade verksamheter bedömer sig socialförvaltningen visa och ha stark utvecklingskraft, förbättrade kvalitetsresultat och en tydlig riktning framåt. Grunden för fortsatt omställning och långsiktigt hållbar verksamhet har stärkts genom systematiskt kvalitetsarbete, förändringsledning, digitalisering och riktade kompetensinsatser.

En sammanfattande analys av året är ett ekonomiskt utmanande år där olika åtgärder för budget i balans till del gett ett förbättrat resultat, där upplevelsen av hur våra brukare upplever kontakten med oss har stärkts i positiv riktning, samtidigt som delar av våra medarbetare upplever ett försämrat hållbart arbetsliv avseende bland annat motivation, samtidigt som andra medarbetare upplever ett förbättrat hållbart arbetsliv.

4. Resultatredovisning – tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Av socialnämndens bidrag till inriktningsmålen som helhet uppnåddes 12 av dessa, medan 3 förväntade resultat inte uppnåddes under året.

Samtliga tilldelade uppdrag från kommunfullmäktige till socialnämnden respektive från socialnämnden nedan har slutförts eller förväntas slutföras, inom angiven tidsperiod.

- ✓ Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga
- ✓ Utredningsuppdrag om ungdomsanställningar
- ✓ Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar
- ✓ Plan för förebyggande insatser ny socialtjänstlag
- ✓ Digital färdplan

I Mål- och resursplanen som beslutas av kommunfullmäktige kan riktade uppdrag och målvärden tilldelas alla nämnder. Dessa redovisas nedan, fördelat per inriktningsmål.

4.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	33,3 % (2022)	Tertial 3 2024 32,6 %	31 %
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	68,3 % (2022)	Tertial 3 2024 69,8 %	70 %
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	1,5 % (2022)	2024 1,32 %	1,3 %

Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)

Förvaltningen har positiva resultat i brukarundersökningar kopplat till upplevelse av bl.a bemötande och hantering av ansökningar. Aktivt arbete inom respektive verksamhetsinriktning med bemötande, rättssäkerhet och hantering av ansökningar och insatser bedöms ligga bakom resultaten och bidra till målet.

Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)

Målet uppnås delvis inom hemtjänsten utifrån socialnämndens ambitionsnivå satt till det förväntade resultatet uppnå som nämnden gett förvaltningen. Det finns enheter som har resultat över målet på 34 procent, men på helhet försämras resultatet till 32 % avseende brukarnas upplevelse av hälsa inom hemtjänsten.

Det som ligger bakom resultatet bedöms vara att förvaltningen inom hemtjänst, kommunal primärvård samt biståndsenhet arbetar i en väl upparbetad struktur, via de så kallade samordningsteamerna. Där lyfts brukarnas behov av stöd och hjälp systematiskt och regelbundet. I regelbundna kvalitets möten, möts fast omsorgskontakt, baspersonal och kommunal primärvård för att föra dialog utifrån den enskildes behov. Att arbeta förebyggande med MEA är en viktig del i det förebyggande arbetet men också att lyssna in behov av till exempel dagverksamhet för att begränsa känslan av ensamhet. Förvaltningen arbetar utifrån en modell som effektiviserar kedjan mellan observerad riskåtgärd och utvärdering och rollernas ansvar förtydligas. Insatsplaneringen är också en viktig del för brukarnas upplevda hälsa.

Den självupplevda hälsan bedöms av 33 procent som mycket eller ganska god hos dem som bor på våra särskilda boenden. Om man lägger till att 40 procent bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som någorlunda bra är det ett gott resultat. Endast 27 procent bedömer det allmänna hälsotillståndet som ganska eller mycket dåligt.

Den självupplevda hälsa är generellt låg bland de som bor på särskilt boende. En av förklaringar är att de som flyttar in på ett särskilt boende ofta är multisjuka och har ett försämrat allmäntillstånd redan när de flyttar in, vilket stämmer bra överens med definitionen av att man som enskild har behov av stöd och hjälp över hela dygnet för att klara sin livshållning. Goda relationer med närstående/anhörig till dem som bor hos oss är viktig. Även information om vad som händer runt den enskilde är viktig då det till stor del är närstående/anhörig som hjälper till att besvara brukarenkäten för dem som bor på särskilt boende. Hela 84 procent av de svarande är någon annan den äldre som bor inom

verksamheten. Anhörigträffar och samtal med anhöriga är något som flera av enheterna jobbar aktivt med.

Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen

Resultaten för 2025 presenteras under senvåren 2026 i Kolada. Bedömning av måluppfyllelse görs därför utifrån resultatet för 2024 då resultatet var 1,32 procent, Antalet hushåll med långvarigt bistånd har ökat något de senaste månaderna, varför målet ej bedöms uppnått.

Under perioden 2020–2024 har andelen av den totala befolkningen som uppbär långvarigt ekonomiskt bistånd (10 månader eller mer) minskat från 1,81 till 1,32 procent i Vänersborg. Under perioden januari till november 2025 är det 69 procent av samtliga aktuella hushåll som långvarigt uppbär bistånd, jämförbar siffra för 2024 var 74 procent. Således har andelen långvariga hushåll minskat med 4 procent jämfört med 2024, men då inte baserat på andel av befolkningen utan andelen av samtliga hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd. Då antalet nya hushåll ökat på enheten bedöms detta inte påverka resultatet avseende andelen av befolkningen.

Flertalet som i dag är aktuella för försörjningsstöd står mycket långt ifrån arbetsmarknaden där det krävs omfattande insatser för att de ska kunna återgå till arbetsmarknaden.

Förvaltningen ser goda resultat utifrån det nära samarbetet IFO och AME varandra har för att forma insatser utifrån individuella behov. Den årliga målgruppsanalys ligger till grund för vidare planering av gemensamma insatser, vilket bedöms vara en positiv utveckling för att skarpere kunna forma rätt insatser till rätt målgrupp. Genom aktivt förändringsarbete har förvaltningen lyckats stödja ett betydande antal brukare till arbete eller sjukersättning/aktivitetsersättning, i stället för försörjningsstöd.

Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga	2025
	2026
	2027
Utredningsuppdrag om ungdomsanställningar	2 025

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Förvaltningen har medverkat och medverkar med våra professioner i framtagande av det handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga som kommunstyrelsen samordnar. Genom vår medverkan bedöms förvaltningen medverka till att målet uppnås.

Utredningsuppdrag om ungdomsanställningar

Utredningsuppdraget gällande vad det skulle innebära att införa ungdomsanställningar är genomförd av utsedd arbetsgrupp, och hanterades politiskt av socialnämnden 18 december som ställde sig bakom utredningen och sände den vidare till kommunfullmäktige enligt beslutet i det riktade uppdraget.

Av utredningen framkommer att socialförvaltningen ser positivt på ungdomsanställningar och kan se fördelar med att använda ungdomsanställningar som en brygga över till etablering på arbetsmarknaden för den unge. Förvaltningen ser att det skulle kunna vara fördelaktigt med att arbeta med parallella spår som kompletterar varandra. Där det andra

spåret kan vara praktik och jobbspår med möjlighet att kombinera med utbildning och socialt stöd.

Slutsatsen är att ungdomsanställningar bör erbjudas bredare än enbart till ungdomar som uppbär försörjningsstöd. Strategin ska vara att fånga in alla unga utan arbete eller studier – de som omfattas av kommunens aktivitetsansvar (KAA) eller just avslutat skolan – för att ge dem en väg tillbaka till studier eller arbetsmarknad. Socialförvaltningen ser dock behov av vidare utredning, och ett förlängt uppdrag innan ett eventuellt beslut om införande fattas. Delar som då behöver utredas är bland annat hur dessa ungdomsanställningar ska finansieras, hur de ska utformas samt en fördjupad ekonomisk beräkning.

4.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter gymnasieexamen, hemkommun, andel (%)	82,6% (2021)	2023 88,09 %	83,1 %

Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter gymnasieexamen, hemkommun, andel (%)

Under verksamhetsåret har flera förändringar påverkat möjligheten att uppnå det förväntade resultatet om att öka andelen ungdomar som återgår till studier. Rutinerna för inhämtning av information om målgruppen har utvecklats då kommunen från och med 2025 använder ett digitalt system, Tieto/edLevo, anpassat för KAA-uppdraget (kommunala aktivitetsansvaret). Detta möjliggör snabbare identifiering av berörda ungdomar och mer effektiv handläggning i samband med att nya ungdomar flyttar till kommunen eller gör studieavbrott. Dock kvarstår utmaningen med en fortsatt låg svarsfrekvens – ungefär 30 procent av de registrerade ungdomarna besvarar inte uppföljningsbrev, vilket försvårar en fullständig uppföljning av resultaten.

Vidare har Birger Sjöbergsgymnasiet förändrat sitt arbetssätt för frånvarohantering på introduktionsprogrammet (IM). Elever skrivs nu ut snabbare vid ogiltig frånvaro, vilket medför att fler elever med särskilda behov och diagnoser inkluderas i målgruppen. Denna förändring har lett till ett ökat behov av individuella anpassningar och stödinsatser för att möjliggöra återgång till studier, då många av dessa elever har omfattande behov. Denna organisatoriska förändring har bidragit till fler avbrott.

Förändrade behörighetskrav till yrkesutbildningar på vuxenutbildningen har inneburit att det nu krävs godkända betyg i svenska och matematik, i stället för svenska och samhällskunskap. Eftersom matematik ofta är ett särskilt utmanande ämne för många ungdomar, har detta ytterligare begränsat möjligheten att nå det förväntade resultatet.

Under 2024 avslutades 44 personer från KAA eftersom de påbörjade studier på gymnasial nivå. I augusti 2025 avslutades ytterligare 35 personer när de började studera på gymnasial nivå. Tillsammans innebär det att totalt 55 personer avslutades från KAA under 2025, vilket är en ökning jämfört med 2024. Notera att personer som studerar på SFI eller på grundskolenivå via Komvux eller folkhögskola inte avslutas från KAA.

Under höstterminen 2025 har hittills 33 personer sökt utbildning på gymnasial nivå, 4 personer har sökt till Komvux på grundläggande nivå, och 2 personer har sökt till SFI. Dessa siffror visar på ett fortsatt intresse för utbildning bland deltagarna. Fortsatt aktivt arbete

behöver ske inom förvaltningen, mellan kommunens förvaltningar och bolag samt med externa parter.

Bedömningen är att verksamheten inte fullt ut uppnått resultatet om ökat antal ungdomar som vare sig arbetar eller studerar återgår till studier. För att uppfylla förväntat resultat är barn- och utbildnings- och kultur och fritidsförvaltningen viktiga huvudaktörer. Socialförvaltningen kan inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret verka för att ungdomar som faller inom ansvaret motiveras till att fullfölja sina studier.

4.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Utfall på mätbara indikatorer, Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	12 av 20 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2022)		Minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med utgångsläge
Klimatlöften för kommunen	24 st är antagna år 2023		Samtliga antagna klimatlöften är påbörjade eller uppfyllda

Utfall på mätbara indikatorer, Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030

Det förväntade resultatet som nämnden gett förvaltningen uppnås under 2025.

Genom att flera besök har kunnat tas bort har en minskning av körda km kunnat uppnås inom hemtjänsten kopplat till personer med läkemedelsautomater. I den statistik som förvaltningen har i implementeringsplan för läkemedelsgivarna ser vi att vi kör cirka 130 mil mindre i veckan relaterat till automaterna.

Det som ligger bakom resultatet är att förvaltningen satsar, håller i och håller ut, och har tydliga mål. Verksamhetschefer hemtjänst och vård, stöd och utredning samt kvalitetschef, är engagerade i utvecklingsarbetet. Verksamheten har ett nära samarbete med SKR där enhetschefer samt utvecklingsledare medverkar i täta uppföljningsmöten där man kartlägger vilken effekt varje läkemedelsautomat har haft, och hur verksamheten behöver planera för att få ut bästa effekt. Verksamhetschef har genomfört en utbildning till alla i fast omsorgskontakt, gruppleddare och centrala planerare där digitalisering och digitalt först var teman.

Klimatlöften för kommunen

Förvaltningen följer socialnämndens förväntade resultat uppnå gällande cirkulära möbler och bedömer för egen del att vi genom de aktiviteter som pågår bidrar till att målet uppnås.

Möbler från Remöblera har använts vid flertalet omflyttningar av verksamheter inom förvaltningen. Samtliga enheter följer rutin för möbelhantering och vid behov av nya möbler kontaktas alltid Remöblera i första hand. Inventering sker ibland också i ledningsgrupperna för att se om det finns oanvända möbler. Det som kan vara en utmaning i detta är att tillgången av möbler kan vara begränsad via Remöblera beroende på resurser och bemanning, men verksamheterna samarbetar nära varandra.

4.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Företagsklimat Insikt - Totalt, Index	75 (2022)	2024 73,49	79
Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)	3,58 (2023)	Tertial 2 2025 3,43	3,6
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	82 % (2023)	2025 88,01 %	86 %

Företagsklimat Insikt - Totalt, Index

Socialnämnd med förvaltning har ansvar för handläggning av serveringstillstånd och uppgifter kopplat till det. Socialnämnden har beslutat om ett förväntat resultat uppnå kopplat till serveringstillstånd, där ambitionsnivån är 89 i index. Kommun-fullmäktiges målvärde avseende totala företagsindex är 79.

Bedömning görs att målet kopplat till nämndens ambitionsnivå inte uppnås för 2025 då index uppgår till 78,98 baserat på 2024 års resultat, och nämndens ambition är att verksamheten når 89. 2023 var resultatet 88,89 så förvaltningen bedömer att resultatet har goda möjligheter att förstärkas igen, alternativt är för ambitiöst. Resultat för 2025 publiceras i början av 2026 så slutlig bedömning får ske vid första uppföljningen vid tertial 1 2026.

Rättssäker, transparent och tydlig handläggning av ärenden kopplat till serveringstillstånd ses som grund för resultatet.

Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)

Förvaltningen hänvisar till kommentarer under tidigare rubrik, samt arbetar i verksamheten för goda relationer i de samarbeten vi har med näringslivet.

Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås under 2025. Hemtjänsten som helhet att uppnått målet och hamnar på 88% 2025. Trots de många åtgärderna för ekonomi i balans och digitalisering först ser vi en positiv trend. Två enheter når 100% och flera ligger på 90%, och över vilket är mycket fina resultat.

Efter resultatet 2024 la alla enheter en plan för att bibehålla eller öka nöjdheten, där enhetschefer tillsammans med medarbetarna haft dialog kring vilka åtgärder som behövde vidtas. Flera enheter beskriver att de satsat på att tydliggöra rollen fast omsorgskontakt för brukarna, öka kontinuiteten, förbättra delaktigheten i genomförandeplanerna och utformningen av dem, förbättra introduktion av vikarier och mycket fokus på att ha dialoger i arbetsgrupperna kring brukarnas behov och vårt förhållningssätt. Detta bedöms ligga bakom att resultatet har stärkts.

Inom biståndsenheten har arbetet med rättssäker handläggning och fokus på individens behov fortsatt varit ledande under året. En del i att bedriva en hemtjänst som svarar upp mot brukarnas behov är att arbeta i samordningsteam. Det innebär att för att lyckas så samverkar alla roller för att det ska bli en så trygg och bra verksamhet som möjligt. Detta

har vi arbetat med under året och sett utmaningar kring beslut om insatser från myndighet och kommunal primärvård som ska insatsplaneras för bästa möjliga upplevelse hos brukarna. Trots förändringar har brukarna varit nöjda med insatsen.

Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar	2025 2026

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar

Bedömning görs att resultatet uppnås.

Förvaltningen genomför årligen en revidering av behov av lokaler och boendeplatser som nu beslutats av socialnämnden i oktober. Under året har även en utredning genomförts gällande samlokalisering av lokaler för delar av hemtjänst, daglig verksamhet LSS samt enheten för digital utveckling och systemförvaltning. Arbetet har resulterat i en förstudie gällande fastigheten Lindgården i samverkan med Samhällsbyggnadsförvaltningen. Socialnämnden beslutade i augusti att sända förstudien vidare till Samhällsbyggnadsnämnden för att starta lokalplanering. Utöver ovanstående arbetar förvaltningen aktivt med att använda lokaler i egen regi så långt möjligt när behov uppkommer.

4.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex	79 (2023)	Tertial 3 2025 79,56	80
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	9,3 %	Tertial 3 2024 9,2 %	8,7 %

Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex

Resultatet uppnås inte under 2025. Ambitionsnivån för 2025 är att nå HME 80 och förvaltningen når ett HME på 78. Fem av åtta verksamhetsinriktningar nådde målet på 80 och tre når inte målet så på helheten klarar inför förvaltningen målet.

Förvaltningen som helhet har resultat 78 avseende HME; administration 85, arbete sysselsättning och integration 76, individ och familjeomsorgen 84, kvalitet och utveckling 83, personligt stöd och omsorg 80, vård och omsorg - hemtjänst 74, vård och omsorg särskilt boende 76 samt vård stöd och utredning 81. Flera enheter har arbetat med ökad delaktighet för att uppnå målen. Tydlig styrning, struktur och ansvarsfördelning för att skapa trygghet.

Det som kan ha påverkat medarbetarna och därmed resultatet negativt är att förvaltningen arbetat intensivt med effektiviseringar och sparåtgärder. Även en hög sjukfrånvaro ger många negativa konsekvenser och personal uttrycker att de var trötta och slitna när undersökningen genomfördes. För både medarbetare och chefer är den växande digitala och systemintensiva arbetsvardagen en utmaning och påverkar den psykosociala arbetsmiljön.

Alla enheter har startat arbete utifrån Sunt Arbetslivs material gällande friskfaktorer och förbättrad arbetsmiljö. Flera enheter har också jobbat med Sunt Arbetslivs material om att vårda i någon annans hem. Det som påverkar arbetsmiljön och skapar utmaningar är ibland vård- och omsorgstyngden som varierar. Under året har korttidsfrånvaron från och till varit hög och medarbetare har varit sjuka i olika former av infektioner. Enhetscheferna jobbar aktivt med utvecklingsdagar och olika former av aktiviteter när det gäller samtalsklimat, kommunikation och grupputveckling. Medarbetarskapet är viktigt och de som jobbar inom förvaltningen är verksamhetens viktigaste resurs.

Enhetscheferna samarbetar aktivt tillsammans med HR-partners för att stärka HME samt minska sjukfrånvaron med särskilt fokus på att förebygga och samtala med dem som har upprepad korttidsfrånvaro eller som har varit borta över ett år.

Vid behov initieras särskilda insatser ute på enheterna i samverkan med personal, skyddsombud och övriga fackliga ombud på arbetsplatserna.

Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)

Målet bedöms inte uppnås under året, samtidigt som förvaltningen ser en förbättring på helheten jämfört med förra året.

Förvaltningens totala sjukfrånvaro är januari - november 10,7 procent jämfört med 11,3 procent 2024. Fyra inriktningar har en total sjukfrånvaro under 8,7 procent, två inriktningar har en sjukfrånvaro under 10 procent och två inriktningar har en sjukfrånvaro överstigande 10 procent.

Det finns en följsamhet av rutiner kring rehab, och sjukprocessen vilket gör att alla chefer följer upp sin sjukfrånvaro och rehab ärende. Det har arbetats med friskfaktorer på alla enheter och samverkan kring detta på LSG samt FSG. Det som bedöms ligga bakom sjukfrånvaron är virusinfektioner, svårare fysiska sjukdomar eller tillstånd som kräver behandlingar med sjukskrivning som följd, psykisk ohälsa och utmanande livssituation.

5. Resultatredovisning - nämndens förväntade resultat

Nämndens verksamhetsplan visar hur nämnden bidrar till att kommunen uppfyller inriktningsmålen. Nämnden har tagit beslut om vilka resultat som förväntas uppnås eller genomföras under året av förvaltningen och dessa redovisas här.

5.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Socialnämnd med förvaltning har arbetat mot inriktningsmålet utifrån flertalet aktiviteter.

Socialnämnd har beslutat om 10 förväntade resultat uppnå kopplat till IR med satta mått. Förvaltningen har arbetat aktivt gentemot samtliga och når måluppfyllelse på sex av dem, tre når delvis måluppfyllelse och en når inte målet, vilket illustreras i tabellen nedanför.

Gällande de sex där måluppfyllelse nåts fortsätter förvaltningen arbeta för att bibehålla resultaten och för de där vi behöver förbättra resultaten från delvis alternativt inte når pågår arbete som löper in i verksamhetsåret 2026.

Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hälsotillstånd, andel (%)	32 %	2025 31,51 %	34	◆
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hälsotillstånd, andel (%)	33 %	2025 32,84 %	35	◆
Personer 75+ år i särskilt boende med olämpliga läkemedel, andel (%)	2,5	2024 4 %	2,5	●
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)	74 %	2025 79,49 %	75 %	●
Brukarbedömning boendestöd SoL - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, andel (%)	78 %	2025 84 %	79	●
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	76 %	2025 77 %	82	◆
Brukarbedömning gruppboende LSS - Personalen pratar så brukaren förstår, andel (%)	58 %	2024 62 %	64	■
Brukarbedömning boende särskild service SoL - Personalen bryr sig om brukaren, andel (%)	69 %	2025 93 %	73	●
Brukarbedömning Personlig assistans - Brukaren får den hjälp hen vill ha av assistenterna, andel (%)	75 %	2025 100 %	79	●
Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn/100 000 inv	7,5 %	2024 17,48 %	7,1	●

Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hälsotillstånd, andel (%)

Målet uppnås delvis och kommentarer till det förväntade resultatet uppnå återfinns under kapitel 4. Tilldelade mål och riktade uppdrag från kommunfullmäktige.

Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hälsotillstånd, andel (%)

Målet bedöms delvis uppnås. En förflyttning i positiv riktning har skett mellan 2024 och 2025. Kommentarer till det förväntade resultatet återfinns under kapitel 4. Tilldelade mål och riktade uppdrag från kommunfullmäktige.

Personer 75+ år i särskilt boende med olämpliga läkemedel, andel (%)

Resultatet uppnås under 2025. Orsaken är att det har arbetats fram bra rutiner och

läkemedelsgenomgångarna genomförs enligt rutin.

Då resultatet inte är publicerat bedöms att det uppnås utifrån ambitionsnivån. Vi ser ett behov av utveckling inom ordinärt boende, LSS och socialpsykiatri.

En tydlig samverkan och bra rutiner kring läkemedelsgenomgångar och årsuppföljningar. På SäBo fungerar det bäst för våra patienter och det kan möjligen bero på att det finns inarbetad läkarmedverkan.

Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)

Målet gällande att hänsyn och önskemål tas till den enskilde uppnås. Utifrån resultatet i 2025 års brukarundersökning ligger verksamheten över rikssnitt gällande upplevelsen av att hänsyn tas till åsikter och önskemål. Resultat visar att 79 procent ställer sig positiva till frågeställningen. Verksamheten har också gjort ett bättre resultat gällande frågeställningen jämfört med 2024 då motsvarande siffra var 74 procent.

Brukarens delaktighet är viktig och vid inflyttning sker ett välkomstsamtal där den som flyttat in på särskilt boende tillsammans med en anhörig, om man så önskar, träffar enhetschef, kontaktman och sjuksköterska för information och samtal runt den enskildes önskemål, som dokumenteras i genomförandeplanen. Flera av enheterna har också jobbat med olika former av utbildningar gällande genomförandeplaner och social dokumentation. Idag finns också en processkarta för inflyttning på särskilt boende som används som ett stöd för att säkerställa en strukturerad och trygg start för nya brukare.

Kontaktmannaskapet är viktigt när det gäller att lyssna in den enskildes åsikter och önskemål. Kontaktmannen har också ett uppdrag att framföra den enskildes önskemål till exempel kvalitetsteamet, och sedan också dokumentera och återkoppla detta.

Kontaktmannen har också ett särskilt ansvar för att vara lyhörd, skapa trygghet och samverka med anhöriga.

Brukarbedömning boendestöd SoL - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, andel (%)

Målet nås under året utifrån resultat av brukarundersökningen där 84 procent beskriver att de är trygga med personalen mot ambitionsnivån 79 procent.

Utfall 2024 var 81 procent på totalen, varav utfall för kvinnor var 84 och för männen 76. Resultatet har förbättrats för 2025 till 84 procent för helheten, kvinnorna 81 och männen 88, vilket är en kraftig förbättring avseende hur männen upplever det och för kvinnorna en något försämrad upplevelse.

Alla enheter har intervjuat de boende i syfte att ta reda på vilka faktorer som har skapat otrygghet på boendet där man bor och utifrån svaren format aktiviteter för förbättringar.

Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)

Under de senaste tre åren har det pågått ett systematiskt förbättringsarbete riktat mot målgruppen gällande identifierade utvecklingsområden utifrån resultat i brukarenkät

En förbättring av resultatet i 2024 brukarundersökning, då andelen brukare som anser att man får bestämma över saker som är viktiga hade ökat från 71,58 procent år 2021 till 80 procent år 2024. Resultatet för 2025 års brukarundersökning visar en försämring i ovanstående målvärde med tre procentenheter från 80 procent (2024) till 77 procent (2025).

Att peka ut någon särskild anledning till minskning i resultat bedöms svårt. Flera faktorer kan påverka såsom svarsfrekvens, kontext för undersökning mm. En orsak kan vara att det har skett en ökning av brukare inom daglig verksamhet, och i det har personalens möjlighet att tillhandahålla individuellt stöd minskat. Daglig verksamhet har sedan 2022 genomfört ett systematiskt förbättringsarbete med utgångspunkt i de utvecklingsområden som identifierats i brukarenkäten. Syftet är att brukarna inom daglig verksamhet skulle uppleva ökad trygghet, bättre kommunikation och en delaktighet i utformandet av sin sysselsättning.

Enkäten visar bland annat att vi fortsatt behöver arbeta vidare med att stärka kommunikation då det resultat sjunkit sedan 2024, vilket verksamheten har en plan för som kommer följas upp med regelbundenhet under 2026.

Brukarbedömning gruppbostad LSS - Personalen pratar så brukaren förstår, andel (%)

Målvärde var 64 procent och utfall i 2025 års undersökning blev 58 procent.

PSO har genomfört intervjuer på boendeenheterna, i syfte att analysera djupare hur den enskilde har uppfattat frågorna i enkäten. I vår analys så har vi svårt att sätta fingret på hur den enskilde har uppfattat frågan. Vi fortsätter jobba med de hjälpmedel som finns att tillgå. Ambitionen är att fortsatt bli bättre i vår kommunikation och förstå hur den enskilde upplever vår kommunikation. PSO har under 2025 satt in språkbudutbildningar för chefer och medarbetare. Förhoppningen är att detta skall kunna bidra till ett bättre resultat under 2026. Verksamheten har också använt ett flertal olika metoder för att underlätta frågor och svar, där samtalsmatta och tecken som stöd är några exempel.

Brukarbedömning boende särskild service SoL - Personalen bryr sig om brukaren, andel (%)

Målet nås under året baserat på resultatet 93 procent i brukarundersökningen gentemot förra årets 89 samt ambitionsnivån för året på 73 procent. Kvinnorna har svarat 100 procents nöjdhet och männen 92 procent.

Aktiviteter baserat på analyser av tidigare års svarsresultat, återkoppling och samtal med brukare i syfte att förstå resultatet rätt samt förbättrande insatser.

Brukarbedömning Personlig assistans - Brukaren får den hjälp hen vill ha av assistenterna, andel (%)

Målet nås under året då resultatet kraftigt förbättras till 100 procent på upplevelse om hen får den hjälp brukaren vill ha av assistenterna. Ambitionsnivån för året var 79. Målvärde för 2025 är 79 procent och utfall 2024 blev 89 procent mot 2023 års utfall på 75. För 2025 är resultatet 100 procent vilket är en kraftig förbättring samt det bästa resultatet verksamheten kan nå.

Analyser genomförda på tidigare årsresultat och genomförande av aktiviteter i syfte att förbättra resultatet bedöms vara orsak till den starka förbättringen.

Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 inv

I dagsläget finns endast tillgänglig statistik för första halvåret 2025, för perioden juli till december 2025 kommer presenteras i februari, men baserat på nuvarande kännedom bedöms att målet uppnås.

Statistik avseende vräkningar presenteras halvårsvis av kronofogdemyndigheten och i den senast presenterade statistiken för perioden januari till juni 2025 framkommer att inga barn

varit föremål för verkställd vräkning i Vänersborg. Under 2024 var det totalt 7 barn i Vänersborg i familjer där vräkning verkställdes av kronofogden.

Under året har verksamheten arbetat med flera familjer som av olika anledningar riskerat vräkning av olika anledningar, det vanligaste är hyresskulder. Ingen av dessa vräkningar har dock verkställts, däremot har vi behövt stödja på olika sätt för att möjliggöra för familjen att bo kvar om möjligt, alternativt att finna annan lämplig bostad.

Förvaltningen har ett nära samarbete med Vänersborgsbostäder AB gällande arbete med att förhindra vräkning.

Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Plan för förebyggande insatser ny socialtjänstlag	

Plan för förebyggande insatser ny socialtjänstlag

Plan för omställning av nya socialtjänstlagen har arbetats fram successivt under året. Planens aktiviteter har genomförts och följts upp i förvaltningsledningen. Nämnden har fått kontinuerlig information och fattat de beslut som krävs för omställningen fram tills nu. Utöver socialnämnden har även barn och utbildningsnämnden samt kultur och fritidsnämnden fått information om nya socialtjänstlagen. Det förväntade resultatet uppnås och kommer fortsätta under nästa år genom samarbete inom förvaltningen, inom kommunkoncerner, inom Fyrbodal och nationellt.

5.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Förvaltningen har ett förväntat resultat uppnå från socialnämnden utifrån inriktningsmålet och det är att andelen ungdomar som återgår till studier ska öka. Förvaltningen bedömer delvis måluppfyllelse.

Närmare redogörelse för måluppfyllelse framgår av kap. 4 "Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige".

5.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Socialnämnden har beslutat om två förväntat resultat uppnå kopplat till inriktningsmålet, vilka syns i tabellen nedan.

Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Minskat antal körda km inom hemtjänsten, för patienter med övertaget läkemedelsansvar som har läkemedelsautomat	123 089 km/månad	121 410 km/månad	3 %	
Klimatlöfte nr 25. Vi använder cirkulära möbler genom följsamhet till "Anvisning för möbelhantering i Vänersborgs kommun"				

Minskat antal körda km inom hemtjänsten, för patienter med övertaget läkemedelsansvar som har läkemedelsautomat

Det förväntade resultatet uppnås under 2025.

Genom att flera besök kunnat minskas/tas bort har en minskning skett av antal körda, med bas av läkemedelsautomater hos 156 personer. Det aktiva omställningsarbetet för att implementera läkemedelsautomater, och ställa om verksamheten till färre besök från hemtjänsten resulterar i färre resor med bil.

Klimatlöfte nr 25. Vi använder cirkulära möbler genom följsamhet till "Anvisning för möbelhantering i Vänersborgs kommun"

Bedömning görs att målet är uppnått 2025.

Närmare redogörelse för måluppfyllelse framgår kap. 4 "Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige".

5.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Socialnämnden har beslutat om fem förväntade resultat uppnå med mått kopplat till inriktningsmålet. Förvaltningen har genomfört flertalet aktiviteter kopplat till dem samt genom dem indirekt också till kommunfullmäktiges förväntade resultat uppnå med målvärden, se tabell samt beskrivningar nedan.

Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Företagsklimat Insikt - Serveringstillstånd - Index	89	2024 78,98	89	
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	78 %	2025 80,77 %	74	
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	66	2025 92,19	80	
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - helhetssyn, andel (%)	94 %	2025 96,72 %	94	

Företagsklimat Insikt - Serveringstillstånd - Index

Närmare redogörelse för måluppfyllelse framgår kap. 4 "Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige".

Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)

Målet nås utifrån resultatet i brukarundersökningen "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen 2025". Positivt var att verksamheten hade fler svarande på brukarundersökningen i år, än tidigare. Hela 81% är mycket eller ganska nöjda med hjälpen i sin helhet och med sitt äldreboende. Motsvarande siffra under 2024 var 74%.

Positiva parametrar i enkäten var följande:

- Flera är positiva till sitt boende och boendemiljön men på en del av husen upplever man att det är svårare att ta sig ut än på andra ställen
- Att maten smakar bra och att man har en god måltidsmiljö har ökat mycket under 2025 jämfört med tidigare.
- Att personalen har tillräckligt med tid att utföra sitt arbete hos den enskilde har ökat samt att personalen meddelar i tid om tillfälliga förändringar och att man kan påverka vilka tider man kan få hjälp har mer positiva resultat än tidigare. Även att personal tar hänsyn till åsikter och önskemål har ökat
- Många känner ett förtroende på personalen och känner sig trygga på och med sitt boende
- Upplevelsen av att ha tillgång till sjuksköterska på SäBo ligger på 73 procent (riket 74).

Flera enheter jobbar mer aktivt med att hitta aktiviteter i vardagen för att stimulera våra brukare. Ett samarbete har under året inletts tillsammans med ABF där fem av enheterna jobbar med olika former av minnesvandringar och andra kulturella aktiviteter. Flera andra samarbeten har också startat upp med olika former av aktiviteter och enheterna gör ett jättefint arbete gällande detta. Enhetschefer och aktivitetsansvariga är bra på att ordna fina aktiviteter i vardagen. Här behöver vi dock bli ännu mer aktiva i att visa upp vad vi gör. Viktigt är att vi alltid utgår från den enskilde individens önskemål i vad en aktivitet är just för den personen.

Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde

Förvaltningen har inte uppnått målet under 2025.

Utfallet är 92,19 dagar från ansökan till första erbjudande, och ambitionsnivån var 80. Från beslut till verkställighet var tiden 51 dagar.

Under början av året hade förvaltningen några brukare som väntat länge, vilket påverkar det totala utfallet. Genom att arbeta med att följa upp beslut om någon tackar nej till erbjuden plats, och översyn av boendesamordningen har vi kunnat få ett bättre utfall under året. Alla enheter arbetar för att ha ett aktivt flöde vid in- utflyttning till särskilt boende och följer den processkarta som är framtagen för att underlätta detta arbete. Enhetscheferna har vidare en tät dialog med boendesamordnare och anhöriga, både inför en inflyttning och vid utflyttning.

Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - helhetssyn, andel (%)

Målet är uppnått.

I brukarundersökningen för 2025 var det hela 97 procent som angav att de sammantaget var nöjda med stödet de fått från IFO:s olika verksamheter att jämföras med 94 procent 2024.

Samtliga enheter inom IFO arbetar metodiskt utifrån begreppen effektivitet, produktivitet och kvalitet för att ge våra brukare god service med ett gott bemötande.

Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Digital färdplan	

Digital färdplan

Målet är uppnått.

Socialförvaltningen har arbetat fram en färdplan för digitalisering innehållande en beskrivning av syftet med den digitala verksamhetsutvecklingen. Planen beslutades av socialnämnden 18 december. Till planen kopplas sedan socialförvaltningens aktivitetsplan för kommande år.

5.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Närmare redogörelse för måluppfyllelse framgår kap. 4 "Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige".

6. Ekonomi

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING, mnkr	2023	2024	2025	Budgetdiff 2025
Statsbidrag	108,1	106,3	106,4	56,1
Övriga intäkter	258,9	270,4	273,9	5,6
Summa intäkter	367,0	376,7	380,3	61,7
Personalkostnader	973,0	1 004,6	1 006,2	-8,2
Omkostnader	588,1	625,3	656,1	-73,4
Avskrivning/ränta	3,3	3,6	3,3	0,1
Summa kostnader	1 564,4	1 633,5	1 665,6	-81,5
Nettokostnader	1 197,4	1 256,8	1 285,3	-19,8
Nettobudget	1 193,8	1 249,0	1 265,5	
Årets resultat	-3,6	-7,8	-19,8	-19,8

Årets resultat visade underskott med 19,8 mnkr, detta motsvarar ca 1,6 % av nettobudgeten. Intäkterna ökade med 1,0 % (+2,6 % 2024). Statsbidragen ökade med 0,1 mnkr. Övriga intäkter ökade med 3,5 mnkr och beror uppräknings av hyror och andra avgifter. Personalkostnaderna ökade med 0,2 % (+3,2 % 2024), den låga ökningen förklaras av sänkt personalomkostnadspålägg. Borträknat sänkningen av PO-pålägget ökade lönekostnaderna med 5,2 %. Omkostnaderna ökade med 4,9 % (+6,3 % 2024), största ökningarna är hyror inom äldreomsorgen samt köpta platser och försörjningsstöd inom IFO. Nettokostnadsökningen var 2,3 % (+5,0 % 2024). Siffrorna ovan innehåller socialförvaltningsintäkter och kostnader uppgående till 160,1 mnkr.

Anslagsredovisningsnivå

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Nämnd och administration	7,7	87,7	80,0	1,2
Äldreomsorg	285,4	880,9	595,5	35,1
Individ och familjeomsorg	22,2	278,4	256,2	-48,3
Personligt stöd och omsorg	44,4	323,6	279,2	-7,4
Arbete, sysselsättning och integration	20,6	95,0	74,4	-0,4
Summa	380,3	1 665,6	1 285,3	-19,8

Årets resultat och kommentarer per anslagsredovisningsnivå kommer nedan under de olika verksamhetsområdena.

Nämnd och administration

Nettokostnad, tkr	2023	2024	2025	Budgetdiff-2025
Socialnämnd	1 404	1 464	1 530	302
Gemensam administration	51 512	64 934	66 084	3 214
Färdtjänst/omsorgsresor	10 109	11 860	12 460	-2 273
Netto	63 025	78 258	80 074	1 243

Verksamheten redovisade överskott på 1 243 tkr (+ 4 602 tkr 2024), resultatförsämringen beror på omfördelning av budget inför 2025 där 3 000 tkr omfördelades till daglig verksamhet LSS inom ASI samt 1 000 tkr till hemtjänst inom äldreomsorgen.

Socialnämnden redovisade överskott på 302 tkr (+393 tkr 2024), överskottet beror främst på ändrade regler kring arvoden inför 2019 vilket innebär överskott på ersättningar och andra arvoden. Ingen minskning av budget har skett sedan den förändringen.

Gemensam administration redovisade överskott på 3 214 tkr (+5 882 tkr 2024). Försämringen beror på den budgetöverföring som nämns ovan. Överskott redovisas för statsbidrag och förfogandemedel 6 700 tkr samt vakanta tjänster 3 400 tkr. IT redovisade underskott med 6 500 tkr vilket är en förbättring jämfört 2024 och beror på ökad budget där 6 000 tkr omfördelades från förfogandemedel.

Färdtjänst och omsorgsresor redovisade underskott på 2 273 tkr (+1 673 tkr 2024). Resultatförsämringen beror på ökat resande samt att kostnaden för varje enskild resa har ökat. Färdtjänst redovisade underskott på 749 tkr och omsorgsresor ett underskott på 1 524 tkr.

Äldreomsorg

Nettokostnad, tkr	2023	2024	2025	Budgetdiff-2025
Gemensam äldreomsorg	-27 035	-26 221	-21 152	42 124
Särskilt boende	245 896	254 618	251 612	3 954
Hemtjänst	191 922	197 058	183 126	-18 566
Vård stöd och utredning	159 454	157 459	181 943	7 525
Netto	570 237	582 914	595 529	35 037

Verksamheten redovisade ett överskott på 35 037 tkr (+36 773 tkr 2024).

Gemensam äldreomsorg redovisade ett överskott på 42 124 tkr (+51 354 tkr 2024). Överskottet består i sin helhet av statsbidrag. Riktade statsbidrag redovisar överskott med 21 152 tkr. Främst är det "God vård och omsorg om äldre" 18 637 tkr samt "Överenskommelse god och nära vård" 2 515 tkr som bidrar till överskottet inom riktade statsbidrag. Generella statsbidrag redovisar överskott på 20 972 tkr och gäller statsbidragen "Minska andelen timanställda" samt "Öka andelen sjuksköterskor" som socialnämnden tilldelades som tilläggsbudget för 2025.

Särskilt boende redovisade ett överskott på 3 954 tkr (+1 703 tkr 2024). Överskottet är kopplat till förfogandemedel, ej ersatt sjukfrånvaro och prisjustering av fasta delen i kostavtalet.

Boendena redovisade ett underskott på 9 901 tkr (-9 367 tkr 2024). Den enhet som bedriver avancerad vård står för 75 % av underskottet. Samlat underskott för boendena utöver detta uppgår till -2 514 tkr och finns på enheter med mindre avdelningar och andra förutsättningar när det gäller lokalernas utformning, vilket gör det svårare att bemanna effektivt.

Hemtjänst redovisade ett underskott på 18 566 tkr (-21 266 tkr 2024). Resultatförbättringen beror främst på att effektiviteten ökat jämfört 2024 (vårdtagartid+restid/total arbetstid). Effektiviteten har ökat med 1 % från 70 % till 71 %. Under 2025 ökade antalet vårdtagartimmar+restid med 3 562 timmar jämfört 2024 samtidigt minskade behovet av personalresurser kopplat till detta vilket innebär en ökad effektivitet och minskat underskott. En del i denna förbättring är fortsatt arbete med att öka effektiviteten utifrån vårens prognoser för verksamheten som visade på större underskott (-25 100 tkr i feb) och där åtgärder sattes in, även införandet av läkemedelsgivare har bidragit till resultatförbättringen. Trots fortsatt arbete med att sänka kostnaderna återstår ett underskott i verksamheten. Detta beror på ökade volymer i antal vårdtagare och antalet vårdtimmar som stadigt ökat sedan 2022 där antalet vårdtagare inte ökat i samma omfattning som antalet timmar. Timmarna har ökat med ca 19 500.

Vård stöd och utredning redovisade ett överskott på 7 525 tkr (+4 982 tkr 2024).

Gemensam Vård stöd och utredning, Biståndsenheten och Bemanningenheten visar ett överskott på 3 968 tkr (+2 657 tkr 2024). Det beror främst på personalomsättning, statsbidrag och ej ersatt personal vid frånvaro.

Kommunal primärvård redovisar ett överskott på 1 648 tkr (+1 002 tkr 2024). Kostnaden för läkemedelsautomater uppgår till 2 811 tkr, vilket under 2025 resulterat i ett underskott på 1 611 tkr. Övrigt överskott förklaras av personalomsättning, vakans och ej ersatt personal vid frånvaro.

Korttidsvård och **Utskrivningsklara** redovisar ett överskott på 597 tkr (+738 tkr 2024), främst till följd av färre köpta korttidsplatser och ett lägre antal betaldagar än vad som budgeterats. Antalet köpta korttidsdygn sjönk från 101 dygn 2024 till 53 dygn 2025. Antalet betaldagar sjönk från 47 dagar 2024 till 7 dagar 2025.

Biståndsbedömd dagverksamhet redovisade ett överskott på 370 tkr (+262 tkr 2024) kopplat till beviljade statsbidrag. **Förebyggande verksamhet**, vilken utgörs av anhörigstöd och träffpunkterna, har lämnat ett överskott på 942 tkr (+323 tkr 2024) till följd av personalomsättning.

Individ och familjeomsorg

Nettokostnad, tkr	2023	2024	2025	Budgetdiff-2025
Gemensam individ och familjeomsorg	11 838	10 602	8 131	6 147
Barn och ungdomsvård	112 298	128 281	157 556	-43 147
Familjerätt & Familjerådgivning	3 955	5 353	5 001	-76
Vuxenvård	21 893	18 073	17 154	4 022
Ekonomiskt bistånd	58 602	62 361	68 317	-15 260
Netto	208 586	224 670	256 159	-48 314

Verksamheten visade underskott på 48 314 tkr (-38 450 tkr 2024). Det ökade underskottet är i huvudsak kopplat till utbetalt ekonomiskt bistånd, fortsatt ökade kostnader för placeringar av barn och unga, samt ökade kostnader för Särskilt förordnad vårdnadshavare.

Gemensamt individ och familjeomsorg inklusive familjerådgivningen redovisade ett överskott på 6 308 tkr (+1 048 tkr 2024), överskottet är kopplat till statsbidrag, både riktade och generella som tilldelats verksamheten.

Barn och ungdomsvård redovisade ett underskott på 44 315 tkr (-35 736 tkr 2024). Underskottet är kopplat till placeringskostnader för barn och unga inom HVB/SiS med 26 140 tkr (- 27 876 tkr 2024), placeringar familjehem 6 404 tkr (+2 368 tkr 2024), särskilt förordnad vårdnadshavare 6 937 tkr (- 4 623 tkr 2024) och konsultkostnader med 6 372 tkr (- 3 779 tkr 2024). Underskottet vägs upp av ett överskott kopplat till vakanta tjänster med 868 tkr. Antalet vårddygn inom HVB/SiS har under året ökat med 1 289 dygn, vilket motsvarar en ökning på 18 procent sedan 2024. Antal vårddygn inom Familjehem har ökat med 8 procent vilket motsvarar 2 053 dygn.

Öppenvård Barn & Unga redovisade ett underskott på 413 tkr (+ 1 627 tkr 2024). Underskottet är kopplat till den förebyggande satsning som görs för att minska antalet placeringar.

Vuxenvården redovisade ett överskott på 5 366 tkr (+ 4 224 tkr 2024). Överskottet är kopplat till ej ersatt personal och övriga kostnader med 3 200 tkr, köpta platser - Våld i nära relation med 1 200 tkr och externt köpta platser med 880 tkr. Överskottet reduceras av ett underskott för konsultkostnader med 950 tkr.

Ekonomiskt bistånd redovisade ett underskott på 15 260 tkr (- 9 613 tkr 2024). Det ökade underskottet är kopplat till ökade kostnader för utbetalt ekonomiskt bistånd med drygt 6 500 tkr, vilket motsvarar en ökning på 13 % sedan 2024. Antalet bidragshushåll ökade med 48 hushåll vilket är en ökning med 7 procent sedan 2024.

Personligt stöd och omsorg

Nettokostnad, tkr	2023	2024	2025	Budgetdiff-2025
Gemensam personligt stöd och omsorg	17 655	21 044	5 437	356
Insatser enligt LSS	196 192	199 835	195 314	-811
Socialpsykiatri (SoL)	48 725	54 625	53 657	-5 120
Personlig assistans SFB (Fk)	23 128	23 216	24 737	-1 871
Netto	285 784	298 720	279 145	-7 446

Verksamheten redovisade underskott på 7 446 tkr (-10 922 tkr 2024). Resultatförbättringen ser vi främst inom externa placeringar enligt LSS och SoL där avslut av beslut, utslussning till eget boende, hemtagningar samt intäkter för sålda korttidsplaceringar bidragit till resultatet.

Gemensam personligt stöd och omsorg redovisade ett överskott på 355 tkr (+843 tkr 2024). Minskningen av överskottet förklaras av att tidigare överskott som varit kopplat till VSU som organiserats under PSO flyttades under 2025 i sin helhet till VSU.

Insatser enligt LSS redovisade underskott på - 811 tkr (-2 706 tkr 2024). Underskott och överskott fördelas enligt nedan.

Personlig assistans LSS redovisade överskott på 1 702 tkr (+1 560 tkr 2024). Överskottet har ökat jämfört med 2024 och beror dels på färre timmar i beslut med privata utförare samt minskade kostnader för utförd assistans enligt LSS i egen regi.

Ledsagning och kontaktpersoner LSS redovisade överskott på 1 055 tkr (+710 tkr 2024). Överskottet ökar jämfört med 2024 och beror på färre utförda ledsagningstimmar, samtidigt som beslut om kontaktpersoner ökar.

Korttidsvistelse och korttidsstillsyn för barn och ungdomar redovisade överskott på 2 046 tkr (-422 tkr 2024). Det ökade överskottet är kopplat till intäkter för verksamhet inom korttidsvistelse där Migrationsverket och Trollhättan stad köper korttidsplats på Lindbacken. Intäkterna avser delvis 2024 som inkommit 2025 efter långa handläggningstider vid återsökning av kostnader hos Migrationsverket. Överskott redovisas även inom korttids lägerverksamhet där vakanser i personalgruppen ej ersatts.

Boende LSS redovisade underskott på 6 486 tkr (-5 675 tkr 2024). Underskott som redovisas på köpta platser uppgick till 9 034 tkr (-8 734 tkr 2024). Den mindre försämringen är kopplat till OPI höjningar, antalet externa placeringar är densamma 2025 som 2024. Boende LSS i egen regi redovisar överskott på 2 547 tkr (+ 3 059 tkr 2024). Överskottet är kopplat till den nedläggning av ett boende som gjordes 2023 och fortsatt förbättrar verksamhetens totala resultat. Dock redovisas en försämring jämfört med 2024 vilket är kopplat till den hemtagning av extern placering som gjordes vid årsskiftet 2024/2025 vilket medförde ett ökat personalbehov på boendet på hemmaplan.

Socialpsykiatri (SoL) redovisar underskott på 5 120 tkr (-8 770 tkr 2024). Underskottet som redovisas för köpta platser uppgick till 5 411 tkr (-9 042 tkr 2024). Förbättringen beror på hemtagningar som gjordes under 2024 som fick effekt år 2025. Under andra halvan av 2025 planerades fler hemtagningar samt en övergång till eget boende, som ska genomföras i januari 2026. Det här väntas ge ytterligare positiva resultat för 2026.

Boende SoL i egen regi redovisar underskott på 797 tkr (+275 tkr 2024). Anledning till minskat överskott beror till del på det nya boendet på Tomtevägen som öppnats under 2024 och kostnader kopplat till det där man gjort förstärkning av personalstyrkan nattetid. Verksamheten har även under 2025 dragits med renoveringskostnader för återställande av de gamla lokalerna man lämnat på Storegårdsvägen och Kastanjevägen. Utöver renoveringskostnader har verksamheten också fått stå för förlorade hyresintäkter under renoveringstiden som AB Vänersborgsbostäder haft för både Storegårdsvägen och Kastanjevägen.

Boendestödet redovisar överskott på 1 383 tkr (+220 tkr 2024). Överskottet kan delvis förklaras av vakanta tjänster och frånvaro som ej ersatts samt rambeslut inom boendestödet som möjliggjort ett effektivare arbetssätt som bidragit till överskottet. Övriga verksamheter inom socialpsykiatrin redovisar ett underskott på 262 tkr (-180 tkr 2024), där kostnader för kontaktpersoner fortsätter att öka under 2025.

Personlig assistans SFB (FK) redovisar underskott på 1 871 tkr (-289 tkr 2024). Underskottet beror dels på att vårdtyngden för ärenden med kommunen som utförare ökat vilket krävt mer personalresurser, dels att kostnader för sjuklöner till privata utförare som kommunen står för har under 2025 ökat med 0,6 mnkr jämfört med 2024 samt utköp av enhetschef ökat underskottet inom verksamhetsområdet.

Arbete, sysselsättning och integration

Nettokostnad, tkr	2023	2024	2025	Budgetdiff-2025
Gemensam AME	15 852	16 762	16 765	2 150
Konsument	-235	2 158	2 089	190
Uppdrag AME	8 029	7 979	8 442	-2 387
Daglig verksamhet LSS	43 734	43 738	45 834	-2 777
Flykting	2 378	1 562	1 310	2 446
Netto	69 758	72 199	74 440	-358

Verksamheten Arbete, sysselsättning och integration redovisade underskott på 358 tkr (+240 tkr 2024).

Konsument och skuldrådgivning redovisade ett överskott med 190 tkr (+ 160 tkr 2024) som är kopplat till ej ersatt personal vid frånvaro, samt övriga kostnader.

Arbetsmarknadsenheten redovisade ett underskott på 237 tkr. (+ 918 tkr 2024) Underskottet är kopplat till fler arbetsmarknadsanställningar motsvarande 3 894 tkr, en satsning som görs för att minska utbetalningen av ekonomiskt bistånd. Underskottet reduceras av ett överskott för vakanta tjänster, statsbidrag och övriga kostnader motsvarande 3 658 tkr.

Daglig verksamhet redovisade ett underskott på 2 777 tkr (- 3 155 tkr 2024). Daglig verksamhet fick 3 000 tkr i budgettillskott inför 2025 vilka har fått finansiera utökning av ny enhetschef samt öppnandet av ny verksamhet på Forbondegatan kopplat till att antal ej

verkställda beslut ökar. Under 2024 lades två verksamheter ned som en åtgärd kopplat till det underskott som då redovisades, det ledde till en förtätning av personer inom andra verksamheter. Verksamheten har nu nått gränsen för hur många beslut som kan verkställas inom de nuvarande sysselsättningarna, samtidigt som antalet beslut fortsätter att öka.

Flyktingverksamheten redovisade ett överskott på 2 466 tkr (+ 2 317 tkr 2024) Överskottet är kopplat till ökade intäkter för schablonersättning från Migrationsverket i samband med att flertalet massflyktingar har folkbokförts.

Investeringsredovisning

Investeringar per anslagsredovisningsnivå, tkr	Budget 2025	Utfall 2025	Budgetdiff 2025
Nämnd och administration	500	0	500
Äldreomsorg	4 500	100	4 400
Individ och familjeomsorg	500	200	300
Personligt stöd och omsorg	500	200	300
Arbete, sysselsättning och integration	300	0	300
Summa	6 300	500	5 800

Investeringsbudget för 2025 var 6 300 tkr. Större delen av årets investeringar gäller ny och återanskaffning av kontorsmöbler och andra inventarier.

7. Personal

Förvaltningens medarbetare

Förvaltningen hade den 1 november 2025, 1 726 personer anställda (tillsvidareanställda och visstidsanställda med månadslön). Fördelningen bland medarbetarna var 1 389 kvinnor och 337 män. Antalet tillsvidareanställda och visstidsanställda med månadslön var en (1) fler jämfört med 2024. Av de 1 726 medarbetarna var 109 personer visstidsanställda. Det innebär att drygt 45 procent av kommunens månadsavlönade är anställda vid socialförvaltningen.

Den passiva rekryteringen minskade, de tidsbegränsade anställningarna som konverterades till tillsvidareanställningar enligt lagen om anställningsskydd, LAS var 55 vilket blev 10 färre än föregående år.

Årsarbetare anger hur många anställda förvaltningens skulle ha haft om den faktiska sysselsättningsgraden utifrån anställningsbeslut skulle summeras till antal heltidsanställningar. Antalet månadsanställda årsarbetare utifrån anställningsbeslut var totalt 1 668. Antal årsarbetare utifrån arbetad tid var totalt 1 474.

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för tillsvidareanställd personal var 97 procent. För kvinnorna var den genomsnittliga sysselsättningsgraden 97 procent och för männen var den 98 procent, det var ingen skillnad jämfört med föregående år.

Av de tillsvidareanställda kvinnorna hade 85 % en heltidsanställning, (86 procent 2024). Av de tillsvidareanställda männen hade 90 % en heltidsanställning, (91 procent 2024).

Medelåldern bland förvaltningens tillsvidareanställda medarbetare var den samma som föregående år, dvs. 44 år. Bland männen var motsvarande ålder 40 år och bland kvinnorna 45 år.

Medellönen bland de tillsvidareanställda var 33 575 kronor vilket innebar en höjning på 654 kr jämfört med föregående år. Kvinnor hade en medellön på 34 056 (33 283 kronor 2024) och män 31 594 kronor (31 322 kronor 2024)

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro (i procent av tillgänglig arbetstid) var totalt 10,7 procent (11,3 procent 2024) Det innebar en minskning från föregående år.

Det var den långa sjukfrånvaron (>60 dagar) som minskade. Den korta sjukfrånvaron (<14 dagar) ökade något, från 3,9 till 4,0 procent. För kvinnor var sjukfrånvaron 11,6 procent vilket är en minskning jmf med föregående år (12 procent 2024) och för män var sjukfrånvaron 7,5 procent vilket även det är en minskning jmf med föregående år (8,7 procent 2024).

I arbetet med att sänka sjukfrånvaron togs det under 2025 fram en plan. Syftet var att minska sjukfrånvaron främst genom att få tillbaka medarbetare i arbete, förebygga långtidssjukskrivningar och stärka chefernas stöd i arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbetet genom b.la gemensamma arbetsätt och ökad kunskap i rehabiliteringsarbete.

Fokus låg främst på särskilt boende (SÄBO) och hemtjänst där sjukfrånvaron är högst och enheter med >10 procent sjukfrånvaro, Långtidssjukskrivna (1 år eller längre) samt upprepad korttidsfrånvaro (6 tillfällen/6 månader). Samtidigt har samtliga enheter inom socialförvaltningen arbetat främjande genom att arbeta med Sunt arbetslivs friskfaktorer.

Huvudsakliga åtgärder som pågått under 2025, och kommer att är:

1. Kartläggning av sjukfrånvaro och säkerställande av rehabiliteringsplaner.
2. Workshops för chefer om sjukfrånvaro och rehabilitering.
3. Hälsosamtal och hälsoprofil via Avonova för medarbetare med återkommande korttidsfrånvaro.
4. APM-material – Information och dialogfrågor om regler, rättigheter och skyldigheter vid sjukfrånvaro.
5. APM-material –Information och dialogfrågor för att stärka kulturen i arbetsgruppen i gemensam syn på god arbetsmiljö, ledarskap och medarbetarskap samt välbefinnande och arbetsglädje.
6. Utbildning om psykisk ohälsa för chefer.

Arbetet fortsätter, där även kartläggning av chefers arbetsmiljö kommer genomföras.

Parallellt med den här planen startade en gemensam insats mellan personalavdelningen, socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen, ”från antagande till fakta”. Insatsen innehåller en kartläggning därefter insatser. Kartläggningen syftar till att få fakta om vad som påverkar hälsan på gruppnivå för de anställda och utifrån den kunskapen ha möjlighet att sätta in träffsäkrare förebyggande insatser för att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Kartläggningen genomförs med tre perspektiv och för fyra yrkesgrupper. För socialförvaltningen är det undersköterskor som deltar. De tre perspektiven är organisatoriska förutsättningar, hälsofaktorer samt sociala faktorer. Under vinter 2025/2026 pågår faktainsamling, analys av materialet görs under våren 2026 och under hösten 2026 planeras insatser/åtgärder utifrån vad resultatet visar.

Övertid och mertid

Antalet övertidstimmar ökade från 2024 med 5 013 timmar till totalt 18 450 timmar. Antalet mertidstimmar minskade med 11 538 timmar till totalt 4882 timmar. Anledningen till den stora ökningen av övertid och den stora minskningen av mertid är ändringen i det centrala kollektivavtalet Allmänna bestämmelser. Tid som tidigare hanterades som mertid hanteras numera som övertid. Jämfört med kommunen i stort utfördes majoriteten av både övertidstimmar och mertidstimmar av socialförvaltningens medarbetare.

187 tillsvidareanställda avslutade sina anställningar under 2025 varav 171 slutat på egen begäran för att huvudsakligen gå vidare till anställning hos annan arbetsgivare. Företrädesvis till annan kommun eller region. 16 medarbetare sökte sig till annan tjänst inom socialförvaltningen eller inom kommunen.

Arbetsmiljö

Antal händelser i kommunens system för att rapportera arbetsmiljöavvikelser, KIA, var totalt 958 vilket var 41 färre jämfört med 2024. Antalet rapporterade tillbud minskade medan övriga händelsetyper ökade. Totalt rapporterades 310 arbetsskador (olycksfall, arbetssjukdom, färdolycksfall) fördelat i de olika verksamheterna: SÄBO 72, Hemtjänst 93 PSO 92, VSU 29, ASI 18 och IFO 8. Den vanligaste skadeorsaken var akut överansträngning, det är händelser där medarbetare i samband vid det personliga omvårdnadsarbetet drabbas av skador när de utför lyft och drag. Därefter skadades medarbetarna av personer/brukare i omvårdnadssituationer, fall från samma nivå samt vid hot-och våldssituationer. Rapporterade arbetssjukdomshändelser var akuta stressituationer avseende tigha schema inom hemtjänsten, ovisshet kring förslaget att vakans hålla Sörbygården samt allergiska reaktioner.

Antalet inrapporterade tillbud har minskat. Den största minskningen har skett inom hemtjänsten och inom SÄBO. Majoriteten av rapporteringarna handlade om ohälsosam arbetsbelastning, hot-och våldssituationer i det personliga arbetsbelastning samt psykisk överbelastning. Den psykiska arbetsbelastningen handlade om digital stress som är kopplad till bland annat programuppdatering av arbetsdatorerna men även andra digitala verktyg som inte fungerar som planerat.

Antalet riskobservationer har ökat något, många rapporteringar hade samma orsaker som tillbudet, dvs. risk för ohälsosam arbetsbelastning och hot och våld kopplat till omvårdnadsarbetet men även till myndighetsutövning. Även den psykiska överbelastningen gällande digital stress samt arbetsscheman som krockar mot planerade insatser rapporterades i riskobservationerna.

Hållbart arbetsliv, särskilt boende

Under 2025 har enheterna inom verksamhetsinriktningen arbetat med systematiskt arbetsmiljöarbete och material från Sunt Arbetsliv, bland annat *Vård i annans hem* och friskvårdsprogrammet.

Sjukfrånvaron har fortsatt varit hög:

- Korttidsfrånvaro: 4,8 procent

- Långtidsfrånvaro: 8,85 procent
- Total sjukfrånvaro: 13,69 procent

Höga nivåer av infektioner och borttagandet av fyllnadstid (ersätts nu av övertid) har påverkat både frånvaro och kostnader. Enhetschefer arbetar aktivt med rehab- och omtankesamtal, och samarbetet med HR lyfts som viktigt. KIA-rapporter följs regelbundet och används för att identifiera och åtgärda risker. Utvecklingsdagar har genomförts med fokus på olika arbetsmiljöområden som till exempel samverkan, ledarskap och kommunikation inom arbetsgruppen.

Medarbetarundersökningen för 2025 gav ett HME-värde på 76, något högre än året innan. Särskilt positivt är tydliga förväntningar, välfungerande rutiner för sjukanmälan, meningsfullt arbete, kännedom om mål samt ledarskap. Andelen ambassadörer har ökat från 9 till 15.

Hållbart arbetsliv, hemtjänst

HME för verksamhetsområdet har sjunkit från 78 till 74, främst kopplat till motivation och ledarskapsaspekter. Besparingar och omställningar har påverkat medarbetarnas upplevelse. Enhetschefernas egen HME ligger kvar på 80. Hemtjänst dagarna genomfördes med tema *hälsa och arbetsglädje*. Dagarna innehöll bland annat föreläsningar och utställare.

Sjukfrånvaron har minskat från 15,7 procent till 13,4 procent. Psykisk ohälsa står för en stor del av frånvaron. Utbildning i psykisk ohälsa har genomförts och flera projekt för kartläggning och förebyggande insatser pågår tillsammans med HR-partners och företagshälsovården.

Arbetsmiljöverket har genomfört tillsyn på tre enheter, vilket resulterat i att det på vissa har ställts krav på att förbättra dokumentation och det systematiska arbetet vid hot och våld samt användning av tjänstefordon.

Antalet KIA-rapporter har minskat (270 jämfört med 317 året innan), men olyckorna har ökat från 75 till 85. Belastningsfrågor, förflyttningar och fall är vanliga orsaker.

Södra 2 har stärkt sitt arbete med brottsförebyggande åtgärder för att trygga arbetsmiljön, detta har skett i samarbete med polis och ABVB, vilket gett tydlig effekt under till exempel nyårshelgen.

Hållbart arbetsliv, vård, stöd och utredning

Sjukfrånvaron minskade något under året, och landade på 6,5 procent totalt. HME-resultatet blev 81, något lägre än året innan.

På lokal samverkansgrupp, LSG, valde vi att fokusera på arbetsmiljömål kring tydlig förväntan på arbetets innehåll och där har vi arbetat vidare med att utveckla kvalitetsledning med rutiner och processer.

Hälsa på arbetsplatsen var ett mål där verksamheten arbetat med friskfaktorer. Ökad digital trygghet var ännu ett mål som verksamheten arbetat med genom att först genomföra en enkät kring digital kunskap för att få ett nuläge avseende upplevelsen, som verksamheten kommer att arbeta vidare med.

Hållbart arbetsliv, personligt stöd och omsorg

Verksamheten har under året aktivt följt upp sjukfrånvaron och bedömer att den totala sjukfrånvaron för 2025 landar på 10 procent. Det systematiska arbetet har varit löpande

genom hela året och stort fokus har legat på att stärka friskfaktorerna, minska sjukfrånvaron och lyfta goda exempel till den lokala samverkansgruppen för gemensamt lärande.

HME-resultatet för PSO blev 80, vilket innebär att förra årets resultat bibehålls.

Arbetsmiljöarbetet har i övrigt bedrivits systematiskt via Sunt Arbetslivs åtgärds paket kring friskfaktorer. Bedömningen är att PSO når målen för ett hållbart arbetsliv och processerna fortsätter under 2026.

Hållbart arbetsliv, individ och familjeomsorgen

Sjukfrånvaron har minskat avsevärt under året. Verksamheten arbetar aktivt med friskfaktorer, arbetsmiljö, återhämtningsinsatser och rutiner för tidig upptäckt av ohälsa. Medarbetarenkäten visar stärkt medarbetarengagemang och fler ambassadörer för arbetsplatsen.

Hållbart arbetsliv – arbete, sysselsättning och integration

Sjukfrånvaron har ökat något till 9,65 procent, med stigande långtidsfrånvaro.

Poolpersonal har använts för att täcka frånvaro. Arbetsmiljöarbetet har fokuserat på friskfaktorer med bas från resultaten från tidigare års medarbetarundersökning. Daglig verksamhet har genomfört kartläggning av organisatorisk och social arbetsmiljö och tagit fram åtgärdsplaner för att stärka arbetsmiljön inom verksamheten.

Personalstatistik

Personalstatistik	Period	Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2024
Totalt antal månadsavlönade	1 nov	1389	337	1726	1
Varav tillsvidareanställningar	1 nov	1314	303	1617	1
Varav visstidsanställningar	1 nov	75	34	109	oför
Antal årsarbeten totalt, utifrån anställning	1 nov	1342	326	1668	6
Antal årsarbeten totalt, utifrån arbetad tid	Helår	1137	337	1474	8
Timavlönad tid omräknat till årsarbeten	Helår	93	48	141	22
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanst. (%)	1 nov	97	98	97	oför
Andel heltid, anställning, tillsvidareanst. (%)	1 nov	85	90	86	-1
Medelålder, tillsvidareanst.	1 nov	45	40	44	oför
Övertidstimmar	Helår	12 994	5556	18 450	5013
Fyllnadstimmar	Helår	3466	1416	4882	-11 548
Personalrörlighet, extern och intern (%), tillsvidareanst.	Helår	10,5	11,0	10,6	1,1
Pensionsavgångar antal	Helår	30	5	35	10
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, total	Helår	11,6	7,5	10,7	-0,6
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 1-14	Helår	4,0	3,8	4,0	0,1
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 15-59	Helår	1,0	0,5	1,0	oför
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 60+	Helår	6,6	3,1	5,8	-0,6

Kompetensförsörjning

Under året har förvaltningens personal- och kompetensförsörjningsplan reviderats och antagits av förvaltningschef. Planens övergripande syfte är att ha en verksamhet av hög kvalitet, och ett led i att uppnå detta mål är att vara en attraktiv arbetsgivare och arbetsplats där medarbetar vill, orkar och har förutsättningar att arbeta kvar.

En övergripande ambition är att vara en lärande organisation där medarbetare ges förutsättningar för kompetensutveckling hela yrkeslivet, för att såväl bibehålla som vidareutveckla kompetens. För att uppnå dessa ambitioner, mål och syften avser förvaltningen arbeta på ett än mer systematiserat sätt där kompetensförsörjningsfrågan är en del av förvaltningens kvalitet- och verksamhetsutveckling.

Förvaltningen vill uppnå en samordnad, kvalitetssäkrad och hållbar modell för kompetensutveckling inom socialförvaltningen i Vänersborgs kommun, med fokus på vetenskap, beprövad erfarenhet och praktisknära lärande. Med detta förväntas kvaliteten i verksamheten kunna bibehållas, och utvecklas till gagn för de personer som behöver stöd via förvaltningen.

Arbete har påbörjats med att, med utgångspunkt i modell för kunskap, kompetens och kvalitet för baspersonal i Fyrbodalen, tillskapa denna kompetensmodell som inkluderar alla roller i förvaltningen. Först ut kommer legitimerad personal, dvs sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter vara. Målet är att tillse att personalen har den kompetens som krävs för att genomföra sitt uppdrag på ett kvalitativt sätt. Ett utvidgat syfte är att kompetensutveckling hela yrkeslivet bidrar till en god arbetsmiljö, samt ökar attraktiviteten för såväl yrket som kommunen som arbetsgivare.

Förvaltningen har fortsatt utmaningar när det gäller språk och språkförmåga hos medarbetare. Under 2025 har därför arbetet med språk och språkstöd intensifierats, i synnerhet inom äldreomsorgen. I den mån det uppkommer kvalitetsbrister i våra verksamheter som är relaterade till språk och språkförmåga måste dessa hanteras skyndsamt. Regeringen flaggar för ett språkkrav inom äldreomsorgen där arbetsgivaren kommer att få ett tydligt ansvar för att tillse att personalen når upp till angiven språknivå. Här har förvaltningen påbörjat ett resonemang om hur vi ska:

- Inventera/kartlägga de språkutmaningar som finns
- Planera och genomföra språkbedömningar
- Utifrån våra inventerade behov besluta om och genomföra vilka insatser som ska genomföras för att språk stärka, språk stödja och språkinspirera den befintliga personalen

Utöver att planera för ett kommande språkkrav har förvaltningen att hantera de mer konkreta utmaningarna kring språk som finns i några av våra verksamheter. Ett exempel på en aktivitet som genomförts under 2025 är svenska i studiecirkelform. Det är två lärare vid Kunskapsförbundet Väst som hållit i cirkeln inom en av våra verksamheter. Cirka 7 – 8 vårdbiträden/undersköterskor plus språkombud har träffats tre gånger på betald arbetstid cirka 3,5 timme per gång. De har tränat på både vardagssvenska och yrkessvenska samt fått bra tips och förslag på hur de kan bli ännu bättre på svenska språket. Förhoppningen var att deltagarna skulle känna sig ännu tryggare i mötet med brukarna/de boende och deras närstående och deltagarnas arbetskamrater. Deltagarna fick också några uppgifter att göra mellan kurstillfällena och i och med att språkombuden har deltagit har de också kunnat vara ett bra stöd både mellan kurstillfällena och i det fortsatta språkstödet på arbetsplatsen.

Studiecirkeln samt arbetet runt i kring har varit väldigt uppskattat både hos deltagare, lärare och chef, och planen är att fortsätta med denna metod under 2026.

Förvaltningen har arbetat med att i ökad utsträckning nyttja ÄO-lyftet för att därigenom kompetensutveckla såväl tills vidare- som visstidsanställda. Förvaltningen har fortsatt ge flera tillsvidareanställda som saknar grundläggande kompetens och vi har strävat efter att nyttja fler av våra platser till såväl två- som treterminers utbildningen till undersköterska. Verksamheten har också under året kunnat nyttja mer äldreomsorgsmedel genom att vi har infört en ny rutin och en specifik projektkod som vi använder för vissa kortare utbildningar så att vi kan återrapportera på ett bra sätt till Socialstyrelsen. De utbildningar som konteras på detta sätt är tex utbildning med relevans utifrån Socialstyrelsens allmänna råd om grundläggande kunskap äldreomsorg och Socialstyrelsens kompetensmål för undersköterskor (tex förflyttningar, demens, välfärdsteknik, nutrition etcetera).

Förvaltningen är fortfarande pilot-kommun när det gäller PRAO och där har vi sett en mycket positiv utveckling där fler elever väljer att ansöka om att få göra sin PRAO inom våra verksamheter. Under vårterminen 2024 var det 13 elever som sökte och under höstterminen 2025 var det hela 54 elever som sökte PRAO hos oss. Dessa ungdomar är en viktig grupp för oss att nå för att om möjligt väcka ett intresse för att söka vård och omsorgsprogrammet och därigenom öka rekryteringsbasen för oss.

Utöver det har förvaltningen även ett antal medarbetare som är utsedda som yrkesambassadörer. De deltar på olika mässor och event, men är också ute i skolorna, tar emot studiebesök etcetera, allt för att bredda bilden av våra verksamheter och attrahera, rekrytera och bibehålla medarbetare samt locka fler till utbildning.

Administrativa avdelningen och Kvalité och utveckling

Färdtjänst	2023	2024	2025
Antal personer med beviljad färdtjänst 31/12	1 320	1 176	2 442*
Antal arbetsresor	1 790	2 376	2 830
Antal övriga resor	22 793	25 414	25 320
Nettokostnad per resa, kr	259	283	304
Antal avslag	24	63	44
Riksfärdtjänst	2023	2024	2025
Antal utförda enkelresor	21	14	24
- varav flyg	0	0	0
- varav tåg	8	5	4
- varav bil	13	9	20
Genomsnittlig kostnad per resa, kr	1 168	6 991	3 551

*Den stora ökningen beror på annat sätt att ta ut statistiken 2025 jmf 2023-2024.

Äldreomsorg

Särskilt boende

Allvårdsboende och demensboende	2023	2024	2025
Totalt antal platser 31/12	347	362	362
Varav:			
- Ringhem	27	27	27
- Niklasbergsvägen 9	24	24	24
- Solängen	66	66	66
- Nordkroksvägen 6	44	44	44
- Björken	45	45	45
- Eken	36	36	36
- Linden	36	36	36
- Solhaga	24	24	24
- Sörbygården	24	24	24
- Niklasbergsvägen 1	36	36	36
Personalkostnad per plats/dag, kr	1 598	1 674	1 660
Nettokostnad per plats/dag, kr	1 851	1 917	1 895
Genomsnittlig beläggning	100	100	100

Hemtjänst

Hemtjänst	2023	2024	2025
Antal personer med utförd hemtjänstinsats	712	716	723
Totalt antal utförda timmar	250 592	252 723	254 807
- Varav utförda timmar/insatser av annan utförare	22 514	23 838	24 111
- Varav utförda timmar/larm	4 696	5 421	5 909
- Varav utförda timmar/natt	10 070	9 679	10 119
Personalkostnad per utförd timma, kr	761	743	730*

*Den lägre personalkostnaden per utförd timma beror på sänkt PO-pålägg mellan 2024-2025.

Vård, Stöd och Utredning

<u>Kommunal primärvård</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal inskrivna i hemsjukvård (31/12)	1 121	1 082	1 002
Antal ärenden Samverkande sjukvård	78	54	76
Antal genomförda vaccinationer	3 000	1 416	1 318
Antal insatser/patientbesök Kommunrehab*	11 755	12 486	14 638

* Från och med 2025 bygger statistiken på antal registrerade insatser i verksamhetssystemet

<u>Korttidsvård och växelvård</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal inskrivna under året	712	683	660
Antal platser	26	26	26
Antal vårddagar	8 927	8 709	7 567
Beläggning i %	102	99	86
Antal köpta korttidsdygn	500	101	53
Personalkostnad per vårddag	1 845	1 962	2 194
Total nettokostnad per vårddag	1 964	2 081	2 373

<u>Utskrivningsklara</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal patienter (ej unika)	1 343	1 302	1 226
Antal betaldagar	473	47	7
Kostnad per vårddag, i kr	10 500	11 600	11 500

<u>Dagverksamhet - Biståndsbedömd</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal besök på dagverksamhet	7 042	8 481	8 129
Personalkostnad per besök, i kr	1 286	1 196	1 253

<u>Förebyggande verksamhet – Antal besök</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Torpa träffpunkt	1 645	1 477	2 038
Övriga träffpunkter	9 289	8 080	7 658
Anhörigstöd	816	630	598
Frivilligverksamhet	1 115	1 100	971

<u>Bemanningsenheten</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Sålda timmar totalt	150 530	156 406	151 777
- varav Äldreomsorg	111 785	112 372	109 161
- varav Personligt Stöd & Omsorg	38 745	44 034	42 616

<u>Biståndsenheten</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Totalt antal fattade beslut	3 265	3 782*	4 083*
- varav bifall	3 200	3 656	3 931
- varav avslag	65	126	152

* Justerat utfall 2025 med 600 beslut om bifall som avser trygghetslarm på redan fattade hemtjänstbeslut. Justerat utfall 2024 med 561 beslut om bifall som avser schabloner på redan fattade hemtjänstbeslut.

Individ- och Familjeomsorg

<u>Barn & Unga</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal pågående utredningar under året	952	1 026	1 034
Antal ansökningar om vård enligt LVU	12	14	3
Antal beslut om vårdnadsöverflytt	5	8	8
<u>Barn & Unga – HVB/SIS (0–21 år)</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal placerade totalt under året	34	40	45
Antal vård dagar totalt under året	6 101	7 219	8 508
Genomsnittlig nettokostnad/dygn, i kr	4 788	5 295	5 443
<u>Barn & Unga – Familjehem (0–21 år)</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal placerade totalt under året	97	102	127
Antal vård dagar totalt under året	25 806	26 149	28 202
Genomsnittlig nettokostnad/dygn, i kr	1 133	1 147	1 378
<u>Barn & Unga – Öppenvårdsinsatser</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal öppenvårdsinsatser under året	278	354	413
Antal med stöd av kontaktperson	4	6	10
Antal med stöd av kontaktfamilj	21	25	30
<u>Familjerätt</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal utredningar (Vårdnad, boende, umgänge)	51	58	42
Antal samarbetsamtal	80	92	79
Antal informationssamtal	55	63	61
<u>Familjerådgivning</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal besökande personer	174	327	414
Antal genomförda samtal	386	601	476
<u>Vuxenvård</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal utredningar under året - SoL	115	117	112
Antal utredningar under året - LVM	17	9	8
<u>Vuxenvård – Externt köpt vård - Missbruk</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal placeringar under året - SoL	2	1	0
Antal placeringar under året - LVM	3	3	2
Antal vård dygn under året - SoL	99	58	0
Antal vård dygn under året - LVM	414	479	94
Genomsnittlig nettokostnad/dygn	4 323	5 082	6 658
<u>Skyddat boende – Våld i nära relation & Avhoppare</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal köpta platser under året - ViN	2	1	3
Antal köpta platser under året - Avhoppare	0	0	3
Antal vård dygn under året - ViN	260	12	162
Antal vård dygn under året - Avhoppare	0	0	385
Genomsnittlig nettokostnad/dygn	2 673	1 395	1 588
Antal insatser i skyddat boende, THN enligt avtal	8	3	6

<u>Vuxenvård – öppenvårdsinsatser</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal öppenvårdsinsatser under året	109	113	111
<u>Ekonomiskt bistånd</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal bidragshushåll totalt under året	660	691	739
Antal bidragsmånader/hushåll (Snitt)	7,3	7,3	7,3
Antal personer med förmedlade medel under året	32	31	31
Utbetalt ekonomiskt bistånd, i tkr	44 551	48 624	55 110

Personligt stöd och omsorg

<u>Personlig assistans LSS under 20 timmar/vecka</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal personer med verkställt beslut den 31/12	14	15	10
Antal personer med kommunen som utförare	8	8	6
Antal beslutade timmar/månad i egen regi per 31/12	941	971	693
Antal beslutade timmar/månad i privat regi per 31/12	1 859	1 425	966
Antal utförda timmar under året i egen regi	9 727	11 501	10 506
Antal utförda timmar under året i privat regi	16 547	14 135	10 220
Bruttokostnad per utförd timma i egen regi, kr	337	340	376
Bruttokostnad per utförd timma i privat regi, kr	296	306	326

<u>Personlig assistans SFB över 20 timmar/vecka</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal personer med verkställt beslut den 31/12	48	48	53
Antal personer med kommunen som utförare	8	8	7
Antal beslutade timmar/månad i egen regi per 31/12	4 010	3 905	3 905
Antal utförda timmar under året i egen regi	45 220	45 055	42 976
Bruttokostnad per utförd timma i kommunal regi, kr	485	473	496
Ersättning från Försäkringskassan, kr/tim	324,5	332,6	342,6

<u>Ledsagarservice LSS</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal ärenden i verkställighet den 1/10	21	20	19
Antal beviljade timmar per månad den 1/10	409	374	330

<u>Avlösning LSS</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal ärenden i verkställighet den 1/10	28	34	28
Antal beviljade timmar per månad den 1/10	413	377	295

<u>Kontaktpersoner LSS, SoL</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal ärenden i verkställighet den 1/10, LSS	54	60	61
Antal ärenden i verkställighet den 1/10, SoL	59	57	57

<u>Korttidsvistelse LSS</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal personer med korttidsplats 1/10	48	49	43
Antal beviljade dygn per månad per den 1/10	228	190	190
Antal externa placeringar per 31/12	1	1	0
Nettokostnad för externa placeringar, kr	801 128	501 436	311 980

<u>Korttidstillsyn LSS</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal verkställda beslut i egen regi	13	15	10
Köpta platser 31/12	1	5	5
Kostnad per köpt plats, kr/år	96 200	100 720	100 720

Statistikbilaga till Verksamhetsberättelse 2025 – Socialnämnden

<u>Boendestöd - Stödteam</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal personer med insatsen den 31/12	115	102	108
Antal beställda timmar/mån per 31/12	556	485	452
Antal planerade besök under året	29 670	26 907	18 353
<u>Aktivitetshus, Niklasbergsvägen 3 – Psykiatrin</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal besök	3 750	3 414	3 649
Antal deltagare, snitt	33	33	41
Nettokostnad/besök, kr	368	421	378
<u>Bostad med särskild service LSS</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Totalt antal brukare	136	138	139
Totalt antal lägenheter	140	140	140
<u>Varav servicebostäder</u>			
- Karlslundsgatan	9	9	9
- Bangatan	9	9	9
- Nordkroksvägen	7	7	7
- Enebacksgatan	10	10	10
- Idrottsgatan	13	13	13
<u>Varav gruppboendestäder</u>			
- Flottning-/Forbondegatan	6	6	6
- Tagelgatan	12	12	12
- Ankargatan	12	12	12
- Tegelbruksvägen	11	11	11
- Brinkebo	7	7	7
- Bladvägen	6	6	6
- Mörtvägen	4	4	4
- Snödroppsvägen	12	12	12
- Rapsvägen, Brålanda	6	6	6
- Edsgatan	6	6	6
- Niklasbergsvägen	4	4	4
- Idrottsgatan	6	6	6
Nettokostnad per brukare/dygn, kr (exkl. köp)	2 831	2 897	2 873
Köpta platser, vuxen, den 31/12	4	3	3
Genomsnittlig dygnskostnad vid köp, kr	9 432	8 487	8 775
Köpta platser, barn & unga, den 31/12	6	8	6
Genomsnittlig dygnskostnad vid köp, kr	2 207	2 794	3 283

<u>Boende för personer med psykiska funktionshinder</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Totalt antal brukare	44	43	40
Totalt antal lägenheter	49	48	45
Varav			
- Edsvägen	15	15	12
- Storegårdsvägen	9	0	0
- Kastanjevägen	10	0	0
- Regementsgatan	7	7	7
- Niklasbergsvägen	8	8	8
- Tomtevägen	0	18	18
Nettokostnad per plats/dag (exkl. köpt plats), kr	1 755	2 004	2 312
Köpta platser den 31/12	6	4	3
genomsnittlig dygnskostnad köpt plats, kr	4 064	4843	4 702

Arbete, Sysselsättning & Integration

	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Totalt antal anvisade personer under året (unika)	631	619	669

<u>Beställare</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Försörjningsstöd	242	257	275
Arbetsförmedlingen	43	80	61

<u>Antal insatser - arbetsmarknadspolitiska åtgärder</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
OSA-platser	9	3	2
Trygghet- och utvecklingsanställningar	9	4	4
Lönebidrag	1	0	3
Nystartsjobb	71	61	65
Introjobb	21	1	3
Arbetsprövning	18	0	0
Kommunalt uppföljnings- och aktivitetsansvar	268	269	289
Integration/Samhällsinformation	8	17	8
Arbetsträning/Arbetspraktik	159	28	187

<u>Övriga ungdomsinsatser</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Feriearbetande ungdomar år 9	81	80	80
Feriearbetande ungdomar gymnasiet	80	80	80
Feriearbeten statsbidrag	24	28	54

<u>Aktivitetshus – Psykiatri</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Antal besök Fisketorget	3 200	2 584	2 273
Antal unika deltagare Fisketorget	60	53	58
Personalkostnad/besök	318	415	515

Statistikbilaga till Verksamhetsberättelse 2025 – Socialnämnden

Daglig verksamhet LSS	2023	2024	2025
Antal personer med beslut	197	198	215
Hagaparken	27	30	29
Torpen	3	0	0
Slåttergatan	30	31	27
Gyllenhemsgatan	23	22	21
Lyckan Secondhand	11	10	10
Fredrikslunds Landeri – Hunddagis	13	14	14
Klappteatern	11	11	12
Holmängen	8	6	4
Forbondegatan	0	0	6
Transporten	10	12	11
Gränden	13	14	15
Öppenheten – Vänerparken	12	10	10
Företagsgrupp	21	21	19
Företagsplatser, heltid	8	12	14
Mottagningen	7	5	23
Nettokostnad per brukare/dag, i kr	978	965	940
Flykting	2023	2024	2025
Kommunmottagna flyktingar under året	21	76	9
Varav ensamkommande barn	3	0	3
Mottagna skyddsbehövande från Ukraina	0	29	13

§ 14

Godkännande av lång verksamhetsberättelse 2025

KUFRN 2025/52

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner lång verksamhetsberättelse 2025.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har i uppdrag att efter årets slut upprätta en verksamhetsberättelse som sedan kommer att ingå i kommunens sammanställning av samtliga nämnders verksamhetsberättelser 2025. Verksamhetsberättelsen ska innehålla information om årets viktigaste händelser, resultatredovisning avseende mål, ekonomi och personal, uppdrag samt verksamhetsuppföljning för respektive verksamhetsområde.

Året har präglats av effektivisering i form av förändringar i verksamheternas organisering för att kunna möta nutida och framtida krav på omställning. Exempel på det är att biblioteken har fasat ut assistenttjänster till förmån för programverksamhet, de öppna verksamheterna för unga har slagits samman för att minska sårbarhet och kunna använda medarbetarnas olika kompetenser bredare, idrottsanläggningarna har investerat i elfordon och robotar för att medarbetarna ska kunna lägga mer tid på kvalitetshöjande insatser.

Året har också präglats av omfördelningar i budget. Ökade kostnader i form av allmänna kostnadsökningar och interna köp- och säljkostnader tvingar förvaltningen att göra omfördelningar för att bibehålla en stabil budget och budgetbalans.

Omfördelningar har genomförts för ökad måluppfyllelse genom att förstärka de delar som kopplas till de förväntade resultaten, medan andra delar fått stå tillbaka.

Förvaltningen kan konstatera att måluppfyllelse avseende verksamhet och budget har hanterats mycket väl. De flesta ambitionsnivåer som förvaltningen direkt kan påverka har goda resultat samtidigt som medarbetarnöjdheten har ökat. Mätningen av kvalitet, service och bemötande har fallit väl ut och våra besökare är mycket nöjda med den verksamhet som bedrivs.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse godkännande av lång verksamhetsberättelse 2025
- Verksamhetsberättelse kultur- och fritidsnämnden 2025

Sändlista

Kultur- och fritidsförvaltningens chefer
Ekonomikontoret
Kommunfullmäktige

Utdragsbestyrkande

2026-02-06

Dnr: KUFRN 2025/52

Handläggare

Amanda Christiansdotter
amanda.christiansdotter@vanersborg.se
0521-72 24 36

Mottagare

Kultur- och fritidsnämnden

Godkännande av lång verksamhetsberättelse 2025

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner lång verksamhetsberättelse 2025.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har i uppdrag att efter årets slut upprätta en verksamhetsberättelse som sedan kommer att ingå i kommunens sammanställning av samtliga nämnders verksamhetsberättelser 2025. Verksamhetsberättelsen ska innehålla information om årets viktigaste händelser, resultatredovisning avseende mål, ekonomi och personal, uppdrag samt verksamhetsuppföljning för respektive verksamhetsområde.

Året har präglats av effektivisering i form av förändringar i verksamheternas organisering för att kunna möta nutida och framtida krav på omställning. Exempel på det är att biblioteken har fasat ut assistenttjänster till förmån för programverksamhet, de öppna verksamheterna för unga har slagits samman för att minska sårbarhet och kunna använda medarbetarnas olika kompetenser bredare, idrottsanläggningarna har investerat i elfordon och robotar för att medarbetarna ska kunna lägga mer tid på kvalitetshöjande insatser.

Året har också präglats av omfördelningar i budget. Ökade kostnader i form av allmänna kostnadsökningar och interna köp- och säljkostnader tvingar förvaltningen att göra omfördelningar för att bibehålla en stabil budget och budgetbalans. Omfördelningar har genomförts för ökad måluppfyllelse genom att förstärka de delar som kopplas till de förväntade resultaten, medan andra delar fått stå tillbaka.

Förvaltningen kan konstatera att måluppfyllelse avseende verksamhet och budget har hanterats mycket väl. De flesta ambitionsnivåer som förvaltningen direkt kan påverka har goda resultat samtidigt som medarbetarnöjdheten har ökat. Mätningen av kvalitet, service och bemötande har fallit väl ut och våra besökare är mycket nöjda med den verksamhet som bedrivs.

Beredning

Ärendet har beretts i förvaltningens ledningsgrupp.
Ekonomikontorets anvisningar för boksluts- och årsredovisningsarbetet 2025.
Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning.

Underlag

Lång verksamhetsberättelse kultur- och fritidsnämnden 2025.

Anna Svensson
Förvaltningschef

Sändlista

Kultur- och fritidsförvaltningens chefer
Ekonomikontoret
Kommunfullmäktige

Verksamhetsberättelse 2025

Kultur- och fritidsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1.1 Måluppfyllelse	3
1.2 Ekonomi	3
1.3 Personal	3
Årets viktigaste händelser	4
1.4 Beslut om drift av verksamhet i Kulturhuset	4
1.5 Beslut om nybyggnation av Mötesplats för unga	4
1.6 Beslut om renovering av Idrottshusets B- paviljong	4
1.7 Hållbart medarbetarskap	4
Sammanfattande analys	5
Resultatredovisning – mål, ekonomi och personal	6
1.8 Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige	6
1.9 Nämndens förväntade resultat	8
1.10 Ekonomi	15
1.11 Personal	17
Verksamhetsuppföljning	20
1.12 Förvaltningsadministrationen	20
1.13 Fritid	22
1.14 Kultur	29

Sammanfattning

2025 har präglats av omfattande utvecklingsarbete, god måluppfyllelse, ett stabilt ekonomiskt resultat och ett fortsatt starkt medarbetarengagemang. Trots kostnadsökningar och höga krav på omställning har nämnden lyckats hålla kvaliteten hög, utöka verksamhetsutbudet och fortsätta bidra till social hållbarhet, delaktighet och goda uppväxtvillkor i Vänersborgs kommun. Dock kan konstateras att det i flera enheter har varit färre öppettider och besökare. Det behöver analyseras av verksamheterna, men kan delvis bero på omprioritering av insatser. Förstärker man det ena måste man prioritera ned något annat.

1.1 Måluppfyllelse

Kultur- och fritidsnämnden har under 2025 genomfört ett omfattande utvecklings- och effektiviseringsarbete som lett till god måluppfyllelse inom flera av kommunens inriktningsmål. Verksamheterna har fortsatt stärka det sociala uppdraget genom att skapa möten och gemenskap mellan invånare samt erbjudit en bred och i stort sett kostnadsfri fritid för barn och unga. Notera dock att föreningslivets aktiviteter fortsatt kostar pengar för invånarna. Särskilda insatser har gjorts för underrepresenterade grupper, bland annat i Torpaområdet där över 70 aktiviteter genomförts med goda resultat. Arbetet på idrottsanläggningarna har både effektiviserats och nått en högre kvalitet, programverksamheten på biblioteken och kulturutbudet generellt har expanderat kraftigt, och en rad verksamheter har nått eller överträffat sina målvärden och ambitionsnivåer.

1.2 Ekonomi

Nämnden redovisar ett positivt ekonomiskt resultat om 2,6 mnkr, motsvarande cirka 2 % bättre än budget. Detta beror främst på avsatta men ännu ej utnyttjade hyresmedel för Arena Vänersborg samt högre externa intäkter än beräknat, bland annat från regionen. Kostnaderna har hållits nere genom vakanshållning och vissa omorganisationer.

1.3 Personal

Medarbetarengagemanget (HME) fortsätter utvecklas positivt och når 81, vilket ligger över både kommunens genomsnitt och ambitionsnivå. Förvaltningen arbetar strukturerat med arbetsmiljö, friskfaktorer och tillitsbaserat ledarskap. Sjukfrånvaron ökar något jämfört med föregående år, men ligger fortfarande lägre än kommunens totala nivå. Organisationsförändringar inom bland annat fritidsgårds- och biblioteksverksamheten har bidragit till bättre kompetensutnyttjande och mer hållbara arbetsgrupper.

Årets viktigaste händelser

1.4 Beslut om drift av verksamhet i Kulturhuset

Under året genomfördes upphandling av verksamhet i Kulturhuset vilket säkerställer laglighet, kvalitet och uppföljning av verksamheten. Kulturhuset är väldigt viktig för kommunens kulturföreningar och kulturliv i stort. De flesta aktiviteter och arrangemang som pågår i Kulturhuset arrangeras av en rad olika föreningar, studieförbund och kommunal verksamhet.

1.5 Beslut om nybyggnation av Mötesplats för unga

Efter flera års arbete med detta projekt tog kommunstyrelsen beslut om uppstart av byggnationen. Det är en satsning på det främjande och förebyggande arbetet för barn och unga och ligger helt i linje med intentionerna i den nya socialtjänstlagen och kommer att möta den utmaning kommunen har med ökad psykisk ohälsa hos unga. Projektering har genomförts under hösten 2025 och i det arbetet har unga varit en av referensgrupperna. Parallellt har förvaltningen organiserat om verksamheterna för att på ett bättre sätt kunna arbeta med den verksamhetsomställning som krävs fram till öppnandet av mötesplatsen.

1.6 Beslut om renovering av Idrottshusets B-paviljong

Kommunstyrelsen tog under året beslut om igångsättning av den omfattande renovering som byggnaden kräver. Skicket har under flera års tid varit eftersatt och med renoveringen kan också viss verksamhetsanpassning ske. Projektering har genomförts under hösten 2025 och innehåller förutom allmän upprustning en ny entré och fler mindre idrottshallar än i dagsläget. Det öppnar möjligheterna för nya, mindre sporter att kunna hyra in sig i kommunala idrottslokaler.

1.7 Hållbart medarbetarskap

Förvaltningen har under de senaste åren haft en positiv utveckling i resultaten av medarbetarenkäten. Hållbart medarbetarskap (HME) visar en betydande höjning vilket är mycket glädjande och beskrivs mer nedan.

Sammanfattande analys

Året har präglats av effektivisering i form av förändringar i verksamheternas organisering för att kunna möta nutida och framtida krav på omställning. Exempel på det är att biblioteken har fasat ut assistenttjänster till förmån för programverksamhet, de öppna verksamheterna för unga har slagits samman för att minska sårbarhet och kunna använda medarbetarnas olika kompetenser bredare, idrottsanläggningarna har investerat i elfordon och robotar för att medarbetarna ska kunna lägga mer tid på kvalitetshöjande insatser.

Året har också präglats av omfördelningar i budget. Ökade kostnader i form av allmänna kostnadsökningar och interna köp- och säljkostnader tvingar förvaltningen att göra omfördelningar för att bibehålla en stabil budget och budgetbalans. Omfördelningar har genomförts för ökad måluppfyllelse genom att förstärka de delar som kopplas till de förväntade resultaten, medan andra delar fått stå tillbaka.

Förvaltningen kan konstatera att måluppfyllelse avseende verksamhet och budget har hanterats mycket väl. De flesta ambitionsnivåer som förvaltningen direkt kan påverka har goda resultat samtidigt som medarbetarnöjdheten har ökat. Mätningen av kvalitet, service och bemötande har fallit väl ut och våra besökare är mycket nöjda med den verksamhet vi bedriver.

Förvaltningen bedriver en omfattande verksamhet med relativt små medel och arbetet präglas av ständiga prioriteringar. Kultur- och fritidsnämndens olika verksamheter, inkluderat stödet till föreningslivet, möter en betydande andel av befolkningen i olika sammanhang och har en mycket stor potential i det främjande och förebyggande arbetet för barn och unga. Nämndens ansvar kan prioriteras i högre grad, i ett samhällsklimat av ökad ohälsa, polarisering, brist på tillit till andra, ny socialtjänstlag och så vidare. Kultur- och fritidsnämndens andel av den totala kommunala budgeten är 5%.

Resultatredovisning – mål, ekonomi och personal

1.8 Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige

I Mål- och resursplanen som beslutas av kommunfullmäktige kan riktade uppdrag och målvärden tilldelas alla nämnder. Dessa redovisas nedan, fördelat per inriktningsmål.

1.8.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

1.8.1.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	33,3 % (2022)	Tertial 3 2024 32,6 %	31 %
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	68,3 % (2022)	Tertial 3 2024 69,8 %	70 %

Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)

Nämndens bidrag till att öka tilliten till andra är de indirekta insatserna som främjar det fysiska mötet och dialoger mellan människor. Verksamheterna arbetar aktivt med relationsbyggande aktiviteter och det fysiska mötet som skapar social gemenskap. Verksamheterna möjliggör också möten mellan människor med olika bakgrund, behov och intressen vilket också bidrar till att bygga tillit mellan grupper av individer.

Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)

Forskning pekar på att fritidsaktiviteter kopplade till idrott, friluftsliv och kulturverksamhet är starkt bidragande till ett ökat välmående. De är viktiga utifrån att skapa sammanhang och trygga miljöer för barn och unga där en känsla av tillhörighet blir framträdande.

1.8.1.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga	2025-2027

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Ansvaret för att ta fram handlingsprogrammet ligger hos kommunstyrelsen men kultur- och fritidsförvaltningen har bidragit genom föreningsdialoger och framtagande av förslag till insatser.

1.8.2 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

1.8.2.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Klimatlöften för kommunen	24 klimatlöften antagna (2023)	23 av 24 klimatlöften påbörjade eller uppfyllda	24

Klimatlöften för kommunen

Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar med cirkulära flöden genom kostnadsfri utlåningsverksamhet på Biblioteken, Fritidsbanken samt på Timjan. Förvaltningen arbetar också aktivt med anläggningsutveckling där automatisering och byte till elfordon bidrar till minskad användning av fossila bränslen. Ett annat exempel är granulatsäkrande åtgärder på de kommunala konstgräsplanerna, vilka förhindrar spridning av mikroplaster.

1.8.3 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

1.8.3.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)	3,58 (2023)	Tertial 2 2025 3,43	3,6

Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)

Förvaltningen har intensifierat samarbetet med Forum Vänersborg samt bidragit med insatser till ett levande centrum under avstängningen av Dalbobron.

1.8.3.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar	2025-2026

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar

Kultur- och fritidsförvaltningen har i samtal med föreningslivet kunnat konstatera att det finns en efterfrågan hos föreningslivet om att nyttja kommunala lokaler i större utsträckning än vad som görs idag. Förvaltningen kan arbeta vidare med detta genom att se över vad som kan erbjudas inom förvaltningen men också hos andra förvaltningar. På enheten Bibliotek har man fortsatt att arbeta för att utöka konceptet meröppet, vilket innebär att våra invånare kan få tillgång till biblioteksfilialerna när lokalerna är obemannade. Enheten för idrottsanläggningar har också arbetat för att sänka trösklarna för kommunens invånare genom att bland annat utöka allmänheten åkning, vilket är mycket

välbesökt. I verksamhetsplaneringen för den nya Mötesplatsen för unga förs dialoger med andra förvaltningar om samutnyttjande av lokalerna, både inomhus och i utemiljön, som också ska fungera som skolgård. I stort sett alla förvaltningens verksamhetslokaler, exempelvis idrottsanläggningar, bibliotek och öppna mötesplatser för unga, nyttjas av andra aktörer än kultur- och fritidsverksamheter eller erbjuds att göra det.

1.8.4 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

1.8.4.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex	79 (2023)	Tertial 3 2025 80	80
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	9,3 %	Tertial 3 2025 8,8 %	8,7 %

Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex

I 2025-års mätning av medarbetarundersökningen uppgår förvaltningens resultat till 81, och överstiger både kommunens resultat som helhet och kommunfullmäktiges ambitionsnivå.

Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)

Sjukfrånvaron för 2025 uppgår för kultur- och fritidsförvaltningen till 7,2%, vilket är lägre än kommunens resultat som helhet och gör att förvaltningen når uppsatt ambitionsnivå.

1.9 Nämndens förväntade resultat

Nämndens verksamhetsplan visar hur nämnden bidrar till att kommunen uppfyller inriktningsmålen. Nämnden har tagit beslut om vilka resultat som förväntas uppnås eller genomföras under året och dessa redovisas här.

1.9.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Kultur- och fritidsnämnden strävar efter att erbjuda så många kommuninvånare som möjligt chansen att ta del av kultur- och fritidsverksamhet, detta utifrån olika intresseområden och med ett särskilt fokus på barn och unga. Utifrån målet om mer jämställda och jämlika förutsättningar har nämnden beslutat om att verksamheterna ska fokusera på underrepresenterade grupper och geografisk spridning för att uppnå målet. Det arbetas också aktivt för att minska könsskillnaderna i förvaltningens verksamheter där målsättningen är att nå en förvaltningsövergripande fördelning om 60/40, vilket också uppnås. Kultur- och fritidsnämnden har ansvaret för år 2 av SKR:s modellkoncept för jämställdhet i enlighet med beslut om Vänersborgs deltagande. Utifrån ett funktionsrättsperspektiv pågår insatser för att tillgängliggöra lokaler och skapa bättre förutsättningar för funktionshindrade att delta i förvaltningens verksamheter, och det är i stora delar en budgetfråga.

Verksamheterna i nämndens regi är nästan uteslutande kostnadsfria som en del i allas lika

möjlighet att delta och förvaltningen erbjuder en bredd av aktiviteter för olika åldrar och intressen för att alla barn och unga ska ha möjlighet till en aktiv fritid av något slag. Det bedrivs också avgiftsfri utlåningsverksamhet vilket får anses gå i linje med inriktningsmålet.

1.9.1.1 Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Kultur och fritidsnämndens verksamheter ska ha fokus på underrepresenterade grupper och geografisk spridning	

Kultur och fritidsnämndens verksamheter ska ha fokus på underrepresenterade grupper och geografisk spridning

Kultur- och fritidsverksamheterna skapar tydliga förutsättningar för en aktiv fritid i hela kommunen samt arbetar kontinuerligt med insatser för att fånga upp underrepresenterade grupper och på så vis bedöms det förväntade resultatet att uppnås.

Kultur- och fritidsförvaltningen har sedan tidigare identifierat underrepresenterade grupper i respektive verksamheter och arbetat aktivt med att nå dessa målgrupper genom olika aktiviteter, något som i regel får positivt gensvar och har lockat flertalet besökare. Övergripande är det främst unga boende i Torpa-området som har svårast att ta del av de verksamheter som erbjuds, vilket resulterat i att förvaltningen arbetat strukturerat och långsiktigt mot just denna målgrupp. Förvaltningen har under året arrangerat ett 70-tal aktiviteter för barn och unga i Torpaområdet genom uppsökande verksamhet utöver ordinarie utbud. Aktiviteterna har omfattat flera olika former och åldersgrupper och framgångsfaktorer i arbetet har varit ungdomsinflytande samt målmedvetet fokus på inkludering och mångfald. Den interna samverkan mellan förvaltningens verksamheter samt ett budgettillskott från kommunstyrelsen har varit avgörande för att kunna erbjuda den mängd och variation av aktiviteter som genomförts. En annan framgångsfaktor har varit samverkan med externa aktörer, såsom Vänersborgs FK, Trollhättans Basketklubb, Vänersborgs bordtennisklubb, AB Vänersborgsbostäder, studieförbund m.fl. Att aktivt bygga relationer med målgruppen och vårdnadshavare är en framgångsfaktor och

exempelvis har kulturpedagog från Musik- och kulturskolan sin bas i ett av bostadsområdena och arbetar ständigt med att bygga relation och öka medvetenheten om kultur- och fritidsverksamheterna i kommunen.

Det pågår ett fortsatt arbete med handlingsplaner utifrån HBTQI-certifiering och under året har det erbjudits HBTQI+-träffar samt att Vänersborgs HBTQI+-månad administrerats av förvaltningen.

Det har även implementerats ett arrangemangsstöd för unga som ökar ungas möjlighet att påverka sin egen fritid, men som fortfarande är i ett uppstartsskede.

På fritidsgårdarna har man också fortsatt med konceptet tjejkvällar som ämnar stärka målgruppen deltagande i verksamheten med anledning av en sned könsfördelning.

Musik- och kulturskolan har också likt tidigare bedrivit arbete med El Sistema på fritidstid i Brålanda och i Vargön, vilket har resulterat i att fler barn och unga anmält sig till Musik- och kulturskolans kurser. Verksamheten arbetar också med kultur i anpassad grundskola, liksom Fritidsgården på Torpa som har startat rastverksamhet för eleverna i anpassad grundskola.

Biblioteken har aktivt arbetat med sitt programutbud. För att möjliggöra att fler kan ta del av bibliotekens utbud har det erbjudits flera aktiviteter på biblioteksfilialerna och på andra platser än på biblioteken. För ytterligare utökad tillgänglighet är nu biblioteksfilialen i Vargön i startgroparna för införande av Meröppet.

Idrottsverksamheten har under året bidragit genom att fortsatt arbeta för att sänka trösklarna för kommunens invånare. Allmänhetens åkning har utökats och blivit mer tillgängligt genom möjligheten att låna mer utrustning, dels via Fritidsbanken, dels genom egna inköp. Lokaler/anläggningar har också tillgängliggjorts för andra kommunala aktörer samt för föreningslivet som ämnat skapa inkluderande verksamhet, särskilt under loven.

Avseende geografisk spridning är kultur- och fritidsförvaltningen fortsatt närvarande i de olika delarna av kommunen genom undervisning, nytillkomna projekt/aktiviteter och anläggningsutveckling. Det finns ett brett utbud av idrottsanläggningar runt om i kommunen vars drift är kommunal och det erbjuds undervisning genom musik- och kulturskolan i flera orter. Öppen ungdomsverksamhet drivs på flera ställen i kommunen där kultur- och fritidsförvaltningen antingen står för verksamheten eller stöttar annan part med ekonomiska medel. På så vis kan sägas att verksamheterna utefter sina förutsättningar bidrar till en god geografisk spridning som präglas av närhetsprincipen.

1.9.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Kultur- och fritidsverksamheterna bidrar indirekt till inriktningsmålet då barn och unga med en aktiv fritid och umgänge med andra presterar bättre i skolan. Idrott och dans främjar den fysiska hälsan och kulturverksamhet främjar det psykiska måendet. Verksamheterna främjar också ett ökat deltagande i samhället överlag samt inlärningsförmåga.

Förvaltningen arbetar aktivt med barnkultur i hela kommunen inom ramen för baskulturutbud i skolan som innefattar aktiviteter inom konstområdena bild, musik, litteratur, scenkonst, drama, dans, film och kulturarv, i alla årskurser. Här strävas efter en ökad måluppfyllelse i och genom estetiska kulturuttryck och under året har det varit särskilt fokus på språkutvecklande arbetssätt med två långsiktiga satsningar för förskolan och grundskolan. Under året har det också erbjudits läxhjälp i verksamheten Barnens kastanj, ett inslag som uppskattats av så väl vårdnadshavare som barnen.

1.9.2.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år	14,88	2024 14,01	17	

Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år

Kultur- och fritidsförvaltningen har under året satsat på ökad programverksamhet inom biblioteken och antalet aktiviteter har ökat i jämförelse med föregående år. Deltagandet har varierat och verksamheten kan konstatera att det ibland kan ta tid att etablera nya programpunkter. Marknadsföring har också identifierats som väldigt viktigt för att nå ut till fler individer och verksamheten har mer aktivt använt sociala medier.

Även om Kolada inte presenterat resultatet för 2025 ännu har insatser gjorts som bör resultera i en ökning. Avgörande faktorer är att en programplan utvecklats för att säkerställa målgruppsanpassning och att extra medel avsatts för dess innehåll. Det har också anställts ny kompetens för att främja målet vilket givit en tydlig effekt.

1.9.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar för att ett hållbarhetsperspektiv skall genomsyra hela förvaltningen. Som ett led i detta bedrivs flertal utlåningsverksamheter som är kostnadsfria och ämnar öka medvetenheten kring cirkulär konsumtion samt bidra till ett hållbart samhälle med minskad klimatpåverkan. Under året har fortsatta insatser kring granulatsäckring av kommunens konstgräsplaner genomförts för att förhindra mikroplaster att ta sig ut i naturen. Det pågår även ständig utveckling kring skötsel i samband med förvaltningens idrottsanläggningar där bland annat automatisering och elfordon är något som bidrar till inriktningsmålet.

1.9.3.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Antal utlånad media i samband med biblioteken	127 124 (2023)	2025 153 622	128 500	
Antal utlånade artiklar i samband med Fritidsbanken	-	2025 1 878	1 300	
Antal utlån i samband med Timjan	-	2025 42	25	

Antal utlånad media i samband med biblioteken

Målbilden för 2025 sattes utifrån 2023 års utlåningsstatistik där antalet utlån uppgick till 127 124 och då inte innefattade omlån. Det resulterar i en betydligt högre utlåningssiffra för 2025 och utifrån detta förväntar sig inte förvaltningen lika höga resultat framöver. Utöver det har verksamheten haft 13 599 e-lån och 2 549 strömmade filmvisningar. Möjligheterna för e-lånen är begränsade och kan inte bli mycket högre på grund av budget.

Antal utlånade artiklar i samband med Fritidsbanken

Fritidsbanken har haft öppet kvällstid samt måndag-fredag kl.14.00-16.00 under hela sommarlovet vilket är en service som inte kunnat erbjudas tidigare, och antal låntagare har ökat.

Antal utlån genom Ungkultur Timjan

Som en del av Timjans cirkulära verksamhet återfinns utlåningsverksamhet som ämnar erbjuda kostnadsfri utlåning av kreativt material, spel och verktyg för målgruppen 13–25 år. Ordinarie utlån sker hos Timjans verksamhet och genom bibliotekets utlåningssystem men det finns även möjlighet att låna ett mindre urval av Timjans "pysselpåsar" hos Birger Sjöbergsgymnasiets skolbibliotek. I september lanserades också ett utökat utbud med fler varianter av utlåningspåsar som fokuserade på de aktiviteter som varit mest populära i Timjans verksamhet.

1.9.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Kultur- och fritidsnämnden har en god geografisk spridning på sina verksamheter med idrottsanläggningar över hela kommunen, fyra bibliotek och tre fasta platser för musik- och kulturskolan. Dessutom erbjuder kultur- och fritidsförvaltningen en bredd av aktiviteter för olika åldrar och intressen där majoriteten av kultur- och fritidsförvaltningens aktiviteter är avgiftsfria som en del i allas möjlighet att delta. Inom de områden där förvaltningen inte själva kan bedriva verksamhet arbetar man kontinuerligt för att skapa förutsättningar för andra aktörer.

Förvaltningen är tvingad att ha ett ständigt fokus på effektiviseringar utifrån budget och har dessutom vidtagit flertal olika åtgärder för att jobba på rätt sätt med rätt saker för att nå måluppfyllelse. Bland annat har omorganisering skett i ungdomsverksamheterna där två verksamheter har slagits ihop till en för att nå bättre samverkan och kompetensutnyttjande. Ny organisering har genomförts inom biblioteksverksamheten för att få in adekvat kompetens för uppdraget såväl i närtid som på längre sikt. Effektiviseringar sker löpande inom anläggningarna för att frigöra anläggningsarbetarnas tid till annat som ger god service för användarna (föreningarna).

1.9.4.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Besökare och deltagare anser att verksamheten möter deras behov utifrån kvalitet, service och bemötande	-	2025 8,54	7	
Föreningar anser att verksamheten möter deras behov utifrån kvalitet, service och bemötande	-	2025 7,08	7	

Besökare och deltagare anser att verksamheten möter deras behov utifrån kvalitet, service och bemötande

Föreningar anser att verksamheten möter deras behov utifrån kvalitet, service och bemötande

Under året har det arbetats fram enkätundersökningar för flera av verksamheterna och till föreningslivet. Framtagna enkäter ämnar mäta kvalitet och service genom att bryta ner kvalitetsbegreppet i tre delar, *strukturkvalitet*, *processkvalitet* samt *resultatkvalitet*.

Sammanfattningsvis hamnar resultatet på en hög nivå (10-gradig skala), men eftersom det var första gången den genomfördes saknas jämförelsetal. Resultatet redovisas ytterligare under avsnittet verksamhetsuppföljning, [förvaltningsadministrationen](#) på sidan 20.

1.9.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Förvaltningen arbetar systematiskt med arbetsmiljön för alla medarbetare enligt fastställt årshjul, något som syftar till att säkerställa förutsättningarna för goda arbetsvillkor för våra medarbetare. Förvaltningen har god dialog i den fackliga samverkan i FSG och samtliga enheter inom förvaltningen har haft i uppdrag att identifiera och främja arbetet med friskfaktorer.

Inom förvaltningen genomfördes två organisationsjusteringar som ämnade bidra till ökad samverkan och bättre kompetensutnyttjande, vilket förväntas resultera i en bättre arbetsmiljö för medarbetarna. Det har också skett investeringar som ämnar förbättra förutsättningarna för förvaltningens medarbetare i det dagliga arbetet. Utöver detta har verksamheterna fokuserat på de utmaningar som framkommit i medarbetarundersökningen och det har bland annat arbetats med närvarande och tillitsbaserat ledarskap samt delaktighet och inflytande.

Under höstens mätning ökade kultur- och fritidsförvaltningens resultat för HME (Hållbart medarbetarengagemang) och personalomsättningen är låg, vilket tyder på att kultur- och fritidsförvaltningen är en arbetsplats som ger förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv och att förvaltningen befinner sig i en utveckling som uppfattas gynnsam utav medarbetarna.

1.9.5.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Medarbetarengagemang (HME) totalt kultur och fritid	78	2025 81	80	

Medarbetarengagemang (HME) totalt kultur och fritid

Kultur- och fritidsförvaltningens HME-resultat för året har ökat med tre indextal, från 78 till 81. Resultatet redovisas ytterligare under avsnittet [Personal](#) på sidan 17.

1.9.6 Nämndens kompletterande förväntade resultat

1.9.6.1 Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Utforma strategiska styrdokument avseende kultur- och fritidsområdet	◆

Utforma strategiska styrdokument avseende kultur- och fritidsområdet

Arbetet med att ta fram långsiktiga planer för kultur- respektive fritidsverksamheterna har påbörjats men är fortfarande i ett initialt skede. Arbete med uppdraget pågår och kommer inkludera bland annat invånardialog i form av föreningsträffar.

1.10 Ekonomi

1.10.1 Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	4,2	4,3	5,6
Övriga intäkter	17,3	15,0	13,9
Summa intäkter	21,4	19,3	19,5
Personal	61,3	60,4	59,4
Omkostnader	105,5	98,0	87,5
Avskrivningar & internränta	2,5	2,1	2,1
Summa kostnader	169,2	160,5	149,0
Nettokostnad	147,7	141,2	129,5
Nettobudget	150,4	143,2	130,1
Budgetdiff.	2,6	2,0	0,6

Årets resultat uppgår till 2,6 mnkr, vilket innebär en avvikelse mot budget med 2 %. Jämfört med 2024 är det en förbättring med 0,6 mnkr samtidigt som nettokostnaden ökat med 5 % jämfört med föregående år.

Budgetposter varierar över tid och mellan olika enheter men överlag är orsaken till överskottet att nämnden har avsatta medel för kommande hyreshöjning i Arena Vänersborg, motsvarande 3 mnkr. Då investeringen skjuts framåt ligger medlen kvar som ett överskott. Bortsett från hyreskompensationen är nämndens resultat i nivå med budget.

Årets redovisade intäkter överstiger budget vilket beror på ökade bidrag från främst regionen. Personalkostnader understiger budget till följd av vakanshållning samt sjukfrånvaro.

1.10.2 Verksamhetsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Nettokostnad	Nettobudget	Budgetdiff.
Nämnd och administration	0,5	13,2	12,7	13,2	0,5
Kultur	7,8	69,9	62,1	61,2	-0,9
Fritid	13,2	86,0	72,9	75,9	3,0
Summa	21,4	169,2	147,7	150,3	2,6

Nämnd och administration redovisar ett positivt resultat vilket främst beror på något lägre kostnader för arvoden inom nämnd samt lägre personalkostnader på grund av att förvaltningen inte återbesatt 0,5 tjänst som administratör.

Kultur omfattar allmän kultur, konsthall, bibliotek, musik- och kulturskola samt Kulturhuset och Vänersborgs museum och redovisar ett underskott. Inom Bibliotek beror underskottet på att förvaltningen organiserat om verksamheten och tillsatt andra kompetenser än man haft tidigare, med sikte på nutida och framtida behov. Underskottet

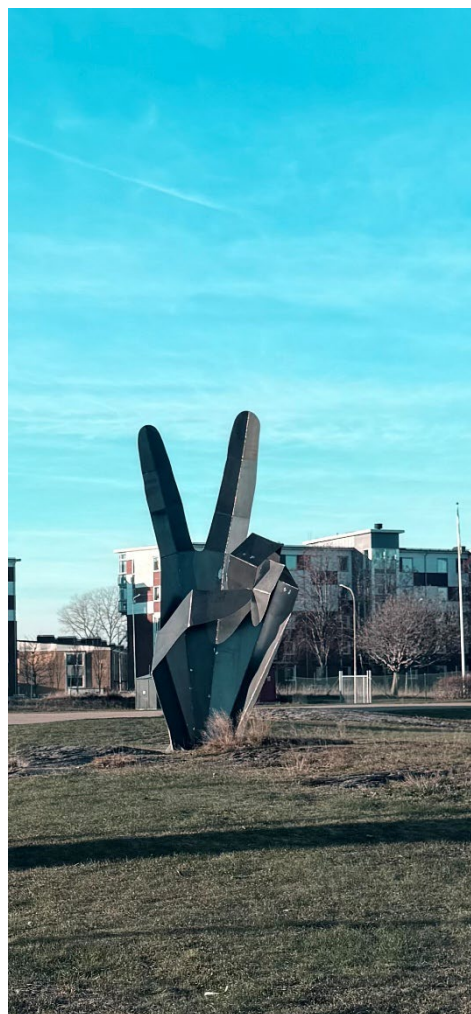
beror också på att förvaltningen medvetet lagt mer pengar än budgeterat på programverksamheten, då förvaltningen som helhet har ett överskott. Inom Konsthall beror underskottet på högre personal- och verksamhetskostnader än vad som är budgeterat, vilket ska åtgärdas 2026. Inom övriga enheter redovisas överskott på grund av lägre personalkostnader eller resultat nära balans.

Fritid omfattar idrottsanläggningar, fornvård, friluftsliv samt öppna mötesplatser för unga och redovisar ett positivt resultat. Inom idrottsanläggningar beror överskottet främst på kompensation för investeringar i anläggningar som inte aktiverats. Därtill även lägre personalkostnader på grund av arbete med schemaläggning samt tillfälliga vakanser och sjukskrivning inom personalstyrkan som inte har ersatts.

Fritidsgårdsverksamheten redovisar ett underskott på grund av tillfälligt högre personalkostnader som verksamheten inte kunnat påverka.

1.10.3 Investeringsredovisning

Mnkr	Investeringsplan	Utfall	Budgetdiff.
Inventarier	3,0	2,7	0,3
Konstnärlig gestaltning	1,0	1,0	0,0
Netto	4,0	3,7	0,3

Investeringar avser inventarier och verksamhetsanpassningar samt konstnärlig gestaltning.

Under året har investeringar bland annat gjorts i traktor, gräsklippare och elfordon inom anläggningar. Inom bibliotek har investeringar gjorts i nya hyllor till skyddsrum och biblioteket i Vargön samt meröppet i Vargön.

Investering i konstnärlig gestaltning har skett på Holmängenskolan samt på Sportcentrum.

1.11 Personal

1.11.1 Personalstatistik

Personalstatistik	Period	Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2024
Totalt antal månadsavlönade	1 nov	52	51	103	-2
Varav tillsvidareanställningar	1 nov	50	47	97	3
Varav visstidsanställningar	1 nov	2	4	6	-5
Antal årsarbeten totalt, utifrån anställning	1 nov	49	45	94	oför
Antal årsarbeten totalt, utifrån arbetad tid	Helår	42	41	83	1
Timavlönad tid omräknat till årsarbeten	Helår	1	1	2	1
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanst. (%)	1 nov	96	92	94	-1
Andel heltid, anställning, tillsvidareanst. (%)	1 nov	90	83	87	-3
Medelålder, tillsvidareanst.	1 nov	47	48	48	oför
Övertidstimmar	Helår	320	546	866	467
Fyllnadstimmar	Helår	12	150	162	-345
Personalrörlighet, extern och intern (%), tillsvidareanst.	Helår	10,3	6,5	8,2	-1,4
Pensionsavgångar antal	Helår	2	1	3	oför
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, total	Helår	10,1	3,8	7,2	1,4
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 1-14	Helår	2,2	2,1	2,2	0,1
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 15-59	Helår	0,6	0,5	0,6	0,1
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 60+	Helår	7,3	1,2	4,5	1,3

1.11.2 Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har ökat med 1,4 procentenheter jämfört med föregående år, från 5,8% år 2024 till 7,2% år 2025. Nivån är fortsatt lägre än kommunen som helhet (8,8%) och sjukfrånvaron beror främst på längre sjukfrånvaro över 60 dagar som till stor del beror på längre medicinsk rehabilitering, vilket förhöjer den procentuella sjukfrånvaron.

1.11.3 Övertid

Övertiden har ökat med 467 timmar och fyllnadstiden har minskat med 345 timmar, skillnaderna mellan övertid och fyllnadstid beror till stor del på förändringar i kollektivavtalet 2025 då fyllnadstid har plockats bort från med april 2025. Den största delen av övertid ligger på musik- och kulturskolan och biblioteket på grund av brist på följsamhet till förändringen i avtalet samt på oplanerad sjukfrånvaro.

1.11.4 Arbetsskador och tillbud

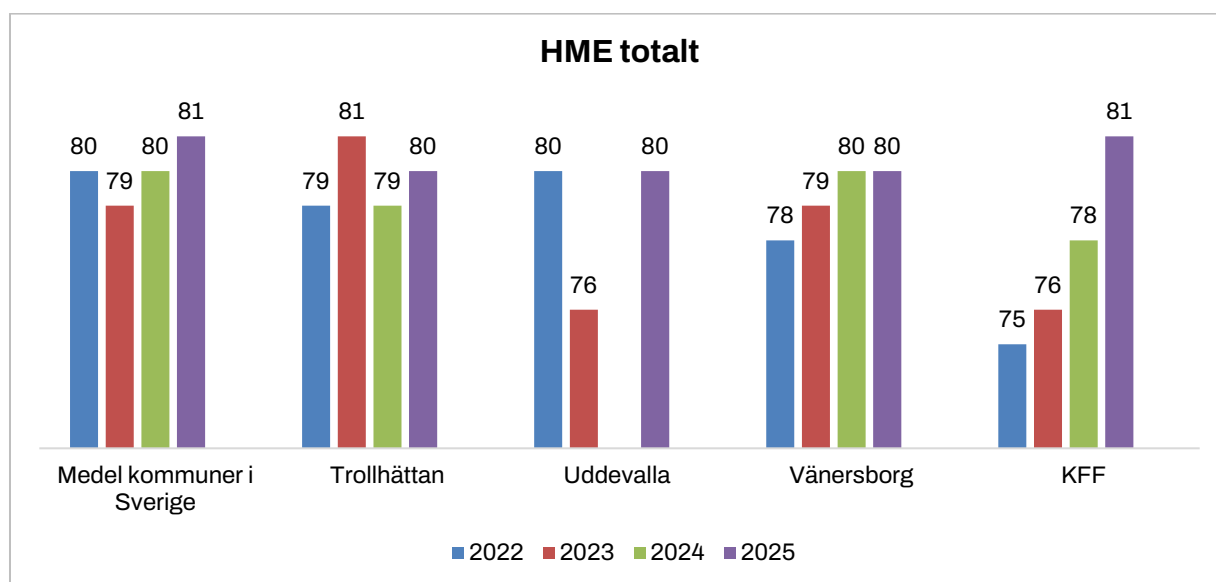
Kultur- och fritidsförvaltningen har ett lågt antal olycksfall, riskobservationer och tillbud i jämförelse med övriga förvaltningar i kommunen. De rapporterade olycksfallen är

framförallt inom skadeorsaken fall och skadad av föremål (två stycken). Tillbud och riskobservationer finns inom övrigt samt hot och våld (fem stycken). Arbetsgivare och skyddsombud jobbar nära varandra i det systematiska arbetsmiljöarbetet med att hantera risker, tillbud och skador och arbetar med riskbedömningar och åtgärd för varje ärende.

1.11.5 Medarbetarundersökning

Medarbetarundersökningen för 2025 visar på goda resultat. Sett till föregående år har svarsfrekvensen ökat från 89% till 94%. Andelen ambassadörer har ökat. Kultur- och fritidsförvaltningen ökat från 78 till 81 i HME totalt, vi kan också se att HME ökat de senaste åren i en positiv riktning. De båda områdena motivation och ledarskap har stärkts markant medan området styrning ligger kvar på samma nivå som vid fjolårets mätning. Särskilt positivt är att många medarbetare upplever sitt arbete som meningsfullt och känner förtroende och uppskattning från närmsta chef. Sammantaget bedöms det vara ett resultat av att samtliga nivåer inom förvaltningen fortsatt ska ha arbetat med att identifiera och främja arbetet med friskfaktorer, att det tas stort ansvar bland personal på alla nivåer att bidra till en god arbetsmiljö. Samt att enhetschefer och ledningen för förvaltningen har arbetat aktivt med att skapa en tydlig och effektiv organisation som motsvarar de krav som finns på den utifrån givna resurser. Utöver detta har även omständigheter såsom nytt ledarskap och minskad arbetsbelastning genom fulltaliga arbetsgrupper förbättrat arbetsmiljöförutsättningarna.

Diagrammet nedan presenterar medelvärdena för HME över tid, för att skapa en övergripande bild av utfallet perioden från 2022 till 2025, vilket är det målvärde som kommunfullmäktige följer upp. Medarbetarundersökningen innehåller dock fler frågor än de som redovisas här.

*Medel Sverige, från Kolada den 2025-10-28

1.11.6 Kompetensförsörjning

Kultur- och fritidsförvaltningen ska arbeta med att utveckla och revidera sin kompetensförsörjningsplan i linje med Vänersborgs kommuns övergripande strategi. Syftet är att säkerställa att verksamheten även framöver har rätt kompetens för att möta

kommuninvånarnas behov. Genom att aktivt arbeta med friskfaktorer, struktur (styrning) och meningsfullhet skapas förutsättningar för låg sjukfrånvaro, trivsel och långsiktig stabilitet.

Förvaltningen omfattar 103 medarbetare, personalgruppen har en genomsnittsålder på 48 år och präglas av stor erfarenhet och lång anställningstid inom kommunen. Bemanningen och sysselsättningsgraden är stabil, och personalrörligheten ligger på måttliga nivåer.

Kompetensläget bedöms idag som gott inom de flesta yrkesområden, samtidigt visar nationella prognoser att vissa yrkesgrupper kan bli svåra att rekrytera framöver. Arbetsförmedlingens yrkesbarometer pekar på att rekryteringssituationen för bibliotekarier kommer att försvåras på sikt och att fritidsledare redan idag är en bristkompetens i flera delar av landet. Inom administration är ekonomer fortsatt svårrekryterade, och i musik- och kulturskolan identifieras kommande behov av lärare inom bland annat fiol, saxofon och piano.

Förvaltningens kompetensutmaningar handlar dock inte om bristyrken i första hand, utan om förändrade arbetsuppgifter och nya kompetenskrav. När verksamheten utvecklas förändras även krav på omställning, teknikanvändning och arbetssätt. Inom den öppna ungdomsverksamheten pekar forskning på behovet av mer ungdomsdrivna arbetssätt, vilket påverkar rollfördelningen på den nya gemensamma mötesplatsen för unga. På biblioteken ser vi en bredare mix av kompetenser än tidigare, med rekryteringar från bland annat kultur-, pedagogik- och kommunikationsutbildningar för att bättre möta medborgarnas behov. Inom idrott, anläggningar och friluftsliv pågår kontinuerligt kompetenshöjande insatser för att möta krav på säkerhet, regelverk och moderna arbetssätt.

Ett engagerat ledarskap är avgörande för att attrahera och behålla kompetenta medarbetare och för att driva verksamhetsutvecklingen framåt. Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar därför aktivt med att utveckla chefers förutsättningar, bland annat genom deltagande i kommunens kompetensutvecklingsprogram och ett nära ledarskap mellan de olika chefsnivåerna.

I aktivitetsplanen prioriteras insatser utifrån SKR:s nio strategier för kompetensförsörjning. Det handlar bland annat om att rekrytera utifrån framtida behov snarare än att automatiskt ersätta befintliga tjänster, att skapa goda förutsättningar för lärande och omställning samt att använda kompetensen rätt genom analys och utvärdering. Flera aktiviteter genomförs inom befintlig budgetram, och Omställningsfonden används där det är relevant.

Verksamhetsuppföljning

Kultur- och fritidsnämnden ska ansvara för kultur- och fritidsverksamheten i kommunen, innefattande såväl verksamhet i egen regi som stöd till liknande verksamhet som bedrivs av ideell förening eller annan huvudman. Nämnden ska främja verksamheter som bidrar till social gemenskap och förbättrad folkhälsa samt goda uppväxtvillkor, ökat inflytande och delaktighet för barn och ungdomar i kommunen.

Kultur- och fritidsnämndens verksamheter stödjer och arrangerar kultur- och fritidsaktiviteter för invånare och besökare, med fokus på barn och unga. Verksamheterna ska vara kostnadsfria när den riktas till nämndens primära målgrupp barn och unga i åldern 0–18 år, samt vara varierad och lyhörd genom anpassningar efter målgruppens behov och önskemål på sin fritid och under skolloven.

1.12 Förvaltningsadministrationen

1.12.1 Verksamhetens grunduppdrag

Förvaltningsadministrationen är en strategisk och operativ stödfunktion inom förvaltningen. Uppdraget är att säkerställa att nämnd, förvaltningsledning och verksamheter kan bedriva verksamhet med hög kvalitet, rättssäkerhet och effektivitet. Genom professionellt stöd, samordning och utveckling skapas förutsättningar för verksamheterna att nå sina mål. Detta sker inom områden så som kvalitetssäkrad ärendehantering, utredning, kommunikation, samt ekonomi- och personalfrågor. Vidare bidrar administrationen till strategisk utveckling och styrning genom att delta i verksamhetsplanering, uppföljning och analys, och fungerar som en brygga mellan politik och förvaltning genom sakligt och faktabaserade beslutsunderlag. Verksamheten har också ansvar för att stödja föreningslivet, både ekonomiskt och genom konsultativt stöd.

1.12.2 Kvalitet

Under året har det arbetats fram enkätundersökningar för att mäta hur besökare, deltagare och föreningslivet anser att kultur- och fritidsnämndens verksamheter möter deras behov utifrån kvalitet, service och bemötande. Framtagna enkäter syftar till att mäta kvalitet utifrån att bryta ner kvalitetsbegreppet i tre olika delar, *strukturkvalitet*, *processkvalitet* samt *resultatkvalitet*. Med strukturkvalitet menas verksamhetens förutsättningar och resurser, vilket exempelvis innebär personaltäthet, kompetens, utrustning, material, lokaler osv. Processkvalitet innebär hur en verksamhet eller tjänst utförs, alltså hur personal arbetar eller bemöter dem som använder sig utav tjänsten. Avseende resurskvalitet fokuserar detta på verksamhetens resultat och hur pass väl detta når upp till fastställda mål.

Eftersom verksamheterna skiljer sig åt har enkäterna anpassats efter detta vilket innebär att det inte gått ut identiska enkäter sett till respektive verksamhet. Samtliga frågor/påståenden kan dock placeras in under respektive kvalitetsbegrepp vilket gör att resultatet bedöms jämförbart och att det således går att ackumulera ett förvaltningsövergripande resultat.

Respondenterna har fått skatta sina svar på en 10-gradig skala (förutom de yngsta åldrarna) och av resultatet visar att samtliga verksamheter når det uppsatta målet om att nå ett kvalitetsmått om 7. Utöver detta har de yngsta åldrarna på Musik- och kulturskolan samt

Barnens Kastanj fått möjlighet att svara på enkät utan att skatta sig på en skala, även där påvisas goda resultat. Sammantaget är genomsnittresultat för förvaltningen på 8,54. Troliga faktorer till det goda resultatet är att flera av verksamheterna arbetar relationsskapande och på så vis skapar trygga miljöer som också erbjuder attraktiva aktiviteter.

Sett till föreningslivet har 30 idrottsföreningar och 45 föreningar från övriga föreningskategorier valt att besvara utskickad enkät och resultatet för idrottsföreningarna uppgår till 7,51 medan resultatet för övriga föreningar uppgår till 6,65. Genomsnittresultatet blir 7,08 vilket innebär att förvaltningen når upp till det uppsatta målet.

	Strukturkvalitet	Processkvalitet	Resultatkvalitet	Kvalitet (total)
Timjan	8,45	9,10	8,72	8,80
Fritidsgårdarna	8,13	8,08	7,64	7,95
Barnens Kastanj*	-	-	-	-
Biblioteken	8,33	9,15	8,36	8,46
Musik- och kulturskolan	9,02	9,13	9,08	9,08
Idrottsföreningar	7,09	8,18	7,12	7,51
Övriga föreningar	6,83	6,86	6,15	6,65

*Besökare på Barnens Kastanj och de yngre åldrarna inom musik- och kulturskolan förväntades ej kunna skatta sig på en skala 0-10 och har därför fått andra svarsalternativ. Resultatet tyder dock på att verksamheten är uppskattad utifrån kvalitet, service och bemötande.

1.12.3 Föreningsbidrag

Föreningskategori	2022	2023	2024	2025
Studieförbund	1 303	1 328	1 351	1 309
Idrott	1 629	1 681	1 698	1 787
Kultur	814	800	908	923
Funktionshinder	308	323	261	227
Pensionär	272	216	189	141
Idéburen	28	83	82	134
Totalt	4 355	4 431	4 489	4 521

Tabellen visar utbetalt bidrag i tkr per år.

1.13 Fritid

1.13.1 Ungas öppna mötesplatser

Enheten för fritidsgårdar har under slutet av året bytt namn till Enheten för ungas öppna mötesplatser och består av Lyckans och Torpa fritidsgård, Timjan, Barnens Kastanj samt Fritidsbanken. Den öppna verksamheten syftar till att under fria former underlätta och ge utrymme för ungdomar att mötas och delta i aktiviteter på deras fritid. Förändringen har genomförts i syfte att få en mer effektiv organisation som är mindre sårbar och där medarbetarnas olika kompetenser kan användas på helheten. Förändringen är också en förberedelse för den verksamhetsutveckling som krävs för den nya mötesplatsen för unga.

Under hösten har förvaltningen återupptagit referensråd med ungdomar från olika delar av kommunen i åldrarna 13–17 som fått tycka till kring den nya mötesplatsen. Detta som ett led i ökat ungdomsinflytande och ett varierat utbud av aktiviteter ska vara en del i utvecklingsarbetet kring den nya mötesplatsen. E-sport, sociala ytor, tillgång till fler mötesrum, basket, event och musikstudio är några av de inriktningar som ungdomar själva lyft fram som önskemål och som finns inplanerade i projektet.

Fritidsgårdarna har traditionellt främst erbjudit drop-in verksamheter och spontana aktiviteter men under hösten har verksamheten aktivt arbetat med att öka planerade aktiviteter med fokus på underrepresenterade grupper och ungdomsinflytande. Detta är ett arbete som behöver organiseras och arbetas metodiskt med för att skapa förutsättningar för ungdomar att bli mer delaktiga i planering, genomförande och uppföljning av aktiviteter.

Under perioden oktober-november har det erbjudits över 40 planerade aktiviteter såsom filmvisningar, quiz, utflykter till Nossans ljusfestival, discgolf i Ale, bowling, testa på boxning och styrkelyft, pyssel och hantverk, tävlingar, foto, bak- och matlagning under ordinarie öppettider. Utöver detta har det också erbjudits särskilda aktiviteter under skolloven. Fritidsledarna har främst arbetat med ungdomsinflytande genom att låta ungdomar vara med och tycka till kring aktiviteter medan några fritidsledare har lyckats fördjupa arbetet genom att få ungdomar att vara med och arrangera och marknadsföra aktiviteterna. De planerade aktiviteterna har också lockat nya besökare till fritidsgårdarna och under höstens filmaktiviteter besökte exempelvis 60 (42 %) flickor och 84 (58%) pojkar, Torpa fritidsgård vilket anses inom ramen för en jämn könsfördelning, något som Torpa fritidsgård har svårt att uppnå.

På Torpa fritidsgård har samarbetet med Torpaskolan stärkts under året. Detta genom att erbjuda rastöppet för elever som går anpassad skolgång, något som resulterat i att fler elever med funktionsnedsättning besöker verksamheten på ordinarie öppettider.

På Lyckans fritidsgård har man under året fortsatt med den extra satsning på e-sport och Gamerfit, som

fokuserar på folkhälsa och sambandet mellan stillasittande dataspel och fysiska rörelser, vilket är ett populärt inslag i verksamheten.

Verksamheten Polarna är en förebyggande och trygghetsskapande insats. Under året har åtta ungdomar tillsammans med fritidsledare varit aktiverade och rört sig runt i kommunen på fredagar och vid evenemang som Aqua blå, Halloweenfesten, VBG Dance festival. Fritidsledarna är också involverade i SSPF (socialtjänst, skola, polis och fritid i samverkan) där de finns som resurs för enskilda ungdomar som behöver extra stöd av en vuxen. Socialtjänsten samordnar arbetet och de har varit väldigt bra på att få igång metoden, vilket inneburit upp till 19 ungdomar för extra stödinsatser hos oss. Väldigt glädjande att metoden fungerar, men det har för oss varit ansträngande. Verksamheten har haft svårt att klara sina öppettider, då möten kring den unge ofta förläggs på dagtid, samt att fritidsledarna periodvis har arbetat för mycket. Arbetet utvärderas kontinuerligt och ingår i insatser beslutade i lokala BRÅ (Brottsförebyggande rådet) samt i handlingsprogram för förebyggande arbete för barn och unga.

Tjejöppet på Lyckans och hbtqi⁺-träffar på Timjan är ett aktivt målgruppsarbete då dessa grupper, i lägre utsträckning, deltar i både föreningsliv och öppen fritidsverksamhet. Arbetet har resulterat i att fler unga känner till våra verksamheter och att de besökarna tenderar att börja besöka verksamheterna även utanför de planerade träffarna.

I ungdokumentverksamhet Timjan har det arbetats med skapande verksamhet som erbjuder en mix av planerade aktiviteter och egna initiativ. Populära inslag har varit möjligheten att boka en avskild verksamhetsyta för egna projekt samt Timjans musikstudio. Musikstudion har stärkts under året med teknik och instrument och här tillåts besökare både med stöttning och på eget initiativ skapa och producera musik. Inslaget har varit väldigt populärt och fler tider för musikskapande har efterfrågats. På temat har också verksamheten tillsammans med Biblioteket samverkat kring skivworkshop och hiphopworkshop där ungdomar mötte en kvinnlig hiphopartist.

Timjan har också arbetat aktivt med samverkan med andra aktörer i och utanför kommunen, för att influera, inspirera och fördjupa ungas intressen. Timjan och danslärare har arbetat med projektledning för VBG Dance festival och arbetar framgångsrikt med sociala medier för att skapa medvetenhet och spridning kring verksamheten. I år fick festivalen fler besökare än någonsin och den växer stadigt.

Inom verksamheten Barnens Kastanj har barn från förskoleklass till årskurs 6 erbjudits ett varierat utbud av aktiviteter där barnen fått möjlighet att prova nya saker och utvecklas i sin egen takt. De flesta som besöker Barnens kastanj är barn som är boende på Kastanjevägen, barnen saknar fritidshemsplacering och kommer efter att de avslutat sin

skoldag. Besökarna har visat stort intresse för musik och dans, skapande aktiviteter, utelek, matlagning, tv-spel, sport och lekar. Genom sin verksamhet bidrar Barnens Kastanj till en positiv social gemenskap och genom lek och aktiviteter övas socialt samspel, turtagning, allas lika värde samt att kommunicera på svenska i barngrupperna.

I samarbete med Musik- och kulturskolan och Biblioteket har det också erbjudits återkommande aktiviteter där barnen kunnat testa att spela djembetrummor, målarworkshop, sagostunder samt boktips och verksamheten har fått besök av ungdomsorkestrar och dansgrupper. I samverkan med Vänersborgsbostäder har verksamheten varit på utflykt till Nordens ark och i samverkan med Destination Halle- och Hunneberg har man besökt Trollskogen. Man har också spelat bangolf, åkt skridskor, besökt Vänersborgs centrum, biblioteket samt Vårviks gård, som ett led i att verka för barnen ska känna till sin närmiljö och omvärld och ha tillgång till en fritid utanför Torpaområdet.

I samverkan med socialförvaltningens familjeenhet och arbetsmarknadsenhet har man också upplåtit lokalerna för att möjliggöra föräldracafé, detta för att öka vårdnadshavares kunskap om föräldraskap och förbereda dessa på att komma ut i arbetslivet. Verksamheten har också erbjudit läxhjälp då många utav barnen har svårt att få stöttning hemifrån utifrån språkförbristningar eller dålig studiero i hemmet.

Samtliga verksamheter inom förvaltningen har bidragit till arbetet Aktiv fritid på Torpa och Barnens kastanj har arbetat med sagofigurer i verksamheten som sedan legat till grund för arrangemang om Pippi och Alfons Åberg. Pippikalaset under slutet av sommarlovet lockade fler än 500 personer till Kastanjevägen där även besökare boende utanför Torpaområdet dök upp.

I samma fastighet som Torpa fritidsgård bedriver sin verksamhet återfinns Fritidsbanken vilket också är en del av enhetens verksamhet där man bedriver fri utlåning av utrustning för fritidsaktiviteter. Fritidsbanken bemannas av fritidsledare samt med en person från AME som bemannar 3 timmar per dag. Det faktum att det är fritidsledare som bemannar och sköter Fritidsbanken gör att öppettiderna är direkt kopplade till fritidsgårdens öppettider. Det begränsar möjligheten till utlåning samt möjligheten att erbjuda Fritidsbankens utrustning vid större evenemang som till exempel Klassbollen.

Fritidsbanken deltog i den årliga skridskodiscon som arrangeras i mellandagarna varje år i Arena Vänersborg. Fritidsbanken lånar även ut utrustningen till skolor som åker skridskor i

Arena Vänersborg och till Barnens kastanj när de åker skridskor några gånger varje år.

Mycket tyder på att marknadsföring av utlåningsverksamheten behöver stärkas, detta i form av skyltning, profilsaker samt webbsida.

1.13.1.1 Idrottsanläggningar

Enheten för idrottsanläggningar har under året fortsatt arbetet med att utveckla och stärka kommunens idrottsmiljöer för att skapa förutsättningar för rörelse, gemenskap och välmående för invånare i alla åldrar. Genom att erbjuda välskötta idrottshallar, arenor, planer och badanläggning bidrar verksamheten till folkhälsa, social hållbarhet, föreningslivets utveckling och Vänersborgs attraktionskraft.

Under året har verksamheten ansvarat för driften av tolv idrottshallar, fyra konstgräsplaner, fem fullstora naturgräsplaner, Arena Vänersborg och Brätte ishall samt flera mindre anläggningar. Enheten hyr även subventionerat ut Brätte ridskola, Gymmixhallen för Vänersborgs gymnastikförening och Norra Skolan till Vänersborgs Budoförening.

2025 har varit ett år med fortsatt tydlig och omfattande anläggningsutveckling. Vänersvallen Syd har rustats upp med nytt konstgräs och energieffektiv LED-belysning som förbättrat både spelupplevelse och säkerhet. Arbetet med att förbättra miljösäkringen kring konstgräsytorerna för att minska spridningen av granulat har fortsatt. På Vänersvallen Nord har staket och bollfångarnät bytts och inomhusklimatet i sekretariatet har förbättrats. Planens kvalitet följs upp med externa besiktningar och dialog med leverantör för att säkerställa full funktion även på sikt. Hallevi IP har utrustats med ny ljudanläggning och nytt staket runt hela området. Det har även installerats en robotgräsklippare på anläggningen som möjliggör en jämnare planvård och mer effektiv drift, något som också installerats på Boteredsvallen. Idrottshusets A-hall har genomgått en tydlig modernisering med nytt sportgolv och förbättrad spel- och publikmiljö. I Arena Vänersborg har ljuset uppgraderats genom övergång till LED, vilket ger både energibesparing och bättre tv-förutsättningar vid matcher. En ny resultat- och matchklocka har installerats och tre loger har byggts om för att bli mer verksamhetsanpassade och attraktiva vid evenemang. På Brålandabadet har bassängtytor renoverats för att bibehålla kvalitet och säkerhet. Gräsplanerna i kommunen har prioriterats särskilt genom metodiska insatser för att förbättra spelkvaliteten. Flera naturgräsplaner har sanddressats under året

vilket ger bättre dränering och hållbarhet. Tillsammans innebär dessa investeringar att anläggningarna står välrustade för kommande säsonger och ökade nyttjandenivåer.

Parallellt med den fysiska anläggningsutvecklingen har enheten även gjort framsteg i samband med det interna styrnings-, drifts- och säkerhetsarbetet. Enheten har infört regelbundna egenkontroller för alla idrottshallar med fokus på brand, vatten, ventilation, hygien och driftsäkerhet. Höghöjdsstädning genomförs i alla hallar för att förbättra inomhusmiljön. Rutiner och ansvarsfördelning mellan förvaltningarna har tydliggjorts och förbättrats och revision från miljö- och hälsoskydd har genomförts med gott resultat.

Samtidigt har medarbetarna fortsatt kompetensutvecklas genom utbildningar inom konstgräs, isproduktion, brandskydd och arbetsmiljö, vilket stärker både driftsäkerhet och professionell kvalitet. Under året har även studiebesök genomförts i Kristianstad och Karlskrona vilket givit värdefull inspiration inför kommande anläggningsprojekt.

Medarbetarnas engagemang är en av enhetens största styrkor. Medarbetarnas engagemang och arbetsmiljö har fortsatt att utvecklas mycket positivt. HME-resultatet har stärkts varje år från 2022 till 2025 vilket visar att förbättringsarbetet ger tydlig effekt över tid.

Föreningslivet nyttjar fortsatt enhetens anläggningar i en omfattande utsträckning och tillsammans har man genomfört många träningar, matcher och evenemang, då verksamheten utgör en central stödstruktur för över 70 idrottsföreningar i kommunen. I Arena Vänersborg har arrangerats Nordic dog show, Arenaloppis, Hem- och bomässa, Tennistävling, Orienteringstävling, Inlinestävling, andra idrottstävlingar och skridskodisco som lockar många besökare. Enheten har också deltagit i det kommunövergripande arbetet med Aktiv Fritid Torpa för att fler invånare ska hitta vägen till fysisk aktivitet.

Enheten för idrottsanläggningar hanterar den största budgeten och har arbetat effektivt genom god kostnadskontroll, effektivare drift, smartare planering och hög resursutväxling samtidigt som man genomfört investeringar och kvalitetslyft.

1.13.2 Friluftsliv

I augusti anställdes verksamhetsutvecklaren för friluftsliv. Under hösten har leder fysiskt inventerats, övertagande och i vissa fall upprättande av skötselavtal för dessa leder har upprättats. Ett stort antal föreningsbesök har genomförts för att kartlägga vilka behov och förväntningar föreningar har på kultur- och fritidsnämndens ansvar för friluftsliv.

Framtagande av en digital friluftskarta har påbörjats och en friluftsgrupp med representanter från alla förvaltningar har startats upp. Arbetet med att upprätta en cykelled (nationell) Dalbolänken mellan Vänersborg och Uddevalla har påbörjats. En dialog har

inletts med samhällsbyggnadsförvaltningen kring förtydligande av definitioner av friluftsliv och gränsdragning kring ansvar mellan samhällsbyggnadsnämnden och kultur- och fritidsnämnden. Under hösten restaurerades den s.k. bandygrytan på Holmängen så att det blev möjligt att åka skridskor där när förutsättningar finns vintertid.

1.13.3 Nyckeltal

Torpagården	2022	2023	2024	2025
Öppet antal dagar/år	144	179	153	185
Antal besök	8 023	11 105	8 537	6 826
Besökande i snitt/dag	56	62	56	37
Varav flickor	1 881	3 241	2 682	1 482
Varav flickor i %	23,4%	29,2%	31,4%	21,7%
Varav pojkar	6 142	7 864	5 757	5 333
Varav pojkar i %	76,6%	70,8%	67,4%	78,1%
Varav annat	-	-	98	11
Varav annat i %	-	-	1,1%	0,2%

Lyckans fritidsgård	2022	2023	2024	2025
Öppet antal dagar/år	193	203	222	219
Antal besök	5 329	6 524	7 074	6 514
Besökande i snitt/dag	28	32	32	30
Varav flickor	1 687	1 798	2 690	2 111
Varav flickor i %	31,7%	27,6%	38,0%	32,4%
Varav pojkar	6 342	4 726	4 311	4 354
Varav pojkar i %	68,3%	72,4%	60,9%	66,8%
Varav annat	-	-	73	49
Varav annat i %	-	-	1,0%	0,8%

Barnens kastanj	2022	2023	2024	2025
Öppet antal dagar/år	137	204	218	220
Antal besök	2 115	5 021	4 736	4 449
Besökande i snitt/dag	15	25	22	20
Varav flickor	1 179	2 680	2 891	2 891
Varav flickor i %	55,7%	53,4%	61,0%	65,0%
Varav pojkar	936	2 341	1 845	1 558
Varav pojkar i %	44,3%	46,6%	39,0%	35,0%

Timjan	2023	2024	2025
Öppet antal dagar/år	106	140	103
Antal besök	1 248	2 976	2 328*
Besökande i snitt/dag	12	21	23
Varav flickor	510	1 544	910
Varav flickor i %	40,9%	51,9%	39,1%
Varav pojkar	460	1 125	839
Varav pojkar i %	36,9%	37,8%	36,0%
Varav annat	278	307	172
Varav annat i %	22,3%	10,3%	7,4%

*Att antal besök överstiger summan för flickor, pojkar, annat beror på att det vid vissa tillfällen ej kunnat registrerats mer än totalt.

1.14 Kultur

Kulturverksamheterna är viktiga för att skapa ett levande, attraktivt och inkluderande samhälle. Genom att erbjuda kostnadsfria mötesplatser, upplevelser och möjlighet till eget skapande, bidrar de till förbättrad livskvalitet och hälsa för kommunens invånare. Oavsett ålder, bakgrund eller intresse, ska det finnas något för alla, samtidigt som vi värnar om den kvalitet och spets som gör utbudet relevant, angeläget och starkt förankrat i den lokala kontexten. Ett brett programutbud, riktade insatser och bred samverkan skapar förutsättningar för både breddat deltagande och en utveckling av områden där vi vill ligga i framkant.

1.14.1 Allmän kultur

Enheten Allmän kultur är en enhet med flera verksamhetsföreningar som bidrar till ett brett och varierat utbud av kulturverksamhet som ger invånare möjlighet att både ta del av kulturella uttryck och delta i kreativt skapande. Enheten har under året genomgått en omorganisering och omfattar nu konsthallen, barnkultur och allmänkultur, medan ungdomsverksamheten Timjan

numera ligger under enheten för Ungas öppna mötesplatser (tidigare fritidsgårdar).

Konsthallen har under året haft 5 228 besökare och erbjudit kvalitativa utställningar samt en mångsidig programverksamhet. Ett särskilt uppmärksammat inslag var utställningen *“Yearning in limbo”* med konstnären Laureta Hajrullahu, där internationellt samarbete och läsfrämjande aktiviteter med estetiska lärprocesser skapade nya möten mellan elever i Vänersborg och Pristina. Konsthallen har även genomfört pedagogiska workshops i skolor och daglig verksamhet samt visningar av offentlig konst. Arbetet med vård och restaurering av den kommunala konstsamlingen har fortsatt, liksom satsningar på geografisk spridning av konstverk. Under 2025 har flera nya konstverk köpts in och placerats på platser där barn och unga vistas. Genom samarbeten inom Väg45, GIBCA Extended och med HDK-Valand, Åmål och Trollhättan har utbudet breddats och Vänersborgs kommun fått en starkare position i regionens konst- och kulturliv.

Barnkulturverksamheten har genomfört 17 offentliga arrangemang med scenkonst och film för barn, vilket är det rikaste offentliga utbudet på många år. Totalt lockade dessa arrangemang 1 311 besökare och samverkan med bland annat Vänersborgs musikförening, Åttersruds bygdegård och Gestads bygdegård har haft en positiv effekt. Baskulturutbudet riktat till skolan har utvecklats med drama, språkutvecklande program för förskolan, text- och bildskapande för årskurs 4 samt fortbildning för skolpersonal. Transportlösningar och ett fint samarbete mellan kommunens olika kulturverksamheter har säkerställt att alla elever, inklusive friskolor, kunnat delta. Under 2025 resulterade

detta i 13 377 elevmöten. Tack vare ett rekordstort stöd från Statens kulturråd inom *Skapande skola* har ytterligare 4 369 barn fått möjlighet att möta kultur och estetiska lärprocesser, vilket stärker lärande och skolresultat.

Allmänskultur har bland annat arrangerat Kulturfesten (tidigare Kulturveckan) med 43 programpunkter och deltagande från 22 föreningar och kulturaktörer. Eventet koncentrerades detta året till en helg i centrum för att skapa intensitet och öka tillgängligheten. Sommarscen har traditionsenligt bjudit på konserter vid Skräcklan och inkluderat Super-duper-allsången för personer med funktionshinder och under insatsen för levande centrum arrangerades det en uppskattad livespelning på Kulturhuset. Enheten har arbetat nära det lokala föreningslivet och samverkat med regionala aktörer för att skapa attraktiva kulturmöten i hela kommunen men med särskilt fokus på Aktiv fritid Torpa. Under året har två dansresor genomförts med Musik- och kulturskolans elever, fyra professionella dansföreställningar köpts in och VBG Dance festival arrangerats med workshops och showcase/battle. Dessa satsningar stärker intresset för dans och ger pedagogiska vinster för kommunens danslärare.

Sammanfattningsvis har Allmän kultur under året bidragit till ett rikt och inkluderande kulturliv i Vänersborgs kommun genom kvalitativa utställningar, ett brett barnkulturutbud, offentliga arrangemang och dans. Genom samverkan lokalt, regionalt och internationellt har det skapats nya möjligheter för invånare att mötas och ta del av konst och kultur.

1.14.2 Bibliotek

Enheten för bibliotek består av ett huvudbibliotek i Vänersborgs centrum och tre biblioteksfilialer belägna i Vargön, Frändefors och Brålanda. Under året har biblioteket satsat på att synliggöra sina aktiviteter, sitt utbud och service mer, bland annat genom att göra korta filmer som läggs ut på sociala medier. Dessa har blivit mycket uppskattade av allmänheten och interaktionsnivån har ökat med 837% och haft så mycket som upp till 35 000 visningar per film.

Biblioteken har även gjort ett par testavsnitt av en podcast, för att kommande år lägga ut ungefär ett avsnitt per månad med olika teman kring litteratur och film. Syftet är att främja läsning, fantasi och kreativitet samt därigenom visa bibliotekens fantastiska möjligheter på ett ännu mer personligt sätt. Arbetet med podden är ett gemensamt projekt med flera deltagare från alla kommuner i Fyrstad. Detta kommer att stärka det interkommunala samarbetet vilket gagnar alla parter.

Samtliga bibliotekslokaler har fortsatt att få höjd standard och ökad trivsel, bland annat genom införskaffandet av fler textilier, mattor och växter. Det är viktigt att skapa trivsamma lokaler som inbjuder besökare till läsning, studier, inspiration, lärande, kreativitet, enskilt lugn och sociala möten. Biblioteksbesökarna har under året givit positiv respons kring genomförda

lokalförbättringar. Arbetet med att göra anpassningar i lokalen inför den planerade uppstarten av meröppet på Vargöns bibliotek kommer att slutföras under början av 2026.

Under året gjordes en översyn kring personalens kompetenser och dagens behov av bibliotek. Detta resulterade i att tre nya medarbetare rekryterades varav en tjänst (en kultursamordnare) möjliggjorts genom tillförda resurser. Personalkompetenserna möter nu bättre besökarnas förväntningar och behov.

Under 2025 har förvaltningen avsatt en utökad budget, omfördelat medel till programverksamhet på biblioteken. Enheten för bibliotek har därför under hösten haft möjlighet att erbjuda allmänheten en omfattande repertoar av aktiviteter för alla smaker. Detta har stärkt mångfalden av kulturutbudet med flertalet olika arrangemang där fokus har varit att nå invånare utifrån ålder, olikheter och intresseriktningar. Programutbudet har inriktats på både barn, ungdomar, vuxna och äldre, personer med olika språk och socioekonomiska bakgrunder, nationella minoriteter, funktionsvariationer samt hbtqi+-frågor. Detta dels genom egenproducerade arrangemang, dels genom samarbeten med andra verksamheter inom och utanför kultur- och fritidsförvaltningen. Det har också upprättats samarbeten med externa parter, såsom Vänersborgs Riksteaterförening (utlån av gratisbiljetter till föreställningar till ett värde av ca 6 000 kr per år), och idrottsföreningen IFK Vänersborg (utlån av gratis matchbiljetter till ett värde av ca. 20 000 kr per år), samt med Forum Vänersborg och övrigt näringsliv.

Ett axplock av de aktiviteter som anordnats under året är författarbesök, föreläsningar, boktips, föreställningar, filmvisningar, IT-hjälp, språkträffar, föräldrträffar, workshops, sagostunder, brädspelstillsällningarna, musikuppträdanden, skrivarkurser, och utställningar. Många aktiviteter har även utförts på biblioteksfilialerna för att öka den geografiska spridningen av aktiviteter i kommunen och levandegöra de mindre biblioteken utanför centrumkärnan.

Flertalet arrangemang för både barn och vuxna har varit fullsatta, vilket är ett tecken på att marknadsföringen nått ut på ett effektivare sätt. På grund av det stora intresset från allmänheten för årets sista programpunkt med målgrupp vuxna, med författaren Bea Uusma fick arrangemanget flyttas till Vänersborgs teater där samtliga 340 platser snabbt blev bokade. Årets sista programpunkt med målgrupp barnfamiljer var ett förvaltningssamarbete på Torpaområdet kallat "Familjeskoj" där barnen kunde göra alltifrån lyssna på sagostunder till att åka linbana.

Under året har också det uppsökande arbetet utanför bibliotekslokalerna fortsatt. Biblioteken har bland annat anordnat aktiviteter på Torpaområdet, åkt ut till skolor med den läs-, drama- och bildfrämjande aktiviteten Blackout poetry i samarbete med Musik- och kulturskolan, haft sagostunder i den öppna förskolan Sirius, träffat barnavårdcentralsgrupper samt anordnat aktiviteter/möten för både barn och vuxna på Barnens Kastanj. Förhoppningsvis har också en ny tradition tillkommit då enheten under året anordnade *Deckarveckan i Vänersborg*, där det under en vecka bjöds på föreläsning, författarbesök, filmvisning, boktips med bibliotekarier och quiz på temat deckare. Dessa var mycket uppskattade arrangemang av besökarna.

1.14.3 Musik- och kulturskola

Musik- och kulturskolan bedriver verksamhet inom områdena musik, teater, dans och bild & form och gemensamt arbetas det för att utbilda målgruppen barn och unga upp till 19 år i konstnärliga ämnen och på så vis bidra till en meningsfull fritid. I enheten ingår även Vänersborg Jazz Academy (VJA) och den avgiftsfinansierade verksamheten Danspoolen.

Basen i Musik- och kulturskolans arbete består av den regelbundna kursverksamheten som varje vecka lockar över 900 barn att delta i lektioner inom sina respektive ämnen. Sett till antal elever och tillfällen de deltar innebär detta över 1200 deltagartillfällen varje vecka. I samband med verksamheten återfinns också ett stort söktryck i flertalet ämnen vilket tyder på att verksamheten är populär och i dagsläget står ca. 280 barn och ungdomar som inte redan deltar i någon kurs på kö för en plats i Musik- och kulturskolan. Den sammantagna kön till verksamheterna är drygt 400 barn.

Musik- och kulturskolan i Vänersborg är till stor del förknippad med en omfattande och välutvecklad orkesterverksamhet som under året omfattat 15 orkestrar. Orkestrarna innebär en utvecklingstrappa från små nybörjarorkestrar till välutvecklade blås- stråk- och symfoniorkestrar. De mest avancerade orkestrarna, Vargöns kammarorkester, Vargöns symfoniorkester och Vänersborg Wind Band bidrar aktivt till Vänersborgs rika kulturliv och är en viktig länk i utbildningskedjan från nybörjare till professionella musiker.

För att nå alla barn och unga i kommunen har verksamheten ett flertal aktiviteter inom baskulturutbudet där man når ca. 3 300 av kommunens barn varje läsår. Under en period om sex veckor får eleverna i årskurs tre spela blås- eller stråkinstrument. Ett exempel på lyckat resultat av detta arbete är Frändefors skola där 40 barn idag deltar i stråkundervisning i fiol och cello som en följd av detta. Eleverna i förskola, årskurs två och årskurs sex möts av danslärare inom ramen för aktiviteten ”3 x danspedagog”. För förskolan har det språkutvecklande konceptet, ”Grytan”, som når tre-, fyra- och femåringarna startats upp. Grytan har under året erbjudit fortbildning för förskolepersonal och samlingar som särskilt riktar sig till treåringar med fokus på ord- och språklek. För fyraåringarna har dans stått i fokus, medan femåringarna har fått uppleva en allsångskonsert, allt sammantaget genomsyrat av ett lekfullt och nyfiket utforskande av språk och rörelse. Elever i årskurs två har under året även fått besök av musik- och kulturskolans orkestrar som bjudit på konsert.

Under 2025 har musik- och kulturskolan fortsatt kursverksamheten i teater, bild, sång, gitarr, flöjt och trumpet på Tärnanskolan efter skoltid. El Sistema-verksamheten för årskurs två har i år genomförts på tre skolor i kommunen (Rånnum, Brålanda och Tärnan) där cirka 60 inskrivna elever träffar musik- och

kulturskolans lärare två gånger per vecka under fritidshemstid. Detta är en del av det arbete som under året fortlöpt för att nå ut till fler barn som normalt inte hittar till verksamheten.

Under året har också uppdragen inom *Kultur för äldre* och *Klappteatern* (daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning) fortsatt i samverkan med socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen. I *Barn och äldre sjunger tillsammans* besöker förskolegrupper tillsammans med musklärare äldreboenden för gemensamma sångstunder och generationsöverskridande utbyten. En annan aktivitet som sedan många år genomförs är *Minnas med musik* där två musklärare regelbundet besöker äldreboenden för sångstunder som stimulerar och berikar de äldres liv.

En annan viktig del för enheten och framför allt för eleverna är den publika verksamheten genom konserter, utställningar och föreställningar. Utöver återkommande framträdanden såsom orkestervecka, Musik- och kulturskolans vecka, kulturfesten och vid lucia- och adventsperioden har eleverna framträtt på flertalet spelplatser såsom Vänersborgs teater, Kulturhuset, konsthallen, Huvudnäsaulan, gågatekrysset, Vänersborgs museum, biblioteken, Kastanjeparken samt i kyrkor. Framträdandena är mycket välbesökta av allmänheten – enbart under hösten 2025 återfanns 6480 personer i publiken.

I juni arrangerade Musik- och kulturskolan en tvådagars sommarkurs med sång, bild, teater och dans på Vänerparken, medan juli bjöd på dans- och bildläger i Brålanda i samarbete med Brålandabadet. I augusti genomfördes bland annat lägerverksamhet där musikelever inom orkesterinstrument och piano samlades under en vecka på Åh stiftsgård och teater- och bildelever fick möjlighet att uppträda under sekelskiftedagarna i samarbete med Vänersborgs museum. Därutöver anordnades flera sommaraktiviteter såsom bildskapande på konsthallen, akvarellmålning i Plantaget och bildverkstad under Clownkalaset på biblioteket. Alla fritidshem besöktes av två danslärare där barnen fick dansa utomhus med fokus på rörelseglädje och lekfullhet. Även barnen i Torpaområdet fick ta del av dans, bild och musik när lärare besökte området under två dagar.

Kulturpedagogen på musik- och kulturskolan har arbetat för att engagera fler barn och unga från underrepresenterade grupper genom öppna, anpassade aktiviteter. Under året har olika samarbeten lett till kulturaktiviteter som djembetrummor, akvarellmålning, masktillverkning och graffiti. Ett projekt inom urban konst och hiphop har startats tillsammans med Torpa fritidsgård och en ungdomsgrupp har hjälpt till att utforma relevanta aktiviteter för sina jämnåriga.

Inom Musik- och kulturskolans verksamhet ingår också Danspoolen där danslärare fungerar som resurser för kulturskolor i Fyrbodals samt erbjuder skapande skola-projekt till grundskolor, lägerverksamhet, dansfortbildning till idrottslärare och dans för hälsa. Under 2025 har Danspoolen haft verksamhet på kulturskolor i Sotenäs, Mellerud, Uddevalla och Bygdegården i Färgelanda samt genomfört skapande skola-projekt i Munkedal och Sotenäs. Inom Danspoolen har det också genomförts Dans för hälsa som riktat sig till tjejer med psykisk ohälsa, dans för Parkinson och dans för seniorer i Mölndal. Utöver detta är Danspoolen med i arrangörsnätverket i Västra Götaland samt samordnar danspedagogiska nätverksträffar i samverkan med Högskolan för scen och musik i Göteborg.

Inom området dans anordnas årligen VBG Dance Festival i samverkan mellan enheter i Kultur- och fritidsförvaltningen samt kulturskolor i Västra Götaland. Festivalen äger rum under höstlovet och fokuserar på dans, gemenskap och upplevelse. Danspoolens regionala arbete ligger till grund för samverkan kring festivalen och är en förutsättning som höjer relevansen och kvaliteten i projektet. Under festivalen erbjöds även en hiphop-föreställning, dansworkshops med gästlärare, danstävlingar, battles och många roliga kringaktiviteter kopplat till hiphop och andra kreativa aktiviteter för att nå fler som inte dansar och för att stärka känslan av gemenskap och glädje. Målet är att skapa en mötesplats för ungdomar från Vänersborg och regionen, sprida dansen som konstform i både bredd och spets samt främja aktivitet och inflytande bland ungdomarna. En framgång med årets Vbg Dance Festival var samverkan mellan enheterna, regionens kulturskolor och arrangörsnätverket. Under showcase-tävlingen tittade 750 personer på plats i Vänersborgs teater och via länk som live-sändes.

Musik- och kulturskolan driver också verksamhetsdelen Vänersborg Jazz Academy (VJA) som genomför kurser och aktiviteter för att främja talangutveckling bland unga musiker inom jazz och improvisation. Tyvärr deltar inte många barn från Vänersborg. Under året har musik- och kulturskolan arrangerat Jazz Mentors' Day åtta gånger och två Impro Day Camp. Under sommaren genomfördes den veckolånga sommarkursen, som vanligt avslutad med konsert i Kulturhuset.

1.14.4 Nyckeltal

Allmän kultur	2022	2023	2024	2025
Antal besökande på Konsthallen	9 298	10 071	8 586	5 228

Musik- och kulturskola*	2022	2023	2024	2025
Antal aktiviteter	1 313	1 427	1 508	1 442
Varav flickor	923	1 002	1 088	1 000
Varav flickor i %	70	70	72	69
Varav pojkar	390	425	420	442
Varav pojkar i %	30	30	28	31

*Mät datum 15 oktober. Deltagande i kursverksamhet per vecka.

Bibliotek	2022	2023	2024	2025
Antal utlånade media	95 599	127 124	115 335	153 622
Antal besökande på Huvudbiblioteket	13 963	115 334	110 272	109 810
Antal besökande på Vargöns bibliotek	32 179	10 635	10 855	11 568
Antal besökande på Brålandas bibliotek	7 963	6 682	8 000	6 639

§ 12

Bokslut 2025: Lång verksamhetsberättelse 2025

BUTN2024/149

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden godkänner lång verksamhetsberättelse för barn- och utbildningsnämnden 2025 samt överlämnar denna till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Årets resultat 2025 för barn- och utbildningsnämnden uppgår till 3,6 mnkr.

Den långa verksamhetsberättelsen är en fördjupning av årsbokslutet och innehåller: särskilda händelser under året, årets verksamhet, målavstämning, årets resultat med övergripande analys, redovisning per anslagsredovisningsnivå, nyckeltal, inventarieinvesteringar samt personalredovisning.

Beslutsunderlag

- Barn- och utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse
- Lång verksamhetsberättelse 2025 barn- och utbildningsnämnden.

Sändlista

Handläggare av ärendet
Kommunstyrelsen
Ekonomikontoret
Ledningsgrupp BUF
HR-partners BUF
Ekonomer BUF
Utredare BUF
Utvecklingsledare BUF

2026-01-22

Dnr: BUTN 2024/149

Handläggare

Annie Sköldeborg
Annie.Skoldeborg@vanersborg.se
0521-72 11 68

Mottagare

Barn- och
utbildningsnämnden

Lång verksamhetsberättelse 2025 barn- och utbildningsnämnden

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden godkänner lång verksamhetsberättelse för barn- och utbildningsnämnden 2025 samt överlämnar denna till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Årets resultat 2025 för barn- och utbildningsnämnden uppgår till 3,6 mnkr. Den långa verksamhetsberättelsen är en fördjupning av årsbokslutet och innehåller: särskilda händelser under året, årets verksamhet, målavstämning, årets resultat med övergripande analys, redovisning per anslagsredovisningsnivå, nyckeltal, inventarieinvesteringar samt personalredovisning.

Sofia Bråberg

Förvaltningschef

Bilagor

Lång verksamhetsberättelse 2025 barn- och utbildningsnämnden.

Sändlista

Handläggare av ärendet
Kommunstyrelsen
Ekonomikontoret
Ledningsgrupp BUF
HR-partners BUF
Ekonomer BUF
Utredare BUF
Utvecklingsledare BUF

Verksamhetsberättelse 2025

Barn- och utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Årets viktigaste händelser	3
Sammanfattande analys	4
Resultatredovisning - mål, ekonomi och personal	5
1.1 Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige	5
1.2 Nämndens förväntade resultat.....	12
1.3 Nyckeltal barn- och utbildningsnämnden	21
1.4 Ekonomi	22
1.5 Personal	23

Sammanfattning

Barn- och utbildningsnämnden har under året hanterat flera lokalmässiga utmaningar, såsom renoveringar, undermåliga inomhusmiljöer och akuta stängningar som påverkat både arbetsmiljö och kontinuitet. Samtidigt har riktade lagändringar, till exempel krav på bemannade skolbibliotek, medfört organisatoriska omställningar och nyanställningar. Elevresultaten visar en blandad bild: trygghet och trivsel är fortsatt hög, och flera insatser såsom mindre undervisningsgrupper, förstärkt elevhälsa och riktat stöd har visat god effekt, särskilt i progressionen från årskurs 6 till 9. Samtidigt nås inte samtliga mål kopplade till gymnasiebehörighet, meritvärde och närvaro och resultaten varierar mellan enheter.

Ekonomiskt redovisar nämnden ett överskott på 3,6 mnkr, främst tack vare ökade statsbidrag och högre barnomsorgsintäkter. Kostnaderna har samtidigt ökat, bland annat till följd av fler heltidsplaceringar, lokalrelaterade frågor och många barn och elever i behov av särskilt stöd. Flera enheter upplever svårigheter att anpassa verksamheten till minskat barn- och elevantal och ökade stödbehov, vilket skapar utmaningar i att nå både måluppfyllelse och budget i balans.

Personalsidan visar både styrka och sårbarhet. Medarbetarengagemanget (HME) är oförändrat jämfört med föregående år och andelen legitimerade lärare har ökat vilket stärker förutsättningarna för kvalitet. Sjukfrånvaron fortsätter att sjunka totalt sett, men förskolan har fortsatt höga nivåer. Arbetsbelastning samt prioriteringssvårigheter kvarstår som de mest framträdande utmaningarna för verksamheterna.

Årets viktigaste händelser

Som många andra kommuner i Sverige står Vänersborgs kommun i och inför en demografisk utmaning med färre barn som föds och en åldrade befolkning. Under året har barn- och utbildningsförvaltningen ansvarat för ett varierande och delvis snabbt föränderligt barn- och elevunderlag, däribland barn som vistades på Restad Gård samt barn i familjer med tillfälligt skydd, främst från Ukraina. De ofta korta vistelsetiderna har ställt krav på en flexibel organisation och budgetmässig beredskap för att kunna möta snabba förändringar i barn- och elevantalet. Arbetet har präglats av ett konsekvent fokus på att säkerställa alla barns rätt till utbildning i enlighet med barnkonventionen och skollagen.

Utifrån minskade födelsetal 2023, 2024 och 2025 samt prognoser om sjunkande barn- och elevantal kommande 10 år har barn- och utbildningsförvaltningen under 2025 arbetat intensivt med en översyn av förskole- och grundskoleorganisationen. Syftet är att kartlägga nuvarande förskole- och grundskolestruktur för att kunna optimera resurser i styrning, ledning och organisering som ska leda till ökad måluppfyllelse och långsiktig hållbarhet. När barn- och elevantalet krymper behöver organisationen anpassas för att så stor del som möjligt av barn- och utbildningsnämndens budget ska kunna användas till undervisningsnära resurser som personal, läromedel och måltider.

Nationellt sett har reformförslag inom utbildningsområdet duggat tätt under 2025. En ny lag om skolor mot brott trädde i kraft 1 juli 2025 och i juni 2025 fattade riksdagen beslut om att införa tioårig grundskola från höstterminen 2028. 1 juli 2025 trädde ytterligare en ny lag i kraft som innebär att skolbiblioteken ska vara bemannade. Barn- och utbildningsförvaltningen har utrett vad lagförändringen innebär för verksamheterna och analyserat hur förändringen kan implementeras. Utifrån detta arbete anställdes tre skolbibliotekarier under hösten 2025. De kommer att ta fram den obligatoriska skolbiblioteksplanen samt stötta samtliga skolor med att bygga upp skolbiblioteksverksamhet som ska matcha den förändrade lagstiftningen.

Under 2025 har fortsatta problem i barn- och utbildningsnämndens förhyrda lokaler medfört brister i arbetsmiljön för barn, elever och personal. Tärnanskolans lokaler har under en längre tid haft bristande inomhusmiljö. I september 2025 påbörjades ett renoveringsprojekt som kommer pågå läsåret 2025/2026. Problematiken har inneburit stora utmaningar för verksamheten som behöver flytta runt och anpassa sig efter underhållsarbetets olika etapper. Även på Onsjöskolan har fastighetsrelaterade problem lett till att verksamheten behövt evakuera delar av undervisningslokalerna vilket påverkat både personal och elever. Under 2025 planerades Skördegatans förskola på Onsjö att stå redo att ta emot barn och personal efter en tid av renovering och utbyggnation. På grund av Serneke Sverige AB:s konkurs har projektet försenats och beräknas nu vara klart under första halvåret 2026. Samtidigt framkom det under 2025 att Öxnered förskola, som akutevakuerades 2024, är i så pass dåligt skick att en totalrenovering inte är möjlig. I stället kommer en ny förskola att byggas från grunden. Dalbobron stängdes akut i september 2025 på grund av allvarliga säkerhetsbrister i brostöden. Stängningen fick stor påverkan på lokalsamhället och för de barn, elever och den personal som är beroende av bron för att ta sig till förskola, skola, fritidshem och arbetsplatsen. Barn- och utbildningsförvaltningen agerade snabbt genom att ge 202 skolelever, som tidigare kunnat gå eller cykla till skolan och som nu tvingades att resa kollektivt, busskort. Busslinjer och taxilinjer sågs över för att se till att elever skulle hinna till skolan i tid trots de längre resvägarna.

Under 2025, inom ramen för arbetet med Samverkan för bästa skola, stärktes barn- och utbildningsförvaltningens samlade förmåga att planera, följa upp och utveckla utbildningen genom mer gemensamma arbetssätt och en tydligare struktur i kvalitetsarbetet. Ett årshjul och gemensamma rutiner har bidragit till att uppföljning och analys av kunskapsresultat sker mer regelbundet och systematiskt. Insatserna har också haft som syfte att synliggöra skillnader i resultat mellan grupper och enheter för att möjliggöra mer träffsäkra och likvärdiga insatser. Kollegialt lärande och gemensamma forum har utvecklat den gemensamma analysförmågan och bidragit till större trygghet i ledarskapet. Effekter syns i form av fördjupade analyser med ökat fokus på undervisning och lärmiljö. Samtidigt kvarstår behov av att fullt ut tydliggöra ansvar och skapa en sammanhållen uppföljning av resurser och insatser för att arbetsätten ska få genomslag på alla nivåer.

Sammanfattande analys

Barn- och utbildningsnämndens verksamhet under 2025 har påverkats av förändrade demografiska förutsättningar. Det minskade barn- och elevantalet medför en lägre resurstilldelning för enheterna. Detta har varit utmanande för verksamheterna att anpassa sig till, då minskningen ofta fördelas över flera klasser och därmed försvårar möjligheterna att på ett strukturerat och effektivt sätt anpassa personalstyrkan. Samtidigt har antalet asylsökande barn varierat under året och även krävt anpassningar av befintlig organisation. Rektorererna beskriver en ökad etisk stress kopplad till budgetram samtidigt som behoven hos barn och elever har ökat. Resurserna räcker inte till för att möta alla elevers behov och särskilt elever i behov av särskilt stöd riskerar att hamna i kläm. Personalen upplever redan en hög arbetsbelastning, vilket ytterligare försvårar möjligheterna att upprätthålla kvalitet och likvärdighet i utbildningen.

Samtidigt som verksamheterna har haft en lägre resursfördelning att förhålla sig till har lokalrelaterade problem medfört att verksamhet utan framförhållning behövt styras om på flera förskole- och skolenheter i olika stor grad. Oavsett omfattningen på den omorganisation som krävts har det påverkat den planerade verksamheten och skapat oro hos både medarbetare, barn och elever samt vårdnadshavare. Att ställa om i verksamheten gör att tid ägnas åt annat än grunduppdraget vilket kan påverka både måluppfyllelsen och

förstärka medarbetarnas upplevelse av att krav och resurser inte går ihop. De lokalmässiga förutsättningarna har sammantaget påverkat både arbetsmiljön och förutsättningarna för stabilitet i undervisningen. Att anpassa och ställa om i verksamheten är en naturlig del i utvecklingsarbetet men när det sker frekvent eller över tid på olika sätt utifrån andra grunder kan det i förlängningen få inverkan på barn- och utbildningsförvaltningens möjlighet att både behålla och rekrytera medarbetare.

Kompetensförsörjningen utgör en strategiskt avgörande faktor framåt för att barn- och utbildningsförvaltningen ska kunna bedriva verksamhet med god kvalitet. Befolkningsprognoserna och den pågående organisationsöversynen visar att rektorer behöver anpassa sina verksamheter i större utsträckning än tidigare för att kunna förhålla sig till de resurser som finns att tillgå. Att ställa om i verksamheten och samtidigt tillse att medarbetarna får rätt förutsättningar för att lyckas i sina respektive uppdrag är en stor utmaning. Barn- och utbildningsförvaltningen har under flera år haft höga värden gällande både hållbart medarbetarengagemang och eNps vilket visar på engagerade och lojala medarbetare, ett gott ledarskap och en tydlig styrning. Detta kan ses som goda förutsättningar för att kunna hantera den omställning verksamheterna nu står inför, utmaningen blir att kunna bibehålla och utveckla det som fungerar väl.

Trots betydande utmaningar finns flera positiva utvecklingstendenser under 2025. Resultaten visar överlag fortsatt hög trygghet bland elever i grundskolan och vårdnadshavare upplever att deras barn trivs i förskolan. Vänersborgs kommun har fortsatt en hög inskrivningsgrad i förskolan vilket innebär att många barn i kommun under året har deltagit i förskolans undervisning och förberetts för fortsatt lärande. Goda resultat i läsförståelse i årskurs 1 visar att satsning på speciallärare, högläsning och systematisk uppföljning har varit gynnsamt för eleverna. Gymnasiebehörigheten når inte de politiskt satta ambitionsnivåerna, men visar en tydlig förbättringsresa från årskurs 6 till årskurs 9. Detta indikerar att riktade insatser såsom små undervisningsgrupper, förstärkt elevhälsa, samverkan med socialtjänst och riktat stöd från olika yrkeskategorier inom skolan har gett effekt. Samtlig personal har under året arbetat hårt för barn och elevers bästa utifrån de förutsättningar som getts. Att sjukfrånvaron fortsatt har minskat gör att ordinarie personal i större utsträckning varit på plats och kunnat bidra till de fina resultat som uppnåtts. Utöver att kvaliteten i verksamheten sannolikt gått upp bidrar även minskade sjuktal till minskade kostnader och mer resurser har därmed kunnat läggas på att skapa bättre förutsättningar för både barn och elever och medarbetare att lyckas.

Resultatredovisning - mål, ekonomi och personal

1.1 Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige

I Mål- och resursplanen som beslutas av kommunfullmäktige kan riktade uppdrag och målvärden tilldelas alla nämnder. Dessa redovisas nedan, fördelat per inriktningsmål.

1.1.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

1.1.1.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	33,3 % (2022)	2024 32,6 %	31 %
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	68,3 % (2022)	2024 69,8 %	70 %

Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)

Majoriteten av vårdnadshavarna som svarat på vårdnadshavarenkäten i förskolan upplever att deras barn trivs på förskolan (96%) och att introduktionen har skapat goda förutsättningar för en tillitsfull relation med personalen (87%). Trygghet, trivsel, god kommunikation och ett aktivt värdegrundsarbete framträder som centrala framgångsfaktorer i enkäten. Delaktighet i utbildningens mål och innehåll samt möjligheten att vara med och utvärdera verksamheten är områden där resultaten är lägre. Även likvärdighet i introduktionsprocessen behöver stärkas, särskilt på enheter där många barn börjar samtidigt eller löpande under året. Språkliga hinder och enkätens utformning har påverkat svarsfrekvensen på vissa förskolor, vilket visar att kommunikationen behöver bli ännu tydligare och mer tillgänglig. Framgångsfaktorerna bakom de positiva resultaten är ett systematiskt arbete med introduktion, uppföljning och kommunikation samt ett strategiskt ledarskap som skapar struktur och förtroende. Genom fortsatt fokus på relationer, tydlig information och fler forum för dialog finns goda förutsättningar att ytterligare stärka kvaliteten och vårdnadshavarnas engagemang i förskolans verksamhet.

Resultaten från höstens elevenkät för årskurs 3–6 visar att tryggheten är fortsatt hög och stabil över tid, 84% av eleverna som har svarat på enkäten känner sig trygga i skolan. Studiero och inflytande ligger oförändrat kvar på lägre nivåer, 43% respektive 49%. Majoriteten av eleverna i årskurs 3-6 som har svarat på enkäten upplever att de behandlas lika av lärare och att elever bemöter varandra och vuxna på ett bra sätt. Tillit till vuxna ligger strax över 70%. Enheter med tydliga förväntningar, stark skolidentitet och systematiskt arbete har kommit längre i att skapa tillit och helhet. Fortsatt arbete kommer att fokusera på utbildningen som helhet där inflytande, demokrati och värdegrund är centrala utvecklingsområden. Som framgångsfaktorer i arbetet med trygghet och tillit lyfts bland annat kontinuitet bland lärarna, schemalagda rastaktiviteter och ordningsregler. När det gäller elevers trygghet i årskurs 5 ligger Vänersborg på en högre nivå jämfört med riket.

Elevenkäten i årskurs 7-9 visar att den upplevda tryggheten är fortsatt hög och har förbättrats något, 85% av eleverna uppger att de helt eller till stor del känner sig trygga i skolan, vilket är en ökning från 82% föregående år. Studiero och inflytande ligger kvar på lägre nivåer. Endast 46% av eleverna som svarat på enkäten upplever att det alltid eller ofta är arbetsro på lektionerna. 47% av eleverna upplever att de får vara med och påverka hur de ska arbeta på lektionerna. Bemötande mellan elever och vuxna ligger fortsatt på en hög och stabil nivå där 71% upplever att lärarna behandlar alla elever lika oavsett kön eller könsidentitet, 79% tycker att elever bemöter varandra bra och 78% att elever bemöter vuxna bra. Tillit till andra och upplevelse av trygghet hänger tätt samman och skapas genom skolan som helhet där relationsbyggande och proaktiva handlingar utifrån systematiska analyser är centrala. Enheterna har kommit olika långt och elevenkäten är ett bland flera underlag som ligger till grund för att arbeta vidare med frågor om trygghet och tillit. Elevenkäten visar att Vänersborgs kommunala grundskolor ligger högre än riket bland

annat när det gäller hur elever upplever det stöd de får i skolan, bemötande från lärare och elever emellan samt trygghet, studiero och inflytande.

Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)

Den övergripande sammanställningen av elevhälsosamtalen i årskurs 4 och 8 läsåret 2024/2025 visar att elevernas självskattade hälsotillstånd är relativt oförändrat. I årskurs 4 hade 82% av eleverna en sammanvägd oproblematiske hälsa och i årskurs 8 hade 75% av eleverna en sammanvägd oproblematiske hälsa, andelen har över tid legat på samma nivåer.

Utifrån hälsosamtalen syns positiva resultat både i årskurs 4 och 8 så som att tryggheten i skolan ligger på en hög nivå och att eleverna i stor utsträckning uppger att de har tillgång till vuxenstöd, att de har en vuxen att prata med. Även fysisk aktivitet utmärker sig positivt genom ett högt deltagande på idrottslektioner, särskilt i årskurs 4. Utmaningar finns när det gäller elevernas matvanor, över tid är det en negativ trend med minskat frukost- och lunchintag. Den mest utbredda problemindikatorn är huvudvärk och när det gäller stress och nedstämdhet syns en ökning, särskilt bland flickor i årskurs 8. Totalt sett syns en markant försämring av flickors hälsa mellan årskurs 4 och 8, medan pojks hälsa är mer stabil.

Bearbetning av hälsosamtalen har pågått systematiskt under året och på det stora hela finns det fortsatta behov av att stärka arbetet för att bygga relationer till elever och vårdnadshavare och jobba långsiktigt med hälsofrämjande insatser från förskoleklass upp till årskurs 9. Fokus under året har varit att utveckla samverkan mellan elevhälsa och undervisning samt säkerställa strategiska insatser kring skolmåltid, sömn och psykisk hälsa.

1.1.1.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag	År för genomförande
Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga	2025
	2026
	2027

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Uppdraget förväntas slutföras under den period uppdraget gäller.

Alla chefer i barn- och utbildningsförvaltningen har deltagit i den workshop som ligger till grund för nulägesanalys inför uppdraget Handlingsprogram för förebyggande arbete för barn och unga (och deras föräldrar).

Kommunstyrelseförvaltningen har anställt en utvecklingsledare barn och unga som under våren 2025 inventerat pågående arbete för barn och unga som bedrivs av de kommunala förvaltningarna, de kommunala bolagen och civilsamhället. Förvaltningschef på barn- och utbildningsförvaltningen har intervjuats gällande förvaltningens pågående samverkansarbete för barn och unga, exempelvis samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF), arbetet före, under och efter placering av barn samt kultur, utveckling och lärande (KUL) för alla barn och elever 1-16 år.

När handlingsprogram är framtaget är barn- och utbildningsförvaltningen en viktig aktör för att i samverkan med andra arbeta förebyggande för barn och unga.

1.1.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

1.1.2.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	83,2 % (2023)	2025 83,6 %	85,6 %

Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)

Andelen elever i årskurs 9 som var behöriga till yrkesprogram med hemkommun Vänersborg uppgick läsåret 2024/2025 till 83,6% vilket är lägre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 85,6%. Det är även lägre än genomsnittet för riket som för läsåret 2024/2025 låg på 84,2% behörighet. Resultaten avser behörighetsnivåer innan lovskola.

Resultaten för de kommunala skolorna visar dock en positiv trend för den elevkull som lämnade årskurs 9 i juni 2025, behörigheten ökade med cirka 19 procentenheter från årskurs 6 till årskurs 9. Skillnaden mellan flickor (85,4% efter genomförd lovskola) och pojkar (84,4% efter genomförd lovskola) var liten, samtidigt som elevgruppen med annat modersmål inte i lika hög utsträckning var behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet.

Organisatoriska insatser som har visat sig effektfulla för elevernas lärande var till exempel små undervisningsgrupper och riktat stöd samt samverkan med elevhälsa och socialtjänst. Även tillgång till funktioner som studie- och yrkesvägledare (SYV) och närvarokoordinatorer har lyfts som viktiga komponenter som bidragit till att påverka elevers resultat i positiv riktning. För att få fler elever behöriga till yrkesprogram är det centralt att samarbetet mellan rektorer, specialpedagoger och lärare förbättras för att säkerställa att särskilt stöd sätts in tidigt och följs upp systematiskt. Det finns också behov av att höja kvaliteten på kartläggningar och att lägga mer tid och fokus på ämnesutveckling.

1.1.2.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag	År för genomförande
Ökad gymnasiebehörighet	2025
	2026
	2027

Ökad gymnasiebehörighet

Uppdraget förväntas slutföras under den period uppdraget gäller.

Kommunfullmäktige tillsköt 1,0 mnkr i tillfälligt anslag för höstterminen 2024 och 1,0 mnkr vårterminen 2025 för kvalitetshöjande åtgärder för att fler elever ska uppnå gymnasiebehörighet. Barn- och utbildningsförvaltningen har arbetat intensivt med uppdraget. Utifrån tilldelade medel för uppdraget 2025 såg rektorerna över sina organisationer och riktade ytterligare resurser till årskurs 9, utöver det som redan var planerat. De kommunala skolorna har exempelvis kunnat bemanna hälften av matematiklektionerna med dubbla legitimerade lärare, rikta del av lärartjänst med stöd mot

årskurs 9, undervisa elever i behov av särskilt stöd i mindre grupp om 5-6 elever, rikta extra resurspedagog med inriktning engelska och svenska, utöka studie- och yrkesvägledning samt rikta en lärartjänst mot de ej behöriga eleverna. Fridaskolan har förstärkt lärartätheten på matematiklektionerna.

Andelen elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram med hemkommun Vänersborg uppgick läsåret 2024/2025 till 83,6% vilket är lägre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 85,6%. Det är även lägre än genomsnittet för riket som för läsåret 2024/2025 låg på 84,2% behörighet. Resultaten avser behörighetsnivå innan lovskola.

Resultaten visar en positiv trend för årets årskurs 9 i de kommunala skolorna, behörigheten ökade med cirka 19 procentenheter från årkurs 6 till årkurs 9. Skillnaden mellan flickor (85,4% efter genomförd lovskola) och pojkar (84,4% efter genomförd lovskola) är liten, samtidigt som elevgruppen med annat modersmål inte i lika hög utsträckning är behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet.

Insatser som visade sig effektfulla för elevernas lärande var till exempel små undervisningsgrupper och riktat stöd samt samverkan med elevhälsa och socialtjänst. Även tillgång till funktioner som studie- och yrkesvägledare (SYV) och närvarokoordinatorer lyfts som viktiga komponenter som bidragit till att påverka elevers resultat i positiv riktning. För att kunna nå satta ambitionsnivåer behöver samarbetet mellan rektorer, specialpedagoger och lärare förbättras för att säkerställa att särskilt stöd sätts in tidigt och följs upp systematiskt. Det finns också behov av att höja kvaliteten på kartläggningar och att lägga mer tid och fokus på ämnesutveckling. För att förbättra elevernas kunskapsresultat har verksamheterna under det gångna läsåret bland annat utvecklat processen för särskilt stöd, kartlagt och utvecklat arbetet med tillgängliga lärmiljöer, samordnat kartläggning av alla elevers kunskaper i matematik, engelska, svenska och svenska som andraspråk samt utvecklat skolbiblioteken och stödet till elever som läser svenska som andraspråk, med hjälp av modersmålsenheten.

1.1.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Inga målvärden eller riktade uppdrag.

1.1.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

1.1.4.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025
Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	63,4 % (2023)	2025 67,1 %	65 %
Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)	3,58 (2023)	2024 3,36	3,6

Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)

67,1% av eleverna i årskurs 8 har läsåret 2024/2025 svarat "helt och hållet" eller "till stor del" på frågan hur nöjd man är med sin skola. Denna andel är högre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 65,0% och högre än riket som ligger på 58,1%. Pojkarna visar generellt sett en högre nöjdhet med skolan jämfört med flickorna.

7-9-skolorna har under ett antal år utvecklat arbetet med att möta elevernas olika behov och gradvist visat på bättre resultatutveckling för varje årskull. På samtliga skolor i Vänersborgs kommun har det under året skett ett systematiskt kvalitetsarbete där rektorer och lärare följer upp elevernas kunskapsutveckling, trygghet och studiero. Resultaten varierar mellan skolorna och så också åtgärder utifrån det lokala sammanhanget.

Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)

Samarbetet mellan barn- och utbildningsförvaltningens rektorer, studie- och yrkesvägledare på högstadieskolorna och näringslivsenheten har utvecklats i positiv riktning under de senaste två åren. Ett tydligt exempel på det är Yrkesinspiration- och rekryteringsmässan som anordnades i oktober 2025 på Quality Hotell i Vänersborg. Alla niondeklassare i Vänersborgs kommun fick under mässan chansen att utforska olika yrken och lära sig om olika branscher. Målet med mässan var att visa bredden av yrken inför framtida val. Mässan syftade till att stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad genom att visa upp de yrken som finns i kommunens område och att därigenom få fler att fullfölja sina studier.

Barn- och utbildningsnämnden mottog under året sponsring från VBG Group Truck Equipment AB, genom Herman Kreftings stiftelse i form av ett ekonomiskt bidrag för att genomföra specifika aktiviteter som syftar till att inspirera och motivera ungdomar att välja utbildningar och karriärer inom naturvetenskap, teknik och matematik. Det intentionsavtal som upprättats mellan barn- och utbildningsnämnden och VBG Group Truck Equipment AB sträcker sig från 1 augusti 2024 till 31 juli 2026. Värdet på sponsringen för avtalsperioden uppgår till ca 1 mkr. Sponsringen omfattar bland annat studieresa för elever i årskurs 8 samt deras medföljande lärare till Universeum i Göteborg och årlig fortbildning för 50 lärare inom naturvetenskapliga områden med fokus på hållbarhet, som hölls i augusti 2025. Under november 2025 genomfördes studieresor till Universeum i Göteborg för elever i årskurs 8 samt deras medföljande lärare. Resekostnad samt entré och lunch bekostades av VBG Group Truck Equipment AB. Sponsringen från VBG Group Truck Equipment AB har möjliggjort värdefulla aktiviteter som har haft en positiv inverkan på både elever och lärare i Vänersborgs kommun. Studieresan till Universeum visade sig vara en inspirerande upplevelse som väckte elevernas nyfikenhet och intresse för naturvetenskap och teknik. Fortbildningarna för lärarna har bidragit till ökad kompetens inom hållbarhet och miljövetenskap, vilket i sin tur gynnar elevernas lärande.

1.1.4.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag	År för genomförande
Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar	2025 2026

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar

Uppdraget förväntas slutföras under den period uppdraget gäller.

Barn- och utbildningsförvaltningen har påbörjat arbetet med uppdraget, bland annat genom att inventera möjliga lokaler att hyra ut och omvärldsbevakning gällande hur andra kommuner hyr ut skollokaler. Barn- och utbildningsförvaltningen inväntar beslut om nya riktlinjer för internhyressystemet i Vänersborgs kommun för att kunna arbeta vidare med frågan om andrahandsuthyrning.

1.1.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

1.1.5.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex	79 (2023)	2025 81 (barn- och utbildningsförvaltningen)	80
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	9,2 %	2025 7,5 % (barn- och utbildningsförvaltningen)	8,7 %

Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex

Det hållbara medarbetarengagemanget (HME) för barn- och utbildningsförvaltningen uppgår 2025, liksom föregående år, till 81 vilket är högre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 80. I de olika verksamheterna har F-6, 7-9 samt barn- och elevhälsan bibehållit 2024 års nivå, förskolan har ökat något medan administration har minskat. Bland verksamheterna är det enbart 7-9 som ligger under kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 80. Svarefrekvensen inom barn- och utbildningsförvaltningen ökade under 2025 och landade på 83,9% jämfört med 76,5% 2024.

Inom de olika delområdena av HME har styrning och ledarskap ökat jämfört med föregående år från 84 till 85 respektive från 79 till 80. Gällande delområde motivation har barn- och utbildningsförvaltningen en bibehållen nivå på 80.

Medarbetarna uppger att de i hög utsträckning är insatta i arbetsplatsens mål och vet vad som förväntas av dem i sitt arbete. Resultatet visar även att medarbetarna i hög utsträckning upplever att deras arbete känns meningsfullt och att närmsta chef visar förtroende för dem.

Likt tidigare år finns det utmaningar gällande upplevd arbetsbelastning och prioritering av arbetsuppgifter är den friskfaktor som utmärker sig med lägst värde. Obalans mellan krav och resurser har under flera år varit ett uttalat utvecklingsområde inom förvaltningen och trots stort arbete har inte önskad effekt uppnåtts. Det behövs närmare analys och dialog på samtliga nivåer inom förvaltningen för att hitta sätt att komma åt problematiken.

Låga värden återfinns även kopplat till arbete med tidiga insatser samt främjande och förebyggande aktiviteter. Arbete med friskfaktorer är en viktig del i det systematiska arbetsmiljöarbetet på samtliga nivåer i förvaltningen och här kan än mer fokus läggas för att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)

Under 2025 var den totala sjukfrånvaron för barn- och utbildningsförvaltningen 7,5% vilket

är lägre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 8,7% och även lägre än den totala sjukfrånvaron 2024 som då låg på 7,9%.

Sedan år 2023 har barn- och utbildningsförvaltningen haft en nedåtgående trend för total sjukfrånvaro som nu är tillbaka på samma nivåer som innan utbrottet av Covid19-pandemin år 2020.

Kortidssjukfrånvaron (dag 1-14) är lägre 2025 jämfört med samma period föregående år, 3,7% jämfört med 3,9%. Långtidssjukfrånvaron (dag 15 och framåt) har en bibehållen nivå 2025 jämfört med förra året på 3,9%. Det finns inga större skillnader i sjukfrånvaro mellan kvinnor och män eller mellan olika åldersgrupper. Däremot finns en variation i sjukfrånvaro mellan olika enheter.

Under året har HR-partner tillsammans med verksamhetschefer arbetat med att stötta rektorerna i olika delar som att synliggöra, närvara på möten, initiera möten med exempelvis sjukvård, Försäkringskassan och företagshälsovården. Ett aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete på alla enheter med fokus på friskfaktorer har varit centralt för att minska sjukfrånvaron.

Under 2025 har kommunens revisorer granskat barn- och utbildningsnämndens systematiska arbetsmiljöarbete och arbete med sjukfrånvaro. Utifrån denna granskning kommer barn- och utbildningsförvaltningen bland annat att genomföra utbildningsinsatser för att säkerställa att samtliga chefer har god förståelse kring hur ett systematiskt arbetsmiljöarbete ska bedrivas samt varje år genomföra en djupare analys gällande strukturer och arbetssätt inom det systematiska arbetsmiljöarbetet.

1.2 Nämndens förväntade resultat

Nämndens verksamhetsplan visar hur nämnden bidrar till att kommunen uppfyller inriktningsmålen. Nämnden har tagit beslut om vilka resultat som förväntas uppnås eller genomföras under året av förvaltningen och dessa redovisas här.

1.2.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

1.2.1.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	90,0 % (2023)	2025 89,5 %	91 %	

Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås inte. Andelen barn inskrivna i förskolan har i genomsnitt under år 2025 legat på 89,5%, vilket nationellt sett är en hög inskrivningsgrad men ändå lägre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå för 2025 som ligger på 91%.

Redan under hösten 2025 har verksamheten sett effekter av ett minskat barnafödande under 2023 och 2024, även om det ser olika ut i olika delar av kommunen. Den relativt nyöppnade förskolan på Holmängen har ett högt söktryck likaså Öxnereds förskola, Blåsut förskola och Frändefors förskola. Verksamheten arbetar på flera sätt för att öka förskolans attraktivitet och antalet inskrivna barn. Bemötande lyfts fram som en nyckelfaktor, varje kontakt med vårdnadshavare ses som en möjlighet att bygga förtroende. För att kommunicera förskolans

fördelar används digitala plattformar som InfoMentor och bloggar. Genom dessa kan vårdnadshavare följa barnens progression och få insyn i förskolans arbete kopplat till läroplanen och undervisningens kvalitet. Samverkan sker bland annat med familjecentralen Sirius som informerar om förskolan. Även förskolans insatskoordinator som arbetar aktivt med närvarofrämjande insatser bidrar till ett ökat förtroende för förskolan hos vårdnadshavare.

1.2.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

1.2.2.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	85,5 % (2024)	2025 83,6 % (innan lovskola)	85,6 %	
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	85,3 % (2024)	2025 84,8 % (efter lovskola)	85,6 %	
Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	214 (2024)	2025 210	217	
Elever i åk F-6 med mer än 75% närvaro, kommunala skolor, andel (%)	97,9 % (2024)	2025 96,8 %	98,3 %	
Elever i åk 7-9 med mer än 75% närvaro, kommunala skolor, andel (%)	84,1 % (2024)	2025 84,9 %	86,3 %	
Elever i åk 1 som når kriterierna för bedömning av godtagbara kunskaper i läsförståelse, kommunala skolor, andel (%)	80,0 % (2024)	2025 88,7 %	83,0 %	
Elever i åk. 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)	68,0% (2024)	2025 69,0 %	71,0 %	
Bedömningar för barngruppen som lämnar förskoleverksamheten som utifrån "Matris 2 Läsa och skriva" bedömts på "nivå 2" eller högre, kommunala förskolor, andel (%)	79,3 % (2024)	2025 87,1 %	80,0 %	

Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås inte. Andelen elever i årskurs 9 som var behöriga till yrkesprogram med hemkommun Vänersborg uppgick läsåret 2024/2025 till 83,6% vilket är lägre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 85,6%. Det är även lägre än genomsnittet för riket som för läsåret 2024/2025 låg på 84,2% behörighet. Resultaten avser behörighetsnivåer innan lovskola.

Resultaten för de kommunala skolorna visar dock en positiv trend för den elevkull som

lämnade årskurs 9 i juni 2025, behörigheten ökade med cirka 19 procentenheter från årskurs 6 till årskurs 9. Skillnaden mellan flickor (85,4% efter genomförd lovskola) och pojkar (84,4% efter genomförd lovskola) var liten, samtidigt som elevgruppen med annat modersmål inte i lika hög utsträckning var behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet.

Organisatoriska insatser som har visat sig effektfulla för elevernas lärande var till exempel små undervisningsgrupper och riktat stöd samt samverkan med elevhälsa och socialtjänst. Även tillgång till funktioner som studie- och yrkesvägledare (SYV) och närvarokoordinatorer har lyfts som viktiga komponenter som bidragit till att påverka elevers resultat i positiv riktning. För att få fler elever behöriga till yrkesprogram är det centralt att samarbetet mellan rektorer, specialpedagoger och lärare förbättras för att säkerställa att särskilt stöd sätts in tidigt och följs upp systematiskt. Det finns också behov av att höja kvaliteten på kartläggningar och att lägga mer tid och fokus på ämnesutveckling.

Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås inte. Andelen elever i årskurs 9 på de kommunala skolorna som var behöriga till yrkesprogram läsåret 2024/2025 var 84,8% efter genomförd lovskola vilket är lägre än ambitionsnivån på 85,6%. Resultaten visar dock en positiv trend för årskullen som lämnade årskurs 9 i juni 2025, behörigheten ökade med cirka 19 procentenheter från årskurs 6 till årskurs 9. Skillnaden mellan flickor (85,4%) och pojkar (84,4%) är liten, samtidigt som elevgruppen med annat modersmål inte i lika hög utsträckning är behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet.

Organisatoriska insatser som visat sig effektfulla för elevernas lärande är till exempel små undervisningsgrupper och riktat stöd samt samverkan med elevhälsa och socialtjänst. Även tillgång till funktioner som studie- och yrkesvägledare (SYV) och närvarokoordinatorer har lyfts som viktiga komponenter som bidragit till att påverka elevers resultat i positiv riktning. För att få fler elever behöriga till ett yrkesprogram och nå satta ambitionsnivåer behöver samarbetet mellan rektorer, specialpedagoger och lärare förbättras för att säkerställa att särskilt stöd sätts in tidigt och följs upp systematiskt. Det finns fortsatta behov av att höja kvaliteten på kartläggningar och att lägga mer tid och fokus på ämnesutveckling. För att förbättra elevernas kunskapsresultat har verksamheterna under året bland annat haft fokus på att utveckla processen för särskilt stöd, kartlägga och utveckla arbetet med tillgängliga lärmiljöer, samordnat kartläggning av alla elevers kunskaper i matematik, engelska, svenska och svenska som andraspråk samt påbörjat utvecklingen av skolbiblioteken och stödet till elever som läser svenska som andraspråk, med hjälp av modersmålsenheten.

För elever i årskurs 6 var motsvarande behörighet till yrkesprogram 74,1% läsåret 2024/2025, det är lägre än läsåret 2023/2024 då motsvarande andel var 80,6%. Det är ungefär samma behörighetsnivå bland flickor och pojkar. Flera enheter rapporterar att undervisning i halvklass eller med speciallärare har varit avgörande för elever i behov av särskilt stöd samt att organisera undervisningen så att resurspersoner och speciallärare finns tillgängliga i rätt ämnen och vid rätt tidpunkt. Flera av enheterna uppger också att språkstärkande undervisning behöver ske i alla ämnen eftersom språk är grunden för allt lärande.

Elever i åk 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)

Det förväntade resultatet uppnås inte. Meritvärde för elever i årskurs 9 i de kommunala skolorna uppgick läsåret 2024/2025 till 210 vilket är lägre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå på 217. Meritvärdet var högre för flickorna (216) jämfört med pojkarna (205).

Verksamheten har under läsåret 2024/2025 haft stort fokus på gymnasiebehörighet vilket

innebär minst godkänt betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik och fem ytterligare ämnen (valfria). Det modellberäknade värdet i Kolada ligger på 221 sett till de senaste tre åren. Resultatet avviker mest från riket i hem- och konsumentkunskap, de fyra SO-ämnena samt idrott och hälsa. Om Vänersborgs kommunala skolor skulle prestera som övriga landet i dessa ämnen skulle kommunen hamna i nivå med det modellberäknade värdet.

Elever i åk F-6 med mer än 75% närvaro, kommunala skolor, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås inte. Andelen elever i årskurs F-6 med mer än 75% närvaro är 96,8% för läsåret 2024/2025 vilket är lägre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå på 98,3%. Det finns inga större skillnader mellan pojkars och flickors närvaro. Trots att det förväntade resultatet inte nås är närvaron generellt sett hög och stabil i årskurs F-6.

Enheter med högre frånvaro har rapporterat psykisk ohälsa eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som bakomliggande orsaker. Åtgärder som lyfts fram inkluderar utveckling av elevhälsoteamens arbete, samverkan med socialtjänst och flexibla lärmiljöer. Små enheter har låg frånvaro och betonar trygghet, goda relationer och individanpassade skoldagar som en del av resultatet.

Elever i åk 7-9 med mer än 75% närvaro, kommunala skolor, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås inte. Andelen elever i årskurs 7-9 med mer än 75% närvaro har visserligen ökat från 84,1% läsåret 2023/2024 till 84,9% läsåret 2024/2025, men andelen läsåret 2024/2025 är lägre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå för 2025 som ligger på 86,3%. Det är fler flickor än pojkar som har en hög frånvaro.

Elever i särskild undervisningsgrupp har en högre frånvaro än elever i ordinarie klass. Enheterna har under det gångna läsåret arbetat systematiskt för att främja elevernas närvaro. Psykisk ohälsa eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar anges generellt som bakomliggande orsaker till frånvaro. Åtgärder för att stärka närvaron inkluderar utveckling av elevhälsoteamens arbete, rutinföljksamhet, samverkan med elevhälsans mobila skolteam samt samverkan med socialtjänsten och att skapa flexibla samt anpassade lärmiljöer.

Elever i åk 1 som når kriterierna för bedömning av godtagbara kunskaper i läsförståelse, kommunala skolor, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås. Andelen elever i årskurs 1, i de kommunala skolorna, som nådde kriterierna för bedömning av godtagbara kunskaper i läsförståelse uppgick läsåret 2024/2025 till 88,7% vilket är högre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå på 83,0%. Läsförmågan har generellt förbättrats både för elever i svenska och svenska som andraspråk samt både för flickor och pojkar. Elever som läser svenska som andraspråk har lägre resultat än elever som läser svenska (77,0% jämfört med 92,0%). På totalen är resultaten bland pojkar och flickor snarlika men det finns fortsatt skillnader mellan olika grundskolor.

Verksamheten har under det gångna läsåret haft fokus på att öka elevernas förmåga att läsa, bland annat genom att satsa på speciallärare och interaktiv bokläsning, vilket även sker på fritidshem och i förskoleklassen. Enheternas systematiska uppföljningar av varje elevs utveckling och att sätta in åtgärder där det behövs är en viktig pusselbit i arbetet med att stärka elevernas läsförståelse. I detta arbete är elevhälsan viktig, där logoped, specialpedagoger och speciallärare genomfört insatser och följt upp effekterna av dessa.

Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås inte. Andelen elever i årskurs 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen på de kommunala skolorna uppgick läsåret 2024/2025 till 69,0% vilket är lägre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå på 71,0%. Trots detta är andelen högre än resultatet de senaste tre åren. Stort fokus har legat på att nå gymnasiebehörighet vilket innebär minst godkänt betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik och fem ytterligare ämnen (valfria). En högre andel pojkar har uppnått betygskriterierna i alla ämnen (69,8%) jämfört med flickor (67,1%).

Andelen elever i årskurs 6 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen på de kommunala skolorna uppgick läsåret 2024/2025 till 65,8%, vilket är en försämring jämfört med föregående läsår då andelen var 73,2%. Andelen elever i årskurs 6 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen varierar mellan skolorna, från 47,0% till 90,0%. En högre andel pojkar har uppnått betygskriterierna i alla ämnen (67,1%) jämfört med flickor (64,5%).

Bedömningar för barngruppen som lämnar förskoleverksamheten som utifrån "Matris 2 Läsa och skriva" bedömts på "nivå 2" eller högre, kommunala förskolor, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås. Andelen bedömningar för barngruppen som lämnar förskoleverksamheten som utifrån "Matris 2 Läsa och skriva" bedömts på "nivå 2" eller högre uppgick läsåret 2024/2025 till 87,1% vilket är högre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå på 80,0%.

Bedömningen för läsa och skriva görs inom 3 indikatorer (metaspråklig uppmärksamhet, förståelse samt språkglädje och användbarhet) som innehåller 4 steg (nivåer). Bedömningarna är ett sätt att analysera kvaliteten och innehållet i förskolans undervisning.

Utfallet visar en lägre andel bedömningar i steg 1 och en högre andel bedömningar i steg 3 jämfört med föregående läsår. Även om andelen bedömningar i steg 1 har minskat i samtliga indikatorer visar detta att barnen är i behov av stöd i den fortsatta undervisningen i en utvecklad undervisningsmiljö. För att förbättra resultaten har förskolorna vidtagit flera åtgärder. Exempel på åtgärder är samverkan med vårdnadshavare, utveckling av lärmiljöer och undervisningsmaterial, ökat fokus på högläsning och språkstimulerande aktiviteter samt skapa mindre undervisningsgrupper för ökad trygghet och delaktighet.

Arbetet med matriserna har stärkt undervisningens kvalitet och gett pedagogerna bättre verktyg för att planera och följa upp lärandet. Styrkorna ligger i förskolor med hög närvaro, lång vistelsetid och stabila relationer, medan utmaningar finns på enheter med låg närvaro, kortare vistelsetid och där fler barn är i behov av särskilt stöd. Framgångsfaktorer är språkrika lärmiljöer, kollegialt lärande och systematiskt kvalitetsarbete.

Utvecklingsområden framåt är att ytterligare öka närvaron, stärka kompensatoriska insatser och fortsätta utveckla undervisningen för att alla barn ska nå minst nivå två.

1.2.2 Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Uppdrag om anpassad grundskola	
Uppdrag om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare	

Uppdrag om anpassad grundskola

Det förväntade resultatet har genomförts under året.

En nulägesbild i anpassad grundskola i Vänersborgs kommun kopplat till personal, lokaler och ekonomi är framtagen. Omvärldsbevakning och jämförelser mellan Vänersborgs kommun och riket samt i vissa fall närliggande kommuner har genomförts. Elevantalet i anpassad grundskola har ökat under 2025 och prognoser visar att antalet fortsätter att öka under 2026. Ett minskat totalt elevunderlag i kommunen gör långsiktiga prognoser osäkra.

Barn- och utbildningsnämnden har fått en muntlig presentation och en skriftlig rapport kopplat till uppdraget om anpassad grundskola.

Uppdrag om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare

Det förväntade resultatet har genomförts under året.

Förvaltningen har gjort en nulägesbeskrivning som visar att det finns en struktur för kompetensutveckling både på förvaltningsnivå och på enhetsnivå. Professionsprogrammet kommer att erbjuda ett komplement till nuvarande struktur genom akademiska kurser och praktiktäna forskning samt att ett system för meritering införs. Huvudmannen kommer att behöva avsätta resurser för att möjliggöra kompetensutveckling utifrån det nationella professionsprogrammet. De ekonomiska konsekvenserna är svårbedömda. Förvaltningen har identifierat frågor som behöver följas framåt; till exempel i vilken omfattning enheterna behöver erbjuda legitimerad personal kompetensutveckling genom akademiska kurser, hantering av skillnader mellan enheterna när det gäller möjligheter att erbjuda kompetensutveckling samt om/hur samverka med andra kommuner och utbildningsanordnare kan möjliggöras.

Barn- och utbildningsnämnden har fått en muntlig presentation och en skriftlig rapport kopplat till uppdraget om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare.

1.2.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

1.2.3.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Antal inköp av cirkulära inventarier	9 (2023)	2025 3	15	

Antal inköp av cirkulära inventarier

Det förväntade resultatet uppnås inte. 3 inköp av cirkulära inventarier har gjorts under 2025 vilket är lägre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå. Inköpen avser begagnade barnstolar samt skärmar till en förskola och det andra gäller renovering av lekmöbler. Ytterligare inköp av cirkulära inventarier kan ha genomförts men då saknas kod för uppföljning i ekonomisystemet.

Chefer inom barn- och utbildningsförvaltningen har informerats om möjlighet att köpa in cirkulära inventarier. Inköp kan göras både via kommunens egen enhet för cirkulära inventarier, Remöblera, eller via upphandlade möbelleverantörer som finns tillgängliga i kommunens avtalskatalog Clira. Remöblera har under en längre tid haft problem med sin

sökfunktion på Intranätet vilket försvårar för inköpare att se tillgängligt sortiment och barn- och utbildningsförvaltningen behöver än mer aktivt arbeta med frågan om cirkulära inköp.

1.2.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

1.2.4.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Elever i åk 5: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	75,4 % (2023)	2025 79,5 %	77,7 %	
Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	63,4 % (2023)	2025 67,1 %	65,0 %	
Elever i åk 5: Tycker du att du får den hjälp du behöver från skolan för att klara skolarbetet? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	85,9 % (2023)	2025 81,0 %	86,5 %	
Elever i åk 8: Tycker du att du får den hjälp du behöver från skolan för att klara skolarbetet? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	68,8 % (2023)	2025 71,7 %	69,3 %	

Elever i åk 5: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)

Det förväntade resultatet uppnås. Andelen elever i årskurs 5 som svarat "helt och hållet" eller "till stor del" på frågan hur nöjd är du med din skola uppgick läsåret 2024/2025 till 79,5% vilket är högre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå på 77,7% och högre än riket som ligger på 71,8%.

Avgörande faktorer för hur eleverna upplever sin skola är både sociala, pedagogiska och fysiska faktorer som kamrater, stöd i undervisningen och lokalernas utformning. Det finns inga skillnader mellan pojkars och flickors upplevda nöjdhet i årskurs 5. På samtliga skolor har det under året skett ett systematiskt kvalitetsarbete där rektorer och lärare följer upp elevernas trygghet och trivsel genom enkäter med mera. Lärarna har varit delaktiga i skolans uppföljningsarbete och utvecklingsinsatser, vilket framgår av höga index för pedagogiskt ledarskap och uppföljning på flera skolor. Flera skolor men inte alla har identifierat skillnader i trygghet och studiero mellan pojkar och flickor och arbetat med riktade insatser, till exempel extra vuxennärvaro, rastvärdar och samtal om bemötande och respekt i klassrummet. Skolorna har arbetat för att öka elevinflytandet, särskilt för flickor som ofta skattar sitt inflytande lägre än pojkar. Detta sker genom klassråd, elevråd och att vuxna lyssnar på förslag från eleverna. Skolorna har rutiner för att snabbt utreda och ge stöd till elever som riskerar att inte nå målen, oavsett kön. Elevhälsan är involverad i det förebyggande arbetet och i att identifiera och stötta elever som behöver särskilt stöd.

Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)

Det förväntade resultatet uppnås. 67,1% av eleverna i årskurs 8 har läsåret 2024/2025 svarat "helt och hållet" eller "till stor del" på frågan hur nöjd man är med sin skola. Denna andel är högre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 65,0% och högre än riket som ligger på 58,1%. Pojkarna visar generellt sett en högre nöjdhet med skolan jämfört med flickorna.

7-9-skolorna har under ett antal år utvecklat arbetet med att möta elevernas olika behov och gradvist visat på bättre resultatutveckling för varje årskull. På samtliga skolor i Vänersborgs kommun har det under året skett ett systematiskt kvalitetsarbete där rektorer och lärare följer upp elevernas kunskapsutveckling, trygghet och studiero. Resultaten varierar mellan skolorna och så också åtgärder utifrån det lokala sammanhanget.

Elever i åk 5: Tycker du att du får den hjälp du behöver från skolan för att klara skolarbetet? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)

Det förväntade resultatet uppnås inte. Andelen elever i årskurs 5 som svarat "helt och hållet" eller "till stor del" på frågan om man får den hjälp man behöver från skolan för att klara skolarbetet uppgår till 81,0% vilket är lägre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå på 86,5% men högre än riket som ligger på 79,6%. Det finns ingen större skillnad i resultatet mellan pojkar och flickors upplevelse av att få den hjälp de behöver från skolan för att klara skolarbetet.

Höga resultat för den här typen av frågor kan ofta kopplas till stabil personal, goda relationer, tydlig struktur och hög lärartäthet. Utmaningar har under året funnits kring studiero, elevinflytande och att möta elever med stora behov eller språkliga utmaningar. Åtgärder som verksamheterna vidtagit är riktat stöd, speciallärare, kollegialt lärande, bildstöd och fortsatt utveckling av elevhälsoperspektivet. Stöd och hjälp kopplas i analyserna samman med antalet vuxna kring undervisningen.

Elever i åk 8: Tycker du att du får den hjälp du behöver från skolan för att klara skolarbetet? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)

Det förväntade resultatet uppnås. På frågan "Tycker du att du får den hjälp du behöver från skolan för att klara skolarbetet?" svarade 71,7% av eleverna i årskurs 8 "helt och hållet" eller "till stor del" vilket är högre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå på 69,3% och högre än riket som ligger på 61,9%. En högre andel pojkar jämfört med flickor upplever att de får den hjälp de behöver för att klara skolarbetet.

Utfallet varierar mellan enheterna men generellt har det under året gjorts riktade insatser för att stärka läsförmågan och matematikundervisningen samt skapa en mer tillgänglig lärmiljö för alla elever, vilket inte minst är viktigt för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

1.2.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

1.2.5.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Medarbetarengagemang (HME) totalindex	79 (2023)	2025 81 (barn- och utbildningsförvaltningen)	80	
Sjukfrånvaro totalt (%)	9,2 % (2023)	2025 7,5 % (barn- och utbildningsförvaltningen)	8,7 %	

Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex

Det förväntade resultatet uppnås. Det hållbara medarbetarengagemanget (HME) för barn- och utbildningsförvaltningen uppgår 2025, liksom föregående år, till 81 vilket är högre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 80. I de olika verksamheterna har F-6, 7-9 samt barn- och elevhälsan bibehållit 2024 års nivå, förskolan har ökat något medan administration har minskat. Bland verksamheterna är det enbart 7-9 som ligger under kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 80. Svarefrekvensen inom barn- och utbildningsförvaltningen ökade under 2025 och landade på 83,9% jämfört med 76,5% 2024.

Inom de olika delområdena av HME har styrning och ledarskap ökat jämfört med föregående år från 84 till 85 respektive från 79 till 80. Gällande delområde motivation har barn- och utbildningsförvaltningen en bibehållen nivå på 80.

Medarbetarna uppger att de i hög utsträckning är insatta i arbetsplatsens mål och vet vad som förväntas av dem i sitt arbete. Resultatet visar även att medarbetarna i hög utsträckning upplever att deras arbete känns meningsfullt och att närmsta chef visar förtroende för dem.

Likt tidigare år finns det utmaningar gällande upplevd arbetsbelastning och prioritering av arbetsuppgifter är den friskfaktor som utmärker sig med lägst värde. Obalans mellan krav och resurser har under flera år varit ett uttalat utvecklingsområde inom förvaltningen och trots stort arbete har inte önskad effekt uppnåtts. Det behövs närmare analys och dialog på samtliga nivåer inom förvaltningen för att hitta sätt att komma åt problematiken.

Låga värden återfinns även kopplat till arbete med tidiga insatser samt främjande och förebyggande aktiviteter. Arbete med friskfaktorer är en viktig del i det systematiska arbetsmiljöarbetet på samtliga nivåer i förvaltningen och här kan än mer fokus läggas för att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)

Det förväntade resultatet uppnås. Under 2025 var den totala sjukfrånvaron för barn- och utbildningsförvaltningen 7,5% vilket är lägre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 8,7% och även lägre än den totala sjukfrånvaron 2024 som då låg på 7,9%.

Sedan år 2023 har barn- och utbildningsförvaltningen haft en nedåtgående trend för total sjukfrånvaro som nu är tillbaka på samma nivåer som innan utbrottet av Covid19-pandemin år 2020.

Korttidssjukfrånvaron (dag 1-14) är lägre 2025 jämfört med samma period föregående år, 3,7% jämfört med 3,9%. Långtidssjukfrånvaron (dag 15 och framåt) har en bibehållen nivå 2025 jämfört med förra året på 3,9%. Det finns inga större skillnader i sjukfrånvaro mellan kvinnor och män eller mellan olika åldersgrupper. Däremot finns en variation i

sjukfrånvaro mellan olika enheter.

Under året har HR-partner tillsammans med verksamhetschefer arbetat med att stötta rektorerna i olika delar som att synliggöra, närvara på möten, initiera möten med exempelvis sjukvård, Försäkringskassan och företagshälsovården. Ett aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete på alla enheter med fokus på friskfaktorer har varit centralt för att minska sjukfrånvaron.

Under 2025 har kommunens revisorer granskat barn- och utbildningsnämndens systematiska arbetsmiljöarbete och arbete med sjukfrånvaro. Utifrån denna granskning kommer barn- och utbildningsförvaltningen bland annat att genomföra utbildningsinsatser för att säkerställa att samtliga chefer har god förståelse kring hur ett systematiskt arbetsmiljöarbete ska bedrivas samt varje år genomföra en djupare analys gällande strukturer och arbetssätt inom det systematiska arbetsmiljöarbetet.

1.3 Nyckeltal barn- och utbildningsnämnden

Antal placeringar finansierade av Vänersborgs kommun	Bokslut 2025	Budget 2025	Bokslut 2024
Förskola och pedagogisk omsorg			
Antal placeringar, barn 1-5 år	2 073	2 093	2 119
Varav andel i externa alternativ %	12 %	11 %	11 %
Nyttjandegrad %	91 %	93 %	94 %
Fritidshem och pedagogisk omsorg			
Antal placeringar, barn 6-13 år	1 748	1 635	1 738
Varav andel i externa alternativ	14 %	14 %	14 %
Nyttjandegrad	53 %	51 %	52 %
Grundskola F-9			
Antal elever	4 646	4 679	4 701
Varav andel i externa alternativ	13 %	13 %	13 %
Anpassad grundskola åk 1-9			
Antal elever	99	101	87

Antalet placeringar minskar från 2 119 barn till 2 073 barn, vilket innebär att minskningen varit större än budgeterat. Samtidigt ökar andelen barn i externa alternativ till 12%, jämfört med 11% föregående år. Från och med 2025 har beräkningen av nyttjandegrad i förskola ändrats genom tätare uppföljning, vilket innebär att värdena inte är direkt jämförbara med tidigare år. Placeringarna i fritidshem och pedagogisk omsorg ökar marginellt från 1 738 till 1 748 och ligger därmed över budget. Andelen i externa alternativ är oförändrad på 14%. Nyttjandegraden höjts från 52% till 53%, vilket pekar på ett något högre kapacitetsutnyttjande jämfört med föregående år. Elevantalet i grundskolan F-9 minskar från 4 701 elever 2024 till 4 646 elever 2025. Andelen elever i externa alternativ ligger stabilt på 13%, vilket innebär att elevfördelningen mellan kommunala och externa utförare i princip är oförändrad. Inom anpassad grundskola noteras den relativt sett största

förändringen, då elevantalet ökar markant från 87 till 99 elever. Utvecklingen bekräftar en pågående trend med växande behov inom skolformen.

1.4 Ekonomi

1.4.1 Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	94,7	87,9	91,2
Övriga Intäkter	49,2	44,9	42,8
Summa intäkter	143,9	132,8	134,0
Personal	715,3	718,9	685,1
Omkostnader	454,5	439,4	412,8
Avskrivning & internränta	7,2	5,3	4,6
Summa kostnader	1 177,0	1 163,6	1 102,4
Nettokostnad	1 033,1	1 030,8	968,4
Nettobudget	1 036,7	1 032,8	970,2
Budgetdiff	3,6	2,0	1,8

1.4.1.1 Utfall 2025-12-31

Barn- och utbildningsnämndens ekonomiska resultat för 2025 visar ett överskott på 3,6 mnkr, vilket motsvarar 0,3% bättre än budget och innebär ett något starkare resultat jämfört med 2024 års överskott på 2,0 mnkr. Intäktssidan uppgick totalt till 143,9 mnkr, en ökning jämfört med föregående år, framför allt tack vare högre statsbidrag och ökade barnomsorgsintäkter. Statsbidragen steg då nämnden fick behålla medel från både Migrationsverket och Skolverket avseende 2024 och dessutom beviljades extra bidrag för litteratur och språkstärkande insatser. De ökade barnomsorgsintäkterna förklaras av fler heltidsplaceringar och förändrade avgiftsregler inom förskolan samt ett höjt inkomsttak från Skolverket.

Kostnaderna ökade till totalt 1 177,0 mnkr, främst på grund av högre lokalkostnader, ökade kostnader för måltider samt prisökningar på varor och tjänster. Personalkostnaderna minskade något jämfört med 2024, vilket till stor del beror på ett lägre personalomkostnadspålägg. Samtidigt har fler heltidsplaceringar i förskolan och ett växande elevantal inom anpassad grundskola och fritidshem krävt ökad personalresurs. Ett tillfälligt tillskott på 1,0 mnkr från kommunfullmäktige för arbete med gymnasiebehörighet bidrog också till högre personalkostnader. Sammanfattningsvis visar nämnden ett stabilt och balanserat ekonomiskt resultat för 2025, trots ökande kostnader och stora utmaningar kopplade till elevbehov och lokalförändringar.

1.4.2 Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Nämnd/nämndsadm.	0,0	5,6	5,6	1,1
Förskola, pedagogisk omsorg 1-5 år	49,0	361,2	312,2	0,0
Grundskola F-9, fritidshem, pedagogisk omsorg 6-13 år	93,7	756,2	662,5	0,3
Anpassad grundskola	1,2	54,0	53,0	2,2
Netto	143,9	1 177,0	1 033,1	3,6

Nämnd/nämndsadministration

Nämnd och nämndsadministration uppvisar ett överskott på 1,1 mnkr. Överskottet består av ej förbrukad budget för oförutsedda kostnader.

Förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år

Verksamheterna förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år uppvisar ett nollresultat. Kostnaderna för det ökade antalet heltidsplaceringar möts av högre barnomsorgsintäkter än budgeterat. Kostnaderna för barn i behov av särskilt stöd är höga och innebär en fortsatt utmaning att hantera i förhållande till tilldelad budget.

Förskoleklass, grundskola, fritidshem och pedagogisk omsorg 6-13 år

Verksamheterna redovisar ett överskott om 0,3 mnkr. Inom grundskolan har antalet elever minskat i förhållande till budget. Elevminskningen har påverkat flera enheter och årskurser vilket har försvårat arbetet med att anpassa organisationen utifrån tilldelad elevpeng. Vissa enheter uppvisar ett negativt ekonomiskt resultat, detta är ofta kopplat till elevers behov av särskilt stöd eller extraordinärt stöd. Det är en utmaning att uppnå både måluppfyllelse och budget i balans. Fler elever i fritidshem och fler elever mottagna i anpassad grundskola som går i fritidshem än budgeterat har gjort att kostnaderna ökat.

Anpassad grundskola 7-16 år

Den anpassade grundskolan redovisar för året ett överskott om 2,2 mnkr. Under de senaste åren har verksamheten präglats av en tydlig ökning av antalet elever. År 2024 var 87 elever mottagna inom skolformen, medan motsvarande antal för 2025 uppgår till 99 elever. Detta innebär en elevökning om cirka 14 procent. Överskottet förklaras delvis av att elevantalet blev lägre än budgeterat, samtidigt som kostnadsutvecklingen inte ökat i den takt som tidigare prognostiserats. En sannolik förklaring till detta är att verksamheten i viss utsträckning har kunnat ta till vara stordriftsfördelar, vilket har bidragit till en mer effektiv resursanvändning och därmed ett överskott.

1.4.3 Investeringsredovisning

Investeringar, Mnkr	Investeringsplan	Utfall	Budgetdiff
Inventarier	11,0	9,8	1,2

En del av inventarieinvesteringarna var ursprungligen avsedda för Tärnanskolan och Skördegatans förskola i samband med planerade renoveringar under 2025. Eftersom färdigställandet av Skördegatans förskola har försenats och renoveringen av Tärnanskolan pågår med osäker tidplan, omfördelades dessa medel till inköp av elevdatorer som behövde ersättas för att följa den tekniska utvecklingen.

1.5 Personal

1.5.1 Personalstatistik

1.5.1.1 Antal månadsanställda

Barn- och utbildningsförvaltningen har minskat antal månadsanställda med 16 per den 1 november 2025 i jämförelse med motsvarande datum 2024. Detta skiljer sig åt från kommunen i stort som vid samma mättillfälle har ökat antalet månadsanställda. Gemensamt för barn- och utbildningsförvaltningen och kommunen i stort är dock att tillsvidareanställningar ökat och visstidsanställningar minskat i antal.

1.5.1.2 Arbetat tid

Under 2025 har antalet övertidstimmar ökat inom barn- och utbildningsförvaltningen och detta är mer än en fördubbling av antal timmar jämfört med föregående år. Det som skett är att det under 2025 ändrats i det centrala kollektivavtalet allmänna bestämmelser och det som tidigare hanterades som fyllnadstid hanteras numera som övertid. Denna ändring förklarar därmed även den stora minskningen i antalet fyllnadstimmar under 2025 jämfört med 2024. Den totala tiden som barn- och utbildningsförvaltningens medarbetare arbetat utöver den i anställningsavtal avtalade tiden har dock minskat från 4218 timmar 2024 till 2506 timmar 2025. Utifrån denna minskning och det faktum att arbetstid som utförts av timanställd personal ligger kvar på samma nivå som föregående år har barn- och utbildningsförvaltningen i större utsträckning än tidigare kunnat bemanna verksamheten med befintliga resurser. I jämförelse med de andra större förvaltningarna inom kommunen, samhällsbyggnadsförvaltningen och socialförvaltningen, har barn och utbildningsförvaltningen ett lågt antal övertidstimmar och fyllnadstimmar.

1.5.1.3 Sjuktal

Barn- och utbildningsförvaltningen har fortsatt sjunkande sjuktal liksom kommunen i stort även om det för barn- och utbildningsförvaltningen inte är en lika stor förändring som uppmäts mellan 2024-2025 som mellan tidigare år. Liksom kommunen i stort minskar barn- och utbildningsförvaltningen sina sjuktal inom samtliga intervall förutom gällande sjukdag 15-59 där en ökning skett.

1.5.1.4 Nyckeltal

Personalstatistik	Period	Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2024
Totalt antal månadsavlönade	1 nov	1018	210	1228	-16
Varav tillsvidareanställningar	1 nov	953	188	1141	4
Varav visstidsanställningar	1 nov	65	22	87	-20
Antal årsarbeten totalt, utifrån anställning	1 nov	999	206	1205	-13
Antal årsarbeten totalt, utifrån arbetad tid	Helår	809	176	985	oför
Timavlönad tid omräknat till årsarbeten	Helår	27	17	44	oför
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanst. (%)	1 nov	99	98	99	oför
Andel heltid, anställning, tillsvidareanst. (%)	1 nov	96	96	96	oför
Medelålder, tillsvidareanst.	1 nov	46	42	45	oför
Övertidstimmar	Helår	1 646	222	1 868	1 086
Fyllnadstimmar	Helår	594	44	638	-2 798
Personalrörlighet, extern och intern (%), tillsvidareanst.	Helår	6,8	7,7	6,9	-2,6
Pensionsavgångar antal	Helår	18	1	19	-5
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, total	Helår	7,7	6,6	7,5	-0,4
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 1-14	Helår	3,7	3,8	3,7	-0,2
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 15-59	Helår	0,8	0,4	0,8	0,1
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 60+	Helår	3,2	2,3	3,1	-0,1

1.5.2 Sjukfrånvaro

Även om barn- och utbildningsförvaltningen har minskat sina sjuktal de senaste åren och nu ligger på en motsvarande nivå som innan pandemin bröt ut 2019 finns fortsatt stora utmaningar. Sjukfrånvaron har oavsett om den grundar sig i långtidssjukskrivning eller korttidssjukfrånvaro stor påverkan på såväl effektivitet som kvalitet i verksamheten. Detta eftersom tid och personella resurser på samtliga nivåer inom förvaltningen behöver läggas på att hantera sjukfrånvarons effekter på olika sätt. Största utmaningen har varit och är fortsatt att tillse att sjukfrånvaron inte har för stor påverkan på kärnverksamheten och förutsättningarna för de som verkar inom denna då det riskerar att driva sjuktalen ytterligare.

Sjukfrånvaro i procent	2025	2024	2023
Barn- och utbildningsförvaltningen	7,5	7,9	9,1
Ledning och administration	2,0	3,0	2,1
Barn- och elevhälsa	7,3	8,7	9,9
Förskola	9,2	9,9	11,1
Grundskola F-6, fritidshem och anpassad grundskola 1-6	7,4	7,1	7,9
Grundskola 7-9 och anpassad grundskola 7-9	4,8	5,5	8,0

Inom barn- och utbildningsförvaltningens olika verksamheter syns en positiv trend med sjunkande sjuktal på samtliga områden förutom inom grundskola F-6, fritidshem och anpassad grundskola 1-6. Inom detta verksamhetsområde är det långtidssjukfrånvaro överstigande 60 dagar som ökat med 0,7 procentenheter i jämförelse med föregående år. Detta till skillnad från övriga verksamheter som minskat mellan 0,5-2,4 procentenheter inom samma sjukskrivningsintervall.

Inom grundskola F-6, fritidshem och anpassad grundskola 1-6 beror ökningen primärt på att sjuktalen gått upp inom de två största yrkesgrupperna resurspersoner och legitimerade lärare. Även på övergripande nivå utmärker sig resurspersoner med ökade sjuktal, legitimerade lärare däremot har sjunkande sjuktal på övergripande nivå. Utifrån dokumentation kopplat till arbetsgivarens rehabiliteringsansvar kan utläsas att det framförallt är psykisk ohälsa följt av fysiska sjukdomar som ligger till grund för långtidssjukskrivningar inom yrkesgruppen legitimerade lärare. Detta är inte unikt för denna grupp utan går i linje med de primära sjukskrivningsorsakerna även på övergripande nivå. Inom yrkesgruppen resurspersoner grundar sig merparten av långtidssjukskrivningarna på fysiska sjukdomar. Även om det inte finns några indikationer på att sjukskrivningarna har koppling till arbetet krävs mer djupgående analys framförallt inom verksamhetsområde F-6 för att kunna konstatera om det rör som om individuella förutsättningar eller om det finns någon koppling till förutsättningarna i uppdragen.

Högst sjuktal av samtliga verksamhetsområden inom barn- och utbildningsförvaltningen har dock fortsatt förskolan, där korttidssjukfrånvaron är något högre än långtidssjukfrånvaron. "Hälsohjulet" är ny metod som prövats i förskolan under hösten 2025 för att på ett mer strukturerat sätt arbeta med de medarbetare som har en upprepad korttidsfrånvaro. Hälsohjulet bygger på sex olika områden (arbete, relationer, fysisk hälsa och sömn, psykisk hälsa, fritid och ekonomi) där medarbetaren själv får skatta sitt nuläge. Efter det har rektor och medarbetare dialog om vilken siffra medarbetaren satt på

respektive område och varför. Hälsohjulet hjälper till att beskriva att alla delar i medarbetarens liv hänger ihop och kan påverka varandra och arbetet. Efter det kopplas Hälsohjulet ihop med påverkanscirkeln för att i nästa steg titta på vad kan medarbetaren själv påverka för att förändra och förbättra sin situation och vilka delar kan rektor vara med och påverka. Fokuset blir att hitta en eller ett fåtal delar (ofta inom de område som skattats lågt) som medarbetaren ska arbeta med fram till uppföljningsmötet. Målet med Hälsohjulet är att skapa en rörelse och positiv förändring för medarbetaren, frågan är ”Vad ska till för att den här skattade siffran ska skattas högre på uppföljningsmötet?”.

Förutom Hälsohjulet har barn- och utbildningsförvaltningen valt att delta i den kommunövergripande kartläggningen ”Från antagande till fakta”.

1.5.2.1 Kartläggning – ”Från antaganden till fakta”

Den totala sjukfrånvaron är högre i förskolan än i övriga verksamheter inom barn- och utbildningsförvaltningen. Inom förskolan har befattningen barnskötare högre sjukfrånvaro (10,1% 2025) än förskollärarna (9,2% 2025). Förskolan har historiskt haft en högre sjukfrånvaro än övriga verksamheter inom barn- och utbildningsförvaltningen där en tänkbar förklaring är närheten till barnen och därmed en ökad risk för smitta. För att framåt få en ökad förståelse kring andra orsaker till sjukfrånvaro har barn- och utbildningsförvaltningen tackat ja till att delta i projektet ”Från antagande till fakta”.

”Från antagande till fakta” är en gemensam insats mellan personalavdelningen, socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål ”Medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv”.

Kartläggningen syftar till att få fakta om vad som påverkar hälsan på gruppnivå för de anställda och utifrån den kunskapen ha möjlighet att sätta in träffsäkrare förebyggande insatser för att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Kartläggningen genomförs med tre perspektiv och för fyra yrkesgrupper där det för barn- och utbildningsförvaltningen är befattningen barnskötare som deltar. De tre perspektiven är organisatoriska förutsättningar (ARIA-analys), hälsofaktorer (HälsoSAM-provtagning) samt sociala faktorer (SASSAM-samtal). Under vinter 2025/2026 pågår faktainsamling, analys av materialet görs under våren 2026 och under hösten 2026 planeras insatser/åtgärder utifrån vad resultatet visar.

1.5.3 Arbetsmiljö

1.5.3.1 Hållbart medarbetarengagemang

Barn- och utbildningsförvaltningen har fortsatt ett stabilt resultat gällande HME liksom samtliga verksamhetsområden inom förvaltningen. Ledning och administration avviker med lägre resultat än 2024 men då detta är en liten grupp i förhållande till förvaltningens kärnverksamheter får detta inget större genomslag på det totala resultatet.

Gemensamt för samtliga verksamhetsområden är att det är delområde styrning som får högst resultat följt av ledarskap och slutligen motivation. Detta är i linje med resultaten både för 2024 och 2023. Verksamhetsområde grundskola 7-9 och anpassad grundskola 7-9 sticker ut med lägre HME än kommunfullmäktiges målvärde på 80 och är det verksamhetsområde inom barn- och utbildningsförvaltningen som haft lägst HME 2023-2025. Delområde styrning ligger inom detta verksamhetsområde på 81 vilket är lägre än övriga två verksamhetsområden inom kärnverksamheten, förskola och grundskola F-6, fritidshem och

anpassad grundskola 1-6, men ändå över kommunfullmäktiges målvärde. Delområde motivation och ledarskap ligger däremot på 77 respektive 78 inom grundskola 7-9 och anpassad grundskola 7-9 vilket är något lägre än inom både förskola och grundskola F-6, fritidshem och anpassad grundskola 1-6.

Hållbart medarbetarengagemang - HME	2025	2024	2023
Barn- och utbildningsförvaltningen	81	81	79
Ledning och administration	89	94	93
Barn- och elevhälsa	84	84	79
Förskola	82	81	79
Grundskola F-6, fritidshem och anpassad grundskola 1-6	81	81	80
Grundskola 7-9 och anpassad grundskola 7-9	78	78	77

1.5.3.2 Största arbetsmiljöutmaningarna

Inom barn- och utbildningsförvaltningen har det inom ramen för arbetsmiljöarbetet under flera år identifierats att hög arbetsbelastning, obalans mellan krav och resurser samt svårigheter att prioritera i arbetsuppgifterna är de största utmaningarna. Utifrån detta har det under 2025 liksom tidigare år varit ett uttalat utvecklingsområde på flertalet enheter och även på övergripande nivå. Trots detta är det fortsatt dessa områden som får lägst resultat i medarbetarundersökningen och som i arbetsmiljöarbetet i stort lyfts fram som utmanande. Rotorsakerna till att det ser ut på detta sätt övergripande har det varit svårt att göra en analys kring främst utifrån att en samlad bild av på vilket sätt det upplevs utmanande och på vilket sätt det arbetats med frågorna på de olika enheterna saknats. Detta primärt utifrån att dokumentation inte gjorts på ett likvärdigt och tillräckligt systematiskt sätt.

Även om arbete sker blir bristen på samlad dokumentation försvårande för systematisk uppföljning och utvärdering av de åtgärder som genomförts på enhetsnivå. På övergripande nivå blir det än större påverkan då analys och uppföljning av arbetsmiljöarbetet med både utmaningar och framgångar blir svåra att följa.

Under 2025 har det kommunövergripande beslutats att all dokumentation kopplat till arbetsmiljöarbetet ska göras i ett angivet it-stödsystem vilket kommer underlätta att på samtliga nivåer se mönster och därigenom kunna identifiera såväl rotorsaker som framgångsfaktorer. För att säkerställa att dokumentation görs i tillräckligt stor utsträckning på samtliga enheter har barn- och utbildningsförvaltningen under året stöttat förvaltningens chefer på olika sätt. Detta handlar både om att tillse att det systematiska arbetsmiljöarbetet sker löpande på enhet, att det finns ett fungerande samarbete mellan chef och skyddsombud samt att tillse att det finns kunskap kring hur it-stödsystemet ska användas. För att ytterligare ta ett omtag kring arbetsmiljöarbetet har förvaltningens samverkansgrupp i slutet av 2025 beslutat att inleda ett fördjupat och partsgemensamt analysarbete kring de största arbetsmiljöutmaningar som identifierats övergripande.

1.5.3.3 Tillbud, olycksfall och arbetssjukdom

I de fall då det inträffat allvarliga tillbud eller olycksfall och arbetssjukdom uppmanas medarbetare att rapportera incidenten i incidentrapporteringsverktyget KIA. Detta utifrån att händelsen ska rapporteras vidare till arbetsmiljöverket vid allvarliga tillbud och Försäkringskassan vid personskador. KIA nyttjas även i viss utsträckning för att rapportera

risker och mindre allvarliga tillbud men ger ingen helhetsbild kring hur arbetsmiljön i stort ser ut.

Under 2025 rapporterades 179 tillbud och 145 olycksfall vilket är en påtaglig minskning i förhållande till antal rapporteringar tidigare år. Inrapporterade fall av arbetssjukdom har däremot ökat från 12 till 22 rapporteringar. Tidigare år har det varit enstaka rapporteringar från olika enheter men under 2025 sticker Tärnanskolan ut med 16 rapporteringar avseende arbetssjukdom. Samtliga rapporterade olycksfall och fall av arbetssjukdom har rapporterats vidare till Försäkringskassan men inget av de inrapporterade tillbudena har bedömts vara aktuella att anmäla till arbetsmiljöverket. Vad som ska anmälas till arbetsmiljöverket och därmed klassas som ett allvarligt tillbud är inte tydligt i alla avseenden. Arbetsmiljöverket själva lyfter att de händelser som är av psykosocial karaktär, exempelvis vid situationer med hot om våld, kan vara svåra att definiera. Av de 179 tillbudsrapporteringar som inkom under 2025 är 122 från grundskolan och merparten berör hot- och våldssituationer eller händelser där man kunnat bli skadad av annan person. Komplexiteten i dessa situationer samt hur bedömning av allvarlighetsgrad ska göras är något rektorerna samtalat kring tillsammans med HR-partner under året. Detta är dock någonting som det fortsatt behöver föras dialog kring i olika forum inom förvaltningen både kopplat till åtgärder och vad som bör definieras som ett allvarligt tillbud.

Inom förskolan är det fortsatt ohälsosam arbetsbelastning som är grunden till de allra flesta rapporteringarna gällande tillbud. Inom förskolan liksom i övriga verksamheter har det lagts fokus på att arbeta med friskfaktorer och där har man tagit stöd i sunt arbetslivs material. Inom förskolan har rektorerna även under 2025 i större utsträckning än tidigare månadsanställt ytterligare medarbetare som ska användas istället. Detta i syfte att skapa mer trygghet och stabilitet för såväl personal som barn när frånvaro uppstår.

Rapportering KIA	2025	2024	2023
Tillbud	179	419	438
Olycksfall och färdolycksfall	154	196	151
Arbetssjukdom	22	12	8

1.5.4 Kompetensförsörjning

Barn- och utbildningsförvaltningen står inför stora utmaningar gällande förändrad demografi med minskande barn- och elevantal. I den organisationsöversyn som pågår belyses bland annat ett framtida behov av omställning i nyttjandet av resurser utifrån att förutsättningarna ser ut att förändras. De personella resurserna är här en viktig faktor och barn- och utbildningsförvaltningen står inför stora utmaningar gällande hur verksamheten ska organiseras på ett ändamålsenligt sätt där samtliga som verkar inom den har förutsättningar att vara hållbara. Barn- och utbildningsförvaltningens utgångspunkt är att arbetsmiljö, sjukfrånvaro och kompetensförsörjning hänger samman och påverkar varandra. Utifrån detta perspektiv arbetar barn- och utbildningsförvaltningen på samtliga nivåer för att vara en attraktiv arbetsgivare för nuvarande och framtida medarbetare.

Under 2025 har särskilt två utmaningar identifierats kopplat till kompetensförsörjning inom barn- och utbildningsförvaltningens kärnverksamheter. Det ena handlar om att det inom fritidshem bedöms vara en låg andel lärartjänster i förhållande till det totala antalet tjänster. Den andra och kanske främsta utmaningen är det behov av omställning av bemanningen som uppstår utifrån färre antal barn och elever.

1.5.4.1 Andel legitimerade lärare

Som ett led i att kartlägga förutsättningarna för barn- och utbildningsförvaltningen att arbeta med de förväntade resultatet kopplat till barn- och elevers kunskapsresultat mäts andel legitimerade lärare årligen. Den mätning som görs visar i vilken utsträckning tillsatta lärartjänster innehas av en person med lärarlegitimation.

Barn- och utbildningsförvaltningen har övergripande liksom inom samtliga verksamheter ökat andelen legitimerade samtidigt som det totalt sett blivit fler lärartjänster än föregående år. Enstaka behörigheter är fortsatt utmanande men över lag har barn- och utbildningsförvaltningen i stor utsträckning fortsatt kunnat rekrytera behörig personal till utlysta tjänster.

Andel legitimerade 1 september	2025	2024	Totalt antal lärartjänster 2025	Totalt antal lärartjänster 2024
Barn- och utbildningsförvaltningen	97%	95%	563,5	559,1
Förskola	98%	98%	197,3	195,6
Fritidshem	95%	93%	37,1	38,2
Grundskola F-6	98%	97%	206,1	204,6
Grundskola 7-9	94%	88%	102,2	103,2
Anpassad grundskola 1-9	91%	82%	20,8	17,5

Varje år lägger samtliga rektorer tillsammans med sin personal mycket tid på tjänstefördelning för att tillse att de personella resurserna används på bästa möjliga sätt. En del i detta arbete handlar om hur undervisningen fördelas mellan de lärare som finns att tillgå och deras respektive ämnesbehörigheter. Utifrån senaste nyckeltalen i Kolada gällande i hur stor utsträckning undervisning inom den kommunala grundskolan bedrivs av legitimerad lärare med behörighet i aktuell årskurs och ämne ligger de kommunala skolorna i Vänersborgs kommun på en behörighetsgrad på 70,2 % 2024. Detta är en ökning i förhållande till året innan, dock är det fortsatt lägre än riksnittet för kommunala skolor som 2024 uppmättes till 73,4 %. Även om barn- och utbildningsförvaltningen utifrån tabellen ovan har en hög andel legitimerad personal på sina lärartjänster finns det fortsatt utmaningar i den praktiska tjänstefördelningen gällande att matcha behov med medarbetarnas specifika behörigheter.

1.5.4.2 Nationellt professionsprogram för lärare förskollärare och rektorer

Från 1 september 2025 finns ett nationellt professionsprogram för förskollärare, lärare och rektorer. Syftar är att skapa förutsättningar för kontinuerlig och kvalitetssäkrad kompetensutveckling under hela yrkeslivet som i förlängningen ska öka likvärdigheten i undervisningen för barn och elever. Professionsprogrammet består av två delar varav den ena anser en nationell struktur för kompetensutveckling som omfattar samtliga yrkesverksamma. Kompetensutvecklingen inom ramen för detta ska i huvudsak vara individuell men kan ske genom både kollegialt lärande, akademiska kurser eller praktiska forskning.

Den andra delen i det nationella professionsprogrammet riktar sig till legitimerade lärare och förskollärare som har möjlighet att få sin erfarenhet och kompetensutveckling erkänd

genom meritering. Detta är upp till individen om man önskar göra men huvudman och rektor ska stötta de medarbetare som avser uppnå meritering. Skolverkets ambition är att koppla samman karriärtjänster med meriteringssystemet vilket innebär att det framöver kommer krävas en viss meriteringsnivå för att kunna utses till förstelärare. Barn- och utvecklingsförvaltningen behöver redan nu lägga en plan för hur man ska säkra att det finns medarbetare som är kvalificerade för förstelärartjänster och som besitter den kompetens verksamheten har behov av på dessa uppdrag.

Under 2025 har barn- och utbildningsförvaltningen arbetat för att kartlägga vilka skyldigheter huvudman och rektor har kopplat till det nationella professionsprogrammet. Detta i syfte att ta fram stöd i hur det ska integreras i förvaltningens interna struktur för kompetensutveckling. Det nationella professionsprogrammet i sig ger goda möjligheter att erbjuda professionell kompetensutveckling men inte utan att det kommer med vissa utmaningar och frågeställningar som behöver följas framåt:

1. I vilken omfattning behöver huvudman tillse att legitimerad personal ska få del av akademiska kurser och praktisk forskning för att det ska anses att man uppfyller lagens krav?
2. I vilken omfattning behöver enheter tillse att legitimerad personal får del av akademiska kurser och praktisk forskning för att enheten ska *vara attraktiv för personal att söka sig till?*
3. Hur hanterar barn- och utbildningsförvaltningen eventuella skillnader mellan enheter när det gäller möjlighet att ge personalen kompetensutveckling inom ramen för det nationella professionsprogrammet?
4. På vilket sätt kan barn- och utbildningsförvaltningen samverka med andra kommuner och utbildningsanordnare gällande kursutbud?
5. På vilket sätt kan barn- och utbildningsförvaltningens nyttjande av statsbidragen behöva förändras kopplat till det nationella professionsprogrammet?
6. Vilket stöd har rektorerna behov av att få från huvudman gällande utmaningar kopplade till nationella professionsprogrammet?

1.5.4.3 Ambassadörer

Employee Net Promoter Score - eNPS är ett mått för att mäta om medarbetare rekommenderar sin arbetsplats till andra och där med också benämns som en ambassadör. Barn- och utbildningsförvaltningens resultat 2025 landade på 37, vilket betyder "mycket bra". 2025 års resultat är dock ett något lägre än 2024 då det låg på 40. Värdet eNPS undersöks årligen i medarbetarundersökningen och visar att barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter 2025 har ett resultat på värde mellan 25-70, vilket betyder "mycket bra" till "utmärkt". Det betyder att barn- och utbildningsförvaltningen har en mycket hög andel ambassadörer och då också hög medarbetarlojalitet.

Som tidigare nämnts har barn- och utbildningsförvaltningen en kompetensförsörjningsplan som beskriver hur delar som arbetsmiljö, sjukfrånvaro och kompetensförsörjning tätt hänger samman och påverkar varandra vilket gör att eNPS-värdet är en värdefull indikator att följa. Utifrån det blir eNPS ett mått att följa kopplat till kompetensförsörjning och möjligheten att behålla befintliga medarbetare men också att vara en attraktiv arbetsgivare för att kunna rekrytera nya medarbetare.

Samtliga verksamheter förutom förskolan har ett något lägre resultat på eNPS 2025 jämfört med 2024 dock har alla verksamheter fortfarande ett resultat som stäcker sig från som lägst ”mycket bra” till som högst ”utmärkt”.

Employee Net Promoter Score - eNPS	2025	2024	2023
Barn- och utbildningsförvaltningen	37	40	28
Ledning och administration	70	79	85
Barn- och elevhälsa	55	56	22
Förskola	41	39	26
Grundskola F-6, fritidshem och anpassad grundskola 1-6	35	38	29
Grundskola 7-9 och anpassad grundskola 7-9	25	35	23
Vänersborgs kommun	34	35	27

Värdera eNPS-resultat: Minusvärde = inte bra, 0 – 20 = bra, 20 – 50 = mycket bra och över 50 = utmärkt

2026-01-26

MHN § 1

ALLM.2026.6

Ekonomi 2025

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner upprättat förslag till årsredovisning/verksamhetsberättelse 2025 och överlämnar sin del till kommunstyrelsen.

Bilaga

Årsredovisning 2025

Sammanfattning av ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden visar i 2025 års bokslut ett överskott på 0,4 mnkr gentemot budget, en avvikelse mot budget på 3,4 procent. Överskottet beror främst på lägre arbetskraftskostnader, 0,8 mnkr under budget, till följd av vård av barn, sjukfrånvaro, föräldraledighet samt en tillfällig vakans inom naturvård. Intäkterna visar 0,4 mnkr över budget främst till följd av bidrag för LONA-projekten *Nygårdsängen del 2* samt *Invasiva arter*. Omkostnaderna överstiger budgeterad nivå för 2025 med 0,8 mnkr. Avvikelsen förklaras främst av kostnader kopplade till LONA-projekten, som nämns ovan, samt konsultkostnader för att täcka tillfällig vakans inom naturvård.

Fyra av sex förväntade resultat uppnås under året, två uppnås inte. Mätning av Nöjd kund-index (INSIKT) för nämndens myndighetsområden inom Tobak från och med januari 2025 kan inte påbörjas eftersom SKR har beslutat att inte genomföra de planerade mätningar inom området. NKI inom miljö och hälsa -2025 års NKI (mätår 2024) hamnade på 71, ambitionsnivån var 78. Aktiviteter pågår för att öka måluppfyllelse. Bland annat kommer deltagande i leaderprojekt med syfte att stärka företagsklimatet genomföras. Resultatet ser hittills ut att peka uppåt för mätår 2025, men slutliga resultatet kommer inte förrän 2026.

Nämndens budget utökades 2025 med 500 tkr för att möjliggöra personalförstärkning. Denna resursförstärkning har valts att läggas inom området små avlopp, vilket har inneburit att teamet utökats med en person.

Nämnden ser inget behov av särskilda åtgärder för budget i balans 2026.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, miljö- och byggnadsförvaltningen, 2026-01-21

Sändlista

Kommunstyrelsen

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Ordförande: Anneli Guilotte (S)

Vice ordförande: Lena Eckerbom Wendel (M)

Förvaltningschef: Eddie Sandin

Verksamhetsbeskrivning

Nämnden är både en vanlig kommunal nämnd och en självständig myndighet. Som myndighet kan nämnden besluta om att ställa tvingande krav på till exempel företag i miljöskyddsfrågor. Nämnden har i uppdrag att arbeta för efterlevnaden av de lagar och förordningar som rör miljö- och hälsoskydd, avlopp, livsmedel, tobak, läkemedel, strålskydd och naturvård. Verksamheten deltar i arbetet med Miljöprogram 2030, både vad gäller planering och genomförande. Naturvårdsprojekt med beviljade bidrag är andra stora arbetsuppgifter. Verksamhetens insatser styrs till stor del av inkommande ärenden såsom anmälningar, klagomål, ansökningar och remisser.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat – uppnå och förväntade resultat – genomföra. Som helhet bedömer nämnden att 6 förväntade resultat uppnås under året. 2 förväntade resultat prognosticeras inte uppnås under året.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	Grön	Gul	Röd
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	1	-	-
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	2	-	2
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	1	-	-

Kommentar till resultatavstämning

Samtliga fastigheter som idag inte har kommunalt VA ska vara registerförda senast utgången av 2027-

Arbete fortlöper enligt plan. Insatsen som krävs för att uppnå resultatet genererar inga intäkter. Resurser som idag arbetar med

intäktsfinansierad tillsyn kommer fortsatt behöva prioritera denna insats vilket i sig innebär en risk att intäkterna inom avlopp inte når upp till budgeterad nivå under kommande år.

Nöjda tillståndssökande av enskilt avlopp, index 2025 års NKI (mätår2024) hamnade på 73. Ambitionsnivån var 69, resultatet uppnås.

NKI inom Livsmedel 2025 (mätår 2024) hamnade på 87, Ambitionsnivån var 82, resultatet är uppnått.

NKI inom miljö och hälsa -2025 års NKI (mätår 2024) hamnade på 71, ambitionsnivån var 78. Resultatet uppnås därmed inte. Aktiviteter pågår för att öka måluppfyllelse. Bland annat kommer deltagande i leaderprojekt med syfte att stärka företagsklimatet genomföras. Resultatet ser hittills ut att peka uppåt för mätår 2025, men slutliga resultatet kommer inte förrän 2026.

Mätning av Nöjd kund-index (INSIKT) för nämndens myndighetsområden inom Tobak från och med januari 2025 kan inte påbörjas. SKR har beslutat att inte genomföra de planerade mätningar inom myndighetsområdet Tobak. Orsaker till detta är, enligt Enkätfabriken (som genomför själva mätningarna), svagt intresse och svårt att avgränsa mot andra områden.

Medarbetarengagemang (HME) miljö- och hälsoskyddsnämnden- Medarbetarenkäten som genomfördes under hösten visar att resultatet uppnås. HME landade på 83, även ambitionsnivån var 83.

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	0,4	0,2	0,2
Övriga Intäkter	5,3	4,4	4,5
S:a Intäkter	5,7	4,6	4,7
Personal	14,2	13,7	13,0
Omkostnader	3,2	2,6	3,1
Avskrivning & int.ränta	0,1	0,1	0,1
S:a Kostnad	17,5	16,4	16,2
Nettokostnad	11,8	11,8	11,5
Nettobudget	12,2	12,0	11,4
Budgetdiff	0,4	0,2	-0,1

Nämnden uppvisar i 2025 års bokslut ett överskott om 0,4 mnkr, en avvikelse mot budget på 3,4 procent. Överskottet beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat.

Ekonomisk analys

Årets redovisade intäkter överstiger budget med 0,4 mnkr. Överskottet förklaras främst av erhållna bidrag för LONA-projekten *Nygårdsängen del 2* samt *Invasiva arter*.

Vid årets slut är personalkostnaderna 0,8 mnkr lägre än budgeterat. Detta beror huvudsakligen på vård av barn, sjukfrånvaro, föräldraledighet samt en tillfällig vakans inom naturvård.

Omkostnaderna överstiger budget med 0,8 mnkr. Avvikelsen förklaras främst av kostnader kopplade till LONA-projekten, som nämns ovan, samt konsultkostnader för att täcka tillfällig vakans inom naturvård.

Föregående år visade nämnden ett överskott mot budget med 0,2 mnkr. I delårsrapporten per

augusti 2025 prognostiserades en positiv avvikelse mot budget på 0,2 mnkr. Det faktiska resultatet blev 0,2 mnkr bättre prognosen. Avvikelsen mellan prognos och utfall beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat till följd av föräldraledighet, vård av barn samt sjukfrånvaro. Intäkterna blev högre vid årsslut än vad som prognostiserades i augusti, främst inom avlopp och miljöskydd.

Personal *	2025	2024	2023
Tillsvidare anställda	18	18	18
Visstid anställda	2	1	2
Summa	20	19	20

Tabellen ovan återger antal månadsavlönade anställningar per den 1 november. I de fall en person har två anställningar har båda räknats in.

På grund av tjänstledigheter har verksamheten haft två visstidsanställningar under delar av året.

Nämndens budget utökades 2025 med 500 tkr för att möjliggöra personalförstärkning. Denna resursförstärkning har valts att läggas inom området små avlopp, vilket har inneburit att teamet utökats med en person.

Åtgärder för budgetbalans

Nämnden bedömer att det inte finns behov av särskilda åtgärder för att uppnå budget i balans under 2026. Det är dock fortsatt viktigt att följa utvecklingen inom den avgiftsfinansierade delen av verksamheten för att säkerställa att intäkterna uppnår budgeterade nivåer.

2026-01-20

B N § 1

BN.2024.19

Årsredovisning 2025

Beslut

Byggnadsnämnden godkänner och överlämnar upprättat förslag till årsredovisning/verksamhetsberättelse 2025 till kommunstyrelsen.

Bilaga

Årsredovisning 2025

Sammanfattning av ärendet

Byggnadsnämnden redovisar ett överskott på 1,4 mnkr gentemot budget för år 2025, en avvikelse mot budget på 6,6 procent. Överskottet beror främst på grund av låga arbetskraftskostnader, 1,6 mnkr under budget, till följd av vakans, föräldraledigheter som inte ersatts, sjukfrånvaro samt vård av barn. Intäkterna visar ett underskott om 0,1 mot budget, till följs av låga intäkter på bygglov och KLM. Verksamhetskostnaderna är något högre än budgeterat, 0,1 mnkr, vilket främst beror på konsulttjänster som köpts in av Plan, vilka till stor del vidarefaktureras.

Sex av sju förväntade resultat uppnås under året, ett uppnås ej. 2025 års NKI (mätår 2024) hamnade på 66, ambitionen var 69. Aktiviteter pågår för att öka måluppfyllelse. Bland annat pågår deltagande i ett leaderprojekt med syfte att stärka företagsklimatet.

Ärendeingången kopplade till bygglov spås dock framåt vara något lägre till följd av förändring i plan och bygglagen som infördes i december 2025. Under 2026 kommer förvaltningen följa ärendeingången noga för att se om ytterligare anpassningar behöver göras. Nämnden ser i övrigt inget behov av särskilda åtgärder för budget i balans 2026.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, miljö- och byggnadsförvaltningen, 2026-01-14

Sändlista

Kommunstyrelsen

Byggnadsnämnden

Ordförande: Benny Jonasson (S)

Vice ordförande: Piotr Gabrys (M)

Förvaltningschef: Eddie Sandin

Verksamhetsbeskrivning

Nämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggområdet samt fastighetsbildning. Verksamheten styrs av ett antal speciallagar, främst plan- och bygglagen samt fastighetsbildningslagen. Enligt dessa lagar ska nämnden verka för en god bebyggd miljö samt följa den allmänna utvecklingen inom kommunen och ta de initiativ som behövs i frågor om planläggning, byggande och fastighetsbildning.

Nämnden ansvarar för prövning av dispenser och tillsyn av strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken. Nämnden ansvarar också för mätning och kartframställning samt utveckling av geodata. Nämnden ansvarar även för kommunens namnsättning av vägar och adressättning. Byggnadsnämndens ärenden bereds av miljö- och byggnadsförvaltningen.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat – uppnå och förväntade resultat – genomföra. Som helhet bedömer nämnden att sex förväntade resultat uppnås under året. Ett förväntat resultat prognosticeras inte uppnås under året.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra

 Grön
 Gul
 Röd

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	1		
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	4		1
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	1		

Kommentar till resultatavstämning

2025 års NKI (mätår 2024) hamnade på 66. Resultatet uppnås inte, ambitionsnivån var 6p. Aktiviteter pågår för att öka måluppfyllelse. Bland annat pågår deltagande i ett leaderprojekt med syfte att stärka företagsklimatet.

Hittills i år ser NKI ut att ha ökat kraftigt från 66 år 2024 till 75. Rikssnittet inom bygg ligger på 69. Slutliga resultatet för 2025 kommer inte förrän 2026.

Övriga förväntade resultat uppnås under året. Nämnden har givit 2 uppdrag (förväntade resultat genomföra) som är fleråriga och dessa löper på enligt plan.

Värt att nämna är att byggnadsnämnden har under 2025 minskat sina handläggningstider markant och uppnår därmed samtliga förväntade resultat kopplade till handläggningstid för bygglov.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckling 2024/2025
Bygglov			
Handläggningstid medel	21 dagar	26 dagar	-5 dagar
Handläggningstid median	16 dagar	25 dagar	-9 dagar

Boende

Färdigställda bostäder*, antal	23	76	-53
--------------------------------	----	----	-----

*Färdigställda bostäder innebär att bygglov har sökts samt att byggnaden är uppförd och inflyttningsklar. Det gäller både enbostadshus och antal lägenheter i flerbostadshus

Antalet färdigställda bostäder hamnar på 23 och innefattar 12 enbostadshus, 4 lägenheter i flerbostadshus och 7 fritidshus. Prognosen i augusti var 21 bostäder.

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	0,1	0,0	0,1
Övriga Intäkter	13,4	14,6	13,2
S:a Intäkter	13,5	14,6	13,3
Personal	26,6	26,3	26,2
Omkostnader	5,7	6,6	7,1
Avskrivning & int.ränta	0,5	0,5	0,4
S:a Kostnad	32,8	33,4	33,7
Nettokostnad	19,3	18,8	20,4
Nettobudget	20,7	21,0	20,3
Resultat	1,4	2,2	-0,1

Nämnden uppvisar i 2025 års bokslut ett överskott på 1,4 mnkr, en avvikelse mot budget på 6,6 procent. Kart- och geodata har från erhållit bidrag på nästan 0,1 mnkr från kommunens internationella medel, för att kunna genomföra en studieresa till Danmark. Övriga intäkter understiger budget med 0,2 mnkr, vilket beror på låga intäkter på bygglov och KLM (Kommunala lantmäterimyndigheten). Lågt ärendeflöde, som delvis är effekter av förändringar i lagstiftning som trätt i kraft under året men även beror på byggkonjunkturen, bidrar till minskade intäkter. Personalkostnader understiger budget med 1,6 mnkr, vilket beror på vård av barn och sjukfrånvaro, kortare föräldraledigheter samt vakant tjänst. Övriga kostnader överstiger budgeterad nivå med 0,1 mnkr, vilket främst beror på konsulttjänster som köpts in av Plan, vilka till stor del vidarefaktureras. Föregående år visade nämnden ett överskott mot budget med 2,2 mnkr. Nämnden prognostiserades i augusti ett budgetöverskott på 0,4 mnkr vid årets slut. Avvikelsen mot prognosen beror på ökade intäkter på plan samt minskade arbetskraftskostnader på grund av sjukfrånvaro, vård av barn samt vakans.

Ekonomisk analys

Nämndverksamheten visar överskott mot budget på 0,1 mnkr. Förvaltningskontoret följer budget i stort. KLM uppvisar ett budgetöverskott på 0,2 mnkr, främst på grund av lägre personal-kostnader än budgeterat. Kart- och geodata visar ett överskott mot budget på 0,5 mnkr, främst till

följd av lägre arbetskraftskostnader än budgeterat men även högre intäkter och lägre verksamhetskostnader. Plan visade ett budgetöverskott på 0,9 mkr främst på grund av högre intäkter än budgeterat. Bygglov visade ett underskott mot budget på 0,3 mnkr. Avvikelsen förklaras av lägre intäkter än budgeterat.

Personal *	2025	2024	2023
Tillsvidare anställda	35	36	36
Visstid anställda	1	0	0
Summa	36	36	36

Tabellen ovan återger antal månadsavlönade anställningar per den 1 november. I de fall en person har två anställningar har båda räknats in.

För att möta de låga intäkterna har bygglovsverksamheten omorganiserats för att kunna minska administrationen med en tjänst. En visstidsanställd har ersatt en tjänstledig personal på plan under hösten. Båda var anställda i november, vilket gör att minskningen med en anställd inte syns i tabellen.

Investeringar

Investeringar, Mnkr	Investerings- plan	Utfall	Budget- diff
Inventarier	0,7	0,6	0,1

Årets investeringsbudget utökades till 750 tkr för att användas till inköp av totalstation och GPS. Till följd av rabatterat pris vid inköpstillfället kostade inköpet endast 630 tkr, vilket innebär 120 tkr lägre investeringskostnad än budgeterat.

Åtgärder för budgetbalans

Intäkterna för Plan och Kart och data ökade under hösten vilket bidrog till det slutliga överskottet. Nämndens intäkter är svåra att förutse särskilt i rådande konjunkturläge, vilket kan påverka nämndens resultat både positivt och negativt. Ärendeingången kopplad till bygglov spås framåt vara något lägre till följd av förändring i plan- och bygglagen som infördes i december 2025. Samtidigt ser efterfrågan på nya detaljplaner ut att vara fortsatt stark. För att möta lägre intäkter har förvaltningen effektiviserat och minskat en tjänst. Under 2026 kommer förvaltningen följa ärendeingången noga för att se om ytterligare anpassningar behöver göras. Nämnden ser i övrigt inget behov av särskilda åtgärder för budget i balans 2026.

§ 6

Årsredovisning för överförmyndarnämnden 2025

ÖFN 2026/12

Beslut

Överförmyndarnämnden godkänner och överlämnar upprättat bokslut och årsredovisning för år 2025 till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Varje kommunal nämnd ska enligt ekonomikontorets anvisningar sammanställa bokslut och årsredovisning. Dessa kommer att ingå som en del i kommunens externa årsredovisning för år 2025. Här redovisas verksamheternas resultat gentemot uppställda förväntningar samt en kortfattad ekonomisk analys över det gångna året.

Beslutsunderlag

Överförmyndarnämnden kort verksamhetsberättelse 2025 vid nämnd

Sändlista

Kommunstyrelsen

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

Överförmyndarnämnden

Ordförande: *Madeleine Karlsson (S)*

Vice ordförande: *Bibbi Henriksson (L)*

Förvaltningschef: *Pernilla Bertilsson*

Verksamhetsbeskrivning

I varje kommun måste det enligt lag finnas en överförmyndare eller överförmyndarnämnd. I Vänersborgs kommun finns en överförmyndarnämnd, vilken är en kommunal tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Nämnden ska motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, d.v.s. underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande har en god man eller förvaltare förordnad för sig.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat – uppnå och förväntade resultat – genomföra. Som helhet bedömer nämnden att samtliga tre förväntade resultat pågår enligt plan.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	 Grön Gul Röd		
	Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv		1
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	-	-	-
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	-	1	-
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	2	-	-
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	-	-	-

Kommentar till resultatavstämning

Det är av vikt att rekrytera och utbilda ställföreträdare och riktade insatser görs.

Nya ställföreträdare får tillgång till en webbaserad introduktionsutbildning via e-tjänst. Utbildning erbjuds i redovisning för både nya och befintliga ställföreträdare med genomgång av hur årsräkningen upprättas – både på blankett och via digital inlämning i e-tjänsten E-Wärna Go. Systemet effektiviserar redovisningsprocessen och möjliggör för ställföreträdare att lämna tillgångsförteckning, årsräkning och sluträkning digitalt. Utbildningsinsatser under hösten 2025 för ställföreträdare har genomförts med särskilt fokus på användningen av digitala verktyg. Utvecklingen av digitala tjänster fortsätter som en del av digitaliseringsstrategi.

Den 28 augusti 2025 hade nämnden granskat 197 av totalt 321 inkomna årsräkningar, vilket motsvarar 61 %. Vid detta datum hade granskning påbörjats för samtliga årsräkningar som inkommit före den 1 mars 2025.

För att möta arbetsbelastningen och säkerställa en effektiv handläggning har nämnden förstärkt bemanningen under året. En timanställd granskare har varit verksam sedan hösten 2023, och ytterligare resurs för granskning genom konsult tillkom i oktober 2024.

-Rekrytering av ställföreträdare och utbildningsinsatser bedöms uppfyllas inom året.
-Nämnden bedömer sig inte omfattas av mål om att fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier.

-Utveckling av e-tjänst inom Wärna Go jämte utbildningsinsatser med fokus på användning av digitala verktyg vid redovisning av uppdrag leder till effektivitet och modernisering för målgrupp och i förlängning minskad klimatpåverkan med minskad pappersförbrukning. Förväntat resultat bedöms uppnås.

-Verksamheten gick in i året utan balans av äldre årsräkningar. Förstärkning genom timanställd och konsult. Sjukfrånvaro och föräldraledighet av ordinarie personal påverkar handläggningstakt.

Granskning förändrad kring djupgranskning för att effektivisera. Fortsatt mycket kompletteringar utifrån bristfälligt underlag från ställföreträdare. Högt inflöde av övrig ärendehantering.

-Medarbetare lyder under Kommunstyrelseförvaltningen där verksamheten på olika sätt arbetar för ett friskt och hållbart arbetsliv.

Stor ärendehantering och begränsad bemanning ordinarie personal påverkar granskningstakten.

Handläggningstiden påverkas varje år utifrån att årsräkningar inte är kompletta när de lämnas in och verksamheten behöver lägga mycket tid på att begära komplettering av underlag från ställföreträdare.

Uppföljning av nämndens riktade uppdrag under planperioden

Överförmyndarnämnden har inte tilldelats några riktade uppdrag från kommunfullmäktige under perioden.

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	0,1	0,1	0,1
Övriga Intäkter	0,2	0,0	0,0
S:a Intäkter	0,3	0,1	0,1
Personal	4,9	5,4	4,3
Omkostnader	0,7	0,1	1,6
Avskrivn. & internränta	0,0	0,0	0,0
S:a Kostnader	5,6	5,5	5,9
Nettokostnad	5,3	5,4	5,8
Nettobudget	6,1	6,2	6,4
Budgetdiff	0,8	0,8	0,5

Överförmyndarnämnden

Utfall 2025-12-31

Resultatet per december 2025 visar ett överskott på 0,8 mkr. Största avvikelserna beror på personalkostnader på grund av vakanser och sjukfrånvaro.

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Överförmyndarnämnd	0,0	0,2	0,2	0,1
Överförm. personal	0,3	3,8	3,6	0,3
Överförm. ställföreträdare	0,0	1,6	1,6	0,4
Netto	0,3	5,6	5,3	0,8

Överförmyndarnämnden visar ett överskott på 0,1 mkr och beror på mindre utfall på personalkostnader/arvode än budgeterat.

Överförmyndarnämnden administration/personal redovisar ett överskott +0,3 mnkr. Överskottet beror främst på vakanser och sjukfrånvaro. Externa konsulter har anlåtats för att klara av arbetsbelastningen under året. Överskott på intäkter är ersättning schablonkostnader Migrationsverket.

Åtgärder för budgetbalans

Överförmyndarnämnden redovisar ett positivt resultat och har budget i balans.

Personal

Personal	2025	2024	2023
Tillsvidareanställda	4	5	4
Visstidsanställda	0	0	0
Summa	4	5	4

Tabellen ovan återger antal månadsavlönade anställningar per den 1 november. I de fall en person har två anställningar har båda räknats in.

Antalet månadsavlönade ökade under 2024 med en person, vilket berodde på en föräldraledighet.

§ 62

Bokslut och årsredovisning 2025

KS 2026/3

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar godkänna bokslut och årsredovisning för år 2025 samt beslutar reservera 37,8 mnkr till resultatreserven (RER). Resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas enligt gällande regelverk.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2025-11-05 om anvisningar för boksluts- och årsredovisningsarbetet för 2025. Ekonomiavdelningen har i separat handling upprättat förslag till Årsredovisning 2025. Det sammanställda resultatet för koncernen uppgick till 65 mnkr. Kommunens beslutade Mål- och resursplan för 2025 innebar ett budgeterat resultat på 31 mnkr. Kommunens redovisade resultatet uppgår till 72 mnkr vilket är 41 mnkr bättre än budget. Resultatet i kommunen är 23 mnkr högre än prognosen i augusti. Nämnderna redovisar ett sammantaget överskott om 23 mnkr och endast en nämnd redovisar budgetunderskott.

Enligt kommunallagen ska kommunens resultat stämmas av mot det lagstadgade balanskravet. En ändring i kommunallagen innebär att kommuner kan reservera medel till en resultatreserv (RER). I enlighet med Vänersborgs kommuns Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper har följande avstämning gjorts.

Det lägsta av årets resultat eller årets resultat efter balanskravsjusteringar ska användas för att bedöma om reservering till resultatreserv (RER) är möjligt. Enligt balanskravsutredningen uppgår kommunens resultat efter balanskravsjusteringar till 69,5 mnkr. Reservering av medel till en resultatreserv får göras av det lägsta av den del av årets resultat eller årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Enligt regelverket kan därmed 37,8 mnkr avsättas till resultatreserven (RER). Därmed ska kommunen enligt Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper, reservera medel till resultatreserven (RER) med maximalt belopp 37,8 mnkr. Enligt samma regelverk ska resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas när resultatreserven (RER) uppgår till 50 mnkr. I och med årets avsättning uppgår RER till 58,6 mnkr och därmed avvecklas RUR i sin helhet.

Årets investeringar för koncernen uppgick till 524 mnkr varav kommunen stod för 436 mnkr, AB Vänersborgsbostäder för 62 mnkr, Fastighets AB Vänersborg för 25 mnkr och Kungskapsförbundet Väst för 1 mnkr.

Utdragsbestyrkande

2026-04-01

För att god ekonomisk hushållning anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Ett inriktningsmål anses uppfyllt när övervägande andel av de förväntade resultaten är uppnådda eller delvis uppnådda. Kommunen klarar tre av fyra finansiella mål. Med denna målanalys görs bedömningen att verksamheten, ur ett finansiellt perspektiv bedrevs med god ekonomisk hushållning Fyra av fem inriktningsmål uppnås därmed bedrevs verksamheten med god ekonomisk hushållning under 2025 utifrån ovanstående bedömningsgrund.

Beslutsunderlag

- Årsredovisningen 2025
- Beslut KSAU 2026-03-16 Bokslut och årsredovisning 2025
- Bokslut och årsredovisning 2025

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

Årsredovisning 2025

Vänersborgs kommun
Sida 427 av 1167

Vänersborg

Innehållsförteckning	Sid
1. Inledning	
1.1. Kommunstyrelsens ordförande	3
2. Förvaltningsberättelsen	
2.1. Översikt över verksamhetens utveckling	4
2.2. Den kommunala koncernen	6
2.3. Viktiga förhållanden för ekonomisk ställning	8
2.4. Händelser av väsentlig betydelse	13
2.5. Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	14
2.6. God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	17
2.7. Balanskravsresultat	35
2.8. Förväntad utveckling	36
2.9. Väsentliga personalförhållanden	38
3. Finansiella rapporter	
3.1. Resultaträkning och kassaflödesanalys	40
3.2. Balansräkning	41
3.3. Noter	42
3.4. Drift- och investeringsredovisning	51
3.5. Jämförelsetal	56
4. Nämnderna	
4.1. Kommunfullmäktige	57
4.2. Valnämnden	58
4.3. Revisionen	59
4.4. Barn- och utbildningsnämnden	60
4.5. Byggnadsnämnden	65
4.6. Kommunstyrelsen	67
4.7. Kultur- och fritidsnämnden	71
4.8. Miljö- och hälsoskyddsnämnden	74
4.9. Samhällsbyggnadsnämnden	76
4.10. Socialnämnden	83
4.11. Överförmyndarnämnden	87
5. Bolagen	
5.1. AB Vänersborgsbostäder	89
5.2. Fastighets AB Vänersborg	91
5.3. Kunskapsförbundet Väst	92
5.4. Halle och Hunneberg AB	95
5.5. Vattenpalatset Vänerparken AB	99
5.6. Nätaktiebolaget Biogas i Brålanda AB	101
5.7. Norra Älvsborgs Räddningstjänst	102
5.8. Fyrstads Flygplats AB	104

Kommunstyrelsens ordförande

År 2025 har präglats av en fortsatt lågkonjunktur och det har också inneburit en något ökande arbetslöshet men jämför vi med övriga Sverige så har vår ökning varit mindre än i övriga riket även om vi fortfarande har en hög arbetslöshet i jämförelse. Vi gick in i 2025 med ett budgeterat resultat med 31 miljoner kronor och vi avslutar året med ett resultat på 72 miljoner kronor trots ett underskott på skatteintäkter och generella statsbidrag. Nämndernas överskott är 23 miljoner kronor trots att vi har ett stort underskott i Socialnämnden.

Investeringsnivån har fortfarande varit väldigt hög. Under året har vi investerat 436 miljoner kronor som ändå är 183 miljoner kronor mindre än budgeterat där stora delar har legat inom Kretslopp och vatten där Skräcklans vattenverk och förändrad avfallshantering har varit dom stora investeringarna. Detta innebär att vi fortsätter att låna pengar och att låneskulden ökar oroväckande. Behovet av nya investeringar är fortfarande väldigt stort och det är en stor utmaning i hur vi ska finansiera framtida investeringar.

Vi har även under 2025 haft mycket diskussioner kring utbyggnad slussar, tågstopp Brålanda och inte minst kring utbyggnad av E45 mellan Vänersborg och Mellerud där Vänersborgs kommun har tagit tag i Kraftsamling E45 där ett tjugotal företagöreningar och ett nittital företag ställer upp bakom kraftsamlingen. Arbetet med utbyggnaden kommer att fortsätta även under 2026. Vi har under året fått en ny socialtjänstlag som innebär att vi kan jobba mer förebyggande i vårt arbete. Arbetet med att ta fram en handlingsplan för Barn och unga har pågått under året och ska implementeras under 2026.

Det som händer i vår omvärld med Rysslands krig mot Ukraina och med Donald Trump som president i USA påverkar givetvis oss också som kommun där kravet på civil beredskap och civilt försvar blir alltmer påtaglig.

Den 17 september nåddes vi av beskedet att vi var tvungna att stänga av all trafik på dalbobron redan samma kväll. Detta medförde förstås en stor samhällsstörning och stora utmaningar hur det

här skulle hanteras. Vi har än en gång bevisat att vi som kommun verkligen jobbar ihop när det uppstår akuta situationer. Våra nämnder och förvaltningar har gjort ett fantastiskt jobb med allt det praktiska som behövde lösas i inledningsskedet och sedan allt som varit kring att få hit vägfärjan Linéa. Det har varit ett väldigt gott samarbete med Länsstyrelsen, Trafikverket, Västtrafik och alla andra inblandade.

Inför 2026 har vi stora utmaningar med ett lågt budgeterat resultat och fortsatt stora investeringar vilket innebär att vi behöver vara fortsatt återhållsamma i våra verksamheter under året.

Än en gång ett stort tack till alla fantastiska medarbetare, vårt Näringsliv, Föreningsliv och Frivilligorganisationer för allt jobb ni lagt ner under året. Så länge vi kan samarbeta tillsammans så kommer vi närmare vår vision. Attraktiv och hållbar i alla delar hela livet.

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande

Översikt över verksamhetens utveckling

Avsnittet avser att skapa en bild över utvecklingen de senaste fem åren. Dels för den kommunala koncernen, dels för kommunen.

Antalet invånare i kommunen har minskat med 24 personer under året men överstiger 40 000 personer. Befolkningen har ökat varje år de senaste fem åren med undantag av 2025 och 2021. Ökningen förklaras framför allt av inflyttning. Kommunens skattesats är oförändrad de senaste fem åren. Antalet anställda har varierat de senaste fem åren. Under 2022 hade kommunen flest anställda jämfört med de senaste fem åren. Åren 2024 och 2023 sjönk antalet anställda med 27 personer respektive 98 personer. Antalet anställda var 3 652 personer 1 november 2025 och ökade med tre personer.

Både kommunens och koncernens redovisade resultat är positiva. Det sammanställda resultatet för koncernen uppgick till 65 mnkr vilket är 3 mnkr lägre än föregående år. Kommunens resultat var 72 mnkr vilket är 41 mnkr högre än budgeterat. Resultatet är 3 mnkr högre än 2024. Nämnderna redovisade ett överskott på 23 mnkr jämfört med budget. Under de senaste fem åren har kommunens nettokostnader ökat mer än skatteintäkter och generella statsbidrag. En förutsättning för en långsiktig hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än de intäkter kommunen får genom skatter och generella statsbidrag.

Koncernens resultat är lägre än kommunen vilket förklaras av en nedskrivning i Fastighets AB Vänersborg. Både koncernen och kommunens resultat har legat på samma nivå de senaste tre åren men sjunkit betydligt jämfört med åren 2022 och 2021.

Årets ekonomiska redovisning visar att alla nämnder, utom socialnämnden, redovisar budgetöverskott. Detta är i likhet med förra året men en förbättring jämfört med både 2023 och 2022 då

ytterligare två nämnder redovisade underskott. Senast alla nämnder redovisade budgetöverskott var 2021 då även kommunen redovisade ett mycket högt resultat beroende på ökade statsbidrag och statliga kompensationer till följd av coronapandemin, i kombination med att skatteintäkterna, trots pandemin, utvecklades bättre än prognostiserat. Kommunen hade under dessa år även höga intäkter från tomtförsäljningar. Socialnämnden har redovisat budgetunderskott de senaste fyra åren.

En betydande utmaning för både kommunen och koncernen är de höga investeringsnivåerna. Kommunens investeringar ökade till 436 mnkr jämför med 312 mnkr föregående år. Kommunens investeringar har minskat sen toppåret 2022 men planeringsnivån är fortfarande hög. Inom koncernen återspeglas en liknande utveckling, men planeringsnivån är inte lika hög.

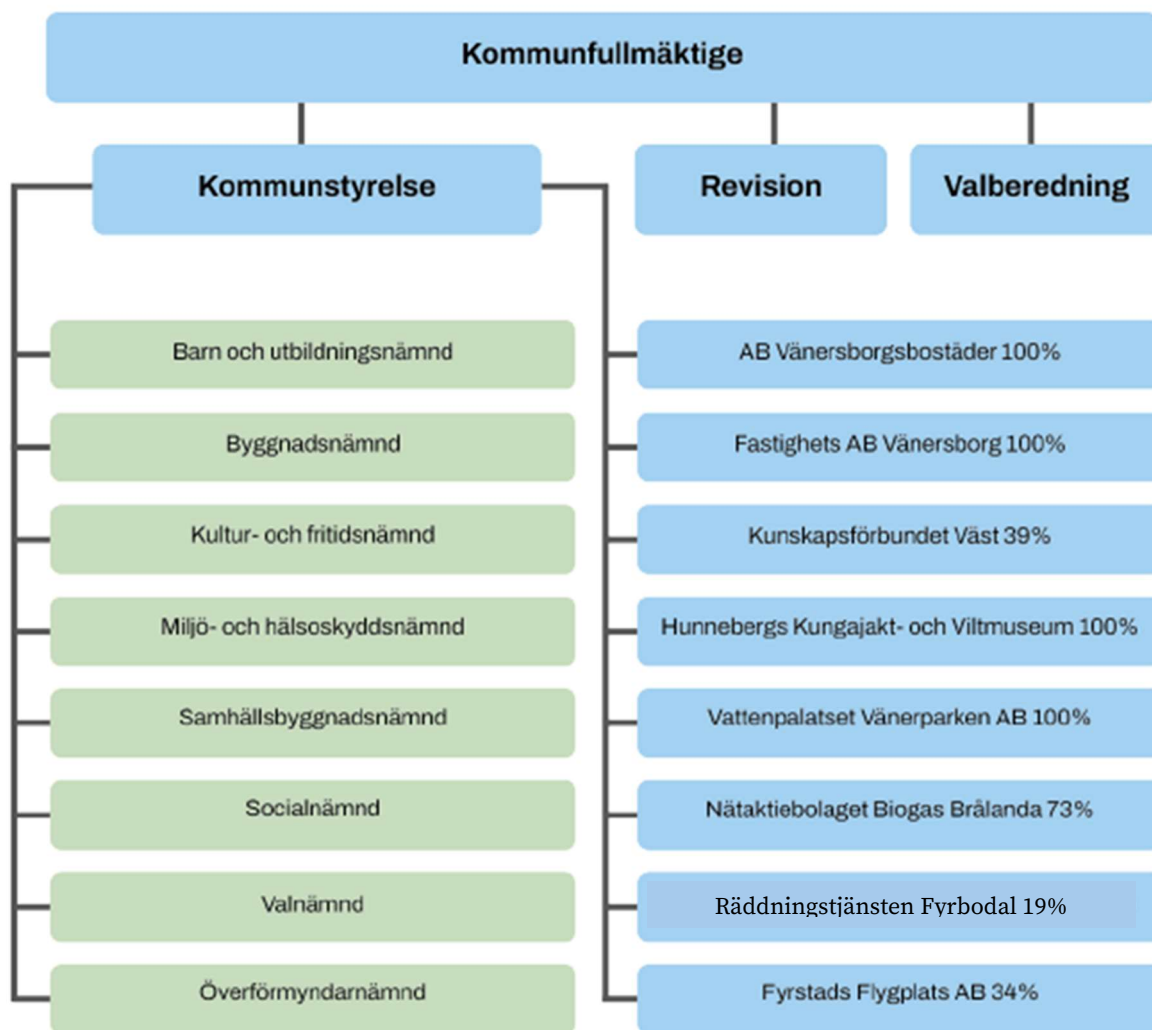
Den höga investeringsnivån har lett till en kraftigt ökad upplåning och ökad låneskuld de senaste åren. På fem år har banklåneskulden i princip fördubblats (från 440 mnkr till 869 mnkr). Driftkostnader kopplade till investeringar, i form av räntor och avskrivningar, tar en allt större del av kommunens ekonomiska utrymme.

Översikt över verksamhetens utveckling 2021 - 2025

	2025	2024	2023	2022	2021
Antal invånare 1 november	40 047	40 071	40 008	39 784	39 576
Skattesats (kr)	22:21	22:21	22:21	22:21	22:21
Antal anställda, kommunen	3 652	3 649	3 676	3 774	3 631
Årets resultat, kommunen (mnkr)	72	69	87	180	185
Årets resultat, koncernen (mnkr)	65	69	97	195	208
Årets investeringar, kommunen (mnkr)	436	312	491	516	291
Årets investeringar, koncernen (mnkr)	524	419	611	783	454
Årets avskrivningar kommunen (mnkr)	179	162	126	117	109
Banklåneskulden, kommunen (mnkr)	869	779	719	570	440
Banklåneskulden, koncernen (mnkr)	2 816	2 742	2 681	2 498	2 168

Den kommunala koncernen

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har till uppgift att leda och samordna planeringen av kommunens ekonomi och verksamhet.

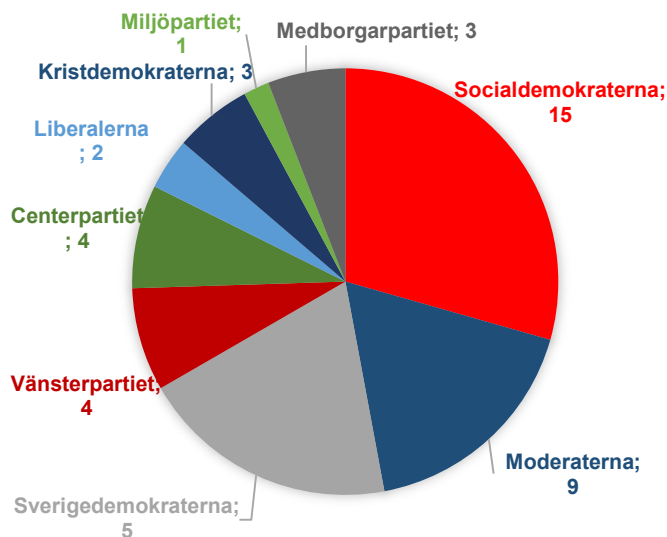
Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. De 51 ledamöterna utses vid allmänna val vart fjärde år. Fullmäktige fattar beslut om övergripande frågor såsom skattesats, mål och riktlinjer samt om kommunens budget m.m. Fullmäktige har under året letts av ett presidium som består av ordförande Annalena Levin(C), förste vice ordförande Anneli Guilotte (S) och Lena Eckerbom Wendel (M) andre vice ordförande. Resterande del av mandatperioden kommer fullmäktige bestå av 46 ledamöter då

Sverigedemokraterna inte återbesatt sina platser under mandatperioden.

Den styrande minoriteten består av Socialdemokraterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet.

Mandatfördelningen i fullmäktige för mandatperioden framgår enligt nedan.

Kommunens nämnder

Kommunens nämndsorganisation är fastställd av kommunfullmäktige. I Vänersborgs kommun finns utöver kommunstyrelsen åtta nämnder. För alla nämnder finns ett reglemente som anger vilket ansvarsområde varje nämnd har. Nämnderna ska följa de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt och det ska ske inom de ekonomiska ramar som kommunfullmäktige angivit. Nämnderna är ansvariga gentemot fullmäktige och ska regelbundet rapportera om sin verksamhet till fullmäktige.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har till uppgift att leda och samordna planeringen av kommunens ekonomi och verksamhet.

Kommunstyrelsen sammansättning 2024

Ordförande: Benny Augustsson (S)

1:e vice ordförande: Mats Andersson (C)

2:e vice ordförande: Henrik Harlitz (M)

Ledamöter:

Kenneth Borgmalm (S) Madelaine Karlsson (S)

Lena Eckerbom Wendel (M) Bo Carlsson (C)

Stefan Kärvling (V), Magnus Ekström (KD)

Anna-Karin Sandberg (MP)

Göran Nilsson (SD), Anders Strand (SD)

Torbjörn Moqvist (SD)

Cecilia Prins (L) Göran Svensson (MBP)

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs huvudsakligen i kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation. Gymnasie- och vuxenutbildningen bedrivs dock av Kunskapsförbundet Väst (KFV). KFV är ett kommunalförbund som bildades av Vänersborgs kommun och Trollhättans Stad. Avsikten var att tillsammans åstadkomma en effektivisering av det totala resursutnyttjandet så att det blir möjligt att långsiktigt säkerställa resurser för undervisning och stöd för elevernas utveckling.

Under 2024 har fullmäktige beslutat att bilda ett nytt räddningstjänstförbund Fyrbodals Räddningstjänstförbund. Det nya förbundet är operativt från och med 2025 och bildades av kommunerna Uddevalla, Trollhättan, Vänersborg, Lysekil, Munkedal, Färgelanda och Mellerud. Räddningstjänsten Fyrbodals har fått i uppdrag att bedriva verksamhet utifrån antagen förbundsordning och i enlighet med Lag om Skydd mot olyckor med tillhörande förordning.

AB Vänersborgsbostäder är kommunens allmännyttiga bostadsbolag. Därtill finns ett antal företag /organisationer som kommunen har ägarintresse vilket framgår av bilden.

För ytterligare upplysningar om de olika bolagen och kommunalförbunden finns deras redovisningar sist i årsredovisningen.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Avsnittet avser att beskriva förhållanden som är väsentliga för resultat och ställning.

Internationell ekonomi

Världsekonomin har stått sig väl under 2025, trots att USA under året höjt sina genomsnittliga tullar från 2,5 procent till omkring 15 procent. Den globala varuhandeln har fortsatt att stiga eftersom många länder har börjat handla mer med varandra i stället för med USA. Till exempel har kinesisk export ökat under 2025 när Kina har kompenserat för minskad export till USA med ökad export till andra delar av världen. Den motståndskraftiga världshandeln har bidragit till att hålla uppe den globala tillväxten under 2025.

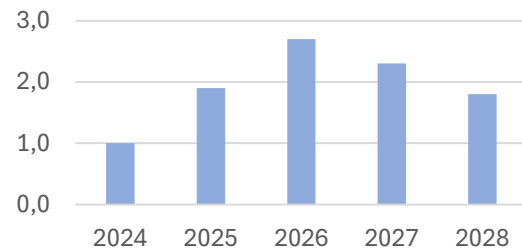
Världsekonomin tillväxt håller i sig även framöver. Dock dämpas tillväxten i USA något de närmaste åren jämfört med 2024, bland annat på grund av politiska beslut som minskar arbetskraftsutbudet, men landet bedöms undvika en lågkonjunktur. I euroområdet blir stora offentliga satsningar på försvar, en drivkraft för tillväxten från och med 2026. Euroområdets ekonomi stärks dessutom av en högre konsumtionstillväxt de närmaste åren, mot bakgrund av den starka arbetsmarknaden och goda hushållsfinanser. I Kina, som de senaste åren haft problem med överkapacitet och bristande inhemsk efterfrågan, dämpas tillväxten de närmaste åren trots offentliga stimulanser.

Svensk ekonomi

Efter en svag start på 2025 har svensk BNP stigit snabbt två kvartal i rad under 2025. Det förklaras till stor del av exporten, som växte starkt det tredje kvartalet. Efterfrågan steg dock på bred front det tredje kvartalet med ökning i både privat och offentlig konsumtion samt investeringar. Tillväxten blir tydligt lägre det fjärde kvartalet för att sedan ta fart igen under 2026. Kommande år växer exporten långsammare än under tidigare konjunkturförstärkningar och BNP drivs i större utsträckning av inhemsk efterfrågan och då framför allt av hushållens och offentlig konsumtion. När tillväxten i hushållskonsumtionen saktar in något under 2027 medför det att även BNP-tillväxten blir något lägre.

BNP-utveckling i procent 2024-2028

Källa SKR 2025-12-11

Det tredje kvartalet minskade sysselsättningen något enligt Arbetskraftsundersökningarna (AKU). Samtidigt var sysselsättningen enligt Nationalräkenskaperna (NR). Den svaga utvecklingen för sysselsättningen ledde till att arbetslösheten ökade till 8,8 procent. Arbetslösheten har ökat mer för inrikes än utrikes födda, och mer för män än kvinnor. Framöver pekar indikatorer mot att efterfrågan på arbetskraft är på väg att stärkas. År 2026 växlar BNP-tillväxten upp och därmed även antalet arbetade timmar. Arbetsmarknaden återhämtar sig långsammare än företagets produktion då företagen har haft lediga resurser som de har kunnat ta i anspråk genom höjd produktivitet.

Förändrade skatter och subventioner får ovanligt stor inverkan på inflationen 2026. Momsen på livsmedel sänks från 12 till 6 procent i april 2026, vilket vid ett fullt genomslag sänker livsmedelspriserna med 5,4 procent. Även om effekten av ändrade skatter och subventioner bortses från så blir inflationen lägre 2026 än 2025. Sänkt punktskatt på el från första januari sänker också inflationen, medan inflationen späs på av att nivån på ROT-avdraget återställs samma månad. Inflationen trycks även ner av fördröjda effekter av den stärkta kronan och sjunkande eller stillastående råvarupriser.

Kommunsektorns ekonomi

Kommunernas resultat har försämrats flera år i rad. Det har bidragit till en minskad självfinansieringsgrad av investeringar och en gradvis ökad upplåning. Det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet har därmed fått stå tillbaka för att

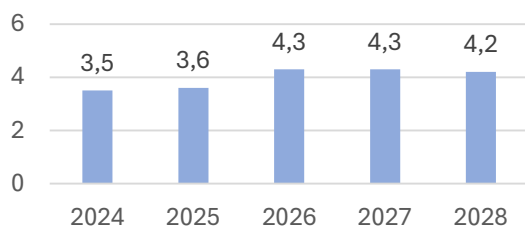
hantera tillfälliga kostnadsökningar, inte minst kopplade till pensionskostnaderna. Var tredje kommun redovisade underskott 2024 och i år räknar drygt var femte kommun med ett negativt resultat utifrån enkäter från SKR (Sveriges kommuner och regioner). Samtidigt ligger investeringsnivåerna kvar på historiskt höga nivåer, vilket fortsätter att driva upp skuldsättningen.

Kommunerna står inför en rad svåra beslut; att anpassa verksamheter till färre barn och elever, höja taxor inom VA-området samt ställa om individ- och familjeomsorgen i takt med ny socialtjänstlag.

Under prognosperioden antas kommunerna inte fullt ut kunna anpassa kostnaderna i takt med det minskade elevunderlaget. Kostnadsökningen beräknas uppgå till omkring 1 procent per barn och elev i både förskola och grundskola. Samtidigt har regeringen i budgetpropositionen presenterat flera nya skolreformer, där informationen om innehåll och finansiering ännu är knapphändig. Risken är att dessa reformer, som till stor del är underfinansierade, ytterligare försvårar den nödvändiga anpassningen i skolsektorn. Kommuner och regioner är centrala aktörer i uppbyggnaden av det civila försvaret, och den statliga kommunikationen kring omvärldsläget har blivit allt tydligare. Samtidigt råder fortsatt osäkerhet kring vad uppdraget konkret innebär, samt vad den statliga finansieringen kan komma att täcka

Utveckling av kommunsektorns skatteunderlag i procent 2024-2028

Källa: SKR 2025-12-11

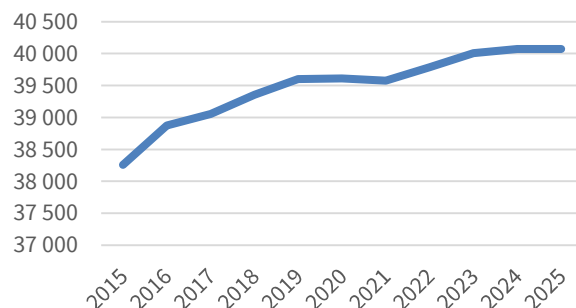

Befolkningen oförändrad

Under många år låg Vänersborgs befolkning på en ganska konstant nivå. Antalet invånare pendlade runt 37 000 och förändringarna mellan åren var ganska små. Fr.o.m. 2013 inleddes en mer påtaglig befolkningsökning och antalet invånare har sedan dess ökat med drygt 2 000 personer. Den positiva befolkningsutvecklingen grundar sig främst på inflyttning. Vänersborgs kommun

har haft ett positivt flyttnetto sedan 2011 där de flesta som flyttat till kommunen har flyttat från utlandet men de senaste åren har även fler börjat flytta till Vänersborg från andra kommuner i länet.

Befolkningsutveckling
Antal invånare per 1 nov respektive år

Den 1 november 2025 uppgick antalet invånare i Vänersborg till 40 072, en minskning med 24 invånare, jämfört med motsvarande period 2024. Andelen av Vänersborgs befolkning som är i yrkesverksam ålder är lägre än riks- och länsgenomsnittet, en skillnad som ökat de senaste åren. Andelen utrikes födda är lägre i jämförelse med såväl riket som med Västra Götalands län, men skillnaden har minskat de senaste åren.

Vänersborgs kommun tar årligen fram en befolkningsprognos som planeringsunderlag för nämnder och förvaltningar. Prognosen sträcker sig från 2024 till 2040 och visar på en positiv befolkningsutveckling där kommunen beräknas växa med drygt 1 000 invånare till 2040. Gällande åldersfördelning visar prognosen en allt äldre befolkning där den största ökningen sker i ålderskategorin över 80 år.

Minskad arbetslöshet

Andelen arbetslösa och i åtgärder (18 - 64 år) uppgick i december 2025 till 7,3 procent, vilket är 0,2 procentenhet lägre än motsvarande period 2024. Vänersborg har fortfarande en högre arbetslöshet jämfört med riket (6,8 procent) och länet (6,3 procent).

Den sjunkande arbetslösheten under de senaste åren är mycket positiv, men Vänersborgs kommun har fortsatt stora utmaningar vad gäller social inkludering. Andelen öppet arbetslösa är lägre än riket och med länet, men den stora skillnaden är andelen långtidsarbetslösa som deltar i program, där Vänersborg ligger på högre nivå.

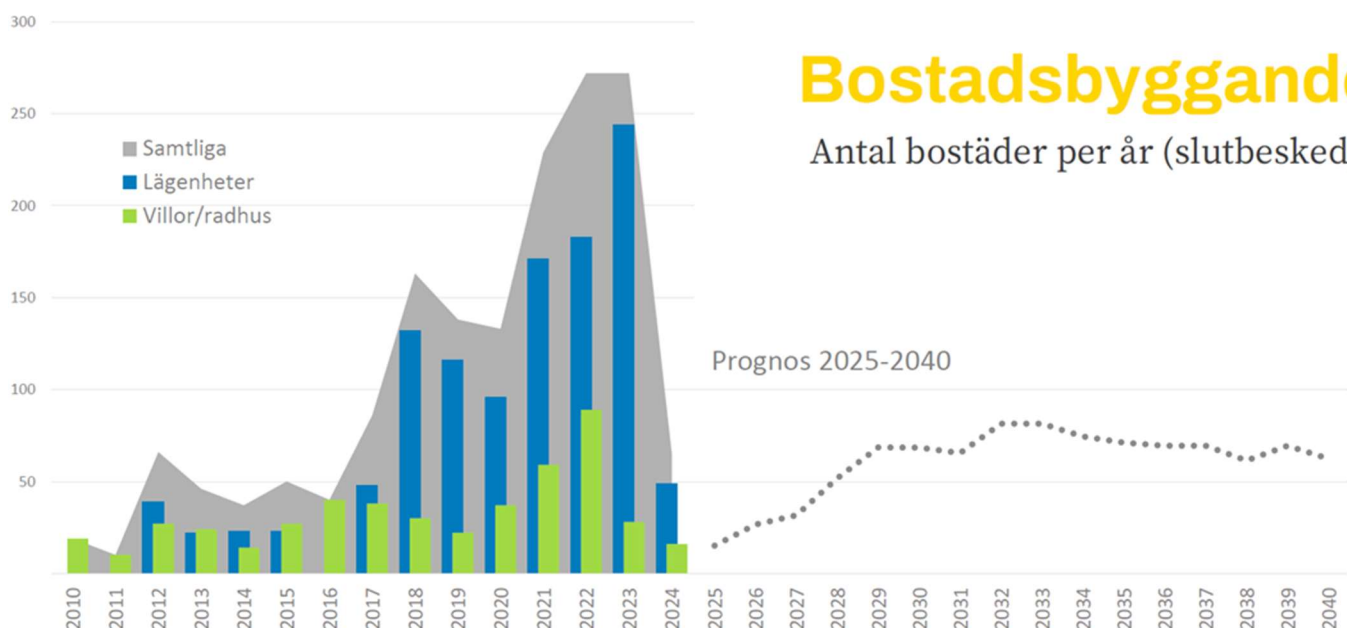
Bostadsbyggandet bromsar in

Kommunen har god planberedskap för olika typer av bostadsprojekt, både när det gäller färdiga detaljplaner och framtida utvecklingsområden utpekade i översiktsplanen.

Under 2024 byggdes 65 bostäder i Vänersborgs kommun. Av dessa avsåg 50 flerbostadshus och 15 bostäder i småhus. Prognosen för 2025 tyder på en fortsatt minskning.

Den stora bostadsproduktionen under början av 2020-talet har bromsat in kraftfullt. Den

viktigaste förklaringen är omvärldsfaktorer som lett till ökade kostnader för byggmaterial och lån. Det finns fortfarande många planerade byggprojekt som skjutits fram och det kan mycket väl hända att bostadsbyggandet återhämtar sig redan efter några år. Osäkerheten är dock mycket stor.

Uppföljning av finansiella risker

Enligt Vänersborgs kommuns finanspolicy, ska kommunen förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Med god avkastning avses inte bara avkastning på placerade medel, utan också kostnaden för finansiering och upplåning. All finansiell verksamhet är förenad med risker av olika slag och nedan följer en uppföljning gentemot kommunens finanspolicy.

Koncernen omsatte lån på 754 mnkr under året varav kommunen stod för 160 mnkr, ABVB 585 mnkr och Fastighets AB 9 mnkr. Låneskulden i koncernen uppgår till 2 816 mnkr på balansdagen. Kommunen tog under året upp nya lån om 90 mnkr, den totala låneskulden per 2025-12-31 uppgick till 869 mnkr. Kommunens genomsnittliga ränta under 2025 var 2,52 procent, vilket kan jämföras med 2,82 procent år 2024. Förändringen i snittränta beror främst på att nyupplåning och låneomsättning skett till en något lägre räntenivå än föregående år. Låneskuldens exponering mot utländsk valuta får inte överstiga 20 procent av kommunens långfristiga skuld. Då kommunen inte hade några lån i utländsk valuta fanns ingen valutakursrisk.

Den genomsnittliga vägda räntebindningstiden för kommunens lån bör vara mellan två och fyra år och får inte understiga ett år eller överstiga fem år. Räntebindningstiden för kommunens lån på balansdagen var 1,52 år. Mer än 50 procent av låneskulden, får inte ligga för räntekonvertering under varje enskilt kalenderår. Som mest ligger 41 procent för räntekonvertering under ett enskilt år. Mer än 50 procent av kommunens låneskuld får inte förfalla till betalning under ett enskilt kalenderår. Som mest förfaller 41 procent ett enskilt år. Summa likvida medel, kortfristig placering och utnyttjad checkkredit ska utgöra minst 50 procent av kortfristiga skulder. De likvida medlen och utnyttjad checkkredit utgjorde 68 procent av kortfristiga skulder vid årets slut. Kommunens likviditet var placerad hos emitterter/låntagare som är godkända enligt finanspolicy.

Koncernens borgensåtagande var 17 mnkr, vilket är 1 mnkr lägre än 2024. Inkluderas ställda pantar på 70 mnkr uppgick förpliktelsen till 87 mnkr. Kommunens sammanlagda borgensåtagande

uppgick 2025-12-31 till 1 896 mnkr, vilket är oförändrat jämfört med 2024.

Kommunens ansvars- förbindelse, mnkr	Risk-grupp	2025	2024	2023
Föreningar m.fl.	1	11,7	11,7	11,9
Nätab Biogas Brålanda	2	1,9	2,4	2,1
Fyrstads Flygplats AB	2	3,4	3,5	2,9
AB Vänersborgsbostäder	3	1 825,6	1 835,6	1 835,6
Fastighets AB Vänersborg	3	53,5	43,5	43,5
Summa		1 896,1	1 896,7	1 896,0

Borgensåtaganden till föreningar m.fl. (riskgrupp 1) uppgick till 11,7 mnkr. Dessa åtagande är förknippade med större risk, men utgör mindre än en procent av kommunens totala borgensåtagande. Noteras att Folkets hus ekonomisk förening där kommunen har ett borgensåtagande på 8 mnkr har tillskrivit kommunen avseende föreningens svårigheter med ekonomin.

Kommunens borgensåtagande mot kommunens helägda bolag (riskgrupp 3) var totalt 1 879 mnkr. För dessa bedöms risken för att kommunen ska behöva infria sina borgensåtaganden som mycket liten. Kommunens totala borgensram för ABVB uppgår till 2 004 mnkr, denna användes 1 824 mnkr upptagna lån och 1,6 mnkr finansiell leasing. Fastighets AB Vänersborg innehar en total borgensram på 60 mnkr, varav 53,5 mnkr är utnyttjad.

Nätaktiebolaget Biogas Brålanda har en total borgensram om 4,0 mnkr. Kommunens andel som grundar sig på ägarförhållandet 73 procent, är 3,2 mnkr, varav 1,9 mnkr var utnyttjad vid årsskiftet. För Fyrstads Flygplats AB är borgensåtagandet 23,8 mnkr. Bolaget ägs till 34 procent av kommunen och åtagandet motsvarar kommunens andel av borgensåtagandet på 70 mnkr. Vid årsskiftet var den kommunala borgen 3,4 mnkr.

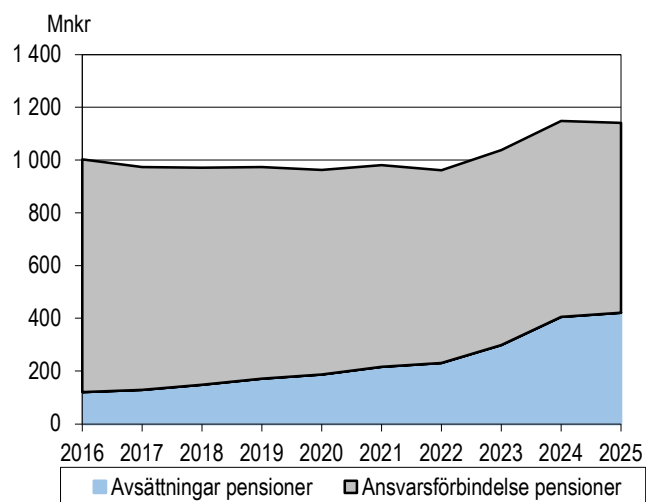
Kommunens pensionsåtagande

Pensionsåtagande, mnkr	2025	2024	2023
Avsättning till pensioner (skuldförda)	421	405	299
Ansvarsförbindelse pensioner (ej skuldförda)	720	744	739
Summa	1 141	1 149	1 038

Alla uppgifter inklusive löneskatt

Kommunens sammanlagda pensionsåtaganden för anställda och förtroendevalda uppgick till 1 141 mnkr 2025, en minskning med 8 mnkr jämfört med 2024. Det är ansvarsförbindelsen som minskar vilket förklaras av att utbetalningar är större än värdesäkring. Av åtagandena redovisades 421 mnkr som avsättningar i balansräkningen, en ökning med 17 mnkr. Det finns inga finansiella placeringar avseende pensionsmedlen utan dessa har använts i den egna verksamheten, till investeringar m.m.

Resterande 720 mnkr av kommunens pensionsåtagande avsåg pensioner intjänade före 1998. Detta var en minskning med 24 mnkr jämfört med 2024. Då har 46 mnkr utbetalats och kostnader för bla ränte- och basbeloppsuppräkningsen uppgick till 24 mnkr.

Det totala pensionsåtagandet uppgick till 1 002 mnkr år 2016 och till 1 141 mnkr år 2025. Åtagandet har minskat något varje år fram till 2021 då åtagandet ökade pga förändrat livslängdsantagande vid beräkning av åtagandet. Under år 2022 minskade det totala åtagandet igen för att öka kraftigt under både 2023 och 2024. Ökningen under de båda åren beror framförallt på värdesäkring av pensionerna orsakade av den höga inflationen I år har det totala åtagandet minskat med 8 mnkr. Ansvarsförbindelsen minskade med 24 mnkr inklusive löneskatt beroende på högre utbetalningar än ränte- och basbeloppsuppräkningsen. Avsättningen har ökat med 17 mnkr inklusive löneskatt vilket förklaras av årets intjänande men även ökade ränte- och basbeloppsuppräkningsen. Av det totala pensionsåtagandet är endast 422 mnkr kostnadsfört och avsatt i balansräkningen. Resterande 720 mnkr kommer att belasta resultatet i takt med att pensionerna betalas ut.

Vänersborgs kommun redovisar sitt pensionsåtagande helt enligt blandmodellen, vilket innebar att endast det pensionsåtagande som uppkommit fr.o.m. 1998 finns upptaget som avsättningar i balansräkningen. Resterande pensionsåtagande, som var intjänade före 1998, redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen och belastar resultatet allt eftersom de betalas ut.

Vänersborgs kommun har inte försäkrat pensionsförpliktelsen, inte heller avsatt medel till stiftelse eller andra egna förvaltade pensionsmedelsfonder. Vänersborgs kommun använder avsatta medel till investeringar och kostnader för utbetalningarna när de uppstår i enlighet med Lagen om Kommunal Bokföring och Redovisning (LKBR). Konsolideringsgrad saknas därmed.

Händelser av väsentlig betydelse

Avsnittet syftar till att beskriva händelser av väsentlig betydelse. Kommunen står inför ett stort antal investeringar med höga investeringsutgifter.

Under 2025 förbättrades kommunens ekonomiska läge då de senaste årens höga inflation och räntor sjönk tillbaka och pensionskostnaderna återgick till mer normala nivåer. Samtidigt utvecklades skatteintäkterna svagare än vad som prognostiserades i den ekonomiska planeringen inför året.

Kommunens bokslutsresultat för 2025 uppgår till 72 miljoner kronor 41 mnkr högre än budgeterat. Den förbättrade situationen jämfört med budget är framför allt kopplad till lägre pensionskostnader än budgeterat och att nämnderna redovisar ett sammantaget överskott mot budget med 23 mnkr. Samtliga nämnder förutom socialnämnden redovisar budgetöverskott.

Renovering av Dalbobron inleddes under året, och i samband med besiktningar upptäcktes allvarliga skador i nedre del av bropelarna. Uppmärksämningarna innebar att Dalbobron stängdes av för all trafik. Bron ersattes under hösten med en trafikfärja. Avstängningskostnaderna för 2025 uppgick till 11 mnkr.

Vänersborgs kommuns tvist med Sjöfartsverket beträffande underhåll av de öppningsbara broarna har avgjorts under 2025. Tvisten avsåg fördelningen av kostnaderna för brounderhållet och har avgjorts i domstol till kommunens fördel under 2024 men domen överklagades av Sjöfartsverket. Under 2025 godkände Sjöfartsverket domen och kommunen har fått ersättning utbetald under 2025.

Investeringarna för kommunen uppgår till 436 mnkr. De största investeringarna är

ombyggnad av Skräcklans vattenverk 121 mnkr, skredsäkring Vargöns hamn 44 mnkr, nya renhållningsbilar och insamlingskärl för hushållsnära sortering 44 mnkr samt IT-utrustning 24 mnkr. De finansiella investeringarna består av aktieägartillskott till Fyrstad Flygplats AB.

Baserat på beslutad Mål- och resursplan 2026 - 2028 konstateras att kommunen även fortsättningsvis planerar för en hög investeringsnivå, framför allt inom VA-verksamhet och exploatering. Den höga investeringsnivån har lett till en kraftigt ökad lånenivå de senaste åren, en utveckling som väntas fortsätta under kommande planperiod mot bakgrund av planerade investeringar. Under 2025 ökade den externa låneskulden med 90 mnkr. Den höga investeringsnivån samt socialnämndens underskott är de största ekonomiska utmaningarna för kommunen framåt.

Under 2024 slutfördes arbetet med att tillskapa ett gemensamt räddningstjänstförbund, Räddningstjänsten Fyrbodalen, genom en sammanslagning av de tidigare förbunden Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund och Räddningstjänsten Mitt Bohuslän. Ingående kommuner är Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg. Det nya förbundet är operativt från 1 januari 2025.

Väsentliga händelser efter balansdagen. Folkets hus föreningen har aviserat att de har dålig ekonomi och svårt att betala sina åtaganden. Kommunen har ett borgensåtagande på 8 mnkr gentemot Folkets Hus föreningen.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrning av koncernen

Kommunfullmäktige tillsätter representanter till bolagens styrelser. Sammansättningen beslutas i samband med bolagsstämman. Kommunen styr bolagen genom bolagspolicy, bolagsordningar och ägardirektiv. Bolagens styrelser ska inhämta kommunfullmäktiges ställningstagande inför beslut av principiell beskaffenhet eller av större vikt.

Styrning av Vänersborgs kommun

Kommunfullmäktige beslutade under 2023 om riktlinjer för styrning och ledning. Styrkedjan tar sin utgångspunkt i kommunens långsiktiga vision, som preciseras i mandatperiodens prioriteringar som framkommer i styrdokument och inriktningsmål. Nämnderna bidrar till inriktningsmålen genom förväntade resultat, det vill säga de resultat som nämnden utifrån sitt nuläge och den tilldelade ekonomiska ramen ska uppnå eller genomföra under planperioden för att inriktningsmålen ska nås. Förvaltningarna planerar i sin tur för vilka aktiviteter som behöver genomföras för

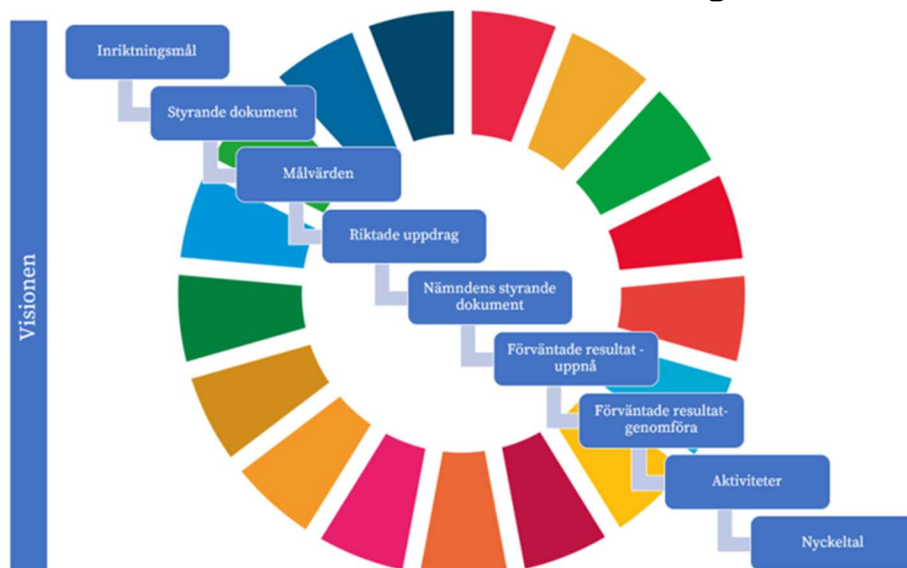
att de förväntade resultaten ska uppnås eller genomföras. På så vis bildas en röd tråd från kommunens vision till det dagliga arbetet i verksamheterna och varje organisatorisk nivå ges möjlighet att följa upp arbetet med information som är relevant för respektive nivå.

Visionen

Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen är en ledstjärna för all kommunal verksamhet och genomsyrar hela organisationen. Visionen kan gälla över en lång planperiod, flera mandatperioder och under skilda politiska majoriteter. Vänersborgs kommuns nuvarande vision har antagits av kommunfullmäktige:

Vänersborgs kommuns vision
”Attraktiv och hållbar i alla delar hela livet”

Illustration av Vänersborgs kommuns styrkedja

Inriktningsmål

Grunden för inriktningsmålen är att:

- ▶ Fullföljda studier med gymnasieexamen är grunden för att få ett arbete.
- ▶ Människor i arbete är grunden för vår gemensamma välfärd.
- ▶ Den gemensamt finansierade välfärden ska omfatta alla och öka tryggheten och livskvaliteten.
- ▶ Vi lämnar över vår natur och miljö till nästa generation i ett hållbart skick.

Inriktningsmålen för perioden 2025–2027 är följande:

- Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv
- Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier
- Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
- Vänersborgs kommun har en god service och en hög effektivitet gentemot våra invånare och företag
- Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Vänersborgs styrmodell omfattar också Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbar utveckling. Inriktningsmålen länkas till de globala mål som tydligast anknyter till inriktningsmålen innehåll och riktning.

Vänersborgs kommun mäter och analyserar sin förflyttning inom FN:s globala mål, via de globala målen koppling till kommunfullmäktiges inriktningsmål, med hjälp av de nyckeltal som Sveriges kommuner och regioner har utformat inom vart och ett av de globala målen. En målsättning med önskvärd förflyttning anges för planperioden i kommunens Mål- och resursplan 2025–2027.

Styrmodellens årshjul

I Vänersborg tillämpas en tidig budgetprocess med start i januari och beslut om mål- och resursplan (budget) i juni. Den tidiga tidsplanen möjliggör förvaltningarnas fortsatta arbete med verksamhetsplanen som sker under hösten. De hålltider som fullmäktige,

kommunstyrelsen/nämnder samt verksamheter ska förhålla sig till återfinns i styrmodellens årshjul.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper

Kommunfullmäktige beslutade om riktlinjer för god ekonomisk hushållning 2024-06-19. Riktlinjerna förtydligar innebörden av god ekonomisk hushållning i Vänersborgs kommun samt innehåller regler för kommunens tillämpning av den nya resultatreserven (RER) och hantering av kvarstående medel i den befintliga resultatutjämningsreserven (RUR).

Riktlinjerna anger även övergripande ekonomistyrningsprinciper med syfte att tillsammans med riktlinjerna för god ekonomisk hushållning ge en ram för kommunfullmäktiges ekonomistyrning av kommunstyrelsen och nämnderna.

Mål- och resursplan

Mål- och resursplanen är kommunens styrande dokument för mål och ekonomi, som innehåller vision, inriktningsmål, budget och riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Tidsplanen för budgetarbetet fastställs av kommunstyrelsen. Arbetet med mål- och resursplan

sker i två steg, där kommunstyrelsen fastställer anvisningar och ekonomiska ramar till nämnderna i februari. Därefter fastställer kommunfullmäktige budget och de förväntade resultaten i beslut om mål- och resursplan i juni.

Uppdragsdialog

Uppdragsdialog med nämnderna om mål- och resursplanen sker i den årliga budgetberedningen. Där sker en dialog om kommunfullmäktiges inriktningsmål och de riktade uppdragen till nämnderna utifrån det tillgängliga ekonomiska utrymmet.

Uppföljning och analys

Under året görs delårsrapporter efter april och augusti, samt årsredovisning för helåret. I aprilrapporten rapporteras status för de riktade uppdragen och målvärden för inriktningsmålen följs upp. I delårsrapporten för augusti och i årsredovisningen följer nämnderna och kommunstyrelsen även upp de förväntade resultaten och rapporterar till fullmäktige för att möjliggöra en fullständig uppföljning av inriktningsmålen. Kommunfullmäktige får därmed en återrapporering av hur de politiska inriktningsmålen infrias och hur kommunen närmar sig visionen. I delårsrapporterna och årsredovisningen ingår en finansiell analys och nämndernas ekonomiska redovisning.

Arbete med internkontroll

Det övergripande syftet med internkontroll är att säkra en effektiv förvaltning och internkontrollen ska vara tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter. I Vänersborgs kommun finns ett reglemente antaget av fullmäktige och anvisningar till reglementet antagna av kommunstyrelsen som förtydligar ansvaret för den interna kontrollen.

I syfte att upprätta en kvalitativ internkontrollplan genomförs risk- och väsentlighetsanalyser i alla förvaltningar. Riskbedömningen innebär att

identifiera de risker som kommunen utsätts för. Väsentlighetsbedömningen innebär att bedöma vilka konsekvenser eventuella brister kan medföra. Varje nämnd antar årligen internkontrollplaner som innehåller både kommungemensamma granskningsområden och nämnds specifika områden för nämndens verksamhet. Eftersom kommunstyrelseförvaltningens processer ofta berör övriga förvaltningar har de kommungemensamma kontrollområdena valts utifrån kommunstyrelsens riskbedömning. Resultatet från granskningarna enligt internkontrollplanen sammanställs och rapporteras till nämnden. Utöver beslutade internkontrollplaner görs även årliga granskningar av till exempel systembehörigheter, registrerade beslutsattestanter och inventering av anläggningstillgångar. Nämndernas rapporter delges kommunstyrelsen efter att respektive nämnd behandlat rapporten. En kommungemensam arbetsgrupp samordnar arbetet.

För 2025 utsågs ett kommungemensamt kontrollområde, interna avtal. Granskningen genomfördes på de avtal som omfattas av riktlinjerna för intern försäljning. Den kommungemensamma internkontrollgruppen gjorde en inventering av alla avtal, varefter varje köpare granskade att korrekta avtal fanns, att debitering hade skett i tid och att bokföringen var korrekt. Det framkom att ett fåtal avtal saknades, åtgärden blev att föreslå att avtal tecknas.

Alla nämnder utser egna nämnds specifika kontrollområden, vilket kan variera i antal. Samtliga nämnder har utfört internkontroll enligt kommunfullmäktiges reglemente. Uppföljning av mål görs i delårsrapporter och i årsredovisningen.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I god ekonomisk hushållning ingår uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål, måluppfyllelse och finansiell analys.

Vänersborgs kommun - attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet

Kommunens vision fastställdes av kommunfullmäktige i december 2013. Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen är ledstjärnan för all kommunal verksamhet.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

För att konkretisera visionen tar kommunfullmäktige fram inriktningsmål för vad som ska uppnås. De nuvarande inriktningsmålen är antagna för perioden 2025-2027. Nedan redovisas en utfallet för inriktningsmålen. Uppfyllelse av inriktningsmålen bygger på en samlad bedömning av uppfyllelsen av nämndernas förväntade resultat och de av kommunfullmäktige fastställda målvärdena för respektive inriktningsmål.

Uppföljningen av målvärden sker genom avstämning mot utgångsläget och symbolerna till höger används för att markera förbättring, oförändrat läge eller försämring. Den senaste tillgängliga statistiken i Kolada används för denna bedömning.

Förbättring

Oförändrat eller ingen ny uppgift

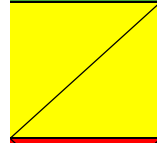

Försämring

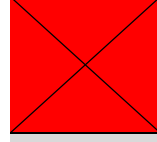
I det fall ambitionsnivån eller inriktningsmålet för 2025 uppnås markeras siffran med en grön ruta och i det fall ambitionsnivån inte uppnåtts markeras siffran med en röd ruta. Viss statistik redovisas mer sällan och för dessa redovisas den senaste tillgängliga statistiken i grå ruta. För att ett inriktningsmål ska bedömas som helt uppfyllt ska minst hälften av de förväntade resultaten och minst hälften av målvärdena

Uppnås

Uppnås delvis

Uppnås inte

Uppgift saknas

Sammanfattande bedömning av inriktningsmål

God ekonomisk hushållning uppnås ur ett verksamhetsperspektiv, då fyra av fem inriktningsmål uppnås, helt eller delvis. Ett inriktningsmål uppnås ej under 2025.

Inriktningsmål	Målvärden	Förväntade resultat	Utfall
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv			
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier			
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan			
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag			
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv			

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv
Inriktningsmålet uppnås delvis under 2025.

Över hälften av nämndernas förväntade resultat uppnås under 2025 men målvärdet uppnås inte.

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Utveckling	Ambitionsnivå	Förväntade resultat
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel	33,3 (2022)	32,6 (2024)	⊕	31,0	<p>■ Uppnås ■ Pågår ■ Uppnås ej</p>
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel	68,3 (2022)	69,8 (2024)	⊕	70,0	
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel av befolkningen	1,50 (2022)	1,32 (2024)	⊕	1,30	

Kommentar till målvärden och nämndernas förväntade resultat

Samtliga målvärden rör sig i positiv riktning jämfört med utgångsläget, men uppnår inte ambitionsnivån. Ingen medborgarundersökning genomfördes under 2025, och två av målvärdena saknar därför uppgift. Andelen biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd har blivit lägre sedan utgångsläget och uppgår i den senaste tillgängliga statistiken till 1,32 % av befolkningen. Ambitionsnivån på 1,30 % uppnås dock inte för 2025 enligt intern statistik från socialnämnden.

Andelen invånare med avsaknad av tillit till andra ligger i den senaste tillgängliga statistiken fortsatt på en högre nivå än både genomsnittet för övriga kommuner i Fyrbodal och för riket. Andelen invånare med bra självskattat hälsotillstånd har också rört sig i positiv riktning i den senaste undersökningen, vilket är tvärt emot utvecklingen nationellt.

Nämnderna bidrar på olika sätt för att öka tilliten i samhället utifrån sina respektive grunduppdrag. Arbetet sker ofta långsiktigt och visar sig mer eller mindre indirekt för medborgaren. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har till exempel genomfört informationsinsatser för att öka förtroendet och skapa förståelse för planerade tillsynsarbeten. Samhällsbyggnadsnämnden har arbetat med att skapa tillit genom dialoger om säker mat för att alla ska känna sig trygga med att de får rätt mat. Socialtjänsten möter en stor del av invånarna genom sitt breda uppdrag och arbetet som skett inom respektive verksamhetsinriktning med bemötande, rättssäkerhet och hantering av ansökningar och insatser har gett positiva resultat i årets brukarundersökningar. Inom barn- och utbildningsnämndens områden visar undersökningar att upplevelsen av trygghet är fortsatt hög. Resultaten från elevenkäten hösten 2025 visar att 84% av eleverna som har svarat på enkäten i årskurs 3–6 samt 85% av eleverna i årskurs 7–9 som svarat på enkäten uppger att de känner sig trygga i skolan. Inom förskolan anger 96 % av föräldrarna att deras barn trivs på förskolan. Framgångsfaktorerna bakom de positiva resultaten är

ett systematiskt arbete med introduktion, uppföljning och kommunikation, samt ett strategiskt ledarskap som skapar struktur och förtroende. Genom fortsatt fokus på relationer, tydlig information och fler forum för dialog finns goda förutsättningar att ytterligare stärka kvaliteten och vårdnadshavarnas engagemang i förskolans verksamhet. Utmaningar kvarstår dock kring studiero och elevinflytande.

Ambitionsnivån för invånarnas självskattade hälsotillstånd är 70% och den senaste jämförbara statistik visar 69,8%. Av Fyrbodals 14 kommuner har 4 kommuner högre självskattat hälsotillstånd. Baserat på den positiva trenden som råder sedan 2021 bedöms ambitionsnivån uppnås under 2025. Ökningen av det självskattade hälsotillståndet sker dock mestadels hos männen, medan kvinnorna ligger kvar på liknande nivåer de senaste åren, något som vittnar om en ojämsställd hälsa bland kvinnor och män.

Även om medborgarundersökningen endast genomförs vartannat år så följs hälsotillståndet upp årligen i olika verksamheter. Inom socialnämndens verksamheter sker det till exempel genom brukarundersökningar och inom hemtjänsten backar dessa resultat något i årets mätning. Inom hemtjänsten, den kommunala primärvården och biståndsenheten arbetar enheterna i en väl uppbyggd struktur, de så kallade samordningsteam. Där lyfts brukarnas behov av stöd och hjälp systematiskt och regelbundet. Att arbeta förebyggande med att möjliggöra egen aktivitet (MEA) är en viktig del i det förebyggande arbetet. Under året har en ny modell för vårdförebyggande arbete skapats. Med den modellen effektiviseras kedjan mellan observerad risk till åtgärd och utvärdering och ansvar förtydligas.

Skolan använder elevhälsoenkät för att skatta den upplevda hälsan bland eleverna. Den övergripande sammanställningen av elevhälsosamtalen i årskurs 4 och 8 läsåret 2024/2025 visar att elevernas självskattade hälsotillstånd är relativt oförändrat. Utifrån hälsosamtalen syns positiva resultat både i årskurs 4 och 8 så som att tryggheten i

skolan ligger på en hög nivå och att eleverna i stor utsträckning uppger att de har tillgång till vuxenstöd, att de har en vuxen att prata med. Även fysisk aktivitet utmärker sig positivt genom att ett högt deltagande på idrottslektioner, särskilt i årskurs 4. Utmaningar finns när det gäller elevernas matvanor och den mest utbredda problemindikatorn är huvudvärk och när det gäller stress och nedstämdhet syns en ökning, särskilt bland flickor i årskurs 8. Totalt sett syns en markant försämring av flickors hälsa mellan årskurs 4 och 8, medan pojkars hälsa är mer stabil. En systematisk bearbetning av hälsosamtalen har pågått under året. Den samlade bedömningen är att det finns fortsatta behov av att stärka arbetet för att bygga relationer till elever och vårdnadshavare och jobba långsiktigt med hälsofrämjande insatser från förskoleklass upp till årskurs 9. Fokus under året har varit att utveckla samarbetet mellan elevhälsa och undervisning samt säkerställa strategiska insatser kring skolmåltid, sömn och psykisk hälsa.

Forskning pekar på att fritidsaktiviteter kopplade till idrott, friluftsliv och kulturverksamhet är starkt bidragande till ett ökat välmående. Verksamheterna inom kultur och fritid bidrar på så vis till ökad folkhälsa, både genom stöd till föreningsliv och genom de egna verksamheterna. Förutom att bidra till en aktiv vardag skapar också föreningslivet social gemenskap och tillhörighet vilket är faktorer som tydligt påverkar det självskattade hälsotillståndet. På samma vis är flertalet av verksamheterna inom kultur- och fritid viktiga utifrån att skapa sammanhang och trygga miljöer för barn och unga där en känsla av tillhörighet är viktig.

Flertalet som i dag är aktuella för försörjningsstöd står mycket långt ifrån arbetsmarknaden där det krävs omfattande insatser för att de ska kunna återgå till arbete. Här samarbetar individ- och familjeomsorgen och arbetsmarknadsenheten nära varandra för att skapa insatser utifrån individuella behov. Årligen görs en målgruppsanalys som sedan ligger till grund för vidare planering av insatser mellan enheterna.

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier
Inriktningsmålet uppnås inte under 2025.

Under hälften av nämndernas förväntade resultat pågår enligt plan eller förväntas uppnås under den planerade perioden, och ett av tre målvärden uppnås under året.

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Utveckling	Ambitionsnivå	Förväntade resultat
Ungdomar etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning	82,6 (2021)	88,1 (2023)	⊕	83,1	<p>42% 58%</p> <p>■ Uppnås ■ Pågår ■ Uppnås ej</p>
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel	83,2 (2023)	83,6 (2025)	⊕	85,6	
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel	75,1 (2023)	74,2 (2025)	⊗	75,5	

Kommentar till målvärden och nämndernas förväntade resultat

Två av tre målvärden går i rätt riktning jämfört med utgångsläget, men endast ett når upp till ambitionsnivån. Andelen ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning har rört sig i en mycket positiv riktning de senaste tre åren. Vid den senaste mätningen var resultatet för elever från Vänersborg bland de 25 högsta i landet. Andelen elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram var 83,6 %, vilket innebär en förbättring jämfört med utgångsläget, men ambitionsnivån för året uppnås inte. Resultatet är även lägre än genomsnittet för riket. När det gäller gymnasieelever från Vänersborgs kommun med examen inom 4 år så sjönk siffran mellan 2023 och 2024 till 69,2%. Nivåerna i den senaste tillgängliga statistiken är högre än under perioden 2020–2022, men ambitionsnivån för 2025 uppnås inte. Kunskapsförbundet noterar en marginell ökning i resultaten för Birger Sjöbergsgymnasiet mellan åren 2024 och 2025. Uppdelat på män och kvinnor noteras att kvinnornas resultat ökat och männens minskat.

Även om resultaten för årskurs 9 inte når upp till kommunfullmäktiges målvärden så visar resultaten på en positiv trend. Behörigheten bland eleverna som i år gick ur nian har ökat med cirka 19 procentenheter från att de gick i årskurs 6. Skillnaden mellan flickor (85,4%) och pojkar (84,4%) är liten, samtidigt som elevgruppen med annat modersmål inte i lika hög utsträckning är behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet. Varken barn- och utbildningsnämndens förväntade resultat om meritvärdet för elever i de kommunala skolornas årskurs 9 eller andelen elever i årskurs 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen på de kommunala skolorna nådde upp till ambitionsnivåerna för 2025. Trots att ambitionsnivåerna inte uppnåddes är andelen som uppnått betygskriterierna i alla ämnen läsåret 2024/2025 högre än resultatet de senaste tre åren. En förklaring till resultatet är att stort fokus har legat på att nå

gymnasiebehörighet, vilket innebär minst godkänt betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik och fem ytterligare ämnen (valfria).

Några insatser som visat goda effekter för att öka elevernas resultat har varit små undervisningsgrupper och riktat stöd samt samarbete mellan elevhälsa och socialtjänst. Även tillgång till funktioner som studie- och yrkesvägledare och närvaroordinatorer har lyfts som viktiga komponenter som bidragit till att påverka elevers resultat i positiv riktning. För att få fler elever behöriga till yrkesprogram är det centralt att samarbetet mellan rektorer, specialpedagoger och lärare förbättras för att säkerställa att särskilt stöd sätts in tidigt och följs upp systematiskt. Det finns också behov av att höja kvaliteten på kartläggningar och att lägga mer tid och fokus på ämnesutveckling.

Inom socialnämndens sker ett arbete för att andelen ungdomar som återgår till studier ska öka. Under verksamhetsåret har flera förändringar påverkat möjligheten att uppnå detta, både positivt och negativt. Rutinerna för inhämtning av information om målgruppen har utvecklats med ett digitalt system för det kommunala aktivitetsansvaret. Detta möjliggör en mer effektiv handläggning. Samtidigt har ett förändrat arbetssätt för frånvarohantering på introduktionsprogrammet (IM) gjort att elever snabbare skrivs ut vid ogiltigt frånvaro. Detta medför att fler elever med särskilda behov och diagnoser inkluderas i målgruppen. Denna förändring har lett till ett ökat behov av individuella anpassningar och stödinsatser för att möjliggöra återgång till studier, då många av dessa elever har omfattande behov.

Verksamheterna inom kultur och fritidsområdet bidrar indirekt till inriktningsmålet då barn och unga med en aktiv fritid och umgänge med andra presterar bättre i skolan. Idrott och dans främjar den fysiska hälsan och kulturverksamhet främjar det psykiska måendet. Verksamheterna främjar också ett ökat deltagande i samhället överlag

samt inlärningsförmåga. Insatser har gjorts för att öka antalet aktiviteter för barn och unga kopplat till biblioteken, något som gett goda resultat då antalet aktiviteter ökat markant under året.

Detta ska leda till att fler barn och unga får en starkare relation till litteratur i tidiga åldrar, vilket kan ha en positiv inverkan på läsförståelse och skolresultat.

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
Inriktningsmålet uppnås 2025.

Över hälften av nämndernas förväntade resultat pågår enligt plan eller förväntas uppnås under den planerade perioden, och hälften av målvärdena uppnås.

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Utveckling	Ambitions-nivå	Förväntade resultat
Utfall på mätbara indikatorer vad gäller årliga mål för transport, el och uppvärmning i Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	12 av 20 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2024)	11 av 18 indikatorer uppvisar bättre värden än utgångsläget 10 av 18 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2024)	⊗	Minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med utgångsläge	<p>■ Uppnås ■ Pågår ■ Uppnås ej</p>
Antal genomförda eller påbörjade klimatlöften för kommunen	24 klimat-löften antagna (2023)	23 av 24 klimatlöften påbörjade eller uppfyllda	⊕	Samtliga antagna klimatlöften är påbörjade eller uppfyllda	

Kommentar till målvärden och nämndernas förväntade resultat

2 av 20 indikatorer i strategin har inte bedömts mätbara, varför det totala antalet korrigerats från 20 till 18. En lägre andel indikatorer uppnår uppföljningsårets målvärde i strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030 jämfört med vid utgångsläget 2022, men ambitionsnivån om att minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med 2022 uppnås. Värdena som inte längre når upp till målvärdet är användningen av fossilfritt drivmedel och andel fossiloberoende fordon i kommunens flotta. Fördjupad information om indikatorer och klimatlöften finns i strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030 och i den sammanställande rapporten Uppföljning 2024 av

strategi för ett fossilfritt Vänersborg. Nästa uppföljning av strategin görs 2026.

Kommunens klimatarbete konkretiseras i de antagna klimatlöften. Av de 24 löften som antagits har 23 påbörjats eller uppfyllts under 2025. Det löfte som ännu inte infriats handlar om att involvera medborgare i alla åldrar i klimatarbetet. Ett medborgarråd planerades att införas, men detta arbete har försenats och kommer inte uppfyllas under 2025.

I ett urval av insatser som bedömts haft stor inverkan på måluppfyllelsen kan nämnas att verksamheterna under samhällsbyggnadsnämnden aktivt jobbat med att minska matsvinnet, bland annat genom att ta hand om överbliven mat som går att använda i en ny maträtt en annan dag.

Livsmedelsinköp anpassas också för att minska klimatavtrycket i alla offentliga måltider. På Edsgatan har ljuset bytts till LED för bättre ljus och minskad energiåtgång.

Barn- och utbildningsnämnden har antagit ett förväntat resultat om inköp av cirkulära inventarier, men detta har inte uppnåtts under året. Bakgrunden till detta är bland annat svårigheter för beställaren att se vilka möbler som finns tillgängliga i kommunens interna system.

Inom hemtjänsten har det successiva införandet av läkemedelsautomater bidragit till ett minskat bilanvändande. Förvaltningens egen uppföljning visar att antalet körda kilometer minskat med 1 300 km i veckan som en följd av automaterna.

Kultur och fritid arbetar för att ett hållbarhetsperspektiv skall genomsyra hela förvaltningen. Som ett led i detta bedrivs ett flertal utlåningsverksamheter som är kostnadsfria och ämnar öka medvetenheten kring cirkulär konsumtion. Bland dessa återfinns utlåningspåsar hos ungdokumentationsverksamheten Timjan i form av spel, skapandematerial och dylikt. Biblioteket erbjuder också ett brett sortiment av både fysisk och digital media och genom samarbete mellan fyrstadkommunerna har detta blivit än större. Genom Fritidsbanken sker även utlåning av fritidsartiklar. Samtliga utlåningsverksamheter når de uppsatta ambitionsnivåerna. Under 2025 har också fortsatta insatser kring granulatsäkring av kommunens konstgräsplaner genomförts för att förhindra mikroplaster att ta sig ut i naturen.

Vänerns kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag. Inriktningsmålet uppnås 2025.

Över hälften av nämndernas förväntade resultat pågår enligt plan eller förväntas uppnås under den planerade perioden, och hälften av målvärdena uppnås.

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Utveckling	Ambitionsnivå	Förväntade resultat
Företagsklimat enl. (Insikt) - Totalt, Index, %	75 (2022)	73 (2024)	⊗	79	<p>■ Uppnås ■ Pågår ■ Uppnås ej</p>
Svenskt näringsliv: Företagsklimatet - sammanfattande omdöme	3,58 (2023)	3,43 (2025)	⊗	3,60	
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn	82 (2023)	88 (2025)	⊕	86	
Nöjdhet med skola (åk 8), %	63 (2023)	67 (2025)	⊕	65	

Kommentar till målvärden och nämndernas förväntade resultat

I Sveriges kommuner och regioners (SKR) mätning av företagsklimatet, Insikt, minskade det totala indexet från 75 till 73 under 2024. Preliminär statistik för 2025 som ännu inte presenterats i Kolada visar dock en mycket positiv utveckling under 2025. Värdet för det sammanfattande om-dömet i svenskt näringslivs mätning har 2025 års resultat ökat från till 3,36 till 3,43. Ur ett längre perspektiv för kommunen är detta höga siffror (medelvärdet för den senaste 10-årsperioden är 3,26), men målvärdena uppnås inte. Helhetssy-nen på hemtjänsten når en nöjdhetsgrad på 88, vilket är högre nivåer än riksgenomsnittet och når över ambitionsnivån. Trots de många åtgär-derna för ekonomi i balans syns en positiv trend. Två enheter når 100% och flera ligger på 90% och över vilket socialnämnden ser som mycket fina resultat. Som bakgrund till de höga resultaten inom hemtjänsten nämns bland annat ökad kon-tinuitet och förbättrad delaktighet i genomföran-deplaner.

Nöjdheten med skolan bland elever i årskurs 8 är högre i Vänersborg än i jämförbara kommuner och ökar från föregående års mätning, 67 % sva-rar att de är till stor del eller helt och hållet nöjda med sin skola. Pojkarna visar generellt sett en högre nöjdhet med skolan jämfört med flickorna.

7-9-skolorna har under ett antal år utvecklat ar-betet med att möta elevernas olika behov och gradvist visat på bättre resultatutveckling för varje årskull. På samtliga skolor i Vänersborgs kommun har det under året skett ett systematiskt kvalitetsarbete där rektorer och lärare följer upp elevernas kunskapsutveckling, trygghet och stu-diero. Resultaten varierar mellan skolorna och så också åtgärder utifrån det lokala sammanhanget.

Inom kultur- och fritidsnämndens verksamheter har omorganisering skett i ungdomsverksamhet-erna där två verksamheter har slagits ihop till en för bättre samverkan och kompetensutnyttjande. Ny organisering har genomförts inom biblioteks-verksamheten för att få in adekvat kompetens för uppdraget nu och i framtiden. Under året har det

också pågått ett arbete med att mäta kvalitet ser-vice och bemötande ute i verksamheterna. Enkät-undersökningar har riktats till flera intressenter för att mäta kvalitet utifrån tre perspektiv; struk-tur-, process-, och resultat kvalitet. Med struktur-kvalitet menas verksamhetens förutsättningar och resurser, vilket exempelvis innebär perso-naltäthet, kompetens, utrustning, material, loka-ler och så vidare. Processkvalitet innebär hur en verksamhet eller tjänst utförs, hur personal arbe-tar eller bemöter dem som använder sig utav tjänsten. Resultat kvalitet fokuserar på verksam-hetens resultat och hur dessa når upp till fast-ställda mål. Svaren i enkäterna har i stora drag vi-sat på god service och hög effektivitet, och verk-samheterna kommer att arbeta vidare med de de-lar av resultatet som indikerar att det finns för-bättringsområden.

Kommunstyrelsen mäter det upplevda bemö-tande vid kontakt med tjänstepersoner i kommu-nen och vid den senaste mätningen noterades ett lägre resultat än rikssnittet. Kommunstyrelsens förväntade resultat om 90 % nöjdhet uppnås inte. En åtgärd under perioden har varit riktade kom-petenshöjande insatser i syfte att höja tillgänglig-het och servicegrad. Under året har även leader-projektet "Att bli den myndighet vi själva vill möta", som samordnas av kommunstyrelsen, en-gagerat myndighetsutövande verksamheter. Må-let med projektet, som fortsätter under nästkom-mande år, är att förenkla och förbättra upplevel-sen inom områden som handläggningstider, komplicerade blanketter, svåra ord och tillgäng-lighet.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Inriktningsmålet uppnås 2025.

Över hälften av nämndernas förväntade resultat pågår enligt plan eller förväntas uppnås under den planerade perioden, och hälften av målvärdena uppnås under året.

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Utveckling	Ambitionsnivå	Förväntade resultat
Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalindex	75 (2022)	80 (2025)	+	80	<p>■ Uppnås ■ Pågår ■ Uppnås ej</p>
Sjukfrånvaro, totalt i kommunen	9,3% (2023)	8,8 % (2025)	+	8,7	

Kommentar till målvärden och nämndernas förväntade resultat

Hållbart medarbetarengagemang ligger kvar på 80 i den senaste mätningen. Detta innebär en ganska kraftig ökning från utgångsläget 2022, då resultatet låg på 75. Sjukfrånvaron är fortsatt högre än genomsnittet bland landets kommuner, men har utvecklats i positiv riktning de senaste åren. Ambitionsnivån på 8,7% uppnås dock inte. Den positiva utvecklingen kopplas till ett fokus på arbetsmiljö, rehabilitering och utbildningsinsatser. Under året har organisationen haft ett tydligt och prioriterat fokus på att sänka sjukfrånvaron inom samtliga förvaltningar. Arbetet har skett både genom riktade insatser utifrån behov inom förvaltningarna och genom kommungemensamma satsningar. Arbetet fortsätter med att stärka delaktighet, uppföljning och friskfaktorer i vardagen.

Medarbetarundersökningen genomförs årligen under hösten och mäter bland annat hållbart medarbetarengagemang, en nationell standard som tagits fram av SKR.

De verksamheter som har störst personalgrupper är socialnämnden och barn- och

utbildningsnämnden. Inom socialnämndens verksamheter prognosticeras nämndens egna ambitionsnivåer inte att uppnås, även om positiva trender syns på flera håll. Alla enheter inom socialnämndens verksamheter har startat arbete utifrån Sunt arbetslivs material gällande friskfaktorer och förbättrad arbetsmiljö. Sunt arbetsliv är en partsgemensam organisation som ger stöd och verktyg till kommuner och regioner för att utveckla ett hållbart, hälsosamt och effektivt arbetsliv. Flera enheter har också jobbat med Sunt Arbetslivs material om att vårda in någon annans hem, vilket är ett bra material för att prata om hur man möter olika utmaningar i arbetsmiljön.

Inom barn- och utbildningsnämnden prognosticeras att de förväntade resultaten uppnås. Ett aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete med fokus på friskfaktorer i kombination med stöd från HR-partner bedöms vara centrala nycklar för den minskande sjukfrånvaron. Under 2025 har kommunens revisorer granskat barn- och utbildningsnämndens systematiska arbetsmiljöarbete och arbete med sjukfrånvaro. Utifrån denna granskning kommer barn- och utbildningsförvaltningen bland annat att genomföra utbildningsinsatser för att säkerställa att samtliga chefer har god

förståelse kring hur ett systematiskt arbetsmiljöarbete ska bedrivas samt varje år genomföra en djupare analys gällande strukturer och arbetssätt inom det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Riktade uppdrag från kommunfullmäktige
Nedan redovisas status för de riktade uppdragen från kommunfullmäktige.

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga
Pågår år 2025–2027, med genomförande under år 2026–2027.

Utifrån omvärldsbevakning, intern och extern behovsanalys och inventering av pågående arbete har strategiska insatsområden formats. Handlingsprogrammet väntas klart för politiskt antagande våren 2026.

Bättre nyttjande av lokaler och anläggningar

Pågår år 2025–2026.
Förutsättningarna för samnyttjande av lokaler skiljer sig åt mellan förvaltningarna. En nulägesbeskrivning har tagits fram för att kunna följa upp kommunens samnyttjade lokaler och presenteras i lokalförsörjningsunderlaget i januari. Kommunstyrelsen har fortsatt ansvar för samordning av lokalförsörjningsarbetet och följer upp progressionen av samutnyttjandet av lokaler även efter att det riktade uppdraget avslutas under år 2026.

Digitaliseringspott

Pågår år 2025–2027.
Uppdraget genomförs enligt plan. Inom digitaliseringspotten ingick initiativ kring att utveckla beslutsstöd utifrån data från de kommungemensamma verksamhetssystemen för ekonomi och personal. Arbetet är inlett och pågående, det satte ljuset på behov av en gemensam struktur för vårt data. En inledande förstudie belyste våra olika uppbyggda trädstrukturer för organisation i respektive system och ett arbete genomförs för att ta fram styrande principer för hur det ska kunna fungera på ett enhetligt sätt som i sin tur gör att data blir jämförbar och användbar.

Landsbygdsprogram

Pågår år 2025–2027, med genomförande under år 2026–2027.

En kartläggning har gjorts av andra kommuners landsbygdsprogram eller liknande, inventering av kommunens stöd till landsbygdsdelarna i kommunen och behovsanalys för innehåll i programmet. Struktur och tidplan är framtagen och programmet förväntas färdigställas under första kvartalet år 2026.

Kompetensutvecklingsprogram

Pågår under år 2025–2027.

Programmet utgår från kommunens styr- och ledningsmodell med särskilt fokus på de kulturbärande delarna. Programmet består av sex moduler för lednings- och arbetsgrupper har startats upp med förvaltningsledningarna och fortsätter nästa år med medarbetare.

Ökad gymnasiebehörighet

Pågår under perioden 2025–2027.

Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar intensivt med uppdraget och kommer att fortsätta arbetet läsåret ut för att öka gymnasiebehörigheten. Utifrån tilldelade medel för uppdraget 2025 har rektorerna sett över sina organisationer och riktat ytterligare resurser till årskurs 9, utöver de som redan var inplanerade. Nuvarande bedömning är att de uppsatta målen inte nås under 2025.

Utredningsuppdrag om ungdomsanställningar

Utredningsuppdraget gällande vad det skulle innebära att införa ungdomsanställningar är genomförd av arbetsgruppen och hanterades politiskt av socialnämnden 18 december som ställde sig bakom utredningen och har sänt den vidare till kommunfullmäktige enligt beslutet i det riktade uppdraget.

Underhållsplan av fastighetsbeståndet

I samband med beslut om Mål- och resursplan 2026–2028 (KF 2025-06-18 § 90) presenterades rapporten "Underhållsöversikt 2025–2034 för Vänersborgs kommuns fastigheter". Av den framgår vilket underhållsbehov som finns i kommunens fastigheter i tre olika prioriteringsordningar utifrån

hur akut underhållet är och vilka konsekvenser som blir om underhållet uteblir. Tillsammans med rapporten presenterades också en 10-årig underhållsplan, vilken är ett utdrag från kommunens fastighetssystem. Revideringar har därefter gjorts och i november 2025 tog samhällsbyggnadsnämnden beslut om att överlämna reviderade dokument till kommunfullmäktige som återrapportering på det riktade uppdraget

2025. Underhållsplanen kommer därefter uppdateras löpande och är således ett levande dokument.

Finansiell analys

Den finansiella analysen utgår från följande fyra aspekter som är viktiga att beakta.

Den finansiella analysen utgår från följande fyra aspekter som är viktiga att beakta.

Vilken balans har kommunen haft mellan kostnader och intäkter under året och över tiden? Finns det varningssignaler? Hur utvecklas investeringarna?

Vilken finansiell motståndskraft har kommunen på lång sikt? Vilken betalningsberedskap finns?

Finns det några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet? Hur är kommunen exponerad finansiellt?

Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen? Hur väl följs upprättade planer?

Avsikten med analysen är att identifiera eventuella finansiella problem och att klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är upprättade enligt rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning, RKR. I Vänersborgs koncern ingår, förutom kommunen, Kunskapsförbundet Väst (KFV), AB Vänersborgsbostäder (ABVB) och Fastighets AB Vänersborg (FABV). För ytterligare upplysning, se redovisningsprinciper.

Förändrad redovisningsprincip

Fr.o.m. 2025 redovisas vissa hyresavtal som finansiell leasing, vilket innebär en förändrad redovisningsprincip jämfört med tidigare bokslut. Förändringen påverkar framför allt balansräkningens poster men även några poster i resultaträkningen. Den nya tillämpningen innebär i korta drag att vissa hyresavtal ska redovisas i likhet med att man äger en fastighet. I stället för hyra redovisas avskrivningar och ränta och en tillgångspost respektive skuldpost tas upp på balansräkningen baserat på en nuvärdesberäkning av framtida hyresbetalningar. Större avvikelser beroende på förändringen kommenteras där så är lämpligt. Av de finansiella målen är det soliditetsmålet som påverkas. 2024 års poster avseende förändringen har justerats retroaktivt på motsvarande sätt.

Koncernens resultat är positivt
Det sammanställda resultatet för koncernen

uppgick till 65 mnkr. Koncernens resultat föregående år uppgick till 69 mnkr. Kommunens resultat 2025 uppgick till 72 mnkr, ABVB till 3 mnkr och Kunskapsförbundets Väst till 8 mnkr. Fastighets AB redovisar negativt resultat med 13 mnkr, beroende på nedskrivning av fastigheten Hunneberg 1:7. Skillnader i bolagens resultat och koncernens beror på elimineringar som görs till följd av interna köp och försäljningar, ägarandel samt skillnader i redovisningsprinciper.

Kommunens resultat är positivt
Kommunens resultat uppgick till 72 mnkr och motsvarar 2,3 procent av periodens skatter och generella statsbidrag. I årets resultat ingår reavinsterna med 2 mnkr och exploateringsintäkter med 5 mnkr.

Resultatet föregående år var 69 mnkr. Årets resultat är 3 mnkr högre än föregående år och 41 mnkr högre än budget. Nämnderna redovisade överskott med 23 mnkr och finansförvaltningens nettokostnader ett överskott med 23 mnkr. Skatteintäkter och generella statsbidrag var 20 mnkr lägre än budget. Finansnettot var 15 mnkr bättre än budget.

Kommunens resultatmål uppnås

Finansiellt mål för kommunen

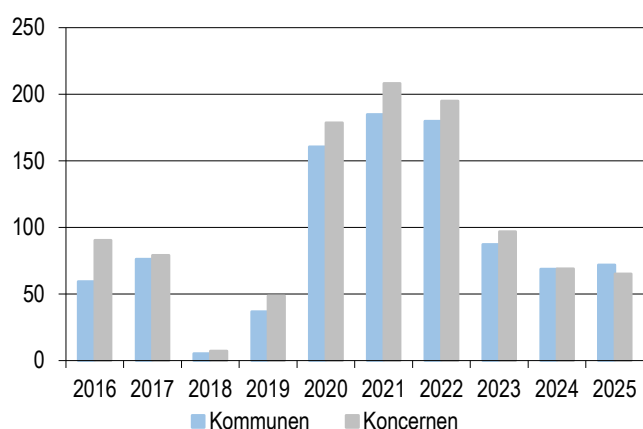
Årets resultat bör uppgå till minst 2 % av skatter och generella statsbidrag.

Enligt kommunens finansiella mål ska årets resultat uppgå till minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag för att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd. Huvudargumenten för positiva resultat är att nuvarande generation ska bära sina kostnader, att avsättningar krävs för framtida pensioner, att värdesäkra tillgångarna och att egenfinansiera investeringar. Dessutom bör det finnas en buffert för oförutsedda händelser.

Kommunens resultat motsvarade 2,3 % av skatter och generella statsbidrag, vilket innebar att kommunens finansiella resultatmål uppnåddes för 2025.

Kommunens resultat	2025	2024	2023
Årets resultat, mnkr	71,9	68,6	87,2
Årets resultat / skatter och generella statsbidrag, %	2,3	2,2	2,9

Årets resultat 2016-2025

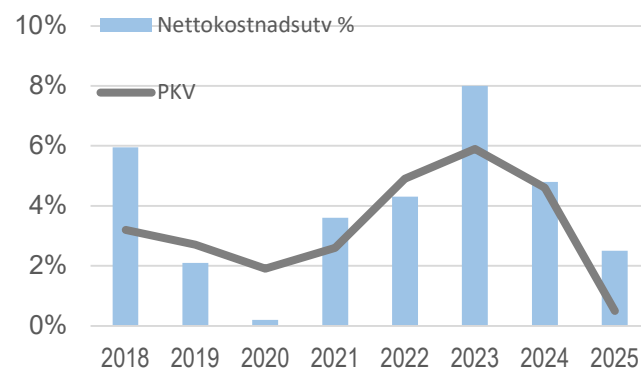
Utveckling av skatte- och statsbidrag samt nettokostnader

Mellan 2024 och 2025 är nettokostnadsökningen 2,6 procent i koncernen och 2,5 procent i kommunen. En förutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än de intäkter kommunen får genom skatter och generella statsbidrag.

Procent	2025	2024	2023
Skatte- och statsbidragsutveckling	2,1	4,6	5,2
Nettokostnadsutveckling	2,5	4,8	8,0

Jämförelsen med både 2024 och 2023 påverkas av förändrad redovisningsprincip.

Totalt uppgick skatteintäkterna och de generella statsbidragen till 3 165 mnkr 2025, vilket var en ökning med 63 mnkr eller 2,1 procent jämfört med 2024. Totalt uppgick kommunens nettokostnader till 3 062 mnkr 2025, vilket var en ökning med 75 mnkr eller 2,5 procent jämfört med 2024. Nettokostnadsutvecklingen påverkas av förändrad redovisningsprincip och blir i princip endast jämförbar för 2025 eftersom 2024 räknats om enligt samma principer. Tidigare års utveckling påverkas olika då jämförelsetal inte kan tas fram för tidigare år. Nettokostnaderna minskar något på grund av ändrad redovisningsprincip då den del som redovisas som räntekostnader inte påverkar nettokostnaden.

Prisindex för Kommunal Verksamhet (PKV) är ett index som viktat priserna för löner, material och tjänster samt köpt verksamhet. PKV för 2025 är en prognos. Jämförs kommunens kostnadsutveckling med PKV för 2025 är kommunens nettokostnadsutveckling högre än PKV.

Utveckling av verksamhetens intäkter och kostnader

Intäkterna har ökat med fem procent i kommunen och åtta procent i koncernen. Det är i huvudsak kommunens taxor och avgifter samt koncernens hyresintäkter som bidrar till ökningen.

Av koncernens lönekostnader på 1 673 mnkr avsåg 91 procent lönekostnader i kommunen. Personalkostnaderna i kommunen uppgick till 1 999 mnkr, vilket var en ökning med 87 mnkr

jämfört med 2024. Ökningen förklaras framför allt av ökade kostnader för månadslöner samt timlöner. Löneökningen uppgick till c:a 3,6 procent.

Pensionskostnaderna i kommunen redovisades till 200 mnr, en minskning med 82 mnr. Minskningen förklaras av att förändringen av avsättningen till FÅP (förmånsbestämd ålderspension) har minskat kraftigt jämfört med föregående år. Även kostnaderna för den avgiftsbestämda pensionen och pensionsutbetalningarna har minskat något.

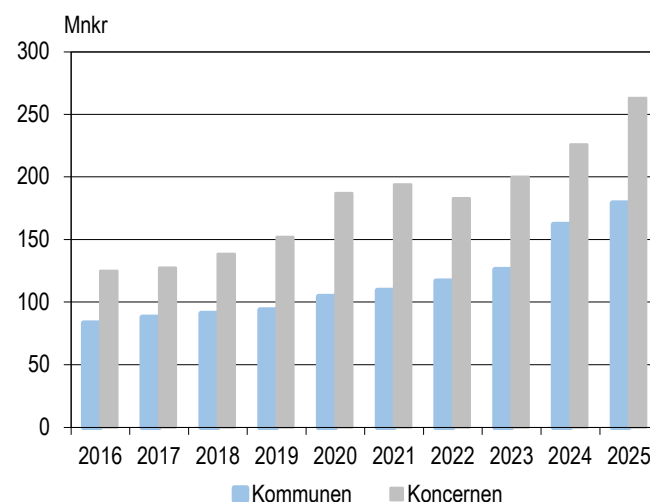
Köp av huvudverksamhet uppgick till 584 mnr för kommunen, en ökning med 20 mnr. Av ökningen återfinns 8 mnr för grund och förskola. Inom Individ och familjeomsorgen återfinns 11 mnr, vilket förklaras av fler och dyrare köpta platser. Bidragen ökade med 15 mnr varav 6 mnr förklaras av ökat ekonomiskt bistånd.

I koncernen uppgick avskrivningarna till 263 mnr för 2025, vilket är en ökning med 37 mnr jämfört med föregående år. Avskrivningskostnaderna i kommunen uppgick till 179 mnr för innevarande år, vilket var en ökning med 17 mnr jämfört med 2024. Nu har avskrivningarna ökat med 29 mnr i kommunen båda åren på grund av förändrad redovisningsprincip. Ökningen mellan åren blir ändå hög och förklaras av den höga investeringsnivån de senaste åren. De största ökningarna 2025 är helårseffekt för den nya Holmängensskolan samt Holmängens avloppsreningsverk. Även It-enhetens inköp av datorer och servrar bidrar till ökningen. Datorerna har tidigare leasats och därmed inte genererat avskrivningar.

I nedan analys måste man beakta att avskrivningarna under 2024 och 2025 ökat på grund av förändrad redovisningsprincip. Tyvärr kan ingen omräkning ske för åren före 2024. Under en 10-årsperiod har avskrivningskostnaderna i kommunen, som en följd av höga investeringsnivåer, ökat från 83 mnr till 179 mnr per år och utgör över tiden en allt större del av kostnaderna. Övergången till komponentavskrivning och de senaste årens höga investeringsnivåer kommer på sikt bidra till ytterligare ökning av avskrivningarna.

Avskrivningar 2016-2025

Uppgift justerad mot ti

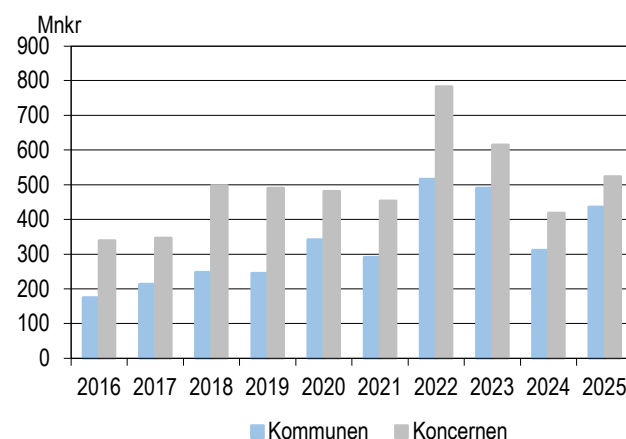

Uppift justerad mot 2024 års handling på grund av ändrad redovisningsprincip

Investeringar i VA, bostäder och lokaler

Årets materiella investeringar för koncernen uppgick till 519 mnr varav kommunen stod för 431 mnr, ABVB för 62 mnr, Fastighets AB 25 mnr och KFV för 1 mnr. Koncernens investeringar har ökat med 105 mnr jämfört med 2024. Både kommunen, ABVB och Fastighets AB har ökat sina investeringar 2025 jämfört med 2024. Kommunen står för den största ökningen.

Investeringar 2016-2025

Enligt fullmäktiges beslut uppgår kommunens investeringsbudget till totalt 618 mnr för 2025. Kommunens totala investeringar (inklusive finansiella investeringar) uppgick 436 mnr, vilket är högre än föregående år. Kommunens investeringar var 183 mnr lägre än budget. Av årets investeringar avsåg 98 mnr fastighetsinvesteringar, 267 mnr avsåg VA, gator och

renhållningsverksamhet samt 22 mnkr avsåg exploateringsverksamhet. Därtill kommer 43 mnkr i inventarier samt 5 mnkr i finansiella investeringar.

Investeringar kommunen, mnkr	2025	2024	2023
Fastigheter	98,1	75,9	187,0
Gator och vägar	46,6	22,3	43,5
VA- och renhållning	220,4	137,7	155,7
Inventarier m.m.	43,4	26,9	29,0
Exploatering	22,2	34,9	38,2
Finansiella investeringar	5,1	4,8	37,8
Bidrag till infrastruktur	0,0	9,8	0,0
Summa	435,8	312,3	491,2

De största enskilda investeringarna i kommunen under 2025 var Skräcklans vattenverk 121 mnkr, skredsäkring Vargöns hamn 44 mnkr, nya renhållningsbilar och insamlingskärl för hushållsnära sortering 44 mnkr samt IT-utrustning 24 mnkr.

Hittills har kommunen investerat 212 mnkr i Skräcklans vattenverk den totala budgeten uppgår till 216 mnkr. Vad gäller skredsäkring Vargöns hamn uppgår den totala investeringen till 47 mnkr och finansieras av Statens geologiska institut. Investeringen i nya renhållningsbilar och insamlingskärl för hushållsnära sortering uppgår den totala investeringen till 45 mnkr och budgeten till 55 mnkr. Exempel på andra större projekt som genomfördes under 2025 var Sanden Södra 13 mnkr och Skördegatans förskola 11 mnkr.

Den totala avvikelserna mot budget för investeringar var 183 mnkr. Fastighetsinvesteringarnas budgetöverskott uppgår till 91 mnkr och även exploateringsinvesteringarna redovisar budgetöverskott med 32 mnkr. Det kan finnas flera orsaker till budgetavvikelser vad gäller investeringar. Legala processer som detaljplan och bygglov kan överklagas och kan ibland fördröja projekten under lång tid. En stor del av skillnaden mellan budget och utfall finns i pågående projekt som inte blir klara under året utan fortsätter in i nästa år.

Investeringsvolym i kommunen	2025	2024	2023
Nettoinvesteringar, mnkr	435,8	312,3	491,2
Investeringsvolym/nettokostn, %	14,2	10,5	17,2
Skattefinansieringsgrad %	57,6	73,8	43,5

Jämförelsen med 2023 påverkas av förändrad redovisningsprincip.

Investeringsvolymen i förhållande till nettokostnaderna ökade under 2025 och uppgår till 14,2 procent. När investeringsvolymen sätts i förhållande till nettokostnaderna kan jämförelser göras med andra kommuner. Som en jämförelse var den genomsnittliga investeringsnivån i Västra Götaland och Hallands kommuner 12 procent av nettokostnaderna under 2024.

Skattefinansieringsgraden mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med det utrymme som skapats av avskrivningar och årets resultat. Ju högre skattefinansieringsgrad desto lägre lånebehov har kommunen för att finansiera sina investeringar. Skattefinansieringsgraden var 58 procent och minskade jämfört med 2024. Den genomsnittliga skattefinansieringsgraden för Västra Götaland och Hallands kommuner låg i snitt på 78 procent under 2024.

Finansiellt mål för kommunen

Årets investeringar (exkl. VA och renhållning) ska maximalt uppgå till 7 % av skatter och generella statsbidrag.

I investeringsmålet anges den investeringsnivå som bedöms vara den högsta nivån för en hållbar ekonomisk utveckling, med hänsyn till de övriga finansiella målen, som ligger till grund för en god ekonomisk hushållning. I kommunens mål exkluderas VA och renhållningsverksamheterna. Om målet är lägre än sju procent har målet uppnåtts. För 2025 uppgick målet till 7 procent vilket innebär att målet nås.

Långsiktig finansiell styrka

Finansiellt mål för kommunen

Soliditeten inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska förbättras med 1 % årligen under mandatperioden.

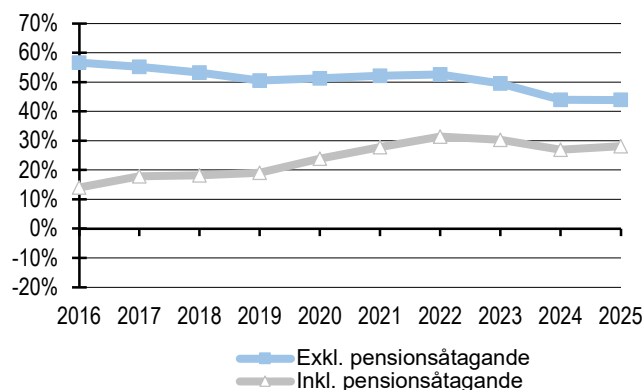
Soliditet är ett finansiellt nyckeltal som anger hur stor del av tillgångarna som är finansierade med eget kapital. Nyckeltalet används för att beskriva kommunens finansiella styrka på lång sikt. En förändrad åldersstruktur kommer på sikt att medföra en kraftig ökning av efterfrågan på kommunal service. En förbättrad soliditet gör kommunen bättre rustad att möta de finansiella påfrestningar som följer av denna utveckling och är därmed förenlig med god ekonomisk hushållning.

Soliditeten, inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med en procentenhet årligen under mandatperioden. Uppnås inte, snittet för perioden ökar inte.

utfall 28% 2025, 27% 2024, 30% 2023

Måttet påverkas av förändrad redovisningsprincip men målet för mandatperioden nås inte. Målet för mandatperioden hade inte nåtts med tillämpning av tidigare redovisningsprincip.

Soliditetsutveckling 2016-2025

Ingen omräkning kan ske för åren före 2024 pga av förändrad redovisningsprincip

Koncernens soliditet är oförändrad och uppgår till 33 procent. Koncernen påverkas i mindre grad av förändrad redovisningsprincip då stor del elimineras. Soliditeten för ABVB var 13,0 procent jämfört med 12,8 procent föregående år. Soliditeten för FABV uppgick till 27 procent.

Kommunens soliditet exklusive pensionsåtagandet var 44 procent och var oförändrad jämfört med 2024. Soliditeten sjönk dock med c:a fyra procentenheter på grund av ändrad redovisningsprincip. Vid jämförelser med åren före 2024 bör detta tas med i analysen.

Kommunalskatten oförändrad

En viktig del av bedömningen av en kommuns finansiella kapacitet är vilken möjlighet kommunen har att påverka sina inkomstkällor. En redan hög kommunalskatt ger t.ex. ett mindre utrymme att öka skatteintäkterna genom att höja skatten.

Kommunalskatt			
Kr per intjänade 100 kr	Vänersborgs kommun	Västra Götaland	Riket
Primärkommunalskatt	22:21	21:38	20:70
Total skattesats	33:69	32:86	32:37

Kommunens utdebitering uppgick år 2024 till 22:21 kronor per skattekrona och är därmed högre än genomsnittet i både länet och riket. Utdebiteringsnivån är oförändrad sedan 2005, frånsett den skatteväxling med Regionen avseende kollektivtrafiken på 43 öre som gjordes 2012. Medelutdebiteringen för riket var 20:71 och för länet 21:36 kronor per skattekrona. Mätt i relation till rikets medelskattkraft utgör Vänersborgs beskattningsbara inkomst per invånare 89 procent vilket är oförändrat jämfört med 2024.

Likviditetsmålet uppnås

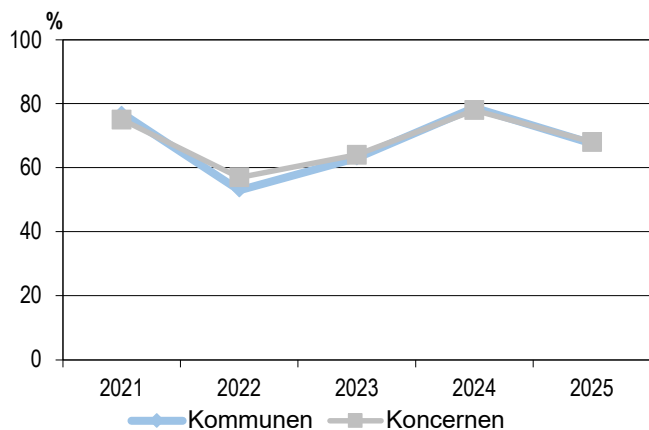
Koncernens kassalikviditet uppgick till 68 procent, och minskade jämfört med föregående år då kassalikviditeten uppgick till 78 procent. Kommunens kassalikviditet minskade till 68 procent 2025 från 79 procent 2024.

Finansiellt mål för kommunen

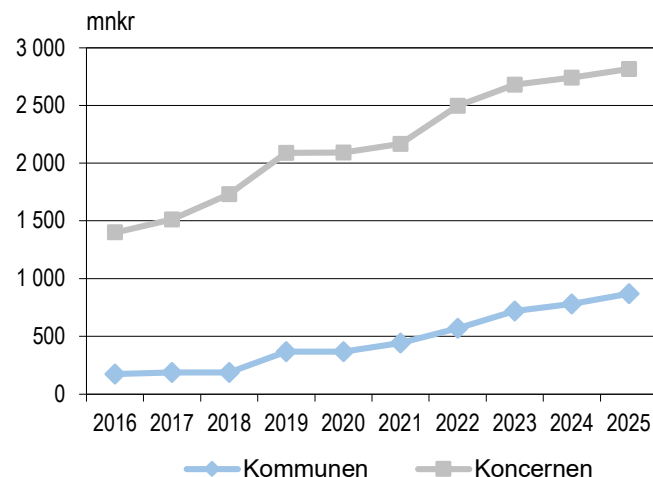
Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.

Med målet om en kassalikviditet på minst 50 procent menas att likvida medel, inklusive kortfristiga placeringar, tillsammans med kommunens checkkredit på 200 mnkr bör vara minst 50 procent av kortfristiga skulder. Måttet används för att spegla kommunens betalningsberedskap på kort sikt. I 2025 års bokslut uppgick kassalikviditeten till 68 procent. Målet om en kassalikviditet på över 50 procent uppnås därmed.

Kassalikviditet 2021-2025

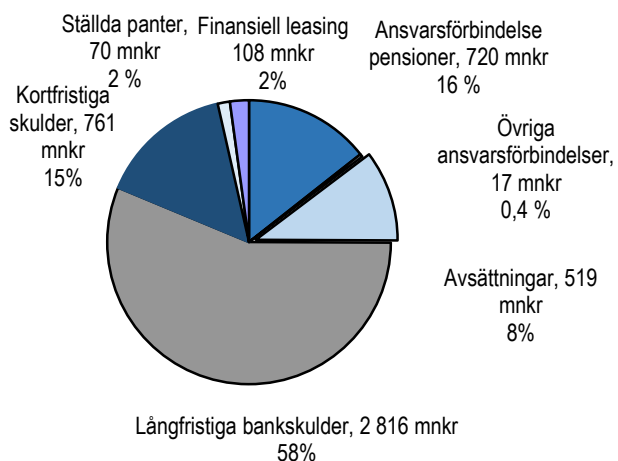
Den långfristiga banklåneskulden 2016 - 2025

Skulder och förpliktelser ökade

Summan av alla skulder, avsättningar, samt ansvarsförbindelser för pensioner och borgensåtaganden utgör organisationens totala förpliktelse-nivå. Den totala förpliktelsen uppgick 2025-12-31 till 5 011 mnkr och ökade med 191 mnkr jämfört med föregående år. Ökningen förklaras av att förpliktelsen för finansiell leasing ingår med 108 mnkr samt att banklåneskulden ökar med 75 mnkr. Ökningen är lägre än föregående år då förpliktelserna för pensioner ökade kraftigt.

Koncernens förpliktelser 2025

Banklåneskuldens utveckling

Den långfristiga banklåneskulden i koncernen har ökat sedan 2016 och uppgick i bokslutet för 2025 till 2 816 mnkr. Den succesivt ökade belåningen beror på de höga investeringsnivåerna. Kommunen har ökat banklåneskulden med 90 mnkr under 2025 och banklåneskulden uppgick till 869 mnkr. Det är kommunen som står för koncernens ökning av banklåneskulden. Ökningen beror på den höga investeringsnivån.

Kommunens pensionsåtagande

Pensionsåtagande, mnkr	2025	2024	2023
Avsättning till pensioner (skuldförda)	421	405	299
Ansvarsförbindelse pensioner (ej skuldförda)	720	744	739
Summa	1 141	1 149	1 038

Alla uppgifter inklusive löneskatt

Kommunens sammanlagda pensionsåtaganden för anställda och förtroendevalda uppgick till 1 141 mnkr 2025, vilket var en minskning med 9 mnkr jämfört med 2024. Minskningen är hänförlig till ansvarsförbindelsen då utbetalningarna är högre än värdesäkringen. Av åtagandena redovisades 421 mnkr som avsättningar i balansräkningen, en ökning med 17 mnkr.

Resterande 720 mnkr av kommunens pensionsåtagande avsåg pensioner intjänade före 1998.

Ytterligare information om kommunens risktagande och pensionsåtagande framgår under rubriken "Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning".

Arbetsgivaravgifter och pensioner

Årets arbetsgivaravgifter uppgick till 473 mnkr och gav ett överskott mot budget på 6 mnkr. Pensionskostnaderna uppgick till 200 mnkr, ett budgetöverskott på 9 mnkr. Inkluderas de finansiella kostnaderna kopplade till pensioner uppgick pensionskostnaden till 212 mnkr. Internräntan gav ett budgetunderskott med 2 mnkr.

Utveckling av skatteprognoser under året
Skatteprognoserna förbättrades under våren men en kraftig nedskrivning kom i augustiprognosen. Oktoberprognosen var i princip oförändrad jämfört med augusti. I december försämrades prognosen för 2025 men förbättrades något för 2024. Skatteintäkterna redovisar ett budgetunderskott om 19 mnkr. De generella statsbidragen visar 1 mnkr i budgetunderskott. Totalt ger skatteintäkter och generella statsbidrag ett budgetunderskott på 20 mnkr.

Budgetöverskott för finansnettot
Finansnettot ger ett budgetöverskott på 15 mnkr beroende på lägre upplåning än budgeterat samt minskade finansiella kostnader avseende pensionerna. Räntekostnaderna avseende finansiell leasing har påverkat finansnettot med 10 mnkr.

Budgetföljsamheten i nämnderna
Budgetföljsamhet och prognossäkerhet i verksamheten är viktiga delar för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning. Tabellen visar budgetavvikelse per nämnd i bokslutet för 2025 och 2024 samt prognos för budgetavvikelse per april och augusti som lämnats under året.

Nämnd, mnkr	Bokslut 2025	Prog. aug-25	Prog apr-25	Bokslut 2024
Barn- & utbildningsnämnd	3,6	0,0	0,0	2,0
Kommunstyrelse	18,6	10,6	7,3	17,4
Kultur- och fritidsnämnd	2,6	1,5	2,3	2,0
Samhällsbyggnadsnämnd	14,9	5,3	-0,6	7,6
Socialnämnd	-19,8	-24,5	-43,9	-7,8
Övriga nämnder	3,5	0,8	0,2	4,2
Summa	23,4	-6,3	-34,7	25,4

Nämnderna redovisar i bokslut ett sammanlagt överskott mot budget på 23 mnkr för 2025. Det är en kraftig förändring mot prognosen i april då nämnderna prognostiserade 35 mnkr i underskott. I augustiprognosen uppgick nämndernas underskott till 6 mnkr. Det är framför allt socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden som förändrar prognosen i augusti. Augustiprognosen är oftast mer träffsäker än april. Samhällsbyggnadsnämnden fick ett budgettillskott på 12 mnkr i december avseende kostnader för reservlösning för Dalbobron.

Barn- och utbildningsnämnden redovisar 4 mnkr i budgetöverskott. Överskottet avser i första hand anpassad grundskola.

Kommunstyrelsen redovisade ett sammantaget överskott på 19 mnkr gentemot budget. Av överskottet avser 6 mnkr den politiska verksamheten och 8 mnkr avser Räddningstjänsten samt gymnasiet.

Kultur- och fritidsnämnden redovisar ett budgetöverskott med 3 mnkr.

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett överskott om 15 mnkr. Nämnden tillfördes extrabudget om 12 mnkr avseende kostnader för Dalbobron. Det är Gator, vägar park samt de avgiftsfinansierade verksamheterna som redovisar överskott.

Socialnämnden redovisar underskott med 20 mnkr för hela nämnden. Individ och familjeomsorgen redovisade 48 mnkr i underskott. Personligt stöd och omsorg redovisade 7 mnkr i budgetunderskott. Äldreomsorgen redovisade däremot överskott med 35 mnkr.

Övriga mindre nämnder redovisar sammantaget ett överskott.

Känslighetsanalys – Vad händer om?

Kommunens ekonomiska resultat påverkas av händelser och beslut både inom och utom dess kontroll, exempelvis förändrade lagar, konjunkturläge och invånarnas ändrade krav och behov. Kommunen har ett ansvar för att ha beredskap för dessa faktorer och måste ha reserver och marginaler i sin ekonomi. Ett sätt att göra detta tydligt är att upprätta en känslighetsanalys, som visar hur olika förändringar påverkar kommunens finansiella situation. Av nedanstående tabell framgår hur olika händelser var för sig skulle ha påverkat resultatet.

Kommunen klarar tre av fyra finansiella mål.

Känslighetsanalys - Resultateffekt, mnkr	2025
Förändrad utdebitering med 1 kr	104,4
Förändrade generella statsbidrag med 1 %	9,5
Löneökning med 1 %	21,9
Prisförändring med 1 % på omkostnaderna	13,4
Ändrad lånskuld med 100 Mkr	2,5
Inlösen av 1 % av borgensförbindelserna	19,6
Ändrade taxor med 1 %	2,2
- inom skattefinansierad verksamhet	0,9
- inom taxefinansierad verksamhet	1,3

Sammanfattande slutsatser och målavstämning

Det sammanställda resultatet för koncernen uppgick till 65 mnkr. Kommunens beslutade Mål- och resursplan för 2025 innebar ett budgeterat resultat på 31 mnkr. Det redovisade resultatet uppgår till 72 mnkr vilket är 41 mnkr bättre än budget. Resultatet i kommunen är 23 mnkr högre än prognosen i augusti.

Nämnderna redovisar budgetbalans undantaget socialnämnden som redovisat budgetunderskott sedan 2021

Årets materiella investeringar för koncernen uppgick till 519 mnkr varav kommunen stod för 431 mnkr, ABVB för 62 mnkr, Fastighets AB 25 mnkr och KFV för 1 mnkr. Koncernens investeringar har ökat med 105 mnkr jämfört med 2024. Både kommunen och ABVB har en högre investeringsnivå 2025 än 2024.

Den höga investeringsnivån i kommunen har lett till en ökad upplåning under året. Banklånskulden har ökat med 90 mnkr och uppgår till 869 mnkr vid årets slut. Denna utveckling kommer påfresta kommunens ekonomi framåt.

Avstämning – Finansiella mål	2025	2024	2023
Årets resultat bör uppgå till 2 % av skatter och generella statsbidrag.	●	●	●
Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.	●	●	●
Soliditeten inklusive hela pensionsåtagandet bör förbättras med 1 % årligen.	■	■	■
Årets investeringar exkl. VA och renhållning ska maximalt uppgå till 7% av skatter och generella statsbidrag.	●	●	■

Med denna målanalys görs bedömningen att verksamheten, ur ett finansiellt perspektiv bedrevs med god ekonomisk hushållning. Mot bakgrund av den höga investeringsnivån och ett det ökade pensionsåtagandet hade resultatet behövt uppgå till närmare fem procent för att soliditetsmålet ska kunna uppnås.

God ekonomisk hushållning

För att god ekonomisk hushållning anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Ett inriktningsmål anses uppfyllt när övervägande andel av de förväntade resultaten är uppnådda eller delvis uppnådda. Fyra av fem inriktningsmål uppnåddes och därmed bedrevs verksamheten med god ekonomisk hushållning under 2025 utifrån ovanstående bedömningsgrund.

Balanskravsresultat

Vid en avstämning mot det lagstadgade balanskravet enligt kommunallagen kan följande avräkning, utifrån helårsprognosen, göras

Balanskravsutredning, mnkr	2025	2024	2023
Årets resultat enligt resultaträkning	71,9	68,6	87,2
Reducering av realisationsvinster	-2,4	-16,8	-2,4
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	69,5	51,8	84,8
Reservering av medel till resultatreserv RER	-37,8	-20,8	0,0
Användning av medel från RUR	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat	31,7	31,0	84,8

Det lägsta av årets resultat eller årets resultat efter balanskravsjusteringar ska användas för att

bedöma om reservering till resultatreserv (RER) är möjligt. Enligt balanskravsutredningen uppgår kommunens resultat efter balanskravsjusteringar till 69,5 mnkr. Reservering av medel till en resultatreserv får göras av det lägsta av den del av årets resultat eller årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Enligt regelverket kan därmed 37,8 mnkr avsättas till resultatreserven (RER). Därmed ska kommunen enligt Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper, medel reserveras till resultatreserven (RER) med maximalt belopp 37,8 mnkr.

Ingen förändring har skett av resultatutjämningsreserven (RUR). I och med den nya lagstiftningen kan ingen ytterligare avsättning ske till resultatutjämningsreserven (RUR) men ianspråktagande kan göras fram till 2033 enligt lagstiftningen. I Vänersborgs kommuns Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper ska resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas när resultatreserven (RER) uppgår till 50 mnkr. I och med ovan avsättning uppgår RER till 58,6 mnkr och därmed avvecklas RUR i sin helhet.

Förväntad utveckling

Under 2025 förbättrades kommunens ekonomiska läge då de senaste årens höga inflation och räntor sjönk tillbaka och pensionskostnaderna återgick till mer normala nivåer. Samtidigt utvecklades skatteintäkterna svagare än vad som prognostiserades i den ekonomiska planeringen inför året.

Utifrån beslutad budget 2026 med ett budgeterat resultat som endast uppgår till 10 mnkr, en fortsatt svag utveckling av skatteintäkterna och en fortsatt hög investeringsnivå har kommunen små möjligheter att nå de finansiella målen för 2026.

Under 2025 ökade kommunens investeringsnivå igen efter att de två senaste åren minskat något. De planerade investeringarna är fortsatt mycket höga och uppgår till 527 mnkr för 2026 och 391 mnkr för 2027 i beslutad Mål- och resursplan.

Inför kommande år planeras en fortsatt hög upplåning baserat på den höga investeringsnivån. De höga investeringsnivåerna leder till ökade ränte- och avskrivningskostnader samt även drift och underhållskostnader för fastigheterna.

Detta sammantaget leder till ett minskat ekonomiskt utrymme för övriga verksamheter. En stor del av investeringarna avser VA-verksamheten vilket gör att det finns ett fortsatt behov av att se över taxenivåerna.

I ett längre perspektiv innebär den demografiska utvecklingen med låga födelsetal och en ökad andel äldre, att ett ekonomiskt utrymme måste frigöras från övrig verksamhet för att finansiera ökade kostnader inom äldreomsorgen och driftkostnader som följer av de stora planerade investeringarna. En annan konsekvens av samma utveckling är att den andel av befolkningen som arbetar och betalar skatt kommer att sjunka stadigt under de kommande åren. En ytterligare aspekt på den demografiska utvecklingen är kommunens kostnader för tjänstepensioner som fortsatt ökar.

Den sjunkande arbetslösheten under de senaste åren är mycket positiv, men Vänersborgs kommun har fortsatt stora utmaningar vad gäller social inkludering. Andelen öppet arbetslösa är lägre än riket och med länet, men den stora skillnaden är andelen långtidsarbetslösa som deltar i program, där Vänersborg ligger på högre nivå.

Insatser kopplade till social inkludering ställer fortsatta krav på omställning och anpassning inom den kommunala organisationen. Betydande insatser behöver göras för att öka sysselsättningsgraden i de utsatta grupper som idag står utanför arbetsmarknaden.

Finansiell profil

Har Vänersborg en god eller dålig ekonomi? Ett sätt att besvara frågan är att göra jämförelser med andra kommuner. Kommunforskning i väst (KFI) har sedan 90-talet tagit fram finansiella jämförelser mellan kommunerna utifrån ett antal finansiella nyckeltal och väsentliga mått. Nyckeltalen kommenteras kortfattat i faktarutan nedan

<p>Kommunforskning i väst (KFI) har tagit fram jämförande finansiella profiler för kommunerna. Utifrån åtta finansiella nyckeltal avseende kapacitet på lång och kort sikt, risk och kontroll görs en betygsättning av varje kommun i relation till genomsnittet i länet.</p> <p>I diagrammet nedan presenteras den finansiella profilen grafiskt genom den heldragna linjen. Betygsättningen sker i en skala 1-5 utifrån bokslut. Betyget 5 är bäst och betyget 1 är sämst. Betyget 3 utgör det genomsnittliga betyget i länet.</p>	Nyckeltal i den finansiella profilen	
	Mått	Förklaring
	Skattesats	En låg skattesats anses positiv eftersom kommunen då lättare kan höja skatten.
	Soliditet	Självfinansieringsgrad. Eget kapital i % av summa tillgångar.
	Finansiella nettotillgångar	Finansiella tillgångar - finansiella skulder i relation till kommunens nettokostnader. Speglar medellång betalningsberedskap.
	Kassalikviditet	Finansiella tillgångar i % av kortfristiga skulder.
	Budgetföljsamhet	Budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnader, kr per invånare.
	Resultat före extraord. poster	Resultat i kr per invånare.
	Genomsnittligt resultat -3 år	Genomsnittligt resultat i kr/invånare.
	Skattefinansiering av investeringar	Andel av investeringar som är finansierade av avskrivningar och årets resultat.

Spindeldiagram: Vänersborgs finansiella profil 2022 - 2024

Vänersborgs kommun har förbättrats något jämfört med tidigare år. Men Vänersborg är fortfarande något sämre än genomsnittet i Sverige och det är för att Vänersborgs kommun har en högre skattesats än genomsnittskommunen. De värden som förbättrats är kassalikviditeten och skattefinansiering av investeringar. Det är positivt att vi stärkt vår förmåga att finansiera investeringar

med egna medel och likviditeten förbättrats. Framåt är det viktigt att säkerställa att kommunen har tillräckligt resultat för att klara finansiering av framtida investeringar och oförutsedda händelser.

Väsentliga personalförhållanden

Innehållet nedan följer vad som ska redovisas om personalen enligt lag om kommunal bokföring- och redovisning (LKBR). En fylligare beskrivning av kommunens arbete med personalpolitiken återges däremot i en årlig personalekonomisk redovisning. Den redovisningen tjänar som utgångspunkt för hur kommunen tillvaratar och utvecklar personalen som en värdeskapande resurs.

Personaluppgifterna har hämtats från personal-systemet. För medellön, antal anställda och medelålder gäller mätdagen den 1 november. Uppgifter om timvikarier, personalrörlighet och sjukfrånvaro gäller kalenderår som mätperiod.

Medellön

Medellönen för tillsvidareanställda totalt, omräknat till heltidslön, ökade med 638 kronor mellan åren. Det motsvarar en ökning med 1,8 procent.

Medellön	2025	2024
Kvinnor	36 433	35 656
Män	35 145	34 931
Totalt	36 139	35 501

Personalstruktur

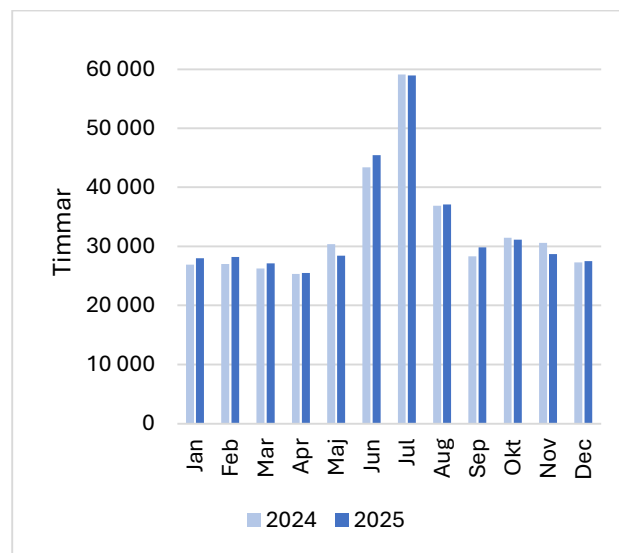
Antalet tillsvidareanställda ökade totalt med 5 personer jämfört med föregående år det vill säga från 3 378 till 3 383. Totalt minskade antalet visstidsanställda med 2 personer mellan åren.

Anställningar omräknade till årsarbetare (motvarande heltidsanställning) ökade totalt med 10 det vill säga från 3 540 till 3 550.

I tabellen framgår också att timavlönades tid omräknat till motsvarande årsarbetare har ökat med 8 årsarbetare jämfört med 2024.

Anställning	Kvinnor		Män		Totalt	
	2025	2024	2025	2024	2025	2024
Tillsvidare	2 644	2 654	739	724	3 383	3 378
Visstid	176	169	93	102	269	271
Antal totalt	2 820	2 823	832	826	3 652	3 649
Omräknat till årsarbetare	2 741	2 743	809	797	3 550	3 540
Timvikariers arbetade tid omräknat till årsarbetare	128	122	72	71	200	192

I tabellen nedan framgår att antalet timmar från timavlönade var högre jämfört med 202. Detta för samtliga månader förutom maj, juli, oktober och november. 36 procent av timmarna utfördes under de tre sommarmånaderna vilket var i liknande nivå med föregående år, vilket var 36 procent.

Medelålder

Medelåldern totalt var 45 år, vilket var en ökning på tre år. Medelåldern för kvinnor var 45 år och männen 42 år, även det var en ökning för grupperna.

Medelåldern för de tillsvidareanställda var 45 år, oförändrat mellan åren. Medelåldern för kvinnor var tre år äldre än män det vill säga 46 respektive 43 år.

Medelåldern för visstidsanställda är ökat till 37 år.

Medelålder	Kvinnor		Män		Totalt	
	2025	2024	2025	2024	2025	2024
Tillsvidare	46	46	43	43	45	45
Visstid	37	35	37	39	37	36
Totalt	45	45	42	42	45	42

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron totalt minskade 2025 jämfört med 2024, från 9,2 till 8,8 procent.

Sjukfrånvaron minskade för både kvinnor och män. En minskning återfinns även i samtliga åldersgrupper

Sjukfrånvarofrekvens	2025	2024
Kvinnor	9,5	9,8
Män	6,7	7,1
29 år och yngre	8,1	8,4
30–49 år	8,3	8,6
50 år och äldre	9,7	10,1
Totalt	8,8	9,2

I jämförelse med 2024 har sjukfrånvaron minskat för båda sjukfrånvaroperioderna *dag 1 till 14* och *dag 15 och längre*.

50 procent av alla sjukfrånvarotimmar kom från sjukperioder som var 60 dagar och längre, det vill säga långtidssjukfrånvaro. Det är en minskning med 1 procentenhet jämfört med föregående år, vilket framgår i tabellen nedan.

Andel långtidssjukfrånvaro*	2025	2024
Kvinnor	52	53
Män	42	41
Totalt	50	51

*60 sjukdagar och längre, enligt definition i den obligatoriska sjukfrånvaroredovisningen, beslutad av Sveriges kommuner och Regioner (SKR)

Bolag

Antalet anställda i hel- och delägda bolag var i stort likvärdigt mellan åren. Räddningstjänsten Fyrbodals blev verksamt från den 1 januari 2025, vilket är en sammanslagning av förbunden Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund och Räddningstjänsten Mitt Bohuslän. Därmed är siffrorna mellan åren inte jämförbara med varandra.

Anställning	Kvinnor		Män		Totalt	
	2025	2024	2025	2024	2025	2024
Helägda bolag						
AB Vänersborgsbostäder	14	14	58	50	72	64
Vattenpalatset Vänerparken AB	4	5	4	4	8	9
Halle- och Hunneberg AB	3	4	2	1	5	5
Fastighets AB	0	0	1	1	1	1
Delägda bolag						
Kunskapsförbundet Väst	403	413	229	224	632	637
Nätaktiebolaget Biogas Brålanda	0	0	1	1	1	1
Räddningstjänsten Fyrbodals	26	17*	156	81*	182	98*
RIB deltidsbrandmän	13	7*	284	122*	297	129*

* Siffrorna för 2024 avser för tidigare Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Resultaträkning, mnkr	Not	Kommunen		Koncernen	
		2025	2024	2025	2024
Verksamhetens intäkter	2,4	655	619	944	869
Verksamhetens kostnader	3,4	-3 537	-3 444	-3 710	-3 595
Avskrivningar	5	-179	-162	-263	-226
Verksamhetens nettokostnader		-3 062	-2 987	-3 029	-2 952
Skatteintäkter	6	2 216	2 133	2 216	2 133
Gen.statsbidrag & utjämning	7	949	969	949	969
Verksamhetens resultat		103	114	137	150
Finansiella intäkter	8	15	21	11	16
Finansiella kostnader	9	-47	-66	-82	-97
Resultat före extraord. poster		72	69	65	69
Extraordinära poster			0		
Årets resultat		72	69	65	69

Uppgift justerad mot 2024 års handling på grund av ändrad redovisningsprincip

Kassaflödesanalys	Not	Kommunen		Koncernen	
		2025	2024	2025	2024
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		72	69	65	69
Justering för övriga ej likviditetsp. poster	10	201	260	290	354
Medel från verk. före förändr av rörelsekap		273	329	356	423
FÖRÄNDRING RÖRELSEKAPITAL					
Ökning (-) minskning (+) förråd	15	-2	-22	-2	-22
Ökning (-) minskning (+) kortfristiga fordringar	16	7	9	25	-3
Ökning (+) minskning (-) kortfristiga skulder	26	20	46	10	45
Medel från den löpande verksamheten		298	362	389	443
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar		-431	-308	-519	-414
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-5	-5	-5	-5
Försäljning av anläggningstillgångar		2	19	1	19
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	2	0	2
Anläggningsavgifter och investeringsbidrag		5	46	5	46
Medel från investeringsverksamheten		-429	-245	-518	-352
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Ökning (+) långfristiga skulder	21	90	60	100	60
Minskning (-) långfristiga skulder (amortering)			0	-25	0
Amortering av skulder för finansiell leasing		-29	-29	-16	-16
Medel från finansieringsverksamheten		61	31	59	44
Årets kassaflöde		-70	147	-71	135
Likvida medel vid årets början	17	386	239	388	253
Likvida medel vid årets slut		317	386	318	388

Uppgift justerad mot 2024 års handling på grund av ändrad redovisningsprincip

Balansräkning, mnkr		Kommunen		Koncernen	
		Not	2025	2024	2025
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella tillgångar			0		0
Materiella anläggningstillgångar		3 751	3 515	6 021	5 778
Mark, byggnader & tekniska anläggningar	11,12	3 572	3 411	5 825	5 656
Maskiner och inventarier	11,12	179	104	196	122
Finansiella tillgångar	13	153	148	61	55
Summa anläggningstillgångar		3 905	3 663	6 082	5 833
Bidrag till statlig infrastruktur	14	9	9	9	9
Omsättningstillgångar					
Förråd	15	48	46	48	46
Fordringar	16	260	267	269	294
Kassa och bank	17	316	386	318	388
Summa omsättningstillgångar		625	700	635	728
SUMMA TILLGÅNGAR		4 539	4 372	6 726	6 570
EG. KAP, AVSÄTTN. & SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital vid årets början	18	1 922	1 853	2 166	2 097
varav resultatreserv (RER)		59	21	61	21
varav resultatutjämningsreserv (RUR)		0	50	0	50
Årets resultat		72	69	65	69
Eget kapital vid årets slut		1 994	1 923	2 231	2 166
Avsättningar					
Avsätt. för pensioner & liknande förpliktelser	19	421	405	451	434
Andra avsättningar	20	10	10	68	61
Summa avsättningar		431	415	519	495
Skulder					
Långfristiga skulder	21-25	1 350	1 292	3 215	3 159
Kortfristiga skulder	26	764	743	761	751
Summa skulder		2 114	2 036	3 976	3 910
S:A EG.KAP, AVSÄTTN. & SKULDER		4 539	4 373	6 726	6 570
Ansvarsförbindelser:					
Pensionsåtaganden t.o.m 1997-12-31	27	720	744	720	744
Övriga ansvarsförbindelser	28	1 896	1 897	17	18
Ställda panter				70	70

Uppgift justerad mot 2024 års handling på grund av ändrad redovisningsprincip samt rättelse av ställda panter

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Kommunens redovisning upprättas enligt kommunallagen och enlighet med lag om kommunal bokföring- och redovisning (LKBR) samt följer anvisningar och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR. Förtydligande och kommentarer till förändringar kommenteras under respektive avsnitt. Alla belopp i miljoner kronor om inget annat anges.

Anläggningstillgångar

Med anläggningstillgång menas tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. För att klassas som anläggningstillgång ska värdet vara över ett halvt basbelopp, d.v.s. över 29 400 kr. Värdet av anläggningstillgången är anskaffningsvärdet med gjorda avskrivningar över anläggningstillgångens nyttjandeperiod.

Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärdet. Avskrivningstiderna baseras på anläggningstillgångarnas beräknade nyttjandeperiod och sker med rak nominell metod, d.v.s. linjär avskrivning. Avskrivning av färdiginvesterade anläggningstillgångar påbörjas tertialvis.

Avskrivningstider	År
Verksamhetsfastigheter	5-80 år
Fastigheter för affärsverksamhet	5-50 år
Bostäder och lokaler	5-50 år
Gator, vägar och parker	10-33 år
Fastigheter för annan verksamhet	5-80 år

Vad gäller anläggningar med komponenter som förbrukas under olika tidsperioder har viktiga komponenter fastställts för de betydande byggnaderna, gator och Va-anläggningar.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster är resultat av handlingar eller transaktioner som inte är extraordina, men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Dessa redovisas i not.

Klassificering av finansiella tillgångar

Vänerns kommun finansiella anläggningstillgångar består av aktier i kommunala bolag,

andelar i förbund och bostadsrätter. I anskaffningsvärdet ingår inga lånekostnader. Kortfristiga placeringar som kan omsättas inom 0-3 dagar klassas som likvida medel. Placeringsmedel värderas till verkligt värde.

Koncernkonto

Koncernens tillgångar placerade i koncernkonto redovisas som likvida medel i kommunen. De kommunala bolagens andel redovisas som kortfristig skuld i kommunen och som kortfristig fordran i respektive bolag.

Leasing

Fr.o.m. 2025 redovisas vissa hyresavtal som finansiell leasing, vilket innebär en förändrad redovisningsprincip jämfört med tidigare bokslut. I korthet innebär det att i stället för hyra redovisas avskrivningar och ränta och en tillgångspost respektive skuldpost tas upp på balansräkningen baserat på en nuvärdesberäkning av framtida hyresbetalningar. Redovisningen har skett enligt RKR:s rekommendation och redovisas i not där det är aktuellt. Jämförelsetal för 2024 har omräknats på motsvarande vis. Justering av 2024 års belopp framgår av not 3, not 5, not 9, not 11, not 18 och not 25.

Intäktsredovisning

Offentliga investeringsbidrag och anläggningsavgifter för VA redovisas som förutbetalda intäkter. De förutbetalda intäkterna redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningarnas nyttjandeperiod. Anläggningsavgifterna intäktsförs med 1/45 per år.

VA- och Renhållningsverksamhetens resultat redovisas som en förutbetald intäkt och dess egna kapital som kortfristig skuld till taxekollektivet. Särredovisning finns hos samhällsbyggnadsnämnden.

Periodisering av generella statsbidrag

Generella statsbidrag som periodiserats över året framgår av tabell. Statsbidragen är utbetalda av Socialstyrelsen.

Bidrag	Periodisering	Mnkr
ssk	1/24 jan 2024 till december 2025	4,5
ssk	1/19 juni till december 2025	0,9
tim	1/19 juni 2024 till december 2025	33,0

Pensioner

Pensionsskulden redovisas enligt blandmodellen. Pensionsrätt intjänad t.o.m. 1997 redovisas således som en ansvarsförbindelse. Det finns inga finansiella placeringar avseende pensionsmedlen utan medlen har använts i den egna verksamheten, till investeringar m.m. Pensionsförpliktelse är beräknade utifrån beräkningsmodellen RIPS 21 (Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld). Pensionsåtaganden för anställd i bolagen som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt Bokföringsnämndens K2 eller K3.

Visstidsförordnanden för politiker som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalning. Kommunen har antagit bestämmelser om omställningsstöd och pensioner till förtroendevalda (OPF-KL) att gälla fr.o.m. 2014. Redovisning sker enligt rekommendation.

Semesterlöneskuld

Semesterlöneskuld och andra löneskulder till personalen redovisas som en kortfristig skuld. Årets skuldförändring ingår i verksamhetens kostnader.

Lager

Kommunens förrådslager i balansräkningen avser kommunförråd för VA-material, skyltar, verktyg mm som redovisas och värderas efter inköpspris.

Sammanställda räkenskaper

Enligt RKR:s rekommendation, R16 Sammanställda räkenskaper behöver endast de bolag och kommunalförbund vars omsättning eller omslutning är mer än 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag ingår i koncernens räkenskaper. Så i koncernens räkenskaper ingår endast kommunen, Kunskapsförbundet Väst, AB Vänersborgsbostäder och Fastighets AB Vänersborg.

Konsoliderade enheter	Andel
AB Vänersborgsbostäder (ABVB)	100 %
Fastighets AB Vänersborg (FAAB)	100 %
Kunskapsförbundet Väst (KFV)	38,7%

Enheter som inte konsolideras	Andel
Hunne och Halleberg AB	100 %
Vattenpalatset Vänerparken AB	100 %
Nätaktiebolaget Biogas Brålanda	73,0 %
Räddningstjänsten- Fyrbodol	19,0 %
Fyrstads Flygplats AB	34,0 %

Skillnader i redovisningsprinciper mellan bolagen och kommunen vad gäller investeringsbidrag och två uppskrivningsfonder har justerats till kommunens gällande principer. I koncernredovisningen ska intäkter och kostnader för interna tjänster redovisas under samma år. Skillnader i pensionsredovisning ska inte justeras.

Not 2 Verksamhetens intäkter	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Försäljningsintäkter	55	43	57	42
Taxor och avgifter	228	213	228	215
Hyror och arrenden	97	95	338	323
Bidrag från staten	219	202	219	202
Offentliga inv bidrag	2	2	4	2
Övriga bidrag	13	18	35	29
Försäljn.expl.fast & anl tillg	6	21	5	9
Övriga intäkter	34	25	58	47
Summa	655	619	944	869

Not 3 Verksamhetens kostnader	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Löner	1 524	1 452	1 673	1 593
Pensionskostnader	157	222	168	240
Sociala avgifter & löneskatt	516	519	567	571
Anläggnings- & underhålls-material	10	6	11	6
Fastighetskostnader	112	102	282	237
Lokal och markhyror	126	118	80	72
Köp av huvudverksamhet	584	564	390	364
Övriga tjänster	249	228	251	251
Lämnade bidrag	131	116	133	118
Material	105	106	113	112
Övriga kostnader	11	9	24	24
Skattekostnad			6	7
Reaförluster & utrangeringar	12	1	12	1
Summa	3 537	3 444	3 710	3 595

I verksamhetens kostnader ingår räkenskapsrevision med 275 tkr. Lokal och markhyror 2024 har justerats pga ändrad redovisningsprincip.

Not 4 Jämförelsestörande poster	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Reavinst	2	17	2	2
Exploateringsintäkter	5	5	5	5
Summa	7	22	7	7

Not 5 Avskrivningar	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Avskrivningar enligt plan	150	133	232	210
Nedskrivningar			15	0
Avskrivning finansiell leasing	29	29	16	16
Summa	179	162	263	226

Not 6 Skatteintäkter	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Preliminär kommunalskatt	2 229	2 135	2 229	2 135
Prel slutavräkning föreg. år	0	-10	0	-10
Prel. slutavräkning innevarande år	-13	7	-13	7
Summa	2 216	2 133	2 216	2 133

Not 7 Kommunalekonomisk utjämnning	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Inkomstutjämnning	575	552	575	552
Kostnadsutjämnning	76	79	76	79
Bidrag LSS-utjämnning	65	69	65	69
Kommunal fastighetsavgift	103	100	103	100
Generella bidrag från staten	24	46	24	46
Regleringsbidrag	106	122	106	122
Summa	949	968	949	968

Periodisering av generella bidrag från staten enligt nedan tabell.SSK är statsbidrag för prestationsbaserade medel till kommuner som utökat bemanningen av sjuksköterskor på särskilda boenden. Tim är statsbidrag för prestationsbaserade medel i syfte att minska andelen timanställningar inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre. Båda bidragen är beslutade av Socialstyrelsen.

Bidrag	Periodisering	Mnkr
Ssk	1/19 juni till december 2025	0,9
Tim	1/19 juni 2024 till december 2025	33,0

Not 8 Finansiella intäkter	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Ränteintäkter & utdelning	10	16	11	16
Borgensavgift	5	5	0	0
Summa	15	21	11	16

Not 9 Finansiella kostnader	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Räntekostnader	25	30	68	67
Ränta på pensionsskuld	12	25	13	27
Ränta finansiell leasing	10	11	2	3
Summa	47	66	82	97

Kassaflödesanalys

Not 10 Justering för ej likviditetspåverkande poster	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Justering för				
- av- och nedskrivningar	179	162	263	226
- gjorda avsättningar	27	125	35	142
- i anspråkstagna avsättningar	-10	-26	-10	-26
- realisationsvinster/ förluster	9	-16	8	-2
Övriga likviditetspåverk. poster	-4	15	-5	14
Summa	201	260	290	354

Not 11 Materiella anläggningstillgångar	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Markreserv	16	15	16	15
Verksamhetsfastigheter	1 657	1 702	2 416	2 460
Fastigheter för affärsverksamhet	997	850	997	850
Publika fastigheter	347	329	347	329
Fastigheter för annan verksamhet	20	20	20	20
Bostäder och övriga fastigheter			1 590	1 598
Pågående investeringar	302	233	339	268
Finansiell leasing	233	262	100	116
Summa	3 572	3 411	5 825	5 656

Not 12 Inventarier	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Maskiner och inventarier	152	92	162	102
Bilar och andra transportmedel	27	12	35	20
Summa	179	104	196	122

Not 12 Mark, byggnader och tekniska anläggningar, Kommunen

	Im- materi- ella	Mark - re- serv	Verksam- hets- fastigheter	Fastigh för affärs- verks	Publika fastig- heter	Fastigh för annan verk- samh	Summa	Pågående arbeten	Totalt
Anskaffningsvärden									
Ing anskaffningsvärde	8	27	3315	1193	671	53	5266	274	5539
Årets investeringar *)			38	48	25		110	326	435
Inv.bidrag pågående inv							0	-41	-41
Omklassificering/flyttning		1	4	126	11		142	-256	-115
Årets försäljning							0		0
Utrangerade anläggningar			-10				-10		-10
Utg ack anskaffn-vär- den	8	28	3346	1366	707	53	5507	302	5809
Avskrivningar									
Ing avskrivningar	-8	-11	-1349	-343	-342	-33	-2086		-2086
Årets avskrivningar	0	0	-109	-27	-18	0	-154		-154
Utrangerade/omklass			5				5		5
Utg ack avskrivningar	-8	-12	-1453	-369	-360	-33	-2234	0	-2234
Nedskrivningar									
Ing nedskrivningar			-2				-2		-2
Årets förändring							0		0
Utg ack nedskrivningar	0	0	-2	0	0	0	-2	0	-2
Ing planenligt restvärde	0	16	1964	850	329	20	3178	274	3411
Utg planenligt rest- värde	0	16	1890	997	347	20	3270	302	3572
Därav finansiell leasing			233						
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod			32 år						

Not 12 Maskiner och inventarier, kommunen

Anskaffningsvärden	Maskiner			Förbättring annans fas- tighet	Totalt
	Inventarier	Fordon			
Ing ack anskaffningsvärde	35	154	36	3	228
Årets investeringar	2	80	19		100
Försäljn och utrangering	-3	-4	-2	-2	-11
Flyttning					0
Utg ack anskaffningsvärde	35	230	52	2	318
Avskrivningar					
Ing ack avskrivning enl plan	-19	-79	-24	-3	-124
Årets av-/nedskrivningar	-3	-19	-4		-26
Försäljn/utrang/omklass	3	4	2	2	11
Utg ack avskrivning enl plan	-19	-93	-25	-2	-139
Ing planenl restvärde	17	76	12	0	104
Utg planenl restvärde	15	137	27	0	179
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	7,1 år				

Not 13 Finansiella anläggnings- tillgångar	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
AB Vänersborgsbostäder	91	91		
Vänerhamn AB	1	1	1	1
Fastighets AB Vänersborg	1	1		
Kungajaktsmuseet AB				
Halle & Hunneberg AB	2	2	2	2
Fyrstads Flygplats AB	7	2	7	2
Vattenpalatset Vänerparken AB	7	7	7	7
Bostadsrätter	3	3	3	3
Kommuninvest	39	39	39	39
Nätaktiebolag Biogas Brålanda	1	1	1	1
Dalslands Turist AB	0	0	0	0
Övriga andelar	0	0	0	0
Kommunasurans Syd AB	1	1	1	1
Summa	153	148	61	55

Andelskapitalet i Kommuninvest ekonomiska förening avser inbetalt andelskapital, 38 721 tkr Kommuninvest ekonomiska förening har däremot beslutat om insatsemmissioner om sammanlagt 10 536 tkr för Vänersborgs kommun. Vänersborgs kommun totala andelskapital Kommuninvest ekonomiska förening uppgick 2025-12-31 till 49 257 tkr

Not 14 Bidrag till statlig infra- struktur	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Brålanda station				
Totalt bidrag	10	10	10	10
Ack: upplösning	-1	0	-1	0
Årets upplösning	0	0	0	0
Summa	9	9	9	9

Bidraget upplöses under 25 år med start år 2024

Not 15 Förråd och lager	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Förråd	2	2	2	2
Exploateringsomter	46	44	46	44
Summa	48	46	48	46

Not 16 Kortfristiga fordringar	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Kundfordringar	39	37	21	31
Riktade statsbidrag	11	15	11	15
Fastighetsavgift	98	89	98	89
Skatteintäkter	7	29	7	29
Moms	25	25	25	25
Interimsfordringar	80	71	88	78
Övriga korta fordringar	2	2	19	27
Summa	260	267	269	294

Not 17 Likvida medel	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Kassa	0	0	0	0
Bank	6	9	8	11
- varav gåva Dorchimont	5	5	5	5
Plusgiro	310	377	310	377
Summa	316	386	318	388

Not 18 Eget kapital	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Ingående eget kapital	1 922	1 901	2 166	2 105
Direktbokning eget kapital				
-just finansiell leasing		-48		-8
- årets resultat	72	69	65	69
Summa	1 994	1 922	2 231	2 166

Not 19 Pensionsavsättningar	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Ing pensionsavsättningar	405	299	434	318
Nyintjänad pension varav				
-förmånsbestämd åp	8	72	8	80
-efterlevandepension	4	2	4	2
Årets utbetalningar	-10	-9	-10	-9
Rta- & basbeloppsuppr.	12	25	12	25
Ändring försäkring tekn		0		0
Övrig post	-1	-5	-1	-5
Förändring av löneskatt	3	21	3	23
Summa pensionsavsättningar	421	405	451	434

Not 20 Övriga avsättningar	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Bidrag Trafikverket	10	10	10	10
Uppskjuten skatt			58	51
Totalt avsättningar	10	10	68	61

Bidrag till Trafikverket avser Brålanda station

Not 21 Långfristiga lån	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Lån i bank och kreditinstitut	869	779	2 816	2 741
Summa	869	779	2 816	2 741

Not 22 Förfallotider på långfristiga skulder,	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Skulder som förfaller inom ett år	357	300	1 283	919
Skulder som förfaller senare än ett år men inom senast fem år efter balansdagen	512	478	1 395	1 681
Skulder som förfaller senare än fem år efter balansdagen		0	138	142
Summa	869	779	2 816	2 741

Not 23 Räntebindningstid, Mnkr	Kommunen		Koncernen	
	2025		2025	
Räntebindning till				
2026		357		993
2027		176		502
2028		231		476
2029		105		409
>2030				437
Summa		869		2 816

Kommunens genomsnittliga räntebidningstid var på balansdagen 1,53 år Koncernens genomsnittliga räntebidningstid på balansdagen inkl räntederivat 2,83 år samt 1 år eller kortare exkl räntederivat

Not 24 Marknadsvärden räntederivat, Mnkr	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Säkrad låneskuld		0	585	585
Marknadsvärde räntederivat		0	-6	-6

Räntederivaten används för att binda räntan så att ränterisken anpassas till de rammar som finns angivna i finanspolicyn. Om man istället valt att hantera ränterisken genom att binda räntan på varje lån för sig, hade skillnaden i räntekostnad varit försumbar. Marknadsvärdet är en ögonblicksbild av den kostnad som skulle uppstå vid en stängning av utestående derivatkontrakt. Kostnaden är jämförbar med den ränteskillnadsersättning som måste betalas till banken då bundna lån förtidsinlöses. Kommunens genomsnittliga räntekostnad för lån under året var 2,52 %. Kommunen har inga räntederivat. Koncernens genomsnittliga ränta för lån under året inklusive räntederivat var 2,33 % samt 2,33 % exklusive räntederivat.

Not 25 Övriga långfristiga skulder	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Anläggningsavgifter	171	172	171	172
Investeringsbidrag	20	21	120	122
Lån del av reavinst	10	11	0	0
Finansiell leasing	280	310	108	124
Summa	481	514	399	418

Not 26 Kortfristiga skulder	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Skuld till bolagen i kommunens koncernkontosystem	278	267	148	136
Leverantörsskulder	129	87	154	117
Moms och punktskatter	7	10	7	10
Löneskuld, timanställda	11	11	11	11
Semesterlöneskuld	114	117	127	131
Upplupna sociala avg & prelskatt	83	84	91	92
Upplupen pensionskostnad	54	56	61	63
Förutbet riktade statsbidrag	11	21	11	21
Förutbetalda generella statsbidrag	0	24	0	24
Gåva Dorchimont	4	4	4	4
Interimsskulder	50	53	119	131
Förutbetalda skatteintäkter	13	0	13	0
Övriga kortfristiga skulder	12	11	15	11
Summa kortfristiga skulder	764	743	761	751

Not 27 Ansvarförbindelse pensioner	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Pensionsförpliktelse				
Ing pensionsförpliktelse	744	739	744	739
Rta- & basbeloppsuppräkn.	25	47	25	47
Ändr. Försäkringstekniska.		0		0
Nyintjänad pension		0		0
Årets utbetalningar	-46	-48	-46	-48
Övrig post	1	6	1	6
Förändring av löneskatten	-5	1	-5	1
Utg. ansvarförbindelse	720	744	720	744

Not 28 Övriga ansvarförbindelser	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Föreningar m.fl.	12	12	12	12
Fastighets AB Vänersborg	54	44		
AB Vänersborgsbostäder	1 826	1 836		
Nätaktiebolaget Biogas Brålanda	2	2	2	2
Fyrstads Flygplats AB	3	4	3	4
Privata medel	0	0	0	0
Fastigo	0	0	1	1
Summa	1 896	1 897	17	18

Vänersborgs kommun har i maj 1993 ingått en solidarisk bor-gen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 297 kommuner och regioner som per 2025-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Vänersborgs kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2025-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 611 026 mnkr kronor och totala tillgångar till 636 322 mnkr kronor. Vänersborgs kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 2 796 mnkr kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 908 mnkr kronor

Not 29 Leasing Fastigheter	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Finansiella leasingavtal				
Operationell leasing				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	9			
Senare än 1 år men inom 5 år	23			
Senare än 5 år	8			
Summa	40			
Varav kommunkoncerninterna operationella leasingavtal				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	238			
Senare än 1 år men inom 5 år	59			
Senare än 5 år	0			
Summa	297			
Varav externa operationella leasingavtal				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	9			
Senare än 1 år men inom 5 år	23			
Senare än 5 år	8			
Summa	39			
Finansiell leasing				
Totala minimileaseavgifter	335	374		
Framtida finansiella kostnader	-54	-64		
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	281	310		
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	30	29		
Senare än 1 år men inom 5 år	119	124		
Senare än 5 år	132	157		
	280	310		
Varav kommunkoncerninterna finansiella leasingavtal				
Totala minimileaseavgifter	214	236		
Framtida finansiella kostnader	-42	-50		
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	172	186		
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	14	14		
Senare än 1 år men inom 5 år	63	61		
Senare än 5 år	95	111		
	172	186		
Varav externa finansiella leasingavtal				
Totala minimileaseavgifter	121	139	121	139
Framtida finansiella kostnader	-12	-15	-12	-15
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	108	124	108	124
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enl. följande:				
Inom 1 år	16	16	16	16
Senare än 1 år men inom 5 år	55	63	55	63
Senare än 5 år	37	45	37	45
	108	124	108	124

Not 29 Leasing Operationella leasingavtal	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Operationell leasing				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	16	20		
Senare än 1 år men inom 5 år	10	13		
Senare än 5 år	0	0		
Summa	27	33		
Varav externa operationella leasingavtal				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	16	20		
Senare än 1 år men inom 5 år	10	13		
Senare än 5 år	0	0		
Summa	27	33		

Not 30 Interna mellanhavanden koncernföretag

Enhet	Försäljning		Fordringar, skulder		Finansiella poster	
	Köpare	Säljare	Borgenär	Gäldenär	Mottagare	Betalare
Kommunen	359	39	29	142	5	2
AB Vänersborgsbostäder (ägd andel 100 %)	22	90	39	1	0	5
Fastighets AB (ägd andel 100 %)	1	4	3	8		0
Kunskapsförbundet Väst (ägd andel 38 %)	18	266	103	24	1	0

Drift- och investeringsredovisning

Den ekonomiska styrningen sker bl.a genom att fullmäktige i budget anvisar resurser till kommunstyrelsen och nämnderna för verksamhet och investeringar. Fullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av verksamheten och investeringarna. Budgeten benämns Mål- och resursplan i Vänersborgs kommun och beslutas av fullmäktige inför varje verksamhetsår i juni. Nämnderna och kommunstyrelsen upprättar därefter internbudgetar för sina ansvarsområden.

Driftbudget

Kommunfullmäktige beslutar om nettoanslag till nämnderna och kommunstyrelsen. Nämnderna fördelar därefter anslagen i sin internbudget. Den löpande verksamheten har treårig planering där första året utgör budgetår och de två påföljande planeringsår. Överföring av negativa eller positiva resultat sker inte.

Upplysning internredovisningsprinciper
Jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader som endast innehåller kommunexterna poster, har driftsredovisningen påförts kommuninterna poster, såsom köp och försäljning mellan nämnder. Poster som kalkylmässigt simuleras i driftsredovisningen är kapitalkostnader och personalomkostnader. Gemensamma kostnader som fördelas genom interndebiteringar är framför allt hyreskostnader, måltidskostnader, IT-kostnader och lokalvård.

Internprissättning

Som huvudprincip ska köp och försäljning av interna tjänster utgå från skriftliga interna avtal som upprättas mellan berörda verksamheter. Verksamheterna ska följa kommunstyrelsens beslutade antagna Riktlinjer för intern försäljning. Av riktlinjerna framgår bland annat att all prissättning ska ske utifrån självkostnadsprincipen och utgå från tjänstens totala redovisade kostnad för säljaren.

Investeringsbudget

Nämndernas investeringsramar inför budgetbeslut motsvaras av mål- och resursplan föregående år. Nämnderna ska i sina budgetförslag beskriva vilka konsekvenser som investeringar får på driftbudgeten och hur dessa ryms inom befintlig budgettram. För fastighetsinvesteringar överstigande 25 prisbasbelopp finns en fastslagen beslutsprocess. Beslutsprocessen återfinns i Riktlinjer för lokalförsörjning antagen av Kommunstyrelsen.

Fullmäktige tilldelar samhällsbyggnadsnämnden anslag som binds till varje enskilt större investeringsprojekt. Fullmäktige tilldelar också nämnderna ramanslag för investeringar såsom inventarier och liknande. Investeringsbudgeten omfattar tre år, och innehåller budget för innevarande år (2025) och en plan för de två kommande åren (2026-2027).

Kommentar till årets utfall

Nämnderna redovisade i bokslutet ett överskott på 23 mnkr, en förbättring från augustiprognosen med 29 mnkr. Förbättringen förklaras bland annat av att socialnämndens underskott blev 5 mnkr lägre än prognostiserats. Till budgetöverskottet bidrar också kommunstyrelsen med 8 mnkr och samhällsbyggnadsnämnden med 9 mnkr jämfört med prognosen i augusti. Jämfört med bokslut 2024 är det en försämring med 2 mnkr, i huvudsak beroende på högre budgetunderskott på socialnämnden. Det är endast socialnämnden som redovisar budgetunderskott. Under året har nämndernas budgetanslag justerats ned på grund av justerat internt personalomkostnadspålägg. Nämnderna har tillförts budgetkompensation för löneökningar. Socialnämnden har dessutom tillförts budgetkompensation för ökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden och minskad andel timanställda inom vård och omsorg med 24 mnkr. Ytterligare tillägg för Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna, ny socialtjänstlag samt ytterligare förändringar i statsbidragen som berör socialnämnden. Barn- och utbildningsnämnden har tillförts budget för

Framtida kök, en anpassning till den nya prismodellen för måltidsavtal. Kultur- och fritidsnämnden har tillförts budget för Friluftstrategin genom omfördelning från Samhällsbyggnadsnämnden. Samhällsbyggnadsnämnden har fått 12 mnkr för extra kostnader för avstängning av Dalbobron. Medel ur kommunstyrelsens anslag för oförutsett har tilldelats följande nämnder; Kultur- och fritidsnämnden 0,4 mnkr, Socialnämnden 0,6 mnkr samt Samhällsbyggnadsnämnden 3,4 mnkr.

Investeringsbudgeten har utökats med 111 mnkr vilket till största delen var överföringar från 2024 års investeringsbudget. Överföringarna från 2024

har tillförts samhällsbyggnadsnämnden som ansvarar för kommunens fastigheter och anläggningar. Förutom överföringar från föregående år har fullmäktige beslutat om 2 mnkr för uppförande av samhällsmast, 21 mnkr för underhåll av Öxnered förskola, 15 mnkr till inköp av fastigheten Fregatten 22 samt 3 mnkr till verksamhetsanpassning av Birger Sjöberggymnasiet, 3 mnkr till belysningsstolpar och 4 mnkr för underhåll av Tärnan. Kommunstyrelsen har fått 15 mnkr för inköp av datorer. Barn- och utbildningsnämnden har fått 4 mnkr för inköp av elevdatorer. Byggnadsnämnden har fått 0,3 mnkr för inköp av talstation och GPS.

Driftredovisning, tkr	2025			Budget- diff	2024			
	Intäkt	Kostnad	Netto		Intäkt	Kostnad	Netto	
Byggnadsnämnden	13 491	32 825	19 334	20 703	1 369	14 631	33 414	18 783
Kommunfullmäktige		2 190	2 190	2 718	528		2 206	2 206
Miljö- och hälsoskydds-nämnden	5 682	17 485	11 804	12 216	413	4 593	16 421	11 828
Revisionen		1 778	1 778	1 932	154		1 466	1 466
Valnämnden		398	398	757	359		2 816	2 816
Överförmyndarnämnden	269	5 645	5 376	6 126	750	106	5 546	5 440
Summa	19 442	60 321	40 879	44 452	3 572	19 330	61 868	42 538
Barn- och utbildningsnämnden	143 868	1 176 962	1 033 093	1 036 655	3 562	132 946	1 163 766	1 030 820
Kommunstyrelsen	78 915	540 345	461 430	480 030	18 600	77 311	521 137	443 826
Kultur- och Fritidsnämnden	21 430	169 179	147 749	150 384	2 635	19 344	160 566	141 222
Samhällsbyggnadsnämnden	688 865	797 811	108 945	123 866	14 921	629 845	728 172	98 327
Socialnämnden	220 207	1 505 555	1 285 348	1 265 509	-19 839	218 775	1 475 558	1 256 783
Summa nämndsverksamhet	1 172 728	4 250 173	3 077 446	3 100 896	23 450	1 097 551	4 111 067	3 013 516
Finansförvaltningen (verksamhetskostnader)								
Arbetsgivaravgifter	2 226	-125 652	-127 879	-121 660	6 219	2 185	-213 666	-215 851
Pensioner		200 095	200 095	209 004	8 909		281 993	281 993
Övriga verksamheter	-11 137	-19 662	-8 525	1 200	9 725	2 950	-8 673	-11 623
-varav reglering resultatVA, RH			0		0	-1 255		1 255
-varav reavinst			0			14 774		
Intern finansiering (intern-ränta)	78 995		-78 995	-81 139	-2 144	71 601		-71 601
Interna poster	-588 603	-588 603	0		0	-555 668	-555 668	0
Summa finansförvaltningen	-518 518	-533 822	-15 304	7 405	22 709	-478 932	-496 014	-17 081
Summa verksamhet	654 210	3 716 352	3 062 142	3 108 301	46 159	617 113	3 613 548	2 996 435
Avskrivningar		- 179 110						
Verksamhetens intäkter & kostnader	654 610	3 537 242						

Investeringsredovisning

Investering per nämnd, tkr	Utfall 2025	Budget 2025	Budgetdifferens	Utfall 2024
Barn- och utbildningsnämnden	9 825	11 000	1 175	13 524
Byggnadsnämnden	628	750	122	41
Kommunstyrelsen	24 350	24 300	-50	10 802
Kultur- och fritidsnämnden	3 723	4 000	277	2 923
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0	0	0	0
Samhällsbyggnadsnämnden	391 719	572 522	180 803	279 439
Socialnämnden	490	6 300	5 810	797
Finansiella investeringar	5 100	0	-5 100	4 789
Totalt	435 836	618 872	183 036	312 314

Investeringsprojekt	Projektets budget		Budgetdiff t.o.m. 2025	Budget 2025	Utfall 2025	Budgetdiff 2025
	t.o.m. 2025	Ack utfall t.o.m. 2025				
Fastigheter - Samhällsbyggnadsnämnden						
Vargöns hamn*	6 000	47 067	-41 067	6 000	43 704	-37 704
Frändeskolan byt värme	Årligt underhåll			9 662	9 662	0
Skördegatan fsk	Årligt underhåll			7 415	11 395	-3 980
Myndighetskrav	Årligt underhåll			4 000	4 000	0
Hållbarhet & energiopt.	Årligt underhåll			4 000	3 983	17
Arena Vänersborg takbyte	22 000	4 922	17 078	20 855	3 862	16 993
Övriga				137 404	21 517	115 887
Totalt	28 000	51 989	-23 989	189 336	98 122	91 214

*Vargöns hamn finansieras av investeringsbidrag från Statens geologiska institut.

Investeringsprojekt	Projektets budget		Budgetdiff t.o.m. 2025	Budget 2025	Utfall 2025	Budgetdiff 2025
	t.o.m. 2025	Ack utfall t.o.m. 2025				
Gator, VA och renhållning						
Skräcklans vattenverk	216 000	211 711	4 289	124 000	120 836	3 164
Insamlingsansvar förpackningar	55 000	44 668	10 332	54 000	43 668	10 333
Va ansl fiber Bergagården	13 000	12 390	610	13 000	12 390	610
Beläggningsunderhåll	Årligt återkommande			11 000	11 721	-721
Sanering Järnvägsg Brålanda	Årligt återkommande			0	7 798	-7 798
Dalbobron	50 000	39 497	10 503	25 000	7 165	17 835
Rörviks vattenverk	97 100	100 800	-3 700	4 571	6 519	-1 948
Övriga				91 806	56 897	34 909
Totalt	431 100	409 066	22 034	323 377	266 995	56 382

Investeringsprojekt	Projektets budget t.o.m. 2025	Ack utfall t.o.m. 2025	Budget-diff t.o.m. 2025	Budget 2025	Utfall 2025	Budget-diff 2025
Exploatering						
Sanden södra	42 000	13 199	28 801	19 000	13 125	5 876
Tunnel skaven öxnered	8 300	8 215	86	4 200	4 006	194
Källeberg	28 400	28 716	-316	4 124	2 332	1 792
Övriga				27 185	2 782	24 404
Totalt	78 700	50 129	28 571	54 509	22 244	32 265

Inventarier/maskiner	Budget 2025	Utfall 2025	Budgetdiff 2025
Barn- och utbildningsnämnd	11 000	9 825	1 175
Byggnadsnämnden	750	628	122
Kommunstyrelsen	24 300	24 350	-50
Kultur- och fritidsnämnden	4 000	3 723	277
Samhällsbyggnadsnämnden	5 300	4 359	941
Socialnämnden	6 300	490	5 810
Finansiella investeringar		5 100	-5 100
Totalt	51 650	48 476	3 174

Summa investeringar	Budget 2025	Utfall 2025	Budgetdiff 2025
	618 872	435 836	183 036

Jämförelsetal, övergripande - Kommunen

	Enhet	2025	2024	2023	2022	2021
Omvärld						
Invånare 31/12	Antal	40 078	40 041	40 012	39 904	39 636
Skattesats, kommunen	Kr	22:21	22:21	22:21	22:21	22:21
Skattesats, totalt	Kr	33:69	33:69	33:69	33:69	33:69
Nyckeltal per invånare						
Tillgångar/invånare	Kr	113 260	109 191	95 921	86 382	79 072
Eget kapital/invånare	Kr	49 746	47 976	47 511	45 459	41 219
Skulder & avsättningar/invånare exkl. ansvarsförbindelse	Kr	63 498	61 187	48 435	40 923	37 853
Skulder & avsättningar/invånare inkl. ansvarsförbindelse pensioner	Kr	81 466	79 793	66 905	59 217	57 128
Personal						
Antal anställda kommunen 1/11	Antal	3 652	3 649	3 676	3 774	3 631
varav kvinnor	Antal	2 820	2 823	2 858	2 947	2 854
varav män	Antal	832	826	818	827	777
Sjukfrånvaron	%	8,8	9	10	11	10
varav kvinnor	%	9,5	10	10	11	11
varav män	%	6,7	7	7	8	7
Antal årsarbeten	Antal	3 550	3 540	3 569	3 670	3 534
Resultaträkningen						
Årets resultat	Mnkr	72	68	87	180	185
Årets resultat, andel av skatter & generella statsbidrag	%	2	2	3	6	7
Intäktsutveckling	%	6%	5	-2	4	1
Kostnadsutveckling	%	3	5	6	4	3
Utveckling skatteintäkter & generella statsbidrag	%	2	5	5	4	4
Nettokostnader	Mnkr	3 062	2 988	2 848	2 638	2 530
Verksamhetens nettokostnad, andel av skatt & statsbidrag	%	97	96	96	94	93
Balansräkningen						
Eget kapital	Mnkr	1 994	1 921	1 901	1 814	1 634
Investeringsnetto	Mnkr	436	312	491	516	291
Självfinansieringsgrad (årets resultat+avskrivningar/nettoinvestering)	%	58	74	44	57	101
Soliditet (eget kapital/tillgångar)	%	44	44	50	53	52
Soliditet inkl ansvarsförbindelse pensioner	%	28	27	30	31	28
Kassalikviditet (likvida medel + checkräkningskredit/korta skulder)	%	68	79	63	54	77
Skuldsättningsgrad (totala skulder/tillgångar)	%	47	47	42	40	40
varav långfristig låneskuld	%	19	18	19	17	14
Förändring av tillgångsvärdet	%	4	14	11	10	11

Kommunfullmäktige

Ordförande: Annalena Levin (C)

1:e vice ordförande: Anneli Guilotte (S)

2:e vice ordförande: Lena Eckerbom Wendel (M)

Årets Verksamhet

Fullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och utses vid allmänna val vart fjärde år. Kommunfullmäktige fattar beslut i ärenden som rör mål och riktlinjer för de kommunala verksamheterna, kommunens budget, den kommunala skattesatsen, taxor och avgifter, investeringar, stadsplanering samt andra viktiga och övergripande frågor för kommunen. Under kommunfullmäktige finns en valberedning som bereder kommunfullmäktiges val och en demokrati- och jämställdberedning som verkar för ett större samhälleligt engagemang bland invånarna.

Under året har kommunfullmäktige sammanträtt åtta gånger. Sammanträdena har genomförts i sammanträdessal Bojorten i kommunhuset.

Kommunfullmäktige har hanterat 223 ärenden under året jämfört med 226 ärenden under 2024 och 248 ärenden under 2023. 118 av dessa ärenden hade beretts av kommunstyrelsen.

Det inkom 32 medborgarförslag under 2025 jämfört med 45 (83) under 2024 och 32 under 2023.

Under 2025 inkom tio motioner till fullmäktige jämfört med 15 åren 2024 och 2023.

Antalet avsägelser av politiska uppdrag har ökat från 22 ärenden under 2023 till 25 under 2024 och 26 för 2025.

Kommunfullmäktige hanterade och tre interpellationer men inga frågor under det gångna året.

Kommunfullmäktige har för nuvarande 46 ledamöter och 23 ersättare. Fem mandat är vakanta och kommer inte kunnat fyllas under mandatperioden.

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Intäkter	0,0	0,0	0,0
Personal	1,4	1,6	1,9
Omkostnader	0,8	0,6	0,8
Nettokostnad	2,2	2,2	2,7
Nettobudget	2,7	2,6	2,6
Resultat	0,5	0,4	-0,1

Valnämnden

Ordförande: Hans-Peter Norén (S)

Vice ordförande: Niklas Claesson (M)

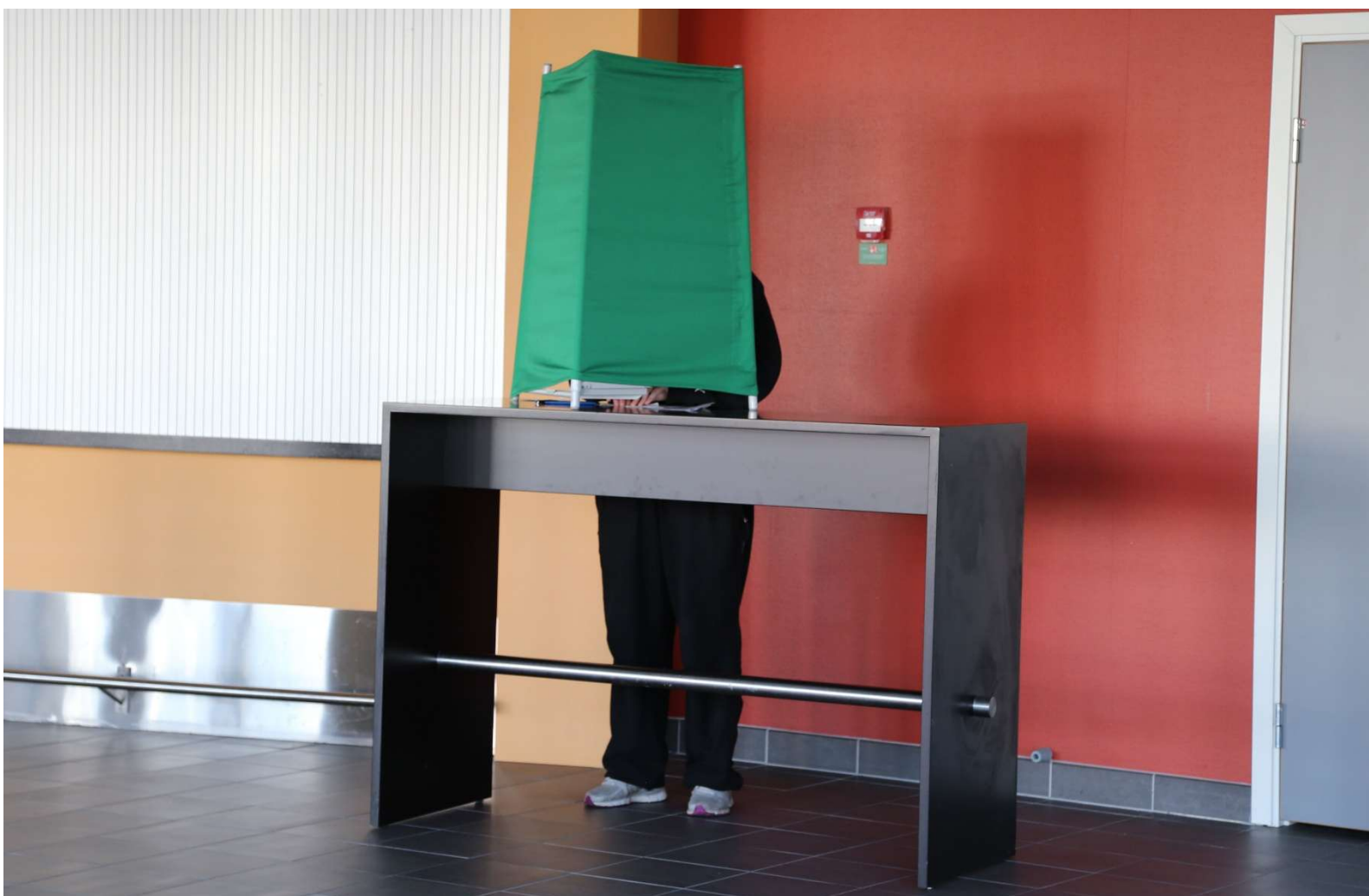
Årets Verksamhet

Valnämnden har tre ordinarie ledamöter och tre ersättare. Nämnden ansvarar för genomförande av val i kommunen. Med val avses val till riksdag, region och kommunfullmäktige. Vidare ansvarar valnämnden för folkomröstningar och val till EU-parlamentet. Arbetet sker i nära samarbete med Länsstyrelsen och Valmyndigheten.

Arbete och planering inför de allmänna valen 2026 har påbörjats under året. Inför det genomförande av valet anställdes en valsamordnare och en valadministratör och utbildningar samt kartläggningar har genomförts.

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Intäkter	0,0	0,0	0,0
Personal	0,2	2,2	0,3
Omkostnader	0,2	0,6	0,1
Nettokostnad	0,4	2,8	0,4
Nettobudget	0,8	3,2	0,7
Resultat	0,4	0,4	0,3

Revisionen

Ordförande: Magnus Cassel (S)

Vice ordförande: Sven Erik Larsson (M)

Årets Verksamhet

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen, reglementet och med iakttagande av god revisionssed, granska all verksamhet som bedrivs i nämnder och styrelser. De ska med sin granskning pröva:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt
- Om räkenskaperna är rättvisande
- Om den interna kontrollen inom nämnderna är tillräcklig
- Om resultaten i delårsrapport och årsredovisning är förenliga med de mål som fastställts av kommunfullmäktige

Följande granskningar har genomförts eller pågår vid skrivning av denna text:

- Granskning av delårsrapport per 2025-08-31
- Granskning av årsredovisning 2025
- Grundläggande granskning av styrelse och nämnders styrning, interna kontroll och uppföljning
- Granskning av lokalförsörjningsprocessen
- Granskning av systematiskt arbetsmiljöarbete och sjukfrånvaro
- Granskning av överförmyndarnämnden
- Uppföljande granskning av fastighetsunderhåll
- Förstudie av kontinuitetshantering

Färdigställda rapporter finns att läsa via kommunens hemsida -

Kommun&politik/kommunens organisation/revisorer/revisions- och granskningsrapporter.

Kommunens revisorer har under året fortlöpande träffat tjänstepersoner och företrädare för kommunens nämnder i syfte att få information och samtala om verksamhetsutveckling, metoder för kvalitetssäkring, kvalitetsutveckling samt den interna kontrollen.

Framtid

Revisionen är ett nödvändigt instrument för såväl kontroll som utveckling av kommunens verksamheter och det finns behov av mer granskning. Revisionen behöver också synas mer och kommunicera resultat av genomförda granskningar. En god och kontinuerlig dialog med de som granskas är mycket viktig. Under 2025 har revisionen därför arbetat för att ytterligare systematisera dialogen med kommunstyrelse och nämnder. Under 2026 planerar revisionen att vidareutveckla detta arbete till att omfatta även kommunens helägda bolag. Under inledningen av 2026 kommer revisionen att besluta om sin Revisionsplan 2026, som tar sin utgångspunkt den risk- och väsentlighetsanalys som revisionen genomfört.

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Intäkter	0,0	0,0	0,0
Personal	0,4	0,4	0,5
Omkostnader	1,4	1,1	0,9
Nettokostnad	1,8	1,5	1,4
Nettobudget	1,9	1,7	1,6
Resultat	0,2	0,2	0,2

Barn- och utbildningsnämnden

Ordförande: Bo Carlsson (C)

1:e Vice ordförande: Christin Slättmyr (S)

2:e Vice ordförande: Gunnar Henriksson (L)

Förvaltningschef: Sofia Bråberg

Verksamhetsbeskrivning

Verksamheten omfattar förskola, öppen förskola, annan pedagogisk verksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem. I kommunens regi finns 26 förskolor, öppna förskolan Sirius och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds (Lanternan). Det finns 17 kommunala grundskolor (varav 2 även har anpassad grundskola) och vid alla F-6 skolor finns det fritidshem. Det finns 2 fristående aktörer inom grundskolan, 5 fristående förskolor samt 1 aktör för enskild pedagogisk omsorg belägna i Vänersborgs kommun. Dessutom finns det barn och elever folkbokförda i Vänersborgs kommun som går i verksamhet, såväl fristående som kommunal, i andra kommuner.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat - uppnå och förväntade resultat - genomföra. Som helhet bedömer nämnden att nio förväntade resultat uppnås under året. Nio förväntade resultat uppnås inte.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	 Grön Gul Röd		
	Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv		
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	4		6
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan			1
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	3		1
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	2		

Kommentar till resultatavstämning

Andelen elever i årskurs 9 med hemkommun Vänersborg som var behöriga till yrkesprogram uppgick läsåret 2024/2025 till 83,6% vilket är lägre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 85,6%. Det är även lägre än genomsnittet för riket som för läsåret 2024/2025 låg på 84,2%. Resultaten avser behörighetsnivåer innan lovskola. Resultaten för de kommunala skolorna visar dock en positiv trend för den elevkull som lämnade årskurs 9 i juni 2025, behörigheten ökade med cirka 19 procentenheter från årkurs 6 till årkurs 9 och landade på 84,8% efter genomförd lovskola. Skillnaden mellan flickor (85,4%) och pojkar (84,4%) var liten, samtidigt som elevgruppen med annat modersmål inte i lika hög utsträckning var behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet. Inte heller meritvärdet för elever i de kommunala skolornas årskurs 9 eller andelen elever i årskurs 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen på de kommunala skolorna nådde upp till barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivåer för 2025. Meritvärdet uppgick läsåret 2024/2025 till 210 vilket är lägre än ambitionsnivån på 217. Meritvärdet var högre för flickorna (216) jämfört med pojkarna (205). 69,0% av eleverna i årskurs 9 uppnådde betygskriterierna i alla ämnen läsåret 2024/2025 vilket är lägre än ambitionsnivån på 71,0%. En högre andel av pojkarna uppnådde betygskriterierna i alla ämnen (69,8%) jämfört med flickorna (67,1%). Trots att ambitionsnivån inte uppnåddes är andelen som uppnått betygskriterierna i alla ämnen läsåret 2024/2025 högre än resultatet de senaste tre åren. En förklaring till resultatet är att stort fokus har legat på att nå gymnasiebehörighet vilket innebär minst godkänt betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik och fem ytterligare ämnen (valfria). Även resultatet för meritvärdet har påverkats av

verksamhetens fokus på gymnasiebehörighet. Gällande meritvärdet avviker resultatet jämfört med riket framför allt i ämnena hem- och konsumentkunskap, de fyra SO-ämnena samt idrott och hälsa. Om Vänersborgs kommunala skolor skulle prestera som övriga landet i dessa ämnen skulle kommunen hamna i nivå med det modellberäknade värdet som de tre senaste åren legat på 221 (i Kolada).

För att öka gymnasiebehörigheten har organisatoriska insatser som till exempel små undervisningsgrupper och riktat stöd samt samverkan med elevhälsa och socialtjänst visat sig effektfulla för elevernas lärande. Även tillgång till funktioner som studie- och yrkesvägledare och närvarokoordinatorer har lyfts som viktiga komponenter som bidragit till att påverka elevers resultat i positiv riktning. Närvaroarbetet är centralt för att öka behörigheten och inom årskurs F-6 är närvaron generellt sett hög, det finns heller inga större skillnader mellan pojkars och flickors närvaro. Inom årskurs 7-9 låg andelen elever med mer än 75% närvaro på 84,9% läsåret 2024/2025 vilket är lägre än nämndens ambitionsnivå på 86,3%. I dessa årskurser har fler flickor än pojkar en hög frånvaro. Elever i särskild undervisningsgrupp har en högre frånvaro än elever i ordinarie klass. Psykisk ohälsa eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar anges generellt som bakomliggande orsaker till frånvaro. För att få fler elever behöriga till ett yrkesprogram och nå satta ambitionsnivåer behöver samarbetet mellan rektorer, specialpedagoger och lärare förbättras för att säkerställa att särskilt stöd sätts in tidigt och följs upp systematiskt. Det är en utmaning att med tilldelade budgetmedel möta barn och elevers behov av särskilt stöd. Det finns fortsatta behov av att höja kvaliteten på kartläggningar och att lägga mer tid och fokus på ämnesutveckling samt samverkan med socialtjänsten och att skapa anpassade lärmiljöer.

Ett positivt resultat är att andelen bedömningar för barngruppen som lämnade

förskoleverksamheten som utifrån "Matris 2 Läsa och skriva" bedömts på "nivå 2" eller högre läsåret 2024/2025 uppgick till 87,1% vilket är högre än nämndens ambitionsnivå på 80,0%. Utveckling av lärmiljöer, ökat fokus på högläsning och språkstimulerande aktiviteter har gett resultat. Andelen elever i de kommunala skolornas årskurs 1 som nådde kriterierna för bedömning av godtagbara kunskaper i läsförståelse uppgick till 88,7% läsåret 2024/2025 vilket är högre än nämndens ambitionsnivå på 83,0%. Läsförmågan har generellt förbättrats både för elever i svenska och svenska som andraspråk samt både för flickor och pojkar. Elever som läser svenska som andraspråk har dock fortsatt lägre resultat än elever som läser svenska (77,0% jämfört med 92,0%). Satsning på speciallärare och interaktiv bokläsning, även på fritidshemmet och i förskoleklassen, har bidragit till resultatet. Glädjande är också att Vänersborgs kommunala skolor ligger över riket både i årskurs 5 och 8 när det gäller elevers nöjdhet med sin skola och upplevelsen av att få den hjälp man behöver från skolan för att klara skolarbetet.

Det hållbara medarbetarengagemanget (HME) för barn- och utbildningsförvaltningen uppgår 2025 till 81 vilket är högre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 80. Under perioden januari-november 2025 var den totala sjukfrånvaron för barn- och utbildningsförvaltningen 7,4% vilket är lägre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 8,7%. Resultatet avseende sjukfrånvaron för helår 2025 kommer att redovisas i den långa verksamhetsberättelsen för 2025. Arbetet med friskfaktorer har under året varit en viktig del av det systematiska arbetsmiljöarbetet på samtliga nivåer i förvaltningen.

Uppföljning av nämndens riktade uppdrag under planperioden

Samtliga tilldelade uppdrag från kommunfullmäktige till barn- och utbildningsnämnden, handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga, ökad gymnasiebehörighet, bättre nyttjande av lokaler och anläggningar, förväntas slutföras inom den tilldelade tidsramen.

Nyckeltal/jämförelsetal

Antal placeringar finansierade av Vänersborgs kommun, genomsnitt per år				
	Bokslut 2024	Budget 2025*	Bokslut 2025	Utv. 24/25
Förskola och pedagogisk omsorg				
Totalt antal placeringar, barn 1-5 år	2 119	2 093	2 073	-46
Varav andel i externa alternativ %	11 %	11 %	12 %	1 %
Nyttjandegrad %**	94 %	93 %	91 %	-3 %
Fritidshem och pedagogisk omsorg				
Totalt antal placeringar, barn 6-13 år	1 738	1 635	1 748	10
Varav andel i externa alternativ %	14 %	14 %	14 %	-
Nyttjandegrad %**	52 %	51 %	53 %	1 %
Grundskola F-9				
Totalt antal elever	4 701	4 679	4 646	-55
varav andel i externa alternativ %	13 %	13 %	13 %	-
Anpassad grundskola åk 1-9				
Anpassad grundskola	87	101	99	12

* Budgeterat antal barn- och elevplaceringar i detaljbudget 2025 baserades på framtagna befolkningsprognoser från kommunstyrelseförvaltningen samt ett prognostiserat genomsnitt för 2025.

** Nyttjandegraden baseras på invånarantal från Kommunens invånarregister (KIR) samt inskrivna barn och elever i förskola och fritidshem som är asylsökande. Från och med 2025 har beräkningen av nyttjandegrad i förskola ändrats genom tätare uppföljning, vilket innebär att värdena inte är direkt jämförbara med tidigare år.

Placeringar i fristående alternativ 2025, genomsnitt:

- 1-5 år: 198 barn i fristående förskola samt 42 barn i enskild pedagogisk omsorg.
- 6-13 år: 224 elever i fristående fritidshem samt 25 elever i enskild pedagogisk omsorg.
- Årskurs F-9: 620 i fristående grundskolor.

Förskolan har haft färre antal placeringar än budgeterat och jämfört med föregående år. Antalet heltidsplaceringar i förskolan har ökat, vilket har medfört högre kostnader än budgeterat.

I fritidshem och i pedagogisk omsorg har det varit fler elever än budgeterat och jämfört med föregående år. Antal elever från förskoleklass till årskurs 9 har minskat jämfört med föregående år och antal elever 2025 blev lägre än budgeterat. Antal elever i anpassad grundskola har ökat från 87 till 99 under 2025.

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	94,7	87,9	91,2
Övriga Intäkter	49,2	44,9	42,8
S:a Intäkter	143,9	132,8	134,0
Personal	715,3	718,9	685,1
Omkostnader	454,5	439,4	412,8
Avskrivn. & internränta	7,2	5,3	4,6
S:a Kostnader	1 177,0	1 163,6	1 102,4
Nettokostnad	1 033,1	1 030,8	968,4
Nettobudget	1 036,7	1 032,8	970,2
Budgetdiff	3,6	2,0	1,8

Årets resultat uppgår till 3,6 mnkr, vilket innebär en avvikelse mot budget med 0,3 %. Överskottet är högre jämfört med bokslutet 2024 då resultatet var 2,0 mnkr. Prognosen för barn- och utbildningsnämnden har varit budget i balans i delårsrapporterna för april och augusti.

Ökningen av statsbidrag beror på att barn- och utbildningsnämnden har fått behålla statsbidrag från Migrationsverket och Skolverket avseende 2024. Utöver detta har statsbidrag för litteratur samt språkstärkande insatser under lov beviljats och använts för inköp av böcker och olika språkfrämjande aktiviteter. Den ökade nivån av övriga intäkter 2025 jämfört med föregående år beror i huvudsak på högre barnomsorgsintäkter. Detta beror på fler heltidsplaceringar samt beslut om förändrade avgiftsregler inom förskola. Dessutom har Skolverket beslutat om ett högre inkomsttak från och med 2025.

Personalkostnaderna har minskat jämfört med föregående år vilket beror på att personalomkostnadspålägget har minskat mellan åren. Fler heltidsplaceringar i förskolan har medfört ett ökat personalbehov och därmed högre kostnader. Under vårterminen tilldelades barn- och utbildningsnämnden ett tillfälligt budgettillskott på 1,0 mnkr från kommunfullmäktiges satsning för att öka gymnasiebehörigheten, vilket bidragit till ökade personalkostnader. Dessutom har fler elever i anpassad grundskola och fritidshem krävt mer personal.

Omkostnaderna har ökat jämfört med förra året på grund av högre lokalkostnader, särskilt för Holmängens förskola och grundskola samt dyrare måltider och prisökningar på varor och tjänster.

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Nämnd/nämnsadm.	0,0	5,6	5,6	1,1
Förskola, pedagogisk omsorg 1-5 år	49,0	361,2	312,2	0,0
Grundskola F-9, fritidshem, pedagogisk omsorg 6-13 år	93,7	756,2	662,5	0,3
Anpassad grundskola	1,2	54,0	53,0	2,2
Netto	143,9	1 177,0	1 033,1	3,6

Nämnd/nämnsadministration

Nämnd och nämnsadministration uppvisar ett överskott på 1,1 mnkr. Överskottet består av ej förbrukad budget för oförutsedda kostnader.

Förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år

Verksamheterna förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år uppvisar ett nollresultat. Kostnaderna för det ökade antalet heltidsplaceringar möts av högre barnomsorgsintäkter än budgeterat. Kostnaderna för barn i behov av särskilt stöd är höga och innebär en fortsatt utmaning att hantera i förhållande till tilldelad budget.

Förskoleklass, grundskola, fritidshem och pedagogisk omsorg 6-13 år

Verksamheterna redovisar ett överskott om 0,3 mnkr. Inom grundskolan har antalet elever minskat i förhållande till budget. Elevminskningen har påverkat flera enheter och årskurser vilket har försvårat arbetet med att anpassa organisationen utifrån tilldelad elevpeng. Vissa enheter uppvisar ett negativt ekonomiskt resultat, detta är ofta kopplat till elevers behov av särskilt stöd eller extraordinärt stöd. Det är en utmaning att uppnå både måluppfyllelse och budget i balans.

Fler elever i fritidshem och fler elever mottagna i anpassad grundskola som går i fritidshem än budgeterat har gjort att kostnaderna ökat.

Anpassad grundskola 7-16 år

Den anpassade grundskolan redovisar för året ett överskott om 2,2 mnkr. Under de senaste åren har verksamheten präglats av en tydlig ökning av antalet elever. År 2024 var 87 elever mottagna inom skolformen, medan motsvarande antal för 2025 uppgår till 99 elever. Detta innebär en elevökning om cirka 14 procent.

Överskottet förklaras delvis av att elevantalet blev lägre än budgeterat, samtidigt som kostnadsutvecklingen inte ökat i den takt som tidigare prognostiserats. En sannolik förklaring till detta är att verksamheten i viss utsträckning har kunnat ta till vara stordriftsfördelar, vilket har bidragit till en mer effektiv resursanvändning och därmed ett överskott.

Personal

Personal	2025	2024	2023
Tillsvidareanställda	1 140	1 137	1 129
Visstidsanställda	88	107	106
Summa	1 228	1 244	1 235

Tabellen ovan återger antal månadsavlönade anställningar per den 1 november. I de fall en person har två anställningar har båda räknats in.

Det totala antalet månadsanställningar har minskat 2025 i jämförelse med 2024.

Minskningen mellan 2024 och 2025 utgörs av visstidsanställningar.

Investeringar

En del av inventarieinvesteringarna var ursprungligen avsedda för Tärnanskolan och Skördegatans förskola i samband med planerade renoveringar under 2025. Eftersom färdigställandet av Skördegatans förskola har försenats och renoveringen av Tärnanskolan pågår med osäker tidplan, omfördelades dessa medel till inköp av elevdatorer som behövde ersättas för att följa den tekniska utvecklingen.

Investeringar, Mnkr	Investeringsplan	Utfall	Budgetdiff
Inventarier	11,0	9,8	1,2

Åtgärder för budgetbalans

Barn- och utbildningsnämnden och barn- och utbildningsförvaltningen har under året arbetat aktivt och målmedvetet med verksamhets- och ekonomistyrning för att nå budget i balans, de förväntade resultaten och kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Byggnadsnämnden

Ordförande: Benny Jonasson (S)

Vice ordförande: Piotr Gabrys (M)

Förvaltningschef: Eddie Sandin

Verksamhetsbeskrivning

Nämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggområdet samt fastighetsbildning. Verksamheten styrs av ett antal speciallagar, främst plan- och bygglagen samt fastighetsbildningslagen. Enligt dessa lagar ska nämnden verka för en god bebyggd miljö samt följa den allmänna utvecklingen inom kommunen och ta de initiativ som behövs i frågor om planläggning, byggande och fastighetsbildning.

Nämnden ansvarar för prövning av dispenser och tillsyn av strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken. Nämnden ansvarar också för mätning och kartframställning samt utveckling av geodata. Nämnden ansvarar även för kommunens namnsättning av vägar och adressättning. Byggnadsnämndens ärenden bereds av miljö- och byggnadsförvaltningen.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat – uppnå och förväntade resultat – genomföra. Som helhet bedömer nämnden att sex förväntade resultat uppnås under året. Ett förväntat resultat prognosticeras inte uppnås under året.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	Grön	Gul	Röd
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	1	-	-
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	4	-	1
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	1	-	-

Kommentar till resultatavstämning

2025 års NKI (mätår 2024) hamnade på 66. Resultatet uppnås inte, ambitionsnivån var 6p. Aktiviteter pågår för att öka målpuppfyllelse. Bland annat pågår deltagande i ett leaderprojekt med syfte att stärka företagsklimatet.

Hittills i år ser NKI ut att ha ökat kraftigt från 66 år 2024 till 75. Rikssnittet inom bygg ligger på 69. Slutliga resultatet för 2025 kommer inte förrän 2026.

Övriga förväntade resultat uppnås under året. Nämnden har givit 2 uppdrag (förväntade resultat genomföra) som är fleråriga och dessa löper på enligt plan.

Värt att nämna är att byggnadsnämnden har under 2025 minskat sina handläggningstider markant och uppnår därmed samtliga förväntade resultat kopplade till handläggningstid för bygglov.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckling 2024/2025
Bygglov			
Handläggningstid medel	21 dagar	26 dagar	-5 dagar
Handläggningstid median	16 dagar	25 dagar	-9 dagar
Boende			
Färdigställda bostäder*, antal	23	76	-53

*Färdigställda bostäder innebär att bygglov har sökts samt att byggnaden är uppförd och inflyttningsklar. Det gäller både enbostadshus och antal lägenheter i flerbostadshus

Antalet färdigställda bostäder hamnar på 23 och innefattar 12 enbostadshus, 4 lägenheter i flerbostadshus och 7 fritidshus. Prognosen i augusti var 21 bostäder.

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	0,1	0,0	0,1
Övriga Intäkter	13,4	14,6	13,2
S:a Intäkter	13,5	14,6	13,3
Personal	26,6	26,3	26,2
Omkostnader	5,7	6,6	7,1
Avskrivning & int.ränta	0,5	0,5	0,4
S:a Kostnad	32,8	33,4	33,7
Nettokostnad	19,3	18,8	20,4
Nettobudget	20,7	21,0	20,3
Resultat	1,4	2,2	-0,1

Nämnden uppvisar i 2025 års bokslut ett överskott på 1,4 mnkr, en avvikelse mot budget på 6,6 procent. Kart- och geodata har från erhållit bidrag på nästan 0,1 mnkr från kommunens internationella medel, för att kunna genomföra en studieresa till Danmark. Övriga intäkter understiger budget med 0,2 mnkr, vilket beror på låga intäkter på bygglov och KLM (Kommunala lantmäterimyndigheten). Lågt ärendeflöde, som delvis är effekter av förändringar i lagstiftning som trätt i kraft under året men även beror på byggkonjunkturen, bidrar till minskade intäkter. Personalkostnader understiger budget med 1,6 mnkr, vilket beror på vård av barn och sjukfrånvaro, kortare föräldraledigheter samt vakant tjänst. Övriga kostnader överstiger budgeterad nivå med 0,1 mnkr, vilket främst beror på konsulttjänster som köpts in av Plan, vilka till stor del vidarefaktureras. Föregående år visade nämnden ett överskott mot budget med 2,2 mnkr. Nämnden prognostiserades i augusti ett budgetöverskott på 0,4 mnkr vid årets slut. Avvikelsen mot prognosen beror på ökade intäkter på plan samt minskade arbetskraftskostnader på grund av sjukfrånvaro, vård av barn samt vakans.

Ekonomisk analys

Nämndverksamheten visar överskott mot budget på 0,1 mnkr. Förvaltningskontoret följer budget i stort. KLM uppvisar ett budgetöverskott på 0,2 mnkr, främst på grund av lägre personalkostnader än budgeterat. Kart- och geodata visar ett överskott mot budget på 0,5 mnkr, främst till följd av lägre arbetskraftskostnader än

budgeterat men även högre intäkter och lägre verksamhetskostnader. Plan visade ett budgetöverskott på 0,9 mnkr främst på grund av högre intäkter än budgeterat. Bygglov visade ett underskott mot budget på 0,3 mnkr. Avvikelsen förklaras av lägre intäkter än budgeterat.

Personal *	2025	2024	2023
Tillsvidare anställda	35	36	36
Visstid anställda	1	0	0
Summa	36	36	36

Tabellen ovan återger antal månadsavlönade anställningar per den 1 november. I de fall en person har två anställningar har båda räknats in.

För att möta de låga intäkterna har bygglovsverksamheten omorganiserats för att kunna minska administrationen med en tjänst. En visstidsanställd har ersatt en tjänstledig personal på plan under hösten. Båda var anställda i november, vilket gör att minskningen med en anställd inte syns i tabellen.

Investeringar

Investeringar, Mnkr	Investeringsplan	Utfall	Budgetdiff
Inventarier	0,7	0,6	0,1

Årets investeringsbudget utökades till 750 tkr för att användas till inköp av totalstation och GPS. Till följd av rabatterat pris vid inköpstillfället kostade inköpet endast 630 tkr, vilket innebär 120 tkr lägre investeringskostnad än budgeterat.

Åtgärder för budgetbalans

Intäkterna för Plan och Kart och data ökade under hösten vilket bidrog till det slutliga överskottet. Nämndens intäkter är svåra att förutse särskilt i rådande konjunkturläge, vilket kan påverka nämndens resultat både positivt och negativt. Ärendeingången kopplad till bygglov spås framåt vara något lägre till följd av förändring i plan- och bygglagen som infördes i december 2025. Samtidigt ser efterfrågan på nya detaljplaner ut att vara fortsatt stark. För att möta lägre intäkter har förvaltningen effektiviserat och minskat en tjänst. Under 2026 kommer förvaltningen följa ärendeingången noga för att se om ytterligare anpassningar behöver göras. Nämnden ser i övrigt inget behov av särskilda åtgärder för budget i balans 2026.

Kommunstyrelsen

Ordförande: Benny Augustsson (S)

Vice ordförande: Mats Andersson (C)

2:e vice ordförande: Henrik Harlitz (M)

Förvaltningschef: Lena Tegenfeldt

Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomi. Kommunstyrelsen leder och samordnar planering och uppföljning av kommunens ekonomi och verksamheter. Uppgifterna framgår i kommunallagen och reglemente för kommunstyrelsen. Inom kommunstyrelsen finns ett arbetsutskott och ett personal- och förhandlingsutskott.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat, som ska bidra till att kommunfullmäktiges inriktningsmål nås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat – uppnå och förväntade resultat – genomföra. Som helhet bedömer nämnden att 10 förväntade resultat uppnås under året och att 13 pågår enligt plan. Fem förväntade resultat bedöms inte uppnås år 2025.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	 Grön	 Gul	 Röd
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv	4	3	1
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	-	2	-
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	5	6	4
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	1	2	-

Kommentar till resultatavstämning

Flera ambitionsnivåer nås, som följd av en lägre andel långtidsarbetslösa och en lägre andel invånare med låg ekonomisk standard. Det upplevda psykiska välbefinnandet ökar och den upplevda otryggheten minskar. Uppföljningen visar dock på fortsatta skillnader mellan könen. Detta gäller till exempel andelen som avstår från att gå ut ensamma och det självskattade hälsotillståndet. Det är fler kvinnor än män som uppger att de avstår från att gå ut ensamma och det självskattade hälsotillståndet ökar bland männen men ligger kvar på liknande nivåer som föregående år bland kvinnor.

Nya överenskommelser mellan olika samarbetspartners i det brottsförebyggande arbetet väntas ge god effekt på tryggheten. I det medborgarlöfte som tecknats mellan kommunen och Polisen finns ett tydligt fokus på social prevention samt på barn och ungdomar i Vänersborg. I löftet finns tre fokusområden som lägger vikten på det förebyggande arbetet. Åtgärder riktats mot att möta barn, unga och unga vuxna med normbrytande beteende och för att stärka samarbetet med föreningsliv och civilsamhälle. Det tredje fokusområdet gäller riktade åtgärder mot brottsaktiva ungdomar och unga vuxna.

I det mer långsiktiga arbetet för jämlika och jämställda förutsättningar har yrkesinspirations- och rekryteringsmässan Kompetensforum genomförts, med över 1400 besökare. Utvärderingen av mässan var i stora drag positiv, men utmaningen gällande matchning mellan kompetens bland de arbetssökande och den kompetens som efterfrågas bland arbetsgivarna kvarstår.

Kommunstyrelsen driver miljöarbetet på kommunövergripande nivå. Detta görs bland

annat genom att samordna insatser inom ramen för de klimatlöften som antagits av kommunfullmäktige och genom att följa upp de mätbara indikatorer som finns i strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030. Av de 24 löften som antagits är 23 uppstartade eller infriade. Under år 2025 har klimatarbetet även varit en stor del av den nu årliga Hållbarhetsveckan, bland annat med föreläsningar och seminarier för allmänheten.

Kommunstyrelsen har antagit två förväntade resultat - genomföra kopplat till inriktningsmålet om att vara en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan. Framtagandet av en ny energiplan löper på enligt plan och har påbörjats under hösten år 2025. Kommunen ingår i ett projekt med Dalslandskommunerna för att få stöd i processen. Ett uppdrag har påbörjats kring ett system för klimatväxling, där pengar ska kunna gå till klimatinitiativ inom alla kommunens verksamheter.

Kommunstyrelsen har antagit ett stort antal förväntade resultat kopplat till inriktningsmålet om god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag. Två mätningar som görs gäller det upplevda företagsklimatet. I SKR:s insiktsmätning är resultatet på bra nivåer. Detsamma gäller för det sammanfattande omdömet som ges i Svenskt näringslivs undersökning. Kommunens resultat ökar i samtliga områden, men når dock inte upp till ambitionsnivån. Högst betyg ges inom området upphandling, där Vänersborg ligger långt över genomsnittet för riket.

Under år 2025 har kommunstyrelserna i Trollhättan och Vänersborg slutit överenskommelsen "Tillväxt tvåstad", ett planeringsunderlag för området mellan städerna.

Flera nya etableringar har skett och i ett tätt förvaltningsövergripande arbete fortsätter detaljplanearbete i Köpmansgränd som möjliggör uteserveringar och en mer attraktiv plats. Flera evenemang i centrala Vänersborgs har genomförts under sommarmånaderna; Lilla

Paris Open, Aqua Blå, Subkult, Digiloo samt Antikrundan.

Mätningar av bemötande och service till kommuninvånarna visar på utvecklingsbehov. Det förväntade resultatet om att 90 % av medborgarna som är i kontakt med kommunen ska vara nöjda uppnås inte. Resultatet av årets mätning visar ett resultat på 81,3 %, vilket är lägre än genomsnittet i riket. Resultatet gäller för kommunen som helhet och det påbörjade arbetet med service och bemötande fortsätter, bland annat inom leaderprojektet "Att bli den myndighet vi själva vill möta".

Inom ramen för inriktningsmålet om god service är det ett förväntat resultat - genomföra som inte nås under året. Det gäller införandet av ett kommungemensamt system för identitets- och behörighetshantering. Förseningen i projektet förklaras av att SKR ännu inte lanserat den nationella lösning som ligger till grund för arbetet.

Kommunstyrelsen har samordnat arbetet i det förväntade resultatet om att bli en robust och motståndskraftig kommun. Till exempel har genomförandet av beredskapsveckan höjt kunskapsnivån i samhället om frågor som bland annat berör beredskap. Tema för veckan inkluderade totalförsvar, mat, liv och hälsa samt vatten och hemberedskap. Kontinuitetshantering är centralt inom beredskapsområdet. Som en del i detta arbete har till exempel en nödvattenövning genomförts. Arbetet med nödvattenplanen är ett långsiktigt arbete för att nå nödvattenförsörjning i händelse av kris eller krig och arbetet med denna har startats upp under hösten.

Medarbetarengagemanget når upp till målnivåerna för år 2025, tack vare gemensamt prioriterade förbättringsområden. Sjukfrånvaron har minskat både totalt i kommunen och inom kommunstyrelseförvaltningen, vilket kopplas till ett tydligt fokus på arbetsmiljö, rehabilitering och utbildningsinsatser.

Arbetet med att ta fram ett beslutsstöd för chefer pågår enligt plan. Rapporter för att se

personalstruktur och sjukfrånvaro är klara och rapporter för att se arbetad tid och övertid är i slutskedet.

Uppföljning av nämndens riktade uppdrag under planperioden

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Pågår år 2025–2027, med genomförande under år 2026–2027.

Utifrån omvärldsbevakning, intern och extern behovsanalys och inventering av pågående arbete har en detaljerad processbeskrivning tagits fram. Uppdraget följer tidplanen och har delrapporterats under september.

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar

Pågår år 2025–2026.

Förutsättningarna för samnyttjande av lokaler skiljer sig åt mellan förvaltningarna. En nulägesbeskrivning har tagits fram för att kunna följa upp kommunens samnyttjade lokaler och presenteras i lokalförsörjningsunderlaget i januari. Kommunstyrelsen har fortsatt ansvar för samordning av lokalförsörjningsarbetet och följer upp progressionen av samutnyttjandet av lokaler även efter att det riktade uppdraget avslutas under år 2026.

Digitaliseringspott

Pågår år 2025–2027.

Uppdraget genomförs enligt plan. Inom digitaliseringspotten ingick initiativ kring att utveckla beslutsstöd utifrån data från de kommungemensamma verksamhetssystemen för ekonomi och personal. Arbetet är inlett och pågående, det satte ljuset på behov av en gemensam struktur för vårt data. En inledande förstudie belyste våra olika uppbyggda trädstrukturer för organisation i respektive system och ett arbete genomförs för att ta fram styrande principer för hur det ska kunna fungera på ett enhetligt sätt som i sin tur gör att data blir jämförbar och användbar.

Landsbygdsprogram

Pågår år 2025–2027.

En kartläggning har gjorts av andra kommuners landsbygdsprogram eller liknande, inventering av kommunens stöd till landsbygdsdelarna i kommunen och behovsanalys för innehåll i

programmet. Struktur och tidplan är framtagen och programmet förväntas färdigställas under första kvartalet år 2026.

Kompetensutvecklingsprogram

Pågår under år 2025–2027 och genomförs enligt plan.

Programmet utgår från kommunens styr- och ledningsmodell med särskilt fokus på de kulturbärande delarna. Programmet pågår under en tvåårsperiod, med stöd av konsult, där cheferna är först ut följt av medarbetarna.

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	8,7	8,6	9,8
Övriga intäkter	70,2	68,8	61,3
Summa intäkter	78,9	77,4	71,1
Personal	91,5	88,6	85,7
Omkostnader	442,9	430,1	412,2
Avskrivn. & internränta	5,9	2,5	2,1
Summa kostnader	540,3	521,2	500,0
Nettokostnad	461,4	443,8	428,9
Nettobudget	480,0	461,2	441,2
Budgetdifferens	18,6	17,4	12,3

Utfall 2025-12-31

Det redovisade resultatet per december visar ett överskott på +18,6 mnkr, vilket är högre än motsvarande period förra året. Intäkterna är högre än budget och avser främst projektintäkter.

Omkostnaderna visar ett överskott och avser kommunstyrelsens anslag för oförutsett, konsult- och materialinköp samt att bidrag till Kunskapsförbundet Väst och Räddningstjänsten Fyrbodalen varit lägre än budgeterat.

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdif
Kommunstyrelsen	0,0	11,8	11,8	5,6
Kommunstyrelseförvaltningen	59,8	162,9	103,1	3,2
Räddningstjänst	0,5	43,4	42,9	3,7
Gymnasium	0,0	225,0	4,8	4,8
Vuxenutbildning	0,6	40,9	40,3	0,7
Övrig extern verksamhet	18,0	56,3	38,3	0,6
Netto	78,8	540,3	461,4	18,6

Kommunstyrelsen, politisk verksamhet
Kommunstyrelsens politiska verksamhet redovisar ett resultat på totalt +5,6 mnkr. Avvikelsen är främst övriga omkostnader och bidrag samt att all budget inte förbrukats avseende kommunstyrelsens anslag för

Personal	2025	2024	2023
Tillsvidareanställda	121	123	109
Visstidsanställda	15	3	15
Summa	136	126	124

oförutsett samt medel för socialt förebyggande arbete.

Kommunstyrelseförvaltningen

Kommunstyrelseförvaltningen redovisar ett överskott på +3,2 mnkr. Avvikelsen består av överskott på personalkostnader på grund av vakanser samt visst överskott på projekt och bidrag.

Gymnasiet och vuxenutbildningen

Gymnasieverksamheten redovisar ett överskott på +4,8 mnkr, kopplat till sänkta pensionskostnader. Dock är Vänersborgs andel av elevunderlaget något högre än budgeterat. För vuxenutbildningen redovisas ett överskott på +0,7 mnkr, som avser lägre volymer i beslutat uppdragsavtal än budgeterat.

Räddningstjänst

Räddningstjänsten redovisar ett överskott på + 3,7 mnkr. Detta beror på lägre pensionskostnader än budgeterat, utifrån uppdaterade pensionsprognoser.

Övrig extern verksamhet

Avtalsbundna köp av verksamhet och bidrag redovisar ett sammanlagt överskott på +0,6 mnkr, som främst gäller bidrag till externa parter.

Personal

Tabellen ovan återger antal månadsavlönade anställningar per den 1 november. I de fall en person har två anställningar har båda räknats in.

Det totala antalet månadsanställningar har ökat år 2025 i jämförelse med år 2024. Ökningen utgörs framför allt av visstidsanställningar, som beror på tidsbegränsat behov på grund av föräldraledigheter och tjänstledigheter samt behov av projektanställningar på IT-avdelningen.

Investeringar

Investeringar, Mnkr	Investeringsplan	Utfall	Budgetdiff
Inventarier	1,1	0,0	0
IT datorer	14,6	17,07	0
IT investering öv.	8,6	7,2	0
Summa	24,3	24,3	0

Utfallet gällande investeringar är i balans med planen inom förvaltningen. Ett kat behov av datainvesteringar har uppkommit under året. Detta har balanserats upp internt inom förvaltningen.

Åtgärder för budgetbalans

Kommunstyrelsen redovisar ett positivt resultat och har budget i balans.

Kultur- och fritidsnämnden

Ordförande: Ann-Sofie Dolk Olsson (S)

Vice ordförande: Kristina Edvinsson (M)

Förvaltningschef: Anna Svensson

Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden omfattar barn- och ungdomskultur, bidrag, stöd och stimulans till föreningar och studieförbund. Vidare ingår verksamheterna folkbibliotek, fornvård, fritidsgårdsverksamhet, huvudmannaskap för Vänersborgs museum, idrotts- och fritidsanläggningar, friluftsliv, konsthall, konstnärlig gestaltning i offentlig miljö, musik- och kulturskola, stipendier inom nämndens områden samt öppna offentliga arrangemang.

Nämndens primära målgrupp är barn och unga i åldern 0–18 år. Samtlig verksamhet ska ha särskilt fokus på att nå underrepresenterade grupper och aktiviteter och utbud ska ha geografisk spridning i kommunen.

Resultatavstämning

Nedan redovisas kultur- och fritidsnämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås. Som helhet bedömer nämnden att samtliga 8 förväntade resultat uppnås under året.

Förväntade resultat - uppnå och genomföra	 Grön	 Gul	 Röd
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv	1	-	-
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	1	-	-
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	3	-	-
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	2	-	-
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	1	-	-

Kommentar till resultatavstämning

Under året har verksamheterna aktivt arbetat med att försöka nå underrepresenterade grupper och verka i hela kommunen. Ett arbete som syftar till att skapa jämlika och jämställda

förutsättningar för invånarna. Detta har bland annat gjorts genom uppsökande verksamhet, utökat utbud samt tillgängliggörande av lokaler med gott resultat. Det har bland annat genomförts ett 70-tal aktiviteter på Torpaområdet då analyserna visat att barn och unga från detta bostadsområde är de som i minst grad besöker ordinarie verksamheter.

Det pågår aktivt arbete för att minska könsskillnaderna i verksamheterna där målbilden är att nå en fördelning om 60/40. Detta är något som förvaltningen bedömer uppnås på ett övergripande plan men även om det varierar mellan olika verksamheter.

Utifrån ett funktionsrättsperspektiv har det genomförts insatser för att skapa bättre förutsättningar för funktionshindrade att delta i förvaltningens verksamheter. Inom förvaltningen har det också arbetats aktivt med HBTQI+-frågor och ett inkluderande perspektiv utifrån den handlingsplan som tillhör HBTQI-certifieringen.

Avseende geografisk spridning är kultur och fritid fortsatt närvarande i de olika delarna av kommunen genom undervisning, nytillkomna projekt/aktiviteter och anläggningsbestånd. Det erbjuds också öppen ungdomsverksamhet på flera platser i kommunen där kultur och fritid antingen bedriver verksamheten själv eller stöttar extern part med ekonomiska medel för att det skall finnas en ändamålsenlig verksamhet.

För att barn och unga ska nå bättre skolresultat och fullfölja sina studier har det inom förvaltningen satsats mer på att skapa en relation till biblioteksverksamheten och litteratur i unga åldrar. Detta genom att fler aktiviteter har genomförts för just barn och unga på biblioteken. Inom baskulturutbudet har ett genomgående tema varit språkutvecklande arbetssätt och inom förvaltningen har barn också

erbjudits läxhjälp, vilket varit ett populärt inslag.

I arbetet med att verka för hållbarhet och minskad klimatpåverkan förväntas hållbarhetsperspektivet genomsyra hela förvaltningen. Samtliga utlåningsverksamheter når vid årets slut uppsatta ambitionsnivåer, vilket är positivt då det inte prognostiserades vid uppföljning i augusti. Inom förvaltningen har också fortsatta insatser kring granulatsäkring av konstgräsplaner genomförts för att förhindra att mikroplaster letar sig ut i naturen. Det pågår också ständig utveckling kring skötsel och automatisering i idrottsanläggningarna för att minska kommunens miljöavtryck.

För att möta förväntningar om god service och hög effektivitet arbetar kultur och fritid utifrån närhetsprincipen och en god geografisk spridning samt ett brett utbud där det ska erbjudas aktiviteter för olika åldrar och intressen. Det arbetas också ständigt med fokus på effektivisering sett till både organisation och lokalbestånd. Under året har det också genomförts ett arbete med att mäta upplevd kvalitet, service och bemötande utifrån besökare/deltagare samt föreningars perspektiv. Utifrån resultatet kan konstateras att önskad målbild uppnås. Verksamheterna kommer även att arbeta med de indikationer på förbättringsområden som framkommit.

Kultur och fritid verkar för att skapa goda förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv och under året har verksamheterna kontinuerligt följt det systematiska arbetsmiljöarbetet. Det har genomförts två organisationsjusteringar som ämnat bidra till ökad samverkan samt kompetensutnyttjande och på sikt också en bättre arbetsmiljö. Under året har verksamheterna också fokuserat på de utmaningar som framkommit i medarbetarundersökningen och det har bland annat arbetats med närvarande och tillitsbaserat ledarskap samt delaktighet och inflytande. Detta har resulterat i att kultur och fritid vid årets medarbetarundersökning nått uppsatt ambitionsnivå kopplat till beslutat förväntat resultat, något som inte prognostiserades vid uppföljning i augusti.

Uppföljning av nämndens riktade uppdrag under planperioden

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga – Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för arbetet och kultur- och fritidsförvaltningen har bidragit genom föreningsdialoger och framtagande av aktiviteter. Uppdraget förväntas att slutföras inom beslutad tidsram.

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar - Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar aktivt för att hitta bra metoder för att allmänheten på ett enkelt sätt ska kunna nyttja tomma tider i anläggningarna. Information har också gått ut till andra aktörer om att förvaltningen har lokaler som kan nyttjas när verksamheten inte är i gång och nämnden har ställt sig positiv till att nyttja andra nämnders tomma lokaler om det så återfinns ett behov. Uppdraget förväntas slutföras inom tilldelad tidsram.

Nyckeltal/jämförelsetal

Bibliotek	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckl. 24/25
Antal utlånade media	153 622	115 335	33,2%
Antal utlånade e-media	13 599	10 728	26,8%
Antal besökare	109 810	110 272	-0,4%

Musik- och kulturskolan	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckl. 24/25
Andel deltagare 6-19 år i %*	14**	12,5 **	1,5
- Varav flickor i %	67,5	69	-1,5
- Varav pojkar i %	32,5	31	1,5

* avser andel deltagare av total åldersgrupp 6-19 i kommunen

** avser föregående år, eftersläpning p.g.a. publicering

Ungas mötesplatser*	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckl. 24/25
Antal besök	20 120	23 323	-13,7%
- Varav flickor i %	36,8	42,0	-5,2
- Varav pojkar i %	60,0	55,9	4,1
- Varav annat i %	1,1	2,0	-0,9

* Under 2025 gjordes en omorganisation och ungas mötesplatser avser det samlade resultatet för Lyckans fritidsgård, Torpa fritidsgård, Timjan och Barnens kastanj.

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	4,2	4,3	5,6
Övriga Intäkter	17,3	15,0	13,9
S:a Intäkter	21,4	19,3	19,5
Personal	61,3	60,4	59,4
Omkostnader	105,5	98,0	87,5
Avskrivn. & internränta	2,5	2,1	2,1
S:a Kostnader	169,2	160,5	149,0
Nettokostnad	147,7	141,2	129,5
Nettobudget	150,4	143,2	130,1
Budgetdiff	2,6	2,0	0,6

Årets resultat uppgår till 2,6 mnkr, vilket innebär en avvikelse mot budget med 2 %. Jämfört med 2024 är det en förbättring med 0,6 mnkr samtidigt som nettokostnaden ökat med 5 % jämfört med föregående år. Budgetposter varierar över tid och mellan olika enheter men överlag är orsaken att nämnden har avsatta medel för kommande hyreshöjning i Arena Vänersborg, motsvarande 3 mnkr. Då investeringen skjuts framåt ligger medlen kvar som ett överskott. Bortsett från hyreskompensationen är nämndens resultat i nivå med budget.

Årets redovisade intäkter överstiger budget vilket beror på ökade statsbidrag. Personalkostnader understiger budget till följd av vakanshållning samt sjukfrånvaro.

Verksamhetsområde, mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budget -diff.
Nämnd och administration	0,5	13,2	12,7	0,5
Kultur	7,8	69,9	62,1	-0,9
Fritid	13,2	86,0	72,9	3,0
Netto	21,4	169,2	147,7	2,6

Nämnd och administration redovisar ett positivt resultat vilket främst beror på något lägre kostnader för arvoden inom nämnd samt lägre personalkostnader på grund av att förvaltningen inte återbesatt 0,5 tjänst som administratör.

Kultur omfattar allmän kultur, konsthall, bibliotek, musik- och kulturskola samt Kulturhuset och Vänersborgs museum och redovisar ett underskott. Inom Bibliotek beror underskottet på att förvaltningen organiserat om verksamheten och tillsatt andra kompetenser än man haft tidigare, med sikte på nutida och framtida behov. Underskottet beror också på att förvaltningen medvetet lagt mer pengar än

budgeterat på programverksamheten, då förvaltningen som helhet har ett överskott. Inom Konsthall beror underskottet på högre personal- och verksamhetskostnader än vad som är budgeterat. Inom övriga enheter redovisas överskott på grund av lägre personalkostnader eller resultat nära balans.

Fritid omfattar idrottsanläggningar, fornvård, friluftsliv samt mötesplatser för unga och redovisar ett positivt resultat. Inom idrottsanläggningar beror överskottet främst på kompensation för investeringar i anläggningar som inte aktiverats. Därtill även lägre personalkostnader på grund av tillfälliga vakanser och sjukskrivning inom personalstyrkan som inte har ersatts.

Fritidsgårdsverksamheten redovisar ett underskott på grund av tillfälligt högre personalkostnader som verksamheten inte kunnat påverka.

Personal

Personal	2025	2024	2023
Tillsvidadareanställda	97	94	97
Visstidsanställda	6	11	4
Summa	103	105	101

Investeringar

Mnkr	Investeringsplan	Utfall	Budgetdiff.
Inventarier	3,0	2,7	0,3
Konstnärlig gestaltning	1,0	1,0	0,0
Netto	4,0	3,7	0,3

Investeringar avser inventarier och verksamhetsanpassningar samt konstnärlig gestaltning.

Under året har investeringar bland annat gjorts i traktor, gräsklippare och elfordon inom anläggningar. Inom bibliotek har investeringar gjorts i nya hyllor till skyddsrum och biblioteket i Vargön samt meröppet i Vargön. Investering i konstnärlig gestaltning har skett på Holmängenskolan samt på Sportcentrum.

Åtgärder för budgetbalans

Förvaltningen ser över ambitionsnivån inom de enheter som uppvisar underskott

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Ordförande: Anneli Guilotte (S)

Vice ordförande: Lena Eckerbom Wendel (M)

Förvaltningschef: Eddie Sandin

Verksamhetsbeskrivning

Nämnden är både en vanlig kommunal nämnd och en självständig myndighet. Som myndighet kan nämnden besluta om att ställa tvingande krav på till exempel företag i miljöskyddsfrågor. Nämnden har i uppdrag att arbeta för efterlevnaden av de lagar och förordningar som rör miljö- och hälsoskydd, avlopp, livsmedel, tobak, läkemedel, strålskydd och naturvård. Verksamheten deltar i arbetet med Miljöprogram 2030, både vad gäller planering och genomförande. Naturvårdsprojekt med beviljade bidrag är andra stora arbetsuppgifter. Verksamhetens insatser styrs till stor del av inkommande ärenden såsom anmälningar, klagomål, ansökningar och remisser.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat – uppnå och förväntade resultat – genomföra. Som helhet bedömer nämnden att 6 förväntade resultat uppnås under året. 2 förväntade resultat prognosticeras inte uppnås under året.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	 Grön	 Gul	 Röd
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	1	-	-
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	2	-	2
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	1	-	-

Kommentar till resultatavstämning

Samtliga fastigheter som idag inte har kommunalt VA ska vara registerförda senast utgången av 2027-
Arbete fortlöper enligt plan. Insatsen som krävs för att uppnå resultatet genererar inga intäkter.

Resurser som idag arbetar med intäktsfinansierad tillsyn kommer fortsatt behöva prioritera denna insats vilket i sig innebär en risk att intäkterna inom avlopp inte når upp till budgeterad nivå under kommande år.

Nöjda tillståndssökande av enskilt avlopp, index 2025 års NKI (mätår2024) hamnade på 73. Ambitionsnivån var 69, resultatet uppnås.

NKI inom Livsmedel 2025 (mätår 2024) hamnade på 87, Ambitionsnivån var 82, resultatet är uppnått.

NKI inom miljö och hälsa -2025 års NKI (mätår 2024) hamnade på 71, ambitionsnivån var 78. Resultatet uppnås därmed inte. Aktiviteter pågår för att öka måluppfyllelse. Bland annat kommer deltagande i leaderprojekt med syfte att stärka företagsklimatet genomföras. Resultatet ser hittills ut att peka uppåt för mätår 2025, men slutliga resultatet kommer inte förrän 2026.

Mätning av Nöjd kund-index (INSIKT) för nämndens myndighetsområden inom Tobak från och med januari 2025 kan inte påbörjas. SKR har beslutat att inte genomföra de planerade mätningar inom myndighetsområdet Tobak. Orsaker till detta är, enligt Enkätfabriken (som genomför själva mätningarna), svagt intresse och svårt att avgränsa mot andra områden.

Medarbetarengagemang (HME) miljö- och hälsoskyddsnämnden- Medarbetarenkäten som genomfördes under hösten visar att resultatet uppnås. HME landade på 83, även ambitionsnivån var 83.

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	0,4	0,2	0,2
Övriga Intäkter	5,3	4,4	4,5
S:a Intäkter	5,7	4,6	4,7
Personal	14,2	13,7	13,0
Omkostnader	3,2	2,6	3,1
Avskrivning & int.ränta	0,1	0,1	0,1
S:a Kostnad	17,5	16,4	16,2
Nettokostnad	11,8	11,8	11,5
Nettobudget	12,2	12,0	11,4
Budgetdiff	0,4	0,2	-0,1

Nämnden uppvisar i 2025 års bokslut ett överskott om 0,4 mnkr, en avvikelse mot budget på 3,4 procent. Överskottet beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat.

Ekonomisk analys

Årets redovisade intäkter överstiger budget med 0,4 mnkr. Överskottet förklaras främst av erhållna bidrag för LONA-projekten *Nygårdsängen del 2* samt *Invasiva arter*.

Vid årets slut är personalkostnaderna 0,8 mnkr lägre än budgeterat. Detta beror huvudsakligen på vård av barn, sjukfrånvaro, föräldraledighet samt en tillfällig vakans inom naturvård.

Omkostnaderna överstiger budget med 0,8 mnkr. Avvikelsen förklaras främst av kostnader kopplade till LONA-projekten, som nämns ovan, samt konsultkostnader för att täcka tillfällig vakans inom naturvård.

Föregående år visade nämnden ett överskott mot budget med 0,2 mnkr. I delårsrapporten per augusti 2025 prognostiserades en positiv avvikelse mot budget på 0,2 mnkr. Det faktiska resultatet blev 0,2 mnkr bättre än prognosen. Avvikelsen mellan prognos och utfall beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat till följd av föräldraledighet, vård av barn samt sjukfrånvaro. Intäkterna blev högre vid årsslut än vad som prognostiserades i augusti, främst inom avlopp och miljöskydd.

Personal *	2025	2024	2023
Tillsvidare anställda	18	18	18
Visstid anställda	2	1	2
Summa	20	19	20

Tabellen ovan återger antal månadsavlönade anställningar per den 1 november. I de fall en person har två anställningar har båda räknats in.

På grund av tjänstledigheter har verksamheten haft två visstidsanställningar under delar av året.

Nämndens budget utökades 2025 med 500 tkr för att möjliggöra personalförstärkning. Denna resursförstärkning har valts att läggas inom området små avlopp, vilket har inneburit att teamet utökats med en person.

Åtgärder för budgetbalans

Nämnden bedömer att det inte finns behov av särskilda åtgärder för att uppnå budget i balans under 2026. Det är dock fortsatt viktigt att följa utvecklingen inom den avgiftsfinansierade delen av verksamheten för att säkerställa att intäkterna uppnår budgeterade nivåer.

Samhällsbyggnadsnämnden

Ordförande: Ann-Mari Jonasson (S)

Vice ordförande: Tomas Öberg (C)

2:e vice ordförande: Tor Wendel (M)

Förvaltningschef: Daniel Jerling

Verksamhetsbeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för stora delar av kommunens tekniska verksamhet, såsom drift och anläggning inom park och gata, projektering samt trafikärenden. Vidare handhas fastighetsförvaltning, lokalvård, måltidsproduktion till skola och äldreomsorg samt en del övrig intern service, såsom bilpool och vaktmästeri. Balansräkningsenheterna VA- och renhållningsverksamheterna ingår också.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat – uppnå och förväntade resultat – genomföra. Som helhet bedömer nämnden att 6 förväntade resultat uppnås under året. 6 förväntade resultat uppnås inte.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	Grön 	Gul 	Röd
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv	0	0	0
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	0	0	1
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	4	0	3
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	2	0	1
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	0	0	1

Kommentar till resultatavstämning

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Fler högstadie- och gymnasieelever besöker skolrestaurangerna, andel %
82 % av högstadieeleverna åt i skolrestaurangerna 2025, vilket innebär att målet

på 84 % inte uppnås. Resultatet varierar mycket mellan skolorna, vilket bedöms delvis bero på skillnader i måltidsmiljön. Att resultaten har sjunkit sedan föregående uppföljning förklaras delvis av tidigare dokumentationsfel.

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Minska energiförbrukningen i kommunens lokaler, antal kWh/kvm. Utfallet är 126 kWh/kvm, vilket innebär att målet för 2025 uppfylls.

Energioptimera gatubelysningsbeståndet, antal kWh/år och andel LED/SMART på befintligt bestånd. Energiförbrukningen ökade med 13 % mellan 2024 och 2025, vilket innebär att målet om en årlig minskning med 2 % inte uppnås. Ökningen beror framför allt på att tidigare besparingsåtgärder inom gatubelysningen avslutades under 2024, då tänd- och släckningstider återgick till det normala av trygghetsskäl. Samt att belysningsbestånd har vuxit under året. Däremot nås delmålet om att öka andelen LED och smart belysning. Under 2025 byttes 214 armaturer till LED, vilket motsvarar en ökning på 2,42 %.

Kostenheten är en klimatsmart verksamhet som levererar/produserar måltider med låg klimatpåverkan, kg CO₂-ekv/kg inköpta livsmedel och gram matsvinn/serverad portion. Klimatpåverkan 2025 är 1,6 kg CO₂-ekv/kg, vilket når målet. Matsvinnet är däremot 43 g per portion, över ambitionsnivån på 35 g. Ökningen beror delvis på att elever tar mer mat än de äter och behovet att säkerställa tillräckliga mängder vid leverans till mottagningsköken. Arbetet med att minska svinn fortsätter 2026

Minska andel tomställda lokaler mätt ur befintligt bestånd, andel (%). Andelen tomställda lokaler är 8,41 % (målet 2 % uppnås inte), en

ökning från 6,9 % i december 2024, främst på grund av Norra skolan som tillkommit som outhyrt objekt. Lokaler för eventuell försäljning identifieras och en process för försäljning ska tas fram. Från 2025 ingår projekt- och driftchefer i kommunens lokalförsörjningsgrupp för att stärka arbetet med ändamålsenlig lokalförsörjning.

Debiterad volym avloppsvatten ska öka, andel (%). Ambitionsnivån för 2025 (37 %) har överträffats med ett utfall på 38,5 %. Icke debiterad volym dricksvatten ska minska, andel (%). Ambitionsnivån för 2025 (24 %) har uppnåtts med ett utfall på 14,3 %.

Utred kostnad och pay-off tid för utbyte på kort tid av samtlig återstående gatubelysning till LED/smart belysning, som underlag för inspel i kommande MRP. Uppdraget är genomfört och har presenterats i en konsekvensanalys som bilaga i förslag till MRP.

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Effektivera handlägningsprocessen av felanmälningar gatuenheten, andel avslutade/handlagda inom 30 dagar (%). 84 % av felanmälningsärenden avslutades eller hanterades inom 30 dagar 2025, vilket överträffar målet på 80 %.

Bra genomförande av införandet av hushållsnära avfallsinsamling, kundnöjdhet andel (%) Kundnöjdheten blev 76,8 % 2025, under målet på 93 %. En egen undersökning genomfördes eftersom SCB:s medborgarundersökning inte fullt ut mäter rätt aspekter och endast publiceras vartannat år. Skillnader i metod och målgrupp gör jämförelser svåra. Nästa mätning 2026 blir viktig för tydligare slutsatser. Trots att målet inte uppnås är bedömningen att införandet av fyrfackssystemet har fungerat väl med få klagomål, tack vare kommunikationsplan, regelbundna avstämningar och fokus på gott kundbemötande.

Indexera upp resultatet av nivåerna från tidigare utredning av gatuunderhåll (11 respektive 17 MKR) till 2025 års kostnadsnivåer som underlag för inspel till nästa MRP. Uppdraget är genomfört

och har presenterats i en konsekvensanalys som bilaga i förslag till MRP.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Index för hållbart medarbetarengagemang ska uppgå i nivå med rikssnitt, index medarbetarengagemang. HME 2025 är 77, under målet på 80 och oförändrat från 2024. Måttet för motivation har ökat medan ledarskap och styrning minskat något. Utfallet kopplas till tidigare ekonomisk återhållsamhet och hög personalomsättning i ledning och stödfunktioner. Ökad motivation bedöms bero på insatser för delaktighet, engagemang och trivsel, inklusive inspirationsföreläsning och systematiskt arbetsmiljöarbete. Resultatet följs upp med handlingsplaner.

Uppföljning av nämndens riktade uppdrag under planperioden

Samtliga tilldelade uppdrag från kommunfullmäktige till samhällsbyggnadsnämnden har slutförts inom den tilldelade tidsperioden.

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Utvecklingsledare på kommunstyrelseförvaltningen samordnar det förvaltningsövergripande arbetet. Samhällsbyggnadsförvaltningen deltar i framtagandet av handlingsprogrammet, och diskussioner om befintligt arbete kring barn och unga har förts i ledningsgruppen.

Underhållsplan för fastighetsbeståndet

I samband med beslut om Mål- och resursplan 2026–2028 presenterades rapporten Underhållsöversikt 2025–2034 med prioriterat underhållsbehov och en 10-årig underhållsplan. Dokumenten har reviderats och överlämnats till kommunfullmäktige som återrapportering. Underhållsplanen är ett levande dokument och kommer att uppdateras löpande.

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar
Samnyttjande av lokaler behöver värderas utifrån säkerhetssynpunkt för samhällsviktiga verksamheter och infrastruktur. Ett förhöjt säkerhetsläge begränsar möjligheterna till samnyttjande och uthyrning av lokaler. Förtätning i kontorslokaler är redan genomförd och ytterligare förtätning anses inte lämplig.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveck- ling 25/24
Fastigheter och lokaler			
Totalt fastighetsbestånd, yta kvm	248 212	247 932*	1,1%
Outhyrda kvm andel (%)	8,4	6,9**	1,5%
Totalt fastighetsunderhåll kr/kvm	149	172	-13,4%
Gator och utemiljö			
Gatuunderhåll kr/km	84,6	93,2	-9,3%
Kost och service			
Måltider antal 1000-tal portioner/år	1 832	1 677***	-
Städyta 1000-tal kvm/dag	187	185	1,1%
Kretslopp & Vatten			
Odebiterat renvatten, andel (%)	14,3	18,8	-23,9%
Insamlat kommunalt avfall kg/invånare	158	173	-8,7%

*Värdet för bokslutet 2024 har justerats från 248 226 till 247 932

**Värdet för bokslutet 2024 har justerats från 4,5 till 6,9

***Antal serverade portioner inom social omsorg beräknades

2024 i dygnsportioner. From 2025 ny prismodell där dygnsportioner delats upp i beställning av separata portioner för lunch och middag.

Det totala fastighetsbeståndet ökade marginellt under året, följande köp av fastighet på Sanden, planerad som ett framtida parkeringshus. Andelen outhyrda kvadratmeter har ökat på grund av att Norra Skolan räknats som uthyrd 2024. Fastighetsunderhållet har minskat sedan föregående år, bland annat mot bakgrund av att planerat arbete vid Skördegatans förskola fortsatt dragits med förseningar efter entreprenadkonkursen.

Gatuunderhåll minskade sedan 2024, främst till följd av mindre vinterväghållning, med färre snöfall 2025.

Måltiderna minskade från 2024 till 2025. Störst minskning återfinns bland högstadieläver, motsvarande 10,1 procent. Totalt var förändringen marginell för förskolor, låg- och mellanstadiet. Pedagogiska måltider ökade mot

beställning, motsvarande 35,8 procent. För socialförvaltningen blev minskningen 1,9 procent lägre än beställningen. Städytan har ökat marginellt under 2025. Odebiterat renvatten för 2025 uppgick till 14,3 procent, till följd av svinn i ledningsnätet. Arbetet att sanera vatten-, avlopp- och dagvattenledningar har intensifierats under året, vilket tyder på positiv inverkan på driften av ledningsnätet, då vissa akuta behov sannolikt har kunnat avhjälpas i samband med saneringsarbetet samt att färre vattenläckor har uppstått.

Insamlat kommunalt avfall minskade under 2025. Troligen till följd av pågående omställning till hushållsnära avfallsinsamling samt att fler textilier lämnas direkt till Kretsloppsparken, vilket kan tyda på förbättrat sorteringsbeteende hos hushållen.

Ekonomi

Resultaträkning skattefinansierad verksamhet

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	6,6	7,3	16,2
Övriga Intäkter	524,0	484,3	453,3
S:a Intäkter	530,5	491,6	469,6
Personal	181,3	182,6	176,2
Omkostnader	311,0	262	244,7
Avskrivning & int.ränta	154,6	144,7	128,3
S:a Kostnad	646,9	589,3	549,2
Nettokostnad	116,4	97,7	79,6
Nettobudget	123,9	105,9	93,9
Budgetdiff	7,5	8,2	14,3

Samhällsbyggnadsnämnden redovisade ett överskott mot budget om 14,9 mnkr, varav den skattefinansierade verksamheten redovisade 7,5 mnkr i överskott och den taxefinansierade verksamheten 7,4 mnkr i överskott. I delårsrapporten per augusti prognostiserades ett budgetöverskott om 5,3 mnkr för nämnden. Förklaringar till avvikelser beskrivs i senare avsnitt.

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budget-diff
Nämnd/Adm	2,6	12,5	9,9	4,2
Gata/Tekniska	96,0	183,4	87,5	8,1
Fastighet	250,4	268,5	18,2	-5,6
Kost/Service	181,6	182,5	0,9	0,7
VA-verksamhet	109,9	105,6	-4,2	4,2
Renhållning	48,9	45,7	-3,2	3,2
Summa	689,4	798,2	108,9	14,9

Ekonomisk analys

Nämnd och administration redovisade ett budgetöverskott om 4,2 mnkr. Överskottet beror främst på centralt förfogandeanslag som inte har förbrukats, 3,8 mnkr, samt under året flera tjänstevakanser i förvaltningsledning och administrativa enheten.

Gatuenheten redovisade ett överskott om 8 mnkr. Överskottet beror bland annat på budgeterade kapitalkostnader med helårseffekt, där projekt försenats och kapitalkostnaden uteblivit, totalt 1,3 mnkr. Gatuenheten har under året fått ett driftsanslag på 3,0 mnkr, avseende rivning av belysningsstolpar utmed statliga vägar. Projektet försenades, och redovisade utfall 0,6 mnkr, innebärande ett överskott på 2,4 mnkr. Renovering av Dalbobron inleddes under året, och i samband med besiktningar upptäcktes allvarliga skador i nedre del av bropelarna. Upptäckterna föranledde akut stängning. Bron ersattes under hösten med en trafikfärja. För att täcka kostnaderna för trafikfärjan tilldelades ett tillfälligt driftanslag om 12,0 mnkr. Totala avstängningskostnader redovisade 11,3 mnkr, motsvarande ett överskott på 0,7 mnkr. Mycket av det övriga planerade underhåll har därmed fått stå tillbaka, till förmån för broavstängningen, vilket även det bidragit till verksamhetens överskott.

Vänersborgs kommun nådde under 2025 förlikning i tvist med Sjöfartsverket gällande kostnader för tidigare renovering av Gropbron. Inbetalning till kommunen gjordes på 7,5 mnkr och tillföll Gatuenheten. Kostnaden för investeringen uppgick till 6,0 mnkr och uttrangerades till Gatuenheten, vilket innebär ett överskott till verksamheten på 1,5 mnkr.

Fastighetsverksamheten redovisade ett underskott om 5,6 mnkr. Främst drivande till underskottet är drift och förvaltning, totalt 10,1 mnkr, varav 5,4 mnkr motsvarade bokförd avskrivningsskuld. Resterande underskott förklaras främst i ökade kostnader för el, värme, yttre skötsel samt akut reparation och underhåll. Budgetunderskottet balanseras ut av under året fler fastighetsavyttringar än prognostiserat, genererande ett överskott om 3,8 mnkr.

Kostenheten redovisade ett resultat i balans med budget. En ny prismodell introducerades 2024, där implementering och utvärdering av modellen fortsatte under 2025. Modellen innebär bland annat att redovisat över- eller underskott regleras mot kundförvaltningarna om det överstiger 0,5 mnkr. Årets resultat, innan reglering, redovisade 1,4 mnkr. Överskott beror främst på intäkter utöver avtal.

Serviceenheten redovisade ett överskott om 0,7 mnkr. Överskott hämtas från försäljning av städutrustning samt att man budgeterat för utvidgning av arbetsledare och att en enhetschef har gått över till förvaltning och service.

Personal	2025	2024	2023
Tillsvidareanställda	354	354	349
Visstidsanställda	49	40	43
Summa	403	394	392

Förändring mellan åren 2025 och 2024 är en ökning med totalt 9 anställda. Antalet tillsvidareanställda är oförändrat, medan visstidsanställningarna har ökat. Ökningen beror främst på vikarier för tjänstlediga medarbetare, såsom för studieledighet, föräldraledighet, sjukskrivning, samt visstidsanställningar, i väntan på beslut om framtida avtal.

Investeringar

Investeringar, Mnkr	Investerings- plan	Utfall	Budget- diff
Nämnd/Adm	-	-	-
Gata/Tekniska	71,1	46,6	24,5
Fastighet/Hamn	189,3	98,1	91,2
Kost/service	1,4	1,2	0,2
VA-verksamhet	193,7	178,6	14,7
Renhållning	62,5	44,7	17,8
Exploatering	54,5	22,2	32,3
Netto	572,5	391,7	180,8

Nämndens investeringar redovisade 391,7 mnkr för helåret, vilket är lägre än helårsprognosen från augusti, 403,2 mnkr. Överskottet, 180,8 mnkr, beror främst på fördröjningar i flera pågående projekt, samt projekt som planerats under året, men som ännu inte kunnat påbörjats.

Gatuenheten redovisade överskott mot budget, 24,5 mnkr. Avvikelsen beror till stor del på Dalbobron, med budget 25 mnkr för 2025 samt med utfall om 7,2 mnkr för helåret.

Renoveringen är inte färdigställd och projektet fortsätter under 2026.

Flera andra projekt har dessutom färdigställts under året, men till ett lägre utfall än budgeterat, däribland GC-väg Almgatan och GC-väg Fabriksgatan till Repslagarvägen, vilka samtliga bidragit till överskottet.

Projekt Bergagården budgeterade initialt 10 mnkr. Utmanande tidplan och komplicerad terräng, medförde att projektets kostnader ökade till 13 mnkr. Projektet är i stort färdigställt, med undantag för permanent elanslutning som beräknas ske i början av 2026. En omfördelning av budgetmedel beslutades under 2025 för att täcka kostnadsökningen, 3 mnkr.

Fastighetsinvesteringarna uppgick till totalt 54,4 mnkr, innebärande ett överskott om 128,9 mnkr. Takbyte Arena Vänersborg budgeterades för året 20,9 mnkr, med redovisad avvikelse om 17 mnkr. Projektproduktionen har flyttats fram för att kunna göra takbytet under 2026. Under året har belysning bytts ut i Arenan. Projekt Boende för personer med sammansatta behov budgeterades med 22 mnkr för 2025, men valdes under året att pausas efter beslut i socialnämnden.

Projekt B-hus Sportcentrum har försenats då

förvaltningen valt paketera flera projekt i ny upphandling med strategisk partnering.

Skredsäkring av Vargöns hamn redovisade ett utfall på 43,7 mnkr för 2025. Projektet är något försenat och förväntas slutföras våren 2026. Projektet finansieras i sin helhet med bidrag från SGI (Sveriges Geologiska Institut).

Underhållsinvesteringar budgeterades 30 mnkr för 2025, och redovisade utfall på 18,2 mnkr. Överskottet beror främst på fördröjning för projektet Skördegatans förskola, som försenast 6 månader följande entreprenadkonkursen, men där ny entreprenör nu upphandlats. Öxnereds förskola tilldelades tilläggsbudget under 2025, 18 mnkr, i planerad underhållsinvestering. Politiskt beslut togs senare under året för byggnation av ny förskola, med ny total budget gällande från 2026, motsvarande 65 mnkr.

VA-investeringarna redovisade 178,9 mnkr för 2025, med överskott om 14,7 mnkr. Skräcklans vattenverk pågår med byggnation enligt tidsplan. Projektbudgeten har gått från 255 mnkr till 272 mnkr, inklusive byggherrekostnader och bidrag från myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Projektet beräknas färdigställt till 2027.

Rörvik Vattenverk stod till störst del klart 2024, men där arbetet fortsatte även under 2025, med renovering reservoarer. Slutkostnad för projektet prognostiseras till 98,8 mnkr, vilket är en fördyring gentemot ursprunglig budget, 91 mnkr.

Projektet förändrad avfallshantering för renhållningsverksamheten fortlöpte under 2025, med redovisat utfall om 43,7 mnkr. Utmaningar har funnits beträffande logistik och behov av alternativa lösningar, vilka hanterats genom god planering och dialog.

Exploateringsprojekten redovisade 22,2 mnkr, vilket innebär ett överskott om 32,3 mnkr. Projektet Sanden Södra har inte kunnat fortlöpa i den takt som var planerat, och tilldelades dessutom tilläggsbudget under 2025 i samband med fastighetsförvärv, 15 mnkr, vilket medfört redovisat överskott om 6 mnkr.

Strategiskt markinköp lämnade för året ett överskott om 9 mnkr. Exploatering av bostadsområdet i Källeberg, Brålanda, färdigställdes under året, med redovisat utfall 2,3 mnkr.

Åtgärder

I likhet med 2024, inleddes 2025 med stor osäkerhet och flera ekonomiska utmaningar, varför flera besparingsåtgärder fortsatt också under det här året. Fleråriga besparingar har haft som följd att påverka verksamheterna utifrån ökad belastning hos personal, fördröjda underhållsplaner samt utmaningar att upprätthålla kvalitet i tjänsteleveransen. För flera och större fastighetsprojekt som fördröjts, förskjutits eller inte kunnat påbörjas under året, har flera av anledningarna varit svåra att påverka för verksamheterna, såsom utdragna upphandlingar eller entreprenadkonkurser.

Balansräkningsenhet VA-verksamhet

Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Intäkter	109,9	93,6	80,4
Verksamhetens kostnader	57,6	55,2	52,8
Avskrivningar	25,1	20,9	18,4
Kostnader	82,7	76,1	71,2
Ränta	23,0	19,6	13,2
Årets resultat	4,2	-2,1	-4,0
Nettobudget	0,0	0,0	0,0
Budgetavvikelse	4,2	-2,1	-4,0

Balansräkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Anläggningstillgångar	1 233,6	1 044,8	913,0
Omsättningstillgångar	2,9	4,8	3,7
Summa tillgångar	1 236,5	1 049,6	916,7
Årets resultat	4,2	-2,1	-4,0
Långfristiga skulder	1 061,0	940,0	691,3
Kortfristiga skulder	171,3	111,7	229,4
Summa skulder och eget kapital	1 236,5	1 049,6	916,7

VA-verksamheten redovisade budgetöverskott, 4,2 mnkr, för helåret. Inför 2025 höjdes VA-taxan med 20 procent för att bidra till att täcka delar av den ackumulerade skulden till de skattefinansierade verksamheterna om 5,2 mnkr.

Inför 2025 fanns därför ett planerat överskott.

Med bakgrund av utökade arbeten med bassänger på anläggningen, försenades aktivering av projekt Rörviks vattenverk, vilket genererade ett överskott, ca 1,4 mnkr, för årets avskrivningar.

Tidigare beslutad punktskatt för produktion av biogas slopades av Europeiska kommissionen, vilket innebar ett överskott, 1,4 mnkr, då avsatta budgetmedel därför inte förbrukades. Överskottet jämkades dock av lägre intäkter än beräknat, högre räntekostnader än budgeterat samt utbetalda skadestånd till följd av försäkringsregresser för ledningsproblematik vid tidigare års skyfall.

Investeringsvolymen har under året varit fortsatt hög och påverkat storleken på VA-taxan, främst genom ökade kapitaltjänstkostnader i takt med att avskrivningar aktualiseras och ränteläget stigit. För 2025 ökade dessa kostnader med 7,2 mnkr, jämfört med 2024.

Balansräkningsenhet renhållningsverksamhet

Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Intäkter	48,9	44,8	36,1
Verksamhetens kostnader	38,5	37,8	32,5
Avskrivningar	5,4	4,1	4,5
Kostnader	44,0	41,8	36,9
Ränta	1,7	1,5	1,2
Årets resultat	3,2	1,5	-2,0
Nettobudget	0,0	0,0	0
Budgetavvikelse	3,2	1,5	-2,0

Balansräkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Anläggningstillgångar	93,7	54,5	57,1
Omsättningstillgångar	0,5	1,4	0,9
Summa tillgångar	94,3	55,9	58,0
Årets resultat	3,2	1,5	-2,0
Långfristiga skulder	46,0	49,0	51,3
Kortfristiga skulder	45,0	5,4	8,7
Summa skulder och eget kapital	94,3	55,9	58,0

Avfallstaxan höjdes delvis inför 2025. Höjningen genererade ca 1 mnkr i ytterligare intäkter, i syfte att täcka planerade och ökade driftkostnader, främst kopplade till projektet för fastighetsnära insamling av förpackningar.

Under året konstaterades höjda intäkter för sålt material, framförallt för trä/ris och grot. Materialintäkterna, högre konsumtionsintäkter från renhållningstaxan, lägre tippavgifter för hushållsavfall samt ersättningen från Naturvårdsverket, bidrog gemensamt till årets överskott.

Kärl och renhållningsfordon, hänförligt projektet fastighetsnära insamling av förpackningar, aktiverades först efter sommaren efter fördröjning från leverantören, vilket bidrog med ett överskott på avskrivningar, 1,5 mnkr. Dessa överskott har mötts upp av ökade kostnader för bränsle, fordonsreparationer, informationsinsatser och fastighetsunderhåll. Ersättningen från Naturvårdsverket för fastighetsnära insamling steg dessutom för perioden juli – december, då insamling skett även för villor i kommunens tätorter.

Socialnämnden

Ordförande: Dan Nyberg (S)

1:e Vice ordförande: Magnus Ekström (KD)

2:e Vice ordförande: Robin Skenhede (M)

Förvaltningschef: Karin Hallberg

Verksamhetsbeskrivning

Socialförvaltningen är indelad i åtta verksamhetsinriktningar och leds av en förvaltningschef samt sju verksamhetschefer.

Nämnd och nämndsadministration organiserar förutom socialnämnden den *administrativa avdelningen och kvalitet och utveckling*. Här finns funktioner inom ekonomi, HR, kansli, utveckling, IT samt medicinskt ansvarig sjuksköterska socialt ansvarig samordnare.

Äldreomsorgen har tre verksamhetsinriktningar där *Särskilt boende (Säbo)* ger vård och omsorg till personer med behov av plats i boende. *Hemtjänst (Htj)* ger personer i behov av vård och omsorg i den enskildes hem och inom *Vård stöd och utredning (VSU)* organiseras förebyggande verksamhet, dagverksamhet, korttidsverksamhet, biståndsbedömning samt hälso och sjukvård.

Individ- och familjeomsorgen (IFO) ansvarar bland annat för försörjningsstöd, familjestöd och missbruksstöd.

Personligt stöd och omsorg (PSO) ansvarar för insatser till personer med funktionsnedsättning inom LSS och SoL.

Arbete, sysselsättning och integration (ASI) ansvarar bl.a. för arbetet med människor som har svag ställning på arbetsmarknaden samt med integration.

Resultatavstämning

Nedan redovisas socialnämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Socialnämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat - uppnå och förväntade resultat - genomföra. Av socialnämndens bidrag till inriktningsmålen som helhet prognosticeras 12

uppnås under året, medan 3 förväntade resultat prognosticeras inte uppnås under året. Tilldelade målvärden från KF ingår inte i nämndens redovisning nedan.

Förväntade resultat - uppnå och genomföra			
	Grön	Gul	Röd
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv	7	3	1
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	0	0	0
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	2	0	0
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	3	0	2
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	0	0	0

Kommentar till resultatavstämning

Mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Ett av 11 resultat uppnås inte; Brukarbedömning gruppbostad LSS – Personalen pratar så brukaren förstår. Resultatet uppgår till 58% och nämndens ambition för 2025 är 64%. Som en del av arbetet kopplat till detta resultat har personligt stöd och omsorg under 2025 satt in språkbudsutbildningar för chefer och medarbetare.

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Förvaltningen följer detta målvärde. Bedömningen utifrån socialnämndens perspektiv för detta mål är delvis måluppfyllelse.

Ekologiskt hållbar med minskad klimatpåverkan
Båda målen uppnås, däribland målet om minskat antal körda km inom hemtjänsten genom införande av läkemedelsautomater.

God service och hög effektivitet

Två av de fyra resultaten uppnås inte; Företagsklimat – Insikt – Serveringstillstånd, då

index uppgår till 78.98 baserat på 2024 års resultat och nämndens ambition är 89 (=2023 års resultat). I Kolada når vi grönt baserat på index där. Väntetiden till särskilt boende nås inte, men har förbättrats från 130 till 92 dagar.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Resultatet uppnås inte under 2025 avseende HME eller sjukfrånvaro. Flera enheter har arbetat med ökad delaktighet för att uppnå målen. Det som kan ha påverkat medarbetarna och därmed resultatet negativt är att förvaltningen arbetat intensivt med effektiviseringar och sparåtgärder. Även en hög sjukfrånvaro ger många negativa konsekvenser.

Uppföljning av nämndens riktade uppdrag under planperioden

Samtliga tilldelade uppdrag från kommunfullmäktige till socialnämnden; handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga, utredningsuppdrag om ungdomsansättningar och bättre nyttjande av lokaler och anläggningar, har slutförts eller förväntas slutföras, inom angiven tidsperiod.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2024	Budget 2025	Bokslut 2025	Utv. 24/25
Äldreomsorg				
Äldreboendeplatser	362	362	362	+/-0
Korttidsplatser	26	26	26	+/-0
Hemtjänst, vårdtagare	716	730	723	+1 %
Hemtjänst, timmar	252 723	257 000	254 807	+1 %
Hemsjukvård, inskrivna	1 063	1 090	1 003	-6 %
Betalansvar, vård dagar	47	70	18	-62 %
Personligt stöd och omsorg				
Boendeplatser LSS/SoL	188	186	185	-2%
Boendebeslut, LSS/SoL	195	191	192	-2%
Boendestödsbeslut, SoL	115	120	108	-6%
Köpta platser LSS/SoL	15	13	13	-13%
Personlig ass, SFB/LSS	63	62	63	+/-0
Individ och familjeomsorg				
Vård dagar, HVB 0-21 år	7 219	6 540	8 508	+18%
Vård dagar f.hem 0-21 år	26 149	24 500	28 202	+ 8%
Vård dagar HVB vuxna	697	630	459	-34%
Försörj.stöd, hushåll	691	700	739	+ 7%
Försörj.stöd, mnkr netto *prognos i MRP inför -25	48,6	49,0*	55,1	+13 %
Ensamk. flyktingbarn	3	3	3	+/-0
Arbete, sysselsättning och integration				
Mottagna flyktingar	72	20	34	- 53%
Antal beslut DV LSS	198	220	215	+9 %
Antal anvisade personer	619	650	669	+ 8%

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	106,4	106,3	108,0
Övriga Intäkter	113,8	112,4	105,9
S:a Intäkter	220,2	218,7	213,9
Personal	1 006,2	1 004,6	973,0
Omkostnader	496,0	467,3	435,0
Avskrivn. & internränta	3,3	3,6	3,3
S:a Kostnader	1 505,5	1 475,5	1 411,3
Nettokostnad	1 285,3	1 256,8	1 197,4
Nettobudget	1 265,5	1 249,0	1 193,8
Budgetdiff	-19,8	-7,8	-3,6

Årets resultat visar underskott med 19,8 mnkr jämfört med underskott på 7,8 mnkr 2024. Detta motsvarar 1,6 % av nettobudgeten (-0,6 % 2024). Intäkterna ökade med 0,7 % (+2,2 % 2024).

Personalkostnaderna ökade med 0,2 % (+3,2 % 2024) den låga ökningen beror på sänkt PO-pålägg 2025 jmf 2024. Omkostnaderna ökade med 6,1 % (+7,4 % 2024). Ökningen förklaras främst av högre hyror, kostnader för externa placeringar samt ekonomiskt bistånd.

Nettokostnaderna ökade med 2,3 % (+4,9 % 2024), den låga ökningen förklaras av det sänkta PO-pålägget inför 2025.

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Nämnd/nämndsadm.	7,7	87,7	80,0	1,2
Äldreomsorg	125,3	720,8	595,5	35,1
Individ och familjeomsorg	22,2	278,4	256,2	-48,3
Personlig stöd och omsorg	44,4	323,6	279,2	-7,4
Arbete, sysselsättning och integration	20,6	95,0	74,4	-0,4
Netto	220,2	1 505,5	1 285,3	-19,8

Nämnd/nämndsadministration

Verksamheten redovisar överskott på 1,2 mnkr, jämfört med överskott på 4,6 mnkr 2024.

Försämringen jmf 2024 beror på omfördelning av budget till ASI inför 2025 samt tillfällig budget under 2024. Överskott redovisas för statsbidrag och förfogandemedel 6,7 mnkr samt vakanta tjänster 3,4 mnkr. Underskott redovisas för färdtjänst och omsorgsresor 2,3 mnkr samt IT på 6,5 mnkr.

Äldreomsorg

Äldreomsorg redovisar överskott på 35,1 mnkr, jämfört med överskott på 36,7 mnkr 2024.

Äldreomsorg gemensamt redovisade överskott på 42,1 mnkr, jmf 51,3 mnkr 2024. Överskottet för äldreomsorg gemensamt förklaras av statsbidragen för god vård och omsorg om äldre, minska andelen timanställda samt öka andelen ssk.

Särskilt boende

Verksamheten redovisar överskott på 4,0 mnkr, jämfört med överskott på 1,7 mnkr 2024.

Gemensamt särskilt boende visar ett överskott på 13,9 mnkr, varav 11,6 mnkr är förfogandemedel.

Särskilda boenden redovisar underskott på 9,9 mnkr, jämfört med 9,4 mnkr 2024. Den enhet som bedriver avancerad vård står för 75 % av underskottet. Resterande underskott finns på de mindre enheterna.

Hemtjänst

Verksamheten redovisar underskott på 18,5 mnkr jmf 2024 då underskottet var 21,3 mnkr.

Förbättringen beror på en ökad effektivitet i utförande enheter. Underskottet beror till största delen på den volymökning som skett sedan 2022 (efter pandemin) antalet utförda timmar totalt är ca 20 000 fler 2025 än 2022.

Vård stöd och utredning

Verksamheten redovisar överskott på 7,5 mnkr, vilket är en förbättring jämfört med 2024, då överskottet uppgick till 5,0 mnkr.

Gemensam VSU, bistånd, dagverksamhet och bemanningsenheten visar tillsammans ett överskott på 5,3 mnkr. Det beror främst på personalomsättning, statsbidrag och ej ersatt personal vid frånvaro.

Kommunal primärvård redovisar ett överskott på 1,6 mnkr. Kostnaden för läkemedelsautomater uppgår till 2,8 mnkr, vilket under 2025 resulterat i ett underskott på 1,6 mnkr. Övrigt överskott förklaras av personalomsättning, vakans och ej ersatt personal vid frånvaro.

Korttidsvård och utskrivningsklara redovisar ett överskott på 0,6 mnkr, främst till följd av färre

köpta korttidsplatser och ett lägre antal betaldagar än vad som budgeterats.

Individ och familjeomsorg

Verksamheten redovisar underskott på 48,3 mnkr, vilket innebär försämring jmf med 2024 då underskottet var 38,4 mnkr.

Individ & Familjeomsorg gemensamt och familjerådgivningen redovisar ett överskott på 6,3 mnkr, vilket är en förbättring jmf med 1,0 mnkr i överskott 2024. Överskottet är kopplat till statsbidrag, både riktade och generella som tilldelats verksamheten.

Barn och unga redovisar ett underskott på 44,3 mnkr jmf med 2024 års underskott på 35,7 mnkr. Underskottet är i huvudsak kopplat till HVB-placeringar med 26,1 mnkr, särskilt förordnad vårdnadshavare 6,9 mnkr, familjehem/flykting 5,2 mnkr, konsult- och övriga kostnader 4,7 mnkr, familjehem 1,2 mnkr. Antalet vård dygn inom HVB/SiS har under året ökat med ytterligare 1 289 dygn vilket motsvarar en ökning med 18 % jmf 2024. Antalet vård dygn inom Familjehem har ökat med 2 053 dygn vilket innebär en ökning med 8 % jmf 2024.

Underskott redovisas inom öppenvård - barn och unga med 0,4 mnkr, jmf med 2024 då verksamheten redovisade 1,6 mnkr i överskott. Underskottet är kopplat till satsningen på förebyggande arbete.

Vuxenvården redovisar överskott på 5,4 mnkr jmf med 4,2 mnkr 2024. Överskott redovisas för Bostad först 1,3 mnkr, Våld i Nära relation 1,2 mnkr, samt ej ersatt personal och övriga kostnader 2,9 mnkr. Antalet vård dygn HVB har minskat med 238 dygn vilket är en minskning med 34 % jmf 2024.

Försörjningsstöd redovisar underskott på 15,3 mnkr jmf med 9,6 mnkr 2024. Av underskottet är 16,5 mnkr kopplat till utbetalt ekonomiskt bistånd, men som reduceras av ett överskott på 1,2 mnkr för ej ersatt personal vid frånvaro. Det utbetalda ekonomiska biståndet var 5,9 mnkr högre än föregående år vilket motsvarar en ökning med 13 % jmf 2024.

Personligt stöd och omsorg

Verksamheten redovisar underskott med 7,4 mnkr jmf med underskott på 10,9 mnkr 2024.

Underskott redovisas för köpta platser med 11,1 mnkr, vilket är en förbättring med 5,9 mnkr jmf med 2024. Förbättringen beror på hemtagningar som genomförts vintern 2024 som fått helårseffekt 2025 samt ytterligare hemtagningar under 2025 som förbättrat årets resultat.

PSO gemensamt redovisar överskott på 0,4 mnkr vilket är en försämring jmf med 2024.

Personlig assistans redovisar ett underskott på 0,2 mnkr vilket är en försämring jämfört med 2024. Försämringen beror dels på att assistansen får minskat anslag varje år om ca 0,7 mnkr, dels på att vårdtyngden för ärenden med kommunen som utförare ökar vilket krävt mer personalresurser samt att kostnader för sjuklöner till privata utförare som kommunen står för har under 2025 ökat med 0,6 mnkr jämfört med 2024.

Boende LSS redovisar överskott på 2,5 mnkr, en försämring med 0,5 mnkr jmf med 2024. Försämringen beror på att verksamheten behövt bemanna upp för att kunna ta hem från externa placeringar.

Verksamheter inom socialpsykiatri redovisar överskott på 0,3 mnkr vilket är samma resultat som 2024. Boende inom socialpsykiatri redovisar underskott vilket beror på hemtagning från externa placeringar samt kostnader kopplat till återställandet av gamla lokaler på Storegårdsvägen och Kastanjevägen som PSO lämnade under 2024. Underskottet vägs upp av överskott inom boendestöd.

Ledsagning, korttids och kontaktpersoner LSS redovisar överskott på 0,6 mnkr vilket är samma resultat som 2024.

Arbete, sysselsättning och integration

Verksamheten redovisar underskott på 0,4 mnkr vilket är en försämring jmf med 2024.

Underskott redovisas på daglig verksamhet med 2,8 mnkr jmf med 3,2 mnkr 2024. Daglig verksamhet fick 3,0 mnkr i budgettillskott under 2025 vilka har fått finansiera utökning av ny

enhetschef samt öppnandet av ny verksamhet på Forbondegatan kopplat till att antal ej verkställda beslut ökar.

Arbetsmarknadsenheten inklusive konsument och skuldrådgivning redovisar en budget i balans, jmf med ett överskott på 1,1 mnkr 2024. Överskott redovisas för statsbidrag, vakanser och ej ersatt personal vid frånvaro, 3,9 mnkr. Underskott redovisas för arbetsmarknadsanställningar med 3,9 mnkr, där en extra satsning gjorts för att minska ekonomiskt bistånd.

Flyktingverksamheten redovisar överskott på 3,2 mnkr vilket är en förbättring med 0,9 mnkr jmf med 2024. Detta är kopplat till högre schablonersättning än budgeterat kopplat till flyktingar från Ukraina.

Personal

Personal	2025	2024	2023
Tillsvidareanställda	1 617	1 616	1 603
Visstidsanställda	109	109	165
Summa	1 726	1 725	1 768

Antal anställda visar hur många personer som var månadsavlönade den 1 november. 1 726 personer var anställda varav 1 389 kvinnor och 337 män.

85,0 % (86,0 % 2024) av de tillsvidareanställda kvinnorna har en heltidstjänst. 90,0 % (91,0 % 2024) av de tillsvidareanställda männen har en heltidstjänst.

Investeringar

Investeringar, Mnkr	Investeringsplan	Utfall	Budgetdiff
Inventarier	6,3	0,5	5,8

Investeringarna gäller ny- och återanskaffning av möbler och andra inventarier.

Åtgärder för budgetbalans

Förvaltningen har under året minskat kostnaderna jmf med prognoserna i delårsrapport 1 och 2. Kostnadsminskningarna är resultat av flertalet åtgärder som pågår baserat på beslut av förvaltningschef samt utifrån socialnämndens beslutade åtgärder om budgetanpassningar. Åtgärdsplanen löper vidare in i 2026 utifrån att fortsätta åtgärder är nödvändiga för att nå budgetbalans.

Överförmyndarnämnden

Ordförande: *Madeleine Karlsson (S)*

Vice ordförande: *Bibbi Henriksson (L)*

Förvaltningschef: *Pernilla Bertilsson*

Verksamhetsbeskrivning

I varje kommun måste det enligt lag finnas en överförmyndare eller överförmyndarnämnd. I Vänersborgs kommun finns en överförmyndarnämnd, vilken är en kommunal tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Nämnden ska motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, d.v.s. underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande har en god man eller förvaltare förordnad för sig.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat – uppnå och förväntade resultat – genomföra. Som helhet bedömer nämnden att samtliga tre förväntade resultat pågår enligt plan.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	 Grön	 Gul	 Röd
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv		1	
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	-	-	-
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	-	1	-
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	2	-	-
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	-	-	-

Kommentar till resultatavstämning

Det är av vikt att rekrytera och utbilda ställföreträdare och riktade insatser görs.

Nya ställföreträdare får tillgång till en webbaserad introduktionsutbildning via e-tjänst. Utbildning erbjuds i redovisning för både nya och befintliga ställföreträdare med genomgång av hur årsräkningen upprättas – både på blankett och via digital inlämning i e-tjänsten E-Wärna Go. Systemet effektiviserar redovisningsprocessen och möjliggör för ställföreträdare att lämna tillgångsförteckning, årsräkning och sluträkning digitalt. Utbildningsinsatser under hösten 2025 för ställföreträdare har genomförts med särskilt fokus på användningen av digitala verktyg. Utvecklingen av digitala tjänster fortsätter som en del av digitaliseringsstrategi.

Den 28 augusti 2025 hade nämnden granskat 197 av totalt 321 inkomna årsräkningar, vilket motsvarar 61 %. Vid detta datum hade granskning påbörjats för samtliga årsräkningar som inkommit före den 1 mars 2025.

För att möta arbetsbelastningen och säkerställa en effektiv handläggning har nämnden förstärkt bemanningen under året. En timanställd granskare har varit verksam sedan hösten 2023, och ytterligare resurs för granskning genom konsult tillkom i oktober 2024.

- Rekrytering av ställföreträdare och utbildningsinsatser bedöms uppfyllas inom året.
- Nämnden bedömer sig inte omfattas av mål om att fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier.
- Utveckling av e-tjänst inom Wärna Go jämte utbildningsinsatser med fokus på användning av digitala verktyg vid redovisning av uppdrag leder till effektivitet och modernisering för målgrupp och i förlängning minskad klimatpåverkan med minskad pappersförbrukning. Förväntat resultat bedöms uppnås.

-Verksamheten gick in i året utan balans av äldre årsräkningar. Förstärkning genom timanställd och konsult. Sjukfrånvaro och föräldraledighet av ordinarie personal påverkar handläggningstakt. Granskning förändrad kring djupgranskning för att effektivisera. Fortsatt mycket kompletteringar utifrån bristfälligt underlag från ställföreträdare. Högt inflöde av övrig ärendehantering.

-Medarbetare lyder under Kommunstyrelseförvaltningen där verksamheten på olika sätt arbetar för ett friskt och hållbart arbetsliv.

Stor ärendehantering och begränsad bemanning ordinarie personal påverkar granskningstakten.

Handläggningstiden påverkas varje år utifrån att årsräkningar inte är kompletta när de lämnas in och verksamheten behöver lägga mycket tid på att begära komplettering av underlag från ställföreträdare.

Uppföljning av nämndens riktade uppdrag under planperioden

Överförmyndarnämnden har inte tilldelats några riktade uppdrag från kommunfullmäktige under perioden.

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	0,1	0,1	0,1
Övriga Intäkter	0,2	0,0	0,0
S:a Intäkter	0,3	0,1	0,1
Personal	4,9	5,4	4,3
Omkostnader	0,7	0,1	1,6
Avskrivn. & internränta	0,0	0,0	0,0
S:a Kostnader	5,6	5,5	5,9
Nettokostnad	5,3	5,4	5,8
Nettobudget	6,1	6,2	6,4
Budgetdiff	0,8	0,8	0,5

Överförmyndarnämnden

Utfall 2025-12-31

Resultatet per december 2025 visar ett överskott på 0,8 mkr. Största avvikelserna beror på personalkostnader på grund av vakanser och sjukfrånvaro.

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Överförmyndarnämnd	0,0	0,2	0,2	0,1
Överförm. personal	0,3	3,8	3,6	0,3
Överförm. ställföreträdare	0,0	1,6	1,6	0,4
Netto	0,3	5,6	5,3	0,8

Överförmyndarnämnden visar ett överskott på 0,1 mkr och beror på mindre utfall på personalkostnader/arvode än budgeterat.

Överförmyndarnämnden administration/personal redovisar ett överskott +0,3 mnkr. Överskottet beror främst på vakanser och sjukfrånvaro. Externa konsulter har anlåtats för att klara av arbetsbelastningen under året. Överskott på intäkter är ersättning schablonkostnader Migrationsverket.

Åtgärder för budgetbalans

Överförmyndarnämnden redovisar ett positivt resultat och har budget i balans.

Personal

Personal	2025	2024	2023
Tillsvidareanställda	4	5	4
Visstidsanställda	0	0	0
Summa	4	5	4

Tabellen ovan återger antal månadsavlönade anställningar per den 1 november. I de fall en person har två anställningar har båda räknats in.

Antalet månadsavlönade ökade under 2024 med en person, vilket berodde på en föräldraledighet.

AB Vänersborgsbostäder

Ordförande: Håkan Falk (S)

Vice ordförande: Dan Åberg (M)

VD: Gunnar Johansson

Resultaträkning	Utfall	Utfall
	2025	2024
Verksamhetens intäkter	369,1	348,5
Verksamhetens kostnader	-237,5	-213,2
Avskrivningar	-75,6	-70,9
Verksamhetens nettoresultat	55,9	64,3
Finansnetto	-47,1	-43,5
Resultat före extraordinära poster	8,8	20,8
Dispositioner och skatt	-5,9	-7,1
Periodens/Årets resultat	2,9	13,7

Balansräkning	Utfall	Utfall
	2025	2024
Anläggningstillgångar	2 270,8	2 285,4
Omsättningstillgångar	47,3	49,6
S:a tillgångar	2 318,1	2 335,0
Eget kapital	302,9	300,0
Avsättningar	54,7	49,0
Skulder	1 960,5	1 986,0
S:a eg.kapital, avsättning & skulder	2 318,1	2 335,0

Verksamhetsbeskrivning

AB Vänersborgsbostäder (ABVB) är Vänersborgs allmännyttiga bostadsföretag. Bolaget, helägt av Vänersborgs kommun har till ändamål att främja bostadsförsörjningen i Vänersborgs kommun och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget. Bolaget ska bedrivas enligt affärsmässiga principer. Bolaget har idag 3 575 lägenheter som vi hyr ut i enlighet med den av styrelsen fastställda uthyrningspolicyn till hyresnivåer som vi förhandlar med hyresgästföreningen. Ett tätt samarbete med socialförvaltningen i Vänersborgs kommun bidrar till att personer som står långt från bostadsmarknaden kan beredas möjlighet till eget boende. Sammantaget gör detta att verksamheten har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna och i enlighet med ändamålen för bolaget.

Högre räntor, minskad befolkning och avvecklade bidrag gör att bostadsbyggandet avstannade under 2024 och har fortsatt under 2025. Den stora utmaningen är att producera lägenheter med rimlig hyresnivå som marknaden efterfrågar. I kvarteret Kalkonen har vi under året arbetat med 2 projekt. Dels ett Trygghetsboende för vanliga hyresgäster över 70-år, dels ett särskilt boende på 48 platser åt socialförvaltningen i Vänersborg. När det gäller Trygghetsboendet fattade styrelsen under hösten 2025 beslut om att pausa projektet.

Detta på grund av att hyresnivåerna blev orimligt höga. När det gäller det särskilda boendet så är projekteringen avslutad och vi väntar på fullmäktiges beslut om att kunna påbörja byggnationen. Arbetet med planarbetet för Södra Sanden har skjutits på framtiden avseende möjligheten till lägenhetsbyggnation på den fastighet som vi äger i området. När det gäller planarbetet i kv. Penséen inväntar vi den färdiga planen. Möjligheten att få riva gamla TTELA-huset för att kunna bygga trygghetslägenheter har stoppats av länsstyrelsen som belagt huset med rivningsförbud i planen.

I våra ägardirektiv framgår att vi ska ha ett varierat utbud av bostäder av god kvalitet samt bidra till ett ekologiskt hållbart samhälle. Under året har vi satsat över 55 mkr (40) i kostnadsfört underhåll av våra fastigheter. Stambyten är en viktig del för att uppnå bra energiprestanda i fastigheterna. Stambyte har genomförts i Frändefors på Ringaregatan Förberedelse pågår nu för fortsatta stambyten i Vargön på Lindgrensområdet. Förutom lägre energiförbrukning innebär det en klar standardförbättring för dom boende i kvarteren.

Intern kontroll genomförs regelbundet avseende följande parametrar: vakanser, räntor, antal felanmälningar, utförda arbetsorder, löpande underhåll, materialinköp, el, värme och reparationer. Statistiken presenteras och går igenom månadsvis med respektive avdelning.

Vi ser fortsättningsvis vakanser både hos Vänersborgsbostäder och hos våra kollegor inom allmännyttan. Vakanser som har varit ovanliga under stora delar av 2000-talet men som nu återkommer i många städer runt om i landet. Bolaget hade vid årsskiftet 33st (83) lägenheter som saknade intäkt.

ABVB har under 2025 underhållit fastigheter för 106,2mkr (111,3 mkr), varav 51,1 mkr (71,2 mkr) redovisas som investering i enlighet med Bokföringsnämndens K3-regelverk.

Ekonomiskt utfall

ABVB visar ett positivt resultat efter finansnetto på 8,8 mkr (20,8 mkr), vilket är något sämre än det budgeterade resultatet för året. Från och med 2014 redovisar bolaget enligt Bokföringsnämndens K3-regelverk vilket framförallt medför skillnader avseende underhåll, investeringar, av- och nedskrivningar.

Investeringar

Årets positiva resultat i kombination med en i stort sett oförändrad balansomslutning gör att bolagets redovisade soliditet ökar till 13,1 % (12,8 %). Årets investeringar i fastigheter uppgår till 63,5 mkr (91,5 mkr), varav fastighetsförvärv 0 mkr (25,2 mkr) och ny-, ombyggnad samt aktiverade renoveringar 63,5 mkr (71,3 mkr).

Framtid

Det finns i nuläget många saker som pekar på att vi fortsatt kommer få det svårt med nyproduktion samtidigt som vi får kämpa mot ökade vakanser. Tendensen är den samma hos många av våra kollegor runt om i landet. Fortfarande är det storstadsregionerna och vissa av universitetsstäderna som klarar sig bättre. Det finns en stor osäkerhet i vår omvärld – en osäkerhet som kan påverka migrationen och leda till både in och utvandring

Efterfrågan har under slutet av 2025 varit relativt god på hyresrätter av alla storlekar, med undantag för något kvarter. Vi har dock märkt av att det i uthyrningsprocessen tar längre tid att få en lägenhet uthyrd. Vi är förberedda på ett tufft 2026 där vi får lägga mer resurser på reklam och marknadsföring. De tidigare positiva flyttnettot till vår region har vänt och det finns många nyproducerade lägenheter både hyresrätter och bostadsrätter. Bostadssituationen i Göteborg och möjligheten att pendla både för arbete och studier skulle kunna ha en marginellt positiv påverkan.

Fastighets AB Vänersborg

Ordförande: Mats Andersson (C)

Vice ordförande: Tommy Christensson (M)

VD: Gunnar Johansson

Resultaträkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Verksamhetens intäkter	11,8	11,1
Verksamhetens kostnader	-4,9	-9,5
Avskrivningar	-18,6	-2,9
Verksamhetens nettoresultat	-11,7	-1,3
Finansnetto	-1,1	-0,4
Resultat före extraordinära poster	-12,9	-1,8
Dispositioner och skatt	-0,9	1,2
Periodens/Årets resultat	-13,7	-0,5

Verksamhetsbeskrivning

Verksamheten sköts från och med den 1 september 2023 av personal från AB Vänersborgsbostäder. Avtalet gäller nu fram till 2027-12-31 med en förlängningstid om 48 månader. Parterna ska regelbundet stämma av att verksamheten fungerar.

Bolaget äger för närvarande följande 9 fastigheter:

Kordan 3 – hyresgäst Schenker AB, Ingenjören 7 och 8 – hyresgäst Hedson Technologies AB, Bruket 7 – hyresgäst Vänersborgs kommun/Wargön Innovation AB, Hunneberg 1:7 Bergagården – hyresgäst Uppegårdens Vilt, Kök & Rum AB, Hunneberg 1:4 Muséet – hyresgäst Halle och Hunneberg AB, Briggen 8 – hyresgäst Dalbo Snickeri, Krickan 1 och 3 – hyresgäst Vänersborgs kommun, Diagonalen 1 – mark för framtida byggnation av småindustri.

Följande händelser under året är värda att notera i linje med att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler åt näringsverksamheter i Vänersborgs kommun:

En omfattande renovering av Bergagården på Hunneberg 1:7 har genomförts för ny hyresgäst Uppegårdens Vilt, Kök & Rum AB. Även vatten och avlopp har dragits fram till fastigheten. Hun-

Balansräkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Anläggningstillgångar	92,1	70,2
Omsättningstillgångar	2,7	4,9
S:a tillgångar	94,8	75,1
Eget kapital	25,4	25,6
Avsättningar	6,0	3,8
Skulder	63,4	45,6
S:a eget kapital, avsättning & skulder	94,8	75,0

neberg 1:4 Ombyggnad av muséet samt ny garagebyggnad har avslutats under året. Arbetet med att iordningställa ställplatser för husbilar på parkeringen har påbörjats. Krickan 1 Planarbetet är färdigt under året. Avstyckning har genomförts av fastigheten. Gällande den nya delen (Krickan 3) pågår diskussioner om försäljning.

Ekonomiskt utfall

Bolaget redovisar för första gången enligt K3, vilket bland annat innebär att mer periodiskt underhåll aktiveras i balansräkningen i stället för att som tidigare kostnadsföras löpande. Årets resultat efter finansiella poster uppgår till -12 895 tkr (-1 784). Resultatet är belastat med en nedskrivning av fastigheten Hunneberg 1:7 på 15 000 tkr

Investeringar

Årets investeringar uppgår till 25 465 tkr (11 009) varav absoluta lejonparten avser Hunneberg 1:7.

Framtid

Förutsättningarna för att kunna utveckla verksamheten i bolaget nu goda. Tillsammans med ägaren Vänersborgs kommun och näringslivsenheten finns ett behov att tydliggöra bolagets roll vid etablering av nya företag i kommunen. För 2026 kommer fokus att vara på Krickan och Hunneberg för att möjliggöra utveckling av dessa fastigheter

Kunskapsförbundet Väst

Ordförande: Mikael Arvemmark (C)

Vice ordförande: Madelaine Karlsson (S)

2:e vice ordförande: Maud Bengtsson (S)

Förbundsdirektör: Maria Hildefors

Resultaträkning	Utfall	Utfall
	2025	2024
Verksamhetens intäkter	795,6	785,5
Verksamhetens kostnader	-782,1	-783,4
Avskrivningar	-6,7	-6,7
Verksamhetens nettoresultat	6,8	-4,6
Finansnetto	1,0	1,4
Resultat före extraordinära poster	7,8	-3,2
Dispositioner och skatt	0,0	0,0
Periodens/Årets resultat	7,8	-3,2

Verksamhetsbeskrivning

Kunskapsförbundet Väst är ett kommunalförbund som bildades 2013 och som ansvarar för den kommunala gymnasie- och vuxenutbildningen i Trollhättan och Vänersborg. Förbundet övertog i och med bildandet Trollhättans Stad och Vänersborgs kommun lag- och författningsstadgade skyldigheter och befogenheter för dessa verksamheter.

Direktionen är det högsta beslutande organet i Kunskapsförbundet Väst och har det yttersta ansvaret för all verksamhet i förbundets regi.

Enligt förbundsordningen ansvarar Kunskapsförbundet ekonomiskt även för de elever som väljer att gå sin gymnasieutbildning i friskolor eller i andra kommuner. Det innebär att förbundet betalar friskolor och andra kommuner för de elever som väljer de alternativen. På samma sätt får förbundet ersättning om elever från andra kommuner väljer Kunskapsförbundets gymnasieskolor.

Kunskapsförbundets gymnasieutbildning består av gymnasiet och anpassad gymnasieskola. Gymnasiet omfattar 16 nationella program, lärlingsprogram samt introduktionsprogrammen. Flera program finns i både Trollhättan och Vänersborg och anpassad gymnasieskola, med sex nationella program och individuellt program, finns på Magnus Åbergsgymnasiet. Knappt 2 700 elever går på Birger Sjöbergsgymnasiet i Vänersborg, Magnus

Balansräkning	Utfall	Utfall
	2025	2024
Anläggningstillgångar	16,8	20,0
Omsättningstillgångar	337,5	305,4
S:a tillgångar	354,3	325,4
Eget kapital	38,9	31,1
Avsättningar	77,6	75,9
Skulder	237,8	218,4
S:a eg. kapital, avsättning & skulder	354,3	325,4

Åbergsgymnasiet och Nils Ericsonsgymnasiet i Trollhättan. Antalet elever har legat på samma nivå under flera år och inga stora förändringar förväntas de närmsta åren.

Vuxenutbildningen består av utbildningsformerna Grundläggande vuxenutbildning (Gruv), Gymnasial vuxenutbildning (GYvux), Utbildning i svenska för invandrare (Sfi) och Komvux som anpassad utbildning. Vuxenutbildningen bedriver också uppdragsutbildningar och utbildningar som beviljats statsbidrag, såsom yrkesutbildningar för vuxna, yrkeshögskoleutbildningar (YH), nationell yrkesutbildning (NY) och lärlingsutbildningar. Vuxenutbildningen finns både i Trollhättan och i Vänersborg och har cirka 2 200 heltidsplatser. Antalet elever har varit relativt oförändrade under många år men har ökat något under 2025. Däremot har det skett förändringar mellan de olika utbildningsformernas volym över åren.

Under två år har Högskolan Väst tagit emot många internationella studenter som har rätt till Sfi-utbildning. För att kunna erbjuda studenterna en mer målgruppsanpassad språkundervisning startade Kunskapsförbundet i början av året det så kallade Universitetsspåret i samarbete med Högskolan Väst.

Från och med 2025 ska eleverna inom gymnasiet och vuxenutbildningen erbjudas ett brett utbud av utbildningar som ska vara bättre anpassade till

arbetsmarknadens behov. Enligt Skolverkets planeringsunderlag är det främst Bygg- och anläggning, El- och energi, Fordon, Industri och Vård och omsorg som behöver öka utbildningsplatserna. Det överensstämmer ganska väl med den lokala arbetsmarknadens behov, men den efterfrågar också fler teknikutbildade i Vänersborg och Trollhättan. Intresset för yrkesutbildningar har ökat och trots att Kunskapsförbundet i år tagit in fler elever på dessa gymnasieutbildningar har det varit många reserver på några av programmen. För att kunna erbjuda ett brett utbud av yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen ges numera invånare i Trollhättan, Vänersborg, Uddevalla och Orust möjlighet att söka utbildningar över kommungränserna.

Den brutala skolattacken på Campus Risbergiska i Örebro blev en väckarklocka för hela det svenska skolväsendet och gav oss med tydlighet påminnelse om hur viktigt det är att förebygga och ha beredskap för liknande händelser. Processer har snabbats på och från och med den 1 juli 2025 gäller nya regler i skollagen. Kunskapsförbundets beredskapsplan upprättades under sommaren och för att säkerställa allas kännedom om planen och dess innehåll har ett material för arbetsplats-träffar och ett elevmaterial tagits fram. Som en del av systematiken genomförs årliga säkerhetsvandringar i lokalerna och personalens tankar och idéer om hur säkerheten kan förbättras vävs in i det övergripande systematiska arbetsmiljöarbetet.

Ekonomiskt utfall

Kunskapsförbundets finansieras till största delen av medlemskommunerna, gymnasieverksamheten genom förbundsbidrag och den kommunala vuxenutbildningen genom särskilda uppdragsavtal. Av förbundsbidraget och de särskilda uppdragsavtalen står Trollhättans stad för cirka 59 % (395 mnkr) och Vänersborgs kommun för cirka 41 % (270 mnkr).

Årets resultat är positivt och uppgick till 7 849 tkr vilket motsvarar 1 % av intäkterna. Det är bättre än föregående år då ett underskott redovisades.

Inför 2025 hade inte gymnasiet och den anpassade gymnasieskolan råd att bedriva samma

verksamhet som de haft under 2024. För att minska kostnaderna gjordes vissa elevgrupper större.

Under året har flera poster förändrats jämfört med vad som budgeterats. Förbundets intäkter översteg budgeten och högre interkommunala intäkter, intäkter från Migrationsverket och högre ränteintäkter är poster som förbättrat resultatet. Årets pensionskostnader har minskat till mer normala nivåer jämfört med de senaste åren och nu redovisades ett mindre överskott. Även semester- och ferielöneskulder är lägre än tidigare år. Kostnaderna för de elever som studerar i annan kommun eller friskola har minskat jämfört med budget. Däremot har kostnader för att förbättra säkerheten i verksamheterna samt visst underhåll i lokalerna blivit högre.

Investeringar

Kunskapsförbundets investeringsbudget är på 5 000 tkr och årets inköp blev 3 453 tkr. Liksom tidigare år består investeringarna av inköp av möbler och utrustning till gymnasieskolorna och vuxenutbildningen.

Framtid

Här beskrivs de utmaningar som Kunskapsförbundet står inför de kommande åren. Bedömningen är att nuvarande förbundsbidrag och uppdragsavtal inte kommer räcka till.

Det har varit en ökad efterfrågan på Sfi-utbildning under flera år och enligt prognosen från Högskolan Väst förväntas de internationella eleverna bli ännu fler de kommande åren. Under 2025 och 2026 har Trollhättans Stad och Vänersborgs kommun utökat uppdragsavtalen för att täcka de högre kostnaderna. Behovet förväntas finnas kvar även under 2027.

Kompetensbehovet är stort inom många branscher och Kunskapsförbundet strävar efter ett breddat utbud av yrkesutbildning. Under ett par år har intresset för gymnasiets yrkesutbildningar ökat och bedömningen är att det fortsätter. Kostnaderna beräknas öka eftersom ett yr-

kesprogram är dyrare än ett högskoleförberedande program. Det kräver mindre elevgrupper vilket innebär en högre lärartäthet, större lokaler och annan typ av läromedel. En annan utmaning är att få tillräckligt många praktikplatser. Det är en uppgift som Kunskapsförbundet inte kan klara på egen hand. God samverkan med företag och organisationer i medlemskommunerna är avgörande.

Baserat på Trollhättans Stad och Vänersborgs kommun uppgifter förväntas fler elever till den anpassade gymnasieskolan vilket leder till högre kostnader.

Politiska förändrings- och reformförslag kommer i en jämn ström och behöver fångas upp och implementeras i skolan. För gymnasieskolan och vuxenutbildningen har flera utredningar utmyntat i reformer som helt eller delvis ska genomföras under de närmaste åren. Det är en utmaning Kunskapsförbundet att anpassa sig till de nya kraven som ofta för med sig nya utgiftsposter. Det är oklart hur dessa ska finansieras då de inte alltid åtföljs av statsbidrag

Halle och Hunneberg AB

Ordförande: Annalena Levin (C)

Vice ordförande: Ann-Helen Selander (M)

VD: Robert Stenberg

Resultaträkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Verksamhetens intäkter	8,5	7,3
Verksamhetens kostnader	-8,5	-6,5
Avskrivningar	-0,2	-0,2
Verksamhetens nettoresultat	-0,1	0,7
Finansnetto	0,1	0,1
Resultat före extraordinära poster	0,0	0,8
Dispositioner och skatt	0,0	-0,4
Periodens/Årets resultat	0,0	0,4

Balansräkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Anläggningstillgångar	1,7	0,7
Omsättningstillgångar	2,2	3,1
S:a tillgångar	3,8	3,8
Eget kapital	2,4	2,4
Avsättningar	0,2	0,3
Skulder	1,2	1,1
S:a eget kapital, avsättning & skulder	3,8	3,8

Verksamhetsbeskrivning

2025 var första året som fullt verksamt för bolaget. Bolagets verksamhet syftar till att utveckla Halle- och Hunneberg till en exportmogen destination och en hållbar reseanledning inom det rörliga friluftslivet. Målet är att stärka besöksnäringens attraktionskraft med utgångspunkt i områdets natur, kultur, miljö och historia, och att skapa goda förutsättningar för ett kvalitativt och tillgängligt kultur- och friluftsliv för både närboende och internationella besökare.

Detta kan bl.a. ske genom följande verksamhet:

Upplevelse- och informationsverksamhet,
Natupplevelser av olika slag,
Event och paketering av olika slag
Friskvård och folkhälsa i stort (leder, spår, nya målgrupper mm)
Mötesplats för besökare, medborgare och näringsliv

Målgrupper:

Enskilda besökare lokalt, regionalt, nationellt och internationellt

Grupper lokalt, regionalt, nationellt och internationellt

Nya målgrupper, tex nyanlända, personer med funktionsvariationer och seniorer

Bolaget har under sin korta verksamhetstid aktivt arbetat med olika verksamheter och målgrupper. Under 2025 har ett flertal aktiviteter genomförts med besökare från skolor, föreningar, företag och turister. Verksamheten har omfattat event, konferenser, uthyrning, guidade naturupplevelser samt besök i besökscenter, museum och café.

Under året har bolaget även genomfört projektet Friluftsliv för nybörjare, med syfte att möjliggöra friluftsliv för nya målgrupper som står långt ifrån friluftslivet samt att sprida kunskap om natur och allemansrätt. Projektet genomfördes i samverkan med familjecentralen Sirius och fritidsverksamheten Barnens Kastanj i Vänersborgs kommun. Vid fem tillfällen arrangerades bussresor med friluftaktiviteter till Destination Halle- och Hunneberg, med totalt cirka 220 deltagande barn och vuxna. Projektet möjliggjordes genom medel från Rådet för hälsa och social hållbarhet, Delregionala nämnden norra samt budget från Halle- och Hunneberg AB.

Bolaget har även under året startat Seniorfika, en folkhälsoinsats med fokus på social samvaro, rörelse och kontakt med naturen. Träffarna har varit mycket uppskattade och genomförs en gång per månad och har under höstens fyra tillfällen samlat cirka 110 seniorer.

Arbetet med drift och underhåll av spår, leder och fiske sker löpande under året enligt bolagets

nya skötsel- och underhållsplan. Det nya bolaget har övertagit ansvar för drift och skötsel av de leder och rastplatser som tidigare anlagts inom ett gemensamt Leaderprojekt, finansierat av Leader och Jordbruksverket. För detta ansvar har inga nya medel tillförts bolaget, vilket innebär att drift och underhåll finansieras inom befintlig budget och därmed påverkar övrig verksamhet och det samlade budgetutfallet negativt.

Personal har parallellt arbetat med flera strategiska frågor med tydligt fokus på 2026. Arbetet har omfattat fortsatt utveckling och omställning av fastigheter, lokaler och infrastruktur samt utveckling av bolagets nya varumärkesplattform. Den nya varumärkesplattformen har skapat väsentligt förbättrade förutsättningar för bolaget, särskilt inom marknadsföring samt tjänster kopplade till bokning och administration.

Personal har även deltagit i flera operativa och strategiska samverkansforum med bland annat Sveaskog, Fastighets AB Vänersborg samt Trollhättans, Grästorps och Vänersborgs kommuner. Samverkan har även skett med föreningar och andra organisationer verksamma på bergen. Bolaget har i detta arbete haft en sammanhållande och koordinerande roll mellan de olika intressenterna.

Verksamheten har under året uppvisat en högre omsättning jämfört med tidigare år. Detta är delvis ett resultat av genomförda och nödvändiga investeringar samt omställningar av fastigheter sedan bolagets uppstart, bland annat genom nya lokaler för möten och konferenser. Parallellt har bolaget arbetat med att utveckla en ny marknads- och försäljningsstrategi.

Det är viktigt att notera att denna utveckling har skett under en omställningsfas med omfattande ombyggnadsarbeten under årets första hälft, då Bergagården till stora delar varit en byggarbetsplats. Restaurangen på Bergagården har även återöppnat under sommaren, vilket har skapat betydande synergier och bidragit positivt till verksamhetens utveckling.

Bolaget ansökte om och beviljades under 2025 ett Leaderprojekt för att bygga en helt ny Trollskog.

Syftet med den nya Trollskogen är att skapa en upplevelsebaserad utomhusmiljö för barn och unga, med låg tröskel till friluftsliv och fokus på mer tid i skogen och mindre tid framför skärmar.

Trollskogen är fullt brukbar men beräknas vara helt färdigställd under våren 2026. Projektet, tillsammans med övriga genomförda satsningar, har skapat betydande synergier inom verksamheten, vilket bland annat avspeglas i ett kraftigt ökat antal besökare på Bergagården under året.

Byggnation av tjugo helt nya ställplatser för husbil pågår för fullt. Dessa skall vara färdigställda under våren 2026.

Byggnation av ett garage för arbetsfordon, maskiner samt en mindre verkstad var klart oktober. Det har tidigare inte funnits någon bra plats för förvaring av maskiner, fordon och material.

Antal besökare på vårt besökscenter (perioden jan-dec 2025)

Totalt ca 22 952 personer, varav ca 6 800 personer under juni-augusti

Av dessa 22 952 personer är 12 900 ifrån närområdet och 6 300 är från övriga Sverige. 2600 besökare kom från Tyskland.

Under sportlovet hade vi ca 600 besökare. Under påsklovet var det ca 500 besökare. Under höstlovet var det 598 besökare. De flesta av dessa var barn. Detta skedde trots att det var en stor byggarbetsplats på gården under delar av året. På det särskilda lovprogrammet hade vi bl.a. upptåg i Trollskogen, och olika aktiviteter som pyssel och knåp inomhus.

Antalet förfrågningar om konferenser och andra event har ökat sedan bolagets uppstart 2024. Under våren, och framför allt under hösten, har ett rekordstort antal konferenser och utvecklingsdagar genomförts i bolagets regi. Även bokningarna av glamping har ökat kraftigt jämfört med föregående år, med totalt cirka 80 bokade nätter under 2025.

Antal besökare på Bergagården

Sedan augusti 2024 har vi installerat två besöksräknare vid Bergagården, en vid infarten från den stora parkeringen upp mot Bergagården och en vid entrén till Trollskogen. Under perioden augusti–december 2024 registrerades cirka 16 000 passager från parkeringen upp till Bergagården. Under motsvarande period 2025 uppgick antalet till cirka 25 000 besökare, vilket motsvarar en ökning med cirka 56 procent.

För Trollskogen registrerades cirka 6 100 besökare under augusti–december 2024, jämfört med cirka 15 500 besökare under samma period 2025. Det innebär en ökning med cirka 154 procent, vilket visar på ett mycket kraftigt ökat intresse.

Sett till hela 2025 registrerades cirka 80 000 passager via huvudvägen från parkeringen upp till Bergagården samt cirka 32 000 besökare till Trollskogen. Det bör noteras att det finns flera alternativa infarter till både Bergagården och Trollskogen, vilket innebär att det faktiska antalet besökare är högre än vad mätningarna visar.

Många besöker Bergagården som ett område för rekreation, friluftsliv och träning. Vi kommer att placera ut fler besöksräknare på strategiska punkter på båda bergen under då vi förhoppningsvis får en bättre mobiltelefon täckning på berget. Detta är nödvändigt för att kunna läsa av mätarna på distans och i realtid.

Enligt en tidigare mätning från 2018, genomförd av Visit Trollhättan Vänersborg med medel från Tillväxtverket, kan vi utifrån den nuvarande utvecklingen uppskatta att Halle- och Hunneberg tillsammans besöks av cirka 600 000–700 000 personer per år.

Ekonomiskt utfall

2025 är första året som bolaget har varit aktivt under hela året, det finns därför inget helt jämförelseår.

Man kan dock se att bolaget kraftigt har ökat intäkterna avseende aktiviteter. En ökning har även skett för logi och en mindre ökning avseende entréer till museet i jämförelse med 2024.

Bolagets totala intäkter blev ca 8,5 mnkr – en ökning från augusti månads prognos med hela 1,3 mnkr. Detta beror till störst del på en väl genomförd julmarknad och ökat antal konferenser. Bolagets kostnader ökade också till följd av detta och slutade på 8,6 mnkr (en ökning med 900 tkr från höstens prognos). Resultatet före bokslutsdispositioner blev enbart -25 000 kr, en rejäl förbättring jämfört med prognos som visade -700 000.

Intäkterna är högre än budgeterat då bolaget fick 467 tkr i bidrag från Stiftelsen Bergagården som är under avveckling.

Tidigare års aktieägartillskott har använts för att täcka likviditetsbehovet i Trollskogen tills medel är utbetalda under 2026 av Jordbruksverket.

Investeringar

Under sommaren har Trollskogen renoverats inom ramen för ett Leaderprojekt. Projektet har medfört högre kostnader än budgeterat på grund av oförutsedda utgifter kopplade till omfattande markarbeten. Den upparbetade investeringskostnaden uppgår till cirka 1,1 mnkr, varav den del som inte finansieras av Leader kommer att kostnadsföras under 2026.

Bolaget har även införskaffat en vagn för persontransport samt datorer till personalen.

Framtid

Bolaget kommer att fortsätta utveckla infrastruktur och grundläggande förutsättningar i verksamheten för att optimera drift och utveckling med sikte på perioden 2027–2030. Parallellt kommer arbetet att bedrivas mot målet att utveckla besökscenter och museum i enlighet med den nya utredning som redovisats för ägare och avtalsparter.

För att nå ett stärkt utvecklingsfokus krävs ytterligare strategiska investeringar samt tillräckliga resurser för drift och underhåll. Detta kan medföra behov av att revidera den befintliga avtalsavverkan om hållbar turismutveckling på Halle- och Hunneberg, vilken i dag är tecknad mellan Trollhättans, Grästorp och Vänersborgs kommuner.

Under 2025 har flera redovisningar genomförts inom ramen för partsrådet, där bolaget tydligt presenterat den ekonomiska nulägesbilden samt de långsiktiga förutsättningarna. Av särskild betydelse har varit att synliggöra att grundbidraget inte har räknats upp under perioden 2018–2024, trots att KPI under samma period ökat med närmare 30 procent. Därutöver har inga medel tillförts i samband med bolagets övertagande av drift och skötsel av de leder och rastplatser som tidigare anlagts med projektmedel inom stiftelsen.

Den befintliga samverkansöverenskommelsen reglerar bland annat parternas finansiella ansvarsfördelning, vilken avses ses över av kommunerna under 2026 för att bättre spegla dagens ansvar, kostnadsnivåer och framtida utvecklingsbehov.

Ytterligare investeringar bör ske redan under 2026. Målet är att vi skall vara hållbara över tid där vi skall anpassa oss efter både nuläge och kommande verksamhet på strategisk nivå i framtiden.

Vi ser även en tydlig öknig av omsättning i bolaget som i sin tur skall ge ökade intäkter.

Bergagården är idag en central knutpunkt för de verksamheter som bedrivs på och omkring bergen. För att fortsatt kunna fungera som en attraktiv och ändamålsenlig mötesplats har bolaget, i linje med det nya ägardirektivet, genomfört en utredning om att ställa om huvudbyggnaden (museet) till ett besöks- och informationscenter för Halle- och Hunneberg.

Utredningen har haft som syfte att kartlägga nuläget och ta fram förslag på ett övergripande koncept för utveckling av det befintliga museet och utställningarna. Arbetet slutfördes under våren 2025 och har redovisats för Sveaskog, bolagets styrelse, ägare, partsråd samt samverkansgrupp enligt gällande samverkansavtal mellan Trollhättans, Grästorps och Vänersborgs kommuner.

Utredningen föreslår en ombyggnation som kan genomföras i två etapper, alternativt samordnas i ett gemensamt genomförande. Den första etappen avser omställning och ombyggnation av butik, entré och en öppen informationsdel i besökscentret. Den andra etappen omfattar ombyggnation och utveckling av det befintliga museet till ett mer interaktivt och moderniserat besökscenter.

Dialogen med ägare och avtalspartners har fortsatt under hösten 2025 och kommer att fortsätta under första kvartalet 2026. Målsättningen är att kunna påbörja ombyggnationen under 2027.

Vattenpalatset Vänerparken AB

Ordförande: Håkan Falck (S)

Vice ordförande: Filip Milén (M)

VD: Carolina Svanström

Resultaträkning	Utfall	Utfall
	2025	2024
Verksamhetens intäkter	20,2	19,4
Verksamhetens kostnader	-20,4	-19,3
Avskrivningar	-0,1	-0,2
Verksamhetens nettoresultat	-0,4	-0,1
Finansnetto	0,2	0,3
Resultat före extraordinära poster	-0,2	0,2
Dispositioner och skatt	0,2	-0,2
Periodens/Årets resultat	0,0	0,0

Balansräkning	Utfall	Utfall
	2025	2024
Anläggningstillgångar	0,1	0,2
Omsättningstillgångar	13,4	13,2
S:a tillgångar	13,5	13,3
Eget kapital	8,3	8,4
Avsättningar	0,0	0,2
Skulder	5,2	4,8
S:a eget kapital, avsättning & skulder	13,5	13,3

Verksamhetsbeskrivning

Bolaget har till uppgift att driva bad och simhallsrörelse.

Verksamheten har under året varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet i bolagsordningen och utförts enligt de kommunala befogenheterna.

Under året har verksamheten haft ett tydligt fokus på att stärka simkunnigheten, utveckla utbudet samt förbättra kundupplevelsen genom ökad tillgänglighet och digitalisering.

Simskoleverksamheten har utökats väsentligt under året och antalet simskoleplatser har ökat med cirka 125 procent jämfört med föregående år. Utökningen omfattar både fler grupper och ett bredare utbud av nivåer, vilket bidrar till att möta en ökad efterfrågan och stärker bolagets roll i arbetet med simkunnighet.

Vattengympan har vidareutvecklats och babysimverksamheten har fortsatt med fullbelagda grupper under året, vilket visar på ett stabilt och högt intresse från målgruppen.

För att förbättra både intern effektivitet och kundupplevelse har flera digitala lösningar införts under året. Digitaliserad tidrapportering har implementerats, vilket bidrar till en mer rättssäker och effektiv hantering av arbetstid och löner. Ett nytt bokningssystem har införts för simskola och babysim, vilket ger kunderna en smidigare bokningsprocess och förbättrar den interna planeringen och administrationen.

Under året har även en ny logotyp tagits fram. Den nya grafiska profilen syftar till att tydligare signalera upplevelse, glädje och aktivitet samt stärka Vattenpalatsets identitet.

En förändring i den årliga planeringen har genomförts genom att badets underhållsstopp flyttats från augusti till slutet av maj och början av juni. Detta har inneburit att påverkan för allmänheten minskat, då perioden sammanfaller med färre badande jämfört med sensommaren.

Under 2025 har Vattenpalatset haft cirka 75 000 badande gäster. Av dessa har omkring 55 000 besökt äventyrsbadet och cirka 20 000 gäster har nyttjat varmbadet, vilket även inkluderar simskole- och gruppverksamhet.

Ekonomiskt utfall

Bolaget har under året erhållit en uppdragsersättning om 11 046 000 kronor. Årets resultat uppgår till -44 tkr efter skatt. Det negativa resultatet förklaras främst av ett lägre antal badande, bland annat kopplat till en vädermässigt gynnsam sommar, samt ökade kostnader för fjärrvärme och vatten. Bolaget har arbetat aktivt med uppföljning och åtgärder kring förbrukning av värme, vatten och el, och har fått ökade kostnader trots minskad förbrukning.

Investeringar

Under året har bolaget investerat i ett nytt poolskydd till utomhusbassängen på 62 500 kr

Framtid

Under det kommande året kommer fokus ligga på att stärka den digitala marknadsföringen för att öka synligheten och nå nya målgrupper. Vidare planeras åtgärder för att fräscha upp relaxavdelningen och utomhusdelen i syfte att förbättra helhetsupplevelsen för våra gäster och öka anläggningens attraktivitet.

Nätaktiebolaget Biogas i Brålanda AB

Ordförande: Bo Carlsson (C)

Vice ordförande: Tommy Christensson (M)

VD: Ingmar Johansson

Resultaträkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Verksamhetens intäkter	0,4	0,4
Verksamhetens kostnader	-0,1	-0,1
Avskrivningar	-0,2	-0,2
Verksamhetens nettoresultat	0,0	0,0
Finansnetto	0,0	0,0
Resultat före extraordinära poster	0,0	0,0
Dispositioner och skatt	0,0	0,0
Periodens/Årets resultat	0,0	0,0

Balansräkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Anläggningstillgångar	4,4	4,6
Omsättningstillgångar	0,6	0,5
S:a tillgångar	5,0	5,1
Eget kapital	2,6	2,6
Avsättningar	0,0	0,0
Skulder	2,4	2,5
S:a eget kapital, avsättning & skulder	5,0	5,0

Verksamhetsbeskrivning

Bolaget bildades 2009-03-04 och ägs av Vänersborgs kommun 73 procent, Melleruds kommun 18 procent och Biogas Brålanda AB 9 procent.

Bolagets verksamhet består av att bygga, äga och förvalta gasledningsnät för biogas inom Vänersborgs och Melleruds kommuner med syfte att säkerställa tillgången på biogas för Vänersborgs och Melleruds kommuners egna fordon och kommunernas invånare

Ekonomiskt utfall

Under 2025 har ingen ytterligare utbyggnad av gasledningar gjorts. Det innebär att det varit ett lugnt år ur ett verksamhetsperspektiv. Styrelsen har haft fem protokollförda styrelsemöten under året. Nätaktiebolaget Biogas Brålanda likvida medel uppgick per 25-12-31 till 595 tkr. Nätaktiebolaget Biogas Brålanda visar ett resultat den 25-12-31 på 3 tkr.

Framtid

Nätaktiebolaget Biogas Brålandas framtidsdiskussioner påverkas helt och hållet på vilket sätt som AB Biogas Brålanda kommer att utvecklas.

AB Biogas Brålanda planerar att tillsammans med en större aktör bygga en stor biogasanläggning i den södra delen av Melleruds kommun. Det kommer innebära att de fem gårdsanläggningarna läggs ner. Därigenom kommer Nätaktiebolaget Biogas Brålandas ledningar inte ha någon funktion.

Det finns fortfarande ingen lösning på var anläggningen ska ligga. Det finns olika förslag, men ännu inget bestämt. Det är viktigt att hitta en lösning snarast.

När det är klart med byggnation av den nya anläggningen och det finns en tidplan för den, så får ägarna ta ställning till hur Nätaktiebolaget ska avvecklas och på vilket sätt kan ledningarna användas till annat ändamål.

Fyrbodals Räddningstjänstförbund

Ordförande: Jerker Lundin (KD)

Vice ordförande: Pia Fogelberg (M)

Förbundschef: Markus Green

Resultaträkning	Utfall	Utfall
	2025	2024
Verksamhetens intäkter	251,2	
Verksamhetens kostnader	-239,9	
Avskrivningar	-11,4	
Verksamhetens nettoresultat	-0,1	
Finansnetto	1,0	
Resultat före extraordinära poster	0,9	
Dispositioner och skatt	0,0	
Periodens/Årets resultat	0,9	

Resultaträkning	Utfall	Utfall
	2025	2024
Verksamhetens intäkter	251,2	
Verksamhetens kostnader	-239,9	
Avskrivningar	-11,4	
Verksamhetens nettoresultat	-0,1	
Finansnetto	1,0	
Resultat före extraordinära poster	0,9	
Dispositioner och skatt	0,0	
Periodens/Årets resultat	0,9	

Verksamhetsbeskrivning

Vid årsskiftet 2024/2025 bildades RFBD genom sammanslagning av Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän och Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Genom sammanslagningen skapas bättre möjligheter att säkerställa en fungerande och robust räddningstjänst. Samtidigt har organisationen påverkats av personalvakanser till följd av omorganisation och pensionsavgångar. Sammanslagningen har dock möjliggjort effektiviseringar, bland annat minskat antal chefstjänster, skalfördelar och förbättrad arbetsmiljö.

Arbetet med förberedelser för höjd beredskap och krig har inletts, men utan extra medlemsbidrag har endast begränsade och främst kostnadsneutrala åtgärder kunnat genomföras. Detta innebär att RFBD inte kan hålla samma utvecklingstakt som andra organisationer. Ett prioriterat projekt pågår vid Trollhättans brandstation för att kunna leda och samordna verksamheter under höjd beredskap och krig.

Vid Vänersborgs brandstation har minibemanningen höjts för att uppfylla lagkrav. Stationens lokaler bedöms dock som utdömda, och kommunen behöver skyndsamt möjliggöra nybyggnation. Förstudie kring nya lokaler ska färdigställas under första kvartalet 2026.

Samtidigt har omfattande systembyten inom HR,

ekonomi och IT genomförts med stöd från medlemskommunerna för att uppfylla lagkrav på digitalisering och säkerhet. Inom utbildning och övning har planerade insatser genomförts, utbildningsplatser för RIB-personal har fördubblats, och grunden har lagts för att stärka den långsiktiga kompetensförsörjningen, även om vissa specialförmågor fortsatt behöver utvecklas framöver.

Ekonomiskt utfall

Verksamhetsåret 2025 har varit ett av de mest utmanande på över 30 år för räddningstjänsten i medlemskommunerna, men också ett viktigt steg mot en mer robust och framtidssäker organisation. Sammanslagningen av två kommunalförbund till ett har krävt många snabba beslut och inneburit både ekonomiska, organisatoriska och arbetsmiljömässiga utmaningar. Förbundet har erhållit 41,8 mkr i medlemsbidrag från Vänersborgs kommun.

Ekonomi har varit ansträngd till följd av höga kostnader för externa stödinsatser, IT-samordning samt ökade krav på bemanning. Trots ett år med flera stora och komplexa räddningsinsatser redovisar Räddningstjänsten Fyrbodals ett positivt resultat om 0,9 mkr.

Investeringar

Årets investeringar har påverkats av tidigare pausade reinvesteringar och en historiskt eftersatt investeringsnivå, vilket medfört ett stort investeringsutrymme för 2025 som inte kunnat nyttjas fullt ut. Förbundet har investerat 23,4 mkr av de i budget 49,2 mkr. Investeringarna för året har varit släck-/räddningsfordon, besiktningssbilar, utryckningsmaterial och larmställ. Förlängda leveranstider för fordon och utrustning samt begränsade personalresurser och behov av extern upphandlingskompetens har bidragit till att investeringarna tillfälligt hamnat under budget. Reinvesteringsnivån bedöms dock jämnas ut från 2026 och framåt när planerade investeringar genomförs.

Framtid

År 2025 var ett omställningsår, medan 2026 blir det första ordinarie driftåret, där fortsatta kostnader kopplade till sammanslagningen kommer att uppstå under flera år. Förmågan att upprätthålla nuvarande ambitionsnivå är beroende av att tillräckliga investeringar genomförs, annars kan fordons- och verksamhetsnivån behöva reduceras.

Under 2026 blir effekterna av nya lagkrav, ökade tillsynskrav, förändrade lokalkostnader samt behovet av långsiktig investeringsplanering tydligare. Kraven på cybersäkerhet, säkerhetsskydd och dataskydd ökar kraftigt, särskilt till följd av ny cybersäkerhetslagstiftning och införandet av NIS2-direktivet, vars fulla konsekvenser ännu är svåra att överblicka.

Det finns en möjlighet att Orust kommun ansluter till förbundet från 2027 vilket kan innebära kortsiktiga omställningsutmaningar men långsiktiga samordningsvinster. Under 2026–2027 krävs resurskrävande åtgärder för att stärka räddningsledningssystemet enligt tillsynsmyndighetens krav vilket kan medföra behov av ökade medlemsbidrag. Utan förstärkta resurser riskerar verksamheten att behöva göra neddragningar som negativt påverkar räddningstjänstens förmåga i ett försämrat säkerhetsläge. Sammantaget har RFBD på kort tid skapat förutsättningar för en modern, effektiv och långsiktigt hållbar räddningstjänst men fortsatt utveckling är beroende av tydliga prioriteringar och ett starkt stöd från medlemskommunerna.

Fyrstads Flygplats AB

Ordförande: Peter Eriksson (M)

Vice ordförande: Benny Augustsson (S)

VD: Josef Khan

Resultaträkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Verksamhetens intäkter	44,0	42,0
Verksamhetens kostnader	-43,0	-43,0
Avskrivningar	-2,3	-2,1
Verksamhetens nettoresultat	-1,3	-3,2
Finansnetto	-0,3	-0,4
Resultat före extraordinära poster	-1,6	-3,6
Dispositioner och skatt	0,1	1,3
Periodens/Årets resultat	-1,6	-2,3

Balansräkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Anläggningstillgångar	19,1	18,8
Omsättningstillgångar	12,2	9,3
S:a tillgångar	31,3	28,1
Eget kapital	23,9	10,4
Avsättningar	0,4	0,4
Skulder	7,1	17,3
S:a eget kapital, avsättning & skulder	31,4	28,1

Verksamhetsbeskrivning

Linjetrafiken uppgick under året till 488 landningar och 16 966 passagerare, jämfört med 465 landningar och 15 648 passagerare 2024. Linjen till Visby hade fortsatt hög efterfrågan med extrainsatta avgångar under högsäsong. Linjen till Sälen/Trysil planeras att trafikeras även under vinterhalvåret 2026.

Beredskapsuppdraget för samhällsviktigt flyg omfattade 51 landningar, varav 49 ambulanstransporter och 2 övriga landningar. Fraktverksamheten minskade till 34 landningar, främst på grund av lägre efterfrågan på tidskritiska transporter. FFAB fortsatte sin försäljning av förnybart flygbränsle (SAF) med oförändrad volym, vilket bidrog till bolagets intäkter. Transfertjänsten Airport Shuttle, som startade i juni, förbättrade tillgänglighet och service.

Årets verksamhet har genomförts enligt de mål och regler som ägarna ålagt flygplatsbolaget och inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Ekonomiskt utfall

Årsbokslutet per 31 december 2025 visar ett underskott efter finansiella poster om cirka 1 600 tkr, jämfört med ett underskott om 2 281 tkr 2024. Resultat före finansiella poster uppgick till ett underskott om cirka 1 260 tkr. Uppskjuten

skatt är beräknad och årets resultat inkluderar genomförda bokslutsdispositioner och beräknad skatt. Försäljningen av förnybart flygbränsle (SAF) med oförändrad volym har delvis kompenserat för intäktsbortfall i övriga flygplatsintäkter och bidragit till att nettomarginalen ligger nära budget.

Alla hangarplatser var uthyrda och caféets verksamhet bedrevs i samma takt som under 2024. Ersättningssystemet för säkerhetskontroll (GAS) låg cirka 156 tkr under budget, medan ersättningen för kommunikations-, navigations- och övervakningstjänster (CN) var cirka 565 tkr under budget, delvis på grund av slutreglering av 2024 års preliminära ersättningar.

Det statliga driftstödet utbetalades slutligen i december med 7 996 tkr (7 500 tkr budget), vilket förbättrade bolagets resultat och likviditet. För att hantera ett kortfristigt likviditetsbehov togs ett lån som återbetalades före årsskiftet. Verksamhetsanslaget från ägarkommunerna uppgick till 8 500 tkr, i nivå med budget.

Totala personalkostnader uppgick till 15 184 tkr, cirka 748 tkr lägre än budget, främst tack vare lägre overtid, vissa utbildningar och sociala avgifter samt mindre avvikelser i övriga delposter. Per den 31 december 2025 uppgick utnyttjade krediter till 0 tkr och soliditeten var cirka 76 %, vilket innebär att bolaget har en fortsatt stabil finansiell

ställning efter genomfört aktieägartillskott samt utbetalningen av det statliga driftstödet.

Investeringar

Bruttoinvesteringarna uppgick till 2 552 tkr, varav den största posten var inköp av sop- och blåsmaskin för vinterfälthållning (1 950 tkr).

Framtid

Flygplatsen ser en försiktigt positiv trend i antal flygrörelser och passagerare, och har fokus på att vidareutveckla linjetrafikutbudet som idag består av inrikesdestinationerna Stockholm/Bromma, Visby och Sälen/Trysil. Flygplatsen, som idag är en av två civila instrumentflygplatser i regionen, är en statligt utpekad beredskapsflygplats och spelar en viktig roll för samhällsviktiga transporter och fortsätter satsningarna på förnybart bränsle.

§ 42

Bokslut och årsredovisning 2025

KS 2026/3

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar godkänna bokslut och årsredovisning för år 2025 samt beslutar reservera 37,8 mnkr till resultatreserven (RER). Resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas enligt gällande regelverk.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2025-11-05 om anvisningar för boksluts- och årsredovisningsarbetet för 2025. Ekonomiavdelningen har i separat handling upprättat förslag till Årsredovisning 2025. Det sammanställda resultatet för koncernen uppgick till 65 mnkr. Kommunens beslutade Mål- och resursplan för 2025 innebar ett budgeterat resultat på 31 mnkr. Kommunens redovisade resultatet uppgår till 72 mnkr vilket är 41 mnkr bättre än budget. Resultatet i kommunen är 23 mnkr högre än prognosen i augusti. Nämnderna redovisar ett sammantaget överskott om 23 mnkr och endast en nämnd redovisar budgetunderskott.

Enligt kommunallagen ska kommunens resultat stämmas av mot det lagstadgade balanskravet. En ändring i kommunallagen innebär att kommuner kan reservera medel till en resultatreserv (RER). I enlighet med Vänersborgs kommuns Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper har följande avstämning gjorts.

Det lägsta av årets resultat eller årets resultat efter balanskravsjusteringar ska användas för att bedöma om reservering till resultatreserv (RER) är möjligt. Enligt balanskravsutredningen uppgår kommunens resultat efter balanskravsjusteringar till 69,5 mnkr. Reservering av medel till en resultatreserv får göras av det lägsta av den del av årets resultat eller årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Enligt regelverket kan därmed 37,8 mnkr avsättas till resultatreserven (RER). Därmed ska kommunen enligt Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper, reservera medel till resultatreserven (RER) med maximalt belopp 37,8 mnkr. Enligt samma regelverk ska resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas när resultatreserven (RER) uppgår till 50 mnkr. I och med årets avsättning uppgår RER till 58,6 mnkr och därmed avvecklas RUR i sin helhet.

Årets investeringar för koncernen uppgick till 524 mnkr varav kommunen stod för 436 mnkr, AB Vänersborgsbostäder för 62 mnkr, Fastighets AB Vänersborg för 25 mnkr och Kunskapsförbundet Väst för 1 mnkr.

Utdragsbestyrkande

2026-03-16

För att god ekonomisk hushållning anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Ett inriktningsmål anses uppfyllt när övervägande andel av de förväntade resultaten är uppnådda eller delvis uppnådda. Kommunen klarar tre av fyra finansiella mål. Med denna målanalys görs bedömningen att verksamheten, ur ett finansiellt perspektiv bedrevs med god ekonomisk hushållning Fyra av fem inriktningsmål uppnås därmed bedrevs verksamheten med god ekonomisk hushållning under 2025 utifrån ovanstående bedömningsgrund.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-05

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2026-03-05

Dnr: KS 2026/3

Handläggare

Kerstin Rosendahl
kerstin.rosendahl@vanersborg.se
0521-72 24 46

Mottagare

Kommunstyrelsen

Bokslut och årsredovisning 2025

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar godkänna bokslut och årsredovisning för år 2025 samt beslutar reservera 37,8 mnkr till resultatreserven (RER). Resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas enligt gällande regelverk

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2025-11-05 om anvisningar för boksluts- och årsredovisningsarbetet för 2025. Ekonomiavdelningen har i separat handling upprättat förslag till Årsredovisning 2025. Det sammanställda resultatet för koncernen uppgick till 65 mnkr. Kommunens beslutade Mål- och resursplan för 2025 innebar ett budgeterat resultat på 31 mnkr. Kommunens redovisade resultatet uppgår till 72 mnkr vilket är 41 mnkr bättre än budget. Resultatet i kommunen är 23 mnkr högre än prognosen i augusti. Nämnderna redovisar ett sammantaget överskott om 23 mnkr och endast en nämnd redovisar budgetunderskott.

Enligt kommunallagen ska kommunens resultat stämmas av mot det lagstadgade balanskravet. En ändring i kommunallagen innebär att kommuner kan reservera medel till en resultatreserv (RER). I enlighet med Vänerns kommuns Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper har följande avstämning gjorts.

Det lägsta av årets resultat eller årets resultat efter balanskravsjusteringar ska användas för att bedöma om reservering till resultatreserv (RER) är möjligt. Enligt balanskravsutredningen uppgår kommunens resultat efter balanskravsjusteringar till 69,5 mnkr. Reservering av medel till en resultatreserv får göras av det lägsta av den del av årets resultat eller årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Enligt regelverket kan därmed 37,8 mnkr avsättas till resultatreserven (RER). Därmed ska kommunen enligt Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper, reservera medel till resultatreserven (RER) med maximalt belopp 37,8 mnkr. Enligt samma regelverk ska resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas när resultatreserven (RER) uppgår till 50 mnkr. I och med årets avsättning uppgår RER till 58,6 mnkr och därmed avvecklas RUR i sin helhet.

Årets investeringar för koncernen uppgick till 524 mnkr varav kommunen stod för 436 mnkr, AB Vänersborgsbostäder för 62 mnkr, Fastighets AB Vänersborg för 25 mnkr och Kunskapsförbundet Väst för 1 mnkr.

För att god ekonomisk hushållning anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Ett inriktningsmål anses uppfyllt när övervägande andel av de förväntade resultaten är uppnådda eller delvis uppnådda. Kommunen klarar tre av fyra finansiella mål. Med denna målanalys görs bedömningen att verksamheten, ur ett finansiellt perspektiv bedrevs med god ekonomisk hushållning. Fyra av fem inriktningsmål uppnås därmed bedrevs verksamheten med god ekonomisk hushållning under 2025 utifrån ovanstående bedömningsgrund.

Thomas Sannemalm
Ekonomichef

Bilagor

Årsredovisning 2025

Sändlista

Handläggare av ärendet

Ekonomiavdelningen, revisorer, nämnder

Det sakkunniga biträdets yttrande

Till revisorerna i Vänersborgs kommun, org.nr 212000-1538

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vänersborgs kommun utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för år 2025-01-01-2025-12-31.

Våra uttalanden i detta yttrande är förenliga med innehållet i den revisionsrapport som har överlämnats till kommunens förtroendevalda revisorer 2026-03-31

Yttrande om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för Vänersborgs kommun för år 2025-01-01-2025-12-31 avgiven av kommunstyrelsen den 2026-04-01. Vi har granskat förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna samt drift- och investeringsredovisningen enligt särskilda instruktioner i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Grund för uttalanden

Vi har utfört uppdraget enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet *Det sakkunniga biträdets ansvar*. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till kommunen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter och denna andra information återfinns på sidorna 3 samt 57-104. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt LKBR. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga biträdets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande som en del av en revisionsrapport till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- Identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag,
- Skaffar vi oss en förståelse av den del av kommunens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- Måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Det sakkunniga biträdets granskning av förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna samt drift- och investeringsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna samt drift- och investeringsredovisningen och att dessa upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt "Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse", "Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper" samt "Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning" i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna och drift- och investeringsredovisningen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Sammanställda räkenskaper har upprättats i enlighet med LKBR.

Drift- och investeringsredovisning har upprättats i enlighet med LKBR.

Undertecknande

Göteborg den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Ernst & Young AB

Marcus Gustafson
Auktoriserad revisor
Ansvarigt sakkunnigt biträde

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

MARCUS GUSTAFSON

Auktoriserad revisor

Serienummer: a498f869fc055c[...]a782159d9d750

IP: 147.161.xxx.xxx

2026-04-14 11:21:20 UTC

Detta dokument är undertecknat digitalt via [Penneo.com](https://penneo.com). De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se <https://eutl.penneo.com>.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:

När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Vänersborgs kommun

Grundläggande granskning 2025

Penneo dokumentnyckel: BUDAO-9HT0P-8T2JL-W5Z7X-WIQAO-9BEF5

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
2. Kommunstyrelsen	6
3. Barn- och utbildningsnämnden.....	8
4. Byggnadsnämnden	9
5. Kultur- och fritidsnämnden.....	10
6. Miljö- och hälsoskyddsnämnden	11
7. Samhällsbyggnadsnämnden	12
8. Socialnämnden.....	13
9. Överförmyndarnämnden.....	15
10. Sammanställd bedömning per styrelse och nämnd	17
Bilaga 1. Så styrs Vänersborgs kommun	20
Bilaga 2. Källförteckning.....	23

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vänersborgs kommun genomfört en grundläggande granskning avseende 2025 års verksamhet. Syftet med granskningen har varit att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisions sed.

De huvudsakliga resultaten som framkommit av granskningen är:

- ▶ Kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, byggnadsnämnden, kultur och fritidsnämnden, miljö och hälsoskyddsnämnden och socialnämnden bedöms *i allt väsentligt* säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Överförmyndarnämnden bedöms *delvis* ha säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Bedömningen grundas på att nämnden inte preciserat förväntade resultat på ett konkret och mätbart sätt, kopplat till kommunfullmäktiges inriktningsmål i nämndens verksamhetsplan.
- ▶ Nämnderna, med undantag för kommunstyrelsen, socialnämnden och överförmyndarnämnden, bedöms *i allt väsentligt* ha säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Vi noterar att det för kommunstyrelsen inte framgår tydligt vad bedömning av förväntade resultats målluppfyllelse grundas på. Överförmyndarnämnden har inte säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen. Bedömningen grundas på att nämnden inte följer upp förväntade resultat under året på ett konsekvent sätt. Socialnämnden har inte säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen. Bedömningen grundas på att det finns brister kopplat till den åtgärdsplan nämnden beslutat om för att nå budget i balans.
- ▶ Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt att arbetet med intern kontroll bedrivs i enlighet med kommunens reglemente och anvisningar.

Vår sammanfattande bedömning framgår i kapitel 9. De rekommendationer som lämnas till kommunstyrelsen och nämnder framgår i respektive granskningsavsnitt.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionsred. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras i kommunallagen 6 kap. 6 §. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionsred.

Den grundläggande granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

- ▶ Har kommunstyrelsen och nämnderna säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål som kommunfullmäktige beslutat?
- ▶ Har kommunstyrelsen och nämnderna säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med kraven i kommunens styrmodell?
- ▶ Har kommunstyrelsen och nämnderna säkerställt en intern kontroll i enlighet med kraven i kommunens styrmodell?

1.3. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen 6 kap. 1 §
- ▶ Kommunallagen 6 kap. 6 §
- ▶ God revisionsred 2022
- ▶ Kommunfullmäktiges mål och uppdrag
- ▶ Kommunens styr- och ledningsmodell

1.4. Metod och avgränsning

Granskningen avser verksamhetsåret 2025 och omfattar kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, byggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden och överförmyndarnämnden.¹ Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, med utgångspunkt i det granskningsramverk som beskrivs i avsnitt 2. Resultatet av genomförda

¹ Valnämnden har inte varit föremål för granskning under 2025 till följd av att det inte varit ett valår.

kontroller sammanfattas i kapitel 9. Kommunens styrmodell utifrån riktlinjer för styrning och ledning beskrivs närmare i bilaga 1. Granskningens källförteckning återfinns i bilaga 2. Samtliga granskade nämnder har beretts möjlighet att sakfelsesgranska rapporten.

1.4.1. Utgångspunkter för vår granskning

Granskningen bygger på kontrollmoment som utgår från kommunens styrmodell och anvisningar. Kontrollmomenten är utformade för att kunna besvara granskningens frågeställningar. Granskningen görs avvikelsebaserat. Det innebär att vi endast redogör för de fall där styrelse eller nämnd inte följer kontrollpunkterna i ramverket.

Utifrån styrmodellen och anvisningar är vår tolkning att styrelse och nämnder ska ha genomfört följande för att ha säkerställt dels att verksamhet och ekonomi styrs och följs upp utifrån de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, dels ett tillräckligt internkontrollarbete:

- ▶ **Tillräcklig styrning för att leva upp till mål och beslut**
 - ▶ A1. Preciserat fullmäktiges inriktningsmål och formulerat förslag till förväntade resultat på ett konkret och mätbart sätt i verksamhetsplanen
 - ▶ A2. I verksamhetsplanen beskrivit, för år ett och år tre, de mätbara förväntade resultatens målvärden, samt målvärden för de egna resultaten utifrån grunduppdrag
 - ▶ A3. I verksamhetsplanen beskrivit vad förvaltningen förväntas genomföra inom planperioden i form av uppdrag
 - ▶ A4. Uppnått de av fullmäktige beslutade målen
 - ▶ A5. Beslutat om verksamhetsplan och detaljbudget senast i december 2024

- ▶ **Tillräcklig uppföljning av verksamhet och ekonomi**
 - ▶ B1. Följt upp nämndens ekonomi och verksamhet i ekonomiska månadsuppföljningar, i delårsrapport per april och per augusti, samt vid årsredovisning
 - ▶ B2. Analyserat samt vidtagit åtgärder vid avvikelser i följsamhet till fullmäktiges mål
 - ▶ B3. Analyserat samt vidtagit åtgärder vid negativ avvikelse i ekonomin
 - ▶ B4. Kommunstyrelsen: utövat tillräcklig uppsikt över nämnder, bolag och förbund², det vill säga
 - ▶ Prövat om verksamheten har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna i ett årligt beslut för varje bolag och sammanfattat sina iakttagelser i en redogörelse till fullmäktige.

² Innebörden av uppsiktsplikten är inte tydligt definierad i vare sig lagstiftning eller i kommunens styrmodell. Kommunstyrelsen uppsiktsplikt definieras delvis inom kommunstyrelsens reglemente och delvis inom kommunens bolagspolicy. De krav som finns i dessa dokument har varit utgångspunkt för vår granskning, med undantag för reglementets krav på kommunstyrelsens kontroll av externa utförare. Detta krav har inte granskats inom ramen för den grundläggande granskningen. Eftersom kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnderna inte regleras i kommunens styrdokument har vår granskning av uppsiktsplikten över nämnderna inte utgått från något specifikt revisionskriterium. Vi har enbart granskat hur uppsiktsplikten över nämnderna dokumenterats i protokoll.

- ▶ Om kommunstyrelsen finner att något förhållande i ett bolag inte är förenligt med reglerna i 10 kap. 3–5 §§ kommunallagen ska styrelsen, för egen del eller genom förslag till fullmäktige, tillse att nödvändiga åtgärder vidtas.

- ▶ **Tillräckligt arbete med intern kontroll**
 - ▶ C1. Tagit fram en risk- och väsentlighetsanalys
 - ▶ C2. Beslutat om en internkontrollplan³ i början av året och överlämnat planen till kommunstyrelsen för kännedom
 - ▶ C3. Angivit i internkontrollplanen vilket eller vilka av de kommungemensamma kontrollområden som ska granskas och, om något kontrollområde inte är relevant, angivit detta i internkontrollplanen
 - ▶ C4. Följt upp arbetet med intern kontroll senast i december 2025⁴
 - ▶ C5. Rapporterat uppföljning av nämndens interna kontroll till respektive nämnd samt till kommunstyrelsen för kännedom
 - ▶ C6. Kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från nämndernas rapporter föreslå förbättringar och förändringar i kommunens samlade system för intern kontroll⁵

Teckenförklaring för de avvikelser som redogörs för i efterföljande kapitel

⊗ = Brister har noterats i granskningen

⊘ = Mindre avvikelse har noterats

○ = Övriga iakttagelser

³ Av planen ska framgå, enligt anvisningar till reglemente för internkontroll, vilka rutiner som ska granskas, vilka kontrollmoment som ska utföras, vem som är ansvarig för granskningen, när granskningen ska rapporteras till nämnden, information om riskbedömningen samt finnas ett kontrollområde som gäller uppföljning av föregående års internkontrollplan

⁴ I anvisningar till reglemente för internkontroll anges att styrelse och nämnder i en rapport ska sammanfatta de granskningar av de kontrollområden som genomförts med metod, iakttagelser, resultat och slutsatser. Ordningen i rapporten ska följa ordningen i den beslutade internkontrollplanen. Förslag till åtgärder ska lämnas om kontrollen visar på brister.

⁵ Det anges inte i reglemente för internkontroll eller i anvisningarna till reglementet när eller hur ofta kommunstyrelsen ska föreslå förbättringar och förändringar i kommunens samlade system för intern kontroll.

2. Kommunstyrelsen

2.1. Styrning

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

2.1.1. Måluppfyllelse

- Ø Fem av kommunstyrelsens 28 förväntade resultat uppnås inte per december 2025. 13 förväntade resultat uppnås delvis. Övriga tio förväntade resultat bedöms uppnås per december 2025.

2.2. Uppföljning

- Ø För flera av de förväntade resultat som följs upp av kommunstyrelsen per april och per augusti noterar vi att grund för bedömning av måluppfyllelse inte framgår på ett tydligt sätt. I uppföljningen av de förväntade resultaten saknas målvärden/indikatorer. Det innebär att det är otydligt vad styrelsen baserar bedömningen om att det förväntade resultatet uppnås på, även om det finns beskrivning av vilka aktiviteter som genomförts.

2.3. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i reglemente/bolagspolicy.
- Kommunallagen är en ramlag och förarbetena ger inga tydliga anvisningar om innehållet i uppsiktsplikten. Det innebär att det är upp till respektive kommun att utforma uppsiktspliktens innehåll och reglera hur den ska genomföras i praktiken. Uppsiktsplikten har inte konkretiserats som en del av styrmodellen. Det finns därmed inga särskilda krav på styrelsens uppsikt över nämnderna i styrmodellen. Även om vi inte bedömer det som en avvikelse utifrån styrmodellen, noterar vi dock att det saknas dokumenterad sammanställning i exempelvis sammanträdesanteckningar, årshjul eller bokslut över hur eller när kommunstyrelsen har utövat sin uppsikt *över nämnderna* under året.

2.4. Intern kontroll

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen, reglemente för internkontroll och anvisningar till reglemente för internkontroll.
- Kommunstyrelsen har vid sitt sammanträde i januari 2026 följt upp nämndernas genomförda intern kontroll under 2025. Vi noterar att styrelsen inte har föreslagit förbättringar avseende det samlade systemet för intern kontroll. Det framgår dock inte i reglemente för internkontroll eller anvisningarna till reglementet när eller hur ofta kommunstyrelsen ska föreslå förbättringar och förändringar i kommunens samlade system för intern kontroll, varför vi inte ser detta som en avvikelse i formell bemärkelse.

2.5. Vår bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att kommunstyrelsen i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat.

Vi bedömer att kommunstyrelsen i huvudsak har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med kraven i styrmodellen. Vi noterar mindre förbättringsområden vad gäller uppföljning av förväntade resultat i delårsrapporter, där vi menar att det bör framgå tydligt vad som ligger till grund för bedömning av måluppfyllelse avseende samtliga förväntade resultat. Detta för att delårsrapporterna ska kunna fungera som ett tydligt styrmedel där måluppfyllelse ligger till grund för åtgärder och aktiviteter. Vi noterar att arbetssättet inte har förändrats sedan föregående års granskning trots att kommunstyrelsen då rekommenderades att tydliggöra grunden för bedömning av måluppfyllelse i delårsrapporter.

Vi bedömer att kommunstyrelsen i allt väsentligt har säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Vi bedömer att kommunstyrelsen, utifrån kraven i reglemente och bolagspolicy, har utövat tillräcklig uppsikt över nämnder, bolag och förbund. Vi noterar dock att uppsiktsplikten inte är tydligt definierad i kommunens styrmodell. Vi har inte tagit del av någon dokumenterad sammanställning i exempelvis sammanträdesanteckningar, årshjul eller bokslut över hur eller när kommunstyrelsen har utövat sin uppsikt över nämnderna under året. Vi menar att en tydlig definition av hur uppsiktsplikten ska bedrivas bidrar till en ökad transparens och spårbarhet.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas kommunstyrelsen att:

- ▶ Tydliggöra i delårsrapporter vad bedömning av måluppfyllelse grundas på för samtliga förväntade resultat
- ▶ Bereda förslag till hur uppsiktsplikten över såväl nämnder som bolag och förbund ska bedrivas inom kommunen

3. Barn- och utbildningsnämnden

3.1. Styrning

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

3.1.1. Måluppfyllelse

- Ø Nio av barn- och utbildningsnämndens 18 förväntade resultat uppnås inte per december 2025. Nio förväntade resultat bedöms uppnås per december 2025.

3.2. Uppföljning

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

3.3. Intern kontroll

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen, reglemente för internkontroll och anvisningar till reglemente för internkontroll.

3.4. Vår bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att barn- och utbildningsnämnden i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat. Vi har inte noterat några väsentliga avvikelser utifrån kraven i kommunens styrmodell.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Utifrån genomförd granskning riktar vi inga rekommendationer till barn- och utbildningsnämnden

4. Byggnadsnämnden

4.1. Styrning

- Vi noterar att nämnden inte preciserat förväntade resultat kopplade till inriktningsmålet "Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier" samt "Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv". Enligt riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning ska nämnderna precisera fullmäktiges inriktningsmål och formulera förslag till förväntade resultat. De förväntade resultaten ska uttrycka vad som ska uppnås på ett konkret och mätbart sätt samt vad som ska genomföras genom riktade uppdrag. I mål och resursplan 2025–2027 framgår att nämnderna ska förhålla sig till samtliga inriktningsmål under planperioden.

Enligt uppgift från kommunstyrelsens förvaltning är det inte ett krav för nämnderna att formulera förväntade resultat till samtliga inriktningsmål. Nämnderna ska dock i enlighet med Mål- och resursplan förhålla sig till samtliga inriktningsmål. Vi menar att riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning inte är tydliga huruvida förväntade resultat ska formuleras till samtliga inriktningsmål.

- Mot bakgrund av ovanstående har inga väsentliga avvikelser noterats utifrån kraven i styrmodellen.

4.1.1. Måluppfyllelse

- ⊘ Ett av byggnadsnämndens sju förväntade resultat uppnås inte per december 2025. Övriga sex förväntade resultat uppnås per december 2025.

4.2. Uppföljning

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

4.3. Intern kontroll

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen, reglemente för internkontroll och anvisningar till reglemente för internkontroll.

4.4. Vår bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att byggnadsnämnden i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Utifrån genomförd granskning riktar vi inga rekommendationer till byggnadsnämnden.

5. Kultur- och fritidsnämnden

5.1. Styrning

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

5.1.1. Måluppfyllelse

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

5.2. Uppföljning

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

5.3. Intern kontroll

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen, reglemente för internkontroll och anvisningar till reglemente för internkontroll.

5.4. Vår bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att kultur- och fritidsnämnden i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Utifrån genomförd granskning riktar vi inga rekommendationer till kultur och fritidsnämnden.

6. Miljö- och hälsoskydds nämnden

6.1. Styrning

- Vi noterar att nämnden inte preciserat förväntade resultat kopplade till inriktningsmålet "Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier" samt "Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv". Enligt riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning ska nämnderna precisera fullmäktiges inriktningsmål och formulera förslag till förväntade resultat. De förväntade resultaten ska uttrycka vad som ska uppnås på ett konkret och mätbart sätt samt vad som ska genomföras genom riktade uppdrag. I mål och resursplan 2025–2027 framgår att nämnderna ska förhålla sig till samtliga inriktningsmål under planperioden.

Enligt uppgift från kommunstyrelsens förvaltning är det inte ett krav för nämnderna att formulera förväntade resultat till samtliga inriktningsmål. Nämnderna ska dock i enlighet med Mål- och resursplan förhålla sig till samtliga inriktningsmål. Vi menar att riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning inte är tydliga huruvida förväntade resultat ska formuleras till samtliga inriktningsmål.

- Mot bakgrund av ovanstående har inga väsentliga avvikelser noterats utifrån kraven i styrmodellen.

6.1.1. Måluppfyllelse

- ⊘ Två av miljö- och hälsoskydds nämndens sex förväntade resultat uppnås inte per december 2025. Övriga fyra mål uppnås per december 2025.

6.2. Uppföljning

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen

6.3. Intern kontroll

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen, reglemente för internkontroll och anvisningar till reglemente för internkontroll.

6.4. Vår bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att miljö- och hälsoskydds nämnden i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat.

Vi bedömer att nämnden i huvudsak har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med kraven i styrmodellen.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Utifrån genomförd granskning riktar vi inga rekommendationer till Miljö- och hälsoskydds nämnden.

Samhällsbyggnadsnämnden

6.5. Styrning

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

6.5.1. Måluppfyllelse

- Ø Sex av samhällsbyggnadsnämndens tolv förväntade resultat uppnås inte per december 2025. Övriga sex förväntade resultat uppnås per december 2025.

6.6. Uppföljning

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

6.7. Intern kontroll

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodell, reglemente för internkontroll och anvisningar till reglemente för intern kontroll.

6.8. Vår bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med kraven i styrmodellen.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Utifrån genomförd granskning riktar vi inga rekommendationer till samhällsbyggnadsnämnden.

7. Socialnämnden

7.1. Styrning

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen.

7.1.1. Måluppfyllelse

- ⊘ Tre av socialnämndens 15 förväntade resultat uppnås inte per december 2025. Övriga tolv förväntade resultat uppnås.

7.2. Uppföljning

- ⊘ Socialnämnden prognostiserade i april ett underskott per helår 2025 om 43,9 miljoner kronor. I augusti prognostiserades ett underskott om 24,5 miljoner kronor. Per december 2025 redovisar socialnämnden ett underskott om 19,8 miljoner kronor. De främsta orsakerna till underskottet beskrivs primärt vara ökade kostnader för placeringar inom individ- och familjeomsorg samt ökade kostnader för ekonomiskt bistånd.

I delårsrapport per april framgår att nämnden står inför ett mycket utmanande ekonomiskt läge. Med syfte att minska underskottet under 2025 beslutade nämnden om en åtgärdsplan med 16 åtgärder i samband med beslut om delårsrapporten per april. Nämnden behandlade även om åtgärdsplanen i delårsbokslut per augusti. I oktober uppdrog kommunfullmäktige socialnämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå. Den åtgärdsplan som sedan tidigare beslutats i bokslut per april och augusti behandlades på nytt av nämnden i oktober. Då återremitterades åtgärdsplanen i avvaktan på förtydligande från förvaltningen avseende en av åtgärderna i åtgärdsplanen. I december behandlade nämnden åtgärdsplanen igen. Åtgärdsplanen innehöll då 12 av de 16 åtgärdsplaner som beslutades i april, samt ett tillägg med nio nya åtgärdsplaner. Åtgärdsplanen översändes till kommunfullmäktige i december 2025 innehållande de 12 sedan tidigare beslutade åtgärderna samt nio nya beslutade åtgärder. Dessa gäller även framgent under 2026. Beslutade åtgärder framgår i bilaga 3.

Vi noterar att det i åtgärdsplanen inte tydligt framgår vilken effekt de enskilda beslutade åtgärderna förväntas ha. Däremot noterar vi att den sammantagna besparingen för de 12 åtgärdsplaner som beslutades under 2025 bedömdes vara 26 mnkr. Därtill är åtgärderna i varierande grad tydligt formulerade och saknar tidsram inom vilken de ska vara genomförda. I protokoll framgår att nämnden har informerats om arbetet med vissa åtgärder i åtgärdsplan. Det framgår inte av protokoll vilken information nämnden har tagit del av. En åtgärd har fallit bort ur åtgärdsplan mellan april och december. Det går inte att spåra orsaken i protokoll.

7.3. Intern kontroll

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodell, reglemente för internkontroll och anvisningar till reglemente för intern kontroll.

7.4. Vår bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de verksamhetsmässiga mål kommunfullmäktige beslutat. Vi har inte noterat några väsentliga avvikelser utifrån kraven i kommunens styrmodell.

Vi bedömer att nämnden inte har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen. Vi bedömer att det finns förbättringsutrymme vad gäller tydlighet kring åtgärder som vidtas med anledning av det ekonomiska underskottet. Nämnden har fattat beslut om åtgärder som syftar till att nå budget i balans, men har inte tydliggjort tidplan för åtgärderna eller vilken effekt de enskilda åtgärderna förväntas få. Nämnden har informerats om arbetet med vissa åtgärder, men uppföljning av åtgärderna har inte skett med tydlig systematik. Det går därför inte att följa om beslutade åtgärder gett önskad effekt. Därtill är åtgärds punkterna i vissa fall otydlig formulerade. Även om underskottet per 2025 blev mindre än vad som tidigare prognostiserats, så menar vi att det är centralt att nämnden utövar en tydlig styrning i syfte att nå ekonomi i balans.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas socialnämnden att:

- ▶ Säkerställa en tydlig styrning och uppföljning med avseende på de åtgärder som vidtas vid ekonomiskt underskott. Exempelvis genom att:
 - Säkerställa att åtgärder som vidtas för att nå budget i balans är tydligt formulerade
 - Säkerställa att förväntade effekter av åtgärder preciseras
 - Säkerställa att tidsramen för beslutade åtgärder tydliggörs
 - Säkerställa att effekten av åtgärder följs upp

8. Överförmyndarnämnden

8.1. Styrning

- Ø Enligt riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning ska nämnderna precisera fullmäktiges inriktningsmål och formulera förslag till förväntade resultat. De förväntade resultaten ska uttrycka vad som ska uppnås på ett konkret och mätbart sätt samt vad som ska genomföras genom riktade uppdrag. Verksamhetsplanen innehåller en beskrivning av hur nämnden planerar att arbeta med fyra av kommunfullmäktiges fem inriktningsmål. Vi noterar att överförmyndarnämnden i sin verksamhetsplan inte har preciserat förväntade resultat på konkret och mätbart sätt.

8.1.1. Måluppfyllelse

- ⊗ Överförmyndarnämnden följer endast upp tre av kommunfullmäktiges fem inriktningsmål i delårsbokslut per augusti och i verksamhetsberättelse för 2025. I delårsbokslut per april följs inget mål upp. Två av kommunfullmäktiges inriktningsmål bedöms delvis uppnås per 2025. Ett mål bedöms uppnås.

8.2. Uppföljning

- ⊗ Nämnden följer upp tre av kommunfullmäktiges fem inriktningsmål i delårsbokslut per augusti samt i verksamhetsberättelse 2025. I verksamhetsberättelse för 2025 bedöms samtliga tre förväntade resultat fortlöpa enligt plan. De förväntade resultaten går inte tydligt att följa från verksamhetsplan till delårsrapport och verksamhetsberättelse.

8.3. Intern kontroll

- Inga väsentliga avvikelser har noterats utifrån kraven i styrmodellen, reglemente för internkontroll och anvisningar till reglemente för internkontroll.

8.4. Vår bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att överförmyndarnämnden delvis har säkerställt att verksamheten bedrivits i enlighet med de mål kommunfullmäktige beslutat. Bedömningen grundar sig på att nämnden inte har preciserat förväntade resultat på ett konkret och mätbart sätt, kopplat till kommunfullmäktiges inriktningsmål, vilket är ett krav enligt styrmodellen.

Vi bedömer att nämnden inte säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen. Nämnden följer inte upp förväntade resultat systematiskt under året och inte heller samtliga av kommunfullmäktiges inriktningsmål. Det gör det svårt att följa verksamhetens utveckling och vidta åtgärder vid eventuella avvikelser i verksamheten. Vi noterar att arbetssättet inte har förändrats sedan föregående års granskning trots att nämnden då rekommenderades att säkerställa att förväntade resultat följs upp konsekvent under året.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt en intern kontroll i enlighet med krav i reglemente och anvisningar.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas överförmyndarnämnden att:

- ▶ Säkerställa att förväntade resultat preciseras på ett konkret och mätbart sätt utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål.
- ▶ Säkerställa att samtliga förväntade resultat följs upp konsekvent under året i enlighet med styrmodellen.

9. Sammanställd bedömning per styrelse och nämnd

9.1. Bedömning utifrån revisionsfrågor

Nedan sammanställer vi våra bedömningar per nämnd utifrån granskningens revisionskriterier.

	Styrning					Uppföljning				Internkontroll					
	A1	A2	A3	A4	A5	B1	B2	B3	B4	C1	C2	C3	C4	C5	C6
KS															
BUN															
BN															
KFN															
MHN															
SBN															
SN															
ÖFN															
<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> Kriteriet uppfyllt </div> <div style="text-align: center;"> Delvis uppfyllt </div> <div style="text-align: center;"> Ej uppfyllt </div> <div style="text-align: center;"> Ej tillämbart </div> </div>															

Tabell 1: Sammanställd bedömning per styrelse/nämnd och revisionskriterier.

Beskrivning av kontrollmoment

- ▶ **Tillräcklig styrning för att leva upp till mål och beslut**
 - ▶ A1. Preciserat fullmäktiges inriktningsmål och formulerat förslag till förväntade resultat på ett konkret och mätbart sätt i verksamhetsplanen
 - ▶ A2. I verksamhetsplanen beskrivit, för år ett och år tre, de mätbara förväntade resultatens målvärden, samt målvärden för de egna resultaten utifrån grunduppdrag
 - ▶ A3. I verksamhetsplanen beskrivit vad förvaltningen förväntas genomföra inom planperioden i form av uppdrag
 - ▶ A4. Uppnått de av fullmäktige beslutade målen
 - ▶ A5. Beslutat om verksamhetsplan och detaljbudget senast i december 2024
- ▶ **Tillräcklig uppföljning av verksamhet och ekonomi**
 - ▶ B1. Följt upp nämndens ekonomi och verksamhet i ekonomiska månadsuppföljningar, i delårsrapport per april och per augusti, samt vid årsredovisning
 - ▶ B2. Analyserat samt vidtagit åtgärder vid avvikelser i följsamhet till fullmäktiges mål
 - ▶ B3. Analyserat samt vidtagit åtgärder vid negativ avvikelse i ekonomin
 - ▶ B4. Kommunstyrelsen: utövat tillräcklig uppsikt över nämnder, bolag och förbund⁶, det vill säga:

⁶ Innebörden av uppsiktsplikten är inte tydligt definierad i vare sig lagstiftning eller i kommunens styrmodell. Kommunstyrelsen uppsiktsplikt definieras delvis inom kommunstyrelsens reglemente och delvis inom kommunens bolagspolicy. De krav som finns i dessa dokument har varit utgångspunkt för vår granskning, med undantag för reglementets krav på kommunstyrelsens kontroll av externa utförare. Detta krav har inte granskats inom ramen för den grundläggande granskningen. Eftersom kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnderna inte regleras i kommunens styrdokument har vår granskning av uppsiktsplikten över nämnderna inte utgått från något specifikt revisionskriterium. Vi har enbart granskat hur uppsiktsplikten över nämnderna dokumenterats i protokoll.

- ▶ Prövat om verksamheten har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna i ett årligt beslut för varje bolag och sammanfattat sina iakttagelser i en redogörelse till fullmäktige.
 - ▶ Om kommunstyrelsen finner att något förhållande i ett bolag inte är förenligt med reglerna i 10 kap. 3–5 §§ kommunallagen ska styrelsen, för egen del eller genom förslag till fullmäktige, tillse att nödvändiga åtgärder vidtas.
- ▶ **Tillräckligt arbete med intern kontroll**
- ▶ C1. Tagit fram en risk- och väsentlighetsanalys
 - ▶ C2. Beslutat om en internkontrollplan⁷ i början av året och överlämnat planen till kommunstyrelsen
 - ▶ C3. Angivit i internkontrollplan vilket eller vilka av de kommungemensamma kontrollområden som ska granskas och om något kontrollområde inte är relevant angivit detta i internkontrollplan
 - ▶ C4. Följt upp arbetet med intern kontroll senast i december 2025⁸
 - ▶ C5. Rapporterat uppföljning av nämndens interna kontroll till respektive nämnd samt till kommunstyrelsen för kännedom
 - ▶ C6. Kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från nämndernas rapporter föreslå förbättringar och förändringar i kommunens samlade system för intern kontroll⁹

9.2. Slutsatser

Vi bedömer att kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, byggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, miljö och hälsoskyddsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och socialnämnden i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Vi uppmärksammar i sammanhanget att det för byggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden inte har preciserats förväntade resultat utifrån kommunfullmäktiges samtliga inriktningsmål. Riktlinjerna för Vänersborgs kommuns styrning och ledning är enligt vår mening inte tydliga huruvida förväntade resultat ska formuleras till samtliga inriktningsmål.

Vi bedömer att överförmyndarnämnden delvis har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Bedömningen grundas på

⁷ Av planen ska framgå vilka rutiner som ska granskas, vilka kontrollmoment som ska utföras, vem som är ansvarig för granskningen, när granskningen ska rapporteras till nämnden, information om riskbedömningen samt innehålla ett kontrollområde vad gäller uppföljningen av föregående års internkontrollplan

⁸ I rapporten sammanfattas de granskningar av de kontrollområden som genomförts med metod, iakttagelser, resultat och slutsatser. Ordningen i rapporten ska följa ordningen i den beslutade internkontrollplanen. Förslag till åtgärder lämnas ifall kontrollen visar på brister.

⁹ Det anges inte i reglemente för internkontroll eller anvisningarna till reglementet när eller hur ofta kommunstyrelsen ska föreslå förbättringar och förändringar i kommunens samlade system för intern kontroll.

att nämnden inte preciserat förväntade resultat på ett konkret och mätbart sätt, kopplat till kommunfullmäktiges inriktningsmål i nämndens verksamhetsplan.

Vi bedömer vidare att nämnderna, med undantag för kommunstyrelsen, socialnämnden och överförmyndarnämnden, i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Vi noterar att det för kommunstyrelsen inte framgår tydligt vad bedömning av förväntade resultats måluppfyllelse grundas på.

Vi bedömer att socialnämnden inte har säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen. Bedömningen grundas på att det finns brister kopplat till den åtgärdsplan nämnden beslutat om för att nå budget i balans. Nämnden har inte tydliggjort tidplan för åtgärderna eller vilken effekt enskilda åtgärder förväntas få. Uppföljning av åtgärderna har inte skett med tydlig systematik. Det går därför inte att följa om beslutade åtgärder gett önskad effekt. Därtill är åtgärds punkterna i vissa fall otydlig formulerade. Vi noterar att underskottet har minskat under året.

Vi bedömer att överförmyndarnämnden inte säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen. Bedömningen grundas på att nämnden inte följer upp förväntade resultat under året på ett konsekvent sätt.

Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt har säkerställt att arbetet med intern kontroll bedrivs i enlighet med kommunens reglemente och anvisningar.

Vi bedömer att kommunstyrelsen, utifrån kraven i reglemente och bolagspolicy, har utövat tillräcklig uppsikt över nämnder, bolag och förbund. Vi noterar dock att uppsiktsplikten inte är tydligt definierad i kommunens styrmodell. Vi har inte tagit del av någon dokumenterad sammanställning i exempelvis sammanträdesanteckningar, årshjul eller bokslut över hur eller när kommunstyrelsen har utövat sin uppsikt över nämnderna under året. Vi ser således kommunstyrelsens uppsiktsplikt som ett fortsatt utvecklingsområde.

9.3. Rekommendationer

Utifrån granskningens slutsatser riktas rekommendationer till kommunstyrelsen, socialnämnden och överförmyndarnämnden. Rekommendationerna framgår i respektive granskningsavsnitt.

Göteborg 19 mars 2026

Oscar Blomquist
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Fanny Nilsson
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Rebecka Rask
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Kvalitetssäkrare
Ernst & Young AB

Bilaga 1. Så styrs Vänersborgs kommun

Vision och målstyrning

Det målinriktade arbetet i Vänersborgs kommun utgår från kommunfullmäktiges vision "Attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet". Kommunfullmäktige fastställde kommunens vision 2013. Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen är en ledstjärna för all kommunal verksamhet och genomsyrar hela organisationen.

För att stödja visionen använder sig kommunen av målstyrning där kommunfullmäktige tolkar visionen och preciserar den till inriktningsmål. Inriktningsmålen är kommunfullmäktiges övergripande viljeriktning. Inriktningsmålen fastställs för varje ny mandatperiod och beslutas av kommunfullmäktige. Inriktningsmålen gäller för mandatperioden, men kan revideras.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

- ▶ Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv
- ▶ Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier
- ▶ Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
- ▶ Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag
- ▶ Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Målarbete och uppföljning

Nämnderna ansvarar gemensamt för att styra verksamheten mot den strategiska och övergripande riktning som kommunfullmäktige fastställt i inriktningsmålen. Utifrån inriktningsmålen formulerar nämnderna förväntade resultat som förvaltningen ska arbeta med. Kommunfullmäktige fastställer vision, inriktningsmål, finansiella mål, och riktlinjer för god ekonomisk hushållning i kommunens mål- och resursplan. Utifrån mål- och resursplanen utformar nämnderna verksamhetsplaner.

Verksamhetsplanen består av resultat- och aktivitetsplan (förväntade resultat), verksamhetens grunduppdrag samt detaljbudget. I nämndens detaljbudget anges hur resurserna fördelas. Nämndernas verksamhetsplaner och detaljbudgetar beslutas av respektive nämnd senast i december årligen.

Den ekonomiska och verksamhetsmässiga uppföljningen görs i ekonomiska månadsuppföljningar, delårsrapporter och årsredovisning. Under året görs delårsrapporter efter april och augusti, samt bokslut och årsredovisning efter december. Verksamheterna rapporterar aktiviteter och graden av måluppfyllelse och redovisar nyckeltal och statistik. Resultaten analyseras och åtgärder vidtas vid behov av förbättring eller förändring. Detta rapporteras till nämnderna. Nämnderna följer upp inriktningsmålen, målvärden och uppdrag i delårsrapporter och årsredovisning och rapporterar detta till kommunfullmäktige. Nämnderna sammanställer därutöver sitt verksamhetsår i verksamhetsberättelser.

Ekonomistyrning

Kommunfullmäktiges beslutar om nämndernas driftbudgetramar för året. Nämndernas

detaljbudgetar beslutas av respektive nämnd senast i december årligen. Om tilldelade resurser inte räcker till den pågående/planerade verksamheten under året ska nämnden vidta åtgärder så att verksamheten ryms inom tilldelad ram. Ekonomiska uppföljningar sker månadsvis och i delårsrapporterna och årsredovisningen ingår en finansiell analys och nämndernas ekonomiska redovisning.

Intern kontroll

I Vänersborg arbetar varje nämnd i en årlig process för internkontroll. Styrelsen och nämnderna tar årligen fram en risk- och väsentlighetsanalys för att identifiera risker vad gäller processer och rutiner. Riskerna värderas sedan utifrån sannolikhet att de ska inträffa samt vilka konsekvenser det skulle få om de inträffade. Utifrån risk- och väsentlighetsanalysen väljs ett antal processer, områden eller rutiner som ska granskas under året. Nämnderna beslutar om detta i en internkontrollplan i början av året och överlämnar planen till kommunstyrelsen och revisorerna för kännedom. Av planen ska framgå:

- ▶ Vilka rutiner som ska granskas
- ▶ Vilka kontrollmoment som ska utföras
- ▶ Vem som är ansvarig för granskningen
- ▶ När granskningen ska rapporteras till nämnden
- ▶ Information om riskbedömningen

I internkontrollplan ska det även finnas angivet vilket eller vilka av de kommungemensamma kontrollområden som ska granskas och om något kontrollområde inte är relevant angivits detta i internkontrollplan. Den ska även innehålla ett kontrollområde vad gäller uppföljningen av föregående års internkontrollplan.

Styrelse och nämnder ska följa upp arbetet med intern kontroll senast i december 2025. Ordningen i rapporten ska följa ordningen i den beslutade internkontrollplanen. I rapporten sammanfattas de granskningar av de kontrollområden som genomförts med metod, iakttagelser, resultat och slutsatser. Förslag till åtgärder lämnas ifall kontrollen visar på brister. Nämnder ska rapportera uppföljningen av den interna kontrollen till respektive nämnd samt till kommunstyrelsen för kännedom. Denna ska, förutom för kommunstyrelsens del, beslutas av nämnd innan året är slut

Kommunstyrelsen ska även med utgångspunkt från nämndernas rapporter föreslå förbättringar och förändringar i kommunens samlade system för intern kontroll.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Enligt kommunstyrelsens reglemente ska styrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet (ledningsfunktion). Kommunstyrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund. Inom ramen för sin uppsiktsplikt ska kommunstyrelsen även övervaka att verksamheter som bedrivs av privata utförare kontrolleras och följs upp i enlighet med lag, avtal och av kommunfullmäktige fastställda program och direktiv.

Kommunstyrelsen ska enligt 6 kap. 9 § kommunallagen utöva en förstärkt uppsiktsplikt över kommun- och regionägda bolag. Uppsiktsplikten är utökad i förhållande till kommunstyrelsens allmänna uppsiktsplikt över all kommunal verksamhet enligt 6 kap. 1 § kommunallagen. Kommunstyrelsen ska sammanfatta sina iakttagelser i en redogörelse till fullmäktige. Om kommunstyrelsen finner att något förhållande i ett bolag inte är förenligt med reglerna i 10 kap. 3-5 §§ kommunallagen ska kommunstyrelsen för egen del eller genom förslag till fullmäktige se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Bilaga 2. Källförteckning

Dokumentförteckning

Årsredovisningar och verksamhetsberättelser 2025

- ▶ Kommunstyrelsen
- ▶ Barn- och utbildningsnämnden
- ▶ Byggnadsnämnden
- ▶ Kultur- och fritidsnämnden
- ▶ Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- ▶ Samhällsbyggnadsnämnden
- ▶ Socialnämnden
- ▶ Överförmyndarnämnden

Delårsrapporter per april 2025 och per augusti 2025

- ▶ Kommunövergripande
- ▶ Kommunstyrelsen
- ▶ Barn- och utbildningsnämnden
- ▶ Byggnadsnämnden
- ▶ Kultur- och fritidsnämnden
- ▶ Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- ▶ Samhällsbyggnadsnämnden
- ▶ Socialnämnden
- ▶ Överförmyndarnämnden

Verksamhetsplan och budget 2025

- ▶ Kommunstyrelsen
- ▶ Barn- och utbildningsnämnden
- ▶ Byggnadsnämnden
- ▶ Kultur- och fritidsnämnden
- ▶ Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- ▶ Samhällsbyggnadsnämnden
- ▶ Socialnämnden
- ▶ Överförmyndarnämnden

Protokoll från kommunstyrelsen och nämnderna

- ▶ Kommunstyrelsens protokoll 2025
- ▶ Barn- och utbildningsnämndens protokoll 2025
- ▶ Byggnadsnämndens protokoll 2025
- ▶ Kultur- och fritidsnämndens protokoll 2025
- ▶ Miljö- och hälsoskyddsnämndens protokoll 2025
- ▶ Samhällsbyggnadsnämndens protokoll 2025
- ▶ Socialnämndens protokoll 2025
- ▶ Överförmyndarnämndens protokoll 2025

Internkontrollplan 2025 med tillhörande riskanalys och Rapport internkontroll 2025

- ▶ Kommunstyrelsen
- ▶ Barn- och utbildningsnämnden
- ▶ Byggnadsnämnden
- ▶ Kultur- och fritidsnämnden
- ▶ Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- ▶ Samhällsbyggnadsnämnden
- ▶ Socialnämnden
- ▶ Överförmyndarnämnden

Styrande dokument

- ▶ Regler för mål- och resultatstyrning
- ▶ Kommunstyrelsens reglemente
- ▶ Bolagspolicy för Vänersborgs kommun
- ▶ Intern kontroll – reglemente
- ▶ Anvisningar för intern kontroll

Bilaga 3. Socialnämndens åtgärdsplan

Nedan listas de åtgärder som socialnämnden beslutat om i åtgärdsplan för att nå budget i balans. Beslut har skett i flera steg. Det framgår inte i anslutning till åtgärderna när dessa ska vara genomförda eller vilken effekt det förväntas ge.

Åtgärdsplan för budget i balans beslutad 2025-12-18. Med åtgärder först beslutade i delårsboks slut per april.

- ▶ Återhållsamhet råder inom förvaltningen utifrån det ekonomiska läget.
- ▶ Anställningsrestriktioner råder där varje vakant tjänst tas ställning till om den ska återbesättas eller ej av överställd chef till rekryterande chef.
- ▶ Implementering av gemensamt schema- och bemannings-planeringssystem och bemanningshandbok genom projekt likvärdig, effektiv och central bemanningsplanering.
- ▶ Fortsatt och förstärkt arbete med budgetanpassningar inom ordinärt boende äldre för att nå ekonomisk effektivitet och närma sig liknande jämförbara kommuner.
- ▶ Fortsatt implementering av välfärdsteknik enligt framtagna handlingsplan. Samarbete med SKR gällande förändringsledning och nyttoeffekt-hemtagning där ordinärt boende ställer om planering av insatserna.
- ▶ Aktiviteter pågår och förstärks ytterligare genom reviderad plan för att minska sjukfrånvaron och öka friskfaktorerna i förvaltningen.
- ▶ Aktiviteter pågår kopplat till resultatet i medarbetarenkäten i syfte att stärka HME inom förvaltningen.
- ▶ Utifrån det uppdrag som gavs gemensamt av ledning inom NU-sjukvården och socialförvaltning gällande samarbete och finansiering avseende avancerad vård behövs fortsatt dialog med Regionen gällande kostnad för den del som bedöms som specialiserad.
- ▶ Förebyggande arbete inom samtliga verksamhetsinriktningar och då med särskilt fokus på barn och unga för att bromsa utvecklingen av placeringar.
- ▶ Åtgärder utifrån genomförd översyn av externa placeringar pågår gällande barn och unga, samt personer tillhörande LSS och socialpsykiatri på uppdrag av förvaltningschef.
- ▶ Fortsatt undersöka implementering av boendestöd för bredare målgrupp inom personligt stöd och omsorg för att möjliggöra "boendekarriär" för målgrupp tillhörande LSS.

- ▶ Intensifiera arbetet med att rekrytera och verkställa arbetsmarknadsanställningar för försörjningsstödstagare i syfte att möjliggöra tillgång till arbete, självförsörjning och därmed minska kostnader för försörjningsstöd.

Åtgärder som fanns med i delårsbokslut per april men som fallit bort till beslut om åtgärdsplan 2025-12-18

- ▶ Påbörja vakanshållning av ett särskilt boende inom vård och omsorg under våren (Beslut fattat om att åtgärd utgår ur åtgärdsplanen).
- ▶ Förstudie gällande lokalplanering för enheter i externt förhyrda lokaler i syfte att samlas i en internt förhyrd lokal för samordningsvinster (Beslut fattat om att åtgärd utgår ur åtgärdsplan).
- ▶ Fortsatt nära samarbete inom förvaltningen och med andra förvaltningar/organisationer för våra målgrupper i syfte att skapa gemensam nytta (Framgår inte varför åtgärden fallit bort).

Ytterligare åtgärder beslutade 2025-12-18 som inte fanns med i delårsbokslut per april

- ▶ Socialnämnden initierar en dialog med kommunstyrelsen kring kostnader som belastar socialnämnden relaterat till Dalbobrons avstängning och färjans uppehåll med inriktningen att dessa ska läggas på kommunstyrelsen att hantera, för att undvika ytterligare besparingar i socialnämndens verksamheter.
- ▶ Utse en roll inom befintlig administrativ personal som har funktionen att kostnadseffektivisera, granska avtal, identifiera och implementera hållbara lösningar för externa placeringar.
- ▶ Verka för att minska inhyrning av konsulter och hyr-personal inom samtliga verksamhetsområde - med särskilt fokus på Individ- och familjeomsorgen - genom långsiktig bemanningsplanering, förstärkt rekrytering, introduktion och utveckling av ordinarie personal.
- ▶ En översyn görs kring hur upphandling och inköp kan samlokaliseras mer mellan enheter och fler förvaltningar.
- ▶ En översyn görs av hyresavtal och verka för omförhandlingar för att kostnadseffektivisera.
- ▶ Se över energieffektivisering som leder till minskade driftskostnader.
- ▶ Se över samlokalisering och minskning av lokalyta inom administrativa enheten genom mer flexibla arbetssätt.
- ▶ Graden vaccinerad personal i brukarnära tjänster ökar, detta för att minska korttidssjukfrånvaro och värna brukarnas hälsa.
- ▶ Om ovanstående besparingar inte räcker ska personaltätheten i sista hand minskas inom hela socialförvaltningen inom administration och chefsroller. Hänsyn ska visas till

verksamheter med särskilt hög sjukfrånvaro och personal i utförarroller i vårdtagarverksamhet.

Revisorerna i Vänersborgs kommun

Till

Fullmäktige i Vänersborgs kommun

Bilaga till revisionsberättelse - Redogörelse för revision år 2025

Nedan redogörs för revisionens granskningsinsatser under 2025. Redogörelsen är en sammanfattning. De fullständiga rapporterna har redovisats löpande till kommunfullmäktige och finns att läsa på: [Revisorer | Vänersborgs kommun](#)

Fördjupade granskningar och förstudier med utgångspunkt i revisionens riskanalys

Förstudie krisberedskap

Syftet med förstudien var att på ett översiktligt sätt kartlägga kommunstyrelsens arbete med kontinuitetshantering. Utifrån resultatet av förstudien identifierades potentiella risker i arbetet med kontinuitetshantering.

Förstudien visade att kommunens arbete med kontinuitetshantering bedrevs med utgångspunkt i genomförda risk- och sårbarhetsanalyser samt i enlighet med lagkrav och föreskrifter från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Arbetet samordnades på kommunövergripande nivå av beredskapssamordnare inom kommunstyrelsens förvaltning, och förvaltningarna ansvarade för kontinuitetshanteringen inom sina respektive verksamheter.

Förstudien visade dock att det i dagsläget saknades ett kommunövergripande styrdokument som tydliggjorde ansvar, arbetssätt och uppföljning av kontinuitetshanteringen. Vidare visade förstudien att kommunstyrelsen inte tog del av någon systematisk uppföljning av förvaltningarnas arbete med kontinuitetshantering. Förstudien visade även att olika förvaltningar hade kommit olika långt i arbetet samt att befintliga kontinuitetsplaner och reservrutiner inte hade testats eller övats, vilket innebär risker för kommunens samlade förmåga att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid störningar.

Granskning av lokalförsörjningsprocessen

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess. Granskningen genomfördes genom dokumentstudier och intervjuer med verksamhetschefer, kommundirektör, kommunstyrelsen presidium och VD för AB Vänersborgsbostäder.

Granskningen visade att kommunstyrelsen i Vänersborgs kommun i huvudsak hade säkerställt en ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess. Det fanns styrdokument som beskrev lokalförsörjningsprocessen samt roller och ansvar, och det bedrevs ett systematiskt arbete med lokalplanering som utgick från verksamheternas behov på kort och lång sikt. Nämndernas behovsinventeringar sammanställdes i ett lokalförsörjningsunderlag som användes som grund i budget- och investeringsprocessen.

Samtidigt identifierade granskningen vissa utvecklingsområden. Det framgick inte tydligt av kommunstyrelsens reglemente att kommunstyrelsen ansvarade för kommunens lokalförsörjning, trots att detta angavs i lokalförsörjningspolicyn. Vidare bedömdes uppföljningen av lokalanvändningens kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet endast vara delvis säkerställd. Uppföljning av relevanta nyckeltal skedde i varierande grad mellan nämnderna, och analyserna i lokalförsörjningsunderlaget var i huvudsak övergripande.

Granskningen visade även att nämnderna i sina nulägesanalyser bedömde huruvida lokaler var ändamålsenliga, men att det i flera fall inte framgick utifrån vilka kriterier dessa bedömningar gjordes. Detta begränsade möjligheten till en systematisk och jämförbar uppföljning av lokalanvändningen inom kommunen.

Mot bakgrund av granskningens resultat lämnades två rekommendationer till kommunstyrelsen, vilka bland annat avsåg att tydliggöra ansvaret för lokalförsörjningen i reglementet samt att stärka styrning, uppföljning och analys av lokalanvändningens kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet.

Granskning av systematiskt arbetsmiljöarbete och sjukfrånvaro

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete samt om socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av arbetet för att minska sjukfrånvaron. Granskningen genomfördes genom dokumentstudier, intervjuer och stickprov av riskanalyser och handlingsplaner.

Granskningen visade att det finns styrdokument, rutiner och systemstöd som reglerar det systematiska arbetsmiljöarbetet, men att kommunstyrelsens styrning och uppföljning i huvudsak varit inriktad på genomförda aktiviteter snarare än analys av arbetsätt och effekter. Uppföljningen av arbetsmiljöarbetet bedömdes vara delvis ändamålsenlig inom kommunstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden, medan socialnämnden inte bedömdes ha säkerställt detta. Vidare visade granskningen att kommunstyrelsen och nämnderna inte hade säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning för att minska sjukfrånvaron, bland annat genom avsaknad av nämnds specifika mål, analyser av bakomliggande orsaker och beslutade åtgärder.

Mot bakgrund av granskningens resultat lämnades flera rekommendationer till kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden.

Uppföljande granskning av 2021 års granskning av fastighetsunderhåll

Syftet med granskningen var att bedöma om samhällsbyggnadsnämnden har åtgärdat de rekommendationer som lämnades i granskningen av fastighetsunderhåll som genomfördes år 2021.

Den uppföljande granskningen visade att arbetet med fastighetsunderhåll har utvecklats i flera avseenden sedan föregående granskning. Bland annat har ett systemstöd implementerats och en underhållsöversikt tagits fram som synliggör det samlade underhållsbehovet samt olika scenarier kopplade till nivåer på underhållsinvesteringar och driftinvesteringar. Underhållsåtgärderna har även indelats i tre prioriteringskategorier utifrån en tydlig klassificering.

Samtidigt visade granskningen att det fortsatt finns brister i nämndens styrning och samverkan avseende fastighetsunderhåll. Nämnden har inte fastställt mål, strategier eller styrdokument som tydliggör hur målsättningen i riktlinjerna för god ekonomisk hushållning ska uppnås, och samverkan med berörda nämnder sker inte på ett enhetligt sätt.

Vad gäller de rekommendationer som lämnades år 2021 bedömdes fyra av sju rekommendationer vara åtgärdade eller i huvudsak åtgärdade, medan tre rekommendationer bedömdes kvarstå.

Uppföljande granskning av överförmyndarnämnden

Syftet med granskningen var att bedöma om överförmyndarnämnden har säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt samt om nämnden har åtgärdat de rekommendationer som lämnades vid granskningen 2022 och den grundläggande granskningen 2024. Granskningen avsåg även att bedöma om överförmyndarnämnden har säkerställt ett tydligt åtgärdsarbete med anledning av Länsstyrelsens tillsyn.

Granskningen visade att överförmyndarnämnden delvis har säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Uppföljningen av 2022 års granskning visade att två av de lämnade rekommendationerna har åtgärdats, medan två rekommendationer bedömdes vara delvis åtgärdade. Uppföljningen av den grundläggande granskningen 2024 visade att samtliga rekommendationer kvarstår.

Vidare visade granskningen att det fanns ett praktiskt arbete med att hantera synpunkter från Länsstyrelsens tillsyn, men att nämnden endast delvis hade säkerställt ett tydligt och systematiskt åtgärdsarbete. En dokumenterad och av nämnden beslutad åtgärdsplan saknades, vilket försvårade uppföljning och ansvarsutkrävande. Granskningen visade även att nämnden

hade påtalat behov av förstärkta chefsresurser för att säkerställa styrning, intern kontroll och verksamhetsutveckling, men att detta behov inte hade tillgodosetts.

Utifrån granskningens resultat bedöms flera rekommendationer kvarstå, och nämnden rekommenderas bland annat att säkerställa ett tydligare och mer strukturerat åtgärdsarbete samt att stärka uppföljningen av mål, resultat och intern kontroll.

Årlig granskning

Grundläggande granskning 2025

Syftet med den årliga grundläggande granskningen är att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionsred.

Granskningen visade att kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, byggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, miljö och hälsoskyddsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och socialnämnden i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt.

Granskningen visade att överförmyndarnämnden delvis har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Det bedömdes finnas utvecklingsområden i hur nämnden preciserar förväntade resultat på ett konkret och mätbart sätt, kopplat till kommunfullmäktiges mål.

Granskningen visade även att nämnderna, med undantag för kommunstyrelsen, socialnämnden och överförmyndarnämnden, i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering. Det bedömdes finnas utvecklingsområden avseende kommunstyrelsens arbete med att tydliggöra bedömning av vad förväntade resultatets måluppfyllelse grundas på. Det bedömdes även finnas utvecklingsområden avseende socialnämndens åtgärdsplan för att nå budget i balans, särskilt när det gäller att tydliggöra tidplan för åtgärderna och vilken effekt enskilda åtgärder förväntas få.

Granskningen visade att överförmyndarnämnden inte säkerställt att uppföljning och rapportering sker i enlighet med krav i styrmodellen. Bedömningen grundades på att nämnden inte följer upp förväntade resultat under året på ett konsekvent sätt. Granskningen visade slutligen att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt att arbetet med intern kontroll bedrivs i enlighet med kommunens reglemente och anvisningar. Utifrån granskningen riktades rekommendationer till kommunstyrelsen, socialnämnden och överförmyndarnämnden.

Granskning av delårsbokslut 2025

Den översiktliga granskningen av delårsrapporten per augusti 2025 visade att kommunen, med reservation för avsteg avseende finansiell leasing, efterlever kraven på redovisning och beräkning av balanskravsresultatet samt förväntas efterleva kommunallagens krav på en ekonomi i balans.

Granskningen visade att kommunen inte förväntades uppnå en god ekonomisk hushållning år 2025. Detta eftersom fullmäktiges krav om att mer än hälften av de finansiella målen ska uppnås för att god ekonomisk hushållning ska anses föreligga inte uppfylls.

Löpande granskning 2025

Som en del av årets redovisningsrevision har en löpande granskning av intern kontroll genomförts. Granskningen omfattade följande processer; bokslutsprocessen, inköpsprocessen, löneprocessen, investeringsprocessen och anläggningsprocessen.

I granskningen noterades att kommunen saknar en dokumenterad kontroll för attest av manuella bokföringsorder. Kommunens utbetalningsfil till bank kan även skickas av en person utan ytterligare godkännande. Ansvar för att kontrollerna inom investeringsprocessen/anläggningsprocessen utförs ligger på respektive nämnd. Det sker ingen samlad dokumenterad bedömning per del- och årsbokslut för att säkerställa att rutinen efterlevs. Till respektive process lämnades rekommendationer.

Bokslutsgranskning 2025

Vi har utfört en revision av årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Vi har granskat förvaltningsberättelsen, de sammanställda räkenskaperna samt drift- och investeringsredovisningen enligt särskilda instruktioner i Standard för kommunal räkenskapsrevision.

Den samlade bedömningen i granskningen var att årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde.

Granskningen visade också att utfallen i årsredovisningen är förenliga med fullmäktiges finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning. Vår samlade bedömning var att kommunen uppnår god ekonomisk hushållning 2025.

Granskningen har redovisats i särskild granskningsrapport, Granskning av årsredovisning 2025.

Övriga revisionsinsatser 2025

Kommunrevisionen har vidare under året bjudit in tjänstepersoner i syfte att inhämta information avseende kommunens internkontrollarbete och information om Dalbobron.

Kommunrevisionen har under året, utöver ovanstående granskningsinsatser, genomfört ytterligare insatser inom ramen för sitt uppdrag.

Kommunrevisionen har under året, inom ramen för den grundläggande granskningen, genomfört dialoger med kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, samt byggnadsnämnden. Revisorerna har även under året initierat dialog med de helägda kommunala bolagen i syfte att redogöra för planerade granskningsinsatser under år 2026.

Kommunrevisionen har vidare under året bjudit in tjänstepersoner i syfte att inhämta information avseende kommunens internkontrollarbete och information om Dalbobron.

Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

Årsredovisning 2025

Vänersborg kommun

1. God ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

Varje kommun ska enligt kommunallagen ha riktlinjer och mål för god ekonomisk hushållning. Målen ska utvärderas i delårsrapport och årsredovisning. Fullmäktiges, kommunstyrelsens och revisorernas roll illustreras i figuren nedan.

Fullmäktige beslutar om mål för god ekonomisk hushållning.

Kommunstyrelsen utvärderar målen i delårsbokslutet och gör en prognos över måluppfyllelsen för helåret.

Kommunstyrelsen utvärderar målen i årsredovisningen och gör en bedömning av måluppfyllelsen för helåret.

Revisorerna bedömer om resultaten delårsrapport och årsredovisning är förenliga med de mål fullmäktige beslutat samt om kommunen klarar kravet på en ekonomi i balans.

2. Kommunfullmäktiges definition av god ekonomisk hushållning

- ▶ Kommunfullmäktige har i Mål och resursplan 2025-2027 (fastställd 2024-06-19) beslutat om fyra finansiella mål och fem verksamhetsmässiga inriktningsmål för god ekonomisk hushållning.
- ▶ Kommunfullmäktige beslutade i juni 2024 om riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper. Av riktlinjerna framkommer följande kriterium för vilken måluppfyllelse som krävs för att uppnå god ekonomisk hushållning:
 - ▶ "För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska mer än hälften (tre av fyra enligt Mål- och resursplan 2025-2027) av de finansiella målen, samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås".
- ▶ I årsredovisningen för 2025 tydliggörs hur måluppfyllelsen avseende inriktningsmålen mäts:
 - ▶ Inriktningsmålen mäts genom att nämnderna föreslår förväntade resultat som är kopplade till de av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmålen. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas förslag till förväntade resultat i samband med beslutet om mål- och resursplanen. Ett inriktningsmål anses vara helt uppfyllt när minst hälften av de förväntade resultaten och minst hälften av målvärdena är uppnådda.

3. Kommunstyrelsens uppföljning av god ekonomisk hushållning och balanskrav

- ▶ Kommunstyrelsen följer upp samtliga kommunfullmäktiges mål.
 - ▶ Kommunstyrelsen bedömer att tre av fyra finansiella mål uppnås för året.
 - ▶ Kommunstyrelsen bedömer att tre av fem verksamhetsmässiga mål uppnås för året. Ett mål bedöms delvis uppnås och ett mål bedöms inte uppnås för året.
- ▶ Kommunstyrelsens sammanfattande bedömning är att verksamheten bedrivits med god ekonomisk hushållning.
- ▶ Kommunens balanskravsresultat är 31,7 mnkr.

3. Kommunstyrelsens uppföljning av god ekonomisk hushållning och balanskrav

- ▶ Tre av fem verksamhetsmässiga mål uppnås för året. Ett mål uppnås delvis och ett mål uppnås inte för året.
- ▶ För de mål som uppnås så är minst hälften av de förväntade resultaten och minst hälften av målvärdena uppnådda.
- ▶ För det mål som delvis uppnås så är 54 % av de förväntade resultaten uppnådda, men inga av målvärdena.
- ▶ För det mål som inte uppnås så är 42 % av de förväntade resultaten och ett av tre målvärden uppnådda.

Inriktningsmål	Målvärden	Förväntade resultat	Utfall
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv			
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier			
Vänerns borg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan			
Vänerns borgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag			
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv			

4. Kommunstyrelsens uppföljning av god ekonomisk hushållning och balanskrav

- Kommunstyrelsen bedömer att tre av fyra finansiella mål uppnås för året

Finansiellt mål	Målnivå	Resultat	
Resultat	Årets resultat bör uppgå till 2 % av skatter och generella statsbidrag	Kommunens resultat motsvarade 2,3 % av skatter och generella statsbidrag	✓
Kassalikviditet	Kassalikviditeten bör vara minst 50 %	I 2025 års bokslut uppgick kassalikviditeten till 68%	✓
Soliditet	Soliditeten inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska förbättras med 1 % årligen	Soliditeten inklusive kommunens hela pensionsåtagande uppgick till 28 % i bokslutet för 2025. Motsvarande siffra tidigare i mandatperioden var 27 % år 2024 och 30 % år 2023	✗
Investeringar	Årets investeringar (exkl. VA och renhållning) ska maximalt uppgå till 7 % av skatter och generella statsbidrag	För 2025 uppgick målet till 7 procent	✓

5. Vår bedömning

- ▶ Vår bedömning är, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.
- ▶ Vår bedömning är att utfallet är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt.
- ▶ Vår bedömning är att utfallet är förenligt med de verksamhetsmässiga mål som fullmäktige fastställt.
- ▶ Vår samlade bedömning är att kommunen uppnår en god ekonomisk hushållning år 2025. Detta utifrån att tre av de fyra finansiella målen uppnås samt att tre av fem inriktningsmål uppnås.

31.03 2026

Rebecka Rask, uppdragsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Mikaela Gretzer, kvalitetssäkrare
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Revisorerna i Vänersborgs kommun

Till

Fullmäktige i Vänersborgs kommun

Revisionsberättelse för år 2025

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, och nämnder, samt genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige. Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har utförts av sakkunniga enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen av räkenskaperna har genomförts av vårt sakkunniga biträde i enlighet med standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Ur årets grundläggande granskning vill revisionen särskilt lyfta *socialnämndens* hantering av nämndens underskott och tillhörande åtgärdsplan. Nämnden har fattat beslut om åtgärder som syftar till att nå budget i balans, men har inte tydliggjort tidplan för åtgärderna eller vilken effekt enskilda åtgärder förväntas få. Uppföljning av åtgärderna har inte skett med tydlig systematik. Det går därför inte att följa om beslutade åtgärder gett önskad effekt. Revisionen ser det som angeläget att åtgärder fortsatt vidtas för att säkerställa budget i balans samt att det finns en tydlig spårbarhet i detta arbete. Revisionen ämnar därför fortsatt följa socialnämndens hantering av frågan under år 2026.

Vidare vill revisionen påtala resultat av årets granskning av *överförmyndarnämnden*. Vår granskning visar att nämnden endast i begränsad utsträckning har omhändertagit de rekommendationer som revisionen lämnat i tidigare granskningar. Givet allvaret i de brister

som uppmärksammats i nämndens styrning ser vi det som väsentligt att förbättringsåtgärder vidtas.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Vänersborgs kommun, med undantag för det som lyfts avseende *socialnämnden* och *överförmyndarnämnden* ovan, har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Denna bedömning baseras på det sakkunniga bitrådets yttrande.

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att balanskravet efterlevs.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2025.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi åberopar bifogad redogörelse och de rapporter som inte tidigare tillställts fullmäktige. Övriga rapporter har översänts till fullmäktige löpande under året.

Underskrift i enlighet med digital signering.

Magnus Cassel
Ordförande

Arne Kindberg

Doris Rudén

Marie-Louise Bäckman Lave Thorell

Bilagor:

Redogörelse för revisionen år 2025

Det sakkunniga bitrådets yttrande och rapport om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter

Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

Grundläggande granskning 2025

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

ARNE KINDBERG

Undertecknare

Serienummer: 3775e5e04f0fa9[...]3d6353c0d85bd

IP: 217.209.xxx.xxx

2026-04-14 13:28:25 UTC

Lave Mårten Thorell

Undertecknare

Serienummer: 9bd2c725be2d9f[...]89f0ceefe0bb2

IP: 104.28.xxx.xxx

2026-04-14 13:40:07 UTC

Marie-Louise Kristina Bäckman

Undertecknare

Serienummer: aeadadc0aad54d[...]f4dbed4bd7589

IP: 78.64.xxx.xxx

2026-04-14 14:46:53 UTC

MAGNUS CASSEL

Undertecknare

Serienummer: 8bb6e0bccf50bd[...]12586df5cc48d

IP: 81.229.xxx.xxx

2026-04-14 16:05:50 UTC

DORIS RUDÉN

Undertecknare

Serienummer: 894fb95eaafb9d[...]121dc07f32b02

IP: 90.225.xxx.xxx

2026-04-14 18:04:55 UTC

Penneo dokumentnyckel: UB5YQ-FDW19-13XSC-125AS-NIK5D-3212H

Detta dokument är undertecknat digitalt via [Penneo.com](https://penneo.com). De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se <https://eutl.penneo.com>.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:

När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

§ 64

Uppföljning av de globala målen 2025

KS 2026/158

Beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

I anvisningarna till arbetet med mål och resursplanen anges att en övergripande redovisning av kommunens förflyttning och måluppfyllelse av de globala målen ska göras i anslutning till årsredovisningen. I mål- och resursplanen 2025–2027 anges utgångsläget som år 2023 och en målsättning för år 2027. Uppföljningen för 2025 visar således vilken förflyttning som gjorts i riktning mot målsättningen för 2027.

I uppföljningen framkommer att andelen gröna indikatorer minskat marginellt. Andelen gula har blivit större, en ökning med 12 procentenheter, samtidigt som andelen röda indikatorer blivit något färre.

Sammantaget är de positiva förflyttningarna tydligast inom ramen för den sociala hållbarheten, medan utvecklingen är mer svårtydd inom områden som berör både den ekonomiska och den ekologiska hållbarheten.

Beslutsunderlag

- Beslut KSAU 2026-03-16 Uppföljning av de globala målen 2025
- Uppföljning av de globala målen 2025
- Uppföljning av globala mål 2025

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

§ 44

Uppföljning av de globala målen 2025

KS 2026/158

Beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

I anvisningarna till arbetet med mål och resursplanen anges att en övergripande redovisning av kommunens förflyttning och måluppfyllelse av de globala målen ska göras i anslutning till årsredovisningen. I mål- och resursplanen 2025–2027 anges utgångsläget som år 2023 och en målsättning för år 2027. Uppföljningen för 2025 visar således vilken förflyttning som gjorts i riktning mot målsättningen för 2027.

I uppföljningen framkommer att andelen gröna indikatorer minskat marginellt. Andelen gula har blivit större, en ökning med 12 procentenheter, samtidigt som andelen röda indikatorer blivit något färre.

Sammantaget är de positiva förflyttningarna tydligast inom ramen för den sociala hållbarheten, medan utvecklingen är mer svårtydd inom områden som berör både den ekonomiska och den ekologiska hållbarheten.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-06
- Uppföljning av globala mål 2025

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2026-03-06

Dnr: KS 2026/158

Handläggare

Ola Runfors

ola.runfors@vanersborg.se

Mottagare

Kommunfullmäktige

Uppföljning av de globala målen 2025

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

I anvisningarna till arbetet med mål och resursplanen anges att en övergripande redovisning av kommunens förflyttning och måluppfyllelse av de globala målen ska göras i anslutning till årsredovisningen. I mål- och resursplanen 2025–2027 anges utgångsläget som år 2023 och en målsättning för år 2027. Uppföljningen för 2025 visar således vilken förflyttning som gjorts i riktning mot målsättningen för 2027.

I uppföljningen framkommer att andelen gröna indikatorer minskat marginellt. Andelen gula har blivit större, en ökning med 12 procentenheter, samtidigt som andelen röda indikatorer blivit något färre.

Sammantaget är de positiva förflyttningarna tydligast inom ramen för den sociala hållbarheten, medan utvecklingen är mer svårtydd inom områden som berör både den ekonomiska och den ekologiska hållbarheten.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningens ekonomiavdelning.

Anna Holmqvist

Ekonomichef

Bilagor

Uppföljning av de globala målen 2025 - rapport

Sändlista

Handläggare av ärendet

Samtliga nämnder

Kommunens revisorer

Uppföljning av de globala målen 2025

GLOBALA MÅLEN

för hållbar utveckling

Sammanfattning av rapporten

I anvisningarna till arbetet med mål och resursplanen anges att en övergripande redovisning av kommunens förflyttning och måluppfyllelse av de globala målen ska göras i anslutning till årsredovisningen. I mål- och resursplanen 2025–2027 anges utgångsläget som år 2023 och en målsättning för år 2027. Uppföljningen för 2025 visar således vilken förflyttning som gjorts i riktning mot målsättningen för 2027.

I uppföljningen framkommer att andelen gröna indikatorer minskat marginellt. Andelen gula har blivit större, en ökning med 12 procentenheter, samtidigt som andelen röda indikatorer blivit något färre.

Sammantaget är de positiva förflyttningarna tydligast inom ramen för den sociala hållbarheten, medan utvecklingen är mer svårtydd inom områden som berör både den ekonomiska och den ekologiska hållbarheten.

Omslagets framsida: Illustration av de globala målen

Bild/Foto: UNDP Sverige

Innehållsförteckning

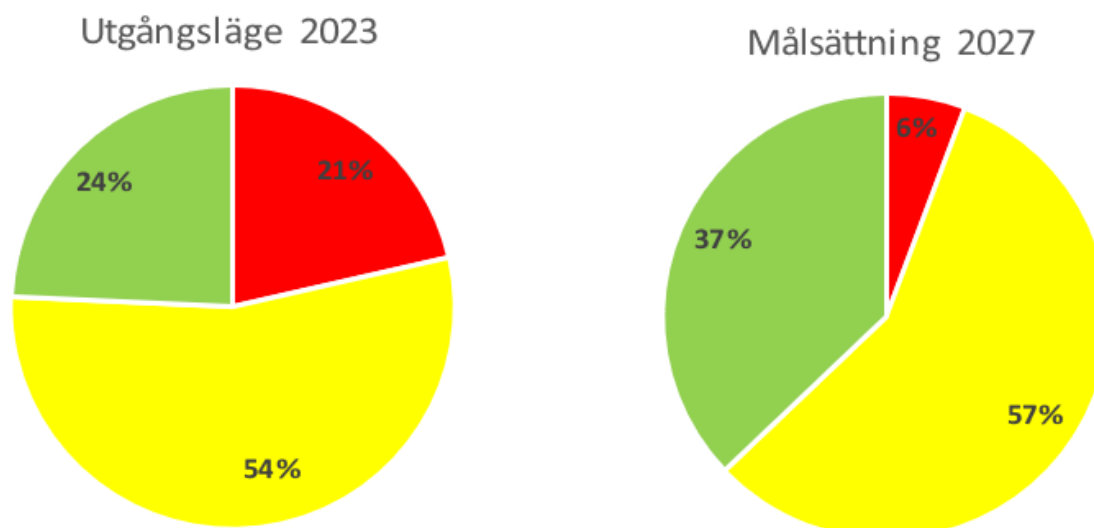
1	RESULTAT OCH SLUTSATSER	4
1.1	AMBITIONSIVÅ FÖR DE GLOBALA MÅLEN 2025-2027	4
1.2	UPPFÖLNING 2025	5
1.3	SAMMANFATTANDE KOMMENTAR TILL FÖRFLYTTNINGAR	6
1.4	SAMTLIGA INDIKATORER	6

1 Resultat och slutsatser

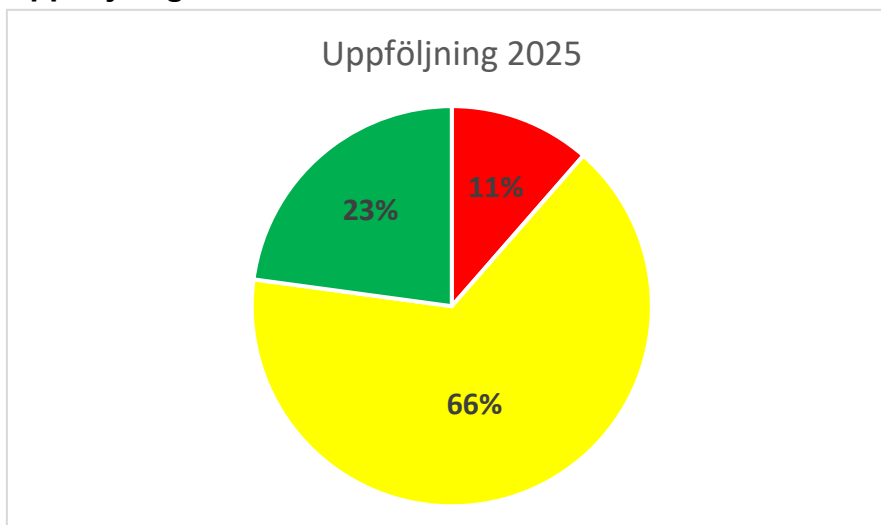
1.1 Ambitionsnivå för de globala målen 2025-2027

De globala målen genomförande på lokal nivå omfattas till stor del, direkt och indirekt, av det kommunala välfärdsuppdraget. Det innebär bland annat att Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbar utveckling är integrerade i Vänersborgs kommuns styrning och ledning. De globala målen har koppling till kommunfullmäktiges inriktningsmål och en önskvärd förflyttning av globala målen anges för planperioden. Till hjälp finns nyckeltalen som Sveriges kommuner och regioner har utformat inom vart och ett av de globala målen. I anvisningarna till arbetet med mål och resursplanen anges att en övergripande redovisning av kommunens förflyttning och måluppfyllelse av de globala målen ska göras i anslutning till årsredovisningen.

Kommuners uppföljning av de globala målen sker genom ett antal indikatorer där Sveriges kommuner indelas i de 25% främsta, de 50% mittersta och de 25% sämsta genom färgkategorisering i grönt, gult och rött. I mål- och resursplanen 2025–2027 anges utgångsläget som år 2023 och en målsättning för år 2027. Uppföljningen för 2025 visar således vilken förflyttning som gjorts i riktning mot målsättningen för 2027.

1.2 Uppföljning 2025

I uppföljningen framkommer att andelen gröna indikatorer minskat marginellt till 23 %. Andelen gula har blivit större, en ökning med 12 procentenheter till 66 %, samtidigt som andelen röda indikatorer blivit färre, 11 %. Det är således fler indikatorer som gjort en positiv färg-förändring än negativ. Totalt sett har sju indikatorer gjort en positiv förflyttning i färg och sex indikatorer har gjort en negativ förflyttning. Färgsättningen i Kolada är relativ och en färgförändring betyder alltså inte per automatik att en positiv förflyttning har gjorts – det innebär att kommunen har förflyttat sig i positiv riktning i relation till andra kommuner i landet.

Fyra av de ursprungliga indikatorerna har utgått och är inte med i sammanställningen för 2025.

De indikatorer som gjort positiva förändringar i färg är följande:

- Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 inv
- Invånare 16–84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)
- Invånare 16–84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%)
- Invånare 16–84 år som är stillasittande mer än 7 timmar per dag, andel (%)
- Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)
- Långtidsarbetslöshet 25–65 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.
- Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare

De indikatorer som gjort negativa förändringar i färg är följande

- Antibiotikaförsäljning, recept/1000 inv
- Personer i kommunens aktivitetsansvar, andel (%) av inv 16-20 år
- Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, Index
- Förvärvsarbetande eller studerande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, andel (%)
- Nyttillkomna bostäder i kollektivtrafiknära läge, andel (%)
- Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)

1.3 Sammanfattande kommentar till förflyttningar

Den positiva trenden syns tydligare inom ramen för arbetet med social hållbarhet, med färre vräkningar som berör barn, bättre psykisk hälsa, ökad trygghet i skolan och en minskad arbetslöshet. När det gäller den ekonomiska hållbarheten är bilden mer blandad. Samtidigt som långtidsarbetslösheten visar på positiv utveckling så syns fler unga i det kommunala aktivitetsansvaret, en lägre andel bland skyddsbehövande är i arbete och näringslivet ger lägre betyg i den senaste mätningen. Inom klimatområden har kommunens fordonsflotta länge legat bland de 25 % bästa kommunerna, men när övriga kommuner nu kommit i kapp och förbi, ökar risken för en lägre trovärdighet i klimatfrågan och en lägre takt i omställningsarbetet.

Sammantaget rör sig dock kommunen i rätt riktning mot ambitionsnivån som är satt för 2027, då det är en halvering av andelen indikatorer som lyser rött.

1.4 Samtliga indikatorer

Nedan redovisas indikatorerna i sin helhet, fördelat per globalt mål. Siffran som redovisas i kolumnen Utgångsläge 2023 är den siffra som användes som utgångsläge i Mål- och resursplan 2025–2027. I kolumnen Uppföljning 2025 redovisas den senaste tillgängliga statistiken vid tillfället för uppföljning¹. Den sista kolumnen, 2027, visar vilken färg som angetts som ambitionsnivå för 2027.

Några mål saknas i redovisningen nedan:

- Mål 14: Hav och maritima resurser

Indikatorerna berör endast hav och havstrandlinje och har inte bedömts relevanta för Vänersborgs kommun.

- Mål 17: Genomförande och globalt partnerskap

Detta mål berör genomförande av de globala målen och saknas indikatorer i Kolada.

I mål- och resursplanen för 2027 har ingen målsättning angetts för 2027 gällande mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen. Därför redovisas endast ett utgångsläge 2023 och uppföljning av det senaste tillgängliga resultatet för dessa indikatorer.

¹ Data för uppföljning är hämtad från Kolada 2026-03-03.

Mål 1 Ingen fattigdom

	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Invånare, 0-19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	23	22	
Invånare, 20-64 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	14	14	
Invånare, 65+ år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	13	10	
Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 inv	12,5	0,0	
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	1,5	1,32	

Mål 2 Ingen hunger

	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Invånare med övervikt eller fetma, andel (%)	59	58,1	
BMI lägre än 22 i särskilt boende, andel (%)	38	Utgått	

Mål 3 Hälsa och välbefinnande

	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	68,3	69,8	
Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	84,1	84,9	
Medellivslängd kvinnor, år	84,2	84,4	
Medellivslängd män, år	80,6	80,4	
Invånare 16-84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%)	66,7	69,2	
Invånare 16-84 år som är stillasittande mer än 7 timmar per dag, andel (%)	48,6	47,2	
Elever i åk 8: Hur lätt eller svårt är det att få hjälp av elevhälsan till exempel skolsköterskan? Andel svar "Mycket lätt" eller "Ganska lätt", (%)	69,5	64,5	
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	26,7	29,0	
Sjukpenningtalet, dagar/registrerad försäkrad	15	15,7	
Antibiotikaförsäljning, recept/1000 inv	243,7	254,9	
Fallskador bland personer 65+, 3-årsrm, antal vårdtillfällen/100 000 inv	2 485	2 548	

Mål 4 God utbildning för alla

	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	90,6	89,5	
Elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, hemkommun, andel (%)	65	68	
Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	77,5	85,6	
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	83,2	83,6	
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	75,1	74,2	
Personer i kommunens aktivitetsansvar, andel (%) av inv 16-20 år	9,6	14,6	
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%) (-2021)	82,6	Utgått	
Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	41,3	41,6	

Mål 5 Jämställdhet	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%)	73	73	
Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	29,1	30,4	
Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	39,4	38,2	
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	81	81,6	
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, 65+ år, andel (%)	75,6	85,3	
Mål 6 Rent vatten och sanitet	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Vattentäkter med vattenskyddsområde, andel (%)	0	Utgått	
Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	0	0	
Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	5,6	5,6	
Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	100	100	
Mål 7 Hållbar energi för alla	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	49	49	
Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	100	100,0	
Elavbrott, genomsnittlig avbrottsid per kund (SAIDI), minuter/kund	78	75	
Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Sysselsatta invånare 20-65 år, andel (%)	80,5	80,3	
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%) (-2021)	78,8	Utgått	
Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	6,2	6,5	
Långtidsarbetslöshet 25-65 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.	3,9	3,9	
Arbetsolyckor, antal/1000 sysselsatta	10	10	
Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	88,6	96,3	
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, Index	79	73	
Befolkning i kollektivtrafikhöga läge, andel (%)	80,7	80,5	
Mål 10 Minskad ojämlikhet	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Förvärvsarbetande eller studerande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, andel (%)	73,1	64,2	
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel	76	77	
Valdistrikt med lägst valdeltagande i senaste kommunalval, andel (%)	50,8	50,8	

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Demografisk försörjningskvot	0,88	0,88	
Nyttillkomna bostäder i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	97,4	94,7	
Cykelväg i kommunen, total, meter/inv	4	4,1	
Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	32	32	
Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	15,7	15,1	

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion

	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	414	403	
Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	44	44	
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	21	19	
Måltidssvinn, grundskola, gram/ätande	42	42	

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna

	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv	7,27	6,46	
Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)	20,3	21,8	
Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	76,4	74,8	
Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	670,6	678,3	

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald

	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Skyddad natur land, andel (%)	9	9,0	
Skyddad natur inlandsvatten, andel (%)	5,8	5,8	
Ekologiskt brukad åkermark, andel (%)	20	14,8	
Betesmark, andel (%)	1,53	1,58	
Slåtteräng, andel (%)	0,08	0,08	

Mål 16

	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Valdeltagande i senaste kommunalvalet, andel (%)	82,0		
Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	802	867	
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	33,3	32,6	

Vänersborgs kommun

**”Vänersborgs kommun
– attraktiv och hållbar
i alla delar, hela livet”**

§ 66

Utökad investeringsbudget 2026 till samhällsbyggnadsnämnden för underhåll av Arena Vänersborg

KS 2026/159

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att utöka samhällsbyggnadsnämndens investeringsbudget 2026 med 14 mnkr för underhåll av Arena Vänersborg. Finansiering sker genom ökad upplåning.

Deltog inte i beslutet

Stefan Kärvling (V) deltog inte i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden begär, i beslut 2026-02-26, 14 mnkr i utökad investeringsbudget 2026, för underhåll av Arena Vänersborg.

I mål- och resursplan 2021-2023 avsattes 22 mnkr för underhåll av Arena Vänersborg. Investeringen var planerad till år 2023. Av olika anledningar försenades projektet (brist på entreprenörer, oklart kring finansiering mm). Under 2025 har delar av underhållet utförts, såsom byte av invändig belysning. Under 2026 planeras omläggning av takduk, takförstärkning vid snöficka och snösäkra entréer.

Den totala investeringsutgiften beräknas öka med 14 mnkr, från 22 mnkr till 36 mnkr. Det beror på kraftiga prisökningar på marknaden samt att tidigare års budget var baserad på en otillräcklig kalkyl. Det är tidsmässigt och ekonomiskt bäst att utföra arbetena samtidigt vilket innebär att det inte är lämpligt att skjuta på delar av investeringen.

I budget 2025 utökades kultur- och fritidsnämndens budgetram med 2,1 mnkr, för kommande hyreshöjning som följer av investeringen i Arena Vänersborg. Ekonomiavdelningen har stämt av med kultur- och fritidsförvaltningen att de löser finansiering av ökad hyra inom befintlig budgetram.

Beslutsunderlag

- Beslut KSAU 2026-03-16 Utökad investeringsbudget 2026 till samhällsbyggnadsnämnden för underhåll av Arena Vänersborg
- Utökad investeringsbudget 2026 till samhällsbyggnadsnämnden för underhåll av Arena Vänersborg
- Förfrågan om utökning av projektmedel för Arena Vänersborg, Arenan 1 - beslut och tjänsteskrivelse

Utdragsbestyrkande

§ 46

Utökad investeringsbudget 2026 till samhällsbyggnadsnämnden för underhåll av Arena Vänersborg

KS 2026/159

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att utöka samhällsbyggnadsnämndens investeringsbudget 2026 med 14 mnkr för underhåll av Arena Vänersborg. Finansiering sker genom ökad upplåning.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden begär, i beslut 2026-02-26, 14 mnkr i utökad investeringsbudget 2026, för underhåll av Arena Vänersborg.

I mål- och resursplan 2021-2023 avsattes 22 mnkr för underhåll av Arena Vänersborg. Investeringen var planerad till år 2023. Av olika anledningar försenades projektet (brist på entreprenörer, oklart kring finansiering mm). Under 2025 har delar av underhållet utförts, såsom byte av invändig belysning. Under 2026 planeras omläggning av takduk, takförstärkning vid snöficka och snösäkra entréer.

Den totala investeringsutgiften beräknas öka med 14 mnkr, från 22 mnkr till 36 mnkr. Det beror på kraftiga prisökningar på marknaden samt att tidigare års budget var baserad på en otillräcklig kalkyl. Det är tidsmässigt och ekonomiskt bäst att utföra arbetena samtidigt vilket innebär att det inte är lämpligt att skjuta på delar av investeringen.

I budget 2025 utökades kultur- och fritidsnämndens budgetram med 2,1 mnkr, för kommande hyreshöjning som följer av investeringen i Arena Vänersborg. Ekonomiavdelningen har stämt av med kultur- och fritidsförvaltningen att de löser finansiering av ökad hyra inom befintlig budgetram.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-05
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2026-02-26 § 25 med underlag

Utdragsbestyrkande

2026-03-05

Dnr: KS 2026/159

Handläggare

Ewa Lundqvist
ewa.lundqvist@vanersborg.se
0521-721155

Mottagare

kommunstyrelsen

Utökad investeringsbudget 2026 till samhällsbyggnadsnämnden för underhåll av Arena Vänersborg

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att utöka samhällsbyggnadsnämndens investeringsbudget 2026 med 14 mnkr för underhåll av Arena Vänersborg. Finansiering sker genom ökad upplåning.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden begär, i beslut 2026-02-26, 14 mnkr i utökad investeringsbudget 2026, för underhåll av Arena Vänersborg.

I mål- och resursplan 2021-2023 avsattes 22 mnkr för underhåll av Arena Vänersborg. Investeringen var planerad till år 2023. Av olika anledningar försenades projektet (brist på entreprenörer, oklart kring finansiering mm). Under 2025 har delar av underhållet utförts, såsom byte av invändig belysning. Under 2026 planeras omläggning av takduk, takförstärkning vid snöficka och snösäkra entréer.

Den totala investeringsutgiften beräknas öka med 14 mnkr, från 22 mnkr till 36 mnkr. Det beror på kraftiga prisökningar på marknaden samt att tidigare års budget var baserad på en otillräcklig kalkyl. Det är tidsmässigt och ekonomiskt bäst att utföra arbetena samtidigt vilket innebär att det inte är lämpligt att skjuta på delar av investeringen.

I budget 2025 utökades kultur- och fritidsnämndens budgetram med 2,1 mnkr, för kommande hyreshöjning som följer av investeringen i Arena Vänersborg. Ekonomiavdelningen har stämt av med kultur- och fritidsförvaltningen att de löser finansiering av ökad hyra inom befintlig budgetram.

Underlag

Samhällsbyggnadsnämndens protokoll 2026-02-26

Anna Holmqvist
Ekonomichef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden
Ekonomiavdelningen

§ 25

Förfrågan om utökning av projektmedel för Arena Vänersborg, Arenan 1

SBN 2026/81

Beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar om 14 mnkr i utökning av totalbudget för investeringsunderhåll av Arena Vänersborg.
2. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar om att teckna Fas 2-kontrakt med totalentreprenör om beställning av byte av takduk på halva taket samt uppdra till förvaltningschef att teckna avtalet.

Omedelbar justering

Paragrafen noterades omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Mål- och resursplan 2019–2021 anger en total budget om 22 mnkr för flertal arbeten på Arena Vänersborg. Byte av invändig belysning har utförts men resterande arbeten med omläggning av takduk, takförstärkning vid snöficka och snösäkra entréer kvarstår och bedöms inte täckas av resterande budget. Ska samtliga beslutade arbeten utföras är det mest praktiskt, tidsmässigt och ekonomiskt hållbart att utföra arbetena samtidigt. Budgeten bedöms behövas utökas med 14 mnkr.

Alternativa kalkyler visar att kostnaden för att utföra enskilda delmoment är hög och ineffektiv, och en uppdelning i etapper skulle leda till ytterligare kostnadsökningar på minst 5,6 mnkr, utöver kostnader för temporära lösningar och risk för fastighetsskador. Arbetena är komplexa och kräver särskild kompetens, vilket gör det svårt att få entreprenörer att åta sig mindre delprojekt. Tidigare upphandlingar har också saknat anbud.

För att kunna påbörja byte av takduk på halva taket under 2026 krävs att fas 2 avropas omgående. Avropet behövs för att kontraktera takentreprenören, säkerställa etablering på plats och hinna beställa material samt planera arbetet inom rätt säsong. Ett fördröjt avrop riskerar att arbetet inte kan genomföras under 2026, vilket skulle innebära ytterligare fördröjningar och ökad risk för skador på fastigheten.

Genom att genomföra alla återstående arbeten samlat uppnås ekonomiska, praktiska och tidsmässiga samordningsvinster, samtidigt som åtgärderna är nödvändiga för att säkerställa trygghet, god arbetsmiljö och fortsatt full användning av anläggningen.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-16

Utdragsbestyrkande

Samhällsbyggnadsnämndens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Utskickat förslag till beslut är följande:

1. ”Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar om 14 mnkr i utökning av totalbudget för investeringsunderhåll av Arena Vänersborg.
2. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar om att teckna Fas 2-kontrakt med totalentreprenör om beställning av byte av takduk på halva taket.”

Ordförande föreslår följande tilläggsyrkande till beslutsmening 2 ”... samt uppdra till förvaltningschef att teckna avtalet”.

Beslutsgång

Ordförande redovisar att det finns två förslag till beslut, nämligen utskickat förslag till beslut och ordförandes tilläggsyrkande.

Ordförande frågar först om samhällsbyggnadsnämnden beslutar enligt utskickat förslag till beslut och därefter om de beslutar enligt ordförandes tilläggsyrkande.

Ordförande finner genom acklamation att så är fallet.

Sändlista

Handläggare av ärendet
Enhetschef, Fastighet och service
Verksamhetschef, Fastighet och service
Kommunfullmäktige

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2026-02-19

Dnr: SBN 2026/81

Handläggare

Rasmus Lowenfalk
Rasmus.Lowenfalk@vanersborg.se
0521-72 25 22

Mottagare

Samhällsbyggnadsnämnden

Förfrågan om utökning av projektmedel för Arena Vänersborg, Arenan 1

Förslag till beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar om 14 mnkr i utökning av totalbudget för investeringsunderhåll av Arena Vänersborg.
2. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar om att teckna Fas 2-kontrakt med totalentreprenör om beställning av byte av takduk på halva taket.

Sammanfattning av ärendet

Mål- och resursplan 2019-2021 anger en total budget om 22 mnkr för flertal arbeten på Arena Vänersborg. Byte av invändig belysning har utförts men resterande arbeten med omläggning av takduk, takförstärkning vid snöficka och snösäkra entréer kvarstår och bedöms inte täckas av resterande budget. Ska samtliga beslutade arbeten utföras är det mest praktiskt, tidsmässigt och ekonomiskt hållbart att utföra arbetena samtidigt. Budgeten bedöms behövas utökas med 14 mnkr.

Alternativa kalkyler visar att kostnaden för att utföra enskilda delmoment är hög och ineffektiv, och en uppdelning i etapper skulle leda till ytterligare kostnadsökningar på minst 5,6 mnkr, utöver kostnader för temporära lösningar och risk för fastighetsskador. Arbetena är komplexa och kräver särskild kompetens, vilket gör det svårt att få entreprenörer att åta sig mindre delprojekt. Tidigare upphandlingar har också saknat anbud.

För att kunna påbörja byte av takduk på halva taket under 2026 krävs att fas 2 avropas omgående. Avropet behövs för att kontraktera takentreprenören, säkerställa etablering på plats och hinna beställa material samt planera arbetet inom rätt säsong. Ett fördröjt avrop riskerar att arbetet inte kan genomföras under 2026, vilket skulle innebära ytterligare fördröjningar och ökad risk för skador på fastigheten.

Genom att genomföra alla återstående arbeten samlat uppnås ekonomiska, praktiska och tidsmässiga samordningsvinster, samtidigt som åtgärderna är nödvändiga för att säkerställa trygghet, god arbetsmiljö och fortsatt full användning av anläggningen.

Fördjupad beskrivning av ärendet

I nuvarande mål- och resursplan finns ett investeringsprojekt avseende Arena Vänersborg som utförs i en strategisk partneringentreprenad. I projektet ingår omläggning av takduk, takförstärkning vid snöficka, snösäkra entréer och byte av

invändig belysning. Arbetet med den invändiga belysningen slutfördes 2025, men resterande arbeten kvarstår. Den befintliga budgeten, beslutad 2021, uppgår till 22 mnkr. Projektet har därefter fördyrats av kraftiga prisökningar på marknaden samt en tidigare budget baserad på en otillräcklig kalkyl. Nytt budgetbehov för återstående arbeten bedöms uppgå till 29,9 mnkr enligt totalentreprenörens kalkyl, inklusive risker till ett värde av cirka 2 mnkr.

För att belysa kostnaderna för att eventuellt utföra arbetena uppdelat i mindre delar har ytterligare fyra kalkyler tagits fram.

Alternativ 2: Endast snösäkra entréer, ca 8,1 mnkr

Alternativ 3: Endast byte av takduk, ca 20,3 mnkr

Alternativ 4: Endast takförstärkning vid snöficka, ca 7,1 mnkr

Alternativ 5: Endast byte av takduk på halva taket, ca 14,9 mnkr

Samtliga alternativ visar att kostnaderna för enskilda delar är höga i relation till nytta och att de samlade åtgärderna ger en betydligt bättre ekonomisk helhet.

Om projektet flyttas fram eller delas upp i etapper bedöms prisbilden bli avsevärt högre än i nuläget. Detta beror dels på det fortsatt osäkra ekonomiska läget och de kraftiga prisökningar som präglat byggsektorn under senare år, dels på att uppdelning ger dubbla etableringar, förlängda tider och minskad samordning. En förenklad beräkning visar på en merkostnad om minst 5,6 mnkr vid etappindelning, exklusive kostnader för temporära lösningar och eventuella fastighetsskador som kan uppstå på grund av uteblivna eller framskjutna åtgärder. Det finns betydande praktiska, tidsmässiga och ekonomiska samordningsvinster i att samtliga arbeten utförs samtidigt.

Det råder dessutom en osäkerhet kring entreprenörers intresse att utföra endast enskilda delar av arbetena. Vänersborgs kommun har tidigare annonserat uppdraget men då inte erhållit några anbud. De arbeten som ingår är komplexa och ska utföras under arbetsmiljöförhållanden utöver det vanliga, med krav på särskild kompetens och utbildning. Detta innebär att få entreprenörer är intresserade av att ta sig an mindre deluppdrag, då dessa inte bedöms vara tillräckligt ekonomiskt attraktiva eller effektiva i planeringshänseende.

En viktig del i projektets fortsättning är behovet att avropa fas 2 för att kunna påbörja arbetet med byte av takduk på halva taket under 2026. För att detta ska vara möjligt krävs ett omgående beslut om avrop. Avropet är en förutsättning för att kontraktera takentreprenören, som behöver binda upp rätt kompetens, planera arbetsresurser och beställa material med lång leveranstid. Därutöver kräver takarbetet en omfattande etablering på arbetsplatsen, inklusive bodar, säkerhetslösningar, lyftutrustning och fallskydd, vilket endast kan initieras inom ramen för fas 2.

Då takarbeten är starkt beroende av säsong och väderförhållanden finns det en betydande risk att takbytet inte kan utföras under 2026 om avropet fördröjs. Ett senare avrop innebär även risk för ökade kostnader i form av högre materialpriser, begränsad entreprenörskapacitet och fortsatt behov av temporära lösningar för att hantera det nuvarande takets brister. Genom att avropa fas 2 i närtid säkerställs att takarbetet kan genomföras i rätt tid, med samordnade insatser och med minsta möjliga störningar för arenans verksamhet.

Planerade åtgärder på fastigheten motverkar annars fördyrande fastighets-skador och innebär en ekonomiskt fördelaktig lösning som eliminerar kostnader för temporära åtgärder. Arbetena är nödvändiga för att säkerställa en trygg vistelse och god arbetsmiljö i anläggningen. Om dessa insatser inte utförs finns en risk att anläggningens nyttjandegrad begränsas, vilket påverkar både verksamhet och samhällsnytta negativt.

Daniel Jerling
Förvaltningchef

Bilagor

Powerpoint-presentation: Arena Vänersborg.pptx

Drönarfilm över Arena Vänersborg: DJI_0085.MOV

Sändlista

Handläggare av ärendet

Enhetschef, Fastighet och service

Verksamhetschef, Fastighet och service

Kommunstyrelsen

§ 67

Beslut om tilläggsbudget 2026 för planskildhet Skaven Öxnered

KS 2023/516

Beslut

Kommunfullmäktige utökar Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget 2026 med 32,4 mnkr till projektet GS/personbilstunnel Skaven/Öxnered för finansiering av medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun.*

Finansiering av den utökade budgeten sker genom ökad upplåning.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har tagit beslut om att godkänna medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun (2026-02-18 § 11).* Medfinansiering sker via Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget.

På grund av uppdaterad prognos utifrån färdigställd projektering krävs ökade investeringsmedel om 7,8 mnkr. År 2026 föreslås exploateringsbudgeten utökas med 32,4 mnkr. Posten angiven i MRP 2026-2028 för år 2027 kan justeras ned med 24,6 mnkr. Det senare genomförs i ordinarie budgetprocess.

Beslutsunderlag

- Beslut KSAU 2026-03-16 Beslut om tilläggsbudget 2026 för planskildhet Skaven Öxnered
- Beslut om tilläggsbudget 2026 för planskildhet Skaven Öxnered
- Beslut SBN 2026-02-26 Beslut om tilläggsbudget 2026 för planskildhet Skaven Öxnered
- Beslut om tilläggsbudget 2026 för planskildhet Skaven Öxnered
- Beslut KF 2026-02-18 Beslut om medfinansierings- och samverkansavtal produktion planskildhet Skaven Öxnered
- Medfinansieringsavtal - Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered bandel 652 Vänersborgs kommun

Utdragsbestyrkande

§ 47

Beslut om tilläggsbudget 2026 för planskildhet Skaven Öxnered

KS 2023/516

Beslut

Kommunfullmäktige utökar Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget 2026 med 32,4 mnkr till projektet GS/personbilstunnel Skaven/Öxnered för finansiering av medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun.*

Finansiering av den utökade budgeten sker genom ökad upplåning.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har tagit beslut om att godkänna medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun (2026-02-18 § 11).* Medfinansiering sker via Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget.

På grund av uppdaterad prognos utifrån färdigställd projektering krävs ökade investeringsmedel om 7,8 mnkr. År 2026 föreslås exploateringsbudgeten utökas med 32,4 mnkr. Posten angiven i MRP 2026-2028 för år 2027 kan justeras ned med 24,6 mnkr. Det senare genomförs i ordinarie budgetprocess.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-02
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2026-02-26 § 29
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-25
- Kommunfullmäktiges beslut 2026-02-18 § 11
- Medfinansieringsavtal - Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered bandel 652 Vänersborgs kommun

Utdragsbestyrkande

2026-03-02

Dnr: KS 2023/516

Handläggare

Cornelia Sörman
Cornelia.Sorman@vanersborg.se
0521-72 10 46

Mottagare

Kommunfullmäktige

Beslut omtilläggsbudget 2026 för planskildhet Skaven Öxnered

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige utökar Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget 2026 med 32,4 mnkr till projektet GS/personbilstunnel Skaven/Öxnered för finansiering av medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänerns kommun*.

Finansiering av den utökade budgeten sker genom ökad upplåning.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har tagit beslut om att godkänna medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänerns kommun* (2026-02-18 § 11). Medfinansiering sker via Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget.

På grund av uppdaterad prognos utifrån färdigställd projektering krävs ökade investeringsmedel om 7,8 mnkr. År 2026 föreslås exploateringsbudgeten utökas med 32,4 mnkr. Posten angiven i MRP 2026-2028 för år 2027 kan justeras ned med 24,6 mnkr. Det senare genomförs i ordinarie budgetprocess.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Investeringen i en ny tunneln under järnvägen, Älvsborgsbanan, är en av två åtgärder som behöver anläggas för att fortsätta exploateringen på Skaven/Öxnered. Utbyggnad av flerbostadstomterna innebär många fler invånare i området och ytterligare tomter för flerbostadshus bör inte exploateras förrän anslutningsvägen söderut och tunneln under Älvsborgsbanan anlagts. De befintliga plankorsningarna bedöms inte lämpliga för den mängd trafik som blir aktuell vid fortsatt utbyggnad.

Med anledning av ovan har Kommunfullmäktige tagit beslut om ett medfinansierings- och samverkansavtal för tunneln (2026-02-18 § 11). Avtalet tecknas med Trafikverket.

I mål- och resursplanen för 2026–2028 angavs en preliminär kostnadsbedömning för produktion baserad på ett tidigt planeringsskede, AKJ (anläggningsspecifika krav järnväg). Denna bedömning uppgick till cirka 19,6 miljoner kronor, samt ytterligare cirka 5 miljoner kronor för masshantering. Projektet har nu en uppdaterad prognos på total kostnad 32 395 000 kronor. De aktuella kostnaderna kan betraktas som slutliga först efter att entreprenörsanbud har inkommit och beaktats. Ytterligare kostnadsökning

beror bland annat på indexjusteringar samt en mer detaljerad och omfattande bild av de åtgärder som krävs utifrån den genomförda projekteringen.

Efter avstämning med ekonomiavdelningen kan konstateras att projektet GC/personbilstunnel Skaven/Öxnered beräknas kosta totalt 41,1 mnkr. Till och med 2025 har projektet kostat 8,2 mnkr. I och med medfinansierings- och samverkansavtalet med Trafikverket blir kommunens kostnad 32,4 mnkr under 2026 samt 0,5 mnkr för projektering. Under 2027 beräknas ingen kostnad.

I kommunens mål- och resursplan 2026-2028 finns 25,1 mnkr till projektet i Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget. Budgeten är fördelad med 0,5 mnkr år 2026 och 24,6 mnkr år 2027. Den nya kostnadsbilden innebär att budget 2026 behöver utökas med 32,4 mnkr och budget 2027 kan justeras ned med 24,6 mnkr till 0 mnkr. Den sammanlagda budgeten utökas därmed med 7,8 mnkr.

Beredning

Ärendet har beretts i samverkan med Ekonomiavdelningen samt ansvarig handläggare på Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Beredande organs beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslog 2026-02-26 § 29

Kommunfullmäktige att utöka Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget 2026 med 32,4 mnkr till projektet GC/personbilstunnel Skaven/Öxnered för finansiering av medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun.*

Finansiering av den utökade budgeten sker genom ökad upplåning.

Underlag

Beslut om medfinansierings- och samverkansavtal produktion planskildhet Skaven Öxnered, KF 2026-02-18 § 11.

Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

Jill Stor

Avdelningschef näringsliv och strategisk samhällsplanering

Sändlista

Handläggare av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden

Linda Hansson, mark- och exploateringsingenjör SBF

§ 29

Beslut om tilläggsbudget 2026 för planskildhet Skaven/Öxnered

SBN 2023/67

Beslut

Samhällsbyggnadsnämndens föreslår Kommunfullmäktige att utöka Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget 2026 med 32,4 mnkr till projektet GC/personbilstunnel Skaven/Öxnered för finansiering av medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun.*

Finansiering av den utökade budgeten sker genom ökad upplåning.

Omedelbar justering

Paragrafen noterades omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har tagit beslut om att godkänna medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun (2026-02-18 § 11)*. Medfinansiering sker via Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget.

På grund av uppdaterad prognos utifrån färdigställd projektering krävs ökade investeringsmedel om 7,8 mnkr. År 2026 föreslås exploateringsbudgeten utökas med 32,4 mnkr. Posten angiven i MRP 2026–2028, år 2027 kan budgeten minskas med 24,6 mnkr.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-25

Sändlista

Handläggare av ärendet
Cornelia Sörman, strategisk samhällsplanerare KSF
Kommunfullmäktige

Utdragsbestyrkande

2026-02-25

Dnr: SBN 2023/67

Handläggare

Linda Hansson
linda.hansson@vanersborg.se
0521-72 11 69

Mottagare

Kommunfullmäktige

Beslut om tilläggsbudget 2026 för planskildhet Skaven/Öxnered

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämndens föreslår Kommunfullmäktige att utöka Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget 2026 med 32,4 mnkr till projektet GS/personbilstunnel Skaven/Öxnered för finansiering av medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänerns kommun*.

Finansiering av den utökade budgeten sker genom ökad upplåning.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har tagit beslut om att godkänna medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänerns kommun* (2026-02-18 § 11). Medfinansiering sker via Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget.

På grund av uppdaterad prognos utifrån färdigställd projektering krävs ökade investeringsmedel om 7,8 mnkr. År 2026 föreslås exploateringsbudgeten utökas med 32,4 mnkr. Posten angiven i MRP 2026- 2028 ,år 2027 kan budgeten minskas med 24,6 mnkr.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Investeringen i en ny tunneln under järnvägen, Älvsborgsbanan, är en av två åtgärder som behöver anläggas för att fortsätta exploateringen på Skaven/Öxnered. Utbyggnad av flerbostadstomterna innebär många fler invånare i området och ytterligare tomter för flerbostadshus bör inte exploateras förrän anslutningsvägen söderut och tunneln under Älvsborgsbanan anlagts. De befintliga plankorsningarna bedöms inte lämpliga för den mängd trafik som blir aktuell vid fortsatt utbyggnad.

Med anledning av ovan har Kommunfullmäktige tagit beslut om ett medfinansierings- och samverkansavtal för produktion av tunneln (2026-02-18 § 11). Avtalet tecknas med Trafikverket.

I mål- och resursplanen för 2026–2028 angavs en preliminär kostnadsbedömning för produktion baserad på ett tidigt planeringskede, AKJ (anläggnings-specifika krav järnväg). Denna bedömning uppgick till cirka 19,6 miljoner kronor, samt ytterligare cirka 5 miljoner kronor för masshantering. Projektet har nu en uppdaterad prognos på total kostnad 32 395 000 kronor. De aktuella kostnaderna kan betraktas som slutliga

först efter att entreprenörsanbud har inkommit och beaktats. Ytterligare kostnadsökning beror bland annat på indexjusteringar samt en mer detaljerad och omfattande bild av de åtgärder som krävs utifrån den genomförda projekteringen.

Efter avstämning med ekonomiavdelningen kan konstateras att projektet GC/personbilstunnel Skaven/Öxnered beräknas kosta totalt 41,1 mnkr. Till och med 2025 har projektet kostat 8,2 mnkr. I och med medfinansierings- och samverkansavtalet med Trafikverket blir kommunens kostnad 32,4 mnkr under 2026 samt 0,5 mnkr för projektering. Under 2027 beräknas ingen kostnad.

I kommunens mål- och resursplan 2026–2028 finns 25,1 mnkr till projektet i Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget. Budgeten är fördelad med 0,5 mnkr år 2026 och 24,6 mnkr år 2027. Den nya kostnadsbilden innebär att budget 2026 behöver utökas med 32,4 mnkr och budget 2027 kan justeras ned med 24,6 mnkr till 0 mnkr. Den sammanlagda budgeten utökas därmed med 7,8 mnkr.

Beredning

Ärendet har beretts i samverkan med Ekonomiavdelningen samt ansvarig handläggare på Kommunstyrelseförvaltningen.

Underlag

Beslut om medfinansierings- och samverkansavtal produktion planskildhet Skaven Öxnered, KF 2026-02-18 § 11. Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

Hans Larsson

Verksamhetschef, fastighet och service

Bilagor

Bilagor är de dokument som ska utgöra en del av beslutet, t.ex. ett styrande dokument, ett yttrande, och anges i tjänsteskrivelsen under denna rubrik. Bilagor ska inte förväxlas med de underlag eller källor som används i ärendets beredning

Sändlista

Handläggare av ärendet
Cornelia Sörman, strategisk samhällsplanerare KSF
Kommunstyrelseförvaltningen

§ 11

Beslut om medfinansierings- och samverkansavtal produktion planskildhet Skaven Öxnered

KS 2023/516

Beslut

1. Kommunfullmäktige godkänner bilagt medfinansierings- och samverkansavtal *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun.*
2. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar godkänna bilagt avtal ges kommunstyrelsens ordförande samt kommundirektör uppdrag att så som firmatecknare signera bilagt avtal *Medfinansierings- och samverkansavtal Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun.*
3. Medfinansiering sker via Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget.

Bilaga/bilagor

Bilaga 2: Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun.

Sammanfattning av ärendet

Investeringen i en ny tunneln under järnvägen, Älvsborgsbanan, är en av två åtgärder som behöver anläggas för att fortsätta exploateringen på Skaven/Öxnered. Utbyggnad av flerbostadstomterna innebär många fler invånare i området och ytterligare tomter för flerbostadshus bör inte exploateras förrän anslutningsvägen söderut och tunneln under Älvsborgsbanan anlagts. De befintliga plankorsningarna bedöms inte lämpliga för den mängd trafik som blir aktuell vid fortsatt utbyggnad.

Medfinansiering sker via Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget. På grund av uppdaterad prognos utifrån färdigställd projektering krävs ökade investeringsmedel om 7,8 mnkr. År 2026 föreslås exploateringsbudgeten utökas med 32,4 mnkr och år 2027 kan budgeten minska med 24,6 mnkr.

Beslutsunderlag

- Beslut KS 2026-01-28; Beslut om medfinansierings- och samverkansavtal produktion planskildhet Skaven Öxnered
- Beslut KSAU 2026-01-12; Beslut om medfinansierings- och samverkansavtal produktion planskildhet Skaven Öxnered
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-01-14

Utdragsbestyrkande

2026-02-18

- Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun
- Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-12-17 § 156
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-11-24
- Tillägg till Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun
- Medfinansieringsavtal - Planområde Skaven i Öxnered. Bandel 652, Vänersborgs kommun

Sändlista

Handläggare av ärendet
Sanna Fransson, Mark- och exploateringsingenjör
Samhällsbyggnadsnämnden
Byggnadsnämnden
Ekonomiavdelningen
Trafikverket

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

AVTAL

1 (9)

Trafikverkets ärendenummer
TRV 2018/48635
Vänersborgs kommuns ärendenummer
SBN 2023/67

Dokumentdatum
2025-11-07

Konfidentialitetsnivå

Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

Detta avtal avser produktion av åtgärder och innefattar:	
☒	Medfinansiering från annan part till statlig infrastruktur

Mellan nedanstående parter träffas härmed avtal om medfinansiering och samverkan enligt följande:

§ 1 Parter

Staten genom Trafikverket, Västra regionen, org.nr 202100–6297, 781 89 Borlänge, nedan ”Trafikverket”

Vänersborgs kommun, org.nr 212000-1538, 462 85 Vänersborg, nedan ”Kommunen”

Trafikverket och Kommunen benämns gemensamt för ”Parterna” och enskilt för ”Part”.

§ 2 Definitioner och begrepp

Följande definitioner och begrepp används i detta avtal:

Grundutförande: Den trafikala lösning som Trafikverket föreslår för att lösa en befintlig trafiksituation med hänsyn till allmän trafikutveckling. Grundutförande omfattar inte trafikala lösningar som i huvudsak uppkommer på grund av annan parts specifika exploateringsplaner m.m. Begreppet används i samband med medfinansiering från annan part till Trafikverkets infrastruktur.

Tillägg: De förbättringar/anpassningar som annan part föreslår, initierar eller orsakar och som behövs för att lösa trafiksituationen utöver det som ingår i Trafikverkets ansvar för grundutförande. Även förändringar i statlig infrastruktur föranledda av detaljplan betraktas som tillägg. Begreppet används i samband med medfinansiering från annan part till Trafikverkets infrastruktur.

Dokumentdatum
2025-11-07

AKJ: Anläggnings specifika Krav Järnväg, ett dokument som ska innehålla Trafikverkets trafikerings-, kapacitets- och funktionskrav ur drifts- och underhållsperspektiv samt beskriva hur ett objekt ska fungera i en given helhet.

Funktionsutredning: En teknisk utredning som syftar till att pröva tänkbara åtgärdsalternativ och rekommendera lämpligaste åtgärd för att tillgodose önskat bör läge. Funktionsutredningen är ett beslutsunderlag.

Detaljplanen: Detaljplan för Skaven och del av Öxnered, akt 1487K-548, laga kraft 2020-12-14

SO-åtgärder: Små och okomplicerade åtgärder. Åtgärderna ska uppfylla följande kriterier för att klassas som SO-åtgärder: Små och okomplicerade åtgärder som i huvudsak utförs på befintlig järnväg. Åtgärderna ska endast medföra marginell påverkan på omgivningen och ny mark ska inte behöva skaffas med tvång. SO-åtgärder kräver inte framtagande av järnvägsplan.

§ 3 Syfte och bakgrund

Syftet med detta avtal är att reglera respektive Parts åtagande och finansiella ansvar för åtgärderna i avtalet.

3.1 Bakgrund

Åtgärderna omfattar produktion av en ny planskildhet (järnvägsbro/vägport), utbyggnad av kommunal gata genom vägporten, rivning av befintlig plankorsning samt stängsling, i anslutning till/på Älvsborgsbanan i Öxnered, se översiktskarta nedan.

Översiktskarta. Älvsborgsbanan genom Öxnered. Befintlig plankorsning markeras av röd kartnål. Planerat läge för planskildheten markeras av grön kartnål.

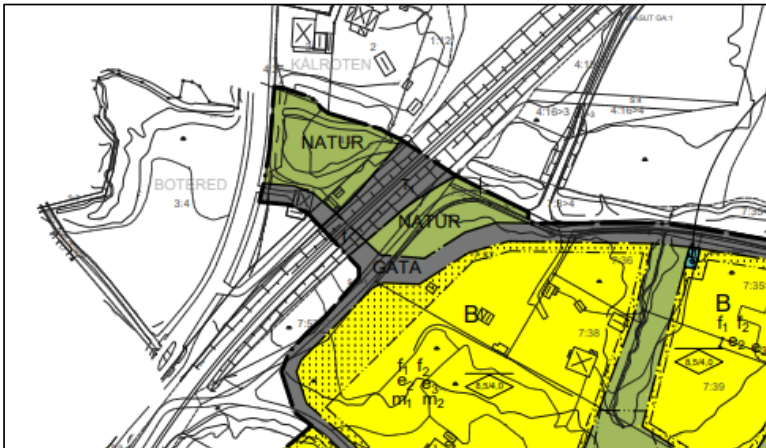
Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

AVTAL

3 (9)

Dokumentdatum
2025-11-07

Planskildheten utförs som en del i genomförandet av Detaljplanen, se nedanstående urklipp från plankartan.

Urklipp plankarta. Skavenvägen ansluter till Öxneredsvägen via den nya planskildheten.

Parterna har tidigare träffat två avtal avseende åtgärderna, dels gällande Funktionsutredning och AKJ, dels planläggning och bygghandling. Till det senare avtalet har även ett tillägg träffats. Se § 4.

Trafikverket har tagit fram ett ställningstagande, TRV 2025/xxxxx daterat 2025-xx-xx, som innebär att åtgärderna i den statliga anläggningen enligt detta avtal inte anses vara byggande av järnväg enligt 1 kap. 2 § andra stycket lagen om byggande av järnväg, utan är SO-åtgärder som kan genomföras utan att järnvägsplan behöver upprättas.

3.2 Medfinansiärens nyttor och motivering av finansiering

Följande nyttor för medfinansiären bedöms gälla för genomförande av åtgärderna:

Ökad framkomlighet och trafiksäkerhet i detaljplaneområdet.

3.3 Tidigare studier och utredningar kopplat till detta avtal

- Vägutredning Öxnered, Trivector Traffic, 2017-12-21, underlag tillhörande Detaljplanen
- Funktionsutredning – Ny planskildhet Skaven, 2019-07-01, TRV 2019/103852
- AKJ, Anläggningsspecifika krav järnväg avseende Vänersborg planskildhet Skaven, 2021-08-23, TRV 2021/56224

Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

Någon åtgärdsvalsstudie har inte genomförts. Behovet av planskildheten har utretts och bedömts motiverad i detaljplaneprocessen.

§ 4 Tidigare avtal

Parterna har tidigare träffat följande avtal avseende planskildheten.

- Medfinansieringsavtal – Planområde Skaven i Öxnered. Bandel 652, Vänersborgs kommun, signerat 2018-05-14, TRV 2018/48635 (avseende framtagande av Funktionsutredning och AKJ)
- Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun, signerat 2023-06-29, TRV 2018/48635
- Tillägg till Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun, signerat 2025-08-26, TRV 2018/48635

§ 5 Beskrivning av åtgärder

Avtalet omfattar följande åtgärder.
(Åtgärdsnummer 16580)

5.1 Åtgärder i den statliga anläggningen

- Åtgärd 1 Produktion av ny planskildhet (järnvägsbro/vägport) på Älvsborgsbanan, bandel 652, cirka km 23+680
- Åtgärd 2 Rivning av befintlig plankorsning nr 20834, Skavenvägen, Älvsborgsbanan, bandel 652, km 23+578
- Åtgärd 3 Produktion stängsling, cirka 20 m, längs Älvsborgsbanan, bandel 652, km 23+578

5.2 Åtgärder i den kommunala anläggningen

- Åtgärd 4 Produktion av ytskikt och belysning i vägport, Älvsborgsbanan, bandel 652, cirka km 23+680
- Åtgärd 5 Produktion av kommunal gata genom vägport, inklusive underbyggnad, Älvsborgsbanan, bandel 652, cirka km 23+680

Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

Dokumentdatum
2025-11-07

§ 6 Finansiering

De totala kostnaderna för åtgärderna 1, 3 och 4 – som Trafikverket utför och Kommunen finansierar/medfinansierar – beräknas uppgå till cirka 32,4 mnkr i prisnivå 2025-xx. Kostnadskalkylen har upprättats i bygghandlingsskedet och kan förändras i samband med entreprenadupphandling och genomförande. Kostnader omräknas kontinuerligt i enlighet med Trafikverkets infrastrukturindex för investering järnväg).

Finansieringen av åtgärderna fördelas enligt nedan:

Nr.	Åtgärder	Utförare	Grundutf. /Tillägg	Kostnad (tkr)	Finansiär		
					Trafikverket NTP	Kommunen	Summa
Åtgärder i den statliga anläggningen (Trafikverket)							
1	Produktion planskildhet	Trafikverket	Tillägg	32 000		100%	32 000
2	Rivning plankorsning	Trafikverket	Grundutf.	1 500	100%		1 500
3	Produktion stängsling	Trafikverket	Grundutf.	50	10%	90%	50
SUMMA				33 550	1 505	32 045	33 550
Åtgärder i den kommunala anläggningen							
4	Produktion ytskikt/belysning i vägport	Trafikverket	-	350		100%	350
5	Produktion kommunal gata genom vägport	Kommunen	-	ingen uppgift		100%	ingen uppgift
TOTAL SUMMA (Åtgärd 1-4)				33 900	1 505	32 395	33 900

Medfinansieringen till den statliga anläggningen beräknas uppgå till totalt 32 045 000 kr i prisnivå 2025-xx.

Kommunen ska genom rekvisition till 100 % medfinansiera den faktiska kostnaden för åtgärd 1, produktion av planskildhet.

Trafikverket svarar till 100 % för den faktiska kostnaden för åtgärd 2, rivning av befintlig plankorsning.

Kommunen ska genom rekvisition till 90 % medfinansiera den faktiska kostnaden för åtgärd 3, uppförande av stängsel. Trafikverket svarar till 10 % för den faktiska kostnaden för åtgärd 3. Kostnadsfördelningen för åtgärd 3 sker i enlighet med 12 § lagen om stängselskyldighet för järnväg m.m.

Kommunen ska genom fakturering till 100 % finansiera den faktiska kostnaden för åtgärd 4, utförande av ytskikt och belysning i vägport.

Kommunen svarar till 100 % för den faktiska kostnaden för åtgärd 5, produktion av kommunal gata genom vägport.

Rekvirering/fakturering regleras i § 7.

Hantering av kostnadsförändringar regleras i § 8.

Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnared, bandel 652, Vänersborgs kommun

AVTAL

6 (9)

Dokumentdatum
2025-11-07

6.1 Grundutförande och Tillägg

Åtgärd 1, produktion av planskildhet, utgör Tillägg till statlig anläggning då åtgärden genomförs som en följd av kommunalt initierad detaljplanering.

Åtgärderna 2 och 3, rivning av befintlig plankorsning och stängsling, genomförs visserligen som en följd av åtgärd 1 och kan ur den aspekten betraktas som Tillägg till statlig anläggning. Trafikverket arbetar dock för att successivt minska antalet plankorsningar och åtgärderna kan, som ett led i detta långsiktiga arbete, även betraktas som Grundutförande.

Medfinansieringen avser åtgärderna 1 och 3 med motivering enligt § 3 p. 3-2 respektive lagen om stängselskyldighet för järnväg m.m.

6.2 Drift- och underhållskostnader

Kostnader för ägande respektive drift och underhåll i förvaltningsskedet ingår inte i ovan angivna totala kostnader.

Respektive anläggningsägare svarar efter åtgärdernas genomförande för förvaltningskostnader avseende den egna anläggningen. För stängsel utmed järnvägen är dock 12 § lagen om stängselskyldighet för järnväg m.m. tillämplig för kostnader för anordnande, tillsyn och underhåll. Rekvirering av framtida kostnader för anordnande, tillsyn och underhåll ska alltid föregås av en avstämning mellan Parterna.

§ 7 Betalning

Trafikverket har rätt att löpande rekvirera medfinansiering för åtgärderna 1 och 3 respektive fakturera kostnader för åtgärd 4, i takt med att kostnader för respektive åtgärd upparbetas.

Till rekvisitioner och fakturor ska bifogas underlag i form av utdrag från Trafikverkets ekonomisystem.

Rekvirering/fakturering adresseras till:

Xxxx

Xxxx

§ 8 Hantering av kostnadsförändringar

Kommunen står för alla kostnadsförändringar avseende åtgärderna 1, 4 och 5.

Trafikverket står för alla kostnadsförändringar avseende åtgärd 2.

Kommunen står för 90 % och Trafikverket för 10 % av alla kostnadsförändringar avseende åtgärd 3.

Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnared, bandel 652, Vänersborgs kommun

Kommentar [BCP1]: Enligt tidigare avtal, papperspost till:

Vänersborgs kommun
Fakturaservice
Box 344
462 24 Vänersborg
Referenskod 60006

Dock är följande elektroniska varianter att föredra om möjligt:

Rekvisitioner kan inte skickas via e-faktureringsystem men gärna som pdf:er via vanlig e-post.

Fakturor kan skickas såväl via e-faktureringsystem som via vanlig e-post.

Dokumentdatum
2025-11-07

Kostnadsökningar till följd av Parts ensidigt önskade tillägg bekostas till 100 % av den Parten, om inte annat överenskommits skriftligt i förväg.

I det fall projektet avbryts eller avtalet upphör att gälla står respektive Part för de kostnader, inom sitt finansieringsansvar, som därtills nedlagts.

§ 9 Ansvarsfördelning

Parterna beslutar självständigt i genomförandet av sina respektive anläggningar enligt § 5 om det inte påverkar förutsättningarna för hela projektet. För övrigt gäller följande:

Trafikverkets ansvar

1. Trafikverket ska utföra eller låta utföra åtgärderna 1-4.
2. Trafikverket ansvarar för att tillämpliga lagar och andra författningar samt myndighetsbeslut iakttas för åtgärderna som Trafikverket ansvarar för.
3. Trafikverket ska informera Kommunen vid betydande förändringar i prognoser gällande tidsplan och kostnader avseende åtgärderna 1-4.
4. Trafikverket ansvarar för att utföra kommunala anläggningar inom åtgärd 4. Utförandet sker på Kommunens uppdrag genom ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt 6 kap. 14 § 1 st. 2 p. lagen om offentlig upphandling/6 kap. 7 § 1 st. 2 p. lagen om upphandling inom försörjningssektorerna.
5. Trafikverket ansvarar för att kalla Kommunen till besiktningar avseende de delar inom åtgärderna 1-4 som omfattar eller angränsar till kommunala anläggningar.
6. Trafikverket ska överlämna handlingar gällande de kommunala anläggningar som utförts inom åtgärd 4. Parterna stämmer inom ramen för projektet av omfattningen av handlingarna och tidpunkt för deras överlämnande samt Kommunens över- och idrifttagande av anläggningarna.
7. Trafikverket ska i sin fastighet Vänersborg Huvudnäs 1:3, utan krav på ersättning, upplåta rätt för Kommunen att anlägga och bibehålla kommunal gata, genom servitut till förmån för Kommunens fastighet Vänersborg Öxnared 7:3 alternativt Vänersborg Botered 3:4.
8. Trafikverket blir efter färdigställandet ägare och ansvarigt för framtida drift, underhåll och reinvestering av de statliga anläggningar som utförs inom åtgärderna 1-3.

Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnared, bandel 652, Vänersborgs kommun

Dokumentdatum
2025-11-07

Kommunens ansvar

1. Kommunen ska utföra eller låta utföra åtgärd 5.
2. Kommunen ansvarar för att tillämpliga lagar och andra författningar samt myndighetsbeslut iakttas för åtgärd 5.
3. Kommunen uppdrar åt Trafikverket att utföra kommunala anläggningar inom åtgärd 4, se p. 3 Trafikverkets ansvar ovan.
4. Kommunen genomför och bekostar eventuellt erforderliga ändringar av detaljplaner för genomförande av åtgärder knutna till detta avtal. Kommunen ansvarar för att bedöma om detaljplaneändringar krävs.
5. Kommunen ska, utan krav på ersättning, överlåta och/eller upplåta den kommunala mark som behövs för Trafikverkets anläggningar och byggnation inom åtgärderna 1-4.
6. Kommunen blir efter färdigställandet, och i förekommande fall överlämnande, ägare och ansvarig för framtida drift, underhåll och reinvestering av de kommunala anläggningar som utförs inom åtgärderna 4-5. Vid drift-, underhålls- och reinvesteringsåtgärder avseende gata, ytskikt och belysning i vägporten får inte metoder och material användas som riskerar att skada brokonstruktionen. Vid eventuella risker ska avstämning hållas med konstruktionsansvarig på Trafikverket, innan åtgärder får vidtas.

§ 10 Projektorganisation och Parternas samarbete

Parterna samverkar med varandra och agerar i samförstånd vid genomförandet av åtgärderna beskrivna i § 5, i syfte att minimera varandras risker, undvika onödiga kostnader och tidsförluster samt begränsa varandras möjliga skador.

Ömsesidiga möten ska genomföras med den regelbundenhet som Parterna beslutar i särskild ordning.

§ 11 Tidplan

Preliminära start- och sluttidpunkter för åtgärderna (järnvägsbro (inklusive ytskikt/belysning tunnel), kommunal gata, rivning plankorsning samt stängsling)

- Upphandling
- Byggnation
- ÖFT/överlämnande

Kommentar [BCP2]: Både för Trafikverkets projekt och kommunen att fylla i med uppgifter och synka sina åtgärder. Obs. endast preliminär tidsplan. Vi kan aldrig lova någonting p.g.a. risker avseende t.ex. överklagande vid upphandling, förskjutning av tider i spår m.m.

Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

Dokumentdatum
2025-11-07

§ 12 Avtalets giltighet

Avtalet träder i kraft när det undertecknats av Parterna samt under förutsättning av att Parterna undertecknat avtalet senast 2026-02-28.

§ 13 Övrigt

Ändringar och/eller tillägg till detta avtal ska vara skriftligen upprättade och undertecknade av Parterna för att vara gällande.

§ 14 Tvistlösning

Eventuella tvister som uppstår med anledning av detta avtal ska i första hand avgöras genom förhandlingar mellan Parterna. Parterna ska vidta alla skäliga åtgärder för att i största möjliga mån undvika en rättslig prövning och istället lösa den uppkomna frågan i samförstånd. Om Parterna inte förmår lösa tvisten genom förhandlingar ska den slutligt avgöras av allmän domstol enligt svensk lag.

Avtalet är signerat elektroniskt av:

Jörgen Einarsson
Regional direktör
Trafikverket, Västra regionen

NN
Titel
Vänersborgs kommun

NN
Titel
Vänersborgs kommun

Dokumentegenskaper, Ärendenummer TRV 2018/48635, Motpartens ärendenummer SBN 2023/67, Dokumentdatum 2025-11-07, Konfidentialitetsnivå [Konfidentialitetsnivå], Dokumenttyp AVTAL.

Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnared, bandel 652, Vänersborgs kommun

§ 69

Antagande av detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet

KS 2021/221

Beslut

Kommunfullmäktige antar detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet enligt 5 kap. 27 § plan- och bygglagen (2010:900).

Sammanfattning av ärendet

Detaljplanen för Sportcentrum och Torpagärdet har tagits fram under ett mångårigt arbete med många berörda. Det är ett viktigt steg för att fastställa en samlad plan för ett stort aktivitetsområde mitt i Vänersborgs tätortsområde. Bland det som planen möjliggör kan nämnas utökade byggrätter som idrottsföreningar efterfrågat, ny entré från väster, tydligare kopplingar mellan Torpaområdet och Sportcentrum och flexiblere användning av Torpagärdet. Planförslaget omarbetades bland annat utifrån kommunstyrelsens tidigare yttrande i samrådet. Efter granskningen av planen har endast mindre justeringar gjorts.

Beslutsunderlag

- Beslut KSAU 2026-03-16 Antagande av detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet
- Antagande av detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet
- Plankarta DP Sportcentrum-Torpagärdet – antagandehandling
- Planbeskrivning DP Sportcentrum-Torpagärdet – antagandehandling
- Beslut BN 2026-03-03 Antagande av Detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet
- Granskningsutlåtande DP Sportcentrum-Torpagärdet
- Utvecklingsprogram DP Sportcentrum-Torpagärdet
- Förstudie gällande utveckling av Sportcentrum och Torpagärdet i Vänersborg
- Program för fortsatt utveckling av sportcentrum

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

§ 49

Antagande av detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet

KS 2021/221

Beslut

Kommunfullmäktige antar detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet enligt 5 kap. 27 § plan- och bygglagen (2010:900).

Sammanfattning av ärendet

Detaljplanen för Sportcentrum och Torpagärdet har tagits fram under ett mångårigt arbete med många berörda. Det är ett viktigt steg för att fastställa en samlad plan för ett stort aktivitetsområde mitt i Vänersborgs tätortsområde. Bland det som planen möjliggör kan nämnas utökade byggrätter som idrottsföreningar efterfrågat, ny entré från väster, tydligare kopplingar mellan Torpaområdet och Sportcentrum och flexiblere användning av Torpagärdet. Planförslaget omarbetades bland annat utifrån kommunstyrelsens tidigare yttrande i samrådet. Efter granskningen av planen har endast mindre justeringar gjorts.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-05
- Plankarta DP Sportcentrum-Torpagärdet – antagandehandling
- Planbeskrivning DP Sportcentrum-Torpagärdet – antagandehandling
- Byggnadsnämndens beslut 2026-03-03 § 18
- Granskningsutlåtande DP Sportcentrum-Torpagärdet
- Utvecklingsprogram DP Sportcentrum-Torpagärdet
- Förstudie gällande utveckling av Sportcentrum och Torpagärdet i Vänersborg
- Program för fortsatt utveckling av sportcentrum

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2026-03-05

Dnr: KS 2021/221

Handläggare

Pål Castell

pal.castell@vanersborg.se

0521-72 10 91

Mottagare

Kommunfullmäktige

Antagande av detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet enligt 5 kap. 27 § plan- och bygglagen (2010:900)

Sammanfattning av ärendet

Detaljplanen för Sportcentrum och Torpagärdet har tagits fram under ett mångårigt arbete med många berörda. Det är ett viktigt steg för att fastställa en samlad plan för ett stort aktivitetsområde mitt i Vänersborgs tätortsområde. Bland det som planen möjliggör kan nämnas utökade byggrätter som idrottsföreningar efterfrågat, ny entré från väster, tydligare kopplingar mellan Torpaområdet och Sportcentrum och flexiblare användning av Torpagärdet. Planförslaget omarbetades bland annat utifrån kommunstyrelsens tidigare yttrande i samrådet. Efter granskningen av planen har endast mindre justeringar gjorts.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Miljö- och byggnadsförvaltningen har genomfört planprocessen i enlighet med plan- och bygglagen via ett utökat förfarande med samråd och granskning. Planförslaget har bedömts vara av principiell beskaffenhet och större vikt för Vänersborgs kommun. Därför går detaljplanen efter byggnadsnämndens godkännande till kommunfullmäktige för antagande.

En utgångspunkt för att starta upp planprocessen var behovet att samla och se över byggrätterna för gällande detaljplaner på Sportcentrumområdet. Detta behövdes bland annat för att kunna ge idrottsföreningar de utvecklingsmöjligheter som efterfrågats. Sedan tidigare fanns bland annat en vision för Sportcentrum som kultur- och fritidsnämnden tog fram redan 2017. Eftersom kopplingen mellan Sportcentrumområdet och det stora och lågt utnyttjade Torpagärdet lyfts fram i olika sammanhang föreslog miljö- och byggnadsförvaltningen att inför planuppdraget genomföra en förstudie tillsammans med andra berörda förvaltningar. Förstudien låg sedan till grund för planuppdraget som beslutades av kommunstyrelsen 2021-06-09. Bland andra utrednings- och utvecklingsprocesser med kopplingar till detaljplanarbetet kan nämnas fördjupad översiktsplan för Vänersborg och Vargön, medborgarlöfte och förstudie om fritidsgårdar.

I samband med uppdraget angavs syftet med detaljplanen vara att ”ge möjligheter för de förändringar som kan behövas i framtiden, rörande fritidsanläggningar, gång-, cykel-,

buss- och biltrafik, grönstruktur med mera. Särskilt fokus ligger bland annat på att utreda en ny entré i väster, ökad trygghetskänsla, bättre sammankoppling mellan Sportcentrum och Torpaområdet, Torpagärdets framtida funktioner samt utveckling av ekosystemtjänster”. I planbeskrivningen är syftesformuleringen anpassad till de planbestämmelser som används, men inriktningen är densamma.

Kommunstyrelsen har uttryckt att detaljplanen är en del av det viktiga utvecklingsarbetet för detta område centralt i Vänersborgs tätort. Ett omfattande utredningsarbete har genomförts och förslagen är väl grundade i tidigare processer. Förutom förstudien finns bland underlagen utredningar om geoteknik, dagvatten och markföroreningar. Det har även tagits fram en barnkonsekvensanalys, en grönstrukturplan, samt ett utvecklingsprogram. Utvecklingsprogrammet är tänkt som ett viktigt komplement till planen i det långsiktiga genomförandet. Samtliga underlag finns att hitta på kommunens hemsida under sidan för pågående detaljplaner.

Flera förändringar gjordes efter samrådet, då bland annat kommunstyrelsens yttrande beaktades. I samband med granskningen såg kommunstyrelsen ingen anledning att framföra ytterligare synpunkter. Länsstyrelsen yttrade sig dock om att föroreningarna inom planområdet behövde utredas ytterligare för att de inte skulle överpröva planen. En riskbedömning genomfördes därför med en utvidgad provtagning som också inkluderat Torpagärdet. Inför antagandet har två regleringar tillkommit för att säkerställa att saneringen av berörda områden blir korrekta. Utöver detta är kommunens bedömning att planförslaget inte innebär en betydande miljöpåverkan, vilket är en bedömning som länsstyrelsen delar.

Fråga om lokalisering av räddningsstation

I slutet av 2025 har frågan om det är möjligt att bygga en räddningsstation vid Sportcentrum aktualiserats. Den aktuella platsen inom fastigheten Frigg 1, öster om arenan, är en av flera alternativa lokaliseringar som utreds i en förstudie som kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för. Förstudien ska vara klar under våren.

Planprocessen för detaljplanen för Sportcentrum och Torpagärdet har kommit fram till antagandeskedet och ett omtag för att utreda förutsättningarna för en räddningsstation skulle kräva ytterligare utredningar och en ny granskning, vilket enligt miljö- och byggnadsförvaltningen skulle försena processen med sex till nio månader. En räddningsstation överensstämmer inte med det syfte med detaljplanen som tidigare beslutats. Frigg 1 omfattar en byggrätt för en helt ny idrottshall och denna möjlighet skulle försvinna om området istället avsätts för en räddningsstation.

Den planerade om- och tillbyggnaden av Idrottshuset (B-hallen) är beroende av att detaljplanen för Sportcentrum och Torpagärdet vinner laga kraft för att kunna få bygglov. Likaså krävs den nya detaljplanen för att kunna gå vidare med ett etableringsärende inom Sportcentrum och för att kunna bygga en skolgård.

Av dessa anledningar har byggnadsnämnden föreslagit att kommunfullmäktige antar detaljplanen även om en del av området är aktuellt i en annan pågående utredning. Skulle kommunen besluta att Frigg 1 är den bästa lokaliseringen för en räddningsstation behöver en ny detaljplaneprocess inledas för det delområdet.

Beredning

Kommunstyrelsen uppdrog 2021-06-02 § 120 byggnadsnämnden att ta fram förslag till detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet. Inför beslutet hade miljö- och byggnadsförvaltningen genomfört en förstudie i samverkan med andra berörda förvaltningar.

Byggnadsnämnden beslutade att samråda om planen november 2023. Samråd pågick mellan 20 nov 2023 – 15 jan 2024. Kommunstyrelsen lämnade yttrande 2023-12-20.

Byggnadsnämnden beslutade att skicka planen på granskning juni 2025. Granskning pågick mellan 19 juni 2025 – 1 sep 2025. Kommunstyrelsen beslutade att avstå från yttrande.

Byggnadsnämnden beslutade att godkänna granskningsutlåtande och föreslå kommunfullmäktige att anta planen 2026-03-03.

Underlag

- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2026-03-03, § 18.
- Granskningsutlåtande DP Sportcentrum-Torpagärdet (byggnadsnämnden 2026-0-03)
- Utvecklingsprogram DP Sportcentrum-Torpagärdet (miljö- och byggnadsförvaltningen 2023-11-20)
- Förstudie gällande utveckling av Sportcentrum och Torpagärdet i Vänersborg (miljö- och byggnadsförvaltningen 2021-04-20)
- Program för fortsatt utveckling av sportcentrum (kultur- och fritidsnämnden 2017-04-18)

Jill Stor

Chef avdelningen för näringsliv och strategisk samhällsplanering

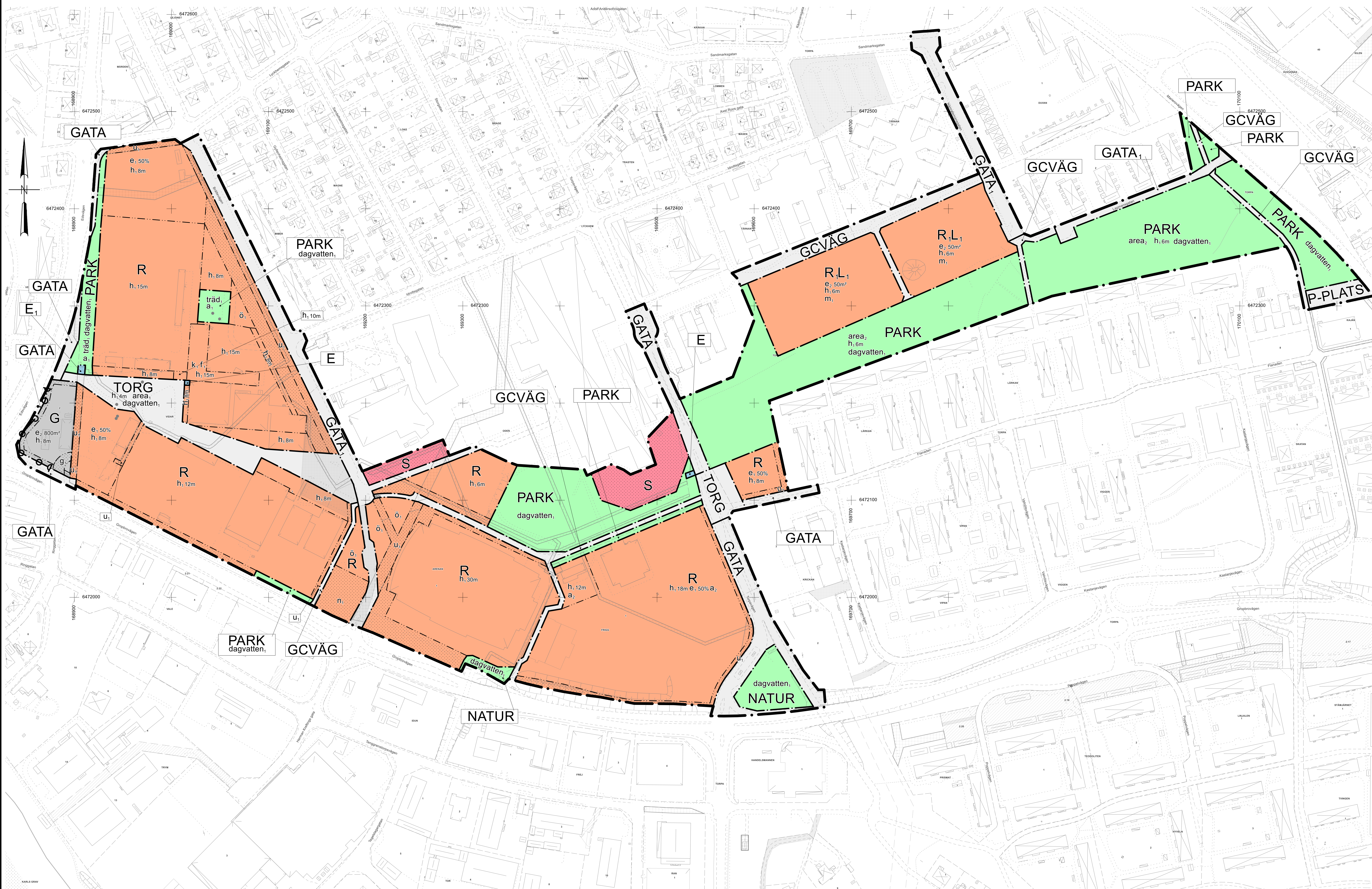
Bilagor

- Plankarta DP Sportcentrum-Torpagärdet – antagandehandling
- Planbeskrivning DP Sportcentrum-Torpagärdet - antagandehandling

Sändlista

Handläggare av ärendet
Byggnadsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Barn- och utbildningsnämnden
Socialnämnden

PLANKARTA

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela området.

GRÄNSER

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK

Allmän platsmark

- GATA Gata
- GATA₁ Lokalgata
- GCVÅG Gång- och cykelväg
- NATUR Natur
- P-PLATS Parkering
- PARK Park
- TORG Torg

Kvartersmark

- E Tekniska anläggningar
- E₁ Transformatorstation
- G Drivmedel
- L₁ Stadsodling
- R Besöksanläggningar
- R₁ Idrott och lek
- S Skola

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

Avgränsad via eigenskapsgräns och användningsgräns

- Stängsel, utfart och annan utgång
- Utformning av allmän plats
 - area₁ Största byggnadsarea är 100 m²
 - area₂ Största byggnadsarea är 50 m²
 - dagvatten₁ Dagvatten
 - träd₁ Trädet får endast fallas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk

Ändrad lovplikt

- a₁ Marklov krävs även för trädfallning

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Avgränsad via eigenskapsgräns och användningsgräns

- Begränsning av markens utnyttjande
 - ö₁ Marken får inte förses med byggnad
 - ö₂ Marken får endast förses med mindre byggnadsverk

Höjd på byggnadsverk

- h₁ Högsta nockhöjd är <i>=</i> <i>=</i> meter

Markens anordnande och vegetation

- n₁ Parkering ska finnas

Markreservat för allmännyttiga ändamål

- u₁ Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar

Markreservat för gemensamhetsanläggningar

- g₁ Markreservat för gemensamhetsanläggning

Skydd mot störningar

- m₁ Sanering ska göras vid anläggande av åtgärder som inryms inom stadsodling samt idrott och lek

Utformning

- f₁ Tillbyggnader ska utformas så att nyttillkommande delar kan urskiljas som enskilda enheter

Utnyttjandegrad

- e₁ Största byggnadsarea är 50 % av fastighetsarean inom eigenskapsområdet
- e₂ Största byggnadsarea är <i>=</i> <i>=</i> m²

Varsamhet

- k₁ Vid ändring ska byggnadens ursprungliga karaktärsdrag hanteras varsamt

Villkor för startbesked

- a₂ Startbesked får inte ges för byggnation förrän föreningarna har avhjälpits till nivå som medger planerad markanvändning

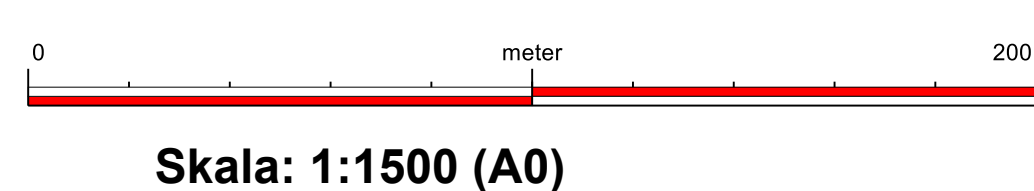
GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden är 10 år.

Teckenförklaring

- Fastighet- och traktgräns
- Gång- och cykelbana
- Stig
- Vägbana
- Vägområde
- Gemensamhetsanläggning
- Räcke
- Parkering
- Gatunamn
- Slänt
- Dike/Vattendrag
- Järnväg
- Bostad karterad efter husliv
- Bostad karterad efter takutsprång
- Komplementbyggnad karterad efter husliv
- Komplementbyggnad karterad efter takutsprång
- Skärmtak karterad efter husliv
- Skärmtak karterad efter takutsprång
- Traktnamn
- Registreringsnummer för fastighet
- Strandskydd
- Koordinater
- Koordinatkruss
- Fornlämningar - RAÄ

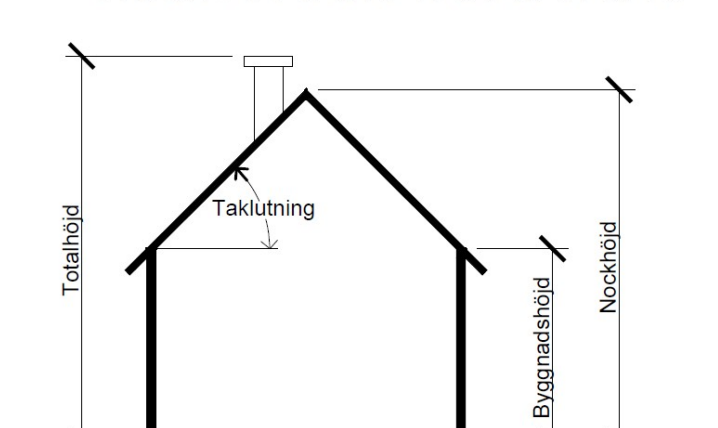
Grundkartan upprättad som ett utdrag ur Vänersborg kommuns primärkarteverk
 Koordinatsystem Sweref 99 12:00
 Höjdsystem RH 2000
 Vänersborg 2025-06-10

UPPLYSNINGAR

Kommunens dagvattenpolicy ska tillämpas vid utformning av byggnader och mark.

HÖJDER OCH TAKLUTNING

Alla höjder är beräknade från markens medelnivå om annat ej anges.

Vänersborgs kommun
 Miljö- och byggnadsförvaltningen

Detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet

ANTAGANDEHANDLING

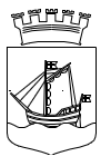
Dokumentnummer: PLAN 2020:2
 Detaljplanen är upprättad enligt PBL 2010:900, utskat förfarande

Planuppdrag: juni 2021
 Upprättad: september 2023
 Reviderad: februari 2026

Planhandlingarna består av:
 - Plankarta med bestämmelser
 - Planbeskrivning
 - Grundkarta
 - Fastighetsförteckning

Samrådsredogörelse
 Granskningsutlåtande

Planhandläggare: Angelika Lumari, Hamdi Alsayed

Detaljplan för **sportcentrum** **och Torpagärdet**, Vänersborgs kommun

ANTAGANDEHANDLING

PLANBESKRIVNING

Miljö- och byggnadsförvaltningen

Påbörjad: juni 2021 KS § 120

Upprättad: mars - okt 2023

Samråd: 20 nov 2023 – 15 jan 2024

Granskning: 19 juni 2025 – 1 sep 2025

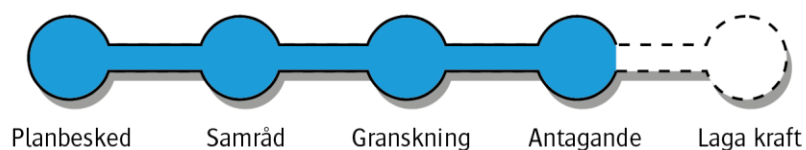
Revidering: nov 2025 – feb 2026

Antagande:

Detaljplanen består av plankarta med bestämmelser som är rättsligt bindande.

Planbeskrivningen ska underlätta förståelsen av planförslagets innebörd samt redovisa planens syfte, förutsättningar, genomförande och konsekvenser. Den har ingen egen rättsverkan. Avsikten är att den ska vara vägledande vid tolkning av planen.

Planprocessen regleras i plan- och bygglagen (PBL). Figuren nedan illustrerar planprocessen och visar i vilket skede detaljplanen befinner sig. Planarbetet sker med öppenhet och insyn. Det ger ett bra beslutsunderlag, besluten får en god förankring och det ger möjlighet till att påverka den egna närmiljön. Planhandlingarna är upprättade i enlighet med Boverkets nya föreskrifter och allmänna råd BFS 2020:5, 2020:6 och 2020:8.

De handlingar som ingår i ärendet är:

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Samrådsredogörelse
- Granskningsutlåtande
- Aktuella utredningar återfinns i kapitlet *Planeringsunderlag*

Innehållsförteckning

SYFTE MED DETALJPLANEN	4
SYFTE	4
BESKRIVNING AV DETALJPLANEN	4
INLEDNING	4
ÄRENDEINFORMATION	5
GENOMFÖRANDETID	5
ALLMÄN PLATS	5
KVARTERSMARK	8
BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN	12
PLANERINGSUNDERLAG	13
KOMMUNALA	13
UTREDNINGAR	15
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	15
KOMMUNALA	15
RIKSINTRESSEN	20
MILJÖKVALITETSNORMER (MKN)	23
MILJÖ	23
HÄLSA OCH SÄKERHET	29
MARKFÖRHÅLLANDEN OCH HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN	35
TEKNIK	37
SERVICE	38
TRAFIK	38
PARKERING	40
FYSISK MILJÖ OCH GESTALTNING	44
IDROTTHUSETS KULTURHISTORISKA VÄRDE	53
SOCIALA FÖRUTSÄTTNINGAR	55
ANDRA KONSEKVENSER	57
MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR	60
MOTIV TILL REGLERING	60
GENOMFÖRANDE	63
MARK- OCH UTRYMMESFÖRÄRV	64
FASTIGHETSÄTTSLIGA FRÅGOR	64
TEKNISKA FRÅGOR	70
EKONOMISKA FRÅGOR	71
ORGANISATORISKA FRÅGOR	76
PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING	76
UPPLYSNINGAR	77
KONSEKVENSER	77
FASTIGHETER OCH RÄTTIGHETER	77
NATUR	77
MILJÖ	78
HÄLSA OCH SÄKERHET	80
SOCIALA	81
RIKSINTRESSE	82
TRAFIK	83

SYFTE MED DETALJPLANEN

Syfte

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra ett större sammanhängande aktivitets- och rekreationsområde med utökade byggrätter för träningsanläggningar, spontanidrott, stadspark, lek och pedagogiska ytor etc. samt koppla samman de två stora områdena, sportcentrum och Torpagärdet, med varandra. Detaljplanen skapar även förutsättningar för en vidareutveckling av befintlig bensinstation som ligger i den västra delen av planområdet; direkt anslutande till sportcentrum.

I samband med detaljplaneläggningen ses också parkeringsplatserna, trafikflödet, kollektivtrafiken, den gröna infrastrukturen, utemiljön samt möjliggörande för en ökad trygghet inom och utanför planområdet över.

BESKRIVNING AV DETALJPLANEN

Inledning

Planområdet är ett 28 hektar stort område som ligger direkt söder om centrala Vänersborg. Området består av sportcentrum i väster, Torpagärdet i öster och Torpavägen i mitten som delar upp området i två delar.

I många år har sportcentrum utvecklats främst med utgångspunkten idrottsföreningars specifika behov av hallar, anläggningar, lokaler och parkeringar. Området har successivt fyllts på utan någon övergripande långsiktig idé eller hänsyn till de omgivande stadsrummens struktur. Över tid har en miljö skapats som upplevs otydlig och otrygg. Även Torpagärdet är ett område utan gestaltningsidé och sammanhang. Den stora grönytan upplevs som en barriär mellan stadsdelarna och som en otrygg miljö. Syftet med detaljplanearbetet är att länka samman de två områdena med varandra till ett stort och attraktivt aktivitets- och rekreationsområde samt göra Torpavägen till en mindre barriär än vad det är i dagsläget. För att kunna genomföra detta utvecklingsarbete har flertalet dialoger genomförts för att få kunskap om vilka önskemål det finns från barn, ungdomar, föreningar, berörda skolor, boenden i närområdena samt berörda kommunala verksamheter och övriga myndigheter.

Alla dessa inspel har utformat hur dagens detaljplanehandlingar ser ut med de öppna allmänna platserna som ska möjliggöra för sociala möten, överblickbarhet, ökad trygghet samt ökat liv och rörelse. Genomförandet av dialogerna med barn och ungdomar har resulterat i en *Barnkonsekvensanalys, BKA*. I sammanställningen av dialogerna framkom det faktorer som stack ut och de var ökad trygghet, en jämlik och aktiv fritid, ökat samspel och en attraktiv plats för alla åldersgrupper. För att säkerställa detta har kommunen upprättat ett *Utvecklingsprogram*, vilket kommer bli ett viktigt dokument vid planförslagens genomförande. *Utvecklingsprogrammet* visar en helhetsbild över området och beskriver de grundläggande funktionerna. Det är grunden till förslagen på byggrätter, byggnadshöjder och allmän platsmark samt ett pedagogiskt verktyg för att förstå och arbeta med de komplexa anspråken som ställs på genomförandet. Programmet ska vara ett stöd för budgetering, utformning och genomförande av åtgärder på allmänna platser.

Planförslaget ger föreningarna spelrum att utvecklas med utökade byggrätter på markplan och höjden. Det finns utvecklingsmöjligheter på den östra sidan av Torpavägen i och med den nya byggrätten för besöksanläggningar.

Utöver utvecklingen på sportcentrum och Torpagärdet möjliggörs det också en vidareutveckling av den befintliga bensinstationen som ligger i korsningen Eds- och Gropbrovägen. Planförslaget medger möjligheter att bygga ut den befintliga handelsbyggnaden och utveckling av framtida drivmedel.

Ärendeinformation

Planförslaget handläggs med utökat förfarande enligt PBL 2010:900. 2021-06-02, § 120, gav kommunstyrelsen byggnadsnämnden i uppdrag att ta fram ett förslag till detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet.

Planområdet ligger i stadsdelen Mariero, i anslutning till Edsgatan i väst, Gropbrovägen i syd och Marierovägen i öst, 1,7 kilometer från Vänersborgs centrum. Planområdet består av fastigheterna Vidar 1, del av Oden 1, Arenan 1, Frigg 1, Vidar 2 och del av Torpa 1:2. Tillsammans utgör de ca 28 hektar. Fastigheterna ägs av Vänersborgs kommun förutom Vidar 2 som ägs av ST1 Sverige AB.

Översiktskarta med planområdet markerat. Källa: Vänersborgs kommun

Genomförandetid

Genomförandetiden är tio år från den dag planen vinner laga kraft. Detta innebär att inga planförändringar får göras under denna tid mot berörda fastighetsägares vilja. Efter genomförandetidens slut gäller fortfarande planbestämmelserna till dess att de upphävs eller ändras. Under genomförandetiden har fastighetsägaren en garanterad rätt att bygga i enlighet med detaljplanen men efter genomförandetiden kan planen ändras eller upphävas utan att fastighetsägaren har rätt till ersättning.

Allmän plats

Allmän plats i en detaljplan innebär att området är till för ett gemensamt behov och får bara tillfälligt upplåtas för enskild verksamhet. Allmän platsmark i denna detaljplan berör markområdena för parkmark [PARK], natur [NATUR], gatuområden [GATA] och

[GC-VÄG], parkering [P-PLATS], torg [TORG] och egenskapsbestämmelse för allmän platsmark för dagvattenhantering, [dagvatten], säkerställande av bevarandevärda träd [träd₁] och [a₁] samt byggrätt på [TORG] och [PARK] som regleras med [area₁/area₂].

Beteckning	Bestämmelse	Innebörd
GATA/GATA ₁	Gata/lokalgata	Gator som är avsedda för blandad trafik med tillhörande anläggningar. I användningen ingår lokalgator, industrigator, bussgator, gång- och cykelvägar, gågator och gångfartsområden. Vid specifik användning av gatuområdet kan det styras i lokala trafikföreskrifter, vilket görs bland annat på Torpavägen i detta fall.
GC-VÄG	Gång- och cykelväg	Genomgående stråk för gång- och cykeltrafik.
TORG	Torg	En öppen plats som oftast har en hårdgjord yta och saknar omfattande vegetation. Omgärdas ofta av byggnader eller andra stadsbyggnadselement. Markområdet kan användas för möten, evenemang, handel, utskänkning och allmän kommunikation med tillhörande verksamheter såsom kiosker, hållplats-skydd, parkering och toaletter.
PARK	Park	Grönområde som inte är avsedd för bebyggelse. I park finns möjligheter såsom gång- och cykelvägar, planteringar, lekplatser, mindre ytor för idrott, scener, kiosker, toaletter och områden för dagvattenhantering.
NATUR	Natur	Tillämpas på områden för friväxande grönområden som inte sköts mer än enligt skötselplan eller genom visst begränsat underhåll. Mindre park-, vatten- och friluftsan-

		läggningar ingår som komplement till användningen. Motivet är att hantera dagvattnen inom berörda områden.
P-PLATS	Parkering	Användningen innefattar parkering för alla slags fordon som bussar, bilar, motorcyklar och cyklar. Kompletterande element är parkeringsautomater, laddstolpar, belysningsarmaturer etc.
Dagvatten	Dagvatten	Bestämmelsen tillämpas för att reglera utformning på allmänna platser. I detta fall park, [PARK]. Möjliggöra främjande av vegetationens värde för stadsbilden och är en del av riskreducerande åtgärderna vid exempelvis skyfall.
träd ₁	Trädet får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk	Används för att reglera vegetationen inom planområdet. Inom det aktuella området finns det bevarandevärda träd som utgör en karaktär till den närliggande miljön. För att säkerställa de aktuella träden regleras de till att enbart trädfällning får se om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk.
a ₁	Marklov krävs även för trädfällning	Tillämpas på kvartersmark för att minska eller öka omfattningen av kraven på marklov. Syftet är att säkerställa träden som anses vara bevarandevärde.
area ₁ /area ₂	Största byggnadsarea är [xx] m ²	Tillämpas på allmän platsmark för att reglera bebyggandets största eller minsta omfattning.

Huvudmannaskap

Den allmänna platsen har kommunalt huvudmannaskap, vilket innebär att kommunen är ansvarig för allmän plats. I detaljplaner där kommunen är huvudman för den allmänna platsmarken ägs och sköts av Vänersborgs kommun.

Kvartersmark

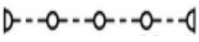
Kvartersmark innebär att marken är avsedd för bebyggelse för enskilt ändamål eller allmänna verksamheter. Kvartersmarken i området för sportcentrum och Torpagärdet ägs av Vänersborgs kommun förutom fastigheten Vidar 2 som ägs av ST1 Sverige AB.

Kvartersmark i planförslaget berör markområdena för besöksanläggning [R], idrott och lek [R₁], stadsodling [L₁], teknisk anläggning [E], transformatorstation [E₁], skola [S], och drivmedel [G].

Planförslaget ger större möjligheter att förena de två stora områdena, sportcentrum och Torpagärdet, till ett större aktivitets- och rekreationsområde med variation av aktiviteter såsom motionsspår, plats för grillning, stadsodling, spontanidrott, lekplatser etc. Den önskade åtgärden kommer koppla samman dessa funktioner med befintliga bostadsområden, träningsanläggningar och offentlig verksamhet såsom vårdcentral, skola och fritidsgård. Det möjliggörs också byggrätter för ytterligare verksamheter som mindre träningsanläggning (exempelvis dans och e-sport), övrig barn- och ungdomsverksamhet, kiosk, café och mindre handel.

Beteckning	Bestämmelser	Innebörd
E	Teknisk anläggning	Omfattar offentliga och privata anläggningar av flera typer av tekniska anläggningar som exempelvis elektricitet, tele, TV-signaler, VA, digital datatrafik och radiosignaler. I detaljplanen säkerställs två anläggningar för fjärrvärme och ett för elektricitet.
E1	Transformatorstation	Område för transformatorstation.
R	Besöksanläggningar	Används för besöksintensiv verksamhet; t.ex. idrotts- och sportanläggningar samt byggnader för kulturella och religiösa ändamål. Det ingår också verksamheter som anses som komplement till besöksanläggningen som mindre butiker, restauranger, caféer, kiosker, servicehus, verkstäder, garage, parkering och lekplats.

R ₁	Idrott och lek	Tillämpas för områden som inriktas för idrott och lek. Det ingår komplement till verksamheten såsom lekplats, lekstuga, förråd och servicebyggnad. Syftet är att skapa förutsättningar till en skolgård som blir en allmän lekplats när det inte är skolverksamhet. Även möjliggöra för idrottsrelaterade ytor för fotbollsplan med tillhörande servicebyggnad.
L ₁	Stadsodling	Tillämpas för områden för odling. Verksamhetsanknuten försäljning ingår. Även komplement till verksamheten odling ingår i användningen såsom förråd och växthus. Stadsodlingen kan också användas i pedagogiska syften och som en mötesplats över generationsgränser.
S	Skola	Omfattar alla slags skolor och undervisnings- och forskningslokaler. Även idrotts- hall, matsal, bibliotek, skolgård och parkering tillhörande skolverksamheten. I detta fall berör markytan testanläggningen för elprogrammet. I området får elever testa olika elinstallationer i verklighetsbaserad miljö. Norr om arenan planläggs ett mindre avsnitt för skolverksamhet för att undgå mindre detaljplanerade områden. Området är i den befintliga detaljplanen planlagd som skola.
G	Drivmedel	Hantering och försäljning av drivmedel samt kompletterande handel och service i mindre omfattning.

	Marken får inte förses med byggnad	Markens begränsningar syftar till att reglera byggnadernas placering i anslutning till allmän platsmark och de kompletterande funktionerna som parkering, torgyta samt in- och utfarter. Dock får sådant som inte räknas som byggnad anläggas såsom nätstationer, master och stängsel. Vilket säkerställer gymnasieskolans, [S], funktioner på elprogrammets testanläggning.
ö	Marken får endast förses med viss typ av byggnadsverk	Säkerställer att vissa typer av byggnadsverk får anläggas inom användningsområdet [R]; framför arenan och vid dagens placering av Idrotts-huset. Bestämmelsen ska möjliggöra för cykeltak och olika sorters evenemang som kräver mindre byggnadsverk såsom julbodas, marknadsstånd, tekniska bodar etc.
	Utfartsförbud	Reglerar in- och utfartsförbud mot allmän platsmark för att säkerställa trafiksäkerheten.
n ₁	Parkering ska finnas	Komplement till verksamheterna inom planområdet.
h ₁	Högsta nockhöjd	Byggrätt styrs via högsta nockhöjd, vilket möjliggör variation till takutformning.
u ₁	Markreservat för allmännyttiga ändamål; underjordiska ledningar	Område reserveras för att ge utrymme för allmännyttigt ändamål för att säkerställa de underjordiska ledningarnas läge.
e ₁	Största byggnadsarea är <i karta angivet i %> av fastighetsarean inom egenskapsområdet	Tillämpas på kvartersmark för att reglera bebyggandets största eller minsta omfattning. Regleringen används för att säkerställa att träningsanläggningarna kan nyttja byggrätten till det maximala av arean på fastigheten utifrån de förutsättningar som

		finns med de övriga regleringarna.
e2	Största byggnadsarea är [xx] m ²	Tillämpas på kvartersmark för att reglera bebyggandets största eller minsta omfattning.
k1	Vid ändring ska byggnadens ursprungliga karaktärsdrag hanteras varsamt	Idrottshuset har kulturhistoriska värden som ska tas till vara. Hänsyn måste tas till byggnadens karaktärsdrag vid ändringar. Idrottshuset har karaktärsdrag såsom välvda tak av limträbalk, obefintliga takutsprång, långa fönsterband, ursprunglig tegelfasad, vinklat skärmtak etc.
f1	Tillbyggnader sak utformas så att nytillkommande delar kan urskiljas som enskilda enheter	Används för att tillämpa utformningen på kvartersmark för att reglera byggnadsverks form, färg och material, fasade utsmyckningar, typer av byggnadsverk samt utformning av tomt. Vid tillbyggnader och förändringar av Idrottshuset bör skillnad synas för att se vad som är ursprungliga delarna av byggnaden och inte.
g1	Gemensamhetsanläggning	Används för att reglera att ett område reserveras för att ge utrymme för en gemensamhetsanläggning. Det begränsade området är till för att tillgodose en grupp av fastigheters gemensamma behov. Gemensamhetsanläggningen avser en gemensam in- och utfartsväg mellan ST1 och marken bakom som möjliggörs för besöksanläggning, [R].
a2	Startbesked får inte ges för byggnation förrän föreningarna har avhjulpts till nivå som medger planerad markanvändning	Tillämpas för att skapa förutsättningar för att den angivna markanvändningen samt lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk blir lämplig. Ger möjligheter att utföra

		skyddsåtgärder med hänsyn till människors hälsa och säkerhet. För att säkerställa att skyddsåtgärderna blir genomförda kompletteras regleringen med villkor för startbesked. Regleringen stärker också barnperspektivet, eftersom det aktuella området kommer nyttjas primärt av barn- och ungdomsverksamhet.
m ₁	Sanering ska göras vid anläggande av åtgärder som inryms inom stadsodling samt idrott och lek	Tillämpas för att skapa förutsättningar för att den angivna markanvändningen samt lokaliseringen av åtgärder blir lämpliga. Ger möjligheter att utföra skyddsåtgärder med hänsyn till människors hälsa och säkerhet samt stärker barnperspektivet i och med att de specifika områdena kommer primärt användas för barn- och ungdomsverksamhet.

Befintliga förhållanden

Den västra sidan av planområdet är bebyggd med träningsanläggningar, kontorslokaler, restaurang, bensinstation och gymnasieskolan Birger Sjöbergsgymnasiets testanläggning till elprogrammet. Det finns också utomhusplaner och ytor för parkering. Längs den nordöstliga gränsen samt mellan arenan och de sydligaste träningsanläggningarna går Brättevägen som idag är hårt trafikerad.

Den östra sidan består av Torpagärdet och den är i dagsläget obebyggd. Det är ett öppet fält med högt växande gräs samt några mindre träd och sly. Det finns också ett par nertrampade stigar, men inget som är anordnat med asfalt eller belysning.

Mellan sportcentrum och Torpagärdet ligger Torpavägen, bussgatan. På Torpavägen går kollektivtrafiken med ett flertal busslinjer. Det finns en busshållplats vid vårdcentralen i norr och längst söderut. Vid den södra busshållplatsen finns det möjlighet att byta busslinje och det finns en cykelparkering. Längs Torpavägen finns en välanvänd gång- och cykelväg. Torpavägen är sex meter bred, vilket skapar en kraftig barriäreffekt mellan de östra och västra delarna av planområdet. Detta är en utmaning i detaljplanearbetet med syftet att förena de två områdena till ett stort sammanhängande aktivitets- och rekreationsområde.

Översiktskarta med planområdet som är markerat i rött. Källa: Vänersborgs kommun

PLANERINGSUNDERLAG

Kommunala

Grundkarta

Grundkartan som ligger till grund för detaljplanen är daterad 2025-06-04

Detaljplan

För planområdet gäller stadsplanerna 90, 129, 324, 150, 020, 125 och 114 samt detaljplanerna 358, 426, 563 och 457.

Stadsplan nummer 90 är *Förslag till ändring och utökning av stadsplanen för området sydost om kv. Duvan (radhusområde) m.m.* och den vann laga kraft 1962. Genomförandetiden har utgått. Stadsplanen möjliggjorde för allmänt ändamål, bostäder, radhus, park, gångväg, plantering och garage.

Stadsplan 129 är *Förslag till stadsplan för del av södra centrala stadsområdet* och den vann laga kraft 1970. Genomförandetiden har därför gått ut. Stadsplanen berör del av den östra delen av planområdet (Torpagärdet). I denna stadsplan möjliggörs det för idrottsändamål samt park och plantering.

Stadsplan nummer 324 är *Förslag till ändring och utvidgning av stadsplan för del av Torpavägen och angränsande områden.* Den vann laga kraft 1986, vilket innebär att genomförandetiden har gått ut. Stadsplanen möjliggjorde för gata, gatuparkering, elkraft och allmänt ändamål.

Stadsplan nummer 114 är en *Ändring och utökning av stadsplan för ett område söder om Idrottsgatan (nytt skolområde).* Stadsplanen vann laga kraft 1967 och genomförandetiden har därmed gått ut. Planen möjliggjorde för allmänt ändamål.

Stadsplan 125 behandlar *Förslag till stadsplan för Gropprovägen (väg 44) m.m.* Den reglerar gata, gatuplantering och park eller plantering. Stadsplanen vann laga kraft 1971, vilket innebär att genomförandetiden har gått ut.

Stadsplan 020 vann laga kraft 1943 och är ett *Förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för Vänersborgs stad*. Den möjliggjorde för bostäder, industri, plantering etc. Genomförandetiden är över.

Stadsplanen nummer 150 gäller för *Förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för kv. Tärnan*. Den reglerar allmänt ändamål som innebär att det var verksamheter inom kommunal, statlig och kyrklig organisation (då var inte kyrkan statligt), vilket exempelvis en skola är som planen utformades för. Genomförandetiden är över.

Detaljplan 358 berör större delen av det östra området (sportcentret och fastigheterna Frigg 1 och Vidar 1). Den heter *Detaljplan för sportcentrum kv. Vidar m.fl. i Torpa* och vann laga kraft 1990. Genomförandetiden är över. Detaljplanen möjliggör för idrottsändamål, skola och gatuplantering.

Detaljplan nummer 426 är *Detaljplan för Vidar 2 m.m. Lyckhem i Vänersborgs kommun* och den vann laga kraft 2002. Detaljplanens genomförandetid var fem år och den har därmed utgått. Planen möjliggör för bilservice med handel och restaurang.

Detaljplan 457 berör arenan; *Detaljplan för del av kvarteret Vidar Arena*. Den vann laga kraft 2007. Genomförandetiden var fem år och har därmed utgått. Planen möjliggör för idrott och kultur, parkering, lokalgata samt gång- och cykelväg.

Detaljplan 563 är en *Ändring av del av stadsplan nr 276 för handelsområde mm öster om kv. Lärkan*. Den vann laga kraft 2023. Genomförandetiden är fem år. Ändringen av ursprungsplanen, stadsplan 276 som vann laga kraft 1977, var i den sydligaste delen av stadsplanen och möjliggjorde för en utbyggnad av befintlig handelsverksamhet. Den norra delen av *Förslag till ändring av stadsplanen för handelsområde m.m. öster om kv. Lärkan* är densamma som ursprungsplanen. Stadsplanen möjliggjorde för park eller plantering och fordonsparkering. Denna önskade åtgärd påverkar inte ändringen som detaljplan 563 genomförde.

Förstudie

Program för fortsatt utveckling av sportcentrum, antagen av kultur- och fritidsnämnden 2017-04-18 § 25

Förstudie gällande utveckling av Sportcentrum och Torpagärdet i Vänersborg. Den upprättades 2021-04-20.

Grönstrukturplan för Torpaområdets grönstruktur – ekosystemtjänster, målbilder och principförslag, Den upprättades av Calluna 2021-12-21.

Förstudie dagvatten Arena området, Vänersborgs kommun, 2025-04-29

Översiktsplan

Översiktsplan 2017, antagen av kommunfullmäktige den 13 december 2017, § 197.

Fördjupad översiktsplan (FÖP) för Vänersborg och Vargön, antagen av kommunfullmäktige 2023-02-15, § 4.

Andra kommunala planeringsunderlag

Miljöstrategi 2030, antagen av KF 2024-03-13

Grönplan Vänersborg 2008, godkänd av KF 2009-04-15

Policy för dagvattenhantering i Vänersborgs kommun, antagen av KF 2011-02-02 § 6.

Skyfallskartering, 2018

Parkeringsnorm, antagen av BN 2016-03-01 § 20.

Undersökning enligt 5 kap. 11a § plan- och bygglagen (2010:900)

En undersökning enligt 6 kap § 6 MB har genomförts. Planen bedömdes av kommunen att den inte riskerade medföra betydande miljöpåverkan.

Särskilt beslut om betydande miljöpåverkan

Ett särskilt beslut om betydande miljöpåverkan i enlighet med 5 kap. 11a § plan- och bygglagen (2010:900) tas inför planen ställs ut för granskning.

Utredningar

Geoteknisk utredning

PM geoteknik, Bohusgeo AB, 2023-02-14

Dagvattenutredning

Dagvattenutredning Vänersborgs sportcentrum, Rejlers Sverige AB, 2023-03-16

Miljöteknisk markundersökning

Översiktlig miljöteknisk markundersökning på del av fastigheterna Vidar 2, Frigg 1 och Oden 1, Vänersborgs kommun, DEKA ENVIRO AB, 2024-07-04

Resultatrapport – kompletterande miljöteknisk markundersökning på Torpagärdet i Vänersborgs kommun 2025, DEKA ENVIRO AB, 2025-11-27

Riskbedömning avseende förorenad mark inom Torpagärdet, Vänersborgs kommun, DEKA ENVIRO AB, 2025-12-17

Barnkonsekvensanalys (BKA)

Barnkonsekvensanalys, Vänersborgs kommun, 2023-06-16. Rev. 2025-05-23

Utvecklingsprogram

Utvecklingsprogram med funktions- och gestaltungsprinciper för sportcentrum och stadspark Torpa, Vänersborgs kommun, 2023-10-16. Rev. 2025-05-23

Sol- och skuggstudie

Sol- och skuggstudie, Vänersborgs kommun, 2025-05-26

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Kommunala

Planbesked

Den 2 juni 2021 § 120 beslutade kommunstyrelsen att lämna positivt planbesked för att ta fram en ny detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet.

Översiktsplan

Kommunens översiktsplan anger att planområdet ligger inom område för tätortsutveckling (B1) samt inom utpekade område för utveckling av befintligt stationssamhälle (utvecklingsprincip 6).

I rekommendationerna för B1 anges att ny bostadsbebyggelse bör planeras genom förtätning i områden med närhet till befintlig infrastruktur och goda förutsättningar för framtida försörjning av service.

För B1 anges även:

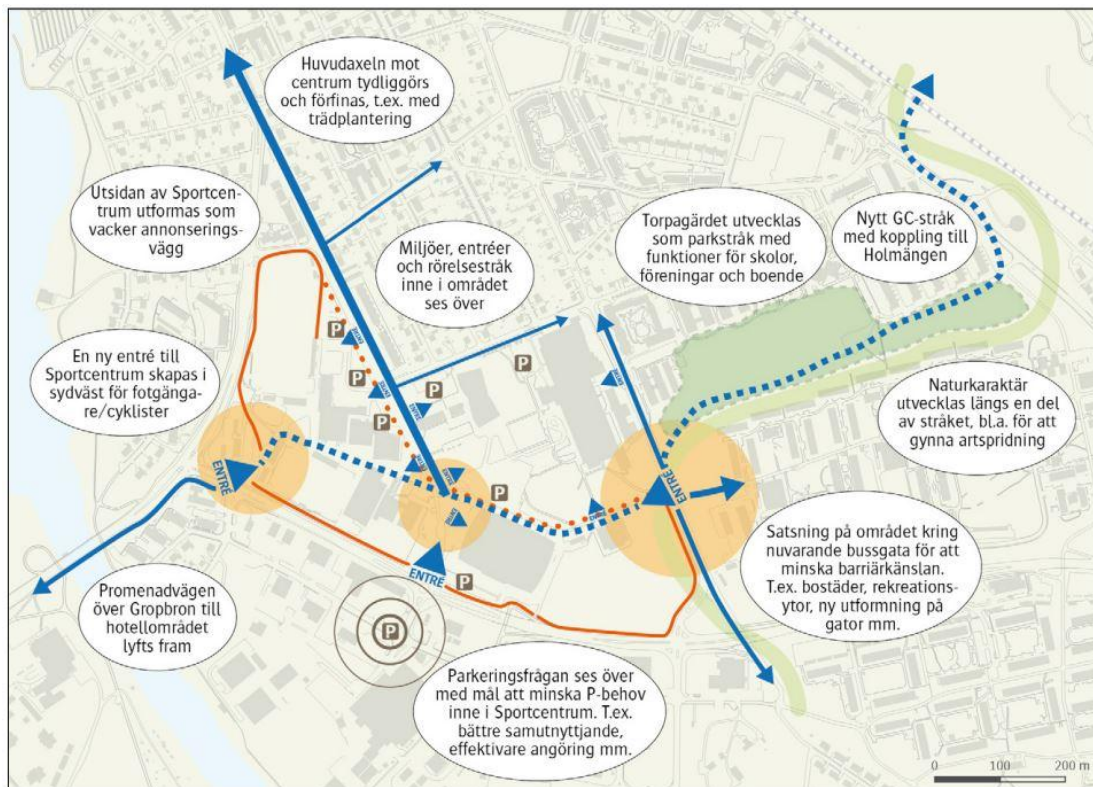
- Tätortsutveckling ska ske inom utpekade områden. Inom dessa bör fördjupade översiktsplaner upprättas, följt av detaljplanering.
- Ny bostadsbebyggelse bör i första hand planeras genom förtätning i eller i direkt anslutning till befintliga tätortsområden, med närhet till befintlig infrastruktur och goda förutsättningar för framtida försörjning av service.
- Planeringen ska sträva efter att i varje stadsdel skapa bebyggelse med blandade funktioner, hustyper och upplåtelseformer.
- Planeringen ska sträva efter att länka samman stadsdelar och bostadsområden. Detta innebär i första hand att förbättra möjligheterna att gå och cykla mellan områden som är åtskilda av barriärer. Det kan också innebära att hitta bättre markanvändning för ytor som upplevs som outnyttjade och därigenom skapar barriärer.

Planförslaget överensstämmer med översiktsplanens intentioner och bedöms vara lämpligt för kompletterande och ny bebyggelse.

Fördjupad översiktsplan (FÖP) för Vänersborg och Vargön

Planområdet nämns i FÖP under delområdet Lyckhem. Det är ett område för idrottsanläggningar. Sidorna mot Edsvägen och Gropbrovägen utvecklas för att skapa en attraktiv entré till staden och trivsamma gaturum. I avsnittet finns det också övergripande strategier beskrivna för planområdet och de är;

- Kopplingen mellan sportcentrum och centrum vid Edsvägen-Brättevägen utvecklas som ett grönt, vackert och händelserikt gång- och cykelstråk. De stora träden längs Edsvägen är viktiga att bevara.
- Höjderna på bebyggelsen i planområdet får vara högre på utvalda platser och att de gestaltas som landmärken.
- Området där Torpavägen möter Gropbrovägen är viktigt att utveckla för att binda ihop staden.
- Området där Gropbrovägen möter Edsvägen är viktig att utveckla. En ny entré för sportcentrum bör skapas i sydväst.
- Gång- och cykelstråken utvecklas för att koppla samman olika stadsdelar via nya tunneln under järnvägen vid vattentornsparken.
- Viktigt att bevara och utveckla de allmänna gröna ytorna. Grova träd och alléer skyddas och bevaras. Kontinuitet av grova lövträd säkerställs genom nyplanteringar i strategiska lägen. Stor hänsyn till särskilt skyddsvärda träd tas vid planering och exploatering.

Strukturbild från FÖP. Källa: Vänersborgs kommun

Planförslaget överensstämmer därmed med intentionerna i FÖP och bedöms vara lämpligt för kompletterande och ny bebyggelse.

Förstudien

I början av 2016 fick kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att ta fram *Program för fortsatt utveckling av sportcentrum*. Programmet stakar ut, förtydligar och förankrar kommande utveckling av området och mötesplatser utifrån trender, kommunal viljeambition, medborgarnas intressen samt önskemål som politiska och ekonomiska förutsättningar. Programmet ligger till grund för det fortsatta arbetet i syftet att säkra anläggningarnas attraktivitet, öka tillgängligheten och möjliggöra för fler att kunna delta i verksamheterna i sportcentrum. De arbetsområden som programmet nämner som är viktiga att utveckla vidare är;

- Öppnare och inbjudande platser där entréerna till området förtydligas, utemiljön ses över och förskönas, aktivitetslekplats anläggs för att möjliggöra för spontanidrott och icke organiserad aktivering samt en gång- och cykelväg som går igenom hela det berörda området för bättre tillgänglighet.
- Ytor för spontanidrott och motion. Kunna göra plats för skolidrottsplats, kunna anlägga multiarena och skapa en folkhälsopark som blir en naturlig mötesplats för både spontanidrotten samt plats för arrangemang och aktiviteter.
- Anpassningar för befintliga verksamheter.
- Nya anläggningar för att tillgodose nya behov som exempelvis en mötesplats för barn, unga och vuxna. Där de kan mötas och samverka.

Förstudien gällande utveckling av sportcentrum och Torpagärdet i Vänersborg är grunden till arbetet med detaljplanen, men också ett dokument som samlar ihop de olika processerna som påverkar området samt bidrar till en långsiktig målbild. Denna förstudie är

ett fortsatt arbete av *Program för fortsatt utveckling av sportcentrum* som antogs av kultur- och fritidsnämnden. I korthet föreslår förstudien att detaljplanearbetet ska resultera i;

- Helhetslösningar för gång- och cykelvägar, biltrafiken, kollektivtrafiken samt angöring och parkering.
- En ny entré mot väster för att skapa nya förutsättningar och ett sammanhängande gång- och cykelstråk genom planområdet för att knyta samman med staden via tunneln under järnvägen till Holmängen.
- Det långsiktiga behovet av anläggningar och lokaler för idrotten behöver utredas.
- En enhetlig och sammanhängande gestaltning av området ska eftersträvas.
- Torpavägens södra del och platserna där sportcentrum och Torpagärdet möts behöver utformas för att få bort känslan av baksida och barriärer som präglas i dagsläget.
- Möjligheten för unga att träffas och en plats för någon form av samlingslokal behöver finnas.
- Barnperspektivet bör lyftas fram i arbetet.
- Rekommenderas att en grönstrukturplan genomförs.

Under 2021 arbetades det med en *Grönstrukturplan* för planområdet med syftet att skapa goda förutsättningar för kulturella, reglerande, stödjande och försörjande ekosystemtjänster, grön infrastruktur och biologisk mångfald. Tillsammans med Calluna anordnades det dialogmöten med kommunens olika verksamheter, boenden och föreningar. Efter detta sammanställdes dialogmaterialet och då skapades det en behovsbild över området. De behov som sågs var;

- En enhetlig gestaltning
- En sammanhängande G/C-väg genom området
- Få bort känslan av baksidor och barriärer
- Skapa möjligheter för unga att träffas
- Hålla området befolkat
- Finns en otrygghetskänsla
- Området ser inte omhändertaget ut

De lösningar som föreslogs var;

- Stadsodling
- Sammanlänkning av gröna områden
- Skapa utemiljöer till skolorna
- Öppna dagvattenlösningar
- Trygga miljöer
- Trevlig grönstruktur med bland annat trädalléer, övrig trädplantering och grönska
- Skapa struktur och identitet
- Skapa plats för motion som exempelvis utegym

För att möjliggöra detta utformades tre prioriteringar och de var;

- Ett sammanhängande grönt område
- Trygg och tillgänglig natur

- Naturbaserad klimatanpassning

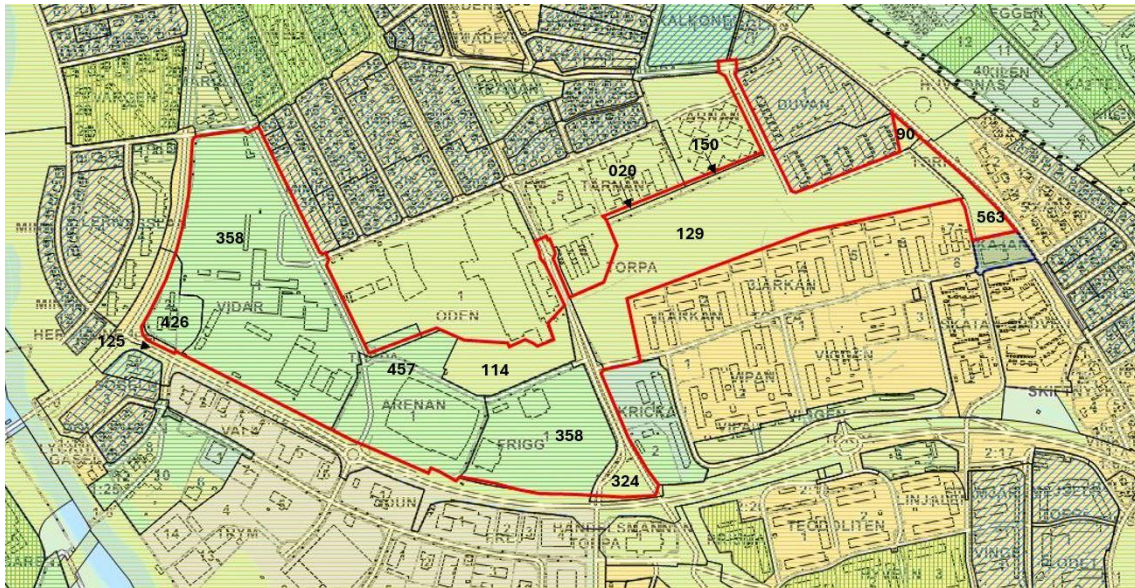
Ett sammanhängande grönt område innebär att det skapas ett centralt och grönt G/C-stråk som fungerar som spridningskorridor för människor och djur, att komplettera med gröna ytor i och kring sportcentrum för att öka antalet gröna ytor, men också skapa ett sammanhängande grönt stråk, skapa tydliga entréer till området, skapa en grön inramning av området med trädplantering, lyfta fram och bygga vidare på befintliga naturmiljöer och element som exempelvis fornlämningar, bearbeta Torpavägen för att skapa en attraktiv entré och grön spridningskorridor söderut samt komplettera området med växtlighet för att främja den biologiska mångfalden.

För att möjliggöra en trygg och tillgänglig natur krävs det åtgärder för att exempelvis tillskapa stadsodling för att öka delaktigheten i området och ge kvalité till de närboende, komplettera området med en varierande vegetation, komplettera G/C-stråket och entréerna med belysning med hänsyn till djurlivet, eftersom djurens naturliga beteende, orientering, födosök, parning och migration kan störas. Förändringarna kan också öka tryggheten och orienterbarheten för människor, öka rörligheten, programmera ytorna längs stråken för att skapa mötesplatser, skapa områden med kullar och höjd topografi för att möjliggöra pulkabacke, utveckla lekplats, utegym etc. samt skapa en mänskligare skala och bättre orientering runt sportcentrum med trädplantering och gröna ytor.

För att skapa en naturbaserad klimatanpassning krävs det åtgärder som förgrönar delar av parkeringsytorna med t.ex. genomsläppliga material och nedsänkta planteringsytor för att skapa en bättre hantering av dagvattnet, att möjliggöra för en regnträdgård nordost om arenan med dagvattendamm eller svackdike för en pedagogisk och öppen dagvattenhantering, plantera träd vid sittplatser och vistelseytor för att skapa skugga och klimatreglering samt komplettera gräsytor med ytor där dagvattnet kan samlas genom svackdike och lågpunkter.

Detaljplan

Inom det aktuella planområdet finns det flera olika gällande stads- och detaljplaner, se karta nedan. Dessa berörda planer är gällande tills planförslaget vinner laga kraft. Då upphör de helt eller delvis beroende på förslagets påverkansgrad. De berörda stadsplanerna är nr 129 från 1970, nr 324 från 1986, nr 90 från 1962, nr 125 från 1971, nr 020 från 1943, nr 150 från 1974 och nr 114 från 1967. De berörda detaljplanerna är nr 358 från 1990, nr 426 från 2002, nr 457 från 2007, nr 563 från 2023.

Översiktskarta med de gällande detaljplanerna samt deras kommunala beteckningar. Källa: Vänersborgs kommun

Grönplan

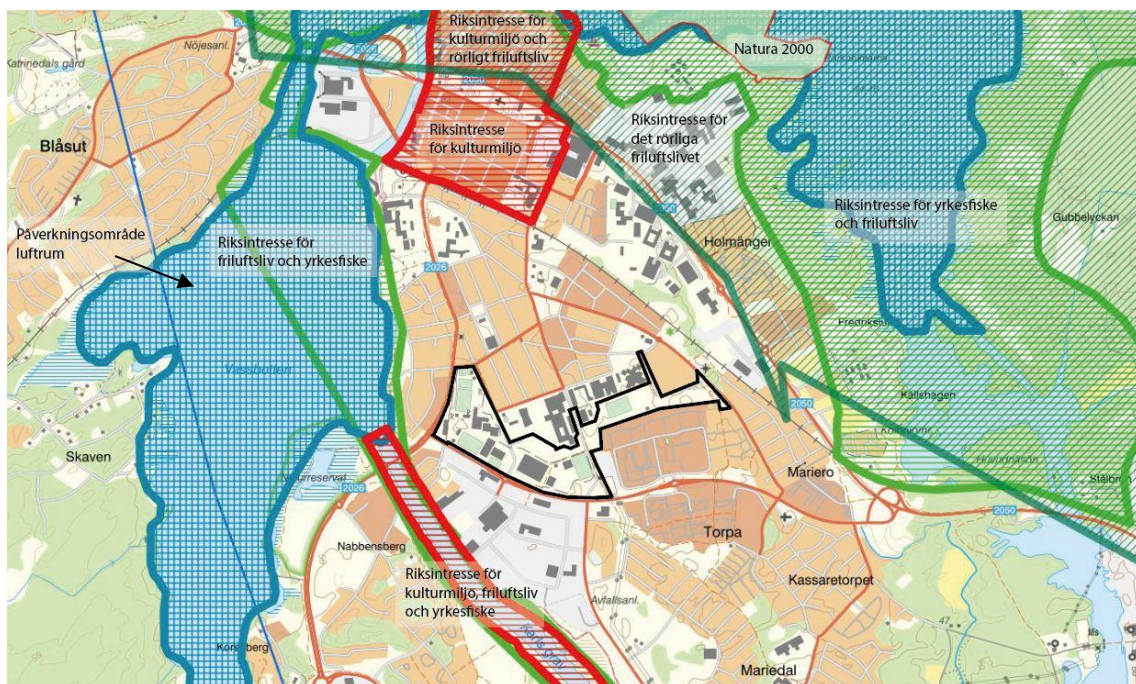
Grönplan Vänersborg 2008 ger en övergripande analys av hur grönstrukturerna kan utvecklas samt strategier för bevarande av befintliga värden. Planområdet ingår i avsnittet *Söder om järnvägen med centrala staden*. I det avsnittet nämns det att bebyggelsen utgörs av villa- och radhusområden samt mindre flerbostadshus. Gatorna norr om Gropbrovägen är breda och många har alléer. Kring Torpavägen finns större bostadsområden med flerbostadshus. Det finns få parker eller andra grönområden som det är lockande att uppehålla sig i. De boende norr om Gropbrovägen har en långt till naturen som finns längs Vassbottens strand.

Miljöstrategi

Miljöstrategi 2030 gäller för hela Vänersborgs kommun och beskriver ett önskat framtidsscenario för år 2030. Miljöprogrammet anger en övergripande målbild och en riktning att sträva mot. Det bygger till stor del på de nationella och regionala miljömålen samt på kommunala planer och program. Miljöprogrammets fyra fokusområden är *Grönskande stad och land*, *Vatten i världsklass*, *Trygg miljö för stora och små* och *Klimatsmart i alla led*. Under avsnittet *Konsekvenser* i planbeskrivningen redovisas detaljplanens konsekvenser för miljöprogrammets fokusområden och delmål.

Riksintressen

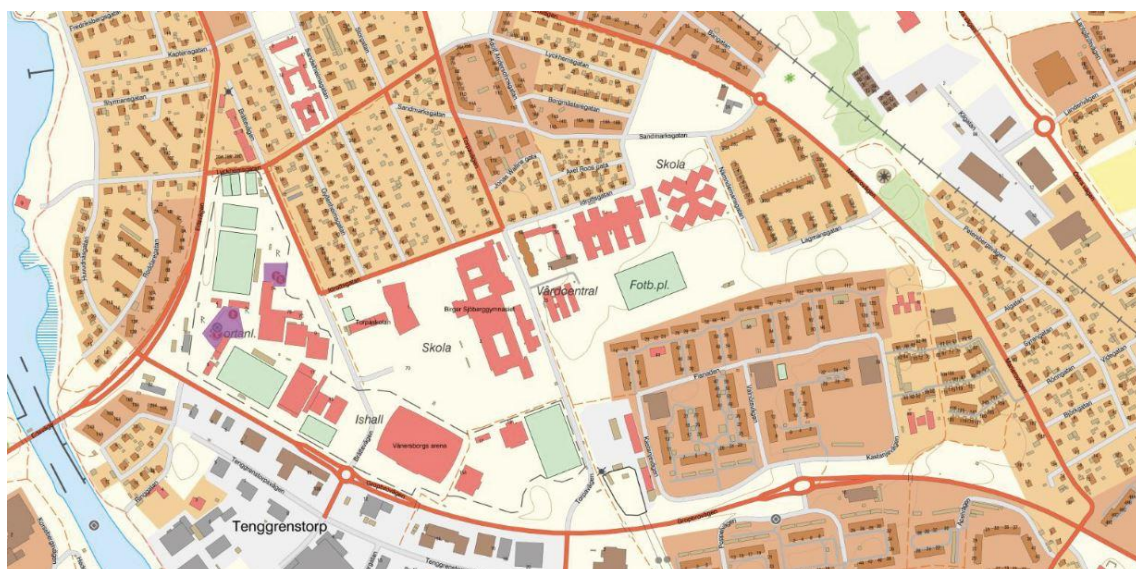
Planområdet berörs ej av riksintressen. Dock av flyghindret från Trollhättan – Vänersborg flygplats. Nedan visas en karta med riksintressenas och flyghindrets avgränsningar gentemot planområdet.

Översigtskarta med planområdet markerat i svart och riksintressena markerade. Källa: Länsstyrelsen Västra Götaland 2023-06-07

Fornlämningar

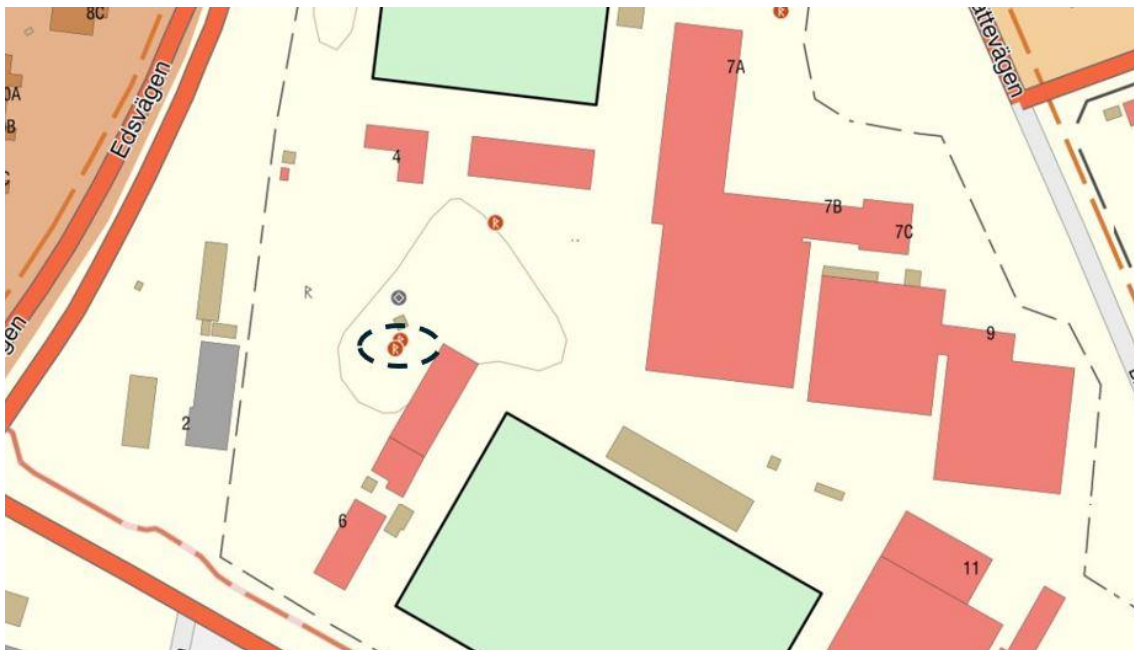
Inom planområdet finns det fem fornlämningar. De ligger i den västra delen av planområdet; på fastigheten Vidar 1 och vid Idrottshuset i norr. Det är hällristningar i form av skålgrop och älvkvarn. På Vidar 1 finns det också en boplats. Fornlämningarna är utredda sedan tidigare. Kommunens bedömning är att en ny arkeologisk utredning inte krävs för den önskade åtgärden. Bedömningen delas av Länsstyrelsen Västra Götalands län. Fornlämningar säkerställs i kvartersmark för besöksanläggning, [R], samt allmän platsmark [PARK] och [TORG]. På plankartan finns de markerade i grundkartan med symbolen för fornlämning.

Fornlämningarnas placering markerat i lila. Källa: Riksantikvarieämbetet 2023-06-07

Inför granskning har dialog skett med Länsstyrelsen Västra Götalands län, eftersom det finns ett intresse för en etablering som berör två av fornlämningarna på Vidar 1. De två

fornlämningarna som berör består av skålgropar. Dialogen resulterade i att kommunen eller intressenten ska göra en anmälan om ingrepp på aktuella fornlämningar, eftersom de var utredda sedan tidigare. Det viktigaste var att boplatsen som ligger norr om de aktuella fornlämningarna inte påverkas av etableringen. Skälet till det är att boplatsen med närliggande grönområde i norr kan vara intressant att utreda, eftersom den delen av sportcentrum inte är utredd. I dialogen framkom det att vid framtida exploateringar eller markberedningar behöver kommunen kontakta Länsstyrelsen för vidare dialog.

Översiktlig karta som visar de två fornlämningar som är aktuella för ingrepp (inringat i svart). Källa: Riksantikvarieämbetet 2025-05-08

Natura 2000

Planområdet berörs inte av något Natura 2000-område. Det närmaste området för Natura 2000 ligger norr om planområdet, se kartan under avsnittet *Riksintresse*.

Totalförsvaret

Planområdet ligger inom riksintresse för försvaret enligt 3 kap 9 § miljöbalken (Såtenäs flottflygplats), vilket innebär stoppområde för höga objekt.

Planområdet berörs av riksintresse för Försvarsmaktens stoppområde för höga objekt. Som högt objekt räknas objekt högre än 20 meter utanför samlad bebyggelse samt 45 meter inom samlad bebyggelse. Den högsta totalhöjden som regleras på plankartan är 18 meter, varför planförslaget är förenligt med riksintresset.

Högsta nockhöjden som detaljplanen möjliggör är inom den västra delen av sportcentrum längs Edsvägen och är 15 meter. Det finns önskemål om höga belysningsmaster. Vid bygglovshandlingen kommer höjderna ses över så att de inte går emot Försvarsmaktens intressen.

Miljökvalitetsnormer (MKN)

Luft

MKN för luft överstiger inte riktvärdena i Vänersborg. Planförslaget medför inte att de gällande MKN för luft enligt 5 kap miljöbalken påverkas negativt.

Vatten

Den ekologiska statusen i Vassbotten är Måttlig ekologisk status (MKN fastställd av Vattenmyndigheten enligt Vattendirektivet – baserad på övergödning och flödesregleringar). Vattenmyndigheten har gett tidsfrist till 2027 då Vassbotten ska uppnå MKN God ekologisk status. En bra och naturlig dagvattenhantering bedöms kunna bidra till att MKN God status uppnås till 2027. Enligt bedömningen i *Dagvattenutredningen Vänersborgs sportcentrum* har recipienten bedömts som känslig.

Recipient	Kvalitetskrav	Statusklassning
Karls grav SE6475510 - 129729	God ekologisk potential 2021	Måttlig ekologisk potential
	God kemisk ytvattenstatus	Uppnår ej god status
	Undantag/ mindre stränga krav Uppnår ej god kemisk ytvattenstatus: <ul style="list-style-type: none">▪ Kvicksilver och Kvicksilverföreningar▪ Bromerad difenyleter	

Sammanfattning av miljökvalitetsnormen för Karls grav. Källa: Rejlers Sverige AB

Dagvattnet inom planområdet ska så långt möjligt tas om hand lokalt så att föroreningar inte når Vassbotten och Karls grav, vilket det inte görs i dagsläget. Bedömningen är att inom det aktuella planområdet finns det plats och möjlighet att skapa dagvattenlösningar som renar och fördröjer så att recipienten inte påverkas negativt. Det skulle medföra en minskad belastning av recipienten Karls grav, läs mer i *Dagvattenutredningen Vänersborgs sportcentrum*.

Miljö

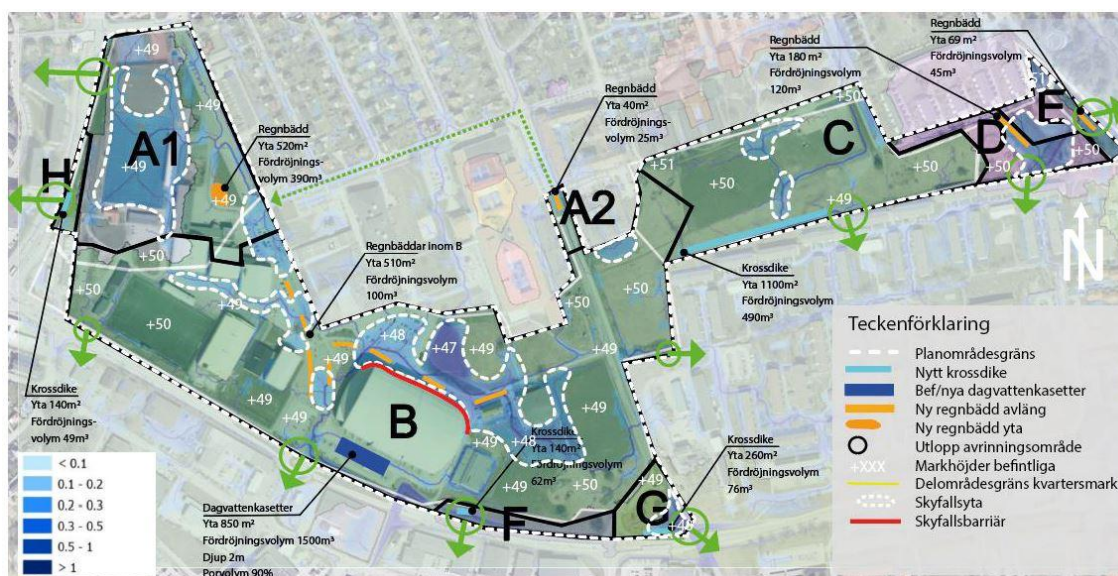
Dagvatten och skyfall

Dagvatten betecknar regnvatten som samlas eller rinner på markytan och i stora mängder kan ställa till problem med översvämningar och bidra med förgiftning av vattendrag. På grund av klimatförändringar förväntas fler perioder med långvarig och kraftig nederbörd, vilket ökar mängden dagvatten. När andelen mark ökar som är bebyggd eller hårdgjord (t.ex. vägar) innebär det dessutom att mindre mängd vatten kan tränga ner i marken, vilket ytterligare ökar riskerna. Därför är det viktigt att inför planläggning söka hållbara lösningar på dagvattenhantering och i första hand förespråkas lokalt omhändertagande (LOD).

Till detaljplanen har en dagvattenutredning upprättats för att utvärdera dagvatten, skyfallsrelaterade frågor samt ge förutsättningar att uppnå renings- och fördröjningskrav för planområdet efter exploatering. Nedan följer en sammanfattning av utredningen. För ytterligare information läs gärna *Dagvattenutredning Vänersborgs sportcentrum*.

Vid extrema regnmängder, exempelvis vid ett 100-årsregn, överskrider ledningssystemets kapacitet, eftersom markens infiltrationsförmåga är mättad. Det leder till en större avrinning på markytan som skapar översvämning i de lägre marknivåerna inom planområdet. Det medför risker för materiella skador samt människors hälsa och säkerhet. Därför är det viktigt att identifiera de berörda områdena. I planområdet ligger de mellan Birger Sjöbergsgymnasiet och arenan, längs Brättevägen, södra delen av Torpavägen och längst österut på Torpagärdet. Det befintliga ledningsnätet ska utifrån kommunens riktlinjer klara av att hantera ett 20-årsregn. Vid nyligen beräkningar som utfördes i arbetet *Förstudie dagvatten Arena området* klarar befintligt ledningsnät på sin höjd 1–2 årsregn om vattennivån i Väneren är högst +44,5 och det inte är hård vind från nordost.

Söder om arenan finns det idag en dagvattenkassett som tar hand om dagvattnet och skyfall från anläggningen.

Skyfallskartering med flödeslinjer och skyfallsytor. Källa: Rejlers Sverige AB

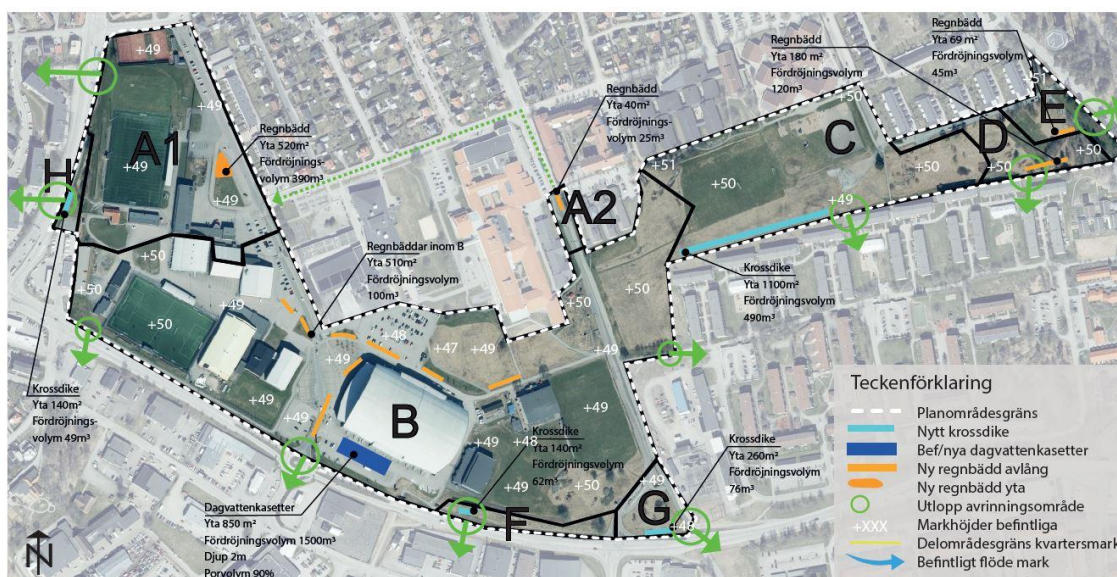
För att skydda vid skyfall föreslås det utforma mindre och större flödesvägar bort från byggnader och instängda områden där de kan medföra en risk för människors hälsa och säkerhet. Vattendjupet vid befintliga vägar anses inte föra med sig någon risk för Räddningstjänstens framkomlighet. Den södra sidan av Arenan beskriver *Utvecklingsprogrammet* regnbäddar som är en del av hanteringen av kraftiga skyfall.

Marknivån inom planområdet skiljer sig från ca 51 – 47 meter över havet. Den högsta punkten är längst i öster, medan den lägre punkten ligger mitt i planområdet mellan Birger Sjöbergsgymnasiet och arenan. Idag består planområdet av ängsmark, asfaltsytor, tak, gräsytor, vägar, fotbollsplaner och parkeringar. När dagvattenutredningen upprättades var inte områdets visioner helt klarlagda utan de utgick från visionsbilden som kultur och fritid hade i sitt PM, läs mer under avsnittet *Förstudie* på sida 14. Utifrån visionen gjordes det beräkningar av exploateringen inom planområdet samt tak och asfalt på befintliga gräsytor. Observera att visionen för området i PM utgjordes av mer hårdgjord yta än anläggande av gröna ytor som dagens planförslag består av. Planförslag innehåller flera gröna ytor och åtgärder som främjar olika dagvattenlösningar som exempelvis öppna dagvattensystem. De regleras med planbestämmelsen [dagvatten] på plankartan. Dessa åtgärder påverkar beräkningarna som har utförts i utredningen, vilket också nämns i utredningen. Enligt beräkningarna som gjordes i utredningen kommer

flödena att öka i planområdet utifrån visionsbilden. För att motverka detta behöver därför någon slags dagvattenhantering anläggas innan dagvattnet når utloppspunkterna.

Angående föroreningar i dagvattnet har inte Vänersborgs kommun någon riktlinje för det utan de har arbetat efter Göteborgs stads riktvärden, eftersom de också ingår i samma vattenskyddsområde. Efter de föreslagna reningarna i krossdiken, regnbäddar och dagvattenkassetter minskar alla föroreningshalter förutom PCP. I vissa delar av planområdet finns det en problematik med fosfor och koppar. Föroreningshalterna minskar, men inte under riktvärdena. Trots det anses planområdet med fördel kunna exploateras. Med en tidig planering för en god rening och fördröjning kan området minska befintlig belastning för recipient angående föroreningsmängder och föroreningshalter förutom ämnet PCP.

Hantering av dagvattnet föreslås utformas som ett trögt system med lokal fördröjning som ansluts till respektive befintlig dagvattenkonstruktion inom respektive dagvattenkassetter. Utredningen föreslår att prioritera öppna dagvattenlösningar som bidrar med gröna områden när anläggningarna är torra, vilket bidrar till ökade rekreationsområden i de delar av planområdet som består mest av asfalt och tak. Krossdiken kan föreslagsvis anläggas med gräs föreslagningsvis på markytan. Att bevara gröna ytor och anlägga nya i miljöer med mycket hårdgjord yta ökar dessutom förutsättningarna för den biologiska mångfalden för insekter och djur, vilket är något som Vänersborgs kommun eftersträvar. Enligt kommunens *Förstudie dagvatten Arena området* behöver avrinningsområdet för dagvatten ha en kapacitet på 5500 liter/s utöver det befintliga dagvattenledningsnätet.

Översiktlig karta över planområdet med dagvattenlösningar. Källa: Rejlers Sverige SB

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är produkter och tjänster som ekosystemen ger till människan och bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Naturen är tillsammans med den biologiska mångfalden grunden för människans existens. Samhället är beroende av detta tillsammans med fungerande ekosystem och leverans av dessa tjänster där samverkan mellan flera aktörer i samhället når en hållbarare tillvaro såsom;

- En förbättrad folkhälsa med renare luft och mark
- Friskare och starkare barn som leker i naturen
- Flera möjligheter till naturupplevelser och friluftsliv på landsbygden och i staden
- Fler pollinationer till bättre produktion av frukt och bär
- Skogarna blir mer motståndskraftiga
- Effekterna av översvämningar, ras och skred kan mildras av absorberande grönytor och växters rötter som binder jorden

Ekosystemen bidrar dessutom med flera typer av tjänster och mångfunktionalitet, vilket hjälper till att hantera samhällsutmaningar som att skydda, utveckla eller skapa ekosystem samtidigt som den biologiska mångfalden och det mänskliga välbefinnandet främjas. De delas upp i försörjande (dricksvatten, syre, råvaror till material och energi – tillhandahåller livsnödvändiga resurser till människor och samhället), reglerande (luftrening, pollinering och klimatreglering – upprätthåller viss balans i naturen, motverkar störningar och förhindrar katastrofer), kulturella (friluftsliv, hälsa, naturarv och turism – naturupplevelser som leder till psykisk och social hälsa) och stödjande (fotosyntes, bildning av jordmån, biogeokemiskt kretslopp – får naturen att fungera).

Under 2020/2021 var Torpagärdet med i ett LONA projekt där grönstrukturen inklusive ekosystemtjänsterna utreddes för att kunna möjliggöra en vidareutveckling av det befintliga, men även utforma nya för att på längre perspektiv skapa ett hållbart grönområde. En ekosystemtjänstanalys gjordes och den består av tre steg där första steget är att kunskapsunderlag samlas in, det andra är att en bedömning görs på det insamlade materialet och sista steget att bedömningen kommuniceras ut till de berörda. Planområdet delades upp i huvudsakliga naturtyper och de var lövträd, gräsmark med träd och gräsmarker. Gräsmarkerna var av olika kvalitet på grund av dess skötsel där en del är klippta och andra mer vildvuxet med tuvbildningar samt hade inslag av buskage och enstaka träd. Sportcentrumområdets naturinslag var fristående träd, gräsmarker med träd, klippta gräsmattor, öppen gräsmark och konstgräsplaner. Grönstrukturen var högt fragmenterad med isolerade objekt åtskilda av byggnader och hårdgjorda ytor. Det är en alienerande plats med byggnader och hårdgjorda ytor. Medan Torpagärdet var en större sammanhängande gräsmark där naturinslagen bestod av lövträd, gräsmark med träd och öppna gräsmarker. En del av gräsmarken var klippt. Gärdet hade både sank och torra partier samt håller i dagen. I sportcentrumområdet finns det stora möjligheter att utföra gröna investeringar med ett ökat omhändertagande av när-naturen som bjuder in till besök och vistelse med sociala mötesplatser. På Torpagärdet finns det utvecklingspotential att öka förmågan att fånga upp och fördröja vattenflöden. Den naturliga vattenreningen medför också renare vatten till Vassbotten via Karls grav. Utvecklingen av Torpagärdet till en stadspark skulle leda till större inslag av vegetation, vilket skulle jämna ut lokalklimatet och motverka den extrema hettan som kan uppstå under sommarhalvåret.

Indelning av ekosystemtjänster	Dagens förutsättningar	Planförslaget förutsättningar
Försörjande	Dagvattnet renas inte innan det når recipient	Installation av dagvattenanläggningar som naturligt infiltrerar, renar och fördröjer dagvatten innan det når recipient. De öppna dagvattenåtgärderna medför också en ökad estetik för området.
Reglerande	Torpagärdet består av gräs (klippt och vilt), sly, buskage, blommor och några få träd. Inom sportcentrumområdet domineras de hårdgjorda ytorna och träningsanläggningar. Det finns några få träd och gröna kilar, men de är inte dominerade i stadsbilden.	Planförslaget ökar de gröna inslagen. Det skapar möjligheter för en ökad estetik med öppna dagvattendammar som tillsammans med de gröna korridorerna och stadsodling ökar växt- och djurlivet inom aktuella området. Tillför också mer grönska för de närområde till sportcentrum, eleverna på närliggande skolor och de som rör sig inom området. Bli mer sammanhängande och kan komplettera Torpagärdet istället för att vara två särskilda områden. Torpagärdet vidareutvecklar grönstrukturen som den har i dagsläget. Utveckla dagvattenhanteringen och möjligheter till skugga samt ökad fuktighet. Likaså i sportcentrum.
Kulturella	I och med träningsanläggningarna finns det en hälsoaspekt rörande sportcentrum. Det har anlagts ett utegym. Torpagärdet är vildvuxet och används inte i den omfattning som skulle kunna göras. I det vildvuxna området finns det ett befintlig växt- och djurliv som bör prioriteras för att stärka dess fortsatt	Planförslaget möjliggör för en ökad möjlighet till pedagogisk verksamhet med sociala mötesplatser som också kan användas när det inte är skolverksamhet. Stadsodlingen kan användas som träffpunkt mellan äldre och yngre, men också i utbildningssyfte. Torpagärdet blir mer lättillgänglig och kontakten med naturen ökar med

	levande i området framöver. Idag finns det väldigt små möjligheter för spontanidrott. Inom planområdet är det föreningslivet som dominerar, vilket skapar ojämlikhet mellan människor. Inte enbart för barn och unga.	funktioner såsom motionsspår, lekplatser, pulka-backe, grillplatser, paviljonger etc. En plats för alla åldrar att mötas. Tillsammans med sportcentrum ökar möjligheterna till spontanidrott som medför att rörelse och fritid blir mer jämlik.
Stödjande	Naturmiljön finns på Torpagärdet. Sportcentrum är väldigt begränsad med grönska där de hårdgjorda ytorna dominerar med trafikinfrastrukturen och träningsanläggningarna.	Möjliggör för en ökad mängd gröna kopplingar mellan Torpagärdet och sportcentrum som medför ett stort rekreations- och aktivitetsområde än de två särskilda områdena som det är i dagsläget.

Planområdet har goda förutsättningar att stärka ekosystemtjänsterna med bland annat funktioner såsom stadsodling, gröna stråk för naturrekreation, sociala mötesplatser och platser för lärande med naturkontakt för att stärka de kulturella. De reglerande med åtgärder såsom reglering av dagvattenflöden och rening av vatten samt de ekologiska värdena med livsmiljöer för växter, insekter och fåglar som är knutna till de öppna gräsmarkerna. För mer ingående information läs bilagorna *Torpagärdets grönstruktur* samt *Förslag på utveckling och åtgärder*. Andra åtgärder som planförslaget möjliggör för som också skapar goda förutsättningar för ekosystemtjänsterna är de gröna korridorerna längs Eds- och Gropprovägen, reglerande skydd av fornlämningar, ökad kontakt av vatten- och naturmiljöer, ökad rörelse med spontanidrott och rekreationsspår etc. Detta arbete med grönstrukturen och ökning av ekosystemtjänster är en del av att uppnå de prioriteringar som finns i kommunens Naturvårdsstrategi om ekosystemtjänster och den blågröna infrastrukturen. De önskade åtgärderna som planförslaget möjliggör för beskrivs ytterligare i *Fysisk miljö och gestaltning* (detta dokument), *BKA och Utvecklingsprogrammet*.

Invasiva arter

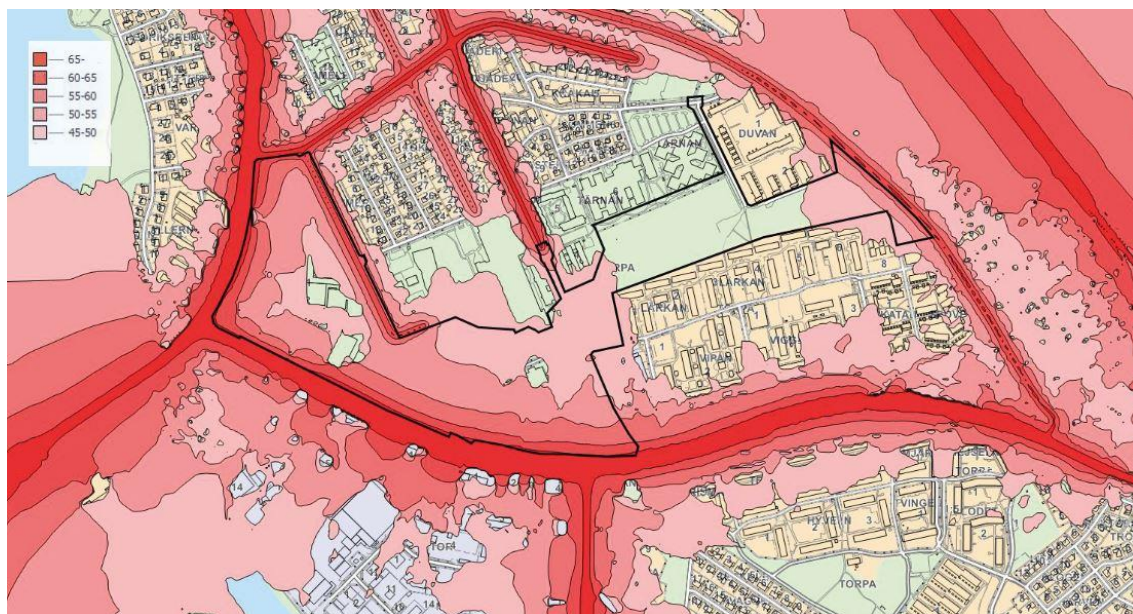
Inom planområdet finns det invasiva arter rapporterade. Det är parkslide, spärroxbär och vresros. Dessa arter behöver bekämpas innan åtgärderna genomförs. I Naturvårdsverkets samt Havs- och vattenmyndighetens metodkatalog uppdateras kunskapen löpande om hur de invasiva arterna ska hanteras. För att utföra sanering/hantering av arterna finns det flera metoder, men det är beroende på vilken art det är samt hur platsen ser ut och dess förutsättningar. Detta är ett arbete som pågår hos flera kommuner där nya arbetssätt mot arterna utvecklas. Därför blir det problematiskt att beskriva de aktuella hanteringssätten mot respektive art, eftersom det händer mycket hela tiden. Risken finns att informationen kan bli inaktuell när planförslaget skickas ut för granskning. Samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden krävs vid projektering av planområdet.

Hälsa och säkerhet

Omgivningsbuller

Bebyggelse och byggnadsverk ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med tanke till beskaffenhet, läge och behov.

Planområdet ligger direkt anslutande till Edsvägen i väster, Gropbrovägen i söder, Mari-erovägen i öster och Idrottsvägen i norr. De är stora bullerkällor. I mitten av planområdet ligger Torpavägen och Brättevägen som genererar buller, men inte i de mängder som de övriga vägarna gör. Enligt kommunens kartering är det främst den västra delen av planområdet som berörs av buller. Bullervärdena är inom godkända nivåer för bostadsbebyggelse. Bullernivåerna ligger mellan 45–50 dBA. Närmast vägområdena ligger bullernivåerna på 55–65 dBA, se karta nedan.

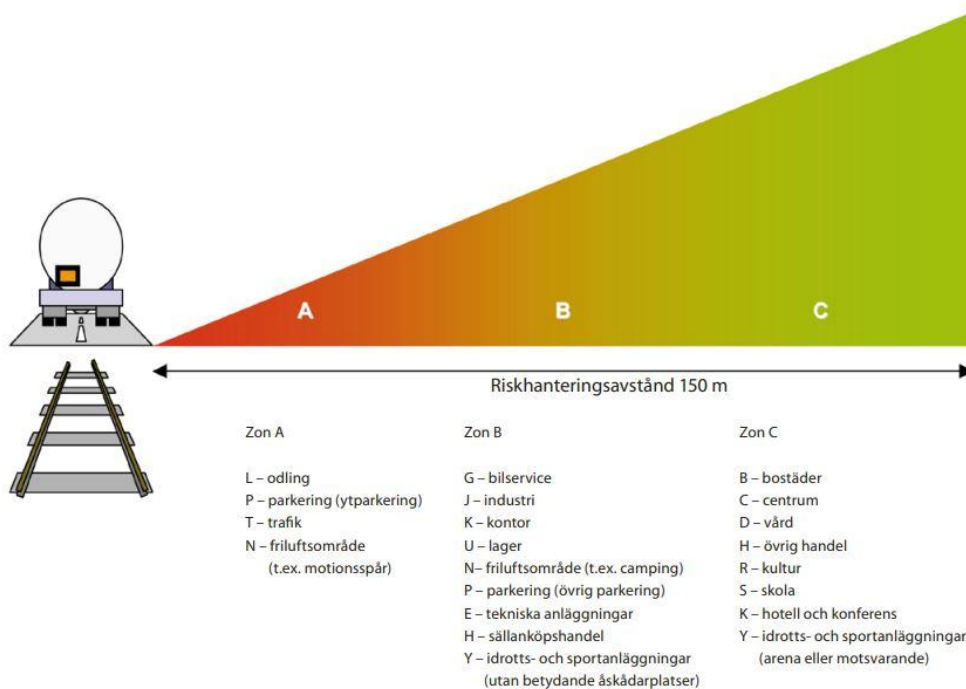

Översiktlig karta över planområdet (svart) med bullernivåerna (enheten dB maximal ljudnivå). Källa: Vänersborgs kommun

Därav är kommunens bedömning att bullernivåerna är godkända för den verksamhet som detaljplanen möjliggör för, besöksanläggning, [R], lek, idrott och odling, [R₁], natur [NATUR] och stadspark, [PARK].

Farligt gods

Direkt väster om planområdet ligger Edsvägen som är en sekundär led för farligt gods. Det innebär att lokala transporter från det primära vägnätet och mottagaren går på Edsvägen. På Edsvägen går det många transporter med brandfarliga vätskor till bensinstationerna i plan- och närområdet och verksamheter på Tengrenstorps industriområde. Vid nybyggnation och ombyggnation bör riskerna ses över. Att hantera riskerna är en kontinuerlig process som beaktar de tre delarna i riskhanteringsprocessen och de är riskanalys, riskvärdering och riskreduktion. Vid risker beaktas riskhanteringsavståndet som har tre zoner som representerar möjliga markanvändningar i förhållande till transportled för farligt gods. Det är inga fasta gränser utan planområdets utformning är avgörande för markanvändningarnas placering.

Figur över zonindelningarna. Källa: Länsstyrelsen

Planförslaget möjliggör utveckling av ett befintligt område för idrotts- och sportanläggningar. Längs Edsvägen ligger utomhusplanerna för fotboll och tennis. Träningsanläggningarna ligger längre in i sportcentrumområdet. I planförslaget finns det möjligheter att anlägga en större fotbollsarena längs Edsvägen med en totalhöjd på 18 meter. Anläggningen är större än idag, men fortfarande densamma med dagens användande av området längs vägen. De övriga utvecklingsmöjligheterna ligger längs Gropbro-, Brätte- och Torpavägen. Dessa vägar är inga farleder för farligt gods. Längs Torpavägen, norr om Flanaden, finns det en byggrätt för besöksändamål [R] som möjliggör för butiker, olika sorter barn- och ungdomsverksamheter, träningsanläggning etc. ligger ca 670 meter fågelvägen från Edsvägen och påverkas därför inte av riskerna med farligt gods. På Torpagärdet finns det en byggrätt för föreningslokal, växthus, förråd, lek, idrott etc. Den ligger ca 715 meter fågelvägen från Edsvägen. Denna byggrätt påverkas inte heller av riskerna med farligt gods.

Bedömningen är att ingen riskutredning behövs för att möjliggöra planförslaget. Samråd med Räddningstjänst har skett i frågan.

Befintlig bensinstation

I den västra delen av planområdet finns det en befintlig bensinstation som har drivmedel och övrig service. De har giltiga tillstånd att hantera brandfarliga varor. Inom deras fastighet ska lossningsplatser planeras så att tankfordonet enkelt kan köra till och från platsen utan att backa. Den omgivande trafiken får inte försämrade säkerheten vid lossningen. Utöver det är det också viktigt att hänsyn tas till tankfordonets placering under lossningen avseende närhet till byggnader och annan verksamhet, eftersom det finns risk att en explosiv atmosfär bildas vid lossning. Bensinstationen bör planeras så att de som besöker stationen i andra syften än att tanka inte ska passera genom spillzoner eller närmare än tolv meter från påfyllningsanslutning till cistern för andra bränslen än diesel.

Andra verksamheter i närheten av bensinstation kräver ett godtagbart avstånd för att säkerställa dess säkerhet. Angående platser där människor vanligen vistas som exempelvis

kontor, gatukök, butiker, busshållplatser och serveringar ska det finnas ett avstånd på minst tolv meter för cisternavluftningsmyrning, 18 meter från mätarskåp och 25 meter från påfyllningsanslutning till cistern. Dock kan avståndet till påfyllningsanslutningen till cistern halveras om vägg mot spillzon är av obrännbart material och lägsta brandteknisk klass EI 60 utan ventilationsöppningar och brandtekniskt oklassade fönster. Buss-hållplatser och gatukök utan gäster inomhus kan placera minst 18 meter från påfyllningsanslutning till cistern förutsatt om gästbord placeras minst 25 meter från anslutningen.

För att stationsbyggnaden i ett bensinstationsområde ska kunna tillgodoräkna sig avstånd måste vissa förutsättningar uppfyllas och det räcker att enbart en av dessa gör det;

- Byggnaden utgörs av försäljningslokal där utbudet är huvudsakligen dagligvaror, snabbmat och ett mindre sortiment exempelvis av spolarvätska, olja och torkarblad.
- Byggnadens utgörs av en biltvättanläggning eller bilverkstad där öppen eld eller gnistbildande verksamhet inte förekommer.
- Byggnaden utgörs av en annan verksamhet än det som beskrivs ovan förutom hotell, vårdinrättning, bostad, skola, daghem, teater eller liknande.
- Verksamheten motsvarar någon av de verksamhetstyper som beskrivs ovan, men i en annan del finns det hotell, vårdinrättning, bostäder, skolor, daghem, teater eller liknande. Byggnaderna behöver vara avskilda från varandra.

Planförslaget möjliggör för befintlig verksamhet att utvecklas. Utgångspunkten har varit dagens verksamhet och de möjligheter som företaget ser framöver. Ytterligare utbyggnadsmöjligheter ges och regleras i plankartan.

Räddningstjänstens framkomlighet

Samråd med Räddningstjänsten har skett och de anser att de har god framkomlighet inom planområdet. Planeras det nybyggnationer på ett sätt så att det allmänna vägnätet inte är tillgängligt behöver det upprättas räddningsvägar. Avståndet från räddningsfordonen får inte vara längre än 50 meter från uppställningsplats till angreppspunkten.

Till de nya byggrätterna längs Torpavägen och i den norra delen av Torpagärdet är framkomligheten god. Byggrätten längs Torpavägen kan Räddningstjänsten nå antingen via Torpavägen eller Kastanjevägen/Flanaden. Den nya byggrätten har en nockhöjd på åtta meter och en maximal byggnadsarea på 800 kvm. Enligt Räddningstjänsten ska det inte finnas några större problem att utrymma byggnaden. Angående byggrätten på Torpagärdet finns det möjlighet för Räddningstjänsten att nå via G/C-vägen från Idrottsvägen och ända ner till stadsparken. På Torgagärdet möjliggörs byggrätter för mindre paviljonger, servicebyggnader, förråd, växthus etc.

Insatstider

Insatstiden till planområdet är tio minuter.

Risk för översvämning

Den översvämningsrisk som finns för planområdet består av extrema regnförhållanden; skyfall. Åtgärder för att förebygga det finns mer utförligt beskrivet i *Dagvattenutredningen Vänersborg sportcentrum*.

Sammanfattningsvis finns det risk för mindre områden att bli översvämmade vid extrema skyfall. I plankartan regleras dessa områden som park, [PARK]. Platserna är vid

Idrottshusets entré, söder om Birger Sjögrensgymnasiet, den gröna trekanten vid Gropbrovägen och en liten del av den östra delen av Torpagärdet. De lösningarna för att riskreducera detta är olika dagvattenlösningar såsom krossdiken, kassett och öppna dagvattensystem. Idag finns det redan en kassett direkt söder om arenan som anlades samtidigt som byggnaden. I planförslaget finns det möjligheter att anlägga krossdiken och öppna dagvattensystem.

Risk för erosion

Enligt *PM geoteknik* och *Dagvattenutredningen Vänersborg sportcentrum* finns det ingen märkbar risk för erosion.

Risk för skred

Enligt *PM geoteknik* och *Dagvattenutredningen Vänersborg sportcentrum* finns det ingen märkbar risk för skred.

Risk för ras

Enligt *PM geoteknik* och *Dagvattenutredningen Vänersborg sportcentrum* finns det ingen märkbar risk för ras.

Risk för föroreningar

Inför granskningen av detaljplanen genomfördes en översiktlig miljöteknisk markundersökning för att bland annat utreda om det finns ferrokalk inom Frigg 1, men även på Oden 1 (söder om gymnasieskolan) och Vidar 2 (bensinstationen).

Undersökningen visar något förhöjda halter av metaller samt i vissa fall polyaromatiska kolväten och polyklorerade bifenyler i jord. Halterna ligger oftast över riktvärden för känslig markanvändning men under riktvärden för mindre känslig markanvändning. I grundvattnet är metallerna främst partikelbundna (inte lösta), vilket begränsar spridning. Inga polyaromatiska kolväten, alifater eller aromater påvisades i grundvattnet, men polyaromatiska kolväten förekommer i jord på Vidar 2. Angående PFAS finns det i dricksvattnet i samtliga uttagna prover, men föranleder ingen reglering i detaljplanen.

Planerad markanvändning bedöms som känslig för Oden 1 och Frigg 1 samt mindre känslig för Vidar 2. Ingen vistas permanent på platserna, och spridningsförutsättningarna är låga; källan är troligen fyllnadsmassor.

Riskbedömning av föroreningarna i jord och vatten

Inför antagandet av detaljplanen har en riskbedömning av de tidigare undersökningsområdena genomförts. Ett ytterligare område, del av Torpa 1:2 (Torpagärdet), har kompletterats till den miljötekniska undersökningen. På kartan nedan redovisas en översiktlig karta med undersökningsområdena markerade.

Översiktlig karta med undersökningsområdena inritade. Källa: DEKA ENVIRO AB

Provtagningar i grundvatten och jord

Inför riskbedömningen gjordes en kompletterande markundersökning med totalt 13 prover. Två befintliga grundvattenrör användes för provtagning. Fyra ytliga samlingsprov i jord togs (ett på Oden 1, ett på Frigg 1 och två på Torpa 1:2). Dessutom gjordes tre samlingsprov för lakttest samt prover på fyllnadsmassor och naturlig lera.

Utredningsområden tillsammans med en sammanställning över de genomförda mark- och grundvattenproverna. Källa: DEKA ENVIRO AB

Jord

Jorden har något förhöjda halter av polyaromatiska kolväten och metaller. Värdena överskrider riktvärdet för känslig markanvändning och ibland även för mindre känslig. De höga kromhalterna på Oden 1 förklaras av ferrokalk. Laktester visar låg urlakning, vilket innebär att kromet mest är partikelbundet med begränsad spridning. Kobolten på Torpa 1:2 är ytlig med okänd källa, djupare jord ligger under riktvärdena, och kobolt förekommer naturligt i lera i Västsverige på nivåer kring eller strax över riktvärdet för känslig markanvändning.

Grundvatten

Grundvattenanalyserna visar att metallerna mest är bundna i partiklar, inte lösta i vatt-
net, vilket gör att de sprids begränsat genom grundvattnet. Metaller och polyaromatiska
kolväten kan finnas naturligt och i städer även komma från nedfall och trafik, men här
bedöms källan främst vara inkomna fyllnadsmassor. Ferrokalk har använts i Frigg 1 och
Oden 1 och förklarar troligen de högre kromhalterna. Sammantaget bedöms spridningen
vara låg utifrån uppmätta halter och laktester.

Bedömning av risker

Riskbedömningen fokuserar på ämnen som ligger över generella riktvärden och kan
kräva åtgärd vid framtida exploatering. Inga petroleumkolväten har påvisats över rap-
porteringsgräns. Ferrokalk är vanligt i området och finns på flera platser. Ofta är det inte
rimligt eller miljömässigt motiverat att ta bort ferrokalk om den inte innebär direkta ris-
ker. Täckmassor och hårdgjorda ytor minskar spridning och ferrokalk bör inte ligga
allra ytligast.

Exponeringen är störst på grönytor och minskar under hårdgjorda ytor och med djup.
Vidar 2, Oden 1 och Frigg 1 består av fyllnad (ca 1–1,5 m) och markekosystemet be-
döms därför inte ha ett direkt skyddsvärde i området. Inom fastigheten Torpa 1:2 däre-
mot bedöms markmiljön mer skyddsvärd då det inte noterades några fyllnadsmassor och
del av fastigheten är dessutom öppet naturområde.

Förslag mätbara åtgärds mål

Åtgärds målen tas fram enligt Naturvårdsverkets modell och väger in hälsa, miljö och
spridning (ytvatten, grundvatten och fri fas). Även om vissa platsspecifika riktvärden
blir lägre än de generella bedöms de generella riktvärdena känslig markanvändning och
mindre känslig markanvändning ge tillräckligt skydd i planområdet, eftersom platsen
inte används för permanent vistelse.

För att tydliggöra ytterligare redogörs åtgärds målen för respektive fastighet.

Vidar 2

Fastigheten bedöms som mindre känslig markanvändning eftersom det finns en drivme-
delsanläggning och marken är hårdgjord. I jorden ligger barium över riktvärdet för
mindre känslig markanvändning och polyaromatiska kolväten över riktvärdet för känslig
markanvändning men under för mindre känslig. Inga halter över platsspecifika rikt-
värden har påvisats. Grundvattnet visar låga halter utan spridning. Ingen risk för större
föroreningar eller spridning bedöms finnas. Inga åtgärder behövs nu, men vid framtida
byggnation kan överskottsmassor behöva hanteras eftersom vissa halter är förhöjda.

Oden 1

Fastigheten bedöms motsvara känslig markanvändning. Inom Oden 1 har koppar, krom
(även sexvärt krom), kvicksilver och PCB uppmätts över riktvärdet för känslig markan-
vändning, och på enstaka platser även över riktvärdet för mindre känslig markanvänd-
ning. PCB ligger över både platsspecifikt och hälsobaserat riktvärde utanför den del
som tidigare föreslogs för odling och skola; odling har därför tagits bort i planförslaget
och inga akuta åtgärder behövs så länge odling inte sker. Markprofilen består av fyllnad
med mulljord, grus och inslag av ferrokalk ner till cirka 1–2 meter med underliggande
lera. Vid framtida byggnation kan hantering av överskottsmassor och kontroll under
byggtid krävas, men den samlade bedömningen är att inte hälsobaserade riktvärdena
inte överskrids och inga akuta åtgärder behövs i dag.

Frigg 1

Frigg 1 bedöms motsvara känslig markanvändning. I den ytliga jorden finns förhöjda halter av polyaromatiska kolväten och metaller, uppmätta över känslig markanvändning och för enstaka parametrar över mindre känslig markanvändning. Djupare jord ligger under både platsspecifika och hälsobaserade riktvärden. Marken består av fyllnad (mulljord, grus, inslag av ferrokalk) ned till cirka 1–2 meter med underliggande lera. Området är en gräsyta/idrottsplan och risken för människors hälsa bedöms som liten så länge ytan förblir öppen gräsyta. Vid markarbeten rekommenderas att den översta jorden byts ut lokalt där halterna är högst och att miljökontroll görs under arbetet. Vid framtida byggnation kan åtgärder behövas där höga halter påvisats. Inga akuta behov av aktiva åtgärder bedöms föreligga i dagsläget.

Torpa 1:2 (Torpagärdet)

Fastigheten bedöms motsvara känslig markanvändning. I jorden har polyaromatiska kolväten, bly och kobolt uppmätts över riktvärdet för känslig markanvändning, och enstaka värden över nivån för mindre känslig markanvändning. Kobolten i leran ligger ofta nära det platsspecifika riktvärdet och under det hälsoriskbaserade riktvärdet, vilket tyder på naturliga halter och att generella åtgärder inte behövs. Vid en provpunkt nära idrottsplan och skolgård är kobolt dock över platsspecifikt riktvärde; där rekommenderas att byta ut den översta jorden eller anlägga växtbäddar med ny jord för stadsodling. Övriga föroreningar bedöms inte ge betydande risk och inga akuta åtgärder krävs. Marken består av mulljord över lera och på vissa ställen ytligt berg (ingen fyllnad). För planerad stadsodling på Torpa 1:2 rekommenderas åtgärder vid provpunkterna 25MS10 och 25PG02.

Åtgärder rörande planförslaget

Innan avhjälpande åtgärder/sanering utförs ska en anmälan om avhjälpandeåtgärder upprättas och godkännas av tillsynsmyndigheten, Vänersborgs kommuns miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

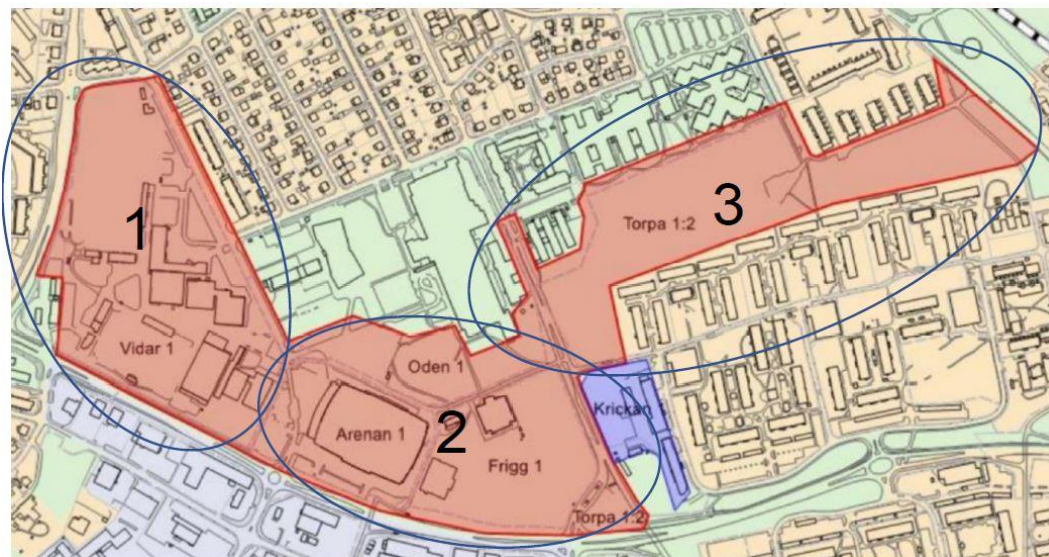
Planbestämmelser avseende avhjälpandeåtgärder/sanering införs på fastigheterna Frigg 1 och Torpa 1:2 för att säkerställa korrekt masshantering samt att oacceptabla miljö- och hälsorisker i samband med exploatering/byggnation hanteras anständigt. Planbestämmelsen *sanering ska göras vid anläggande av åtgärder som inryms inom stadsodling samt idrott och lek, [m₁]*, införs på Torpa 1:2 och planbestämmelsen *startbesked får inte ges för byggnation förrän föroreningarna har avhjälpats till nivå som medger planerad markanvändning, [a₂]*, införs på Frigg 1.

I riskbedömningen rekommenderades planbestämmelser angående markföroreningar för Oden 1. Skälet var att planbestämmelsen för stadsodling, [L₁], fanns reglerad. Inför antagandet har markanvändningen tagits bort på den nämnda fastigheten. Därför är bedömningen att Oden 1 inte behöver någon särskild planbestämmelse för reglering av markföroreningar.

Markförhållanden och hydrologiska förhållanden

Jordarterna inom planområdet domineras av glacial lera med vissa partier av urberg i den södra och nordöstra delen. Jorddjupet varierar från noll till 20 meter. Genomsläppligheten bedöms variera från låg till hög samt förutsättningarna för dagvattnet anses

vara god i de västra delarna. Det finns inte några belägg för risker angående skred, sättningsskador och påverkan på värdefull vegetation. I den geotekniska utredningen har planområdet delats in i tre delområden.

Översiktlig karta över området med de tre delområdena. Källa: Bohusgeo AB

I område 1 är det totala sonderingsdjupet mellan två och nio meter. De jordlager som finns bedöms utgöras av fast ytlager, lera och friktionsjord som är vilande på berg. Det fasta ytlagret är av silt eller fyllning av sand. Det underlagras av torrskorpesilt och/eller torrskorpelera. Tjockleken varierar mellan två och fyra meter. I jordlagret förekommer också humusjord. På nio meters djup påträffades det lera.

I det andra området var sonderingsdjupet mellan två och 24 meter. Jordlagren som finns i området är fast ytlager, fyllningar, lera och friktionsjord som är vilande på berg. Det fasta ytlagret är främst av grus och sand eller av slit och torrskorpelera. Fyllningarna förekommer runt byggnaderna inom området. Lera finns mellan tio och 24 meter djup under markytan. I den nordöstra delen i område 2 saknas det lera. Leran i det andra området bedöms vara högsensitiv och delvis kvick. Bergsnivån är mellan tio och 22 meter under markytan.

I områdena 1 och 2 är det väl-dränerat och i samband med nederbördsrika perioder bedöms grundvattennivån stå något högre än dräneringsnivån. I de delar av områdena 1 och 2 som är odränerade är bedömningen att grundvattennivå kan stiga med 0,5 - 1 meter under markytan när det är nederbördsrikt. Vid torra perioder sjunker grundvattennivån med 2 - 3 meter under markytan.

I område 3 är sonderingsdjupet mellan 0,5 och åtta meter. Jordlagret här utgörs av fast ytlager, lera och friktionsjord som är vilande på berg. Det fasta ytlagret utgörs av humushaltig silt och underlagrad av en siltig torrskorpelera. Tjockleken varierar mellan två och tre meter. Silten är tjällyftande och starkt flytbenägen. Det finns lera mellan fyra och 7,5 meters djup under markytan. I begränsade partier saknas det lera. Den är i regel siltig. Grundvattennivån i område 3 bedöms ligga ca 0,5 meter under markytan. Vid nederbördsrika perioder är bedömningen att den kan stiga till strax under markytan, men i samband med torra perioder sjunka till 2 - 3 meter under markytan.

Grundläggning

Gällande släntstabiliteten är bedömningen att nuvarande förhållanden är tillfredsställande. Det är val av grundläggning som avgör hur mycket marken kan belastas. Vid anläggande av byggnader kommer det krävas kompletterande undersökningar för att säkerställa vilken grundläggningsmetod som lämpar sig bäst. Dock kan lättare byggnader som inte är känsliga för sättningar alternativt konstrueras för att tåla viss sättning grundläggas direkt på marken. För mer fördjupad information om geoteknik och hydrologiska förhållanden läs *PM geoteknik*.

Teknik

Teknisk infrastruktur

Planområdet ligger inom verksamhetsområde för teknisk infrastruktur. Det finns tillräcklig kapacitet för att klara den planerade utbyggnaden som möjliggörs av planförslaget.

Till den nya byggrätten vid Torpavägen och på Torpagärdet kommer krävas en utbyggnad av det befintliga nätet. Utbyggnad påverkar inte kapacitet negativt utan det ska finnas tillräckligt för att möjliggöra byggnation vid Torpavägen.

Elektricitet

Framöver kommer Vattenfall behöva byta ut markkablarna inom plan- och närområdet. Tanken är att dragningen kommer att ske längs Gropbrovägen. I samband med den utbyggnaden finns det möjlighet att anlägga den nya gång- och cykelvägen som kommunens gatukontor planerar för samt längs Brätte- och Torpavägen. Den mindre dragningen i den västra delen av planområdet är till ett befintligt nätskåp. Dragningar av markkabel kommer utföras i och med utveckling av el-laddstolpar på bensinstationens fastighet.

De nya dragningarna säkerställs med u-områden inom kvartersmark och via allmän platsmark, [PARK], [NATUR] och [TORG]. Vid byggnation får en översyn göras i projekteringen om det krävs omdragningar av befintliga markkablar. Kostnaden för flytten ansvarar exploitören för.

Tekniska anläggningar

På plankartan markeras tekniska anläggningar med ett u-område samt prickmark för att säkerställa dess läge inom kvartersmark. Inom planområdet finns det tre tekniska anläggningar. De är för fjärrvärme och elektricitet.

De säkerställs på plankartan med planbestämmelsen [E] och [E₁], teknisk anläggning.

Fjärrvärme

Inom planområdet finns det ledningar för fjärrvärme och två tillhörande tekniska anläggningar. Inom planområdet kommer det krävas flytt av ledningar för att genomföra planförslaget. Samråd har skett med Vattenfall Värme. De ser inga hinder med flytt utan det är en kostnadsfråga som byggherren/exploitören får ansvara för.

Förslag till nya u-områden finns i plankartan. Det finns möjlighet att anlägga fjärrvärme inom allmän platsmark.

Service

Direkt anslutande i norr finns det skolverksamheter från grundskola till gymnasium. I bostadsområdet Torpa som ligger söder om Torpagärdet finns det två förskolor i de östra delarna. Söder om Gropbrovägen finns det ett verksamhetsområde med snabbmatsrestaurang, livsmedelsbutik, verkstäder och övriga verksamheter.

I planförslaget finns det möjligheter att skapa olika sorters verksamheter såsom restauranger, caféer, kiosk, träningsanläggningar, övriga verksamheter inom hälsa och service, kulturella och religiösa samlingslokaler, minilivs m.m.

Trafik

Gata

Planområdet är en viktig målpunkt i Vänersborg som har fler aktiviteter och evenemang utöver föreningslivet och de idrottsrelaterade händelserna. Därför är trafikfrågan en av de viktigaste aspekterna under arbetet med detaljplanen.

Inom planområdet finns det fyra lokalgator; Torpavägen (bussgatan), Brättevägen, Nämndemansgatan och Lagmansgatan. Det är Torpa- och Brättevägen som trafikeras mest inom det aktuella området. På Torpavägen går det enbart kollektivtrafik, men är ofta trafikerad. Förutom kollektivtrafiken används vägområdet också av gång och cykel. Torpavägen är en viktig länk i cykelnätet och kollektivtrafiken. Brättevägen är trafikerad av bilar, bussar, transporter, mopeder, cyklister och gångtrafikanter. I och med öppnandet av Kretsloppsparken har den blivit en genomfartsled, vilket har märkts av på den ökade mängden fordon som trafikerar varje dag. Det har lett till en minskad trygghet för de som rör sig i området. Det har också blivit svårare för föräldrar att lämna av sina barn snabbt för att slippa åka in på parkeringen samt en ökad otydlighet vad som är bilväg och G/C-stråk och högre hastigheter.

Direkt i anslutning till planområdet finns de större vägarna Gropbrovägen i söder och Edsvägen i väster.

Översiktligkarta med de nämnda gatorna. Källa: Vänersborgs kommun

Planförslaget kommer därför möjliggöra för ökade säkerhetsåtgärder såsom torgbildningar över Brätte- och Torpavägen för att öka tryggheten för gång- och cykeltrafikanterna. Åtgärden möjliggör också för hastighetssänkningar och en bättre tydlighet för fotgängare och cyklister. På Brättevägen finns det också möjlighet att anlägga angöringsplats för mindre fordon så att föräldrar kan släppa av sina barn och ungdomar på ett tryggt sätt när de ska till sina fritidsaktiviteter.

Nämndemans- och Lagmansgatan kommer ej påverkas av detaljplanens genomförande.

Gång- och cykelväg (G/C-väg)

G/C-vägarna kommer att tydliggöras i och med planförslaget. I dagsläget är det otydligt mellan de olika trafikslagen samt att det kommer bilar och bussar på G/C-vägarna samt föräldrar lämnar barn och unga på platser som inte är för parkering eller angöringsplats. Det har också hänt att cyklister hamnar inom vägområde för bilar och bussar samt parkeringar för att komma till närmast cykelbana.

I planförslaget används de befintliga stråken med vissa undantag för att öka säkerheten. Ett exempel på det är öster om arenan samt längs med. I planförslaget har G/C-vägen dagits längre österut än vad det är idag för att minska risken för kollision med ismaskinerna som lastar av isen/snön utomhus på fastigheten Frigg 1, se illustration nedan.

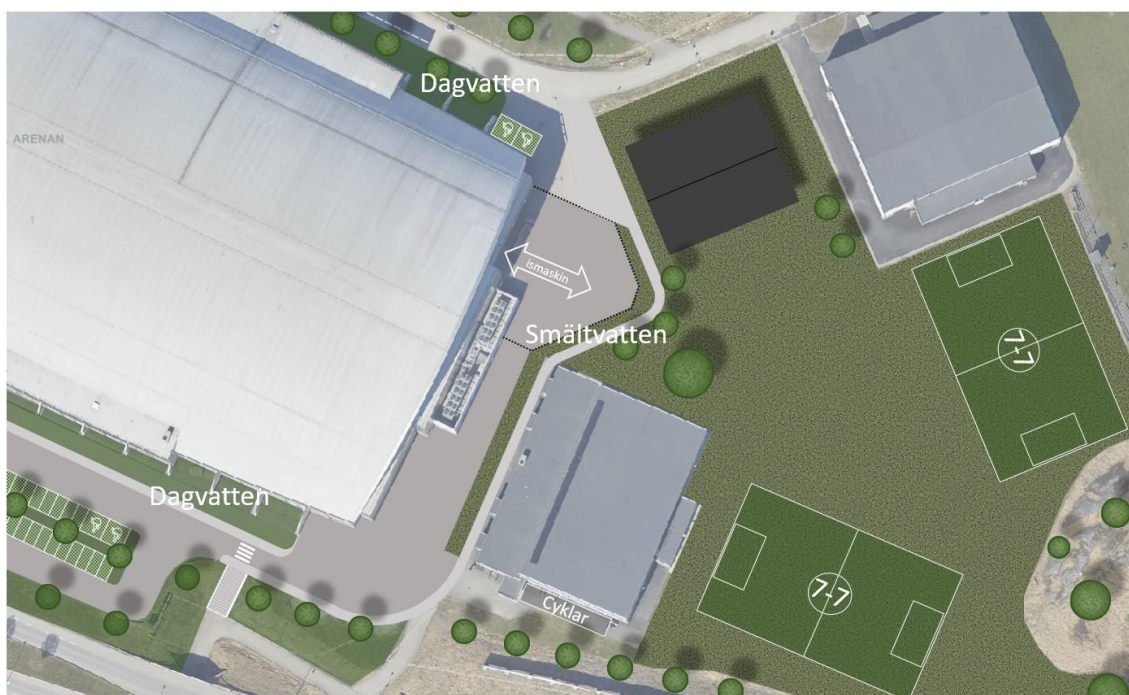
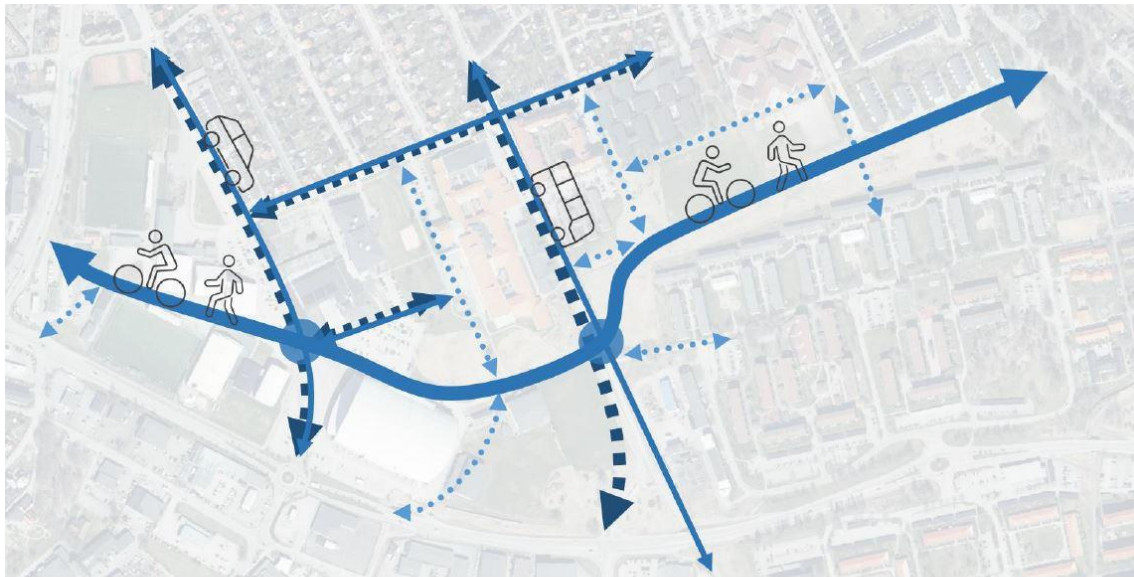
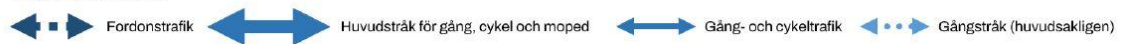

Illustration över den nya dragningen av G/C-vägen mellan arenan och rugbyn. Källa: Vbgs kommun

Längs arenan har G/C-vägen dragits söderut för att skapa mer utrymme för parkmark, eftersom den gröna länken är viktig för sammankopplingen av sportcentrum och Torpagärdet. I genom hela planområdet kommer det att gå ett genomgående G/C-stråk för att öka tillgängligheten och närheten till de olika aktiviteterna.

TECKENFÖRKLARING

Översiktlig karta med stråken visuellt utritade. Källa: Utvecklingsprogram

Parkering

Dagtid- och evenemangparkering

Idag finns det totalt 687 parkeringsplatser inom planområdet. Av dessa använder Torpaskolan 34 parkeringsplatser, Birger Sjöberggymnasiet 56 parkeringsplatser och Marirovägens förskola 30 parkeringsplatser. Inom resterande delen av sportcentrumområdet finns det 527 stycken parkeringsplatser. Parkeringsplatserna ägs av Vänersborgs kommun. Samtliga parkeringsplatser kan användas vid evenemang som inte är på dagtid, eftersom skolverksamheterna har sina förbestämda parkeringsplatser. Trots att det finns över 650 parkeringsplatser är det fullt vid större evenemang. Vid evenemang samordnar därför kommunen parkering i närområdet som exempelvis på Tengrenstorps industriområde söder om planområdet, vilket kommer ske fortsättningsvis. Parkeringsfrågan är en knäckfråga, eftersom vid evenemang krävs det samordning för att möjliggöra parkering för besökarna. När det inte pågår evenemang är det stora outnyttjade ytor, vilket medför svårigheter att kunna göra exakta beräkningar av ett rimligt antal parkeringsplatser i princip omöjligt. Dessutom kan de outnyttjade ytorna medföra en ökad otrygghet för de som rör sig i området på eftermiddagar, kvällar och nätter. Kommunens bedömning är att inte skapa ytterligare parkeringsplatser utan vid specifika tillfällen samordna med stadsdelarna i närområdet. De befintliga parkeringsplatserna är mer än tillräcklig för den dagliga verksamheten. Parkering säkerställs i planförslaget inom markanvändningen för besöksanläggning, [R].

Parkering inom den nya byggrätten öster om Torpavägen finns möjligheter att anlägga parkering inom planbestämmelsen [R], besöksanläggning. På fastigheten Frigg 1 är det aktuellt med en etablering, vilket medför att verksamheten ordnar med parkeringen själva inom sitt verksamhetsområde/nybildad fastighet.

Planförslaget skapar möjligheter att utforma snabba lämnings- och hämtningsytor för föräldrar att hämta upp sina barn och ungdomar. Det kommer också finnas möjlighet för transporter till verksamheterna inom planområdet att parkera och lasta av. Det kommer möjliggöras för handikapparkeringar öster om Arenan för att säkerställa planområdets

tillgänglighet. Trafiken till sportcentrum kommer att ske norr om arenan för att säkerställa att den motoriserade trafiken inte stör ishanteringen från Arenans östra sida.

Parkering för busstrafik

Idag finns det tio stycken parkeringsplatser för bussar. Åtta stycken direkt söder om Idrottshuset och två stycken längsgående den norra sidan av arenan. Planförslaget möjliggör för bussparkering inom kvartersmark. Norr om Arenan finns det möjligheter för flera bussar att parkera.

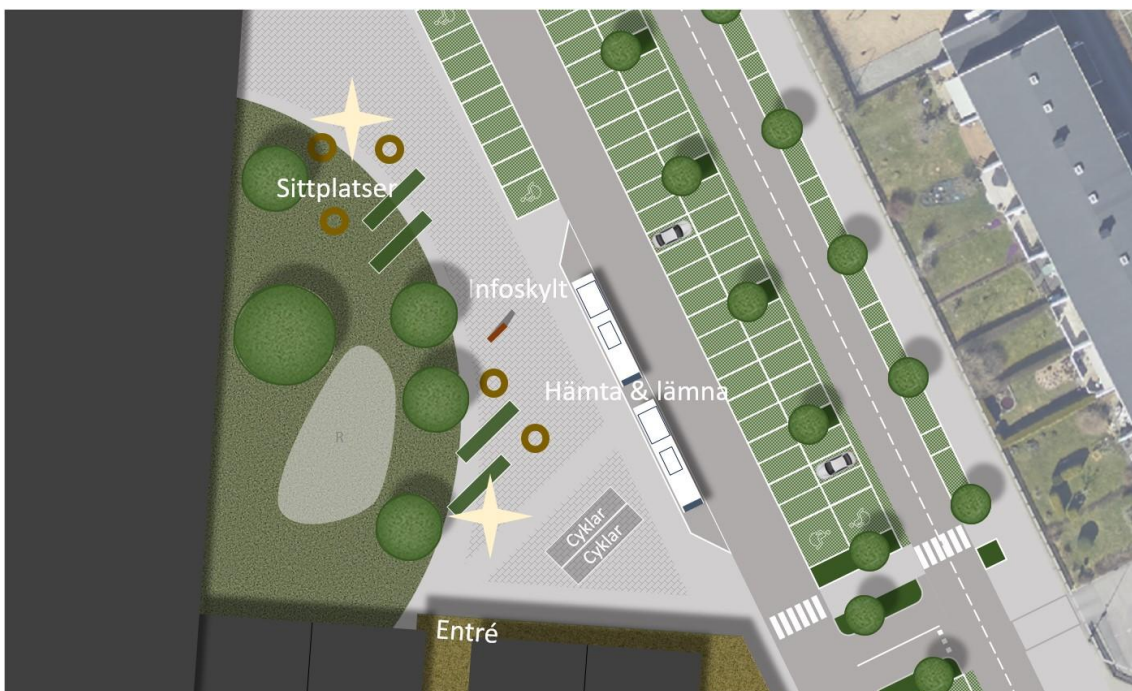
Bussangöring norr om Arenan. Källa: Vänersborgs kommun

Inom samma område finns det dessutom möjligheter att anlägga ett parkeringshus istället för markparkering, se illustration nedan.

Parkeringsmöjligheter norr om Arenan. Källa: Vänersborgs kommun

Vid Idrottshuset finns det möjligheter att utforma parkeringsytan med angöringsyta för snabb hämtning och lämning av passagerare. Vid genomförandet av planförslaget kan det ske vissa modifieringar utifrån den utformning som bebyggelsen/delområdena får i projekteringskedet. I användningen [TORG] får tillfälliga transporter samt lämning och hämtning av busspassagerare (träningsspelare till ishallen t.ex.) ske. Planförslaget möjliggör för detta.

Angöringsyta vid Idrottshuset. Källa: Vänersborgs kommun

Kommunens parkeringsnorm

I Vänersborgs kommuns finns det en gällande parkeringsnorm som säger att antal parkeringsplatser för besöksanläggningar är styrd utifrån träningsanläggningarnas bruttoarea (BTA). Det är den sammanlagda ytan på alla våningar ut till utsidan av ytterväggen. Det finns inget bestämt antal parkeringsplatser per BTA utan det får utredas vid projekteringen vid genomförandet av detaljplaneförslaget. Utöver parkeringar för fordon ska det också finnas parkeringsmöjligheter för cykeltrafiken. Det finns inga bestämda riktvärden för cykel, men den ska vara lättillgänglig och utformas så att den ger ett bra stöd och cykeln kan låsas fast.

Cirka 5%, dock minst en, av antalet parkeringsplatser inom område för besöksanläggning ska vara anpassad för rörelsehindrade med särskilt parkeringstillstånd. De ska förläggas nära entréerna och miljön runtomkring ska vara tillgänglighetsanpassad.

De värden som anges är enbart riktvärde som ska uppfattas som ett lägsta krav. Sedan finns det sätt att sänka riktvärdet t.ex. med samnyttjande av parkeringsplatser, vilket sker i dagsläget inom planområdet i och med att skolverksamheterna nyttjar en del av parkeringsplatserna inom en bestämd tidsperiod på dygnet.

Ett område för parkeringsplatser behöver inte enbart vara en öppen asfaltyta utan den kan göra nytta gällande dagvattenhanteringen. Det finns olika sorter och utformningar på markmaterial som kan bidra till naturlig rening av dagvattnet.

Angöringsplats längs Edsvägen

Idag finns det angöringsplatser utanför Arenan längs Brättevägen och vid A-hallen. För att använda dem krävs det att bussar och bilar kör in i området, vilket skapar ytterligare tung trafik på vägen. I planförslaget möjliggörs det för ytterligare angöringsplats längs Edsvägen; norr om bensinstationen. Förslaget som finns är en angöringsyta som är 65 meter lång och nio meter bred, inklusive G/C-väg. Utrymmet räcker för två bussar. På så vis slipper bussarna åka in i sportcentrumområdet och släppa av besökare. Meningen är inte att bussarna ska parkera på angöringsplatsen utan de ska släppa av besökarna för att sedan komma tillbaka och hämta upp dem. Angöringsytan kommer ingå i sportcentrums västra entré, vilket kommer vara en viktig knutpunkt i och med kollektivtrafiken, torgbildningen samt befintliga verksamheter och nya etableringar.

Angöringsyta längs Edsgatan och sportcentrum västra entré. Källa: Vänersborgs kommun

Trafik till föreslagen besöksanläggning vid Torpavägen

Vid Torpavägen finns det ett område direkt öster som möjliggörs för besöksanläggning, [R]. Idag används Torpavägen enbart av kollektivtrafiken och tanken är att det kommer fortsättningsvis vara så med planbestämmelsen [GATA]. Därefter kommer specificeringen av vägens användning, kollektivtrafikväg, styras med lokala trafikföreskrifter. För att nå byggrätten kommer det finnas en in- och utfart från Flanaden som idag är en G/C-väg. Vägen kommer att breddas för att säkerställa körtrafiken till den nya byggrätten med en G/C-väg vid sidan av. Förslaget till den nya in- och utfarten till den nya byggrätten har anpassats efter gällande detaljplan, 1580K-129, och den nya detaljplanen för Krickan 1.

Fysisk miljö och gestaltning

Planområdet är cirka 28 hektar stort och består av olika användningsområden och topografi. I den västra delen ligger bensinstationen och sportcentrum, i öster Torpagärdet och mellan dessa två ligger Torpavägen.

Den västra delen – sportcentrum och bensinstationen

Den västra delen är ett stort asfalterat verksamhetsområde med träningsanläggningar, kontor, utomhusplaner och bensinstation. Det finns några få gröna kilar, men märks knappt av i det stora området. Det finns också fornlämningar i form av skålar och boplatser. Träningsanläggningarna är storskaliga byggnader som liknar lådor. De är uppbyggda med olika material som trä, tegel och plåt. Arenan och Tennisklubbens anläggning har en rundad form på taken. Mellan träningsanläggningarna och utomhusplanerna är det stora tomma och asfalterade ytor. Några av dessa ytor används som parkering, men inte i någon större utsträckning. Det finns mycket outnyttjad yta mellan parkering och träningsanläggningarna, träningsanläggningarna och utomhusplanerna samt mellan träningsanläggningarna. Placeringarna av träningsanläggningarna har skapat smala gränder och andra otrygga platser, vilket inte är optimalt ur trygghetsaspekten.

Fotografier på sportcentrum. Källa: Vänersborgs kommun

Planförslaget möjliggör för högre bebyggelse än vad det är i dagsläget. Total- och nockhöjderna är olika beroende på vart i sportcentrum det är, eftersom den nya bebyggelsen ska anpassa sig till det som är befintligt som bostadsbebyggelsen, infrastrukturen och stadsbilden. De höjder som möjliggörs för är mellan 6–30 meter i nockhöjd. Planförslaget kommer inte reglera utseendet på bebyggelsen, eftersom den kan förändras med tiden. Utan det är något som kommunen, som fastighetsägare, får arbeta med framöver för att kunna skapa förutsättningar för en estetiskt attraktiv miljö. Trots det finns det tankegångar om att kunna nyttja träningsanläggningarnas tak (om de är platta) som utomhusplaner som exempelvis multiarena och basketplan. Det finns önskemål att på de byggnader som är lägre ska ha gröna tak, medans de högre skulle kunna ha solcellsanläggningar. Till planförslaget har ett program, *Utvecklingsprogram*, upprättats för att beskriva hur utemiljön kan utformas, men också för att arbeta med trafiksäkerheten och ökad trygghet i området. Det har varit de två stora frågorna att hantera under detaljplannearbetet. Utifrån dialogerna som kommunen har genomfört under arbetets gång har trafikfrågorna varit en del av otryggheten som många känner när de besöker planområdet. Därför möjliggör planförslaget en torgbildning över Brättevägen för att säkerställa gångtrafikanternas och cyklisternas säkerhet. Torgbildningen medför också att sportcentrum känns som en enhet istället för delområden som det känns i dagsläget. Funktionen är densamma som på Torpavägen, som ni kan läsa mer om nedan.

I planförslaget har det också möjliggjorts för ett större torg vid den västra entrén till området. Tanken med det torget är att det ska vara inbjudande, plats för de olika entréerna till träningsanläggningarna, caféer, sportshop etc. Det ska även finnas möjlighet till uteserveringar. En plats med liv och rörelse som kan ta emot en större mängd människor samtidigt vid större evenemang. Trots att det möjliggörs för torg ska det inte finns några hinder för transporter eller bussar som tillfälligt ska lasta av. Utan torgbildningarna utformas så att flera funktioner ska fungera i samklang med varandra.

Illustration över torgytan. Källa: Vänersborgs kommun

Bensinstationen består av en asfalterad yta med drivmedelsanläggningar och lastningszoner. Det finns en grön remsa som går längs Eds- och Gropbrovägen. Den används idag som marknadsföringsplats, men det finns några få träd. Handelsbyggnaden på fastigheten är ett enplanshus som består av tegel och plåt. Det finns också anläggning för att tvätta bilar; automattvätt och göra det själv. Den totala bebyggda ytan är 672 kvm.

Planförslaget ger möjligheter för bensinstationen att utveckla sin verksamhet med en byggrätt på 800 kvm. Det möjliggörs även byggnation för ytterligare ett våningsplan på handelsbyggnaden. Planförslaget tillåter en totalhöjd på åtta meter. Dagens högsta nockhöjd är 5,60 meter. På fastigheten reduceras prickmarken för att kunna möjliggöra elektrifiering som drivmedel. Då krävs det ytterligare tekniska skåp. Placeringen är inte bestämd utan det kommer att ske med bygglov när det är aktuellt.

Den befintliga bensinstationen. Källa: Vänersborgs kommun

Norr om bensinstationen, längs Edsvägen, står det åtta äldre träd som kan anses vara bevarandevärda. På andra sidan av Edsvägen finns det likartade träd. De är dock färre, men det finns en känsla av allé. Det finns också ett bevarandevärd träd vid entrén till Vänervallen. Dessa träd tillsammans med de befintliga träden i sportcentrumsområdet kommer att säkerställas i plankartan med bestämmelsen [PARK], skyddsbestämmelser [träd₁] och rörande trädfällning, [a₁].

De bevarandevärda träden. Källa: Vänersborgs kommun

Längst österut av sportcentrum ligger en testanläggning som Birger Sjöbergsgymnasiet använder. Den är till för elprogrammet som har riksintag, vilket ställer vissa krav på storleken av testanläggningen. De master och nätstationer som finns inom testanläggningen idag är tio respektive två meter i totalhöjd. Testanläggningens storlek och utformning kommer att förändras i och med planförslaget. Dialog med skolan och programansvarige har skett för att få in deras synpunkter på den nya utformningen. En del av dagens anläggningar kommer hamna utanför den nya gränstragningen av testanläggningen. De kommer i och med utbyggnaden av testanläggningen flyttas in.

Illustration över testanläggningen utformning och torget kring Torpavägen. Källa: Vänersborgs kommun

Testanläggningen. Källa: Vänersborgs kommun

Den östra delen – Torpagärdet

Torpagärdet är idag ett vildvuxet gärde med träd och buskage som har fått växa fritt. Det är både barr- och lövträd som växer på platsen. Det finns också några större blommande buskar. Under sommaren är det högt gräs som inte slås ner. De få som använder

gårdet använder det som genväg till skolorna som ligger direkt norr om. Det finns upp-trampade stigar som används dagligdags. Längst österut på gårdet finns det en yta som tas hand om av kommunen. Ytan kan användas som fotbolls- och brännbollsplan. Det finns också en yta för bollspel söder om Torpaskolan och Silvertärnan. På Torpagårdet finns det ytterst få ställen för skugga. Det är vid träden som växer fritt annars är det en öppen yta som är helt solbelagd. Torpagårdet är lite kuperat. Tanken är att Torpagårdet ska utvecklas till en stadspark, läs mer i *Utvecklingsprogrammet*.

Torpagårdet. Källa: Vänersborgs kommun

Illustration över del av stadsparken på Torpagårdet. Källa: Vänersborgs kommun

Parkområdena längs Marierovägen tas om hand av kommunen. Här finns större lövträd som växer tillsammans med gräsmatta. Det finns många platser med bra skuggmöjligheter. G/C-stråket används flitigt och är en del av Vänersborgs cykelnät. Längst ner ligger en parkeringsyta som skolpersonalen använder sig av under dagtid, men det finns också utrymme för stadsparken Torpas besökare framöver.

G/C-vägen längs Marierovägen. Källa: Vänersborgs kommun

Det är med fördel ekologiskt och ekonomiskt att nyttja de träd och buskar som finns till framtida utveckling av stadsparken Torpa. Många av träden har etablerat sig och de befinner sig på den östra delen på gårdet. Grundtanken med Torpagärdet är att det ska utvecklas två karaktärer. En som är naturlig och den andra som är mer planerad med olika aktiviteter. Läs mer i programmet *Utvecklingsprogram*.

Torpavägen

Torpavägen ligger mellan sportcentrum och Torpagärdet som en barriär. Vägen är idag tio meter bred, varav sex (6) meter är G/C-väg. Torpavägen används som kollektivtrafikgata och G/C-väg. För att gå över vägen finns det ett ljus- och skyltsystem som lyser när lokaltrafiken kommer till korsningen mellan sportcentrum och Torpagärdet vid Flanaden. På Torpavägen finns det två busshållplatser och de ligger vid vårdcentralen i den norra delen av vägen och Torpa centrum längst söderut.

Torpavägen söderut. Källa: Vänersborgs kommun

Vid vägen, på västra sidan, finns det en teknisk anläggning för fjärrvärme och Birger Sjöbergsgymnasiets testanläggning för elprogrammet. På den östra sidan är det Torpagärdet som är direkt angränsande med den vildvuxna karaktären.

Planförslaget möjliggör för en torgbildning över Torpavägen för att länka samman Torpagärdet och sportcentrum och för att skapa en naturlig inbromsningseffekt på kollektivtrafiken. Åtgärden ska skapa en knypunkt för kollektivtrafiken och minska barriärefekten som Torpavägen har i dagsläget. Torget och möjliggörandet av handel, träningsanläggning, övrig barn- och ungdomsverksamhet, café, kiosk, uthyrning av cyklar etc. direkt öster om Torpavägen skapar bättre förutsättningar för ökad rotation i plan- och närområdet samt mer liv och rörelse. Mer om utvecklingen av Torpavägen finns i programmet *Utvecklingsprogrammet*.

Illustration över torgbildningen och den nya knutpunkten vid Torpavägen. Källa: Vänersborgs kommun

Det fortsatta arbetet med den fysiska miljön och områdets gestaltning

Planområdet används en hel del, men det rör sig inte mycket folk. De som använder sig av området befinner sig främst i sportcentrum. De parkerar bilen eller barn och unga blir avsläppta av sina föräldrar, går in och tränar, går ut till bilen och åker hem. De rör sig inte i resten av området. De som rör sig i området till fots eller med cykel är de närboende. Utöver det rör sig enbart ett fåtal människor i planområdet.

Planförslaget skapar förutsättningar att utforma ett stort aktivitets- och rekreationsområde med en attraktiv miljö som lockar människor till platsen. En miljö som är upplevelserik, återhämtande, mysig, lek- och fantasifull samt pedagogisk, vilket skapar förutsättningar att vilja befinna sig i området under en längre tid. Vid projektering är det väsentligt att de negativa påverkningarna som kan uppstå på växt- och djurlivet hanteras för att säkerställa dessa värden som finns inom planområdet. För att kunna möjliggöra detta och vara ett stöd i det fortsatta arbetet med planområdet utformades programmet *Utvecklingsprogram*. Detta arbete kommer vara en vägledning till det fortsatta arbetet med området tillsammans med BKA och kommunens arbete med medborgarlöftet och brottsförebyggande arbetet (BRÅ). För att kunna implementera principerna och skapa ett attraktivt område med sportcentrum och stadspark Torpa krävs det ett arbetssätt i kommunen som överskrider verksamhetsgränserna.

Inför granskningen har sol- och skuggstudier utförts för att analysera de önskade åtgärdernas påverkan på omgivande bebyggelse. Analysen utgår från vårdagjämningen, midsommar och höstdagjämningen. Under vårdagjämningen skuggas inga byggnader av de föreslagna åtgärderna till kl. 15.00. Från 17-tiden når skuggorna fasaderna på bebyggelsen längs Brättevägen.

T.v. visar skuggförhållanden 20 mars kl. 09.00. T.h. visar skuggförhållanden från kl.17.00. Källa: Vänersborgs kommun

Vid midsommar står solen högt, vilket resulterar i inga långa skuggor. Ingen bebyggelse skuggas av den föreslagna exploateringen.

T.v. visar skuggförhållanden 21 juni kl. 09.00. T.h. visar skuggförhållanden från kl.19.00. Källa: Vänersborgs kommun

Under höstdagjämningen skuggas ingen närliggande bebyggelse av de föreslagna exploateringarna till 17-tiden.

T.v. visar skuggförhållanden 22 september kl. 09.00. T.h. visar skuggförhållanden från kl.17.00. Källa: Vänersborgs kommun

Utifrån analysen är kommunens bedömning att de önskade åtgärderna inte påverkar närliggande bebyggelse negativt. För hela studien se tillhörande sol- och skuggstudie.

Idrottshusets kulturhistoriska värden

Idrottshuset uppfördes 1964 som en tydlig representant för den tidens samhällsutveckling, arkitektur och idrottspolitik. Det är en anläggning som består av fyra byggnadskroppar med olika funktioner och ett typiskt funktionalistiskt koncept som går ut på att form följer funktion. Byggnadskomplexet har främst samhällshistoriska och lokalhistoriska värden men även vissa arkitektoniska värden.

Idrottens utveckling i Sverige är starkt kopplad till politiska beslut så som förkortad arbetstid som resulterade i utökad fritid och folkhemsrörelsen där det strävades efter ökad livskvalitet och hälsa. Under rekordårens ekonomiska tillväxt byggdes många idrottsanläggningar för att locka arbetskraft till städerna. Medfinansierare var privata bolag och kommuner som ville ge möjlighet till en god fritid åt invånarna. Kommunanslagen

ökade under 1960-talet för att sedan tredubblas under 1970-talet. Under efterföljande decennier minskade anslagen i och med den försämrade världsekonomin och underhållet av dessa byggnader har blivit lidande till följd av detta.

Den största byggnaden, det så kallade A-huset, är idrottshallen med det kännetecknande välvda taket. Den nya tekniken att bygga välvda takstolar av limträbalk som kom under 30-talet gjorde det möjligt att uppföra idrottshallar till en billigare kostnad.

Idrottshuset med tillhörande utbyggnader. Källa: Vänersborgs kommun

B-huset är en långsmal tvåvåningsbyggnad innehållande bland annat omklädningsrum, duschrum, två idrottshallar, och en bowlinghall. Den har en modernistisk arkitektur med tydliga inslag av 1960-tal där det obefintliga takutsprånget och de långa fönsterbanden med understycken dominerar intrycket på byggnadens framsida. Gavlarna har kvar sin ursprungliga tegelfasad och formen kännetecknas starkt av takets inåtvända takfall. I den sparsmakade arkitekturen blir takets brutna, asymmetriska form ett av de mest betydelsefulla dragen. Likaså blir den lilla entrén till källarplan med vinklat skärmtak starkt bidragande till byggnadens individuella formspråk. Detaljer så som trapppräcken och stolpar som bär upp skärmtaken är smäckert utförda i valsat svart smidesjärn. Fasaderna är kraftigt förändrad och försedd med korrugerad gul och vit plåt.

Den mindre byggnaden som benämns som D-huset är avsedd för administration har samma formspråk som B-huset med brutet inåtvänt tak i asymmetrisk form. Denna byggnad har däremot kvar den mörka plåt som markerar taket runt om byggnaden. Gavlarna är klädda i tegel och den som vetter mot parkeringen har ett konstverk i svartfärgad metall som illustrera olika idrottsgrenar. Fönstren och fasadmaterialet på långsidan är utbytta men formen och de långa fönsterbanden är ännu obrutna.

Dessa tre byggnader hålls samman av en entrébyggnad med stort glasparti längs hela dess framsida. Även den här byggnaden har genomgått förändringar i form av materialbyte till ett modernt skivmaterial, men den har behållit volym, form och uttryck. Entrédörrarna med vindfång och ett större skärmtak har placerats i vinkel och är genom sin

utformning likt entrén till B-huset ett av de individuella uttrycken för byggnadskomplexet.

Entrén på Idrottshuset. Källa: Vänersborgs kommun

Idrottshusets byggnader samspelar mycket väl ihop med radhusen från 1968 som ligger på fastigheten Mimer 30 på andra sidan Brättevägen. Tillsammans bildar Idrottshuset och radhusområdet en miljö som speglar 1960-talets fritid och vardagsliv. Trots att Idrottshuset genomgått vissa förändringar i fasaden har

det kvar sina volymer och mycket av sitt modernistiska formspråk. Byggnaderna bör vid underhåll och eventuella ombyggnationer hanteras varsamt där man beaktar de dominerande raka linjerna och vinklarna som bryter av dessa.

Planförslaget säkerställer de värden som Idrottshuset har via planbestämmelserna k och f₁. Planbestämmelsen k innebär vid en ändring av Idrottshuset ska byggnadens ursprungliga karaktärsdrag hanteras varsamt. Bestämmelsen f₁ innebär att tillbyggnader ska utformas så att nytillkommande delar kan urskiljas som enskilda enheter. Detta skapar möjligheter för kommunen att bevara värdena samt utveckla dem vidare till nästkommande generation, vilket ger tillfälle att bevara den 1960-tals miljö som finns längs Brättevägen tillsammans med radhusen.

Sociala förutsättningar

Trygghet

Arbetet med att minska brottsligheten och öka tryggheten på sportcentrum initierades i slutet av 2017 och har varit ett av medborgarlöftena sedan år 2020. Åtgärder såsom trygghetsvandring och ett fokuserat analysarbete av problemen gav åtgärder som trygghetsröjningar av sly och buskage, klottersanering, förbättrad belysning, utökad öppet hållande av fritidsgårdar och ökad vuxennärvaro. Det har resulterat i att brottsligheten har minskat betydligt och den upplevda tryggheten har ökat. Det verkar att åtgärderna har blivit bestående fram tills dags datum. Trots det är det viktigt att fortsätta utveckla och anpassa området utifrån ett brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetssätt i samverkan med civilsamhället och ansvariga aktörer. Sedan 2021 har Torpagärdet tillsammans med bostadsområdet Torpa, som ligger direkt söder om Torpagärdet, ingått i kommunens arbete angående Delmos för att sedan bli ett medborgarlöfte som kommer att fortskrida till år 2024. Syftet med medborgarlöftet är att öka invånarnas trygghet och minska brottsligheten. Det är främst en samverkan mellan polismyndigheten och kommunen, men andra i samhället kan också vara en del i trygghetsarbetet som exempelvis idrotts- och föreningslivet. Grundpelarna i medborgarlöftet är att skapa och ta vara på engagemang i lokalsamhället, öka samverkan mellan polisen och kommunen, kommunicera brottsförebyggande och trygghetsskapande aktiviteter till allmänheten samt involvera de som bor och vistas i kommunen i det brottsförebyggande arbetet. Detta arbete

avslutades årsskiftet 2024/2025. Trots det sker det fortfarande åtgärder inom Torpa för att säkerställa att åtgärderna blir hållbara i det längre perspektivet.

Otrygghet är en problematik som finns inom planområdet och närmiljön med faktorer såsom stängsel längs Torpavägen, de större ödelagda ytorna på sportcentrum, mindre smala gränder mellan träningsanläggningarna, närmiljöns indirekta påverkan etc. Den känslan medför konsekvenser för samhället, men också för den enskilde individen. Därav är det viktigt att arbeta med trygghetsfrågor för att kunna skapa bra förutsättningar för samhällets alla grupper inom plan- och närområdet. Trygghet och tillit främjar viljan att delta i samhället, vilket kan inskränkas när otryggheten får allt för stort spelrum. Det medför att människor börjar undvika vissa områden och offentliga rum. Otrygghet tidigt i barndomen leder också till tillitsproblem och begränsningar i den personliga utvecklingen, vilket ni kan läsa mer om i *BKA*.

Under detaljplanearbetets gång har det funnits möjligheter för barn och unga att yttra sig om arbetet på sportcentrum och Torpagärdet. Mer om dialogarbetet kan ni läsa i *BKA*. Utöver dialogerna har det också funnits möjlighet att besvara en digital enkät. Enkäten var inte enbart för barn och unga utan det var möjligt för alla i Vänersborgs kommun att besvara den. Totalt var det 162 personer som besvarade enkäten. Flera av frågorna handlade om trygghetsaspekten i planområdet. Några av frågorna var om de kände sig trygga inom planområdet, när på dygnet de kände sig trygga och vilka åtgärder krävs för att kunna känna sig trygga. Utav de som svarade var det en del som kände sig trygga, men många kände sig inte trygga. Den största andelen svarade att de kände sig enbart trygga under dagtid. I fritexterna fanns det dem som skrev att de enbart kände trygghet när de körde bil i området och det fanns dem som inte vågade låta sina barn vara i området på grund av otryggheten. De åtgärdsförslag som inkom för att öka tryggheten var bättre belysning och trafiklösningar, fler vuxna i området, skolidrott, bra utformade promenadstigar, fler saker att göra utomhus, mer polisnärvaro, fartkameror och upprustning av utemiljö. För ytterligare information om enkäten läs gärna *BKA*.

I arbetet med planförslaget har trygghetsfrågan varit en viktig aspekt. I programmet *Utvecklingsprogrammet* har det varit återkommande i principerna som beskrivs. Exempelvis under avsnittet *Liv och rörelse* beskrivs hur en stor variation av aktiviteter som vänder sig till flera åldersgrupper kan medföra en ökad trygghet och likaså kan en bättre planerad belysning, möjliggörande för aktiva bottnar och orienteringsskyltar med trygghetsinformation på flera språk öka tryggheten. Andra förslag till åtgärder som har arbetats in i planförslaget är öppna allmänna ytor som skapar bättre överblick över området, utökade byggrätter för att minimera och eliminera de smala gränderna som finns i dagsläget, tydliga trafiklösningar med torgbildningar över Brätte- och Torpavägen som ska sänka hastigheten på biltrafiken samt möjligheter till ökad rörelse till och från området och tillgänglighet för att öka antalet aktiva ögon.

Barnkonsekvensanalys (BKA)

Tillhörande detaljplanen har en *BKA* upprättats. För att möjliggöra den har kommunen mellan januari och april 2023 genomfört totalt sju dialoger varav en av dem var en digital enkät på tre olika språk, svenska, somaliska och arabiska, för att säkerställa en ökad delaktighet. Dialogerna var primärt riktade till barn och ungdomar, men också vuxna var delaktiga. Inför dialogarbetet upprättades en checklista för att få en överblick vilka frågor som berördes av detaljplanen ur ett barnperspektiv. I checklistan finns det fem arbetsområden med flera frågeställningar som hjälpmedel när planområdet ska analyseras.

De fem arbetsområdena är sammanhållen stad, barnvänliga miljöer och platser, vardagsliv, identitet och trygghet. Några av frågeställningarna som ansågs mer viktiga än andra i denna detaljplan var delaktighet, integration, trygghet, fysiska och mentala barriärer, attraktiva lekmiljöer och vardagsaktiviteter.

Dialogerna skedde inte enbart i närområdets skolor och fritidsgård utan också i centrala Vänersborg för att få reda på vilka som använder planområdet och inte. Även för att få svar på varför de som inte väljer att använda sig av planområdet inte gör det. De svar som kom, oavsett om de bodde i närområdet eller centrala Vänersborg, var att det finns inget att göra och de känner sig otrygga. Några av de som svarade på enkäten skrev att de också kände sig otrygga i sina egna hem samt att de använder de få resurser som finns för att få studiero och umgås med vänner. Det var också något som lärare och fritidspedagogerna berättade. Det uppkom förslag på åtgärder för att minska otryggheten i området. De förslag som kom var att möjliggöra för fler verksamheter så att fler människor kommer till området för att öka besökande människor. På så vis öka rörelserna i området och antalet aktiva ögon, möjliggöra för attraktiva upplevelser och aktiviteter i området, få in andra föreningar så att det skapas en blandning av olika sporter, arbeta för att också mindre föreningar får plats i området samt arbeta med områdets gestaltning och belysning. För att läsa mer ingående om dialogerna som genomfördes och dess resultat läs gärna *BKA*.

I planförslaget har ett flertal förslag till åtgärder arbetats in för att säkerställa att de önskemål och förslag från dialogerna är en del av beslutsunderlaget. De övergripande utgångspunkterna var ökad trygghet, jämlik och aktiv fritid, samspel och attraktiv miljö för alla åldersgrupper. Ur utgångspunkterna har det utkristalliserats mer specifika åtgärder för att kunna tillgodose barnens och de ungas behov. Det har bland annat varit att arbeta med Torpavägen som har ansetts vara en stor barriär i området, utforma platser för lek, aktiviteter och spontanidrott, kunna integrera föreningslivet med spontanidrotten, skapa en miljö som känns inkluderande, öka delaktigheten i utvecklingsprocessen av området, möjliggöra för ökat liv och rörelse i området, utforma miljöer som lockar fler att vilja nyttja området, skapa en trygg och säker miljö för alla, skapa en miljö som passar alla åldersgrupper istället för att fokusera på mindre barn och öka tillgängligheten till området. Detta är något som planförslaget tillsammans med *BKA* och programmet *Utvecklingsprogram* har arbetat med. De åtgärder som föreslås i planförslaget är bättre belysning, torgbildningar över Brätte- och Torpavägen, utökade byggrätter för att minimera och eliminera smala gränder, bättre överblickbarhet över området, ett genomgående och sammanhängande gång- och cykelstråk över hela planområdet som kopplas samman med det befintliga nätet, åtgärder som möjliggör för ökat liv och rörelse på platser som inte är lika aktiv idag och möjligheter att skapa en lärarik och rolig stadspark för alla etc.

Andra konsekvenser

Lokala miljömål

Kommunfullmäktige har den 13 mars 2024 antagit *Miljöstrategi 2030* som utgör lokala miljömål för Vänersborgs kommun. Dokumentet är uppdelat i fyra fokusområden som var och ett rymmer ett antal delmål. Texterna för respektive område beskriver det önskade resultatet av kommunens miljöarbete år 2030. De bör därför läsas som framtidsbilder och inte som beskrivningar av nuläget. I tabellen nedan kommenteras detaljplanens konsekvenser för fokusområden och delmål.

Fokusområde	Delmål	Konsekvenser	Bedömning
Grönskande stad och land	Levande skogar	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Grönskande stad och land	Närodlat och artrikt	Positiv	Utvecklingen av planområdet kommer att öka artrikedomen i och med ökning av gröna stråk i den västra delen som är hårt asfalterat och möjliggörande av parkmiljö i den östra delen. I den östra delen finns det också möjligheter till stadsodling. Läs mer om detta i <i>Grönstrukturplanen</i> och <i>Utvecklingsprogram</i> .
Grönskande stad och land	Hälsofrämjande miljöer	Positiv	Detaljplanen kommer att möjliggöra för ökade hälsofrämjande miljöer. I <i>Funktionsprinciper utemiljö</i> beskrivs möjligheterna med spontanidrott, motionsspår och träningsanläggningar. I <i>Grönstrukturplanen</i> hanteras också frågan. Planen är grunden till <i>Utvecklingsprogram</i> .
Grönskande stad och land	Naturen runt knuten	Positiv	Den närliggande gröna miljön kommer att öka i området kring sportcentrum och Torpagärdet. Läs mer om utvecklingen av grönområden i <i>Utvecklingsprogram</i> .
Grönskande stad och land	Hushållning med naturresurser	Positiv	Den önskade åtgärden är samlad kring befintlig infrastruktur och bebyggelse. Utvecklingen av området kommer att använda sig av det som redan finns och vidareutveckla det.
Vatten i världsklass	Vatten och näringsämnen i balans	Positiv	Planområdet kan anslutas till kommunalt verksamhetsområde för dagvatten samt vatten och avlopp. Förutom det beskriver <i>Utvecklingsprogram</i> att ett öppet dagvattensystem kommer öka det lokala omhändertagande av vattnet. Gröna ytor kommer också vara multifunktionella för att klara av framtida skyfall och dagvatten.
Vatten i världsklass	Vatten att lita på	Ingen	Planen medför inte ökade utsläpp. Åtgärder finns redovisade i <i>Dagvattenutredningen Vänersborg sportcentrum</i> och <i>Grönstrukturplanen</i> .
Vatten i världsklass	Tryggad vattenförsörjning	Positiv	Området kan försörjas med kommunalt vatten.
Vatten i världsklass	Strandmiljöer för fåglar, kreatur och turister	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Vatten i världsklass	Dagvatten renas lokalt	Positivt	Kommunens dagvattenpolicy ska följas. Öppet dagvattensystem kommer att utvecklas inom planområdet. Frågan har också hanterats i <i>Grönstrukturplanen</i> med olika åtgärder och appliceringen av naturbaserad klimatanpassning och i <i>Dagvattenutredningen Vänersborgs sportcentrum</i> .

Trygg miljö för stora och små	Leka och lära	Positivt	Planområdet kommer att utvecklas inom leka och lära. Idag är Torpagärdet oanvänt och öde, vilket kommer att förändras i och med denna detaljplan. Torpagärdet kommer att knytas samman med sportcentrum och bli ett stort aktivitets- och rekreationsområde. Dessutom har en <i>BKA</i> upprättats till detaljplanen som säkerställer barnens och ungdomarnas perspektiv under processens gång, vilket märks i planhandlingarna på olika sätt.
Trygg miljö för stora och små	Kunskapskommun	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Trygg miljö för stora och små	Användningen av farliga ämnen minskar	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Trygg miljö för stora och små	Hållbara inköp	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Trygg miljö för stora och små	Minskat avfall	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Trygg miljö för stora och små	Renare, tystare och säkrare	Ingen	Planområdet finns inom en befintlig stadsmiljö, vilket medför att det redan finns buller i området. I den västra delen är bullret normalt för att området ska kunna fungera med det trafikflödet som finns där. Torpagärdet är lugnare. Idag stoppas bullret för det mesta upp med bostadsbyggnaderna som omsluter gårdet.
Trygg miljö för stora och små	Ozon och strålning	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen
Klimatsmart i alla led	Renare och smartare energi	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Klimatsmart i alla led	Lokalproducerad el	Ingen/positiv	Frågan hanteras inte i det juridiska dokumentet plankartan, men kan bli en del av framtida projektering av planområdet.
Klimatsmart i alla led	Hållbar konsumtion och livsstil	Positiv	Närheten till kollektivtrafik samt vidareutveckling av Torpavägen möjliggör för en hållbar livsstil.
Klimatsmart i alla led	Omställning av transporter och resvanor	Positiv	Cykelmöjligheter och närhet till kollektivtrafik finns, vilket ger möjlighet att göra hållbara resor.
Klimatsmart i alla led	Hänsyn till ett förändrat klimat	Ingen	Större skyfall kan bli en allt större utmaning i ett förändrat klimat, men då marken redan är ianspråktagen blir skillnaden marginell ur ett skyfallsperspektiv. <i>Utvecklingsprogram</i> beskriver också andra lösningar för att ta hänsyn till ett förändrat klimat såsom öppna dagvattensystem och multifunktionella gröna ytor. Mer information finns i <i>Dagvattenutredningen Vänersborgs sportcentrum</i> . Även i <i>Grönstrukturplanen</i> hanteras denna fråga, vilket har varit grunden till <i>Utvecklingsprogram</i> .

MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR

Motiv till reglering

Allmän plats

Gata (GATA). Motiveras av att det är befintligt trafiknät som säkerställs i detaljplanen. De är områdets huvudstråk. Möjliggör för G/C-väg inom användningen. Det finns också möjlighet att anlägga plantering inom användningsområdet för att försköna vägområdet, men även för att arbeta bort barriäreffekten som Torpavägen har idag. En angöringsplats möjliggörs vid Edsvägen för att minska antalet tyngre trafik i sportcentrum. Angöringsplatsen är tillräckligt lång för två bussar som släpper av passagerarna som ska besöka området. Syftet är inte en långvarig parkering utan är en av- och påstigningsplats. 4 kap. 5 § PBL.

Lokalgata (GATA₁). Motiveras av att det är befintligt trafiknät som säkerställs i detaljplanen. De är områdets huvudstråk. Möjliggör för G/C-väg inom användningen. Det finns också möjlighet att anlägga plantering inom användningsområdet för att försköna vägområdet. 4 kap. 5 § PBL.

Gång- och cykelväg (GCVÄG). Motiveras av att nätet är i största del befintligt G/C-nät som är en del i stadens huvudstråk för trafiksäkra cykelvägar mellan olika stadsdelar. Vid arenan säkerställs en ny G/C-väg för att göra sportcentrum trafiksäkrare för gångtrafikanter och cyklister. 4 kap. 5 § PBL.

Park (PARK). Motiveras av att den östra delen av planområdet är ett stort grönområde idag, men används inte i den mån som det skulle kunna göra. Kommunen vill säkra upp användningen av Torpagärdet. Inom sportcentrum finns det mindre parkområden dels för att säkra upp de gröna stråken och försköna området, dels för att möjliggöra för öppna dagvattensystem för att kunna ha en fördröjd tillförsel av dagvatten med naturlig rening. 4 kap. 5 § PBL.

Natur (NATUR). Motiveras av att möjliggöra en naturlig dagvattenhantering inom berörda områden. Områdena ligger på sådana platser att det anses inte behöver ha samma drift som en park har. 4 kap. 5 § PBL.

Torg (TORG). Motiveras av att kunna möjliggöra för ett tryggare område. Torg har inte enbart funktionen öppen yta med sociala sittplatser utan också naturligt sänka hastigheten på trafiken på Torpavägen. På gatorna korsar flera trafiksätt och därför är det viktigt att säkra upp med en användning som är för de oskyddade trafikanterna. Torgbildningen på Torpavägen är också en del av att förena de två stora enskilda områdena som delas upp av vägen till ett sammanhängande aktivitets- och rekreationsområde. Det finns visioner att kunna skapa en mysig entré till sportcentrum och stadsparken med olika funktioner som träningsanläggning tillsammans med mindre verksamheter såsom café, dans- och replokal eller annan möteslokal, sittplatser samt närhet till spontanidrott, skola och stadspark Torpagärdet. Genom att skapa liv och rörelse för att möjliggöra en tryggare miljö till den direkta närmiljön. Torgytan i västra delen av sportcentrum skapar en mer välkommande känsla till aktivitets- och rekreationsområdet samt ger mer rörelse

och trygghet. Runt detta torg är tanken att det ska finnas caféer och andra kompletterande verksamheter samt allmänna sittplatser. Det ska finnas möjlighet till uteserveringar. 4 kap. 5 § PBL.

Dagvatten (dagvatten₁). Motivet till planbestämmelsen är att säkerställa en klimatanpassad hantering av dagvattnet. Planbestämmelsen finns reglerad på parkmarken, [PARK], för att säkerställa åtgärder som krävs för att hantera dagvatten och skyfall i området. Planbestämmelsen är strategiskt placerade på de platser som är störst risk för översvämning vid extrema skyfall samt har bäst möjligheter att hantera dagvattnet naturligt och kan renas innan det når recipienten, Karls grav, vilket inte sker i dagsläget. Till detaljplanen har det utförts en dagvattenutredning som är en del av planhandlingarna, Dagvattenutredning Vänersborgs sportcentrum. 4 kap. 5 och 8 §§ PBL.

Största byggnadsarea är xx m² (area₁ och area₂). Motivet är att reglera mark som får bebyggas med användningen torg [TORG] och park [PARK], samt säkerställa att det finns friytor till kompletterande åtgärder såsom parkering, sophering etc. 4 kap. 11 § PBL.

Trädet får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk (trädet₁). Bevarandesvärda träd som säkerställs via bestämmelsen för att bevara de kultur- och naturvärden som finns i och med träden. 4 kap. 12 § PBL.

Marklov krävs även för trädfällning (a₁). Motivet är att säkerställa att de aktuella träden inte fälls oavsiktligen. 4 kap. 12 § PBL.

Parkering. Motivet är att säkerställa den befintliga parkeringen som finns bakom bensinstationen. 4 kap. 5 och 13 §§ PBL.

Kvartersmark

Besöksanläggning (R). Användningen motiveras av att syftet med planen är att möjliggöra för ett aktivitets- och rekreationsområde med träningsanläggningar; ge de befintliga träningsanläggningarna möjlighet att utvecklas, men även andra föreningar att få bli en del av sportcentrum. Norr om arenan finns det möjlighet att anlägga besöksanläggningar ovanför bildäck på markplan samt under mark. Ytterligare möjligheter finns för exempelvis en fritidsgård att etablera sig här samt andra kompletterande verksamheter såsom café, restaurang, kiosk och butiker. 4 kap. 5 § PBL.

Idrott och lek (R₁). Användningen motiveras av att syftet med planen möjliggöra för ett aktivitets- och rekreationsområde med träningsanläggningar, spontanidrott, lek och övriga socialt hållbara åtgärder. Det ska finnas möjlighet för en skolgård som blir en allmän lekpark de tider och dagar det inte är skolverksamhet. Idag finns det en befintlig fotbollsplan som planeras för att vara kvar och utvecklas vidare med föreningslokal och förråd tillsammans med stadsodlingen. 4 kap. 5 § PBL.

Stadsodling (L₁). Användningen motiveras utifrån syftet med planen skapa förutsättningar för ett område med stadsodling för att stärka den sociala hållbarheten inom området. Dessutom använda området för pedagogiska syften. Finns möjligheter att anlägga en mindre förrådsbyggnad eller föreningslokal som kan samordnas med idrott och lek. 4 kap. 5 § PBL.

Skola (S). Avsikten är att utöka och vidareutveckla den befintliga testanläggningen som gymnasieskolan har till elprogrammet. Elprogrammet har riksintag, vilket medför att

skolan behöver följa reglementen för att kunna ha kvar riksintaget. Därför behöver det finnas utvecklingsmöjligheter på elprogrammets testanläggning. Det finns möjligheter att anlägga mindre byggnader som ingår i dess användning och utbildning. Norr om arenan regleras ett mindre område för skola. Området är en restbit från *Detaljplan för sportcentrum kv. Vidar m.fl. i Torpa, Vänersborgs kommun*. Området är planlagt för skola i den planen. 4 kap. 5 § PBL.

Drivmedel (G). Användningen motiveras av att syftet med planen att säkerställa en befintlig verksamhet samt ge möjligheter att utveckla den. 4 kap. 5 § PBL.

Teknisk anläggning och Transformatorstation (E och E₁). Användningen motiveras med syftet att säkerställa de befintliga tekniska anläggningarna inom planområdet. 4 kap 5 § PBL.

Högsta nockhöjd är <i kartan angivet> meter (h₁). Motivet till bestämmelsen är att möjliggöra för arenans takkonstruktion. Bestämmelsen reglerar bebyggandets omfattning enligt 4 kap 12 § PBL.

Marken får inte förses med byggnad (prickmark). Det finns olika motiv till att marken inte får bebyggas. Stora delar av prickmarken i detaljplanen är att säkerställa underjordiska ledningar, [u], samt kompletterande funktioner. Prickmarken ska även säkerställa att parkeringsområdet längst österut inte bebyggs med carports och garage; utan ytan ska vara en del av planområdets nyttjande och till skolpersonalen. Direkt väster om arenan är det prickmark för att säkerställa den befintliga öppna ytan. Tanken är att kunna nyttja den för utomhusevenemang. 4 kap. 11 § PBL.

Marken får endast förses med mindre byggnadsverk (ö₁). Motiveringen till bestämmelsen är att säkerställa funktioner för gymnasieskolans testanläggningens, [S], såsom master, stängsel samt nät- och transformatorstation. Planbestämmelsen säkerställer också byggnadsverk framför arenan inom markanvändningsområdet [R] i sportcentrum för att exempelvis möjliggöra för marknadsstånd och byggnader för evenemang. 4 kap 11 § PBL.

Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar (u₁). Motiveras av att läget för allmänna underjordiska ledningar under mark ska säkerställas inom planområdet i enlighet med 4 kap 6 § PBL.

Utfartsförbud (symbol). Motivet är att säkerställa att inga ytterligare in- och utfarter skapas längs Eds- och Gropbrovägen ur trafiksäkerhetssynpunkt. 4 kap. 9 § PBL.

Största byggnadsarea är <i karta angivet> m² (e₂). Motivet är att reglera mark som får bebyggas med användningen besöksanläggningar, [R], och säkerställa att det finns friytor till kompletterande åtgärder såsom parkering, sophertering etc. 4 kap. 11 § PBL.

Största byggnadsarea är <i karta angivet> % av fastighetsarean inom egenskapsområdet (e₁). Motiveringen är att säkerställa maximal användning av byggbar mark till att utveckla sportcentrum. Ge möjligheter att kunna minimera och eliminera otrygghetskänslan som finns i dagsläget med de smala gränderna och blockeringar av siktlinjer som medför att överblickbarheten över området inte existerar. 4 kap. 11 § PBL.

Parkering ska finnas (n₁). Motivet är att säkerställa parkering inom aktuellt område. 4 kap. 13 § PBL.

Vid ändring ska byggnadens ursprungliga karaktärsdrag hanteras varsamt (k₁). Avsikten med bestämmelser är att bevara de ursprungliga karaktärsdragen som finns kvar på byggnaden. 4 kap § 16 PBL.

Tillbyggnader ska utformas så att nytillkommande delar kan urskiljas som enskilda enheter (f₁). Motiveringen till planbestämmelsen är att säkerställa en tydlig dragning mellan det nya och det ursprungliga på aktuell byggnad. 4 kap § 16 PBL.

Markreservat för gemensamhetsanläggning (g₁). Motiveringen till planbestämmelsen är att reglera en begränsad yta för att tillgodose flera fastigheters gemensamma behov. I detta fall regleras det en in- och utfart för att se till att de involverade delar på ansvaret för driften och kostnaderna. Så att det inte blir enbart en part som har ansvaret för in- och utfarten utan det delas lika. 4 kap § 18 PBL.

Startbesked får inte ges för byggnation förrän föroreningarna har avhjälppts till nivå som medger planerad markanvändning (a₂). Regleringen grundas på att skapa förutsättningar att utföra skyddsåtgärder med hänsyn till människors hälsa och säkerhet. Säkerställa en god miljö för barn och unga som primärt kommer använda det specifika området. 4 kap § 12 PBL.

Sanering ska göras vid anläggande av åtgärder som inryms inom stadsodling samt idrott och lek (m₁). Regleringens motiv är att skapa förutsättningar för åtgärder inom specifika områden att vara lämpliga med hänsyn till människors hälsa och säkerhet. Barn och unga kommer primärt nyttja de aktuella områdena. Därför säkerställa att de vistas i en säker miljö. 4 kap § 12 PBL.

GENOMFÖRANDE

Kulturvärden

I sportcentrumområdet finns det fem fornlämningar som är hällristningar i form av skålgropar, älvkvarnar och en boplats. De är alla utredda sedan tidigare. Fornlämningarna säkerställs inom allmän platsmark med planbestämmelserna torg [TORG], park [PARK] och besöksanläggning [R]. Vid eventuella åtgärder på fornlämningarna krävs det en ansökan till Länsstyrelsen.

Idrottshuset berörs också att kulturhistoriska värden. På plankartan regleras byggnadens värden, [k₁] och [f₁], för att säkerställa att de ursprungliga karaktärsdragen kommer finnas kvar och urskiljas från de nya tillbyggnaderna.

Mark- och utrymmesförvärv

Skyldighet inlösen, huvudman

Den mark som avsätts till allmän plats i detaljplanen är för allmänhetens nyttjande och ska ägas och skötas av kommunen. Kommunen är skyldig att lösa in mark för allmän plats om fastighetsägaren begär det.

Inom planområdet finns allmän plats för gata, G/C-väg, torg och park. Kommunen är redan idag fastighetsägare.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsindelingsbestämmelser

Inom planområdet finns inga fastighetsindelingsbestämmelser.

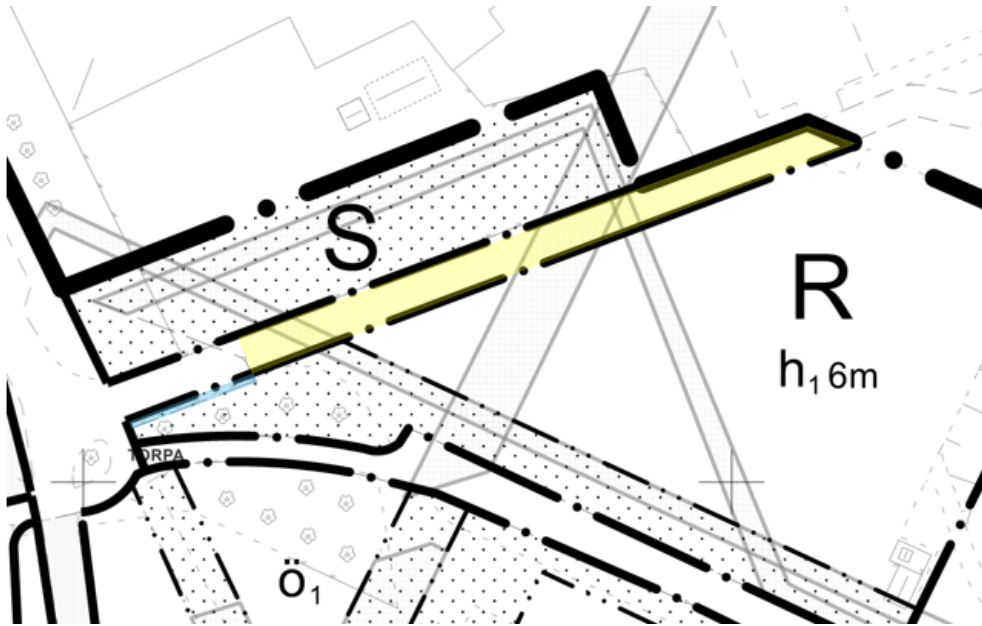
Förändrad fastighetsindelning

Inom planområdet kommer det ske en förändrad fastighetsindelning. ST1 Sverige AB och Vänersborgs kommun kommer att skifta mark med varandra. Skiftet kommer att ske via en lantmäteriförrättning som kommunen kommer att ansöka om. Kartan nedan visar markbytet. Det blåa markerade området kommer ST1 Sverige AB ta över och det röda kommer att bli kommunal mark.

Karta över förändrad fastighetsindelning på fastigheten Vidar 2 och Vidar 1. Källa: Vänersborgs kommun.

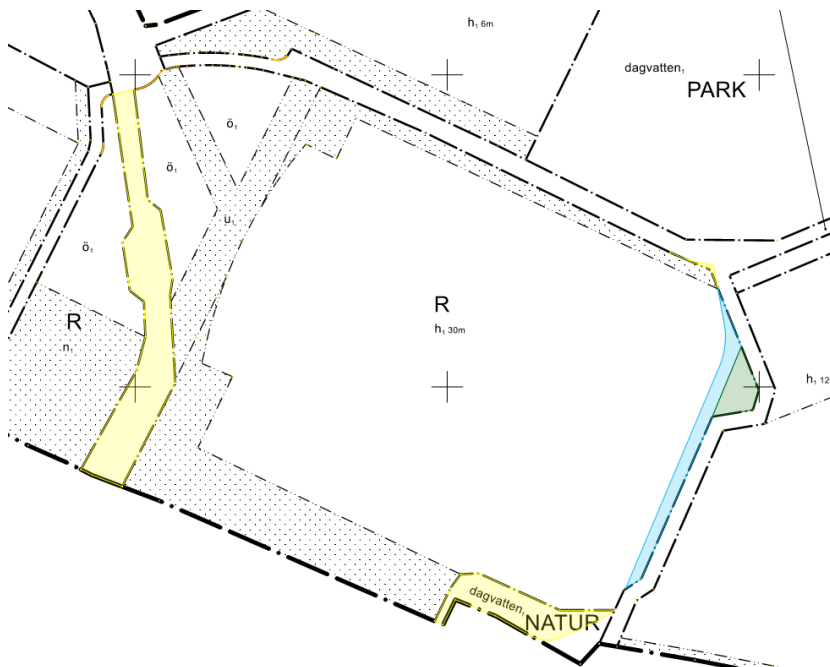
Inom fastigheten Vidar 2 behöver en gemensamhetsanläggning för väg bildas för att lösa en gemensam infart för Vidar 1 och 2. En gemensamhetsanläggning bildas genom en ansökan hos lantmäterimyndigheten. En gemensamhetsanläggning innebär att de som ingår i anläggningen driftar och underhåller det aktuella området för anläggningen.

Översiktlig karta som visar fastighetsindelningens förändringar. Källa: Vänersborgs kommun.

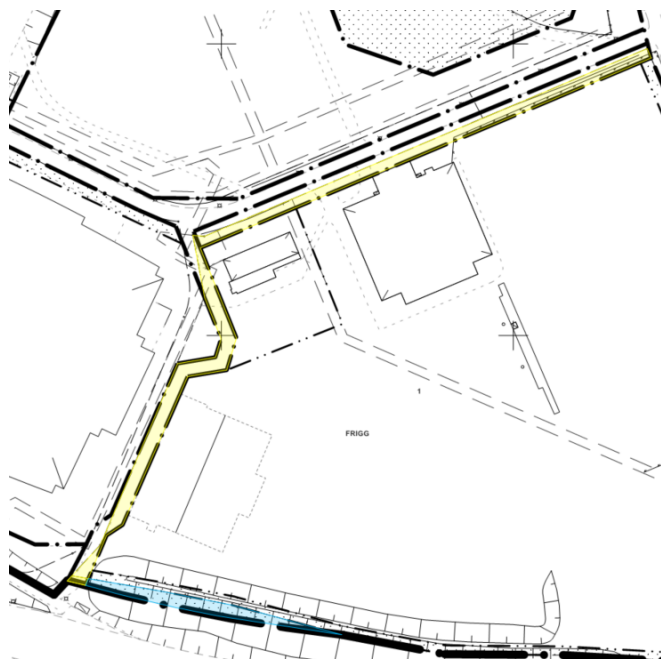
Arenan 1

Brättevägen väster om Arenan är i gällande detaljplan kvartersmark och kommer i detta planförslag bli allmän platsmark. Likaså är det för naturområdet, [NATUR], nedan. Det blåa området kommer gå från allmän platsmark till kvartersmark. Det gröna området, vilket är det tilltänkta isupplaget i planförslaget, kommer fortsättningsvis vara kvartersmark, men förs över till fastigheten Arenan 1 från Frigg 1.

En översiktlig karta som visar det gul-, blå- och grönmarkerade områdena som är aktuella för en förändring på fastighetsindelningen. Källa: Vänersborgs kommun.

Frigg 1

Planförslagets nya dragning av G/C-stråket öster om Arenen medför förändringen att kvartersmark i gällande detaljplan blir allmän platsmark. Detsamma gäller för parkmarken, [PARK], som går längs G/C-stråket mot Torpavägen och Flanaden.

Översiktlig karta som visar den nya dragningen av G/C-stråket och remsan med parkmarken som kommer bli allmän platsmark. Källa: Vänersborgs kommun.

Testanläggningen, Lyckhem 1:1

Området kring gymnasieskolans testanläggning kommer delar gå från allmän plats till kvartersmark (blåa området). I gällande detaljplan är det allmän platsmark för park eller

plantering. I detta planförslag kommer delar av det blåa området bli skola och teknisk anläggning. Det gråa området kommer fortsättningsvis vara allmän platsmark. Ingen förändring sker inom det gråmarkerade området. Det gulmarkerade området innebär att kvartersmark i gällande detaljplan blir i och med planförslaget allmän platsmark.

Översiktlig karta som visar de aktuella områdena för förändringar på fastighetsindelningen. Källa: Vänersborgs kommun.

Torpavägen, Torpa 1:2

Längs Torpavägen kommer det ske förändringar på fastighetsindelningen. Flanaden som i planförslaget möjliggörs som gata, [GATA], kommer tillsammans med delar av torgytan, [TORG], bli allmän platsmark. Detsamma gäller för det mindre stråket söder om vårdcentralen som blir i planförslaget gata, [GATA]. Norr om den nya byggrätten

längs Torpavägen finns det ett blåmarkerat område som visar att allmän platsmark i gällande detaljplan kommer förändras till kvartersmark i planförslaget. En del av gatuområdet kommer bli parkmark, [PARK].

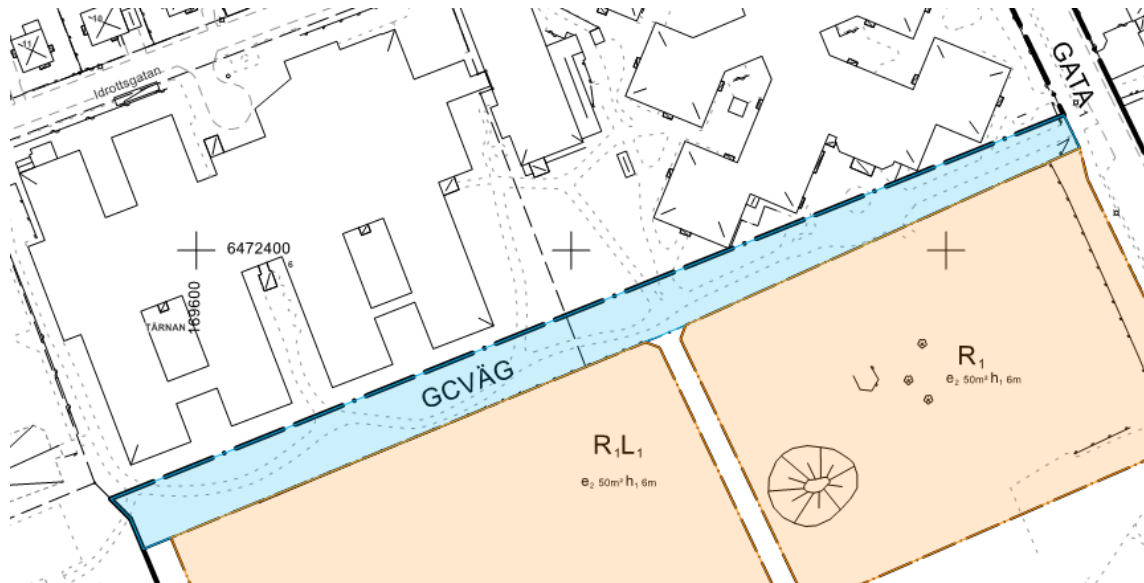
Nya fastigheter kommer att bildas i och med planförslaget. Vid korsningen Torpavägen/Flanaden skapas möjligheter att bilda en ny fastighet. Likaså finns möjligheterna på Torpagärdet.

Översiktlig karta som visar förändringarna längs Torpavägen rörande fastighetsindelningen. Källa: Vänersborgs kommun.

Torpagärdet, Tärnan 6 och 7

G/C-stråket norr om Torpagärdet tillhör idag fastigheterna Tärnan 6 och 7. Det vore fördelaktigt att G/C-stråket fördes över till kommunens större fastighet Torpa 1:2 för att få en mer enhetlig fastighetsindelning till de närliggande G/C-stråken. G/C-stråket är i gällande detaljplan betecknad som övrig och kan tolkas in som kvartersmark. I planförslaget är avsikten att G/C-stråket blir allmän platsmark.

Översiktlig karta som visar G/C-stråket med blå markering. Källa: Vänersborgs kommun.

Rättigheter

Inom planområdet finns flera rättigheter som ledningsrätter och servitut. Vid omvandling av planområdet kommer det krävas att vissa rättigheter behöver ändras eller upphävas, se nedan under *Bedömning av planförslaget*. I samband med det får exploitören ansöka om nya ledningsrätter och/eller servitut för att kunna utföra den önskade åtgärden, eftersom de befintliga påverkas av planförslagets byggrätter. Nedan redovisas rättigheterna för respektive fastighet inom planområdet samt en karta med rättigheterna som redovisas visuellt.

Vänersborg Frigg 1 (fastigheten med Gymnasiehallen)

På fastigheten Frigg 1 finns det tre ledningsrätter; 1580K-10/1997.3, 1580K-10/1997.5 och 1487K-2017/65.2.

Vänersborg Oden 1 (fastigheten med Birger Sjöberggymnasiet)

Här finns det fyra ledningsrätter; 1580K-10/1997.3, 1580K-10/1997.4, 1580K-10/1997.5 och 1487K-2017/65.2.

Det finns också avtalsservitut; D-2020-00406678:1 och D-2025-00203381:1.

Vänersborg Arenan 1 (fastigheten med arenan)

På fastigheten finns det två ledningsrätter 1580K-10/1997.3 och 1487K-2017/65.2, och ett officialservitut, 1487K-2017/65.1.

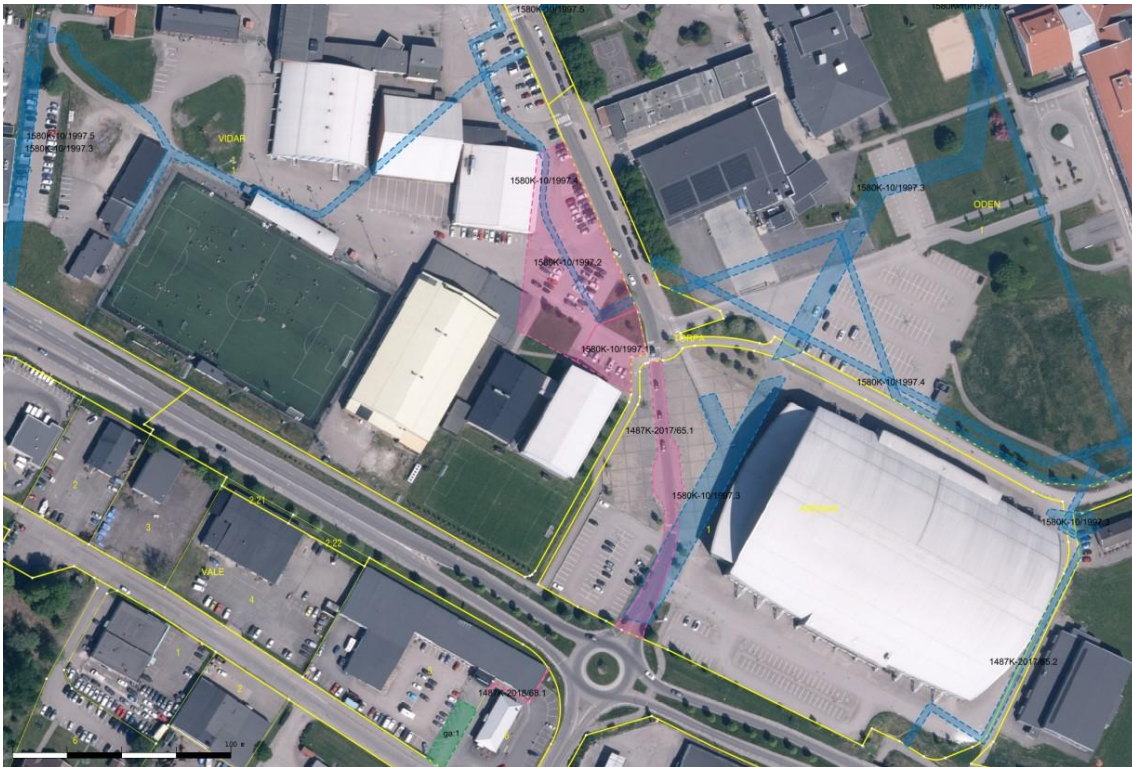
Vänersborg Vidar 1 (västra delen av sportcentrum)

Inom fastigheten finns det tre ledningsrätter; 1580K-10/1997.3, 1580K-10/1997.4 och 1580K-10/1997.5, och officialservitut, 1580K-10/1997.2 och 1580K-10/1997.1.

Det finns också avtalsservitut; D-2020-00139712:1 och D-2024-00230348:1.

Vänersborg Vidar 2 (bensinstationen)

Det finns tre avtalsservitut, D-2020-00139713:1, 15-IM5-73/2818.1 och 15-IM5-68/928.1.

Översiktlig karta med rättigheterna markerade. Ledningsrätter är det blåa och servitut är rosa. Källa: Kommunala lantmäteriet Vänersborgs kommun

Bedömning utifrån planförslaget

I planförslaget har möjliggörandet av nya dragningar på underjordiska ledningar och fjärrvärme gjorts. Omprövning av ledningsrätter och utformning av nya sker via en lantmäteriförrättning rörande ledningsrätt eller servitut. De bekostas av aktuell byggherre/exploatör. De ledningsrätter som eventuellt kan bli aktuella att ändra eller upphäva är delar av 1580K-10/1997.5 som ligger på fastigheten Frigg 1, Vidar 1 och Oden 1, 1580K-10/1997.5 på Oden 1, 1487K-2017/65.2 på Arenan 1 samt delar av 1580K-10/1997.3 som ligger på Frigg 1.

De servitut som påverkas av planförslaget är 1580K-10/1997.1 på Vidar 1, 1580K-10/1997.2 på Vidar 1 samt 1487K-2017/65.1 på Arenan 1.

Tekniska frågor

Tekniska åtgärder

Fjärrvärmeledning finns inom planområdet. Vattenfall Värme ansvarar för anslutningar till fjärrvärmenätet efter beställning av fastighetsägaren. Anslutningspunkt anvisas av nätägaren.

För elledningar och elanläggningar ansvarar Vattenfall Eldistribution AB. Lämplig anslutningspunkt för den nya bebyggelsen anvisas av nätägaren. Nätägaren ansvarar för att nödvändiga ledningsrätter/servitut med mera säkerställs.

Ledningar till pålgrundade byggnader bör förses med flexibla kopplingar med hänsyn till förväntade differenssättningar.

Anordnande av avfallshantering ska ske inom kvartersmarken av respektive fastighetsägare. Plats och metod för hämtning av avfall bestäms i samråd med kommunens samhällsbyggnadsförvaltning, Kretslopp och vatten.

Utbyggnad allmän plats

Kommunen ansvarar, genom samhällsbyggnadsförvaltningen, för att den allmänna platsen byggs ut. För genomförandet av de önskade åtgärderna krävs att medel avsätts i kommunens investeringsbudget som fastställs av kommunfullmäktige.

I planförslaget finns det allmän plats för G/C-väg, lokalgator, torg och parkmark. Den stora delen av infrastrukturen finns i dagsläget, men planförslaget kompletteras med ytterligare G/C-stråk inom sportcentrumområdet och angöringsplats längs Edsvägen. Det sker en utökning av parkmark inom sportcentrum samt säkerställandet av användningen på Torpagärdet. Den stora utbyggnaden av allmän platsmark, förutom parkmarken, är torgbildningarna som inte finns sedan tidigare. Bedömningen är att utbyggnaden kan ske under genomförandetiden, men etappvis. Den etappindelningen som samhällsbyggnadsförvaltningen har gjort är fyra stycken. Den första etappen berör de första insatserna i stadsparken Torpa (skapa en mötesplats vid stora granen och initiera ett platsutvecklingsprojekt). Andra etappen är att skapa huvudstråket genom hela området, göra en konstnärlig satsning och skyltning, markbyte vid Edsvägen och angöringsytan längs Edsvägen. Den tredje etappen är att utveckla stadsparken och koppla parken till sportcentrum. Det innebär att trädplantering längs Torpavägen görs, entrétorget på Torpavägen anlägg samt stadsparken utvecklas med stråk och aktiviteter. Den sista etappen utvecklar parkeringar, trafik och dagvattenhanteringen i sportcentrum. Det sker en omstrukturering av parkeringarna och angöringsytorna samt anlägger dagvattenmagasin längs Brättevägen och dagvattenstråk, dagvattenbäddar och regnvattenpark norr om Arenan. De ekonomiska aspekterna i genomförandet redogörs i avsnittet *Ekonomiska frågor*.

Utbyggnad teknisk infrastruktur

Planområdet ingår i verksamhetsområde för teknisk infrastruktur. Verksamhetsområdena drivs som kollektiv där samtliga anslutna fastigheter gemensamt ska stå den fulla kostnaden för utbyggnad, drift och underhåll. Det är kommunens samhällsbyggnadsförvaltning genom enheterna Kretslopp och Vatten samt Tekniska som ansvarar för utbyggnad av ledningsnäten och som anvisar anslutningspunkter. Inom kvartersmarken ansvarar respektive fastighetsägare för utbyggnad av den tekniska infrastrukturen som ska ansluta till det kommunala ledningsnätet i anvisad anslutningspunkt.

I och med möjliggörandet av besöksändamål vid Torpavägen krävs det att verksamhetsområdet utvidgas. Det finns inga ledningar för vatten och avlopp idag utan det krävs en utbyggnad av ledningsnätet.

Ekonomiska frågor

I planbeskrivningen ska kommunen redovisa en ekonomisk bedömning över väsentliga delar av vad genomförandet av detaljplanen kan antas innebära för berörda parter. Även den kostnadsfördelning och det betalningsansvar som kan uppkomma för berörda parter ska redovisas.

Vid redovisning av genomförandekostnaderna har kommunen arbetat utifrån Göteborgs stads modell; *Vad kostar det? En lathund för en första kostnadsbedömning av vanliga*

anläggningsprojekt. Modellen uppskattar kostnaden för olika användningsområden såsom G/C-stråk, platser och torg etc. Inom respektive område beskrivs specifika anläggningar utifrån anläggningsområde, funktioner, marknadsläge samt framtagna schablonbelopp.

Planekonomisk bedömning

Samhällsbyggnadsförvaltningen står för samtliga kostnader för detaljplanen. De kostnader som uppstod var för utredningar, grundkarta, fastighetsförteckning och handläggning av detaljplanen.

Handläggningen av detaljplanen har till dags dato lett till en kostnad på 425 510 SEK exkl. utredningskostnader.

Ersättningsanspråk

Kommunen bedömer att detaljplanen inte kan antas innebära en sådan skada att en fastighetsägare eller rättighetshavare kan ha rätt till ersättning eller inlösen av fastighet enligt plan- och bygglagen (2010:900).

I och med upprättandet av gemensamhetsanläggning, [g₁], på Vidar 2 kommer fastighetsägaren få ersättning av de övriga som ingår i anläggningen. Ersättningen fastställs under förrättningen.

Genomförande- och driftkostnader av den allmänna platsmarken

Vid uppskattning av investeringskostnader har utvecklingsprogrammet för sportcentrum och Stadspark Torpa använts som underlag och jämförts med de beskrivna anläggningsprojekten från Göteborg. Uppskattade kostnader tillgodoser att de redogjorda funktionerna i *Utvecklingsprogrammet* möjliggörs utifrån beskriven nivå, vision och behov.

För genomförande av planen utifrån *Utvecklingsprogrammets* standard uppskattas kostnaderna för genomförande nedan. Utvecklingen av sportcentrum och Stadspark Torpa kan läggas på olika kvalitetsnivåer beroende på möjligheter till investeringar, konjunkturen och politiska beslut. Dock bör *Utvecklingsprogrammet* alltid ligga till grund för beslut i ett så stort och komplext område och avvägningar bör göras med eftertanke.

Driftkostnaderna kommer att öka efter genomförandet av planförslaget. Den kommer vara densamma för lokalgatorna. De ökade kostnaderna kommer bli för parkmarken, torgbildningarna, parkeringarna och G/C-vägarna.

Lokalgatorna, G/C-vägarna, torgen och parkeringarna kommer kommunens gatukontor få drifva. År 2023 kostar driften 99 000 SEK/km gata. Den kostnaden per km är beräknat på 314 km gata och G/C-väg som driftas idag.

Parkmarken kommer hanteras av gatuenheten. De jämför denna utveckling med kostnader liknande Skräcklan och Kulturaxeln. Driftkostnaderna för dem är 3,3 miljoner SEK/år.

Uppskattade kostnader för genomförande av planen enligt utvecklingsprogrammet	Totalsumma	plus ÄTA ¹
Investeringskostnader	313 200 000,00 SEK	375 840 000,00 SEK
Kapitaltjänstkostnader	19 910 000,00 SEK	23 892 000,00 SEK
Utökade kostnader för drift och underhåll Gata	173 000 SEK / år	
Utökade kostnader för drift och underhåll Park	1 103 000 SEK / år	
Etableringskostnader för vegetation, Park & Gata*	13 670 000,00 SEK	
Projektledare	767000 SEK / år	

*Beräkningen av kapitalkostnaderna har baserats på uppskattning av avskrivningstider för varje etapp och en internränta på 2,75% har använts. Kapitalkostnaden för ÄTA har beräknats jämnt fördelat över etapperna.

* Etableringskostnader är kopplade till anläggning av grönytor och plantering av träd. Etableringsperioden är beräknad på 3 år och under denna period krävs en tillfälligt utökad driftbudget.

Drift teknisk infrastruktur

Planområdet ingår i verksamhetsområde för vatten och avlopp. Verksamhetsområdena drivs som kollektiv där samtliga anslutna fastigheter gemensamt ska stå för den fulla kostnaden för utbyggnad, drift och underhåll. Det är kommunens samhällsbyggnadsförvaltning genom enheten Kretslopp och Vatten som ansvarar för drift samt underhåll av ledningsnät, pumpstationer, reningsverk och vattenverk.

Kapaciteten på ledningarna i den västra delen av planområdet krävs inga ytterligare investeringar för att klara av de önskade åtgärderna. Det kommer krävas investeringar för att möjliggöra vatten och avlopp till byggrätten som ligger vid Torpavägen och på Torpagärdet. I dagsläget finns det inga ledningar dit, vilket medför att det kommer ske utbyggnad av det befintliga nätet för att ansluta dem. Samråd har skett med Kretslopp och Vatten som har gjort kapacitetsberäkningar på åtgärden. Enligt beräkningarna klarar dagens kapacitet möjliggörandet av användningsområdet.

Flytt av fjärrvärme, markkablar och övriga ledningar

Vid ett genomförande av planförslaget kan det innebära flytt av markkablar och fjärrvärmeledningar. Under upprättandet av planhandlingar har samtal skett med de berörda parterna. Det finns möjligheter att kunna flytta ledningar, pumpstationer, markkablar och transformatorstationer. I slutändan är det en kostnadsfråga som byggherren/exploatören får stå för.

¹ ÄTA innebär ändrings-, tillägs- och avgående arbeten. En juridisk och fackmässig term inom byggbranschen.

Förorenad mark

Riskbedömningen tog fram en översiktlig uppskattning av kostnader relaterade till framtida avhjälpandeåtgärder (sanering) i det aktuella området. Då det i dagsläget inte i detalj är klarlagt hur utformningen kring eventuell exploatering kan komma att se ut så utgår uppskattningen från antaganden kring hantering av uppschaktade överskottsmassor som tekniskt kan uppkomma vid framtida grävarbeten, liksom delsanering i områden med halter över de generella riktvärdena för känslig markanvändning.

I kostnadsbedömningar kopplat till förorenade områden nyttjas ofta ett schablonbelopp på 1000 SEK/ton för saneringskostnader inkl. deponikostnader, transporter och återställning i form av nytt material. I kostnaden inkluderas också mottagningskostnad på deponi som uppgår till ca 300–500 SEK/ton, vilket kan variera beroende på mottagningsanläggning eller tillgång/efterfrågan.

Samlad schablonbaserad kostnadsanalys

Riskbedömningen utgick från två scenarios. Det första scenariot är en teknisk schaktning på 0,5 m vid exploaterbar mark² + eventuell djupare schakt vid halter över PSRV³/mätbart åtgärds mål. Det andra scenariot är enbart punktsanering vid halter över PSRV/mätbart åtgärds mål. I detta scenario kan även hantering av tekniskt uppkomna massor med halter över MRR⁴ behöva omhändertas. Kostnaden för dessa tekniska massor är ca 1500 SEK/m³. Kostnaden för miljökontroll/verifiering liksom länsvattenhantering/rening varierar men antas till ca 10–20 % av den totala saneringskostnaden beroende på krav från tillsynsmyndigheten liksom omfattningen av åtgärderna. För beräkning av merkostnad har en densitet på jord på 1,6 ton/m³ antagits. Beräkningen blir därmed (volym x densitet) x 1000 SEK/ton för IFA⁵ massor. För beräkning av de enskilda provpunkterna har en generell area av 5x5 m använts.

Vidar 2

På Vidar 2 är det första scenariot aktuellt, eftersom det finns en begränsad exploateringsgrad.

Det är aktuellt med en teknisk schaktning över hela fastigheten då halter över KM och MKM har påvisats i enskilda provpunkter vilket innebär att hantering av överskottsmassor på mottagningsanläggning kan komma att krävas vid eventuella markarbeten. Inga saneringsarbeten krävs så länge Vidar 2 förblir drivmedelsanläggning eller annan typ av MKM-mark. Skulle det eventuellt ske grävarbeten finns det krav att massorna omhändertas utifrån föroreningsgrad. Samråd med kommunens miljökontor ska ske för att säkerställa hanteringen.

Den samlade kostnadsanalysen för Vidar 2 finns nedan.

² Exploaterbar mark innebär mark som tas i anspråk för byggnad eller anläggning

³ PSRV = platsspecifika riktvärden

⁴ MRR = mindre än ringa risk

⁵ IFA = icke farligt avfall

Vidar 2	Uppskattad kostnad med miljökontroll + länsvattenhantering	Uppskattad kostnad med miljökontroll + länsvattenhantering
Scenario 1	1500 SEK/m ³	1500 SEK/m ³

Uppskattad saneringskostnad inom Vidar 2 för scenario 1. Källa: DEKA ENVIRO AB

Oden 1

Halter över platsspecifika riktvärden har uppmätts i fem provpunkter. Dessa ligger på sådant djup att åtgärder inte bedöms krävas. En generell teknisk schaktning om 0,5 meter över hela fastigheten skulle medföra kostnader för hantering av lätt förorenade överskottsmassor.

Scenario 2 bedöms därför mer lämpligt, alternativt endast avhjälpandeåtgärder i den provpunkt där exploatering planeras. Vid kommande byggnation krävs miljökontroll med slutprov i schaktbotten och schaktväggar för att säkerställa att inga oacceptabla halter kvarlämnas.

Oden 1	Uppskattad kostnad med miljökontroll + länsvattenhantering	Uppskattad kostnad med miljökontroll + länsvattenhantering
Scenario 1	1500 SEK/m ³	1500 SEK/m ³
Scenario 2*	Ca 0,14–0,16	Ca 0,13

*Uppskattad saneringskostnad för de två olika scenariorna. Samtliga kostnader är angivna i miljoner kronor. *Ej inkluderat eventuella tekniska överskottsmassor som kan uppkomma, vilka inte går att uppskatta idag då detta styrs av kommande bebyggelsens utformning/storlek och grundläggning. Källa: DEKA ENVIRO AB*

Frigg 1

Halter över platsspecifika riktvärden har påvisats i tre provpunkter. Eftersom hela fastigheten troligen inte kommer exploateras bedöms scenario 1 olämpligt.

Scenario 2 föredras, alternativt punktvisa åtgärder där exploatering planeras.

Frigg 1	Uppskattad kostnad med miljökontroll + länsvattenhantering	Uppskattad kostnad med miljökontroll + länsvattenhantering
Scenario 1	1500 SEK/m ³	1500 SEK/m ³
Scenario 2*	Ca 0,10–0,11	Ca 0,09

*Uppskattad saneringskostnad för de två olika scenariorna. Samtliga kostnader är angivna i miljoner kronor. *Ej inkluderat eventuella tekniska överskottsmassor som kan uppkomma, vilka inte går att uppskatta idag då detta styrs av kommande bebyggelsens utformning/storlek och grundläggning. Källa: DEKA ENVIRO AB*

Torpa 1:2

Tre provpunkter har halter över platsspecifika riktvärden.

Scenario 2 bedöms mest lämpligt, alternativt endast åtgärder i den provpunkt där man planerar att bygga. Vid byggnation krävs miljökontroll med slutprov i schaktbotten och schaktväggar så att inga oacceptabla halter lämnas kvar. Ytterligare miljökontroll av uppkomna massor kan behövas vid stora volymer; kostnaderna ingår i andra kolumnen i tabellen nedan. Tekniska överskottsmassor med halter under platsspecifika riktvärden men över masshanteringsriktvärden kan behöva lämnas till mottagningsanläggning. Volymerna kan inte uppskattas nu eftersom de beror på den framtida utformningen.

Den samlade kostnadsanalysen för Torpa 1:2 finns nedan.

Torpa 1:2	Uppskattad kostnad med miljökontroll + länsvattenhantering	Uppskattad kostnad med miljökontroll + länsvattenhantering
Scenario 1	1500 SEK/m ³	1500 SEK/m ³
Scenario 2*	Ca 0,04**	Ca 0,04

*Uppskattad saneringskostnad för de två olika scenariorna. Samtliga kostnader är angivna i miljoner kronor. *Ej inkluderat eventuella tekniska överskottsmassor som kan uppkomma, vilka inte går att uppskatta idag då detta styrs av kommande bebyggelsens utformning/storlek och grundläggning. **Med tanke på liten volym antagna förorenade massor kan schablon på 1000 SEK/ton medföra viss underskattning utifrån etablering av fordon/maskiner mm jämfört med en entreprenad med större volym. Källa: DEKA ENVIRO AB*

Fastighetsfrågor

Vid genomförandet av detaljplanen kommer det ske ändringar och upphävandet av rättigheter, vilket också blir en kostnadsfråga för exploatören. Likaså gäller det för de aktuella fastighetsregleringar som uppkommer vid behov att särskilja allmän platsmark och kvartermark.

Det kommer uppstå förrättningskostnader för genomförandet av gemensamhetsanläggningen, [g₁], som betalas av berörda parter.

Organisatoriska frågor

Tidplan

Planförslaget handläggs enligt följande tidplan, se nedan. Under processens gång kan det ske förändringar. I samrådet kommer också kommunstyrelsen få yttra sig om detaljplanen ska till kommunfullmäktige för beslut om antagande.

- Samråd tredje kvartalet 2023. Samrådet gäller ett första förslag, där tillfälle ges för sakägare att komma med synpunkter och ändringsförslag. Därefter kan förslaget omarbetas.
- Granskning kvartal två och tre 2025. Granskningen gäller ett reviderat förslag. Under granskningstiden kan ytterligare synpunkter lämnas av sakägare på det omarbetade förslaget innan det går till beslut för antagande.
- Kommunfullmäktige antar planen i skiftet kvartal 1 och kvartal 2 via byggnadsnämnden och kommunstyrelsen för godkännande.
- Planen får laga kraft tre veckor efter att beslut om antagande anslagits på kommunens digitala anslagstavla under förutsättning att beslutet inte överklagas.

Prövning enligt annan lagstiftning

12 § Om kommunen bedömer att genomförandet av detaljplanen kan antas medföra prövningar enligt annan lagstiftning ska kommunen redovisa detta i planbeskrivningen.

- Eventuellt kan ansökan om ingrepp i fornlämning behöva skickas in till länsstyrelsen inför byggnation av torget i västra delen av planområdet; KML kap 2. Samråd med länsstyrelsen bör göras vid genomförandet.
- Vid framtida markarbeten ska anmälan om avhjälpandeåtgärder upprättas och godkännas av tillsynsmyndigheten innan påbörjat arbete i enlighet med MB kap 10 § 11.
- Det kan ske flytt av ledningar, vilket hanteras av ledningsrättslagen.

- För att möjliggöra in- och utfart till nya byggrätten från Flanaden kommer en bit av fastigheten Krickan 1 behöva föras över till den kommunala fastigheten för vägområdet. Överföringen av mark regleras utifrån FML kap 5.
- Vid hantering av massor kan det krävas anmälan enligt § 28 *Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd*.

Upplysningar

Kommunens dagvattenpolicy ska följas när planområdet byggs ut.

KONSEKVENSER

Fastigheter och rättigheter

Inga enskilda fastighetsägare utanför planområdet kommer att påverkas av detaljplanen med avseende på fastighetsindelning, avstående, upplåtelse eller inlösen av mark.

Fastighetsregleringar kommer behöva genomföras. En av dem kommer vara att överföra privatägd mark/kvartersmark till allmän plats och allmän platsmark till bensinstationen som då blir privatägd/kvartersmark. Den andra fastighetsregleringen kommer ske mellan kommunen och eventuellt den nya etableringen. Etableringen önskar köpa mark mellan bensinstationen och fotbollsplanen. Etableringen följer planarbetets syfte och intention. För att möjliggöra detta kommer en gemensamhetsanläggning behöva upprättas för in- och utfarten som går över bensinstationens fastighet, Vidar 2. Gemensamhetsanläggningen kommer säkerställa en rättvis fördelning av kostnader och drift av anläggningen.

För att kunna genomföra detaljplanen krävs det förändringar på fastighetsindelningen för att kunna särskilja kvartersmark och allmän platsmark från varandra. Detta görs via en fastighetsreglering, vilket kommer innebära en ytterligare ekonomisk aspekt av genomförandet.

Angående rättigheterna inom planområdet kan det finnas ledningsrätter som behöver ändras eller upphävas för att möjliggöra den önskade åtgärden. De berörda rättigheterna nämndes i avsnittet ovan, *Rättigheter*. Detsamma gäller för servitut. Vid ändring eller upphävande av rättigheter och servitut behöver byggherren/exploatören ansöka om detta till lantmäteriet samt bekosta den.

Natur

Grönområde

De åtgärder som möjliggörs via detaljplanen kommer få stora positiva effekter när det kommer till grönstrukturen. Detaljplanen möjliggör för en stor stadspark på Torpagärdet som kopplas samman med de gröna kilarna på sportcentrumområdet. Detta kommer få positiva effekter på människors livskvalitet och folkhälsa, ekosystemtjänster och hantering av dagvatten etc.

Stads- och landskapsbild

Stads- och landskapsbilden kommer att förändras. Detaljplanen möjliggör för högre totalhöjder än vad som regleras med dagens detaljplan. Det medför att planområdet kommer bli utmärkande på längre avstånd. Trots det kommer förändringarna bli positiva i och med att helheten på planområdet kommer få en positiv effekt med utformningen av

stadsparken på Torpagärdet, övrig utemiljö samt sammanföringen av två större områden till ett stort sammanhängande rekreativ- och aktivitetsområde.

Miljö

Miljöbedömning

Med utgångspunkt från nedanstående checklista gör kommunen bedömningen att ett genomförande av detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet, inte riskerar att medföra betydande miljöpåverkan enligt MB kap 6 § 11. En strategisk miljöbedömning enligt MB kap 6 § 11-16-18 bedöms därför inte behöva göras.

	Berörs	Kommentarer
Riksintressen/Miljö kvalitetsnorm		
Naturvård	Nej	
Kulturmiljövård	Nej	
Friluftsliv	Nej	
Kommunikationer	Nej	
Försvaret	Ja	Försvarsmaktens Stopp för höga objekt, influensområde för MSA. Maxhöjden är 45 meter.
Geografiska best.(4 kap.)	Nej	
Natura 2000	Nej	
MKN luft	Nej	
MKN vatten	Nej	
Kulturmiljö och landskapsbild		
Stads- och landskapsbild	Ja	Planen möjliggör för nybebyggelse inom ett befintligt ianspråktaget område. Det möjliggörs även en byggrätt för besöksändamål vid Torpavägen som kommer att påverka stadsbilden.
Fornlämningar	Ja	Hällristningar i den västra delen av sportcentrum. De säkerställs via planbestämmelsen [TORG] och [PARK].
Kulturhistorisk byggnad/miljö	Nej	
Jordbruk MB 3:4	Nej	
Natur		
Naturresevat	Nej	
Strandskydd	Nej	
Växt- och djurliv	Nej	
Biotopskydd	Nej	
Övriga områdesskydd	Nej	
Påverkan på vatten		
Dagvatten	Ja	Marken är redan ianspråktagen och hårdgjord. I och med genomförande av planen kommer det finnas möjligheter till öppna dagvattensystem med en fördröjd

		tillförsel och naturlig rening. En dagvattenutredning har upprättats till planen.
Recipient	Ja	Karls grav är recipient, bedöms inte påverkas negativt av planförslaget. Se mer i <i>Dagvattenutredning Vänersborg sportcentrum</i> .
Grundvatten	Nej	
Hälsa (Planens påverkan på människor)		
Buller, trafik	Nej	Området idag är redan påverkad av buller från omgivande miljöer. Detta är ett befintligt område. Den trafik som denna åtgärd skulle kunna generera är marginal mot dagens mängder.
Buller, verksamheter	Nej	
Luftkvalitet	Nej	
Förorenad mark	Nej	
Strålning, vibrationer, ljus	Nej	Enbart vid byggnation, men det är en begränsad tid.
Radon	Nej	
Säkerhet		
Trafik	Nej	
Brand	Nej	Bensinstationen i väster är en verksamhet som hantlar brandfarliga varor, men det är en befintlig verksamhet. Därför krävs det inga ytterligare utredningar.
Explosion	Nej	Samma som ovan.
Översvämning eller erosion	Nej	
Ras och skred	Nej	Enligt <i>PM geoteknik och Dagvattenutredning Vänersborg sportcentrum</i> finns det inga indikationer på att området skulle påverkas av ras och skred.
Farligt gods	Ja	Edsvägen är en sekundär led för farligt gods. Det går många transporter med brandfarligt ämne till bensinstationen i plan- och närområdet. Riskhanteringsavståndet beaktas och anpassas utifrån planområdets utformning. Ett befintligt område möjliggörs utveckling. Närmast Edsvägen ligger utomhusplaner. Byggnaderna ligger längre in i planområdet. Nya byggrätten vid Torpavägen är över 600 meter, fågelvägen, från Edsvägen och påverkas därför inte av detta.
Miljö		
Miljömål regionala/lokala	Ja	
Planer och program		
Översiktsplaner	Nej	Denna åtgärd går inte emot intentionerna för den kommunövergripande översiktsplanen och <i>FÖP Vänersborg och Vargön</i> .
Mellankommunala intressen	Nej	
Övrigt		

Barnperspektiv	Ja	En <i>BKA</i> har upprättats till planen för att säkerställa barn och unga rättigheter samt deras påverkan av den önskade åtgärden.
----------------	----	---

Dagvatten

I och med planförslaget kommer dagvattenhanteringen förbättras i planområdet. Idag renas inte dagvattnet innan det kommer ut till recipient. I planförslaget har åtgärder möjliggjorts för att dagvattnet ska kunna renas på ett naturligt och effektivt sätt. Dagvattnet kommer också användas gestaltningsmässigt med bland annat öppna dagvattensystem, vilket har beskrivits som positivt i *Dagvattenutredning Vänersborgs sportcentrum*. De positiva effekterna skulle vara att de bidrar med gröna områden när anläggningarna är torra, ökat rekreativt område i sportcentrum med mycket asfalt och tak samt ökar förutsättningarna för den biologiska mångfalden. I planförslaget möjliggörs det för att öka de gröna ytorna och på så sätt också öka ekosystemtjänsterna i planområdet.

I planförslaget säkerställs områden för dagvatten i plankartan; [dagvatten].

Hälsa och säkerhet

Beräkning av omgivningsbuller

Planområdet påverkas av omgivningsbuller från Edsvägen, Gropbrovägen, Marierovägen och Idrottsvägen. Enligt karteringen som kommunen tillhandahåller är det sportcentrumområdet som påverkas mest. Trots omgivningsbullret är det inom godkända nivåer för bostadsbebyggelse. Bullernivåerna ligger mellan 45 – 50 dBA. Torpavägen och Brättevägen bidrar också till buller, men inte i samma mängder som gatorna som nämndes ovan. Enligt kommunens kartering påverkas delar av Torpagärdet inte alls av buller.

Farligt gods

Planförslaget möjliggör utveckling av ett befintligt område som möjliggör för idrott, restaurang, kontor, skola etc. Längs Edsvägen, som är en sekundär led för farligt gods, ligger utomhusplanerna. Medan träningsanläggningarna ligger längre in i sportcentrum för att uppfylla de riktlinjer som finns gällande farligt gods.

Längs Gropbro-, Brätte- och Torpavägen finns det befintliga träningsanläggningar och planförslaget möjliggör för ytterligare byggrätter. Dessa vägar berörs inte av riktlinjer för farligt gods och därför är kommunens bedömning att ingen riskutredning krävs i detta fall. Samråd har skett med Räddningstjänst.

Den befintliga bensinstationen

Verksamheten har tillstånd att hantera brandfarliga varor. Viktigt att de fortsättningsvis arbetar utifrån de riktlinjer som finns för deras verksamhet för att säkerställa människors hälsa och säkerhet. Tillsyn sker av Räddningstjänst.

Räddningstjänstens framkomlighet

Efter samråd med Räddningstjänst har det framkommit att det är god framkomlighet inom hela planområdet. De poängterar om det planeras för nybyggnation och det allmänna vägnätet inte är tillgängligt att det måste finnas för räddningsvägar istället.

Räddningstjänsten såg inga problem med de nya byggrätterna på Torpagärdet och via Torpavägen så länge vägarna till dem utformas så att räddningsfordonen får plats. Från räddningsfordonen till angreppspunkten får det maximalt vara 50 meter.

Översvämning

Risk för översvämning finns det när extrema väderförhållanden slår till i exempelvis skyfall. Åtgärder mot översvämningar är utredda i Dagvattenutredningen Vänersborgs sportcentrum. Utredningen föreslår olika dagvattenlösningar såsom krossdiken, öppna dagvattensystem och kassett.

Erosion

Finns ingen märkbar risk för erosion i planområdet.

Skred

Finns ingen märkbar risk för skred.

Ras

Finns ingen märkbar risk för ras.

Föroreningar

Det finns föroreningar på Vidar 2, Frigg 1, del av Oden 1 och del av Torpa 1:2. Dessa hanteras genom en avvägning av lämplig markanvändning och planbestämmelser vilket medför att planförslaget inte innebär några negativa konsekvenser för människor eller miljö kopplat till föroreningar.

Sociala

Barn

Barnkonventionen och Agenda 2030 belyser vikten att barn, unga och kommande generationers rättigheter och behov beaktas samt tillgodoses i planeringen. Det är viktigt i planeringen att belysa och ta hänsyn till hur barn och ungdomar kan komma att påverkas. Närmiljön påverkar exempelvis trygghet, lek och integration.

Under detaljplanearbetet har det genomförts flertalet dialoger med barn och unga dels för att säkerställa deras rättigheter i planprocessen, dels för att det är främst de som använder planområdet. Det är de som rör sig inom området dagligdags och har kunskapen om hur området fungerar. Mer om arbetet finns beskrivet i *BKA*.

Planförslaget kommer förbättra miljön för barn och unga i jämförelse med dagens förutsättningar. Torpagärdet som idag inte används mer än till skolgård kommer att utvecklas så att barn och unga kan mötas, leka och umgås. I *Utvecklingsprogrammet* beskrivs åtgärderna till att göra Torpagärdet och resten av planområdet till ett attraktivt och upplevelserikt rekreations- och aktivitetsområde med en stor stadspark. Utvecklingen av planområdet skulle möjliggöra en jämlikare tillvaro för barnen och de unga. Det skulle ge dem återhämtning, lek, möjligheter att umgås med familj och vänner samt träffa andra barn och unga från andra delar av Vänersborg. Det finns möjligheter för tryggheten att kunna förbättras. Som det nämns i *BKA* krävs det att ett område tas om hand för att bygga upp tilliten mellan samhället och de utsatta. Tillit är en viktig del för att tryggheten ska kunna skapas. I och med de åtgärdsförslag som detaljplanen möjliggör för

finns det förutsättningar för att skapa en harmonisk, trygg och upplevelserik miljö för barn och unga.

Trygghet

Kommunen arbetar aktivt med trygghetsfrågor och de som är mest aktiva är BRÅ och medborgarlöftet. Den östra delen av planområdet är med i trygghetsarbetet, eftersom dess direkta närmiljö är en del av det aktiva arbetet. Trygghetsproblematiken i planområdet har varit en fråga under en längre tid. Kommunen har gjort åtgärder för att förbättra den. Resultatet har varit positivt, men trots det finns det fortfarande åtgärder som kan göras för att höja tryggheten.

Under detaljplanearbetet har trygghetsaspekten varit en viktig fråga. Det är otroligt viktigt för kommunen att människor kan vara trygga i Vänersborg. De åtgärder som möjliggörs med detaljplanens genomförande är bland annat bättre placering av träningsanläggningar för att minimera och eliminera de smala gränderna som finns idag, möjliggörande av fler aktiva bottenvåningar, åtgärder för att öka rörelse av människor, ökning av aktiviteter inom hela planområdet som sker på olika tider av dygnet, öka de raka siktlinjer och utforma bättre trafiklösningar. Till detaljplanen upprättades *Utvecklingsprogrammet* för att säkerställa att kommunen fick med alla delar som krävdes för att möjliggöra en ökad trygghet i plan- och närområdet.

Jämlikhet

Fler bostäder i Vänersborg bidrar till att minska bostadsbristen och ger fler människor möjlighet till egen bostad. Områdets placering kan utnyttja mycket av befintlig infrastruktur och service samt knyts till kollektivtrafik-, gång- och cykelstråk, vilket ger potential för en lägre resursanvändning.

Fler attraktiva boenden i staden och fler möjligheter till arbetsplatser och kulturella evenemang ger fler invånare som kan vara med och stärka Vänersborgs kommun.

Riksintresse

Detta är inte aktuellt för denna detaljplan, eftersom den inte ligger inom påverkningsområde för riksintressena.

Trafikkommunikation

Trollhättans och Vänersborgs flygplats har ett stort influensområde till följd av buller samt flygsäkerhetsaspekter i samband med start- och landningsprocedurer.

Detaljplaneområdet påverkas av flygplatsens kontrollzon, CTR. Inom CTR flyger luftfartygen på låga höjder och hinder i zonen kan påverka bl.a. flygplanens möjliga flygbenor. Därför behöver samråd tas i enskilda ärenden då höga objekt skall uppföras. Under konisk ytan kan etableringar upp till ca 150 meter över havet tillåtas efter samråd. Flygplatsen kan inte tillstyrka hinder eller höga föremål som genomtränger hinderytorna. Det är också viktigt att samråd sker med flygplatsen vid hantering av skyltar eller projektering av belysning för att säkerställa att de inte blir missvisande för flygtrafiken eller förorsaka elektromagnetiska störningar.

Totalförsvaret

Planområdet ligger inom riksintresse för försvaret enligt 3 kap 9 § miljöbalken (Såtenäs flottiljflygplats), vilket innebär stoppområde för höga objekt. Som högt objekt räknas

objekt högre än 20 meter utanför samlad bebyggelse samt 45 meter inom samlad bebyggelse.

Planområdet berörs av riksintresse för Försvarsmaktens stoppområde för höga objekt. Högsta totalhöjden regleras till 15 meter, varför planförslaget är förenligt med riksintresset.

Trafik

Motortrafik

Det kommer inte att ske några större förändringar på lokalgatorna inom planområdet. Den förändring som kommer att ske är angöringsplatsen längs Edsvägen som tillkommer utifrån dagens situation. Den kommer möjliggöra minskad busstrafik inom sportcentrum, vilket är positivt för området ur en trafiksäkerhetssynpunkt. Det kommer också ske säkerhetsåtgärder som torgbildningarna som möjliggörs i plankartan på Brätte- och Torpavägen.

Gång- och cykeltrafik

Det kommunala gång- och cykelvägnätet kompletteras med den befintliga infrastrukturen inom planområdet, vilket skapar ett mer sammanhängande, tydligare och trafiksäkert nät för gång och cyklister.

MILJÖ- OCH BYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Angelika Lunnari
Ansvarig Planarkitekt

Annika Karlsson
Plan-och bygglovschef

Lovisa Larsson
Planhandläggare (planbesked-samråd)

Hamdi Alsayed
Planingenjör
(plankarta och visualisering)

2026-03-03

B N § 18

PLAN.2020.2

Detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet - Antagande

Beslut

- 1) Byggnadsnämnden godkänner granskningsutlåtandet.
- 2) Byggnadsnämnden godkänner planförslaget samt föreslår att kommunfullmäktige antar Detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet enligt 5 kap 27 § plan- och bygglagen (2010:900).
- 3) Byggnadsnämnden beslutar om omedelbar justering av ärendet.

Bilagor

Planbeskrivning

Plankarta

Granskningsutlåtande

Samrådsredogörelse

Utvecklingsprogram för Sportcentrum och Torpagärdet

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 9 juni 2021 § 120 att meddela positivt planbesked för ny Detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet i Vänersborgs kommun samt att uppdra åt miljö- och byggnadsförvaltningen att ta fram förslag till ny detaljplan. Planområdet ligger söder om Vänersborgs innerstad tätt beläget mellan Eds- och Marierovägen.

Miljö- och byggnadsförvaltningen har genomfört planprocessen i enlighet med PBL (2010:900) via ett utökat förfarande med samråd och granskning. Planförslaget har bedömts vara av principiell beskaffenhet och större vikt för Vänersborgs kommun. Därför är förslaget att byggnadsnämnden godkänner planförslaget och kommunfullmäktige antar detaljplanen.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra ett större sammanhängande aktivitets- och rekreationsområde med utökade byggrätter för träningsanläggningar, spontanidrott, stadspark, lek och pedagogiska ytor etc. Dessutom koppla samman de två stora områdena, sportcentrum och Torpagärdet, med varandra. Detaljplanen skapar förutsättningar för en vidareutveckling av befintlig bensinstation som ligger i den västra delen av planområdet; direkt anslutande till sportcentrum. I samband med detaljplaneläggningen granskas också parkeringsplatserna, trafikflödet, kollektivtrafiken, den gröna infrastrukturen, utemiljön samt möjliggörande för en ökad trygghet inom och utanför planområdet.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Planförslaget har varit utställt för samråd mellan 20 nov 2023 - 15 jan 2024. Under samrådet inkom det 32 stycken yttranden. Alla yttranden sammanställdes och blev besvarade i en samrådsredogörelse.

2026-03-03

Granskning för planförslaget var mellan 19 juni 2025 - 1 sep 2025. Under granskningen inkom det 15 stycken yttranden. Yttrandena sammanställdes och besvarades i ett granskningsutlåtande. Planförslaget har reviderats efter granskningen, men inte i sådan omfattning att en ny granskning behöver genomföras. De revideringar som har utförts är ny nockhöjd för den nya entrén till Idrottshuset, u-området bakom bensinstationen är reglerad som besöksnäring, [R], och en mindre slaskbit av gällande detaljplan har inkluderats i planområdet.

Till antagandet önskade länsstyrelsen att föreningarna inom planområdet behövde utredas ytterligare. En riskbedömning har gjorts med en utvidgad provtagning som också inkluderat Torpagärdet. Inför antagandet har två regleringar tillkommit för att säkerställa att saneringen av berörda områden blir korrekta. Utöver detta är kommunens bedömning att planförslaget inte innebär en betydande miljöpåverkan, vilket är en bedömning som länsstyrelsen delar.

I slutet av 2025 har frågan om det är möjligt att bygga en räddningsstation vid Sportcentrum aktualiserats. Den aktuella platsen inom fastigheten Frigg 1, öster om arenan, är en av flera alternativa lokaliseringar som ska utredas i en förstudie som kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för. Förstudien ska vara klar under våren.

Planprocessen för detaljplanen för Sportcentrum och Torpagärdet har nu kommit fram till antagandeskedet och ett omtag för att utreda förutsättningarna för en räddningsstation skulle kräva ytterligare utredningar och en ny granskning, vilket skulle försena processen med sex till nio månader. En räddningsstation överensstämmer inte med detaljplanens syfte som är att möjliggöra ett större sammanhängande aktivitets- och rekreationsområde med utökade byggrätter för träningsanläggningar, spontanidrott, stadspark, lek och pedagogiska ytor etc. Frigg 1 omfattar en byggrätt för en helt ny idrottshall och denna möjlighet skulle försvinna om området istället avsätts för en räddningsstation. Den planerade om- och tillbyggnaden av Idrottshuset (B-hallen) är beroende av att detaljplanen för Sportcentrum och Torpagärdet vinner laga kraft för att kunna få bygglov. Likaså krävs den nya detaljplanen för att kunna gå vidare med ett etableringsärende inom Sportcentrum och för att kunna bygga en skolgård till Tärnan-skolan.

Förvaltningens föreslår därför att detaljplanen för Sportcentrum och Torpagärdet antas i sin nuvarande form utan ytterligare dröjsmål.

Skulle förstudien landa i att Frigg 1 är den bästa lokaliseringen av en räddningsstation får en ny detaljplaneprocess inledas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, miljö- och byggnadsförvaltningen, 2026-02- 24

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

Detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet, Vänersborgs kommun

Hur samråd och granskning har bedrivits

Samråd med utökat förfarande enligt 5 kap 11 § plan- och bygglagen har skett från och med den 20 november 2023 – 15 januari 2024

Granskning med utökat förfarande enligt 5 kap 18 § plan- och bygglagen har skett från och med 19 juni – 1 september 2025.

Planhandlingar har sänts till Länsstyrelsen och kommunala lantmäterimyndigheten samt till berörda myndigheter, förvaltningar, organisationer och föreningar. Sakägare, berörda och rättighetshavare enligt fastighetsförteckningen har beretts tillfälle att lämna synpunkter på planförslaget genom särskilt meddelande om samråd och granskning.

Samråd om betydande miljöpåverkan

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att genomförandet av detaljplanen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Inkomna synpunkter

Nedanstående har inkommit med yttrande under granskningen:

Länsstyrelsen, daterat 2025-08-28	2
Kommunala lantmäterimyndigheten, daterat 2025-06-30	4
Statens geotekniska institut, daterat 2025-07-02.....	4
Trafikverket, daterat 2025-06-26	5
Försvarsmakten, daterat 2025-06-25.....	5
Polisen, daterat 2025-06-23.....	5
Trollhättan Energi Stadsnät, daterat 2025-06-19	5
Vattenfall Eldistribution, daterat 2025-09-02	5
Räddningstjänsten Fyrbodal, daterat 2025-09-02	5
Kommunstyrelsen, daterat 2025-10-15	5
Miljö- och hälsoskyddsnämnden, daterat 2025-09-18	5
Samhällsbyggnadsnämnden, daterat 2025-10-02.....	7
Kultur- och fritidsnämnden, daterat 2025-08-21.....	7
Barn- och utbildningsnämnden, daterat 2025-09-02.....	7
Vänersborgs gymnastikförening, daterat 2025-08-21	7

Nedan följer referat av de yttranden som inkommit under granskningen samt kommentarer på hur dessa bemöts vidare i planförslaget.

Länsstyrelsen, daterat 2025-08-28

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § och nu kända förhållanden att planen inte kan accepteras och kan därför komma att prövas av Länsstyrelsen om den antas.

Motiv för bedömningen:

- Länsstyrelsen befarar inte att:
- Riksintresse kommer att skadas påtagligt
- Mellankommunal samordning blir olämplig
- Miljökvalitetsnormer (MKN) inte följs
- Strandskydd upphävs i strid med gällande bestämmelser

Däremot är det inte uteslutet att:

- Bebyggelsen blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Hälsa och säkerhet

Förorenad mark

Länsstyrelsen anser inte att kommunen visat att det saknas behov av avhjälpandeåtgärder för förorenad mark eller att det saknas behov av planbestämmelser som ställer krav på avhjälpandeåtgärder i ett senare skede.

Den översiktliga miljötekniska markundersökningen visar på en heterogen föroreningsbild. Markföroreningar har påträffats i samtliga de tre delområden som undersökts. Halterna överstiger Naturvårdsverkets riktvärden för KM och för vissa parametrar även MKM (uppgifterna i planbeskrivningen och den miljötekniska markundersökningens sammanfattning är felaktiga i detta fall: där anges att samtliga parametrar understiger MKM).

Markföroreningar över MKM förekommer även i de översta jordlagren. I undersökningen uppmanas kommunen att säkerställa att ferrokalk inte förekommer i den direkta markytan i området för sportcentrum och gymnasieskolan. Detaljplanen omfattar gymnasieskola, idrottsanläggningar och parkmark, dvs. användningsändamål där barn och vuxna kan komma i kontakt med de övre jordlagren.

Kommunen behöver säkerställa att marken är lämplig för de aktuella användningsändamål (Skola, Idrott och lek samt Park/Natur). Som ett led i det behöver kommunen göra en riskbedömning för att utreda vilka åtgärder som krävs för att den planerade markanvändningen ska kunna medges. Om åtgärderna behövs för att den planerade markanvändningen ska kunna medges så ska dessa säkerställas med en planbestämmelse, alternativt ska åtgärderna vidtas innan planen fastställs. Alla steg i processen ska stämmas av med tillsynsmyndigheten (Miljökontoret i Vänersborg).

Länsstyrelsens utgångspunkt är att åtminstone de områden som används för Skola samt Idrott och lek behöver uppfylla kraven för KM. Inför markarbeten i förorenad mark ska en anmälan enligt §28 FMH göras till tillsynsmyndigheten.

Kommentar

Inför antagandet har en riskbedömning angående ferrokalk och de övriga föroreningarna utförts. I jorden förekommer det förhöjda halter av PAH och metaller. Halterna överstiger riktvärden för KM och i enskilda fall MKM. Det är främst metallerna som överstiger värdena. De föroreningar som överstiger värdena för MKM är enskilda prover för kobolt och krom på Torpagärdet och Oden 1. Dock har det inte påvisats några halter av krom 6+ över KM. Det visas en låg urlakning, vilket indikerar på att det är partikelbundet.

I grundvattenanalyserna visar att metallföroreningarna till stor del är partikelbundet. Det gäller för de prover som har högre halter i en uppsluten analys och inte i den filtrerade analysen. Därmed är metallföroreningarna inte lösa i vatten. Det begränsar generellt spridningen med grundvattnet. Källa till föroreningen inom samtliga fastigheter kan variera, men troligt beror föroreningarna på inkomna fyllnadsmassor. Ferrokalk har använts främst på Frigg 1 och Oden 1 som utfyllnad. Det är troligen orsaken till de förhöjda kromhalterna. Sammantaget bedöms att spridningen från samtliga fastigheter som låga utifrån de uppmätta halterna i grundvattnet och de utförda laktesterna.

Övergripande är att inga petroleumkolväten har uppmätts över laboratoriets rapporteringsgräns. PAH och enskilda metaller har ställvis uppmätts över MRR liksom enskilda parametrar över KM/MKM. Utifrån storstadsspecifika riktvärden för skola och grönytor sätts intag av jord och hudkontakt med jord till 365 dagar/år för barn och vuxna. För områden med hårdgjorda ytor, Vidar 2, är det 20 dagar/år för barn och vuxna. Exponeringsrisken är högre för områden med grönytor än områden med vägbanor eller byggnader som ska uppföras. Risken för exponeringen minskas också med djupet. Vid beräkning av platsspecifika riktvärden anses marken inom Vidar 2, Oden 1 och Frigg 1 ha något skyddsvärde då dessa områden är utfyllda med fyllnadsmassor till ett djup på 1–1,5 meter. Vidar 2 är till stor del asfalterat. Inom Torpa 1:2 bedöms markmiljön vara mer skyddsvärd då det inte återfinns några fyllnadsmassor. I planbeskrivningen finns det tydligare beskrivning över föroreningsbilden för respektive fastighet.

Utifrån denna information har kommunen inför antagandet kompletterat plankartan med två planbestämmelser. Dessa planbestämmelser ska säkerställa korrekt masshantering samt att oacceptabla miljö- och hälsorisker i samband med exploatering/byggnation hanteras **anständigt**. Detta regleras via bestämmelserna [a₂] och [m₁]. Regleringen [m₁] innebär det *att sanering ska göras vid anläggande av åtgärder som inryms inom stadsodling samt idrott och lek*. Bestämmelsen [a₂] innebär att *startbesked får inte ges för byggnation förrän föroreningarna har avhjälpts till nivå som medger planerad markanvändning*.

Kommunala lantmäterimyndigheten, daterat 2025-06-30

Lantmäterimyndigheten har tagit del av planhandlingarna och noterar följande.

Plankarta

Grundkartans linjer och beteckningar är för framträdande i plankartan.

I plankartan har grundkartans linjer och beteckningar mestadels svart färg. Detta gör att det blir svårare att särskilja planskiktets gränser och beteckningar från den information som tillhör grundkartan. För att plankartan ska vara tillräckligt tydlig och lättläst behöver det vara uppenbart vilka beteckningar och gränser som tillhör planskiktet. Därför bör färgen på grundkartans linjer och förslagsvis ändras till grå.

Servitut redovisas ej

Servitut 1580K-10/1997.1 och 1580K-10/1997.1, belägna inom Vidar 1, redovisas inte i grundkartan. Servitut 1487K-2017/65.1, beläget inom Arenan 1, redovisas inte i grundkartan. Servitut behöver även finnas med i teckenförklaringen.

Bestämmelser på plankartan

På flera ställen redovisas egenskapsbestämmelserna i tät följd utan mellanrum. För att öka läsbarheten bör mellanrum finnas mellan bestämmelserna.

Förklaringen till bestämmelsen n1 verkar sakna ord ”Parkering ska placeras”.

Ett område saknar bestämmelser då hänvisningspil saknas.

Beskrivning

Planförslagets påverkan på fastighetsindelningen

På sida 60 där påverkan på fastighetsindelningen för Vidar 1 beskrivs saknas gul markering av område med PARK.

Rättigheter

Oden 1

Sedan 2025-06-10 finns ytterligare ett avtalsservitut som belastar Oden 1, D-2025-00203381:1.

Vidar 1

Sedan 2024-07-17 finns ytterligare ett avtalsservitut som belastar Vidar 1, D-2024-00230348:1.

På sida 67 skrivs felaktigt att servitut 1580K-10/1997.2 ligger på Oden 1 och Vidar 1. Servitutet belastar endast Vidar 1.

Kommentar

Planhandlingarna revideras utifrån Ert yttrande.

Statens geotekniska institut, daterat 2025-07-02

Inga invändningar mot planförslaget.

Trafikverket, daterat 2025-06-26

Inget att erinra.

Försvarsmakten, daterat 2025-06-25

Detaljplaneförslaget innebär inte höga objekt utifrån riksintresseområden påverkansområde för väderradar och stoppområde för höga objekt samt MSA-område. Försvarsmakten har därför valt att inte handlat denna remiss vidare.

Polisen, daterat 2025-06-23

Inget att erinra så länge förändringarna inte påverkar tryggheten, trafikflödet och trafiksäkerheten negativt.

Kommentar

De aspekter som Ni nämner har utretts under detaljplanearbetet och genomförandet av den önskade åtgärden ska förbättra möjligheterna att skapa ett tryggt samhälle.

Trollhättan Energi Stadsnät, daterat 2025-06-19

Inget att erinra.

Vattenfall Eldistribution, daterat 2025-09-02

Vattenfall Eldistribution AB noterar att tidigare synpunkter som framförts i samråd och fortsatt dialog mellan kommunen och Vattenfall Eldistribution har beaktas och har därmed inget mer att tillägga i ärendet.

Räddningstjänsten Fyrbodal, daterat 2025-09-02

Räddningstjänsten Fyrbodal har tagit del av handlingarna gällande granskning för detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet och har inget att erinra.

Kommunstyrelsen, daterat 2025-10-15

Kommunstyrelsen avstår yttrande i granskning av detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, daterat 2025-09-18

Natur

Granskningshandlingen har till stora delar anpassats efter tidigare yttranden över natur, vilket är positivt. Det bör dock göras vissa förtydliganden. I texten om invasiva arter kan det med fördel även hänvisas till Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens metodkatalog, vilken löpande uppdateras med ny kunskap. När det gäller belysning bör det förklaras kort varför det är viktigt att anpassa belysningen med avseende på djurlivet, för att på så sätt öka förståelsen för varför åtgärden bör genomföras. Det är positivt att ekosystemtjänster lyfts och att det visas på förutsättningar att stärka dessa.

Gällande träd anges i planbestämmelser att det krävs marklov för att fälla träd samt att träd endast får fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk. Planbestämmelserna gäller dock enbart inom två mindre parkytor. Det är positivt om det går att ha motsvarande

bestämmelser i övriga parkytor, åtminstone för trädrader och vuxna träd. Planbeskrivningen anger att parkytor ska utvecklas på olika sätt, vilket bland annat kan gynna biologisk mångfald och grön infrastruktur. Men hur säkerställs att detta sker? Om förslagen för parkytorna inte genomförs finns risk att grönstrukturen försämras eftersom gröna ytor tas i anspråk för besöksanläggningar, vilket smalnar av stråken. Om då träden också riskerar att tas ned så kan det leda till ytterligare en negativ förändring istället för den positiva som ser att vara intentionen med det som föreslås i planbeskrivningen.

Förorenade områden

Vid den översiktliga miljötekniska markundersökningen har det noterats att ferrokalk har använts för utfyllnad inom delar av Frigg 1 och Oden 1. Miljö- och hälsoskyddsnamnden avser därför att fatta beslut om markrestriktioner för dessa fastigheter. Det innebär bland annat att avhjälpandeåtgärder inte får ske inom fastigheterna utan att först inkomma med en anmälan om detta till nämnden. Övriga gräv- och markarbeten som inte är avhjälpandeåtgärder, men som ändå kan innebära risk för spridning eller exponering av föroreningar, får inte ske inom fastigheterna utan att först inkomma med en underrättelse till nämnden.

Kommentar

Planbeskrivningen kompletteras med information angående anpassad belysning för djurlivet samt hänvisning till metodkatalogerna för hanteringen av de invasiva arterna.

Angående träden och planbestämmelser anses de berörda träden vara bevarandevärda. Dels för att de står på rad, dels att de är äldre. De flesta träden inom planområdet är nyligen planterade och anses inte ha det värdet att de ska beröras av planbestämmelser. Till detaljplanen finns ett Utvecklingsprogram som berättar hur parkområdena/de gröna områdena ska utvecklas inom planområdet. Det är det dokumentet som kommer ligga till grund när planområdet vidareutvecklas. Sedan kan det uppstå skillnader, men oftast beror det på den tiden som åtgärden görs, arbetsmetoder utvecklas med tiden och förändras.

Inför antagandet har en riskbedömning utförts angående ferrokalken. Planhandlingarna uppdateras utifrån de slutsatser som framkommer av utredningen. På plankartan finns det två planbestämmelser som reglerar saneringen inför exploatering; [m₁] och [a₂]. Planbestämmelsen [m₁] innebär att sanering ska göras vid anläggande av åtgärder som inryms inom stadsodling samt idrott och lek. Den andra regleringen, [a₂], innebär att startbesked inte fås ges för byggnation förrän föroreningarna har avhjälpats till nivån som medger planerad markanvändning.

Samhällsbyggnadsnämnden, daterat 2025-10-02

Under samrådet lyfte förvaltningen framför allt behovet av ytterligare byggrätter. Denna fråga har stämts av med de verksamheter som är verksamma inom sportcentrum, och det har bekräftats att det aktuella planförslaget tillgodoser deras behov.

Efter samrådet har förvaltningen fortsatt arbetet med mindre justeringar och anpassningar i planförslaget med fokus på vissa specifika frågor, bland annat trafikflöden, i syfte att möjliggöra en så ändamålsenlig och effektiv användning av området som möjligt.

Gatuenheten har även tagit fram kostnadsberäkningar för utbyggnad av den allmänna platsen i enlighet med gestaltningsprogrammet. Om planen vinner laga kraft, behöver investeringsmedel avsättas för att kunna genomföra planen med utbyggnad av den allmänna platsen. Fullt utbyggt enligt gestaltningsprogrammet är kostnaden estimerat till ca 375 000 000 kr. I dagsläget, kan utbygganden inte ske inom gatuenhetens investeringsbudget utan en utökad budget behövs för att klara av utbyggnaden av den allmänna ytan inom planområdet. Gatuenhetens årliga driftbudget måste också utökas med ca 1 276 000 kr.

Kultur- och fritidsnämnden, daterat 2025-08-21

Kultur- och fritidsnämnden avstår att yttra sig på planförslaget ”detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet” under granskningsperioden. Kultur- och fritidsnämnden har yttrat sig under samrådet med förslag till förändringar och har inga ytterligare synpunkter att lämna under granskningen.

Barn- och utbildningsnämnden, daterat 2025-09-02

Barn- och utbildningsnämnden står fast vid tidigare yttrande som bland annat betonar vikten av att ytor skapas för spontanidrott, till exempel i form av multiarenor som kan nyttjas av både skolor och allmänhet, och att insatser genomförs för ökad trafiksäkerhet, trygghet och trivsel i området. Nämnden ser att det svar som givits på tidigare yttrande är positivt och nämnden ställer sig fortsatt positiv till detaljplanen för sportcentrum och Torpagärdet.

Vänersborgs gymnastikförening, daterat 2025-08-21

Vänersborgs gymnastikförening vill under granskningsskedet återigen trycka på vikten av ökad byggrätt för Gymmixhallen. Vad vi kan utläsa av planförslaget finns sådan möjlighet vilket vi ser som mycket positivt. I övrigt hänvisar vi till vårt yttrande som skickades in under samrådet.

Ställningstaganden

- Planbeskrivningen kompletterar avsnittet om *Rättigheter och Planförslagets påverkan på fastighetsindelningen* utifrån kommunala lantmäterimyndighetens yttrande.
- Plankartan kompletteras utifrån kommunala lantmäterimyndighetens yttrande.
- Plankartan kompletteras med planbestämmelser som reglerar hanteringen av föroreningarna i samband med exploatering.
- Planbeskrivningen kompletteras med utvecklande information rörande föroreningar på utvalda fastigheter inom planområdet, se *Risk för föroreningar*.
- Avsnittet *Invasiva arter* kompletteras utifrån miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande.
- Planbeskrivningen kompletterades med information om anpassad belysning för djurlivet utifrån miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande.

Den fortsatta planprocessen

Miljö- och byggnadsförvaltningen överlämnar detaljplaneförslaget till byggnadsnämnden/kommunfullmäktige för antagande enligt 5 kap 27 § plan- och bygglagen.

MILJÖ- OCH BYGGNADSFÖRVALTNINGEN

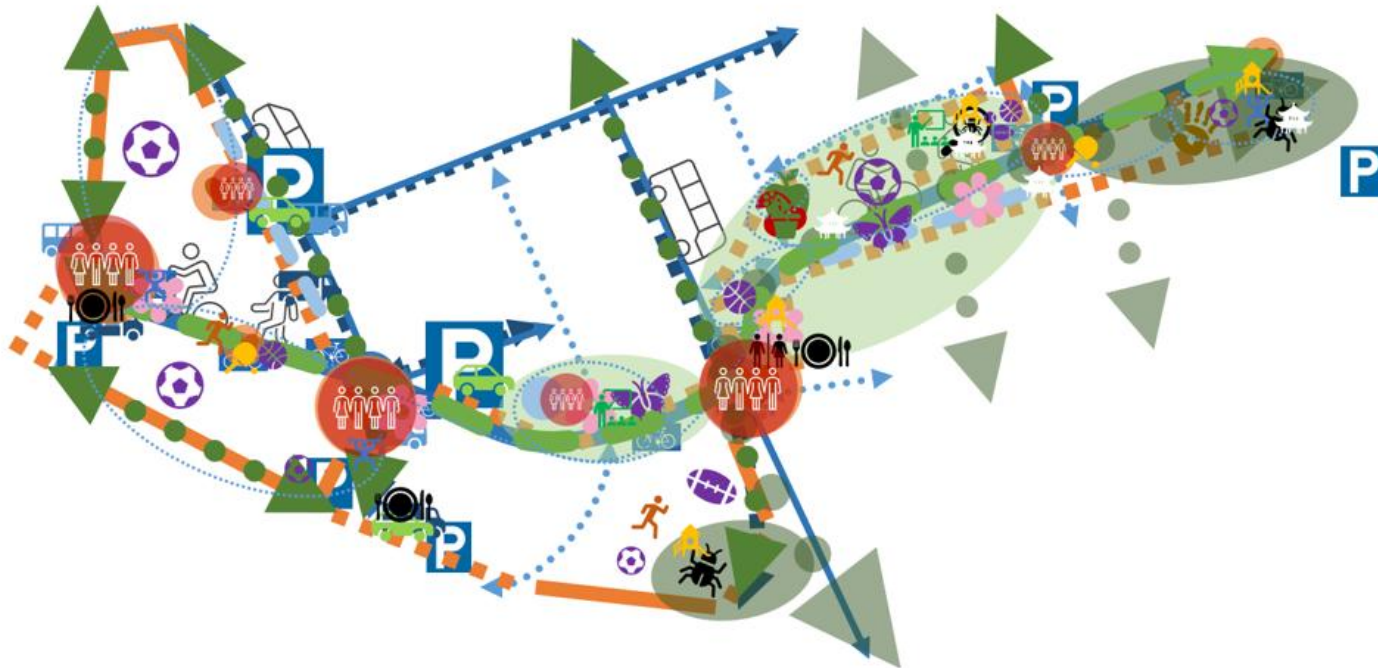
Angelika Lunnari
Planarkitekt
2026-02-16

Vänersborgs kommun

Sportcentrum och Stadspark Torpa

UTVECKLINGSPROGRAM med funktions- och gestaltungsprinciper

Innehållsförteckning

Bakgrund	4
Syfte	5
Tidigare analyser och utredningar	6
Sammanfattande analys	8
Visionen	10
Funktions- och gestaltungsprinciper	11
Inbjudande rum	12
Liv och rörelse	18
Tydliga flöden	23
Översiktlig parkering	27
Belysning och skyltar	31
Rik grönstruktur	34
Enskilda områden	39
Illustrationskarta	44
Förslag på etapper	45

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Antagen av
Utvecklingsprogram som tillhör DP sportcentrum och Torpagärdet	Utvecklingsprogram för Sportcentrum och Stadspark Torpa	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. §	Skriv i organ eller beslutsfattare
Dokumentägare	Dokumentansvarig	Reviderad	Giltighet
Miljö- och byggnadsförvaltningen	Stadsarkitekt		Tills vidare
Dokumentinformation		Diarienummer	
Långsiktig utveckling av utemiljöer i Sportcentrum och Torpagärdet		PLAN.2020.2	
Ämnesområde		Intranät	Hemsida
Stadsutveckling		☒	☒
Andra styrande dokument som omnämns			
Fördjupad översiktsplan för Vänersborg och Vargön (KF, 2023-02-15, § 4)			

Bakgrund

I många år har Sportcentrum utvecklats främst med utgångspunkt i idrottsföreningars specifika behov av hallar, anläggningar, lokaler och parkeringar. Området har successivt fyllts på utan någon övergripande långsiktig idé eller hänsyn till de omgivande stadsrummens struktur. Över tid har en miljö skapats som upplevs otydlig och otrygg.

Även Torpagärdet är ett område utan gestaltningsidé och sammanhang. Den stora grönytan upplevs som en barriär mellan stadsdelarna och som en otrygg miljö. Otryggheten, brist på plats för nya lokaler och idrottsanläggningar samt kommunens visioner om ett hållbart liv i Vänersborg har genom åren resulterat i flera dialoger, utredningar och rapporter. I samband med en ny detaljplan för området har en arbetsgrupp med

Markeringen visar områdets placering i staden

representanter från Kommunstyrelseförvaltningen, Samhällsbyggnadsförvaltningen och Miljö- och byggnadsförvaltningen tagit fram följande utvecklingsprogram med funktions- och gestaltningsprinciper för att knyta ihop de tidigare arbetena och belysa hur den fysiska miljön kan fungera och principiellt gestaltas med fokus på ekologisk och social hållbarhet.

Området omgärdas av bostadsområden i södra, östra och norra delen där även ett flertal skolor ligger i direkt anslutning. Områdets västra del (Sportcentrum) domineras av sporthallar, arenor och bollplaner. Den östra delen (Torpagärdet) är ett grönområde som används delvis som skolgård.

Syfte

Utvecklingsprogrammet syftar till att:

- visa en helhetsbild över området och dess komplexitet,
- beskriva vilka grundläggande funktioner som ska uppfyllas i området,
- vara grunden till förslag på byggrätter, byggnadshöjder och användningsändamål för både kvartermark och allmän plats inom ramen för detaljplaneringen,
- vara ett pedagogiskt verktyg för att förstå och jobba med de komplexa anspråken som ställs på utvecklingen av området över en lång tidsperiod och
- vara ett stöd för budgetering, utformning och genomförande av åtgärder på allmänna platser.

Dokumentet ska fungera som stöd vid planering, projektering och aktivering av byggnadsverk och utemiljöer.

Programmet ska läsas som en checklista över funktioner som alla framtida åtgärder inom området så långt som möjligt ska ta hänsyn till för att området på lång sikt utvecklas i sin helhet enligt det som beskrivs under rubriken *Vision*. Målgruppen är politiker och tjänstemän inom kommunal och regional sektor samt uppdragstagande aktörer och kommunens invånare.

Vy över del av Torpagärdet ner mot Sportcentrum och Arenan

Till skillnad mot ett gestaltningsprogram syftar utvecklingsprogrammet i första hand på att visa upp möjligheter snarare än att föreskriva åtgärder efter en konkret estetisk målbild.

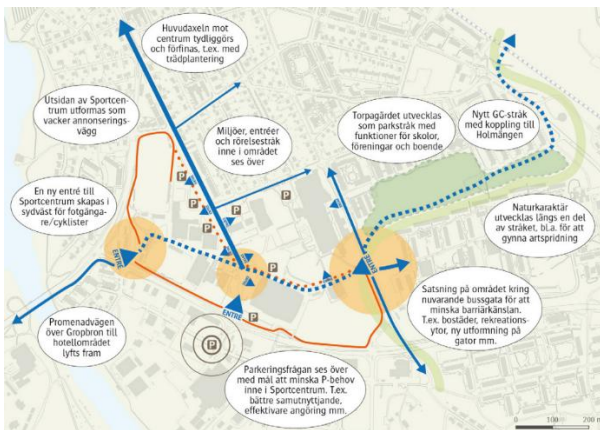
Utvecklingen av området kommer att ta en lång tid och i dagsläget är det fortfarande oklart vilka ekonomiska resurser som kan läggas på detta. Det är dock onekligen att området behöver lyftas och vilka som är de kritiska aspekterna.

Utvecklingsprogrammet ger förslag och idéer för ett helhetstänk på vägen framåt. Det är tillåtet att avvika från programmets rekommendationer om det sker medvetet genom en avvägning mellan nytta och konsekvenserna ur ett hållbarhetsperspektiv.

Tidigare analyser och utredningar på planområdet

Planområdet har sedan tidigare analyserats och dialoger har genomförts för att utreda utvecklingsbehovet av Sportcentrum och Torpagärdet. I detta avsnitt sammanställs mycket kortfattat resultaten som de allra flesta av funktions- och gestaltungsprinciperna baserar på. Självklart ligger principerna i linje med de övergripande nationella och internationella målen för hållbarhet och principerna för gestaltade livsmiljöer.

Fördjupad översiktsplan för Vänersborg och Vargön (2023)

Övergripande strategier för Lyckhem avseende Sportcentrum och Torpagärdet är att stärka kopplingen till centrum via Brättevägen, utveckla områdesentréerna vid Edsvägen, Gropbrovägen och Torpavägen, koppla ihop

stadsdelarna med ett förbättrat gång- och cykelnät samt utveckla de gröna värdena på Torpagärdet och generellt ta stor hänsyn till stora skyddsvärda träd.

De områdesspecifika rekommendationerna är att skapa en attraktiv entré till staden vid Edsvägen/Gropbrovägen genom en gestaltning av Sportcentrums "utsidor", att värna om fornlämningarna i området, att utveckla Torpagärdet till en park med stora sociala och ekologiska värden samt utreda möjligheten för ny bebyggelse på området norr om ställverket. Parken bör i samband med södra Torpavägen fungera som en spridningskorridor mellan grönområdena i Holmängen och Fridhem.

Program för fortsatt utveckling av Sportcentrum 2017–2027 (2017)

Kultur- och fritidsnämnden antog programmet 2017. Enligt programmet ska Sportcentrum vara en levande och inkluderande mötesplats som utvecklas med fler byggnader och anläggningar för aktivitets- och idrottsändamål som exempelvis olika hallar, bollplan och aktivitetshus. I programmets fokus står föreningsidrotten men även spontanidrott, lek och vistelse, ökad tillgänglighet för kollektivtrafik, tydliga entréer och stråk samt en bättre grönstruktur ses som viktiga faktorer för

områdets funktion. Behovet av bilparkering belyses inte i programmet, däremot behovet av ett sammankopplande gång- och cykelstråk mellan Edsvägen och Tärnanskolan.

Förstudie gällande utveckling av Sportcentrum och Torpagärdet i Vänersborg (2020)

Förstudierapporten gjordes av Miljö- och byggnadsförvaltningen inför beslut om uppdrag att ta fram en ny samlad detaljplan för området.

Rapporten belyser förutsättningar och utvecklingsidéer i området uppdelat i 12 delområden utifrån bland annat två dialogvandringar med representanter från föreningar, skolor, boende och diverse kommunala tjänstepersoner från olika förvaltningar. Sammanfattningsvis visar rapporten på ett genomgående behov av helhetslösningar för cykel-, bil- och kollektivtrafiken, angöring och parkering, nya områdesentréer, mötesplatser och samlingslokaler även för unga samt en övergripande gestaltning och grönstruktur för hela området. Det saknas tydlighet och struktur som behövs för området att fungera bättre ur ett urbanitets- och trygghetsperspektiv.

Grönstrukturplan Torpa 2021 – ekosystemtjänster, målbilder och principförslag

Rapporten är gjort av Calluna AB i ramen för ett LONA-projekt 2021, till rapporten bifogade målbilder och åtgärdsförslag av Radar Arkitekter.

Rapporten analyserar befintliga ekosystemtjänster och möjligheterna att öka dessa. Åtgärdsförslagen är att binda ihop och tillgängliggöra Torpagärdets och Sportcentrums grönområden med ett centralt gång- och cykelstråk, skapa områdesentréer och aktiva platser längs med stråket, tillföra grönska som ramar in Sportcentrum, öka grönskan på parkeringarna, utveckla befintliga grönytor, anlägga öppna dagvattenfördröjningssystem samt utveckla och öka mångfalden på vegetationen på Torpagärdet bland annat med större inslag av blommande växter. Rapporten tar inte hänsyn till ett ökat byggnadsbehov men betonar de sociala nyttorna av en trygg och tillgänglig närnatur samt grönskans skyfalls- och temperaturreglerande funktion.

Brottsförebyggande arbete och medborgarlöfte Torpa, 2022 - 2024

Medborgarlöftet som gäller t.o.m. 31 dec 2024 omfattar kartläggning, dialoger, samverkan och insatser för att öka trygghetsupplevelsen för de boende i Torpa och minska brottsligheten i området.

Arbetet har mynnat i en aktivitetsplan för att stödja framför allt barn och unga både i hemmet och i den offentliga miljön. Bland annat ska fritidsgårdens roll ökas i ungdomarnas vardag, innergårdar och gaturum fräschas upp, belysningen i området förbättras, trafiksäkerheten ökas med exempelvis fartgupp samt grönområdena upprustas. Aktivitetsplanen hänvisar dessutom till invånardialogerna inom ramen för detaljplaneprocessen för Sportcentrum och Torpagärdet.

Barnkonsekvensanalys (BKA), dialoger med barn

Inom ramen för detaljplanprocessen har flera dialoger med barn och unga genomförts bland annat i skolorna och fritidsgårdarna i området som är redovisade i en barnkonsekvensanalys (BKA).

Generellt efterfrågas mer möjlighet till olika fritidsaktiviteter i området, platser för spontanidrott eller träffa och umgås med vänner och familj. Att kunna tillbringa flera timmar om dagen utan att det skulle bli långtråkigt önskas som tryggt alternativ till hemmet. Att äta, dricka, lyssna på eller göra musik, dansa, uppleva kultur med mera. Besökare skulle vara välkomna så att området inte bara präglas av de boende på platsen. Gärna människor i alla åldersgrupper och fler tjejer. Bland annat önskas mötesplatser, väderskydd, basketplan, replokaler och möjligheter till gatukonst.

Sammanfattande analys

Två separata områden

Sportcentrum och Torpagärdet är två separata områden med olika karaktär. Barriären mellan områdena är Torpavägen som idag är utformad med ett långsgående staket mellan bussgata och gång- och cykelväg. Sportcentrum är idag en plats för sportaktiviteter och föreningsliv. Det är en låg andel ytor för spontanidrott och en hög andel ytor som är hårdgjorda. Torpagärdet är ett grönområde som idag innefattar skolgård, bollplan och naturmark. Området är öppet och storskaligt.

Sportcentrum till vänster och Torpagärdet till höger: Två områden som separeras av Torpavägen, den streckade linjen.

Otrygghet

Området upplevs idag som otryggt. Upplevelsen av otrygghet är komplex. Individuella erfarenheter spelar in, men även på gruppnivå finns det en mängd faktorer som påverkar upplevelsen av otrygghet. Exempelvis bristfällig belysning och avsaknaden av en tydlig gång- och cykelväg över Torpagärdet. Även staketet som

avgränsar Torpavägen är en gestaltning som främjar upplevelsen av otrygghet. Vidare är närvaron och frånvaron av människor och vilka aktiviteter som pågår på platsen av stor vikt. Engagemang, gemenskap och positiva erfarenheter inom området är viktiga att arbeta med.

Vid Torpagärdet är stängsel uppsatt som en åtgärd att minska spring och tillhåll nära bostäderna. Samtidigt kan upplevelsen av otrygghet öka med ett stängsel. Passagen är välanvänd och en viktig länk mellan bostadsområde, skola, park och fritidsaktiviteter.

Foto: Moa Carlsson

Närmiljön för barn och unga påverkar hur de rör sig och använder miljön.

Foto: Jerry Lövfberg

Rörelse men ingen vistelse

Det är mycket rörelse i området. Människor rör sig till fots, cykel och bil, dagtid då skolornas verksamheter är inom området samt eftermiddag och kvällstid för föreningsliv. Trots detta är det få som uppehåller sig en längre tid på platserna i området. Det finns få platser som inbjuder till spontana och sociala aktiviteter.

En låg variation av miljöer som inte inbjuder till vistelse.

Foto: Moa Carlsson

Hårdgjorda ytor och monotona grönområden

Sportcentrum domineras av hårdgjorda ytor och låg andel grönstruktur. Majoriteten av ytorna inom Sportcentrum är inte genomsläppliga och kan inte fördröja dagvatten, såsom asfalt och plåttak. Hårdgjorda miljöer utan växtlighet skapar också högre temperaturer än sin omgivning. Torpagärdet däremot domineras av gräsytor som tillsammans med lågpunkter kan fördröja dagvatten vid skyfall. Samtidigt är det få träd inom hela området och låg variation av växtlighet.

Stora hårdgjorda ytor i Sportcentrum. Foto: Moa Carlsson

Otydligt stråk där gång- och cykeltrafik blandas med biltrafik och avlastning av snö från arenan. Det medför stor risk för kollision och halka. Foto: Moa Carlsson

Stora ytor men inga rum

Både Sportcentrum och Torpagärdet är storskaliga och öppna områden. Trots Sportcentrums stora andel byggnader saknas rumslighet mellan dem. Torpagärdet är öppet inom området och även mot dess omgivning. Faktorerna leder till att både Sportcentrum och Torpagärdet är monotona områden med en låg variation av miljöer och rum. Torpagärdets norra del är området som avviker. Här finns både en rumslighet och småskalighet.

Uppt trampat gångstråk över Torpagärdet. Foto: Moa Carlsson

Otydliga stråk, parkeringar och entréer

Sportcentrum genomkorsas av ett utbrett vägnät för bilar, cyklister och gående. Trots detta finns det en otydlighet vart man kan åka och vart vägarna tar vägen, framför allt för cyklister och gående. Idag är parkering för bil och buss utspridd över området vilket skapar en otydlighet och osäkerhet för besökare och en dominans av bilen i det offentliga rummet. Entréer och ingångar kan vara svåra att hitta och uppfattas ibland ligga på baksidan av en byggnad. Torpagärdet har idag få gång- och cykelstråk och inga av dem är belysta.

Visionen

Gemensam mötesplats

Sportcentrum och stadspark Torpa är självklara mötesplatser för boende i området, invånare från andra delar av kommunen och för långväga besökare. Området upplevs tryggt både dag och kväll. De offentliga miljöerna är utformade och användbara för alla.

Ett huvudstråk

Ett huvudstråk för gående, cyklister och mopeder länkar samman stadsdelarna och stadsparken med Sportcentrum. Längs med stråket finns det en variation av aktiviteter och platser som välkomnar olika målgrupper.

Sportcentrum – Rörelse och orienterbarhet

Sportcentrum är en aktiv och hållbar plats som uppmuntrar till rörelse och gemenskap. En välkomnande plats både i vardagens träning som vid stora event. Det är enkelt och säkert att hitta till rätt plats både för besökare utifrån och för elever på närliggande skolor.

Stadspark Torpa – Aktivitet för alla

Stadsparken erbjuder lek, pedagogik, spontanidrott och rekreation i ett mjukt böljande landskap. En grön och varierad plats där boende, skolelever och besökare alltid känner sig trygga och vill spendera dagar, kvällar och helger, sommar som vinter.

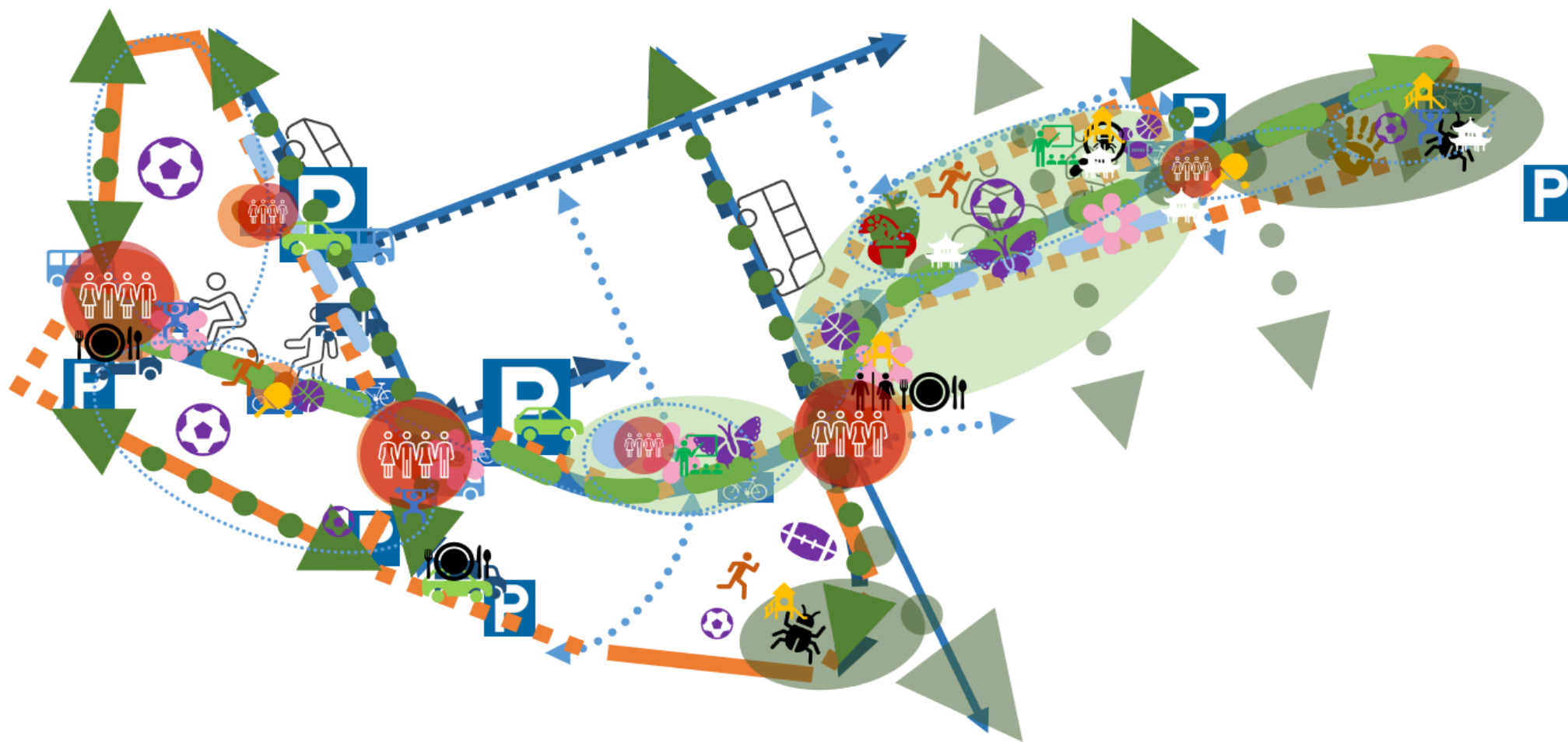

Funktions- och gestaltungsprinciper

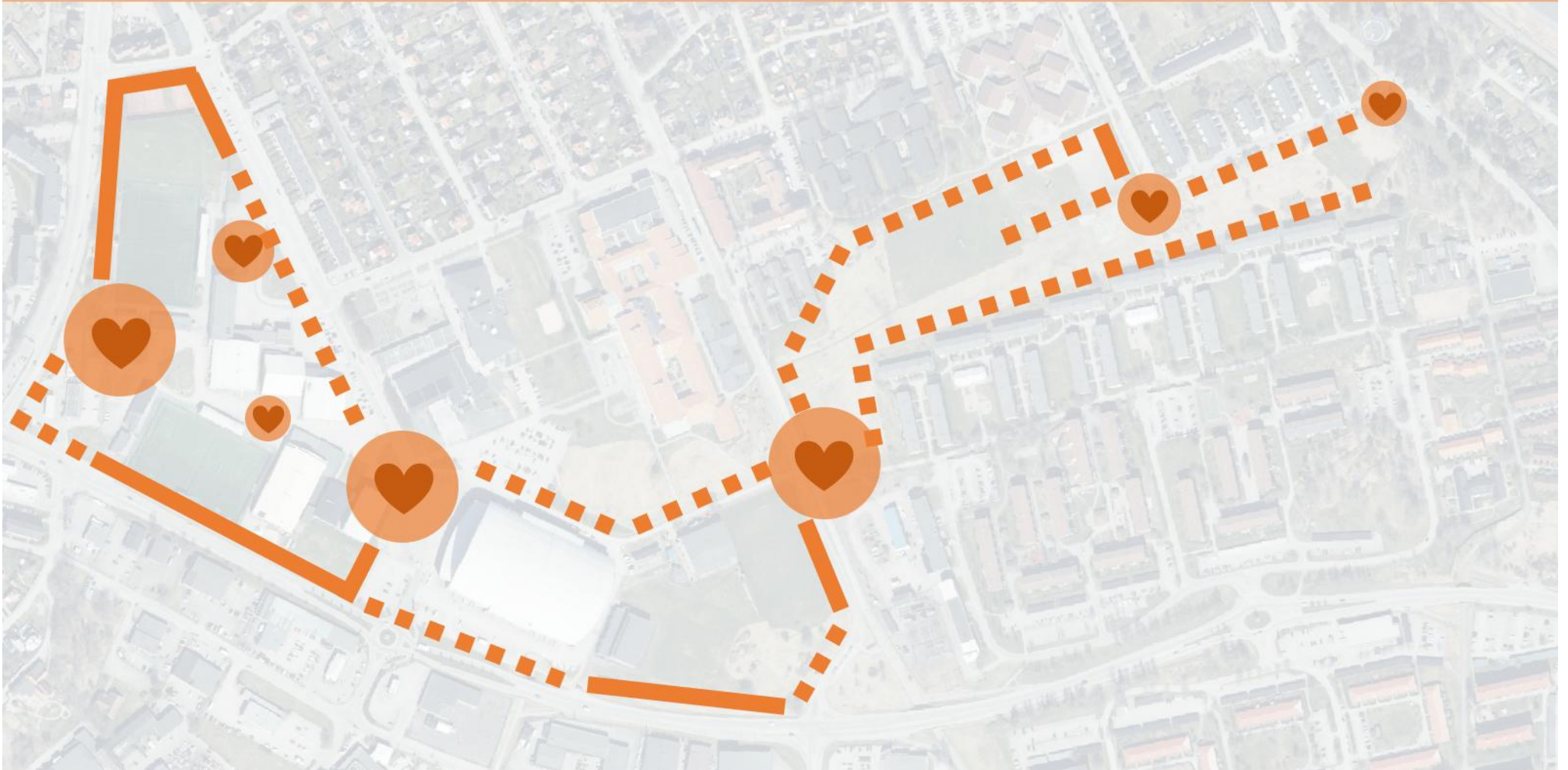
För att möjliggöra utveckling enligt visionen är det avgörande att alla framtida åtgärder inom planområdet planeras, projekteras och genomförs med stor hänsyn till områdets helhet och komplexitet.

Följande sex principer är i respektive avsnitt uppdelade i funktions- och gestaltungsaspekter där FUNKTION ses som skall-krav och GESTALTNING som förslag. De följande sex kapitlen är huvuddelen av detta dokument.

1. Inbjudande rum
2. Liv och rörelse
3. Tydliga flöden
4. Översiktlig parkering
5. Belysning och skyltar
6. Rik grönstruktur

INBJUDANDE RUM

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1890157

TECKENFÖRKLARING

 Avgränsning / inramning

 Koppling

 Entréområde, fokus på rumslighet, skala och estetik

1. Inbjudande rum

Sportcentrum och stadspark Torpa är till för alla människor. Utvecklingen av området behöver fokusera på att byggnadsvolymer och friytor skapar inbjudande rum - var för sig och i den urbana kontexten. Rum att interagera med, att vilja uppehålla sig i och vara social och aktiv. Känslan av att vara välkommen på en plats sätter en positiv prägel på människors mående och därmed på deras beteendemönster.

UTGÅNGSLÄGE

Sportcentrum präglas av byggnader som är placerade utan urbant sammanhang eller rumsgestaltande intentioner. De obebyggda ytorna är ostrukturerade, huvudsakligen asfalterade och monotona. Det är främst parkering som de större ytorna bjuder in till samt tillhåll rörande de mindre ytorna. Torpagärdet saknar inbjudande karaktär, rumslighet och stråk.

1.1 FUNKTION INBJUDANDE RUM

Byggnader

Bebyggelsen i Sportcentrum kan vara storskalig där fasaderna möter de offentliga rummen med öppenhet. Byggnader som sticker ut i stadssiluetten markerar platsen och idrottens betydelse.

Foto: Martin Staude

Byggnaderna i Sportcentrum är för idrottsföreningarnas behov och önskemål finns för fler hallar och lokaler i området. Arenan är avsedd främst för bandy och större evenemang.

Byggnaden är storskalig och dominerar närområdet och stadsiluetten.

Framtida ny- och ombyggnationer ska placeras och utformas med större hänsyn till de omgivande rummen. I stället för flera fristående byggnader i en våning behöver hallar, föreningslokaler och andra servicebyggnader sammanbyggas till ett färre antal större volymer. Att samnyttja exempelvis teknik- och omklädningsrum, kommunikationsutrymmen och angöringszoner höjer yteffektiviteten och ger plats för friytor som kan gestaltas för bättre funktionalitet ur många olika perspektiv. Väl gestaltade volymer i större skala präglar stadsiluetten positivt och gör idrotten till ett landmärke.

I stadsparken där landskapet ska spela huvudrollen ska byggnader vara färre och betydligt mindre. Ett relativt öppet landskap

Exempel på en paviljong i parklandskap som möter människans skala.

Foto: Moa Carlsson

behövs för att väga upp bebyggelsens dominans runt om området och för parken att kunna

fungera ur ett ekologiskt och socialt perspektiv. Men för att komplettera parkens funktionalitet behövs ett antal mindre byggnader i form av inbjudande paviljonger som väderskydd och hållpunkter i landskapet. Volymerna i parken behöver förhålla sig till den mänskliga skalan.

Rumslighet och skala

I Sportcentrum utgörs rumsligheten främst av byggnadsvolymer i förhållande till infrastrukturen och ett antal trädrader. För att skapa en inbjudande offentlig miljö där människor känner sig bekväma är balansen mellan byggnaders höjd och platsers yta samt relationen till den mänskliga skalan avgörande. Både stora och mindre platser kan ha den rätta balansen och såväl i Sportcentrum som i stadsparken Torpa eftersträvas en blandning av båda för att skapa variation och spännande strukturer.

Stadsparken omgärdas av bostadshus och skolbyggnader. På avstånd är Arenan och "Nya vattentornet" vid Marierovägen väl synliga landmärken. Delar av parken präglas av naturligt kuperad terräng med synliga berghällar och en variation av olika träd och buskar som skapar rumslighet och möter skalan på de omgärdande byggnaderna. Den större centrala delen av parken behöver struktureras med nyplanteringar och försiktiga marknivåändringar för att bilda naturligt avgränsade platser med olika storlekar och funktioner. Ett centralt landskapselement är den gran som står vid gångvägen i förlängningen av Nämndemansgatan. Granen möter skalan av det öppna fältet och bebyggelsen och är värt att

bevara för att fungera som naturlig mittpunkt i parkrummet.

Den stora granen möter det storskaliga rummet. Den blir ett landmärke som bidrar till platsens rumslighet och identitet.
Foto: Martin Staude

Övergångszoner

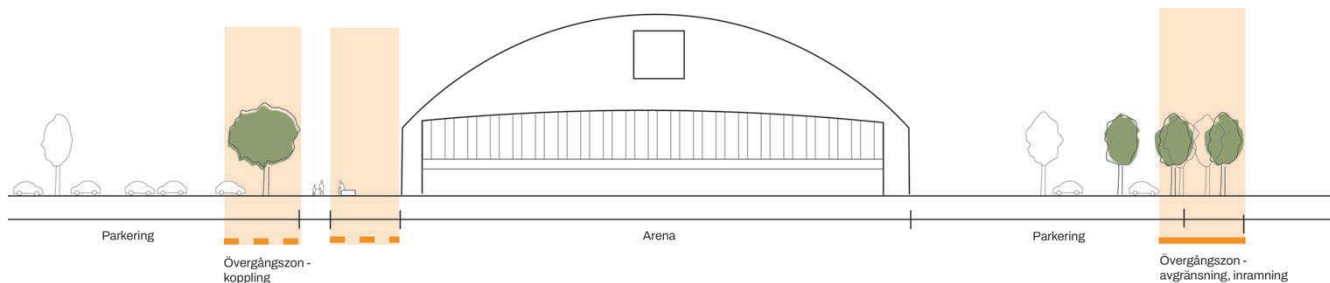
Där bebyggelseområden, parklandskap eller mindre platser och stråk angränsar mot områden av annan karaktär som exempelvis Gropbrovägen och Edsvägen uppstår zoner där olika förutsättningar och krav möts, en övergångszon. Längs med de stora vägarna ska

zonen fungera som en tydlig avgränsning mot trafiken samtidigt som en inramning av idrottsområdet.

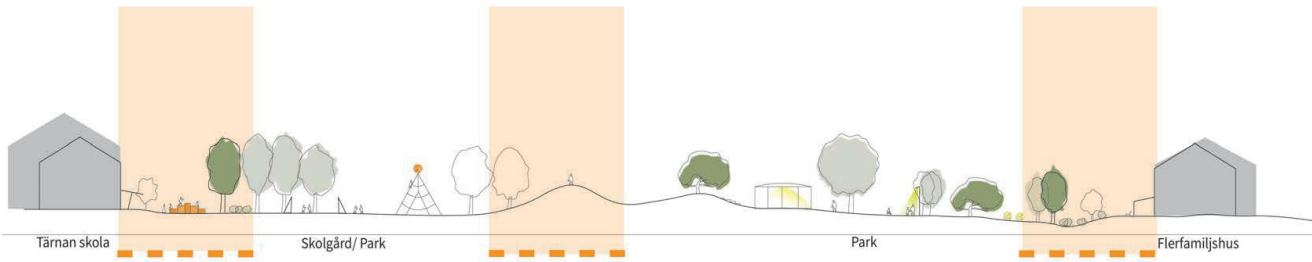
Avseende stadsparken däremot är övergångszonerna mer komplexa. De ska vara sammankopplande, permeabla och inbjudande på olika sätt eftersom det behövs en viss integritet för bostäderna på ena sidan och möjligheten för lågstadieskolan för att kunna använda delar av parken som skolgård på andra sidan.

Här behöver en buffertzon skapas för att både trygga de boendes integritet i sina bostäder och uppmuntra dem att använda parken.
Foto: Martin Staude

Kopplande zoner på arenans norra sida och avgränsande/inramande zon mot Gropbrovägen.

Övergångszoner i parken som kopplar samman skolorna och bostäderna med parken. Landskapsform, växtlighet och möblering antyder gränser i stället för att skapa hårda gränser.

De som bor i anslutning till parken ska kunna uppleva de delar av parken som "sitt" som känns naturligt sammanhängande med deras tomter utan att känna behov av att vilja sätta upp hårda gränser i form av staket. Övergångszonen mellan skolan och skolgården kopplar samman inne- och uteaktiviteter, lugna och livfulla aktiviteter och förmedlar gränsen för hur långt eleverna vill röra sig. Dessutom behöver allmänheten känna en naturlig respekt för skolornas och bostadshusens hemfridszoner.

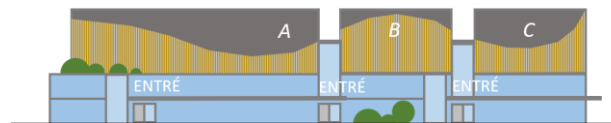
1.2 GESTALTNING INBJUDANDE RUM

Byggnader

Nybyggnation i Sportcentrum gestaltas för att generera mervärden utöver det primära enskilda behovet. Byggnadsvolymer grupperas och byggs ihop så att lokaler, kommunikationsutrymmen med mera kan samnyttjas och platsbehoven kan minskas.

På byggrätterna bör större byggnadskomplex planeras som kan byggas successivt efter behov och ekonomiska möjligheter. De stora

byggnadsvolymer utgörs av kluster av hallar som är upphöjda över bottenvåningarna som rymmer lokaler för exempelvis gym och kampsport, förenings- och samlingslokaler, gemensamma entréer och service. Dessa bottenvåningar gestaltas med öppna aktiva fasader med flera entréer för att möta människorna i de olika gaturummen runt byggnaderna. Hallarna uppe nås via trapporna och hissar från centrala inomhusatrier med angränsande lokaler som skapar små inomhustorg på bottenvåningarna.

Skiss på ett kluster av 3 hallar upphöjda över en sockel på 1 till 2 våningar med aktiva fasader som rymmer mindre idrottshallar, samlingslokaler, bistro, inomhustorg m.m.

Ett successivt byggande förutsätter en komplex planering/projektering så att verksamheterna i de befintliga och nybyggda hallarna fungerar utan större avbrott under byggtiderna. Det innebär också att den första byggnationens kommunikationsutrymmen troligen behöver överdimensioneras för att senare kunna

samnyttjas av de tillkommande byggnadsdelarna. På så sätt upphöjt från marken upplevs de stora och mestadels slutna hallarna inte lika dominant i gaturummet.

De mindre byggnadsvolymer i stadspark Torpa gestaltas universellt, dvs alltid tillgängligt för alla och med en så flexibel användning som möjligt för att som bäst uppfylla sina sociala funktioner. Volymer tar inte plats från parken eller dominerar den utan kompletterar landskapet. Med fördel smälter dessa byggnader in i topografin eller har en utstickande konstnärlig gestaltning.

Exempel på en paviljong i parken som kan smälta in i ett böljande landskap. Foto: Ricard Estay

Rumslighet och skala

I Sportcentrum skapas rumsföljderna längs med det centrala huvudstråket för gång-, cykel och mopedtrafik främst av byggnadsvolymer. Otydliga mellanrum som inte leder någonstans byggs igen eller avgränsas visuellt om de uppfyller en viktig funktion. Höjden på byggnaderna och avgränsningar samt deras

utformning, men även att det finns öppna vyer och tillräckligt med solljus är avgörande för att platserna inte upplevs som instängda utan som harmoniska och inbjudande för vistelse.

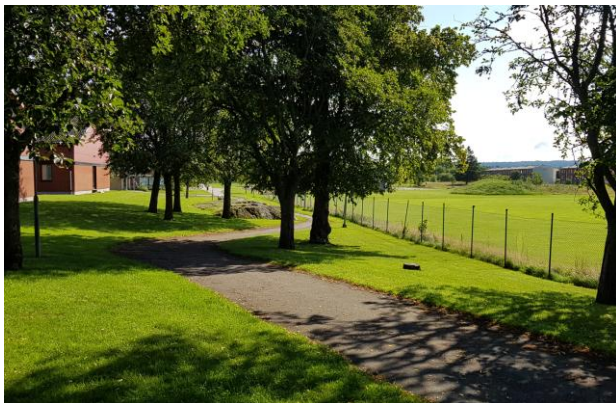

Exempel från Sportcentrum som visar en positiv ansats gällande byggnadsvolym i förhållande till avstånd och avgränsning av olika zoner. Foto: Martin Staude

Längs stråket finns en följd av rymliga platser och mer smala passager. Samtidigt som ytornas storlekar varierar även byggnadshöjderna och de öppna utsikterna. Där det är nödvändigt begränsas platser av växtlighet och möblering. Högre byggnadsvolymer på ena sidan stråket förutsätter lägre höjd och mer öppenhet på motsatt sida.

I stadsparken struktureras området i olika zoner i första hand med hjälp av växtlighet och landskapets form. Marknivåerna bör vid parkens anläggande formas försiktigt till en lätt böljande topografi med huvudstråket inbäddat och lågpunkter som naturligt avgränsande öppna dagvattenbäddar. Olika mindre gångstråk, aktivitetsytor, sittplatser och paviljonger placeras varsamt i både det nya och det befintliga

oförändrade landskapet och präglar karaktären som stadspark. Nya träd planteras för att skugga delar av stråken och platserna, bilda små dungar och skapa en intressant följd av gröna rum.

Positivt exempel från Torpagärdet på hur topografi, stråk och växtlighet kan vara avstämnda för att skapa trevliga rum (om man bortser från Gunnebstängslet!). Foto: Martin Staude

Blommande buskar och rabatter med perenner delar in större ytor i mindre platser. Även gångstråk placeras för att medvetet skilja av ytor som exempelvis för lågstadieskolans skolgård.

Övergångszoner

Avgränsning/inramning

Där Sportcentrum gränsar mot de trafikerade vägarna behöver området ramas in med trädalléer och delvis med omsorgsfullt gestaltade plank med reklam för föreningarnas sponsorer. Men främst ska trädalléer bilda en ridå som omsluter hela området.

Vid områdesentréerna på Edsvägen, Brättevägen och Torpavägen bryts alléerna av för att möjliggöra ohindrade siktförbindelser och för att kunna uppleva torgytorna i sin helhet. Norr om

Positivt exempel från Torpaskolan på avgränsningar med träd, rabatter och låga sittvänliga murar. Foto: Martin Staude

Arenan och österut blir avgränsningarna färre och parklandskapen tar över. Enskilda trädalléer kantar Torpavägen och Nämndemansgatan eller skärmar av viss bebyggelse. I övrigt blir övergångszonerna i stadsparken mer öppna för att möjliggöra för områdena att kopplas ihop med parken.

Kopplingar

Både gröna och sociala kopplingar mellan parkytor och kringliggande skol- och bostadsbebyggelsen skapar samband mellan områdena. Exempelvis placera väderskyddade sittplatser närmast byggnader och bollplaner, aktivitets-, lek- och odlingsytor i närheten av skolorna, skapa genomsiktighet mellan planteringsytor och anlägga naturliga gångförbindelser uppmuntrar skoleleverna och de äldre på Solängen att röra sig genom övergångszonen in i parken. Varierande planteringar i höjd och textur med stor andel blommande växter bildar en mjuk men skyddad buffertzona som bjuder försiktigt in boende från

bostadsområdet söder om parken utan att störa deras integritet och trygghetsbehov.

Vid skolorna Tärnan och Silvertärnan finns ett område som fungerar kopplande. Med små justeringar går principen att adaptera till situationen för bostäderna på andra sidan av parken.

Foto: Martin Staude

Områdesentréer

Där huvudstråket möter Edsvägen, Brättevägen, Torpavägen och Marierovägen bildas entréer som kräver en omsorgsfull gestaltning med bland annat sittmöjligheter, plats för mindre grupper att träffas samt skyltning för information och orientering. Mötet mellan gående, cyklister och motorfordon behöver gestaltas med tydlighet som exempelvis olika markbeläggningar för att skapa ökad säkerhet och trygghet utan att behov av avspärningar eller liknande uppstår. Områdesentréerna är Sportcentrums och stadsparkens ansikte utåt!

Idéskiss på entrétorget vid Edsvägen. Grönytorna utvecklas med grönska, sittplatser och utegym. Fornlämningarna synliggörs. Entréer med skärmtak till möjliga nya hallar och fotbollsarenan. Möjlighet till foodtruck eller kiosk norr om parkeringen och spontanidrott utanför ishallen.

Byggnadsentréer

Liknande områdesentréerna ska även entréerna till idrottshallarna mm vara tydliga och välkomnande, väderskyddade och väl belysta samt bjuda in till möte och vistelse.

Entrén till Idrottshuset. Positivt exempel med flera detaljer av punkterna nere.

Foto: Martin Staude

Entréerna till ny- eller ombyggda idrottshallar ska ha en hög gestaltningskvalité med återkommande detaljer som:

- Skärmtak eller indragen entré
- Glasat dörr- och fönsterparti
- Utstickande färgdetaljer
- Belysning
- Stenlagd, permeabel markyta
- Minst ett träd och varierad plantering
- Sittmöjligheter
- Cykel- och mopedparkering
- Stor skylt med namn på hallen och mindre skylt som listar upp vilka idrottsgrenar som hallen normalt används för

2. Liv och rörelse

Sportcentrum och stadspark Torpa ska associeras med liv och rörelse. Här ska det finnas en bredd av aktiviteter för olika grupper och behov. Alla ska känna sig välkomna och hitta aktiviteter eller platser att vilja använda och vara på. Utbudet ska stimulera till rörelse, lek och gemenskap, men också till lugnare och rofyllda aktiviteter.

UTGÅNGSLÄGE

Idag präglas Sportcentrum framför allt av föreningslivets aktiviteter samt bil- och cykeltrafiken. Torpagärdet har - trots att den delvis används som skolgård med lekplats och stor gräsplan - en låg variation av aktiviteter. Hela området har för få platser som bjuder in till aktiviteter och gemenskap.

Öppna platser som bjuder in till aktivitet och rörelse i både större och mindre sammanhang.

Foton: Moa Carlsson

2.1 FUNKTION LIV OCH RÖRELSE

Sportcentrum är mittpunkten för idrottens föreningsliv i Vänersborg. Tusentals människor kommer regelbundet hit för att träna i de olika hallarna och på gräsplanerna. Stadsparken är ett allmänt grönområde med närhet till skolor, bostäder, äldreboende och vårdcentral.

Båda områdets utbud och utformning ska utgå från de individuella platserna och arbeta utifrån de förutsättningar som finns just där.

På detta sätt utvecklas området till ett flertal unika platser som knyter an till samt fungerar i sina respektive omgivningar och bjuder in människorna till lek och rörelse. Samtidigt lockar aktiviteterna i parken och platserna för spontanidrott i Sportcentrum besökare utifrån. En stor variation av aktiviteter som vänder sig till olika grupper, aktiviteter som är för barn, unga, vuxna, äldre, skolverksamhet, föreningsliv och privata arrangemang leder till att en variation av människor rör sig i området, dag som kväll, sommar som vinter. På så sätt ökar tryggheten.

För att Sportcentrum och stadspark Torpa ska kunna främja liv och rörelse behöver framtida åtgärder:

- inkludera det offentliga rummet för liv och rörelse
- skapa anledningar att vistas i området
- ge möjlighet för invånare att påverka och interagera med sin närmiljö
- öka trygghets- och skapa skönhetsupplevelser
- skapa mångfunktionella platser, välkomnande för flera målgrupper
- främja unika och identitetsskapande aktiviteter
- projekteras i samverkan mellan kommun, föreningsliv och invånare.

Följande funktioner ska finnas i området:

- Paviljonger och uteklassrum
- Konst
- Samlingsplatser
- Odlingsytor
- Spontanidrott
- Motions slingor
- Utegyms
- Bollplaner/Multiarena
- Lek- och aktivitetsmiljöer
- Kiosk, café eller foodtruck

2.2 GESTALTNING LIV OCH RÖRELSE

Grundläggande gestaltungsprinciper är att:

- varsamt bädda in aktivitets- och mötesplatserna i omgivningen,
- kombinera sociala och ekologiska funktioner på en och samma plats,
- gestalta flexibla och karaktärsfulla platser utifrån ett helhetsperspektiv avseende till exempel tema, färgskala och materialitet,
- inkludera konstnärlig gestaltning och samverkan,
- eventuellt testa olika lösningar i liten skala innan permanent lösning bestäms
- låta barn och unga vara delaktiga i gestaltningen av sina lekmiljöer.

Paviljonger och uteklassrum

Mindre och i huvudsak öppna byggnader med tak och jämnt golv som uppmuntrar till yoga, dans och annan privat eller offentlig aktivitet. De utformas universellt och expressivt beroende på platsen, dess syfte och målgrupp. Paviljongerna

utrustas med belysning, högtalare och sittmöjligheter.

I närhet till skolorna kan en paviljong även vara uteklassrum. Sittplatserna behöver vara relativt täta för att kompensera för en något sämre akustik jämfört med inomhus. Material bör vara naturliga för att förstärka utomhuskänslan.

Genom konst och arkitektur kan unga vara del av att utveckla och aktivera platser. "Kepsen" är ett exempel från Råslätt i Jönköping. Foto: Ricard Estay

Konst

Konst ska vara en naturlig del i alla offentliga miljöer och även så i Sportcentrum och stadsparken. Konst kan vara en integrerad del av byggnadsverken och parkgestaltningen eller vara fristående skulpturer på publika platser.

Samlingsplats

En variation av olika platser för mer publika aktiviteter eller mer intima rofyllda platser. Platser för små och stora sällskap att umgås, grilla, träffas innan träning, hänga och ladda mobiltelefonen eller låna och läsa en bok. Möbleringen är vädertålig och bekväm att sitta

och ligga på en längre stund. Grönstrukturen i anslutningen är rumsbildande.

Solstolar och parasoll

Foto: NOLA

Frukt och bär i parker möjliggör för pedagogiska och hälsofrämjande aktiviteter.

Foto: Johan Östberg

Spontanidrott

Platser för spontanidrott ökar möjligheten till rörelse både inom skolverksamhet, föreningsliv och på privat initiativ. Små anläggningar för olika bollsport och för friidrotten med sitt tydliga formspråk kan med fördel kombineras i utformningen av platser inom Sportcentrum. I stadsparken placeras sådana platser närmare skolorna än bostadshusen.

En löparbana kan spontant användas av skolor, föreningar och privatpersoner.

Foto: Freepik.com

En amfiteater är lämplig samlingsplats för större evenemang.

Foto: Uppsala kommun

Gemensam odling

Engagerade boende, en förening, skola eller annan kommunal verksamhet kan bedriva odling i stadsparken. Att odla i form av fruktträd, skogsträdgård eller odlingslådor kan vara öppet för alla. Skyltar uppmanar pedagogiskt till ett respektfullt nyttjande. Redskapsbod och en samlingsplats samt draget vatten och el behövs vid odlingarna.

Motionsslingor

I området finns olika långa motionsslingor som delvis går samman med befintliga trottoarer och huvudstråket och delvis anläggs inbäddat i park- och naturmiljön. De är markerade efter olika distanser. Vissa slingor är fysiskt framkomliga för alla, medan andra är mer utmanande med ojämnt underlag och brantare lutningar.

Motionsslingor och promenadstråk ska komplettera varandra med hänsyn till den fysiska tillgängligheten.

Foto: Freepik.com

Utegym

Flera olika utegym som fungerar både för allmänheten och föreningslivet finns utspridda i hela området.

Universella utegym med enkla redskap som är användbara för en stor målgrupp.

Foto: Freepik.com

Variationen ska möjliggöra olika träningsformer även för barn, äldre och människor med funktionsvariationer. Att blanda redskapen på en och samma plats möjliggör exempelvis för barn att träna tillsammans med föräldrarna eller för äldre att träna med sina vuxna barn.

Bollplaner/Multiarena

I hela området finns en variation av bollplaner som möjliggör för allmänheten att utöva olika typer av bollsporter som exempelvis basket- eller volleyboll. Bollplaner kan även placeras på stora takytor. Föreningar kan långtidsboka ett visst antal tider som tydligt annonseras på informationsskyltar. Underlaget och utrustningen är tåliga så att bollplanerna är långfristigt attraktiva att användas. Även sittplatser och belysning bör ingå i utrustningen.

Bollsport och spontanidrott ökar möjligheten till rörelse och socialt umgänge. Foto: Freepik.com

Lek- och aktivitetsmiljöer

I stadsparken finns det gott om plats för lek. Barn och unga kan röra sig fritt och använda både "klassiska" lekplatser och naturligt i

landskapet integrerade miljöer för exempelvis vattenlek, rollek, motorisk och fantasilek. En bygglekplats eller liknande under en kommunal verksamhets regi är pedagogiskt värdefullt och en stimulerande miljö för barn att utvecklas i. Grönska ger vind- och solskydd.

Lekmiljöer kan se mycket olika ut: "designade" med färgglada klätterställningar m.m. eller som återhållsamma och dagvattenreglerande "lekotoper". Variation ger flera lekvärden och bidrar till platsers olika karaktär och rumslighet. Foton: Moa Carlsson

Även klätterställningar, hinderbanor och skateramper är mångfunktionella aktivitetsmiljöer.

Skateramp

Foto: Freepik.com

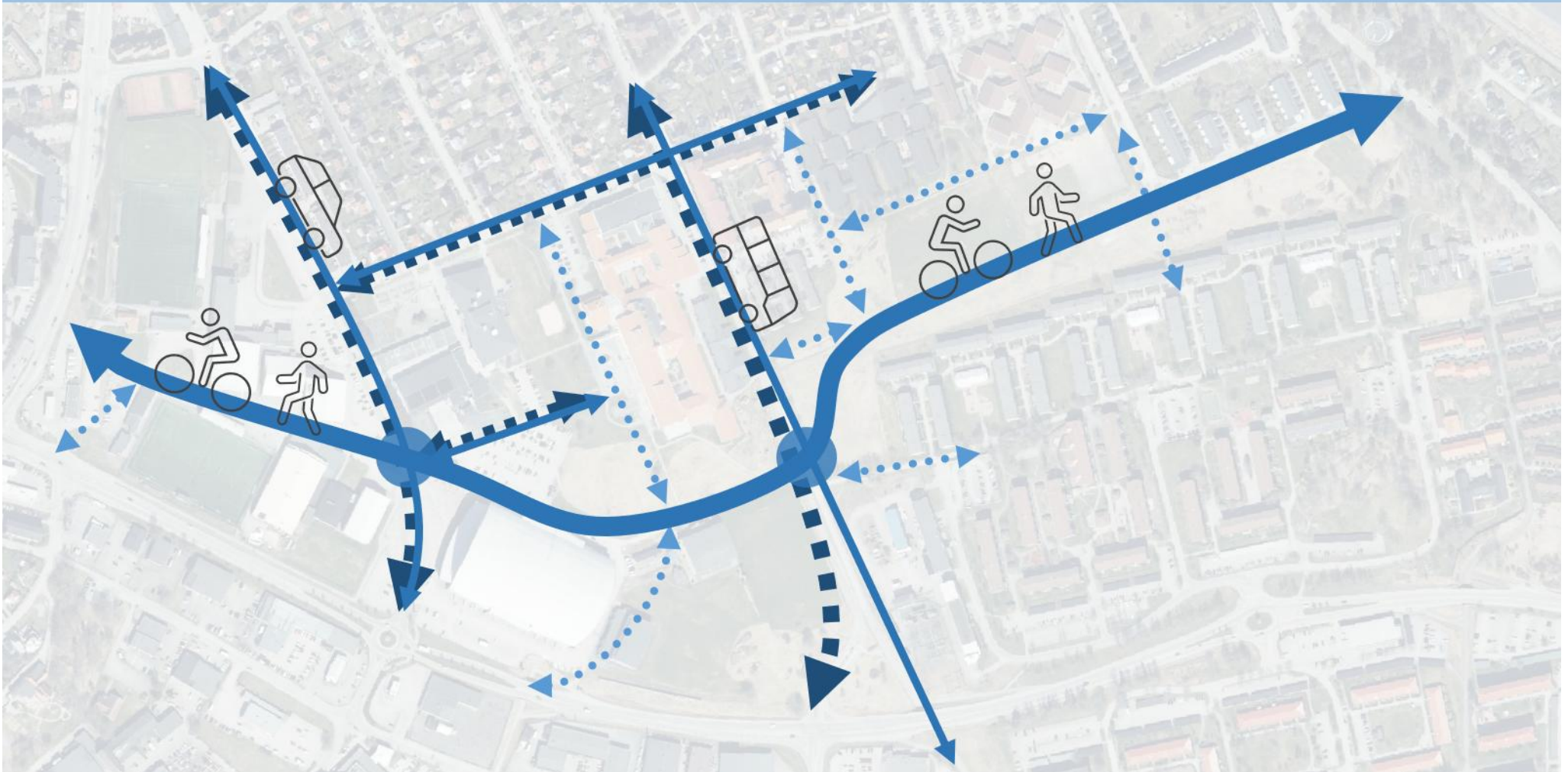
Kiosk/Café/Foodtruck

Möjligheten att köpa mat och dryck ökar liv och rörelse i området. För detta är torg en naturlig placering. På Sportcentrum kan det möjliggöra försäljning vid temporära evenemang och i anslutning till stadsparken kan både skolelever, boende och besökare spontant fylla på med energi under en lång dag i parken. Både foodtruck och container är flexibla lösningar för att testa och hitta den bästa platsen.

Mat och dryck hör till en lång dag i området. Foto: Freepik.com

TYDLIGA FLÖDEN

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

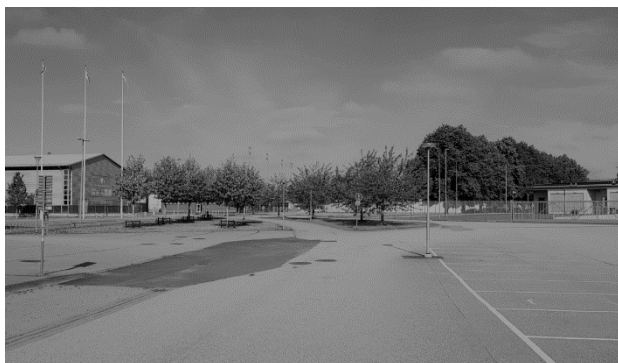
Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

TECKENFÖRKLARING

- Fordonstrafik
- Huvudstråk för gång, cykel och moped
- Gång- och cykeltrafik
- Gångstråk (huvudsakligen)

3. Tydliga flöden

Biltrafiken mellan stadsdelarna norr och söder om Sportcentrum och stadsparken är viktiga och förblir i princip oförändrade, men gång- och cykeltrafiken prioriteras, ges företräde och tryggas. Ett nytt stråk för gående, cyklister och mopedar stärker flödet genom Sportcentrum, stadsparken samt mellan stadsdelarna öster och väster om området.

UTGÅNGSLÄGE

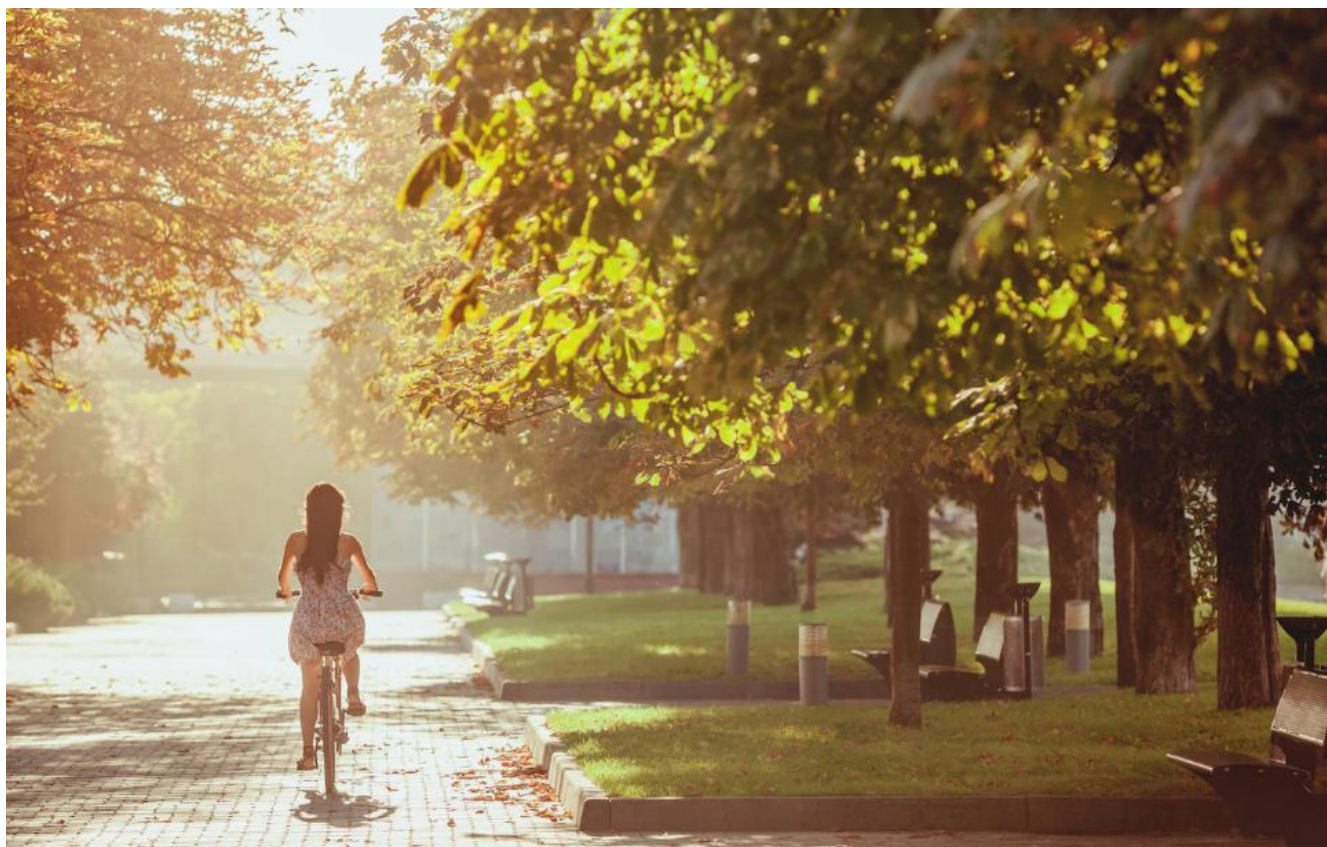
Brättevägen och Torpavägen är anpassade främst till bil- och busstrafiken och visar uppenbara brister till cyklisters och gåendes nackdel. I Sportcentrum och på Torpagärdet är det svårt att orientera sig som gående eller cyklist främst på kvälls- men även på dagtid.

CHECKLISTA TRAFIKSTRUKTUR

- Ett huvudstråk för gående, cyklister och moped av klass 2
- Uppmuntra till aktiv mobilitet för alla
- Ett komplett nätverk av gång- och cykelvägar
- Säkra övergångar
- Växtlighet i gatumiljön stöttar stråkens tydlighet

3.1 FUNKTION TYDLIGA FLÖDEN

Det är viktigt att gång- och cykelstrukturen består av ett sammanhängande nätverk av vägar. Tätheten mellan målpunkterna kan vara avgörande om människor väljer att gå och cykla. Viktigt är också att personer med funktionsvariationer kan förflytta sig i och använda de offentliga miljöerna på lika villkor som alla andra. För att skapa en avslappnad

Exempel på en bred cykel- och promenadväg i ett parklandskap. Att dela av gång- och cykeltrafiken från biltrafiken skapar en avslappnad miljö för ett tydligt flöde för gående och cyklister.
Foto: Freepik.com

miljö som inte upplevs stressig ska gång- och cykelvägar möjliggöra för att kunna gå och cykla i bredd och samtala. Som en ryggrad binder huvudstråket samman själva Sportcentrum och stadspark Torpa samt stadsdelarna längs Edsvägen och Marierovägen. Hela stråket måste utan avbrott vara attraktivt, tryggt och säkert för gående och cyklister för att användas av många på ett naturligt sätt. Där stråket korsar Brättevägen och Torpavägen som för biltrafiken är viktiga kopplingar till närområdet och centrum behöver övergångarna präglas av tydlighet både för gående, cyklister och bilister.

Generellt bör bilarnas hastighet regleras med hänsyn till korsande cykel- och gångtrafik och parkerande bilar men även för att minska gatans attraktivitet för onödig genomfart.

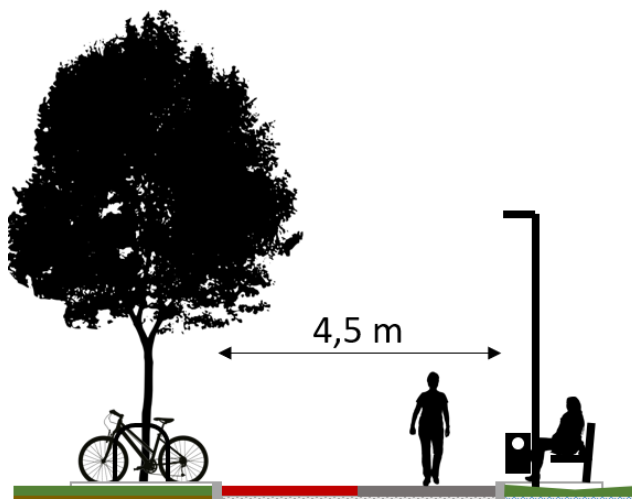
Infarten för bilar och bussar till stora Arena-parkeringen måste skyltas tydligt.

På Brättevägen och Torpavägen regleras hastigheten ner till 30 km/tim. Där biltrafiken korsar entrétorgen gäller gångfart.

3.2 GESTALTNING TYDLIGA FLÖDEN

En säker och fungerande gatumiljö påverkas i högsta grad av en tydlighet i gestaltningen. Samtidigt behöver gaturummet vara en attraktiv miljö att röra sig i och gå i linje med kommunens ambitioner om hållbarhet. Nedan ges förslag på hur de olika gatorna och vägar inom området kan utformas så att fler människor väljer att röra sig till fots eller cykla och att grönstrukturen som en naturlig del av gatumiljön reglerar dagvattenflödena.

Huvudstråket med grönstruktur, dagvattendike, sittplatser, källsortering, belysning och cykelparkering

Huvudstråket

Som genomgående gång-, cykel- och mopedväg sträcker sig huvudstråket mellan den nya entrén vid Edsvägen och Marierovägen.

- Gång-, cykel och mopedväg
- 4,5 m bred, delad med mittlinje
- Asfalterad (röd asfalt för cykelbana)
- Belyst med enhetlig armatur
- Grönstruktur som följer stråket (t.ex. trädallé eller rabatter)
- God sikt vid övergångar och korsningar
- Förbinder i långa mjuka svängar flera aktivitetsplatser i parken och Sportcentrum
- Orienteringsskyltar hänvisar till viktiga målpunkter inom och utanför området
- Sittmöjligheter och källsortering jämnt fördelade längs med stråket

Gång- och cykelpassager

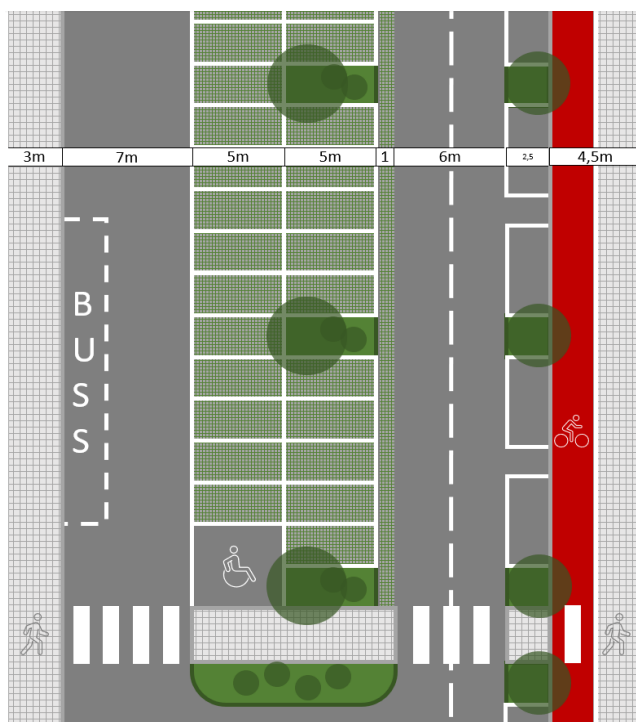
- Gång- och cykelväg
- 3 m bred
- Asfalterad
- Belyst med enhetlig armatur
- Grönstruktur som följer stråket (trädallé)
- God sikt vid övergångar och korsningar

Gångpassager

- Gångväg
- 2,5 m bred
- Asfalterad
- Belyst med enhetlig armatur
- God sikt vid övergångar och korsningar

Brättevägen

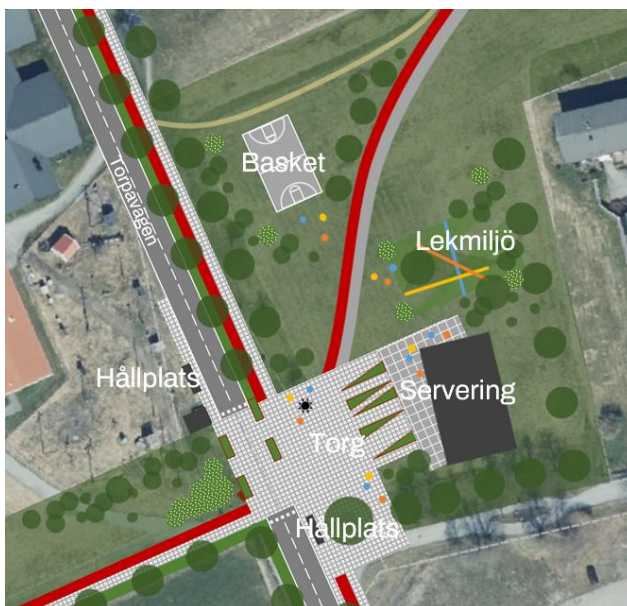
Vägen är en bred gata på 24 m inkluderande parkering och trottoar på bägge sidor samt cykelväg på östra sidan. För att öka grönstrukturen i området skapas flexzoner längs gatan där bilparkering blandas med träd och dagvattenbäddar.

Principskiss på Brättevägen inkl. trottoarer, röd cykelväg, plantering i flexzonerna, parkering och angöring vid hallarna; tydliga övergångsställen

- Hastighetsreglering max 30 km/h
- Upphöjda övergångsställen för gående och cyklister
- Dubbelriktad gata på 6 m bredd med streckad mittlinje
- Gång- och cykelväg, 4,5 m på östra sidan (röd för cykel)
- Trottoar, 3 m på västra sidan
- Flexzoner med varvat parkering och grönstruktur
- Enhetliga högre belysningsstolpar

Torpavägen

Idéskiss på entrétorg vid Torpavägen där huvudstråket korsar. Gående, cyklister och bussar samsas på en översiktlig stor yta.

Vägen byggs om till en vanlig stadsgata med dubbelriktad körbana samt flexzon på östra sidan för dagvattenhantering, busshållplats och trädallé.

Där huvudstråket korsar bildas en områdesentré mellan Sportcentrum och stadsparken.

- Hastighetsreglering max 30 km/h
- Brett och upphöjt övergångsställe där huvudstråket korsar
- Busshållplatser direkt vid torgytan medför ett naturligt stopp för bussarna
- Dubbelriktad gata på 6 m bredd utan stängsel eller mittrefug
- Gång- och cykelväg, 4,5 m på östra sidan
- Flexzon
- Enhetliga högre belysningsstolpar

Exempel på torgyta med hög grad på grönska och vistelsekvalité. Platsen blir knypunkt mellan kollektivtrafik och olika målpunkter och fungerar som områdesentré för de som kliver av bussen här. Nya Brunnsparken, Göteborg Foto: Moa Carlsson

ÖVERSIKTLIG PARKERING

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

TECKENFÖRKLARING

Parkering bil och moped

Cykelparkering

Busshållplats, angöring (även bil)

Leveranser

4. Översiktlig parkering

Ytorna för parkering och angöring påverkar i hög grad disponeringen, funktionen och upplevelsen av området. Placering, storlek och utformning av parkerings- och angöringsytorna är relevanta frågor för en hållbar stadsmiljö. Förutom bilar kräver även cyklar och mopeder medvetet utformade ytor i närheten till målpunkterna. Tillgänglighet, säkerhet och skydd behöver fungera i samband med parkering och angöring.

UTGÅNGSLÄGE

Parkeringssituationen i Sportcentrum är mycket otydlig. Ytor för parkering och angöring finns utspridda på flera ställen längs Brättevägen och mellan idrottsanläggningarna. Detta medför trafik och stora asfaltytor runt anläggningarna på bekostnad av plats för kvalitativa friytor. Området upplevs som rörigt och otruggt. Vid Torpagärdet finns mindre parkeringar på Nämndemansgatan och Lagmansgatan.

4.1 FUNKTION ÖVERSIKTLIG PARKERING

Den relativt höga tätheten på idrottsanläggningar i Sportcentrum gör att behovet av bilparkering inom området är högt under vissa tider på kvällar och helger. Samtidigt är omställningen till hållbara transporter, dvs att människor väljer att cykla eller använda kollektivtrafiken i stället för bilen ett av Vänersborgs utvecklingsmål. Ytor för bilparkering och angöring kan dock inte tänkas bort helt eftersom många kommer till Sportcentrum från längre håll.

Ordning och reda, skyltning samt en bra belysning sänker stressnivån hos människorna samt gör att området upplevs som mer säkert och tryggt.

Viktigt är att placera ytor för parkering och angöring i acceptabelt avstånd från flertalet idrottsanläggningarna för att nå en hög grad av samnyttjande. Onödigt körande mellan olika parkeringsområden ska undvikas genom att slå ihop områdena till en väldisponerad parkering längs med Brättevägen. Skyltar hänvisar tydligt till infarterna och att gå från bilen till målpunkterna ska kunna ske på ett säkert sätt på gångvägar som är lätta att nå från p-platserna.

Cyklar och mopeder ska i Sportcentrum parkeras helst direkt invid entréerna till anläggningarna och omklädningsrummen. De utformas med omtanke så att cyklarna och mopederna kan stå fastlåst och skyddat. Större cykel- och mopedparkeringar ska även finnas vid områdesentréerna vid Edsvägen, Arenan, Torpavägen och centralt i stadsparken.

Längs med huvudstråket finns dessutom kompletterande enskilda cykelställ.

4.2 GESTALTNING ÖVERSIKTLIG PARKERING

Angöring

Ytorna för angöring med personbil och bussar kan med fördel kombineras med parkeringsplatserna. Ytorna bör vara begränsade i antalet och ligga nära entrétorg för att betjäna så många målpunkter som möjligt.

Zoner för leveranser med lastbilar bör av säkerhetsskäl ordnas så att de är åtskilda från parkerings- och gångtrafiken. Platskrävande vändplatser för lastbilar och p-platser för bussar som bildar ödsliga asfaltytor undviks.

Större leveranser exempelvis vid evenemang kan ske med försiktighet via torgytor. Torgen ska dock i första hand gestaltas utifrån vistelsekvalitéer. Exempelvis lastbilars svängradier får inte styra utformningen av ytor som är avsedda för människorna.

Vid Edsgatan, direkt vid nya entrén till Sportcentrum skapas en angörings- och väntplats som är anpassad speciellt för bussar och större resesällskap. På så sätt undviks att bussar är tvungna att köra och manövrera inne i Sportcentrum.

Bilparkering

Största delen av bilparkering till Sportcentrum placeras längs med Brättevägen och en parallell angöringsväg. Härifrån kan även nås ett möjligt parkeringsdäck under hallkomplexen.

De utspridda p-platserna kring tennishallarna byggs bort. De övriga befintliga bilparkeringarna bakom bensinstationen och runt arenan optimeras och utvecklas.

Permeabel markbeläggning och skuggande trädrader förbättrar avsevärt dagvattenhanteringen och skapar en mildare mikroklimat som bland annat sänker temperaturerna i de parkerade bilarna. Foto: Johan Östberg

Infarter till parkeringarna skyltas tydligt. Alla parkeringar belyses jämt med belysningsstolpar motsvarande de på Brätte- och Torpavägen. P-platserna bör generellt utformas med exempelvis gräs-arteringssten så att dagvatten kan infiltreras. Trädrader mellan p-platserna och runt parkeringarna skuggar både parkerade bilar och asfaltytorna.

Vägvisare eller orienteringstavlor upplyser om målpunkterna i området som nås via gångstråk som leder gående på ett säkert sätt från angörings- och parkeringsplatserna till entréerna.

Särskilt barn utsätts för olycksrisk om sådana gångstråk saknas!

Idéskiss på parkering och angöring vid Brättevägen i höjd med entrétorget till Vänervallen Nord och idrottshuset. Tydliga övergångar, in- och utfarter samt gångstråk längs parkeringen.

Den bästa p-platsen...

... är den som inte behövs och i stället kan användas för ett annat syfte.

Att testa temporära omvandlingar av parkeringsytor och gator möjliggör en flexibilitet samt ger plats för utevistelse och sociala möten. I samband med större evenemang exempelvis kan utemiljöer behöva kompletteras med temporära cykelställ, sittplatser och ställplatser för foodtrucks på p-platserna för att uppmuntra människorna till att ta sig hit med cykel eller kollektivtrafiken och vistas i det offentliga rummet innan och efter evenemanget.

Bilderna ovan visar ett projekt i Stockholm där en gata (och p-platserna) omvandlats för en period... Foto: Tobias Nordström

Cykelparkering

Cyklar parkeras nära ingångar, vid områdesentréerna samt vid aktivitets- och samlingsplatser. Parkeringar ska ha god belysning, vara väl synliga och lätt att nå från cykelväg.

Cykelställ med dränerande lager är en mångfunktionell lösning som hanterar både dagvatten, cykelparkering och växtbädd.

Foto: Edge

Cykelpollare väljs som möjliggör fastlåsning även av el-scooter, barncykel och större cyklar såsom lådcykel, cykelvagn, funktionsanpassade cyklar mm.

En större cykelparkering i Sportcentrum samt i stadsparken bör utrustas med cykelpump.

En del ungdomar använder klass-1-mopeder. De får inte parkeras på trottoarer eller cykelparkeringar. Men i stället för att ta upp en hel bilparkeringsplats med en moped bör ett antal p-platser i närheten av entréerna skyltas för användning av flera mopeder samtidigt. En möjlighet är också att lämpliga ytor markeras ut för parkering uteslutande för klass-1-mopeder.

Exempel på väderskyddade cykelställ nära entréerna till hallarna och fotbollsplanerna. Foto: Freepik.com

Där cyklar ofta står parkerade under en längre tid, till exempel vid områdesentréerna rekommenderas väderskyddade cykelställ. Markbeläggningen bör möjliggöra infiltrering av dagvatten.

BELYSNING OCH SKYLTLAR

TECKENFÖRKLARING

- Belysning större plats
- Belysning mindre plats
- Effektbelysning
- Bollplanbelysning
- Gatubelysning
- Gång- och cykelvägsbelysning
- Belyst gångväg
- Belyst motions slinga

5. Belysning och skyltar

Gatubelysning och skyltar ökar trafiksäkerheten och orienterbarheten. Inom täta områden som Sportcentrum behöver belysningen vara avstämt i sin helhet och följa ett övergripande koncept för att även öka platsers attraktivitet och upplevda trygghet för gående. Olika rum som har olika funktioner kräver olika belysnings- och skyltningskoncept. I en park behöver belysningen skapa en trivsamt stämning och ta hänsyn till växt- och djurlivet.

UTGÅNGSLÄGE

Inom Sportcentrum är belysningen reducerad till närmast bara gatubelysningen och enstaka armaturer på byggnadernas fasader. De stora fotbollsplanernas belysningsmaster bidrar vid tillfällena då det är matcher eller träning på gång. Torpagärdet är lite belyst endast av vägbelysningen längs utkanten. För övrigt är gärdet mörkt på kvälls- och nattetid. Även på dagtid är det svårt att orientera sig i området eftersom det saknas skyltar till målpunkterna.

5.1 FUNKTION BELYSNING OCH SKYLTLAR

Platser

Aktivitetsytorna och mötesplatserna i stadsparken har olika syften. Utöver orienterbarhet, säkerhet och trygghetsupplevelsen ska belysningen av platserna också vara anpassad till den enskilda platsens karaktär och syfte. Exempelvis kan konst i form av lysande skulpturer eller projicerade färgmönster på marken skapa meditativa rum och stämningsfulla mötesplatser i stadsparken.

Vinterbelysning skapar stämning och trygghet i Södertälje.

Foto: Pontus Orre

Skyltar och QR-koder upplyser pedagogiskt om exempelvis odlingars syften och hur de är tänkta att användas och värnas. Ytor som delvis fungerar som skolgård skyltas så att allmänheten förstår och nyttjar dessa ytor respektfullt och endast utanför skoltid.

I Sportcentrum kan flaggstänger på centrala platser möjliggöra annonsering för olika evenemang.

Reklamskyltar i området samordnas genom ett övergripande skyltprogram.

Bra exempel från arenatorget i Sportcentrum med stor skylt på byggnaden, markerade entréer, belysningsmast och flaggstänger.

Foto: Martin Staudé

Entréer till byggnader och anläggningar

Entréerna till idrottsanläggningarna och övriga byggnader belyses och skyltas med omsorg så att det är lätt för områdets besökare att orientera sig och hitta rätt. Entréerna ska upplevas som inbjudande.

Informations- och orienteringstavlor

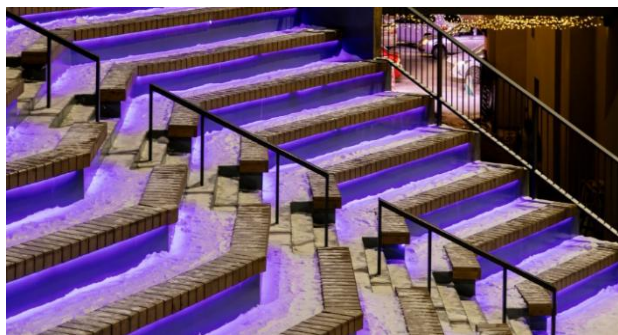
Orienteringstavlor och skyltar med exempelvis trygghetsinformation på flera språk samt vägvisare finns vid busshållplatser och områdesentréerna för att leda besökaren vidare inom området och ut mot stan. Flaggstänger ger möjlighet till reklam för evenemang och sponsorer.

Informationsskyltar om kollektivtrafiken finns vid lämpliga platser i båda områden.

Vägvisare vid cykelvägar underlättar orientering och tydliggör avstånd till platser. Foto: Stockholm stad

Belysningen och skyltningen på platser gestaltas karaktärsfullt. Till exempel LED-lister i markbeläggningen, enskilda belysta trädkronor och sittbänkar eller belysningsmaster med riktade ljuskällor och filter används där större allmänna platser bildar torgliknande ytor.

Belysning på platser skapar karaktär. Foton: Freepik.com

5.2 GESTALTNING BELYSNING OCH SKYLTLAR

Platser

Det är viktigt att gestaltningen av alla offentliga rum är genomtänkt i sin helhet och att inte missa de sista "ingredienserna" som gör att den skapade miljön kan leva upp till förväntningarna.

Gator, gång- och cykelvägar

Där trafiken står i fokus sker belysning och vägskyltning enligt gatuenhetens rutiner. Om möjligt väljs högre belysningsstolpar för gator med biltrafik, något lägre stolpar för gång- och cykelvägar som exempelvis huvudstråket och kortare stolpar för rena gångvägar. Vägvisare på belysningsstolparna gör det lätt att hitta till målpunkterna.

Stråk

Stråk mellan parkeringar och byggnadsentréer förtydligas med LED-belysning i markbeläggningen eller med pollare. Även underordnade stråk i parkområdena som exempelvis motionslingor får en återhållsam, marknära men ändå tydlig belysning.

Entréer till byggnader och anläggningar

Entréerna gestaltas med effektfull belysning av entréytan och fasaden. Skyltar informerar besökaren om byggnadens namn, användning, lokaler, nummer eller liknande beteckning av entrén och kan med fördel vara del av belysningskonceptet.

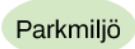
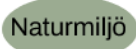

Entréer kan förstärkas med unika skyltar och belysning.

Foto: Florian Kynman

RIK GRÖNSTRUKTUR

TECKENFÖRKLARING

- Grönska i gatumiljön
  Dagvatten
  Parkmiljö
  Naturmiljö
  Pollinering och estetik
  Pedagogisk grönmiljö
- Gröna parkeringar
  Grönt huvudstråk
  Gemensam odling
  Mångfald
  Spridningskorridor

6. Rik grönstruktur

Grönstrukturen är fundamental i stadens offentliga miljöer. Grönska i staden är en stor investering men mångfalden av ekosystemtjänster som naturen bidrar med över en lång tid framöver går inte att väga upp i pengar. Träd, regnbäddar, gröna platser, lekfulla levande miljöer är mångfunktionella lösningar för en hållbar framtid. Grönskan har en egen funktion men berikar även de flesta andra funktionerna i området.

UTGÅNGSLÄGE

Sportcentrum nyttjas intensivt för idrotts- och trafikändamål som medför en hög grad av bebyggelse och hårdgjord yta. Bortsett från diverse gräsplaner och några gatuträd i hårdgjorda miljöer finns bara få grönytor. Torpagärdet är ett öppet grönområde. Västra delen är en stor och flack gräsyta. På sommartid är en stor del klippt till en bollplan. Östra delen är småkullig med berg i dagen, en variation av olika trädarter samt en liten bollplan.

CHECKLISTA GRÖNSTRUKTUR

- Inventering av befintlig grönstruktur
- Planering, gestaltning och förvaltning i nära samarbete mellan förvaltningar och invånare
- Öka mångfald på växter och ekosystemtjänster
- Mångfunktionell och anpassad grönstruktur

6.1 FUNKTION RIK GRÖNSTRUKTUR

Genom utveckling av grönstrukturen i Sportcentrum och stadsparken ges större plats och betydelse för naturen i stadsrummet.

Ekosystemtjänsterna bevaras och stärks. Gröna ytor tar hand om dagvatten och skyfall. En ökad mångfald av träd, buskar och blommande växter ger underlag för fler olika djurarter. Träd ger skugga och sänker temperaturer vid värmeböljor.

Skillnader i temperatur i luft och på olika ytor. Skugga och genomsläppliga markbeläggningar sänker temperaturen avsevärt.
Bild: Trädkontoret

En rik grönstruktur förbättrar luftkvaliteten och ökar kvaliteten i områdets urbana livsmiljöer.

Avstämd med de andra fem funktionerna i detta dokument är grönskan en viktig faktor för att skapa trevliga rum, stärka lek- och lärvärden för barn samt att främja rörelse och aktivitet för alla. Detta ger invånarna positiva hälsoeffekter och främjar social inkludering.

Sportcentrums och stadsparkens identitet stärks och hela området ges en tydligt positiv karaktär genom en omsorgsfull utveckling av grönstrukturen. Stadsparken ska dessutom fungera som spridningskorridor, en ekologisk länk till övriga angränsande grönområden i stan.

6.2 GESTALTNING RIK GRÖNSTRUKTUR I SPORTCENTRUM

Grönstrukturen utvecklas avstämt med de övriga fem funktionerna (se motsvarande kapitlen). För att kunna ta hänsyn till alla funktioner samtidigt är gestaltningen av alla platser en viktig del i att skapa säkra och trygga miljöer.

Grönstrukturen stärks i Sportcentrum främst längs med områdesgränserna, på lokalgator och stråk samt på entré- och mötesplatser och parkeringar. Grönytan söder om gymnasiet utvecklas till en mindre regnpark med dagvattenfunktion och vistelsekvaliteter som bildar övergången till stadsparken på andra sidan Torpavägen.

Bevara, stärka och restaurera befintlig grönstruktur

Sportcentrums befintliga grönstruktur i form av träd i en hårdgjord miljö behöver utvecklas. Trädens livsmiljöer behöver förbättras för att säkerställa deras välmående. Växtbäddar anläggs och markbeläggningen runt träden förbättras avseende vattengenomsläppligheten. Ett mellanskikt av blommande växtlighet tillförs för att bidra med ökad biologisk mångfald, rening av dagvatten samt en varierad och inbjudande miljö.

Exempel från området.

Foton: Moa Carlsson

Grönka i gatumiljö

Längs bilvägar och gång- och cykelstråk gestaltas grönstrukturen på olika sätt som exempelvis trädalléer, enskilda gatuträd, sammanhängande dagvattenstråk samt enskilda regnbäddar eller ängsgräsytor. För att uppnå den bästa effekten i en krävande miljö både ur ekologisk och estetisk synvinkel krävs planering i ett tidigt skede för att säkerställa tillräckligt med utrymme och kvalitativa markförhållanden i form av tilltagna växtbäddar.

Trädalléer och enskilda gatuträd

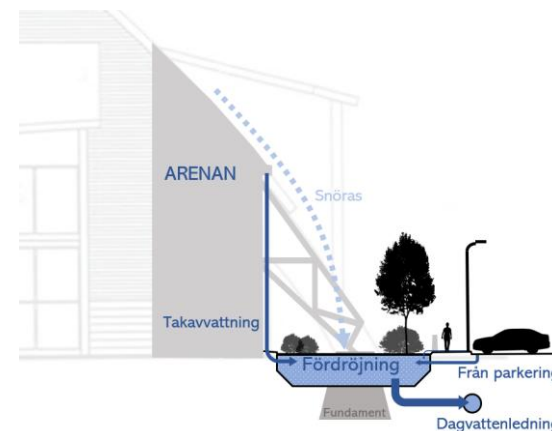
Platsen och dess funktion, ekologiska aspekter samt förvaltnings- och skötselnivån styr gestaltningen och val av trädkomposition. Trädalléerna behöver vara väl avvägda och proportionerliga i förhållande till bebyggelsen. För att exempelvis fungera som avgränsande ridå framför en hög bebyggelse behöver träden vara av högväxande art och redan vid plantering ha en rejäl storlek. Enskilda gatuträd är ett bra alternativ för mindre platser i anslutning till en korsning eller entré. I mindre utrymmen kan ett mindre träd med spektakulär blomning eller höstfärg bidra med estetiska värden. På större platser kan ett stort träd utvecklas i en gestaltad rabatt med fler växter och då bidra med ett flertal värden och ekosystemtjänster.

Dagvatten

Sammanhängande dagvattenstråk i gatumiljön kan variera i utformning och inkludera olika funktioner, t.ex. regnbädd med renande funktion och p-platser med permeabel markbeläggning. Bild: Edge

Ett dagvattenstråk anläggs längs med Brättevägen för att fördröja och rena vattenflödena. Parkeringsytorna utformas med permeabla marksten och ett underliggande genomgående magasin. Mellan grupper av fem till sex p-platser placeras nedsänkta regnbäddar och alléträd. Längs med huvudstråket genom Sportcentrum anläggs flera nedsänkta regnbäddar för att fånga upp vattnet från stråket och angränsande platser.

Principskiss på fördröjning av takavvattning och dagvatten från parkeringen vid arenan.

Parkeringsytor

De större parkeringarna avgränsas med planteringar mot entréplatser och liknande. Parkeringsytorna för bilar och cyklar bör vara av permeabla marksten medan körbanorna kan vara asfalterade. Större parkeringar förses med gångbanor, belysningsstolpar och träd som skuggar de parkerade bilarna.

Gräsarmeringsten.

Foto: Benders

Gröna sociala platser

I Sportcentrum finns flera platsbildningar i anslutning till områdesentréerna och hallarna. Grönska i form av träd, buskar, blommande perenner och gräsytor bidrar med inramning till dessa platser samt estetiska, ekologiska och sociala värden.

Platsen vid gymnastikhallen och Arenan

Grönstrukturen utvecklas så att den bidrar till rumsligheten. Placeringen möjliggör även för regnbäddar och skuggade sittplatser.

Grönytan söder om gymnasiet

Området kan nyttjas som en del av skolverksamheten och för större samlingar. Dess lågpunkter är naturliga ytor för buffring av dagvatten. Topografin kan utvecklas som en amfiteater som ger plats även för sociala sammankomster.

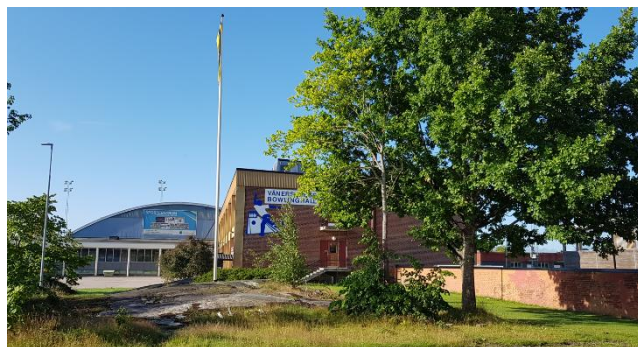
Entrétorget vid Edsvägen

Här skapas en ny entré till Sportcentrum. Grönstrukturen bidrar med estetiska värden, inramning, skugga och dagvattenhantering.

Grönytorna utvecklas som sociala ytor med sittplatser och blommande naturlig växtlighet.

Entré Vänervallen Nord

Entréplatsen integrerar grönytan med hållristningar och befintlig vegetation. Platsen kompletteras och avgränsas mot parkeringen med varierade planteringar.

Befintlig grönstruktur med fornlämningar utvecklas vid entrén till Vänervallen Nord.

Foto: Martin Staude

Gröna väggar och tak

Bebyggelsens väggar och tak kan nyttjas som grönytor. På platser med små utrymmen, exempelvis passager men även vid entréer kan klätterväxter på vajer etablera sig med förhållandevis små markkrav. De många och ofta stora takytorna kan delvis användas för grönska som skapar ekologiska värden. Mindre byggnader och låga tillbyggnader bör uteslutande byggas med vegetationstak medan stora lutande takytor utrustas med solceller.

6.3 GESTALTNING RIK GRÖNSTRUKTUR I STADSPARK TORPA

Stadsparken är tillgänglig och mångfunktionell samt inkluderar aktiviteter och platser där en

bred grupp av människor känner sig välkomna. Den har en unik karaktär och ger stadsdelen en hållbar identitet med sin närhet till bostäder, verksamheter och föreningsliv mitt inne i staden. Grönstrukturen i stadsparken bidrar med en variation av rumslighet, karaktär och aktivitet.

Rumslighet, variation och sammanhållning

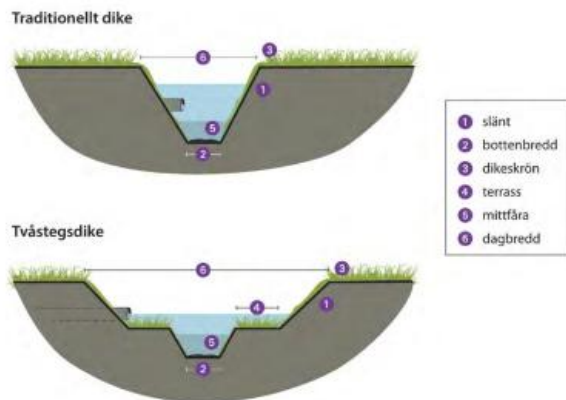
Det behövs en variation av platser och miljöer i parken. I västra delen behöver topografin bearbetas något och grönstruktur tillföras för att skapa rumslighet för platser och stråk. Ett lätt böljande landskap ger möjlighet till en intressant varierande park- och dagvattengestaltning. Grönstrukturen bidrar även som vind- och solskydd.

En något förstärkt topografi ger flera fördelar. Foto: Calluna

Den befintliga grönstrukturen i den mer naturliga östra delen med ängsmark och berg i dagen gäller att bevaras och förvaltas. En rimlig tillgänglighet behöver ordnas. Grönstrukturen i parken behöver i sin helhet ge ett varierat och sammanhållet uttryck samtidigt som den samspelar med området och dess olika skalor.

Dagvattenhantering - inte bara funktion

Traditionella dikesformer kan utvecklas för att få en bredare funktionalitet. Bild: Naturvårdsverket

Dagvattenhanteringen i stadsparken kan i stora delar ske naturbaserat med svackdiken och dammar. Stora genomsläppliga ytor och träd bidrar med att fördröja och rena dagvattnet. Topografin utvecklas så att även andra värden tas tillvara: Dammar och svackdiken blir habitat för en mångfald av växter och djur och möjliggör en

Utveckla naturliga lågpunkter i parkmiljön för att hantera dagvatten och bidra till att öka den biologiska mångfalden i området. Foton: Calluna

pedagogisk kontakt med naturen samtidigt som de är estetiskt tilltalande när de smälter in i landskapets form.

Grönskan stärker sociala värden

För att stödja de sociala värdena behöver parken upplevas välkomnande och trygg samt möjliggöra en variation av aktiviteter.

Vid områdesentrén vid Torpavägen utgörs grönstrukturen av större variationsrika rabatter som öppnar upp för parkens lätt kuperade landskap där huvudstråket börjar slingra sig igenom topografin i långa svängar. Inne i parken placeras olika med grönska accentuerade aktivitetsytor i direkt anslutning till stråkets svängar samtidigt som andra platser ligger lite avskilt och avskärmat av exempelvis låga eller mellanhöga blandhäckar. Accenter kan vara höga träd av speciell karaktär, i grupper eller enskilda.

Mot bostadsområdet avgränsas parken med ett organiskt format dagvattensamlade svackdike med en stor variation av växtlighet med höga värden både för estetiken och för den biologiska mångfalden.

Huvudstråket och andra gångvägar i parken kantas av en variation av trädplanteringar, buskage och rabatter. Även flera gräsytor är tillgängliga från huvudstråket som är delvis länkade till en relativt centralt och i närheten till skolorna belägen gräsplan i storlek på en mindre 9-9-bollplan. Bakom målen på kortsidorna kan täta häckar eller stängsel med klätterväxter fungera som inramning och bollfång. Nära

skolor och lekplatser bidrar grönstrukturen med naturliga lekmiljöer exempelvis i form av klätterträd, lekbuskage, löst material, ätliga bär och doftande blommor.

Ytor i närheten av äldreboendet och skolorna utformas med fruktträd och odlingsbäddar som möjliggör inkluderande åldersövergripande aktiviteter. Odlingen kan vara tillgänglig för allmänheten. I så fall skyltas det pedagogiskt om hur trädgården ska nyttjas och respekteras. Parkens varierande gestaltning och växtlighet är också lämplig för skolundervisning. En paviljong eller berså kan tjäna som friluftsklassrum.

Kreativa faunadepåer kan även fungera som rumsavskiljare och för pedagogisk undervisning. Foto: Johan Östberg

Enskilda områden

Detta kapitel visar illustrationer på möjlig utformning av enskilda områden. Bilderna ska tolkas som schematiska och syftet är att förtydliga funktions- och gestaltungsprincipernas intentioner.

Entré vid Edsvägen

Platsen är en ny entré för gående och cyklister till Sportcentrum. En ficka längs med Edsvägen möjliggör för bilar och bussar att hämta och lämna besökare till området. Entréområdet utrustas bland annat med informationsskylt, sittplatser, belysning, flaggstänger och olika planteringar.

Entrétorget vid A-hallen

Torget befintliga grönytor utvecklas med sittplatser, offentlig konst, utegym-moduler och belysning. Den hårdgjorda ytan stenläggs. Huvudstråket för gång- och cykeltrafiken genom Sportcentrum tydliggörs genom ett avvikande markmaterial som exempelvis asfalt. Nya grönytor tillskapas som fungerar som uppsamlingsbäddar för dagvatten från de hårdgjorda ytorna.

Torget vid ishallen / Brättevägen

Platsen utvecklas för att välkomna besökare som kommer med bil eller buss via Brättevägen. Även huvudstråket för gång- och cykeltrafiken genom Sportcentrum passerar torget som utrustas med olika planteringar, sittplatser, cykelställ, flaggstänger och belysning. Övergångsstället på Brättevägen justeras något för ett bättre flöde på GC-stråket.

Entré till Idrottshuset och Vänervallen Nord

Den befintliga grönytan söder om entrén till Vänervallen Nord utvecklas med sittplatser och anpassas försiktigt för att kunna ta emot delar av dagvattnet från den kringliggande hårdgjorda marken. Hällristningarna framhävs. Den hårdgjorda ytan stenläggs och utrustas med belysning, sittplatser, väderskyddade cykelställ, infoskylt och olika planteringar. Även här skapas en ficka för bussar som hämtar och lämnar. Brättevägen kompletteras med trädrader. Bilparkeringen ordnas parallellt med Brättevägen. Permeabla marksten på p-platserna tar upp dagvattnet från trafikytorna. Tydliga övergångsställen minskar trafikytornas barriäreffekt.

Idrottshuset och Brättevägen

Idrottshuset byggs ut i form av ett hallkomplex där hallarna är sammankopplade via inomhuspassager och olika lokaler bland annat för kommunens olika idrottsföreningar. Flera entréer till idrottshuset och uppglasade föreningslokaler stärker byggnadens inbjudande karaktär.

Bilparkering ordnas längs med Brättevägen på p-platser som är genomsläppliga för dagvattnet. Flera tydliga övergångsställen skyddar gående mellan Idrottshuset och skolorna i området.

Parkering och angöring vid Arenan

Parkeringen norr om Arenan anpassas för att gynna angöring med bussar samtidigt som huvudstråket för gång- och cykeltrafiken mellan Sportcentrum och Stadspark Torpa tryggas. En lång busshållplats möjliggör för flera bussar att samtidigt hämtar och lämnar besökare utan att riskera gång- och cykeltrafiken runt arenan. Platsen utrustas med belysning, sittplatser och infoskylt samt stenläggs. GC-stråket tydliggörs med en avvikande beläggning som exempelvis asfalt. Markytan längs med Arenan görs genomsläpplig för att kunna ta upp regn och snö från Arenans enorma takyta. Permeabla marksten på p-platserna tar upp dagvattnet från trafikytorna. Vid behov kan ytterligare p-platser tillskapas på ett parkeringsdäck.

Passage bakom Arenan

Bakom Arenan tillskapas en avspärrad yta för isupplag. Gångtrafiken mellan skolorna och Frigghallen leds runt isupplaget och kantas av ett dagvattenstråk som samlar upp och fördröjer smält- och regnvatten från de hårdgjorda ytorna. Längs med norra och södra fasaden på Arenan stärks grönstrukturen för att ta emot snöras och regnvatten från Arenans enorma takyta. P-platserna runt Arenan gestaltas med permeabla marksten.

Området mellan Torpaskolan och gymnasieskolan

Grönytorna mellan Arenan, Torpaskolan och Birger Sjöbergsgymnasiet anpassas för öppen dagvattenhantering. Den naturliga lågpunkten strax norr om Arenan utvecklas till en vistelseplats i form av en amfiteater som också kan buffra dagvatten. Stråken för gående och cyklande i nord-sydlig riktning utvecklas.

Entré till stadsparken vid Torpavägen

Entréområdet vid Torpavägen mellan Sportcentrum och Stadspark Torpa utvecklas för att knyta ihop områdena och välkomna deras besökare. Platsens vistelsekvaliteter utvecklas genom en torgbildning med sittplatser, infoskylt, belysning och en förflyttad busshållplats Torpa Centrum. Detaljplanen ger byggrätt för besöksändamål som bland annat kan inrymma samlingslokaler, offentliga toaletter och kioskverksamhet. Här ligger huvudentrén till nya stadsparken som erbjuder en variation av olika lek- och aktivitetsmiljöer längs med det centrala GC-stråket.

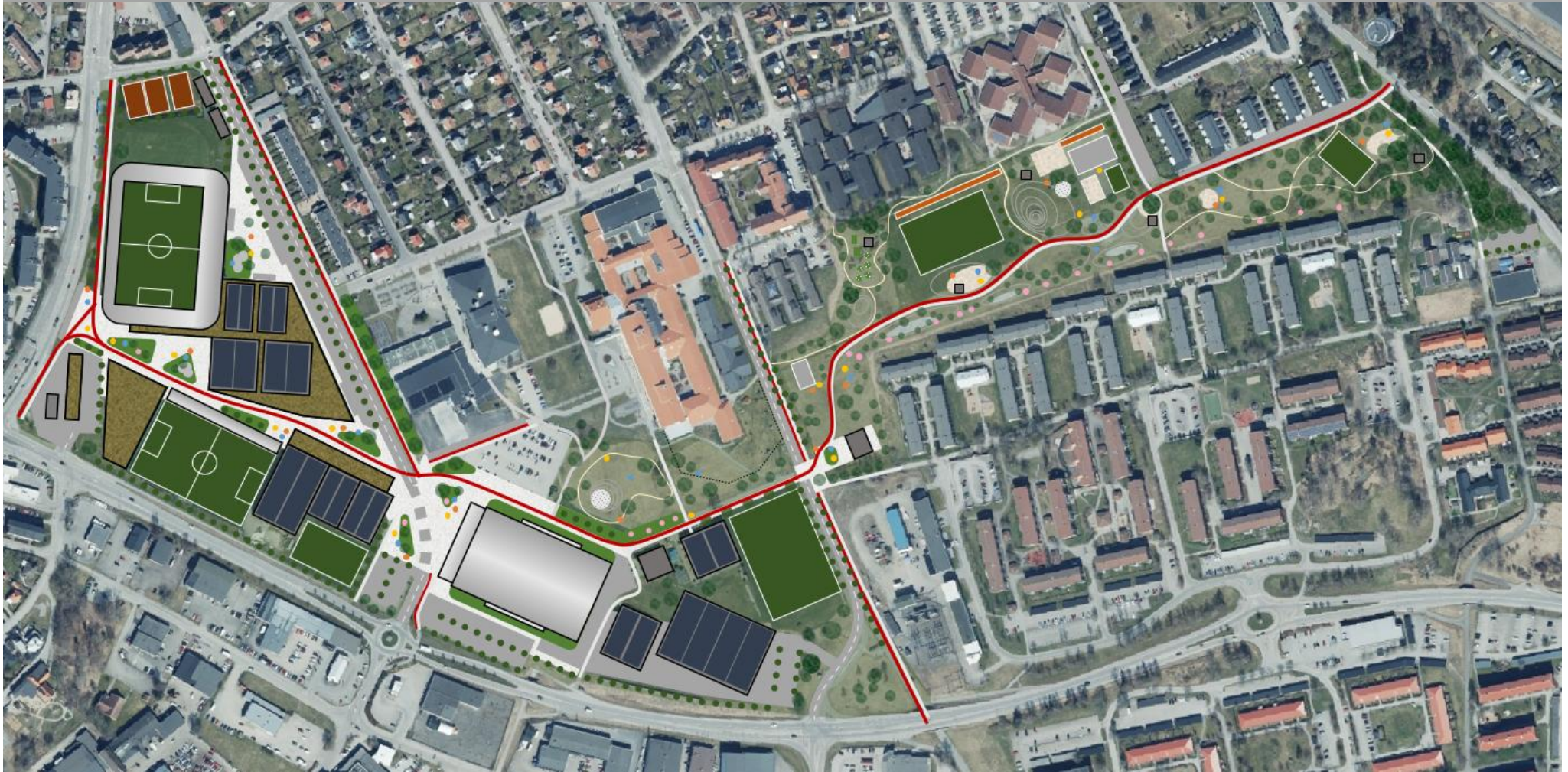

Stadspark Torpa

Det centrala GC-stråket binder ihop hela stadsparken med Sportcentrum. En mjuk topografi tillsammans med en ökad grönstruktur skapar platser för lek och sociala möten. Grönstrukturen och lågpunkter för dagvattenuppsamling bildar mjuka gränser mellan parken och bostäderna i söder. Enkla gångstigar kompletterar huvudstråket och skapar en finmaskighet för en varierad rörelsestruktur bland annat för motionärer. Mot skolorna utvecklas parken för ett mer intensivt nyttjande genom skolor och föreningar samt att allmänheten har tillgång till området bland annat för spontanidrott.

ILLUSTRATIONSKARTA

TECKENFÖRKLARING

Arena-byggnad	Idrottshall med solceller	Lägre byggnad med vegetationstak	Bollplaner
Cykelväg	Fokus estetik	Fokus vistelsekvalitéer	Sand- eller grusytor
			Löparbana

Förslag på etapper

Etapp 1: Första insatser i stadspark Torpa

- Skapa en mötesplats vid stora granen i stadspark Torpa
- Sätta upp julbelysning i granen
- Initiera ett platsutvecklingsprojekt med invånare för delaktighet i genomförandet

Etapp 2: Skapa huvudstråket genom hela området

- Markbyte med bensinstationen vid Edsvägen
- Markera ut huvudstråket på asfalten genom Sportcentrum
- Öppna upp ny entré vid Edsvägen
- Konstnärlig satsning och skyltning vid entrén
- Anlägga huvudstråket genom stadsparken, skyltning, belysning av hela stråket

Etapp 3: Utveckla stadspark Torpa och koppla till Sportcentrum

- Utveckla stadsparkens planteringar, stråk och aktivitetsytor
- Bygga om bussgatan vid Torpavägen, ta bort mittrefug och stängsel
- Bygga entrétorget vid Torpavägen

Etapp 4: Utveckla parkering, trafik och dagvatten i Sportcentrum

- Omstrukturering av parkeringarna och angöringsytorna
- Dagvattenmagasin längs med Brättevägen, övriga dagvattenstråk/-bäddar, regnvattenpark vid Birger Sjöberggymnasiet
- Utveckla grönstrukturen i Sportcentrum, komplettera med regnbäddar och trädalléer

2021-04-20

Dnr: BN PLAN.2020.2

Handläggare

Pål Castell och Anette Klang
Plan, Miljö- och byggnadsförvaltningen

Mottagare

Kommunstyrelsen

Förstudie gällande utveckling av Sportcentrum och Torpagärdet i Vänersborg

Sammanfattning av rapporten

Inför beslut om eventuellt uppdrag att ta fram en ny samlad detaljplan för området kring Sportcentrum har en förstudie genomförts med följande målsättning:

- Att samla aktörer i en bred dialog inför planarbetet.
- Att ge en samlad bild av utgångsläget.
- Att identifiera viktiga frågor och kommande utredningsbehov.
- Att föreslå en lämplig geografisk och innehållsmässig avgränsning för detaljplanen.

Arbetet har gjorts av tjänstepersoner på Vänersborgs kommun under 2020. Som en del i arbetet har bland annat två dialogvandringar genomförts då representanter från föreningar, skolor och boende i området deltagit.

I rapporten presenteras tankar och förslag som kommit fram i processen. Materialet är tänkt att ligga som grund för fortsatt arbete med detaljplanering. I kortform föreslås följande:

- Helhetslösningar behövs för cykelvägar, bilvägar, kollektivtrafik, angöring och parkering, där även centralkökets transporter och ishallarnas arbetsmaskiner beaktas.
- Ny entré mot väster skapar nya förutsättningar och ett sammanhängande gång- och cykelstråk genom Sportcentrum och Torpagärdet är en målsättning för att knyta ihop staden via tunneln under järnvägen till Holmängen.
- Det långsiktiga behovet av anläggningar och lokaler för idrotten behöver utredas.
- En enhetlig och sammanhängande gestaltning av området ska eftersträvas.
- Torpavägens södra del och platserna där Sportcentrum och Torpagärdet möts behöver utformas för att få bort känslan av baksida och barriär som präglar platserna idag.
- Möjligheten för unga att träffas är viktig för området och en plats för någon form att samlingslokal behöver finnas.
- För Torpagärdet rekommenderas att kommunen inledningsvis i detaljplanearbetet tar ställning till om det finns intresse av att möjliggöra för ett kulturhus, idrottshall, eventuellt fler bostäder eller om ytorna i huvudsak ska användas för grönstråk, odling och utomhusplaner.
- Det rekommenderas också att en grönstrukturstudie genomförs som en del i detaljplanearbetet (medel har sökts för detta ändamål).
- Barnperspektivet bör lyftas fram i arbetet.

Anette Klang
Planhandläggare

Pål Castell
Planarkitekt

Innehållsförteckning

1	BAKGRUND	4
1.1	Uppdrag	4
1.2	Mål och syfte	4
1.3	Projekt- och arbetsgrupper	4
1.4	Underlag och tidigare ställningstaganden	4
1.5	Metod	7
2	RESULTAT OCH REKOMMENDATIONER	7
2.1	Övergripande frågor	7
2.2	Delområde 1 (framtida "entrétorg" i väster)	9
2.3	Delområde 2 (området framför Idrottshuset)	10
2.4	Delområde 3 (torget framför Arenan)	11
2.5	Delområde 4 (centrala väg- och parkeringsstråket i Sportcentrum)	12
2.6	Delområde 5 (låglänt grönyta mellan gymnasiet och arenan)	13
2.7	Delområde 6 (kantytorna längs Edsvägen och Gropbrovägen)	14
2.8	Delområde 7 (idrottsplatserna)	15
2.9	Delområde 8 (skolområdet)	16
2.10	Delområde 9 (där områdena möts vid bussgatan)	17
2.11	Delområde 10 (västra delen av Torpagärdet)	18
2.12	Delområde 11 (länken över Flanaden)	19
2.13	Delområde 12 (östra delen av Torpagärdet)	20
3	ARBETET FRAMÅT	20
3.1	FÖP	20
3.2	Detaljplan	21
3.3	Övrigt	21

1 Bakgrund

1.1 Uppdrag

På uppdrag av samhällsbyggnadsnämndens fastighetsutskott, 2020-02-13 §5, har mark- och exploatering överlämnat en ansökan om planuppdrag till byggnadsnämnden. Sportcentrum är ett område som berör många människor och en ny detaljplan kommer även innebära att kommunen behöver avsätta investeringsmedel för utveckling i området. Det ligger på kommunstyrelsen att fatta beslut om strategiskt viktiga detaljplaner och ärendet hanteras därför inom kommunstyrelsens ansvarsområde i detta inledande skede.

Det finns ett utvecklingsbehov för Sportcentrum och angränsande områden vilket har konstaterats i arbetet med den fördjupade översiktsplanen för Vänersborg och Vargön. Kommunens långsiktiga strategi är att utveckla området med och omkring Sportcentrum till ett tryggt, funktionellt och trevligt aktivitetscentrum som Vänersborgarna kan vara stolta över.

1.2 Mål och syfte

Det övergripande syftet med förstudien är att lägga en grund för kommande detaljplanering, men också att samla ihop de olika processer som påverkar området och bidra till en långsiktig målbild.

Mål med förstudien är:

- Att samla aktörer i en bred dialog inför planarbetet.
- Att ge en samlad bild av utgångsläget.
- Att identifiera viktiga frågor och kommande utredningsbehov.
- Att föreslå en lämplig geografisk och innehållsmässig avgränsning för detaljplanen.

1.3 Projekt- och arbetsgrupper

I arbetet med förstudien har en mindre projektgrupp och en större arbetsgrupp varit engagerade. Lars Rudström från kommunstyrelseförvaltningen har varit sammankallande i båda grupperna.

Projektgruppen har drivit arbetet med dialogvandringarna och hanterat administrationen kring förstudien. Projektgruppen har bestått av Lars Rudström från kommunstyrelseförvaltningen, Gunilla Wretemark från kultur- och fritidsförvaltningen samt Pål Castell och Anette Klang från miljö- och byggnadsförvaltningen.

Arbetsgruppen träffades vid ett par tillfällen under våren 2020. Vid det första tillfället fick vi en guidad rundtur på området av Magnus Nordin, Arena Fritid, för att få en samsyn på området. Många av deltagarna i arbetsgruppen deltog även på dialogvandringarna. Arbetsgruppen har bestått av Lars Rudström, Per Edensvärd från kommunstyrelseförvaltningen, Gunilla Wretemark från kultur- och fritidsförvaltningen, Linda Hansson och Björn Magnusson från samhällsbyggnadsförvaltningen samt Elin Isaksson, Annika Karlsson, Katarina Frändberg, Pål Castell och Anette Klang från miljö- och byggnadsförvaltningen.

1.4 Underlag och tidigare ställningstaganden

Översiktsplan

Flera av översiktsplanens utvecklingsprinciper berörs. De med störst betydelse för planen lyfts fram nedan.

Utvecklingsprincip 4: Bevara och utveckla grönområden och rekreativsmöjligheter. Här finns ett flertal rekommendationer av stor betydelse som rör tillgång till grönytor i tätorten, odlingsmöjligheter, sammanlänkning av grönområden, att planera för flera funktioner på samma grönyta samt skolans tillgång till utemiljöer. Utvecklingsprincipen har stor betydelse för planarbetet.

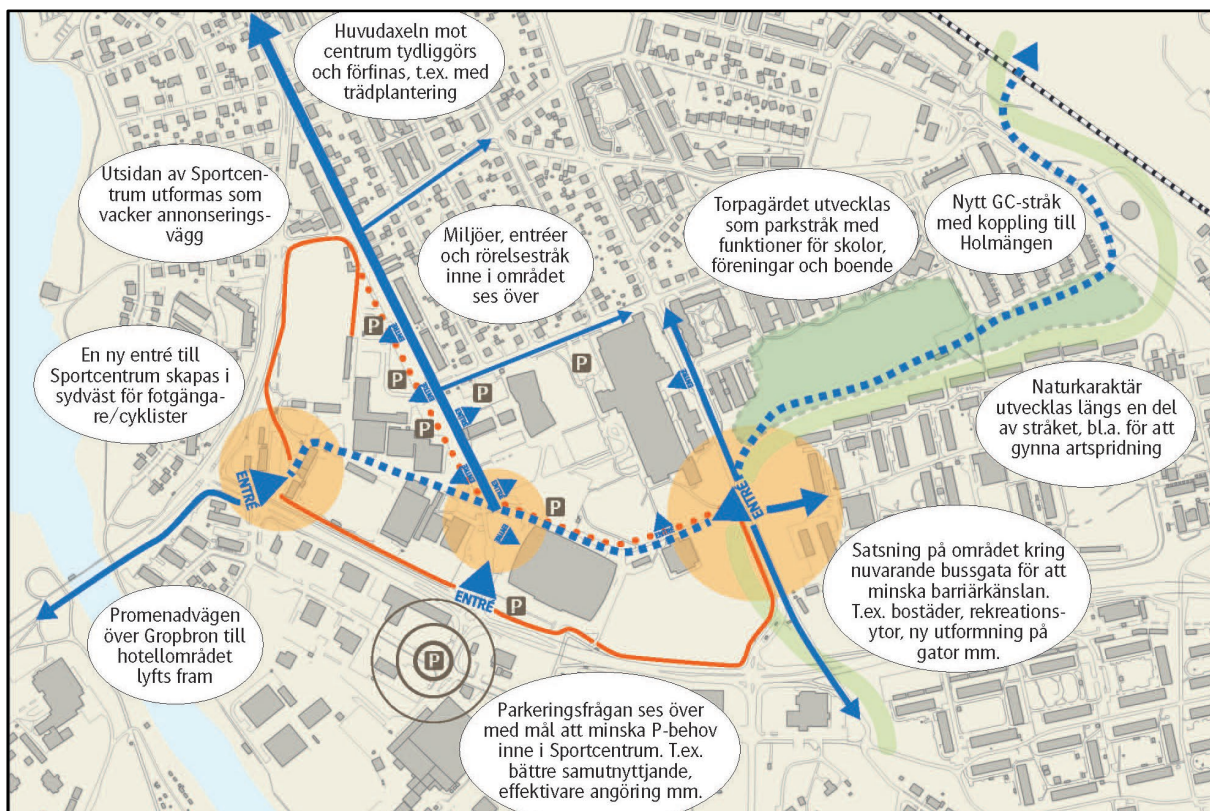
Utvecklingsprincip 7: Bygg blandad och sammanhängande tätortsbebyggelse. Här trycks bland annat på att stadsdelar och bostadsområden ska länkas samman och att outnyttjade barriärskapande ytor ska utvecklas. Bland annat är bussgatan, Torpagärdet och möjligheten att passera Flanaden viktiga delar att utveckla.

Utvecklingsprincip 9: Utveckla centrum som mötesplats för alla. Här trycks bland annat på vikten av att skapa god tillgänglighet för gående, cyklande, kollektivtrafikresenärer och bilister i den ordningen. Framför allt behöver gång- och cykelvägar inom området förbättras.

Utvecklingsprincip 10: Satsa på cykling och kollektivtrafik. Ger ytterligare stöd för att bygga ut cykelnätverket och länka samman olika målpunkter. En västlig entré och en cykellänk genom hela området som ansluter till järnvägstunneln vid nya vattentornet ligger i linje med utvecklingsprincipen.

Utvecklingsprincip 12: Skapa hållbara dagvattensystem. Rekommendationen, i linje med kommunens dagvattenpolicy, är att i första hand ta hand om dagvatten lokalt och i öppna lösningar.

I samrådsförslaget för Fördjupade översiktsplan för Vänersborg och Vargön finns ytterligare rekommendationer av stor betydelse för området. Bland annat utgör det en av fyra platser som ges särskild uppmärksamhet med så kallade strukturstudiekartor, se nedan. Strukturstudiekartan lyfter fram flera viktiga satsningar i området, bland annat rörande entré i väster, västöstlig gång- och cykelstråk, sammankoppling av Sportcentrum och Torpagärdet, inramning av Sportcentrum och gröna kopplingar.

I förslaget till fördjupad översiktsplan finns även två så kallade utvecklingsområden – dels ett för bebyggelseutveckling kring ställverket och dels utveckling av Torpagärdet som grönområde. I övrigt föreslås den huvudsakliga markanvändningen för Sportcentrum vara rekreativt område med besöksanläggningar medan skolorna och de andra verksamheterna söder om Idrottsgatan ingår i ett område för samhällsinstitutioner. Dessa rekommendationer kvarstår i det reviderade förslag till FÖP som är håller på att bearbetas.

Detaljplaner

Inom det aktuella området gäller i huvudsak 5 olika stads- och detaljplaner sedan tidigare. Genomförandetiden har gått ut på samtliga, se listan nedan.

Gällande plan	Laga kraft	Huvudsakligt innehåll
Stadsplan 129	1971-05-27	Idrottsändamål och park
Stadsplan 324	1987-06-23	Gata
Detaljplan 358	1990-12-27	Idrott
Detaljplan 457	2007-12-20	Idrott, kultur, parkering
Stadsplan 114	1968-08-13	Allmänt (skola)

Ytterligare några detaljplaner kan komma att beröras, beroende på slutlig planavgränsning. Men ingen där inte genomförandetiden gått ut.

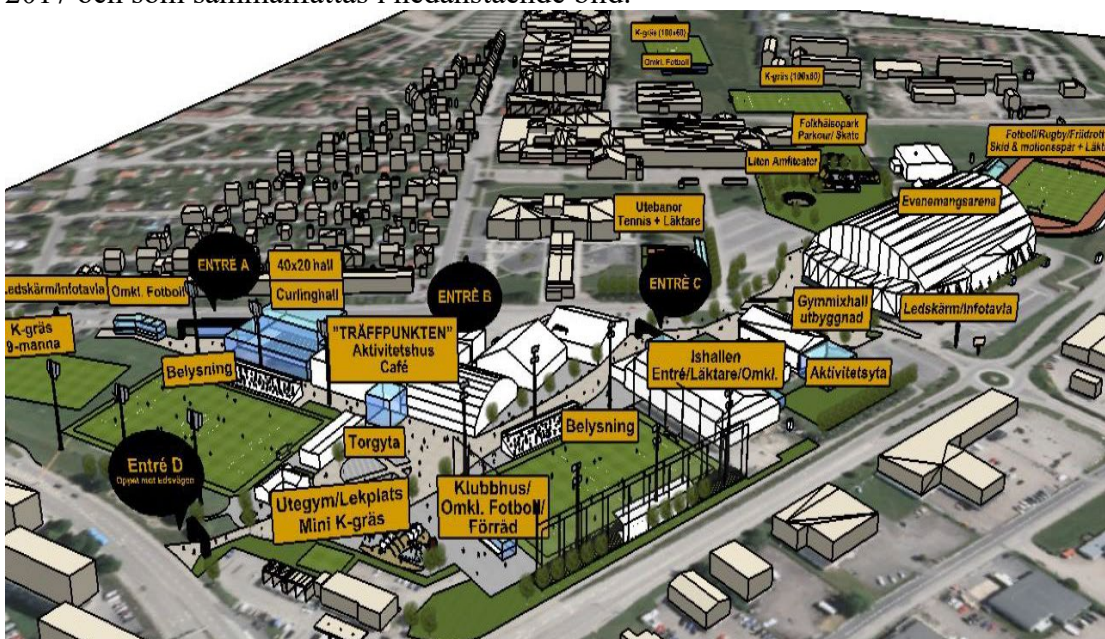
Viktiga planeringsförutsättningar i området utgörs av närheten till flera skolor och aktivitetsområde för barn och unga. I området behöver tydliga stråk för oskyddade trafikanter skapas samtidigt som strukturen behöver utformas för att ge trygga miljöer och en trevlig grönstruktur. I samband med att den nya gång- och cykeltunneln byggs under järnvägen knyts skapas ett stråk som förbinder Holmängan med Torpa och Sportcentrum på ett nytt sätt.

Grönplan

I kommunens grönplan (sid 36-39) konstateras bland annat att det är relativt ont om grönytor i området mellan järnvägen och Gropbron (Lyckhem-Mariero-Norra Torpa), att trädalléerna längs huvudgator är viktiga och bör kompletteras samt att Torpagärdet behöver utvecklas.

Övrigt

Som underlag finns ett visionsarbete som genomfördes av kultur- och fritidsförvaltningen 2017 och som sammanfattas i nedanstående bild.

Som underlag har även funnits material sedan tidigare dialogprocesser i Torpaområdet, bland annat i samband med framtagande av ny översiktsplan 2014 och de träffar som kallades Grannskapsforum Torpa 2017.

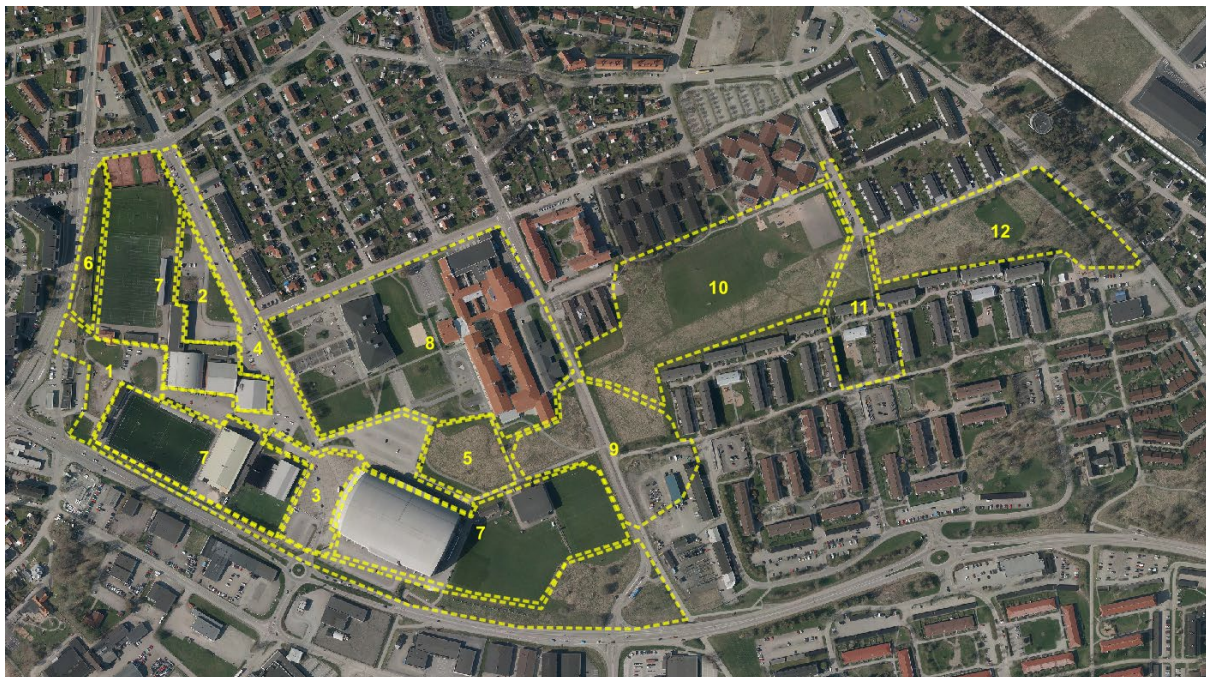
1.5 Metod

För att samla in aktuell kunskap om hur områdena nyttjas och vad det finns för behov har två dialogvandringar genomförts under oktober 2020. En uppdelning i två geografiska områden (väster och öster om Torpavägen) gjordes för att hinna med vandringarna och få lagom stora grupper (på grund av corona-pandemin fanns en begränsning på högst 50 personer för allmänna sammankomster).

Vandringen i västra området hölls den 13 oktober med drygt 30 personer som representerade föreningar som verkar på Sportcentrum, de två skolorna väster om Torpavägen samt olika funktioner från kommunen.

Vandringen i östra området hölls den 19 oktober med knappt 20 deltagare som representanter för bostadsrättsföreningen Ängsvallen, Vänersborgsbostäder, Hjälpande händer och Träffpunkt Torpa. Efter dialogvandringarna har enskilda möten hållits för att komplettera med de som inte kunnat delta på vandringarna t ex med personal på skolorna Tärnan och Silvertärnan samt ägaren till fastigheten Krickan 1. De synpunkter som kommit upp har sammanställts i form av minnesanteckningar.

2 Resultat och rekommendationer

2.1 Övergripande frågor

- Området är strategiskt betydelsefullt för kommunen av flera skäl:
 - Läget är mycket centralt i staden sett till var människor bor.
 - Sportcentrum fyller viktiga funktioner framför allt för barn och ungas fritidsaktiviteter, men också för möjligheter till olika typer av event.

- Torpagärdet fungerar idag närmast som en barriär som bidrar till känslan av att Torpaområdet är avskilt från Lyckhem och centrala delar av staden.
 - I anslutning finns bland annat fyra skolor med behov av utemiljöer och välfungerande stråk för gång-, cykel och kollektivtrafik.
 - En stor del av den trafik som anländer till Vänersborg kommer via Gropbron. Sportcentrum blir därmed en viktig del av entrén till staden, eller har i alla fall möjlighet att bli det.
 - Torpagärdet kan bli en länk i nya rörelsestråk som kopplar ihop stadens båda sidor av järnvägen efter att gång- och cykeltunneln till Holmängen har anlagts.
 - Området kan få stor betydelse för utveckling av grönstruktur och ekosystemtjänster.
- Utvecklingsbehovet är stort, såväl på Sportcentrum som på Torpagärdet. Många ytor är lågt utnyttjade. Mycket ser dåligt omhändertaget ut. Det saknas enhetlighet i gestaltning.
 - Det finns brister i hur man rör sig, inte minst med cykel och till fots. På flera platser finns konflikter mellan trafikslag och otydligheter. Räddningstjänst och ambulans har svårt att hitta då det inte finns riktiga adresspunkter. Skyltningen på Sportcentrum är mycket bristfällig. Det saknas helt entré från väster. Ett genomgående gång- och cykelstråk i väst-östlig riktning behöver skapas. Vägsystemet på Torpagärdet är ännu mer bristfälligt och har begränsats kraftigt genom att bostadsrättsföreningen på Flanagan har stängt tidigare passager. Även den sista passagen riskerar försvinna. Det finns behov av en samlad översyn av parkeringsbehov, framför allt när det kommer till större event då även ytor på Tenggrenstorps industriområde kan behöva användas. Översiktsplanens prioritering bör tydliggöras: 1 gående, 2 cyklister, 3 kollektivtrafikresenärer, 4 bilister (utvecklingsprincip 9).
 - Många upplever området som otryggt. Det förekommer olika typer av brottslighet, bland annat cykelstölder och försäljning av droger. Ändamålsenlig belysning kan vara en del av lösningen, ihop med aktiviteter som kan locka fler och gärna vuxna att vistas i området på kvällstid. Det behövs även andra arbetsinsatser (sociala, polisiära, etc.) för att skapa trygghet.
 - Olika sätt att hålla området befolkat för blandade åldrar kan innefatta matserveringar, lekplatser, allaktivitetshus med mera.
 - Det bör finnas en fritidsgård i området. Placeringen av den behöver utredas.
 - Det finns få ytor för spontanidrott, utöver skaterampen, skolgårdarnas lekutrustning, basketkorgar beachvolleyplan. Utegym kunde vara lämpligt och mer uttänkta platser för olika typer av uppvärmning kring hallarna.
 - Mer träd och grönska har lyfts fram som något att satsa på, framför allt på Sportcentrum som domineras av stora hårdgjorda ytor. En särskild utredning kring grönstrukturen i området vore bra. För ett sådant projekt söktes i januari 2021 bidrag från Naturvårdsverket (LONA). Även dagvatten behöver lösas för området som helhet.
 - Idrottsföreningarna har framfört behovet av ett forum för att kunna lyfta och samordna gemensamma frågor.

2.2 Delområde 1 (framtida "entrétorg" i väster)

Idag ger platsen ett ganska öde och oklart intryck, med lika delar asfalt och klippta gräsytor. Används främst för parkering. Det finns ett antal klubblokaler och två idrottsplaner med ingång härifrån. Det finns två mindre fornlämningsområden med hållristningar. Området har använts som samlingsplats i samband med skolavslutningar.

- Platsen lyfts fram i visionen från 2017 som ett entrétorg, med bland annat aktivitetshus, café och lekplats.
- En entré till sportcentrum skulle kunna skapas antingen mot Gropbrovägen i söder eller mot Edsvägen i väster. Entrén skulle få mycket stor betydelse för Sportcentrum och för staden i stort.
- Matservering skulle kunna bidra med mycket och det finns en tomt planlagd för ändamålet mot Gropbrovägen. Viktigt att den i så fall utformas för att ge en bra helhetslösning in mot Sportcentrumområdet.
- Fornlämningarna kanske kan lyftas fram och ingå i parkanläggningar med mer vegetation, sittplatser med mera?

2.3 Delområde 2 (området framför Idrottshuset)

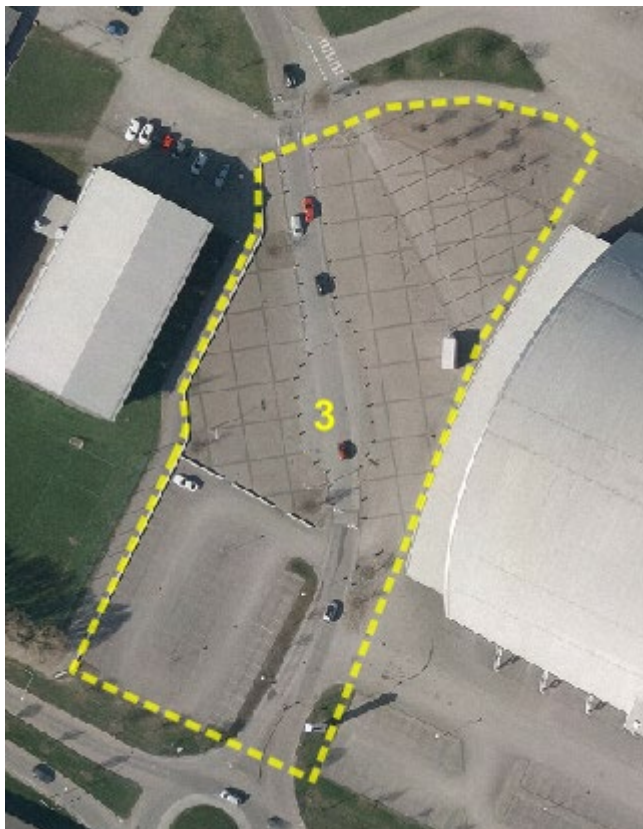

Mycket ödslig känsla, till stora delar asfalterat. En klippt triangelformad gräsyta mot vägen används emellanåt som plats för uppvärmning. En körslina med avskiljande rep bidrar till ett intryck av ineffektivt markutnyttjande. Delar av området används för parkering eller tillfällig angöring med bil vid hämtning/lämning. Förutom entrén till Idrottshuset finns även entré till den stora idrottsplanen (konstgräset) och bowlinghallen. Ett litet fornlämningsområde i väster har blivit en vacker plats med några klipphällar, träd och buskar.

Dålig belysning och avsaknad av växtlighet bidrar till att hela framsidan till Idrottshuset har lite av en baksideskaraktär.

- Platsen behöver göras mer trivsamt – för mycket lågt utnyttjad asfaltsytaanvänd asfalt.
- Se över belysning, cykelparkering, angöring med bil med mera.
- Ta vara på befintliga grönytor. Är detta en plats att lägga till utegym?
- Fornlämningen kan lyftas fram bättre.

2.4 Delområde 3 (torget framför Arenan)

Mer stilfullt utformad än andra platser i området, med bland annat granitpollare, låga murar, trädplanteringar och markmönster med betongplattor och gatsten. Bilvägen går snett över ytan. En mindre skateramp har tillfälligt placerats i västra kanten. Stora delar av platsen används sällan, men har en funktion i samband med vissa större event på Arenan.

- Utred om biltrafiken ska fortsätta passera genom området.
- Tänk över behov av cykelstråk genom området. Cykelparkeringen kan behöva bättre kapacitet vid stora event.
- Utredda bättre nyttjande av platsen. Ska skateboardrampen få permanent placering behöver eventuella konflikter med bilparkeringen ses över.

2.5 Delområde 4 (centrala väg- och parkeringsstråket i Sportcentrum)

Det finns tre bilvägar in till Sportcentrum-området – från Lyckhemsgatan/Brättevägen i norr, från Idrottsgatan i öster eller från Gropbrovägen framför arenan i söder (se föregående delområde). Trädrader, rabatter, skyltning med mera för att skapa en samlande rumslig gestaltning och orienterbarhet saknas.

Genomfartstrafiken mellan Brättevägen och Gropbrovägen har ökat markant sedan den nya kretsloppsparken öppnade. Då det i området rör sig många barn och ungdomar utgör trafiken och då framför allt genomfarten en säkerhetsrisk.

Cykelvägar finns på flera ställen, vilket ökar säkerheten, men det finns också många platser där trafiklösningarna är otydliga. Utanför Tennishallen finns ett övergångsställe med fartgupp och avsmalnad väg, men cykelvägen landar in i ett parkeringsområde. Österut mot Gymnasiehallen landar cykeltrafiken i gatan. Väster om Brättevägen saknas till stora delar gång- och cykelstråk.

En stor del av trafiken utgörs av hämtningar och lämningar, där bilarna egentligen behöver enkla anvisade angöringsplatser. I många fall saknas det och bilarna trixar sig fram till parkeringsrutor eller andra öppna ytor nära entréerna. På flera ställen skapar det osäkerhet gentemot de som kommer till fots eller med cykel. Tydliga infarter till parkeringsplatser saknas på flera håll.

- Hög prioritet bör läggas på att få ihop sammanhängande och trygga stråk för gång- och cykeltrafik.
- Belysningen behöver ses över så att den blir trygghetsskapande.
- Trädplanteringar och annan vegetation bör användas för att skapa struktur och identitet.
- Ett samlat grepp behöver tas kring angöring och parkering.

2.6 Delområde 5 (låglänt grönyta mellan gymnasiet och arenan)

Ytan är till största delen extensivt skött gräsmark. Delar av ytan utgör lågpunkt i området. Södra delen har använts för upplag av snömassor från arenan.

- Området kan behöva avsättas helt eller delvis för en park-/naturanläggning som kan ta hand om stora mängder dagvatten vid skyfall. Platsen bör kunna utformas för att samtidigt kunna ta hand om snömassor från arenan, erbjuda rekreativ-/undervisningsmiljöer för gymnasieskolan och bidra till biologisk mångfald och andra ekosystemtjänster.

2.7 Delområde 6 (kantytorna längs Edsvägen och Gropbrovägen)

Ytterkanten av Sportcentrum mot de större gatorna i väster och söder har aldrig fått en enhetlig gestaltning. Mot Edsvägen finns en relativt stor gräsyta, avskild från vägen med ett stängsel. Planerna innanför avgränsas av en vall som till en del kröns av reklamanslag. Tidigare har funnits lekutrustning på ytan, men användningen är oklar idag. Kantzonen är mycket smal mot västra delen av Gropbrovägen. Den utgörs till stora delar av ett högt stängsel och en vall med örtvegetation. En kortare sträcka är kantad med en tät trädallé. Öster om arenan finns en bredare gräsvall och mitt emot Hemköp ett större gräsmarksområde med några träd och buskage.

- En mer enhetlig gestaltning av ytterkanten borde eftersträvas, gärna med trädplanteringar.
- Reklamplatser borde också få en enhetlig utformning och samordnas för hela området.

2.8 Delområde 7 (idrottsplatserna)

På området finns ungefär fem utomhusplaner och nio inomhushallar. Dessutom finns ett antal byggnader för omklädning, kontor med mera. Det är ett stort antal föreningar som hyr in sig på de olika anläggningarna.

Det nyligen krympta utrymmet mellan arenans baksida och den nya Frigghallen innebär en del utmaningar. Här ska gång- och cykeltrafik samsas med nödvändig angöring av bilar och arbetsfordon från arenan som bland annat ska lämna av snömassor (se även delområde 5).

- Entréer borde ses över och få mer sammanhållen utformning. Belysning för ökad trygghet och cykelparkering med fastlåsningsanordningar bör finnas.
- Tillgänglighet för människor med olika funktionsvariationer bör tillgodoses.
- Framtida behov av idrottsplaner och lokaler behöver utredas ihop med idrottsföreningarna. Även behov av uppvärmingsplatser utomhus, angöring och parkering behöver ses över.
- Fortsatt samordning mellan föreningarna och samnyttjande av gemensamma resurser.
- Tidigare har diskussioner förts om att samordna arenans funktioner med t.ex. bostäder, restaurang, handel eller liknande.

2.9 Delområde 8 (skolorområdet)

Torpaskolan (årskurs 7-9) och Birger Sjöbergsgymnasiet ligger i anslutning till Sportcentrum. Söder om Torpaskolan har nyligen byggts ett centralkök för kommunala verksamheter. Det finns även en fritidsgård för ungdomar i området. Torpaskolan har en tydligt avgränsad skolgård på framsidan, men det finns också flera ytor som inte tydligt hör till någon av skolbyggnaderna. Grönytan mellan skolorna är relativt lågt utnyttjad.

- Ytorna bör kunna utvecklas för flera funktioner: elevernas rekreation under skoltid, undervisning, allmänhetens spontanidrott/lek på kvällar och helger och olika ekosystemtjänster (t.ex. dagvattenhantering, biologisk mångfald). Långsiktig etablering av träd som kan växa sig stora medför många värden.
- Rörelsestråkan kan förbättras, inte minst för passage mellan Idrottsgatan och hallarna söder om skolorna (idag finns flera gång- och cykelvägar, men de är uppstyckade i korta sekvenser utan tydlig koppling).
- Om fritidsgården flyttas kan det vara bra att söka en ny placering inom Sportcentrum eller kring Torpagärdet.

2.10 Delområde 9 (där områdena möts vid bussgatan)

Detta är det kanske mest komplexa och problematiska delområdet, som också har mycket stor betydelse för möjligheten att få helheten att hänga ihop. Området präglas framför allt av bussgatan, som på ömse sidor kantas av stängsel. Den enda passagen är försedd med bommar och ljussignal. Barriärkänslan förstärks av inhägnader och ovälkomnande verksamheter på intilliggande fastigheter. Gymnasiet vänder baksidan mot bussgatan bland annat med en testanläggning för el och tele och avfallscontainrar. I söder finns ett ställverk med kraftledningar och industrifastigheten närmast är också inhägnad och dessutom ofta skräpig och i bästa fall tjänstgör som bilparkering, trots att den rymmer många föreningslokaler och en livsmedelsbutik (vars framsida vetter inåt bostadsområdet). Längs bussgatan, på östsidan, går ett mycket viktigt gång- och cykelstråk, men vägen är egentligen lite överdimensionerad, vilket också bidrar till det ödsliga och övergivna intrycket. Samma intryck ges av att Torpagärdet, som breder ut sig åt öster, endast är en extensivt skött gräsmark som inte har någon tydlig användning.

- Bussgatan bör få en finare utformning, helst utan stängsel. Även gång- och cykelvägen kunde förändras, till exempel genom planteringar och bättre anpassad bredd.
- Ett kontinuerligt gång-, cykelstråk- och parkstråk skulle kunna skapas hela vägen mellan framtida entré vid Edsvägen och gång- och cykelbron mot Holmängen. Den behöver få en säker och tilltalande utformning när den korsar bussgatan och det bör vara tydligt att gång och cykel är prioriterat. Eventuellt behöver bussarnas hastighet sänkas.
- Önskvärt vore att gymnasieskolans testanläggning flyttas helt eller delvis för att möjliggöra ett sammanhängande grönstråk mellan områdena. Åtgärder borde också vidtas för att minska baksideskänslan mot Torpavägen (bl.a. rörande entréer och avfallscontainrar).
- Ett eventuellt tillskott av bostäder kunde utredas för att göra platsen mer levande och bebodd.

- Tomten norr om ställverket skulle kunna utvecklas med mer service, arbetsplatser, mötesplatser och eventuellt även med bostäder. Målsättning bör vara att få bättre ordning, mer människor som rör sig i området och slippa stängsel.
- Ett grönstråk skulle kunna skapas som knyter ihop Torpagärdet med andra grönområden söderut.

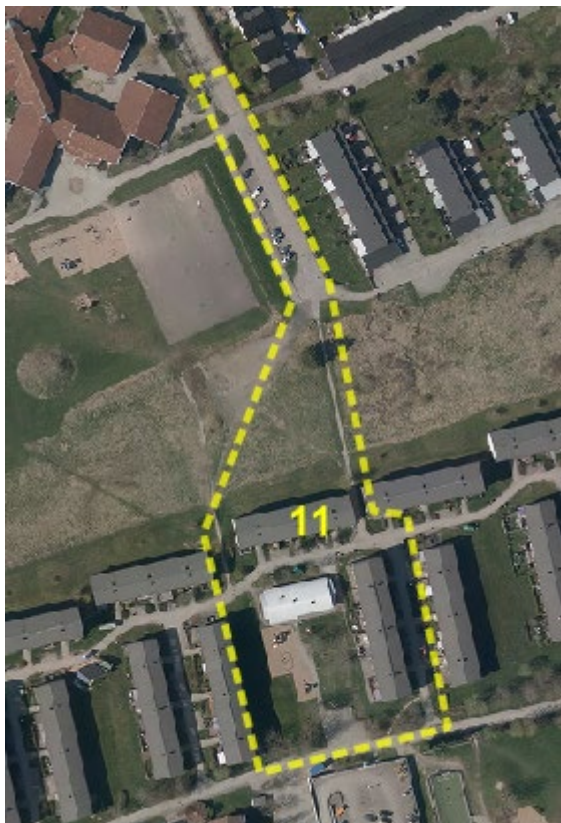
2.11 Delområde 10 (västra delen av Torpagärdet)

Till stora delar lågt utnyttjad gräsmark. Tidigare har det funnits två fotbollsplaner och även ett omklädningsrum på området. Sedan ett antal år har istället en del av området fått tjänstgöra som skolgård åt Tärnan (årskurs F-6), med en del lekutrustning och en hårdgjord yta för bollsporter med mera. Delar av gräsmarken klipps mer regelbundet vilket möjliggör bollsporter, men planen används inte reguljärt av någon av föreningarna. Silvertärnan (årskurs 7-9) använder inte området i någon större omfattning, inte heller vårdcentralen eller serviceboendet som angränsar till området. Synpunkter har framförts på att risk för gräsbränder finns.

- Skapa ett sammanhängande gång- och cykelstråk.
- Odlingsmöjligheter skulle medföra stora värden. Frukträd blommar vackert och det skulle glädja många att kunna ta del av skörden. Jonserefs trädgårdar har nämnts som inspiration.
- Eventuellt bra plats för kulturhus med ordentligt utrymme för föreningar och samlingslokaler, byggt för gemenskap för att motverka segregation/utanförskap.
- Eventuellt kan en idrottsplan återanläggas.
- Bra om ytorna kan användas i ökad utsträckning både av skolorna, boende i området, idrottsföreningar och allmänhet.

2.12 Delområde 11 (länken över Flanaden)

Flanaden är adressen för de 21 trevånings skivhusen söder om området. De ägs av en bostadsrättsförening som har upplevt ökade problem med olika typer av störningar från främst barn och unga som passerar genom deras område. Av den anledningen har föreningen successivt stängt igen tidigare passager mellan huskropparna med staket. En sista öppning har försetts med grind som kan låsas. Dessutom har stängsel anlagts för att göra det svårare för människor att komma nära bostadshusen i närheten av grinden. Bostadsområdet är utformat efter principer om öppna sammanhängande uterum och rikligt med gång- och cykelstråk som binder ihop bostadsgårdar med parkområden och andra delar av staden. I detaljplanen är hela bostadsrättsföreningens tomt ett obrutet kvartersmarksområde och därigenom finns inget hinder i planbestämmelserna för att stänga passagerna. Ur stadsplaneringssynpunkt blir det problematiskt med en så pass lång barriär (över 500 meter) på detta ställe, inte minst eftersom det handlar om vägen till och från skolan för väldigt många barn.

- Passagen är viktig och om en lösning inte skapas utifrån gällande detaljplan kan eventuellt planen behöva förändras.

2.13 Delområde 12 (östra delen av Torpagärdet)

Den östra delen av Torpagärdet är mer uppvuxet, med en del träd och buskvegetation. Området är också lite mer kuperat. En mindre bollplan finns, men i övrigt används området i relativt låg utsträckning. I sydöst finns en förskola. Annars är det bostadsrättsföreningar på båda sidor om området. Gatan i norr används som parkeringsplats av många boende, inte minst de som bor på Flanaden eftersom de upplever att de har brist på parkeringsplatser i de egna garagen. Bostadsrättsföreningens styrelse har framfört önskemål om att använda delar av grönområdet som parkeringsplats.

- Eventuellt bör gång- och cykelstråket mellan Holmängen och Sportcentrum ledas även över denna plats.
- Odlingsmöjligheter kan vara lämpligt (se ovan).
- Delområdet har lite mer naturmiljö att bygga på för att skapa en grönstruktur med många ekosystemtjänster. Grönytan bör inte användas för utökning av parkeringsplatser.

3 Arbetet framåt

Nedan struktureras vad som föreslås som underlag till den fysiska planeringen fördelat mellan den fördjupade översiktsplanen respektive den kommande detaljplanen. Avslutningsvis redovisas de saker som framkommit under arbetet och som inte kan hanteras inom den fysiska planeringen men som kommunen ändå föreslås hantera.

För att titta på den övergripande grönstrukturen i området och hur den skulle kunna utvecklas har en ansökan om LONA-bidrag lämnats in till naturvårdsverket under hösten 2020. LONA står för Lokala Naturvårdssatsningar.

3.1 FÖP

Fördjupad översiktsplan för Vänersborg och Vargön lyfter fram övergripande strukturella frågor genom strukturstudiekartan, bland annat kring entréer, genomgående väst-östligt gång- och cykelstråk kopplat till järnvägstunneln till Holmängen, gröna stråk, inramning av sportcentrum, utveckling kring bussgatan och parkering. Torpagärdet lyfts fram som grönt utvecklingsområde och ett litet utvecklingsområde för bostäder läggs in norr om ställverket.

3.2 Detaljplan

I det kommande detaljplanearbetet bör rekommendationerna i avsnitt 2 användas som utgångspunkt. Bland annat ingår att söka helhetslösningar för cykelvägar, bilvägar, kollektivtrafik, angöring och parkering, där även centralkökets transporter och ishallarnas arbetsmaskiner beaktas. Ny entré mot väster skapar nya förutsättningar och ett sammanhängande gång- och cykelstråk genom Sportcentrum och Torpagärdet är en målsättning för att knyta ihop via tunneln under järnvägen till Holmängen.

En viktig uppgift är att utreda det långsiktiga behovet av anläggningar och lokaler för idrotten och hur byggnadsbeståndet skulle kunna utformas för att på sikt skapa en enhetlig och sammanhängande gestaltning av området. I detta sammanhang är det viktigt att se på möjligheterna till gemensamma omklädningsrum och träningsanläggningar, till exempel gym och utomhusytor, för att bättre ta tillvara den begränsade yta som finns att tillgå.

En av de viktigaste uppgifterna är även att skapa goda förutsättningar för en trivsam utformning av Torpavägens södra del och platserna där Sportcentrum och Torpagärdet möts för att få bort känslan av baksida och barriär som präglar platserna idag.

Idag finns en fritidsgård i Torpaskolans gamla matsalsbyggnad, som troligtvis kommer att rivas. Möjligheten för unga att träffas är viktigt för området och en plats för någon form att samlingslokal behöver finnas.

För Torpagärdet rekommenderas att kommunen inledningsvis i detaljplanearbetet tar ställning till om det finns intresse av att möjliggöra för ett kulturhus, idrottshall, eventuellt fler bostäder eller om ytorna i huvudsak ska användas för grönstråk, odling och utomhusplaner.

Det rekommenderas också att en grönstrukturstudie genomförs som en del i detaljplanearbetet (medel har sökts för detta ändamål).

Barnperspektivet bör lyftas fram i arbetet.

3.3 Övrigt

Det rekommenderas att kultur- och fritidsförvaltningen skapar ett forum med återkommande träffar för föreningarna och representanter för kommunen för att diskutera gemensamma frågor om områdets användning och utveckling.

Det rekommenderas att kommunen ser över möjligheterna till att sätta adresser för de olika byggnaderna inom Sportcentrum för att underlätta för räddningstjänst att komma rätt.

Trygghetsskapande arbete behövs för att förbättra relationerna mellan boende på Ängsvallen och Kastanjevägen och hitta en lösning på gångvägsfrågan. Medborgarlöfte är beslutat och ett dialogarbete har påbörjats.

Synpunkter har inkommit som ligger utanför det tänkta planområdet, bland annat kring störningar från kommunens multiarena på Kastanjevägen och nedskräpning och droghantering på det lilla naturområdet ”Dungen” i sydöstra delen av bostadsområdet. Dessa synpunkter berör Vänersborgsbostäder och samhällsbyggnadsförvaltningens ansvarsområden.

Program för fortsatt utveckling av Sportcentrum

2017-2027

Sammanfattning

Sportcentrum i Vänersborg är en levande mötesplats där alla människor, oavsett bakgrund och kultur kan träffas, mötas och utvecklas på lika villkor. I början av 2016 fick förvaltningen i uppdrag att ta fram ett Program för fortsatt utveckling av Sportcentrum 2017-2027.

Program för fortsatt utveckling av Sportcentrum är ett politiskt antaget program som stakar ut, förtydligar och förankrar kommande utveckling av området och mötesplatsen utifrån trender, kommunal viljeambition, medborgares intressen och önskemål såväl som politiska och ekonomiska förutsättningar.

Programmet kommer ligga till grund för förslag på investeringar och utveckling av området i syfte att säkra anläggningarnas attraktivitet, öka tillgängligheten och möjliggöra för fler att delta.

Dokumenttyp Program Investeringsplan	Dokumentnamn Program för fortsatt utveckling av Sportcentrum 2017-2027	Antagen KFN 2017-04-18 §25	Version 1
Dokumentägare Kultur- och fritidsnämnden	Dokumentansvarig Förvaltningschef	Reviderad	Giltighet
Dokumentinformation Programmet ligger till grund för förslag på investeringar och utveckling av området i syfte att säkra anläggningarnas attraktivitet, öka tillgängligheten och möjliggöra för fler att delta.			Publicerad på hemsidan 2017-04-21
Andra styrande dokument som omnämns Mål- och resursplan för Vänersborgs kommun			

Program för fortsatt utveckling av Sportcentrum

Sportcentrum i Vänersborg etablerades 1964 och var, genom att samla flera anläggningar på samma plats en unik satsning i Sverige. Vänersborgs kommun ville skapa ett samlat centrum för idrottsanläggningar för att skapa bra och konkreta synergieffekter både inom lokalanvändning såväl för verksamhet mellan aktiva föreningar i området, mellan idrottsdiscipliner och kommunala förvaltningar. Vid starten fanns både anläggningar för inomhusidrott, bandy, hockey, skrimming, friidrott och fotboll.

Med ett fortsatt program för utveckling av Sportcentrum säkerställer Vänersborgs kommun som ett unikt levande centrum och mötesplats för idrott, rekreation och samverkan mellan föreningsliv, kommun och näringsliv.

Att säkerställa attraktionskraft och livskraft vid Sportcentrums idrotts- och föreningsanläggningar såväl som att öppna upp området för flera verksamheter sammanflätar området med övriga centrum, och kringliggande stadsdelar och skapar på så sätt ett område där alla kommunens invånare kan mötas, aktivera sig och umgås.

Sportcentrum som en bred mötesplats med idrotts- och föreningsperspektiv

Idrotten är en viktig del av Vänersborg. Inom idrotten och föreningslivet får barn och ungdomar dagligen upplevelser och fysisk stimulans. En utveckling av Sportcentrum till att bli en större mötesplats och ett samlat centrum för kommunens idrotts- och föreningsliv är en viktig framgångsfaktor till att skapa en attraktiv kommun. Sportcentrum är även en naturlig plats som samlar människor i alla åldrar och från olika bakgrunder, där förutsättningarna till att mötas och utvecklas blir bättre.

Att tillhandahålla ett centrum för kommunens idrotts- och föreningsliv är också en särskilt viktig faktor för att möjliggöra för att fler barn och ungdomar stannar i idrotten längre, då möjligheten till att byta idrott förenklas genom att de utövas på samma ställe. Samtidigt är Sportcentrum en viktig mötesplats för att främja integrationen i kommunen. Ett attraktivt Sportcentrum bidrar till det framåtriktade integrationsarbetet genom sitt fokus på att skapa mötesplatser och nå människor genom sina fritidsintressen. Föreningslivet tar ett stort ansvar för integrationsarbetet och en fortsatt förutsättning för deras verksamhet är att det finns anläggningar som är anpassade till föreningarnas behov.

Verksamheten vid Sportcentrum bidrar till att skapa förutsättningar för att invånare ska kunna motionera och idrotta i syfte att få ett friskt liv. Idrotts- och föreningsliv inklusive idrottsevenemang ska kunna besökas av alla då inte bara fysisk aktivitet utan också social samvaro som påverkar hälsan.

För framtiden är ett samlat centrum för kommunens idrott- och föreningsliv en nyckelfaktor för kommunens utveckling, och för att säkerställa ett livskraftigt föreningsliv. Sportcentrum ska vara en grön och miljömässigt hållbar plats där tillgängligheten för kollektivtrafik prioriteras, promenadstråk och grönområden

utvecklas såväl som att anläggningarna ska vara energieffektiva och miljövänliga. Sportcentrum har funnits på samma plats under flera decennier och för att säkerställa att Sportcentrum fortsatt ska vara en attraktiv och levande mötesplats måste den vara hållbar ur flera aspekter, både anläggningsmässigt såväl som verksamhetsmässigt. En viktig del i det är att kommunen fortsatt investerar i miljömässigt hållbara verksamhetsanpassningar och utvecklingsprojekt på området.

Ett attraktivt Sportcentrum bidrar till en levande stad

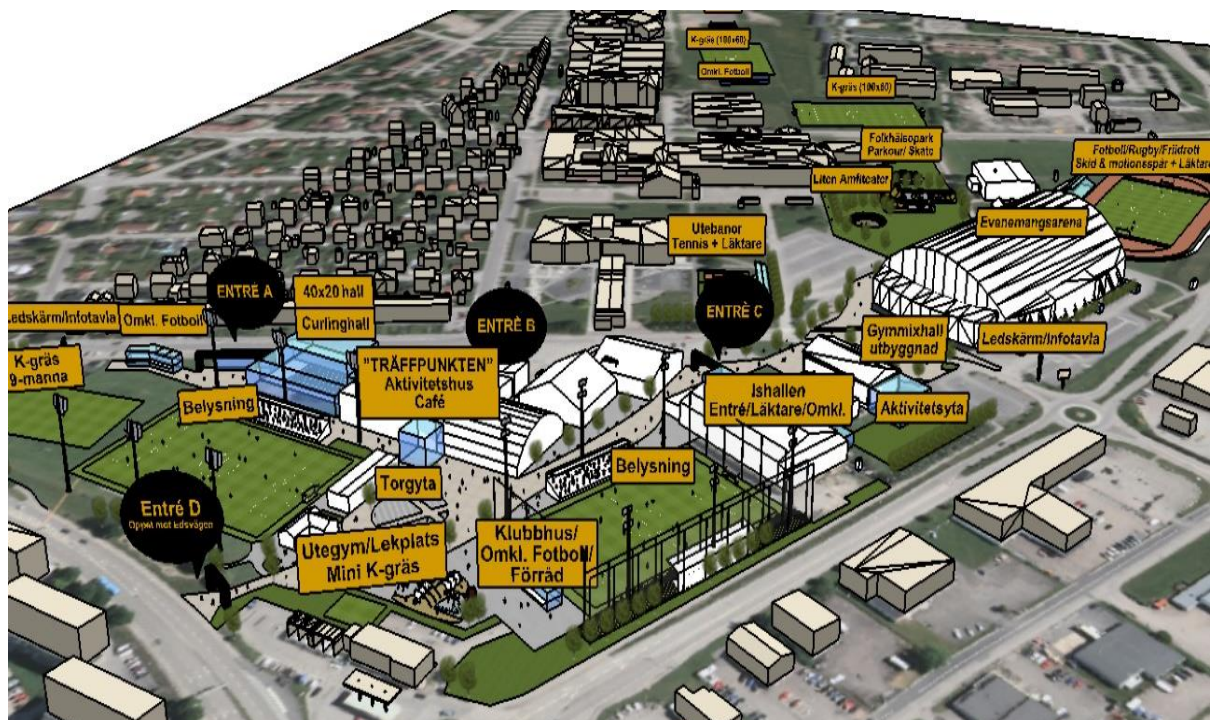
För att bidra till att kommunens attraktionskraft ska öka är det viktigt att bibehålla Vänersborg som en cup- och lägerstad som satsar på idrottsevenemang. Sportcentrum är en plats som har bra förutsättningar till att utveckla och befästa Vänersborg som en växande besöksstad. Idrottstävlingar och idrottsliga evenemang ger kommunen en chans att visa upp staden och kommunens verksamheter.

En satsning på idrotts- och lägerverksamheten skapar synergieffekter för hela kommunen och näringslivet. Genom att stärka Sportcentrum som ett område som möjliggör fler evenemang och läger över hela året får Vänersborg en naturligt levande mötesplats som bidrar till att utveckla Vänersborg som en besöksstad även när det inte är turistsäsong.

Att erbjuda arrangörer, föreningar och förbund professionell service och tillgängliga högkvalitativa anläggningar vid Sportcentrum så kommer det att bidra till ett ökat renommé.

Sportcentrum 2017- 2027

Nedan visas en framtidskarta över området med de investeringar i nya och befintliga anläggningar som kommer möjliggöra att Sportcentrum blir en attraktiv mötesplats för idrott - och fritidsverksamhet och evenemang.

Öppnare och inbjudande plats

För att Sportcentrum ska bli en inbjudande mötesplats och ett tydligare landmärke för Vänersborg behöver området bli en grönare och öppnare plats än vad som är idag. För att skapa en helhetskänsla kommer även utomhusmiljön utvecklas och tanken kring ett centrum för idrotts och fritidsverksamhet konkretiseras.

Fyra entréer förtydligas på området A-B-C-D

Idag saknas en tydlig entré till området vilket behövs för att skapa en inbjudande plats och för att förtydliga helhetsbilden av ett tydligt område som Sportcentrum är. Fyra entréer förtydligar ingångarna till Sportcentrum och markerar området. Två stora infotavlor sätts upp vid huvudentréerna till Sportcentrum.

Utemiljö

Hela områdets utemiljö kommer att ses över och förskönas. Hänsyn tas till området vintertid med hänseende på säkerhet. Då området används under hela dagen och kvällen, under hela året kommer det vara särskilt viktigt att skapa en inbjudande och trygg plats med mycket grönområden och öppna och fria ytor.

En gång- och cykelväg från Edsvägen och som går genom hela området mot Arenan och vidare mot rugbyplanerna och Tärnanskolan skapas. Detta möjliggör att Sportcentrum blir en knutpunkt till andra delar av kommunen på ett tillgängligt och attraktivt sätt. Det skapar också förutsättningar för fler mötesplatser och för att naturligt öppna upp området.

Aktivitetslekplats

För att möjliggöra till spontanidrott och icke organiserad aktivering såväl som att tillgängliggöra området byggs en aktivitetslekplats för alla åldrar med lekplats och ett utegym. Aktivitetsplatsen kombineras med en minikonstgräsplan.

Bättre förutsättningar för fotbollen

Fotbollsverksamheten har idag maximerat sin kapacitet på de planer som finns och behöver skapa mer utrymme för att kunna möta ett ökat behov. Detta är framför allt viktigt ur ett integrationsperspektiv.

Vänersvallen Nord

Vid Vänersvallen Nord skapas fler fotbollsplaner. Konstgräsplanerna kommer att verksamhetsanpassas och kunna erbjuda fotbollsutövande för olika nivåer och lagformationer. Samtidigt byggs en ny entré och omklädningsrum och belysningen över planen ses över för att ge en ökad tillgänglighet och ökad trygghet. Vänersvallen Nord kommer på sätt bli kommunens huvudarena för fotboll.

Vänersvallen Syd

Vänersvallen Syd görs om till en fungerande fotbollsarena utifrån nationellt godkända mått och med nytt konstgräs. För att skapa en bättre plats för publik och åskådare kommer läktardelen ses över och anpassas.

Konstgräsplaner Tärnan

Två konstgräsplaner med omklädningsrum samt spontanytor som kan användas både av skolan och föreningslivet skapas vid Tärnanskolan. Konstgräsplanerna skapar en förlängning av Sportcentrum och genererar ett naturligt flöde och genomströmning mellan skolan, bostadsområdet och Sportcentrum.

Ytor för spontanidrott och motion

Skolidrottsplats

För att möjliggöra för skolverksamhetens ökade behov såväl som en plats för spontanidrott etableras en skolidrottsplats vid Rugby B-plan som också innefattar skidspår och motionsspår.

Multiarena Tärnan

En ny Multiarena kommer att användas av, enskilda grupper, skolverksamhet och fritidsverksamhet vilket tillfredsställer behovet där fler kan delta utifrån sina egna förutsättningar. Då trenden visar på att idrottsutövandet blir mer individuellt anpassat så bygger vi en arena som kan anpassas utefter de behov och förutsättningar som varje verksamhet efterfrågar. Multiarenan möjliggör närvaro och aktivitet under både dagtid och kvällstid i området vilket skapar förutsättningar för en ökad trygghet. Multiarenan medför samtidigt att barn och ungdomar kan befinna sig på flera platser i området samtidigt utan att det ska bli koncentrerat till en plats.

Folkhälsopark

Vid området runt Arenan, nuvarande gymnasiehall och Gymnasieskolan etableras en Folkhälsopark med en amfiteater. Folkhälsoparken blir en naturlig mötesplats för både spontanidrott såväl som en plats för arrangemang och aktiviteter. Folkhälsoparken tillgodoser de behov som finns av platser för icke organiserade idrotter såsom Parkour eller Skate och anpassad för nya verksamheter och trender.

Anpassningar för befintliga verksamheter

Tennisbanor

Tennisbanorna flyttas från befintligt läge till området mellan Torpaskolan och Arenan. Detta gör att befintliga omklädningsrum i tennishallen kan nyttjas för utomhusaktiviteter och man får ett helhetsperspektiv för både inomhus och utomhus.

Rugbyplan

För att skapa en attraktiv och inbjudande plats byggs en ny läktare vid Rugby A-plan

Ishallen

Nuvarande ishallen får ny entré med handikaptoalett och sittplatsläktare. För att skapa bättre förutsättningar byggs fyra nya omklädningsrum i ishallen.

Klubblokal/förråd/Omklädningsrum

En ny klubblokal för föreningslivet med omklädningsrum och förråd för Arena fritids verksamhet placeras vid Aktivitetsplatsen för att säkra behovet av förrådsutrymmen vid en växande verksamhet.

Nya anläggningar för att tillgodose nya behov

Träffpunkten/Aktivitetshus

I "Träffpunkten" skapas en mötesplats där både barn, unga och vuxna kan mötas och samverka. Mötesplatsen är en tillgång för föreningslivet där föreningarna kan informera om sina verksamheter och på så vis få flera ungdomar att utöva idrott. Träffpunktens placering på Sportcentrum har stor betydelse då det är den naturliga mötesplatsen för kommunens föreningsliv. Huset ligger i nära anslutning till A-hallen och fotbollsplanerna, där många ungdomar som redan idag har en föreningstillhörighet samlas.

Curlinghall

Curling är en växande sport och som idag saknar rätt förutsättningar för sin verksamhet. För att tillgodose curlingverksamhetens växande behov byggs en ny anläggning vid Arenan. Curlinghallens placering i närheten av Arenan möjliggör samnyttjande av både omklädningsrum och lokaler.

Gymmixhallen

Gymmixhallen kommer behöva att byggas ut för att möta gymnastikverksamhetens växande behov och stärka deras förutsättningar för sin verksamhet.

Gymnastikverksamheten är idag den idrott som har sin verksamhet vid Sportcentrum som är mest kvinnodominerad. Det är viktigt att det finns förutsättningar för sporten att växa och kunna möta fler ungdomar som vill aktivera sig.

40x20hall

En sporthall (40x20) byggs ut som en förlängning av B-byggnaden i befintliga Idrottshuset. En ny hall och en förlängning av B-huset tillgodoser ett anläggningsbehov från både skolan och föreningsliv. Befintlig B-byggnad kan då med fördel användas till brottning, boxning, kampsport eller annan fritidsverksamhet.

Aktuella investeringar 2017-2022

Program för fortsatt utveckling av Sportcentrum ligger till grund för förslag på investeringar och utveckling av området utifrån att säkra anläggningarnas attraktivitet, öka tillgängligheten och möjliggöra för fler att delta i relation till kommunens övriga styrdokument.

Nedan följer en investeringsordning över de investeringar och verksamhetsanpassningar och underhåll som behöver göras. Alla investeringar kommer att lyftas inför kommunens budgetarbete och investeringsordningen kan komma att ändras beroende på förutsättningar och behov

Investeringsordningen bygger på olika faktorer som påverkas utifrån brukarnas och föreningarnas behov, trygghet, säkerhet och trivsel såväl för att anpassa verksamheterna och anläggningarna utifrån aktuella trender och forskning och att skapa förutsättningar för en förbättrad hälsa och bättre miljö.

2017

Renovering av Vänersvallen Syd
Ishallen, läktare

2018

Renovering av B-hus i idrottshuset

2019

Ishall, avser fyra stycken omklädningsrum, ny entré och handikapptolett
Nybyggnation av en 40/20 hall

2020

Åtgärder för ytterligare event i Arena Vänersborg

2021

Folkhälsopark – en mötesplats för alla

2022

Konstgräsplan som placeras i närheten av Sportcentrum

§ 70

Nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

KS 2024/658

Beslut

Kommunstyrelsen noterar den kompletterande informationen från socialnämnden

Kommunfullmäktige godkänner att AB Vänersborgsbostäder genomför byggnation av ett nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen utifrån den projekterade investeringen på 206 mnkr inklusive moms.

Kommunfullmäktige godkänner tecknande av reviderat blockhyresavtal gällande Kalkonen 1 och uppdrar åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet men att hyresavtalet justeras så att det börjar löpa när socialnämnden tar boendet i bruk.

Kommunfullmäktige konstaterar att driftkostnadskonsekvenser avseende det nya särskilda boendet får hanteras i kommande budgetarbete inför att det nya boendet tas i drift.

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Vänersborgsbostäders låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 200 000 000 kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Deltog inte i beslutet

Thomas Larsson (MBP), Henrik Harlitz (M), Lena Eckerbom Wendel (M) och Ann-Helen Selander (M) deltog inte i beslutet.

Protokollsanteckning

Henrik Harlitz (M) önskade lämna följande protokollsanteckning, vilket godkändes av ordföranden:

Vi noterar socialnämndens kompletterande information och konstaterar att behovet finns för de ytterligare boendeplatserna som tillförs genom det nya särskilda boendet. Vi, liksom Socialnämnden, konstaterar också att det inte finns någon plan för finansiering av driften. Vi ser det som anmärkningsvärt att det nu fattas investeringsbeslut utan finansiering av driften. Vi väljer därför att avstå från dagens beslut och återkommer med plan för finansiering av driften i vårt förslag till Mål och resursplan 2027-29.

I detta instämde Lena Eckerbom Wendel (M) och Ann-Helen Selander (M).

Utdragsbestyrkande

2026-04-01

Sammanfattning av ärendet

Mot bakgrund av kostnadsökningar och avvikelser mot upprättad lokalplanering för byggnation av nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen har socialnämnden samt AB Vänersborgsbostäder tillskrivit Kommunfullmäktige för förnyat ställningstagande i ärendet.

Styrelsen för AB Vänersborgsbostäder har ställt sig positiva till att genomföra projektet och gett dess VD i uppdrag att hos kommunfullmäktige begära att bolaget kan påbörja byggnationen under förutsättning att hyresavtal kan tecknas med socialnämnden och att den kommunala borgensramen utökas till 2 200 mnkr.

Socialnämnden har för egen del beslutat ställa sig bakom kostnaderna för byggnationen och genom det också kommande hyreskostnader beskrivna i bilagt avtalsförslag samt tillsänt ärendet till Kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande och föreslår Kommunfullmäktige återigen ge ordföranden i uppdrag att underteckna bilagt reviderat avtal.

Den ökade kostnaden för investeringen beror på prisökningar samt att antalet boendeplatser utökats från 40 till 48. Den ökade investeringsnivån innebär även att årshyran mot socialnämnden justeras upp från tidigare 9,6 mnkr till 13,3 mnkr.

Den prognostiserade totala årliga nettodriftkostnaden för det nya boendet beräknas nu till ca. 35 mnkr, att jämföra med den tidigare kalkylen på 28 mnkr. Den ökade kostnaden på ca. 7 mnkr kan enligt socialförvaltningen i lika delar kopplas till den ökade hyran och de ökade övriga driftkostnader som följer av att platsantalet ökar från 40 till 48.

2026-01-28 § 19 beslutar Kommunstyrelsen återremitterar ärendet för att komplettera beslutsunderlaget med socialnämndens totala behov av platser på särskilt boende de närmaste 10 åren utifrån demografi och omsorgsbehov i alla kommundelar, samt kompletteras med en plan för finansiering av driften av 48 ytterligare platser på särskilt boende. Socialnämnden beslutade 2026-02-26 § 20 översända svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen.

Beslutsunderlag

- Beslut KSAU 2026-03-16 Nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen
- Nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen
- Beslut SOC-N 2026-02-26 Svar på återremiss gällande nytt särskilt boende kv Kalkonen
- Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen
- Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen
- Beslut KS 2026-01-28 Beslut om nytt särskilt boende i kv. Kalkonen samt utökad borgersram för AB Vänersborgsbostäder

Utdragsbestyrkande

2026-04-01

- Beslut om nytt särskilt boende (SÄBO) - godkännande av genomförande av byggnation
- Begäran byggnation och borgen Kalkonen
- Beslut KF 2025-04-16 Nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027: lokalplanering och förslag om blockhyresavtal
- Beslut KS 2025-04-02 Nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027: lokalplanering och förslag om blockhyresavtal
- Beslut- Komplettering av ärende Nytt särskilt boende (SÄBO) kv. Kalkonen: Utredning av tänkbara nya SÄBO-platser inom befintligt bestånd
- Komplettering av ärende "Byggnation av särskilt boende i kv. Kalkonen"
- Återremiss av "Nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027: lokalplanering och förslag om blockhyresavtal"
- Delegeringsbeslut från Socialnämnden den 13 december 2024 angående komplettering av lokalplanering gällande Nytt särskilt boende Kalkonen
- Nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027: lokalplanering och förslag om blockhyresavtal
- Förstudie - Äldreboende 2027

Sändlista

Handläggare av ärendet
Socialnämnden
AB Vänersborgsbostäder

Utdragsbestyrkande

§ 50

Nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

KS 2024/658

Beslut

Kommunstyrelsen noterar den kompletterande informationen från socialnämnden

Kommunfullmäktige godkänner att AB Vänersborgsbostäder genomför byggnation av ett nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen utifrån den projekterade investeringen på 206 mnkr inklusive moms.

Kommunfullmäktige godkänner tecknande av reviderat blockhyresavtal gällande Kalkonen 1 och uppdrar åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet men att hyresavtalet justeras så att det börjar löpa när socialnämnden tar boendet i bruk.

Kommunfullmäktige konstaterar att driftkostnadskonsekvenser avseende det nya särskilda boendet får hanteras i kommande budgetarbete inför att det nya boendet tas i drift.

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Vänersborgsbostäders låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 200 000 000 kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Sammanfattning av ärendet

Mot bakgrund av kostnadsökningar och avvikelser mot upprättad lokalplanering för byggnation av nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen har socialnämnden samt AB Vänersborgsbostäder tillskrivit Kommunfullmäktige för förnyat ställningstagande i ärendet.

Styrelsen för AB Vänersborgsbostäder har ställt sig positiva till att genomföra projektet och gett dess VD i uppdrag att hos kommunfullmäktige begära att bolaget kan påbörja byggnationen under förutsättning att hyresavtal kan tecknas med socialnämnden och att den kommunala borgensramen utökas till 2 200 mnkr.

Socialnämnden har för egen del beslutat ställa sig bakom kostnaderna för byggnationen och genom det också kommande hyreskostnader beskrivna i bilagt avtalsförslag samt tillsänt ärendet till Kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande och föreslår Kommunfullmäktige återigen ge ordföranden i uppdrag att underteckna bilagt reviderat avtal.

Den ökade kostnaden för investeringen beror på prisökningar samt att antalet boendeplatser utökats från 40 till 48. Den ökade investeringsnivån innebär även att årshyran mot socialnämnden justeras upp från tidigare 9,6 mnkr till 13,3 mnkr.

Den prognostiserade totala årliga nettodriftkostnaden för det nya boendet beräknas nu till ca. 35 mnkr, att jämföra med den tidigare kalkylen på 28 mnkr. Den ökade

Utdragsbestyrkande

2026-03-16

kostnaden på ca. 7 mnkr kan enligt socialförvaltningen i lika delar kopplas till den ökade hyran och de ökade övriga driftkostnader som följer av att platsantalet ökar från 40 till 48.

2026-01-28 § 19 beslutar Kommunstyrelsen återremitterar ärendet för att komplettera beslutsunderlaget med socialnämndens totala behov av platser på särskilt boende de närmaste 10 åren utifrån demografi och omsorgsbehov i alla kommundelar, samt kompletteras med en plan för finansiering av driften av 48 ytterligare platser på särskilt boende. Socialnämnden beslutade 2026-02-26 § 20 översända svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-03
- Socialnämndens beslut 2026-02-26 § 20
- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-16
- Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen
- Kommunstyrelsens beslut 2026-01-28 § 19
- Socialnämndens beslut 2025-10-30 § 104 med underlag
- Begäran byggnation och borgen Kalkonen
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-04-16 § 56
- Kommunstyrelsens beslut 2025-04-02 § 69
- Beslut- Komplettering av ärende Nytt särskilt boende (SÄBO) kv. Kalkonen: Utredning av tänkbara nya SÄBO-platser inom befintligt bestånd
- Komplettering av ärende "Byggnation av särskilt boende i kv. Kalkonen"
- Återremiss av "Nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027: lokalplanering och förslag om blockhyresavtal"
- Delegeringsbeslut från Socialnämnden den 13 december 2024 angående komplettering av lokalplanering gällande Nytt särskilt boende Kalkonen
- Socialnämndens beslut 2024-10-31 § 143 med underlag
- Socialnämndens beslut 2024-05-23 § 73 med underlag

Utdragsbestyrkande

2026-03-03

Dnr: KS 2024/658

Handläggare

Anna Högmark
anna.hogmark@vanersborg.se
0521-72 25 27

Mottagare

Kommunstyrelsen

Nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar den kompletterande informationen från socialnämnden

Kommunfullmäktige godkänner att AB Vänersborgsbostäder genomför byggnation av ett nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen utifrån den projekterade investeringen på 206 mnkr inklusive moms.

Kommunfullmäktige godkänner tecknande av reviderat blockhyresavtal gällande Kalkonen 1 och uppdrar åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet men att hyresavtalet justeras så att det börjar löpa när socialnämnden tar boendet i bruk.

Kommunfullmäktige konstaterar att driftkostnadskonsekvenser avseende det nya särskilda boendet får hanteras i kommande budgetarbete inför att det nya boendet tas i drift.

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Vänersborgsbostäders låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 200 000 000 kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader

Sammanfattning av ärendet

Mot bakgrund av kostnadsökningar och avvikelser mot upprättad lokalplanering för byggnation av nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen har socialnämnden samt AB Vänersborgsbostäder tillskrivit Kommunfullmäktige för förnyat ställningstagande i ärendet.

Styrelsen för AB Vänersborgsbostäder har ställt sig positiva till att genomföra projektet och gett dess VD i uppdrag att hos kommunfullmäktige begära att bolaget kan påbörja byggnationen under förutsättning att hyresavtal kan tecknas med socialnämnden och att den kommunala borgensramen utökas till 2 200 mnkr.

Socialnämnden har för egen del beslutat ställa sig bakom kostnaderna för byggnationen och genom det också kommande hyreskostnader beskrivna i bilagt avtalsförslag samt tillsänt ärendet till Kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande och föreslår Kommunfullmäktige återigen ge ordföranden i uppdrag att underteckna bilagt reviderat avtal.

Den ökade kostnaden för investeringen beror på prisökningar samt att antalet boendeplatser utökats från 40 till 48. Den ökade investeringsnivån innebär även att årshyran mot socialnämnden justeras upp från tidigare 9,6 mnkr till 13,3 mnkr.

Den prognostiserade totala årliga nettodriftkostnaden för det nya boendet beräknas nu till ca. 35 mnkr, att jämföra med den tidigare kalkylen på 28 mnkr. Den ökade kostnaden på ca. 7 mnkr kan enligt socialförvaltningen i lika delar kopplas till den ökade hyran och de ökade övriga driftkostnader som följer av att platsantalet ökar från 40 till 48.

2026-01-28 § 19 beslutar Kommunstyrelsen återremitterar ärendet för att komplettera beslutsunderlaget med socialnämndens totala behov av platser på särskilt boende de närmaste 10 åren utifrån demografi och omsorgsbehov i alla kommundelar, samt kompletteras med en plan för finansiering av driften av 48 ytterligare platser på särskilt boende. Socialnämnden beslutade 2026-02-26 § 20 översända svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2025-04-16 § 56 godkänna tecknande av blockhyresavtal gällande Kalkonen 1 och uppdrog åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet, ställa sig positiva till byggnationen av ett nytt särskilt boende i kv. Kalkonen och godkände att AB Vänersborgsbostäder påbörjar projekteringen utifrån upprättad lokalplanering. Vidare konstaterade fullmäktige att driftkostnadskonsekvenser avseende byggande av ett nytt särskilt boende får hanteras i kommande budgetarbete inför att det nya boendet tas i drift. Vänersborgsbostäder bedömde då att finansieringen av investeringen som beräknades till 150 mnkr kunde ske inom nuvarande beslutad borgensram på 2 004 mnkr.

AB Vänersborgsbostäder har nu slutfört projektering av det nya boendet i kv. Kalkonen och bedömer investeringskostnaden till 206 mnkr, samt att bolagets borgensram behöver utökas med 196 mnkr till 2 200 mnkr.

Fördyrningen av investeringen beror enligt den information som kommunstyrelseförvaltningen fått till sig på prisökningar sedan den ursprungliga kalkylen togs fram samt på att antalet boendeplatser utökats från 40 till 48. Den ökade investeringsnivån innebär även att årshyran mot socialnämnden justeras upp från tidigare 9,6 mnkr till 13,3 mnkr.

Den prognostiserade totala årliga nettodriftkostnaden för det nya boendet beräknas nu till ca. 35 mnkr, att jämföra med den tidigare kalkylen på 28 mnkr. Den ökade kostnaden på ca. 7 mnkr kan enligt socialförvaltningen i lika delar kopplas till den ökade hyran och de ökade övriga driftkostnader som följer av att platsantalet ökar från 40 till 48. Socialförvaltningen bedömer att en utökning med 8 platser ger bättre förutsättningar att tillgodose vård – och omsorgsbehov inom särskild boendeform mot bakgrund av den demografiska utvecklingen. Vidare bedöms det lättare att kostnadseffektivt planera och bemanna boendet om det rymmer 48 platser. Socialförvaltningen beskriver vidare att hänsyn har tagits till Boverkets riktlinjer gällande utförande och ytor samt att materialval och utformning är planerat utifrån att den totala kostnaden för byggnation ska bli så låg som möjligt.

Mot bakgrund av kostnadsökningarna och avvikelser mot upprättad lokalplanering beslutar socialnämnden 2025-10-30 (§104) ställa sig bakom kostnader för byggnation av nytt särskilt boende på fastighet Kalkonen i AB Vänersborgsbostäders regi till en beräknad kostnad av 165 Mnkr, vilket innebär 206 Mnkr inkl. moms och genom det också kommande hyreskostnader beskrivna i bilagt avtalsförslag, tillsända ärendet till

Kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande och föreslår Kommunfullmäktige återigen ger ordföranden i uppdrag att underteckna bilagt reviderat avtal.

Styrelsen för AB Vänersborgsbostäder har ställt sig positiva att genomföra projektet och gett dess VD i uppdrag att hos kommunfullmäktige begära att bolaget kan påbörja byggnationen under förutsättning att hyresavtal kan tecknas med socialnämnden och att den kommunala borgensramen utökas till 2 200 mnkr.

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att avtalsförslaget bör justeras så att det börjar löpa när socialnämnden tar boendet i bruk.

2026-01-28 § 19 beslutar Kommunstyrelsen återremitterar ärendet för att komplettera beslutsunderlaget med socialnämndens totala behov av platser på särskilt boende de närmaste 10 åren utifrån demografi och omsorgsbehov i alla kommundelar, samt kompletteras med en plan för finansiering av driften av 48 ytterligare platser på särskilt boende. Socialnämnden beslutade 2026-02-26 § 20 översända svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen.

Beredning

Kommunstyrelseförvaltningen har haft dialog med socialförvaltningen vid beredningen av ärendet.

Socialnämnden 2026-02-26 § 20

Socialnämnden 2025-10-30 § 104

AB Vänersborgsbostäders styrelse 2025-10-22 § 55

Socialnämnden 2024-05-23 § 73

Underlag

Svar på återremiss gällande nytt särskilt boende kv. Kalkonen, socialnämnden, 2026-02-26 § 20, inklusive bilagor.

Nytt särskilt boende (SÄBO) - godkännande av genomförande av byggnation, socialnämnden, 2025-10-30, inklusive bilagor.

Byggnation av Särskilt boende i kv. Kalkonen samt utökning av borgensram, AB Vänersborgsbostäder, 2025-10-30, inklusive bilagor.

Nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027: lokalplanering och förslag om blockhyresavtal, Kommunfullmäktige, 2025-04-16 § 56, inklusive bilagor.

Förstudie- särskilt boende (SÄBO) år 2027, socialnämnden, 2024-05-23 § 73, inklusive bilagor.

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Socialnämnden

AB Vänersborgsbostäder

§ 20

Svar på återremiss gällande nytt särskilt boende kv. Kalkonen

SOC 2024/95

Beslut

1. Socialnämnden översänder svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen.
2. Paragrafen förklaras härmed omedelbart justerad.

Bilaga/bilagor

Bilaga 2: Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Deltar ej i beslutet

Göran Svensson (MBP) deltar ej i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 28 januari 2026 att återremittera ärendet för att socialnämnden ska komplettera beslutsunderlaget. Kompletteringen ska omfatta en redovisning av nämndens samlade behov av platser i särskilt boende för de kommande tio åren, baserat på demografi och omsorgsbehov i samtliga kommundelar. Därutöver ska en plan kompletteras för finansiering av driftkostnaderna för ytterligare 48 platser i särskilt boende.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2026-02-16
- Beslut KS 2026-01-28 Beslut om nytt särskilt boende i kv Kalkonen samt utökad borgersram för AB Vänersborgsbostäder- Beslut om återremiss

Sändlista

Kommunstyrelsen

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2026-02-16

Dnr: SOC-2024/95

Handläggare

Anders Lundberg
anders.lundberg@vanersborg.se
0521-72 16 54

Mottagare

Socialnämnden

Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Förslag till beslut

Socialnämnden översänder svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 28 januari 2026 att återremittera ärendet för att socialnämnden ska komplettera beslutsunderlaget. Kompletteringen ska omfatta en redovisning av nämndens samlade behov av platser i särskilt boende för de kommande tio åren, baserat på demografi och omsorgsbehov i samtliga kommundelar. Därutöver ska en plan kompletteras för finansiering av driftkostnaderna för ytterligare 48 platser i särskilt boende.

Karin Hallberg

Förvaltningschef

Bilagor

Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

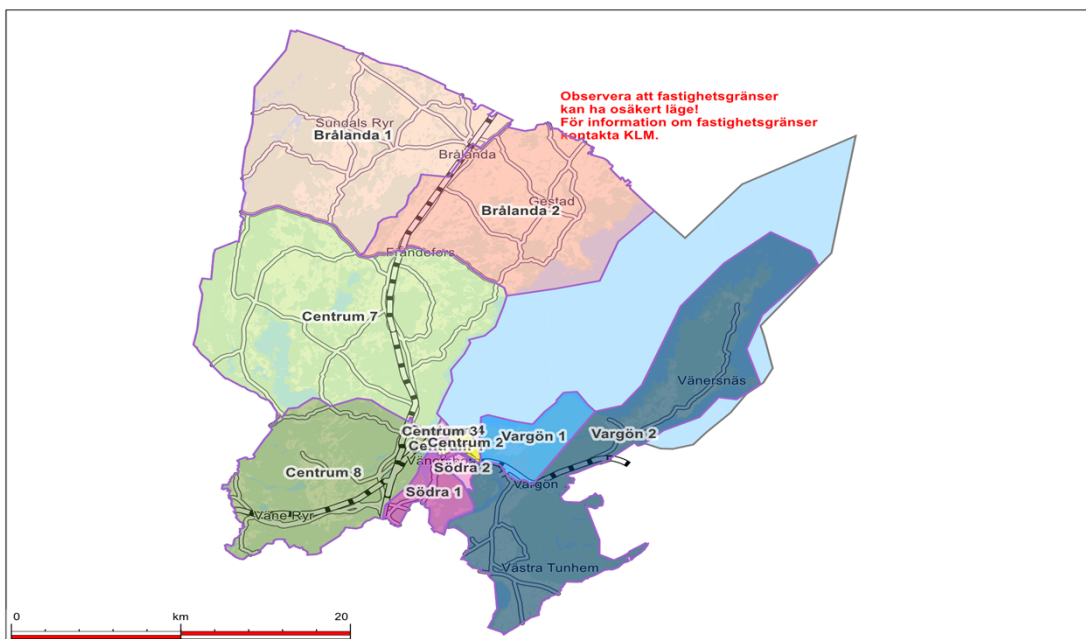
Sändlista

Kommunstyrelsen

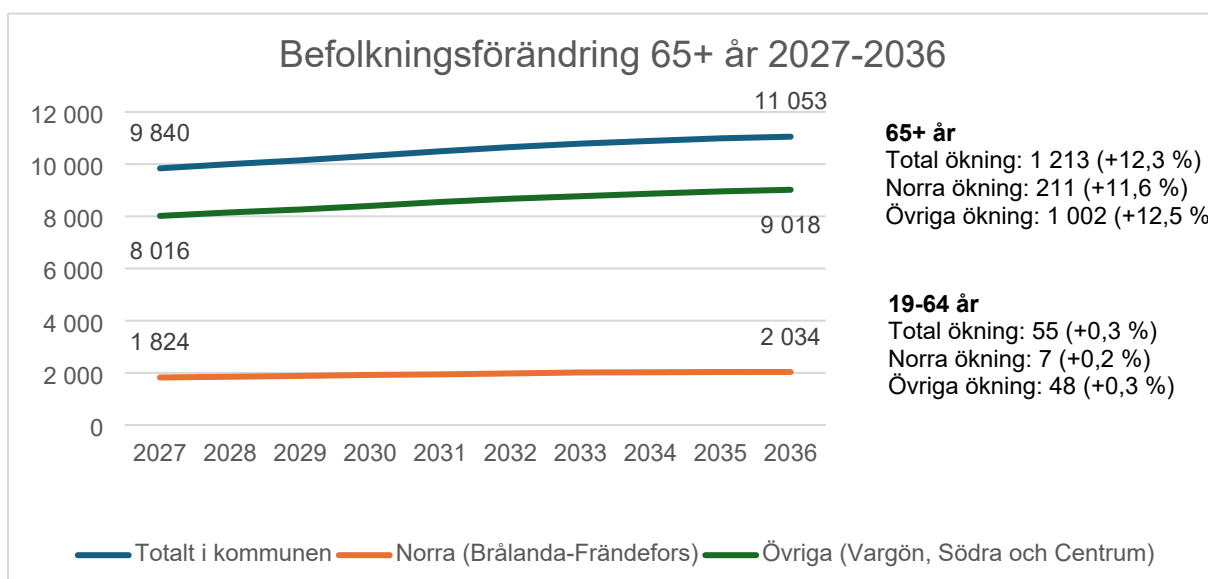
Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Demografisk utveckling och framtida behov och utbud av platser inom särskilt boende för äldre

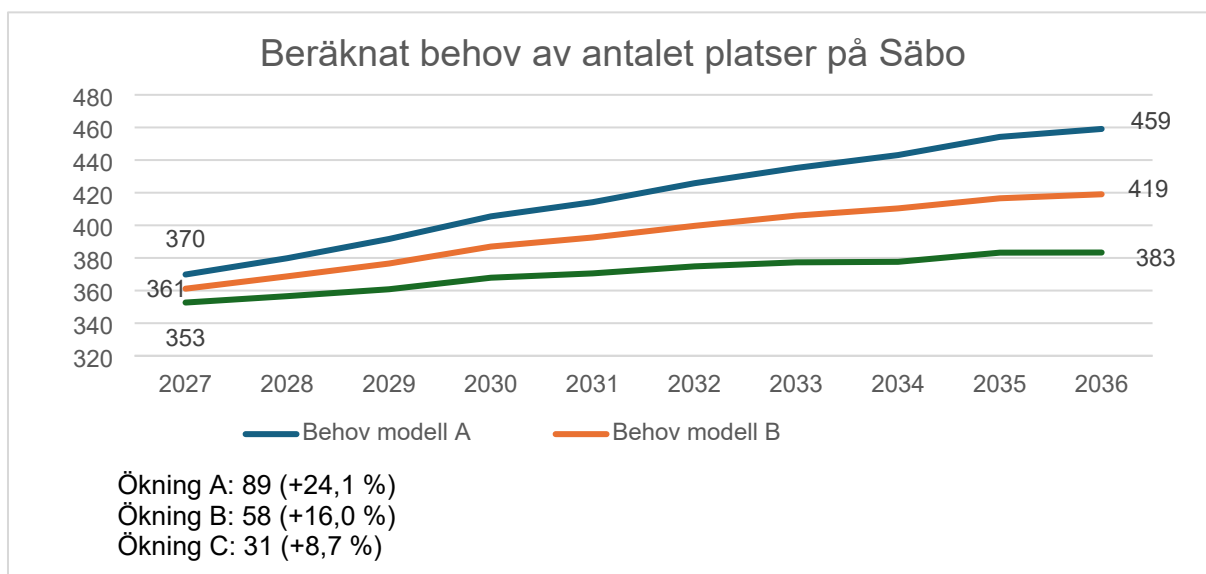
Karta över kommunindelning i hemtjänstgrupper

Kartan ovan beskriver indelningen av kommunen utifrån hur hemtjänsten organiseras i 12 enheter. Indelningen för särskilt boende äldre är följande: **Norra** som består av Brålanda 1 och 2 samt Centrum 7 (Frändefors) **Övriga** som består av Centrum 1–4, 7-8, Vargön 1 och 2 samt Södra 1 och 2.

Mellan 2027 och 2036 beräknas invånarantalet i åldersgruppen 65+ år att öka med 1 213 invånare fördelat på 211 i **Norra** och 1 002 i **Övriga**. Detta kommer innebära att efterfrågan/behovet av insatser från äldreomsorgen kommer att öka. Utifrån denna förväntade ökning av insatser kommer också personalbehovet att öka och där visar befolkningsprognosen 2027–2036 en ökning med 55 invånare i åldersgruppen 19-64 år fördelat på 7 i **Norra** och 48 i **Övriga**. Denna låga ökning av antalet invånare i arbetsför ålder innebär en utmaning för verksamheten utifrån ett förväntat ökat behov av personal till växande verksamheter i konkurrens med övriga arbetsgivare i området. Var i kommunen ökningen av invånare i arbetsför ålder beräknas ske är en faktor i planeringen av framtida utbud av särskilda boendeplatser utifrån möjligheterna att rekrytera personal.

Beräknat behov av antal platser inom särskilt boende för äldre bygger på befolkningsprognosen och en beräkningsmetod framtagen av SKR som använder senaste inrapporterade statistiken till Socialstyrelsen som underlag. Det finns tre olika scenarier som beskriver framtida behov som skiljer sig kraftigt åt i ökning av behov. Beräkningsmetoden delar upp kvinnor/män samt använder sig av olika %satser för 5 olika åldersspann i 65+ år gruppen.

A utgår från att behovet i olika ser likadant ut framåt som vid senaste inrapporteringen och räknar inte med att ökad medellivslängd också innebär förskjuten ålder vid behov.

B utgår från att behovet minskar i takt med att medellivslängden ökar.

C utgår från B men antar också att utvecklingen framåt ser likadan ut som senaste 10 åren bakom vad gäller åldersförskjutningen vid behov av insats.

Förvaltningen har valt att använda **B** vid beräkning av framtida behov i bland annat behovsinventeringen, framtidsspaningen samt andra dokument och rapporter, som presenterats socialnämnd, kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Oavsett vilken

av A, B eller C som används så överstiger framtida behov dagens utbud som är 362 platser.

Se tabell nedan:

Diffar nuvarande utbud, 362 platser	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Modell A	-8	-18	-30	-43	-52	-64	-73	-81	-92	-97
Modell B	1	-7	-15	-25	-31	-38	-44	-48	-55	-57
Modell C	9	5	1	-6	-9	-13	-15	-16	-21	-21

Enligt tabellen ovan och scenario B som förvaltningen valt att använda i beräkningar av framtida behov nås en jämvikt mellan utbud och efterfrågan år 2027 för att sedan övergå till ett underskott av platser som succesivt ökar mellan åren, för att 2036 landa på ett underskott av 57 platser. Detta visar på behovet av ett nytt särskilt boende för äldre år 2028 enligt den plan som ligger sedan tidigare. Inflyttning kan dock tidigast ske Q1 2029.

Tabellen nedan visar skillnaden mellan utbud och behov vid ett nytt boende år 2029 med 48 platser.

Diffar nuvarande utbud, 410 platser år 2029	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Modell A	-8	-18	18	5	-4	-16	-25	-33	-44	-49
Modell B	1	-7	33	23	17	10	4	0	-7	-9
Modell C	9	5	49	42	39	35	33	32	27	27

Tabellen visar på ett större överskott av platser 2029–2030 utifrån beräkningar enligt scenario B för att sedan minska till lägre överskott för att 2035–2036 vara ett mindre underskott på platser.

Förutom att beräkningarna tydligt visar på ett ökat behov och därmed behov av ett nytt boende så kommer det nya boendet med 48 platser att möjliggöra renoveringar/ombyggnationer av befintliga boenden som ännu inte genomgått denna process, och som är behov av renovering/ombyggnation för att nå den standarden som krävs av ett särskilt boende.

Tabellen nedan visar hur underskottet på platser skulle se ut vid renovering/ombyggnation av 24 respektive 48 platser åren 2029–2030 med befintligt utbud av antalet platser.

Diffar nuvarande utbud, 362 platser	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Scenario B, renovering 24 platser	1	-7	-39	-49	-31	-38	-44	-48	-55	-57
Scenario B, renovering 48 platser	1	-7	-63	-73	-31	-38	-44	-48	-55	-57

Tabellen visar på ett underskott av 39–49 platser åren 2029–2030 vid renovering/ombyggnation av 24 platser och underskott 63–73 åren 2029–2030 vid renovering/ombyggnation av 48 platser och detta skulle få stora konsekvenser för tillgängligheten och väntetiderna.

Tabellen nedan visar skillnader mellan utbud och behov med nytt boende med 48 platser 2029 och renovering/ombyggnation av 24 respektive 48 platser 2029–2030.

Diffar 410 platser from 2029	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Scenario B, renovering 24 platser	1	-7	9	-1	17	10	4	0	-7	-9
Scenario B, renovering 48 platser	1	-7	-15	-25	17	10	4	0	-7	-9

Tabellen visar att ett nytt boende med 48 platser 2029 möjliggör renovering ombyggnation av 24 platser åren 2029–2030 utan alltför stor påverkan på tillgängligheten till en plats på Säbo.

Tabellen nedan visar beräknat behov av säboplatser och överskott/underskott av platser för **Norra** respektive **Övriga** åren 2027-2036 med nuvarande utbud av platser.

Beräknat behov B nuvarande utbud 362 pl	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Behov Norra (Brålanda-Frändefors)	61	62	64	66	69	70	72	73	74	76
Utbud Norra (Brålanda-Frändefors)	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75
Överskott/underskott antal platser	14	13	11	9	6	5	3	2	1	-1
Behov Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	301	306	313	321	324	330	334	337	342	344
Utbud Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	287	287	287	287	287	287	287	287	287	287
Överskott/underskott antal platser	-14	-19	-26	-34	-37	-43	-47	-50	-55	-57

Tabellen visar på ett överskott av platser i **Norra** 2027–2035, år 2036 beräknas ett lite underskott. För **Övriga** är det ett underskott på 14 platser 2027 som succesivt ökar till 57 år 2036.

Tabellen nedan visar beräknade behov av säboplatser och överskott/underskott av platser för **Norra** respektive **Övriga** åren 2027-2036 med nytt särskilt boende 2029 med 48 platser vilket ökar totala utbudet till 410 platser.

Beräknat behov B nytt boende och utbud 410 platser	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Behov Norra (Brålanda-Frändefors)	61	62	64	66	69	70	72	73	74	76
Utbud Norra (Brålanda-Frändefors)	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75
Överskott/underskott antal platser	14	13	11	9	6	5	3	2	1	-1
Behov Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	301	306	313	321	324	330	334	337	342	344
Utbud Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	287	287	335	335	335	335	335	335	335	335
Överskott/underskott antal platser	-14	-19	22	14	11	5	1	-2	-7	-9

Tabellen visar på ett överskott av platser i **Norra** 2027–2035, år 2036 beräknas ett lite underskott. För **Övriga** är det ett underskott på 14–19 platser 2027–2028 som blir ett överskott på platser 2029-2032 för att sedan ha balans mellan utbud och behov.

Ekonomiska förutsättningar för nytt boende år 2029 med 48 platser

Beräknad driftskostnad för det nya boendet beräknas till ca 35,1 mnkr/år och innehåller kostnader för personal, hyra, måltider, städ och förbrukningsmaterial. 35,1 mnkr är nettokostnad efter att beräknade kostnader enligt ovan sammanställts och samma beräkning har gjorts för dom intäkter som är kopplade till denna verksamhet i form av hyresintäkter, måltidsavgifter och omvårdnadsavgifter. Förvaltningen saknar idag budget för dessa kostnader då detta är kopplat till volymökning som kommer av den framtida befolkningsökningen i verksamhetens målgrupp.

AB Vänersborgsbostäder köpte in fastigheten Kalkonen på uppdrag av socialnämnden enligt beslut 2024-02-16. Förutom köpeskillingen har andra kostnader lagts ned i detta projekt, främst projekteringskostnader. Om projektet inte blir av har ABVB rätt till kostnadstäckning för inköp av fastighet samt andra kostnader som lagt ned i detta. Dessa kostnader uppgår till cirka 16 mnkr och kommer belasta förvaltningen under 2026 om projektet inte blir av.

Driftsbudget jmf med år 2026, +/- mnkr	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Renovering/ombyggnation av 24 platser 2029-2030	0	0	19	19	35	35	35	35	35	35
Renovering/ombyggnation av 48 platser 2029-2030	0	0	7	7	35	35	35	35	35	35

Nytt boende 2029 med 48 platser möjliggör renovering/ombyggnation av 48 platser uppe i Brålanda utifrån prognos över framtida behov och utbud. Beräknad driftsbudget för nya boendet beräknas till 35,1 mnkr och budget till detta finns inte inom nämnden idag. Förvaltningen ser i sin planering att vid eventuell renovering/ombyggnation av 24 platser i norr saknas 19 mnkr i budget, och vid eventuell renovering/ombyggnation av 48 platser i norr saknas 7 mnkr, då de verksamheternas nuvarande driftbudget kan stödja drift av det nya boendet Kalkonen under de åren. Först år 2031 saknas driftsbudget för det nya boendet fullt ut. I beräkningarna ovan har inte hänsyn tagits till nya högre hyreskostnader efter renovering/ombyggnation av fastigheterna i Brålanda. Dessa budgetposter avseende högre hyra för fastigheterna i norr efter renovering/ombyggnation kommer förvaltningen hantera i kommande (år 2030-2031) detaljbudgetarbete.

Utifrån att nytt boende med 48 platser som beräknas behöva 35,1 mnkr i driftsbudget kommer av den befolkningsökning som sker i åldersgruppen 65+ år, och med den följer också ett ökat behov av insatser från äldreomsorgen ser förvaltningen behov av budgettillskott för driften av det nya boendet. Prognoserna ovan visar tydligt på behovet av fler boendeplatser inom äldreomsorgen. Om det inte tillkommer fler boendeplatser för att möta behovet så riskerar väntetiderna kraftigt att öka jmf dagens nivåer, och belastningen/ volymökningen inom hemtjänsten kommer att bli än högre då dom 48 personer som kunde flyttat in på det nya boendet, istället kommer behöva få sin omvårdnad tillgodosedd av hemtjänsten, och då till en högre kostnad i

ordinärt boende än på särskilt boende då vård och omsorgsbehoven är betydande om personens egentliga behov är särskilt boende.

Prognoser över framtida behov av hemtjänst visar också på kraftig ökning av antalet hemtjänsttagare kommande 10-årsperiod, men kommer att bli högre än tidigare beräkningar om antalet boendeplatser inte utökas.

Utifrån befolkningsprognosen och den modell/scenario B som förvaltningen utgår från vid beräkningar av framtida behov är detta nya boende med 48 platser tillräckligt avseende att tillgodose kommuninvånarnas behov av plats i särskilt boende.

§ 19

Beslut om nytt särskilt boende i kv. Kalkonen samt utökad borgersram för AB Vänersborgsbostäder

KS 2024/658

Beslut

Kommunstyrelsen återremitterar ärendet för att komplettera beslutsunderlaget med socialnämndens totala behov av platser på särskilt boende de närmaste 10 åren utifrån demografi och omsorgsbehov i alla kommundelar, samt kompletteras med en plan för finansiering av driften av 48 ytterligare platser på särskilt boende.

Reservationer

Madelaine Karlsson (S) reserverade sig till förmån för kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag. I detta instämde Kenneth Borgmalm (S), Bo Carlsson (C), Magnus Ekström (KD), Mats Andersson (C) och ordföranden.

Ajournering

Under paragrafen ajournerade sig kommunstyrelsen kl. 14:09-14:13.

Sammanfattning av ärendet

Mot bakgrund av kostnadsökningar och avvikelser mot upprättad lokalplanering för byggnation av nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen har socialnämnden samt AB Vänersborgsbostäder tillskrivit Kommunfullmäktige för förnyat ställningstagande i ärendet.

Styrelsen för AB Vänersborgsbostäder har ställt sig positiva till att genomföra projektet och gett dess VD i uppdrag att hos kommunfullmäktige begära att bolaget kan påbörja byggnationen under förutsättning att hyresavtal kan tecknas med socialnämnden och att den kommunala borgensramen utökas till 2 200 mnkr.

Socialnämnden har för egen del beslutat ställa sig bakom kostnaderna för byggnationen och genom det också kommande hyreskostnader beskrivna i bilagt avtalsförslag samt tillsänt ärendet till Kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande och föreslår Kommunfullmäktige återigen ge ordföranden i uppdrag att underteckna bilagt reviderat avtal.

Den ökade kostnaden för investeringen beror på prisökningar samt att antalet boendeplatser utökats från 40 till 48. Den ökade investeringsnivån innebär även att årshyran mot socialnämnden justeras upp från tidigare 9,6 mnkr till 13,3 mnkr.

Den prognostiserade totala årliga nettodriftkostnaden för det nya boendet beräknas nu till ca. 35 mnkr, att jämföra med den tidigare kalkylen på 28 mnkr. Den ökade kostnaden på ca. 7 mnkr kan enligt socialförvaltningen i lika delar kopplas till den

Utdragsbestyrkande

2026-01-28

ökade hyran och de ökade övriga driftkostnader som följer av att platsantalet ökar från 40 till 48.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2026-01-12 § 11
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-12-08
- Socialnämndens beslut 2025-10-30 § 104 med beslutsunderlag
- Begäran byggnation och borgen Kalkonen
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-04-16 § 56
- Kommunstyrelsens beslut 2025-04-02 § 69
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-03-17 § 50
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-02-13
- Socialnämndens delegeringsbeslut 2025-01-29
- Komplettering av ärende "Byggnation av särskilt boende i kv. Kalkonen"
- Kommunstyrelsens delegeringsbeslut 2024-12-17
- Socialnämndens delegeringsbeslut 2024-12-13
- Socialnämndens beslut 2024-10-31 § 143 med beslutsunderlag

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut var följande:

Kommunfullmäktige godkänner att AB Vänersborgsbostäder genomför byggnation av ett nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen utifrån den projekterade investeringen på 206 mnkr inklusive moms.

Kommunfullmäktige godkänner tecknande av reviderat blockhyresavtal gällande Kalkonen 1 och uppdrar åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet men att hyresavtalet justeras så att det börjar löpa när socialnämnden tar boendet i bruk.

Kommunfullmäktige konstaterar att driftkostnadskonsekvenser avseende det nya särskilda boendet får hanteras i kommande budgetarbete inför att det nya boendet tas i drift.

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Vänersborgsbostäders låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 200 000 000 kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader

Henrik Harlitz (M) yrkade återremiss med följande motivering:

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2026-01-28

Ärendet återremitteras för att komplettera beslutsunderlaget med socialnämndens totala behov av platser på särskilt boende de närmaste 10 åren utifrån demografi och omsorgsbehov i alla kommundelar, samt kompletteras med en plan för finansiering av driften av 48 ytterligare platser på särskilt boende.

I detta instämde Lena Eckerbom Wendel (M), Cecilia Prins (L), Anders Strand (SD), Stefan Kärvling (V), Göran Svensson (MBP), Göran Nilsson (SD) och Torbjörn Moqvist (SD).

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, nämligen kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag och Henrik Harlitz (M) återremissyrkande.

Ordföranden frågade om ärendet skulle avgöras idag eller återremitteras och fann att kommunstyrelsen beslutat att återremittera ärendet.

Sändlista

Handläggare av ärendet
Socialnämnden

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

§ 104

Nytt särskilt boende (SÄBO) - godkännande av genomförande av byggnation

SOC 2024/95

Beslut

1. Socialnämnden ställer sig bakom kostnader för byggnation av nytt särskilt boende på fastighet Kalkonen i AB Vänersborgsbostäders regi till en beräknad kostnad av 165 Mnr, vilket innebär 206 Mnr inkl. moms och genom det också kommande hyreskostnader beskrivna i bilagt avtalsförslag.
2. Socialnämnden tillsänder ärendet till Kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande.
3. Socialnämnden föreslår att Kommunfullmäktige återigen ger ordföranden i uppdrag att underteckna bilagt reviderat avtal.
4. Socialnämnden beslutar om omedelbar justering av ärendet.

Bilaga/bilagor

Bilaga 1: Kalkyl kostnad byggnation av särskilt boende på fastighet Kalkonen

Bilaga 2: Avtal socialnämnden, AB Vänersborgsbostäder

Bilaga 3: Reservation V, M och MBP

Reservation

Ida Hildingsson (V), Henrik Josten (M), Gunnel Ymefors (M), Sofia Jakobsson Blixt (M) och Göran Svensson (MBP) reserverar sig mot beslutet i enlighet med bilaga 3.

Avstår från att delta i beslut

Lena Mjörnell (SD) och Kalle Lundgren (SD) avstår från att delta i beslutet.

Protokollsanteckning

Lena Mjörnell (SD) och Kalle Lundgren (SD) lämnar följande protokollsanteckning: Vi avstår röst i ärende 8 och väljer att invänta utredningen för Sörbygården så vi konkret kan se vilket behov som faktiskt finns om antalet platser.

Sammanfattning av ärendet

Projekteringen mellan Vänersborgsbostäder och socialförvaltningen gällande kvarteret Kalkonen 1 har enligt ovanstående beslut påbörjats och genomförts i

Utdragsbestyrkande

2025-10-30

samarbete mellan parterna och har nu nått så långt att kalkyl gällande kostnad och avtal är framtagna.

För att komma vidare i processen att gå in i byggnationsfas så boendet kan stå klart enligt planering kvartal två 2028, behövs att socialnämnden ställer sig bakom beskriven kostnad i framtaget avtal gentemot AB Vänersborgsbostäder samt att ärendet överlämnas till Kommunfullmäktige då beräknad hyreskostnad efter projektering skiljer sig åt från den först framtagna kostnaden efter genomförd lokalplanering.

Den totala byggkostnaden är beräknad till 165 mkr vilket innebär 206 mkr inkl. moms, därtill kommer kostnaden för inköp av marken avseende 50% av kostnaden.

Utifrån projekteringsprocessen har bedömning gjorts från socialförvaltningen att boendet bör inkludera 48 platser samt att det planeras utformas för permanent boende för personer med demenssjukdom.

I tidigare beslut har förstudie och lokalplanering för det nya äldreboendet på fastighet Kalkonen utgått från cirka 40 platser enligt tidigare beslutad behovsinventering för boende och lokaler. Med hänsyn till den demografiska utvecklingen i kommunen sett över perioden till 2036, där andelen äldre ökar bedömer förvaltningen att antalet platser behöver utökas till 48, vilket ger bättre förutsättningar att tillgodose vård - omsorgsbehov inom särskild boendeform under hela tio års perioden.

Förvaltningen bedömer vidare att det är lättare att kostnadseffektivt planera och bemanna om boendet rymmer 48 platser fördelat på fyra avdelningar, än om avdelningarna blir av mindre karaktär, vilket varit en viktig parameter som bidragit till att projekteringen landar i att boendet bör utformas med det antal boendeplatser.

Under projekteringen har hänsyn tagits till Boverkets riktlinjer gällande utförande och ytor. Parterna har så långt möjligt tänkt kring val av material och utformning så att den totala kostnaden för byggnation blir så låg som möjligt.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-10-09
- Kalkyl kostnad byggnation av särskilt boende på fastighet Kalkonen
- Avtal socialnämnden, AB Vänersborgsbostäder

Sändlista

Socialchef
Verksamhetschef
AB Vänersborgsbostäder
Kommunstyrelsen

Utdragsbestyrkande

Godkännande av kostnader för byggnation av särskilt boende på fastighet Kalkonen.

Förslag till beslut

1. Socialnämnden ställer sig bakom kostnader för byggnation av nytt särskilt boende på fastighet Kalkonen i AB Vänernsbostäders regi till en beräknad kostnad av 165 Mkr, vilket innebär 206 Mkr inkl. moms och genom det också kommande hyreskostnader beskrivna i bilagt avtalsförslag.
2. Socialnämnden tillsänder ärendet till Kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande.
3. Socialnämnden föreslår att Kommunfullmäktige återigen ger ordföranden i uppdrag att underteckna bilagt reviderat avtal.
4. Socialnämnden beslutar om omedelbar justering av ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Projekteringen mellan Vänernsbostäder och socialförvaltningen gällande kvarteret Kalkonen 1 har enligt ovanstående beslut påbörjats och genomförts i samarbete mellan parterna och har nu nått så långt att kalkyl gällande kostnad och avtal är framtagna.

För att komma vidare i processen att gå in i byggnationsfas så boendet kan stå klart enligt planering kvartal två 2028, behövs att socialnämnden ställer sig bakom beskriven kostnad i framtaget avtal gentemot AB Vänernsbostäder samt att ärendet överlämnas till Kommunfullmäktige då beräknad hyreskostnad efter projektering skiljer sig åt från den först framtagna kostnaden efter genomförd lokalplanering.

Den totala byggkostnaden är beräknad till 165 mkr vilket innebär 206 mkr inkl. moms, därtill kommer kostnaden för inköp av marken avseende 50% av kostnaden.

Utifrån projekteringsprocessen har bedömning gjorts från socialförvaltningen att boendet bör inkludera 48 platser samt att det planeras utformas för permanent boende för personer med demenssjukdom.

I tidigare beslut har förstudie och lokalplanering för det nya äldreboendet på fastighet Kalkonen utgått från cirka 40 platser enligt tidigare beslutad behovsinventering för boende och lokaler. Med hänsyn till den demografiska utvecklingen i kommunen sett över perioden till 2036, där andelen äldre ökar bedömer förvaltningen att antalet platser behöver utökas till 48, vilket ger bättre förutsättningar att tillgodose vård - omsorgsbehov inom särskild boendeform under hela tio års perioden.

2025-10-09

Dnr: SOC 2024/95

Förvaltningen bedömer vidare att det är lättare att kostnadseffektivt planera och bemanna om boendet rymmer 48 platser fördelat på fyra avdelningar, än om avdelningarna blir av mindre karaktär, vilket varit en viktig parameter som bidragit till att projekteringen landar i att boendet bör utformas med det antal boendeplatser.

Under projekteringen har hänsyn tagits till Boverkets riktlinjer gällande utförande och ytor. Parterna har så långt möjligt tänkt kring val av material och utformning så att den totala kostnaden för byggnation blir så låg som möjligt.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Socialnämnden har i behovsinventering gällande boende och lokaler sedan några år tillbaka beskrivit behov av att utöka boendebeståndet inom äldreomsorgen med cirka 40 platser till år 2027 mot bakgrund av den demografiska utvecklingen avseende målgruppen. Socialnämnden har beslutat om planen samt också gällande förstudie och lokalplanering.

För boendets uppförande har AB Vänersborgsbostäder köpt fastigheten Kalkonen 1 (gamla Östra skolan). Socialnämnden beslutade 2024-02-29, § 27, att befintligt blockhyresavtal justeras upp med årlig räntekostnad för fastigheten Kalkonen 1 uppgående till 207 tkr per år enligt nuvarande ränteläge.

Mot bakgrund av ovanstående beslutade socialnämnden vid sammanträdet 2024-10-31 § 143 föreslå kommunstyrelsen ställa sig bakom den lokalplanering AB Vänersborgsbostäder genomfört så att projektering kunde inledas, föreslå Kommunfullmäktige att ställa sig bakom det utökade blockhyresavtalet samt uppdra åt ordförande för socialnämnden att underteckna avtalet, samt uppmärksamma kommunstyrelsen på att socialnämnden kan behöva tilldelning i ram 2027 gällande ungefärlig hyreskostnad på 9,6 mnkr. 2024-12-13 kompletteras ärendet med lokalplaneringen.

Enligt lokalplaneringen beräknas boendet vara färdigställt kvartal två år 2028 och avtalstiden i blockhyresavtalet justeras så att det börjar löpa när boendet tas i bruk.

Driftkostnadskonsekvenser avseende det nya boendet bör hanteras i budgetarbetet inför att det tas i drift.

2024-12-17 § 68 beslutar styrelsen för AB Vänersborgsbostäder att ställa sig positiva till att genomföra projektet (byggnation av särskilt boende i kvarteret Kalkonen) och ger VD för bolaget i uppdrag begära att Kommunfullmäktige ställer sig positiva till byggnationen och investeringen, att bolaget kan påbörja projekteringen samt att den kommunala borgensramen inte utökas. Av nuvarande ram på 2 004 mnkr återstår 170 mnkr som inte nyttjats. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår även att det förtydligas i beslutet att projektering ska genomföras i enlighet med av socialnämnden upprättad lokalplanering för boendet.

2025-10-09

Dnr: SOC 2024/95

2025-01-29 kompletteras ärendet ytterligare en gång med utredning gällande tänkbara nya SÄBO-platser inom befintligt bestånd. I enlighet med utredningens slutsats uppmanas socialnämnden att fortsätta se över möjligheten att förtäta i befintliga särskilda boenden inom den budget som läggs inom blockhyresavtalet.

Vid sitt sammanträde 2025-04-16. § 56, beslutade kommunfullmäktige enligt nedanstående:

1. Kommunfullmäktige godkänner tecknande av blockhyresavtal gällande Kalkonen 1 och uppdrar åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet men att hyresavtalet justeras så att det börjar löpa när socialnämnden tar boendet i bruk.
2. Kommunfullmäktige ställer sig positiva till byggnationen av Nytt särskilt boende i kv. Kalkonen och godkänner att AB Vänersborgsbostäder påbörjar projekteringen utifrån "Lokalplanering- nytt särskilt boende". Finansiering av investeringen kan ske via upplåning i bolaget inom nuvarande borgensram.
3. Kommunfullmäktige konstaterar att driftkostnadskonsekvenser avseende byggande av ett nytt särskilt boende får hanteras i kommande budgetarbete inför att det nya boendet tas i drift.

Projekteringen mellan Vänersborgsbostäder och socialförvaltningen gällande kvarteret Kalkonen 1 har enligt ovanstående beslut påbörjats och genomförts i samarbete mellan parterna och har nu nått så långt att kalkyl gällande kostnad och avtal är framtagna.

För att komma vidare i processen att gå in i byggnationsfas så boendet kan stå klart enligt planering kvartal två 2028, behövs att socialnämnden ställer sig bakom beskriven kostnad i framtaget avtal gentemot AB Vänersborgsbostäder samt att ärendet överlämnas till Kommunfullmäktige då beräknad hyreskostnad efter projektering skiljer sig åt från den först framtagna kostnaden efter genomförd lokalplanering.

Den totala byggkostnaden är beräknad till 165 mkr vilket innebär 206 mkr inkl. moms, därtill kommer kostnaden för inköp av marken avseende 50% av kostnaden. Utifrån projekteringsprocessen har bedömning gjorts från socialförvaltningen att boendet bör inkludera 48 platser samt att det planeras utformas för permanent boende för personer med demenssjukdom.

I tidigare beslut har förstudie och lokalplanering för det nya äldreboendet på fastighet Kalkonen utgått från cirka 40 platser enligt tidigare beslutad behovsinventering för boende och lokaler. Med hänsyn till den demografiska utvecklingen i kommunen sett över perioden till 2036, där andelen äldre ökar bedömer förvaltningen att antalet platser behöver utökas till 48, vilket ger bättre förutsättningar att tillgodose vård - omsorgsbehov inom särskild boendeform under hela tio års perioden.

Förvaltningen bedömer vidare att det är lättare att kostnadseffektivt planera och bemanna om boendet rymmer 48 platser fördelat på fyra avdelningar, än om

2025-10-09

Dnr: SOC 2024/95

avdelningarna blir av mindre karaktär, vilket varit en viktig parameter som bidragit till att projekteringen landar i att boendet bör utformas med det antal boendeplatser.

Under projekteringen har hänsyn tagits till Boverkets riktlinjer gällande utförande och ytor. Parterna har så långt möjligt tänkt kring val av material och utformning så att den totala kostnaden för byggnation blir så låg som möjligt.

Karin Hallberg

Socialchef

Bilagor

1. Kalkyl kostnad byggnation av särskilt boende på fastighet Kalkonen
2. Avtal socialnämnden, AB Vänersborgsbostäder

Sändlista

Socialchef
Verksamhetschef
AB Vänersborgsbostäder

Info	Index	Ytandelstal	Lån	Area bostäder	Area lokaler	Area garage	Vägd area
Nyprod 206 mkr all inclusive	2,00%	100,00%	210 721 413	1 701	3 445		5 146
Statsbidrag ej medräknat	DOU-moms	Avskrivning	Bokfört värde	Antal bostäder	Antal lokaler	Antal garage	Tot vägd area
Ingångsvärde 9,4 mkr	100,00%	3,00%	210 721 413	48	1		5 146

Kalkonen nybyggnation

BUDGET 2028 Kr/kvm

Nu utgående hyror							
Bostadshyra				0			0
Lokaler med indexklausul							0
Summa nu utgående hyror		100,00%	0	0	0	0	0
Övriga förvaltningsintäkter			0	0			0
Hyresbortfall hyresrabatter			0	0			0
Hyresbortfall outhyrt				0			0
Summa hyresbortfall			0	0	0	0	0
NETTOOMSÄTTNING			0	0	0	0	0
Reparationer	2%	objektet	341 622	66			0
Fastighetsskötsel	2%	objektet	289 366	56			0
Lokal administration	2%	objektet	202 491	39			0
Värmeförbrukning	5%	objektet	488 413	95			0
Sophämtning	5%	objektet	133 608	26			0
Elförbrukning	2%	objektet	545 419	106			0
Vattenförbrukning	5%	objektet	216 742	42			0
Kabel-TV	2%	objektet	0	0			0
Försäkring, riskkostnader	2%	objektet	15 677	3			0
Övriga driftkostnader	2%	objektet	0	0			0
Hyresgästföreningen	2%	objektet	0	0		0	0
Driftkostnader	0 kr		2 233 338	434	0	0	0
Underhållskostnader, på sikt	2%	objektet	537 757	105			0
Fastighetsskatt	0 kr	objektet	0	0			0
Avskrivningar exkl adm	3%		6 321 642	1 228			0
BRUTTORESULTAT			-9 092 737	-1 767	0	0	0
Central administration, inkl avskr.	2%		321 373	62			0
Försäljningskostnader				0			0
Hyresförluster				0			0
Centrala adm- och fsgkostnader			321 373	62	0	0	0
RÖRELSERESULTAT			-9 414 110	-1 829	0	0	0
Ränteintäkter, ROT-bidrag				0			0
Räntebidrag	Snittrta			0			0
Räntekostnader	3,00%	Borg.avg	6 321 642	1 228			0
Borgensavgift		0,25%	526 804	102			0
Kapitalkostnader			6 848 446	1 331	0	0	0
RES. EFTER FIN. POSTER			-16 262 556	-3 160	0	0	0
ÅRETS RESULTAT = HYRAN			-16 262 556	-3 160	0	0	0

Bidrag 18 % 18,00% 2 927 260

HYRA EFTER BIDRAG

13 335 296

66,63215556

8666 Solängen 2023		15599 Niklasberg 2022	
60	523 000 kr	81	1 265 000 kr
51	443 000 kr	122	1 897 000 kr
36	310 000 kr	45	708 000 kr
76	658 000 kr	0	0 kr
21	180 000 kr	0	5 000 kr
96	835 000 kr	109	1 702 000 kr
34	292 000 kr	32	493 000 kr
0	0 kr	0	0 kr
3	24 000 kr	6	88 000 kr
0		0	
0		0	
377		395	
95		95	
57	492 000 kr	105	1 642 000 kr

BLOCKHYRESAVTAL

mellan AB Vänersborgsbostäder (ABVB) och socialnämnden i Vänersborgs kommun (socialnämnden) har denna dag träffats ett avtal gällande särskilt boende (SÄBO) på fastigheten Kalkonen i Vänersborg.

Socialnämnden ger ABVB i uppdrag att bygga och bygga ett särskilt boende på 48 platser i kvarteret Kalkonen. I samband med projekteringen har ett riktpreis tagits fram på 165 mkr + moms därtill kommer kostnaden för inköp av marken avseende 50% av kostnaden.

Socialnämnden förbinder sig att hyra Kalkonen till den självkostnadshyra som uppstår efter byggnationen.

Med självkostnadshyra avses:

- * Fastighetens verkliga driftskostnader. Icke objektbundna kostnader för förvaltning av objekten fördelas efter m² yta mellan objekten alternativt så som socialförvaltning vill fördela det.

- * Fastighetens underhållskostnader

- * Administration och kostnad för kontraktsskrivning med samma genomsnittskostnad som för bolaget i övrigt.

- * Fastighetsskatt eller därmed likställd avgift.

- * Planenlig avskrivning.

- * Fastighetens kapitalkostnader med bolagets genomsnittliga räntekostnad

Prissättningen är baserad på att AB Vänersborgsbostäder i enlighet med affärsmässiga principer kan samutnyttja de resurser som finns i bolaget.

Hyran skall erläggas i förskott med 1/12 av presenterad budget per månad.

Socialförvaltningen äger rätt att medverka och samråda, i beslut om underhåll, vid reparation och ombyggnad samt i övriga frågor som kan vara av stor betydelse hyran

Socialförvaltningen erhåller förslag på budget inför efterföljande år senast i november året innan. AB Vänersborgsbostäder skall senast 15 januari lämna preliminär rapport förföregående års resultat. AB Vänersborgsbostäder skall senast i april månad lämna komplett redovisning för förvaltningen av förhyrda objekt för föregående år. Över- eller underskott i förvaltningen regleras mellan parterna senast 1 månad efter redovisning. Vid eventuellt beslut om fondering av överskott skall fondering ske hos AB Vänersborgsbostäder.

Om socialnämnden avbryter byggnationen innan färdigställandet ska man ersätta ABVB för de faktiska kostnader som uppstått/uppstår så att bolaget hålls skadeslös. Socialnämnden förbinder sig även att aktivt bidra med personalresurser för att byggnationen skall ske enligt socialförvaltningens önskemål och behov. Personen skall ha möjlighet att fatta beslut som är hyresändrande.

Överenskommelsen/avtalet gäller under förutsättning att kommunal borgen tecknas för de lån som krävs för att finansiera byggnationen och att nödvändiga myndighetsbeslut bland annat bygglov erhålles.

Vid en eventuell uppsägning av hela eller delar av avtalet för avflyttning skall frågan hanteras enligt följande om inget lämpligare alternativ står till buds:

1. AB Vänersborgsbostäder säljer fastigheten på öppna marknaden. Eventuellt underskott mellan erhållet belopp och bokfört värde ersätts av Vänersborgs kommun. Om ett underskott uppstår erbjuds kommunen alternativ 2 innan försäljning sker.
2. Vänersborgs kommun erbjuds möjligheten att köpa fastigheten till bokfört värde. AB Vänersborgsbostäder kan vara behjälplig med att hitta annan intern eller extern hyresgäst.

Avtalstid: 2025-11-01 – 2035-10-31
Uppsägningstid: 36 månader före avtalstidens utgång.
Vid utebliven uppsägning förlängs avtalet med 120 månader.

Om fastigheten överläts till annan juridisk person utanför Vänersborgs kommuns koncern, så upphör avtalet att gälla utan uppsägningstid.

Vänersborg 2020 _____

AB Vänersborgsbostäder

Socialnämnden i Vänersborgs kommun

.....
Gunnar Johansson

.....
Dan Nyberg

Reservation ärende 8 - Nytt särskilt boende (SÄBO) - godkännande av genomförande av byggnation.

Förvaltningen har fått i uppdrag att ta fram en fullständig utredning avseende Sörbygården och Brålanda, med hänsyn till behov, demografisk utveckling, ekonomi samt övriga relevanta faktorer. Eftersom denna utredning ännu inte är färdigställd anser vi att det, i rådande osäkra läge, inte är möjligt att ta ställning till beslutet om att uppföra ett nytt särskilt boende för socialnämnden.

Med beaktande av nämndens ekonomiska situation bedömer vi att det inte är ansvarsfullt att i nuläget ställa sig bakom ett projekt med en byggkostnad på 206 miljoner kronor, utöver kostnader för mark, samt en beräknad årlig hyra på 13,5 miljoner kronor.

Utifrån den ekonomiska situationen kan det också vara nödvändigt att överväga att skjuta på investeringen till dess att den fullständiga utredningen är klar och nämnden har en tydligare bild av det långsiktiga boendebehovet i alla kommundelar och det ekonomiska läget. Ett beslut av denna omfattning bör fattas först när samtliga konsekvenser är noggrant analyserade och finansieringen är hållbart planerad.

Vidare saknas tillräcklig utredning hur helheten påverkas om Sörbygården istället renoveras eller avvecklas. Det sistnämnda skulle leda till en minskning av 32 platser vilket innebär att de 48 platser på det nya föreslagna boendet inte heller räcker och sänder dubbla signaler att avvecklas samtidigt som vi investerar i nytt.

Det bör därför noga övervägas att som alternativ utreda vidare vilka möjligheter som finns att utöka antalet platser inom redan befintliga boenden genom underhåll och utveckling av den befintliga verksamheten.

Ida Hildingsson (V), Henrik Josten (M), Sofia Jakobsson Blixt (M), Gunnel Ymefors (M), Göran Svensson (MBP)

2025-10-30 - Vänersborg

Vänersborg 2025-10-30

Vänersborgs kommun
Kommunstyrelsen

462 85 Vänersborg

Byggnation av Särskilt boende i kv. Kalkonen samt utökning av borgensram.

Bolaget har under sommaren och hösten projekterat för byggnation i kvarteret Kalkonen (östra skoltomten).

Riktpris har nu tagits fram enligt följande:

- Projekterad kostnad: 206 mkr (48 platser)
- Hyresgäst socialförvaltningen i - Vänersborgs kommun.
- Beräknad blockhyra = 13,6 mkr

Byggdialog har upphandlats i partnering för att genomföra projektet.

Socialnämnden har ställt sig positiva, men tillsänt ärendet till Kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande.

Styrelsen för AB Vänersborgsbostäder har ställt sig positiva att genomföra projektet (se bifogat styrelseprotokoll) och gett VD i uppdrag att hos kommunfullmäktige begära att:

- bolaget kan påbörja byggnationen under förutsättning att hyresavtal kan tecknas med socialnämnden.
- den kommunala borgensramen utökas till 2 200 000 000 (Nuvarande borgensram 2.004.000.000)

Borgensramen kommer utnyttjas i takt med att investeringarna genomförs.

AB Vänersborgsbostäder

Besöksadress: Vallgatan 13, Vänersborg

Postadress: 462 85 Vänersborg

Telefon växel: 0521-260 260

E-post: info@abvb.se

Org. nr: 556489-0274

Bolaget erlägger till kommunen en marknadsmässig ersättning för att den kommunala borgen erhålls.

På uppdrag från styrelsen i AB Vänersborgsbostäder

Gunnar Johansson

VD

AB Vänersborgsbostäder

Besöksadress: Vallgatan 13, Vänersborg

Postadress: 462 85 Vänersborg

Telefon växel: 0521-260 260

E-post: info@abvb.se

Org. nr: 556489-0274

Protokoll från styrelsens sammanträde i AB Vänersborgsbostäder
den 22 oktober 2025.

§ 47-60

Plats: Torpavägen 1, Vänersborg

Tid: Onsdag den 22 oktober kl 08.30 – 11.00

Beslutande: Håkan Falck
Dan Åberg
Christin Slättmyr
Anders Strand
Britt-Marie Karlsson

Övriga: Jacob Kjörk
Elisabeth Johansson
Johan Aghem
Torbjörn Moqvist
Gunnar Johansson, VD
Johan Siggelkow, ekonomichef

§ 47 Val av justeringsman

Till att jämte mötesordföranden Håkan Falck justera protokollet utsågs Dan Åberg.

§ 48 Godkännande av dagordningen

Styrelsen beslutade att godkänna dagordningen.

§ 49 Föregående protokoll

Protokollet från föregående sammanträde 4/2025 gicks igenom och lades därefter till handlingarna.

§ 50 VD-information

VD lämnade en lägesrapport för bolaget innefattande.

- KO. Telia tillträder sommaren 2026.
- Information från träff med KSAU:
 - Presenterade de ekonomiska förutsättningarna vid byggnation på Kalkonen samt stambyte på Vippan. Diskussion fördes även gällande försäljning, gruppboheter samt aktieägartillskott. Inga beslut fattades i nuläget utan ny diskussion tas upp vid senare tillfälle.
- Upphandling påbörjad gällande rekryteringskonsult för ny VD.
- Moms på parkeringar från och med 1 april 2025. Nya avtal behöver skrivas med samtliga hyresgäster som har parkering.
- Artscape. Färdigmålat. 200 tkr. Kommer ge ut en bok och vi avslutar med en bussresa för hyresgäster i december.
- Projekt Vattenfördröjning på Torpavägen 1 är anmält till kommunens Arkitektur och byggnadsvårdspris.
- Orange week (mot våld i nära relationer) uppmärksammas med föreläsning för all personal imorgon.
- Status gällande kommunhuset i Brålanda är att inget nytt har skett.

§ 51 Uthyrningsläget

Statistik över vakanser för oktober redovisades av VD.

§ 52 Månadsrapport

Månadsrapport per 2025-09 med uppdaterad prognos över årets resultat presenterades och kommenterades av ekonomichefen.

§ 53 Underhåll och investeringar

Underhåll och investeringar per 2025-10-15 presenterades och kommenterades av ekonomichef.

§ 54 Finansrapport

Finansrapporten per 2025-09-30 presenterades och kommenterades av ekonomichefen.

Styrelsen beslutade att till och med 2026-09-30 tillåta avsteg från finanspolicyns bilaga 1, punkt 8 Normalportfölj. Avsnittet anger att räntebindningsförfall inom löptidsintervallet 6–7 år ska vara minst 2,5% och max 17,5%. Anledningen till godkännandet av avvikelsen är att bolaget för närvarande har ett räntebindningsförfall som befinner sig inom intervallet 7–10 år vilket inom ett år flyttas till intervallet 6–7 år. Utöver detta bedömer bolaget att det för tillfället inte är gynnsamt att teckna lån med så pass lång räntebindningstid.

§ 55 Beslut kring byggnation av SÄBO på fastigheten Kalkonen

Styrelsen beslutade att gå vidare till FAS 2, byggnation.

§ 56 Beslut kring byggnation av trygghetsboende på fastigheten Kalkonen

Styrelsen beslutade att pausa byggnationen av trygghetsboendet.

§ 57 Remiss via kommunen gällande ennergieffektivitetsdirektivet

Styrelsen ställer sig bakom förslaget till svar som presenterades av VD.

§ 58 Förslag på styrelsemöten 2026

Föreslagna möten enligt nedan.

Styrelsemöten 2026

27 januari
18 mars
20 maj
2 september
22-23 oktober (med övernattnig)
16 december

Styrelsen beslutade att hålla styrelsemöten under 2026 enligt ovan.

§ 59 Övriga frågor

- Internrevisionsarbetet under 2026 diskuterades.
- Diskussion fördes kring bolagets påverkan av att Dalbobron är stängd.

§ 60 Nästa möte

17 december på Villa Herhne inklusive jullunch.

Tid och plats framgår i respektive kallelse.

Slutligen antecknades att samtliga beslut fattats enhälligt.

Vid protokollet

Johan Siggelkow

Justeras

Håkan Falck

Dan Åberg

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: Lars Håkan Falck

Date: 2025-10-28 16:18:59

BankID refno: 019a2b66-802f-7c66-a118-c2628d7c8b58

ordförande: Håkan Falck

Signed by: DAN ÅBERG

Date: 2025-10-28 16:26:35

BankID refno: 019a2b6d-5d53-7603-9f31-44394d26f73a

justeringsman: Dan Åberg

Signed by: Johan Kristian Siggelkow

Date: 2025-10-28 15:55:36

BankID refno: 019a2b51-1fbb-7bbf-bf64-4298d1bed3d8

Johan Siggelkow

§ 56

Nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027: lokalplanering och förslag om blockhyresavtal

KS 2024/658

Beslut

1. Kommunfullmäktige godkänner tecknande av blockhyresavtal gällande Kalkonen 1 och uppdrar åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet men att hyresavtalet justeras så att det börjar löpa när socialnämnden tar boendet i bruk.
2. Kommunfullmäktige ställer sig positiva till byggnationen av Nytt särskilt boende i kv. Kalkonen och godkänner att AB Vänersborgsbostäder påbörjar projekteringen utifrån "Lokalplanering- nytt särskilt boende". Finansiering av investeringen kan ske via upplåning i bolaget inom nuvarande borgensram.
3. Kommunfullmäktige konstaterar att driftkostnadskonsekvenser avseende byggande av ett nytt särskilt boende får hanteras i kommande budgetarbete inför att det nya boendet tas i drift.

Bilaga/bilagor

Bilaga 6: Blockhyresavtal gällande Kalkonen 1

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har behov av att utöka boendebeståndet inom äldreomsorgen med 40 platser till år 2027 mot bakgrund av den demografiska utvecklingen. För boendets uppförande har AB Vänersborgsbostäder köpt fastigheten Kalkonen 1 (gamla Östra skolan).

Mot denna bakgrund beslutade socialnämnden vid sammanträdet 2024-10-31 § 143 föreslå kommunstyrelsen ställa sig bakom den lokalplanering AB Vänersborgsbostäder genomfört så att projektering kan inledas, föreslå Kommunfullmäktige ställa sig bakom det utökade blockhyresavtalet och uppdra åt ordförande för socialnämnden att underteckna samt uppmärksamma kommunstyrelsen på att socialnämnden kan behöva tilldelning i ram 2027 gällande ungefärlig hyreskostnad på 9,6 mnkr. 2024-12-13 kompletteras ärendet med en lokalplanering.

Kommunstyrelseförvaltningen noterar att boendet beräknas vara färdigställt kvartal två år 2028 enligt lokalplaneringen och att avtalstiden i blockhyresavtalet bör justeras så att det börjar löpa när boendet tas i bruk. Kommunstyrelseförvaltningen noterar också att hyresavtalets utformning delvis avviker mot tidigare tecknade blockhyresavtal vad gäller riskfördelningen mellan parterna och att avtalet bedöms behöva redovisas som ett

Utdragsbestyrkande

2025-04-16

finansiellt leasingavtal. Driftkostnadskonsekvenser avseende det nya boendet bör hanteras i budgetarbetet inför att det tas i drift.

2025-01-29 kompletteras ärendet ytterligare en gång med utredning gällande tänkbara nya SÄBO-platser inom befintligt bestånd. I enlighet med utredningens slutsats uppmanas socialnämnden att fortsätta se över möjligheten att förtäta i befintliga särskilda boenden inom den budget som läggs inom blockhyresavtalet.

2024-12-17 § 68 beslutar styrelsen för AB Vänersborgsbostäder att ställa sig positiva till att genomföra projektet (byggnation av särskilt boende i kvarteret Kalkonen) och ger VD i uppdrag begära att Kommunfullmäktige ställer sig positiva till byggnationen och investeringen, att bolaget kan påbörja projekteringen samt att den kommunala borgensramen inte utökas. Av nuvarande ram på 2 004 mnkr återstår 170 mnkr som inte nyttjats. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår även att det förtydligas i beslutet att projektering ska genomföras i enlighet med av socialnämnden upprättad lokalplanering för boendet.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2025-04-02, § 69
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-03-17, 50
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-02-13
- Socialnämndens delegeringsbeslut 2025-01-29
- Komplettering av ärende "Byggnation av särskilt boende i kv. Kalkonen"
- Socialnämndens delegeringsbeslut 2024-12-17
- Socialnämndens delegeringsbeslut 2024-12-13
- Socialnämndens beslut 2024-10-31 § 143

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Magnus Ekström (KD) yrkade bifall till kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns ett förslag till beslut, kommunstyrelsens förslag. Ordföranden ställde kommunstyrelsens förslag under proposition och fann att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Sändlista

Utredare, ekonomikontoret
Budgetekonom, ekonomikontoret
Ekonomichef
Socialnämnden
AB Vänersborgsbostäder

Utdragsbestyrkande

§ 69

Nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027: lokalplanering och förslag om blockhyresavtal

KS 2024/658

Beslut

1. Kommunstyrelsen ställer sig bakom ”Lokalplanering- Nytt särskilt boende” daterad 2024-12-13.
2. Kommunstyrelsen uppmanar socialnämnden att fortsatt se över möjligheten att förtäta befintliga särskilda boenden inom den budget som läggs inom blockhyresavtalet gällande underhåll och investeringar.
3. Kommunfullmäktige godkänner tecknande av blockhyresavtal gällande Kalkonen 1 och uppdrar åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet men att hyresavtalet justeras så att det börjar löpa när socialnämnden tar boendet i bruk.
4. Kommunfullmäktige ställer sig positiva till byggnationen av Nytt särskilt boende i kv. Kalkonen och godkänner att AB Vänersborgsbostäder påbörjar projekteringen utifrån ”Lokalplanering- nytt särskilt boende”. Finansiering av investeringen kan ske via upplåning i bolaget inom nuvarande borgensram.
5. Kommunfullmäktige konstaterar att driftkostnadskonsekvenser avseende byggande av ett nytt särskilt boende får hanteras i kommande budgetarbete inför att det nya boendet tas i drift.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har behov av att utöka boendebeståndet inom äldreomsorgen med 40 platser till år 2027 mot bakgrund av den demografiska utvecklingen. För boendets uppförande har AB Vänersborgsbostäder köpt fastigheten Kalkonen 1 (gamla Östra skolan).

Mot denna bakgrund beslutade socialnämnden vid sammanträdet 2024-10-31 § 143 föreslå kommunstyrelsen ställa sig bakom den lokalplanering AB Vänersborgsbostäder genomfört så att projektering kan inledas, föreslå Kommunfullmäktige ställa sig bakom det utökade blockhyresavtalet och uppdra åt ordförande för socialnämnden att underteckna samt uppmärksamma kommunstyrelsen på att socialnämnden kan behöva tilldelning i ram 2027 gällande ungefärlig hyreskostnad på 9,6 mnkr. 2024-12-13 kompletteras ärendet med en lokalplanering.

Kommunstyrelseförvaltningen noterar att boendet beräknas vara färdigställt kvartal två år 2028 enligt lokalplaneringen och att avtalstiden i blockhyresavtalet bör justeras så att det börjar löpa när boendet tas i bruk. Kommunstyrelseförvaltningen noterar också att hyresavtalets utformning delvis avviker mot tidigare tecknade blockhyresavtal vad

Utdragsbestyrkande

2025-04-02

gäller riskfördelningen mellan parterna och att avtalet bedöms behöva redovisas som ett finansiellt leasingavtal. Driftkostnadskonsekvenser avseende det nya boendet bör hanteras i budgetarbetet inför att det tas i drift.

2025-01-29 kompletteras ärendet ytterligare en gång med utredning gällande tänkbara nya SÄBO-platser inom befintligt bestånd. I enlighet med utredningens slutsats uppmanas socialnämnden att fortsätta se över möjligheten att förtäta i befintliga särskilda boenden inom den budget som läggs inom blockhyresavtalet.

2024-12-17 § 68 beslutar styrelsen för AB Vänersborgsbostäder att ställa sig positiva till att genomföra projektet (byggnation av särskilt boende i kvarteret Kalkonen) och ger VD i uppdrag begära att Kommunfullmäktige ställer sig positiva till byggnationen och investeringen, att bolaget kan påbörja projekteringen samt att den kommunala borgensramen inte utökas. Av nuvarande ram på 2 004 mnkr återstår 170 mnkr som inte nyttjats. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår även att det förtydligas i beslutet att projektering ska genomföras i enlighet med av socialnämnden upprättad lokalplanering för boendet.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-03-17, 50
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-02-13
- Socialnämndens delegeringsbeslut 2025-01-29
- Komplettering av ärende "Byggnation av särskilt boende i kv. Kalkonen"
- Socialnämndens delegeringsbeslut 2024-12-17
- Socialnämndens delegeringsbeslut 2024-12-13
- Socialnämndens beslut 2024-10-31 § 143

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Göran Svensson (MBP) yrkade avslag till förslaget.

Ann-Marie Jonasson (S) yrkade bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut. I yrkandet instämde Elisabeth Johansson (KD) och Madelaine Karlsson (S).

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, Göran Svenssons (MBP) yrkande och kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut. Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att styrelsen beslutat i enlighet med kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut.

Sändlista

Utredare, ekonomikontoret
Budgetekonom, ekonomikontoret

Utdragsbestyrkande

2025-04-02

Ekonomichef
Socialnämnden
AB Vänersborgsbostäder

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2025-01-29

Dnr: SOC 2024/95

Handläggare

Karin Hallberg

karin.hallberg@vanersborg.se

0521-72 14 71

Komplettering av ärende Nytt särskilt boende (SÄBO) kv. Kalkonen: Utredning av tänkbara nya SÄBO-platser inom befintligt bestånd

Beslut

Socialnämnden översänder till kommunstyrelsen komplettering av ärende Nytt särskilt boende (SÄBO) kv. Kalkonen i form av utredning gällande tänkbara nya SÄBO-platser inom befintligt bestånd i enlighet med bilaga.

Sammanfattning

Ärendet gällande nytt särskilt boende kv. Kalkonen har behandlats av socialnämnden genom förstudie (2024-05-23, § 73), lokalplanering (2024-10-31, § 143) samt komplettering av lokalplanering (2024-12-13). Socialnämnden har översänt genomförd lokalplanering till kommunstyrelsen för ställningstagande om att inleda projektering. Kommunstyrelsen har återremitterat ärendet till socialnämnden för komplettering med hur många boendeplatser som skulle kunna tillskapas genom förtätning i befintliga förhryda lokaler.

Utredning har genomförts med anledning av återremissen. Utredningen visar att det är byggnadstekniskt möjligt att skapa 19 nya boendeplatser till en kostnad av cirka 25–30 miljoner kronor. Om en utökning av platser på befintliga boenden ska ske så rekommenderas att förtätningen sker etappvis och inom den budget som årligen läggs inom blockhyresavtalet gällande underhåll och investeringar.

Förslaget innebär ytterligare kostnader för personalplanering/bemannning, trygghetslarm och arbetsmiljöfrågor. Det bedöms att förtätningen skulle leda till samordningsförluster och ökade kostnader för trygghetslarm samt påverka arbetsmiljön negativt genom mer ensamarbete och förflyttningar. Vidare kan förtätningen innebära merkostnader och samordningsförluster kopplade till att verksamheter, så som dagverksamhet och kommunal primärvård, som idag nyttjar vissa av lokalerna i fråga måste flytta in i andra interna eller externa lokaler. Förtätningen skapar lägenheter på ytor som ligger utanför de andra avdelningarna vilket skulle leda till att de som skulle bo där hamnar vid sidan av från övriga avdelningar vilket kan skapa otrygghet och känsla av isolering.

Enligt den senaste befolkningsprognosen saknas 57 platser inom särskilt boende under perioden 2026–2035. Som beskrivet ovan så har behovet av 40 nya platser beskrivits inför MRP 2025–2027, i förstudie samt lokalplanering för nytt särskilt boende. Bedömningen kvarstår att ett nytt särskilt boende behöver byggas för att möta målgruppens behov utifrån den demografiska utvecklingen.

Socialnämnden har under sammanträdet 2025-01-23 fått information om återremissen och den kompletterande utredningen i samband med socialchefsinformation, § 10.

Utredningen var inte helt färdigställd i tid till socialnämnden i januari. Socialnämnden fick

2025-01-29

Dnr: SOC 2024/95

Handläggare

Karin Hallberg
karin.hallberg@vanersborg.se
0521-72 14 71

beskrivet att ordförande ämnar ta ett ordförandebeslut i ärendet. Att få kompletteringen till kommunstyrelsen så snart som möjligt ses som avgörande för att inte försena processen gällande nytt särskilt boende, varför ett ordförandebeslut tas gällande att översända kompletteringen till kommunstyrelsen

Regelverk

Socialnämnden, punkten 1.1.1 - Brådskande ärenden

Dan Nyberg
Ordförande socialnämnden

Sändlista för beslut

Kommunstyrelsen
Verksamhetschef Särskilda boenden

Vänerns borgs kommun
Socialnämnden

RAPPORT

1(8)

2025-01-29

Dnr: SOC 2024/95

Handläggare

Jarmo Lahtinen
jarmo.lahtinen@vanersborg.se
0521-72 14 56

Mottagare

Kommunstyrelsen

Genomgång av tänkbara nya SÄBO-platser inom befintligt bestånd

Sammanfattning av rapporten

Ärendet gällande nytt särskilt boende kv. Kalkonen har behandlats av socialnämnden genom förstudie (2024-05-23, § 73), lokalplanering (2024-10-31, § 143) samt komplettering av lokalplanering (2024-12-13). Socialnämnden har översänt genomförd lokalplanering till kommunstyrelsen för ställningstagande. Kommunstyrelsen har återremitterat ärendet till socialnämnden för komplettering med hur många boendeplatser som skulle kunna tillskapas genom förtätning i befintliga förhyrda lokaler.

Utredning har genomförts med anledning av återremissen. Utredningen visar att det är byggnadstekniskt möjligt att skapa 19 nya boendeplatser till en kostnad av cirka 25–30 miljoner kronor. Om en utökning av platser på befintliga boenden ska ske så rekommenderas att förtätningen sker etappvis och inom den budget som årligen läggs inom blockhyresavtalet gällande underhåll och investeringar.

Förslaget innebär ytterligare kostnader för personalplanering, trygghetslarm och arbetsmiljöfrågor. Det bedöms att förtätningen skulle leda till samordningsförluster och ökade kostnader för trygghetslarm samt påverka arbetsmiljön negativt genom mer ensamarbete och förflyttningar. Förtätningen skapar lägenheter på ytor som ligger utanför de andra avdelningarna vilket skulle leda till att de som skulle bo där hamnar vid sidan av från övriga avdelningar vilket kan skapa otrygghet och känsla av isolering.

Vidare kan förtätningen innebära merkostnader och samordningsförluster kopplade till att verksamheter, så som dagverksamhet och kommunal primärvård, som idag nyttjar vissa av lokalerna i fråga måste flytta in i andra interna eller externa lokaler.

Enligt den senaste befolkningsprognosen saknas 57 platser inom särskilt boende under perioden 2026–2035. Som beskrivet ovan så har behovet av 40 nya platser beskrivits inför MRP 2025–2027, i förstudie samt lokalplanering för nytt särskilt boende. Bedömningen kvarstår att ett nytt särskilt boende behöver byggas för att möta målgruppens behov utifrån den demografiska utvecklingen.

Karin Hallberg
Förvaltningschef

Maria Sundvall Möller
Verksamhetschef särskilda boenden

Innehållsförteckning

1	UPPDRAG	4
1.1	UPPDRAGSBESKRIVNING.....	4
1.2	MÅL OCH SYFTE.....	4
1.3	BERÖRDA PARTER/AKTÖRER.....	4
1.4	UNDERLAG	4
1.5	METOD	4
2	RESULTAT OCH SLUTSATSER	5
3	UTREDNING	6
4	BILAGOR	8

1 Uppdrag

1.1 Uppdragsbeskrivning

Ärendet gällande nytt särskilt boende kv. Kalkonen har behandlats av socialnämnden genom förstudie (2024-05-23, § 73), lokalplanering (2024-10-31, § 143) samt komplettering av lokalplanering (2024-12-13). Behovet har dessförinnan beskrivits i mål- och resursplansprocessen för år 2025–2027. Socialnämnden har översänt genomförd lokalplanering till kommunstyrelsen för ställningstagande.

Kommunstyrelsen har återremitterat ärendet gällande nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027 för komplettering med hur många boendeplatser som skulle kunna tillskapas genom förtätning i befintliga förhyrda lokaler.

Uppdraget är därför att inom befintligt bestånd gå igenom och identifiera ytor som skulle kunna användas till att tillskapa nya särskilda boendeplatser.

1.2 Mål och syfte

Utredningen är del av beslutsunderlag till kommunens fortsatta process gällande nytt särskilt boende.

1.3 Berörda parter/aktörer

Utredningen av genomförts av representanter från socialförvaltningen och AB Vänersborgsbostäder.

1.4 Avgränsning

En avgränsning har gjorts gällande Ringhem, Solhaga och Sörbygården som inte aktuella för den genomlysning som gjorts. Detta utifrån att Solhaga endast förfogar över tre avdelningar och övriga ytor inryms tillsammans med Sörbygården som ägs av en extern fastighetsägare. Gällande samtliga tre enheter, Solhaga, Sörbygården och Ringem skulle en översyn av boendeytor dra med sig mer delar då samtliga har små boenderum och saknar den standard vi har på övriga boenden i kommunen.

1.5 Underlag

- Förstudie Nytt särskilt boende, socialnämnden 2024-05-23, § 73
- Lokalplanering Nytt särskilt boende, socialnämnden 2024-10-31, § 143
- Komplettering av lokalplanering, socialnämnden genom delegeringsbeslut 2024-12-13
- Återremiss, kommunstyrelsen 2024-12-17

1.6 Metod

Arbetet har genomförts i samarbete mellan äldreomsorgen inom Vänersborgs kommun och representanter från AB Vänersborgsbostäder för att kartlägga vilka ytor som skulle kunna vara tänkbara (se bifogade ritningar) och för att i nästa steg gå igenom:

1. Är det byggnadstekniskt möjligt? Ytan behöver vara minst 30 kvadratmeter (hädanefter benämnd m2) men helst 35–38 m2. Här bedöms och kontrolleras översiktligt brand, ventilation, värme, konstruktion inklusive eventuellt bärande väggar och fönster.

2. Bedömd kostnad för åtgärden.
3. Är det verksamhetsmässigt möjligt?

2 Resultat och slutsatser

Sammanfattning utifrån Vänersborgsbostäders perspektiv

Totalt kan man få fram 19 boendeplatser till en kostnad av uppskattningsvis 25–30 miljoner kr. Vänersborgsbostäders rekommendation är att om detta ska genomföras bör det ske etappvis och inom den budget som årligen läggs inom blockhyresavtalet gällande underhåll och investeringar. Viktigt att man även väger in effektivitet inom vården, arbetsmiljö samt konsekvenser detta får för de boende. I detta arbete bör respektive enhetschef medverka och att besluten tas inom socialnämnden.

Sammanfattning från verksamhet särskilt boende inom socialförvaltningen

Förslaget att utöka med platser i befintliga hus skulle medföra mer än ovanstående kostnader utifrån personalplanering, trygghetslarm och arbetsmiljöfrågor.

När det gäller personalplanering skulle det innebära samordningsförluster då flera av rummen hamnar utanför nuvarande avdelningar. De ombyggnadsförslag som redovisats innebär en utökning av personal på samtliga berörda hus. Idag planerar verksamheten att man är 3 personal på 12 vårdtagare. Om dessa 19 platser skulle bli aktuella beräknas det gå åt 7 personal på dagtid (fördelat på alla hus). Detsamma gäller för kvällsarbete där vi idag har två personal på 12 vårdtagare och motsvarande siffra för de 19 platserna skulle vara ytterligare 5 personal. Det skulle innebära en personalökning med 0,12 årsarbetare per vårdtagare på dagtid och 0,09 årsarbetare på kvällstid. Sammantaget skulle det innebära att vi får utöka antalet årsarbetare dag- och kväll till 0,84 i stället för som idag 0,63 årsarbetare. Utöver det tillkommer nattpersonal. Denna beräkning är gjord utifrån att rummen i så fall kommer att byggas utanför befintliga avdelningar.

Verksamheten skulle få ökade kostnader för att säkerställa tryggheten för de boende. Trygghetslarm skulle behöva installeras och dras om i huset för att det ska fungera utanför nuvarande avdelningar.

När det gäller arbetsmiljön för medarbetarna kommer det innebära mer ensamarbete i en del av husen då medarbetarna inte kommer att ha tillhörighet till nuvarande avdelningar samt mer förflyttningar vid till exempel måltider då man inte har tillgång till gemensamhetsytor. Även interna utbildningar, kvalitetsmöten, arbetsplatsträffar och andra mötes forum kommer att påverkas då lokaliteterna dessa hålls i internt minskas, vilket kommer behöva lösas genom extern förhyrning vilket ökar kostnaderna.

Verksamheterna ser redan idag att över 60 % av brukarna på våra särskilda boenden i genomförda brukarundersökningar svarat att de upplever ensamhet antingen då och då eller ofta. Ifall förslaget om förtätning går igenom med allt det som redovisats i detta dokument, så kommer troligtvis denna siffra att öka.

Utifrån senaste framtagna befolkningsprognos bedöms det saknas 57 platser inom särskilt boende under perioden 2026–2035. Vid senaste prognos inför MRP 2025–2027 prognostiserades behov om 40 nya platser vilket är beskrivet i behovsinventeringen, förstudie och lokalplanering gällande nytt äldreboende inom socialnämnden i förvaltningens regi.

Utifrån denna genomgång av nuvarande boendebestånd, samt mot bakgrund av tidigare prognoser, bedömningar och planeringar kvarstår bedömning att nytt särskilt boende behöver byggas för att möta målgruppens behov utifrån demografisk utveckling.

3 Utredning

Nedan beskrivs utredningen som gjorts över befintliga särskilda boenden. Först har genomgång skett över vilka ytor på befintliga särskilda boenden som idag inte nyttjas till boendeplatser, följt av utvärdering över den byggnadsteknisk möjligheten till att tillskapa boendeplatser på dessa ytor. Bedömningen har sedan gjorts över kostnad för åtgärden samt om utökningen är verksamhetsmässigt möjlig.

NIKLASBERG SVÄGEN 1

Totalt 3 rum (2 konferensrum och 1 del av sällskapsrum) skulle kunna vara aktuella.

Är det byggnadstekniskt möjligt?

Två rum möjligt i befintliga konferensrum, ca 40 m²/rum. Sällskapsrummet är ej möjligt att omvandla till rum för boendeplatser.

Bedömd kostnad för åtgärden.

800 000 kr (ca 10 000 kr/m²).

Är det verksamhetsmässigt möjligt?

Nej, det skulle medföra ökade kostnader för personalplanering då rummen skulle hamna utanför nuvarande avdelningar, samt att rummen hamnar i en av entréerna till boendet. Detta skulle innebära kostnader för utökat trygghetslarmsystem då det inte finns i delar utanför nuvarande avdelningar. Det skulle också innebära en otrygghet och en ökad arbetstygnd både för brukarna och för medarbetare i huset att ha brukare så långt från nuvarande avdelningar. Specifikt för brukarna kan detta innebära en känsla av utanförskap och isolering. Det kommer också innebära en ökad kostnad gällande personalbemanning då den behöver stärkas upp från nuvarande situation.

Det skulle även innebära att metod- och konferensrum försvinner, där alla utbildningar för ny personal och timanställda inom särskilt boende, hemtjänst, personligt stöd och omsorg (PSO) samt vård, stöd och utredning (VSU) bedrivs. Dessa lokaler är specifikt byggda och anpassade för den verksamheten, och det skulle innebära både omfattande anpassningar av andra eventuellt befintliga lokaler, samt relativt stora kostnader kopplade till den ombyggnationen.

NIKLASBERG SVÄGEN 9

Totalt 2 rum (1 konferensrum och 1 café).

Är det byggnadstekniskt möjligt?

Möjligt med 4 st rum, ca 30 – 40 m².

Bedömd kostnad för åtgärden.

2 720 000 kr (ca 20 000 kr/m²)

Är det verksamhetsmässigt möjligt?

Nej, det skulle medföra ökade kostnader för personalplanering då rummen skulle hamna utanför nuvarande avdelningar, samt att rummen hamnar i en av entréerna till boendet. Detta skulle innebära kostnader för utökat trygghetslarmsystem då det inte finns i delar utanför

nuvarande avdelningar. Det skulle också innebära en otrygghet och en ökad arbetstygnd både för de boende och för medarbetare i huset att ha boende så långt från nuvarande avdelningar. Specifikt för brukarna kan detta innebära en känsla av utanförskap och isolering. Det kommer också innebära en ökad kostnad gällande personalbemanning då den behöver stärkas upp från nuvarande situation.

BJÖRKEN

Totalt 4–5 rum (1 konferensrum och SPA inkl. solrum).

Är det byggnadstekniskt möjligt?

Möjligt med 6 rum ca 50–60 m2 med evakuering av avdelning för projektet.

Bedömd kostnad för åtgärden.

7 200 000 kr (20 000 kr/m2)

Är det verksamhetsmässigt möjligt?

Nej, det skulle medföra ökade kostnader för personalplanering då rummen skulle hamna utanför nuvarande avdelningar vilket kräver utökad personaltäthet, samt att de nya rummen hamnar på andra våningen. Detta skulle innebära kostnader för utökad trygghetslarmsystem då det inte finns i delar utanför nuvarande avdelningar. Det skulle också innebära en otrygghet och en ökad arbetstygnd både för de boende och för medarbetare i huset att ha boende så långt från nuvarande avdelningar. Specifikt för brukarna kan detta innebära en känsla av utanförskap och isolering.

Solrummet är byggt specifikt för det ändamålet och en ombyggnation skulle vara kostsam. Samtidigt finns i det rummet inga fönster och inte heller möjlighet att möjliggöra fönster, vilket är ett krav i ett permanent boenderum.

LINDEN

Totalt 0 rum - överytor saknas, därav är det inte aktuellt med vidare bedömning.

EKEN

Totalt 4 rum (1 konferensrum och 3 TV-rum för brukare, 1 per avdelning).

Är det byggnadstekniskt möjligt?

1 rum möjligt ca 44 m2 konferens

Bedömd kostnad för åtgärden.

440 000 kr (10 000 kr/m2)

Är det verksamhetsmässigt möjligt?

Nej, detta skulle påverka möjligheter till gemensamhetsutrymmen som inte kan skapas/tillgodoses på andra ställen i huset samt att det också skulle påverka möjligheten till att komma ut på innegården, vilket i sin tur kräver renoveringar i huset.

SOLÄNGEN

Totalt 4–5 rum.

Är det byggnadstekniskt möjligt?

Möjligt 6 rum ca 40–60 m2 med evakuering av avdelning

Bedömd kostnad för åtgärden.

15 000 000 kr (30 000 kr/m²)

Är det verksamhetsmässigt möjligt?

En ombyggnation på Solängen skulle påverka andra verksamheter inom förvaltningen såsom Vård, stöd och utredning som bedriver två dagverksamheter i de aktuella lokalerna samt kommunal primärvård. Detta skulle innebära att vi behöver finna andra lokaler, internt eller externt för att bedriva denna verksamhet vilket leder till ökad lokalkostnad, eventuellt sämre möjlighet till intern samordning samt omställning för brukare och anhöriga.

Det skulle också innebära att vi kommer att behöva se över alla avdelningar på Solängen utifrån rådande krav på om- och nybyggnation. Nuvarande avdelningar och boenderum kommer inte att hålla standarden i förhållande till en ny avdelning då det idag saknas pentry och tvättmaskin i de boendes lägenheter. Om en översyn av detta skulle ske så kan det komma att innebära renoveringar av nuvarande sju avdelningar som finns på Solängen.

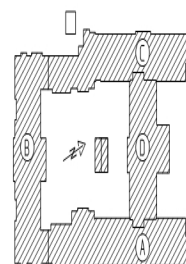
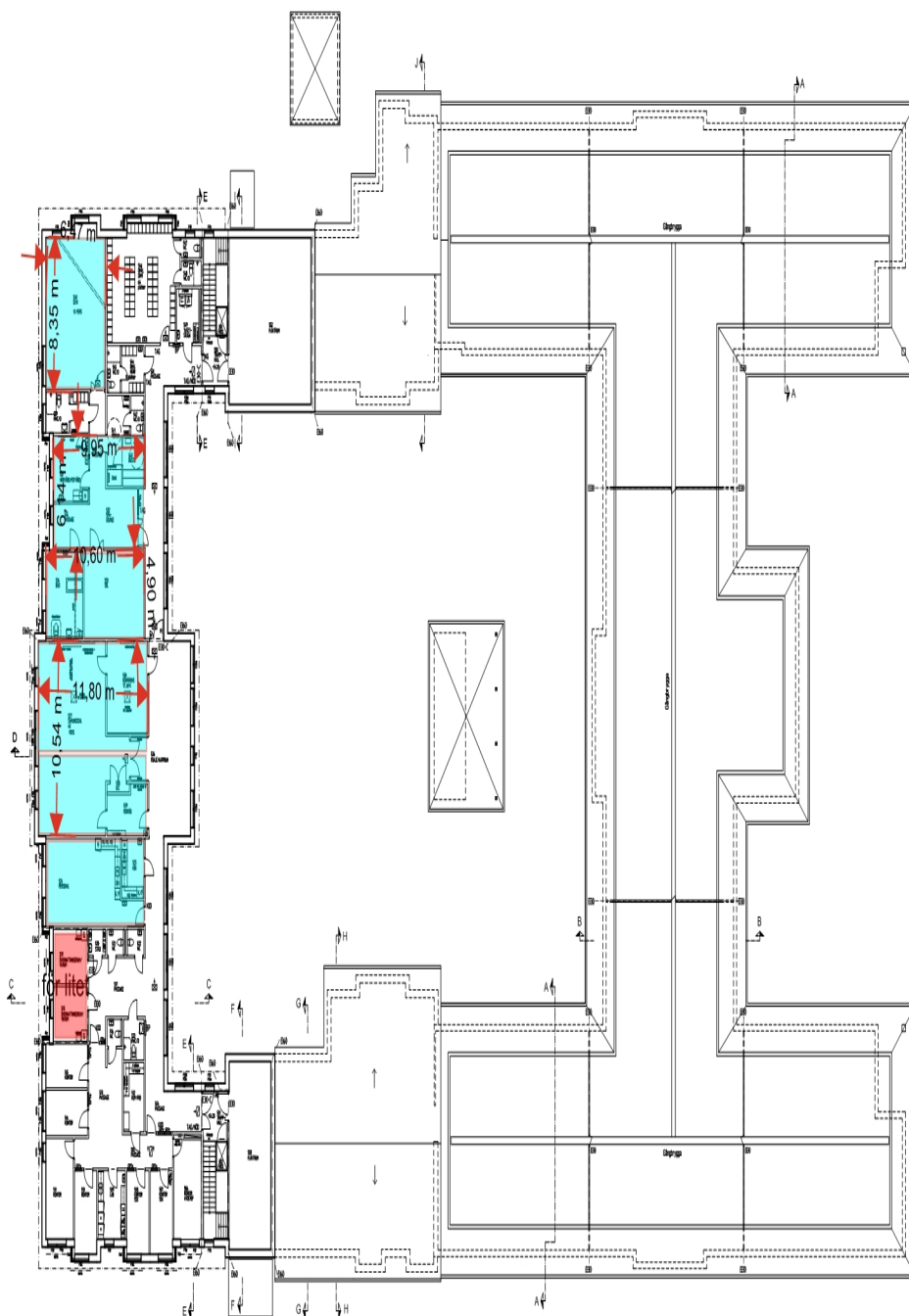
NORDKROKSVÄGEN 6

Totalt 0 rum – överytor saknas, därav är det inte aktuellt med vidare bedömning

4 Bilagor

- Planritningar över särskilda boenden.

Björken

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN

RELATIONSHANDLING

Vänersborgs kommun

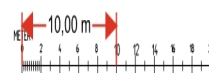
SKANSKA

NIKLASBERG 3- Hus 3
kv Niklasberg 7
Vänersborgs kommun
Om- och tillbyggnad

A	Completion Anläggnings Fyrstads AB Kungälv 3 462 33 VÄNERSBORG	Tele 052-26 26 60 Fax 052-26 26 99
K	Skanska Sverige AB, Teknik Örnbergsgatan 5, 205 33 Väner	Tele 010-448853 Fax -
E	Västerbergsgatan 4, 491 30 Uddevalla	Tele 010-558431 Fax -
V	Andersson & Hultmark AB Ettel Linders gata 1, 44 55 Göteborg	Tele 031-704 25 33 Fax 031-775 07 07
M	Landskapsskulptören Erik Hellström Härensåkersgatan 11 462 36 Vänersborg	Tele 010-428 81 52 Fax -

UPPFÖRARE	SKANSKA	REKONSTRUKTÖR	AVTALSKONSTRUKTÖR	HANDLIGGARE
13020	Tina Lindblom	Tina Lindblom	Tina Lindblom	Tina Lindblom
DATUM	ANSVARIG			
2012-12-19	Bengt-Årne Svansson			

EFTER ÄNDRING
PLAN 2 - ÖVERSIKTRITNING

BET	NUMMER	SKALA
	A304-3-21	A1 - 1:200 A3 - 1:400

Signature reference: ee99460c-0590-4f9f-8d54-a05cdab8aaecb

Niklasbergsvägen 9

FÖRKLARINGAR

----- E130

----- E160

RELATIONSHANDLING	170631	MS
BT	ANDERSSON	SD

RELATIONSHANDLING

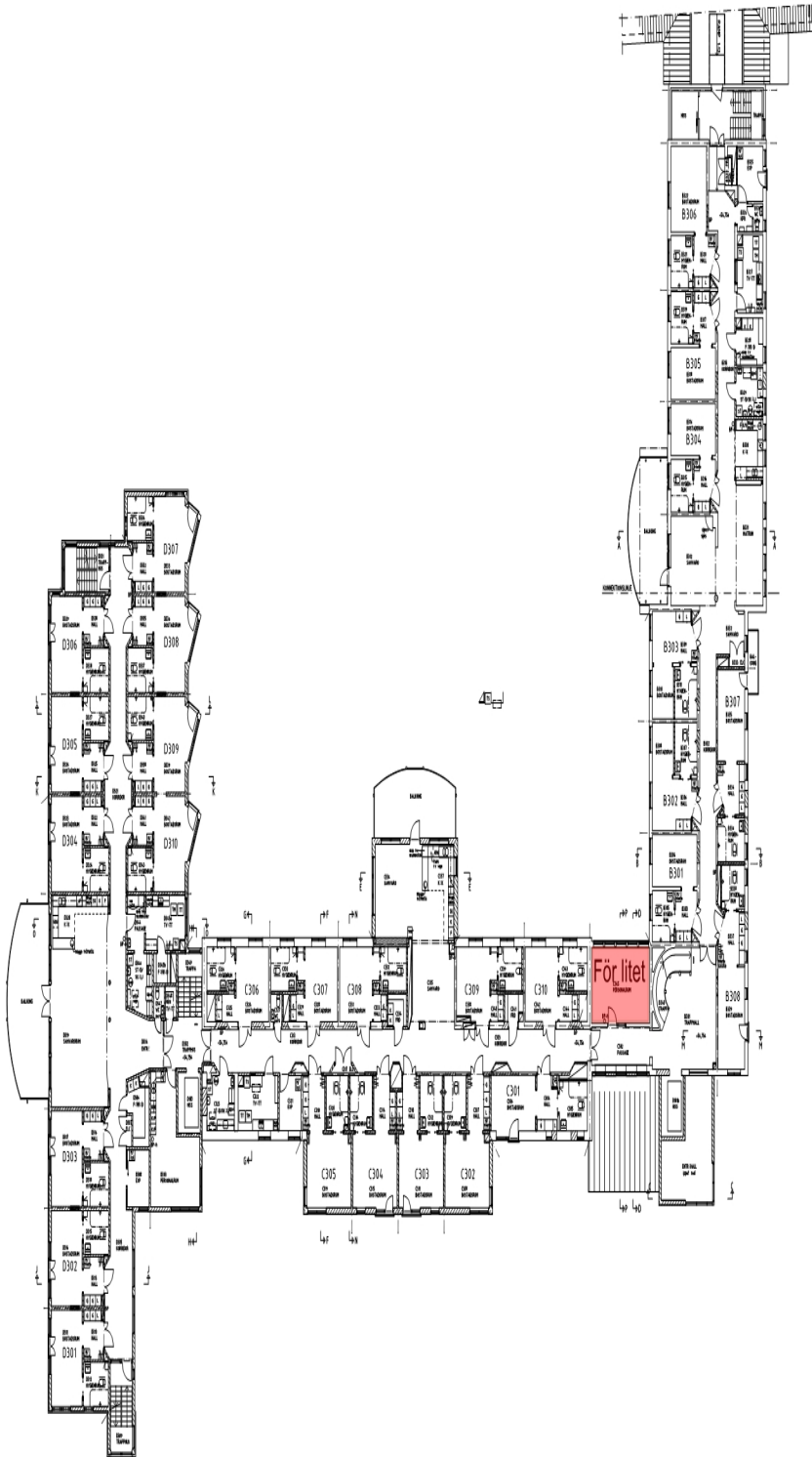
NIKLASBERG 9
kv Niklasberg 7
Vänersborgs kommun
Om- och tillbyggnad

A	KIB I UDDEVALLA AB	0520-281 55
K	INTERIA ENGINEERING AB	0520-44 55 00
V	ANDERSSON & HULTHARK AB	
W	ANDERSSON & HULTHARK AB	
E	MTECH ELTEKNIK AB	
M		
SPRÅKLEDER	BEFÄNDIGER AV	INTECKNARE
94339	MS	MS
2016.04.21	M Simonsson	

PLAN 1, ÖVERSIKT

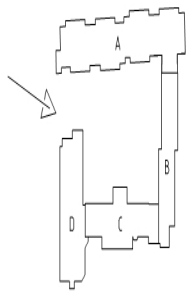
SKALA	NUMER	BT
A1 = 1:200	A4.0.1-100	

Solängen plan 3

FÖR LITET
S. 100-101

För litet

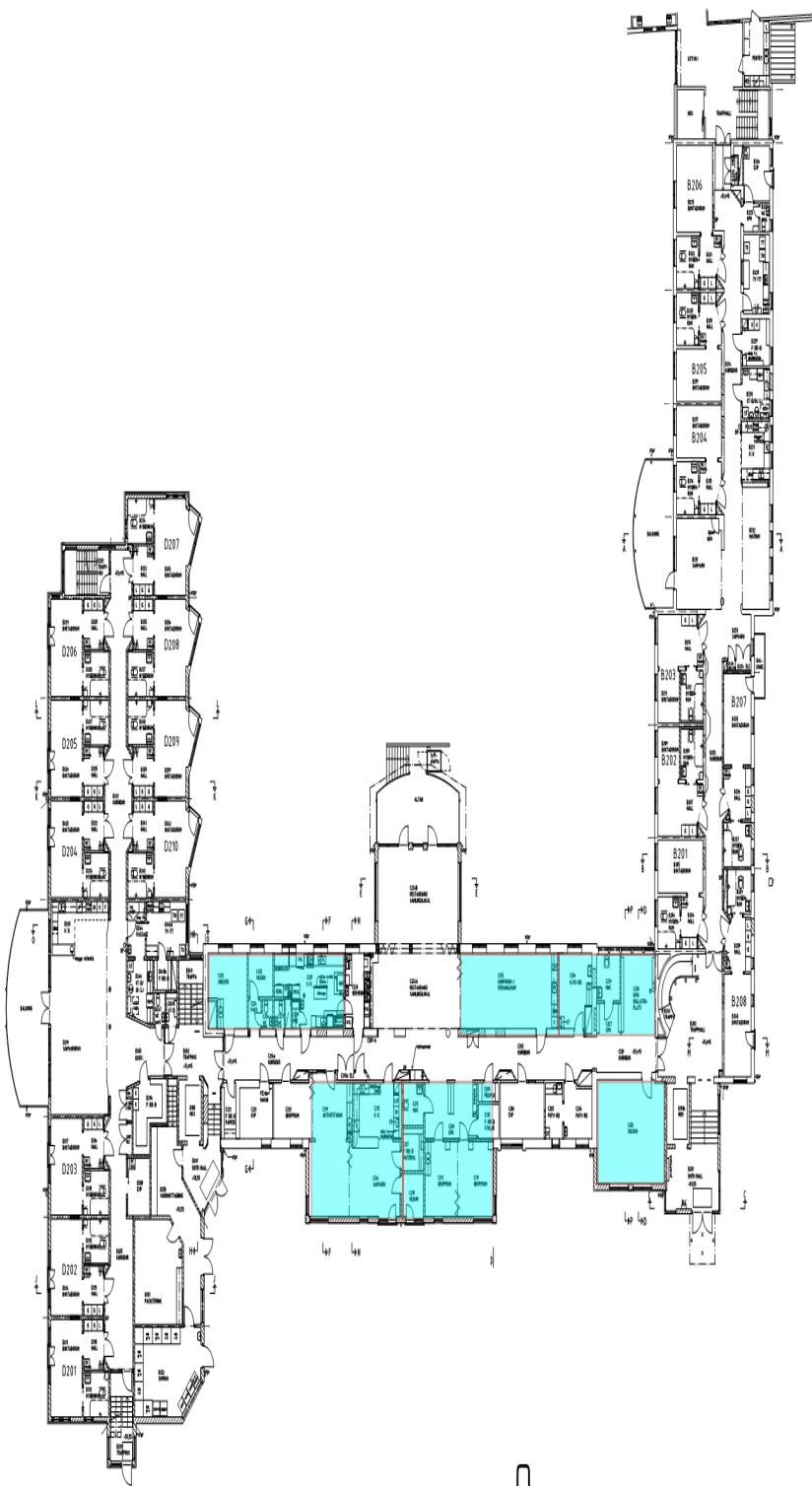

REV 2007-03-05

REV	ART	INOMRUM	AVSER	DATUM	SKR
RELATIONSHANDLING					
SOLÄNGEN					
KV T?RMAN 1, V?NERSBORGS KOMMUN					
OBJEKTNR 2501					
 Arkitektfirman Fredriksson, Kjell, Hedin, Jon, Skoppedal Arkitektfirman AB, Högsgatan 2, 401 30 Trollhättan Tel. 031-432000 Fax: 031-432000 info@arkitekttriangeln.se					
Projektnr	Utsändningsnr	Utsändningsdatum	Utsändningsplats		
501 05 01	0 SKOOG	JAN SKEPPSTEDT			
Skala	Mått				
2007-01-18	Mått				
TILLBYGGNAD / ?NDRING					
NYTT UTSEENDE					
PLAN 3					
GD	SKALA	INOMRUM	AVSER		REV.
Arkitekt	1:200	A1	A-4.0.1-113		

Signature reference: ee99460d-0590-4f9f-8d54-a05dab8aaecb

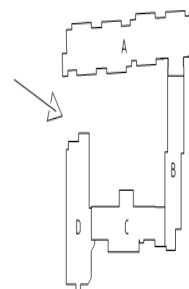
Solängen plan 2

LENN LARSSON
S. 1989 4:1-11

0

REV 2007-04-17

REV	ART	INOMRUM AVSEER	DATUM	SKR
RELATIONSHANDLING				
SOLÄNGEN				
KV T?RMAN 1, V?NERSBORGS KOMMUN				
OBJEKTNR 2501				
 ARKITEKT TRIANGELN <small>Arkitektbyrå i Katarina Fredriksson, Kjell Hedin, Jon Stepphoff Arkitektfirman AB, Högsgatan 1, 141 38 Traneåström Tel: 070-432081 Fax: 070-432080 info@arkitekttriangeln.se</small>				
Innehåll		Utskriftsdatum		Utskriftsplat
501 05 01		O SKOOG		JAN SVEPPSTEDT
Skala		Mått		
2007-01-18		Höjning		
TILLBYGGNAD / ?NDRING				
NYTT UTSEENDE				
PLAN 2				
OO	SKALA	INOMRUM	REV	ART
Arkitekt	1:200	A-4.0.1-112		

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: DAN NYBERG

Date: 2025-01-29 15:01:42

BankID refno: 0194b25d-f422-7947-9123-ccb57e03f85f

Socialnämndens ordförande : Dan Nyberg

From: Gunnar Johansson
Sent: 2025-01-07 09:12:35
To: Kommunstyrelseförvaltningen, Vänersborgs kommun
Subject: Komplettering av ärende "Byggnation av särskilt boende i kv. Kalkonen"
Attachments: AB Vänersborgsbostäder styrelseprotokoll 2024-12-17.pdf

Hej! Jag kompletterar ovanstående ärende med styrelseprotokoll från styrelsemöte den 2024-12-17 i AB Vänersborgsbostäder där frågan om byggnation behandlades under §68.

Med vänliga hälsningar

Gunnar Johansson

VD

AB Vänersborgsbostäder, 462 85 Vänersborg
Besöksadress: Torpavägen 1
Telefon: 0521-260 265
Mobil: 070-6614359
www.vanersborgsbostader.se

Protokoll från styrelsens sammanträde i AB Vänersborgsbostäder
den 17 december 2024.

§ 60-72

Plats: Hunneberg, Kungajaktsmuséet

Tid: Tisdagen den 17 december kl 10.00 – 12.00

Beslutande: Håkan Falck
Dan Åberg
Christin Slättmyr
Anders Strand
Britt-Marie Karlsson

Övriga: Jacob Kjörk
Ann-Helen Selander
Johan Aghem
Peter Chongthep Stalfors, representant Fastighets
Gunnar Johansson, VD
Staffan Hummerhielm, ekonomichef

§ 60 Val av justeringsman

Till att jämte mötesordföranden Håkan Falck justera protokollet utsågs Britt-Marie Karlsson.

§ 61 Godkännande av dagordningen

Styrelsen beslutade att godkänna dagordningen.

§ 62 Föregående protokoll

Protokollet från föregående sammanträde 5/2024 gicks igenom. Det bestämdes att genomgången av styrelsens internkontroll skjuts upp till nästa möte. Protokollet lades därefter till handlingarna.

§ 63 VD-information

VD lämnade en lägesrapport för bolaget innefattande bl a:

- Presidiet har på delegation av styrelsen beslutat att anställa Johan Siggelkow som ny ekonomichef. Johan börjar den 4 februari 2025.
- Kvarteret Penséen: Byggnadsnämnden har beslutat att begära planeringsbesked hos Länsstyrelsen med syfte att pröva möjligheten att i pågående detaljplan inte skydda byggnaderna på Kyrkogatan 8 och 10 A, "TELA-huset", mot rivning utan istället möjliggöra nybyggnation av trygghetsboende.
- Penséen 14: Vänersborgsbostäder köper fastigheten av kommunen med tillträde den 31 december 2024. Köpeskilling 15 750 000 kr.

- Kalkonen: Justerad beslutsgång vilket gör att det behövs ett styrelsebeslut i bolaget. Se vidare § 68. Det noteras också att Vänersborgsbostäder och socialförvaltningen tillsammans ska undersöka möjligheten att tillföra fler platser i befintliga boenden.
- Bostad först: Socialförvaltningen tar tillsammans med Vänersborgsbostäder fram en beskrivning om hur detta ska fungera. Vi kommer även tillföra vräkningsförebyggande arbete i hanteringen. Vår bedömning är att vi kommer att lösa detta på ett bra sätt.
- Ekorren: Fastigheten är ute till försäljning via mäklare men det går trögt hittills.
- Hyresförhandling: Årets förhandling är klar och ger en genomsnittlig höjning på 4,9 %.

§ 64 Uthyrningsläget

Statistik över vakanser per 2024-11-15 redovisades och kommenterades av VD.

Vakansproblemen ökar över hela landet, Vänersborg är än så länge relativt lindrigt drabbat. Befintliga kampanjer kommer att förlängas och ytterligare någon punktinsats kommer att göras.

Till nästa möte önskas en nulägesbeskrivning av den lokala bostadsmarknaden för att få en överblick över totala antalet lediga bostäder oavsett upplåtelseform, samt pågående och planerade nybyggnadsprojekt.

§ 65 Underhåll och investeringar

Underhåll och investeringar per 2024-12-10 presenterades och kommenterades av ekonomichefen.

§ 66 Månadsrapport

Månadsrapport 2024-11 med uppdaterad prognos över årets resultat presenterades och kommenterades av ekonomichefen.

§ 67 Finansrapport

Någon ny finansrapport fanns ej att föredra på mötet varför punkten utgick.

§ 68 Beslut gällande byggnation av särskilt boende i kvarteret Kalkonen.

VD föredrog ärendet och lämnade förslag till skrivelse till kommunstyrelsen.

Styrelsen i AB Vänersborgsbostäder ställer sig positiva till att genomföra projektet och ger VD i uppdrag att hos kommunfullmäktige begära att:

- Kommunfullmäktige ställer sig positiva till byggnationen och investeringen
- Bolaget kan påbörja projekteringen
- Den kommunala borgensramen utökas ej. Av nuvarande ram på 2 004 mkr återstår 170 mkr som ej utnyttjats.

§ 69 Beslut om budget för 2025

Ekonomichefen redovisade förslag på resultatbudget och underhållsbudget för 2025. Styrelsen beslutade att anta förelagd budget med ett resultat före skatt på 10 491 tkr och en underhållskostnad inklusive vård & omsorg på 42 335 tkr.

Styrelsen är medveten om att det budgeterade resultatet inte lever upp till ägardirektivets krav på avkastning. Styrelsen anser att kraftigt reducera underhållsbudgeten för att klara avkastningskravet skulle kunna skada bolagets goda varumärke med välskötta fastigheter.

Styrelsen har via sitt presidium och VD under hösten uppvaktat kommunledningen med förslag på ett bättre anpassat ägardirektiv som till sin konstruktion inte äventyrar underhållet i fastighetsbeståndet. Styrelsen för AB Vänersborgsbostäder beslutar ansöka om anstånd hos ägaren Vänersborgs kommun att under åren 2025 och 2026 få avvika från avkastningskravet på 4 % av eget kapital. Under den tiden kan ett nytt avkastningskrav i ett nytt ägardirektiv tas fram som inte riskerar att underhållet i bolagets fastigheter blir eftersatt.

§70 Beslut gällande låneram och uppdrag att omsätta och ta upp nya lån

Bolagets likviditetsbudget för 2025 föredrogs av ekonomichefen. Styrelsen beslutade i enlighet med denna att under 2025 ta upp nya lån på maximalt 20 miljoner kronor. Den av styrelsen beslutade låneramen uppgår oförändrat till maximalt 1 939 miljoner kronor.

Styrelsen uppdrar till bolagets avgående ekonomichef Staffan Hummerhielm samt tillträdande ekonomichef Johan Siggelkow, med Gunnar Johansson som ersättare att under 2025, för företagets räkning omsätta lån, dvs. låna upp belopp motsvarande beloppet på de lån som förfaller till betalning under nämnda period samt att förhandla och göra avslut avseende nyupptagande av lån inom ramen för ovanstående lånebeslut.

§ 71 Övriga frågor

- Inga övriga frågor

§ 72 Möteskalender 2025

28 januari
19 mars
21 maj
3-4 september, styrelsens visionsdagar
22 oktober
17 december inklusive lunch
Tid och plats framgår i respektive kallelse.

Slutligen antecknades att samtliga beslut fattats enhälligt.

Vid protokollet
Staffan Hummerhielm

Justeras
Håkan Falck

Britt-Marie Karlsson

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: Staffan Erik Alexander Hummerhielm
Date: 2024-12-19 15:15:05
BankID refno: 0193df45-85df-75c6-8cf1-62e7cb426774

Sekreterare: Staffan Hummerhielm

Signed by: Lars Håkan Falck
Date: 2024-12-19 14:18:57
BankID refno: 0193df12-16ec-75a1-adda-f51213a93271

Ordförande: Håkan Falck

Signed by: Britt-Marie Margareta Karlsson
Date: 2024-12-19 16:56:07
BankID refno: 0193dfa1-c7f0-7831-8b00-6aeab4f25d83

Justeringsman: Britt-Marie Karlsson

2024-12-17

Dnr: KS 2024/658

Handläggare

Anna Högmark

anna.hogmark@vanersborg.se

0521-72 25 27

Återremiss av "Nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027: lokalplanering och förslag om blockhyresavtal"

Beslut

Kommunstyrelsen återremitterar ärendet till socialnämnden för komplettering med hur många boendeplatser som skulle kunna tillskapas genom förtätning i befintliga förhyrda lokaler.

Sammanfattning

2024-10-31 § 143 beslutar socialnämnden bland annat föreslå kommunstyrelsen att ställa sig bakom den lokalplanering AB Vänernsbostäder genomfört så att projektering kan inledas samt föreslå kommunfullmäktige att ställa sig bakom det utökade blockhyresavtalet och uppdra åt ordförande för socialnämnden att underteckna.

Kommunstyrelsen har önskemål om att underlagen kompletteras med en analys och bedömning av hur många boendeplatser som skulle kunna tillföras genom förtätning och ombyggnation av befintliga särskilda boenden. Ärendet har beretts utifrån ett dialogmöte mellan kommunstyrelsens presidium och socialnämndens presidium 2024-12-16.

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för kommunstyrelsen, antagen den 2 juni 2021 § 127 och reviderad 2024-10-09 § 163, punkten 2.10 - Remiss och återremiss av ärenden som ska beslutas i kommunstyrelsen eller som ska beredas för beslut i kommunfullmäktige.

Underlag

Sammanträdesprotokoll socialnämnden 2024-10-31 § 143

Tjänsteskrivelse "Nytt särskilt boende 2027: Lokalplanering och förslag om blockhyresavtal" daterad 2024-10-22 med bilagor.

Benny Augustsson

Kommunstyrelsens ordförande

Sändlista för beslut

Socialnämnden

Postadress:

Vänerns kommun
462 85 Vänerns borg

Besöksadress:

Sundsgatan 29
Vänerns borg

Telefon:

0521-72 10 00

Webbplats:

www.vanersborg.se

E-post:

kommun@vanersborg.se

Vänerns kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Benny Augustsson

2024-12-13

Dnr: SOC 2024/95

Handläggare

Maria Möller

maria.moller@vanersborg.se

0521-72 13 62

Komplettering av lokalplanering gällande Nytt särskilt boende kv. Kalkonen

Beslut

Socialnämnden översänder kompletterande handling avseende lokalplanering nytt särskilt boende kv. Kalkonen till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Socialnämnden tog 2024-05-23 § 73 beslut att godkänna förstudie Äldreboende 2027, samt överlämnar ärendet till AB Vänerns bostäder för lokalplanering. Beslut togs sedan av socialnämnden tog 2024-10-31, § 143, att föreslå Kommunstyrelsen att ställa sig bakom den lokalplanering AB Vänerns bostäder genomfört så att projektering kan inledas avseende nytt särskilt boende år 2027, kv. Kalkonen.

Kommunstyrelseförvaltningen har under sin handläggning av ärendet efterfrågat komplettering. Komplettering har sammanställts av AB Vänerns bostäder tillsammans med verksamhetschef särskilda boenden och utvecklingsledare.

Regelverk

Socialnämnden, punkten 1.1.1 - Brådskande ärenden

Bilaga

- Lokalplanering nytt SÄBO kv. Kalkonen

Dan Nyberg

Ordförande socialnämnden

Sändlista för beslut

Kommunstyrelsen

Handläggare

Jarmo Lahtinen, utvecklingsledare
jarmo.lahtinen@vanersborg.se

Lokalplanering- Nytt särskilt boende kv. Kalkonen

Utredare

Jarmo Lahtinen, utvecklingsledare kvalitet och utveckling

Gunnar Johansson, VD Ab Vänersborgsbostäder

Maria Sundvall Möller, verksamhetschef vård och omsorg

Omslagets framsida: Björkens äldreboende

Bild/Foto: Jarmo Lahtinen

Sammanfattning av rapporten

Rapporten visar på behovet av ett nytt äldreboende, med målet att skapa en hållbar byggnation med hänsyn till miljöaspekter. Byggnationen kommer att tillgodose behovet hos brukare av en trivsam, trygg och säker boendemiljö. Boendet kommer att ge brukarna möjlighet för utevistelse i stor utsträckning i och med den planerade innerträdgården. För personalen innebär utformningen av äldreboendet att hänsyn tas till deras arbetsflöden och själva arbetet i lokalerna. Fokus kommer att ligga på att skapa en arbetsmiljö som ger personalen möjlighet att ha översikt på brukarna, ge dem möjlighet att till gemenskap i lokalerna men också möjliggöra paus och vila i de tilltänkta utrymmena för det. Stor hänsyn kommer tas till materialval både i byggnation och invändigt i huset. Fokus på delar som bergvärme, solcellsenergi, belysning, ventilation och ljudmiljö ligger också i byggprojektets fokus.

Socialförvaltningen vill i och med byggnationen av detta äldreboende skapa en trivsam, trygg och säker byggnad för både brukarna och personalen.

Innehållsförteckning

1	UPPDRAG	5
1.1	UPPDRAGSBESKRIVNING	5
1.2	MÅL OCH SYFTE	5
1.3	BERÖRDA PARTER/AKTÖRER	5
1.4	AVGRÄNSNING	5
1.5	UNDERLAG	5
1.6	METOD	5
2	RESULTAT OCH SLUTSATSER	5
3	UTREDNING	6
3.1	LOKALPROGRAM	6
3.1.1	<i>Verksamhetsbeskrivning</i>	6
3.1.2	<i>Lokalfunktioner</i>	7
3.1.3	<i>Eventuella underhållsåtgärder</i>	8
3.2	PRINCIPLAYOUT OCH GESTALTNING	8
3.3	MILJÖASPEKTER	8
3.4	TIDPLAN	8
3.5	FLEXIBILITET OCH NYTTA	8
3.5.1	<i>Flexibilitet</i>	8
3.5.2	<i>Nytta</i>	9
3.6	EKONOMI	9
3.6.1	<i>Investering</i>	9
3.6.2	<i>Verksamhetens driftskostnader</i>	9
4	BILAGOR	9

1 Uppdrag

1.1 Uppdragsbeskrivning

Projektet syftar till att planera och utveckla en nybyggnation av ett permanentboende med 40 platser för äldre personer i behov av vård och omsorg. Projektet omfattar en lokalplanering för ett byggprojekt på en befintlig tomt (Kalkonen) som möjliggör byggnation av ett boende på ett plan. Byggnaden ska innehålla 4 till 6 avdelningar med plats för mellan 8-12 brukare per avdelning, samt innehålla gemensamma funktioner såsom matsal, personalutrymmen, kontor, konferensrum och förråd. Projektet inkluderar också installation av bergvärme som en del av miljöanpassningen.

1.2 Mål och syfte

Målet med denna lokalplanering är att skapa en effektiv, miljöanpassad och ändamålsenlig byggnad för ett äldreboende med cirka 40 platser. Syftet är att uppfylla de krav som ställs på både fysiska och funktionella aspekter för att stödja en hög kvalitet på vård och omsorg. Lokalerna ska vara flexibla och anpassningsbara för framtida behov. Byggnationen ska genomföras inom givna tidsramar och inom befintlig fastslagen budget.

1.3 Berörda parter/aktörer

De berörda parterna inkluderar AB Vänersborgsbostäder, socialförvaltningen och byggentreprenören. Projektet kommer att genomföras i ett så kallat partnersamarbete, vilket innebär att man gemensamt fastställer en överenskommelse kring byggprojektet, och tillsammans tar ett gemensamt ansvar för helheten kring byggnationen, inklusive utformning, kostnader och slutprodukt.

1.4 Avgränsning

Utredningen omfattar planeringen av äldreboendet med tillhörande lokaler, inklusive den nödvändiga infrastrukturen för boendet. Eventuell byggnation/ åtgärdande av externa vägar ingår också i projektet, inklusive gång- och cykelvägar. Detta för att uppfylla tillgänglighet och transportkrav

1.5 Underlag

Underlaget består av tidigare genomförd förstudie som fastslagit behovet av ett äldreboende, samt tidigare beslut om att starta lokalplaneringen. Ytterligare underlag kan komma att inkludera tekniska utredningar om markförhållanden och miljökrav, samt översiktsplaner.

1.6 Metod

Arbetet har genomförts genom dialogmöten med ansvariga inom äldreomsorgen, med Ab Vänersborgsbostäder, genom erfarenhetsutbyte efter tidigare genomförda byggnationer, studiebesök på liknande äldreboenden samt allmän utförd omvärldsbevakning.

2 Resultat och slutsatser

Utredningen visar att ett äldreboende på cirka 40 platser kan byggas på den aktuella tomten med en yta på ett plan. Verksamheten beräknas delas upp i mellan 4 till 6 avdelningar med 8-12 brukare per avdelning. Bergvärme föreslås som primär energikälla, då det är en förhållandevis kostnadseffektiv och hållbar lösning för uppvärmning.

Lokalerna kommer att tillgodose alla nödvändiga funktioner för vård och omsorg, med god tillgång till ljus och ljuddämpande material för att skapa en lugn och trygg miljö. Boendet kommer primärt att utformas med hänseende till brukare som har en kognitiv svikt, vilket

innebär att man behöver ta hänsyn till lokalernas utformning med fokus på; trygghet och säkerhet, ljud, ljus och belysning, orienterbarhet, färgsättning och design samt utformning av sociala och terapeutiska utrymmen. För personalen är det viktigt att arbetsytorna är lättöverskådliga, eftersom det underlättar kommunikation och samverkan mellan både brukare och personal. Det ska även finnas avskilda platser för paus och vila för personalen.

3 Utredning

3.1 Lokalprogram

3.1.1 Verksamhetsbeskrivning

Den nationella värdegrunden syftar till att äldre ska kunna leva utifrån sin identitet och personlighet. För den ena delen av värdegrunden, ett värdigt liv, blir praktiska förutsättningar viktiga för att främja integritet, självbestämmande och delaktighet samt erbjuda kvalitativa insatser, ge ett gott bemötande till både äldre och anhöriga och ge skydd för olyckor och obehag. Den andra delen i den nationella värdegrunden – känna välbefinnande ställer krav på att lokalernas utformning och miljö ska vara anpassade så långt det går för att kunna skapa en lugn och harmonisk miljö både inne och ute.

Det planerade äldreboendet kommer att utgå ifrån en personcentrerad miljö, vilket stävar efter att bibehålla någons personlighet, stödja resurser och värna integritet trots sviktande funktioner.

Äldreboendet ska inrymma cirka 40 platser för äldre i behov av vård och omsorg. De olika avdelningarna kommer att innehålla både enskilda boenderum och gemensamma ytor, utrymmen kopplade till personalen, samt för sociala aktiviteter. Boendet ska främja trygghet och självständighet, erbjuda en hög livskvalitet för de boende, genom att exempelvis erbjuda goda möjligheter för utevistelse. Utredningen visar att ett äldreboende på cirka 40 platser kan byggas på den aktuella tomten med en yta på ett plan. Verksamheten beräknas delas upp i mellan 4 till 6 avdelningar med 8-12 brukare per avdelning. Bergvärme föreslås som primär energikälla, då det är en förhållandevis kostnadseffektiv och hållbar lösning för uppvärmning. Lokalerna kommer att tillgodose alla nödvändiga funktioner för vård och omsorg, med god tillgång till ljus och ljuddämpande material för att skapa en lugn och trygg miljö.

Boendet kommer primärt att utformas med hänseende till brukare som har en kognitiv svikt, vilket innebär att man behöver ta hänsyn till lokalernas utformning med fokus på; trygghet och säkerhet, ljud, ljus och belysning, orienterbarhet, färgsättning och design samt utformning av sociala och terapeutiska utrymmen.

För personalen är det viktigt att arbetsytorna är lättöverskådliga, eftersom det underlättar kommunikation och samarbete mellan personalen. Det ska finnas avskilda platser för vila och paus för personal, men också arbetsytor där personalen kan arbeta nära de boende.

3.1.2 Lokalfunktioner

Det egna boendet är kanske den viktigaste platsen för den äldres upplevelse av trygghet och välbefinnande. Här ska finnas möjlighet för egen inredning och att skapa en hemkänsla. Det bör förberedas för ny teknik och vara flexibelt utformat för att kunna anpassas till varje boende och dennes behov. Beskrivningen nedan är grundläggande krav som verksamheten ställer på utformningen för att uppnå sitt syfte. Det tillkommer naturligt flertalet tekniska aspekter och annan planering på detaljnivå vid projektering av boendet. Vid sådant beslutsfattande ska dessa krav finnas som stöd.

- **Boendeavdelningar:** 4 till 6 avdelningar med 8-12 platser per avdelning, där varje boendeenhet ska ha gemensamma ytor för måltider och aktivitet/ rekreation. Avdelningarnas utformning behöver vara enkel, med korta överblickbara korridorer, så att brukaren lätt kan orientera sig.
- **Boenderum:** Boenderummet ska vara anpassat för äldre individer och boendedörren ska vara utrustad med så kallat hotellås. Varje rum ska ha en yta på ca 35 m² med tillhörande kökspentry med kokplatta, timer, kylskåp, diskho och förvaring. Plats för egen inredning för att skapa en hemkänsla. Framdragen el i samma utrymme. Rummet ska vara utrustat med personlyftanordning i taket, samt vara förberett för digitalt trygghetslarm med tillhörande funktioner. Tillhörande hygienutrymme ska anpassas för att underlätta brukarens självständighet. Det ska finnas tillräckligt med plats så att två personal kan hjälpa brukaren samtidigt i hygienutrymmet. Plats för tvätt/ torktumlare. Fönstren i boenderummet ska vara nedsänkta, vilket gör att man kan se ut även om man ligger i sängen. I övrigt ska rummet även ha utrymme för klädförvaring och klädhängare/ liknande. Rummet utrustas med säng och sängbord som grund, där sängen ska kunna placeras mot vägg eller ställas rakt ut. Det ska vara förberett för TV, trådlöst Internet och även vara förberett för modern teknik. Medicinskåp på varje rum med digitalt lås.
- **Personalutrymmen:** Dessa utrymmen ska innehålla omklädningsrum inklusive duschutrymmen, eventuellt vilorum, samtalsrum och personalmötesrum. Utrymmena ska ge möjlighet att koppla av, vara bekväma och funktionella för att stödja personalens arbetsmiljö. Administrationsdelen, som eventuellt kommer att placeras något avskilt, för enhetschef, undersköterskor och sjuksköterskor. Sedvanligt utrymme för mediciner, förråd. Utgångspunkten är att allt detta ska kunna rymmas på ett våningsplan.
- **Gemensamma utrymmen:** Avdelningskök, allrum/ matsal – gärna med ”fejkkamin”, TV-rum, sköljrum, tvättstuga, kylrum, sopherteringsutrymme, hjälpmedelsförråd och (teknikrum/ elcentral). På enheten ska det även finnas hygienutrymme/ toaletter för besökare. Det ska finnas tillräckligt med plats för parkering av bilar och cyklar för både personal och besökare. Eventuellt kommer hår- och fotvård att inrymmas på boendet. Eventuellt ett solrum som ger möjlighet till både rekreation och värme.
- **Utomhusytor:** Trädgård med möjlighet att sitta både i sol och skugga, med gångbanor för rekreation och promenader. Enbart giftfria/ ätbara växter och bär. Gärna vattenspiel/ damm. Viktigt att placering av brunnar och gångplattor minimerar risk för fall. Gott om ljuspunkter. Eventuellt uterum/ orangeri/ förråd. Utomhusgym? Flaggstång. Fokus på trivsamt och tillgänglighet.

Övrigt: automatiskt brandlarm, boendesprinklersystem i nödvändiga delar av byggnaden. Trådlöst nätverk/ IT-struktur som är framtidsanpassad. Anpassningsbar belysningslösning. Nödvatten/ reservkraft väl markerat och förberett för. Solenergisystem. Golvvärme/ kyla som en del av bergvärmesystemet som i tidigare äldreboenden. Möbler och inredning i gemensamma utrymmen kommer att anpassas för både brukare och personal gällande funktionalitet, utformning och utseende.

3.1.2.0 Rumsförteckning

Detta avsnitt kan inte visas i nuläget, då projektering av byggnationen inte har startat.

3.1.2.1 Kravspecifikation

Se tidigare avsnitt, lokalfunktioner

3.1.3 Eventuella underhållsåtgärder

Ej tillämpligt, då det handlar om en nybyggnation.

3.2 Principlayout och gestaltning

Bilagor – olika planritningar (4 stycken) över Nordkroksvägen 6 i Vargön.

3.3 Miljöaspekter

Projektet inkluderar förslagsvis installation av bergvärme för att säkerställa en energieffektiv uppvärmning. Installation av solcellsenergi möjliggör energieffektiv drift av bland annat bergvärmepumparna på enheten. Byggnaden kommer att miljöcertifieras och använda hållbara byggmaterial för att minimera miljöpåverkan. Byggmaterial: betong som huvudkomponent, samt med trädetaljer.

3.4 Tidplan

Projektet beräknas starta med detaljprojektering under 2:a kvartalet 2025, och byggnation planeras att påbörjas under kvartal 1 år 2026. Slutleverans är beräknad till kvartal 2 år 2028.

3.5 Flexibilitet och nytta

3.5.1 Flexibilitet

Lokalerna kommer att innehålla sedvanliga utrymmen för att kunna driva ett äldreboende med god kvalitet. I grunden byggs boendet med utgångspunkt för brukare med kognitiv svikt. Det innebär i sig att boendet ska erbjuda en trygg, bekant och säker miljö, vilket innebär att vem som helst, oavsett situation och diagnos kan nyttja lokalerna på ett bra sätt.

Anpassning av vissa rum så att de kan användas för flera ändamål – till exempel en matsal/ allrum som kan användas som aktivitetsrum/ mötesrum vid behov. Möblerna ska kunna flyttas enkelt vid olika behov av utrymme. Teknologi på boendet/ rummen som kan innebära till exempel så kallat Smarta-hemteknologi, såsom justerbar belysning, temperaturkontroll och säkerhetssystem. Eventuellt behöver man i projektet se över möjligheterna att förbereda för en utbyggnad genom att inkludera utrymmen som enkelt kan byggas ut eller omvandlas för att möta ökande behov – till exempel bygga på en våning eller expandera på markplan.

3.5.2 Nyttor

Lokalernas utformning kommer att vara till nytta för i första hand de brukare som bor på boendet, då de på grund av sin situation inte längre kan bo kvar i sitt egna boende. Boendet innebär att de får en ökad trygghet och säkerhet i sin vardag, med en förbättrad livskvalitet som en trolig effekt. En tydlig orientering, anpassningar av säkerheten med halkfria golv, bra belysning och handrücken som exempel bidrar till att minska risken för fallolyckor.

Genom att skapa en hemlik miljö med personliga inslag och bekanta föremål kan de boende känna sig mer hemma och trygga. Innerträdgården och uteplatser ger de boende möjlighet att njuta av frisk luft och natur, vilket kan förbättra deras mentala och fysiska hälsa. De gemensamma utrymmena; allrum/ matsalar främjar social interaktion och gemenskap bland de boende, vilket kan minska känslor av ensamhet och isolering.

En genomtänkt planering gällande personalens arbetsflöden i byggnaden kan förbättra effektivitet och upplevelse av en bra arbetsmiljö för personalen. Tillgängligheten och utformningen av boenderummen med tillhörande hygienutrymme skapar en miljö som tar hänsyn till de fysiska delarna för personalen, och ger möjlighet att ge en effektiv och anpassad omsorg.

Överlag kan sägas att genom att noggrant planera och utforma lokalerna på boendet så vill vi skapa en miljö som är trygg, trivsamt och anpassad både för våra brukare och personalen.

3.6 Ekonomi

3.6.1 Investering

Den totala investeringen för byggnationen av äldreboendet beräknas till cirka 150 miljoner kronor.

3.6.2 Verksamhetens driftskostnader

Driftskostnader för byggnaden förväntas vara förhållandevis rimliga, med fokus på energieffektivisering och långsiktig hållbarhet. De totala årliga driftskostnaderna för boendet beräknas till cirka 9,6 miljoner kronor. Denna summa inkluderar inte den kostnad för personalen som socialförvaltningen tillhandahåller.

4 Bilagor

Bilaga 1 – planritning, översikt av Nordkroksvägen 6 – (benämnd Lunddala på samtliga ritningar)

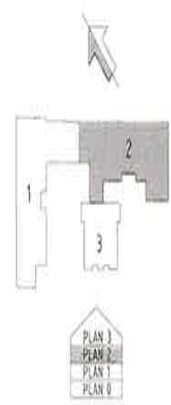
Bilaga 2 - planritning, avdelning D plan 2, Nordkroksvägen 6

Bilaga 3 – planritning, plan 1 inklusive Hus 2, Nordkroksvägen 6

Bilaga 4 – principbeskrivning av boenderum och hygienrum, Nordkroksvägen 6

FÖRKLARINGAR

SE RITN. A-40-1-000

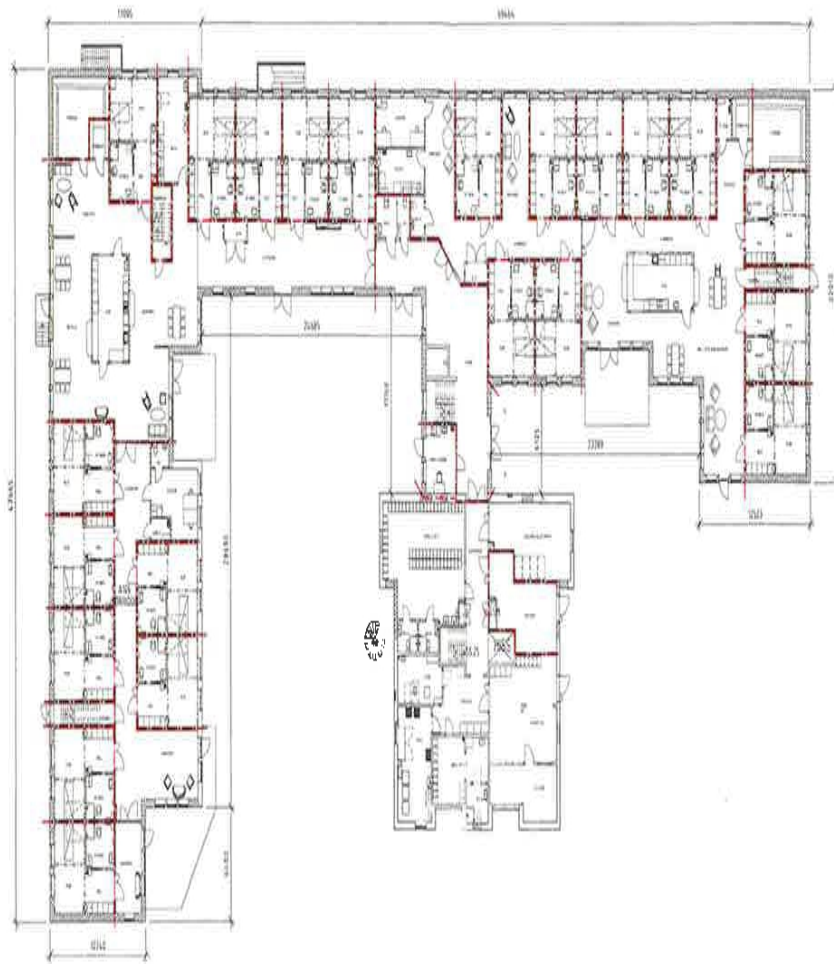

BYGGLOVSHANDLING		
LUNDALÅ NYA ÄLDREBOENDE		
METALLURGEN 6, VARON		
		
A. F&O LÖSEKVALER AB		
F. P. P.		
V. FÖRKLÄMNING VENTILATION		
K. KLIMAT OCH VÄRME		
T. INRE KLIMAT		
L. BYGG		
PROJEKTANT	BYGGHÄRLEDADE	BYGGHÄRLEDADE
10782	MS	MS
202105.03	M. Simonsson	
HUS 1 PLAN 2		
BYGG	LÖSN	BYGG
A1-1:100	A-40-1.2-2060	

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

FÖRKLARINGAR

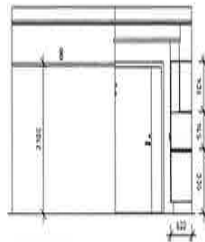
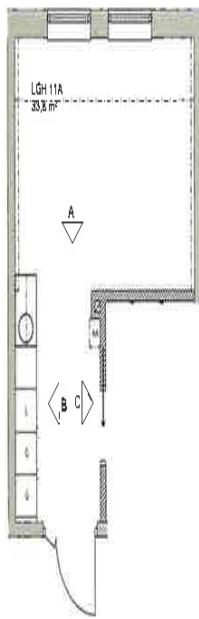
SE RITN A-40-1-100

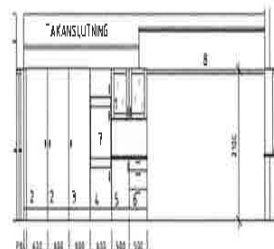
BYGGLOVSHANDLING			
LUNDALA NYA ÅLÖREBOENDE			
METALLURGEN 6, VÄRGIN			
 MVB Hitta vreden VÄRNSBOGGS BOSTÄDER			
A	ÄR	LOUVERKÄN	NO
E	PL		
V	V	FRÄNKING	VENTILATION
P	P	PLÅNAC	SYSTEM AD
E	E	TR	EL TRÅD
L	L	AVR	
PROJEKT	REVISORER	SKISS	
02782	MS	MS	
20210503	M Simonsson		
PLAN 1, ÖVERSIKT			
RISS	RISS		
A1-1200	A-40-1-100		

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

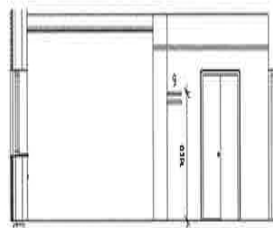
PRINCIP BOENDERUM

ELEVATION A

ELEVATION A

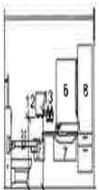
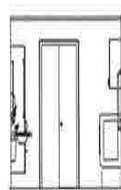
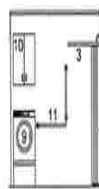
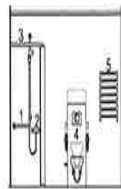
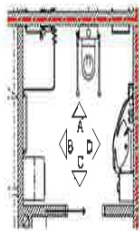

ELEVATION A

FÖRKLARINGAR

1. VÄGGSKÅP 600 mm (GLASAD)
2. GÄRDEROB
3. LINNESKÅP MED MEDICINSKÅP
4. HÖGSKÅP MED INBYGGD KYL
5. DISKBÄNKSÅP 600 mm
6. LÅDBÄNKSÅP 600 mm
7. KYLSKÅP
8. TAVELLIST
9. KAPPHYLLA

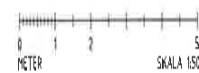
PRINCIP HYGIEN

FÖRKLARINGAR

1. STÖDHANDTAG (BANO)
2. DUSCH (BANO)
3. DUSCHDRAPERISTÄNG (MVB)
4. TOALETSTOL (BANO)
5. HANNDUKSTORK (MVB)
6. SPEGEL (BANO)
7. TVÄTTSTÄLL (BANO)
8. HÖGSKÅP (BANO)
9. TVÄTTMASKIN + STATIV (MVB)
10. VÄGGSKÅP (MVB)
11. STÖDHANDTAG (BANO)
12. PAPPERSDISPENSER (MVB)
13. DISPENSER TVÅL OCH HANDSPRIK (MVB)
14. PAPPERSKORG (MVB)

KROKAR 3 ST ENL. SENARE BESKED
 TORKSTÄLL TYP RUCKZUCK, PLACERING ENL.
 SENARE BESKED

SKALA 1:50

BYGGHANDLING	BYGGHANDLING
LUNDALA NYA ALDREBOENDE	LUNDALA NYA ALDREBOENDE
METÅL LUGGÉN 6, VÄRGM	METÅL LUGGÉN 6, VÄRGM
MVB VB	MVB VB
<i>Alla städer</i>	VÄNERSBORGS BOSTÄDER
A. KÖP I UDDERÅLLA AB	A. KÖP I UDDERÅLLA AB
K. FE	K. FE
V. FÖRMANINGEN VÄNERSBORGS	V. FÖRMANINGEN VÄNERSBORGS
VÄRMLÄNS SYSTEM AB	VÄRMLÄNS SYSTEM AB
C. BE. OLLINGEN AB	C. BE. OLLINGEN AB
L. ÅKER	L. ÅKER
10282	MS
2022-05-13	M. Simonsson
Lagenheter pringp	Lagenheter pringp
A1:150	A-15-1-106

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b885d4

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: DAN NYBERG

Date: 2024-12-14 00:13:02

BankID refno: 0193c24b-b734-7860-b01a-da9a5e90d962

Dan Nyberg

§ 143

Nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027: lokalplanering och förslag om blockhyresavtal

SOC 2024/95

Beslut

1. Socialnämnden föreslår Kommunstyrelsen att ställa sig bakom den lokalplanering AB Vänersborgsbostäder genomfört så att projektering kan inledas.
2. Socialnämnden godkänner innehållet i överenskommelse/avtal med AB Vänersborgsbostäder samt uppdrar åt ordförande att underteckna.
3. Socialnämnden föreslår Kommunfullmäktige att ställa sig bakom det utökade blockhyresavtalet och uppdra åt ordförande för socialnämnden att underteckna.
4. Socialnämnden uppmärksammar Kommunstyrelsen på att socialnämnden kan behöva tilldelning i ram 2027 gällande ungefärlig hyreskostnad som uppstår på 9,6 mnkr.
5. Socialnämnden åtar sig att bekosta projekteringskostnaden på 10 mnkr till AB Vänersborgsbostäder om byggnation inte genomförs.

Bilagor

Bilaga 5: Lokalplanering- Hyresberäkning Kalkonen 1

Bilaga 6: Avtal/Överenskommelse med AB Vänersborgsbostäder gällande Kalkonen 1

Bilaga 7: Förslag- Blockhyresavtal Kalkonen 1

Reservationer

Henrik Josten (M), Sofia Jakobsson Blixt (M) och Robin Skenhede (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden beslutade i oktober 2023 om socialförvaltningens behovsinventering av fastigheter och lokaler. I denna framgick det behov av ett nytt äldreboende år 2027 och behovet att utöka boendebeståndet inom äldreomsorgen med 40 platser. Behovet bedöms av socialförvaltningen fortsatt kvarstå mot bakgrund av den demografiska utvecklingen samt att vi redan ser effekter av den kopplat till längre väntetid till särskilt boende för äldre. Förvaltningen utreder nu en begäran om vite från IVO gällande att en person väntat länge.

Förstudien som genomfördes efter behovsinventeringen utmynnade i att AB Vänersborgsbostäder (ABVB) hade hittat lämplig tomt för byggandet av nytt

Utdragsbestyrkande

2024-10-31

äldreboende, Kalkonen 1 (gamla Östra Skolan). Socialnämnden ställde sig bakom hyreskostnad som uppkom för tomten 2024-02-29, § 27.

Förstudien utgjorde underlag för socialnämnden att fatta beslut i frågan. Enligt riktlinje för lokalförsörjning (KS 2020-03-25, § 56) ska kommunstyrelsen, vid projekt som avser förhyrning av lokaler, godkänna lokalplaneringen innan hyresavtal får ingås.

Socialnämnden beslutade därför 2024-05-23, § 73, att utifrån att förstudien genomförts överlämna ärendet till AB Vänersborgsbostäder för lokalplanering.

Lokalplanering är nu genomförd av Vänersborgsbostäder och VD för bolaget kommer som fastighetsägare ta ärendet gällande investeringen/borgensåtagande vidare enligt rutin till styrelsen för ABVB samt Kommunfullmäktige. ABVB har utgått från utformningen av boendena Solängen och Nordkroksvägen i lokalplaneringen för kommande SÄBO.

Socialnämnden behöver lyfta lokalplaneringen till kommunstyrelsen samt ta ställning till om nämnden ställer sig bakom innehållet i bifogad överenskommelse/avtal och uppdra åt ordförande att underteckna överenskommelsen.

Vidare behöver socialnämnden ta ställning till att lyfta blockhyresavtalet inkluderat Kalkonen 1 vidare till Kommunfullmäktige med förslag att ställa sig bakom avtalet och uppdra åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet.

Socialnämnden behöver uppmärksamma Kommunstyrelsen på att socialnämnden kan behöva tilldelning i ram 2027 gällande hyreskostnad som uppstår om 9,6 mnkr. Behovet gällande den totala prognosticerade driftkostnaden på ca 35-40 miljoner har beskrivits i MRP-processen 2025-2027.

Socialnämnden behöver också ta ställning till om man åtar sig att bekosta projekteringskostnaden om 10 mnkr om byggnation inte blir av.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse
- Förslag- Avtal/Överenskommelse med AB Vänersborgsbostäder gällande Kalkonen 1
- Förslag- Blockhyresavtal Kalkonen 1
- Lokalplanering- Hyresberäkning Kalkonen 1

Socialnämndens behandling under sammanträdet

Utskickat förslag till beslut

1. Socialnämnden föreslår Kommunstyrelsen att ställa sig bakom den lokalplanering AB Vänersborgsbostäder genomfört så att projektering kan inledas.

2. Socialnämnden godkänner innehållet i överenskommelse/avtal med AB Vänersborgsbostäder samt uppdrar åt ordförande att underteckna.

Utdragsbestyrkande

2024-10-31

3. Socialnämnden föreslår Kommunfullmäktige att ställa sig bakom det utökade blockhyresavtalet och uppdra åt ordförande för socialnämnden att underteckna.
4. Socialnämnden uppmärksammar Kommunstyrelsen på att socialnämnden kan behöva tilldelning i ram 2027 gällande ungefärlig hyreskostnad som uppstår på 9,6 mnkr.
5. Socialnämnden åtar sig att bekosta projekteringskostnaden på 10 mnkr till AB Vänersborgsbostäder om byggnation inte genomförs.

Förslag till beslut på sammanträdet

Henrik Josten (M), Sofia Jakobsson Blixt (M) och Robin Skenhede (M) yrkar följande tillägg till punkt 4 i det utskickade beslutsförslaget:

Socialnämnden vill även informera Kommunstyrelsen om att den totala driftskostnaden beräknas till 35-40 milj kr.

Ordförande yrkar att punkt 4 får samma lydelse som i det utskickade beslutsförslaget, samt yrkar avslag på Josten, Blixt och Skenhedes tilläggsyrkande.

Beslutsgång

Beslutsgång punkt 1-3, 5

Ordförande konstaterar att det finns ett förslag till beslut rörande punkt 1-3, 5, det utskickade förslaget.

Ordförande frågar om nämnden beslutar enligt det utskickade förslaget avseende punkt 1-3 och 5 och finner att nämnden beslutat enligt förslaget.

Beslutsgång punkt 4

Ordförande konstaterar att det gällande punkt 4 i beslutsförslaget finns två förslag till beslut, det utskickade förslaget tillika ordförandes förslag på beslut, samt ett tilläggsyrkande från Josten, Blixt och Skenhede.

Ordförande ställer sitt förslag gällande punkt 4 mot Josten, Blixt och Skenhedes tilläggsyrkande på punkt 4, och finner att nämnden beslutat enligt ordförandes förslag på punkt 4.

Omröstning begärs.

Ordföranden föreslår följande omröstningsordning, som godkänns av socialnämnden. Den som röstar för ordförandes förslag till beslut röstar Ja, och den som röstar för Josten, Blixt och Skenhedes tilläggsyrkande röstar Nej.

Utdragsbestyrkande

2024-10-31

Omröstningsresultat

Namn	Ja	Nej	Avstår
Anette Taimory (KD)	X		
Henrik Josten (M)		X	
Jennifer Strand (SD)	X		
Sofia Jakobsson Blixt (M)		X	
Kenneth Borgmalm (S)	X		
Ida Hildingsson (V)			X
Reidar Eriksson (S)	X		
Anna Gustafsson (SD)	X		
Eva Andersen (S)	X		
Göran Svensson (MBP)			X
Daniel Tesfay (C)	X		
Robin Skenhede (M)		X	
Dan Nyberg (S)	X		

Med 8 ja-röster mot 3 nej-röster och 2 som avstod i omröstningen så konstaterar ordförande att socialnämnden beslutet i enlighet med ordförandes förslag.

Sändlista

Gunnar Johansson VD ABVB
Karin Hallberg förvaltningschef
Maria Sundvall Möller verksamhetschef
Jarmo Lahtinen utvecklingsledare
Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige

Utdragsbestyrkande

Info	Index	Ytandelstal	Lån	Area bostäder	Area lokaler	Area garage	Vägd area
Nyprod 135 mkr all inclusive	2,00%	100,00%	145 000 000	1 701	3 445		5 146
Statsbidrag ej medräknat	DOU-moms	Avskrivning	Bokfört värde	Antal bostäder	Antal lokaler	Antal garage	Tot vägd area
Ingångsvärde 10 mkr	100,00%	3,00%	145 000 000	48	1		5 146

Kalkonen nybyggnation

BUDGET 2028 Kr/kvm

Nu utgående hyror							
Bostadshyra				0			0
Lokaler med indexklausul							0
Summa nu utgående hyror		100,00%	0	0	0	0	0

Övriga förvaltningsintäkter			0	0			0
------------------------------------	--	--	----------	----------	--	--	----------

Hyresbortfall hyresrabatter			0	0			0
Hyresbortfall outhyrt				0			0
Summa hyresbortfall			0	0	0	0	0

NETTOOMSÄTTNING			0	0	0	0	0
------------------------	--	--	----------	----------	----------	----------	----------

Reparationer	2%	objektet	341 622	66			0
Fastighetsskötsel	2%	objektet	289 366	56			0
Lokal administration	2%		202 491	39			0
Värmeförbrukning	5%	objektet	488 413	95			0
Sophämtning	5%	objektet	133 608	26			0
Elförbrukning	2%	objektet	545 419	106			0
Vattenförbrukning	5%	objektet	216 742	42			0
Kabel-TV	2%	objektet	0	0			0
Försäkring, riskkostnader	2%	objektet	15 677	3			0
Övriga driftkostnader	2%	objektet	0	0			0
Hyresgästföreningen	2%	objektet	0	0		0	0
Driftkostnader	0 kr		2 233 338	434	0	0	0

Underhållskostnader, på sikt	2%	objektet	537 757	105			0
-------------------------------------	----	----------	---------	-----	--	--	---

Fastighetsskatt	0 kr	objektet	0	0			0
------------------------	------	----------	---	---	--	--	---

Avskrivningar exkl adm	3%		4 350 000	845			0
-------------------------------	----	--	-----------	-----	--	--	---

BRUTTORESULTAT			-7 121 095	-1 384	0	0	0
-----------------------	--	--	-------------------	---------------	----------	----------	----------

Central administration, inkl avskr.	2%		321 373	62			0
Försäljningskostnader				0			0
Hyresförluster				0			0
Centrala adm- och fsgkostnader			321 373	62	0	0	0

--	--	--	--	--	--	--	--

RÖRELSERESULTAT			-7 442 468	-1 446	0	0	0
------------------------	--	--	-------------------	---------------	----------	----------	----------

Ränteintäkter, ROT-bidrag				0			0
Räntebidrag	Snittrta			0			0
Räntekostnader	2,73%	Borg.avg	3 958 500	769			0
Borgensavgift		0,25%	362 500	70			0
Kapitalkostnader			4 321 000	840	0	0	0

RES. EFTER FIN. POSTER			-11 763 468	-2 286	0	0	0
-------------------------------	--	--	--------------------	---------------	----------	----------	----------

ÅRETS RESULTAT = HYRAN			-11 763 468	-2 286	0	0	0
-------------------------------	--	--	--------------------	---------------	----------	----------	----------

Bidrag 18 % 18,00% 2 117 424

HYRA EFTER BIDRAG **9 646 043**

8666 Solängen 2023	15599 Niklasberg 2022
60 523 000 kr	81 1 265 000 kr
51 443 000 kr	122 1 897 000 kr
36 310 000 kr	45 708 000 kr
76 658 000 kr	0 0 kr
21 180 000 kr	0 5 000 kr
96 835 000 kr	109 1 702 000 kr
34 292 000 kr	32 493 000 kr
0 0 kr	0 0 kr
3 24 000 kr	6 88 000 kr
0	0
0	0
377	395
95	95
57 492 000 kr	105 1 642 000 kr

2024-10-22

Dnr: SOC 2024/95

Handläggare

Karin Hallberg
karin.hallberg@vanersborg.se
0521-72 14 71

Mottagare

Socialnämnden

Nytt särskilt boende 2027: Lokalplanering och förslag om blockhyresavtal

Förslag till beslut

1. Socialnämnden föreslår Kommunstyrelsen att ställa sig bakom den lokalplanering AB Vänersborgsbostäder genomfört så att projektering kan inledas.
2. Socialnämnden godkänner innehållet i överenskommelse/avtal med AB Vänersborgsbostäder samt uppdrar åt ordförande att underteckna.
3. Socialnämnden föreslår Kommunfullmäktige att ställa sig bakom det utökade blockhyresavtalet och uppdra åt ordförande för socialnämnden att underteckna.
4. Socialnämnden uppmärksammar Kommunstyrelsen på att socialnämnden kan behöva tilldelning i ram 2027 gällande ungefärlig hyreskostnad som uppstår på 9,6 mnkr.
5. Socialnämnden åtar sig att bekosta projekteringskostnaden på 10 mnkr till AB Vänersborgsbostäder om byggnation inte genomförs.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden beslutade i oktober 2023 om socialförvaltningens behovsinventering av fastigheter och lokaler. I denna framgick det behov av ett nytt äldreboende år 2027 och behovet att utöka boendebeståndet inom äldreomsorgen med 40 platser. Behovet bedöms av socialförvaltningen fortsatt kvarstå mot bakgrund av den demografiska utvecklingen samt att vi redan ser effekter av den kopplat till längre väntetid till särskilt boende för äldre. Förvaltningen utreder nu en begäran om vite från IVO gällande att en person väntat länge.

Förstudien som genomfördes efter behovsinventeringen utmynnade i att AB Vänersborgsbostäder (ABVB) hade hittat lämplig tomt för byggandet av nytt äldreboende, Kalkonen 1 (gamla Östra Skolan). Socialnämnden ställde sig bakom hyreskostnad som uppkom för tomten 2024-02-29, § 27.

Förstudien utgjorde underlag för socialnämnden att fatta beslut i frågan. Enligt riktlinje för lokalförsörjning (KS 2020-03-25, § 56) ska kommunstyrelsen, vid projekt som avser förhyrning av lokaler, godkänna lokalplaneringen innan hyresavtal får ingås.

Socialnämnden beslutade därför 2024-05-23, § 73, att utifrån att förstudien genomförts överlämna ärendet till AB Vänersborgsbostäder för lokalplanering.

Lokalplanering är nu genomförd av Vänersborgsbostäder och VD för bolaget kommer som fastighetsägare ta ärendet gällande investeringen/borgensåtagande vidare enligt rutin till styrelsen för ABVB samt Kommunfullmäktige. ABVB har utgått från utformningen av boendena Solängen och Nordkroksvägen i lokalplaneringen för kommande SÄBO.

Socialnämnden behöver lyfta lokalplaneringen till kommunstyrelsen samt ta ställning till om nämnden ställer sig bakom innehållet i bifogad överenskommelse/avtal och uppdra åt ordförande att underteckna överenskommelsen.

Vidare behöver socialnämnden ta ställning till att lyfta blockhyresavtalet inkluderat Kalkonen 1 vidare till Kommunfullmäktige med förslag att ställa sig bakom avtalet och uppdra åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet.

Socialnämnden behöver uppmärksamma Kommunstyrelsen på att socialnämnden kan behöva tilldelning i ram 2027 gällande hyreskostnad som uppstår om 9,6 mnkr. Behovet har även beskrivits i MRP-processen 2025-2027. Behovet gällande den totala prognosticerade driftskostnaden på ca 35-40 miljoner har beskrivits i MRP-processen 2025-2027.

Socialnämnden behöver också ta ställning till om man åtar sig att bekosta projekteringskostnaden om 10 mnkr om byggnation inte blir av.

Beredning

ABVB har genomfört lokalplanering och överlämnat förslag på överenskommelse samt avtal till socialnämnden. Tjänstepersoner inom förvaltningen har i förstudien samt lokalplaneringen samarbetat med bolaget.

Underlag

- Socialnämndens beslut om förstudien 2024-05-23, § 73
- Förstudie - Äldreboende 2027

Karin Hallberg
Förvaltningschef

Bilagor

- Överenskommelse/avtal med AB Vänersborgsbostäder
- Förslag Blockhyresavtal gällande Kalkonen 1
- Lokalplanering- Hyresberäkning Kalkonen 1

Sändlista

Gunnar Johansson VD ABVB
Karin Hallberg förvaltningschef
Maria Sundvall Möller verksamhetschef
Jarmo Lahtinen utvecklingsledare
Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige

ÖVERENSKOMMELSE/AVTAL

mellan AB Vänersborgsbostäder (ABVB) och socialnämnden i Vänersborgs kommun (socialnämnden) finns hyresavtal gällande äldreboenden/SÄBO inom Vänersborgs kommun. Man har från socialförvaltningen påtalat behovet om ytterligare platser inom äldreomsorgen inom Vänersborgs tätort. Behovet är beräknat till 40 platser i slutet av 2027. För att möjliggöra byggnation har Vänersborgsbostäder förvärvat fastigheten Kalkonen 1.

Socialnämnden ger ABVB i uppdrag att bygga ett nytt äldreboende/SÄBO på Kalkonen 1 enligt följande arbetsmodell. Riktpris för projekteringen är budgeterad till ca 10 mkr. I samband med projekteringen tas ett riktpris tagits fram för byggnationen. Det totala riktpriset är initialt budgeterat till 145 mkr vilket leder till en hyresnivå om ca 9,6 mkr.

Socialnämnden förbinder sig att hyra Kalkonen till den självkostnadshyra som uppstår efter byggnationen. Preliminär hyreskalkyl baserad på budgetpriset har tagits fram och bifogas detta avtal.

I samband med att riktpriset fastställs äger socialnämnden rätt att fatta beslut om byggnationen ska fortsätta eller avbrytas.

Om socialnämnden avbryter byggnationen innan färdigställandet ska man ersätta ABVB för de faktiska kostnader som uppstått/uppstår så att bolaget hålls skadeslös. Socialnämnden förbinder sig även att aktivt bidra med personalresurser för att projektering och byggnation skall ske enligt socialförvaltningens önskemål och behov. Personen skall ha möjlighet att fatta beslut som är hyresändrande.

Överenskommelsen/avtalet gäller under förutsättning att kommunal borgen tecknas för de lån som krävs för att finansiera om och tillbyggnaden och att nödvändiga beslut fattas i kommunfullmäktige och styrelsen för ABVB. Avtalet gäller också under förutsättning att nödvändiga myndighetsbeslut bland annat bygglov erhålles.

Genom tecknandet av denna överenskommelse/avtal så förbinder sig parterna att teckna ett nytt självkostnadsavtal för Kalkonen 1. Förslag på självkostnadsavtal bifogas.

Vänersborg _____

AB Vänersborgsbostäder

Socialnämnden i Vänersborgs kommun

.....
Gunnar Johansson

.....
Dan Nyberg

Blockhyresavtal gällande Kalkonen 1

Bakgrund: Mellan AB Vänersborgsbostäder och Socialnämnden i Vänersborgs kommun har det sedan 1998 funnits ett blockhyresavtal gällande vård och omsorgsboenden. Avtalet har byggts på självkostnadsprincipen

Under 2024 har man konstaterat att ytterligare 40 platser behövs inom äldreomsorgen och beslut har därför fattats att bebygga fastigheten Kalkonen 1

Mellan AB Vänersborgsbostäder och Socialnämnden i Vänersborgs kommun har därför följande avtal träffats.

§1.

Hyresavtalet omfattar de fastigheter som finns uppräknade nedan.

Fastighetsbeteckning	Ort	Adress
Kalkonen 1	Vänersborg	Marierovägen/Rådmansgatan

§2

Socialnämnden hyr samtliga delar i ovanstående fastighet Socialnämnden äger rätt att hyra ut lägenheterna i andra hand. AB Vänersborgsbostäder administrerar detta under förutsättning att fullmakt tecknas från socialförvaltningen. I administrationen ingår även uthyrning av rum samt in- och utflyttningsbesiktning. Samtliga intäkter från uthyrningsverksamheten tillfaller socialförvaltningen ograverade

§3

Hyran uttages enligt följande:

- Fastighetens verkliga driftskostnader. Icke objektbundna kostnader för förvaltning av objekten fördelas efter m² yta mellan objekten alternativt så som socialförvaltning vill fördela det
- Fastighetens underhållskostnader
- Administration och kostnad för kontraktsskrivning med samma genomsnittskostnad som för bolaget i övrigt. .
- Fastighetsskatt eller därmed likställd avgift.
- Planenlig avskrivning.
- Fastighetens kapitalkostnader med bolagets genomsnittliga räntekostnad

Prissättningen är baserad på att AB Vänersborgsbostäder i enlighet med affärsmässiga principer kan samutnyttja de resurser som finns i bolaget.

Hyran skall erläggas i förskott med 1/12 av presenterad budget per månad.

§4

Socialförvaltningen äger rätt att medverka och samråda, i beslut om underhåll, vid reparation och ombyggnad samt i övriga frågor som kan vara av stor betydelse hyran

§5

Socialförvaltningen erhåller förslag på budget inför efterföljande år senast i november året innan. AB Vänersborgsbostäder skall senast 15 januari lämna preliminär rapport för föregående års resultat. AB Vänersborgsbostäder skall senast i april månad lämna komplett redovisning för förvaltningen av förhyrda objekt för föregående år. Över- eller underskott i förvaltningen regleras mellan parterna senast 1 månad efter redovisning. Vid eventuellt beslut om fondering av överskott skall fondering ske hos AB Vänersborgsbostäder.

§6

Vid en eventuella uppsägning av hela eller delar av avtalet för avflyttning skall frågan hanteras enligt följande om inget lämpligare alternativ står till buds:

1. AB Vänersborgsbostäder säljer fastigheten på öppna marknaden. Eventuellt underskott mellan erhållet belopp och bokfört värde ersätts av Vänersborgs kommun. Om ett underskott uppstår erbjuds kommunen alternativ 2 innan försäljning sker.
2. Vänersborgs kommun erbjuds möjligheten att köpa fastigheten till bokfört värde. AB Vänersborgsbostäder kan vara behjälplig med att hitta annan intern eller extern hyresgäst.

§7

Avtalstid: 2027-12-31 – 2047-12-31
Uppsägningstid: 36 månader före avtalstidens utgång.
Vid utebliven uppsägning förlängs avtalet med 120 månader.

§8

Om fastigheten överlåts till annan juridisk person utanför Vänersborgs kommuns koncern, så upphör detta avtal att gälla.

Vänersborg _____

AB Vänersborgsbostäder

Socialnämnden i Vänersborgs kommun

.....

.....

§ 73

Förstudie- särskilt boende (SÄBO) år 2027

SOC 2024/95

Beslut

Socialnämnden godkänner förstudie Äldreboende 2027, enligt bilaga, samt överlämnar ärendet till AB Vänersborgsbostäder för lokalplanering.

Bilaga

Bilaga 3: Förstudie - Äldreboende 2027

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden beslutade i oktober 2023 om socialförvaltningens behovsinventering av fastigheter och lokaler. I denna framgick det behov av ett nytt äldreboende år 2027 och behovet att utöka boendebeståndet inom äldreomsorgen med 40 platser.

Förstudien utmynnar i att AB Vänersborgsbostäder har hittat lämplig tomt för byggandet av nytt äldreboende, Kalkonen 1 (gamla Östra Skolan).

Förstudien ska utgöra underlag för socialnämnden att fatta beslut i frågan och ta ärendet vidare. Enligt riktlinje för lokalförsörjning (KS 2020-03-25, § 56) ska kommunstyrelsen, vid projekt som avser förhyrning av lokaler, godkänna lokalplaneringen innan hyresavtal får ingås. Socialförvaltningen föreslår därför socialnämnden att överlämna ärendet till AB Vänersborgsbostäder för lokalplanering. Lokalplaneringen kommer sedan att överlämnas till kommunstyrelsen för godkännande.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2024-05-10
- Förstudie - Äldreboende 2027

Sändlista

VD AB Vänersborgsbostäder
Verksamhetschef SÄBO
Handläggare
Ekonomer

Utdragsbestyrkande

2024-05-07

Förstudie - Äldreboende 2027

Namn/benämning förstudie Förstudie - nytt äldreboende	Datum för godkännande av förstudien 2024-05-23
Beställare (projektägare) Socialnämnden	

Sammanfattning av rapporten och bakgrund

Socialnämnden beslutade i oktober 2023 om socialförvaltningens behovsinventering av fastigheter och lokaler. I denna framgick det behov av ett nytt äldreboende år 2027 och behovet att utöka boendebeståndet inom äldreomsorgen med 40 platser. En arbetsgrupp bestående av professioner från socialförvaltningen har arbetet med denna förstudien där även VD för ABVB och verksamhetschef samhällsbyggnads deltagit. ABVB har hittat lämplig tomt för byggandet av nytt äldreboende, Kalkonen 1 (gamla Östra Skolan).

Underlag till denna beräkning av platser och behov är hämtat ur aktuell befolkningsprognos som visar att åldersgruppen 80 år och äldre fortsatt kommer att öka i antal de kommande åren. Detta påverkas bland annat av att antalet individer med demensproblematik kommer öka, samt att utvecklingen av den så kallade nära vården kommer att påverka kommunens ansvar för invånarnas vårdinsatser. Underlag har gjorts hur beläggning på korttidsverksamheter och växelvårdsplatser sett ut. I nuläget har båda dessa insatser till viss del ersatt särskilda boendeplatser (SÄBO) då det saknas platser och personer inte kan återgå till sitt ordinarie boende.

Korttidsverksamhet och växelvårdinsatser syftar till att främja kvarboende i ordinarie boende och på så sätt fördröja inflyttning till SÄBO. Målgruppen för ett nytt äldreboende är äldre över 65 år.

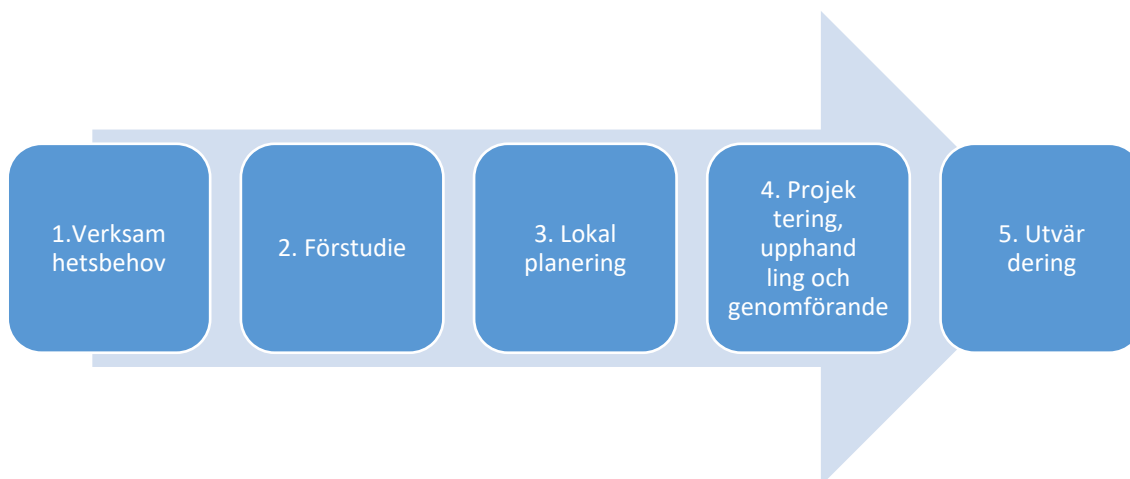
Antal nya boendeplatser påverkas av att vissa nuvarande boendeplatser behöver renoveras/avyttras. En ytterligare osäkerhet är behov av psykiatrisk boendeenhet. Utifrån dessa två aspekter hamnar vår beräkning på behov av nytillskott av äldreomsorgsplatser mellan 40 och 50.

Enligt ett av kommunens inriktningsmål som kommunfullmäktige beslutat om (KF 2023-06-21, § 105) ska det i Vänersborgs kommun finnas mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv.

1. Syfte och mål

Målet för förstudien är att ge ett beslutsunderlag till socialnämnden för att de ska kunna fatta beslut om vilket lösningsalternativ för lokalbehovet som ska väljas. Syftet är att möta socialnämndens behov av boende inom äldreomsorgen på ett hållbart och effektivt sätt i enlighet med målet för god ekonomisk hushållning.

Förstudien ska utgöra underlag för socialnämnden att fatta beslut i frågan och ta ärendet vidare till kommunstyrelsen, som efter lokalplanering genomförd av fastighetsägaren kan fatta beslut om projektering och genomförande, enligt kommunens riktlinjer för lokalförsörjning.

1.1 Avgränsning

Behovsinventeringen omfattar inte kommunens bostadsförsörjning i stort utan enbart de boenden där kommunen har ett särskilt ansvar. Utifrån socialtjänstlagen (SoL) har kommunen skyldighet att tillhandahålla bostäder till särskilda grupper och har det yttersta ansvaret för att personer som bor i kommunen får den hjälp och det stöd som de behöver.

I 5 kap. SoL regleras vilka personer socialnämnden har ett särskilt ansvar för:

- **Äldre människor:** 4 § Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund). Socialnämnden ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

1.2 Omvärldsanalys

Inför uppstarten av det arbete som arbetsgruppen gjort gällande förstudie för ett nytt äldreboende har en viss omvärldsanalys gjorts utifrån bland annat befolkningsstatistik och demografi. Det är viktigt att följa kommunens behov utifrån att antalet äldre ökar. Gruppen har behövt titta på hur fördelningen mellan kommunens olika områden ser ut idag och hur behovet av boendeplatser inom äldreomsorgen har utvecklats historiskt samt vilket behov vi ser framåt.

Under förstudien har också ett analysarbete gällande aktuell tomtmark gjorts tillsammans med ABVB och till viss del också Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Om förslaget om ett nytt boende antas kommer ytterligare omvärldsanalyser behöva göras utifrån bästa effekt gällande verksamhet, ekonomi och personalförsörjning. Analysen kan också komma att innefatta viss omorganisation inom den egna förvaltningen.

1.3 Metod

Utifrån de underlag som tagits fram har antaganden och uppskattningar gjorts av hur många boendeplatser och övriga lokaler som behövs för att täcka behoven. Lagstiftningen som säger vilket ansvar kommunen har ligger till grund för hela behovsinventeringen.

Förstudien vilar på behovsbedömningen gällande lokaler och boende 2025–2034 som beslutats om i socialnämnden 2023-10-26, § 115.

1.4 Nulägesanalys

I dagsläget har äldreomsorgen 362 boendeplatser, fördelade på 10 stycken äldreboenden, som finns utspridda i hela kommunen; i centrala Vänersborg, i Vargön, i Frändefors och i Brålanda. Ett antal boenden är inriktade mot personer med demensproblematik, och resterande boenden är inriktade mot somatisk omvårdnad. I dagsläget finns 24 korttidsplatser fördelade på två boenden på Niklasbergsområdet.

1.5 Kravanalys

Vilka generella krav som byggnader ska uppfylla regleras i plan- och bygglagen (2010:900), PBL och plan- och byggförordningen (2011:338). En byggnad ska enligt 8 kap. 1 § PBL

- vara lämplig för sitt ändamål,
- ha en god form-, färg- och materialverkan, och
- vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

För att uppfylla det krav på lämplighet för sitt ändamål som anges i 8 kap. 1 § 1 plan- och bygglagen ska en byggnad som innehåller bostäder vara utförd på ett sådant sätt att bostäderna i skäligen utsträckning har avskiljbara utrymmen för sömn och vila, samvaro, matlagning, måltider, hygien och förvaring.

2. Resultat och analys

ABVB har hittat lämplig tomt för byggandet av nytt äldreboende, Kalkonen 1 (gamla Östra Skolan).

2.1 Rekommendationer

Bygga ett äldreboende centralt ihop med ABVB. Lägenheter om ca 30 – 35 kvadrat med utslagsvask. Inga förråd. Tillgång till ett antal parkeringar och teknisk utrustning

2.2 Fortsatt arbete

Förstudien övergår efter beslut i socialnämnden till planeringsstadiet.

Moment	2025	2026	2027
Lokalplanering	X		
Projektering		X	
Genomförande/ färdigställt		X	Hösten

2.3 Budget och nyttoanalys

För att få en uppfattning om kostnad för ett nybyggt äldreboende har jämförelse gjorts med ombyggnationen av gamla boendet Lunddala till nuvarande Nordkroksvägen, som också byggdes i samarbete med ABVB. Det rymmer idag 44 boendeplatser, total yta är 4 900 kvm och kostade ca 150 mnkr att bygga.

Driftkostnad för ett boende beräknas till ca 700 - 800 tkr per plats och år beroende på storlek och antal platser. Ungefärlig driftkostnad per år för 36 platser blir ca 30 mnkr och för 48 platser ca 35 mnkr.

Socialnämnden godkände att befintligt blockhyresavtal justeras upp med årlig räntekostnad för fastigheten Kalkonen 1 uppgående till 207 tkr per år enligt nuvarande ränteläge. SOC 2024/53

Förvaltningschef

Karin Hallberg

§ 73

Översyn av Demokrati- och jämställdhetsbredningens uppdrag och arbetsformer

KS 2025/531

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att

- uppdra åt kommunstyrelsen att genomföra en översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens arbetsordning och uppdrag, inklusive konkreta förslag till förändringar och förbättringar som kan stärka och tydliggöra beredningens roll och effektivitet i kommunens demokratiarbete,
- översynen ska beakta goda exempel från andra kommuner, exempelvis Ängelholms modell för demokratiberedning, samt
- att resultatet av översynen redovisas till kommunfullmäktige senast under år 2026.

Sammanfattning av ärendet

Demokrati- och jämställdhetsberedningens presidie har inkommit med ett initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen i syfte att tydliggöra uppdraget och arbetsformerna för ett mer effektivt och ändamålsenligt arbete inom kommunens demokratiutveckling. Ärendet har remitterats till kommunstyrelsen. Kommunstyrelseförvaltningen ställer sig positiv till förslaget med hänvisning till att underlätta arbetet i rollen som stödfunktion.

Beslutsunderlag

- Beslut KSAU 2026-03-16 Översyn av Demokrati- och jämställdhetsbredningens uppdrag och arbetsformer
- Översyn av Demokrati- och jämställdhetsbredningens uppdrag och arbetsformer
- Initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen
- Beslut DEMBER 2025-11-26 Initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen
- Beslut KF 2025-12-17 Initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen

Utdragsbestyrkande

§ 53

Översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens uppdrag och arbetsformer

KS 2025/531

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att

- uppdra åt kommunstyrelsen att genomföra en översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens arbetsordning och uppdrag, inklusive konkreta förslag till förändringar och förbättringar som kan stärka och tydliggöra beredningens roll och effektivitet i kommunens demokratiarbete,
- översynen ska beakta goda exempel från andra kommuner, exempelvis Ängelholms modell för demokratiberedning, samt
- att resultatet av översynen redovisas till kommunfullmäktige senast under år 2026.

Sammanfattning av ärendet

Demokrati- och jämställdhetsberedningens presidie har inkommit med ett initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen i syfte att tydliggöra uppdraget och arbetsformerna för ett mer effektivt och ändamålsenligt arbete inom kommunens demokratiutveckling. Ärendet har remitterats till kommunstyrelsen. Kommunstyrelseförvaltningen ställer sig positiv till förslaget med hänvisning till att underlätta arbetet i rollen som stödfunktion.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-04
- Initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen
- Demokrati- och jämställdhetsberedningens beslut 2025-11-26 § 10
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-12-17 § 183

Utdragsbestyrkande

2026-02-04

Dnr: KS 2025/531

Handläggare

Erika Johansson
erika.johansson@vanersborg.se

Mottagare

Kommunfullmäktige

Översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens uppdrag och arbetsformer

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att

- uppdra åt kommunstyrelsen att genomföra en översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens arbetsordning och uppdrag, inklusive konkreta förslag till förändringar och förbättringar som kan stärka och tydliggöra beredningens roll och effektivitet i kommunens demokratiarbete,
- översynen ska beakta goda exempel från andra kommuner, exempelvis Ängelholms modell för demokratiberedning, samt
- att resultatet av översynen redovisas till kommunfullmäktige senast under år 2026.

Sammanfattning av ärendet

Demokrati- och jämställdhetsberedningens presidie har inkommit med ett initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen i syfte att tydliggöra uppdraget och arbetsformerna för ett mer effektivt och ändamålsenligt arbete inom kommunens demokratiutveckling. Ärendet har remitterats till kommunstyrelsen. Kommunstyrelseförvaltningen ställer sig positiv till förslaget med hänvisning till att underlätta arbetet i rollen som stödfunktion.

Fördjupad beskrivning av ärendet

2025-11-26, § 10 fattade Demokrati- och jämställdhetsberedningen beslut om att, genom initiativärende, föreslå kommunfullmäktige att genomföra en översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen. Kommunfullmäktige remitterade ärendet till kommunstyrelsen 2025-12-17, § 183.

Bakgrunden till initiativärendet är, enligt beredningen, bland annat att det i nuläget är otydligt vilka ärenden som ska gå via beredningen och att ett förtydligande är önskvärt. I skrivelsen till kommunfullmäktige uppger Demokrati- och jämställdhetsberedningen att syftet med en översyn av beredningens arbetsordning och uppdrag är att inför kommande mandatperiod belysa om det finns behov av justeringar i roll, mandat eller arbetsformer för att:

- förenkla och tydliggöra beredningens uppdrag,

- stärka dess roll i kommunens demokratiarbete, och
- säkerställa att beredningen effektivt kan uppfylla sitt syfte enligt reglementet.

Man tänker sig också att översynen ska ge

- tydligare roll- och ansvarsbeskrivning
- skapa bättre förutsättningar för ett långsiktigt och systematiskt arbete, samt
- stärka demokratins ställning och invånarnas möjlighet till delaktighet i kommunens beslutsprocesser.

Kommunstyrelseförvaltningen ställer sig positiv till en översyn med hänvisning till att underlätta arbetet i rollen som stödfunktion.

Demokrati- och jämställdhetsberedningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- uppdra åt kommunstyrelsen att genomföra en översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens arbetsordning och uppdrag, inklusive konkreta förslag till förändringar och förbättringar som kan stärka och tydliggöra beredningens roll och effektivitet i kommunens demokratiarbete,
- översynen ska beakta goda exempel från andra kommuner, exempelvis Ängelholms modell för demokratiberedning, samt
- att resultatet av översynen redovisas till kommunfullmäktige senast under år 2026.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningen.

Alexander Oskarsson

Hållbarhetschef
kommunstyrelseförvaltningen

Bilagor

Kommunfullmäktiges beslut 2025-12-17, § 183

Demokrati- och jämställdhetsberedningens beslut 2025-11-26, § 10

Initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen

Sändlista

Handläggare av ärendet

Demokrati- och jämställdhetsberedningen
Kommunstyrelsen
Kommundirektören

Översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens uppdrag och arbetsformer.

Demokrati- och jämställdhetsberedningen är en fast fullmäktigeberedning i Vänersborgs kommun. Utöver vad som anges i lag och andra författningar gäller särskilda regler för beredningen enligt kommunens arbetsordning.

Beredningens syfte är att:

- a) stärka förtroendet för det demokratiska systemet,
- b) bidra till ökat samhälleligt engagemang bland invånarna, samt
- c) utveckla formerna för invånarnas delaktighet.

Erfarenheterna från beredningens arbete visar att det finns behov av att se över och tydliggöra uppdraget och arbetsformerna. En sådan översyn skulle kunna bidra till ett mer effektivt och ändamålsenligt arbete inom kommunens demokratiutveckling. Det är i nuläget otydligt vilka ärenden som ska gå via beredningen vilket bör förtydligas. Beredningen ser att det kan vara en fördel om kommunfullmäktige ger fler riktade uppdrag till beredningen under mandatperioden.

Som inspiration kan nämnas Ängelholms kommun, där demokratiberedningen har ett tydligt och avgränsat uppdrag att initiera, följa upp och driva utvecklingsfrågor inom lokal demokrati, vilket även tydligt beskrivs i [Handbok för beredningsarbete](#). En liknande modell skulle kunna vara värdefull även för Vänersborg. Ett fint exempel på beredningens arbete i Ängelholm är rapporten [Lokal demokrati – hur ökar vi intresset hos unga för samhällsfrågor och politik?](#)

Syftet med en översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens arbetsordning och uppdrag är att inför kommande mandatperiod belysa om det finns behov av justeringar i roll, mandat eller arbetsformer för att:

- förenkla och tydliggöra beredningens uppdrag,
- stärka dess roll i kommunens demokratiarbete, och
- säkerställa att beredningen effektivt kan uppfylla sitt syfte enligt reglementet.

En sådan översyn förväntas även:

- ge en tydligare roll- och ansvarsbeskrivning,
- skapa bättre förutsättningar för ett långsiktigt och systematiskt arbete, samt
- stärka demokratins ställning och invånarnas möjlighet till delaktighet i kommunens beslutsprocesser.

Förslag till beslut

Demokrati- och jämställdhetsberedningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- att genomföra en översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens arbetsordning och uppdrag, inklusive konkreta förslag till förändringar och förbättringar som kan stärka och tydliggöra beredningens roll och effektivitet i kommunens demokratiarbete,
- att översynen ska beakta goda exempel från andra kommuner, exempelvis Ängelholms modell för demokratiberedning, samt
- att resultatet av översynen redovisas till kommunfullmäktige senast under år 2026.

§ 10

Initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen

KS 2025/531

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar:

- att genomföra en översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningens arbetsordning och uppdrag, inklusive konkreta förslag till förändringar och förbättringar som kan stärka och tydliggöra beredningens roll och effektivitet i kommunens demokratiarbete,
- att översynen ska beakta goda exempel från andra kommuner, exempelvis Ängelholms modell för demokratiberedning, samt
- att resultatet av översynen redovisas till kommunfullmäktige senast under år 2026.

Sammanfattning av ärendet

Demokrati- och jämställdhetsberedningens presidie har inkommit med ett initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen.

Beslutsunderlag

- Initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen

Demokrati-och jämställdhetsberedningens behandling under sammanträdet

Ordföranden ställde förslaget under proposition och fann att beredningen bifallit förslaget.

Sändlista

Kommunfullmäktige

Utdragsbestyrkande

§ 183

Initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen

KS 2025/531

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att remittera ärendet till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Demokrati- och jämställdhetsberedningens presidie har inkommit med ett initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen.

Beslutsunderlag

- Demokrati- och jämställdhetsberedningens beslut 2025-11-26, § 10
- Initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Demokrati- och jämställdhetsberedningens förslag till beslut var:

Kommunfullmäktige beslutar:

- att genomföra en översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningens arbetsordning och uppdrag, inklusive konkreta förslag till förändringar och förbättringar som kan stärka och tydliggöra beredningens roll och effektivitet i kommunens demokratiarbete,
- att översynen ska beakta goda exempel från andra kommuner, exempelvis Ängelholms modell för demokratiberedning, samt
- att resultatet av översynen redovisas till kommunfullmäktige senast under år 2026.

Anneli Guilotte (S) yrkade att ärendet remitteras till kommunstyrelsen. I yrkandet instämde Elisabeth Johansson (KD).

Beslutsgång

Ordföranden ställde Anneli Guilottes (S) yrkande under proposition och fann att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Utdragsbestyrkande

§ 75

Revidering av policy för digitalisering

KS 2025/395

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. godkänna policy för digitalisering
2. upphäva tidigare policy för IT-utveckling och digitalisering samt Riktlinje för IT-utveckling och digitalisering KS 2018/291.

Sammanfattning av ärendet

Utmaningen att genomföra välfärdsuppdraget är gemensam i offentlig sektor utifrån en förändrad demografi och ökad kravbild. Samtidigt med utmaningen förändras även möjligheterna för oss, där digitaliseringen erbjuder en möjlighet att effektivisera processer, höja kvalitet och spara resurser.

Fem prioriteringar föreslås vägleda vårt utvecklingsarbete inom digitalisering framåt. Prioriteringarna har utgångspunkt i den nationella digitaliseringsstrategin.

Den nationella digitaliseringsstrategin som regeringen lanserade i maj 2025 sträcker sig 2025-2030 sätter fokus på fem strategiska områden:

- Digital kompetens
- Digitalisering av näringslivet
- Digitalisering av offentlig förvaltning
- Digitalisering av välfärden
- Konnektivitet

Strategin bygger på EU:s Digitala Decennium och OECD:s principer om digital förvaltning samt kopplar till andra strategier som de inom cybersäkerhet och AI- strategi 2026 bland annat.

Lokalt har kommuner att prioritera och aktivera utifrån respektive utmaningar.

Den lokala policyn utgörs av:

1. Vi utvecklar för våra invånare
2. Vi driver en nyfiken utveckling tillsammans
3. Vi arbetar datadrivet
4. Vi skapar digital förmåga
5. Vi har en robust, säker och effektiv teknisk plattform.

Utdragsbestyrkande

2026-04-01

Denna policy ersätter den tidigare beslutade policy och riktlinje för IT-utveckling och digitalisering som därför föreslås upphävas.

Beslutsunderlag

- Beslut KSAU 2026-03-16 Revidering av policy för digitalisering
- Revidering av policy för digitalisering
- Policy digitalisering.
- Policy för IT-utveckling och digitalisering
- Riktlinje för IT-utveckling och digitalisering
- Sveriges digitaliseringsstrategi 20252030

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Stefan Kärving (V) yrkade att följande tillägg förs in i avsnittet “Vi utvecklar för våra invånare” i Policy för digitalisering: “Digitala lösningar ska användas där de skapar nytta, men får inte ersätta mellanmänskliga möten där dessa är avgörande för kvalitet, trygghet och tillit i välfärden.”

Ordföranden yrkade avslag till Stefan Kärvings (V) tilläggsyrkande.

Beslutsgång

Ordföranden frågade först om kommunstyrelsen kunde besluta enligt kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag och fann att så var fallet.

Därefter ställde ordföranden Stefan Kärvings (V) tilläggsyrkande mot ordförandens avslagsyrkande och fann att kommunstyrelsen beslutat enligt ordförandens avslagsyrkande.

Utdragsbestyrkande

§ 55

Revidering av policy för digitalisering

KS 2025/395

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. godkänna policy för digitalisering
2. upphäva tidigare policy för IT-utveckling och digitalisering samt Riktlinje för IT-utveckling och digitalisering KS 2018/291.

Sammanfattning av ärendet

Utmaningen att genomföra välfärdsuppdraget är gemensam i offentlig sektor utifrån en förändrad demografi och ökad kravbild. Samtidigt med utmaningen förändras även möjligheterna för oss, där digitaliseringen erbjuder en möjlighet att effektivisera processer, höja kvalitet och spara resurser.

Fem prioriteringar föreslås vägleda vårt utvecklingsarbete inom digitalisering framåt. Prioriteringarna har utgångspunkt i den nationella digitaliseringsstrategin.

Den nationella digitaliseringsstrategin som regeringen lanserade i maj 2025 sträcker sig 2025-2030 sätter fokus på fem strategiska områden:

- Digital kompetens
- Digitalisering av näringslivet
- Digitalisering av offentlig förvaltning
- Digitalisering av välfärden
- Konnektivitet

Strategin bygger på EU:s Digitala Decennium och OECD:s principer om digital förvaltning samt kopplar till andra strategier som de inom cybersäkerhet och AI- strategi 2026 bland annat.

Lokalt har kommuner att prioritera och aktivera utifrån respektive utmaningar.

Den lokala policyn utgörs av:

1. Vi utvecklar för våra invånare
2. Vi driver en nyfiken utveckling tillsammans
3. Vi arbetar datadrivet
4. Vi skapar digital förmåga
5. Vi har en robust, säker och effektiv teknisk plattform.

Utdragsbestyrkande

2026-03-16

Denna policy ersätter den tidigare beslutade policy och riktlinje för IT-utveckling och digitalisering som därför föreslås upphävas.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-04
- Policy digitalisering.
- Policy för IT-utveckling och digitalisering
- Riktlinje för IT-utveckling och digitalisering
- Sveriges digitaliseringsstrategi 20252030

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

Handläggare

Jenny Broberg Kudryk
jenny.kudryk@vanersborg.se
0521-72 12 98

Sändlista är en sammanställning över vilka organ, funktioner, personer eller liknande som ska få beslutet när ärendet är färdigbehandlat

Mottagare

Kommunfullmäktige

Dnr: KS 2025/395

Revidering av policy för digitalisering

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. godkänna policy för digitalisering
2. upphäva tidigare policy för IT-utveckling och digitalisering samt Riktlinje för IT-utveckling och digitalisering KS 2018/291.

Sammanfattning av ärendet

Utmaningen att genomföra välfärdsuppdraget är gemensam i offentlig sektor utifrån en förändrad demografi och ökad kravbild. Samtidigt med utmaningen förändras även möjligheterna för oss, där digitaliseringen erbjuder en möjlighet att effektivisera processer, höja kvalitet och spara resurser.

Fem prioriteringar föreslås vägleda vårt utvecklingsarbete inom digitalisering framåt. Prioriteringarna har utgångspunkt i den nationella digitaliseringsstrategin.

Den nationella digitaliseringsstrategin som regeringen lanserade i maj 2025 sträcker sig 2025-2030 sätter fokus på fem strategiska områden:

- Digital kompetens
- Digitalisering av näringslivet
- Digitalisering av offentlig förvaltning
- Digitalisering av välfärden
- Konnektivitet

Strategin bygger på EU:s Digitala Decennium och OECD:s principer om digital förvaltning samt kopplar till andra strategier som de inom cybersäkerhet och AI- strategi 2026 bland annat.

Lokalt har kommuner att prioritera och aktivera utifrån respektive utmaningar.

Den lokala policyn utgörs av:

1. Vi utvecklar för våra invånare

2. Vi driver en nyfiken utveckling tillsammans
3. Vi arbetar datadrivet
4. Vi skapar digital förmåga
5. Vi har en robust, säker och effektiv teknisk plattform.

Denna policy ersätter den tidigare beslutade policy och riktlinje för IT-utveckling och digitalisering som därför föreslås upphävas.

Beredning

Ärendet är berett i kommunens beredningsgrupp för digitalisering.

Lena Tegenfeldt
Kommundirektör

Bilagor

Policy för digitalisering.

Policy för IT-utveckling och digitalisering antagen 2019-03-20.

Riktlinje för IT-utveckling och digitalisering antagen 2019-01-30.

Underlag

Sveriges digitaliseringsstrategi 2025-2030.

Policy för digitalisering

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Syfte	1
Definition	Error! Bookmark not defined.
Policy	1
Vi utvecklar för våra invånare.....	1
Vi driver en nyfiken utveckling tillsammans.....	1
Vi arbetar datadrivet	1
Vi skapar digital förmåga.....	2
Vi har en robust, säker och effektiv digital plattform.....	2
Uppföljning och utvärdering	2

Dokumentinformation Policyn anger riktning och prioriteringar för kommunens arbete med digitalisering.		Dokumentansvarig Kommundirektör	
Antagen Ange beslutsdatum och ev §	Antagen av Kommunfullmäktige	Reviderad Ange beslutsdatum och § för senaste revidering	Giltighet Tillsvidare.
Aktualiserad Ange datumet för dokumentets senaste aktualisering	Diarienummer KS 2025/395	Intranät ☐	Hemsida ☒
Dokumentmottagare ☒ Förvaltningsorganisation ☐ Kommunala bolag ☐ Allmänheten ☐ Förtroendevalda			
Andra regelverk som omnämns Ange de lagar, förordningar, föreskrifter, taxor eller styrande dokument som omnämns t.e.x. ”Kommunallagen (KL 2017:725)			

Inledning

Digitaliseringspolicyn är ett styrdokument som beskriver hur Vänersborgs kommun förhåller sig till och arbetar med digitalisering. Digitalisering är en strategisk del av kommunens verksamhetsutveckling för att skapa nytta för de som bor och verkar i kommunen.

Syfte

Digitaliseringspolicyn utgår från de digitaliseringsmål som är beslutade i Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030. Vår policy preciserar vårt kommunala ansvar och vad de nationella målen innebär för oss i Vänersborgs kommun för att förbättra invånarservice och möta framtida behov.

Policy

Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030 är uppbyggd kring fem strategiska områden – digital kompetens, digitalisering av näringslivet, offentlig förvaltning, välfärd samt konnektivitet. Tre horisontella perspektiv betonas i den nationella strategin och det är AI/ny teknik, data och informationssäkerhet.

I Vänersborgs kommuns digitaliseringspolicy har vi anpassat den nationella strategin till vårt kommunala uppdrag. Policyn ska leda mot kommunens vision – attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet- och kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Digitalisering är en strategisk omställning som kräver kompetens, styrning och långsiktighet. Det är inte bara teknik, utan också kultur, ledarskap och organisation (definition av Sveriges kommuner och regioner). Policyn är därmed väsentlig i arbetet med Mål – och resursplan, verksamhetsplanering och i dagligt arbete.

Digitalisering är en metod för verksamhetsutveckling där digitala lösningar används för automatisering eller innovation.

Vi utvecklar för våra invånare

Invånarens behov leder oss i vår tjänste- och verksamhetsutveckling. Våra tjänster utvecklas utifrån invånarnas behov och förutsättningar för att göra kommunen till en attraktiv och hållbar plats att leva i.

Vi driver en nyfiken utveckling tillsammans

Digitaliseringen ger möjligheter som förändrar våra arbetssätt och utmanar våra processer. Vårt mål är att tillsammans skapa bästa möjliga tjänster och service till våra medborgare, brukare, företagare och besökare där helheten går före delar.

Vi arbetar datadrivet

Med tillgång till data och information skapar vi insikter som bidrar till vår välfärdsutveckling av tjänster och service för våra invånare. Vi använder vår data effektivt och utforskande med samtidig säkerhet och integritet för att göra vår verksamhet smartare, klokare och än mer invånardriven.

Vi skapar digital förmåga

Vi rustar våra medarbetare med digital kompetens för att skapa kvalitet och effektivitet. Vi ger våra medarbetare ökad förmåga, kompetens och förståelse för den digitala utvecklingen.

Vi har en robust, säker och effektiv teknisk plattform

Den tekniska utvecklingens hastighet, säkerhetskrav och förväntan om snabb agil anpassningsförmåga ställer höga krav på vår tekniska miljö. Vi strävar efter god redundans, robusthet och säkerställer att data kan utbytas för att skapa goda användarupplevelser.

Uppföljning och utvärdering

Kommunstyrelsen ansvarar för att samordna, följa upp och utvärdera policyn och vid behov revidera den.

Policy för IT-utveckling och digitalisering

Innehållsförteckning

INLEDNING.....	1
INRIKTNING FÖR KOMMUNENS IT-VERKSAMHET.....	1
ANSVAR OCH UPPFÖLJNING.....	1
REVIDERING	1

Dokumenttyp Policy	Dokumentnamn Policy för IT-utveckling och digitalisering	Antagen 2019-03-20 § 12	Antagen av Kommunfullmäktige	
Dokumentägare Juridiska avdelningen	Dokumentansvarig Avdelningschef	Reviderad	Giltighet Tillsvidare	
Dokumentinformation Kommunens övergripande inriktning för IT-utveckling och digitalisering		Diarienummer KS 2018/291		
Ämnesområde IT			Intranät ☐	Hemsida ☒
Andra styrande dokument som omnämns Förvaltningslagen (FL, 2017:900)				

Inledning

Information och informationssystem är en viktig långsiktig resurs som bidrar till ökad öppenhet, effektivitet och utveckling. IT-verksamheten ska därför vara en strategisk del av kommunens utveckling och integrerad med övrig verksamhetsutveckling.

Inför den nya förvaltningslagen bedömde regeringen att förvaltningsförfarandet bör präglas av ett tydligt medborgarperspektiv med högt ställda krav på god service och vara så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten efter-sätts. Detta präglar också lagtexten.

En mycket stor del av myndigheternas ärendehandläggning sker numera digitalt, vilket generellt sett innebär fördelar såväl för enskilda som för förvaltningens effektivitet. Regeringen har gjort bedömningen att digitala tjänster, så långt det är möjligt och där det är relevant, ska vara förstahandsval vid den offentliga sektorns kontakter med medborgare, organisationer och företag.

Med bakgrund av ovanstående anger denna policy kommunfullmäktiges övergripande politiska inriktning för IT-utveckling och digitalisering.

Inriktning för kommunens IT-verksamhet

Kommunens IT-verksamhet och IT-tjänster ska:

- vara effektiva, användarvänliga, tillförlitliga, säkra och ha hög tillgänglighet,
- underlätta service till och dialog med kommuninvånarna,
- bidra till att öka effektivitet och kvalitet i kommunens verksamheter,
- kännetecknas av enhetlighet och drivs av en helhetssyn där invånar- och verksamhetsnyttan präglar arbetet,
- tillvarata och utveckla digitaliseringens möjligheter i samverkan med kommunens verksamheter.

Ansvar och uppföljning

Kommunstyrelsen har helhetsansvar för IT och dess nytta för invånare, organisationer, företag, kommunal verksamhet samt den demokratiska processen.

Kommunstyrelsen, nämnderna och de kommunala bolagen ska, i sin verksamhetsplanering, aktivt verka för att digitalisering och IT-utveckling drivs i linje med policyn.

Kommunstyrelsen leder och samordnar tillämpning av ”Policy för IT-utveckling och digitalisering”. Kommunstyrelsen har att anta riktlinjer till denna policy.

Revidering

Revidering av denna policy ska göras minst en gång varje mandatperiod.

Riktlinje för IT-utveckling och digitalisering

Innehållsförteckning

INLEDNING.....	1
ORGANISATION OCH ANSVAR.....	1
EKONOMI.....	1
TJÄNSTELEVERANS.....	1
VERKSAMHETSUTVECKLING.....	2
KOMMUNGEMENSAMMA IT-SYSTEM.....	2
ANVÄNDNING AV IT.....	2
IT- OCH INFORMATIONSSÄKERHET.....	2
PLANERING, SAMORDNING OCH UPPFÖLJNING.....	3
ANVISNINGAR.....	3

Dokumenttyp Riktlinje	Dokumentnamn Riktlinje för IT-utveckling och digitalisering	Antagen 2019-01-30 § 8	Antagen av Kommunstyrelsen	
Dokumentägare Juridiska avdelningen	Dokumentansvarig Avdelningschef	Reviderad	Giltighet Tillsvidare	
Dokumentinformation Gemensam norm och ramar för verksamheten inom IT-utveckling och digitalisering		Diarienummer KS 2018/291		
Ämnesområde IT		Intranät ☐	Hemsida ☒	
Andra styrande dokument som omnämns Policy för IT-utveckling och digitalisering (KF 2019-03-20 § 12)				

Inledning

Kommunfullmäktige har i en policy fastställt kommunens övergripande politiska inriktning för IT-utveckling och digitalisering. Kommunstyrelsen leder och samordnar tillämpning av policyn och har rätt att anta riktlinjer på området.

Denna riktlinje syftar till att skapa en gemensam norm och ange ramarna för verksamheten inom IT- utveckling och digitalisering.

Organisation och ansvar

Kommunstyrelsen har enligt policyn har helhetsansvar för IT och dess nytta för invånare, organisationer, företag, kommunal verksamhet samt den demokratiska processen.

Kommunstyrelsen, nämnderna och de kommunala bolagen ska, i sin verksamhetsplanering, aktivt verka för att digitalisering och IT-utveckling drivs i linje med policyn.

Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för utformningen av förvaltningsorganisationen för IT och digitalisering, exempelvis ska det finnas anvisningar för ansvar och roller för systemägande och systemförvaltning.

Ekonomi

Kostnaderna för IT ska vara tydligt finansierade, transparenta och förutsägbara.

Nyckeltal och analyser ska finnas tillgängliga för jämförelser med andra kommuner. Det ska finnas anvisningar med principer för hur IT- och digitaliseringskostnader ska fördelas i kommunen.

Tjänsteleverans

Digitala tjänster för kommunens invånare, organisationer och företag såväl som för de anställda ska vara lätta att hitta, enkla att använda, likartade och samordnade.

Det ska finnas anvisningar med en ansvarsfördelning mellan kommunens IT-verksamhet och den övriga verksamheten i leveransen av IT- och digitaliseringstjänster. Det ska vara tydligt vad som kan förväntas av båda parter.

Verksamhetsutveckling

Verksamhetsutveckling ska vara integrerad med IT-utveckling och digitalisering samt ske processororienterat, det vill säga över organisationsgränser. Utvecklingsprocessen ska karaktäriseras av:

- Kommungemensamma lösningar före verksamhetsunika,
- Maximera nyttan av tidigare gjorda investeringar,
- Standardiserade lösningar som är beprövade och utvecklade på marknaden.

Kommungemensamma IT-system

Kommungemensamma lösningar före verksamhetsunika är eftersträvansvärda eftersom de ofta kan bidra till effektiva, enhetliga, tillgängliga och säkra stödprocesser som håller nere verksamhetens kostnader. Ett kommungemensamt IT-system kännetecknas av att:

- Systemet är anskaffat för användning av flera förvaltningar av tillgänglighets-, ekonomiska- eller administrativa skäl.
- Systemet används av två eller flera förvaltningar.

Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för och förvaltar kommungemensamma IT-system.

Användning av IT

De anställda ska erbjudas den utbildning som krävs för de IT-system som används i uppdraget. IT-verksamheten ska vidare bidra till en god arbetsmiljö genom att arbeta förebyggande för att minimera IT-relaterade fel och avbrott i kommunens leverans av tjänster och välfärd.

Det ska finnas anvisningar för de anställdas användning av IT.

IT- och informationssäkerhet

IT- och informationssäkerhet är en grundläggande del av IT-verksamheten. Säkerhetslösningar och organisering av verksamheten ska skydda såväl invånarnas och andra intressenters personliga integritet samt verksamhetens stabilitet och kontinuitet enligt de lagkrav och eventuella nationellt beslutade standarder som finns på området.

Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för att ta fram styrande dokument för IT- och informationssäkerhet.

Planering, samordning och uppföljning

För en effektiv och kommungemensam, planering, samordning och uppföljning av IT-verksamheten krävs väldefinierade processer och samverkan på olika nivåer i verksamheten.

Samordning av IT-verksamheten på kommunövergripande nivå förutsätter en samlad kunskap och överblick om planerade och pågående utvecklingsinsatser inom IT oavsett om det avser nya system/funktioner, systemförvaltning, centrala insatser eller insatser inom en förvaltning.

Det ska finnas anvisningar för planering, samordning och uppföljning av IT-verksamheten.

Anvisningar

Kommundirektören har rätt att anta anvisningar till dessa riktlinjer. Ytterligare anvisningar än de som nämns i riktlinjen kan antas.

Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030

Innehåll

Förord	3
Inledning	4
Mål för digitaliseringspolitiken	6
Mål beslutade av riksdagen	6
EU-gemensamma mål	6
Regeringens kompletterande mål	7
Digital kompetens	9
Digital kompetens och inkludering	10
Digital kompetens på arbetsmarknaden	11
Digitalisering av näringslivet	15
Digitalisering av den offentliga förvaltningen	21
Enkla, trygga och smidiga myndighetskontakter	23
En effektivare AI- och datadriven offentlig förvaltning	26
Ett ramverk för förbättrad samordning och uppföljning av digitaliseringen av den offentliga förvaltningen	29
Digitalisering av välfärden	32
Konnektivitet	37
Investeringar och konkurrenskraft	39
Tillförlitlighet och säkerhet	47
Samhällsplanering och hållbar utveckling i hela landet	53
Uppföljning och genomförande	55
Uppföljning	55
Genomförande	55

Foto

Sid 3: Ninni Andersson/Regeringskansliet
Sid 8: Maskot Bildbyrå/TT
Sid 14: Maskot Bildbyrå/TT
Sid 20: Jens Lindström/TT
Sid 31: Emma Sekhon/TT
Sid 36: Helena Larsson/N/TT

Produktion

Regeringskansliet 2025

Förord

Erik Slottner
Civilminister

Sverige är en innovationsnation med världskända företag och flera historiskt viktiga uppfinningar har sin grund i vårt land. Den första pacemakern byggdes av en svensk ingenjör, och opererades in av en svensk läkare. Det sfäriska kullagret – som revolutionerade industrin världen över – kommer också från Sverige.

Digitala innovationer och lösningar har med tiden blivit allt viktigare för samhället och många av dessa uppfinningar har också sin grund i Sverige. Ett svenskt företag har revolutionerat betallosningar globalt samtidigt som Stockholm har näst flest enhörningsföretag i världen, endast Silicon Valley har fler. Sverige är dessutom ett av få länder som exporterar mer musik än vad man importerar.

Svenska uppfinningar har förenklats vardagen och gjort tydlig nytta för människor världen över. Det kan vi påminna oss om varje år när Nobelpriset delas ut i Stockholm.

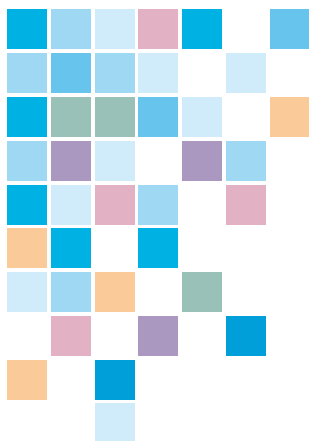
Fokus för digitaliseringsstrategin är att förenkla för människor i vardagen. Strategin handlar exempelvis om vad som är bäst för medborgaren som behöver använda digitala tjänster, för näringsidkaren som är i kontakt med myndigheterna, för patienten som söker vård, eller för omsorgstagaren i hemtjänsten.

Ny teknik och smarta AI-lösningar kan inte bara stärka konkurrenskraften, utan även förbättra sjukvården. Effektiv datadelning placerar medborgaren – och inte myndigheterna – i centrum. Väl utbyggd och säker konnektivitet gör det enklare att bo och arbeta i hela Sverige.

Digitaliseringsstrategin täcker fem områden: Kompetens, näringsliv, förvaltning, välfärd och konnektivitet. Säkerhet, AI och data är viktiga delar för alla områden. Regeringens ambition är att strategin ska peka ut en riktning för svensk digitaliseringspolitik, med tydliga mål som går att följa upp. Strategin ska bidra till bättre styrning genom ett mer samlat grepp om digitaliseringspolitiken, och konkret medborgarnytta.

Erik Slottner

Inledning

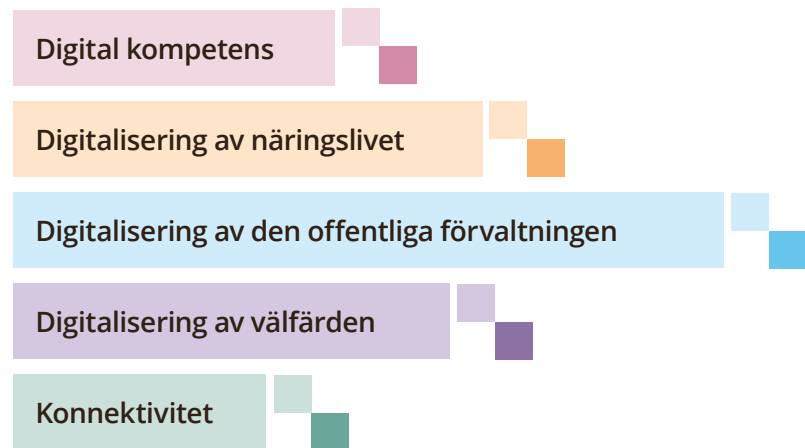

Digitaliseringsstrategin syftar till att ange en tydlig inriktning för regeringens digitaliseringspolitik genom att identifiera utmaningar och ange målsättningar inom ett antal strategiskt viktiga områden. Strategin ska även underlätta för alla berörda aktörer att enskilt eller tillsammans arbeta för att uppnå gemensamma målsättningar och bidra till den digitala omställningen samt möjligheterna att bo, leva och verka i hela landet, samtidigt som Sveriges säkerhet ska säkerställas.

De allra flesta av regeringens strategier har koppling till digitalisering i någon form då den genomsyrar i princip alla sektorer i samhället. Digitaliseringsstrategin har därför en horisontell ansats och ersätter strategierna Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi (N2016/08008) och För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi (N2017/03643). Regeringen har även beslutat om en ny nationell säkerhetsstrategi (skr. 2023/24:163). Strategin slår fast att värnandet av Sveriges nationella säkerhet är regeringens viktigaste uppgift och har högsta prioritet, vilket innebär att stärkandet av den nationella säkerheten i rådande läge ska tillmätas stor betydelse när avvägningar mellan olika samhällsintressen måste göras. Regeringens inriktning för arbetet med frågor av betydelse för Sveriges cybersäkerhet behandlas primärt i Nationell strategi för cybersäkerhet 2025–2029 (skr. 2024/25:121), även om digitaliseringsstrategin berör vissa relaterade frågor. Utrikes- och säkerhetspolitiska aspekter av digitala frågor behandlas primärt i Sverige i en digital värld – en strategi för Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik inom cyberfrågor och digitala frågor (UD2024/16802).

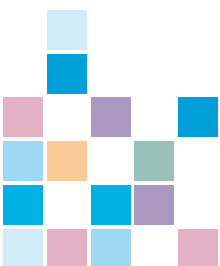
Regeringen beslutade den 7 december 2023 att tillsätta en kommitté – AI-kommissionen (dir. 2023:164). AI-kommissionen överlämnade sitt slutbetänkande (SOU 2025:12) den 4 februari 2025 med förslag kopplade till artificiell intelligens (AI) inom ett flertal områden. Betänkandet har remitterats och remisstiden går ut den 4 juni 2025. Regeringen avser att lägga fram en AI-strategi tidigt 2026.

Digitaliseringsstrategin är uppbyggd kring fem strategiska områden med tillhörande målsättningar:

I strategins första kapitel presenteras målen för digitaliseringspolitiken. De riksdagsbundna och EU-gemensamma målen kompletteras genom strategin med ett övergripande mål samt ett antal strategiska mål. För varje område finns ett strategiskt mål som är specifikt för det området. Det finns även tre horisontella mål som rör AI, tillgång till data och säkerhet, som genomsyrar de fem strategiska områdena där det är relevant. I strategin behandlas därefter vart och ett av de fem strategiska områdena. Varje kapitel innehåller en redogörelse för nuläge och utmaningar samt uppföljningsbara delmål och åtgärder. Avslutningsvis behandlas uppföljningen och genomförandet av strategin.

De planerade åtgärderna i strategin beräknas finansieras via de inom utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslagen 2:1 Post- och telestyrelsen, 2:4 Informatonsteknik och telekommunikation, 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation och 2:7 Digital förvaltning. I den mån det är aktuellt med någon annan finansiering anges detta i anslutning till berörd åtgärd i respektive avsnitt.

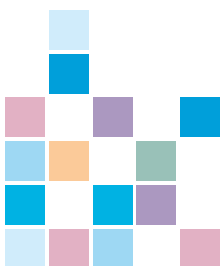
Mål för digitaliseringspolitiken

Det finns sedan tidigare ett antal mål inom digitaliseringsområdet som regeringen har att förhålla sig till. Riksdagen har beslutat om nationella mål och delmål för digitaliseringspolitiken och Europaparlamentet och rådet har beslutat om EU-gemensamma mål som Sverige ska arbeta för att uppnå. De riksdagsbundna målen är fortsatt grunden för svensk digitaliseringspolitik.

Mål beslutade av riksdagen

Riksdagen har beslutat att målet för digitaliseringspolitiken är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87). Under detta mål finns två delmål:

- Sverige ska ha bredband i världsklass. Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband (prop. 2009/10:193 utg. omr. 22, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297).
- Elektroniska kommunikationer ska vara effektiva, säkra och robusta samt tillgodose användarnas behov. Elektroniska kommunikationer ska i första hand tillhandahållas genom en väl fungerande marknad, men staten ska ha ett ansvar på områden där allmänna intressen inte enbart kan tillgodoses av marknaden (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22, bet. 2015/15:TU1, rskr. 2014/15:86).

Genom denna strategi presenteras ett antal kompletterande mål för att på ett mer konkret sätt peka ut inriktningen inom digitaliseringspolitiken. Målen i strategin visar hur de riksdagsbundna målen kan operationaliseras och tydliggör inriktningen för regeringens strategiska arbete inom respektive område.

EU-gemensamma mål

I december 2022 fattades beslut om att inrätta policyprogrammet för det digitala decenniet 2030. Policyprogrammet innehåller digitala målsättningar som EU:s medlemsstater gemensamt ska uppnå inom områdena:

- digitala färdigheter,
- digital infrastruktur,
- digital omställning av företag samt
- digitalisering av offentliga tjänster.

Enligt beslutet ska varje medlemsstat vartannat år ta fram en nationell färdplan med en beskrivning av hur medlemsstaten arbetar med och bidrar till uppfyllandet av EU:s allmänna syften och gemensamma digitala mål för det digitala decenniet. I Sverige har Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att bistå regeringen i arbetet med den nationella färdplanen (Fi2024/00591).

I nära anslutning till policyprogrammet antogs också en gemensam europeisk förklaring om digitala rättigheter och principer för det digitala decenniet av EU:s medlemsstater, Europeiska kommissionen och Europaparlamentet. I förklaringen anges ett antal gemensamma politiska avsikter och åtaganden samt erinras om centrala rättigheter som är av relevans för den digitala omställningen inom följande områden: Människorna i centrum för den digitala omställningen, solidaritet och inkludering, valfrihet, deltagande i det digitala offentliga rummet, säkerhet, trygghet och egenmakt samt hållbarhet.

Regeringen har vid utformningen av strategin beaktat EU:s digitala mål för det digitala decenniet i relevanta delar.

Regeringens kompletterande mål

Övergripande mål

Sveriges digitala omställning ska ge ökad medborgarnytta, bättre välfärd, stärkt konkurrenskraft, höjd säkerhet och minskad administration.

Strategiska mål

Digital kompetens: Sverige ska stärka bas-, bredd- och spetskompetensen hos medborgarna med syfte att öka den digitala inkluderingen, öka användningen av ny teknik på arbetsplatsen samt förbättra innovations- och konkurrenskraften.

Näringslivets digitalisering: Näringslivets digitala omställning ska öka för att stärka företagens innovationsförmåga, säkerhet, konkurrenskraft och hållbarhet.

Förvaltningens digitalisering: Sverige ska ha en offentlig förvaltning som förenklar och bidrar till minskad administration genom användarvänliga, säkra och trygga digitala tjänster som effektiviseras med hjälp av AI- och datadriven utveckling.

Välfärdens digitalisering: Sverige ska erbjuda säkra välfärdstjänster av hög kvalitet som ger mer tid och förbättrad livskvalitet för mottagare av välfärdstjänster samt minskar administrationen och förbättrar arbetsmiljön för personalen.

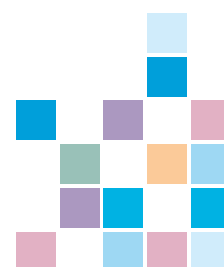
Konnektivitet: I Sverige och mot omvärlden ska det alltid finnas tillförlitlig konnektivitet så att det är möjligt att bo, leva och verka i hela landet. Den digitala infrastrukturen ska vara motståndskraftig, säker och främja konkurrenskraft, innovation och hållbarhet.

Strategiska horisontella mål

AI och ny teknik: I Sverige ska AI och framväxande tekniker användas och utvecklas för att driva samhällsnytta, hållbar utveckling, konkurrenskraft och innovation.

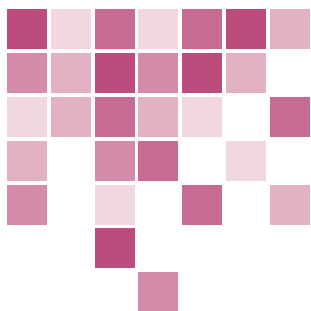
Data: Sverige ska ha en robust och säker nationell datainfrastruktur som möjliggör standardiserad, effektiv och hållbar delning och användning av data där den personliga integriteten värnas.

Säkerhet: Sverige ska ha hög digital motståndskraft och tillförlitlighet för att användare och tjänster ska vara säkra och information ska vara säker.

Digital kompetens

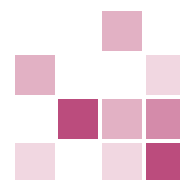
Mål för digital kompetens: Sverige ska stärka bas-, bredd- och spetskompetensen hos medborgarna med syfte att öka den digitala inkluderingen, öka användningen av ny teknik på arbetsplatsen samt förbättra innovations- och konkurrenskraften.

Digitaliseringen av samhället utgör en stor omställning som påverkar oss människor på ett grundläggande sätt, där aspekter och värden såsom gemenskap, sammanhållning och inkludering behöver beaktas.

Digitala lösningar och verktyg har skapat nya förutsättningar och möjligheter både privat och i arbetslivet. Allt från bank-id, Swish och digitala brevlådor till digitala möten och distansarbete har blivit en del av vardagen för många. Samtidigt växer en ny typ av it-relaterad brottslighet fram som utnyttjar digitaliseringens svagheter. Exempelvis har möjligheten till e-handel, digitala betalningar och bankärenden inneburit nya arenor för bedrägerier och öppnat för nya former av bedrägerier mot privatpersoner, företag och det offentliga. Vidare kan it-be-roende brottslighet i form av ransomware-angrepp och datastölder få omfattande påverkan i ett digitaliserat samhälle.

Digital kompetens på alla nivåer – bas, bredd och spets – är nödvändig för Sveriges förmåga att tillvarata den tekniska utvecklingens möjligheter och hantera dess risker. Det är också en grundförutsättning för i princip all digital verksamhetsutveckling, som i sin tur kan leda till ökad välfärd och medborgarnytta, effektivitet och ökad konkurrenskraft.

Digital baskompetens innebär att ha grundläggande digitala färdigheter, dvs. förmåga att använda digitala verktyg för exempelvis kommunikation och samarbete, säkerhet eller problemlösning. Det är en förutsättning för att kunna ta del av det digitala samhället, både privat och i arbetslivet. Digital breddkompetens innebär att ha en generell digital kompetens, dvs. förmåga att hantera det växande antal system och applikationer som krävs för att utföra olika arbetsuppgifter. Digital spetskompetens inbegriper specialistkompetens inom exempelvis AI, programmering, cybersäkerhet och andra områden som är relevanta för digitaliseringen av samhället.

Digital kompetens och inkludering

Nuläge och utmaningar

Sverige ligger långt fram när det gäller användningen av digitala tjänster sett ur ett internationellt perspektiv. Enligt EU:s statistikkontor uppgick andelen personer i Sverige som dagligen på något sätt använder internet och andra elektroniska nätverk, oavsett ändamål, till över 98 procent 2024. Det kan jämföras med EU-genomsnittet på ca 93 procent.

Befolkningen i Sverige har över lag en hög digital kompetens. Exempelvis har Sverige högst andel informations- och kommunikationsteknik (IKT)-specialister i befolkningen inom EU. Det finns dock fortfarande grupper som saknar eller har bristfällig digital baskompetens. Det gäller framför allt de allra äldsta, personer som lever i hushåll med låga inkomster och personer med vissa funktionsnedsättningar. Även inom gruppen nyanlända finns motsvarande utmaningar, inte minst avseende användningen av digitala offentliga tjänster. För att människor ska vara digitalt inkluderade är tillgång till digitala tjänster, tjänsternas användbarhet och individuella förutsättningar avgörande. Kompetens samt vilja och motivation att använda digitala tjänster är en viktig del av de individuella förutsättningarna. Avsaknad av digital baskompetens kan leda till ett ofrivilligt digitalt utanförskap.

Den digitala kompetensen i samhället måste fortsätta att öka och kontinuerligt upprätthållas. För befolkningen är digital kompetens avgörande för att ta del av digitala samhällstjänster och för att kunna agera med egenmakt i det moderna samhället. Digital kompetens är också en nödvändighet för att befolkningen ska kunna utöva sina rättigheter och skyldigheter i takt med att samhället blir alltmer digitaliserat. Den är även en komponent för att var och en ska kunna utveckla en nödvändig medie- och informationskunnighet (MIK) och vara en medveten medieanvändare i en tid av snabb teknikutveckling. Digital kompetens är vidare av stor vikt för att göra befolkningen säkerhetsmedveten vid användning av digitala tjänster då dessa kan utnyttjas av olika aktörer för brottslig verksamhet och för att sprida desinformation, t.ex. genom AI. Digital kompetens ger också möjligheter till utbildning, anställ-

ning samt till att starta och driva företag och bidrar till att stärka organisationers innovationsförmåga och konkurrenskraft. Den kan även hjälpa föräldrar att begränsa negativa effekter av en extensiv digital medieanvändning hos barn.

Delmål och åtgärder

Delmål: Alla ska vara digitalt inkluderade, vilket innefattar att alla ska ha möjlighet att skaffa sig grundläggande digitala färdigheter.

I ett alltmer digitaliserat samhälle behöver alla ha möjlighet att skaffa sig de färdigheter som krävs för att vara digitalt inkluderade och kunna använda digitala tjänster och verktyg i vardagen. För vissa personer kommer det dock att finnas hinder för att självständigt kunna använda digitala tjänster och möjligheter till alternativa lösningar behöver därför utvecklas.

Urval av beslutade åtgärder

- Regeringen har gett Post- och telestyrelsen i uppgift att verka för att företag och andra enskilda har förtroende för samt förmåga och möjlighet att använda it och elektroniska kommunikationstjänster (SFS 2014:163).
- Regeringen har gett Post- och telestyrelsen i uppdrag att verka för en ökad digital inkludering och en ökad användning av digitala tjänster (Fi2024/00534). Inom ramen för uppdraget driver och utvecklar myndigheten Digitalidag-konceptet, vilket är en samverkansplattform där aktörer från olika sektorer samarbetar och hittar nya vägar för att bidra till ökad digital inkludering.
- Regeringen har avsatt medel till Post- och telestyrelsen för att möjliggöra främjande-insatser när det gäller tillgänglighet, användbarhet och inkludering inom it och elektronisk kommunikation för personer med speciella behov (Fi2024/00534).

- Regeringen har gett Mediemyndigheten i uppdrag att under 2024 och 2025 genomföra en bred och långsiktigt hållbar nationell satsning för att i samverkan med nätverket MIK Sverige stärka medie- och informationskunnigheten i befolkningen. Satsningen ska bl.a. höja allmänhetens kunskap om hur AI används i medielandskapet (Ku2024/00419).
- Regeringen har gett Folkhälsomyndigheten i uppdrag att inhämta och sammanställa kunskap om sambanden mellan hälsoeffekter och digital medieanvändning bland barn och unga. I uppdraget ingår också att ta fram rekommendationer och vägledning samt sprida underlaget för ökad kunskap och kompetens om digital medieanvändning och dess koppling till hälsa och välmående (S2023/01669).

Planerade åtgärder

- Regeringen avser att ge lämplig myndighet i uppdrag att samordna de insatser för digital inkludering som utförs av myndigheter och i dialog med berörda aktörer stödja och följa arbetet för en ökad digital inkludering och ökad användning av digitala tjänster.
- Regeringen avser att undersöka vad som krävs för att personer som inte själva kan hantera digitala tjänster får denna möjlighet genom digital fullmakt, exempelvis via Ena-tjänsten Mina ombud.
- Regeringen avser att ge Post- och telestyrelsen i uppdrag att öka den grundläggande digitala kompetensen med särskilt fokus på AI. För att nå breda befolkningsgrupper är avsikten att Post- och telestyrelsen exempelvis ska kunna använda samverkans-plattformen Digitalidag och samarbeta med relevanta aktörer.

Digital kompetens på arbetsmarknaden

Nuläge och utmaningar

För att dra nytta av den digitala omställningen och möta behovet av digital kompetens inom både näringsliv och offentlig förvaltning måste framför allt bredd- och spetskompetensen på arbetsmarknaden öka. Bristande tillgång till rätt kompetens är i många sektorer ett av de största hindren för att svenska företag ska kunna växa, ställa om och attrahera utländska investeringar. Det livslånga lärandet är avgörande, särskilt mot bakgrund av den snabba teknikutvecklingen som innebär att kravet på digitala färdigheter kontinuerligt höjs. Regeringen har därför presenterat en proposition för forskningspolitiken som beskriver förslag på successiva ökningsar av anslagen för forskning och utveckling fr.o.m. 2025 t.o.m. 2028 för att bl.a. stärka digitalisering, AI och andra framväxande tekniker i Sverige (prop. 2024/25:60). Propositionens innehåll berör digitaliseringsstrategins alla områden.

Såväl näringslivet som offentlig förvaltning kommer att ha ett stort behov av generell digital kompetens de närmaste tio åren, inte minst med tanke på möjligheterna att nyttja AI och annan framväxande digital teknik. Generell digital kompetens är också en viktig förutsättning för att skapa tillit till digital teknik och innovationer. För att verksamheter fullt ut både ska kunna se potentialen i och fatta strategiska beslut när det gäller exempelvis verksamhetsutveckling, affärsmodeller, tjänster och produkter med koppling till digitalisering, krävs dessutom digital kompetens på beslutande nivåer. För vissa arbetsuppgifter kan dock kompetenströskeln komma att sänkas i och med utvecklingen inom t.ex. AI-området. Exempelvis kan det redan i dag med hjälp av AI vara tillräckligt med en lägre nivå av digital kompetens för att utföra uppgifter som tidigare krävde specialistkunskaper inom t.ex. programmering. Det behöver finnas goda möjligheter till kompetensutveckling och i den svenska arbetsmarknadsmodellen har arbetsmarknadens parter och omställningsorganisationer en viktig roll.

Den digitala utvecklingen innebär vidare att behovet av kompletterande kompetenser som digital förmåga och förståelse ökar. Samtidigt som det behövs fler specialister inom AI, ökar behovet av personer med annan yrkesbakgrund som har en förståelse för AI och hur den kan tillämpas inom eller påverka ett specifikt verksamhetsområde, samt hur tillämpliga regelverk ska förstås i sammanhanget. Trots att Sverige har många specialister inom IKT är bristen på spetskompetens en utmaning för såväl företag som offentlig verksamhet. En del i denna utmaning är att endast en dryg femtedel av IKT-specialisterna i Sverige är kvinnor, vilket tydliggör behovet av ett jämställdhetsperspektiv i kommande åtgärder för att främja fler yrkesverksamma kvinnor inom sektorn. Eftersom kompetens om den nya tekniken i hög utsträckning utvecklas i andra länder är det av stor vikt att fortsätta utveckla strategiska samarbeten med länder som ligger i framkant. Mobilitet av forskare och lärare mellan högskola och andra sektorer, såväl nationellt som internationellt, är en kvalitetsfaktor och väntas bidra med kunskap och kompetens i båda riktningarna samt till samarbeten, gemensamma forskningsprojekt och partnerskap som driver innovation.

Den snabba och ökande digitaliseringen av samhället har skapat enorma möjligheter, men även risker i form av cybersäkerhetshot. Svenska aktörers investeringar i cybersäkerhet behöver sammantaget öka för att möta den snabba utvecklingen. Det finns i Sverige en brist på kompetens inom cybersäkerhetsområdet, både vad gäller cybersäkerhetsexperter och allmän cybersäkerhetskompetens. Cybercampus Sverige arbetar med att synliggöra de utbildningsalternativ som finns och skapar även nya alternativ.

Delmål och åtgärder

Delmål: Yrkesverksamma ska ha möjlighet att kontinuerligt utveckla sin digitala kompetens.

En alltmer digitaliserad arbetsmarknad ställer ökade krav på digital kompetens, vilket innefattar kompetens inom cybersäkerhet och AI, hos arbetstagarer och egenföretagare inom både privat sektor och offentlig förvaltning och det finns ett stort behov av vidareutbildning och ibland omställning, för att matcha arbetsmarknadens behov.

Delmål: Tillgången till digital spetskompetens ska öka för fortsatt stark innovations- och konkurrenskraft.

Tillgång till digital spetskompetens är av stor vikt för att matcha behoven hos både privat sektor och offentlig förvaltning. Efterfrågan på specialister inom relevanta områden är större än tillgången och tillgången kan också variera mellan olika delar av landet.

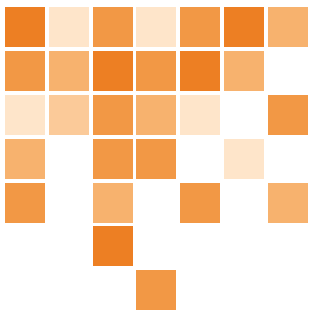
Urval av beslutade åtgärder

- Regeringen har tagit initiativ till en stegvis ökning av ersättningen för utbildningsområdena natur och teknik som totalt beräknats uppgå till 305 miljoner kronor fr.o.m. 2026 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 16 avsnitt 5.7).
- Regeringen har beslutat om en strategi för utbildningar inom STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) som ska bidra till att stärka den svenska kompensationsförsörjningen inom naturvetenskap och teknik. Strategin inkluderar insatser för att attrahera fler kvinnor till STEM-utbildningar (U2025/00563).
- Regeringen har tagit initiativ till en successiv ökning av anslagen för forskning och utveckling fr.o.m. 2025 t.o.m. 2028 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 16 avsnitt 6.7.1 m.fl.). Satsningarna beskrivs närmare i forsknings- och innovationspropositionen och inkluderar flera större insatser som syftar till att stärka digitalisering, AI och andra framväxande tekniker i Sverige (prop. 2024/25:60).
- Regeringen har ställt krav på universitet och högskolor att redovisa hur de arbetar med att analysera behov av att utveckla utbildningsutbudet avseende AI samt insatser för att integrera AI-inslag i relevanta utbildningar (U2023/01406 m.fl.).
- Sedan den 1 januari 2023 finns ett nytt omställningsstudiestöd som syftar till att vuxna som är etablerade på arbetsmarknaden ska kunna finansiera studier som kan stärka deras framtida ställning på arbetsmarknaden med beaktande av arbetsmarknadens behov (prop. 2021/22:176, bet. 2021/22:AU12, rskr. 2021/22:365). Omställningsstudiestödet administreras av Centrala studiestödsnämnden och för 2025 finns nästan 4,9 miljarder kronor avsatta för stödet (prop. 2024/25:1 utg.omr. 15, bet. 2024/25:UbU2, rskr. 2024/25:103).
- Regeringen har tagit initiativ till etableringen av Cybercampus Sverige för att stärka både kompetensförsörjning och forskning inom cybersäkerhet (prop. 2023/24:1 utg.omr. 16 avsnitt 5.6.3 och 5.7.65). Cybercampus är ett nationellt samarbete mellan flera universitet, forskningsinstitut, myndigheter och företag över hela Sverige.
- Regeringen har tagit initiativ till sänkt ersättningsnivå för expertskatt i den s.k. beloppsregeln (prop. 2024/25:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 12.3) och tog i januari 2025 emot delbetänkandet Skatteincitament för forskning och utveckling – en översyn av FoU-avdraget och expertskattereglerna (SOU 2025:3). Delbetänkandet har remitterats och remisstiden gick ut den 9 maj 2025.

Digitalisering av näringslivet

Mål för näringslivets digitalisering: Näringslivets digitala omställning ska öka för att stärka företagens innovationsförmåga, säkerhet, konkurrenskraft och hållbarhet.

Den digitala ekonomin växer snabbare än den totala ekonomin, i Sverige mer än dubbelt så snabbt och inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) i genomsnitt tre gånger så snabbt. Sedan 2005 finns mellan 46 och 48 procent av alla arbetstillfällena i Sverige inom den digitalt avancerade delen av landets ekonomi. Det är dock inte bara den digitalt avancerade delen av ekonomin som har fördelar av digitalisering. Inom de sektorer som i ett internationellt perspektiv anses ha lägst digital intensitet, exempelvis gruvnäring, transport och konstruktion, finns möjlighet att med mer avancerad digitalisering skapa stora vinster för effektivitet och klimat, ökad miljöhänsyn och minskad risk för liv och hälsa.

Utveckling av och tillgång till digital teknik är avgörande för Sveriges och Europas långsiktiga konkurrenskraft och säkerhet. I dagens geopolitiska läge är digital teknik en viktig faktor för ekonomisk säkerhet och strategisk autonomi. USA och Asien leder utvecklingen av avancerad digital teknik inom många områden. Svenska aktörer är beroende av digitala tjänster som ofta tas fram och utvecklas av företag från andra länder, ibland av auktoritära stater.

Även om digitaliseringen bland svenska företag har kommit långt, kan den digitala mognaden höjas ytterligare för att stärka konkurrenskraften, minska regionala skillnader och bidra till den samlade ekonomin i ännu större utsträckning.

Målsättningen när det gäller digitaliseringen av näringslivet syftar till att skapa affärsnytta, produktivitet, lönsamhet och tillväxt. Digitalisering kan sporra innovation och skapa ekonomiska möjligheter och underlätta kunskapsspridning. Införande av digital teknik måste kompletteras med förändrade arbetssätt och kompetensutveckling. Likaså är generellt förutsättningsskapande insatser, t.ex. tillgång till konnektivitet och god kompetensförsörjning, avgörande för näringslivets möjligheter att utveckla och använda digital teknik för att skapa konkurrenskraftiga produkter och tjänster, såväl som effektiva processer.

Nuläge och utmaningar

Internationella index visar att Sverige har starka positioner på flera områden som är viktiga för näringslivets utveckling. Sverige behöver dock bli bättre, särskilt inom AI-området. Flera initiativ har därför tagits för att ytterligare stärka Sveriges positioner, bl.a. genom satsningar på forskning, utveckling och innovation tillsammans med näringslivet i programmen Avancerad digitalisering och Impact innovation samt i samverkan med bl.a. AI Sweden, RISE Research Institutes of Sweden AB och Cybercampus Sverige. Regeringen gör också särskilda satsningar på säker, resilient, högpresterande och hållbar digital infrastruktur samt på strategiskt viktiga teknikområden som t.ex. kvantteknik, AI och autonoma system.

Ökande internationell konkurrens, snabb teknikutveckling och mer automatiserade arbetssätt skapar ett omvandlingstryck på olika sektorer och yrkesgrupper. Det är en utveckling som samhället måste kunna hantera för att dra nytta av de fördelar som uppstår på längre sikt. Den unikt svenska styrkan i samarbete, ibland uttryckt som den svenska modellen, har haft stor betydelse för den svenska ekonomins goda förmåga att ta till sig ny teknik utan att skapa kvardröjande arbetslöshet och utanförskap. Med AI-utvecklingen står Sverige inför ett nytt omvandlingstryck och måste lyckas med att realisera och kapitalisera värdet av data, införande av AI och fortsatt digitalisering av svenskt näringsliv. Det måste ske under ordnade förhållanden på arbetsmarknaden och med omtanke om individens hälsa och välbefinnande.

Både privata och offentliga initiativ behövs för att skapa ett svenskt näringsliv som är digitalt moget, tekniskt sofistikerat, internationellt konkurrenskraftigt och har förmåga att växa. Den digitala omställningen skapar affärsmöjligheter globalt och genererar möjligheter att attrahera utländska direktinvesteringar i Sverige. Regeringens arbete för att främja Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft bidrar till att stärka Sveriges ställning som prioriterad partner för digital omställning.

Internationella index: Sveriges prestation i internationella index, som på olika sätt beskriver näringslivets förutsättningar att utvecklas, är varierad. Sverige ligger högt i Global Innovation Index, Networked Readiness Index och World Competitiveness Rankings. I delar av dessa samlingsindex och i mer specialiserade index visar dock resultatet exempel på sämre prestationer. Viktigt i det avseendet är Sveriges AI-förmåga, där Sverige enligt Global AI Index 2024 ligger på plats 25 av 83 länder och Oxford Insight Government AI Readiness Index 2023 placerar Sverige på plats 14 av 193 länder.

Varje företag ansvarar för sin digitala utveckling. Regeringens roll är att skapa goda förutsättningar som underlättar för företagens digitalisering, fortsatta innovation och utveckling. Regionerna och Gotlands kommun ansvarar för en rad verksamheter och utvecklingsfrågor som är centrala för bl.a. näringslivets digitalisering. Det är viktigt att uppnå synergier med t.ex. regionernas arbete med digitaliseringsstrategier, regionala innovationsstrategier, strategier för smart specialisering eller motsvarande inom ramen för det regionala utvecklingsarbetet. De mer specifika behoven på dessa områden behöver formuleras gemensamt. Regeringens Digitaliseringsråd är avsett att vara ett forum där ansvarig minister och representanter för näringslivet och andra relevanta aktörer för en dialog om aktuella frågor inom digitaliseringsområdet. Digitaliseringsrådet kan i det arbetet bidra till genomförandet av strategin och utgöra en plattform för partnerskap och samverkan mellan näringsliv och offentlig sektor inom det digitala området.

Att arbeta med etikfrågor kopplade till utvecklingen av ny teknik är av största vikt. Många andra länder har inte samma fokus på t.ex. personlig integritet i sin lagstiftningsprocess som EU, eller har en mer innovationsdriven regleringstradition. Detta kan innebära att många regleringar kring hur ny teknik får eller ska användas riskerar att bli en konkurrensnackdel för EU. Därför behöver vi samtidigt arbeta för regelförenklingar.

Regeringen har en uttalad ambition att identifiera förenklingsmöjligheter och minska företagens regelbörda och administrativa kostnader. År 2024 inrättade regeringen ett förenklingsråd och ett implementeringsråd. Förenklingsrådet ska bl.a. föreslå hur befintliga svenska regelverk kan förenklas, medan implementeringsrådet ska stärka svenska företags konkurrenskraft genom att undvika implementering över miniminivån och motverka omotiverade regelbördor när EU:s regelverk genomförs i svensk rätt. Båda dessa initiativ är särskilt relevanta i relation till de många lagstiftningsprodukter som näringslivet kan uppfatta som komplexa och svårtolkade.

Sverige har många enhörningsföretag, dvs. startupföretag som oftast verkar inom den digitala sektorn och som värderas till mer än en miljard USD. Den tidigare starka tillväxten av nya enhörningsföretag har dock avtagit och Sverige har liksom övriga Europa utmaningar med att få startups att växa till miljardföretag.

Det stora antalet EU-regleringar inom exempelvis AI, data och säkerhet kan, om reglerna upplevs vara komplexa att efterleva, påverka innovation och nyföretagande. Det saknas i dag tillräcklig kunskap om och förståelse för flera sådana nya regelverk, exempelvis när det gäller AI-förordningen, Cyberresiliensförordningen och Dataskyddsförordningen. Komplexa regler och bristande kunskaper kan ha en avkylande effekt på innovation och nyföretagande och innebär att EU hamnar på efterkälken i strävan efter att techbolag ska etablera sig här. Den etiska aspekten av AI är viktig, men får inte bidra till att Sverige och Europa inte kan tillgodogöra sig nytan av nya tekniker beroende på för stark reglering. En sådan utveckling kan innebära att exempelvis patienter går miste om nya vårdtekniker. En självklar del av arbetet med att utforma regler kring nya tekniker är att vi fullt ut ska kunna tillgodogöra oss dess goda effekter.

Exempel på privat-offentlig samverkan:

Forsknings- och innovationsprogrammet Avancerad Digitalisering är ett initiativ från näringslivet som startades 2021 och genomförs i samverkan med staten genom Verket för innovationssystem, med kansli och administration på arbetsgivarorganisationen Teknikföretagen. Inom programmet planeras insatser på upp till en miljard kronor under 2025 inom fyra prioriterade nyckelområden. Programmets ambition är att satsningen ska fortsätta till i vart fall 2030.

Under 2023 investerade Sverige 3,6 procent av BNP i forskning och utveckling, vilket väl möter EU:s mål på 3 procent. Företagen stod för 74 procent av investeringarna. Trots dessa betydande satsningar bedömer regeringen i forsknings- och innovationspropositionen att de nationella investeringarna i forskning och innovation måste öka markant under kommande år (prop. 2024/25:60).

Aktivt deltagande från näringsliv och offentlig sektor i EU-program och fonder som exempelvis Programmet för ett digitalt Europa är ett viktigt verktyg för Sveriges digitala framtid. Medverkan från näringslivet i strategiska EU-projekt har också potential att bidra till en långsiktigt positiv samhällsutveckling.

Sverige presterar relativt svagt inom AI-användning och dataanalys, vilket delvis kan tillskrivas brist på specialister i näringslivet. Det råder kompetensbrist och hög konkurrens om rätt digital kompetens, särskilt för AI-användning och för små- och medelstora företag.

Delmål och åtgärder

Delmål: Samverkan mellan stat, näringsliv och organisationer ska bidra till fler effektiva insatser för företagens digitala omställning, utveckling och användning av ny teknik, såsom AI.

Genom samverkan kan stat och näringsliv åstadkomma mer än vad de kan göra var för sig. Regeringens ansvar för näringslivets digitalisering är att skapa goda förutsättningar för näringslivet att utvecklas på de sätt som företag efterfrågar. Många områden kan utvecklas genom att inrätta tydliga strukturer för närmare samverkan mellan näringslivet och det offentliga. Insatser kan bl.a. ske genom privata initiativ och samverkan mellan statliga myndigheter och andra offentliga aktörer, som exempelvis genom Verket för innovationssystem-programmet Avancerad digitalisering där initiativ från näringslivsföreträdare och Verket för innovationssystem har lett till ett samarbete av nationell nytta och relevans.

Delmål: Andelen företag med hög digital intensitet, som är internationellt konkurrenskraftiga och har förmåga att växa genom innovation och hållbarhet, ska öka.

Digitalt mogna företag presterar ofta bättre än mindre mogna företag i alla sektorer. Svenska företag kan ytterligare höja den digitala mognaden för att stärka sin konkurrenskraft och växa genom innovation och ekonomisk utveckling på ett hållbart sätt. Det är därför viktigt med ett mål enligt ovan som syftar till att öka andelen företag som använder bl.a. molntjänster, dataanalys och AI och har uppnått grundläggande eller hög nivå av digital intensitet.

Delmål: Företagens kontakter med statliga myndigheter ska vara smidiga och enkla samtidigt som deras administrativa kostnader ska minska genom digital omställning och användning av ny teknik, såsom AI.

Digitaliseringen av den offentliga förvaltningen kan förenkla företagets kontakter med statliga myndigheter och minska deras administrativa kostnader. Det är en problematisk utveckling att företagets totala regelkostnader fortsätter att öka. Regeringen driver en offensiv förenklingsagenda och prioriterar åtgärder för att minska företagets regelbörda och förenkla regler i syfte att stärka, såväl stora som små, svenska företags konkurrenskraft. Det ska vara smidigt, enkelt och säkert att starta och driva företag och företagets administrativa kostnader för kontakter med myndigheter bör minska.

Urval av beslutade åtgärder

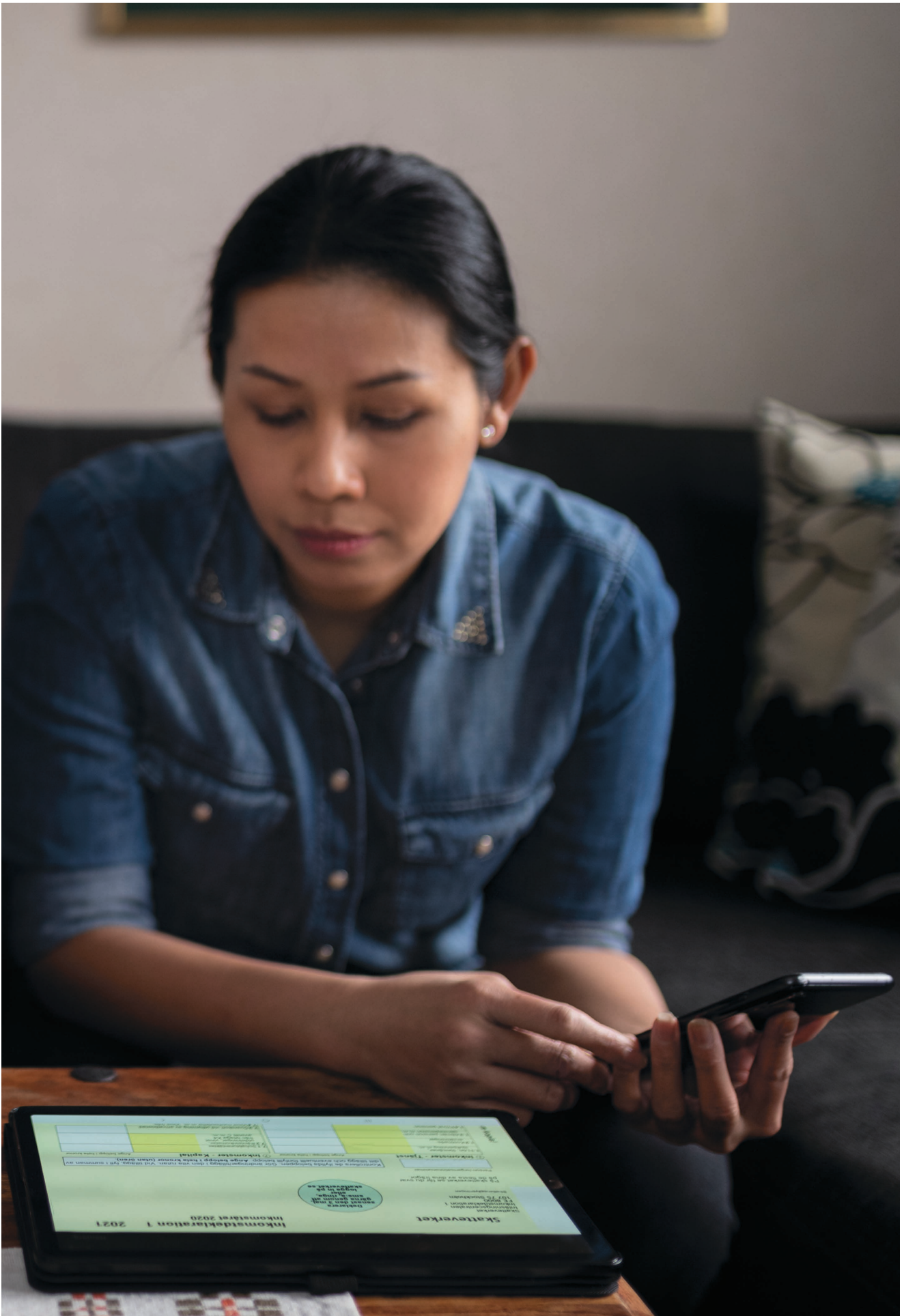
- Regeringen har tillsatt ett förenklingsråd och ett implementeringsråd i syfte att identifiera förenklingsmöjligheter i olika skeden i lagstiftningskedjan och minska företagens regelbörda, administrativa kostnader och fullgörandekostnader (SFS 2024:201 och dir. 2024:51).
- Regeringen har gett Verket för innovationssystem i uppdrag att etablera och koordinera en struktur för bättre samordning av det offentliga stödet till unga innovativa företag med syftet att stärka förutsättningarna för utveckling och tillväxt i dessa företag genom ett mer effektivt stödsystem (KN2024/01060).
- Regeringen har gett Verket för innovationssystem i uppdrag att stärka programmet Avancerad digitalisering (KN2023/02784). Förstärkningarna till programmet beskrivs närmare i forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2024/25:60).
- Regeringen har tagit initiativ till ett beställningsbemyndigande som möjliggör deltagande i fleråriga projekt inom ramen för EU-programmet för ett digitalt Europa (prop. 2024/25:1 utg.omr. 22 avsnitt 4.6.4). Regeringen har även avsatt medel till Verket för innovationssystem för hantering av den nationella medfinansieringen till programmet (Fi2024/02483).
- Regeringen har tillsatt en utredning som ska analysera behovet av och föreslå kompletterande bestämmelser som behövs i syfte att anpassa svensk rätt till EU:s cyberresiliensförordning. Utredningen ska även överväga lämpliga former av stöd till små- och medelstora företag gällande regelefterlevnad av förordningen (dir. 2024:119). Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2025.
- Regeringen har antagit Nationell strategi för cybersäkerhet 2025–2029. Regeringens inriktning i strategin är bl.a. att små och medelstora företag behöver målgruppsanpassat stöd och vägledning rörande sitt systematiska cybersäkerhetsarbete (skr. 2024/25:121).

- Regeringen har tagit initiativ till utökade medel till det nationella samordningscentret för forskning och innovation inom cybersäkerhet (NCC-SE) på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, för att genomföra utlysningar och utveckla Cybernoden (prop. 2024/25:1 utg. omr. 6 avsnitt 5.5.3 och 5.6.6).
- Regeringen har tillsatt kommittén om förenklad beskattning av ägare till fåmansföretag (Fi 2022:04), som bl.a. haft i uppdrag att analysera på vilket sätt fåmansföretagsreglerna kan ändras för att göra de särskilda bestämmelserna om lättnader i beskattningen av personaloptioner mer effektiva när det gäller att attrahera och behålla nyckelkompetens (dir. 2023:128). Kommittén har i sitt slutbetänkande lämnat förslag till generella förbättringar av fåmansföretagsreglerna (SOU 2024:36). Förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.
- Regeringen har beslutat om en ny ägarpolicy med en uttryckt förväntan att bolag med statligt ägande ska ha långsiktiga ambitioner och god omställningsförmåga (Fi2024/01778). Mot bakgrund av detta anser regeringen att det är positivt att bolag med statligt ägande har möjlighet att stärka kunskapsöverföringen och samarbetet mellan sig relaterat till digital transformation och kan dra nytta av att de tillhör en portfölj av bolag med samma ägare.

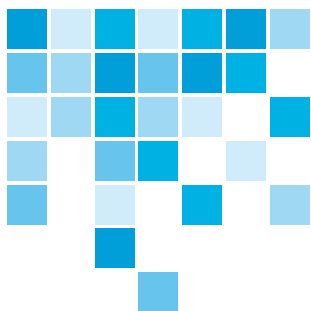
Planerade åtgärder

- Regeringen avser att ge Statistiska centralbyrån i uppdrag att närmare mäta företagens användning av AI. Syftet är att bättre beskriva AI-användningen i företag och öka kunskapen om hur AI kommer till användning i allt fler branscher.

Digitalisering av den offentliga förvaltningen

Mål för förvaltningens digitalisering: Sverige ska ha en offentlig förvaltning som förenklar och bidrar till minskad administration genom användarvänliga, säkra och trygga digitala tjänster som effektiviseras med hjälp av AI- och datadriven utveckling.

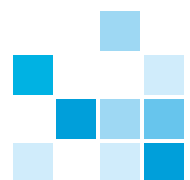
Den offentliga förvaltningen är redan i dag i många avseenden digital med möjlighet att exempelvis boka vårdbesök online eller få automatiska påminnelser om vaccinationer. Dessutom erbjuder flera vårdgivare digitala vårdmöten. För företag innebär digitaliseringen att ansökningar om tillstånd eller stöd kan hanteras snabbare och mer effektivt, vilket frigör tid för kärnverksamheten. Inom rättsväsendet har digitaliseringen gjort det möjligt att dela information mellan myndigheter snabbare och säkrare. För att minska mängden felaktiga utbetalningar inom välfärden används avancerade digitala system för att upptäcka och stoppa fusk.

Det finns emellertid även strategiska utmaningar som regeringen behöver adressera när det gäller den offentliga förvaltningens digitalisering. Medborgarnas, företagens och organisationernas myndighetskontakter kan fortfarande vara osammanhängande, krångliga och otillgängliga. Alla delar av den offentliga förvaltningen har inte kommit lika långt i sin digitala utveckling, vilket kan göra att tjänster skiljer sig åt i olika delar av landet eller beroende på vilken statlig myndighet, kommun eller region som kontaktas. All data som behövs i olika samhällsprocesser finns i dag inte i digital form. Många statliga myndigheter, kommuner och regioner sitter fast i äldre, icke standardiserade, informationssystem, vilket innebär att de har svårt att modernisera sin verksamhet med hjälp av AI och data. Föråldrade regler och system gör det också svårt att utveckla nya digitala lösningar.

Regeringen vill genom strategin tydliggöra mål för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen samt förstärka samordningen och uppföljningen. Därigenom ska Sverige få en offentlig förvaltning med digitala tjänster som är enkla, tillgängliga, trygga och smidiga och som bedriver en effektiv AI- och datadriven verksamhet – oavsett om det handlar om att få utbildning, ansöka om ersättning för vård av barn, ansöka om tillstånd för olika verksamheter eller förhindra välfärdsbrott.

Delmålen i detta kapitel är baserade på sex principer som framgår av OECD:s ramverk för digital förvaltning: En proaktiv digital förvaltning, användarcentrerad digitalisering, öppenhet som standard, förvaltningen som plattform, en datadriven offentlig sektor och digitalt som förstahandsval.

Kapitlet fokuserar i huvudsak på digitaliseringen av den offentliga förvaltningen, dvs. statliga myndigheter, kommuner och regioner. Regleringen av kommunernas och regionernas skyldigheter ska enligt regeringsformen som utgångspunkt beslutas av riksdagen. Med detta som utgångspunkt är syftet med delmålen nedan att åtgärder som genomförs även ska vara till nytta för och förbättra förutsättningarna för kommuner, regioner och privata aktörer som bedriver offentligt finansierad verksamhet.

Enkla, trygga och smidiga myndighetskontakter

Nuläge och utmaningar

Sverige har under lång tid gjort framsteg för att för enkla och förbättra de digitala kontakterna mellan den offentliga förvaltningen och medborgarna. Genom tjänster som t.ex. bank-id och Skatteverkets e-tjänster har det blivit enklare för medborgare att deklarerera, registrera ägarbyte av fordon online, ansöka om föräldrapenning eller om skolplats. Företag kan snabbt lämna in årsredovisningar eller rapportera mervärdesskatt digitalt, vilket sparar både tid och resurser. Denna utveckling har gjort vardagen smidigare för många och samtidigt ökat effektiviteten i den offentliga förvaltningen.

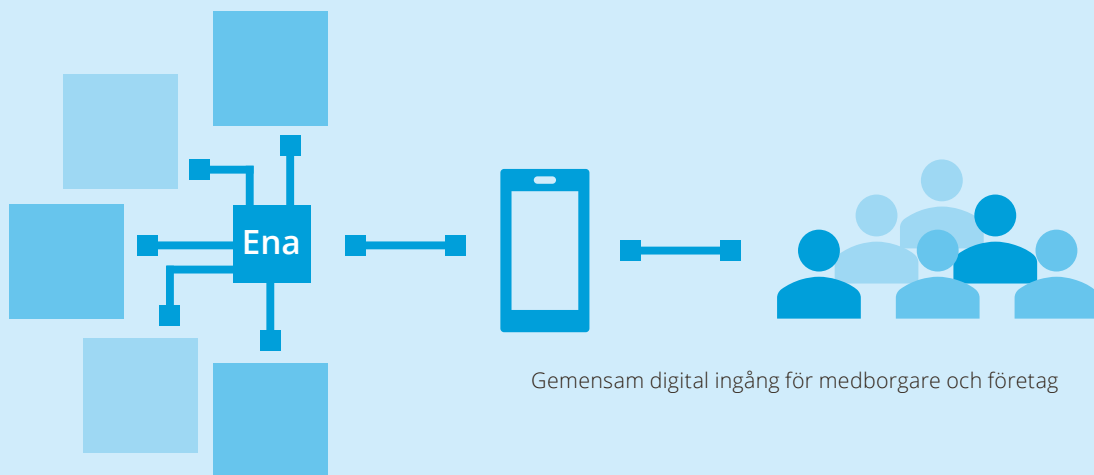
Trots dessa framsteg är tillgängligheten vid digitala myndighetskontakter fortfarande ojämn och tjänsterna är ibland svåra att navigera. En medborgare som är van att enkelt logga in för att deklarerera kan mötas av helt olika system och terminologi där det inte är motiverat, t.ex. när den söker bygglov i sin kommun eller behöva flera appar för ett barn i förskolan. Skillnader i tekniska lösningar och hur begrepp används mellan olika myndigheter riskerar att skapa en fragmenterad och förvirrande användarupplevelse. Bristen på enhetliga plattformar gör att medborgare och företag kan behöva fylla i samma information flera gånger eller navigera mellan olika system som inte är kopplade till varandra. Det finns även brister vad gäller tillgänglighet, säkerhet och användbarhet för vissa digitala tjänster och system, då de inte är utformade för att möta användarnas olika behov och förutsättningar.

Delmål och åtgärder

Delmål: Sverige bör etablera en gemensam digital ingång som samlar de viktigaste digitala tjänsterna inom offentlig förvaltning. Ingången ska vara enkel, trygg och användarvänlig och ge både medborgare och företag möjlighet att hantera sina ärenden smidigt och säkert.

Regeringen vill att det ska vara enkelt och smidigt för medborgare att navigera bland offentliga digitala tjänster, oavsett tekniska förkunskaper. Arbetet mot en gemensam digital ingång för de viktigaste digitala tjänsterna bör därför inledas genom utforskande utveckling. Genom att samla grundläggande tjänster som e-legitimation, digital post och ärende- och ombudshantering och involvera användarna i utvecklingen, kan användarnas behov av enkla och smidiga kontakter med den offentliga förvaltningen tillfredsställas. För företagare bör ingången t.ex. underlätta ansökan om stöd och hantering av tillstånd. Samtidigt måste den präglas av hög cybersäkerhet och skydd av personlig integritet så att användarna ska känna sig trygga med hur deras uppgifter hanteras. Ingången bör kunna använda avancerad teknik som AI för att förutse användarnas behov och erbjuda proaktiva tjänster, som t.ex. att skicka påminnelser om kommande tidsfrister eller automatiskt föreslå dokument som behöver lämnas in.

Den nationella digitala infrastrukturen Ena kopplar samman olika system och utgör en gemensam teknisk grund för en gemensam digital ingång där medborgare och företag kan nå de viktigaste digitala tjänsterna på ett och samma ställe. Ingången kan möjliggöra för de olika delarna av den offentliga förvaltningen som helhet att erbjuda en sömlös upplevelse för användarna. Genom att öppna upp för tredjepartsleverantörer att utveckla tjänster baserade på offentliga data, t.ex. med hjälp av tydliga riktlinjer och öppna API:er, dvs. tekniska gränssnitt som gör att system kan kommunicera på ett standardiserat sätt, kan ett ekosystem av innovativa lösningar skapas. Exempelvis kan applikationer utvecklas för att hjälpa företagare att planera och rapportera utgifter, eller för att ge medborgare tillgång till skraddarsydd myndighetskontakter.

Gemensam digital ingång för medborgare och företag

Ena är ett samlingsnamn för olika system, komponenter och standarder som gör det möjligt för den offentliga förvaltningen att dela digital information med medborgare, företag och organisationer samt med andra myndigheter inom Sverige och inom EU, med rätt behörighet och säkerhetsnivå.

Delmål: Alla digitala tjänster och system inom den offentliga förvaltningen, både interna och externa, ska vara användarvänliga, lättförståeliga och tillgängliga för användare.

Digitala tjänster och system inom offentlig förvaltning behöver utvecklas med användarvänlighet i fokus för att öka nyttjandegraden och förbättra effektiviteten. Exempelvis är det viktigt att medarbetare inom vården snabbt kan få åtkomst till patientdata utan tekniska hinder, medan medborgare och företag enkelt ska kunna använda intuitiva e-tjänster.

Olika användargrupper behöver involveras i utvecklingen av digitala tjänster. Medarbetare i offentlig förvaltning, som använder systemen dagligen, har specifika behov kopplade till sina arbetsuppgifter och roller. Exempelvis kan en lärare behöva enkla verktyg för att snabbt registrera elevernas närvaro och betyg och en kommunanställd smidiga funktioner för att handlägga bygglovsansökningar. Det är också viktigt att kartlägga medborgarnas, företagarnas och organisationernas behov för att säkerställa att de externa digitala tjänsterna ger en smidig och inkluderande upplevelse. Det är av stor vikt att säkerställa att tjänsterna är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Genom detta ska offentliga tjänster bli mer inkluderande och tillgängliga för alla delar av samhället.

Eftersom digitala system också utnyttjas av kriminella och antagonister är det centralt att ett säkerhetsperspektiv, utifrån användarnas behov av skydd mot bedrägerier och brott, beaktas noga vid utveckling av nya lösningar.

Delmål: Den offentliga förvaltningens försörjning av informationssystem ska vara långsiktigt hållbar och offentliga data ska vara en bred värdeskapande resurs för samhället, som bidrar till innovation, transparens och effektivitet.

Regeringen vill skapa förutsättningar för innovation, samverkan och effektiv resursanvändning. Som ett led i detta behöver offentliga data och beslutsprocesser, inklusive algoritmer, vara tillgängliga för allmänheten att ta del av och engagera sig i inom ramen för gällande lagstiftning och med hänsyn till nationella och allmänna intressen. Utgångspunkten är att transparens och ansvarstagande är centrala faktorer för att bygga förtroende, samtidigt som det underlättar utvecklingen av nya digitala tjänster och hållbara affärsmodeller.

För att säkerställa en långsiktig och hållbar försörjning av informationssystem är det viktigt att offentliga organisationer ställer krav på öppna standarder, API:er och interoperabilitet, dvs. informationssystemets förmåga att samverka med varandra, i offentliga upphandlingar och anpassar kraven till de förutsättningar som leverantörerna på marknaden har.

Detta i syfte att stärka förmågan att bygga informationssystem som är mer utbytbara, interoperabla och som kan dela data både inom den offentliga förvaltningen och med externa aktörer. För en långsiktig informationsförsörjning i det offentliga krävs format som säkerställer äkthet och integritet hos data vid migrering mellan olika informationssystem. För att möjliggöra en mer effektiv, transparent och ansvarsfull användning av data som en strategisk resurs för verksamhetsutveckling är det nödvändigt att åtgärda rättsliga hinder för datadelning. Det måste också klargöras vad som behöver prioriteras vid upphandlingar av informationssystem på ett sätt som säkerställer en balans mellan effektivitet, öppenhet, säkerhet och skyddet av den personliga integriteten.

Urval av beslutade åtgärder

- Regeringen har gett Polismyndigheten i uppdrag att utfärda en statlig e-legitimation (Ju2025/00740). Regeringen har även gett Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att utveckla en digital identitetsplånbok (Fi2024/00591 m.fl.).
- Regeringen har gett Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten i uppdrag att tillsammans med länsstyrelserna ta fram underlag för utveckling av e-tjänster och vägledning för anmälan och ansökan av olika typer av verksamheter hos kommunerna (KN2024/02097).

Planerade åtgärder

- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att analysera utmaningar och möjligheter kopplade till etableringen av en gemensam digital ingång för medborgarna. Uppdraget ska syfta till att skapa en mer sammanhållen och användarvänlig förvaltning.
- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att driva på datadriven innovation och öppna data genom att vidareutveckla Sveriges dataportal, stödja initiativ för öppna data samt ta fram en dataplan för publicering av offentliga data, som har behandlats med integritetsbevarande metoder, t.ex. anonymisering, för att stärka tillgängligheten och användningen av offentlig information som en resurs för innovation.
- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att utvärdera och ge rekommendationer för publicering av värdefulla dataset och andra efterfrågade datamängder. Uppdraget ska driva på arbetet med att publicera och för relevanta aktörer tillgängliggöra värdefulla dataset, med integritetsbevarande metoder, och skapa en mer strategisk användning av öppna data.
- Regeringen avser att öka användarcentreringen av e-tjänster genom att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att ta fram designprinciper som bl.a. innefattar hur användaren ska inkluderas i varje fas av utvecklingen.
- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att uppdatera riktlinjerna för öppna programvaror och standarder, i syfte att främja innovation, samverkan och en bredare användning av öppna lösningar inom offentlig förvaltning.

En effektivare AI- och datadriven offentlig förvaltning

Nuläge och utmaningar

AI har potential att förändra den offentliga förvaltningen i grunden genom att effektivisera processer, höja kvaliteten på tjänster och spara resurser. AI gör det möjligt att automatisera repetitiva uppgifter, analysera stora datamängder och identifiera mönster för att optimera resursanvändningen. Exempelvis kan AI förutsäga resursbehov inom vården, automatisera handläggning av studiestöd och hjälpa polisen att analysera brottsdata. Detta kan skapa snabbare beslut och smidigare service för medborgarna.

Trots potentialen är utvecklingen av AI- och datadriven verksamhet i Sverige ojämn. Endast ett fåtal större myndigheter har förutsättningar att utveckla språkmodeller och endast 45 av 600 aktörer i den offentliga förvaltningen har förutsättningar att utveckla AI-lösningar. Många aktörer saknar tillräcklig teknisk infrastruktur, datamognad och kompetens. Fragmenterade system och manuella processer hämmar samarbete och avsaknaden av en nationell digital infrastruktur försvårar datadelning och skalbara lösningar.

Data lagras ofta i separata stuprörssystem, där varje aktör använder egna, isolerade system som inte kommunicerar med varandra. Detta skapar betydande hinder för samarbete och datadelning, vilket i sin tur begränsar möjligheterna att dra nytta av synergier mellan olika verksamheter. Genom att koppla samman systemen och möjliggöra datadelning av icke-skyddsvärda data i realtid, kan den offentliga förvaltningen bli mer sammanhållen och effektiv.

Utvecklingen av den nationella digitala infrastrukturen är central för att möjliggöra AI och datadelning i realtid. För att detta ska ske på ett ansvarsfullt sätt krävs att juridiska och etiska utmaningar hanteras så att medborgarnas förtroende upprätthålls. Det gäller särskilt utmaningar kopplade till dataskyddsförordningen och hantering av känsliga personuppgifter samt till skyddet för den personliga integriteten.

Delmål och åtgärder

Delmål: Med AI och ny teknik ska den offentliga förvaltningen minska handläggningstider, förbättra kvaliteten och transparensen i beslutsunderlag samt leverera rättssäkra och långsiktigt hållbara tjänster som är inkluderande, lätta att använda och tillgängliga för medborgare och företag.

Genom ansvarsfull och innovatonsinriktad teknikutveckling vill regeringen skapa förutsättningar för en AI-driven offentlig förvaltning där AI och kvalitetssäkrade data används för att förbättra samhällsnyttan, minska handläggningstider och leverera rättssäkra och inkluderande tjänster.

För att nå målet behöver tillgången till och kvaliteten på data stärkas genom standardisering, tillgängliggörande och utveckling av datautrymmen som stödjer innovation och avancerade analyser. Dessutom behöver tydliga regelverk och riktlinjer för att säkerställa rättssäker och etisk användning av AI tas fram, samtidigt som kompetensen inom offentlig förvaltning behöver stärkas.

Delmål: Den offentliga förvaltningen ska använda data för att driva innovation, förbättra samhällsnyttan, effektivisera sin verksamhet, stödja datadrivet beslutsfattande och stärka samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner, regioner och andra aktörer.

För att möjliggöra en datadriven offentlig förvaltning där data används strategiskt med avsikt att driva innovation, effektivisera verksamheter och stärka samverkan, behöver avancerade analysmetoder och AI-baserade verktyg som stärker beslutsfattande och regelgivning utvecklas. Regelverken behöver moderniseras och cybersäkerheten stärkas för att säkerställa en rättssäker och effektiv informationshantering, där offentliga data delas på ett tryggt, säkert och strukturerat sätt. Den offentliga förvaltningen ska också underlätta individens kontroll över sin data och styrning. Interoperabilitet behöver utvecklas för att möjliggöra effektiv data-

delning, samtidigt som datakompetens och digital kapacitet i den offentliga förvaltningen behöver stärkas. Dessutom kan äldre data behöva digitiseras, dvs. konverteras från fysiskt till digitalt format. På så sätt kan det skapas en innovativ, säker och effektiv offentlig förvaltning som möter framtidens behov och som genererar samhällsnytta för medborgare och företag.

Delmål: Ena – Sveriges digitala infrastruktur, ska byggas med gemensamma standarder och hög säkerhet för att möjliggöra AI- och datadriven utveckling, säkerställa effektiv datadelning, skapa en gemensam väg in till den offentliga förvaltningen samt främja samverkan mellan offentliga och privata aktörer.

Regeringen vill förbättra förutsättningarna för myndigheternas digitala verksamhetsutveckling genom att se den offentliga förvaltningen som en plattform. Den nationella digitala infrastrukturen Ena ska fungera som en gemensam resurs som möjliggör säker och effektiv datadelning mellan statliga myndigheter, kommuner, regioner och privata aktörer. Genom att bryta upp dagens fragmenterade system och skapa sömlösa informationsflöden med hjälp av gemensamma komponenter, kan Ena förbättra samverkan, effektivisera resursanvändningen och frigöra kapacitet för innovation.

För att säkerställa att data och algoritmer hanteras säkert och etiskt måste Ena också leva upp till regelverk och riktlinjer för den personliga integriteten och dataskydd. Standardiserade protokoll och interoperabla system är avgörande för att möjliggöra säkra informationsflöden. Samtidigt skyddar investeringar i cybersäkerhet och moderna molntjänster känsliga data från hot. För mindre statliga myndigheter och kommuner är det särskilt viktigt att ansluta sig till Ena eftersom de många gånger saknar tekniska resurser och kompetens att utveckla egna lösningar. För att undvika fortsatt fragmentering behöver staten skapa tydliga riktlinjer för anslutningsprocessen, erbjuda stöd till mindre aktörer och säkerställa långsiktig finansiering. Exempelvis kan ekonomiska incitament och utbildningsprogram underlätta anslutningen och stärka kapaciteten hos mindre aktörer.

Urval av beslutade åtgärder

- Regeringen har gett Myndigheten för digital förvaltning och Integritetsskyddsmyndigheten i uppdrag att ta fram vägledande riktlinjer för användning av generativ AI och genomföra kompetenshöjande insatser. Syftet med uppdraget är att främja att generativ AI används inom den offentliga förvaltningen på ett effektivt, säkert och etiskt sätt (Fi2024/01535).
- Regeringen har i november 2024 beslutat om förordningen (2024:1005) om samordnad och säker statlig it-drift för att öka säkerheten och kostnadseffektiviteten i statliga myndigheters it-drift. Syftet är att staten ska få tillgång till moderna, säkra och kostnadseffektiva it-verktyg och tjänster anpassade till verksamhetens behov.
- Regeringen har gett Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Försvarets radioanstalt i uppdrag att genomföra en nationell kartläggning av kommuners tekniska cybersäkerhetsförmåga. Syftet med kartläggningen är att identifiera åtgärder som kommuner själva kan vidta kostnadseffektivt och också vara ett stöd i att göra prioriteringar av nödvändiga framtida investeringar inom cybersäkerhetsområdet (Fö2025/00540).
- Regeringen har gett Verket för innovationssystem i uppdrag att stärka programmet Avancerad digitalisering (KN2023/02784). Regeringen har också i forsknings- och innovationspropositionen tydliggjort att myndigheter kan delta i programmet för att exempelvis snabbt kunna implementera AI och annan ny teknik (prop. 2024/25:60). Programmet finansieras till lika delar av staten och näringslivet.
- Regeringen har tillsatt en utredning om interoperabilitet vid datadelning som bl.a. haft i uppdrag att överväga om det finns ett behov av föreskriftsrätt på området och i vilken omfattning, samt lämna de författningsförslag som övervägandena föranleder (dir. 2022:118). Utredningen har i sitt slutbetänkande lämnat förslag om en lag om den offentliga förvaltningens interoperabilitet (SOU 2023:96). Förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

- Regeringen har tillsatt en utredning om kompletterande bestämmelser till EU:s dataförordning. Utredaren ska bl.a. identifiera och föreslå de tekniska, organisatoriska och juridiska förutsättningar som krävs för att svenska offentliga organ ska kunna ta emot, hantera och dela data från företag vid exceptionella omständigheter (dir. 2024:97 och dir. 2025:46). Uppdraget ska redovisas senast den 22 december 2025.

Planerade åtgärder

- Regeringen avser att ge Ekonomistyrningsverket i uppdrag att främja innovation och stärka AI-utvecklingen genom att tillgängliggöra kvalitetssäkrade data om myndighetsstyrning. Ekonomistyrningsverket ska strukturera och tillgängliggöra centrala styrningsdokument som kan användas för exempelvis träning av språkmodeller.
- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att utforska modeller där enskilda kan äga och ha kontroll över sin data, med särskilt fokus på AI-baserad utveckling. Syftet är att stärka individens självbestämmande över sina uppgifter och samtidigt främja altruistiska datadelningar för samhällsnyttiga ändamål.
- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att inventera behovet av gemensamma plattformar för analyskapacitet och föreslå lösningar för att skapa en stark grund för framtida AI- och datadrivna analyser.
- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att genomföra en översyn av existerande digitala infrastrukturella lösningar för att optimera deras användning och kostnadseffektivitet.
- Regeringen avser att ta fram en molnpolicy. Molnpolicyn ska bidra till att stärka den offentliga förvaltningens användning av molntjänster, med beaktande av såväl säkerhetsaspekter som funktionalitetsfrågor och innovation.
- Regeringen avser att utreda hur både digital och fysisk myndighetskommunikation i enskilda ärenden kan garanteras långsiktigt, med fokus på att säkerställa robusthet och tillgänglighet för alla.
- Regeringen avser att genomföra en nationell kartläggning av kritiska äldre system inom offentlig förvaltning som inkluderar en riskbedömning och kalkyl över besparingspotential för att modernisera och effektivisera it-miljön.

Ett ramverk för förbättrad samordning och uppföljning av digitaliseringen av den offentliga förvaltningen

Nuläge och utmaningar

Den svenska förvaltningsmodellen, med fristående statliga myndigheter och ett starkt kommunalt självstyre, skapar möjligheter för lokal innovation och utveckling av anpassade digitala lösningar. Många statliga myndigheter, kommuner och regioner har framgångsrikt implementerat tjänster som effektiviserar handläggning och förbättrar servicen till medborgare. Exempelvis har digitala plattformar för ansökningar om bygglov eller ekonomiskt bistånd gjort det enklare och snabbare att få hjälp. Samtidigt innebär den decentraliserade strukturen stora utmaningar för en effektivisering av den offentliga förvaltningen. Digitaliseringen har ofta genomförts isolerat, vilket har lett till parallella lösningar, ineffektivt resursutnyttjande och bristande samordning av informationsutbyte. Befolkningsmässigt små och medelstora kommuner saknar ofta tillräckliga resurser och kompetens för att hålla jämna steg med den tekniska utvecklingen och för digitisering av samhällsviktiga data. Otydlig ansvarsfördelning mellan statliga myndigheter, kommuner och regioner gör det svårt att nå en enhetlig och strategisk inriktning.

Sverige står nu inför utmaningar med fragmentering och bristande samordning, där den decentraliserade förvaltningsmodellen resulterar i parallella lösningar och ineffektiv resursanvändning. Befolkningsmässigt små och medelstora kommuner och små- och medelstora myndigheter präglas ofta av kapacitetsbrist, vilket begränsar deras förmåga att implementera och skala upp digitala lösningar. Dessutom hindrar fragmenterade system och otydliga regelverk effektiv och säker datadelning.

Delmål och åtgärder

Delmål: Sverige ska ha en sammanhållen och effektiv styrning av digitaliseringen av den offentliga förvaltningen, där en tydlig ansvarsfördelning, långsiktig finansiering och gemensamma prioriteringar möjliggör en innovativ, effektiv, samordnad och användarvänlig verksamhet som levererar hög samhällsnytta.

Regeringen ser behov av att stärka den strategiska styrningen och uppföljningen av den offentliga förvaltningens digitalisering genom att prioritera utveckling, förvaltning och användning av den nationella digitala infrastrukturen Ena. Syftet är att säkerställa en långsiktigt hållbar, säker, behovsanpassad och sammanhållen digital infrastruktur som svarar mot de behov som finns och därmed regeringens strategiska mål. Samtidigt behöver sektorspecifika lösningar utvecklas inom respektive område. En god samordning mellan Enas nationella digitala infrastruktur och sektorspecifika digitala infrastrukturer, där det är lämpligt och möjligt, är avgörande för att säkerställa synergier och effektiv resursanvändning.

För att säkerställa en samordnad och strategisk utveckling av den nationella digitala infrastrukturen behövs en tydlig och förstärkt samordning och koordinering av Ena. För att säkerställa en behovsanpassad och effektiv utveckling av Ena, krävs även en arena för dialog mellan aktörer som är relevanta för digital infrastruktur, interoperabilitet och datadriven utveckling. Det finns även behov av en effektiv mottagarorganisation inom Regeringskansliet för att hantera levererade prioriterings- och finansieringsförslag.

Det är av vikt att regeringen och myndigheterna skapar incitament för att utveckla och testa nya lösningar samt etablerar metoder som hanterar risker på ett ansvarsfullt och strukturerat sätt. Genom att kombinera flexibilitet och ansvarstagande kan den offentliga förvaltningen bli en drivkraft för innovation som levererar samhällsnytta och stärker förtroendet för digitaliseringens möjligheter.

Genom att modernisera regelverken för förvaltningens digitala informationshantering kan innovation stimuleras, datadelning underlättas och medborgarnas förtroende för digitala tjänster stärkas. En tydlig anpassning till internationella standarder och EU-lagstiftning är avgörande för att möjliggöra effektiv samverkan mellan berörda aktörer och säkerställa att regelverken efterlevs på ett enhetligt sätt.

Urval av beslutade åtgärder

- Regeringen har gett ett 30-tal myndigheter uppdrag eller återrapporteringskrav rörande sin användning eller påverkan av AI (Fi2024/02478, Fi2024/00591 m.fl.) och Försvarets materielverk har fått i uppdrag att redovisa hur myndighetens digitala förmåga, inklusive förmåga att använda AI och data, behöver utvecklas för att öka totalförsvarets robusthet, förmåga och motståndskraft (Fö2023/01749).
- Regeringen har beslutat om förordningen (2025:237) om det nationella cybersäkerhetscentret vid Försvarets radioanstalt. Förordningen ska ge en tydlig och långsiktig styrning som lägger grunden för ett välfungerande nationellt cybersäkerhetscenter och tydliggör dess roll i det nationella cybersäkerhetsarbetet.
- Regeringen har gett Tillväxtverket i uppdrag att utreda hur AI kan användas i statliga myndigheters arbete för att förenkla för företag (KN2025/00530).

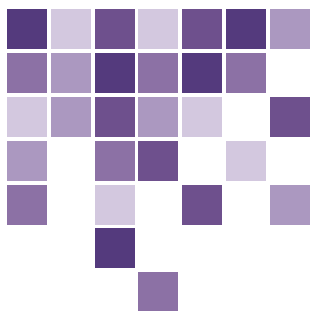
Planerade åtgärder

- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att samordna och koordinera utvecklingen av den nationella digitala infrastrukturen Ena och årligen rapportera in en strategisk färdplan för investeringar i digital infrastruktur. Myndigheten ska även få i uppdrag att inrätta ett råd för digital infrastruktur, interoperabilitet och datadriven utveckling.
- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att etablera ett anslutnings- och innovationscenter som en plattform för att effektivisera anslutningen och användningen av Ena samt främja säkerhet och utveckling av innovativa digitala lösningar för offentlig förvaltning.
- Regeringen avser att inrätta en samordningsfunktion inom Regeringskansliet med uppgift att följa investeringar i digitala infrastrukturer och andra prioriterade sektorsövergripande digitaliseringsfrågor inom den offentliga förvaltningen som exempelvis interoperabilitet, AI och datadriven förvaltningsutveckling.
- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att nollmäta effekterna av Ena samt löpande följa realiseringen av besparingar och andra nyttor för att möjliggöra en omfördelning av verifierade besparingar.

Digitalisering av välfärden

Mål för välfärdens digitalisering: Sverige ska erbjuda säkra välfärdstjänster av hög kvalitet som ger mer tid och förbättrad livskvalitet för mottagare av välfärdstjänster samt minskar administrationen och förbättrar arbetsmiljön för personalen.

Den svenska välfärdsmodellen är bred och omfattar verksamhet under en rad statliga myndigheter, kommuner, regioner och privata företag inom exempelvis vård, socialtjänst och skola. Socialtjänsten omfattar bl.a. äldreomsorg och insatser för personer med funktionsnedsättning. Målet för välfärdens digitalisering fokuserar på den del av välfärden som kommuner, regioner och privata aktörer som bedriver offentligt finansierad verksamhet ansvarar för. De förutsättningar, utmaningar och planerade åtgärder som presenteras i kapitlet om den offentliga förvaltningens digitalisering är till stora delar även applicerbara på detta strategiska område.

Nuläge och utmaningar

I en internationell kontext låg Sverige länge i framkant när det gäller digitaliseringen av välfärden. Sverige hade t.ex. långt före flera andra EU-länder digitala patientjournaler, e-recept och möjligheten att deklarerat digitalt.

Den svenska välfärden står nu inför betydande utmaningar till följd av den ändrade ålderssammansättningen, där andelen äldre ökar och barnafödandet och andelen av befolkningen i arbetsför ålder minskar. Åtgärder som kan bidra till att effektivisera välfärden behöver prioriteras, så att personella resurser frigörs till sådant som inte kan utföras genom teknik. Välfärden saknar på digitaliseringsområdet ett antal grundläggande förutsättningar som behöver finnas för att en effektiv och medborgarcentrerad välfärd ska kunna levereras. Exempel på hinder är avsaknaden av en statlig e-legitimation, svårigheter att utbyta data, system som skapar ökad administration och arbetsbörda för personal, brist på tillgängliga och användarvänliga tjänster och otillräcklig beställar- och användarkompetens.

Hälso- och sjukvård och socialtjänst har de senaste årtiondena präglats av en kraftig ökning i användningen av digitala verktyg i Sverige och i omvärlden. Den tekniska utvecklingen tillsammans med förändrade behov och förväntningar har påverkat efterfrågan och utvecklingen av digitala tjänster inom dessa områden. Utvecklingen har också skapat nya möjligheter som inte nyttjas fullt ut i dag. Hälso- och sjukvården och socialtjänsten behöver öka användningen av digitala verktyg och tjänster samt införa en förbättrad infrastruktur som underlättar informationsdelning och interoperabilitet mellan olika aktörer. Förbättrade möjligheter att tillvarata potentialen i hälsodata kan också bidra till bättre vårdkvalitet, förbättra patientsäkerheten och stärka patientens ställning och Sveriges position inom life science. Ökad användning av digitala verktyg och ökad automatisering av registrering och delning av information bedöms också kunna leda till en bättre patientdelaktighet och en förbättrad arbetsmiljö för medarbetarna. Även AI-baserade tjänster kommer framöver att kunna användas och används till del redan i dag, för att effektivisera vissa verksamhetsprocesser. Regeringens arbete med att införa en na-

tionell digital infrastruktur i hälso- och sjukvården och förberedelse för implementeringen av EU:s förordning om ett europeiskt hälsodataområde, kommer att skapa bättre förutsättningar för delning av hälsodata i Sverige och inom EU.

Även skolektorn har påverkats starkt till följd av digitaliseringen, bl.a. genom att olika digitala system används för administration. Statens skolverk är sektorsansvarig myndighet för skolväsendets digitalisering och ska ha ett samlat ansvar inom ramen för sitt verksamhetsområde när det gäller statliga insatser i frågor om digitalisering. Myndigheten ska i sitt arbete ta särskild hänsyn till de risker och möjligheter som digitaliseringen medför. Det innefattar att myndigheten ska vara samlande och stödjande samt att den ska samverka med övriga berörda myndigheter och andra relevanta parter. Inom skolektorn ställs höga krav på transparens och dokumentation och med rätt digitala system kan processerna effektiviseras. De digitala system som genererar data om verksamheten kan t.ex. användas för att sammanställa och jämföra information. Undersökningar har dock visat att digitaliseringen också kan skapa ökad administration och arbetsbörda för personal som tvingas förhålla sig till en mängd olika digitala system, vilket bl.a. framgår av betänkandet Tid för undervisningsuppdraget – åtgärder för god undervisning och läraryrkenas attraktivitet (SOU 2025:26).

Inom kommunsektorn prioriteras en ökad digitalisering och kommunerna har enats om en strategisk agenda – ett handslag för välfärdsutveckling genom digitalisering. Av 290 kommuner har 289 valt att anmäla sig till ett eller flera av de fyra initiativ som erbjuds i den strategiska agendan. Exempelvis har 250 kommuner anslutit sig till infrastrukturen säker digital kommunikation (SDK) för socialtjänsten. Regionerna har i sin tur enats om en 10-punktslista som beskriver insatser som behöver genomföras inom olika områden för att skapa en effektiv nationell digital infrastruktur för svensk hälso- och sjukvård. Regeringen följer noga utvecklingen kring kommunernas och regionernas digitalisering och för löpande dialog med Sveriges Kommuner och Regioner i syfte att diskutera och belysa vilka eventuella hinder som föreligger för att kunna dela information effektivt och säkert i välfärden.

Delmål och åtgärder

Delmål: Med hjälp av ny teknik, såsom AI, ska välfärdstjänster ges förutsättningar att bli mer förebyggande, personcentrerade och platsberoende.

För att möta framtidens utmaningar och uppnå samma nivå av välfärd i hela landet behöver välfärdstjänster ges förutsättningar att bli mer förebyggande, personcentrerade och platsberoende. Platsberoende välfärdstjänster går att använda oberoende av vilken plats användaren befinner sig på, exempelvis i hemmet. Data behöver kunna delas och tillgängliggöras på ett säkert sätt, som gör att den kan användas för utveckling av mer proaktiv välfärd. Välfärdstjänster behöver också kunna utgå från den unika personens förmågor, behov och förutsättningar, som exempelvis vid precisionsmedicin.

Det finns vidare en betydande skillnad i hur väl utvecklingen av digitala tjänster och digitalisering som medel för effektivisering används i olika kommuner och regioner. Skillnaderna kan bidra till ojämlik kvalitet på digital välfärd över landet. Den digitala välfärden behöver därför ges förutsättningar att utvecklas och bli mer platsberoende.

Delmål: Regeringen ska ge förutsättningar för att välfärdens digitala utveckling ska öka.

Digitaliseringen av offentlig verksamhet sker ofta i stuprör. Statliga myndigheter, regioner, kommuner och privata utförare av offentligt finansierad välfärd har under många år byggt och infört egna informationssystem och lösningar som inte alltid är kompatibla med varandra. Detta försvårar utbyte av information mellan olika delar av den offentliga förvaltningen. Ena möjliggör fler förvaltningsgemensamma digitala lösningar. Gemensamma lösningar och interoperabilitet behövs för att uppnå effektivitet, samtidigt som det är nödvändigt med lokala anpassningar och samverkan.

En ökad styrning av den statliga förvaltningens digitalisering kan ge förbättrade förutsättningar för kommunsektorns digitala utveckling. Våren 2024 invigdes Ena – Sveriges digitala infrastruktur. Den förvaltningsgemensamma infrastrukturen skapar förutsättningar för att i högre grad samordna digitaliseringen av välfärden. För att uppnå ökad samordning behöver dock den strategiska styrningen öka. Det innebär att utvecklingen, förvaltningen och användningen av den nationella digitala infrastrukturen Ena bör prioriteras. I det fortsatta arbetet med Ena behöver dessutom kommunsektorns behov i högre grad ligga till grund för kommande satsningar då hela den offentliga förvaltningen behöver kunna utbyta information på ett säkert och effektivt sätt.

Delmål: Med hjälp av ny teknik, såsom AI, ska det skapas förutsättningar för att medarbetare ska kunna lägga mindre tid på administration och få mer tid över för omsorgsskapande och patientnära arbete.

En ökad digitalisering skapar bättre möjligheter till en säkrare, mer effektiv och medborgarcentrerad välfärd. Men utvecklingen där medarbetare i välfärden behöver lägga tid på att rapportera samma information i olika system som inte är interoperabla kan leda till frustration, ineffektivitet och svårigheter att dra nytta av digitaliseringens möjligheter. AI tillsammans med andra strategiska och nödvändiga operativa insatser kan vara en potentiell lösning för att adressera många av de utmaningar som välfärdssektorn står inför. Regeringen behöver skapa förutsättningar för att sådana möjligheter ska kunna utnyttjas.

Urval av beslutade åtgärder

- Regeringen har gett E-hälsomyndigheten flera regeringsuppdrag för att vidare utreda och påbörja utvecklingen av nödvändiga komponenter och strukturer för genomförandet av regeringens målsättning om en nationell digital infrastruktur för hälso- och sjukvård (S2023/02108, S2023/02109, S2024/02156 m.fl.).
- Regeringen har gett Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten i uppdrag att ta fram förslag till en nationell plan för att möjliggöra regeringens initiativ om nationell vårdförmedling (S2023/02117).
- Regeringen har gett Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att tillhandahålla infrastrukturen SDK och ett antal myndigheter har fått i uppdrag att ansluta sig till infrastrukturen (I2021/03317, S2023/03241, S2024/02156 m.fl.).
- Regeringen har gett Myndigheten för digital förvaltning, E-hälsomyndigheten och Socialstyrelsen i uppdrag att erbjuda kompetenshöjande insatser till kommuner som stöd i hur de på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt kan använda AI inom socialtjänsten (Fi2023/02301).
- Regeringen har gett Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att utveckla en sammanhållen infrastruktur för identitets- och behörighetshantering som ska kunna tillhandahållas inom ramen för Ena (Fi2024/00591). Regeringen har även gett E-hälsomyndigheten i uppdrag att ta fram och tillgängliggöra en sammanhållen infrastruktur för identitets- och behörighetshantering inom hälso- och sjukvården (S2024/02156).
- Regeringen har avsatt 20 miljoner kronor per år för 2024 och 2025 till Sveriges Kommuner och Regioner för att upprätthålla det nationella kompetenscentret för välfärdsteknik, som stöd till kommuner i utvecklingen av digitalisering och välfärdsteknik inom äldreomsorgen (S2023/03301 och S2024/02156).

- Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att förbereda för införandet av en socialtjänst-dataregisterlag genom att sprida kunskap om strukturerade socialtjänstdata och dokumentation till relevanta yrkesgrupper hos kommuner och hos privata utförare som utför insatser inom socialtjänsten (S2023/02123).
- Regeringen har tillsatt en utredning om digital teknik i socialtjänsten (dir. 2023:147). Utredningen har i sitt slutbetänkande lämnat förslag som tydliggör hur digital teknik kan användas i genomförandet av socialtjänstinsatser och insatser enligt LSS på ett integritetssäkert sätt (SOU 2025:39). Betänkandet innehåller också förslag om hur barns beslutskompetens kan tas tillvara i samband med insatser som genomförs med teknik, samt förslag för att personer med nedsatt beslutsförmåga ska kunna ta del av insatser genom digital teknik på lika villkor som andra. Förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

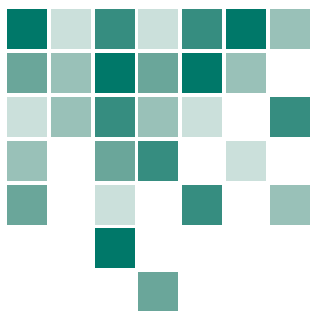
Planerade åtgärder

- Den välfärd som kommunsektorn ansvarar för är en del av den offentliga förvaltningen och flera av utmaningarna med digitalisering och datadelning är gemensamma. De åtgärder som presenteras under målet för den offentliga förvaltningens digitalisering är även applicerbara på kommunsektorns verksamheter inom välfärden. Regeringen avser därutöver att fördjupa dialogen med Sveriges Kommuner och Regioner med syfte att implementera regeringens digitaliseringsstrategi i kommuner och regioner.

Konnektivitet

Mål för konnektivitet: I Sverige och mot omvärlden ska det alltid finnas tillförlitlig konnektivitet så att det är möjligt att bo, leva och verka i hela landet. Den digitala infrastrukturen ska vara motståndskraftig, säker och främja konkurrenskraft, innovation och hållbarhet.

Tillgång till konnektivitet är nödvändig för utveckling och digitalisering av samhället och för att nya och befintliga företag ska kunna vara konkurrenskraftiga på en global marknad. Tidigare strategier inom området har haft stort fokus på anslutning och uppkoppling till näten. Regeringen ser nu behov av att bredda perspektivet för att omhänderta de utmaningar som finns, inte minst när det gäller tillförlitlighet och säkerhet. Tidig uppgradering av svensk digital infrastruktur vid tekniska generationsskiften är viktigt för innovation och utveckling. Konnektivitet ska även skapa förutsättningar för ökad inkludering och användning av digitala tjänster. Arbetet med konnektivitetsinfrastrukturen måste vara långsiktigt och regeringen vill etablera en modell för återkommande analys av användarbehov, utbud och behov av åtgärder.

Konnektivitet innefattar både elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster. Båda dessa begrepp definieras i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Utöver uppkoppling till nät inbegriper konnektivitet även överföring av information mellan olika användare, tjänster och utrustning. För att konnektiviteten ska fungera med tillfredställande kvalitet och kapacitet krävs infrastruktur i form av bl.a. kablar, antenner och datorer. Därutöver krävs bl.a. IP-adresser och nummer, radiospektrum, tillförlitlig tid och energiförsörjning. Sverige är beroende av bra konnektivitet med transparent överföring av data, såväl inom landet som internationellt, för att digitala tjänster och kommunikation ska fungera. Digital infrastruktur omfattar infrastruktur för konnektivitet och infrastruktur i form av hård- och mjukvara, för exempelvis produktion av digitala tjänster, molntjänster och datacenter.

EU:s målsättningar avseende det digitala decenniet inbegriper mål om att alla slutanvändare vid en fast anslutningspunkt täcks av ett gigabitnät fram till nätanslutningspunkten och att alla befolkade områden täcks av nästa generations trådlösa höghastighetsnät med en prestanda som minst motsvarar 5G, i enlighet med principen om teknikneutralitet. Regeringen ser behov av att komplettera och anpassa de gemensamma EU-målen med nationella mål för att Sverige ska vara konkurrenskraftigt på en global marknad. För att förverkliga målen krävs utbyggnad och uppgradering av den konnektivitetsinfrastruktur som finns. Utgångspunkten är fortsatt en marknadsdriven utbyggnad, kompletterad med offentliga insatser.

Tillgången till fiber, kabel-tv-nät och trådlösa nät inklusive satellit, ger sammantaget ett bra utbud av grundläggande samhällsomfattande tjänster. Alla hushåll och verksamhetsställen har rätt till samhällsomfattande tjänster i form av telefoni och funktionell internetaccess till ett överkomligt pris. Kommersialiseringen av satellittjänster ser i ett framåtblickande perspektiv ut att kunna ge tillgång till funktionell internetuppkoppling i områden där annan infrastruktur saknas, samtidigt som den kan bidra med ökad redundans. Det blir allt vanligare att utrustning ansluts trådlöst via exempelvis wifi eller mobilnät. De fysiska begränsningarna i radioöverföring innebär dock att högre överföringskapaciteter oftast behöver överföras via fiber i transportnäten. Eftersom efterfrågan på överföringskapacitet fortsätter att öka är det viktigt med en fortsatt utbyggnad av fiber och annan infrastruktur, som långsiktigt ger användarna förutsättningar att dra största möjliga nytta av digitaliseringen. Utbyggnaden har nått långt i Sverige, men anslutning av de som ännu saknar uppkoppling kan vara både dyr och komplicerad. Det finns skillnader i utbyggnaden mellan städer och landsbygder. Exempelvis hade 99,7 procent av hushållen i storstadskommunerna 2024 tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten, samtidigt som motsvarande nivå i mycket gleasa landsbygdskommuner var knappt 89 procent. Skillnaderna mellan olika kommuntyper fortsätter dock att minska. Där det saknas kommersiella förutsättningar för utbyggnad ska det offentliga därför stötta utbyggnaden om det bedöms vara samhällsekonomiskt effektivt.

För att uppnå regeringens mål behövs åtgärder inom tre strategiskt viktiga områden:

- Investeringar och konkurrenskraft
- Tillförlitlighet och säkerhet
- Samhällsplanering och hållbar utveckling i hela landet

Investeringar och konkurrenskraft

Nuläge och utmaningar

Tillgång till konnektivitet

Behoven av konnektivitet varierar mellan olika situationer och platser. Att det ska finnas tillgång till konnektivitet behöver inte innebära att alla är uppkopplade. För att anses ha tillgång måste det finnas möjlighet att beställa uppkoppling till ett rimligt pris och få leverans inom rimlig tid. Om uppkoppling levereras via fiber kan tiden från beställning till leverans ibland upplevas som lång, då den kan påverkas av tillståndsprocesser och väderförhållanden. I landsbygder finns det många gånger bara en nätägare som till rimlig kostnad kan ansluta en byggnad. Det är därför viktigt att alla nätägare, både stora operatörer och små fiberföreningar, tar ansvar och erbjuder möjlighet till efteranslutning till befintliga nät. I första hand är det viktigt att hushåll och arbetsställen kan efteranslutas, men även möjlighet till anslutning av basstationer, tekniska anläggningar och fritidshus är betydelsefull.

Mobil uppkoppling blir allt viktigare. Att alla befolkade områden täcks av 5G enligt målet i policyprogrammet för det digitala decenniet 2030 är viktigt, men inte tillräckligt. I landsbygder behövs uppkoppling exempelvis längs vägar, järnvägar och i områden med areella näringar. Alltmer uppkopplade och digitaliserade verksamheter ställer ökade krav på avancerad digital infrastruktur. Möjlighet till mobil uppkoppling är också av stor betydelse för bl.a. nödsamtal och räddningstjänst. Utöver täckning är också uppkopplingens kapacitet och kvalitet betydelsefull för att tjänster och applikationer ska fungera på ett tillfredställande sätt, exempelvis för arbetspendlare, självkörande fordon och drönare. Uppkopplade saker (IoT) innebär ett framväxande behov av konnektivitet med korta och garanterade svarstider, s.k. latens. Utöver nedladdningshastighet ökar även behovet av uppladdningshastighet för användningen av exempelvis molnbaserade tjänster och uppkopplade saker. Post- och telestyrelsen har i vissa frekvenstillstånd ställt krav i syfte att förbättra täckning och kapacitet. På grund av att det finns fysikaliska begränsningar i dataöverföringen i tillgängligt radiospektrum behöver dock näten förtätas med fler sändarplatser, alternativt måste andra tekniska lösningar införas, för att förbättra kvalitet och

kapacitet. De fysikaliska egenskaperna hos radioöverföring gör det också komplicerat att sätta mål och mäta kapacitet i mobilnät.

Kommersiell utbyggnad av master står ibland i konflikt med olika försvarsintressen. En vidareutvecklad god samverkan behöver ske i syfte att säkerställa Sveriges säkerhet, samtidigt som investering i och uppgradering av publika trådlösa kommunikationssystem kan främjas.

Länsstyrelserna har en viktig roll i processen för utbyggnad av infrastruktur, dels som tillståndsmyndigheter, dels för att överpröva kommunala beslut om exempelvis bygglov. Utbyggnaden påverkas negativt av långa handläggningstider och skillnader i processer mellan olika länsstyrelser för att handlägga ärenden enligt miljöbalken och kulturmiljölagen. Länsstyrelsernas tillståndsprövning behöver dessutom anpassas till krav i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur. Flera åtgärder har genom åren vidtagits för att effektivisera, harmonisera och öka förutsägbarheten i länsstyrelsernas prövning enligt miljöbalken. Miljötillståndsutredningen har också i januari 2025 presenterat ett antal förslag för att förenkla och förkorta prövningen genom ökad flexibilitet, effektivitet och förutsägbarhet (SOU 2024:98). Utredningen har bl.a. föreslagit en ny miljöprövningsmyndighet och ändringar i processen för miljöbedömningar.

Fortsatt utbyggnad

Även om det finns ett stort antal aktörer inom sektorn för elektroniska kommunikationer i Sverige, kan konkurrensen lokalt vara svag. Det är viktigt att starka aktörer inte utnyttjar sin ställning på ett sätt som hämmar konkurrensen och hindrar den digitala utvecklingen i samhället. Nätägare kan utnyttja en stark ställning i relation till både slutkunder och andra operatörer. Kommuner agerar i många roller på marknaden, t.ex. som markägare, bostadsbolag eller stadsnätsägare. Det är angeläget att kommunerna, men även regioner och staten, håller isär sina roller som myndighet, kund och leverantör för att inte snedvrider konkurrensen. Även fastighetsägare är betydelsefulla aktörer eftersom de kan påverka hyresgästers priser och tillgång till konnektivitetstjänster. De har också en viktig roll i och med

att en stor del av användningen av konnektivitet sker inomhus. Fastighetsägare ska ha möjlighet att täcka sina investeringar och kostnader, men avgifter för fastighetsnät får inte hindra hyresgästernas tillgång till konnektivitetstjänster. Fastighetsnät för elektroniska kommunikationstjänster är att betrakta som lika grundläggande infrastrukturer som nät för el, vatten och värme i fastigheterna. Trådlös uppkoppling kan vara ett problem i moderna hus med betong och energieffektiva fönster. För att förbättra inomhustäckning har fastighetsägare exempelvis möjlighet att låta installera inomhusnät eller välja fönster som bättre släpper igenom radiovågor för att förbättra möjligheterna till uppkoppling i byggnaderna. När fastighetsägare genomför renoveringar bör möjlighet till konnektivitet genom såväl fiber som god trådlös uppkoppling säkerställas.

Utbyggnaden av den trådlösa infrastrukturen behöver fortsätta för att möta efterfrågan av tillräcklig kapacitet och kvalitet. EU:s förordning om gigabitinfrastruktur, som innehåller regler om tillståndprocesser och tillgång till lämplig infrastruktur för byggnation av basstationer, bedöms underlätta mobiloperatörernas investeringar. Utöver mobiloperatörernas utbyggnad bör dock även andra aktörers investeringsvilja tillvaratas. Det kan exempelvis röra sig om företag som bygger ut nät för uppkoppling inom industriområden, fastighetsägare som bygger inomhusnät eller andra lokala nätägare. På marknaden för mobil uppkoppling är antalet aktörer färre och dynamiken mer begränsad än på fibermarknaden. För att tillvarata investeringsvilja och innovationskraft är det viktigt att fungerande affärsrelationer etableras utan att konkurrensen snedvrids när nya aktörer bygger trådlösa nät för exempelvis inomhustäckning eller industritillämpningar. Post- och telestyrelsen arbetar med att stötta en marknadsutveckling där andra aktörer än mobiloperatörerna bidrar till att infrastrukturen byggs ut. Utvecklingen behöver dock också underlättas av mobiloperatörerna för att användare ska få tillgång till konnektivitet som motsvarar deras behov.

Operatörerna har behov av spektrum i olika frekvensband för att tillhandahålla yttäckning och kapacitet i såväl landsbygder som stadsmiljöer. Post- och telestyrelsens tilldelning av nationella

blocktillstånd i frekvensband som är harmoniserade för trådlösa bredbandstjänster sker i huvudsak genom auktionsförfaranden med längre tillståndstider, upp till 25 år. Den höga efterfrågan och en brist på utbud av sådana frekvensband leder ofta till betydande auktionslikvider. Dessa har hittills behövt betalas innan frekvenserna har kunnat börja användas. Ur ett investeringsperspektiv kan det finnas nackdelar med att auktionslikvider måste betalas före tillstånden kan börja användas. I syfte att stärka mobiloperatörernas investeringskapacitet kan det därför finnas skäl att närmare undersöka hur auktionslikviderna bör betalas. Betalningsmodellen skiljer sig mellan olika länder varför det i detta sammanhang kan finnas anledning att genomföra en internationell utblick.

För att tågresenärer ska kunna få en sammanhängande täckning krävs utbyggnad längs med järnvägarna. Trafikverket ska fram t.o.m. 2030 göra betydande investeringar för att uppgradera järnvägs kommunikationssystemet GSM-R till FRMCS (Future Rail Mobile Communications System). Trafikverket har på eget initiativ erbjudit mobiloperatörerna att ansluta sig till de läckande kablar som installeras i längre tunnlar, för att operatörerna i sin tur ska kunna erbjuda sammanhängande mobiltäckning längs järnvägsnätet. Eftersom det endast är Trafikverket som har rätt att göra arbeten inom spårområdet är samverkan med mobiloperatörerna avgörande för att möjliggöra sammanhängande mobiltäckning för tågresenärer. En förutsättning för täckning är även att tågoperatörerna utrustar tågen för att släppa in eller återsända radiosignaler.

Det nuvarande nationella kommunikationssystemet Rakel behöver ersättas de närmaste åren. Regeringen har därför gett Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att etablera Rakel generation 2 (Fö2024/02071). Utgångspunkten är att kommunikationssystemet ska baseras på en arkitektur där ett statligt kärnnät ansluts mot ett eller flera kommersiella radioaccessnät. Därtill ska de kommersiella radioaccessnäten kompletteras med ett statligt radionät. Vid etablering av nya sändarplatser ska möjligheterna till samordning med kommersiella mobiloperatörer undersökas för att kostnads-effektivisera en utbyggnad som tillgodoser både ett

statligt kontrollerat radionät och samhällets ökade behov av trådlös uppkoppling för kommersiella ändamål. Samordning ska eftersträvas på platser där det saknas kommersiella förutsättningar för utbyggnad eller där det finns andra hinder för etablering av nya sändarplatser.

För att tillgodose efterfrågan på täckning, kapacitet och kvalitet av mobil uppkoppling kan det krävas att nät samutnyttjas där parallella infrastrukturer inte kan förväntas byggas. Samutnyttjade kan exempelvis vara aktuellt i vissa inomhusmiljöer, tåg-tunnlar och i vissa mycket glest befolkade områden. Direkt berörda aktörer förväntas samverka för att etablera affärsrelationer som tillgodoser användarnas efterfrågan med stöd av Post- och telestyrelsen och andra berörda myndigheter, såsom exempelvis Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Sverige är beroende av internationella fiberoptiska sjökablar för konnektivitet med omvärlden. Den tekniska utvecklingen med ökad användning av realtidsdata och AI medför behov av snabbare dataöverföring och ökad kapacitet i näten. Att Sverige har bra internationell konnektivitet via fiber till nät och knutpunkter i andra länder har varit viktigt för framväxten av internationellt framgångsrika digitala företag. Tillgång till kostnadseffektiv, stabil och förnybar energiförsörjning i kombination med bra kylmöjligheter har också skapat förutsättningar för att etablera datacenter i Sverige. Internationell konnektivitet är viktigt för att Sverige fortsatt ska vara ett attraktivt land för etablering av datacenter och högpresterande datorsystem, för att svenska företag ska vara konkurrenskraftiga och för att alla användare ska kunna dra största möjliga nytta av digitaliseringens möjligheter.

Sveriges konnektivitet till grannländer, övriga länder i Östersjöregionen, övriga Europa, Nordamerika och indopacifiska regionen ska säkras av robust redundans och resiliens i infrastruktur för elektronisk kommunikation. För att stärka den digitala integrationen i närområdet är nordisk-baltisk samverkan särskilt viktig. För att nå länder som Japan och Sydkorea är Europa i dag beroende av fiberoptiska sjö-

kablar, exempelvis via Suezkanalen och Nordamerika, eller landbaserade fiberkablar över bl.a. Ryssland och Kina. Det försämrade geopolitiska säkerhetsläget har gjort det angeläget med en utbyggnad av undervattensinfrastrukturen genom den arktiska regionen för att stärka Sveriges konnektivitet till indopacifiska regionen och Nordamerika.

Ny teknik och innovation

En säker och tillförlitlig konnektivitetsinfrastruktur är viktig för forskning, innovation och konkurrenskraft. Att Sverige har en högklassig digital infrastruktur för forskning är nödvändigt för att ta fram kunskap som kan bidra till att hantera samhällsutmaningar, kan bidra till innovation och nyttiggörande av forskningsresultat och har stor betydelse för näringslivets produktivitet och konkurrenskraft. Den digitala forskningsinfrastrukturen, även kallad e-infrastruktur, behöver byggas upp och finansieras inom alla områden för att möjliggöra svensk forskning och möta det ökade behovet av beräkningsresurser, lagring av data, hantering av känsliga data och ökade krav på öppna forskningsdata. Vetenskapsrådet har flera uppgifter kopplade till digital forskningsinfrastruktur och forskningsdata. Myndigheten ansvarar bl.a. för det svenska universitetsnätet Sunet som genom återkommande upphandlingar och kravställningar har bidragit till utvecklingen av digital infrastruktur för forskning. Kravställning i teknikens framkant har även bidragit till utbyggnad av infrastruktur för kommersiella ändamål i Sverige. Framväxten av ny teknik såsom kraftfull beräkningskapacitet och högpresterande datorsystem kommer att ställa nya krav på konnektivitetsinfrastrukturen. Exempel på detta är molnbaserade lösningar, AI och kvantteknologins snabba utveckling. I den nationella säkerhetsstrategin slår regeringen bl.a. fast att den ekonomiska utvecklingen drivs på av den snabba tekniska utvecklingen, särskilt på områden som AI, kvantteknik och bioteknik. För att stödja innovation och utveckling inom privat och offentlig verksamhet bör Sverige skapa förutsättningar för tidig uppgradering av svensk digital infrastruktur vid tekniska generationsskiften.

Teknik skapar förutsättningar för att förbättra människors levnadsvillkor och för att Sverige inom dessa områden ska kunna spela en central roll som stark forskningsnation och som högteknologiskt land i världsklass. Sverige behöver kraftsamlas och möjliggöra forskning, innovation och utveckling inom banbrytande tekniker som har potential att ge stora positiva effekter på konkurrenskraft, samhällsutveckling och välbefinnande. På sikt kan kvantteknologin komma att spela en viktig roll för utvecklingen inom områden som hälsa, energi, finans och försvar. För att omhänderta kvantteknikens möjligheter behövs stark grundforskning som kan ligga till grund för tekniksprång inom olika tillämpningar som den nya tekniken förväntas ge upphov till. Kvantdatorer kan processa mycket större mängder information än traditionella datorer, vilket i kombination med exempelvis AI-teknologi kan komma att leda till förändrade konnektivitetsbehov. Den tekniska utvecklingen får dock också alltmer påtagliga säkerhetspolitiska konsekvenser och ställer nya krav på skyddet av teknisk spetskompetens.

Tillgång till fiber och mobilnät med den senaste tekniken är viktig för svenska företags innovations- och konkurrenskraft. Försenad utbyggnad av 5G i Sverige har hämmat utvecklingen och påverkat svenska företags konkurrenskraft negativt. Det är viktigt att myndigheter och nätägare fortsatt skapar förutsättningar för tidig uppgradering vid teknikskiften. Denna dimension behöver på ett tydligare sätt prioriteras i arbetet med att utveckla Sveriges konnektivitet. Nya generationer av teknik innebär också att gammal teknik behöver avvecklas. Operatörer, intresseorganisationer och Post- och telestyrelsen har alla arbetat med att informera och underlätta för användarna vid avveckling av exempelvis koppar-, 2G- och 3G-nät. Det är viktigt att marknadsaktörer proaktivt tar ansvar för sina kunders möjligheter att byta teknik vid teknikskiften. Post- och telestyrelsen har en viktig uppgift när det gäller att stötta användare och aktörer inför kommande och under pågående tekniska generationsskiften.

Investeringar i infrastruktur är långsiktiga och förutsätter utöver efterfrågan från kunder även tillgång till kapital och regulatorisk förutsägbarhet. Ökad användning, krav på tillförlitlighet och betydelsen av konnektivitet för privatpersoner och verksamheter kan innebära att kunder i framtiden kommer att vara beredda att betala mer för konnektivitet. De totala investeringarna på den svenska marknaden har under lång tid varit stabila på 10–12 miljarder kronor per år. I det pågående arbetet med att se över telekomregleringen, vilket inkluderar en översyn av EU-direktivet som ligger till grund för lagen om elektronisk kommunikation, verkar regeringen för regelförenkling, ökad tydlighet och förutsägbarhet. Regeringen driver också frågan om behovet av att i större utsträckning harmonisera genomförandet och tillämpningen av regelverket inom hela unionen för att underlätta för aktörer som är verksamma på flera marknader.

Statligt stöd till utbyggnad

Post- och telestyrelsen administrerar det nationella stödet för utbyggnad av bredband som syftar till att öka tillgången till bredband i geografiska områden där det saknas kommersiella förutsättningar och investeringsvilja från marknaden. Det genomsnittliga stödet per byggnad som tilldelats 2024 var 88 848 kronor vilket är mer än en fördubbling sedan 2022. Utvecklingen indikerar att återstående byggnader blir allt dyrare att ansluta. Samtidigt kan det konstateras att skillnaderna i tillgång till bredband mellan tätort/småort och landsbygder fortsätter att minska. Det är viktigt eftersom en fortsatt ökad tillgång till uppkoppling i tätort/småort och landsbygder ger förbättrade förutsättningar att bo, leva och verka i alla delar av Sverige. Det finns dock en risk att vissa av de byggnader som nu saknar bredbandsanslutning blir så kostsamma att ansluta med fiber att det inte är samhällsekonomiskt försvarbart. Det är därför viktigt att följa kostnadsutvecklingen för de ansökningar om stöd som inkommer till Post- och telestyrelsen och överväga förändringar av stödet. Utöver det nationella stödet för bredband har EU-medel avsatts inom Europeiska regionala utvecklingsfonden för programperioden 2021–2027. Stödet administreras av Tillväxtverket och är tillgängligt i programområdena för Övre Norrland och Mellersta Norrland för utbyggnad av accessnät och ortssammanbindande förbindelser.

I ett längre tidsperspektiv kan det finnas behov av att överväga stöd för utbyggnad av infrastruktur för mobil uppkoppling i geografiska områden där det saknas kommersiella förutsättningar för sådan infrastruktur. Post- och telestyrelsen har på regeringens uppdrag utrett möjligheten till stöd för bredbandsutbyggnad i glesbefolkade områden med hjälp av trådlös teknik. Utredningen visade att driftkostnaderna för trådlös uppkoppling är högre än för fiber och att effekten av ett sådant stöd skulle vara begränsad. Inom samma geografiska område behövs både uppkoppling till fasta anslutningspunkter och för mobila behov. Det finns därför anledning att överväga om och hur stöd till infrastrukturutbyggnad skulle kunna effektiviseras genom att tillgodose flera parallella behov. Ett stöd till mobil infrastruktur skulle utöver täckning även syfta till kvalitets- och kapacitetsförstärkning av infrastruktur för mobil uppkoppling. För att utforma ett sådant stöd behöver flera frågor analyseras, exempelvis när ett marknadsmisslyckande kan anses föreligga och vilka andra krav som statsstödsreglerna ställer på utformningen av ett sådant stöd.

Att vara uppkopplad är en förutsättning för att kunna vara digitalt delaktig. Det statliga stödet för samhällsomfattande tjänster hanteras av Post- och telestyrelsen och innebär en möjlighet för alla hushåll och verksamhetsställen att ha tillgång till internet och talkommunikationstjänst till ett överkomligt pris. Tillgången till funktionellt tillträde till internet med 10 Mbit/s är god och anslutningspriset som den enskilde kan behöva betala är 5 000 kronor. Under senare år har antalet som får ekonomiskt stöd till samhällsomfattande tjänster varit få. Post- och telestyrelsen har i sammanhanget en viktig roll att i vissa fall upplysa och vägleda användare för att de ska kunna hitta tillgängliga kommersiella erbjudanden.

Samhällsomfattande tjänster ska som beskrivs ovan finnas tillgängliga till ett överkomligt pris. Nuvarande nivå på engångskostnad för funktionell tillgång till internet beslutades 2018 och har inte justerats med hänsyn till ökad inflation eller kostnadsutveckling. För att fastställandet av ett överkomligt pris ska följa utvecklingen av samhällsekonomi kan det bli aktuellt att överväga om beloppet ska indexjusteras. Vilken lägsta hastighet till internet som är funktionell behöver dessutom kontinuerligt ses över i takt med att tjänster och applikationer ställer högre krav på överföringshastighet. Utöver hastighet är även uppkopplingens kvalitet och robusthet viktiga aspekter för användaren. Post- och telestyrelsen har gjort bedömningen att tillgången på kommersiella mobil- och satellittjänster under 2025 förmodligen kommer medge att alla har tillgång till 30 Mbit/s. Kommersiella erbjudanden bedöms därför på kort sikt kunna tillgodose behovet av samhällsomfattande tjänster. Utbudet av konnektivitet följs årligen upp av Post- och telestyrelsen. Regeringen bedömer att det också bör ske en årlig uppföljning av behoven, bl.a. för att det ska vara möjligt ta ställning till om nivån för funktionellt tillträde till internet bör justeras. Regionerna kan inom ramen för en sådan uppföljning bidra med värdefull regional information om användarnas behov och marknadens utbud. För att användarnas behov ska kunna tillgodoses bör det än en gång framhållas att det är viktigt att alla nätägare, både stora operatörer och små fiberföreningar, tar ansvar och erbjuder möjlighet till efteranslutning till befintliga nät.

Inom ramen för Fonden för ett sammanlänkat Europa 2 Digital (FSE2 Digital) kan svenska aktörer söka EU-medel för utveckling av undervattensinfrastruktur för elektronisk kommunikation, 5G infrastruktur samt infrastruktur för kvantkommunikation. FSE2 Digital är ett exempel på ett viktigt verktyg för att stötta utbyggnad av den digitala infrastrukturen, som kan minska sårbarheten och öka tillgången till internationell kapacitet.

Delmål och åtgärder

I avsnittet presenteras delmål som syftar till att nätägare och övriga berörda aktörer gemensamt ska bidra till den utbyggnad som samhället är i behov av.

Delmål: Alla hushåll och verksamhetsställen ska senast 2030 ha tillgång till infrastruktur som medger minst 1 Gbit/s där det bedöms samhällsekonomiskt motiverat.

Alla hushåll och verksamhetsställen behöver ha tillgång till så snabb uppkoppling att användningen av digitala tjänster inte begränsas. För att komplettera delmålet om uppkoppling i hemmet och på arbetsplatsen, som är teknikneutralt, har regeringen satt upp fyra användarfokuserade delmål för mobil uppkoppling.

Delmål: Hela Sverige ska täckas av nät för mobila tjänster med grundläggande kapacitet. Näten ska göra det möjligt att skicka meddelanden, ringa och via internet använda samhällsviktiga tjänster samt enklare uppkopplade saker.

Digitaliseringen i samhället innebär att det finns behov av grundläggande kapacitet i hela landet. Tillgång till sådan grundläggande kapacitet för mobila tjänster fanns 2024 på ca 87 procent av Sveriges yta. Mobiloperatörerna bedöms ha svaga incitament att bygga traditionella mobilnät i kvarvarande områden och det finns även områden som inte får bebyggas, exempelvis nationalparker. För att uppnå målet krävs därför tekniska lösningar som kompletterar traditionella mobilnät. Redan i dag är det möjligt att kommunicera i hela landet via satellit. För att tekniken ska bli mer allmänt tillgänglig och tillförlitlig krävs teknisk utveckling och kommersialisering. Den lösning som för närvarande ser ut att ha bäst förutsättningar är terminaler med en integration av uppkoppling till satellit och mobilnät. Trots att sådana tekniska lösningar ännu inte är marknadsreda och därför i dag inte kan bidra till att uppnå målet, anser regeringen att det är viktigt att målet för grundläggande kapacitet återspeglar behovet. Regeringen och berörda aktörer bör verka för att hela Sverige ska täckas av nät för mobila tjänster.

Delmål: Alla befolkade områden ska täckas av nät för mobila tjänster med god kapacitet.

Med befolkade områden avses tätorter, småorter, områden i anslutning till byggnader (hushåll, verksamhetsställen och fritidshus) i landsbygder samt anläggningsområden för rekreation, idrott, industri och samhällsfunktioner. Allmänna och enskilda vägar inom befolkade områden omfattas också. En stor del av områdena täcktes 2024 av grundläggande kapacitet och på ca 74 procent av ytan fanns tillgång till god kapacitet.

Delmål: Allmänna vägar och järnvägar ska ha sammanhängande täckning av nät för mobila tjänster med god kapacitet.

Sammanhängande täckning längs vägar och järnvägar har stor betydelse för användarupplevelsen. Eftersom antalet resenärer varierar stort mellan hög- och lågtrafikerade sträckor har den totala tillgängliga kapaciteten i mobilnäten stor betydelse för enskildas möjlighet till mobilnät med god kapacitet. Pågående uppgraderingar av mobilnät till 5G och att fler frekvensband används för mobil kommunikation har stor betydelse för utvecklingen de närmaste åren.

Delmål: Sverige ska proaktivt möta behoven av mobil konnektivitet inom nuvarande och framtida branscher.

Trådlös uppkoppling för olika privata och offentliga verksamheter är en förutsättning för att kunna utveckla och använda de digitala möjligheterna till fullo. Många användningsområden kan tillgodoses med grundläggande eller god kapacitet medan andra kommer att behöva ytterligare kapacitet, såsom avancerade industrier och areella näringar. Det är i nuläget svårt att identifiera var dessa behov kommer att växa fram, varför det är viktigt att följa utvecklingen av både efterfrågan och utbud. Sverige ska ha en ambition att ligga i framkant i den fortsatta utvecklingen av mobil konnektivitet och vid lansering av nya generationer av mobila kommunikationsnätverk och lösningar.

Delmål för mobil konnektivitet.

Grundläggande och god kapacitet för mobila tjänster

För att förtydliga målen ovan kan behoven av kapacitet i nät för mobila tjänster i ett framåtblickande perspektiv t.o.m. 2030 delas in i följande kategorier och hastigheter:

Kapacitet	Nedladdningshastighet	Uppladdningshastighet	Latens
Grundläggande	2 Mbit/s	128 kbit/s	100 ms
God	50 Mbit/s	1 Mbit/s	50 ms

Urval av beslutade åtgärder

- Regeringen har gett Post- och telestyrelsen i uppdrag att bistå Regeringskansliet med beredning, kvalitetssäkring och samordning av bidragsansökningar till FSE2 Digital samt sprida information om fonden till berörda aktörer (Fi2024/00534). Vidare har regeringen gett Tillväxtverket i uppdrag att redovisa utbetalningar som gjorts inom Europeiska Regionala Utvecklingsfonden (N2024/02568).
- Regeringen har gett Myndigheten för digital förvaltning, Verket för innovationssystem, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Post- och telestyrelsen i uppdrag att stödja svenska aktörer som avser att söka EU-finansiering för exempelvis utveckling och utbyggnad av kvantteknik och infrastruktur för kvantkommunikation inom ramen för EU-programmen Horisont Europa, IRIS, FSE2 Digital och programmet för ett digitalt Europa (I2022/00403).
- Regeringen har ställt krav på Post- och telestyrelsen att följa och redovisa hur utvecklingen av kopparnäten samt 2G- och 3G-näten fortlöper och följa konsekvenserna av teknikskiftet. Myndigheten ska även bevaka vilka informationsinsatser som genomförs med anledning av utvecklingen och redovisa vilka ersättningslösningar som erbjuds (Fi2024/00534).
- Regeringen har gett Post- och telestyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningarna för införande av ett statligt stöd för utbyggnad, förvaltning och drift av infrastruktur för mobila tjänster i områden där befintliga mobilnät inte erbjuder nödvändig täckning eller kapacitet och kommersiella förutsättningar för sådan utbyggnad saknas (Fi2025/00323).
- Regeringen har gett Trafikverket i uppdrag att vidta åtgärder för att utveckla och öka förmågan att tillhandahålla sådana tjänster som mobiloperatörer efterfrågar för att kunna erbjuda bättre mobiltäckning till tågresenärer. Det avser tjänster på platser där mobiloperatörer normalt inte kan uppnå mobiltäckning med installationer utanför spårområdet, exempelvis i anslutning till och i statliga tågtunnlar eller i djupa bergskärningar (LI2024/00542).

- Regeringen har gett Verket för innovationssystem i uppdrag att i samråd med Vetenskapsrådet planera för, genomföra och följa upp en satsning för att stärka tillämpad forskning och innovation inom sjätte generationens trådlösa kommunikationssystem, 6G (KN2024/00613).
- Regeringen har gett Vetenskapsrådet i uppdrag att lämna förslag om hur svensk e-infrastruktur för forskning kan utvecklas genom samordning och organisatorisk förändring (U2024/01858).

Planerade åtgärder

- Regeringen avser att stödja utbyggnaden av landbaserade kablar och fiberoptiska sjökablar längs prioriterade stråk i Östersjöregionen och globala stråk som knyter an Norden till den indopacifiska regionen och Nordamerika. I forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2024/25:60) anges att det för satsningen Polar Connect, inom ramen för Vetenskapsrådets anslagsökning, avsätts 23 miljoner kronor 2025 samt att det därefter beräknas 25 miljoner kronor 2026, 30 miljoner kronor 2027 och 40 miljoner kronor 2028 för samma ändamål.
- Regeringen avser att verka för att vidmakthålla svensk isbrytarförmåga för såväl framtida utbyggnad som reparation av undervattensinfrastruktur i den arktiska regionen. Regeringskansliet har beslutat om ett uppdrag att ta fram ett underlag inför en möjlig nyansskaffning av en avancerad modern forskningsisbrytare för att säkra Sveriges ledande position inom polarforskning och oberoende tillträde till Högarktis, med förmåga att bedriva verksamhet och forskningsexpeditioner året runt (U2024/00015).
- Regeringen avser att se över förordningen (2018:20) om stöd för åtgärder som ger tillgång till telefoni och funktionell tillgång till internet.
- Regeringen avser att ge Post- och telestyrelsen i uppdrag att redovisa hur villkor för betalning av auktionslikvider för blocktillstånd bör utformas, för att på bästa sätt tillvarata det framtida behovet av mobil kommunikation.

Tillförlitlighet och säkerhet

Robusthet, resiliens och redundans

Nuläge och utmaningar

Beroendet av digital kommunikation, digitala tjänster och verktyg har inneburit att infrastruktur för konnektivitet och digitalisering har utvecklats till att utgöra kritisk infrastruktur. Det betyder att infrastrukturen betraktas som både samhällsviktig och viktig för totalförsvaret. Tillförlitlighet och säkerhet innebär bl.a. att funktionalitet ska kunna upprätthållas trots olika typer av påfrestningar, inklusive under fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig. Vissa påfrestningar sker dagligen medan andra förekommer mer sällan. Påfrestningarna kan i vissa fall ske i den fysiska miljön och komma utifrån. Det kan också röra sig om påfrestningar i den digitala miljön, vilket innebär påverkan inuti nät och tjänster. Orsaken till påfrestningar kan exempelvis vara antagonistiska cyberhot eller andra former av medvetna angrepp och sabotage. Men även väderfenomen såsom stormar och skogsbränder eller cybersäkerhetsincidenter med annat ursprung kan orsaka påfrestningar. Vid brister i motståndskraften kan påfrestningar leda till mindre tillbud eller i värsta fall större incidenter. Målsättningen är att funktionalitet i den digitala infrastrukturen ska kunna upprätthållas, oavsett vilken typ av påfrestning den utsätts för.

Tillförlitlighet och säkerhet innebär också att den information som skickas, skapas och lagras ska förbli konfidentiell, riktig och tillgänglig. Hög tillförlitlighet och säkerhet är en förutsättning för tillit till tekniken. Att användare känner tillit och är trygga i att använda digitala tjänster är avgörande för att uppnå de positiva effekterna av den digitala omställningen av samhället. För att säkerhet och tillförlitlighet ska uppnås i digital infrastruktur och tjänster krävs en robust, redundant och resilient infrastruktur, som klarar att stå emot olika typer av påfrestningar. Post- och telestyrelsen genomför återkommande övningar för att upprätthålla och stärka förmågan att hantera påfrestningar så att konsekvenserna för samhället minimeras. Den övningsverksamheten behöver fortsätta att utvecklas.

Sverige är beroende av internationell konnektivitet där samverkan med länder i Norden, EU och NATO kan stärka förmågan att motstå påfrestningar på infrastrukturen. Samverkan i fråga om fiber-optiska sjökablar, inklusive ökad kabelförläggnings-, underhålls- och reparationsförmåga, är av särskild vikt. För att stärka infrastrukturens förmåga att motstå påfrestningar finns det även ett stort behov av internationell standardisering och tillgång till säkra leverantörskedjor.

Initiativet Polar Connect har som mål att, med fiberoptisk sjökabel genom Arktis, knyta samman Norden med den indopacifiska regionen, dvs. regionen kring Indiska oceanen och Stilla havet och med möjlighet att ansluta till Nordamerika. Polar Connect syftar till att skapa en alternativ rutt som minskar sårbarheten i den digitala infrastrukturen och skapar förutsättningar för säker global kommunikation. Stråket genom Arktis utgör den kortaste sträckan till den indopacifiska regionen, vilket innebär snabbare dataöverföring. Initiativet kan därmed ge positiva ekonomiska effekter.

Sverige är ett innovativt land som ligger i framkant vad gäller teknisk utveckling på flera områden. I en värld med ökande geopolitisk splittring kommer kapacitet och kompetens inom banbrytande teknik i ökande grad ha betydelse för länder och regioners strategiska autonomi. Forskning och innovation inom strategiska teknikområden som avancerad kommunikationsteknik är viktigt för Sveriges position i internationella samarbeten. Inom konnektivitetssektorn finns samverkan mellan näringsliv, offentlig sektor och akademien. Regeringen ser det som viktigt att svenska aktörer även framöver ska kunna ansöka om EU-medel för innovationsutveckling, utveckling och test av ny teknik och digitala tjänster, utbyggnad av digital infrastruktur samt för åtgärder för att stärka förmågan att stå emot cyberpåfrestningar och fysiska påfrestningar.

Robusthet

Robusthet handlar om att i möjligaste mån kunna motstå påfrestningar, oavsett om dessa är fysiska eller cyberrelaterade, utan att funktionaliteten påverkas. Alla operatörer som tillhandahåller infrastruktur och tjänster för konnektivitet ska uppfylla de grundläggande säkerhetskrav som Post- och telestyrelsen ställer upp. Operatörerna ansvarar för det huvudsakliga arbetet för att infrastrukturen ska vara robust. De måste bl.a. följa standarder och föreskrifter vid byggnation och uppgraderingar av infrastrukturen samt genomföra ett systematiskt arbete för att identifiera och förebygga risker. En viktig aspekt för att motstå påfrestningar är tillgången till säkra och robusta leveranskedjor för både hård- och mjukvara. För att uppnå säkra leveranskedjor krävs ett systematiskt arbete med kontinuerliga riskbedömningar, en mångfald av leverantörsalternativ och gedigen kravställning gentemot leverantörer. Utrustning som används för att tillhandahålla konnektivitet kan utsättas för cyberpåfrestningar. Därför behöver cybersäkerhetsarbetet inom sektorn stärkas. Tillsynsverksamheten behöver också stärkas och göras mer funktionell, och samordning mellan berörda tillsynsmyndigheter öka.

Användare av konnektivitet har ett ansvar att identifiera om de har individuella behov som är större än vad som följer av de grundläggande krav som Post- och telestyrelsen ställer upp för operatörerna. Exempelvis kan sjukvård, banker, rättsväsendet och andra verksamheter ha mer långtgående behov som behöver säkerställas genom avtal med leverantörerna av konnektivitetstjänster. Operatörer kan ansöka om ekonomiskt stöd från staten för åtgärder som ytterligare stärker robustheten i konnektivitetens infrastruktur och därmed också skyddet mot påfrestningar. När det gäller sådana åtgärder bör upprätthållande av mobilnäten och transportnätens funktionalitet prioriteras. Kritiska delar i den digitala infrastrukturen behöver alltså prioriteras för att säkerställa uthållig robusthet. Tillhandahållare av konnektivitetens infrastruktur förväntas svara upp mot regeringens betydande satsningar med engagemang och personella resurser i arbetet med att säkra sektorns kritiska infrastruktur.

IP-adresser är en kritisk och begränsad resurs för konnektivitet som har en central roll för näten och tjänsternas tillgänglighet. Införandet av internetprotokollet IPv6 har gått långsamt i Sverige och många har bara tillgång till den tidigare versionen IPv4. På grund av bristande tillgång till IPv4-adresser måste i dag en stor del av användarnas adresser översättas i operatörernas nät. Strukturen skapar sårbarhet och för att åstadkomma nödvändig tillförlitlighet behöver operatörer och myndigheter nu påskynda sin migrering till IPv6. Införandet av IPv6 förväntas påskyndas genom att EU-direktivet om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen (NIS 2-direktivet) genomförs i Sverige. I kommissionens genomförandeförordning om fastställande av regler för tillämpningen av NIS 2-direktivet finns krav på användning av senaste generationens kommunikationsprotokoll för nätverkslagret.

För att vidta förebyggande åtgärder mot spioneri, sabotage, terrorism samt andra brott behöver säkerhetsskyddsarbetet inom sektorn stärkas.

Resiliens

Resiliens handlar om återhämtning och att kunna återgå till normal funktionalitet när påverkan uppstår. Samverkan inom konnektivitetssektorn är grundläggande för att hantera påfrestningar och säkerställa resiliens. Med anledning av detta har regeringen tagit initiativ till att samverkan mellan privata och offentliga aktörer i Nationella telesamverkansgruppen formaliserats i lag. Post- och telestyrelsens ansvar att leda sektorn vid höjd beredskap måste utvecklas, bl.a. för att även s.k. hybridhot ska kunna omhändertas. Alla berörda aktörer förväntas dock ha identifierat vilka funktioner i den egna verksamheten som är av störst vikt att prioritera och upprätthålla över tid samt hur detta ska säkerställas under kraftiga påfrestningar och ytterst vid krig. En del av resiliensarbetet handlar också om att stärka det tvärsektoriellet arbetet mellan berörda sektorer och aktörer.

Erfarenheterna från Ukraina pekar på behovet av en uthållig förmåga att återställa skadad infrastruktur samt vikten av effektiv och flexibel samverkan mellan offentliga och privata aktörer under mycket ansträngda förhållanden. Arbetet med sektorns förmåga att snabbt kunna återställa skadad infrastruktur ska fortsätta att vidareutvecklas för att möta det säkerhetspolitiska läget. Operatörer behöver även se över sina reservdelslager och säkerställa tillgång till kritiska komponenter som har långa eller på andra sätt sårbara leveranskedjor. Ett första led i att snabbt kunna återställa skadad infrastruktur efter påfrestning är att incidenten skyndsamt upptäcks och skyndsamt rapporteras in efter att den upptäckts. På området finns det bl.a. två EU-direktiv som fastställer minibestämmelser för hur incidentrapportering ska se ut inom EU:s medlemsländer. Dels NIS 2-direktivet som reglerar rapportering av cybersäkerhetsincidenter, dels direktivet om kritiska entiteters motståndskraft (CER-direktivet) som kräver rapportering av vissa störningar som påverkar samhällsviktig verksamhet. För regeringen är det viktigt att säkerhetsincidenter som medfört en betydande påverkan på nät och tjänster, eller som orsakat eller hade kunnat orsaka allvarliga driftsstörningar, inklusive påverkan på redundans, rapporteras in.

Redundans

Redundans och diversitet handlar om att ha tillgång till alternativa lösningar, tekniker eller vägar om någon del av infrastrukturen skulle falla bort till följd av en påfrestning. Att bygga redundanta nät är kostsamt om den redundanta kapaciteten bara utnyttjas vid påfrestningar. Konkurrenten och mångfalden av aktörer på marknaden ger förutsättningar att kostnadseffektivt åstadkomma en motståndskraftig infrastruktur genom samverkan kring redundans och diversitet. För att Sverige alltid ska ha konnektivitet och för att den digitala infrastrukturen ska vara motståndskraftig, ska en målbild eftersträvas. Enligt den målbilden ska hushåll och verksamhetsställen i hela landet i möjligaste mån ha tillgång till redundant konnektivitet, både i form av uppkoppling till en fast anslutningspunkt och till mobil uppkoppling. I vissa fall kan även uppkoppling via satellit erbjuda redundans.

I områden med mer än ett mobilnät ska näten i möjligaste mån baseras på minst två diversifierade infrastrukturer. Det ger bl.a. redundans för användare att kunna nå nödnummer. Genom att dela master och annan infrastruktur kan kostnaden för utbyggnad av mobilnät minskas och därmed ge förutsättningar för ökad täckning och kapacitet. Samverkan mellan operatörer bör dock också ta hänsyn till möjligheten att motstå påfrestningar och uppnå redundans.

Redundant utbyte av trafik mellan operatörer i Sverige ska åtminstone ske vid knutpunkter och inom områden som är definierade av Post- och telestyrelsen. Även transportnät mellan områden och noder för utbyte av trafik ska vara redundanta och diversifierade. Transportnäten ska också i övrigt vara så redundanta och diversifierade som möjligt. Regionalt utbyte av trafik mellan operatörerna är viktigt för att minska konsekvenserna vid avbrott och störningar som kan inträffa under fredstida kris och krig. Alla landsdelar ska dessutom ha redundant och diversifierad internationell konnektivitet.

Sverige har god internationell konnektivitet till nät och knutpunkter i andra länder. Med de senaste årens incidenter kopplade till undervattensinfrastruktur i vårt närområde har dock behovet av redundans i dessa delar blivit mer uppenbart. För att nå länder i den indopacifiska regionen såsom Japan och Sydkorea är Europa i dag beroende av fiberoptiska sjökablar som exempelvis går genom Suezkanalen och Röda havet, eller landbaserade fiberkablar som går över länder som Ryssland och Kina. Ytterligare en rutt går via Atlanten, Nordamerika och Stilla havet, vilket är en längre förbindelse. Det försämrade geopolitiska säkerhetsläget har inneburit att behovet av säker global konnektivitet har blivit allt tydligare.

Delmål och åtgärder

Delmål: Digital infrastruktur och digitala tjänster ska vara robusta för att motstå påfrestningar i syfte att upprätthålla funktionalitet.

Med robusthet avses förmågan att över tid kunna motstå påfrestningar utan att en tjänst, en del av infrastrukturen eller dess funktionalitet påverkas negativt. Enkelt uttryckt handlar det om att endast påfrestningar som är mycket stora och pågår under en längre tid ska kunna leda till att funktionaliteten försämras.

Delmål: Digital infrastruktur och digitala tjänster ska kunna återställas snabbt efter påfrestningar som leder till störningar.

Trots förebyggande robusthetsarbete kommer avbrott och störningar inträffa i infrastruktur och tjänster. För att snabbt kunna upptäcka avbrott och störningar samt återställa funktionalitet vid påfrestningar, såväl fysiska som digitala, krävs en högre grad av upptäckts- och återställandeförmåga. Det krävs både materiella och organisatoriska åtgärder samt ett förebyggande arbete av alla berörda aktörer.

Delmål: Digital infrastruktur och samhällsviktiga digitala tjänster ska vara redundanta och diversifierade för att kunna fortsätta fungera vid bortfall av någon del.

För att den digitala infrastrukturen och viktiga digitala tjänster ska ha hög motståndskraft mot påfrestningar krävs redundans i den digitala infrastrukturen. Redundansen är nödvändig för att infrastrukturen ska kunna fortsätta att fungera även om delar av den slås ut. Redundans kan exempelvis handla om att ha parallella nät som är diversifierade, fysiskt åtskilda, eller att ha många olika anslutningar för uppkoppling. Detta för att säkerställa konnektivitet i alla lägen i accessnät, transportnät och för internationella förbindelser. Redundans kan också handla om att ha tillgänglig personal och kompetens, såväl som teknisk diversitet i form av fiberkablar, 5G-nät och satellittjänster, som kan användas som alternativ vid bortfall för att säkra konnektivitet.

Urval av åtgärder

- Regeringen har i totalförsvarspropositionen konstaterat att det behöver vidtas åtgärder för att stärka robusthet och resiliens i nät och tjänster i syfte att stärka motståndskraften (prop. 2024/25:34). Regeringen har också i budgetpropositionen för 2025, inom ramen för det civila försvaret, föreslagit en planeringsram på totalt ca 6,75 miljarder kronor t.o.m. 2030 för elektroniska kommunikationer och post (prop. 2024/25:1 utg.omr. 6 avsnitt 5.5). Regeringens förslag innebär ökade och långsiktiga satsningar för att stärka infrastrukturens motståndskraft. Operatörer och andra berörda aktörer måste bidra med engagemang och resurser för att tillskjutna medel ska kunna omsättas i en robust och redundant infrastruktur.
- Regeringen avser att stödja utbyggnaden av globala stråk som stärker den globala konnektiviteten och skapar förutsättningar för säker kommunikation mellan den nordiska och den indopacifiska regionen samt Nordamerika.
- Regeringen och andra myndigheter arbetar för att främja utbyggnad av digital infrastruktur som säkrar redundant konnektivitet till länder i Sveriges närområde och till övriga omvärlden genom såväl geografisk som teknisk diversitet.
- Regeringen avser att främja ökad säkerhet i leveranskedjor avseende hård- och mjukvara. Inriktningen är teknikneutralitet och fokus på säkra leverantörer. Post- och telestyrelsen behöver fortsatt stödja operatörernas arbete givet kommande policyutveckling på europeisk nivå.
- Regeringen avser att verka för att vidmakthålla svensk isbrytarförmåga för såväl framtida utbyggnad som reparation av undervattensinfrastruktur i den arktiska regionen.

Konnektivitet vid kris eller krig

Nuläge och utmaningar

Om Sverige skulle tvingas till höjd beredskap och ytterst krig kommer förmågan att kommunicera och använda digitala tjänster att vara avgörande för beredskapen och samhällets motståndskraft. Det är också avgörande med konnektivitet i samhällets fredstida krishantering, inte minst för att kunna hantera och koordinera arbetet vid en kris. Nationella telesamverkansgruppen ska, tillsammans med sektorns övriga aktörer, bidra till totalförsvarets och det civila försvarets måluppfyllnad längs hela konfliktskalan samt vid fredstida kris. Arbetet behöver även ske tvärsektorielt med berörda sektorer och aktörer.

Målen för totalförsvaret och det civila försvaret för 2025–2030 fastslås i totalförvarspropositionen (prop. 2024/25:34). Beredskapssektorn för elektronisk kommunikation och post, där Post- och telestyrelsen är sektorsansvarig myndighet, och Nationella telesamverkansgruppen behöver bidra till denna måluppfyllnad. Det är en nyckeluppgift för sektorn att säkerställa några av de viktigaste samhällsfunktionerna – förmågan att kommunicera, sprida information och använda digitala tjänster. Mobilnäten väntas under höjd beredskap och ytterst krig vara av särskild vikt för civilbefolkningen såväl som totalförsvaret. Att sådana funktioner säkras bidrar till samhällets motståndskraft och att upprätthålla försvarsviljan, vilket också har varit en lärdom från kriget i Ukraina. Sektorn kommer långt med att lösa denna uppgift genom att uppnå delmålen om robusthet, resiliens och redundans.

Sektorn har vidare en roll att fylla när det gäller att stödja mobiliseringen av det militära försvaret och ta emot såväl civil som militär hjälp från utlandet, inte minst från NATO och Sveriges allierade. Post- och telestyrelsen behöver, i samverkan med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Försvarsmakten, fortsätta planering för detta tillsammans med de närmast berörda aktörerna i sektorn. Privata aktörer som involveras i totalförvarsplaneringen behöver även svara upp med kompetens, resurser och ett gediget säkerhetsskyddsarbete på ett sätt som är lämpligt för uppgiften. Hur prioriteringar inom förvaltningen av radiospek-

trum ska göras vid höjd beredskap är exempel på en sådan uppgift som behöver hanteras ur totalförsvarsperspektiv. Tillgången till relevant radiospektrum för nationell och internationell krishantering är en förutsättning för att uppfylla Sveriges internationella överenskommelser och för att säkerställa den nationella säkerheten, både i och kring närområdet.

Sektorn har även en unik roll att fylla gällande det civila försvarets mål om att ha förmåga att skydda civilbefolkningen. Mobilnätens potential i detta avseende bör utnyttjas maximalt. Utöver robusthetsåtgärder krävs en satsning på utveckling av funktionalitet i näten för detta ändamål. Nationell roaming vid höjd beredskap, som möjliggör för användare att nyttja flera nationella operatörer om den egna slås ut, är en prioriterad sådan åtgärd. En annan åtgärd som regeringen avser genomföra är s.k. cell broadcast, som kan nyttjas för att varna civilbefolkningen snabbt och effektivt via mobiltelefoni. Även möjligheterna till prioritetstjänster för samhällsviktiga användare för att säkra att dessa kan kommunicera i alla lägen bör utvärderas. Som ännu ett led i detta bör Nationella telesamverkansgruppens arbete med att bidra med konnektivitet vid kommunala uppsamlingsplatser fortsätta.

Åtgärder

Urval av åtgärder

- Regeringen har i totalförvarspropositionen konstaterat att det behöver vidtas åtgärder för att stärka robusthet och resiliens i nät och tjänster i syfte att stärka motståndskraften (prop. 2024/25:34).
- Det krävs ytterligare initiativ för att tillvarata lärdomar från kriget i Ukraina, för att vidareutveckla beredskapsarbetet i sektorn och säkerställa resiliens. Regeringen har som ett led i detta gett Post- och telestyrelsen i uppdrag att särskilt arbeta med förmågeutveckling avseende samverkan och ledning inom sektorn inför och under höjd beredskap och säkerställa en uthållig reparationsförmåga.

- För att maximalt nyttja de kommersiella nätens potential vid höjd beredskap förbereder berörda aktörer för att kunna aktivera nationell roaming, cell broadcast och prioritering av samhällsviktiga användare vid höjd beredskap, för att maximalt nyttja de kommersiella nätens potential vid höjd beredskap.
- Inom ramen för Nationella telesamverkan-gruppens krisberedskapsövningar integreras övningar som är relaterade till cyberförsvar och cyberincidenter när så är lämpligt. Aktörer inom elektronisk kommunikation och digital infrastruktur utvecklar därmed bättre rutiner och färdigheter i hanteringen av cybersäkerhetsrelaterade risker.

Internationellt engagemang för säker digital infrastruktur

Nuläge och utmaningar

Svensk digital infrastruktur är del av den globala infrastrukturen. För att uppnå tillförlitlighet och säkerhet krävs internationellt engagemang för att värna och stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft, främja handel, påverka standarder samt utrikes- och säkerhetspolitikens utveckling. Svenska aktörer bör i internationella sammanhang aktivt verka för svenska intressen och ett öppet, fritt, regelbaserat, globalt och säkert internet samt främja öppna, säkra och motståndskraftiga leveranskedjor för betrodd digital infrastruktur och digitala tjänster.

Sverige ska i alla sammanhang vara pådrivande för att modellen med flerpartssamverkan av internets styrning ska kvarstå, att förslag som riskerar leda till fragmentering av internet motverkas och att folkrätten och mänskliga rättigheter ska gälla såväl online som offline. Detta innebär att Sverige ska vara aktiv i internationella sammanhang som kan ha en inverkan på de olika delar som berör internets styrning och utveckling. Sverige ska även verka för att minska den globala digitala klyftan, inklusive gendergapet, genom att utbyggnaden av konnektivitetsinfrastruktur och digital kompetens främjas. I dagens

geopolitiska klimat finns krafter som verkar för värderingar och förutsättningar för internet som står i motsats till regeringens målsättning.

Standardisering är avgörande för tekniskt ledarskap och för utveckling av säkra digitala tekniker och infrastruktur. Utvecklingen av nya digitala tekniker leder till betydande möjligheter för innovation och framsteg, men kan också leda till inskränkningar av mänskliga rättigheter såsom integritet och yttrandefrihet. Sverige ska därför fortsätta att verka för att globala och säkra standarder som säkerställer mänskliga rättigheter utvecklas i relevanta standardiseringsorgan, såsom Internationella teleunionen. När det behövs ska Sverige också verka för ett utökat engagemang från både industri och offentlig sektor i standardiseringsprocesser och därigenom främja marknadsdriven, rättvis och regelbaserad standardisering. Standardisering kan bidra till att motverka marknadshinder, främja innovation och stimulera ekonomisk utveckling på ett hållbart sätt, såväl inom som utanför EU. Regeringen verkar aktivt för att upprätthålla principerna i Världshandelsorganisationens (WTO) avtal om tekniska handelshinder om transparens, öppenhet, opartiskhet och konsensus. I detta sammanhang bör skydd för immateriella rättigheter särskilt beaktas.

Åtgärder

Urval av åtgärder

- Regeringen arbetar för ett ökat engagemang från svenska privata och offentliga aktörer i standardiseringsarbetet för nästa generations trådlösa teknik (6G) och för fortsatt främjande av globala och säkra standarder och därigenom marknadsdriven, rättvis och regelbaserad standardisering.
- Regeringen avser att verka för att EU stärker rollen som en framstående kraft internationellt i arbetet med att få genomslag för att grundläggande rättigheter, inklusive mänskliga rättigheter, ska vara en självklar del i standardiseringsprocesser där ny digital teknik utvecklas.

- Regeringen avser att verka för att EU stärker sitt arbete med att främja öppna, säkra och motståndskraftiga leveranskedjor för betrodd digital infrastruktur och digitala tjänster.
- Regeringen arbetar för ett fortsatt engagemang från svenska privata och offentliga aktörer i Internationella teleunionen. Syftet är bl.a. att bidra till att internet fortsätter vara öppet, fritt och säkert och fortsatt styrs genom flerparts-

samverkan, att utvecklingen av standarder främjar svenska och europeiska intressen och grundläggande värderingar och för att minska den globala digitala klyftan.

- Regeringen avser att verka för att EU och andra internationella samarbeten främjar stabila och diversifierade leveranskedjor för strategiska tekniker, komponenter och insatsvaror.

Samhällsplanering och hållbar utveckling i hela landet

Nuläge och utmaningar

När samhället blir alltmer beroende av den digitala infrastrukturen är det viktigt att det offentliga också tar ansvar för att säkerställa tillgången till konnektivitet. Det offentliga behöver följa upp den marknadsdrivna utbyggnaden för att identifiera och peka ut områden eller sträckor där det finns brister. På samma sätt som annan infrastruktur som exempelvis el och transporter ingår i samhällsplaneringen, behöver konnektivitet i form av fiber och mobil uppkoppling också säkerställas i planeringen.

Elektroniska kommunikationer är sedan 2011 utpekade som ett allmänintresse i plan- och bygglagen (2010:900). Det innebär att kommunerna i översikts- och detaljplanering ska beakta behovet av elektroniska kommunikationstjänster. Det kan t.ex. innebära att tillgång till ledningar, master och anläggningar behöver beaktas vid planläggning, ny exploatering och ombyggnad för att säkerställa att boende och verksamheter har tillgång till konnektivitet. Exempelvis behöver lämpliga platser för teknikbodar och master identifieras i samråd med marknads aktörer. I vilken utsträckning allmänintresset beaktas i planprocesserna verkar dock variera kraftigt mellan olika kommuner. Därför behöver alla kommuner i större utsträckning säkerställa tillgången till fiber och trådlös uppkoppling. Bra planunderlag kan underlätta kommunernas arbete. I det avseende är statistik från Post- och telestyrelsen med uppgifter om existerande infrastruktur och nätägare ett viktigt underlag.

Även regionerna har en viktig roll i att ta fram underlag som kan användas av kommunerna i planarbetet. Enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar har alla regioner ett regionalt utvecklingsansvar. Region Halland, Region Skåne och Region Stockholm ska därutöver ta fram en regionplan enligt plan- och bygglagen. I det regionala utvecklingsansvaret ingår att regionerna, förutom att ta fram en regional utvecklingsstrategi och samordna insatser för strategins genomförande, även ska arbeta med regional kompetensförsörjning och planering för regional transportinfrastruktur. Ett av de strategiska områdena i den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (skr. 2020/21:133) är tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystem. Inom området har regeringen bl.a. prioriterat förbättrad tillgång till snabbt bredband och ökad digital användning. En annan prioritering är att tillvarata digitaliseringens möjligheter inom det strategiska området innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet. På regional nivå finns förutsättningar att identifiera såväl konnektivitetsbehovet för enskilda och näringsliv som behov inom områden som exempelvis transport och hälso- och sjukvård. Regeringen ser det därför som angeläget att ge regionerna möjlighet att inom ramen för det regionala utvecklingsarbetet bidra med en behovs- och kravbild för konnektivitet för regionens utveckling. I det fall en region är ägare av konnektivitetsinfrastruktur eller tillhandahåller konnektivitet är det avgörande att regionen håller isär sina olika roller, för att med trovärdighet kunna föra dia-

log med både leverantörer och användare. En sådan behovs- och kravbild skulle tillsammans med nationellt sammanställd statistik kunna användas för en bedömning av tillgången av konnektivitet som säkerställer användarnas behov. En återkommande utvärdering av behov och utbud av konnektivitet skulle ge regeringen och andra berörda aktörer förutsättningar att vidta nödvändiga åtgärder. Regionernas bredbandskoordinatorer har en viktig funktion för att sprida kunskap, främja och följa upp utvecklingen i regionen samt stötta Post- och telestyrelsen i arbetet med bredbandsstödet.

Digitalisering skapar stora möjligheter för en omställning till ett hållbart samhälle. Samtidigt som digitalisering bidrar till omställningen behöver branschen ta ansvar för sin egen miljöpåverkan inom bl.a. resurs- och energianvändning. Det pågår bland företagen många lovande initiativ, bl.a. för att minska energikonsumtion. Teknikskiften kan bidra till ökad energieffektivitet samtidigt som utbyte av utrustning kan ha negativ miljöpåverkan. Det pågår flera initiativ för standardisering och rapportering av miljöpåverkan som regeringen bedömer kommer att synliggöra och skapa förutsättningar för ökad hållbarhet inom branschen. Utöver utbyggnad och drift av infrastrukturen har hanteringen av användarnas terminaler och utrustning betydelse för att begränsa miljöpåverkan, där återbruk och återvinning är en viktig del. Under 2023 infördes ett utökad producentansvar som syftar till att öka återanvändningen och återvinningen av elektronikutrustning för en ökad cirkulär avfallshantering.

Delmål och åtgärder

Delmål: Alla aktörer i Sverige ska bidra till att minska miljöpåverkan av konnektiviteten genom att använda energieffektiva och klimatsmarta lösningar.

Vidtagna initiativ och åtgärder förväntas bidra till ökad hållbarhet. Vid uppföljning av strategin får det utvärderas om dessa får önskad effekt för att nå målet om minskad miljöpåverkan.

Urval av beslutade åtgärder

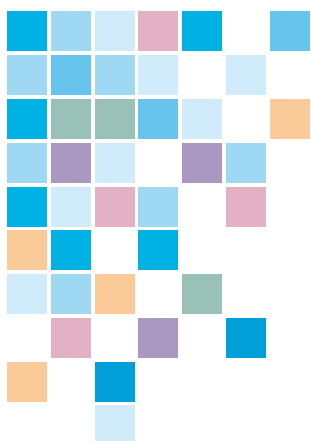
- Regeringen har beslutat om förordningen (2022:1276) om producentansvar för elutrustning som trädde i kraft den 1 januari 2023. Genom ändringarna har regeringen utökad producentansvaret för elutrustning.
- Efter förslag från regeringen ställs det fr.o.m. den 1 juli 2024 utökade krav på hållbarhetsrapportering för företag som förväntas bidra till att styra in kapital mot hållbara investeringar (prop. 2023/24:124, bet. 2023/24:CU23, rskr. 2023/24:212).

Planerade åtgärder

- Regeringen avser att ge Post- och telestyrelsen i uppdrag att, med underlag från regionerna om behov och kravbilder samt med hjälp av nationell statistik, återkommande utvärdera användarnas behov och marknadens utbud av konnektivitet. Regeringen avser att förlänga regionernas möjlighet att söka finansiering för bredbandskoordinatorerna fram t.o.m. 2027.

Uppföljning och genomförande

Uppföljning

Regeringen har gett Myndigheten för digital förvaltning och Post- och telestyrelsen i uppdrag att stödja genomförandet av strategin. I uppdraget ingår att följa upp målen i strategin och årligen rapportera till regeringen. Myndigheterna ska även utveckla indikatorer där sådana saknas och analysera effekter av de åtgärder som har vidtagits. Myndigheterna ska också vid behov föreslå åtgärder för att öka måluppfyllelsen. När uppdraget utförs ska myndigheterna, i de delar det bedöms relevant, föra en dialog med andra berörda statliga myndigheter, kommuner, regioner och Sveriges Kommuner och Regioner samt vid behov även med andra aktörer, bl.a. med syfte att inkludera olika perspektiv.

Regeringen kommer vid behov se över instruktionerna för Myndigheten för digital förvaltning och Post- och telestyrelsen.

Utöver uppföljningen av målen i strategin ser regeringen även behov av att följa upp Sveriges digitala förvaltning utifrån de sex principer som framgår av OECD:s ramverk för digital förvaltning: En proaktiv digital förvaltning, användarcentrerad digitalisering, öppenhet som standard, förvaltningen som plattformar, en datadriven offentlig sektor och digitalt som förstahandsval.

Regeringen avser även att stärka det internationella samarbetet kring digital förvaltning genom att samverka med OECD för att följa upp utvecklingen inom styrning och samordning samt genomförandet av Sveriges digitala förvaltning. Det planeras även att OECD ska vara sammankallande för en grupp jämförbara länder, som genom erfarenhetsutbyte kan ge regeringen råd om hur digitaliseringen av den offentliga förvaltningen kan styras. Syftet är att stärka kopplingen till internationella riktlinjer, ramverk och standarder från både OECD och EU, vilket bidrar till global interoperabilitet, harmonisering och samarbete över nationsgränserna.

Genomförande

De åtgärder som anges inom de olika strategiska områdena i strategin avser regeringen genomföra genom exempelvis myndighetsuppdrag och förslag till eller beslut om författningsändringar. Regeringen planerar därutöver att vidta de åtgärder som anges nedan i syfte att genomföra strategin.

Webbsida

Regeringen kommer att ha en webbsida för digitaliseringsstrategin som löpande hålls uppdaterad med de åtgärder som beslutas med koppling till strategins genomförande och där även övriga insatser med koppling till digitaliseringspolitiken synliggörs för att skapa en samlad bild.

Årlig digitaliseringskonferens

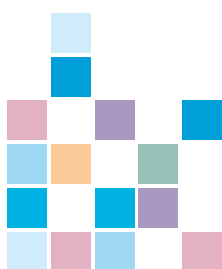
Myndigheten för digital förvaltning och Post- och telestyrelsen har fått i uppdrag att anordna en årlig digitaliseringskonferens 2026–2030 med fokus på aktuella frågeställningar av relevans för strategins genomförande.

Digitaliseringsrådet

Regeringen avser att se över Digitaliseringsrådet för att skapa en plattform som verkar för partnerskap för digitalisering. Ledamöterna bör utöver att lämna råd till regeringen utifrån sin expertis även representera organisationer och verksamheter som på olika sätt bidrar till näringslivets digitalisering. Syftet är att lyckas med den digitala omställningen under ordnade former och att stärka kunskapsöverföringen till små och medelstora företag i alla sektorer, i hela landet med särskilt fokus på företag som har mycket att vinna på att bli digitalt mogna och tekniskt sofistikerade.

Bredbandsforum

Mot bakgrund av den nya politiken på konnektivitetens område avser regeringen se över bredbandsforum. Bredbandsforum har i dag till uppgift att främja samverkan mellan olika aktörer i samhället för en effektiv utbyggnad av infrastruktur och har bidragit till att identifiera hinder och hitta lösningar som främjat tillgången till bredband i hela landet. Forumet har ett kansli på Post- och telestyrelsen som bidragit med utredningar, stöd och underlag samt drivit sekretariatet för de regionala bredbandskoordinatorerna. Forumet kommer även fortsatt att ha en viktig uppgift för att företag, offentlig förvaltning och andra organisationer ska kunna mötas och gemensamt diskutera utmaningar och lösningar på konnektivitetens område. Post- och telestyrelsen ska också fortsatt vara sammanhållande för de regionala bredbandskoordinatorerna, men regeringen bedömer att det inte längre finns behov av utredningskapacitet på forumets kansli. Regeringen avser att se över forumets sammansättning för att det fortsatt ska ha en representation av aktörer för att adressera Sveriges utmaningar på konnektivitetens område.

Regeringskansliet

Växel: 08-405 10 00

www.regeringen.se

§ 76

Lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)

KS 2026/153

Beslut

Kommunfullmäktige antar lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning), enligt bilaga.

De lokala föreskrifterna om frister för rengöring (sotning) ersätter de av byggnadsnämnden antagna fristerna för rengöring (sotning), 2017-04-11, § 54.

Sammanfattning av ärendet

Förbundsdirektionen för Räddningstjänsten Fyrbodals (Räddningstjänsten) har den 24 februari 2026, § 20, beslutat att föreslå Kommunfullmäktige i respektive medlemskommun att fastställa nya sotningsfrister i enlighet med det förslag som Räddningstjänsten har tagit fram. Förslaget har samordnats med fristerna för brandskyddskontroll och följer i huvudsak de förslag till frister för sotning som ges i myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2014:6). Sotningsfristerna föreslås tillämpas från och med 2026-05-01.

Kommunstyrelseförvaltningen har gått igenom ärendet och har ingenting att erinra. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför att Kommunfullmäktige ska anta föreskrifterna enligt bilaga.

Beslutsunderlag

- Beslut KSAU 2026-03-16 Lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)
- Lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)
- Antagandehandling
- Yttrande från byggnadsnämnden om begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026
- Remiss av begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026
- Sotningsfrister RFBD 2026
- Sotningsfrister 2026 presentation direktionen 2025-02-24
- Protokollsutdrag RFBD – Sotningsfrister
- Sotningsfrister Vänersborg BN 2017-04-11, § 54
- MSBFS 2014.6

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

§ 56

Lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)

KS 2026/153

Beslut

Kommunfullmäktige antar lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning), enligt bilaga.

De lokala föreskrifterna om frister för rengöring (sotning) ersätter de av byggnadsnämnden antagna fristerna för rengöring (sotning), 2017-04-11, § 54.

Sammanfattning av ärendet

Förbundsdirektionen för Räddningstjänsten Fyrbodals (Räddningstjänsten) har den 24 februari 2026, § 20, beslutat att föreslå Kommunfullmäktige i respektive medlemskommun att fastställa nya sotningsfrister i enlighet med det förslag som Räddningstjänsten har tagit fram. Förslaget har samordnats med fristerna för brandskyddskontroll och följer i huvudsak de förslag till frister för sotning som ges i myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2014:6). Sotningsfristerna föreslås tillämpas från och med 2026-05-01.

Kommunstyrelseförvaltningen har gått igenom ärendet och har ingenting att erinra. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför att Kommunfullmäktige ska anta föreskrifterna enligt bilaga.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-11
- Antagandehandling
- Yttrande från byggnadsnämnden om begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026
- Remiss av begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026
- Sotningsfrister RFB 2026
- Sotningsfrister 2026 presentation direktionen 2025-02-24
- Räddningstjänsten Fyrbodals förbundsdirektions beslut 2026-02-24 § 20
- Sotningsfrister Vänersborg BN 2017-04-11, § 54
- MSBFS 2014.6

Utdragsbestyrkande

2026-03-11

Dnr: KS 2026/153

Handläggare

Ylva Johansson
Ylva.Johansson@vanersborg.se
0521-72 10 00

Mottagare

Kommunstyrelsen

Lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning), enligt bilaga.

De lokala föreskrifterna om frister för rengöring (sotning) ersätter de av byggnadsnämnden antagna fristerna för rengöring (sotning), 2017-04-11, § 54.

Sammanfattning av ärendet

Förbundsdirektionen för Räddningstjänsten Fyrbodol (Räddningstjänsten) har den 24 februari 2026, § 20, beslutat att föreslå Kommunfullmäktige i respektive medlemskommun att fastställa nya sotningsfrister i enlighet med det förslag som Räddningstjänsten har tagit fram. Förslaget har samordnats med fristerna för brandskyddskontroll och följer i huvudsak de förslag till frister för sotning som ges i myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2014:6). Sotningsfristerna föreslås tillämpas från och med 2026-05-01.

Kommunstyrelseförvaltningen har gått igenom ärendet och har ingenting att erinra. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför att Kommunfullmäktige ska anta föreskrifterna enligt bilaga.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Inför att de båda räddningstjänstförbunden Norra Älvsborg (NÄRF) och Mitt Bohuslän (RMB) gick samman och bildade det nya kommunalförbundet Räddningstjänsten Fyrbodol (RFBFD) fattade kommunfullmäktige i samtliga medlemskommuner beslut om att anta en ny förbundsordning att gälla från och med 2025-01-01. Vänersborgs kommun tog sitt beslut 2024-06-19 §98 och Räddningstjänsten övertog ansvaret från byggnadsnämnden fullt ut 2025-10-01.

Enligt förbundsordningen ska Räddningstjänsten ansvara för att fullgöra de skyldigheter som åvilar medlemskommunerna enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt förordning (2003:789) om skydd mot olyckor. Detta innebär att Räddningstjänsten bland annat ska ansvara för att rengöring (sotning) sker av fasta förbränningsanordningar och därtill hörande rökkanaler samt imkanaler i restauranger, storkök och därmed jämförbara utrymmen.

Enligt 3 kap. 1 § förordning (2003:789) om skydd mot olyckor ska en kommun meddela föreskrifter om hur ofta rengöring (sotning) av fasta förbränningsanordningar och

imkanaler i storkök ska ske. Enligt den kommunala kompetensfördelningen ankommer beslut om normgivning som utgångspunkt på Kommunfullmäktige.

Räddningstjänsten har sedan det nya kommunalförbundet bildades identifierat vissa skillnader mellan sotningsfristerna i medlemskommunernas lokala föreskrifter. Bland annat gäller olika tidsfrister för sotning av likartade anläggningar och i vissa fall saknas det formellt beslutade sotningsfrister. Förbundsdirectionen för Räddningstjänsten har på grund av detta beslutat att föreslå Kommunfullmäktige i respektive medlemskommun att fastställa nya lokala föreskrifter om frister för sotning, i enlighet det förslag som Räddningstjänsten har tagit fram. Förslaget har samordnats med fristerna för brandskyddskontroll och följer i huvudsak de förslag till frister för sotning som ges i myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2014:6).

Kommunstyrelseförvaltningen har gått igenom ärendet och har ingenting att erinra. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför att Kommunfullmäktige ska anta föreskrifterna enligt bilaga.

Ärendet har remitterats till byggnadsnämnden 2026-03-05. Byggnadsnämnden uppger i remissvar 2025-03-10, BN. 2026.9 att nämnden inte har något att erinra mot att Kommunfullmäktige antar de nya föreskrifterna. Nämnden uppger samtidigt att den kommer att föreslå för Kommunstyrelsen att uppdraget som har tagits över av Räddningstjänsten kommer att tas bort ur byggnadsnämndens reglemente.

Kommunstyrelseförvaltningen har uppmärksammat att byggnadsnämnden i Vänersborgs kommun har antagit dokumentet frister för rengöring (sotning) 2017-04-11, § 54. De lokala föreskrifterna om frister för rengöring (sotning) som antas av Kommunfullmäktige ersätter de av byggnadsnämnden antagna fristerna för rengöring (sotning), 2017-04-11, § 54.

Beredning

Ärendet har beretts av Kommunstyrelseförvaltningen.

Ärendet har remitterats till byggnadsnämnden 2026-03-05

Underlag

Förslag till lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)

Beslut om godkännande av förslag till nya sotningsfrister 2026-02-24. § 20

Tjänsteskrivelse gällande sotningsfrister 2026-02-03

Sotningsfrister presentation vid direktionsmöte 2026-02-24

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor

Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor

Frister för rengöring (sotning), BN 2017-04-11 § 54

Pernilla Bertilsson
Chefsjurist

Bilagor

Lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)

Sändlista

Räddningstjänsten Fyrbodals
Byggnadsnämnden

Sotningsfrister

Tillämpningsområde: Räddningstjänsten Fyrbodals medlemskommuner

Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg

Lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)

Enligt 3 kap. 1§ förordning (2003:789) om skydd mot olyckor ska en kommun meddela föreskrifter om hur ofta rengöring (sotning) ska ske.

Dessa lokala föreskrifter ansluter till det som gäller för rengöring (sotning) enligt 3 kap. 4 § lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt Myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2014:6) om rengöring (sotning) och brandskydds kontroll.

Kravet på rengöring (sotning) enligt 3 kap. 4 § första stycket lag (2003:778) om skydd mot olyckor gäller för:

- värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor
- köksspisar, ugnar och andra jämförbara eldstäder
- lokaleldstäder
- imkanaler

Anläggningar som är inrättade för eldning uteslutande med gas omfattas inte av kravet på rengöring.

Definitioner

Termer och begrepp som används i lagen eller förordningen om skydd mot olyckor samt i Myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd om rengöring (sotning) har samma betydelse i dessa lokala föreskrifter.

Begrepp	Betydelse
<i>Anläggning</i>	Fast förbränningsanordning och därtill hörande rökkanaler eller avgaskanaler samt imkanaler och de övriga byggnadsdelar som skall sotas enligt denna lokala föreskrift.
<i>Avgaskanal</i>	Kanal för bortledning av avgaser från förbränningsanordning som eldas med gas samt till kanalen monterade delar, såsom förbindelsekanal, fläkt, avskiljare och spjäll.
<i>Eldningsapparat</i>	Del av eldstad för automatisk inmatning och förbränning av bränslet samt till apparaten monterade delar, såsom fläkt, spjäll och övrig reglageutrustning.
<i>Imkanal</i>	Frånluftskanal från utrymme för matlagning eller uppvärmning av mat i restauranger, storkök och därmed jämförbara utrymmen samt till kanalen monterade delar, såsom fläkt, avskiljare och spjäll.
<i>Lokaleldstad</i>	Eldstad som till sin funktion och konstruktion endast är avsedd att värma upp det rum den är uppställd i eller en begränsad del av ett hus. Exempel på lokaleldstäder är braskamin, kakelugn och öppen spis.
<i>Rökkanal</i>	Kanal för bortledning av rökgaser från förbränningsanordning som eldas med fasta eller flytande bränslen samt till kanalen monterade delar såsom förbindelsekanal, fläkt, avskiljare och spjäll.

RÄDDNINGSTJÄNSTEN FYRBODAL

<i>Lätt eldningsolja</i>	Eldningsolja som vanligen betecknas med kvalitetsnummer 1(Eo1), med låg svavelhalt och som primärt används för uppvärmning i exempelvis villor, mindre fastigheter och mindre industrier
<i>Tung eldningsolja</i>	Eldningsolja som vanligen betecknas med kvalitetsnummer 3 (Eo3) eller högre, med högre viskositet och högre svavelhalt än lättare eldningsolja som ofta används i större värmeanläggningar, industrier och kraftverk.
<i>Värmecentral</i>	En särskild byggnad som innehåller en eller flera fasta förbränningsanordningar med tillhörande skorsten för produktion av värme eller kraft för exempelvis en större industrianläggning eller för flera byggnader inom område med flerbostadshus, militäranläggning eller sjukhusanläggning.

Underlag för bestämmande av frister

Kommunen har fastställt sotningsfrister för olika typer av anläggningar. Fristerna för sotning har harmoniserats med fristerna för brandskyddskontroll med avsikt att åstadkomma en samordning mellan sotning och brandskyddskontroll som kan underlätta för både fastighetsägare och nyttjanderättshavare av en byggnad eller anläggning. Kommunens beslut följer i stort de rekommendationer som anges i allmänna rådet MSBFS 2014:6. Fristernas längd har bestämts mot bakgrund av hur följande faktorer påverkar brandskyddet:

- sotbildning,
- bränsle,
- typ av anläggning,
- energibehov med hänsyn till klimatförhållanden, och
- bebyggelsestruktur.

Ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft 2026-xx-xx

Dessa föreskrifter är fastställda av kommunfullmäktige i:

Kommun	Beslutsdatum
Färgelanda kommun	2026-xx-xx
Lysekils kommun	2026-xx-xx
Mellerud kommun	2026-xx-xx
Munkedal kommun	2026-xx-xx
Trollhättans stad	2026-xx-xx
Uddevalla kommun	2026-xx-xx
Vänersborg kommun	2026-xx-xx

Sotningsfrister

Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor

Frist	Tillämpningskriterier
3 år	Avser panna som ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av en kvalificerad driftsledare, oavsett vilket bränsleslag som används.

I övriga fall, om eldning sker med **fasta bränslen**, ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser konventionella pannor.
2 ggr/år	Avser pannor med keramisk inklädnad i förbränningskammaren eller motsvarande konstruktion för effektiv förbränning av bränslet och där pannan är ansluten till ackumulatortank eller motsvarande anordning.
1 år	Avser pannor där eldning sker med träpellets eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och där eldningsapparaten är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av bränslet.

Om eldning sker med **flytande bränslen** ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser pannor där eldning sker med tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.
1 år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt överstiger 60 kW.
2 år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt uppgår till högst 60 kW.

Kökspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar för matlagning

Om eldning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
6 ggr/år	Avser eldstäder där eldning sker med fasta bränslen, tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.
1 år	Avser eldstäder där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.

Om eldning sker för ett enskilt hushålls behov kan sotningsfrister för lokaleldstäder tillämpas.

Lokaleldstäder

Om eldning sker i lokaleldstäder ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
1 år	Avser eldstäder som eldas med fasta bränslen.
3 år	Avser eldstäder som eldas med fasta bränslen i mindre omfattning*

*Med mindre omfattning avses <500 kg ved/år, vilket motsvarar ca 1 m³ ved/år, exempelvis eldstäder i fritidshus

Imkanaler i restauranger eller andra större kök

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser imkanaler i restauranger eller andra större kök
1 år	Avser imkanaler i kök som endast används för uppvärmning av mat eller liknande verksamhet

Övriga bestämmelser

1.1	Entreprenör har möjlighet att ändra sotningsfrist i enskilda fall av brandskyddsmässiga skäl. Notering om skäl till ändring ska dokumenteras av entreprenör.
1.2	Om det i samband med sotning upptäcks brister i anläggningen som kan medföra risk för uppkomst av brand ska den som är ansvarig för sotningen underrätta fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren om detta.
1.3	Fastighetsägare ska anmäla sådana förändringar som kan föranleda ändring av sotnings- eller kontrollfristerna för en anläggning. Anmälan ska göras direkt till den som utför sotning respektive brandskyddskontroll på RFBD:s uppdrag. Byte av bränsleslag är ett exempel.
1.4	Anläggning som inte eldats mellan två sotningstillfällen behöver inte sotas.
1.5	Vid sotning av värmepanna 3 ggr/år bör tiden mellan två sotningstillfällen anpassas till fastighetens föreliggande energibehov, varför längre intervall normalt bör tillämpas under perioden maj-augusti än för övriga delar av året.
1.6	Vid sotning av värmepanna 2 ggr/år bör tiden mellan två sotningstillfällen anpassas till fastighetens föreliggande energibehov, varför längre intervall normalt bör tillämpas under perioden maj-augusti än för övriga delar av året.

2026-03-10

Dnr: BN.2026.9

Handläggare

Eddie Sandin
eddie.sandin@vanersborg.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Remiss om begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026

Beslut

Byggnadsnämnden avger yttrande enligt nedan.

Bakgrund

Räddningstjänsten Fyrbodals har föreslagit att kommunfullmäktige ska fastställa nya sotningsfrister för Vänerns kommun. Ärendet har remitterats till Byggnadsnämnden.

Yttrande

Inför att de båda räddningstjänstförbunden Norra Älvsborg (NÄRF) och Mitt Bohuslän (RMB) gick samman och bildade det nya kommunalförbundet Räddningstjänsten Fyrbodals (RFBD) fattade kommunfullmäktige i samtliga medlemskommuner beslut om att anta en ny förbundsordning att gälla från och med 2025-01-01. Vänerns kommun tog sitt beslut 2024-06-19 §98.

Räddningstjänsten ska enligt förbundsordningen ansvara för att i medlemskommunernas ställe fullfölja de skyldigheter som åvilar kommunerna enligt lag (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor och förordning (SFS 2003:789) om skydd mot olyckor, vilket bland annat innebär att räddningstjänsten, i samtliga medlemskommuner, ska ansvara för, hantera och följa upp sotning och brandskyddskontroll så att detta uppdrag blir utfört på ett ändamålsenligt sätt.

Räddningstjänsten övertog ansvaret från byggnadsnämnden fullt ut 2025-10-01. Se bifogat dokument.

Inom ramen för det pågående uppdrag som kommunstyrelsen har att ta fram reglementen kopplat till beslut om ny nämndstruktur kommer det föreslås att det uppdrag som räddningstjänsten nu tagit över tas ska bort ur byggnadsnämndens reglemente.

Med anledning av ovan har byggnadsnämnden inga synpunkter på Räddningstjänsten Fyrbodals förslag.

Beslut fattat av Förvaltningschef Eddie Sandin ,2026-03-10, BN.2026.9

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för byggnadsnämnden, antagen 2025-11-11, BN §97, punkten 1.8 - lämna yttranden, ansökningar och liknande till myndigheter m.fl. som inte är av principiell beskaffenhet eller av större vikt. Avstå från att lämna yttranden där kommunen/nämnden är remissinstans.

Eddie Sandin
Förvaltningschef

Bilagor

Överenskommelse om övertagande av sotningsansvar för Vänersborgs kommun

Beslut fattat av Förvaltningschef Eddie Sandin ,2026-03-10, BN.2026.9

Handläggare

Lisa Fredriksson

lisa.fredriksson@vanersborg.se

Remiss av begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026

Beslut

Kommunstyrelsen remitterar begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026 till byggnadsnämnden.

Sammanfattning

Begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026 inkom 2026-02-27.

Kommunstyrelsens ordförande ser i samråd med kommunstyrelsens presidium att ärendet behöver remitteras till byggnadsnämnden.

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för kommunstyrelsen, antagen den 9 oktober 2024 § 163, punkten 2.10 - Remiss och återremiss av ärenden som ska beslutas i kommunstyrelsen eller som ska beredas för beslut i kommunfullmäktige.

Underlag

- Meddelande om begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026
- Tjänsteskrivelse gällande sotningsfrister 2026
- Sotningsfrister RFBD 2026
- Sotningsfrister 2026 presentation direktionen 2025-02-24
- Protokollsutdrag RFBD - Sotningsfrister

Benny Augustsson

Kommunstyrelsens ordförande

Sändlista för beslut

Byggnadsnämnden

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Benny Augustsson

Sotningsfrister

Tillämpningsområde: Räddningstjänsten Fyrbodals medlemskommuner

Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg

Lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)

Enligt 3 kap. 1§ förordning (2003:789) om skydd mot olyckor ska en kommun meddela föreskrifter om hur ofta rengöring (sotning) ska ske.

Dessa lokala föreskrifter ansluter till det som gäller för rengöring (sotning) enligt 3 kap. 4 § lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt Myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2014:6) om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll.

Kravet på rengöring (sotning) enligt 3 kap. 4 § första stycket lag (2003:778) om skydd mot olyckor gäller för:

- värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor
- köksspisar, ugnar och andra jämförbara eldstäder
- lokaleldstäder
- imkanaler

Anläggningar som är inrättade för eldning uteslutande med gas omfattas inte av kravet på rengöring.

Definitioner

Termer och begrepp som används i lagen eller förordningen om skydd mot olyckor samt i Myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd om rengöring (sotning) har samma betydelse i dessa lokala föreskrifter.

Begrepp	Betydelse
<i>Anläggning</i>	Fast förbränningsanordning och därtill hörande rökkanaler eller avgaskanaler samt imkanaler och de övriga byggnadsdelar som skall sotas enligt denna lokala föreskrift.
<i>Avgaskanal</i>	Kanal för bortledande av avgaser från förbränningsanordning som eldas med gas samt till kanalen monterade delar, såsom förbindelsekanal, fläkt, avskiljare och spjäll.
<i>Eldningsapparat</i>	Del av eldstad för automatisk inmatning och förbränning av bränslet samt till apparaten monterade delar, såsom fläkt, spjäll och övrig reglageutrustning.
<i>Imkanal</i>	Frånluftskanal från utrymme för matlagning eller uppvärmning av mat i restauranger, storkök och därmed jämförbara utrymmen samt till kanalen monterade delar, såsom fläkt, avskiljare och spjäll.
<i>Lokaleldstad</i>	Eldstad som till sin funktion och konstruktion endast är avsedd att värma upp det rum den är uppställd i eller en begränsad del av ett hus. Exempel på lokaleldstäder är braskamin, kakelugn och öppen spis.
<i>Rökkanal</i>	Kanal för bortledande av rökgaser från förbränningsanordning som eldas med fasta eller flytande bränslen samt till kanalen monterade delar såsom förbindelsekanal, fläkt, avskiljare och spjäll.

RÄDDNINGSTJÄNSTEN FYRBODAL

<i>Lätt eldningsolja</i>	Eldningsolja som vanligen betecknas med kvalitetsnummer 1(Eo1), med låg svavelhalt och som primärt används för uppvärmning i exempelvis villor, mindre fastigheter och mindre industrier
<i>Tung eldningsolja</i>	Eldningsolja som vanligen betecknas med kvalitetsnummer 3 (Eo3) eller högre, med högre viskositet och högre svavelhalt än lättare eldningsolja som ofta används i större värmeanläggningar, industrier och kraftverk.
<i>Värmecentral</i>	En särskild byggnad som innehåller en eller flera fasta förbränningsanordningar med tillhörande skorsten för produktion av värme eller kraft för exempelvis en större industrianläggning eller för flera byggnader inom område med flerbostadshus, militäranläggning eller sjukhusanläggning.

Underlag för bestämmande av frister

Kommunen har fastställt sotningsfrister för olika typer av anläggningar. Fristerna för sotning har harmoniserats med fristerna för brandskyddskontroll med avsikt att åstadkomma en samordning mellan sotning och brandskyddskontroll som kan underlätta för både fastighetsägare och nyttjanderättshavare av en byggnad eller anläggning. Kommunens beslut följer i stort de rekommendationer som anges i allmänna rådet MSBFS 2014:6. Fristernas längd har bestämts mot bakgrund av hur följande faktorer påverkar brandskyddet:

- sotbildning,
- bränsle,
- typ av anläggning,
- energibehov med hänsyn till klimatförhållanden, och
- bebyggelsestruktur.

Ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft 2026-xx-xx

Dessa föreskrifter är fastställda av kommunfullmäktige i:

Kommun	Beslutsdatum
Färgelanda kommun	2026-xx-xx
Lysekils kommun	2026-xx-xx
Mellerud kommun	2026-xx-xx
Munkedal kommun	2026-xx-xx
Trollhättans stad	2026-xx-xx
Uddevalla kommun	2026-xx-xx
Vänerns kommun	2026-xx-xx

Sotningsfrister

Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor

Frist	Tillämpningskriterier
3 år	Avser panna som ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av en kvalificerad driftsledare, oavsett vilket bränsleslag som används.

I övriga fall, om eldning sker med **fasta bränslen**, ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser konventionella pannor.
2 ggr/år	Avser pannor med keramisk inklädnad i förbränningskammaren eller motsvarande konstruktion för effektiv förbränning av bränslet och där pannan är ansluten till ackumulatortank eller motsvarande anordning.
1 år	Avser pannor där eldning sker med träpellets eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och där eldningsapparaten är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av bränslet.

Om eldning sker med **flytande bränslen** ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser pannor där eldning sker med tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.
1 år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt överstiger 60 kW.
2 år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt uppgår till högst 60 kW.

Kökspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar för matlagning

Om eldning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
6 ggr/år	Avser eldstäder där eldning sker med fasta bränslen, tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.
1 år	Avser eldstäder där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.

Om eldning sker för ett enskilt hushålls behov kan sotningsfrister för lokaleldstäder tillämpas.

Lokaleldstäder

Om eldning sker i lokaleldstäder ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
1 år	Avser eldstäder som eldas med fasta bränslen.
3 år	Avser eldstäder som eldas med fasta bränslen i mindre omfattning*

*Med mindre omfattning avses <500 kg ved/år, vilket motsvarar ca 1 m³ ved/år, exempelvis eldstäder i fritidshus

Imkanaler i restauranger eller andra större kök

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser imkanaler i restauranger eller andra större kök
1 år	Avser imkanaler i kök som endast används för uppvärmning av mat eller liknande verksamhet

Övriga bestämmelser

1.1	Entreprenör har möjlighet att ändra sotningsfrist i enskilda fall av brandskyddsmässiga skäl. Notering om skäl till ändring ska dokumenteras av entreprenör.
1.2	Om det i samband med sotning upptäcks brister i anläggningen som kan medföra risk för uppkomst av brand ska den som är ansvarig för sotningen underrätta fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren om detta.
1.3	Fastighetsägare ska anmäla sådana förändringar som kan föranleda ändring av sotnings- eller kontrollfristerna för en anläggning. Anmälan ska göras direkt till den som utför sotning respektive brandskyddskontroll på RFBD:s uppdrag. Byte av bränsleslag är ett exempel.
1.4	Anläggning som inte eldats mellan två sotningstillfällen behöver inte sotas.
1.5	Vid sotning av värmepanna 3 ggr/år bör tiden mellan två sotningstillfällen anpassas till fastighetens föreliggande energibehov, varför längre intervall normalt bör tillämpas under perioden maj-augusti än för övriga delar av året.
1.6	Vid sotning av värmepanna 2 ggr/år bör tiden mellan två sotningstillfällen anpassas till fastighetens föreliggande energibehov, varför längre intervall normalt bör tillämpas under perioden maj-augusti än för övriga delar av året.

Sotningsfrister 2026

Lokala föreskrifter för Räddningstjänsten Fyrbodals medlemskommuner

Presentation vid direktionsmötet 2026-02-24

Mats Johansson verksamhetsstrateg

LSO 3 kap

3 § En kommun ska ansvara för att rengöring (sotning) sker av fasta förbränningsanordningar och imkanaler i storkök.

Kommunen får medge att en fastighetsägare utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten. (egensotning)

Kommunen ska ansvara för att det som ska rengöras också kontrolleras från brandskyddssynpunkt. (brandskyddskontroll)

FSO 3 kap

1 § En kommun skall meddela föreskrifter om hur ofta rengöring (sotning) ska ske.

2 § Myndigheten för civilt försvar skall meddela föreskrifter om hur ofta brandskyddskontrollen ska ske

Föreskrifter och allmänna råd om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll

SRVFS 2003:11 – Räddningsverket , att gälla fr.o.m. 1 jan 2004

MSBFS 2014:6 – MSB , att gälla från 1 jan 2015

Kommunernas frister skiljer sig åt

- Skillnad på tidsfrist för likartade objektstyper
- Avsaknad av frister för vissa objektstyper
- Avsaknad av formellt beslutade frister

Olikheterna har föranlett en översyn och likriktat kommunernas lokala föreskrifter för anpassning till MSBFS 2014:6

Krav på rengöring (sotning) enligt LSO gäller för:	Brandskyddskontroll frister	Rengöring-Sotning frister
värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor	3 år eller 6 år	3 ggr/ år - 3 år
köksspisar, ugnar och andra eldstäder för matlagning	3 år eller 6 år	6 ggr/år eller 1 år
lokaleldstäder	3 år eller 6 år	1 år eller 3 år
imkanaler	2 år	3 ggr/ år eller 1 år

Övriga bestämmelser

- 1.1** Entreprenör har möjlighet att ändra sotningsfrist i enskilda fall av brandskyddsmässiga skäl. Notering om skäl till ändring ska dokumenteras av entreprenör.
- 1.2** Om det i samband med sotning upptäcks brister i anläggningen som kan medföra risk för uppkomst av brand ska den som är ansvarig för sotningen underrätta fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren om detta.
- 1.3** Fastighetsägare ska anmäla sådana förändringar som kan föranleda ändring av sotnings- eller kontrollfristerna för en anläggning. Anmälan ska göras direkt till den som utför sotning respektive brandskyddskontroll på RFBD:s uppdrag. Byte av bränsleslag är ett exempel.
- 1.4** Anläggning som inte eldats mellan två sotningstillfällen behöver inte sotas.
- 1.5, 1.6** Vid sotning av värmepanna 2 eller 3 ggr/år bör tiden mellan två sotningstillfällen anpassas till fastighetens föreliggande energibehov, varför längre intervall normalt bör tillämpas under perioden maj-augusti än för övriga delar av året.

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen föreslår kommunfullmäktige att:

- fastställa nya sotningsfrister för Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg.

Sotningsfristerna skall tillämpas från och med 2026-05-01.

Sammanträdesprotokoll förbundsrektionen

Tid och plats: tisdag 24 februari 2026 kl.09.00-12.40
Brandstation, Uddevalla

Beslutande ledamöter: Jerker Lundin (KD) Uddevalla
Pia Fogelberg (M) Trollhättan
Dan Nyberg (S) Vänersborg
Henrik Harlitz (M) Vänersborg
Ingo Asplund (L) Färgelanda
Klas-Göran Henriksson (S) Lysekil
Marina Karlgren Jonsson (M) Lysekil
Michael Mellby (S) Mellerud
Terje Skaarnes (SD) Munkedal
Per-Arne Brink (S) Munkedal

Tjänstgörande ersättare: Leif Frisk (SD) Uddevalla ersätter Kenneth Engelbrektsson (S)
Alexander Myllyharju (S) Trollhättan ersätter Monica Hanson (S)
Linda Jansson (M) Färgelanda ersätter Ann Blomberg (C)
Morgan E Andersson (C) ersätter Roland Björndahl (M)

Ersättare: Malin Tell (S) Vänersborg
Göran Svensson (MBP) Vänersborg
Gunilla Rydberg (MP) Lysekil

Tjänstepersoner: Markus Green, förbundsrektor/räddningschef
Ann Gustavsson, Förbundssekreterare
Catrin Darsbo, HR-ansvarig (§10d, 10f)
Carina Jonefelt, ekonomiansvarig
Kristina Lindfeldt, biträdande räddningschef
Andreas Knutsson, biträdande förbundsrektor
Lovisa Wagnervik, verksamhetsstrateg förbundsstab
Christian Hallberg, avdelningschef räddningsavdelning (§13)
Mats Johansson, verksamhetsstrateg förebyggande avd. (§20)

Övriga Bas Thijssén, Thijssén Konsult AB

Revisorer Thomas Edin, Ernst & Young AB (§§4-9)
Anna de Blanche, Ernst & Young AB (§§4-9)
Carl-Johan Sernestrand, Uddevalla (§§4-9)
Magnus Cassel (S), Vänersborg (§§4-9)
Leif C Dahl (M), Färgelanda (§§4-9)

Eva Larsson (M), Mellerud (§§4-9)
Karl-Olof Krischansson, Lysekil (§§4-9)

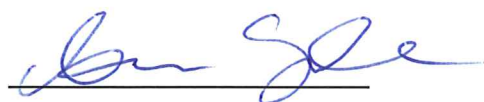
Fackliga parter

Jan Olsson, Vision (§§5-22)
Daniel Bäck BRF
Caroline Larsson, Sveriges Ingenjörer

Paragrafer (§§)

1-22

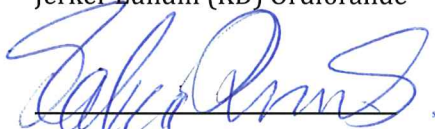
Förbundssekreterare

Ann Gustavsson

Mötesordförande

Jerker Lundin (KD) Ordförande

Justerande

Per-Arne Brink (S) Munkedal

Bevis om tillkännagivande av justerat protokoll

Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ: Förbundsrektionen Räddningstjänsten Fyrbodal

Sammanträdesdatum: 2026-02-24

Protokollet anslaget under tiden: 2026-02-26 -- 2026-03-19

Förvaring av protokollet: Brandstationen, Trollhättan

Underskrift

Ann Gustavsson

Utdragsbestyrkande

§ 20 Beslut om godkännande av förslag till nya sotningsfrister

Sammanfattning av ärendet

Enligt förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor 3 kap. 1§ skall en kommun meddela föreskrifter om hur ofta rengöring (sotning) av fasta förbränningsanordningar och imkanaler i storkök skall ske.

Myndigheten för civilt försvar (MCF) har meddelat föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2014:6) om vilka objekt som från brandskyddssynpunkt omfattas av kraven på sotning och brandskyddskontroll samt hur omfattande och hur ofta en brandskyddskontroll ska vara och utföras. De allmänna råden ger kommunen vägledning och rekommendationer för att meddela lokala föreskrifter om frister för sotning

Ändrat ansvar för sotning och brandskyddskontroll

Inför att de båda räddningstjänstförbunden Norra Älvsborg (NÄRF) och Mitt Bohuslän (RMB) gick samman och bildade det nya kommunalförbundet Räddningstjänsten Fyrbodol (RFBD) fattade kommunfullmäktige i samtliga medlemskommuner beslut om att anta en ny förbundsordning att gälla från och med 2025-01-01. Förbundsordningen som är räddningstjänstens övergripande styrdokument beskriver den politiska styrningen, medlemskommunernas andelar och kostnadsfördelning samt förbundets ändamål och uppdrag.

Räddningstjänsten ska enligt förbundsordningen ansvara för att i medlemskommunernas ställe fullfölja de skyldigheter som åvilar kommunerna enligt lag (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor och förordning (SFS 2003:789) om skydd mot olyckor, vilket bland annat innebär att räddningstjänsten, i samtliga medlemskommuner, ska ansvara för, hantera och följa upp sotning och brandskyddskontroll så att detta uppdrag blir utfört på ett ändamålsenligt sätt.

Räddningstjänsten har uppmärksammat olikheter i kommunernas fristsättning för sotning. Olikheterna är främst skillnader på tidsfrister för likartade objektstyper, avsaknad av frister för vissa objektstyper samt i några fall avsaknad av formellt beslutade frister.

Detta har föranlett ett arbete med att se över och likrikta medlemskommunernas sotningsfrister och anpassa dessa till fristerna för brandskyddskontroll samt MCF:s föreskrifter och allmänna råd.

Beslutsunderlag

Medlemskommunernas sotningsfrister har likriktats samt harmoniserats med fristerna för brandskyddskontroll. Räddningstjänstens förslag följer i stort de rekommendationer som anges i allmänna rådet MSBFS 2014:6, vilka har använts som vägledning i arbetet med framtagandet av de nya sotningsfristerna.

Bilagor

- Nya sotningsfrister 2026

Mats Johansson, verksamhetsstrateg förebyggandeavdelning, lämnade en redogörelse till förbundsdirektionen under sammanträdet kring ärendets beredning och förslag till beslut.

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen föreslår kommunfullmäktige att fastställa nya sotningsfrister för Färgelanda, Lysekils, Melleruds, Munkedals, Trollhättans, Uddevallas och Vänersborgs kommuner.

Sotningsfristerna skall tillämpas från och med 2026-05-01.

Förbundsdirektionens beslut

Förbundsdirektionen föreslår kommunfullmäktige att fastställa nya sotningsfrister för Färgelanda, Lysekils, Melleruds, Munkedals, Trollhättans, Uddevallas och Vänersborgs kommuner.

Sotningsfristerna skall tillämpas från och med 2026-05-01.

Sändlista

Medlemskommuner

Frister för rengöring(sotning) Vänerns kommun

Antagna av byggnadsnämnden 2017-04-11 § 54

Dokumenttyp Styrande dokument	Dokumentnamn Frister för rengöring (sotning) Vänerns kommun	Antagen BN 2017-04-11 § 54	Version 1.1
Dokumentägare Byggnadsförvaltningen	Dokumentansvarig Förvaltningschef	Reviderad	Giltighet tillsvidare
Dokumentinformation Rengöringsfrister enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO)		Publicerad på hemsidan 2017-04-27	

Rengörings(sotnings)frister

Vad gäller?

Sotningsverksamheten är uppdelad i två separata uppdrag – rengöring(sotning) och brandskyddskontroll.

Rengöring (sotning) har förekommit i Sverige nästan lika länge som vi har använt eldstäder för uppvärmning och matlagning. En stor del av alla bränder i bostäder är relaterade till eldstäder och skorstenar. Vid sotning tas brandfarliga beläggningar bort för att minska risken för brand.

Brandskyddskontrollen ska upptäcka fel och brister i anläggningen för att undvika skador till följd av brand (se separat information på hemsidan).

Frister för sotning föreskrivs av kommunen.

Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor

Om pannan ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av en kvalificerad driftsledare ska sotning utföras med fristen 4 år, oavsett vilket bränsleslag som används.

I övriga fall ska sotning göras enligt följande (om eldning sker med fasta bränslen):

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser konventionella pannor
2 ggr/år	Avser pannor med keramisk inklädnad i förbränningskammaren eller motsvarande konstruktion för effektiv förbränning av bränslet och där pannan är ansluten till ackumulatortank eller motsvarande anordning.
1 gång/år	Avser pannor där eldning sker med träpellets eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och där eldningsapparaten är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av bränslet.

Om eldning sker med *flytande bränslen* ska sotning göras enligt följande:

3 ggr/år	Avser pannor där eldning sker med tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.
1 ggr/år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle och pannans märkeffekt överstiger 60 kW.
1 gång/år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt uppgår till högst 60 kW.

Köksspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar

Om eldning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov ska sotning göras enligt följande:

Frist	Tillämpningskriterier
4 ggr/år	Avser eldstäder där eldning sker med fasta bränslen, tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.
1 gång/år	Avser eldstäder där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.

Om eldning sker för ett enskilt hushålls behov ska sotningsfrister för lokaleldstäder tillämpas.

Lokaleldstäder

Om eldning sker i lokaleldstäder ska sotning göras enligt följande:

Frist	Tillämpningskriterier
1 gång/år	Avser eldstäder som utgör den huvudsakliga källan för uppvärmning av det utrymme där eldstaden är uppställd eller för matlagning.
Vart 3:e år	Avser eldstäder som inte utgör den huvudsakliga källan för uppvärmning av det utrymme där eldstaden är uppställd eller för matlagning.
Vart 3:e år	Eldstaden är belägen i ett fritidshus.

Imkanaler i restauranger eller andra större kök

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser imkanaler i restauranger eller andra större kök
1 gång/år	Avser imkanaler i kök som endast används för uppvärmning av mat eller liknande verksamhet.

Övergångsbestämmelser

- 1 Denna författning träder i kraft den 1 januari 2015. Statens räddningsverks föreskrifter (SRVFS 2005:9) om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll ska samtidigt upphöra att gälla.
- 2 Kontrollfrister som är tre år enligt denna författning ska tillämpas senast från och med den 1 januari 2018. Dessförinnan får kontroll av anläggningar som omfattas av treårsfrist enligt denna författning genomföras med frist som är mellan tre år och fristen som gällde enligt de äldre reglerna.
- 3 Kontrollfrister som är sex år enligt denna författning ska tillämpas senast från och med den 1 januari 2021. Dessförinnan får kontroll av anläggningar som omfattas av sexårsfrist enligt denna författning genomföras med frist som är mellan sex år och fristen som gällde enligt de äldre reglerna.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll¹;

beslutade den 11 november 2014.

Med stöd av 3 kap. 2 och 10 §§ förordningen (2003:789)² om skydd mot olyckor föreskriver³ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna författning innehåller bestämmelser om vilka objekt som omfattas av krav på rengöring (sotning) respektive brandskyddskontroll enligt 3 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, med vilka intervall kontroll ska ske (kontrollfrister), samt vad kontrollen ska omfatta.

Författningen innehåller också bestämmelser om vilken utbildning som krävs för att ha behörighet att utföra brandskyddskontroll enligt 3 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

2 § I denna författning används följande begrepp med nedan angiven betydelse.

anläggning Fast förbränningsanordning och därtill hörande rökkanaler eller avgaskanaler samt imkanaler och de övriga byggnadsdelar som ska kontrolleras enligt denna författning.

avgaskanal Kanal för bortledning av avgaser från förbränningsanordning som eldas med gas samt till kanalen monterade delar såsom förbindelsekanal, fläkt, avskiljare och spjäll.

¹ Allmänna råd som ansluter till föreskrifterna finns på sid 7.

² Förordningen senast ändrad 2013:321.

³ Se Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

<i>eldningsapparat</i>	Del av eldstad för automatisk inmatning och förbränning av bränslet samt till apparaten monterade delar såsom fläkt, spjäll och övrig reglageutrustning.
<i>imkanal</i>	Frånluftskanal från matlagningsutrymme i restauranger, storkök och därmed jämförbara utrymmen samt till kanalen monterade delar såsom fläkt, avskiljare och spjäll.
<i>lokaleldstad</i>	Eldstad som till sin funktion och konstruktion endast är avsedd att värma upp det rum den är uppställd i eller en begränsad del av ett hus. Exempel på lokaleldstäder är braskamin, kakelugn och öppen spis.
<i>röckanal</i>	Kanal för bortledning av rökgaser från förbränningsanordning som eldas med fasta eller flytande bränslen samt till kanalen monterade delar såsom förbindelsekanal, fläkt, avskiljare och spjäll.
<i>tung eldningsolja</i>	Eldningsolja som vanligen betecknas med kvalitetsnummer 3 eller högre.
<i>värmecentral</i>	En särskild byggnad innehållande en eller flera fasta förbränningsanordningar med tillhörande skorsten för produktion av värme eller kraft för exempelvis en större industrianläggning eller för flera byggnader inom område med flerbostadshus, militäranläggning eller sjukhusanläggning.

Rengöring (sotning)

3 § Kravet på rengöring (sotning) ska gälla för

1. värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor,
2. köksspisar, ugnar och andra jämförbara eldstäder för matlagning,
3. lokaleldstäder, och
4. imkanaler.

Anläggningar som är inrättade för eldning uteslutande med gas omfattas inte av kravet på rengöring.

Brandskyddskontroll

Kontrollfrister

4 § Anläggningar som avses i 3 § ska genomgå brandskyddskontroll med längst de intervaller som följer av nedanstående kontrollfrister, räknat från den dag den senaste kontrollen genomfördes. Kontrollen bör inte göras tidigare än tre månader innan den dag då fristen löper ut.

En anläggning som inte längre är i bruk behöver inte brandskyddskontrolleras. Innan en sådan anläggning åter tas i bruk ska dock brandskyddskontroll göras.

Sådana fasta förbränningsanordningar som är avsedda för eldning uteslutande med gas ska endast genomgå brandskyddskontroll om de är anslutna till avgaskanal.

5 § Efter nyinstallation eller ändring av en anläggning ska tiden för kontrollfristen räknas från den första av dessa dagar; dagen när slutbesked utfärdats eller dagen när anläggningen började användas.

När ett slutbesked utfärdats enligt plan- och bygglagen (2010:900) får tiden fram till den första brandskyddskontrollen förlängas eller förkortas med upp till 18 månader, om det behövs för planeringen av brandskyddskontrollen.

När en ny anläggning börjat användas utan att slutbesked utfärdats får den första brandskyddskontrollen tidigareläggas med upp till 36 månader, om det behövs för planeringen av brandskyddskontrollen.

Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor

6 § Vid eldning med fasta bränslen eller tung eldningsolja ska kontrollfristen vara tre år.

Kontrollfristen ska vara sex år om eldning sker

1. med pellets i helautomatisk, standardiserad anläggning som är speciellt konstruerad för eldning med pellets,
2. i mycket begränsad omfattning, eller
3. i panna som ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av personal, med driftingenjörsutbildning eller av annan kvalificerad driftledare.

Vid eldning med annat bränsle ska kontrollfristen vara sex år.

Köksspisar, ugnar och andra jämförbara eldstäder för matlagning

7 § Vid eldning med fasta bränslen eller tung eldningsolja ska kontrollfristen vara tre år. Vid eldning med annat bränsle ska kontrollfristen vara sex år.

8 § Vid eldning för ett enskilt hushålls behov där eldstaden används i mindre omfattning eller finns i ett fritidshus, ska kontrollfristen vara sex år.

Ett fritidshus där någon är folkbokförd eller permanent boende ska inte betraktas som fritidshus enligt dessa föreskrifter.

Lokaleldstäder

9 § Vid eldning i lokaleldstäder med fasta bränslen ska kontrollfristen vara tre år.

Om lokaleldstaden används i mindre omfattning ska kontrollfristen vara sex år. Detsamma ska gälla för lokaleldstäder som finns i fritidshus.

Kontrollfristen ska också vara sex år för lokaleldstäder som

1. eldas uteslutande med gas, eller
2. eldas med pellets i anläggning som är helautomatisk och speciellt konstruerad för eldning med pellets.

Ett fritidshus där någon är folkbokförd eller permanent boende ska inte betraktas som fritidshus enligt dessa föreskrifter.

Imkanaler

10 § För imkanaler ska kontrollfristen vara två år.

Omfattning

11 § Brandskyddskontrollen ska omfatta de moment som krävs för att kunna bedöma den enskilda anläggningens säkerhet från brandskyddssynpunkt.

Hänsyn ska tas till hur brandskyddet påverkas av

1. sotbildning och beläggningar,
2. skador eller förändringar av det tekniska utförandet,
3. temperaturförhållanden,
4. tryckförhållanden och täthet, samt
5. drift och skötsel.

Eldningsapparater för gas och tillhörande gasledningar omfattas inte av brandskyddskontrollen.

Dokumentation

12 § Varje kontrolltillfälle ska dokumenteras. Av dokumentationen ska framgå vad som kontrollerats, vilka provningar som gjorts, resultat och datum för kontrollen. Ägaren, och i förekommande fall nyttjanderättshavaren, ska informeras om resultatet av brandskyddskontrollen.

Undantag i enskilda fall

13 § Efter ansökan från en fastighetsägare eller från en kommun får Myndigheten för samhällsskydd och beredskap förlänga kontrollfristen i ett enskilt fall om det finns synnerliga skäl.

Till ansökan ska bifogas yttrande från en sådan nämnd som avses i 3 kap. 11 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Behörighet

14 § Behörig att utföra brandskyddskontroll är den som avlagt examen som skorstensfejartekniker enligt 1 § förordningen (2003:477) om utbildning i skydd mot olyckor. Detsamma gäller den som enligt äldre bestämmelser avlagt teknikerexamen för skorstensfejare, genomgått kurs för skorstensfejarmästare eller har avlagt mästarexamen för skorstensfejare.

-
1. Denna författning träder i kraft den 1 januari 2015. Statens räddningsverks föreskrifter (SRVFS 2005:9) om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll ska samtidigt upphöra att gälla.
 2. Kontrollfrister som är tre år enligt denna författning ska tillämpas senast från och med den 1 januari 2018. Dessförinnan får kontroll av anläggningar som omfattas av treårsfrist enligt denna författning genomföras med frist som är mellan tre år och fristen som gällde enligt de äldre reglerna.
 3. Kontrollfrister som är sex år enligt denna författning ska tillämpas senast från och med den 1 januari 2021. Dessförinnan får kontroll av anläggningar som omfattas av sexårsfrist enligt denna författning genomföras med frist som är mellan sex år och fristen som gällde enligt de äldre reglerna.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

HELENA LINDBERG

Patrik Perbeck
(Avdelningen för risk- och sårbarhetsreducerande arbete)

MSBFS
2014:6

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps allmänna råd om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll

Dessa allmänna råd kompletterar de regler som gäller för rengöring (sotning) enligt lagen (2003:778), och förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor samt enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll.

Termer och begrepp som används i lagen eller förordningen om skydd mot olyckor samt i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll har samma betydelse här.

Allmänna råd har en annan juridisk status än föreskrifter. Allmänna råd är inte tvingande. Deras funktion är att förtydliga innebörden i lag, förordning eller myndighetsföreskrifter och att ge generella rekommendationer om deras tillämpning.

Allmänna råd är markerade med grå bakgrund.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

CECILIA NYSTRÖM

Patrik Perbeck
(Avdelningen för risk- och sårbarhetsreducerande arbete)

Allmänt

Den rengöring (sotning) som ska utföras enligt 3 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor syftar till att förebygga brand. Som en vägledning för kommunernas arbete med att fastställa frister för sotningen har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap tagit fram exempel på frister, vilka redovisas nedan.

Brandskyddskontrollen syftar till att upptäcka fel och brister i anläggningen för att förebygga skador på människor, egendom och miljö till följd av brand. Kontrollen innebär en prövning av den enskilda anläggningens funktion och egenskaper från brandskyddssynpunkt. I huvudsak kontrolleras att anläggningen överensstämmer med de krav som gällde när anläggningen togs i bruk.

För att kunna utforma och följa upp sotnings- och kontrollverksamheten bör kommunen, eller den som utför sotningen eller brandskyddskontrollen åt kommunen, ha uppgifter om de byggnader och andra anläggningar i kommunen där sotning och brandskyddskontroll ska göras. För varje byggnad eller annan anläggning bör det framgå hur ofta sotning och brandskyddskontroll ska utföras och när sådan genomförts. Det är också viktigt att förelägganden och förbud för varje byggnad eller annan anläggning framgår.

Den enskilde har det primära ansvaret för sitt eget brandskydd. Enligt 2 kap. 2 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ska också ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader och andra anläggningar vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

Fastighetsägare bör anmäla sådana förändringar som kan föranleda ändring av sotnings- eller kontrollfristerna för en anläggning. Anmälan bör göras direkt till den som utför sotning respektive brandskyddskontroll på kommunens uppdrag. Byte av bränsleslag är exempel på sådan åtgärd som bör anmälas.

Rengöring (sotning)

Sotningens omfattning

Vid sotning av eldstäder med tillhörande rökkanaler samt imkanaler från restauranger och storkök bör samtliga delar där sot eller andra brandfarliga beläggningar kan avsättas, rengöras i sådan omfattning att risken för uppkomst av brand och skadeverkningar vid en brand minimeras.

Om det i samband med sotning upptäcks brister i anläggningen som kan medföra risk för uppkomst av brand bör den som är ansvarig för sotningen underrätta fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren om detta.

Kompetenskrav

Som följer av 3 kap. 14 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor omfattas även den som utför sotning på kommunens uppdrag av kraven på kompetens.

De personer som utför sotning på kommunens uppdrag bör ha genomgått yrkesutbildning för skorstensfejare och skaffat sig tillräcklig erfarenhet genom yrkesverksamhet inom området.

Sotningsfrister

När kommunen fastställer sotningsfrister för olika typer av anläggningar bör fristernas längd prövas mot bakgrund av hur brandskyddet påverkas av

- sotbildning,
- bränsle,
- typ av anläggning,
- energibehov med hänsyn till klimatförhållanden, och
- bebyggelsestruktur.

Nedanstående exempel kan användas som vägledning för kommunens arbete med att fastställa sotningsfrister.

Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor

Om pannan ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av en kvalificerad driftsledare kan sotning utföras med fristen tre år, oavsett vilket bränsleslag som används.

I övriga fall kan, om eldning sker med *fasta bränslen*, sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
3-5 ggr/år	<p>Avser konventionella pannor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fristen 3 ggr/år kan tillämpas när årsmedeltemperaturen i kommunen är ca +5 °C eller högre. - Fristen 4 ggr/år kan tillämpas när årsmedeltemperaturen i kommunen överstiger ca +1 °C men understiger ca +5 °C. - Fristen 5 ggr/år kan tillämpas när årsmedeltemperaturen i kommunen är ca +1 °C eller lägre.
2-3 ggr/år	<p>Avser pannor med keramisk inklädnad i förbränningskammaren eller motsvarande konstruktion för effektiv förbränning av bränslet och där pannan är ansluten till ackumulatortank eller motsvarande anordning.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fristen 2 ggr/år kan tillämpas när årsmedeltemperaturen i kommunen är ca +5 °C eller högre.
1-2 ggr/år	<p>Avser pannor där eldning sker med träpellets eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och där eldningsapparaten är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av bränslet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fristen 1 ggr/år kan tillämpas när årsmedeltemperaturen i kommunen är ca +5 °C eller högre.

Om eldning sker med *flytande bränslen* kan sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
3-5 ggr/år	<p>Avser pannor där eldning sker med tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fristen 3 ggr/år kan tillämpas när årsmedeltemperaturen i kommunen är ca +5 °C eller högre. - Fristen 4 ggr/år kan tillämpas när årsmedeltemperaturen i kommunen överstiger ca +1 °C men understiger ca +5 °C. - Fristen 5 ggr/år kan tillämpas när årsmedeltemperaturen i kommunen är ca +1 °C eller lägre.
1 år	<p>Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle och pannans märkeffekt överstiger 60 kW.</p>
2 år	<p>Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle och pannans märkeffekt uppgår till högst 60 kW.</p>

Köksspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar för matlagning

Om eldning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov kan sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
6 ggr/år	Avser eldstäder där eldning sker med fasta bränslen, tung eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.
1 år	Avser eldstäder där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.

Om eldning sker för enskilt hushållsbehov kan sotningsfrister för lokaleldstäder tillämpas.

Lokaleldstäder

Om eldning sker i lokaleldstäder kan sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
1 år	Avser eldstäder som utgör den huvudsakliga källan för uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd eller för matlagning.
3 år	Avser eldstäder som eldas i mindre omfattning och som inte är den huvudsakliga källan för uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd eller för matlagning.
3 år	Eldstaden finns i ett fritidshus.

Imkanaler i restauranger eller andra storkök

Sotning kan ske tre gånger per år. I fråga om imkanaler i kök som endast används för uppvärmning av mat eller liknande verksamhet kan sotning ske en gång per år.

Övrigt

Kommunens föreskrifter om sotningsfrister kan i tillämpliga fall omfatta

- undantag från sotningen när ingen eldat mellan två sotningstillfällen,
- möjligheter att ändra sotningsfristen i enskilda fall av brandskyddsmässiga skäl, samt
- övergångsförfarandet vid införandet av nya föreskrifter om sotningsfrister.

Sotning på den egna fastigheten

Kommunen får efter ansökan medge att en fastighetsägare sotar eller låter någon annan sota på den egna fastigheten, om det kan ske på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt. Medgivandet kan återkallas om det vid brandskyddskontroll eller tillsyn skulle visa sig att sotningen inte skett på ett sådant sätt att anläggningen är säker från brandskyddssynpunkt.

Prövning av ansökan

Vid prövning av ansökan bör kommunen beakta förbränningsanordningens komplexitet, risksituationen, den enskildes kunskap samt de generella förutsättningarna för uppgiften. Prövning av ansökan bör omfatta förutsättningarna för att utföra sotning av anläggningen i dess helhet.

Den som ska utföra sotningen bör själv visa att nödvändiga kunskaper om sotning och brandskydd finns.

När en fastighetsägare ansöker om att själv få sota inom den fastighet där denne själv är bosatt bör kommunen ta hänsyn till att fastighetsägaren normalt har viss kunskap om anläggningens konstruktion och funktion, samt ett eget intresse av att sotningen sker på ett sätt som ger god brandsäkerhet.

Om en fastighetsägare ansöker om att låta någon annan sota bör kompetenskraven på utföraren inte skilja sig från vad som gäller för de personer som utför sotning på kommunens uppdrag.

Utformning av beslut

Beslut om medgivande bör innehålla uppgifter om

- fastighetsbeteckning,
- vilket sotningsobjekt som avses,
- tillämplig sotningsfrist,
- vem som har fått medgivande att utföra sotningen,
- hur utförda sotningar ska dokumenteras och kontrolleras,
- giltighetstid, och
- villkor för återkallande av medgivande.

Brandskyddskontroll

Kontrollfrister

6 §

Med eldning i mycket begränsad omfattning avses vanligen eldning vid enstaka tillfällen per år.

8 och 9 §

Eldstäder bör anses användas i mindre omfattning om de eldas i korta eldningscykler någon gång per vecka eller mindre. Sådan eldning övergår normalt inte 500 kg (ca en kubikmeter) normaltorkad ved per år.

Omfattning

11 §

Brandskyddskontrollen omfattar anläggningen i sin helhet och särskild uppmärksamhet bör i förekommande fall ägnas åt följande.

Sotbildning och beläggningar

Kontroll bör ske av sotbildning och beläggningars omfattning och egenskaper från brandskyddssynpunkt.

Kontrollen bör omfatta tillförseln av förbränningsluft till eldstadens förbränningskammare.

Skador eller förändringar av det tekniska utförandet

Kontroll bör ske med avseende på skador eller förändringar som kan medföra brandfara till följd av

- korrosion,
- temperaturförhållanden,
- slitage,
- klimatpåverkan.

Kontrollen bör omfatta tak med de tillträdes- och skyddsanordningar som krävs för utförande av sotning och brandskyddskontroll.

Kontrollen bör i förekommande fall omfatta pannrummets brandtekniska utförande.

Kontroll bör ske av funktionen hos anordningar för skydd mot tillbakabrand vid automatiserad eldning med fasta bränslen.

Kontroll bör ske av funktionen hos anordningar för flamövervakning vid automatisk eldning.

Temperaturförhållanden

Kontroll bör ske av att nödvändigt avstånd till brännbart material upprätthålls.

Kontroll bör göras av att anläggningen är lämpad för sitt ändamål med hänsyn till de temperaturförhållanden som förekommer under drift. Vid misstanke om felaktighet som inte kan konstateras på annat sätt än genom temperaturmätning bör sådan mätning ingå i kontrollen.

Tryckförhållanden och täthet

Anläggningen bör kontrolleras så att det, under drift, föreligger nödvändiga tryckförhållanden.

Vid misstanke om felaktighet som inte kan konstateras på annat sätt än genom tryckmätning, bör sådan mätning ingå i kontrollen. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt tryckförhållanden i bland annat förbränningskammare, förekommande dragavbrott och anslutningar. Anläggningen bör kontrolleras så att dess täthet är sådan att brandfara inte föreligger.

Kontroll av tätheten bör i första hand ske okulärt. Vid misstanke om otäthet och då detta inte kan konstateras okulärt, bör tätheten kontrolleras genom röktrycksprovning eller läckagemätning.

Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt anläggningar där det, under normala driftförhållanden, föreligger övertryck i förhållande till omgivande utrymmen.

Drift och skötsel

Brandskyddskontrollen bör omfatta rutinerna för anläggningens drift och skötsel. Eldningens intensitet och längd bör på förekommen anledning följas upp (gäller lokaleldstäder).

I de fall anläggningen, efter medgivande av kommunen, sotas av ägaren eller annan som denne anlitar, bör kontrollen innefatta att sotning utförts i tillräcklig omfattning.

12 §

Dokumentationen bör ha en sådan utformning att statistisk analys av resultatet från brandskyddskontrollen underlättas.

MSBFS
2014:6

Beställningsadress:
Norstedts Juridik AB/Fritzes, 106 47 Stockholm
Telefon 08-598 191 90, www.fritzes.se

§ 82

Svar på motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

KS 2025/278

Beslut

Kommunfullmäktige anser motionen besvarad med hänvisning till de åtgärder som kommer att göras inom ramen för pågående lokalt naturvårdsprojekt (LONA) för att utveckla och förbättra förutsättningarna för naturmiljön och friluftslivet i Nygårdsängens naturreservat.

Sammanfattning av ärendet

I motionen föreslås att kommunen utreder möjligheterna att utveckla området kring Nygårdsäng och att söka finansiering via statsbidrag eller privata sponsorer för det. Miljö- och byggnadsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har ett pågående gemensamt utvecklingsprojekt som i hög grad motsvarar just det som motionen efterfrågar. Syftet med projektet är att utveckla och förbättra naturmiljön och förutsättningarna för friluftslivet i området genom ett antal åtgärder och det medfinansieras av statligt LONA-bidrag. Eftersom detta projekt pågår kan motionen anses besvarad.

Beslutsunderlag

- Beslut KSAU 2026-03-16 Svar på motion om att utveckla området kring Nygårdsäng
- Svar på motion om att utveckla området kring Nygårdsäng
- Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng
- Beslut KF 2025-06-18 Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng
- Remiss av motion om att utveckla området kring Nygårdsäng
- Svar på remiss av motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

§ 62

Svar på motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

KS 2025/278

Beslut

Kommunfullmäktige anser motionen besvarad med hänvisning till de åtgärder som kommer att göras inom ramen för pågående lokalt naturvårdsprojekt (LONA) för att utveckla och förbättra förutsättningarna för naturmiljön och friluftslivet i Nygårdsängens naturreservat.

Sammanfattning av ärendet

I motionen föreslås att kommunen utreder möjligheterna att utveckla området kring Nygårdsäng och att söka finansiering via statsbidrag eller privata sponsorer för det. Miljö- och byggnadsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har ett pågående gemensamt utvecklingsprojekt som i hög grad motsvarar just det som motionen efterfrågar. Syftet med projektet är att utveckla och förbättra naturmiljön och förutsättningarna för friluftslivet i området genom ett antal åtgärder och det medfinansieras av statligt LONA-bidrag. Eftersom detta projekt pågår kan motionen anses besvarad.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-10
- Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-06-18 § 93
- Remiss av motion om att utveckla området kring Nygårdsäng
- Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut 2025-10-22 § 39

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2026-03-10

Dnr: KS 2025/278

Handläggare
Pål Castell
pal.castell@vanersborg.se
0521-72 10 91

Mottagare
Kommunfullmäktige

Svar på motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige anser motionen besvarad med hänvisning till de åtgärder som kommer att göras inom ramen för pågående lokalt naturvårdsprojekt (LONA) för att utveckla och förbättra förutsättningarna för naturmiljön och friluftslivet i Nygårdsängens naturreservat.

Sammanfattning av ärendet

I motionen föreslås att kommunen utreder möjligheterna att utveckla området kring Nygårdsäng och att söka finansiering via statsbidrag eller privata sponsorer för det. Miljö- och byggnadsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har ett pågående gemensamt utvecklingsprojekt som i hög grad motsvarar just det som motionen efterfrågar. Syftet med projektet är att utveckla och förbättra naturmiljön och förutsättningarna för friluftslivet i området genom ett antal åtgärder och det medfinansieras av statligt LONA-bidrag. Eftersom detta projekt pågår kan motionen anses besvarad.

Fördjupad beskrivning av ärendet

I motionen beskrivs utvecklingsmöjligheter för att göra naturreservatet Nygårdsäng mer tillgängligt och attraktivt. Bland annat nämns uppehållsplatser, grillplatser, fågeltorn och brygga. Förslaget är att berörda nämnder ska undersöka genomförbarhet och finansieringsmöjligheter för det. En finansieringsmöjlighet som lyfts fram i motionen är LONA (lokala naturvårdssatsningen), som innebär statlig medfinansiering via Naturvårdsverket.

Miljö- och byggnadsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har ett pågående gemensamt LONA-projekt i Nygårdsängens naturreservat benämnt "Utveckling av våtmarker och friluftsvärden i Nygårdsängens naturreservat – del 2". Projektet pågår mellan åren 2024–2026. Syftet med projektet är att utveckla och förbättra naturmiljön och förutsättningarna för friluftslivet i området genom ett antal åtgärder. Åtgärderna är (1) anläggande av nya våtmarker, (2) kompletterande stängsling för att utöka betesmarken och (3) uppförande av en fågelplattform.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden hänvisar till det pågående projektet och föreslår i sitt remissvar kommunfullmäktige att anse motionen färdigbehandlad.

Beredning

Motionen inkom 2025-05-20.

Kommunfullmäktige remitterade 2025-06-18, § 93, motionen till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen remitterade 2025-08-07 motionen till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade 2025-10-22, §39, föreslå kommunfullmäktige att motionen ska anses som färdigbehandlad.

Ärendet har beretts av tjänstepersoner på miljö- och byggnadsförvaltningen.

Underlag

Kommunfullmäktiges beslut att remittera motionen 2025-06-18.

Kommunstyrelsens delegeringsbeslut att remittera motionen 2025-08-07.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens svar på motionen 2025-10-22.

Jill Stor

Chef avdelningen för näringsliv och strategisk samhällsplanering

Bilagor

Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng.

Sändlista

Motionär

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Till kommunfullmäktige

250506

Vänerns Kommun
Ankom

2025-05-20

Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

Vi bor i en otroligt vacker kommun som präglas av fantastisk natur och möjligheter till fritidsaktiviteter. För att ytterligare stärka vår kommuns attraktivitet och erbjuda våra invånare en ännu bättre fritidsmiljö, föreslår jag att vi satsar på att utveckla området kring Vassbottens östra sida (Nygårdsäng).

Ett bra utgångsläge för detta är att förbättra och utveckla den befintliga promenadstigen som sträcker sig från Gropbron bort mot Korseberg. Genom att göra denna sträcka mer tillgänglig och inbjudande kan fler få möjlighet att njuta av det vackra landskapet och den friska luften. En bättre tillgänglighet kan locka både motionärer, naturälskare och familjer som vill ta del av naturen i vardagen.

För att skapa en ännu mer trivsam och användbar miljö föreslår jag att området utrustas med ytterligare uppehållsplatser, grillplatser samt ev. fågelskådartorn, där människor kan samlas och njuta av naturen. En framtida tanke är att anlägga en brygga med bänkar, där man exempelvis kan fiska eller bara koppla av och njuta av utsikten.

Jag är medveten om att detta kan innebära kostnader, och därför vill jag föreslå att vi undersöker möjligheten att finansiera detta med först och främst med kommunala medel eller med LONA. Om dessa resurser är begränsade, kan vi även titta på möjligheten att engagera privata sponsorer, vilket har visat sig framgångsrikt i andra kommuner som till exempel Lysekil. Där har samverkan med privata aktörer lett till att området blivit mycket fint och attraktivt för allmänheten och det har också blivit ett känt utflyktsmål.

Förslag till beslut:

- Att låta berörda nämnder undersöka möjligheten att utveckla området kring Nygårdsäng enligt ovan eller delar av det med hänsyn till att det är ett naturskyddsområde.
- Att i ett första skede utreda om det är möjligt att använda kommunala medel eller LONA för att finansiera utvecklingen.
- Att i andra hand, om kommunala medel m.m. saknas, undersöka möjligheten att involvera privata sponsorer för att finansiera projektet.

Jag ser detta som ett värdefullt tillfälle att förädla vår vackra natur och skapa fler mötesplatser för kommunens invånare. Tillsammans kan vi göra vår kommun ännu mer levande och attraktiv för både nuvarande och framtida generationer.

Torbjörn Moqvist

Ledamot Kommunfullmäktige

§ 93

Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

KS 2025/278

Beslut

Kommunfullmäktige remitterar ärendet till kommunstyrelsen. Ärendet ska handläggas på så sätt att det kan avgöras av kommunfullmäktige inom ett år.

Sammanfattning av ärendet

Torbjörn Moqvist (SD) har inkommit med motion om att utveckla området kring Nygårdsäng.

Beslutsunderlag

- Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Ordföranden föreslog ovanstående beslut till avgörande och fann att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Sändlista

Kommunstyrelsen

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

Handläggare

Johanna Gustafsson

Johanna.Gustafsson@vanersborg.se

Remiss av motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

Beslut

Kommunstyrelsen remitterar motionen om att utveckla området kring Nygårdsäng till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har remitterat ärendet till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande ser i samråd med kommunstyrelsens presidium att ärendet behöver remitteras vidare till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för kommunstyrelsen, antagen den 9 oktober 2024 § 163, punkten 2.10 - Remiss och återremiss av ärenden som ska beslutas i kommunstyrelsen eller som ska beredas för beslut i kommunfullmäktige.

Underlag

- Kommunfullmäktiges beslut 2025-06-18
- Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

Benny Augustsson
Förtroendevald

Sändlista för beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Benny Augustsson

2025-10-22

MHN § 39

REMISS.2025.1152

Svar på remiss av motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår kommunfullmäktige att motionen ska anses som färdigbehandlad med hänvisning till de åtgärder som kommer att göras inom ramen för pågående lokalt naturvårdsprojekt (LONA) för att utveckla och förbättra förutsättningarna för naturmiljön och friluftslivet i Nygårdsängens naturreservat.

Sammanfattning av ärendet

Den 20 maj 2025 inkom en motion från Sverigedemokraterna om att utveckla området kring Nygårdsäng. Kommunfullmäktige beslutade den 18 juni 2025 (§ 93) att remittera motionen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen beslutade därefter, den 7 augusti 2025 (Dnr: KS 2025/278), att remittera motionen till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Miljö- och byggnadsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har ett pågående gemensamt LONA-projekt (LOkala NATurvårdssatsningen) i Nygårdsängens naturreservat benämnt "Utveckling av våtmarker och friluftsvärden i Nygårdsängens naturreservat - del 2". Projektet pågår mellan åren 2024-2026. Syftet med projektet är att utveckla och förbättra naturmiljön och förutsättningarna för friluftslivet i området genom ett antal åtgärder. Åtgärderna är 1. anläggande av nya våtmarker, 2. kompletterande stängsling för att utöka betesmarken och 3. uppförande av en fågelplattform. Projektet medfinansieras av statligt LONA-bidrag.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, miljö- och byggnadsförvaltningen, 2025-09-19

Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

Beslut från KF att remittera ärendet till KS

Remiss av motion från KS till miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämndens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Lena Eckerbom Wendel (M) yrkar om att ändra i förvaltningens förslag till beslut genom att textens del "ska anses som färdigbehandlad" ändras till "ska anses besvarad". I det instämmer Mathias Olsson (SD).

Britt-Marie Karlsson (V) yrkar på förvaltningens förslag, i det instämmer Annelie Guilotte (S).

2025-10-22

Beslutsgång

Ordföranden redovisar att det finns två förslag till beslut, förvaltningens förslag och Lena Eckerbom Wendel (M) ändringsyrkande.

Ordföranden ställer de båda yrkanden mot varandra och finner genom acklamation att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Sändlista

Kommunstyrelsen

§ 83

Svar på motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna

KS 2025/274

Beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Kommunfullmäktige uppdrar kommunstyrelsen att tillsammans med byggnadsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden ta fram förslag på arbetsmetoder och tillämpbara riktvärden för integrering av ekosystemtjänster i den fysiska planeringen, till exempel med stöd av grönytefaktor, på ett sådant sätt att nyttorna från 3-30-300 fångas upp genom befintliga planeringsverktyg.

Sammanfattning av ärendet

I motionen lyfts behovet av att skydda grönska i staden fram. Förslaget är att kommunen inför och tillämpar principen 3-30-300 i samhällsplaneringen och utveckling av grönska i tätorterna. Principen bygger på att man ska kunna se 3 träd från sitt hus, att kvarter ska ha 30% krontäckning och att det ska vara högst 300 meter från bostäder till ett grönområde. Andemeningen är mycket god och det finns anledning att utveckla kommunens arbetssätt för att skapa en attraktiv och hållbar stadsmiljö där ekosystemtjänster tas tillvara. Just principen 3-30-300 är inte nödvändigtvis det mest tillämpbara redskapet för det, därför föreslås istället ett bredare uppdrag att utreda arbetsmetoder för ekosystemtjänster.

Beslutsunderlag

- Beslut KSAU 2026-03-16 Svar på motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna
- Svar på motion om att införa 3-30-300
- Motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna
- Beslut KF 2025-05-21 Motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna

§ 63

Svar på motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna

KS 2025/274

Beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Kommunfullmäktige uppdrar kommunstyrelsen att tillsammans med byggnadsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden ta fram förslag på arbetsmetoder och tillämpbara riktvärden för integrering av ekosystemtjänster i den fysiska planeringen, till exempel med stöd av grönytefaktor, på ett sådant sätt att nyttorna från 3-30-300 fångas upp genom befintliga planeringsverktyg.

Sammanfattning av ärendet

I motionen lyfts behovet av att skydda grönska i staden fram. Förslaget är att kommunen inför och tillämpar principen 3-30-300 i samhällsplaneringen och utveckling av grönska i tätorterna. Principen bygger på att man ska kunna se 3 träd från sitt hus, att kvarter ska ha 30% krontäckning och att det ska vara högst 300 meter från bostäder till ett grönområde. Andemeningen är mycket god och det finns anledning att utveckla kommunens arbetssätt för att skapa en attraktiv och hållbar stadsmiljö där ekosystemtjänster tas tillvara. Just principen 3-30-300 är inte nödvändigtvis det mest tillämpbara redskapet för det, därför föreslås istället ett bredare uppdrag att utreda arbetsmetoder för ekosystemtjänster.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-02
- Motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-05-21 § 82

Utdragsbestyrkande

2026-03-02

Dnr: KS 2025/274

Handläggare

Pål Castell
pal.castell@vanersborg.se
0521-72 10 91

Mottagare

Kommunfullmäktige

Svar på motion om att införa 3-30-300

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Kommunfullmäktige uppdrar kommunstyrelsen att tillsammans med byggnadsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden ta fram förslag på arbetsmetoder och tillämpbara riktvärden för integrering av ekosystemtjänster i den fysiska planeringen, till exempel med stöd av grönytefaktor, på ett sådant sätt att nyttorna från 3-30-300 fångas upp genom befintliga planeringsverktyg.

Sammanfattning av ärendet

I motionen lyfts behovet av att skydda grönska i staden fram. Förslaget är att kommunen inför och tillämpar principen 3-30-300 i samhällsplaneringen och utveckling av grönska i tätorterna. Principen bygger på att man ska kunna se 3 träd från sitt hus, att kvarter ska ha 30% krontäckning och att det ska vara högst 300 meter från bostäder till ett grönområde. Andemeningen är mycket god och det finns anledning att utveckla kommunens arbetssätt för att skapa en attraktiv och hållbar stadsmiljö där ekosystemtjänster tas tillvara. Just principen 3-30-300 är inte nödvändigtvis det mest tillämpbara redskapet för det, därför föreslås istället ett bredare uppdrag att utreda arbetsmetoder för ekosystemtjänster.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Enligt motionen minskar grönytan i städer på grund av förtätning, samtidigt som behoven av ekosystemtjänster för att möta klimatförändringar ökar. Principen 3-30-300 lyfts fram som en modell för samhällsplaneringen som kan bidra till att utveckla urban grönstruktur, och därmed förbättrad folkhälsa, biologisk mångfald och skydd mot skyfall och värmeböljor. Principen förklaras så här:

- 3 träd - Att alla ska kunna se minst tre träd från sin bostad, skola och arbetsplats.
- 30 procent - Att varje stadskvarter ska ha minst 30 procents krontäckningsgrad. Måttet krontäckningsgrad talar om hur stor del av en yta som skuggas av trädkronor.
- 300 meter - Alla invånare ska ha max 300 meter till ett grönområde.

Principen 3-30-300 lanserades 2021 av Cecil Konijnendijk, bland annat genom artikeln "The 3-30-300 Rule for Urban Forestry and Greener Cities" i tidskriften *Biophilic Cities Journal* vol. 4 nr. 2. Konceptet vann snabbt stort gehör runt om i världen och i Sverige

fångades det upp bland annat av ”Yggdrasilprojektet”, initierat av Nordiska ministerrådet. Genom det projektet togs en handbok fram, som även finns på svenska.

I Sverige har principen använts av bland annat Region Gotland, Kalmar kommun, Göteborgs stad och Malmö stad. Även i Trollhättan har kommunen tittat på metoden. I samtal med planerare i andra kommuner om deras erfarenheter av att använda principen har bland annat framkommit att det är svårt att hitta juridiskt hållbara sätt att implementera principen i planbestämmelser. Det kan dock fungera för vägledning i tidiga skeden och kan tas med i planbeskrivning.

Vi en närmare titt på hur principen skulle kunna implementeras i Vänersborg har följande slutsatser dragits:

Principen om 30% krontäckning är i grunden inte så krånglig att mäta, men det finns frågetecken kring implementerbarheten. Möjligheterna att styra hur en grönyta utformas på kvartersmark är mycket begränsad. Krontäckning på minst 30% är också en ambitionsnivå som riskerar stå i motsättning till flera andra mål, så som efterfrågan på ljus och utsikt eller bebyggelseäthet. Kvarteren i innerstaden ligger på 0-5% krontäckning, vilket förstås kan tyckas vara alltför lite. Men 30% är en nivå som knappt går att finna alls inom bebyggda kvarter. Det går att hitta ett fåtal villakvarter som har över 20% krontäckning, men då finns det i regel obbyggda tomter i kvarteren. 30% motsvarar krontäckningsgraden på till exempel Strandkyrkogården, Kapellkyrkogården och Kulturaxeln om torget räknas bort.

Principen om att kunna se 3 träd är bra på många sätt, men mycket svår att följa upp. Ett problem är också att det som syns från fönstret i hög grad ligger på andra tomter, det kan därför vara svårt att tillgodose principen inom ramen för ett enskilt projekt. Måttet väger för övrigt inte in kvalitativa skillnader på träd, där ett stort gammalt träd i realiteten kan ha ett mycket högre värde än flera nyplanterade.

Det finns många andra verktyg som syftar till att lyfta fram ekosystemtjänster i stadsplaneringen. 2021-2022 genomförde kommunen ett projekt med statlig medfinansiering genom LONA (Lokala Naturvårdssatsningen), där en grönstrukturplan togs fram i samband med detaljplaneringen av Sportcentrum och Torpagärdet. I projektet ingick även en utbildning för tjänstepersoner om ekosystemtjänster och att kommunen utvecklade en egen metod. Det resulterade i ett redskap för att kunna analysera och värdera olika planförslags effekter på ekosystemtjänster.

Det har även förts diskussioner om att använda grönytefaktor för att påverka planer eller utformning av offentliga miljöer till att bättre ta tillvara möjligheterna med ekosystemtjänster. Grönytefaktor är en typ av redskap som utvecklats sedan början av 2000-talet och används i många kommuner. Det kan anpassas på olika sätt, till exempel kan de faktorer som ingår i 3-30-300-principen läggas in och kalibreras för att nå de syften som eftersträvas.

Samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar med att ta fram en trädplan. Det arbetet kommer att ge en mycket god grund för hur kommunen ska kunna prioritera och planera för träd längs gator och i parker. En stor fråga rör trädhälsa, där vi bland annat fått uppleva hur stora och mycket värdefulla almar dött de senaste åren. Fler sjukdomsutbrott bland trädbestånden kan vara att vänta med koppling till klimatförändringar. Stora träd fyller många centrala funktioner för tätorten och det tar lång tid för dem att utvecklas. Trädens roll i stadsplaneringen ska därför inte underskattas.

Miljö- och byggnadsförvaltningen har inlett ett arbete med att ta fram en arkitekturpolicy för kommunen. Det är också ett sammanhang där träd och ekosystemtjänster kan lyftas fram.

Kraven på integrering av ekosystemtjänster i stadsplaneringen kan förväntas öka genom flera aktuella lagförändringar. Bland annat innehåller EU:s förordning för naturrestaurering en artikel om urbana ekosystem som trycker på att ingen nettoförlust av grönområden och trädtäckning ska ske. En annan förändring är revideringen av etappmålet för integrering av stadsgrönnska i urbana miljöer inom det nationella miljömålet god bebyggd miljö.

Beredning

Motionen inkom 2025-05-19.

Kommunfullmäktige remitterade motionen till kommunstyrelsen 2025-05-21.

Motionen har beretts av tjänstepersoner från kommunstyrelseförvaltningen med stort stöd från miljö- och byggnadsförvaltningen. Även samhällsbyggnadsförvaltningen har deltagit i beredningen.

Underlag

Kommunfullmäktiges beslut 2025-05-21, § 82.

Jill Stor

Chef avdelningen för näringsliv och strategisk samhällsplanering

Bilagor

Motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna.

Sändlista

Handläggare av ärendet
Motionär

Inför 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna

Att förtäta städer vid nybyggnation görs för att det blir lägre kostnader för vägar, ledningar och annan infrastruktur. Det är då vanligt att grönytor tas i anspråk. De tätortsnära grönyterna, såväl grönstråk, parker, lekparker med grönytor och små mini- eller mikroparker hotas på grund av förtätningen. Mängden grönyta i städerna minskar.

I Vänersborg har det byggts mycket på senare tid och en hel del som ligger i plan, såsom ny tingsrätt, skolor, mötesplats för unga med flera. I stort ser vi att kommunen ofta tar hänsyn till att bevara grönområden. Men vi ser också att ibland får grönområden lämna plats för betong.

Vi befinner oss i ett föränderligt klimat där vi tydligare och oftare drabbas av skyfall med översvämningar och värmeböljor vilket orsakar stora samhällskostnader. Vi måste öka stadens motståndskraft att förebygga, dämpa och stå emot effekterna av klimatförändringar.

Det finns naturbaserade lösningar (NBS) i stadsplaneringen för hållbarhet, biologisk mångfald, klimatanpassning och folkhälsa. Principen 3-30-300 som tillsammans med andra planeringsmetoder och förvaltning i kommunen kan stärka kommunens motståndskraft mot klimatförändringarna och samtidigt göra kommunen mer attraktiv som bostadsort och för besöksnäringen. Samtidigt gynnar principen de ekosystemtjänster som Boverket anser ska integreras i samhällsplaneringen.

Principen 3-30-300 innebär:

- 3 träd - Att alla ska kunna se minst tre träd från sin bostad, skola och arbetsplats.
- 30 procent - Att varje stadskvarter ska ha minst 30 procents krontäckningsgrad. Måttet krontäckningsgrad talar om hur stor del av en yta som skuggas av trädkronor.
- 300 meter - Alla invånare ska ha max 300 meter till ett grönområde.

Syfte

- Principen 3-30-300 kan användas som ett bra verktyg för att utveckla grönstruktur i Vänersborgs tätorter.
- Metoden kan användas för att säkerställa att satsningar görs som ökar motståndskraften mot klimatförändringar i form av värmeböljor och skyfall.
- Hälsoeffekter gynnas: Att vistas i naturen sänker blodtryck och stress och på sikt har positiv inverkan på medborgarnas fysiska och mentala hälsa.
- Vid värmeböljor kan god tillgång till skuggplatser vara avgörande för att förhindra att personer drabbas av värmeslag.
- Biologisk mångfald behöver säkras och öka: En variation av insekter, grod- och kräldjur, växter och träd av olika storlek minskar sårbarheten och ökar pollineringen av t.ex. fruktträd, bärbuskar och säd.

En omvärldspaning visar att ett flertal andra kommuner har infört principen, exempelvis Trollhättan, Malmö, Göteborg.

Vänsterpartiet föreslår att:

- Kommunen inför och tillämpar principen 3-30-300 i samhällsplaneringen och utveckling av grönska i tätorterna.

Vänersborg den 16 maj 2025

Gunilla Cederbom, Stefan Kärving, Ida Hildingsson och Lutz Rininsland

Vänsterpartiet

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Gunilla Cederbom

§ 82

Motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna

KS 2025/274

Beslut

Kommunfullmäktige remitterar ärendet till kommunstyrelsen. Ärendet ska handläggas på så sätt att det kan avgöras av kommunfullmäktige inom ett år.

Sammanfattning av ärendet

Gunilla Cederbom (V), Stefan Kärving (V), Ida Hildingsson (V) och Lutz Rininsland (V) har inkommit med motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna.

Beslutsunderlag

- Motion om att införa 3-30-300

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Ordföranden föreslog ovanstående beslut till avgörande och fann att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Sändlista

Kommunstyrelsen

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

§ 85

Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

KS 2026/67

Beslut

Kommunfullmäktige noterar att Socialnämnden som svar på återremiss som beslutades 2026-03-26 §43 anger att

1. Socialnämnden bedömer att avseende platsbehovet framgår det tydligt av förvaltningens underlag att det finns ett faktiskt behov av nuvarande antal säbo-platser fram till år 2029, då nytt boende beräknas kunna tas i drift. Bedömningen måste även göras med beaktande av de kostnader, risker och konsekvenser som ett otillräckligt antal säbo-platser skulle innebära för kommunen.
2. Socialnämnden bedömer mot bakgrund av ovanstående att det är nödvändigt att erforderliga brandskyddsåtgärder verkställs utan dröjsmål. För detta ändamål ska medel äskas alternativt omfördelas inom socialnämndens budget, i syfte att säkerställa både rättssäkerhet och trygghet för de boende.
3. Socialnämnden bedömer angående den preciserade åtgärdsplan, att utifrån förvaltningens underlag är det i dagsläget svårt att bedöma åtgärdsplanen som en sammanhållen helhet omfattande samtliga åtgärder, punkterna 1–12, samt ytterligare beslutade åtgärder. Dessa bör framgent hanteras som en och samma åtgärdsplan, med tydligare och regelbundna statusuppdateringar som redovisar vilka faktiska besparingar respektive åtgärd genererar.

Kommunfullmäktige beslutar att ge socialnämnden i uppdrag att ta fram ytterligare åtgärder för att nå en ekonomi i balans under 2026. Utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt återrapporteras uppdraget till kommunstyrelsen senast den 3 juni.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har i delårsbokslutet för augusti redovisat ett prognostiserat underskott jämfört med budget och fått i uppdrag av Kommunfullmäktige att ta fram en åtgärdsplan för ekonomi i balans. Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 § 160 att:

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2025.

Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera denna till Kommunfullmäktige.

Socialnämnden har inkommit med en åtgärdsplan som fastställdes vid socialnämndens sammanträde 2025-12-18 § 133.

Utdragsbestyrkande

2026-04-01

Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 17 att:

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säboplatser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten – samt preciserar åtgärdsplanen.

Kommunstyrelsen remitterar återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025–12–18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, till socialnämnden.

Nu har socialförvaltningen återkommit med svar på återremissen som redogörs för i de två bilagorna:

- Underlag till svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram
- Bilaga - Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

I underlaget framgår att man avser göra ett äskande av medel från Kommunfullmäktige till brandskyddsåtgärder i externt ägda verksamhetslokaler motsvarande 4 mnkr.

I socialförvaltningens tjänsteskrivelse Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, daterad 2026-03-06 framgår att förvaltningen är medvetna om eventuella konsekvenser av ett underskott på platser 2026 och 2027 gällande exempelvis väntetid vilket också har informerats nämnden. Förvaltningen har även informerat nämnden om att vakanshållning av 24 platser som ekonomisk åtgärd är den mest realistiska i dels genomförbarhet men framför allt utifrån att säkerställa den ekonomiska besparingen detta skulle ge.

Socialförvaltningen har muntligt informerat nämnden om att de tillkommande åtgärderna i åtgärdsplanen som antogs av socialnämnden i december är svåra att precisera vad gäller vilken ekonomiska effekt de kan ge, motsvarande 14 miljoner.

Socialnämnden fattar följande beslut den 26 mars 2026:

1. Socialnämnden bedömer att avseende platsbehovet framgår det tydligt av förvaltningens underlag att det finns ett faktiskt behov av nuvarande antal säbo-platser fram till år 2029, då nytt boende beräknas kunna tas i drift. Bedömningen måste även göras med beaktande av de kostnader, risker och konsekvenser som ett otillräckligt antal säbo-platser skulle innebära för kommunen.
2. Socialnämnden bedömer mot bakgrund av ovanstående att det är nödvändigt att erforderliga brandskyddsåtgärder verkställs utan dröjsmål. För detta ändamål ska medel äskas alternativt omfördelas inom socialnämndens budget, i syfte att säkerställa både rättssäkerhet och trygghet för de boende.
3. Socialnämnden bedömer angående den preciserade åtgärdsplan, att utifrån förvaltningens underlag är det i dagsläget svårt att bedöma åtgärdsplanen som en sammanhållen helhet omfattande samtliga åtgärder, punkterna 1–12, samt ytterligare beslutade åtgärder. Dessa bör framgent hanteras som en och samma

Utdragsbestyrkande

2026-04-01

åtgärdsplan, med tydligare och regelbundna statusuppdateringar som redovisar vilka faktiska besparingar respektive åtgärd genererar.

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning

Med hänsyn till det ansträngda ekonomiska läget i kommunen som helhet är det av yttersta vikt att socialnämnden genomför åtgärder för att nå en ekonomi i balans. I och med att föreslagna åtgärder inte beslutats behöver socialnämnden skyndsamt besluta om nya åtgärder som motsvarar det bedömda underskottet.

Socialnämnden bedömer mot bakgrund av sitt beslut att det är nödvändigt att erforderliga brandskyddsåtgärder i fastigheten verkställs utan dröjsmål. De åtgärderna bedöms motsvaras av en kostnad på 4 mnkr och skulle enligt underlaget utgöra en investering i en extern fastighet. Enligt Riktlinjer för internt hyressystem ska investeringar i externt ägda lokaler ingå i hyran. Vid investeringar under pågående avtalstid ska detta göras som ett separat tillägg till hyran. Hyrestillägget ska ha samma löptid som avtalet i övrigt. Det innebär att det är fastighetsägaren som gör investeringen och sen tecknar kommunen ett tilläggsavtal för genomförd åtgärd. Hyresavtalet för aktuell fastighet gäller till 2027-12-31. Sägs det inte upp innan 2027-03-31 förlängs det med tre år till. Det innebär att kostnaden i nuläget behöver skrivas av under perioden fram till 2027-12-31.

Beslutsunderlag

- Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram (daterad 2026-03-31)
- Beslut SOC-N 2026-03-26 Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad
- Bilaga - Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen
- Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram (daterad 2026-03-06)
- Beslut KSAU 2026-03-16 Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram
- Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram (daterad 2026-03-13)
- Beslut om svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram
- Bilaga - Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen
- Underlag till svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Utdragsbestyrkande

2026-04-01

- Remiss av återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram
- Beslut KF 2026-02-18 Socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Ordföranden informerade om att kommunstyrelseförvaltningen inkommit med ett nytt förslag till beslut daterat 2026-03-31, med anledning av socialnämndens beslut 2026-03-26 § 43.

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns ett förslag till beslut, kommunstyrelseförvaltningens förslag daterat 2026-03-31, och fann att kommunstyrelsen beslutat enligt detta.

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2026-03-31

Dnr: KS 2026/67

Handläggare

Anna Holmqvist
Anna.holmqvist@vanersborg.se

Mottagare

Kommunfullmäktige

Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige noterar att Socialnämnden som svar på återremiss som beslutades 2026-03-26 §43 anger att

1. Socialnämnden bedömer att avseende platsbehovet framgår det tydligt av förvaltningens underlag att det finns ett faktiskt behov av nuvarande antal säbo-platser fram till år 2029, då nytt boende beräknas kunna tas i drift. Bedömningen måste även göras med beaktande av de kostnader, risker och konsekvenser som ett otillräckligt antal säbo-platser skulle innebära för kommunen.
2. Socialnämnden bedömer mot bakgrund av ovanstående att det är nödvändigt att erforderliga brandskyddsåtgärder verkställs utan dröjsmål. För detta ändamål ska medel äskas alternativt omfördelas inom socialnämndens budget, i syfte att säkerställa både rättssäkerhet och trygghet för de boende.
3. Socialnämnden bedömer angående den preciserade åtgärdsplan, att utifrån förvaltningens underlag är det i dagsläget svårt att bedöma åtgärdsplanen som en sammanhållen helhet omfattande samtliga åtgärder, punkterna 1–12, samt ytterligare beslutade åtgärder. Dessa bör framgent hanteras som en och samma åtgärdsplan, med tydligare och regelbundna statusuppdateringar som redovisar vilka faktiska besparingar respektive åtgärd genererar.

Kommunfullmäktige beslutar att ge socialnämnden i uppdrag att ta fram ytterligare åtgärder för att nå en ekonomi i balans under 2026. Utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt återrapporteras uppdraget till kommunstyrelsen senast den 3 juni.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har i delårsbokslutet för augusti redovisat ett prognostiserat underskott jämfört med budget och fått i uppdrag av Kommunfullmäktige att ta fram en åtgärdsplan för ekonomi i balans. Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 § 160 att:

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2025.

Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera denna till Kommunfullmäktige.

Socialnämnden har inkommit med en åtgärdsplan som fastställdes vid socialnämndens sammanträde 2025-12-18 § 133.

Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 17 att:

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säboplatser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten – samt preciserar åtgärdsplanen.

Kommunstyrelsen remitterar återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025–12–18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, till socialnämnden.

Nu har socialförvaltningen återkommit med svar på återremissen som redogörs för i de två bilagorna:

- Underlag till svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram
- Bilaga - Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

I underlaget framgår att man avser göra ett äskande av medel från Kommunfullmäktige till brandskyddsåtgärder i externt ägda verksamhetslokaler motsvarande 4 mnkr.

I socialförvaltningens tjänsteskrivelse Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, daterad 2026-03-06 framgår att förvaltningen är medvetna om eventuella konsekvenser av ett underskott på platser 2026 och 2027 gällande exempelvis väntetid vilket också har informerats nämnden. Förvaltningen har även informerat nämnden om att vakanshållning av 24 platser som ekonomisk åtgärd är den mest realistiska i dels genomförbarhet men framför allt utifrån att säkerställa den ekonomiska besparingen detta skulle ge.

Socialförvaltningen har muntligt informerat nämnden om att de tillkommande åtgärderna i åtgärdsplanen som antogs av socialnämnden i december är svåra att precisera vad gäller vilken ekonomiska effekt de kan ge, motsvarande 14 miljoner.

Socialnämnden fattar följande beslut den 26 mars 2026:

1. Socialnämnden bedömer att avseende platsbehovet framgår det tydligt av förvaltningens underlag att det finns ett faktiskt behov av nuvarande antal säbo-platser fram till år 2029, då nytt boende beräknas kunna tas i drift. Bedömningen måste även göras med beaktande av de kostnader, risker och konsekvenser som ett otillräckligt antal säbo-platser skulle innebära för kommunen.
2. Socialnämnden bedömer mot bakgrund av ovanstående att det är nödvändigt att erforderliga brandskyddsåtgärder verkställs utan dröjsmål. För detta ändamål ska medel äskas alternativt omfördelas inom socialnämndens budget, i syfte att säkerställa både rättssäkerhet och trygghet för de boende.
3. Socialnämnden bedömer angående den preciserade åtgärdsplan, att utifrån förvaltningens underlag är det i dagsläget svårt att bedöma åtgärdsplanen som en sammanhållen helhet omfattande samtliga åtgärder, punkterna 1–12, samt ytterligare beslutade åtgärder. Dessa bör framgent hanteras som en och samma åtgärdsplan, med tydligare och regelbundna statusuppdateringar som redovisar vilka faktiska besparingar respektive åtgärd genererar.

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning

Med hänsyn till det ansträngda ekonomiska läget i kommunen som helhet är det av yttersta vikt att socialnämnden genomför åtgärder för att nå en ekonomi i balans. I och med att föreslagna åtgärder inte beslutats behöver socialnämnden skyndsamt besluta om nya åtgärder som motsvarar det bedömda underskottet.

Socialnämnden bedömer mot bakgrund av sitt beslut att det är nödvändigt att erforderliga brandskyddsåtgärder i fastigheten verkställs utan dröjsmål. De åtgärderna bedöms motsvaras av en kostnad på 4 mnkr och skulle enligt underlaget utgöra en investering i en extern fastighet. Enligt Riktlinjer för internt hyressystem ska investeringar i externt ägda lokaler ingå i hyran. Vid investeringar under pågående avtalstid ska detta göras som ett separat tillägg till hyran. Hyrestillägget ska ha samma löptid som avtalet i övrigt. Det innebär att det är fastighetsägaren som gör investeringen och sen tecknar kommunen ett tilläggsavtal för genomförd åtgärd. Hyresavtalet för aktuell fastighet gäller till 2027-12-31. Sägs det inte upp innan 2027-03-31 förlängs det med tre år till. Det innebär att kostnaden i nuläget behöver skrivas av under perioden fram till 2027-12-31.

Underlag

Socialnämndens beslut 2026-03-10; Beslut om svar på återremiss av ärende om socialnämndensåtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Remiss av återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Underlag till svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, daterad 2026-03-06

Bilaga - Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Kommunfullmäktiges beslut 2026-02-18 §17

Socialförvaltningens tjänsteskrivelse Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, daterad 2026-03-06

Delegeringsbeslut Svar på återremiss av ärende om socialnämndensåtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, daterat 2026-03-10

Socialnämndens beslut 2026-03-26 §43

Riktlinjer för internhyressystemet

Lena Tegenfeldt

Kommundirektör

Sändlista

Handläggare
Socialnämnden

§ 43

**Svar på återremiss av ärende om
socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå
balans mot tilldelad budgetram**

SOC 2025/276

Beslut

Socialnämnden anger svar på kommunfullmäktiges återremiss enligt följande:

1. Socialnämnden bedömer att avseende platsbehovet framgår det tydligt av förvaltningens underlag att det finns ett faktiskt behov av nuvarande antal säbo-platser fram till år 2029, då nytt boende beräknas kunna tas i drift. Bedömningen måste även göras med beaktande av de kostnader, risker och konsekvenser som ett otillräckligt antal säbo-platser skulle innebära för kommunen.
2. Socialnämnden bedömer mot bakgrund av ovanstående att det är nödvändigt att erforderliga brandskyddsåtgärder verkställs utan dröjsmål. För detta ändamål ska medel äskas alternativt omfördelas inom socialnämndens budget, i syfte att säkerställa både rättssäkerhet och trygghet för de boende.
3. Socialnämnden bedömer angående den preciserade åtgärdsplan, att utifrån förvaltningens underlag är det i dagsläget svårt att bedöma åtgärdsplanen som en sammanhållen helhet omfattande samtliga åtgärder, punkterna 1–12, samt ytterligare beslutade åtgärder. Dessa bör framgent hanteras som en och samma åtgärdsplan, med tydligare och regelbundna statusuppdateringar som redovisar vilka faktiska besparingar respektive åtgärd genererar.
4. Ärendet justeras omedelbart och överlämnas till kommunstyrelsen.

Bilaga/bilagor

Bilaga 7: Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans

Bilaga 8: Bilaga - Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Reservationer, protokollsanteckningar, jäv

Dan Nyberg (S), Magnus Ekström (KD), Reidar Eriksson (S), Eva Andersen (S), Kenneth Borgmalm (S) och Daniel Tesfay (C) till förmån för ordförandes förslag.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen remitterar återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025–12–18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, till socialnämnden.

Utdragsbestyrkande

2026-03-26

Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 § 160 att:

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2025.

Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera denna till Kommunfullmäktige.

Socialnämnden har inkommit med en åtgärdsplan som fastställdes vid socialnämndens sammanträde 2025-12-18 § 133.

Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 17 att:

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säboplatser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten – samt preciserar åtgärdsplanen.

Förvaltningen är medvetna om eventuella konsekvenser av ett underskott på platser 2026 och 2027 gällande exempelvis väntetid vilket också har informerats nämnden. Förvaltningen har även informerat nämnden om att vakanshållning av 24 platser som ekonomisk åtgärd är den mest realistiska i dels genomförbarhet men framför allt utifrån att säkerställa den ekonomiska besparingen detta skulle ge.

Socialförvaltningen har muntligt informerat nämnden om att de tillkommande åtgärderna i åtgärdsplanen som antogs av socialnämnden i december är svåra att precisera vad gäller vilken ekonomiska effekt de kan ge, motsvarande 14 miljoner.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2026-03-26
- Underlag till svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, daterad 2026-03-06
- Beslut KF 2026-02-18 Socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Socialnämndens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Ordförande yrkar bifall till liggande förslag som är enligt följande:

Socialnämnden anger svar på kommunfullmäktiges återremiss enligt följande:

1. Socialnämnden bedömer, mot bakgrund av förvaltningens beskrivning utifrån berett underlag, att antalet särskilda boendeplatser kan säkerställas under perioden 2026–2027, även med beaktande av de konsekvenser som ett tillfälligt underskott av platser kan innebära, såsom viss väntetid samt att hemtjänstorganisationen kan påverkas.
2. Socialnämnden bedömer att de tillkommande åtgärderna i åtgärdsplanen, som beslutades av socialnämnden i december, är svåra att precisera vad gäller om de kommer ge önskad effekt.

Utdragsbestyrkande

2026-03-26

Robin Skenhede (M), Ida Hildingsson (V) och Göran Svensson (MBP) yrkar att Socialnämnden anger svar på kommunfullmäktiges återremiss enligt följande:

1. Socialnämnden bedömer att avseende platsbehovet framgår det tydligt av förvaltningens underlag att det finns ett faktiskt behov av nuvarande antal säbo-platser fram till år 2029, då nytt boende beräknas kunna tas i drift. Bedömningen måste även göras med beaktande av de kostnader, risker och konsekvenser som ett otillräckligt antal säbo-platser skulle innebära för kommunen.
2. Socialnämnden bedömer mot bakgrund av ovanstående att det är nödvändigt att erforderliga brandskyddsåtgärder verkställs utan dröjsmål. För detta ändamål ska medel äskas alternativt omfördelas inom socialnämndens budget, i syfte att säkerställa både rättssäkerhet och trygghet för de boende.
3. Socialnämnden bedömer angående den preciserade åtgärdsplan, att utifrån förvaltningens underlag är det i dagsläget svårt att bedöma åtgärdsplanen som en sammanhållen helhet omfattande samtliga åtgärder, punkterna 1–12, samt ytterligare beslutade åtgärder. Dessa bör framgent hanteras som en och samma åtgärdsplan, med tydligare och regelbundna statusuppdateringar som redovisar vilka faktiska besparingar respektive åtgärd genererar.
4. Ärendet justeras omedelbart och överlämnas till kommunstyrelsen.

Ordförande yrkar avslag på Skenhede, Hildingsson och Svenssons förslag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om socialnämnden beslutar enligt ordförandes förslag eller enligt Skenhede, Hildingsson och Svensson förslag, och finner att nämnden beslutar enligt ordförandes förslag.

Omröstning begärs och ska genomföras.

Ordföranden ställer förslagen enligt följande ordning.

Ja-röst för ordförandes förslag.

Nej-röst för Skenhede, Hildingsson och Svensson förslag.

Omröstningsresultat

Namn	Ja	Nej	Avstår
Magnus Ekström (KD)	X		
Robin Skenhede (M)		X	
Jennifer Strand (SD)		X	
Robin Danielsson (M)		X	

Utdragsbestyrkande

2026-03-26

Kenneth Borgmalm (S)	X		
Ida Hildingsson (V)		X	
Reidar Eriksson (S)	X		
Lena Mjörnell (SD)		X	
Eva Andersen (S)	X		
Göran Svensson (MBP)		X	
Daniel Tesfay (C)	X		
Gunnel Ymefors (M)		X	
Dan Nyberg (S)	X		

Med 6 ja-röster mot 7 nej-röster beslutar socialnämnden i enlighet med Skenhede, Hildingsson och Svensson förslag.

Sändlista

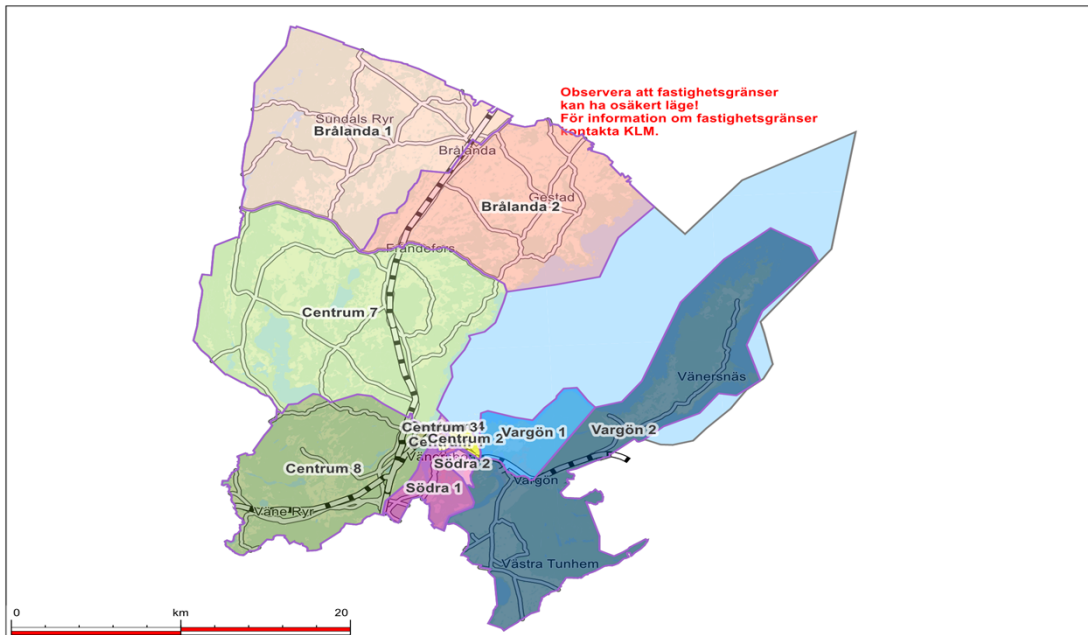
Kommunfullmäktige

Utdragsbestyrkande

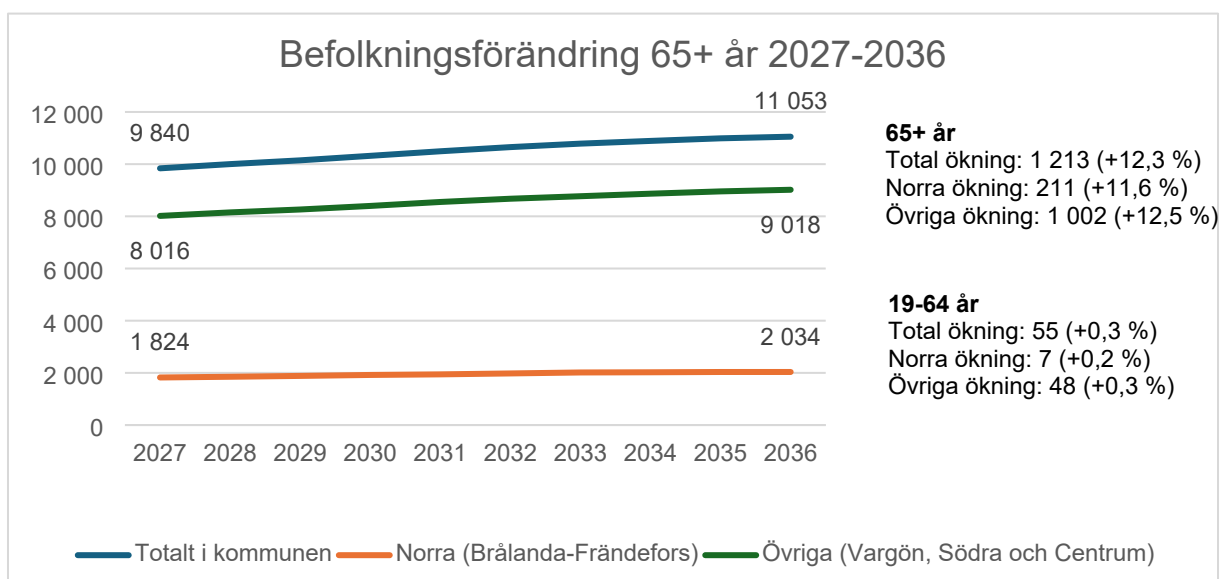
Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Demografisk utveckling och framtida behov och utbud av platser inom särskilt boende för äldre

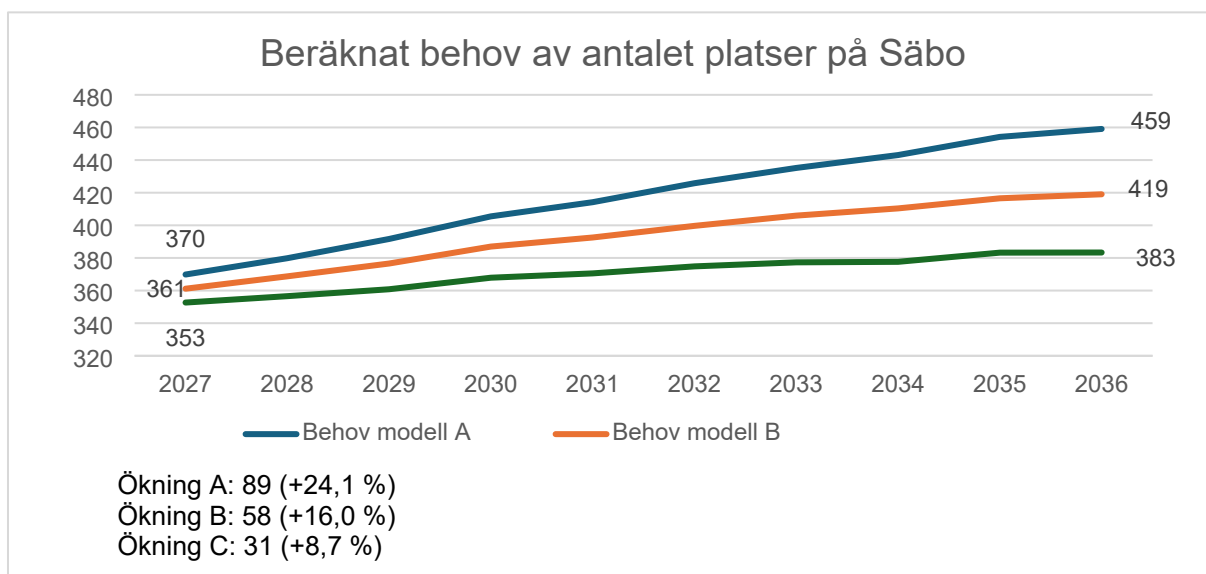
Karta över kommunindelning i hemtjänstgrupper

Kartan ovan beskriver indelningen av kommunen utifrån hur hemtjänsten organiseras i 12 enheter. Indelningen för särskilt boende äldre är följande: **Norra** som består av Brålanda 1 och 2 samt Centrum 7 (Frändefors) **Övriga** som består av Centrum 1–4, 7-8, Vargön 1 och 2 samt Södra 1 och 2.

Mellan 2027 och 2036 beräknas invånarantalet i åldersgruppen 65+ år att öka med 1 213 invånare fördelat på 211 i **Norra** och 1 002 i **Övriga**. Detta kommer innebära att efterfrågan/behovet av insatser från äldreomsorgen kommer att öka. Utifrån denna förväntade ökning av insatser kommer också personalbehovet att öka och där visar befolkningsprognosen 2027–2036 en ökning med 55 invånare i åldersgruppen 19-64 år fördelat på 7 i **Norra** och 48 i **Övriga**. Denna låga ökning av antalet invånare i arbetsför ålder innebär en utmaning för verksamheten utifrån ett förväntat ökat behov av personal till växande verksamheter i konkurrens med övriga arbetsgivare i området. Var i kommunen ökningen av invånare i arbetsför ålder beräknas ske är en faktor i planeringen av framtida utbud av särskilda boendeplatser utifrån möjligheterna att rekrytera personal.

Beräknat behov av antal platser inom särskilt boende för äldre bygger på befolkningsprognosen och en beräkningsmetod framtagen av SKR som använder senaste inrapporterade statistiken till Socialstyrelsen som underlag. Det finns tre olika scenarier som beskriver framtida behov som skiljer sig kraftigt åt i ökning av behov. Beräkningsmetoden delar upp kvinnor/män samt använder sig av olika %-satser för 5 olika åldersspann i 65+ år gruppen.

A utgår från att behovet i olika ser likadant ut framåt som vid senaste inrapporteringen och räknar inte med att ökad medellivslängd också innebär förskjuten ålder vid behov.

B utgår från att behovet minskar i takt med att medellivslängden ökar.

C utgår från B men antar också att utvecklingen framåt ser likadan ut som senaste 10 åren bakom vad gäller åldersförskjutningen vid behov av insats.

Förvaltningen har valt att använda **B** vid beräkning av framtida behov i bland annat behovsinventeringen, framtidsspaningen samt andra dokument och rapporter, som presenterats socialnämnd, kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Oavsett vilken

av A, B eller C som används så överstiger framtida behov dagens utbud som är 362 platser.

Se tabell nedan:

Diffar nuvarande utbud, 362 platser	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Modell A	-8	-18	-30	-43	-52	-64	-73	-81	-92	-97
Modell B	1	-7	-15	-25	-31	-38	-44	-48	-55	-57
Modell C	9	5	1	-6	-9	-13	-15	-16	-21	-21

Enligt tabellen ovan och scenario B som förvaltningen valt att använda i beräkningar av framtida behov nås en jämvikt mellan utbud och efterfrågan år 2027 för att sedan övergå till ett underskott av platser som succesivt ökar mellan åren, för att 2036 landa på ett underskott av 57 platser. Detta visar på behovet av ett nytt särskilt boende för äldre år 2028 enligt den plan som ligger sedan tidigare. Inflyttning kan dock tidigast ske Q1 2029.

Tabellen nedan visar skillnaden mellan utbud och behov vid ett nytt boende år 2029 med 48 platser.

Diffar nuvarande utbud, 410 platser år 2029	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Modell A	-8	-18	18	5	-4	-16	-25	-33	-44	-49
Modell B	1	-7	33	23	17	10	4	0	-7	-9
Modell C	9	5	49	42	39	35	33	32	27	27

Tabellen visar på ett större överskott av platser 2029–2030 utifrån beräkningar enligt scenario B för att sedan minska till lägre överskott för att 2035–2036 vara ett mindre underskott på platser.

Förutom att beräkningarna tydligt visar på ett ökat behov och därmed behov av ett nytt boende så kommer det nya boendet med 48 platser att möjliggöra renoveringar/ombyggnationer av befintliga boenden som ännu inte genomgått denna process, och som är behov av renovering/ombyggnation för att nå den standarden som krävs av ett särskilt boende.

Tabellen nedan visar hur underskottet på platser skulle se ut vid renovering/ombyggnation av 24 respektive 48 platser åren 2029–2030 med befintligt utbud av antalet platser.

Diffar nuvarande utbud, 362 platser	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Scenario B, renovering 24 platser	1	-7	-39	-49	-31	-38	-44	-48	-55	-57
Scenario B, renovering 48 platser	1	-7	-63	-73	-31	-38	-44	-48	-55	-57

Tabellen visar på ett underskott av 39–49 platser åren 2029–2030 vid renovering/ombyggnation av 24 platser och underskott 63–73 åren 2029–2030 vid renovering/ombyggnation av 48 platser och detta skulle få stora konsekvenser för tillgängligheten och väntetiderna.

Tabellen nedan visar skillnader mellan utbud och behov med nytt boende med 48 platser 2029 och renovering/ombyggnation av 24 respektive 48 platser 2029–2030.

Diffar 410 platser from 2029	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Scenario B, renovering 24 platser	1	-7	9	-1	17	10	4	0	-7	-9
Scenario B, renovering 48 platser	1	-7	-15	-25	17	10	4	0	-7	-9

Tabellen visar att ett nytt boende med 48 platser 2029 möjliggör renovering ombyggnation av 24 platser åren 2029–2030 utan alltför stor påverkan på tillgängligheten till en plats på Säbo.

Tabellen nedan visar beräknat behov av säboplatser och överskott/underskott av platser för **Norra** respektive **Övriga** åren 2027-2036 med nuvarande utbud av platser.

Beräknat behov B nuvarande utbud 362 pl	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Behov Norra (Brålanda-Frändefors)	61	62	64	66	69	70	72	73	74	76
Utbud Norra (Brålanda-Frändefors)	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75
Överskott/underskott antal platser	14	13	11	9	6	5	3	2	1	-1
Behov Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	301	306	313	321	324	330	334	337	342	344
Utbud Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	287	287	287	287	287	287	287	287	287	287
Överskott/underskott antal platser	-14	-19	-26	-34	-37	-43	-47	-50	-55	-57

Tabellen visar på ett överskott av platser i **Norra** 2027–2035, år 2036 beräknas ett lite underskott. För **Övriga** är det ett underskott på 14 platser 2027 som succesivt ökar till 57 år 2036.

Tabellen nedan visar beräknade behov av säboplatser och överskott/underskott av platser för **Norra** respektive **Övriga** åren 2027-2036 med nytt särskilt boende 2029 med 48 platser vilket ökar totala utbudet till 410 platser.

Beräknat behov B nytt boende och utbud 410 platser	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Behov Norra (Brålanda-Frändefors)	61	62	64	66	69	70	72	73	74	76
Utbud Norra (Brålanda-Frändefors)	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75
Överskott/underskott antal platser	14	13	11	9	6	5	3	2	1	-1
Behov Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	301	306	313	321	324	330	334	337	342	344
Utbud Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	287	287	335	335	335	335	335	335	335	335
Överskott/underskott antal platser	-14	-19	22	14	11	5	1	-2	-7	-9

Tabellen visar på ett överskott av platser i **Norra** 2027–2035, år 2036 beräknas ett lite underskott. För **Övriga** är det ett underskott på 14–19 platser 2027–2028 som blir ett överskott på platser 2029-2032 för att sedan ha balans mellan utbud och behov.

Ekonomiska förutsättningar för nytt boende år 2029 med 48 platser

Beräknad driftskostnad för det nya boendet beräknas till ca 35,1 mnkr/år och innehåller kostnader för personal, hyra, måltider, städ och förbrukningsmaterial. 35,1 mnkr är nettokostnad efter att beräknade kostnader enligt ovan sammanställts och samma beräkning har gjorts för dom intäkter som är kopplade till denna verksamhet i form av hyresintäkter, måltidsavgifter och omvårdnadsavgifter. Förvaltningen saknar idag budget för dessa kostnader då detta är kopplat till volymökning som kommer av den framtida befolkningsökningen i verksamhetens målgrupp.

AB Vänersborgsbostäder köpte in fastigheten Kalkonen på uppdrag av socialnämnden enligt beslut 2024-02-16. Förutom köpeskillingen har andra kostnader lagts ned i detta projekt, främst projekteringskostnader. Om projektet inte blir av har ABVB rätt till kostnadstäckning för inköp av fastighet samt andra kostnader som lagt ned i detta. Dessa kostnader uppgår till cirka 16 mnkr och kommer belasta förvaltningen under 2026 om projektet inte blir av.

Driftsbudget jmf med år 2026, +/- mnkr	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Renovering/ombyggnation av 24 platser 2029-2030	0	0	19	19	35	35	35	35	35	35
Renovering/ombyggnation av 48 platser 2029-2030	0	0	7	7	35	35	35	35	35	35

Nytt boende 2029 med 48 platser möjliggör renovering/ombyggnation av 48 platser uppe i Brålanda utifrån prognos över framtida behov och utbud. Beräknad driftsbudget för nya boendet beräknas till 35,1 mnkr och budget till detta finns inte inom nämnden idag. Förvaltningen ser i sin planering att vid eventuell renovering/ombyggnation av 24 platser i norr saknas 19 mnkr i budget, och vid eventuell renovering/ombyggnation av 48 platser i norr saknas 7 mnkr, då de verksamheternas nuvarande driftbudget kan stödja drift av det nya boendet Kalkonen under de åren. Först år 2031 saknas driftsbudget för det nya boendet fullt ut. I beräkningarna ovan har inte hänsyn tagits till nya högre hyreskostnader efter renovering/ombyggnation av fastigheterna i Brålanda. Dessa budgetposter avseende högre hyra för fastigheterna i norr efter renovering/ombyggnation kommer förvaltningen hantera i kommande (år 2030-2031) detaljbudgetarbete.

Utifrån att nytt boende med 48 platser som beräknas behöva 35,1 mnkr i driftsbudget kommer av den befolkningsökning som sker i åldersgruppen 65+ år, och med den följer också ett ökat behov av insatser från äldreomsorgen ser förvaltningen behov av budgettillskott för driften av det nya boendet. Prognoserna ovan visar tydligt på behovet av fler boendeplatser inom äldreomsorgen. Om det inte tillkommer fler boendeplatser för att möta behovet så riskerar väntetiderna kraftigt att öka jmf dagens nivåer, och belastningen/ volymökningen inom hemtjänsten kommer att bli än högre då dom 48 personer som kunde flyttat in på det nya boendet, istället kommer behöva få sin omvårdnad tillgodosedd av hemtjänsten, och då till en högre kostnad i

ordinärt boende än på särskilt boende då vård och omsorgsbehoven är betydande om personens egentliga behov är särskilt boende.

Prognoser över framtida behov av hemtjänst visar också på kraftig ökning av antalet hemtjänsttagare kommande 10-årsperiod, men kommer att bli högre än tidigare beräkningar om antalet boendeplatser inte utökas.

Utifrån befolkningsprognosen och den modell/scenario B som förvaltningen utgår från vid beräkningar av framtida behov är detta nya boende med 48 platser tillräckligt avseende att tillgodose kommuninvånarnas behov av plats i särskilt boende.

Handläggare

Karin Hallberg

karin.hallberg@vanersborg.se

0521-72 14 71

Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Bakgrund

Kommunstyrelsen remitterar återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025–12–18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, till socialnämnden.

Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 § 160 att:

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2025.

Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera denna till Kommunfullmäktige.

Socialnämnden har inkommit med en åtgärdsplan som fastställdes vid socialnämndens sammanträde 2025-12-18 § 133.

Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 17 att:

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga sättoplatser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten – samt preciserar åtgärdsplanen.

Sammanfattning av ärendet som låg till grund för Kommunfullmäktiges beslut om återremiss

Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 följande:

”Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport till och med augusti 2025. Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera det till Kommunfullmäktige”.

Socialnämnden har inkommit med en beslutad åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetram, fastställd vid socialnämndens möte 2025-12-18, §133.

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att betydande delar av åtgärdsplanen inte är preciserad vad gäller tidsmässigt genomförande eller ekonomiska effekter på 2026 års kostnader. Kommunstyrelseförvaltningen bedömer det som nödvändigt att socialnämnden fortsätter arbetet med att säkerställa att verksamheten kan bedrivas inom beslutad budgetram för 2026, samt vidtar ytterligare åtgärder om så krävs.

2026-03-06

Dnr: SOC 2025/276

I den beslutade åtgärdsplanen förs även ett resonemang kring ett äskande för 2026 hos kommunfullmäktige utifrån åtgärder i en förhyrd fastighet. Utifrån beslutad budget och kommunens ekonomiska läge i övrigt ser kommunstyrelseförvaltningen inget utrymme för att tillföra nämnden ytterligare budgetmedel under 2026, vilket gör det nödvändigt att undvika beslut som innebär ökade kostnader.

Sammanfattande beskrivning som underlag till svar på återremissen

Socialförvaltningen presenterade i mars 2025 för socialnämnden första prognosen för året, vilket visade ett prognosticerat underskott på 41,9 mnkr. Åtgärder för att minska underskottet beslutades av förvaltningschef genom bland annat återhållsamhet, vakansprövning av tjänster samt arbeta för att effektivisera arbetet inom förvaltningens olika delar.

Inför arbetet med mål- och resursplanen för 2026–2028, och utifrån de anvisningar som socialnämnden och socialförvaltningen fått i uppdrag att följa, tog förvaltningen fram beskrivningar av de ekonomiska behov som uppstår utifrån kommuninvånarnas lagstadgade rätt till insatser. Förvaltningen beskrev även hur behoven skulle kunna mötas genom ett resonemang om att ”satsa sig ur” den ekonomiska utvecklingen kopplad till barn och unga, samt andra åtgärder inom verksamheten för att nå en budget i balans för 2026. Ett av de förslag var att vakanshålla ett särskilt boende på 24 platser under en period, vilket bedömdes spara 14 mnkr. Socialnämnden ställde sig i april bakom förslag till beslut avseende mål- och resursplanen. Kommunfullmäktige behandlade mål- och resursplanen inklusive beskrivna åtgärder vid sitt sammanträde i juni 2025 och beslutade att inte tilldela socialnämnden den summa som nämnden beskrev behov av. Utifrån beslutet skulle nämnden vidta beskrivna åtgärder för budget i balans.

Vid socialnämndens sammanträde i maj 2025 presenterade förvaltningen ekonomisk prognos efter delårsrapport 1, vilken fortsatt indikerade ett stort underskott som inte bedömdes kunde hämtas hem under året utan att åtgärder genomfördes. Förvaltningen föreslog då att socialnämnden skulle uppdra åt förvaltningen att påbörja arbetet med flera åtgärder. Bland annat föreslogs att 24 platser skulle vakanshållas för att minska nämndens kostnader under 2025 och samtidigt möjliggöra en helårseffekt av vakanshållningen inför 2026.

Förvaltningen bedömde att det, utifrån prognoserna för det framtida behovet av platser, var möjligt att under 2025 och 2026 – och eventuellt även 2027 – hålla ett boende med 24 platser vakant utan att väntetiderna skulle påverkas i någon större utsträckning. Denna åtgärd var en del av åtgärdsplanen för att minska underskottet inom förvaltningen som till största del ligger inom Individ och familjeomsorgen. Det boende som förvaltningen valde skulle vakanshållas finns ett utställt myndighetsbeslut från Räddningstjänst Fyrbodalen till fastighetsägaren avseende brandföreläggande med krav på åtgärder, vilket beskrivs under precisering av åtgärdsplan längre ner i dokumentet.

2026-03-06

Dnr: SOC 2025/276

Förvaltningen bedömer att det fortsatt är möjligt att vakanshålla 24 platser under 2026 och 2027 utifrån beräknat behov av platser framåt. Behoven beräknas som tidigare beskrivits öka utifrån demografin och en vakanshållning kan komma att få konsekvenser på väntetid till plats inom Säbo. Förvaltningen är medvetna om eventuella konsekvenser av ett större underskott på platser 2026 och 2027. Konsekvenserna bedöms dock vara hanterbara i relation till de ekonomiska effekter som uppnås om ett beslut att vakanshålla boendet i fråga skulle tas.

Parallellt med denna åtgärd ska förvaltningen arbeta ner kostnaderna för placeringar av barn och unga till förmån för andra kvalificerade insatser som motsvarar behoven, men till en lägre kostnad. Detta arbete består till stor del av förebyggande insatser, där de ekonomiska effekterna, i form av minskade placeringskostnader och ett reducerat underskott, inte kommer att märkas omedelbart. Arbetet kräver uthållighet innan resultaten blir synliga. Under tiden innebär detta att andra verksamheter inom förvaltningen tillfälligt behöver genomföra åtgärder för att minska det totala underskottet, fram tills dess att arbetet inom IFO börjar ge effekt på kostnaderna.

Förvaltningen har samtidigt arbetat, i samverkan med Vänersborgsbostäder och socialnämnden, för att möjliggöra etableringen av ett nytt särskilt boende på fastigheten Kalkonen. Enligt prognoserna beräknades boendet behöva stå färdigt för drift år 2028, baserat på det förväntade behovet av platser kopplat till den demografiska utvecklingen och omsättningstakten (genomsnittlig vårdtid inom särskilt boende).

Förvaltningen bedömer, utifrån de nuvarande prognoserna, att år 2028 fortsatt utgör den mest kritiska perioden när det gäller behovet av platser inom särskilt boende, fram till dess att det nya boendet står färdigt. Bedömningen grundar sig på tidigare behovsinventeringar samt den planering som tagits fram tillsammans med Vänersborgsbostäder och som legat till grund för tidigare beslut i socialnämnden, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige avseende det nya särskilda boendet på fastigheten Kalkonen. Utifrån senaste processer kopplat till flertalet återremisser, är möjlig driftstart framflyttad till 2029, vilket gör att 2028 blir mer sårbart att då hålla ett boende på 24 platser vakant.

Förvaltningen har på uppdrag av socialnämnden påbörjat en förstudie av det långsiktiga behovet av säboplatser samt renoveringsbehov av befintliga fastigheter i Frändefors och Brålanda. Denna förstudie beräknas presenteras för socialnämnden i maj och för beslut i juni.

Precisering av socialnämndens åtgärdsplan

Tillkommande punkter till socialnämndens sammanträde 25-12-18, som beslutades inkluderas i socialnämndens åtgärdsplan bredvid de sedan tidigare beslutade 12 punkterna, och då ersätta punkt 13, vakanshållning av 24 platser.

- Socialnämnden beslutar att påbörja arbetet med brandskyddsåtgärd sprinklersystem på Sörbygården. Parallellt med införande av brandskyddsåtgärd så ska äskande för 2026 hos kommunfullmäktige göras enligt den betalningsöverenskommelse om delbetalning som av fastighetsägaren föreslagits. Detta för att kunna genomföra

2026-03-06

Dnr: SOC 2025/276

beskriven brandskyddsåtgärd utan att nämndens övriga verksamhet påverkas genom ytterligare besparingar, samt för att inte rasera en fungerande verksamhet, följa platsbehovet och undvika viten och kostnader från NU-sjukvården i brist på Säbo-och korttidsplatser.

Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde 2025-10-22 att socialnämnden skulle återkomma med beskrivning av sin åtgärdsplan för budget mot tilldelad ram. Socialnämnden behandlade i oktober åter förvaltningens förslag på åtgärder för att nå budget i balans. Ärendet återremitterades då till förvaltningen med uppdrag att ta fram realistiska alternativ till vakanshållning av 24 platser på Sörbygårdens särskilda boende, samt med tydlig inriktning att boendet inte skulle tomställas som en brandskyddsåtgärd.

Förvaltningen återkom till socialnämnden med förslag på åtgärdsplan för balans mot tilldelad budgetram där socialnämnden bekräftade och beslutade om de första 12 punkterna och avtog punkt 13 till förmån för andra alternativa åtgärder, vilka beskrivs nedan.

Utifrån ovanstående punkt har förvaltningen sedan tidigare påbörjat samarbete med fastighetsägaren och räddningstjänsten gällande åtgärder utifrån brandföreläggandet som ställts till fastighetsägaren, vilket vid flera tillfällen informerats socialnämnden. Det är utrett vilken part som ska stå kostnaden (cirka 4 mnkr) för installation av sprinklersystem, vilket är verksamheten som utförare av vård och omsorgsverksamheten. Utifrån processen som varit och är har fastighetsägaren förberett för upphandling av installation av sprinklersystem, i samarbete med verksamhetschef och utvecklingsledare och så snart förvaltningen har tryggad finansiering för åtgärden kan arbete gå vidare kring det hela. Utifrån beskrivningen av äskande av medel har kommunstyrelsen hanterat ärendet vidare genom beredning av ärendet till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige återremitterade ärendet vilket beskrivs ovan under rubriken bakgrund.

För att möjliggöra installation av sprinklersystem i den externa fastigheten till en beskriven kostnad om cirka 4 mnkr behöver socialnämnd med förvaltning en tryggad finansiering.

Förvaltningsledningen har hanterat nedanstående punkter vid två förvaltningsledningsmöten samt i FSG informerat om dem och fört dialog. Förvaltningschef har också informerat samtliga chefer inom förvaltningen om punkterna.

- Socialnämnden noterar redan beslutade pågående åtgärder enligt punkt 1–12 i åtgärdsplanen.

Flertalet aktiviteter pågår utifrån punkterna inom förvaltningen.

Socialnämnden beslutar att införa ytterligare åtgärder nedan i åtgärdsplanen för att nå budget i balans:

- att socialnämnden initierar en dialog med kommunstyrelsen kring kostnader som belastar socialnämnden relaterat till Dalbobrons avstängning och färjans

2026-03-06

Dnr: SOC 2025/276

uppehåll med inriktningen att dessa ska läggas på kommunstyrelsen att hantera, för att undvika ytterligare besparingar i socialnämndens verksamheter.

Utifrån att färjan Linea kom som passage, samt att Dalbobron 26 januari öppnade upp för personbilstrafik bedömer sig förvaltningen inte ha några extra kostnader kopplat till Dalbobron varför dialog med kommunstyrelsen inte bedöms kunna genomföras.

- att utse en roll inom befintlig administrativ personal som har funktionen att kostnadseffektivisera, granska avtal, identifiera och implementera hållbara lösningar för externa placeringar.

Det finns redan etablerade roller inom förvaltningen som ansvarar för att bevaka avtal och säkerställa deras korrekthet. Förvaltningschefen har sedan tidigare gett tre verksamhetschefer i uppdrag att tillsammans arbeta för att minska behovet av externa placeringar. Arbetet drivs inom förvaltningen genom att verksamheterna, tillsammans med sina medarbetare, identifierar och inför hållbara insatser för enskilda. Resultatet av detta arbete har återkopplats till socialnämnden. Detta arbete har minskat underskottet inom PSO, 2024 uppgick underskottet för köpta platser till 17,0 mnkr, 2025 till 11,1 mnkr och beräknas 2026 uppgå till 6,8 mnkr. Således en minskning av underskottet på 10,2 mnkr 2024–2026. Arbetet fortgår avseende barn och unga vilket bedöms vara en längre process innan effekter kan ses. Strategiska möten för att följa utvecklingen än mer ska genomföras. Förvaltningen bedömer att det är en längre process att minska kostnaderna kopplat till placeringar barn och unga, men arbetar aktivt för detta.

- att verka för att minska inhyrning av konsulter och hyr-personal inom samtliga verksamhetsområde - med särskilt fokus på Individ- och familjeomsorgen - genom långsiktig bemanningsplanering, förstärkt rekrytering, introduktion och utveckling av ordinarie personal.

Förvaltningen har ett fåtal konsulter pågående inom individ- och familjeomsorgen, 1,80 tjänstgöringsfaktorer, vilka kommer avslutas under året. Kostnaderna för konsulter och annan inhyrd personal var för 2024 5,5 mnkr, 2025 6,8 mnkr och beräknas för 2026 uppgå till 1,9 mnkr. Förvaltningen har reviderat bemanningshandbok och implementerar under 2026 schema- och bemanningsplaneringssystem. Förvaltningen följer framtagna personal- och kompetensutvecklingsplan med dess aktiviteter.

- att en översyn görs kring hur upphandling och inköp kan samlokaliseras mer mellan enheter och fler förvaltningar

Samarbete sker med upphandlingsavdelningen och förvaltningen har tagit fram en tydligare rutin kopplat till direktupphandlingar utifrån kommunens övergripande riktlinje. Upphandlingsavdelningen har utökat sin bemanning i syfte att stödja förvaltningarna att minska kostnaderna för inköp. Inför 2026 omfördelades cirka 0,3 mnkr till kommunstyrelsen för att finansiera denna tjänst och det bedömdes att kostnaderna ska minska med motsvarande inom förvaltningen.

- att en översyn görs av hyresavtal och verka för omförhandlingar för att kostnadseffektivisera.

2026-03-06

Dnr: SOC 2025/276

Förvaltningen följer och har dialog gällande de hyresavtal som finns med fastighetsenheten, Vänersborgsbostäder och externa fastighetsägare och omförhandlar när möjlighet ges. Hur mycket detta kan påverka kostnaderna under 2026 bedömer förvaltningen som svårt att precisera då nuvarande avtal löper.

- att se över energieffektivisering som leder till minskade driftskostnader

Förvaltningen ser svårigheter att prognosticera hur olika energieffektiviserande åtgärder kan påverka kostnad för 2026 och här bedömer förvaltningen att samtal behöver föras med aktuella fastighetsägare.

- att se över samlokalisering och minskning av lokalyta inom administrativa enheten genom mer flexibla arbetsätt

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att använda befintlig lokalyta så optimalt som möjligt. Förvaltningen samarbetar med övriga förvaltningar som har medarbetare placerade i kommunhuset om det skulle finnas behov av förtätning. Förvaltningen betalar intern hyra genom köp och sälj till Samhällsbyggnadsförvaltningen gällande aktuella ytor och om förvaltningen skulle minska sitt behov av ytor belastas Samhällsbyggnadsförvaltningen genom minskade intäkter. Lokalerna används optimalt genom möten samt att medarbetare som tillfälligt behöver en kontorsplats lånar det i aktuell korridor.

- att graden vaccinerad personal i brukarnära tjänster ökar, detta för att minska korttidsjukfrånvaro och värna brukarnas hälsa

Förvaltningen planerar för att vaccinera i egen regi inför kommande influensaperioder. Hur detta kommer påverka korttidsfrånvaron kommer förvaltningen utvärdera under 2027.

- att om ovanstående besparingar inte räcker ska personaltätheten i sista hand minskas inom hela socialförvaltningen inom administration och chefsroller. Hänsyn ska visas till verksamheter med särskilt hög sjukfrånvaro och personal i utförarroller i vårdtagarverksamhet.

Förvaltningen vakanshåller tre tjänster inom kvalitet, stöd och utveckling i form av administrativ chef, administratör, utvecklingsledare. Utöver det vakanshålls en enhetschef inom individ- och familjeomsorgen. Budget för dessa fyra tjänster uppgår till cirka 3,8 mnkr/år.

Förvaltningen gör prognos för 2026 efter februari och återkommer med den till nämnden i mars. Utifrån prognosen kommer förvaltningen ha en nulägesbild över hur effekterna av olika aktiviteter ser ut.

Demografisk utveckling och framtida behov och utbud av platser inom särskilt boende för äldre

Bifogad bilaga som är svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen beskriver framtida behov enligt olika scenario, framtida över eller underskott på platser samt ekonomiska beskrivningar.

Postadress:
Vänersborgs kommun
462 85 Vänersborg

Besöksadress:
Sundsgatan 29
Vänersborg

Telefon:
0521-72 10 00

Webbplats:
www.vanersborg.se

E-post:
social@vanersborg.se

2026-03-06

Dnr: SOC 2025/276

Karin Hallberg
Socialchef

Bilagor

Bilaga: Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

§ 65

Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

KS 2026/67

Beslut

Kommunfullmäktige noterar att Socialnämnden som svar på återremiss som beslutades 2026-02-18 §17 anger att

1. Socialnämnden mot bakgrund av förvaltningens beskrivning utifrån berett underlag, bedömer att antalet särskilda boendeplatser kan säkerställas under perioden 2026–2027, även med beaktande av de konsekvenser som ett tillfälligt underskott av platser kan innebära, såsom viss väntetid samt att hemtjänstorganisationen kan påverkas.
2. Socialnämnden bedömer att de tillkommande åtgärderna i åtgärdsplanen, som beslutades av socialnämnden i december, är svåra att precisera vad gäller om de kommer ge önskad effekt.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har i delårsbokslutet för augusti redovisat ett prognostiserat underskott jämfört med budget och fått i uppdrag av Kommunfullmäktige att ta fram en åtgärdsplan för ekonomi i balans. Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 § 160 att:

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2025. Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera denna till Kommunfullmäktige.

Socialnämnden har inkommit med en åtgärdsplan som fastställdes vid socialnämndens sammanträde 2025-12-18 § 133.

Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 17 att:

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säboplatser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten – samt preciserar åtgärdsplanen.

Kommunstyrelsen remitterar återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025–12–18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, till socialnämnden.

Nu har socialnämnden återkommit med svar på återremissen som redogörs för i de två bilagorna:

- Underlag till svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Utdragsbestyrkande

2026-03-16

- Bilaga - Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

I underlaget framgår att man avser göra ett äskande av medel från Kommunfullmäktige till brandskyddsåtgärder i externt ägda verksamhetslokaler motsvarande 4 mnkr. Med hänsyn till kommunens övergripande ekonomiska läge rekommenderas återhållsamhet med att bevilja ytterligare tilldelning av ekonomiska medel till Socialnämnden även om ändamålet är angeläget.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-13
- Beslut om svar på återremiss av ärende om socialnämndensåtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram
- Bilaga - Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen
- Underlag till svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram
- Remiss av återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram
- Kommunfullmäktiges beslut 2026-02-18 § 17

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2026-03-13

Dnr: KS 2026/67

Handläggare

Anna Holmqvist
Anna.holmqvist@vanersborg.se

Mottagare

Kommunfullmäktige

Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige noterar att Socialnämnden som svar på återremiss som beslutades 2026-02-18 §17 anger att

1. Socialnämnden mot bakgrund av förvaltningens beskrivning utifrån berett underlag, bedömer att antalet särskilda boendeplatser kan säkerställas under perioden 2026–2027, även med beaktande av de konsekvenser som ett tillfälligt underskott av platser kan innebära, såsom viss väntetid samt att hemtjänstorganisationen kan påverkas.
2. Socialnämnden bedömer att de tillkommande åtgärderna i åtgärdsplanen, som beslutades av socialnämnden i december, är svåra att precisera vad gäller om de kommer ge önskad effekt.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har i delårsbokslutet för augusti redovisat ett prognostiserat underskott jämfört med budget och fått i uppdrag av Kommunfullmäktige att ta fram en åtgärdsplan för ekonomi i balans. Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 § 160 att:

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2025.

Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera denna till Kommunfullmäktige.

Socialnämnden har inkommit med en åtgärdsplan som fastställdes vid socialnämndens sammanträde 2025-12-18 § 133.

Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 17 att:

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säboplatser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten – samt preciserar åtgärdsplanen.

Kommunstyrelsen remitterar återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025–12–18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, till socialnämnden.

Nu har socialnämnden återkommit med svar på återremissen som redogörs för i de två bilagorna:

- Underlag till svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram
- Bilaga - Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

I underlaget framgår att man avser göra ett äskande av medel från Kommunfullmäktige till brandskyddsåtgärder i externt ägda verksamhetslokaler motsvarande 4 mnkr. Med hänsyn till kommunens övergripande ekonomiska läge rekommenderas återhållsamhet med att bevilja ytterligare tilldelning av ekonomiska medel till Socialnämnden även om ändamålet är angeläget.

Underlag

Socialnämndens beslut 2026-03-10; Beslut om svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Remiss av återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Underlag till svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Bilaga - Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Kommunfullmäktiges beslut 2026-02-18 §17

Lena Tegenfeldt
Kommundirektör

Sändlista

Handläggare
Socialnämnden

2026-03-10

Dnr: SOC 2025/276

Handläggare

Karin Hallberg

karin.hallberg@vanersborg.se

0521-72 14 71

Svar på återremiss av ärende om socialnämndensåtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Beslut

Socialnämnden anger svar på kommunfullmäktiges återremiss enligt följande:

1. Socialnämnden bedömer, mot bakgrund av förvaltningens beskrivning utifrån berett underlag, att antalet särskilda boendeplatser kan säkerställas under perioden 2026–2027, även med beaktande av de konsekvenser som ett tillfälligt underskott av platser kan innebära, såsom viss väntetid samt att hemtjänstorganisationen kan påverkas.
2. Socialnämnden bedömer att de tillkommande åtgärderna i åtgärdsplanen, som beslutades av socialnämnden i december, är svåra att precisera vad gäller om de kommer ge önskad effekt.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen remitterar återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025–12–18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, till socialnämnden.

Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 § 160 att:

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2025.

Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera denna till Kommunfullmäktige.

Socialnämnden har inkommit med en åtgärdsplan som fastställdes vid socialnämndens sammanträde 2025-12-18 § 133.

Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 17 att:

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säboplatser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten – samt preciserar åtgärdsplanen.

Förvaltningen är medvetna om eventuella konsekvenser av ett underskott på platser 2026 och 2027 gällande exempelvis väntetid vilket också har informerats nämnden.

Förvaltningen har även informerat nämnden om att vakanshållning av 24 platser som ekonomisk åtgärd är den mest realistiska i dels genomförbarhet men framför allt utifrån att säkerställa den ekonomiska besparingen detta skulle ge.

Socialförvaltningen har muntligt informerat nämnden om att de tillkommande åtgärderna i

2026-03-10

Dnr: SOC 2025/276

Handläggare

Karin Hallberg

karin.hallberg@vanersborg.se

0521-72 14 71

åtgärdsplanen som antogs av socialnämnden i december är svåra att precisera vad gäller vilken ekonomiska effekt de kan ge, motsvarande 14 miljoner.

För att möjliggöra att ärendet kan behandlas av kommunfullmäktige i april hanteras socialnämndens svar som ett brådskande ärende, i enlighet med socialnämndens delegeringsordning.

Regelverk

Socialnämnden, punkten 1.1.1 – Brådskande ärenden

Underlag

- Socialförvaltningens skrivelse, daterad 2026-03-06, med bilaga

Dan Nyberg

Socialnämndens ordförande

Sändlista för beslut

Kommunfullmäktige

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: DAN GUNNAR NYBERG

Date: 2026-03-10 15:30:31

BankID refno: 019cd827-d099-7725-9b7a-5166ef41bf6d

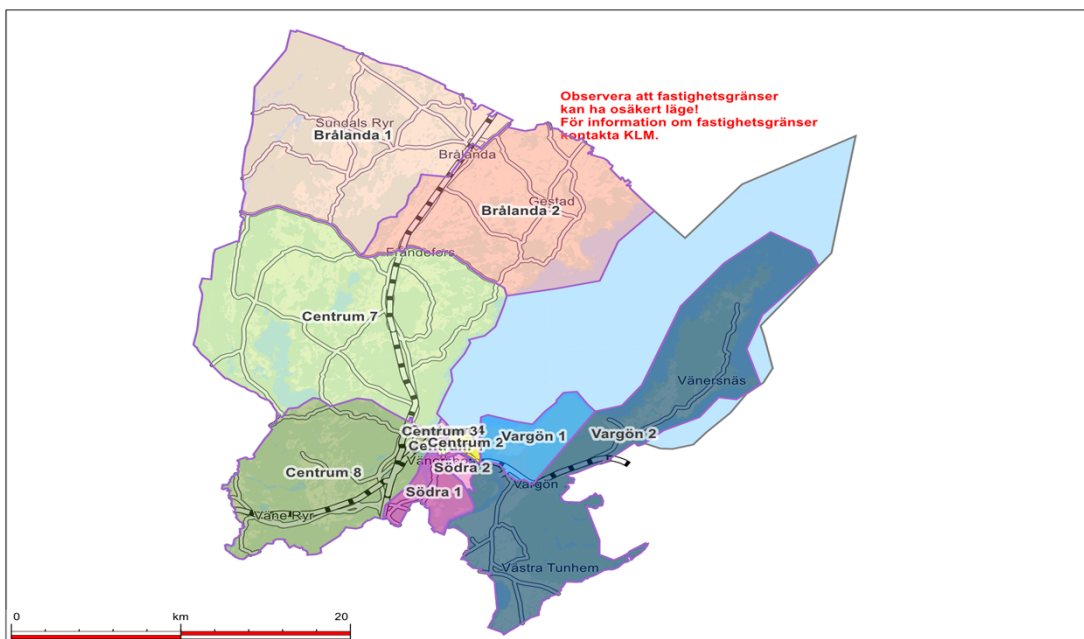

Dan Nyberg

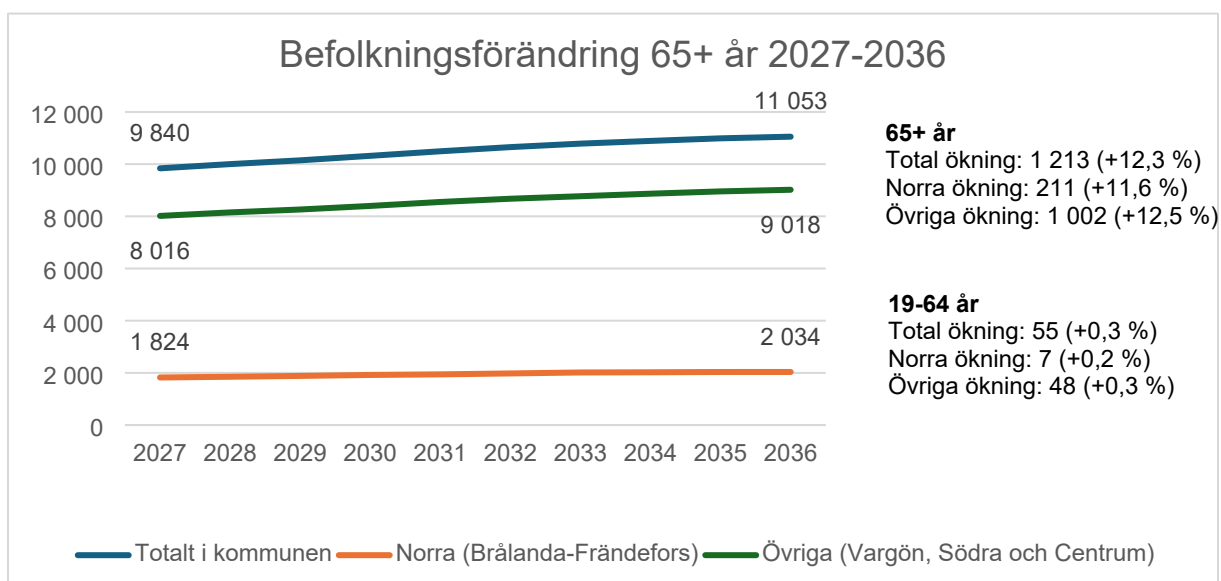
Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Demografisk utveckling och framtida behov och utbud av platser inom särskilt boende för äldre

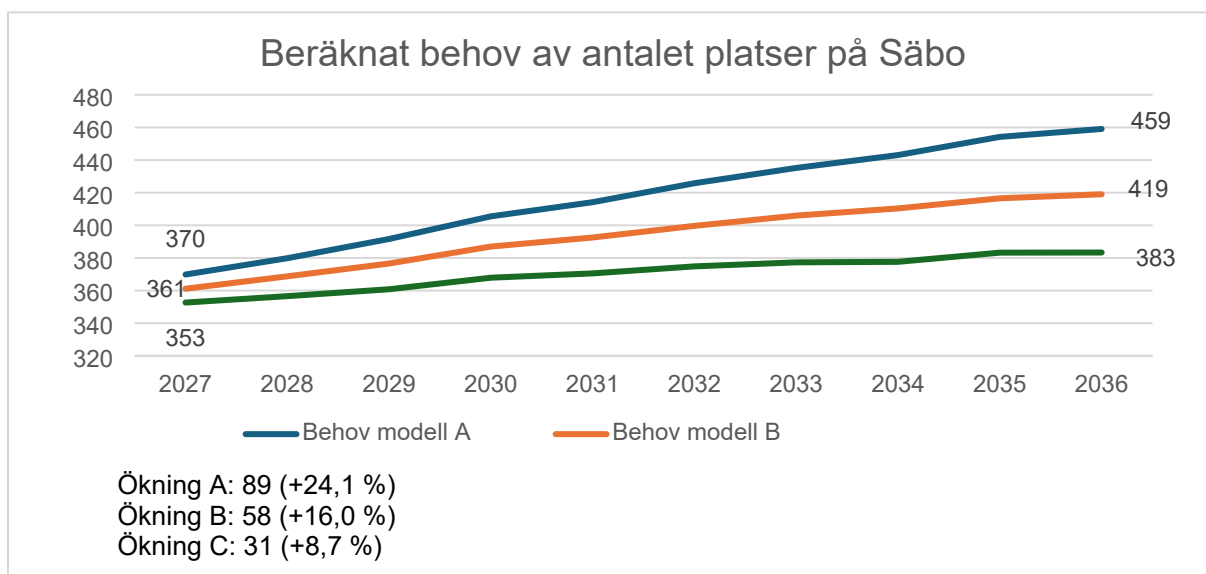
Karta över kommunindelning i hemtjänstgrupper

Kartan ovan beskriver indelningen av kommunen utifrån hur hemtjänsten organiseras i 12 enheter. Indelningen för särskilt boende äldre är följande: **Norra** som består av Brålanda 1 och 2 samt Centrum 7 (Frändefors) **Övriga** som består av Centrum 1–4, 7-8, Vargön 1 och 2 samt Södra 1 och 2.

Mellan 2027 och 2036 beräknas invånarantalet i åldersgruppen 65+ år att öka med 1 213 invånare fördelat på 211 i **Norra** och 1 002 i **Övriga**. Detta kommer innebära att efterfrågan/behovet av insatser från äldreomsorgen kommer att öka. Utifrån denna förväntade ökning av insatser kommer också personalbehovet att öka och där visar befolkningsprognosen 2027–2036 en ökning med 55 invånare i åldersgruppen 19-64 år fördelat på 7 i **Norra** och 48 i **Övriga**. Denna låga ökning av antalet invånare i arbetsför ålder innebär en utmaning för verksamheten utifrån ett förväntat ökat behov av personal till växande verksamheter i konkurrens med övriga arbetsgivare i området. Var i kommunen ökningen av invånare i arbetsför ålder beräknas ske är en faktor i planeringen av framtida utbud av särskilda boendeplatser utifrån möjligheterna att rekrytera personal.

Beräknat behov av antal platser inom särskilt boende för äldre bygger på befolkningsprognosen och en beräkningsmetod framtagen av SKR som använder senaste inrapporterade statistiken till Socialstyrelsen som underlag. Det finns tre olika scenarier som beskriver framtida behov som skiljer sig kraftigt åt i ökning av behov. Beräkningsmetoden delar upp kvinnor/män samt använder sig av olika %-satser för 5 olika åldersspann i 65+ år gruppen.

A utgår från att behovet i olika ser likadant ut framåt som vid senaste inrapporteringen och räknar inte med att ökad medellivslängd också innebär förskjuten ålder vid behov.

B utgår från att behovet minskar i takt med att medellivslängden ökar.

C utgår från B men antar också att utvecklingen framåt ser likadan ut som senaste 10 åren bakom vad gäller åldersförskjutningen vid behov av insats.

Förvaltningen har valt att använda **B** vid beräkning av framtida behov i bland annat behovsinventeringen, framtidsspaningen samt andra dokument och rapporter, som presenterats socialnämnd, kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Oavsett vilken

av A, B eller C som används så överstiger framtida behov dagens utbud som är 362 platser.

Se tabell nedan:

Diffar nuvarande utbud, 362 platser	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Modell A	-8	-18	-30	-43	-52	-64	-73	-81	-92	-97
Modell B	1	-7	-15	-25	-31	-38	-44	-48	-55	-57
Modell C	9	5	1	-6	-9	-13	-15	-16	-21	-21

Enligt tabellen ovan och scenario B som förvaltningen valt att använda i beräkningar av framtida behov nås en jämvikt mellan utbud och efterfrågan år 2027 för att sedan övergå till ett underskott av platser som succesivt ökar mellan åren, för att 2036 landa på ett underskott av 57 platser. Detta visar på behovet av ett nytt särskilt boende för äldre år 2028 enligt den plan som ligger sedan tidigare. Inflyttning kan dock tidigast ske Q1 2029.

Tabellen nedan visar skillnaden mellan utbud och behov vid ett nytt boende år 2029 med 48 platser.

Diffar nuvarande utbud, 410 platser år 2029	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Modell A	-8	-18	18	5	-4	-16	-25	-33	-44	-49
Modell B	1	-7	33	23	17	10	4	0	-7	-9
Modell C	9	5	49	42	39	35	33	32	27	27

Tabellen visar på ett större överskott av platser 2029–2030 utifrån beräkningar enligt scenario B för att sedan minska till lägre överskott för att 2035–2036 vara ett mindre underskott på platser.

Förutom att beräkningarna tydligt visar på ett ökat behov och därmed behov av ett nytt boende så kommer det nya boendet med 48 platser att möjliggöra renoveringar/ombyggnationer av befintliga boenden som ännu inte genomgått denna process, och som är behov av renovering/ombyggnation för att nå den standarden som krävs av ett särskilt boende.

Tabellen nedan visar hur underskottet på platser skulle se ut vid renovering/ombyggnation av 24 respektive 48 platser åren 2029–2030 med befintligt utbud av antalet platser.

Diffar nuvarande utbud, 362 platser	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Scenario B, renovering 24 platser	1	-7	-39	-49	-31	-38	-44	-48	-55	-57
Scenario B, renovering 48 platser	1	-7	-63	-73	-31	-38	-44	-48	-55	-57

Tabellen visar på ett underskott av 39–49 platser åren 2029–2030 vid renovering/ombyggnation av 24 platser och underskott 63–73 åren 2029–2030 vid renovering/ombyggnation av 48 platser och detta skulle få stora konsekvenser för tillgängligheten och väntetiderna.

Tabellen nedan visar skillnader mellan utbud och behov med nytt boende med 48 platser 2029 och renovering/ombyggnation av 24 respektive 48 platser 2029–2030.

Diffar 410 platser from 2029	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Scenario B, renovering 24 platser	1	-7	9	-1	17	10	4	0	-7	-9
Scenario B, renovering 48 platser	1	-7	-15	-25	17	10	4	0	-7	-9

Tabellen visar att ett nytt boende med 48 platser 2029 möjliggör renovering ombyggnation av 24 platser åren 2029–2030 utan alltför stor påverkan på tillgängligheten till en plats på Säbo.

Tabellen nedan visar beräknat behov av säboplatser och överskott/underskott av platser för **Norra** respektive **Övriga** åren 2027-2036 med nuvarande utbud av platser.

Beräknat behov B nuvarande utbud 362 pl	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Behov Norra (Brålanda-Frändefors)	61	62	64	66	69	70	72	73	74	76
Utbud Norra (Brålanda-Frändefors)	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75
Överskott/underskott antal platser	14	13	11	9	6	5	3	2	1	-1
Behov Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	301	306	313	321	324	330	334	337	342	344
Utbud Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	287	287	287	287	287	287	287	287	287	287
Överskott/underskott antal platser	-14	-19	-26	-34	-37	-43	-47	-50	-55	-57

Tabellen visar på ett överskott av platser i **Norra** 2027–2035, år 2036 beräknas ett lite underskott. För **Övriga** är det ett underskott på 14 platser 2027 som succesivt ökar till 57 år 2036.

Tabellen nedan visar beräknade behov av säboplatser och överskott/underskott av platser för **Norra** respektive **Övriga** åren 2027-2036 med nytt särskilt boende 2029 med 48 platser vilket ökar totala utbudet till 410 platser.

Beräknat behov B nytt boende och utbud 410 platser	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Behov Norra (Brålanda-Frändefors)	61	62	64	66	69	70	72	73	74	76
Utbud Norra (Brålanda-Frändefors)	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75
Överskott/underskott antal platser	14	13	11	9	6	5	3	2	1	-1
Behov Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	301	306	313	321	324	330	334	337	342	344
Utbud Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	287	287	335	335	335	335	335	335	335	335
Överskott/underskott antal platser	-14	-19	22	14	11	5	1	-2	-7	-9

Tabellen visar på ett överskott av platser i **Norra** 2027–2035, år 2036 beräknas ett lite underskott. För **Övriga** är det ett underskott på 14–19 platser 2027–2028 som blir ett överskott på platser 2029-2032 för att sedan ha balans mellan utbud och behov.

Ekonomiska förutsättningar för nytt boende år 2029 med 48 platser

Beräknad driftskostnad för det nya boendet beräknas till ca 35,1 mnkr/år och innehåller kostnader för personal, hyra, måltider, städ och förbrukningsmaterial. 35 1 mnkr är nettokostnad efter att beräknade kostnader enligt ovan sammanställts och samma beräkning har gjorts för dom intäkter som är kopplade till denna verksamhet i form av hyresintäkter, måltidsavgifter och omvårdnadsavgifter. Förvaltningen saknar idag budget för dessa kostnader då detta är kopplat till volymökning som kommer av den framtida befolkningsökningen i verksamhetens målgrupp.

AB Vänersborgsbostäder köpte in fastigheten Kalkonen på uppdrag av socialnämnden enligt beslut 2024-02-16. Förutom köpeskillingen har andra kostnader lagts ned i detta projekt, främst projekteringskostnader. Om projektet inte blir av har ABVB rätt till kostnadstäckning för inköp av fastighet samt andra kostnader som lagt ned i detta. Dessa kostnader uppgår till cirka 16 mnkr och kommer belasta förvaltningen under 2026 om projektet inte blir av.

Driftsbudget jmf med år 2026, +/- mnkr	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Renovering/ombyggnation av 24 platser 2029-2030	0	0	19	19	35	35	35	35	35	35
Renovering/ombyggnation av 48 platser 2029-2030	0	0	7	7	35	35	35	35	35	35

Nytt boende 2029 med 48 platser möjliggör renovering/ombyggnation av 48 platser uppe i Brålanda utifrån prognos över framtida behov och utbud. Beräknad driftsbudget för nya boendet beräknas till 35,1 mnkr och budget till detta finns inte inom nämnden idag. Förvaltningen ser i sin planering att vid eventuell renovering/ombyggnation av 24 platser i norr saknas 19 mnkr i budget, och vid eventuell renovering/ombyggnation av 48 platser i norr saknas 7 mnkr, då de verksamheternas nuvarande driftbudget kan stödja drift av det nya boendet Kalkonen under de åren. Först år 2031 saknas driftsbudget för det nya boendet fullt ut. I beräkningarna ovan har inte hänsyn tagits till nya högre hyreskostnader efter renovering/ombyggnation av fastigheterna i Brålanda. Dessa budgetposter avseende högre hyra för fastigheterna i norr efter renovering/ombyggnation kommer förvaltningen hantera i kommande (år 2030-2031) detaljbudgetarbete.

Utifrån att nytt boende med 48 platser som beräknas behöva 35,1 mnkr i driftsbudget kommer av den befolkningsökning som sker i åldersgruppen 65+ år, och med den följer också ett ökat behov av insatser från äldreomsorgen ser förvaltningen behov av budgettillskott för driften av det nya boendet. Prognoserna ovan visar tydligt på behovet av fler boendeplatser inom äldreomsorgen. Om det inte tillkommer fler boendeplatser för att möta behovet så riskerar väntetiderna kraftigt att öka jmf dagens nivåer, och belastningen/ volymökningen inom hemtjänsten kommer att bli än högre då dom 48 personer som kunde flyttat in på det nya boendet, istället kommer behöva få sin omvårdnad tillgodosedd av hemtjänsten, och då till en högre kostnad i

ordinärt boende än på särskilt boende då vård och omsorgsbehoven är betydande om personens egentliga behov är särskilt boende.

Prognoser över framtida behov av hemtjänst visar också på kraftig ökning av antalet hemtjänsttagare kommande 10-årsperiod, men kommer att bli högre än tidigare beräkningar om antalet boendeplatser inte utökas.

Utifrån befolkningsprognosen och den modell/scenario B som förvaltningen utgår från vid beräkningar av framtida behov är detta nya boende med 48 platser tillräckligt avseende att tillgodose kommuninvånarnas behov av plats i särskilt boende.

2026-03-06

Dnr: SOC 2025/276

Handläggare
Karin Hallberg
karin.hallberg@vanersborg.se
0521-72 14 71

Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Bakgrund

Kommunstyrelsen remitterar återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025–12–18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, till socialnämnden.

Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 § 160 att:

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2025. Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera denna till Kommunfullmäktige.

Socialnämnden har inkommit med en åtgärdsplan som fastställdes vid socialnämndens sammanträde 2025-12-18 § 133.

Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 17 att:

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga sättoplatser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten – samt preciserar åtgärdsplanen.

Sammanfattning av ärendet som låg till grund för Kommunfullmäktiges beslut om återremiss

Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 följande:

”Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport till och med augusti 2025. Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera det till Kommunfullmäktige”.

Socialnämnden har inkommit med en beslutad åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetram, fastställd vid socialnämndens möte 2025-12-18, §133.

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att betydande delar av åtgärdsplanen inte är preciserad vad gäller tidsmässigt genomförande eller ekonomiska effekter på 2026 års kostnader. Kommunstyrelseförvaltningen bedömer det som nödvändigt att socialnämnden fortsätter arbetet med att säkerställa att verksamheten kan bedrivas inom beslutad budgetram för 2026, samt vidtar ytterligare åtgärder om så krävs.

2026-03-06

Dnr: SOC 2025/276

I den beslutade åtgärdsplanen förs även ett resonemang kring ett äskande för 2026 hos kommunfullmäktige utifrån åtgärder i en förhyrd fastighet. Utifrån beslutad budget och kommunens ekonomiska läge i övrigt ser kommunstyrelseförvaltningen inget utrymme för att tillföra nämnden ytterligare budgetmedel under 2026, vilket gör det nödvändigt att undvika beslut som innebär ökade kostnader.

Sammanfattande beskrivning som underlag till svar på återremissen

Socialförvaltningen presenterade i mars 2025 för socialnämnden första prognosen för året, vilket visade ett prognosticerat underskott på 41,9 mnkr. Åtgärder för att minska underskottet beslutades av förvaltningschef genom bland annat återhållsamhet, vakansprövning av tjänster samt arbeta för att effektivisera arbetet inom förvaltningens olika delar.

Inför arbetet med mål- och resursplanen för 2026–2028, och utifrån de anvisningar som socialnämnden och socialförvaltningen fått i uppdrag att följa, tog förvaltningen fram beskrivningar av de ekonomiska behov som uppstår utifrån kommuninvånarnas lagstadgade rätt till insatser. Förvaltningen beskrev även hur behoven skulle kunna mötas genom ett resonemang om att ”satsa sig ur” den ekonomiska utvecklingen kopplad till barn och unga, samt andra åtgärder inom verksamheten för att nå en budget i balans för 2026. Ett av de förslag var att vakanshålla ett särskilt boende på 24 platser under en period, vilket bedömdes spara 14 mnkr. Socialnämnden ställde sig i april bakom förslag till beslut avseende mål- och resursplanen. Kommunfullmäktige behandlade mål- och resursplanen inklusive beskrivna åtgärder vid sitt sammanträde i juni 2025 och beslutade att inte tilldela socialnämnden den summa som nämnden beskrev behov av. Utifrån beslutet skulle nämnden vidta beskrivna åtgärder för budget i balans.

Vid socialnämndens sammanträde i maj 2025 presenterade förvaltningen ekonomisk prognos efter delårsrapport 1, vilken fortsatt indikerade ett stort underskott som inte bedömdes kunde hämtas hem under året utan att åtgärder genomfördes. Förvaltningen föreslog då att socialnämnden skulle uppdra åt förvaltningen att påbörja arbetet med flera åtgärder. Bland annat föreslogs att 24 platser skulle vakanshållas för att minska nämndens kostnader under 2025 och samtidigt möjliggöra en helårseffekt av vakanshållningen inför 2026.

Förvaltningen bedömde att det, utifrån prognoserna för det framtida behovet av platser, var möjligt att under 2025 och 2026 – och eventuellt även 2027 – hålla ett boende med 24 platser vakant utan att väntetiderna skulle påverkas i någon större utsträckning. Denna åtgärd var en del av åtgärdsplanen för att minska underskottet inom förvaltningen som till största del ligger inom Individ och familjeomsorgen. Det boende som förvaltningen valde skulle vakanshållas finns ett utställt myndighetsbeslut från Räddningstjänst Fyrbodalen till fastighetsägaren avseende brandföreläggande med krav på åtgärder, vilket beskrivs under precisering av åtgärdsplan längre ner i dokumentet.

2026-03-06

Dnr: SOC 2025/276

Förvaltningen bedömer att det fortsatt är möjligt att vakanshålla 24 platser under 2026 och 2027 utifrån beräknat behov av platser framåt. Behoven beräknas som tidigare beskrivits öka utifrån demografin och en vakanshållning kan komma att få konsekvenser på väntetid till plats inom Säbo. Förvaltningen är medvetna om eventuella konsekvenser av ett större underskott på platser 2026 och 2027. Konsekvenserna bedöms dock vara hanterbara i relation till de ekonomiska effekter som uppnås om ett beslut att vakanshålla boendet i fråga skulle tas.

Parallellt med denna åtgärd ska förvaltningen arbeta ner kostnaderna för placeringar av barn och unga till förmån för andra kvalificerade insatser som motsvarar behoven, men till en lägre kostnad. Detta arbete består till stor del av förebyggande insatser, där de ekonomiska effekterna, i form av minskade placeringskostnader och ett reducerat underskott, inte kommer att märkas omedelbart. Arbetet kräver uthållighet innan resultaten blir synliga. Under tiden innebär detta att andra verksamheter inom förvaltningen tillfälligt behöver genomföra åtgärder för att minska det totala underskottet, fram tills dess att arbetet inom IFO börjar ge effekt på kostnaderna.

Förvaltningen har samtidigt arbetat, i samverkan med Vänersborgsbostäder och socialnämnden, för att möjliggöra etableringen av ett nytt särskilt boende på fastigheten Kalkonen. Enligt prognoserna beräknades boendet behöva stå färdigt för drift år 2028, baserat på det förväntade behovet av platser kopplat till den demografiska utvecklingen och omsättningstakten (genomsnittlig vårdtid inom särskilt boende).

Förvaltningen bedömer, utifrån de nuvarande prognoserna, att år 2028 fortsatt utgör den mest kritiska perioden när det gäller behovet av platser inom särskilt boende, fram till dess att det nya boendet står färdigt. Bedömningen grundar sig på tidigare behovsinventeringar samt den planering som tagits fram tillsammans med Vänersborgsbostäder och som legat till grund för tidigare beslut i socialnämnden, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige avseende det nya särskilda boendet på fastigheten Kalkonen. Utifrån senaste processer kopplat till flertalet återremisser, är möjlig driftstart framflyttad till 2029, vilket gör att 2028 blir mer sårbart att då hålla ett boende på 24 platser vakant.

Förvaltningen har på uppdrag av socialnämnden påbörjat en förstudie av det långsiktiga behovet av säboplatser samt renoveringsbehov av befintliga fastigheter i Frändefors och Brålanda. Denna förstudie beräknas presenteras för socialnämnden i maj och för beslut i juni.

Precisering av socialnämndens åtgärdsplan

Tillkommande punkter till socialnämndens sammanträde 25-12-18, som beslutades inkluderas i socialnämndens åtgärdsplan bredvid de sedan tidigare beslutade 12 punkterna, och då ersätta punkt 13, vakanshållning av 24 platser.

- Socialnämnden beslutar att påbörja arbetet med brandskyddsåtgärd sprinklersystem på Sörbygården. Parallellt med införande av brandskyddsåtgärd så ska äskande för 2026 hos kommunfullmäktige göras enligt den betalningsöverenskommelse om delbetalning som av fastighetsägaren föreslagits. Detta för att kunna genomföra

2026-03-06

Dnr: SOC 2025/276

beskriven brandskyddsåtgärd utan att nämndens övriga verksamhet påverkas genom ytterligare besparingar, samt för att inte rasera en fungerande verksamhet, följa platsbehovet och undvika viten och kostnader från NU-sjukvården i brist på Säbo-och korttidsplatser.

Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde 2025-10-22 att socialnämnden skulle återkomma med beskrivning av sin åtgärdsplan för budget mot tilldelad ram. Socialnämnden behandlade i oktober åter förvaltningens förslag på åtgärder för att nå budget i balans. Ärendet återremitterades då till förvaltningen med uppdrag att ta fram realistiska alternativ till vakanshållning av 24 platser på Sörbygårdens särskilda boende, samt med tydlig inriktning att boendet inte skulle tomställas som en brandskyddsåtgärd.

Förvaltningen återkom till socialnämnden med förslag på åtgärdsplan för balans mot tilldelad budgetram där socialnämnden bekräftade och beslutade om de första 12 punkterna och avtog punkt 13 till förmån för andra alternativa åtgärder, vilka beskrivs nedan.

Utifrån ovanstående punkt har förvaltningen sedan tidigare påbörjat samarbete med fastighetsägaren och räddningstjänsten gällande åtgärder utifrån brandföreläggandet som ställts till fastighetsägaren, vilket vid flera tillfällen informerats socialnämnden. Det är utrett vilken part som ska stå kostnaden (cirka 4 mnkr) för installation av sprinklersystem, vilket är verksamheten som utförare av vård och omsorgsverksamheten. Utifrån processen som varit och är har fastighetsägaren förberett för upphandling av installation av sprinklersystem, i samarbete med verksamhetschef och utvecklingsledare och så snart förvaltningen har tryggad finansiering för åtgärden kan arbete gå vidare kring det hela. Utifrån beskrivningen av äskande av medel har kommunstyrelsen hanterat ärendet vidare genom beredning av ärendet till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige återremitterade ärendet vilket beskrivs ovan under rubriken bakgrund.

För att möjliggöra installation av sprinklersystem i den externa fastigheten till en beskriven kostnad om cirka 4 mnkr behöver socialnämnd med förvaltning en tryggad finansiering.

Förvaltningsledningen har hanterat nedanstående punkter vid två förvaltningsledningsmöten samt i FSG informerat om dem och fört dialog. Förvaltningschef har också informerat samtliga chefer inom förvaltningen om punkterna.

- Socialnämnden noterar redan beslutade pågående åtgärder enligt punkt 1–12 i åtgärdsplanen.

Flertalet aktiviteter pågår utifrån punkterna inom förvaltningen.

Socialnämnden beslutar att införa ytterligare åtgärder nedan i åtgärdsplanen för att nå budget i balans:

- att socialnämnden initierar en dialog med kommunstyrelsen kring kostnader som belastar socialnämnden relaterat till Dalbobrons avstängning och färjans

2026-03-06

Dnr: SOC 2025/276

uppehåll med inriktningen att dessa ska läggas på kommunstyrelsen att hantera, för att undvika ytterligare besparingar i socialnämndens verksamheter.

Utifrån att färjan Linea kom som passage, samt att Dalbobron 26 januari öppnade upp för personbilstrafik bedömer sig förvaltningen inte ha några extra kostnader kopplat till Dalbobron varför dialog med kommunstyrelsen inte bedöms kunna genomföras.

- att utse en roll inom befintlig administrativ personal som har funktionen att kostnadseffektivisera, granska avtal, identifiera och implementera hållbara lösningar för externa placeringar.

Det finns redan etablerade roller inom förvaltningen som ansvarar för att bevaka avtal och säkerställa deras korrekthet. Förvaltningschefen har sedan tidigare gett tre verksamhetschefer i uppdrag att tillsammans arbeta för att minska behovet av externa placeringar. Arbetet drivs inom förvaltningen genom att verksamheterna, tillsammans med sina medarbetare, identifierar och inför hållbara insatser för enskilda. Resultatet av detta arbete har återkopplats till socialnämnden. Detta arbete har minskat underskottet inom PSO, 2024 uppgick underskottet för köpta platser till 17,0 mnkr, 2025 till 11,1 mnkr och beräknas 2026 uppgå till 6,8 mnkr. Således en minskning av underskottet på 10,2 mnkr 2024–2026. Arbetet fortgår avseende barn och unga vilket bedöms vara en längre process innan effekter kan ses. Strategiska möten för att följa utvecklingen än mer ska genomföras. Förvaltningen bedömer att det är en längre process att minska kostnaderna kopplat till placeringar barn och unga, men arbetar aktivt för detta.

- att verka för att minska inhyrning av konsulter och hyr-personal inom samtliga verksamhetsområde - med särskilt fokus på Individ- och familjeomsorgen - genom långsiktig bemanningsplanering, förstärkt rekrytering, introduktion och utveckling av ordinarie personal.

Förvaltningen har ett fåtal konsulter pågående inom individ- och familjeomsorgen, 1,80 tjänstgöringsfaktorer, vilka kommer avslutas under året. Kostnaderna för konsulter och annan inhyrd personal var för 2024 5,5 mnkr, 2025 6,8 mnkr och beräknas för 2026 uppgå till 1,9 mnkr. Förvaltningen har reviderat bemanningshandbok och implementerar under 2026 schema- och bemanningsplaneringssystem. Förvaltningen följer framtagna personal- och kompetensutvecklingsplan med dess aktiviteter.

- att en översyn görs kring hur upphandling och inköp kan samlokaliseras mer mellan enheter och fler förvaltningar

Samarbete sker med upphandlingsavdelningen och förvaltningen har tagit fram en tydligare rutin kopplat till direktupphandlingar utifrån kommunens övergripande riktlinje. Upphandlingsavdelningen har utökat sin bemanning i syfte att stödja förvaltningarna att minska kostnaderna för inköp. Inför 2026 omfördelades cirka 0,3 mnkr till kommunstyrelsen för att finansiera denna tjänst och det bedömdes att kostnaderna ska minska med motsvarande inom förvaltningen.

- att en översyn görs av hyresavtal och verka för omförhandlingar för att kostnadseffektivisera.

2026-03-06

Dnr: SOC 2025/276

Förvaltningen följer och har dialog gällande de hyresavtal som finns med fastighetsenheten, Vänersborgsbostäder och externa fastighetsägare och omförhandlar när möjlighet ges. Hur mycket detta kan påverka kostnaderna under 2026 bedömer förvaltningen som svårt att precisera då nuvarande avtal löper.

- att se över energieffektivisering som leder till minskade driftskostnader

Förvaltningen ser svårigheter att prognosticera hur olika energieffektiviserande åtgärder kan påverka kostnad för 2026 och här bedömer förvaltningen att samtal behöver föras med aktuella fastighetsägare.

- att se över samlokalisering och minskning av lokalyta inom administrativa enheten genom mer flexibla arbetsätt

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att använda befintlig lokalyta så optimalt som möjligt. Förvaltningen samarbetar med övriga förvaltningar som har medarbetare placerade i kommunhuset om det skulle finnas behov av förtätning. Förvaltningen betalar intern hyra genom köp och sälj till Samhällsbyggnadsförvaltningen gällande aktuella ytor och om förvaltningen skulle minska sitt behov av ytor belastas Samhällsbyggnadsförvaltningen genom minskade intäkter. Lokalerna används optimalt genom möten samt att medarbetare som tillfälligt behöver en kontorsplats lånar det i aktuell korridor.

- att graden vaccinerad personal i brukarnära tjänster ökar, detta för att minska korttidsjukfrånvaro och värna brukarnas hälsa

Förvaltningen planerar för att vaccinera i egen regi inför kommande influensaperioder. Hur detta kommer påverka korttidsfrånvaron kommer förvaltningen utvärdera under 2027.

- att om ovanstående besparingar inte räcker ska personaltätheten i sista hand minskas inom hela socialförvaltningen inom administration och chefsroller. Hänsyn ska visas till verksamheter med särskilt hög sjukfrånvaro och personal i utförarroller i vårdtagarverksamhet.

Förvaltningen vakanshåller tre tjänster inom kvalitet, stöd och utveckling i form av administrativ chef, administratör, utvecklingsledare. Utöver det vakanshålls en enhetschef inom individ- och familjeomsorgen. Budget för dessa fyra tjänster uppgår till cirka 3,8 mnkr/år.

Förvaltningen gör prognos för 2026 efter februari och återkommer med den till nämnden i mars. Utifrån prognosen kommer förvaltningen ha en nulägesbild över hur effekterna av olika aktiviteter ser ut.

Demografisk utveckling och framtida behov och utbud av platser inom särskilt boende för äldre

Bifogad bilaga som är svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen beskriver framtida behov enligt olika scenario, framtida över eller underskott på platser samt ekonomiska beskrivningar.

Postadress:
Vänersborgs kommun
462 85 Vänersborg

Besöksadress:
Sundsgatan 29
Vänersborg

Telefon:
0521-72 10 00

Webbplats:
www.vanersborg.se

E-post:
social@vanersborg.se

2026-03-06

Dnr: SOC 2025/276

Karin Hallberg
Socialchef

Bilagor

Bilaga: Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Handläggare

Lisa Fredriksson

lisa.fredriksson@vanersborg.se

Remiss av återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Beslut

Kommunstyrelsen remitterar återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, till socialnämnden.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 § 160 att

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2025.

Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera denna till Kommunfullmäktige.

Socialnämnden har inkommit med en åtgärdsplan som fastställdes vid socialnämndens sammanträde 2025-12-18 § 133.

Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 17 att

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säbo-platser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten.

Kommunstyrelsens ordförande ser att ärendet behöver remitteras till socialnämnden.

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för kommunstyrelsen, antagen den 9 oktober 2024 § 163, punkten 2.10 - Remiss och återremiss av ärenden som ska beslutas i kommunstyrelsen eller som ska beredas för beslut i kommunfullmäktige.

Underlag

Kommunfullmäktiges beslut 2026-02-18 § 17

Benny Augustsson

Kommunstyrelsens ordförande

Sändlista för beslut

Handläggare av ärendet
Socialnämnden

Postadress:
Vänerns kommun
462 85 Vänerns borg

Besöksadress:
Sundsgatan 29
Vänerns borg

Telefon:
0521-72 10 00

Webbplats:
www.vanersborg.se

E-post:
kommun@vanersborg.se

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Benny Augustsson

2026-02-18

* Rättelse införd genom förnyad justering 2026-03-04

§ 17

Socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

KS 2026/67

Beslut

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säbo-platser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten - **samt preciserar åtgärdsplanen.***

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 följande:

”Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport till och med augusti 2025. Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera det till Kommunfullmäktige”.

Socialnämnden har nu inkommit med en beslutad åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetram, fastställd vid socialnämndens möte 2025-12-18, §133.

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att betydande delar av åtgärdsplanen inte är preciserad vad gäller tidsmässigt genomförande eller ekonomiska effekter på 2026 års kostnader. Kommunstyrelseförvaltningen bedömer det som nödvändigt att socialnämnden fortsätter arbetet med att säkerställa att verksamheten kan bedrivas inom beslutad budgetram för 2026, samt vidtar ytterligare åtgärder om så krävs.

I den beslutade åtgärdsplanen förs även ett resonemang kring ett äskande för 2026 hos kommunfullmäktige utifrån åtgärder i en förhyrd fastighet. Utifrån beslutad budget och kommunens ekonomiska läge i övrigt ser kommunstyrelseförvaltningen inget utrymme för att tillföra nämnden ytterligare budgetmedel under 2026, vilket gör det nödvändigt att undvika beslut som innebär ökade kostnader.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2026-01-28 § 33
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2026-01-12 § 26
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-01-09
- Socialnämndens beslut 2025-12-18 § 133

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelsens förslag till beslut var:

Utdragsbestyrkande

2026-02-18

*** Rättelse införd genom förnyad justering 2026-03-04**

Kommunfullmäktige noterar informationen från socialnämnden avseende beslutad åtgärdsplan.

Kommunfullmäktige konstaterar att betydande delar av åtgärdsplanen inte är preciserad vad gäller tidsmässigt genomförande eller belopp och uppmanar nämnden att fortsätta arbetet med säkerställa att verksamheten kan bedrivas inom beslutad budgetram för 2026, samt att ytterligare åtgärder vidtas om så krävs.

Utifrån beslutad budget och kommunens ekonomiska läge i övrigt ser kommunfullmäktige inget utrymme för att tillföra nämnden ytterligare budgetmedel under 2026, vilket gör det nödvändigt att undvika beslut som innebär ökade kostnader.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del att uppdra till sitt presidium att ha fortsatt uppföljande möten med företrädare för socialnämnden.

Benny Augustsson (S) yrkade bifall till kommunstyrelsens förslag med följande tillägg: ”Kommunfullmäktige beslutar att socialnämnden ska återkomma till kommunfullmäktige med mer realistiska besparingsförslag och att dessa ska vara kostnadsberäknade, tidsatta och risk- och konsekvensbelysta i syfte att nå budgetbalans.

Kommunfullmäktige beslutar att socialnämnden inte kan räkna med att erhålla ytterligare budgetmedel under 2026 för investering av brandskyddsåtgärd i Sörbygården då denna är en externt förhyrd och privatägd fastighet och som har omfattande underhållsbehov i närtid. Socialnämnden uppmanas i stället att fullfölja det av socialförvaltningens tidigare framlagda och beredda förslag att av brandsäkerhetsskäl omgående och tills vidare tömma Sörbygården på boende i avvaktan på mer långsiktigt beslut av kommunens engagemang i fastigheten.”

I yrkandet instämde Dan Nyberg (S), Magnus Ekström (KD) och Mats Andersson (C).

Robin Skenhede (M) yrkade att: Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säbo-platser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten - **samt preciserar åtgärdsplanen.***

I yrkandet instämde Anders Strand (SD), Ida Hildingsson (V) och Göran Svensson (MBP).

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, Benny Augustssons (S) yrkande och Robin Skenhedes (M) yrkande.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att kommunfullmäktige beslutat i enlighet med Benny Augustssons (S) förslag.

Omröstning begärdes.

Ordföranden föreslog följande omröstningsordning, som godkändes av kommunfullmäktige. Den som stödjer Benny Augustssons (S) förslag röstar ja, och den som stödjer Robin Skenhedes (M) yrkande röstar nej.

Utdragsbestyrkande

2026-02-18

* Rättelse införd genom förnyad justering 2026-03-04

Omröstningsresultat

Med 23 ja-röster och 23 nej-röster hade kommunfullmäktige genom en minoritetsåterremiss beslutat i enlighet med Robin Skenhedes (M) förslag.

Omröstningen redovisas i bilaga 5

Sändlista

Kommunstyrelsen

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

§ 91

Utökat investeringsanslag 2026 för köp och verksamhetsanpassning av fastigheten Krickan 1

KS 2024/603

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner bilagt köpeavtal rörande transaktionen för Krickan 1. Samhällsbyggnadsnämndens investeringsbudget 2026 utökas med 5 600 tkr för att täcka köpeskillning och transaktionskostnader.

Samhällsbyggnadsnämndens investeringsbudget 2026 utökas med 1 000 tkr för verksamhetsanpassningar av Krickan 1.

Finansiering kan ske genom ökad upplåning.

Samhällsbyggnadsnämnden och kultur- och fritidsnämnden har att återkomma i sina förslag till mål- och resursplan 2027-2029 med ytterligare beskrivningar om påverkan på budget 2027.

Reservationer

Henrik Harlitz (M), Ann-Helen Selander (M) och Piotr Gabrys (M) reserverade sig till förmån för Henrik Harlitz (M) yrkande.

Sammanfattning av ärendet

Ärendet avser begäran från samhällsbyggnadsnämnden om godkännande av köp av Krickan 1. Nämnden begär också utökat investeringsanslag 2026 för köp och verksamhetsanpassning av fastigheten samt 5 000 tkr i utökat driftanslag 2026 för rivningskostnader.

Bakgrunden till begäran är kultur- och fritidsnämndens önskemål om att hyra del av lokal på fastigheten. Fastigheten ägs idag av Fastighets AB vilka inte har i uppdrag att hyra ut verksamhetslokaler till kommunen. Efter dialog mellan samhällsbyggnadsförvaltningen, kommunstyrelseförvaltningen och Fastighets AB, har köp av fastigheten bedömts vara den mest lämpliga lösningen.

Både samhällsbyggnadsnämnden och kultur- och fritidsnämnden begär att få täckning för utökade löpande driftkostnader. Efter dialog med samhällsbyggnadsförvaltningen konstateras att rivningskostnaderna belastar budget 2027. Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att driftkostnadskonsekvenser för budget 2027 ska hanteras i arbetet med mål- och resursplan 2027-2029.

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2026-04-01

Beslutsunderlag

- Utökat investeringsanslag 2026 för köp och verksamhetsanpassning av fastigheten Krickan 1
- Köpeavtal Krickan 1
- Beslut SBN 2026-03-26 Utökat investeringsanslag 2026 för köp rivning och renovering av Krickan 1
- Utökat investeringsanslag 2026 för köp rivning och renovering av Krickan 1
- Beslut om avsteg från lokalförsörjningspolicyn för köp av Krickan 1
- Beslut KN 2026-03-17 - Beslut om att upphäva tidigare beslut om att förhyra del av fastigheten Krickan 1
- Beslut om att upphäva tidigare beslut om att förhyra del av fastigheten Krickan 1
- Beslut SBN 2026-02-26 Utökat investeringsanslag 2026 för köp rivning och renovering av Krickan 1
- Förslag till verksamhet i fastigheten Krickan 1

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Henrik Harlitz (M) yrkade avslag till kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, kommunstyrelseförvaltningens förslag och Henrik Harlitz (M) avslagsyrkande.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att kommunstyrelsen beslutat enligt kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Utdragsbestyrkande

2026-03-30

Dnr: KS 2026/189

Handläggare

Ewa Lundqvist
ewa.lundqvist@vanersborg.se
Anna Högmark
anna.hogmark@vanersborg.se

Mottagare

kommunstyrelsen

Utökat investeringsanslag 2026 för köp och verksamhetsanpassning av fastigheten Krickan 1

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner bilagt köpeavtal rörande transaktionen för Krickan 1. Samhällsbyggnadsnämndens investeringsbudget 2026 utökas med 5 600 tkr för att täcka köpeskilling och transaktionskostnader.

Samhällsbyggnadsnämndens investeringsbudget 2026 utökas med 1 000 tkr för verksamhetsanpassningar av Krickan 1.

Finansiering kan ske genom ökad upplåning.

Samhällsbyggnadsnämnden och kultur- och fritidsnämnden har att återkomma i sina förslag till mål- och resursplan 2027-2029 med ytterligare beskrivningar om påverkan på budget 2027.

Sammanfattning av ärendet

Ärendet avser begäran från samhällsbyggnadsnämnden om godkännande av köp av Krickan 1. Nämnden begär också utökat investeringsanslag 2026 för köp och verksamhetsanpassning av fastigheten samt 5 000 tkr i utökat driftanslag 2026 för rivningskostnader.

Bakgrunden till begäran är kultur- och fritidsnämndens önskemål om att hyra del av lokal på fastigheten. Fastigheten ägs idag av Fastighets AB vilka inte har i uppdrag att hyra ut verksamhetslokaler till kommunen. Efter dialog mellan samhällsbyggnadsförvaltningen, kommunstyrelseförvaltningen och Fastighets AB, har köp av fastigheten bedömts vara den mest lämpliga lösningen.

Både samhällsbyggnadsnämnden och kultur- och fritidsnämnden begär att få täckning för utökade löpande driftkostnader. Efter dialog med samhällsbyggnadsförvaltningen konstateras att rivningskostnaderna belastar budget 2027. Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att driftkostnadskonsekvenser för budget 2027 ska hanteras i arbetet med mål- och resursplan 2027-2029.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Bakgrund

2023-02-01 inkommer begäran från Fastighets AB om godkännande av förvärv av Fastigheten kv. Krickan 1. I begäran beskrivs att Vänerns kommun är initiativtagare till

förvärvet och att syftet bland annat är att skapa förutsättningar för att iordningsställa lokaler för offentlig verksamhet på fastigheten. 2023-03-15 § 34 beslutar Kommunfullmäktige att godkänna fastighets AB Vänersborgs köp av fastigheten.

Med anledning av att köpet av fastigheten initierades ger det lokala brottförebyggande rådet kommundirektören i uppdrag att ta fram förslag på användningsområden och utveckling av fastigheten Krickan 1 för kommunen. 2023-02-28 beslutar kommundirektören tillsätta en projektgrupp som ska anpassa ett antal förslag som kan vara lämpliga för Vänersborgs kommun med hänsyn till området i stort, kommunens behov och identifierade behov i civilsamhället.

Bakgrunden till uppdraget var att det i den fördjupade översiktsplanen för Vänersborg och Vargön konstaterats ett utvecklingsbehov för Sportcentrum och angränsande områden. Kommunens långsiktiga strategi är att utveckla Torpaområdet och Sportcentrum till ett tryggt, funktionellt och en trevlig del av kommunen och fastigheten bedömdes kunna bli en strategiskt viktig plats att utveckla för Vänersborgs kommun.

Arbetet utmynnade i ett antal förslag på användningsområden och utvecklingsmöjligheter av fastigheten Krickan 1, som kan vara lämpliga utifrån de mål som har satts upp. Ett tydligt fokus för förslagen som kom fram i workshopen var att skapa mötesplatser där olika målgrupper, äldre som yngre, kan träffas och gärna där föreningsliv och företag är medaktörer.

2023-11-01 § 236 beslutar kommunstyrelsen ingå hyresavtal för Krickan 1. Finansiering av hyran sker ur kommunstyrelsens förfogandeanslag (numera kommunstyrelsens anslag för oförutsett). Bakgrunden till hyresavtalet är Fastighets AB Vänersborg bedömer att bolaget saknar ekonomisk möjlighet att förvalta fastigheten med egna medel, vilket innebär att kommunen föreslås stå för hyreskontraktet under etableringsfasen. Hyrestiden löper från 1 maj 2023 tills vidare med 9 månaders uppsägning. Hyran beräknas uppgå till 1 117 tkr under 2026.

2024-01-24 § 10 beslutar kommunstyrelsen notera informationen i framtagen rapport angående förslag på användningsområden och ger i uppdrag till kommunstyrelsens presidium att samråda med presidiet för Fastighets AB om hur man ska gå vidare med hyresobjektet Krickan 1.

2024-09-24 § 75 beslutar kultur- och fritidsnämnden begära hos kommunstyrelsen att få hyra del av fastigheten Krickan 1 från den 1 juni 2025. Kultur- och fritidsnämnden begär samtidigt hos kommunstyrelsen en utökad budget om 400 000 kronor för finansiering av hyran. I ärendet beskrivs att kultur- och fritidsnämnden i tidigare yttrande till utredningen angående användningsområden svarat att nämndens huvudförslag var att tillskapa lokaler för idrottsföreningar i den del av fastigheten som tidigare använts som matvarubutik. Behovet av att tillskapa lokaler för kampsport, boxning och brottning beskrivs som stort. I dialog med Vänersborg fastighets AB har förvaltningen gått igenom lokalernas förutsättningar och förslag till investering för att uppnå ändamålsenliga lokaler har tagits fram.

Under kommunstyrelseförvaltningens handläggning av ärendet konstaterades att det normalt inte ingår i Fastighets AB:s uppdrag att hyra ut verksamhetslokaler till kommunen. Mot denna bakgrund inleder kommunstyrelseförvaltningen en dialog med samhällsbyggnadsförvaltningen och Fastighets AB angående om ett köp av fastigheten kan vara en lämplig lösning. Övriga lokaler i området, där kultur- och fritidsnämnden bedriver verksamhet, ägs av kommunen.

2026-02-18 § 7 beslutar Kommunfullmäktige ge Fastighets AB Vänersborg möjlighet att bilda ett dotterbolag, Krickan 3 Vänersborg AB, där fastigheten Krickan 3 lyfts in i bolaget för att sedan säljas. Efter avstyckningen kvarstår 6 648 kvm av Krickan 1 av den ursprungligen ca 13 000 kvm stora fastigheten.

2026-03-17 § 27 beslutar kultur- och fritidsnämnden att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram alternativ till Krickan 1, så att föreningsverksamheten kan fortsätta och tidplanen för inflytt av föreningsverksamhet kan hållas om Krickan 1 inte blir tillgänglig i tid. Bakgrunden till beslutet var att samhällsbyggnadsnämnden 2026-02-26 § 28 beslutade återremittera ärendet angående utökat investeringsanslag 2026 för köp, rivning och renovering av Krickan 1 till sin förvaltning för vidare utredning. Förvaltningen gavs i uppdrag att utreda möjligheten att lösa lokalbehovet genom att kommunstyrelsen upplåter lokalen till kultur- och fritidsnämnden, alternativt att kultur- och fritidsnämnden övertar hyreskontraktet från kommunstyrelsen. Om så inte bedöms vara möjligt ska förvaltningen bereda ärendet genom att genomföra steg 1–3 i processen beskriven i Riktlinjer för lokalförsörjning, alternativt inhämta uppdrag från kommunstyrelsen, i enlighet med Lokalförsörjningspolicyn, om att göra avsteg från lokalförsörjningsprocessen. I ärendet beskrivs att det bedöms lämpligt att evakuera verksamhet från B-huset till Krickan under den tid som B-huset renoveras.

2026-03-19 inkommer samhällsbyggnadsförvaltningen med en begäran till kommunstyrelsen om att inhämta uppdrag om att göra avsteg från lokalförsörjningsprocessen. Samma dag beslutar kommunstyrelsen, via delegeringsbeslut med stöd av punkten 1.1 i delegeringsordningen, att göra avsteg från lokalförsörjningspolicyn för köp av Krickan 1.

2026-03-26 § 40 beslutar samhällsbyggnadsnämnden att kommunfullmäktige godkänner köpeavtalet rörande transaktioner för Krickan 1 och därmed tillskjuta samhällsbyggnadsnämnden nyinvesteringsmedel om 5 600 tkr för att täcka köpeskillning och transaktionskostnader, under förutsättning att kommunfullmäktige också beslutar att bevilja nämnden 5 000 tkr i utökat driftanslag för 2026 för rivningskostnader samt 1 000 tkr i utökat investeringsanslag 2026 för verksamhetsanpassningar samt att nämnden får täckning för ökade kostnader för avskrivning, internränta samt drift och underhåll.

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att det i lokalförsörjningspolicyn framgår att all kommunal verksamhet i första hand ska nyttja kommunens eller de kommunala fastighetsbolagens idag befintliga lokaler. Att nyttja Krickan 1 för kultur- och fritidsnämndens behov bedöms vara i linje med lokalförsörjningspolicyn. Vidare bedöms inte heller den lokalanskaffningsprocess som beskrivs i riktlinjer för lokalförsörjning vara nödvändig att tillämpa då den endast omfattar nybyggnadsprojekt samt om- och tillbyggnadsprojekt överstigande 25 prisbasbelopp då lokalerna är ägda av kommunen. 25 prisbasbelopp motsvarar år 2026 1 480 tkr. Kostnaderna för verksamhetsanpassningar för kultur- och fritidsnämndens behov uppgår enligt samhällsbyggnadsförvaltningen till 1 000 tkr.

Efter avstämning med samhällsbyggnadsförvaltningen konstaterar kommunstyrelseförvaltningen att förslaget om 5 000 tkr i utökad driftbudget 2026 för rivning hör hemma år 2027 då rivningen beräknas ske. När det gäller de ökade kostnaderna för avskrivning, internränta samt drift och underhåll belastar de nämnden först från och med 2027.

Nämnden har att återkomma med eventuell påverkan på budget 2027 i förslaget till mål- och resursplan 2027-2029.

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att kultur- och fritidsnämndens begäran hos kommunstyrelsen om att få hyra del av fastigheten Krickan 1, framledes hanteras av samhällsbyggnadsnämnden om kommunens köp av fastigheten beviljas av kommunfullmäktige.

Angående kultur- och fritidsnämndens begäran om utökad budget om 400 tkr för finansiering av hyran från 2024-09-24 konstaterar kommunstyrelseförvaltningen att enligt gällande praxis betalar hyrande nämnd för den evakuerade lokalen och belastas inte med kostnad för ersättningslokalen. Det innebär att kultur- och fritidsnämnden inte belastas med någon utökad kostnad under 2026 utan har att återkomma med eventuell påverkan på budget 2027 i förslaget till mål- och resursplan 2027-2029.

Beredning

Kommunstyrelseförvaltningen har berett ärendet i samråd med samhällsbyggnadsförvaltningen.

Kultur- och fritidsnämnden 2024-09-24 § 75. *Förslag till verksamhet i fastigheten Krickan 1*. Dnr: KS 2024/603

Kultur- och fritidsnämnden 2026-03-17 § 27. *Beslut om att upphäva tidigare beslut om att förhyra del av fastigheten Krickan 1*. Dnr: KS 2026/189

Kommunstyrelsen delegeringsbeslut 2026-03-19. *Beslut om avsteg från lokalförsörjningspolicyn för köp av Krickan 1*. Dnr: KS 2026/189

Samhällsbyggnadsnämnden 2026-02-26 § 28. *Utökat investeringsanslag 2026 för köp, rivning och renovering av Krickan 1*. Dnr: 2026/189

Samhällsbyggnadsnämnden 2026-03-26 § 40. Dnr: KS 2024/603

Underlag

Skrivelse från Fastighets AB Vänersborg. *Begäran om godkännande av förvärv av fastigheten Kv. Krickan 1 med adress Kastanjevägen 1 i Vänersborgs kommun samt begäran om utökad borgensram*, daterad 1 februari 2023. Dnr: KS 2023/240

Sammanträdesprotokoll Kommunfullmäktige 2023-03-15 § 34 *Fastighets AB köp av fastigheten Krickan 1 (direktjustering)*. Dnr: KS 2023/240

Uppdragsdirektiv från Kommundirektör, *Användningsområde för fastigheten Krickan:1*, daterad februari 2023. Dnr: KS 2023/642

Rapport, *Snabbutredning Krickan 1*, daterad 2023-06-21. Dnr: KS 2023/642

Sammanträdesprotokoll kommunstyrelsen 2023-11-01 § 236, *Hysesavtal för fastigheten Krickan 1*. Dnr: KS 2023/886

Sammanträdesprotokoll kommunstyrelsen 2024-01-24 § 10, *Beslut om rapporten - Bedömning av möjligheter att förlägga vissa kommunala verksamheter till fastigheten Krickan 1*, Dnr: KS 2023/642

Sammanträdesprotokoll kultur- och fritidsnämnden 2024-09-24 § 75, *Förslag till verksamhet i fastigheten Krickan 1*, dnr: KS 2024/603

Sammanträdesprotokoll Kommunfullmäktige 2026-02-18 § 7, *Begäran från Fastighets AB Vänersborg om att få bilda samt förvärva dotterbolag samt fråga om styrelseval till dessa*, dnr: KS 2025/509

Sammanträdesprotokoll samhällsbyggnadsnämnden 2026-02-26 § 28, *Utökat investeringsanslag 2026 för köp, rivning och renovering av Krickan 1*, dnr: KS 2026/189

Sammanträdesprotokoll kultur- och fritidsnämnden 2026-03-17 § 27. *Beslut om att upphäva tidigare beslut om att förhyra del av fastigheten Krickan 1*. Dnr: KS 2026/189

Delegeringsbeslut kommunstyrelsen 2026-03-19. *Beslut om avsteg från lokalförsörjningspolicyn för köp av Krickan 1*. Dnr: KS 2026/189

Sammanträdesprotokoll Samhällsbyggnadsnämnden 2026-03-26 § 40. Dnr: KS 2024/603

Lokalförsörjningspolicy, Kommunfullmäktige 2020-04-15 § 52

Riktlinjer för lokalförsörjning, kommunstyrelsen 2020-03-25 § 56

Anna Holmqvist
Ekonomichef

Bilagor

Köpeavtal

Sändlista

Handläggare av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden
Ekonomiavdelningen
Kultur- och fritidsnämnden

KÖPEAVTAL

För köp av fastighet

AVTALSPARTER

Köpare

Andel: 1/1

Vänersborg kommun (212000–1538)
462 85 Vänersborg

Säljare

Andel: 1/1

Fastighets AB Vänersborg (556015–8726)
462 85 Vänersborg

ÖVERLÅTELSEOBJEKT

Fastigheten Krickan 1 med adress Kastanjevägen 1a och 1b, 462 50 Vänersborg

ÖVERLÅTELSEFÖRKLARING

Säljaren överlåter och försäljer härmed ovannämnda fastighet till köparen.

KÖPESKILLING

Köpeskillingen är bestämd till FEM OCH EN HALV MILJON (5 500 000) KRONOR. Överlåtelsen är momsfri.

TILLTRÄDESDAG

Tillträde sker när köpeskillingen i sin helhet är erlagd.

AVTALSVILLKOR

§1 KÖPESKILLINGENS ERLÄGGANDE

Köpeskilling ska i sin helhet erläggas inom 30 dagar från kommunfullmäktiges beslut vunnit laga kraft. Säljaren utställer faktura på köpeskilling inom 5 dagar från kommunfullmäktiges protokoll är justerat.

§2 LIKVIDAVRÄKNING

Likvidavräkning skall upprättas per tillträdesdagen.

§3 KÖPEBREV

Köpebrev upprättas när köpeskilling erlagts.

§4 INTECKNINGAR, SERVITUT OCH NYTTJANDERÄTTER

Säljaren garanterar att fastigheten är fri från inteckningar, servitut och nyttjanderätter annat än de som är införda i fastighetsregistret. Sen bilagt fastighetsregisterutdrag.

§5 FÖRSÄKRING

Säljaren förbinder sig att hålla fastigheten försäkrad till och med tillträdesdagen.

§6 FARAN FÖR FASTIGHETEN

Säljaren står för faran om fastigheten av våda skadas eller försämras mellan kontraktsdagen och den avtalade tillträdesdagen. Faran övergår härefter på köparen, även om fastigheten ej tillträts på grund av köparens dröjsmål.

§7 ÄGANDERÄTTENS ÖVERGÅNG

Parterna är överens om att äganderätten till fastigheten övergår först på tillträdesdagen.

§8 FÖRDELNING AV INKOMSTER OCH UTGIFTER M M

Intäkter från fastigheten skall tillfalla säljaren i den mån de avser tiden innan tillträdesdagen varefter intäkterna skall tillfalla köparen.

Säljaren skall betala skatter, räntor och andra periodiska utgifter för fastigheten av vad slag de vara må, om de avser tiden före tillträdesdagen.

Från och med tillträdesdagen övergår betalningsskyldigheten på köparen, som också får fastighetens avkastning.

Säljaren garanterar, att på fastigheten belöpande

- el-anslutningsavgifter
- VA-anslutningsavgifter

erlagts, därest sådan ersättningsskyldighet inträtt, såvida parterna ej avtalat annat i detta kontrakt.

Säljaren garanterar, att annat åläggande från miljö- och hälsoskyddsnämnd eller annan myndighet inte föreligger än vad som angivits i detta kontrakt.

§9 MOMS

Överlåtelsen av fastigheten utgör en från mervärdesskatt undantagen omsättning enligt 3 kap. 2 § mervärdesskattelagen. Köpeskillingen är därmed momsfri.

Den frivilliga skattskyldigheten för uthyrning av lokaler upphör i och med tillträdet. Köparen, som är en kommun och inte bedriver momspliktig verksamhet, övertar inte den frivilliga skattskyldigheten.

Säljaren ansvarar ensam för all eventuell justeringsskyldighet enligt 8 a kap. mervärdesskattelagen avseende tidigare gjorda investeringar i fastigheten. Köparen övertar ingen justeringsskyldighet.

Om Skatteverket efter tillträdet beslutar om uttagsbeskattning eller annan momsmässig korrigerig avseende tiden före tillträdesdagen ska säljaren ensam bära den kostnaden och hålla köparen skadeslös.

§9a AVREGISTRERING AV FRIVILLIG SKATTSKYLDIGHET

Säljaren förbinder sig att, i samband med tillträdet, hos Skatteverket anmäla att den frivilliga skattskyldigheten för uthyrning av lokaler i fastigheten Krickan 1 ska upphöra samt att fastigheten ska avregistreras från moms.

Säljaren ska skriftligen styrka för köparen att sådan avregistrering har skickats in till Skatteverket.

Eventuella konsekvenser av utebliven eller felaktigt genomförd avregistrering ska bäras av säljaren.

§10 RENGÖRING M M

Säljaren skall senast på tillträdesdagen bortforsla lös egendom som inte ingår i köpet. Underlåter säljaren att göra detta, äger köparen - om ej annat avtalats - rätt att bortforsla egendomen på säljarens bekostnad alternativt tillgodogöra sig egendomen. Köparen accepterar att säljaren ej kommer att städa fastigheten i samband med tillträdesdagen.

§11 LAGFARTS- OCH LÅNEKOSTNADER

Med köpet förenade lagfartskostnader betalas av köparen.

§12 ÖVERLÄMNANDE AV HANDLING

På tillträdesdagen skall säljaren till köparen för hans undertecknande överlämna kvitterat köpebrev avseende fastigheten och övriga handlingar som erfordras för att köparen skall få lagfart. Säljaren skall vidare till köparen överlämna aktuellt gravationsbevis eller motsvarande utdrag ur fastighetsregistret, obelånade pantbrev, hyreskontrakt, serviceavtal, anställningsavtal, gällande tomtkarta om sådan finnes och andra handlingar rörande fastigheten, vilka är av betydelse för köparen som ägare av denna.

§13 PANTFÖRSKRIVNING

Säljaren förbinder sig att, i samband med köpeskillingens erläggande, i det fall långivaren önskar, biträda köparens pantförskrivning av pantbrev avseende fastigheten innan köparen erhållit lagfart.

§14 SKADESTÅND M M

Skulle köparen eller säljaren ej fullborda sina åtaganden enligt detta avtal, äger motparten rätt till skäligen ersättning. Skulle åsidosatt åtagande vara av väsentlig betydelse för part har denne dessutom rätt att häva köpet.

§15 FASTIGHETENS SKICK

Köparen bekräftar härigenom att denne före undertecknandet av detta överlåtelseavtal noggrant undersökt och besiktigat fastigheten. Köparen är väl medveten om fastighetens tidigare användning. Köparen godkänner härigenom fastigheten i befintligt skick – såväl mark som byggnad(er).

Säljaren har fullgjort sin upplysningsplikt och har uppmanat köparen att noga undersöka och besiktiga fastigheten. Köparen har dessutom undersökt de förhållanden av alla slag, som kan ha betydelse för nyttjandet. Köparen har själv skaffat sig noggrann kännedom om de planbestämmelser, myndighetsbeslut och dylikt, som berör fastigheten.

Köparen avstår med bindande verkan från alla anspråk mot säljaren på grund av faktiska fel, rådighetsfel, rättsliga fel eller andra fel och brister, inklusive s.k. dolda fel, av slag de må vara rörande fastigheten. Föreliggande friskrivning omfattar även sådana anspråk eller krav som har riktats mot köparen från tredje man på grund av gällande miljölagstiftning inklusive offentligrättsliga krav för efterbehandling av förorenad mark ut över vad som uttryckligen framgår under "Säljarens garantier" lämnar Säljaren

inte några garantier och påtar sig inte heller i övrigt något ansvar utöver vad som följer av detta Kontrakt.

Köparen är medveten om att byggnadernas ytor ej varit föremål för kontrollmätning, varpå skillnad i angiven yta i objektsbeskrivning och verklig yta kan föreligga.

§16 SÄLJARENS GARANTI

Säljaren garanterar

- att fastigheten är fri från in-teckningar vid tillträdet.
- att fastigheten är fri från avtalsberättigade hyresgäster på tillträdesdagen,
- att utan köparens medgivande intet nu gällande avtal, av slag det vara må, förändras eller nya avtal träffas rörande fastigheten,
- att åläggande från miljö- och hälsoskyddsnämnd eller annan myndighet inte föreligger än vad som angivits i detta kontrakt.

§17 SÄLJARENS SKYLDIGHET

Från och med tillträdesdagen överlåter säljaren på köparen sina rättigheter.

§18 KÖPARENS SKYLDIGHET

Från och med tillträdesdagen övertar köparen säljarens skyldighet enligt alla för fastighetens behöriga skötsel träffade avtal, vilka köparen tagit del av, såsom rörande renhållning, leverans av vatten, elektricitet allt i den mån dessa avtal inte kan sägas upp att upphöra nämnda dag.

§19 INTECKNINGAR OCH SAMINTECKNINGAR

Parterna har konstaterat att fastigheten Krickan 1 belastas av in-teckningar som är samintecknade med en styckningslott av-söndrad från samma stamfastighet.

Säljaren förbinder sig att innan tillträdesdagen säkerställa att samtliga in-teckningar som belastar Krickan 1 – inklusive sådana som är gemensamma med stycknings-lotten – blir helt avlägsnade från fastigheten genom dödning, relaxation eller annan åtgärd som medför att Krickan 1 vid tillträdet är in-teckningsfri.

Säljaren svarar för samtliga kostnader som är förenade med dödning, relaxation eller motsvarande åtgärder.

Om fastigheten vid tillträdesdagen inte är in-teckningsfri äger köparen rätt att hålla inne köpeskillingen till dess att fullständig åtgärd vidtagits. Köparen har därutöver rätt att, om bristen kvarstår mer än 30 dagar, häva köpet utan skyldighet att utge ersättning till säljaren.

§20 KOMMUNFULLMÄKTES GODKÄNNANDE

Köpare och säljare är överens om att köpet skall återgå i sin helhet och inget skadeståndsanspråk ska utgå från någon av parterna om

- köpet inte godkänns vid kommande sammanträde i Kommunfullmäktige under våren 2026.

BILAGOR

Följande bilagor tillhör köpekontraktet:

FR-utdrag

Kartbilaga

Ort och datum

 Vänersborgs kommun,
 Hans Larsson

Ort och datum VÄNERSBORG 2020-02-06

 Fastighets AB Vänersborg,
 Gunnar Johansson

Ort och datum VÄNERSBORG 2020-02-09

 Fastighets AB Vänersborg,
 Mats Andersson

Här med bevitnas att ovanstående anteckningar är egenhändigt bevitnade

FASTIGHETS RAPPORT

VÄNERSBORG KRICKAN 1

FASTIGHET

BETECKNING: **VÄNERSBORG KRICKAN 1** Status: levande
 MARKOMRÅDEN: 1

Senast ändrad i allmänna delen	Senast ändrad i inskrivningsdelen	Aktualitetsdatum i inskrivningsdelen
2025-11-05	2025-11-06	2026-01-16

OBJEKTIDENTITET: 909a6a6e-7807-90ec-e040-ed8f66444c3f
 LÄN: Västra Götalands län, O, 14 KOMMUNKOD: 87

ADRESS

Adress
 Kastanjevägen 1A, 462 50 Vänerns borg
 Kastanjevägen 1B, 462 50 Vänerns borg

AREAL

TOTAL AREA:	LANDAREA:	VATTENAREA:	
6648,0 kvm	6648,0 kvm	0,0 kvm	
OMRÅDE	TOTALAREAL	Därav landareal	Därav vattenareal
1	-	-	-

LÄGE (centrumpunkt)

OMRÅDE	N, E (SWEREF 99 TM)	N, E (SWEREF 99 12 00)
1	N 6 472 445,5 E 344 186,6	N 6 471 999,0 E 169 688,2

LAGFART

ÄGARE	ANDEL	INSKRIVNINGSDAG
FASTIGHETS AKTIEBOLAG VÄNERSBORG 556015-8726 TORPAVÄGEN 1 462 85 VÄNERSBORG	1/1	2023-08-28

SENASTE ÄGANDEFÖRÄNDRING

FÅNGESART:		FÅNG ÄGDE RUM:	
KÖPESKILLING:			
FÅNGESART:		FÅNG ÄGDE RUM:	
KÖPESKILLING:			
FÅNGESART:		FÅNG ÄGDE RUM:	
KÖPESKILLING:			
FÅNGESART:		FÅNG ÄGDE RUM:	
KÖPESKILLING:			
FÅNGESART:		FÅNG ÄGDE RUM:	
KÖPESKILLING:			
FÅNGESART:	Köp	FÅNG ÄGDE RUM:	2002-11-13
KÖPESKILLING:	1500000 SEK		
FÅNGESART:		FÅNG ÄGDE RUM:	
KÖPESKILLING:			
FÅNGESART:		FÅNG ÄGDE RUM:	
KÖPESKILLING:			
FÅNGESART:		FÅNG ÄGDE RUM:	
KÖPESKILLING:			
FÅNGESART:		FÅNG ÄGDE RUM:	
KÖPESKILLING:			
FÅNGESART:	Köp	FÅNG ÄGDE RUM:	2010-12-22
KÖPESKILLING:	5767000 SEK		
FÅNGESART:		FÅNG ÄGDE RUM:	
KÖPESKILLING:			
FÅNGESART:		FÅNG ÄGDE RUM:	
KÖPESKILLING:			
FÅNGESART:		FÅNG ÄGDE RUM:	
KÖPESKILLING:			
FÅNGESART:		FÅNG ÄGDE RUM:	
KÖPESKILLING:			
FÅNGESART:		FÅNG ÄGDE RUM:	
KÖPESKILLING:			
FÅNGESART:		FÅNG ÄGDE RUM:	
KÖPESKILLING:			

FÅNGESART: Köp	FÅNG ÄGDE RUM: 1907-10-01
KÖPESKILLING:	
FÅNGESART:	FÅNG ÄGDE RUM:
KÖPESKILLING:	
FÅNGESART: Fusion	FÅNG ÄGDE RUM: 2010-02-12
KÖPESKILLING:	
FÅNGESART:	FÅNG ÄGDE RUM:
KÖPESKILLING:	
FÅNGESART:	FÅNG ÄGDE RUM:
KÖPESKILLING:	
FÅNGESART: Köp	FÅNG ÄGDE RUM: 2007-01-12
KÖPESKILLING: 4000000 SEK	
FÅNGESART:	FÅNG ÄGDE RUM:
KÖPESKILLING:	
FÅNGESART: Köp	FÅNG ÄGDE RUM: 2008-12-01
KÖPESKILLING: 5750000 SEK	
FÅNGESART: Köp	FÅNG ÄGDE RUM: 1996-12-04
KÖPESKILLING: 390000 SEK	
FÅNGESART:	FÅNG ÄGDE RUM:
KÖPESKILLING:	
FÅNGESART: Köp	FÅNG ÄGDE RUM: 2005-01-03
KÖPESKILLING: 3500000 SEK	
FÅNGESART:	FÅNG ÄGDE RUM:
KÖPESKILLING:	
FÅNGESART:	FÅNG ÄGDE RUM:
KÖPESKILLING:	
FÅNGESART:	FÅNG ÄGDE RUM:
KÖPESKILLING:	
FÅNGESART: Köp	FÅNG ÄGDE RUM: 2023-04-27
KÖPESKILLING: 9220000 SEK	

HISTORISKT ÄGANDE

ÄGARE	ANDEL	INSKRIVNINGSDAG
United Holding Sverige AB 556823-9916 ROMMELE GRANMADEN 54 461 99 UPPHÅRAD	-	2011-02-10
Olympus Fastighets AB 556679-9218 BOX 122 452 23 STRÖMSTAD	-	2010-03-11
Tricon Invest AB 556734-4766 BOX 122 452 23 STRÖMSTAD	-	2008-12-04

	VÄNERSBORG KRICKAN 1
Andrzej Szacinski 19530818-2277 RYK 210 446 92 SKEPPLANDA	- 2007-02-16
Sune Alvar Larsson 19430618-4815 HUMLEVÄGEN 2 462 60 VÄNERSBORG	- 2006-03-10
Leif Arne Granlund 19440429-5539 IDROTTSVÄGEN 28 A LGH 1301 461 40 TROLLHÄTTAN	- 2006-03-10
GSF GUNNAR SVENSSON FASTIGHET KOMMANDITBOLAG 969686-6913 c/o GUNNAR SVENSSON SMYGEVÄGEN 1 462 42 VÄNERSBORG	- 2002-11-14
VATTENFALL FASTIGHETER AB 556438-5952 851 74 SUNDSVALL	- 1997-02-18
VÄNERSBORGS KOMMUN 212000-1538 462 85 VÄNERSBORG	- 0001-01-01
Anmärkning: Anmärkning	Aktnummer:
Beslut: Beviljad	Dagboksnr.: 90/1947
Ovr. anm:	

ANTECKNINGAR OCH AVTALS RÄTTIGHETER

INTECKNINGAR

TOTALT ANTAL INTECKNINGAR: 3

TOTALT BELOPP: 5 250 000 SEK

BELOPP	PANTBREVSTYP	INSKRIVNINGSDAG	AKT-/DAGBOKSNUMMER
1 250 000 SEK	Datapantbrev	2011-02-25	11/5287
1 000 000 SEK	Datapantbrev	2010-04-28	10/12817
3 000 000 SEK	Datapantbrev	2006-03-10	06/8459

PLANER, BESTÄMMELSER OCH FORNLÄMNINGAR

PLANER		DATUM	AKT
Detaljplan: KV KRICKAN			1487K-425
Gällande	Genomf. start	2002-06-08	
	Genomf. slut	2007-06-07	
	Senast ajourf.	2025-08-18	
Bildandebeslut	Beslutsdatum	2002-05-13	
	Laga kraft	2002-06-07	
Ändrandebeslut	Beslutsdatum	2025-05-13	
	Laga kraft	2025-06-11	

Detaljplan: Detaljplan för Krickan 1, Vänersborgs kommun

[1487K-570](#)

Gällande	Genomf. start	2025-06-11
	Genomf. slut	2030-06-10
Bildandebeslut	Senast ajourf.	2025-11-04
	Beslutsdatum	2025-05-13
	Laga kraft	2025-06-11

NATURVÅRDSBESTÄMMELSER

DATUM

AKT

Vattenskyddsområde: Vänersborgsviken och Göta Älv 1487K-P1/2022

Avregistrerad

Bildandebeslut	Beslutsdatum	2022-05-16	Länsstyrelsen i Västra Götalands län 513-36723-2019
	Laga kraft	2022-05-16	
Upphävandebeslut	Beslutsdatum	2025-04-03	Regeringen KN2023/00948
	Laga kraft	-	

SKATTETAL

TAXERING

TAXERINGSENHET: 236392-6 TAXERINGSÅR: 2025

TYPKOD: Hyreshusenhet, lokaler (325)

TAXERINGSVÄRDE: därav byggnadsvärde: därav markvärde:

6709000 kr 4032000 kr 2677000 kr

TAXERAD ÄGARE	ANDEL	JURIDISK FORM	SKV FASTIGHETSID
165560158726	1/1	Övriga aktiebolag	11158306
FASTIGHETS AKTIEBOLAG VÄNERSBORG TORPAVÄGEN 1 46285 VÄNERSBORG			

TAXERINGSENHET: 236393-6 TAXERINGSÅR: 2025

TYPKOD: Specialenhet (800)

TAXERINGSVÄRDE: därav byggnadsvärde: därav markvärde:

- kr 0 kr 0 kr

TAXERAD ÄGARE	ANDEL	JURIDISK FORM	SKV FASTIGHETSID
165560297334	1/1	Övriga aktiebolag	11159306
AB VÄNERSBORGS ELVERK BOX 12 46221 VÄNERSBORG 1			

TAXERINGSENHET: 250936-6 TAXERINGSÅR: 2025

TYPKOD: Industrienhet, taxeringsvärde under 1 000 kr (499)

TAXERINGSVÄRDE: därav byggnadsvärde: därav markvärde:

- kr 0 kr 0 kr

TAXERAD ÄGARE	ANDEL	JURIDISK FORM	SKV FASTIGHETSID
---------------	-------	---------------	------------------

Aveki AB

5/6

myCarta Fastighetsinformation

165566077730
3G Infrastructure Services Aktiebolag
BOX 45064
10430 STOCKHOLM

1/1

Övriga aktiebolag

VÄNERSBORG KRICKAN 1

28837306

BYGGNAD

HUSNR.	BYGGNADSÄNDAMÅL	STATUS	NYBYGGNADSÅR	TILLBYGGNADSÅR
1	Verksamhet	Gällande		
2	Verksamhet	Gällande		
4	Övrig byggnad	Gällande		
5	Övrig byggnad	Gällande		

RÄTTIGHETER

ÄNDAMÅL	RÄTTSFÖRHÅLLANDE	RÄTTIGHETSTYP	DATUM	AKT
VÄG	Last Bildningsåtgärd: avstyckning Rättighetsbeskrivning:	officialservitut	1997-01-21	1580K-36/1996.1
VÄG	Last Bildningsåtgärd: avstyckning Rättighetsbeskrivning:	officialservitut	1997-01-21	1580K-36/1996.2

ANDEL I GEMENSAMHETSANLÄGGNINGAR OCH SAMFÄLLIGHETER

ÅTGÄRD

FASTIGHETSÄTTSLIGA ÅTGÄRDER	LITTERA	DATUM	AKT
avstyckning		1981-09-11	1580K-26/1981
nymätning		1997-01-21	1580K-36/1996
fastighetsreglering		2025-11-04	1487K-2025/49

HISTORIK

URSPRUNG
VÄNERSBORG TORPA 1:2
AVSKILD MARK
VÄNERSBORG KRICKAN 2
VÄNERSBORG KRICKAN 3

TIDIGARE BETECKNING

Beteckning	Omregistreringsdatum	Akt
P-VÄNERSBORG STG 2715A	1991-05-15	1580-450

§ 40

Utökat investeringsanslag 2026 för köp, rivning och renovering av Krickan 1

SBN 2025/322

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att godkänna bilagt köpeavtal rörande transaktionen för Krickan 1 och därmed tillskjuta samhällsbyggnadsnämnden nyinvesteringsmedel om 5,6 mkr för att täcka köpeskilling och transaktionskostnader,

under förutsättning att kommunfullmäktige också beslutar:

- att samhällsbyggnadsnämnden beviljas 5 mkr i utökat driftsanslag för 2026 för att täcka nämndens kostnader för rivning samt att nämnden beviljas 1 mkr i utökat investeringsanslag för 2026 för att täcka nämndens kostnader för verksamhetsanpassningar, föranlett av transaktionen.
- att samhällsbyggnadsnämnden får täckning för utökade kostnader för avskrivning, internränta samt drift och underhåll.

Bilaga

Köpeavtal Krickan 1

Omedelbar justering

Paragrafen noterades omedelbart justerad.

Reservationer, protokollsanteckningar, jäv

Tor Wendel (M), James Bucci (V), Torbjörn Moqvist (SD), Margareta Olsson (M), Göran Nilsson (SD) och Thomas Larsson (MBP) deltar inte i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Utanför det ordinarie lokalförsörjningsprogrammet har det identifierats att fastigheten Krickan 1 är lämplig för verksamhet inom Kultur- och fritidsförvaltningen. För att möjliggöra detta behöver kommunen köpa fastigheten från Fastighets AB Vänersborg.

Förvärvet, tillsammans med de investeringar som krävs för att anpassa fastigheten, rymms inte inom den ordinarie mål- och resursplanen med hänsyn till den aktuella tidsplanen. Därför behöver särskilda medel avsättas.

Ett köpeavtal har tecknats, men det blir giltigt först efter beslut i kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-13

Utdragsbestyrkande

2026-03-26

- Beslut om avsteg från lokalförsörjningspolicyn för köp av Krickan 1
- Beslut KN 2024-09-24 §75 Förslag till verksamhet i fastigheten Krickan 1
- Beslut SBN 2026-02-26 §28 Utökad investeringsanslag 2026 för köp, rivning och renovering av Krickan 1

Samhällsbyggnadsnämndens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Utskickat förslag till beslut är följande:

”Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att godkänna bilagt köpeavtal rörande transaktionen för Krickan 1 och därmed tillskjuta samhällsbyggnadsnämnden nyinvesteringsmedel om 5,6 mkr för att täcka köpeskilling och transaktionskostnader,

under förutsättning att kommunfullmäktige också beslutar:

- att samhällsbyggnadsnämnden beviljas 6 mkr i utökade investeringsanslag för 2026 för nyinvesteringen Krickan 1 i syfte att täcka nämndens nödvändiga investeringar, så som rivning och verksamhetsanpassningar, föranlett av transaktionen.
- att samhällsbyggnadsnämnden får tackning för utökade kostnader för avskrivning, internränta samt drift och underhåll”.

Ordförande föreslår följande ändringsyrkande av andra att-satsen i utskickat förslag till beslut:

- ”att samhällsbyggnadsnämnden beviljas 5 mkr i utökad driftsanslag för 2026 för att täcka nämndens kostnader för rivning samt att nämnden beviljas 1 mkr i utökad investeringsanslag för 2026 för att täcka nämndens kostnader för verksamhetsanpassningar, föranlett av transaktionen”.

Beslutsgång

Ordförande redovisar att det finns två förslag till beslut, nämligen utskickat förslag till beslut och ordförandes ändringsyrkande.

Ordförande ställer förslagen i proposition mot varandra och finner genom acklamation att samhällsbyggnadsnämnden beslutar enligt ordförandes ändringsyrkande.

Sändlista

Kommunfullmäktige
Kultur- och fritidsnämnden
Handläggare av ärendet
Fastighets AB Vänersborg

Utdragsbestyrkande

2026-02-13

Dnr: SBN 2025/322

Handläggare

Linda Hansson
linda.hansson@vanersborg.se
0521-72 11 69

Mottagare

Kommunfullmäktige

Utökat investeringsanslag 2026 för köp, rivning och renovering av Krickan 1

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

- att godkänna bilagt köpeavtal rörande transaktionen för Krickan 1 och därmed tillskjuta Samhällsbyggnadsnämnden nyinvesteringsmedel om 5,6 mkr för att täcka köpeskilling och transaktionskostnader,

under förutsättning att kommunfullmäktige också beslutar

- att Samhällsbyggnadsnämnden beviljas 6 mkr i utökade investeringsanslag för 2026 för nyinvesteringen Krickan 1 i syfte att täcka nämndens nödvändiga investeringar, så som rivning och verksamhetsanpassningar, föranlett av transaktionen.
- att Samhällsbyggnadsnämnden får täckning för utökade kostnader för avskrivning, internränta samt drift och underhåll.

Sammanfattning av ärendet

Utanför det ordinarie lokalförsörjningsprogrammet har det identifierats att fastigheten Krickan 1 är lämplig för verksamhet inom Kultur- och fritidsförvaltningen. För att möjliggöra detta behöver kommunen köpa fastigheten från Fastighets AB Vänersborg.

Förvärvet, tillsammans med de investeringar som krävs för att anpassa fastigheten, rymms inte inom den ordinarie mål- och resursplanen med hänsyn till den aktuella tidsplanen. Därför behöver särskilda medel avsättas.

Ett köpeavtal har tecknats, men det blir giltigt först efter beslut i kommunfullmäktige.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden, som kommunens fastighetsägare, ska köpa fastigheten Krickan 1 av Fastighets AB Vänersborg. Den långsmala fastigheten är bebyggd med två verksamhetsbyggnader samt ett skyddsrum.

Renovering av B-huset på sportcentrum föranleder att verksamheter behöver flytta ut. Krickan har utanför det kommunala lokalförsörjningsprogrammet identifierats som en lämplig fastighet att etablera vissa verksamheter i.

Den norra byggnaden på Krickan 1 är uppförd 1973 och det kan komma att förväntas att inom en inte alltför avlägsen framtid kommer krävas ytterligare investeringar för att

göra byggnaden mer energieffektiv. Norra byggnaden förväntas inhysa verksamheter som tidigare funnits i B-huset.

Den södra byggnaden är rivningsmogen och ska rivas efter förvärvet. Efter rivning behöver entré till det skyddsrum som finns under byggnaden samt omkringliggande mark iordningställas.

I och med förvärvet upphör hyresförhållandet, där Kommunstyrelsen är hyresgäst hos Fastighets AB, att gälla. Åt Samhällsbyggnadsnämndens sida är Krickan 1 en nyinvestering som inte planerats i ordinarie MRP-process, vilket innebär att nämnden behöver tilldelas utökade medel.

Köpeskilling och transaktionsavgifter

Parterna har på var sitt håll låtit värdera fastigheten och enats om en köpeskilling om 5,5 mkr. Transaktionen utlöser lagfartskostnader om ca 102 tkr, inkl administrationsavgift.

Rivningskostnad

Parterna har på varsitt håll låtit uppskatta en rivningskostnad för den södra byggnaden. I linje med förvaltningens uppskattade kostnad lämnades offerter där det kan förväntas landa på en investering om ca 5mkr för att riva den södra byggnaden och iordningställa marken där byggnaden stått. Rivningsåtgärden behöver efter förvärvet upphandlas.

Verksamhetsanpassning

Kultur- och Fritidsförvaltningen har kommunicerat ett behov av lokal för kampsport i lokalförsörjningsprogrammet. Utanför programmets process har det bedömts att byggnaden på Krickans norra del vore lämplig efter verksamhetsanpassningar. Viss verksamhet kan pågå parallellt med anpassningar då behovet av en lokal är mer eller mindre brådskande. Verksamhetsanpassningar, interiöra och exteriöra, för att initialt kunna inhysa Kultur- och Fritidsförvaltningens verksamhet förväntas uppgå till 1 mkr. På sikt kan ytterligare investeringar behöva göras som kräver mer omfattande projektering.

Avskrivnings- och kapitalkostnader

Den totala uppskattade kostnaden för avskrivningskostnader och internränta bedöms uppgå till 725 400 kr per år.

Drift och underhållsintäkter belastande samhällsbyggnadsnämndens budget bedöms inför förvärvet till 540 000 kr per år.

Köpet av Krickan 1 bedöms med de uppgifter som kan erhållas inför förvärv uppgå till totalt 1 265 400 kr per år.

Beredning

Förvaltningsövergripande dialoger – SBF, KoF, KSF
Dialog med Fastighets AB Vänersborg

Underlag

Värderingsutlåtanden från Göteborgsbryggan Fastighetsekonomi (Fastighets AB:s värderare) och Svefa (Samhällsbyggnadsförvaltningens värderare)

Offerter på rivning, en från vardera parten

Hans Larsson

Verksamhetschef, fastighet och service

Bilagor

Köpeavtal - Krickan 1

Sändlista

Handläggare av ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Fastighets AB Vänersborg

Handläggare

Lisa Fredriksson

lisa.fredriksson@vanersborg.se

Beslut om avsteg från lokalförsörjningspolicyn för köp av Krickan 1

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar om att göra avsteg från lokalförsörjningspolicyn för köp av Krickan 1.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2026-02-26 § 28 om att återremittera ett ärende om utökat investeringsanslag 2026 för köp, rivning och renovering av Krickan 1, med uppdrag om att i första hand utreda möjligheten att lösa lokalbehovet genom att kommunstyrelsen upplåter lokalen till kultur- och fritidsnämnden, alternativt att kultur- och fritidsnämnden övertar hyreskontraktet från kommunstyrelsen. I andra hand uppdrogs samhällsbyggnadsförvaltningen att bereda ärendet genom att genomföra steg 1–3 i processen beskriven i Riktlinjer för lokalförsörjning, alternativt att inhämta uppdrag från kommunstyrelsen, i enlighet med Lokalförsörjningspolicyn, om att göra avsteg från lokalförsörjningsprocessen. Då kommunstyrelsen inte äger lokalen i fråga och ekonomiavdelningen tidigare utrett frågan om möjligheten för kultur- och fritidsnämnden att överta hyreskontraktet, bedömer samhällsbyggnadsförvaltningen att beslutets första alternativ inte är möjligt att genomföra. Eftersom det andra alternativet bedöms vara tidskrävande och kultur- och fritidsnämndens behov av lokalen är brådskande, har samhällsbyggnadsförvaltningen 2026-03-19 inkommit med en begäran om uppdrag från kommunstyrelsen att göra avsteg från lokalförsörjningsprocessen, i enlighet med Lokalförsörjningspolicyn.

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för kommunstyrelsen, antagen den 9 oktober 2024 § 163, punkten 1.1 - Brådskande ärenden

Underlag

- Begäran om att få göra avsteg från lokalförsörjningspolicyn för köp av Krickan 1
- Beslut SBN 2026-02-26 Utökat investeringsanslag 2026 för köp rivning och renovering av Krickan 1
- Utökat investeringsanslag 2026 för köp, rivning och renovering av Krickan 1

Benny Augustsson

Kommunstyrelsens ordförande

Postadress:
Vänerns kommun
462 85 Vänerns borg

Besöksadress:
Sundsgatan 29
Vänerns borg

Telefon:
0521-72 10 00

Webbplats:
www.vanersborg.se

E-post:
kommun@vanersborg.se

Vänersborgs kommun

Kommunstyrelsen

DELEGERINGSBESLUT

2(2)

2026-03-19

Dnr: KS 2026/189

Handläggare

Lisa Fredriksson

lisa.fredriksson@vanersborg.se

Sändlista för beslut

Samhällsbyggnadsnämnden

Postadress:
Vänersborgs kommun
462 85 Vänersborg

Besöksadress:
Sundsgatan 29
Vänersborg

Telefon:
0521-72 10 00

Webbplats:
www.vanersborg.se

E-post:
kommun@vanersborg.se

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: BENNY LENNART AUGUSTSSON
Date: 2026-03-19 14:19:10
BankID refno: 019d063f-cb06-75cc-a891-6c0d67d93c42

Benny Augustsson

§ 27

Beslut om att upphäva tidigare beslut om att förhyra del av fastigheten Krickan 1

KUFRN 2024/59

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram alternativ till Krickan 1, så att föreningsverksamheten kan fortsätta och tidplanen för inflytt av föreningsverksamhet kan hållas om Krickan 1 inte blir tillgänglig i tid.

Sammanfattning av ärendet

Vänersborgs kommun köpte fastigheten Krickan 1 2023, genom det kommunala bolaget Vänersborg fastighets AB. Kultur- och fritidsnämnden bedömde att del av fastigheten kunde användas till lokaler för idrottsföreningar inom kampsport och brottning, i första hand som evakueringslokal under tiden som Idrottshuset renoverades.

Ärendet har varit under behandling under lång tid och under tiden har arbetet med Idrottshuset pågått parallellt.

I februari beslutade samhällsbyggnadsnämnden att återremittera ärendet till sin förvaltning för vidare utredning, vilket gör att kultur- och fritidsnämnden i dagsläget står utan evakueringslokaler. Då behovet är brådskande så behöver nu andra lokaler hittas med kort varsel och frågan om att hyra del av Krickan 1 blir inte längre aktuell.

Förvaltningen föreslår därmed att nämnden att upphäva tidigare beslut 2024-09-24 § 17.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse beslut om att upphäva tidigare beslut om att förhyra del av fastigheten krickan 1, 2026-03-12

Kultur- och fritidsnämndens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Helge Kneese (KD) yrkar att nämnden ger förvaltningen i uppdrag att ta fram alternativ till Krickan 1, så att föreningsverksamheten kan fortsätta och tidplanen för inflytt av föreningsverksamhet kan hållas om Krickan 1 inte blir tillgänglig i tid.

Beslutsgång

Ordföranden redovisar att det finns två förslag till beslut, nämligen förvaltningens förslag och Helge Kneeses (KD) yrkande.

Ordföranden ställer de två förslagen emot varandra och finner genom acklamation att nämnden beslutar att bifalla Helgen Kneeses (KD) förslag.

Utdragsbestyrkande

Vänersborgs kommun

Kultur- och fritidsnämnden

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

2026-03-17

Sändlista

Handläggare för ärendet
Samhällsbyggnadsnämnden
Kommunstyrelsen

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2026-03-12

Dnr: KUFRN 2024/59

Handläggare

Magnus Nordin
magnus.nordin@vanersborg.se
0521-72 20 24

Mottagare

Kultur- och fritidsnämnden

Beslut om att upphäva tidigare beslut om att förhyra del av fastigheten Krickan 1

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att upphäva tidigare beslut 2024-09-24 § 17 (KUFRN 2024/59) om att förhyra del av fastigheten Krickan 1, då det inte längre finns förutsättningar för att hyra lokalen.

Sammanfattning av ärendet

Vänersborgs kommun köpte fastigheten Krickan 1 2023, genom det kommunala bolaget Vänersborg fastighets AB. Kultur- och fritidsnämnden bedömde att del av fastigheten kunde användas till lokaler för idrottsföreningar inom kampsport och brottning, i första hand som evakueringslokal under tiden som Idrottshuset renoverades.

Ärendet har varit under behandling under lång tid och under tiden har arbetet med Idrottshuset pågått parallellt.

I februari beslutade samhällsbyggnadsnämnden att återremittera ärendet till sin förvaltning för vidare utredning, vilket gör att kultur- och fritidsnämnden i dagsläget står utan evakueringslokaler. Då behovet är brådskande så behöver nu andra lokaler hittas med kort varsel och frågan om att hyra del av Krickan 1 blir inte längre aktuell.

Förvaltningen föreslår därmed att nämnden att upphäva tidigare beslut 2024-09-24 § 17.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Vänersborgs kommun köpte fastigheten Krickan 1 2023, genom det kommunala bolaget Vänersborg fastighets AB. Kommunstyrelseförvaltningen genomförde därefter en snabbutredning i syfte att ta fram ett antal förslag på användningsområde och utveckling av fastigheten Krickan 1 som kan vara lämpliga för Vänersborgs kommun med hänsyn till området i stort, kommunens behov och identifierade behov i civilsamhället.

Kultur- och fritidsnämnden skickade in ett yttrande i samband med utredningen och angav förslag till att använda delar av fastigheten till lokaler för idrottsföreningar inom kampsport och brottning. I första hand för att använda lokalerna som evakueringslokaler då Idrottshuset skulle renoveras och därefter på längre sikt.

Då inga andra förslag realiserades, så påbörjades dialog mellan kultur- och fritidsförvaltningen och Vänersborg fastighets AB om investeringsbehov och hyresnivå. Bolaget inkom med förslag till kultur- och fritidsnämnden och nämnden fattade beslut om att gå vidare med frågan om att hyra del av fastigheten i ovan nämnda syfte.

2024-09-24, KUFRN 2024/59 § 17

Beslut

1. *kultur- och fritidsnämnden begär hos kommunstyrelsen att få hyra, i bifogad planritning angiven del av fastigheten Krickan 1, från den 1 juni 2025.*
2. *kultur- och fritidsnämnden begär hos kommunstyrelsen en utökad budget om 400 000 kronor för finansiering av hyran.*
3. *kultur- och fritidsnämnden ger förvaltningschef i uppdrag att underteckna beställning av verksamhetsanpassning samt att underteckna hyreskontraktet under förutsättning att punkten 1 och 2 beslutas.*

Då ärendet skulle beredas av Kommunstyrelseförvaltningen meddelade ekonomikontoret att det inte är möjligt för kultur- och fritidsnämnden att förhyra verksamhetslokaler från ett kommunägt bolag på grund av momsregler. Dialog inleddes då mellan Kommunstyrelseförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen om att den senare skulle köpa fastigheten för att sedan hyra ut en del till kultur- och fritidsnämnden. Det initierades därmed inget annat arbete för att få fram andra evakueringslokaler till kultur- och fritidsnämndens verksamheter.

Samhällsbyggnadsnämnden har därefter, under drygt 1 år, hanterat frågan. Arbetet med investeringen/renoveringen av Idrottshuset har fortskridit parallellt under tiden och all verksamhet ska evakueras inom en månad från dagens datum. Ärendet om köp av Krickan 1 behandlades på samhällsbyggnadsnämndens möte 2026-02-26 där nämnden beslutade att återremittera ärendet med följande uppdrag:

SBN 2025/322

Uppdrag

- *Utred möjligheten att lösa lokalbehovet genom att Kommunstyrelsen upplåter lokalen till Kultur och Fritidsnämnden (KFN), alternativt att KFN övertar hyreskontraktet från KS (ref KUFRN 2024/59)*

Om så inte är möjligt:

- *Bered ärendet genom att genomföra steg 1-3 i processen beskriven i Riktlinjer för lokalförsörjning, alternativt:*
- *Inhämta uppdrag från Kommunstyrelsen, i enlighet med Lokalförsörjningspolicyn, om att göra avsteg från lokalförsörjningsprocessen.*

Därmed har Samhällsbyggnadsförvaltningen att utreda enligt uppdrag vilket kommer att ta tid, oklart hur lång tid, och detta gör att kultur- och fritidsnämnden står utan evakueringslokal.

Kultur- och fritidsförvaltningen har under den beskrivna perioden arbetat i enlighet med planeringen för fastigheten och har haft dialoger och visningar av lokalen med föreningslivet. Förvaltningen hamnar nu i ett mycket svårt och brådskande läge då andra lokaler ska tas fram för ändamålet. Det åligger Samhällsbyggnadsförvaltningen att presentera nya lokaler men kultur- och fritidsförvaltningen behöver parallellt med det också undersöka andra möjligheter.

Då renoveringen av Idrottshuset beräknas ta ca 2 år så kommer eventuella evakueringslokaler behövas under lika lång tid. Kultur- och fritidsnämnden hamnar

därför i ett läge där man eventuellt bedömer att förlänga ett sådant hyreskontrakt och nämndens långsiktiga behov av Krickan 1 finns i så fall inte heller längre.

På grund av ovanstående så har kultur- och fritidsnämndens inte längre behov av att hyra Krickan 1, varken på kort eller lång sikt, och förvaltningen föreslår därför att nämnden att upphäva tidigare beslut 2024-09-24 § 17 (KUFRN 2024/59).

Beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningen i dialog med Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Anna Svensson

Förvaltningschef

Sändlista

Handläggare för ärendet
Samhällsbyggnadsnämnden
Kommunstyrelsen

§ 28

Utökat investeringsanslag 2026 för köp, rivning och renovering av Krickan 1

SBN 2025/322

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att återremittera ärendet med uppdrag om att

- Utredda möjligheten att lösa lokalbehovet genom att kommunstyrelsen upplåter lokalen till kultur- och fritidsnämnden (KFN), alternativt att KFN övertar hyreskontraktet från KS (ref KUFRN 2024/59).

Om så inte är möjligt:

- Bereda ärendet genom att genomföra steg 1–3 i processen beskriven i Riktlinjer för lokalförsörjning, alternativt:
- Inhämta uppdrag från kommunstyrelsen, i enlighet med Lokalförsörjningspolicyn, om att göra avsteg från lokalförsörjningsprocessen

Reservationer

Tomas Öberg (C), Leif Höglund (S), Håkan Skött (S), Ann-Marie Jonasson (S) och Hans-Peter Nielsen (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för att ärendet ska avgöras idag.

Sammanfattning av ärendet

Utanför det ordinarie lokalförsörjningsprogrammet har det identifierats att fastigheten Krickan 1 är lämplig för verksamhet inom kultur- och fritidsförvaltningen. För att möjliggöra detta behöver kommunen köpa fastigheten från Fastighets AB Vänerns borg.

Förvärvet, tillsammans med de investeringar som krävs för att anpassa fastigheten, rymms inte inom den ordinarie mål- och resursplanen med hänsyn till den aktuella tidsplanen. Därför behöver särskilda medel avsättas.

Ett köpeavtal har tecknats, men det blir giltigt först efter beslut i kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-13
- Köpeavtal - Krickan 1

Samhällsbyggnadsnämndens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Utskickat förslag till beslut är följande:

”Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

Utdragsbestyrkande

2026-02-26

- att godkänna bilagt köpeavtal rörande transaktionen för Krickan 1 och därmed tillskjuta samhällsbyggnadsnämnden nyinvesteringsmedel om 5,6 mkr för att täcka köpeskilling och transaktionskostnader,

under förutsättning att kommunfullmäktige också beslutar

- att samhällsbyggnadsnämnden beviljas 6 mkr i utökade investeringsanslag för 2026 för nyinvesteringen Krickan 1 i syfte att täcka nämndens nödvändiga investeringar, så som rivning och verksamhetsanpassningar, föranlett av transaktionen.
- att samhällsbyggnadsnämnden får tackning för utökade kostnader för avskrivning, internränta samt drift och underhåll.”

Tor Wendel (M) föreslår följande beslutsmening:

”Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att återremittera ärendet med uppdrag om att

- Utredda möjligheten att lösa lokalbehovet genom att kommunstyrelsen upplåter lokalen till kultur- och fritidsnämnden (KFN), alternativt att KFN övertar hyreskontraktet från KS (ref KUFRN 2024/59)

Om så inte är möjligt:

- Bereda ärendet genom att genomföra steg 1–3 i processen beskriven i Riktlinjer för lokalförsörjning, alternativt:
- Inhämta uppdrag från kommunstyrelsen, i enlighet med Lokalförsörjningspolicyn, om att göra avsteg från lokalförsörjningsprocessen”.

Beslutsgång

Ordförande redovisar att det finns två förslag till beslut, nämligen utskickat förslag till beslut och Tor Wendels (M) förslag till beslut.

Ordförande frågar samhällsbyggnadsnämnden om ärendet ska avgöras idag eller om det ska återremitteras till samhällsbyggnadsförvaltningen enligt Tor Wendels (M) förslag till beslut.

Ordförande finner genom acklamation att ärendet ska avgöras idag.

Votering begärs av Tor Wendel (M).

Ordförande föreslår följande propositionsordning, som godkänns av samhällsbyggnadsnämnden. Den som stödjer att ärendet ska avgöras idag röstar ja, och den som stödjer att ärendet ska återremitteras till samhällsbyggnadsförvaltningen röstar nej.

Omröstningsresultat

Ledamöter	Ja	Nej	Avstår
Ann-Marie Jonasson (S)	X		
Tor Wendel (M)		X	

Utdragsbestyrkande

2026-02-26

Tomas Öberg (C)	X		
Göran Nilsson (SD)		X	
Margareta Olsson (M)		X	
Leif Höglund (S)	X		
Eldbjörg Bryntesson (V)		X	
Håkan Skött (S)	X		
Torbjörn Moqvist (SD)		X	
Hans-Peter Nielsen (KD)	X		
Thomas Larsson (MBP)		X	
Antal:	5	6	

Med sex nej-röster mot fem ja-röster så har samhällsbyggnadsnämnden beslutat enligt Tor Wendels (M) förslag till beslut att ärendet ska återremitteras till samhällsbyggnadsförvaltningen.

Sändlista

Handläggare av ärendet
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Fastighets AB Vänersborg
Kommunfullmäktige

Utdragsbestyrkande

§ 75

Förslag till verksamhet i fastigheten Krickan 1

KUFRN 2024/59

Beslut

1. kultur- och fritidsnämnden begär hos kommunstyrelsen att få hyra, i bifogad planritning angiven del av fastigheten Krickan 1, från den 1 juni 2025.
2. kultur- och fritidsnämnden begär hos kommunstyrelsen en utökad budget om 400 000 kronor för finansiering av hyran.
3. kultur- och fritidsnämnden ger förvaltningschef i uppdrag att underteckna beställning av verksamhetsanpassning samt att underteckna hyreskontraktet under förutsättning att punkten 1 och 2 beslutas.

Sammanfattning av ärendet

Vänersborgs kommun har, genom bolaget Vänersborg fastighets AB, förvärvat fastigheten Krickan 1 och kommunstyrelseförvaltningen har genomfört en snabbutredning för att bedöma vilken/vilka verksamheter som skulle kunna bedrivas i fastigheten. Budget för nuvarande hyreskostnader finns hos kommunstyrelsen.

Kultur- och fritidsnämnden har i tidigare yttrande till utredningen svarat att nämndens huvudförslag var att tillskapa lokaler för idrottsföreningar i den del av fastigheten som tidigare använts som matvarubutik. Kommunstyrelsen har inte återkopplat till kultur- och fritidsnämnden avseende den föreslagna verksamheten men kultur- och fritidsförvaltningen har ändå utrett möjligheterna för att genomföra förslaget då behovet är stort, främst av lokaler för kampsport, boxning och brottning. I dialog med Vänersborg fastighets AB har förvaltningen gått igenom lokalernas förutsättningar och förslag till investering för att uppnå ändamålsenliga lokaler har tagits fram.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2024-09-10.
- Vänersborg Fastighets AB affärsförslag inklusive planritning, daterad 2024-05-30.

Sändlista

Handläggare av ärendet
Kommunstyrelsen
Enhetschef, enheten för idrottsanläggningar
VD, Vänersborg fastighets AB

Utdragsbestyrkande

2024-09-10

Dnr: KUFRN 2024/59

Handläggare

Magnus Nordin
magnus.nordin@vanersborg.se
0521-72 20 24

Mottagare

Kultur- och fritidsnämnden

Förslag till verksamhet i fastigheten Krickan 1

Förslag till beslut

1. kultur- och fritidsnämnden begär hos kommunstyrelsen att få hyra, i bifogad planritning angiven del av fastigheten Krickan 1, från den 1 juni 2025.
2. kultur- och fritidsnämnden begär hos kommunstyrelsen en utökad budget om 400 000 kronor för finansiering av hyran.
3. kultur- och fritidsnämnden ger förvaltningschef i uppdrag att underteckna beställning av verksamhetsanpassning samt att underteckna hyreskontraktet under förutsättning att punkten 1 och 2 beslutas.

Sammanfattning av ärendet

Vänerns kommun har, genom bolaget Vänerns fastighets AB, förvärvat fastigheten Krickan 1 och kommunstyrelseförvaltningen har genomfört en snabbutredning för att bedöma vilken/vilka verksamheter som skulle kunna bedrivas i fastigheten. Budget för nuvarande hyreskostnader finns hos kommunstyrelsen.

Kultur- och fritidsnämnden har i tidigare yttrande till utredningen svarat att nämndens huvudförslag var att tillskapa lokaler för idrottsföreningar i den del av fastigheten som tidigare använts som matvarubutik. Kommunstyrelsen har inte återkopplat till kultur- och fritidsnämnden avseende den föreslagna verksamheten men kultur- och fritidsförvaltningen har ändå utrett möjligheterna för att genomföra förslaget då behovet är stort, främst av lokaler för kampsport, boxning och brottning. I dialog med Vänerns fastighets AB har förvaltningen gått igenom lokalernas förutsättningar och förslag till investering för att uppnå ändamålsenliga lokaler har tagits fram.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Bakgrund

Vänerns kommun har, genom bolaget Vänerns fastighets AB, förvärvat fastigheten Krickan 1 och kommunstyrelseförvaltningen har genomfört en snabbutredning för att bedöma vilken/vilka verksamheter som skulle kunna bedrivas i fastigheten. Budget för nuvarande hyreskostnader finns hos kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen beslutade 2023-09-18 att remittera ärendet ”Bedömning av möjligheter att förlägga vissa kommunala verksamheter till fastigheten Krickan 1” till berörda parter, dnr: KS 2023/642. Kommunstyrelsen efterfrågade nämndernas, bolagens

och förbundens bedömning/yttrande av möjligheten att slå samman, tillskapa och/eller flytta del/delar av sina i rapporten omnämnda verksamheter till Krickan.

Kultur- och fritidsnämnden svarade bland annat i sitt yttrande att nämndens huvudförslag var att tillskapa lokaler för idrottsföreningar i den del av fastigheten som tidigare använts som matvarubutik, KFN 2023-11-21 § 101.

Kommunstyrelsen har inte återkopplat till kultur- och fritidsnämnden avseende den föreslagna verksamheten men kultur- och fritidsförvaltningen har ändå utrett möjligheterna för att genomföra förslaget då behovet är stort, främst av lokaler för kampsport, boxning och brottning.

I dialog med Vänersborg fastighets AB har förvaltningen gått igenom lokalernas förutsättningar och förslag till investering för att uppnå ändamålsenliga lokaler har tagits fram.

Behovsbeskrivning

Kommunen står med ett behov från flera kampsportsföreningar som önskar nyttja kommunala anläggningar, man står även med ett behov att under tiden som Idrottshuset renoveras, vilket planeras att starta under 2026, hitta lokaler under byggtiden för brottning och Taekwondo som idag nyttjar lokaler i Idrottshuset. Exempel för populära kampsporter som utövas i Vänersborg är brottning, boxning, taekwondo och budo. Förvaltningen har varit på platsbesök i lokalen och den bedöms lämpa sig väldigt väl i sin utformning för just kampsporter. Stora öppna ytor som rymmer de mattor som idrotterna kräver. Utöver bra träningsytor finns det utrymmen för kontor/kansli, samlingsytor, pentry, toalett mm. Träningsytorna kräver inga eller väldigt få anpassningar, dock saknas omklädningsrum i dagsläget och behöver byggas till för att få en bra träningslokal. Utrymme finns för detta och är angivet i bifogad planritning.

Kultur- och fritidsnämnden har blivit erbjuden att hyra lokalen av Vänersborg fastighets AB med ett hyresavtal om 10 + 3 år till en årlig hyra om 600 000 kr år 1 och sedan med årlig uppräknings enligt KPI. I kontraktet ingår att Vänersborg fastighets AB tillför två omklädningsrum med totalt fyra duschar, i övrigt ansvarar nämnden för anpassning av lokalen, nämnden står även för alla mediakostnader. Marken är i detaljplanen planlagd som "Kontor och industri, som inte är störande för boende i närheten" (KJ) vilket med stor sannolikhet innebär att det krävs en ny detaljplan för att medge idrottsverksamhet. Det finns dock förutsättningar för att söka tillfälligt bygglov fram till dess att ny detaljplan antagits. Vänersborg fastighets AB har ansökt om planändring vilket innebär att arbete med ny detaljplan påbörjats och miljö- och byggnadsförvaltningen har upprättat ett förslag som nu är på samråd fram till den 30 september.

Budget

Hyran om 600 000 kr kommer behöva subventioneras för att föreningar ska ha möjlighet att hyra. Lämplig hyra på helårsbasis till föreningen bedöms till ca 200 000 kr/år och även en sådan kostnad kan vara svår för en mindre enskild förening att bära.

Förvaltningen föreslår nämnden att hos kommunstyrelsen dels begära att få hyra del av fastigheten och dels begära täckning för den del av hyran som inte täcks av intäkt från föreningslivet.

Om ovanstående förslag till beslut inte beslutas ämnar förvaltningen återkomma till kultur- och fritidsnämnden med ärendet.

Beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningen samt gemensamt med Vänersborg fastighets AB.

Underlag

Vänersborg Fastighets AB affärsförslag inklusive planritning, daterad 2024-05-30.

Anna Svensson

Förvaltningschef

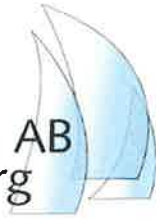
Sändlista

Handläggare av ärendet

Kommunstyrelsen

Enhetschef, enheten för idrottsanläggningar

VD, Vänersborg fastighets AB

Affärsförslag gällande förhyrning av Krickan!

Vi erbjuder möjligheten att förhyra del av fastigheten Krickan 1 för kampsport.

Förhyrningen bygger på att nuvarande hyresgäst Kommunstyrelseförvaltningen i Vänersborg accepterar villkoren.

Ytan är markerad på bifogad ritning.

Arbetet pågår med att ta fram en ny detaljplan för fastigheten, men vid intresse kommer vi söka ett tillfälligt bygglov för er verksamhet.

Vi åtar oss att tillföra 2 omklädningsrum med totalt 4 st duschar till en beräknad kostnad om 600.000 kr.

Ni svarar för övriga anpassningar som ni vill göra i lokalen.

Ni svarar för samtliga förbrukningar gällande el, vatten.

Avtalslängd initialt 10 år med 9 månaders uppsägningstid, därefter förlängs avtalet med 3 år vid utebliven uppsägning.

Månadshyra 50.000 kr

Hyran regleras med KPI-index

Vi hoppas ni ska finna förslaget intressant och ser fram emot att få höra från er.

Vänersborg 2024-05-30

Fastighets AB Vänersborg

Gunnar Johansson

Handläggare
Magnus Nordin
magnus.nordin@vanersborg.se
0521-72 20 24

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Planritning Krickan 1

Planritning Krickan 1

§ 80

Uppföljning av givna uppdrag

KS 2026/58

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner uppföljningen av kommunfullmäktiges givna uppdrag.

Kommunstyrelsen godkänner för egen del uppföljningen av kommunstyrelsens givna uppdrag.

Sammanfattning av ärendet

Till följd av en motion om systematisk uppföljning av beslut (KS 2020/325) beslutade kommunfullmäktige 2021-03-17 § 30 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att två gånger om året redovisa en uppföljning av kommunfullmäktiges givna uppdrag fram till dess att uppdraget anses fullgjort. Sammanställningen ska redovisas till kommunfullmäktige i april och oktober varje år. Kommunfullmäktige rekommenderade även att liknande uppföljning utförs på samtliga förvaltningar på det sätt som passar verksamheten och nämnden bäst.

Uppföljningen omfattar uppdrag givna under nuvarande mandatperiod, från och med kommunfullmäktiges första sammanträde 2022-10-26. Uppdrag som rör enklare verkställighet har uteslutits ur redovisningen.

Beslutsunderlag

- Beslut KSAU 2026-03-16 Uppföljning av givna uppdrag
- Uppföljning av givna uppdrag
- Redovisning av uppdrag givna av kommunfullmäktige nuvarande mandatperiod, oktober 2022 - februari 2026
- Redovisning av uppdrag givna av kommunstyrelsen nuvarande mandatperiod, oktober 2022 - februari 2026

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

§ 60

Uppföljning av givna uppdrag

KS 2026/58

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner uppföljningen av kommunfullmäktiges givna uppdrag.

Kommunstyrelsen godkänner för egen del uppföljningen av kommunstyrelsens givna uppdrag.

Sammanfattning av ärendet

Till följd av en motion om systematisk uppföljning av beslut (KS 2020/325) beslutade kommunfullmäktige 2021-03-17 § 30 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att två gånger om året redovisa en uppföljning av kommunfullmäktiges givna uppdrag fram till dess att uppdraget anses fullgjort. Sammanställningen ska redovisas till kommunfullmäktige i april och oktober varje år. Kommunfullmäktige rekommenderade även att liknande uppföljning utförs på samtliga förvaltningar på det sätt som passar verksamheten och nämnden bäst.

Uppföljningen omfattar uppdrag givna under nuvarande mandatperiod, från och med kommunfullmäktiges första sammanträde 2022-10-26. Uppdrag som rör enklare verkställighet har uteslutits ur redovisningen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-04
- Redovisning av uppdrag givna av kommunfullmäktige nuvarande mandatperiod, oktober 2022 - februari 2026
- Redovisning av uppdrag givna av kommunstyrelsen nuvarande mandatperiod, oktober 2022 - februari 2026

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2026-03-04

Dnr: KS 2026/58

Handläggare

Lisa Fredriksson
lisa.fredriksson@vanersborg.se

Mottagare

Kommunfullmäktige

Uppföljning av givna uppdrag

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner uppföljningen av kommunfullmäktiges givna uppdrag.

Kommunstyrelsen godkänner för egen del uppföljningen av kommunstyrelsens givna uppdrag.

Sammanfattning av ärendet

Till följd av en motion om systematisk uppföljning av beslut (KS 2020/325) beslutade kommunfullmäktige 2021-03-17 § 30 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att två gånger om året redovisa en uppföljning av kommunfullmäktiges givna uppdrag fram till dess att uppdraget anses fullgjort. Sammanställningen ska redovisas till kommunfullmäktige i april och oktober varje år. Kommunfullmäktige rekommenderade även att liknande uppföljning utförs på samtliga förvaltningar på det sätt som passar verksamheten och nämnden bäst.

Uppföljningen omfattar uppdrag givna under nuvarande mandatperiod, från och med kommunfullmäktiges första sammanträde 2022-10-26. Uppdrag som rör enklare verkställighet har uteslutits ur redovisningen.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningens kanslienhet. Information om uppdrag som givits till nämnd har inhämtats från ansvarig förvaltning.

Underlag

- Kommunfullmäktiges beslut 2021-03-17 § 30
- Redovisning av uppdrag givna av kommunfullmäktige nuvarande mandatperiod, oktober 2022 - februari 2026
- Redovisning av uppdrag givna av kommunstyrelsen nuvarande mandatperiod, oktober 2022 - februari 2026

Johan Högmark
Kanslichef

Sändlista

Handläggare av ärendet
Kommunstyrelsen

Redovisning av uppdrag givna av kommunfullmäktige nuvarande mandatperiod, oktober 2022 – februari 2026

		Öppna ärenden - ej fullgjorda uppdrag till kommunstyrelsen
Dnr	Inkom	Ärendebeskrivning och lägesinformation
KS 2023/289	2022-12-19	<p>Utredningsuppdrag Norra Skolans lokaler Till följd av två olika motioner - dels motion om utredning av Norra skolan som centralt placerad förskola (KS 2021/438), inkommen 2021-11-16, dels motion om att inventera behov av förskolor och grundskolor i centrala Vänersborg (KS 2021/439), inkommen 2021-11-17.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2022-12-14 § 198 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen och ger kommunstyrelsen i uppdrag att i nära samverkan med berörda nämnder utreda vilka kommunala verksamheter som skulle kunna nyttja Norra skolans lokaler. <p>Kommunfullmäktige beslutade 2022-12-14 § 199 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige beslutar att anse motionens första yrkande behandlat genom ”Reviderad förskole- och grundskoleplan 2023 – 2032” och därmed besvarad samt att bifalla motionens andra yrkande och ger kommunstyrelsen i uppdrag att i nära samverkan med berörda nämnder utreda vilka kommunala verksamheter som skulle kunna nyttja Norra skolans lokaler. <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 187 att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunfullmäktige beslutar notera informationen och att uppdraget till samhällsbyggnadsnämnden givet 15 maj 2024 §80 är avslutat. 2. Kommunfullmäktige ger byggnadsnämnden i uppdrag att i en planprocess pröva möjligheten att tillåta ändamålen bostad, handel och kontor i stället för nuvarande allmänna ändamål för Norra skolan i syfte att förbereda en försäljning av fastigheten. 3. Finansiering av detaljplaneändringen sker via kommunstyrelsen förfogandeanslag. Byggnadsnämnden ges i uppdrag att rapportera en inledande bedömning om uppdragets genomförbarhet, tidplan och bedömd kostnad till kommunstyrelsen innan planprocessen startar.

		<p>Nuläge: Byggnadsnämnden beräknas återkomma till kommunstyrelsen i mars 2026.</p>
KS 2025/145	2023-09-27	<p>Uppdrag om att utreda möjligheterna och lämpligheten att anlägga en motionsrunda i Frändefors Till följd av motion om möjligheten och lämpligheten att anlägga motionsrunda i Frändefors (KS 2022/315), inkommen 2022-09-02.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2023-09-13 § 138 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige bifaller motionen. <p>Motionärerna yrkar i motionen att möjligheten och lämpligheten att anlägga en "motionsrunda" i Frändefors utreds.</p> <p>Nuläge: Uppdraget är pågående. Förslag på sträcka är klar och överenskommelser har träffats med berörda fastighetsägare. En reducerad motionsrunda kan skyltas redan nu men går då av kostnadsskäl inte förbi befintligt utegym. En möjlighet till finansiering har under senhösten öppnats genom ett LEADER-projekt. Projektet föredrar en motionsrunda som också inbegriper redan finansierat utegym. Inväntar besked om möjlig medfinansiering innan slutgiltig sträckning fastställs.</p>
KS 2024/649	2024-10-30	<p>Uppdrag om att utreda möjlighet att skapa ett kommunalägt energibolag Till följd av motion om att utreda möjlighet att skapa ett kommunalägt energibolag (KS 2023/963), inkommen 2023-10-16.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2024-10-23 § 155 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige bifaller motionen om att utreda möjligheten och behovet av att tillskapa ett kommunalägt energibolag. - Kommunfullmäktige uppdrar åt Kommunstyrelsen att i samarbete med Samhällsbyggnadsnämnden utreda möjliga alternativ samt förorda förslag på åtgärder. <p>Nuläge: Uppdraget är pågående. Utredningen har försenats men bör kunna färdigställas under mars/april månad. Orsaken till förseningen är bland annat att juridiskt stöd inte funnits tillgängligt i den uträkning som behövts, till följd av frånvaro och hög arbetsbelastning. Därtill har personella resurser behövts lånas ut till annan förvaltning på grund av personalomsättning och hög arbetsbelastning under hösten.</p>

KS 2024/718	2024-12-18	<p>Uppdrag - Uppföljning av Friluftsstrategi Vänersborgs kommun</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2024-12-11 § 203 att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunfullmäktige antar Friluftsstrategi. 2. Kommunfullmäktige beslutar att omfördela 300 tkr av samhällsbyggnadsnämndens rambudget till kultur- och fritidsnämnden från och med år 2025. 3. Kommunfullmäktige godkänner att kultur- och fritidsnämnden använder avsatta medel för hyresökning för idrottsanläggning 2025 för att starta arbetet med strategin. 4. Kommunfullmäktige beslutar att fastställa Reglemente för kultur- och fritidsnämnden, med tillagt nytt ansvarsområde under 1 § benämnt ”Friluftsliv (enligt Friluftsstrategi)”, att gälla från och med 1 januari 2025. 5. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att samordna en uppföljning av strategins verkställighet utifrån beslutat ansvar och organisation efter första verksamhetsåret, med rapportering vår 2026. <p>Nuläge: Uppdrag påbörjat. Genomförandet av den nya friluftorganisationen har tagit något längre tid än förutsett. Förvaltningen har bedömt att uppföljningen av friluftsstrategin bör invänta den första friluftsplänen och nya former för avstämning med externa aktörer. Mot den bakgrunden beräknas återrapportering ske i slutet av 2026.</p>
KS 2025/261	2025-04-30	<p>Uppdrag - Byggande av en Gradäng vid Huvudnässkolans Aula</p> <p>Till följd av motion om byggande av en Gradäng vid Huvudnässkolans Aula (KS 2024/64), inkommen 2024-01-08.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-04-16 § 52 att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att i samband med arbetet att utveckla vår stadskärna samverka med berörda nämnder, fastighetsägare, näringsliv och andra berörda var i Vänersborgs centrum en gradäng eller annan typ av flerfunktionell sittplats skulle kunna placeras, principer för dess utformning samt vad det skulle kosta att anlägga och förvalta den. 2. Därmed anses motionen besvarad. <p>Nuläge: Uppdraget är pågående.</p>
KS 2025/300	2025-05-30	<p>Uppdrag - Digital anslagstavla i Brålanda, Vargön och Vänersborg</p>

		<p>Till följd av motion om digital anslagstavla i Brålanda, Vargön och Vänersborg (KS 2024/93), inkommen 2024-01-30.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-05-21 § 74 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige bifaller motionen och ger kommunstyrelsen i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att införa digitala anslagstavlor i kommunen. <p>Nuläge: Uppdraget är påbörjat. Arbetet är en del av en större genomlysning kring kommunens samtliga digitala informationsskyltar och infartsskyltar.</p>
KS 2025/438	2025-10-02	<p>Uppdrag - Fritidskort för kollektivtrafik till ungdomar</p> <p>Till följd av motion om fritidskort för kollektivtrafik till ungdomar (KS 2025/120), inkommen 2025-02-14.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-09-17 § 133 att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunfullmäktige bifaller motionen. 2. Kommunfullmäktige uppdrar Kommunstyrelsen att ta fram en utredning enligt motionens intentioner. Utredningen påbörjas när Västtrafik har färdigställt utvärderingen av fritidskortens zongiltighet. <p>Nuläge: Uppdraget är pågående. Utredningen påbörjas när Västtrafik har färdigställt utvärderingen av fritidskortens zongiltighet. Enligt uppdrag från Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden (VGR) ska Västtrafiks utvärdering bli klar sommaren 2026, därefter påbörjas kommunens utredning.</p>
KS 2025/470	2025-10-02	<p>Uppdrag - Motion om att utreda möjligheterna att skapa centralt belägna boulevaner</p> <p>Till följd av motion om att utreda möjligheterna att skapa centralt belägna boulevaner (KS 2024/664), inkommen 2024-11-08.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-09-17 § 134 att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunfullmäktige bifaller motion om att utreda möjligheterna att skapa centralt belägna boulevaner 2. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att utreda möjligheterna till centralt placerade boulevaner och att hantera ärendet utifrån kommunstyrelsens samordningsansvar på lämpligt sätt. <p>Nuläge: Uppdraget är pågående.</p>

KS 2026/66	2025-12-22	<p>Uppdrag - Utredning av bolagisering av kommunens fastighetsbestånd</p> <p>Till följd av motion om att utreda bolagisering av kommunens fastighetsbestånd (KS 2024/703), inkommen 2024-12-18.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 188 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige bifaller motionen och uppdrar till kommunstyrelsen att med extern medverkan översiktligt utreda fördelar och nackdelar med att bolagisera kommunens fastighetsbestånd. Finansiering sker via kommunstyrelsens anslag för oförutsett, tillgängliga medel uppgår till 9 094 tkr år 2026. <p>Nuläge: Uppdraget är pågående.</p>
KS 2026/65	2025-12-22	<p>Uppdrag - Införande av E-förslag som verktyg för invånardialog istället för dagens medborgarförslag</p> <p>Till följd av motion om att utreda möjligheterna att införa E-förslag som verktyg för medborgardialog istället för dagens medborgarförslag (KS 2024/161), inkommen 2024-02-26.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 185 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige beslutar: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ersätta medborgarförslag med e-förslag. 2. Uppdra till kommunstyrelsen att ta fram styrande dokument, rutiner och tekniska förutsättningar för hantering av e-förslag utifrån det underlag som inhämtats under ärendets beredning. 3. Anse uppdraget slutfört. <p>Nuläge: Utformning av regelverk och tekniskt stöd för det beslutade införandet av e-förslag pågår. Förväntad leverans av förslag till uppdaterade styrdokument planeras till andra kvartalet 2026.</p>
KS 2026/64	2025-12-22	<p>Uppdrag - Framtagning av samtliga nämnders reglementen, sammansättningar och presidier för mandatperioden 2026-2030</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 184 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige beslutar att följande nämndstruktur ska gälla från och med den 1 januari 2027: <ol style="list-style-type: none"> 1. Att behålla facknämnderna Barn och utbildningsnämnden, Socialnämnden, Kultur och fritidsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Byggnadsnämnden och Överförmyndarnämnden. Vad gäller Miljö- och hälsoskyddsnämnden och

		<p>Byggnadsnämnden görs en förnyad översyn av nämndsorganisationen inför år 2029.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Att i kommunstyrelsen samlas alla strategiska samhällsbyggnadsfrågor. 3. Att en ny Teknik- och servicenämnd inrättas 4. Att avveckla Samhällsbyggnadsnämnden, vars uppgifter överförs till Kommunstyrelsen och till Teknik och servicenämnden. 5. Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram reglementen för samtliga nämnder i enlighet med den nya strukturen. 6. Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram förslag på nämndernas sammansättning och presidier inför kommunfullmäktiges val till nämnderna för mandatperioden 2026-2030. <p>Kommunstyrelsen beslutade för egen del 2025-12-03 § 220</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Att under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut, att ge kommundirektören i uppdrag att anpassa förvaltningsorganisationen i enlighet med den nya nämndstrukturen, att ta fram förslag till reviderade budgetramar mellan berörda nämnder utifrån förändrad organisation samt att ta fram en genomförandeplan för verkställighet per 1 januari 2027. 8. Att uppdraget till Personal- och förhandlingsutskottet - Översyn av politisk organisation inför kommande mandatperiod 2026-2030, KS 2024-654 är fullgjort. 9. Att uppdra åt Personal och förhandlingsutskottet att återkomma till kommunstyrelsen med förslag på nämndernas sammansättning och presidier samt arvodesbestämmelser senast 2026-05-31. <p>Nuläge: Uppdraget är påbörjat.</p>
		Ej fullgjorda uppdrag till samhällsbyggnadsnämnden
Dnr	Inkom	Ärendebeskrivning och lägesinformation
SBN 2023/291	2023-10-27	<p>Minnessten för att hedra våra Veteraner i fredens tjänst</p> <p>Till följd av motion om utredning av alternativa lösningar för finansiering och förvaltning av kommunala solcellsanläggningar (KS 2023/733), inkommen 2023-06-19.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2023-10-18 § 172 att</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige bifaller delvis medborgarförslaget. <p>Kommunfullmäktige uppdrar åt Samhällsbyggnadsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden att, när ekonomi så tillåter med hänsyn till nuvarande beslut om stor restriktivitet och att inte fatta kostnadsdrivande beslut KS 2023-06-07 § 122, utse och iordningställa en minnesplats i kommunen för personer som gjort insatser i kris- och krigssituationer samt insatser för demokrati.</p> <p>Nuläge: Uppdraget är pågående. Diabas var tänkt att användas som material till stenen, men på grund av lång leveranstid kommer röd bohusgranit användas i stället. Planen är att stenen ska vara monterad till veterandagen 2026-05-29.</p>
SBN 2023/190	2025-03-05	<p>Fråga om hallevibadet Kommunfullmäktige beslutade 2025-02-19 § 19 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige ger Samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att hyra ut Hallevibadet med det förbehållet att inga kostnader i form av underhåll, ombyggnationer, renoveringar eller andra kostnader som kan uppkomma ska belasta kommunen. <p>Nuläge: Uppdraget är pågående. Ärendet bordlades på samhällsbyggnadsnämndens sammanträde 2026-02-26.</p>
SBN 2025/345	2025-12-22	<p>Inventering och riskklass av området Sjövallen, på fastigheterna Huvudnäs 2:26 och Huvudnäs 2:1 Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 189 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige uppdrar till samhällsbyggnadsnämnden att under 2026 upphandla och genomföra undersökning och riskbedömningar för berörda fastigheter, samt utifrån resultatet ta fram en kostnadsberäknad åtgärdsplan för berörda fastigheter. - Samhällsbyggnadsnämnden har att i ett första läge återkomma till kommunstyrelsen med en kostnadsberäkning för undersökning, riskbedömning och framtagande av åtgärdsplan. Finansiering under 2026 för riskbedömning och undersökningar sker via kommunstyrelsens anslag för oförutsett. Tillgängliga medel uppgår till 7 894 tkr. <p>Nuläge: Uppdraget är pågående. Undersökningsplan har tagits fram tillsammans med miljöenheten och utförande</p>

		<p>konsult. Återrapportering och efterfrågande av medel behandlades i samhällsbyggnadsnämnden 2026-02-26 och kommer gå vidare till kommunstyrelsen för beslut. Uppdraget kan drivas vidare först efter beslut fattats om medel för undersökningarna. Samhällsbyggnadsnämnden avvaktar kommunstyrelsens beslut.</p>
		Ej fullgjorda uppdrag till byggnadsnämnden
Dnr	Inkom	Ärendebeskrivning och lägesinformation
PLAN.2025.4	2025-07-03	<p>Detaljplan för Brålanda stationsområde Kommunfullmäktige beslutade 2025-06-18 § 92 att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunfullmäktige ger Byggnadsnämnden i uppdrag att ta fram ett förslag till ny detaljplan för Brålanda stationsområde i Vänersborgs kommun. Beslutet fattas med stöd av 5 kap 2 § plan- och bygglagen (2010:900). 2. Kostnaden för framtagande av detaljplanen bedöms uppgå till 600 tkr med tillägg för erforderliga utredningar. Planen tas fram år 2025–2027. Byggnadsnämnden fakturerar Kommunstyrelsen för plankostnaderna. Under 2025 prognostiseras kostnaderna uppgå till 250 tkr. Finansiering sker via kommunstyrelsens förfogandeanslag. Tillgängliga medel 2025-05-05 uppgår till 3 369 tkr. <p>Nuläge: Uppdraget är pågående. Planavtal mellan byggnadsnämnden och kommunstyrelsen tecknades i november. Arbetet med detaljplan fortgår.</p>
PLAN.2025.5	2025-10-06	<p>Detaljplan för Värmeverket i Önafors Kommunfullmäktige beslutade 2025-09-17 § 132 att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kommunfullmäktige uppdrar åt Byggnadsnämnden att ta fram ett planförslag. 2) Kommunfullmäktige uppdrar åt Byggnadsnämnden att teckna ett avtal om planläggning med sökanden innan planarbete påbörjas. <p>Nuläge: Uppdraget är pågående. Planavtal är tecknat och arbetet med detaljplan fortgår.</p>
PLAN.2026.1	2026-01-08	<p>Detaljplan för Norra skolan Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 187 att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunfullmäktige beslutar notera informationen och att uppdraget till samhällsbyggnadsnämnden givet 15 maj 2024 §80 är avslutat. 2. Kommunfullmäktige ger byggnadsnämnden i uppdrag att i en planprocess pröva möjligheten

		<p>att tillåta ändamålen bostad, handel och kontor i stället för nuvarande allmänna ändamål för Norra skolan i syfte att förbereda en försäljning av fastigheten.</p> <p>3. Finansiering av detaljplaneändringen sker via kommunstyrelsen förfogandeanslag. Byggnadsnämnden ges i uppdrag att rapportera en inledande bedömning om uppdragets genomförbarhet, tidplan och bedömd kostnad till kommunstyrelsen innan planprocessen startar.</p> <p>Nuläge: Uppdraget är pågående. En första återrapportering behandlas på byggnadsnämnden 2026-03-03 för att sedan översändas till kommunstyrelsen.</p>
		Ej fullgjorda uppdrag till kultur- och fritidsnämnden
Dnr	Inkom	Ärendebeskrivning och lägesinformation
KUFRN 2024/93	2025-07-03	<p>Remiss av medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg</p> <p>Till följd av medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg (KS 2024/540), inkommen 2024-08-26.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-06-18 § 95 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att när kommunens ekonomi tillåter utifrån investeringsbudgeten att leda en nämndsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ. <p>Under andra halvan av 2024 inkom tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark (KUFRN 2024/93, 2024/95, 2024/96).</p> <p>Nuläge: Uppdraget påbörjas våren 2026.</p>
KUFRN 2024/95	2025-07-03	<p>Remiss av medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben</p> <p>Till följd av medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben (KS 2024/668), inkommen 2024-11-13.</p>

		<p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-06-18 § 96 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att när kommunens ekonomi tillåter utifrån investeringsbudgeten att leda en nämndsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ. <p>Under andra halvan av 2024 inkom tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark (KUFRN 2024/93, 2024/95, 2024/96).</p> <p>Nuläge: Uppdraget påbörjas våren 2026.</p>
KUFRN 2024/96	2025-07-03	<p>Remiss av medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg</p> <p>Till följd av medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg (KS 2024/653), inkommen 2024-10-31.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-06-18 § 97 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att när kommunens ekonomi tillåter utifrån investeringsbudgeten att leda en nämndsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ. <p>Under andra halvan av 2024 inkom tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark (KUFRN 2024/93, 2024/95, 2024/96).</p> <p>Nuläge: Uppdraget påbörjas våren 2026.</p>
		Ej fullgjorda uppdrag till socialnämnden
Dnr	Inkom	Ärendebeskrivning och lägesinformation
SOC 2025/233	2025-10-27	<p>Begäran om tilläggsanslag med anledning av socialnämnden prognos för år 2025</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 § 160 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2025.

		<p>Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera denna till Kommunfullmäktige.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 195 angående återrapportering från socialnämnden avseende åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige noterar informationen. <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 196 angående tilläggsanslag till socialnämnden i budget 2025 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige återremitterar ärendet till kommunstyrelsen som snarast åläggs att inhämta socialförvaltningens motiv till de föreslagna 13 punkterna i åtgärdsförslaget som behandlades den 30 oktober 2025 i Socialnämnden. Ärendet ska hanteras skyndsamt så att det kan behandlas på kommunfullmäktiges sammanträde den 18 februari 2026. <p>Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 16 angående återremitterat ärende avseende tilläggsanslag till socialnämnden i budget 2025 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige noterar informationen avseende motiv till de föreslagna 13 punkterna i åtgärdsförslaget som behandlades den 30 oktober 2025 i socialnämnden utifrån beslut om återremiss. Kommunfullmäktige konstaterar att det saknas möjligheter att retroaktivt tillföra socialnämnden utökad budget för 2025 års verksamhet. <p>Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 17 angående socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säbo-platser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten. <p>Åtgärdsplanen behandlas även i ärende SOC 2024/291 Delårsrapport med helårsprognos 2025 och SOC 2025/276 Åtgärder för budget i balans.</p> <p>Nuläge: Kommunstyrelsen har remitterat ärendet som kommunfullmäktige återremitterade 2026-02-18 § 17, till socialnämnden.</p>
--	--	--

		Slutförda uppdrag som givits under nuvarande mandatperiod (från och med 2022-10-26)
Dnr	Inkom	Ärendebeskrivning och lägesinformation
BUTN 2022/34	2022-11-02	<p>Remiss av motion om erbjudande av modersmålsundervisning Till följd av motion om erbjudande av modersmålsundervisning (KS 2021/464), inkommen 2021-12-13.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2022-10-26 § 161 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige avslår punkt 1–7 och 9–10 samt bifaller punkt 8 i motionen gällande begränsningar i modersmålsundervisningen. Kommunfullmäktige uppdrar åt barn- och utbildningsnämnden att undersöka möjligheten att tillämpa fjärrundervisning vid behov. <p>Uppdraget är slutfört.</p>
KUFRN 2022/87	2022-11-02	<p>Uppdrag att skapa förutsättningar i Brålanda bibliotek för kommunal service Till följd av motion om Servicecenter i Brålanda (KS 2021/357), inkommen 2021-09-21.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2022-10-26 § 163 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige beslutar att: <ul style="list-style-type: none"> - Avslå motion om servicecenter i Brålanda, - uppdra kultur- och fritidsnämnden att skapa förutsättningar i Brålanda bibliotek för kommunal service, - uppdra samtliga nämnder att i samråd med kultur- och fritidsnämnden ta ställning till användandet av Brålanda bibliotek i den egna verksamheten - uppdra kultur- och fritidsnämnden att ansvara för samordning och återrapportering av projektet till kommunfullmäktige inom ett år. <p>Kommunfullmäktige beslutade 2023-12-13 § 217 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige noterar informationen och uppdrar åt kultur- och fritidsnämnden att ånyo återrapportera för uppdraget inom ett år. <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-03-19 § 34 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige noterar informationen och förklarar uppdraget slutfört
SBN 2022/204	2022-11-02	<p>Försäljning och byte av fastigheter Kommunfullmäktige beslutade 2022-10-26 § 150 att</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige ger samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att ta fram förslag på köpehandlingar med konsekvensbeskrivningar för de av fastigheterna Krassen 8, Niklasberg 16, Sörbyn 8:2, Tuppen 4 samt Krassen 10 som efter överenskommelse med AB Vänersborgsbostäder är aktuella för köp respektive försäljning. Förslag om köp och försäljning av aktuella fastigheter bör lyftas som separata ärenden. <p>Uppdraget är slutfört.</p>
SBN 2022/188	2022-12-05	<p>Upphävande av vattenskyddsområde och vattenföreskrifter Grunnebo</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2022-11-23 § 182 att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunfullmäktige beslutar att hos Länsstyrelsen ansöka om att upphäva vattenföreskrifter och vattenskyddsområde för Grunnebo. 2. Kommunfullmäktige beslutar att hos Länsstyrelsen ansöka om, med stöd av Miljötillsynsförordningen, att kommunen upphör med tillsynen av vattenskyddsområdet. 3. Kommunfullmäktige ger samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att ombesörja ansökan om upphävandet av vattenskyddsområdet. <p>Länsstyrelsen beslutade att, med stöd av 7 kap 21 § miljöbalken, med omedelbar verkan, upphäva det skyddsområde och de föreskrifter som gällde för Grunnebo grundvattentäkt.</p> <p>Uppdraget är slutfört.</p>
BUTN 2023/28	2023-09-27	<p>Remiss av medborgarförslag om förändrade menyer i skolmatsalen</p> <p>Till följd av medborgarförslag om förändrade menyer i skolmatsalen (KS 2022/366), inkommen 2022-10-06.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2023-09-13 § 126 att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunfullmäktige bifaller delvis medborgarförslag om förändrade menyer i skolmatsalen på det förslag som lyder: "Låt elever och bispisningspersonal vara mer delaktiga i skapandet av menyer så att de rätter som serveras är de rätter som eleverna äter". 2. Kommunfullmäktige uppdrar åt barn- och utbildningsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden att verkställa uppdraget i enlighet med medborgarförslagets intentioner. <p>Uppdraget är slutfört.</p>

SBN 2023/36	2023-09-27	<p>Medborgarförslag om förändrade menyer i skolmatsalen</p> <p>Till följd av medborgarförslag om förändrade menyer i skolmatsalen (KS 2022/366), inkommen 2022-10-06.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2023-09-13 § 126 att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunfullmäktige bifaller delvis medborgarförslag om förändrade menyer i skolmatsalen på det förslag som lyder: "Låt elever och bespisningspersonal vara mer delaktiga i skapandet av menyer så att de rätter som serveras är de rätter som eleverna äter". 2. Kommunfullmäktige uppdrar åt barn- och utbildningsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden att verkställa uppdraget i enlighet med medborgarförslagets intentioner. <p>Uppdraget är slutfört.</p>
KUFNRN 2023/95	2023-10-27	<p>Medborgarförslag om minnessten för att hedra våra veteraner i fredens tjänst</p> <p>Till följd av medborgarförslag om minnessten för att hedra våra Veteraner i fredens tjänst (KS 2022/283), inkommen 2022-07-06.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2023-10-18 § 172 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige bifaller delvis medborgarförslaget. <p>Kommunfullmäktige uppdrar åt Samhällsbyggnadsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden att, när ekonomi så tillåter med hänsyn till nuvarande beslut om stor restriktivitet och att inte fatta kostnadsdrivande beslut KS 2023-06-07 § 122, utse och iordningställa en minnesplats i kommunen för personer som gjort insatser i kris- och krigssituationer samt insatser för demokrati.</p> <p>Kultur- och fritidsnämnden har svarat och ansvaret för frågan ligger hos samhällsbyggnadsnämnden. Uppdraget är slutfört hos kultur- och fritidsnämnden.</p>
SBN 2023/320	2023-11-23	<p>Utredning om investeringar och förvaltning av solceller</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2023-11-15 § 195 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige bifaller motionen och uppdrar åt samhällsbyggnadsnämnden att göra en utredning enligt motionens intentioner. <p>Samhällsbyggnadsnämnden beslutade att ställa sig bakom förvaltningens utredning avseende alternativa lösningar för finansiering och förvaltning av</p>

		<p>kommunala solcellsanläggningar och översända den till kommunfullmäktige för kännedom.</p> <p>Uppdraget är slutfört.</p>
SBN 2022/356	2024-05-24	<p>Utredning av Norra Skolans lokaler Till följd av två olika motioner - dels motion om utredning av Norra skolan som centralt placerad förskola (KS 2021/438), inkommen 2021-11-16, dels motion om att inventera behov av förskolor och grundskolor i centrala Vänersborg (KS 2021/439), inkommen 2021-11-17.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2024-05-15 § 80 att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunfullmäktige noterar informationen i utredningen. 2. Kommunfullmäktige uppdrar till samhällsbyggnadsnämnden att i dialog med berörda nämnder/verksamheter utreda investeringsbehov och hyresnivåer för anpassning av lokalerna vid Norra skolan för användning till ett eller flera av alternativen förskola, musik- och kulturskola samt daglig verksamhet. En återrapportering ska ske till kommunfullmäktige under första kvartalet 2025. 3. Samhällsbyggnadsnämnden tillförs ett tilläggsanslag på 400 tkr under 2024 för att medfinansiera extern medverkan i utredningarna. Finansiering sker ur kommunstyrelsens föfogandeanslag. Tillgängliga medel 7 642 tkr. <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 187 att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunfullmäktige beslutar notera informationen och att uppdraget till samhällsbyggnadsnämnden givet 15 maj 2024 §80 är avslutat. 2. Kommunfullmäktige ger byggnadsnämnden i uppdrag att i en planprocess pröva möjligheten att tillåta ändamålen bostad, handel och kontor i stället för nuvarande allmänna ändamål för Norra skolan i syfte att förbereda en försäljning av fastigheten. 3. Finansiering av detaljplaneändringen sker via kommunstyrelsen föfogandeanslag. Byggnadsnämnden ges i uppdrag att rapportera en inledande bedömning om uppdragets genomförbarhet, tidplan och bedömd kostnad till kommunstyrelsen innan planprocessen startar.
KS 2024/692	2024-10-30	<p>Uppdrag om att utreda trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv</p>

		<p>Till följd av motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas (KS 2023/1080), inkommen 2023-12-12.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2024-10-23 § 156 att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunfullmäktige beslutar att avslå motion att utreda hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas i Vänersborg. 2. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att utreda trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv i samarbete med AB Vänersborgsbostäder, socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden. <p>Kommunstyrelsen beslutade 2025-12-03 § 252 angående svar om utredning gällande trygghetsboende att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunstyrelsen noterar informationen. <p>Uppdraget är slutfört.</p>
KS 2024/719	2024-12-18	<p>Uppdrag - Utreda möjligheterna att införa E-förslag som verktyg för medborgardialog istället för dagens medborgarförslag</p> <p>Till följd av motion om att utreda möjligheterna att införa E-förslag som verktyg för medborgardialog istället för dagens medborgarförslag (KS 2024/161), inkommen 2024-02-26.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2024-12-11 § 201 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige bifaller motionen. <p>Kommunfullmäktige uppdrar kommunstyrelsen att inhämta en utredning i enlighet med den inlämnade motionen. Ärendet ska samberedas med demokrati- och jämställdhetsberedningen och redovisas på kommunfullmäktiges meddelandelista.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 185 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige beslutar: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ersätta medborgarförslag med e-förslag. 2. Uppdra till kommunstyrelsen att ta fram styrande dokument, rutiner och tekniska förutsättningar för hantering av e-förslag utifrån det underlag som inhämtats under ärendets beredning. 3. Anse uppdraget slutfört.

Redovisning av uppdrag givna av kommunstyrelsen nuvarande mandatperiod, oktober 2022 – februari 2026

Öppna ärenden - ej fullgjorda uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen		
Dnr	Inkom	Ärendebeskrivning och lägesinformation
KS 2024/404	2024-08-23	<p>Utredningsuppdrag om ansvar för ägande av boenden samt översyn av ägardirektiv för AB Vänersborgsbostäder</p> <p>Kommunstyrelseförvaltningen har fått i uppdrag</p> <ul style="list-style-type: none"> - att utreda vilka boenden/verksamhetsfastigheter som lämpligen ska ägas av AB Vänersborgsbostäder och vilka som ska ägas av Samhällsbyggnadsnämnden. Översynen ska resultera i tydlig ansvarsfördelning där bolagets ägardirektiv ses över, likväl som Samhällsbyggnadsnämndens reglemente och där så krävs efterföljande revidering av andra styrande dokument rörande fastigheter och lokalförsörjning. Eventuellt behov av extern utredningsresurs med kompetens inom fastighetsförvaltning/fastighetsekonomi för olika ägandeformer kommer att ses över initialt. I övrigt utser Kommunstyrelseförvaltningen intern utredningsresurs för samordning med berörda parter. Uppdraget återrapporteras till kommunstyrelsen våren 2025. <p>Beslutet fattades på delegation 2024-08-23.</p> <p>Nuläge: Uppdraget är pågående. En extern utredning, Utredning angående ägande och förvaltning av kommunens särskilda boenden och gruppboenden, inkom till kommunstyrelsen 2025-11-21. Uppdraget är nära knutet till Uppdrag - Utredning av bolagisering av kommunens fastighetsbestånd (KS 2026/66).</p>
KS 2026/97	2025-03-07	<p>Uppdrag - Samhällskontrakt som arbetsform</p> <p>Kommunstyrelsen beslutade 2025-02-26 § 33 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunstyrelsen beslutar om att: <ol style="list-style-type: none"> 1. notera informationen. 2. ge kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att under 2025 prova arbetssättet inom något av Verksamhetsplanens områden och att återkomma till kommunstyrelsen med utvärdering senast hösten 2026. <p>Nuläge:</p>

		Uppdraget är inte påbörjat.
KS 2025/215	2025-05-14	<p>Uppdrag - Tillväxt Tvåstad Kommunstyrelsen beslutade 2025-05-07 § 85 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunstyrelsen uppdrar kommunstyrelseförvaltningen att utföra uppdrag Tillväxt Tvåstad enligt bilagd uppdragsbeskrivning och återrapportera till Samarbetskommittén Trollhättan-Vänersborg senast juni 2026. <p>Nuläge: Uppdraget är pågående, enligt tidsplan.</p>
KS 2025/90	2025-06-16	<p>Uppdrag om revidering av förstudie angående lokaler för Räddningstjänsten Fyrbodal i Vänersborg Kommunstyrelsen beslutade 2025-06-16 (delegeringsbeslut) att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunstyrelsen uppdrar kommunstyrelseförvaltningen revidera förstudie för räddningstjänstens lokaler i centrala Vänersborg avseende lokalbehov och framtida verksamhet, ekonomiska konsekvenser av nybyggnation och uppdatera med av samhällsbyggnadsnämnden förnyad lokaliseringssprövning. Uppdraget ska genomföras i nära samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen samt Räddningstjänsten Fyrbodal och återrapporteras till kommunstyrelsen senast kvartal ett 2026. <p>Nuläge: Uppdraget är pågående. Planerad återrapportering till kommunstyrelsens presidium på ärendegenomgång i mars 2026.</p>
KS 2025/379	2025-10-14	<p>Uppdrag - Avtalssamverkan med Trollhättan Kommunstyrelsen beslutade 2025-10-08 § 181 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunstyrelsen beslutar att uppdrar Kommunstyrelseförvaltningen att ta fram en utredning med Trollhättans Stad avseende förutsättningar för avtalssamverkan mellan kommunerna (Vänersborg och Trollhättan). Finansiering sker inom kommunstyrelsens ram. <p>Nuläge: Uppdraget är pågående. Har lämnats till utredare med preliminärt delrapport 15 mars och slutredovisning 15 april, men detta är inte fastslaget.</p>
KS 2025/527	2025-11-11	<p>Uppdrag - Beslut angående att starta förstudie för IT-avdelningens lokaler Kommunstyrelsen beslutade 2025-11-05 § 210 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunstyrelsen uppdrar till kommunstyrelseförvaltningen att genomföra en

		<p>förstudie angående IT avdelningens lokaler. Förstudien ska återrapporteras till kommunstyrelsen kvartal två år 2026.</p> <p>Nuläge: Uppdraget är pågående. Planerad återrapportering till kommunstyrelsens presidium på ärendegenomgång i juni 2026.</p>
		Öppna ärenden - ej fullgjorda uppdrag till personal- och förhandlingsutskottet
Dnr	Inkom	Ärendebeskrivning och lägesinformation
KS 2026/64	2025-12-22	<p>Uppdrag - Framtagning av samtliga nämnders reglementen, sammansättningar och presidier för mandatperioden 2026-2030</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 184 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige beslutar att följande nämndstruktur ska gälla från och med den 1 januari 2027: <ol style="list-style-type: none"> 1. Att behålla facknämnderna Barn och utbildningsnämnden, Socialnämnden, Kultur och fritidsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Byggnadsnämnden och Överförmyndarnämnden. Vad gäller Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Byggnadsnämnden görs en förnyad översyn av nämndsorganisationen inför år 2029. 2. Att i kommunstyrelsen samlas alla strategiska samhällsbyggnadsfrågor. 3. Att en ny Teknik- och servicenämnd inrättas 4. Att avveckla Samhällsbyggnadsnämnden, vars uppgifter överförs till Kommunstyrelsen och till Teknik och servicenämnden. 5. Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram reglementen för samtliga nämnder i enlighet med den nya strukturen. 6. Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram förslag på nämndernas sammansättning och presidier inför kommunfullmäktiges val till nämnderna för mandatperioden 2026-2030. <p>Kommunstyrelsen beslutade för egen del 2025-12-03 § 220</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Att under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut, att ge kommundirektören i uppdrag att anpassa förvaltningsorganisationen i enlighet med den nya nämndstrukturen, att ta fram förslag till reviderade budgetramar mellan berörda nämnder utifrån förändrad organisation samt att ta fram en genomförandeplan för verkställighet per 1 januari 2027. 8. Att uppdraget till Personal- och förhandlingsutskottet - Översyn av politisk organisation inför kommande mandatperiod 2026-2030, KS 2024-654 är fullgjort.

		<p>9. Att uppdra åt Personal och förhandlingsutskottet att återkomma till kommunstyrelsen med förslag på nämndernas sammansättning och presidier samt arvodesbestämmelser senast 2026-05-31.</p> <p>Nuläge: Uppdraget är påbörjat.</p>
KS 2026/68	2025-12-22	<p>Uppdrag - Arvodesbestämmelser för mandatperioden 2027-2030</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 184 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige beslutar att följande nämndstruktur ska gälla från och med den 1 januari 2027: <ul style="list-style-type: none"> 1. Att behålla facknämnderna Barn och utbildningsnämnden, Socialnämnden, Kultur och fritidsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Byggnadsnämnden och Överförmyndarnämnden. Vad gäller Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Byggnadsnämnden görs en förnyad översyn av nämndsorganisationen inför år 2029. 2. Att i kommunstyrelsen samlas alla strategiska samhällsbyggnadsfrågor. 3. Att en ny Teknik- och servicenämnd inrättas 4. Att avveckla Samhällsbyggnadsnämnden, vars uppgifter överförs till Kommunstyrelsen och till Teknik och servicenämnden. 5. Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram reglementen för samtliga nämnder i enlighet med den nya strukturen. 6. Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram förslag på nämndernas sammansättning och presidier inför kommunfullmäktiges val till nämnderna för mandatperioden 2026-2030. <p>Kommunstyrelsen beslutade för egen del 2025-12-03 § 220</p> <ul style="list-style-type: none"> 7. Att under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut, att ge kommundirektören i uppdrag att anpassa förvaltningsorganisationen i enlighet med den nya nämndstrukturen, att ta fram förslag till reviderade budgetramar mellan berörda nämnder utifrån förändrad organisation samt att ta fram en genomförandeplan för verkställighet per 1 januari 2027. 8. Att uppdraget till Personal- och förhandlingsutskottet - Översyn av politisk organisation inför kommande mandatperiod 2026-2030, KS 2024-654 är fullgjort. 9. Att uppdra åt Personal och förhandlingsutskottet att återkomma till kommunstyrelsen med förslag på nämndernas sammansättning och presidier samt arvodesbestämmelser senast 2026-05-31. <p>Nuläge: Uppdraget är påbörjat.</p>

		Slutförda uppdrag som givits under nuvarande mandatperiod (från och med 2022-10-26)
Dnr	Inkom	Ärendebeskrivning och lägesinformation
KS 2022/638	2022-12-23	<p>Uppdrag - Utredande av kommunal syn- och hörselinstruktör</p> <p>Kommunstyrelsen beslutade 2022-12-21 § 245 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunstyrelsen beslutar att uppdra åt kommunstyrelseförvaltningen att utreda behovet av och möjligheten att införa funktionen syn- och hörselinstruktör i Vänersborgs kommun. <p>Kommunstyrelsen beslutade 2024-06-05 § 116 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunstyrelsen avslår Kommunala rådet för funktionshinderfrågors önskemål om att införa en syn- och hörselinstruktör i Vänersborgs kommun. <p>Uppdraget är slutfört.</p>
KS 2024/287	2023-11-07	<p>Uppdrag - Översyn av ägardirektiv med mera för Vattenpalatset Vänerparken AB inför 2025 års verksamhet</p> <p>Kommunstyrelsen beslutade 2023-11-01 § 229 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunstyrelsen fastställer preliminärt förlusttäckningsbidrag för 2024 till 10 086 Tkr. Finansiering kan ske inom ramen för kommunstyrelsens budget för 2024. Bidraget stäms av och regleras mot slutligt underskott i samband med att årsredovisningen för 2024 fastställs vid bolagsstämman. <p>Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att i dialog med bolaget se över ägardirektiv och uppdragsform för bolaget inför 2025 års verksamhet.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2024-10-23 § 164 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige godkänner de föreslagna ändringarna i bolagsordning och ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB, i enlighet med bilagor. <p>Uppdraget är slutfört.</p>
KS 2024/654	2024-12-04	<p>Översyn av politisk organisation inför kommande mandatperiod 2027-2030</p> <p>Kommunstyrelsen beslutade 2024-11-27 § 224 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunstyrelsen uppdrar åt personal- och förhandlingsutskottet att inför nästa mandatperiod göra en översyn av den politiska organisationen och lämna ett förslag till kommunstyrelsen senast 26-03-31. För att säkerställa alla partiers möjlighet till insyn, inflytande och delaktighet ska arbetsgruppen för detta uppdrag, förutom personal- och förhandlingsutskottet, kompletteras på så sätt att de

		<p>gruppleddare, vars partier inte är företrädare i utskottet, ska erbjudas plats i arbetsgruppen. Förslaget ska samverkas med kommundirektör.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 184 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunfullmäktige beslutar att följande nämndstruktur ska gälla från och med den 1 januari 2027: <ol style="list-style-type: none"> 1. Att behålla facknämnderna Barn och utbildningsnämnden, Socialnämnden, Kultur och fritidsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Byggnadsnämnden och Överförmyndarnämnden. Vad gäller Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Byggnadsnämnden görs en förnyad översyn av nämndsorganisationen inför år 2029. 2. Att i kommunstyrelsen samlas alla strategiska samhällsbyggnadsfrågor. 3. Att en ny Teknik- och servicenämnd inrättas 4. Att avveckla Samhällsbyggnadsnämnden, vars uppgifter överförs till Kommunstyrelsen och till Teknik och servicenämnden. 5. Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram reglementen för samtliga nämnder i enlighet med den nya strukturen. 6. Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram förslag på nämndernas sammansättning och presidier inför kommunfullmäktiges val till nämnderna för mandatperioden 2026-2030. <p>Kommunstyrelsen beslutade för egen del 2025-12-03 § 220</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Att under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut, att ge kommundirektören i uppdrag att anpassa förvaltningsorganisationen i enlighet med den nya nämndstrukturen, att ta fram förslag till reviderade budgetramar mellan berörda nämnder utifrån förändrad organisation samt att ta fram en genomförandeplan för verkställighet per 1 januari 2027. 8. Att uppdraget till Personal- och förhandlingsutskottet - Översyn av politisk organisation inför kommande mandatperiod 2026-2030, KS 2024-654 är fullgjort. 9. Att uppdra åt Personal och förhandlingsutskottet att återkomma till kommunstyrelsen med förslag på nämndernas sammansättning och presidier samt arvodesbestämmelser senast 2026-05-31. <p>Uppdraget är slutfört.</p>
KS 2025/325	2024-12-20	<p>Återrapportering av uppdraget om att utreda införandet av resursfördelningsmodell för budgetarbetet</p> <p>Kommunstyrelsen beslutade 2024-12-18 § 238 att</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunstyrelsen fastställer Verksamhetsplan 2025–2027, kommunstyrelsen.

		<p>I verksamhetsplanen ges kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att utreda införandet av en befolkningsbaserad resursfördelningsmodell för budgetarbetet, kopplad till kostnadsutjämnningen i statsbidragssystemet 2025.</p> <p>Kommunstyrelsen beslutade 2025-12-03 § 231 att</p> <ul style="list-style-type: none">- Kommunstyrelsen noterar informationen och uppdrar till kommunstyrelsens budgetberedning att använda resursfördelningsmodellen i rapport 1. <i>Resursfördelning baserad på befolkningsprognos, som underlag inför ramsättningen, från och med Mål- och resursplan 2028-2030.</i> <p>Uppdraget är slutfört.</p>
--	--	---

Från: "Johan Högmark" <johan.hogmark@vanersborg.se>
Skickat: 26 mar 2026 03:05:01 +01:00
Till: kommun@vanersborg.se
Kopia:
Ämne: Avsägning uppdrag

-----Ursprungligt meddelande-----

Från: Inger Tolfes <ingertolfes@hotmail.com>
Skickat: den 24 mars 2026 22:48
Till: Johan Högmark <johan.hogmark@vanersborg.se>
Ämne: Avsägning uppdrag

[Du får inte e-post ofta från ingertolfes@hotmail.com. Läs om varför det här är viktigt på <https://aka.ms/LearnAboutSenderIdentification>]

Hej!

Jag är av fullmäktige utsedd att ingå i Vänersborgs riksteaterförenings styrelse. Jag önskar bli entledigad från detta uppdrag på kommunfullmäktiges sammanträde i april.

/Hej från Inger Tolfes (V)

§ 92

**Avsägelse/fyllnadsval för uppdragen som ledamot i
kommunstyrelsens arbetsutskott,
krisledningsnämnden och budgetberedningen**

KS 2025/534

Beslut

Kommunfullmäktige entledigar Anders Strand (SD) från uppdraget som ledamot i krisledningsnämnden och utser Mathias Olsson (SD) till ny ledamot i hans ställe.

Kommunstyrelsen entledigar för egen del Anders Strand (SD) från uppdragen som ledamot i kommunstyrelsens arbetsutskott och budgetberedningen och utser Mathias Olsson (SD) till ny ledamot i hans ställe.

Sammanfattning av ärendet

Anders Strand (SD) har inkommit med en avsägelse från uppdragen som ledamot i kommunstyrelsens arbetsutskott, krisledningsnämnden och budgetberedningen och inkommit med en nominering av Mathias Olsson (SD) till ny ledamot i hans ställe.

Beslutsunderlag

- Nominering till uppdragen som ledamot i kommunstyrelsens arbetsutskott, krisledningsnämnden och budgetberedningen
- Avsägelse från uppdragen som ledamot i kommunstyrelsens arbetsutskott, krisledningsnämnden och budgetberedningen

Sändlista

Kommunsekreterare
Anders Strand
Mathias Olsson
Vaktmästeriet
IT-avdelningen
Lönenheten
Kommunfullmäktiges sekreterare
Budgetekonom

Utdragsbestyrkande

From: "Anders Strand" <anders.strand@sd.se>
Sent: 2026-03-30 21:36:57
To: "Lisa Fredriksson" <lisa.fredriksson@vanersborg.se>
Cc: "Mathias Olsson" <mathias.olsson@sd.se>; "Magnus Emanuelsson" <magnus.emmanuelsson@sd.se>
Subject: Nominering KSAU

Du får inte ofta e-post från anders.strand@sd.se. [Läs om varför det här är viktigt](#)

Hej,

Sverigedemokraterna nominera Mathias Olsson till ledamot i KSAU, krisledningsnämnden och budgetberedningen.

Med vänlig hälsning,

Anders Strand

Gruppledare

Sverigedemokraterna Vänersborg

T: 070-6840801

From: "Anders Strand" <anders.strand@sd.se>
Sent: 2026-03-30 21:33:47
To: "Lisa Fredriksson" <lisa.fredriksson@vanersborg.se>
Cc: "Mathias Olsson" <mathias.olsson@sd.se>; "Magnus Emanuelsson" <magnus.emmanuelsson@sd.se>
Subject: Avsägelse som ledamot i KSAU.

Du får inte ofta e-post från anders.strand@sd.se. [Läs om varför det här är viktigt](#)

Hej,

Härmed avsäger jag mig from 2026-03-31, som ledamot i KSAU, krisledningsnämnden och budgetberedningen.

Med vänlig hälsning,
Anders Strand

From: "Johan Högmark" <johan.hogmark@vanersborg.se>
Sent: 2026-04-13 11:50:56
To: "Kommunstyrelseförvaltningen, Vänersborgs kommun"
<kommun@vanersborg.se>
Subject: VB: Avsägelse i samhällsbyggnadsnämnden

Från: David Karlsholt <d.karlsholt@gmail.com>
Skickat: den 13 april 2026 11:46
Till: Johan Högmark <johan.hogmark@vanersborg.se>
Ämne: Avsägelse i samhällsbyggnadsnämnden

Du får inte ofta e-post från d.karlsholt@gmail.com. [Läs om varför det här är viktigt](#)

Jag avsäger mig som ersättare för Medborgarpartiet i samhällsbyggnadsnämnden på grund av personliga skäl. Jag ämnar fortsätta jobba kvar i partiet.

Mvh David Karlsholt

Dokument

Utskriftsdatum: 2026-04-15

Utskriven av: Johan Högmark

Diarienummer: Kommunstyrelsen

Sekretess: Visas ej

Beskrivning av sökning:

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2026.1057	I	Beslut SBN 2026-03-26 Medborgarförslag om att sätta upp elbilsladdare på Parkeringen Sanden	Pål Castell
2026-04-02		Samhällsbyggnadsnämnden	Avdelningen för näringsliv och strategisk samhällsplanering
KS 2025/456		Medborgarförslag om att sätta upp elbilsladdare på Parkeringen Sanden	BESLUT
2026.1059	I	Beslut SBN 2026-03-26 Medborgarförslag om att förlänga trottoaren i Holstorp	Fredrik Sanz Lerena
2026-04-02		Samhällsbyggnadsnämnden	Kanslienheten
KS 2025/421		Medborgarförslag om att förlänga trottoaren i Holstorp	BESLUT
2026.1066	I	Meddelande till fullmäktige om skolan	Fredrik Sanz Lerena
2026-04-07		Sh. MA Amiri	Kanslienheten
KS 2026/50		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	INFORMATION
2026.1155	I	Direktionens protokoll från 2026-03-26	Fredrik Sanz Lerena
2026-04-13		Fyrbodals kommunalförbund	Kanslienheten
KS 2026/50		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	PROTOKOLL
2026.1179	I	Protokoll 2026-04-09 förbundsdirektionen	Fredrik Sanz Lerena
2026-04-14		Räddningstjänsten Fyrbodal	Kanslienheten
KS 2026/50		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	PROTOKOLL